www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

DOCUMENTE

PRIVITOARE LA

ISTORIA ROMÂNILOR

VOLUMUL XIII

www.dacoromanica.ro

BUCUREŞTI
Institutul de Arte Grafice CAROL GÖBL S-r. Ioan St. Rasidescu.
16, Strada Doamnei, 16
1909

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

DOCUMENTE

PRIVITOARE LA

ISTORIA ROMÂNILOR

CULESE DE

EUDOXIU DE HURMUZAKI

PUBLICATE SUB AUSPICIILE MINISTERULUI CULTELOR ȘI INSTRUCȚIEI PUBLICE
ȘI ALE ACADEMIEI ROMÂNE.

VOLUMUL XIII.

TEXTE GRECEȘTI

PRIVITOARE LA ISTORIA ROMÂNEASCĂ

CULESE ȘI PUBLICATE CU INTRODUCERE ȘI INDICELE NUMELOR

DE

A. PAPADOPULOS-KERAMEUS

BUCUREȘTI

1909.

www.dacoromanica.ro

DOCUMENTE

PRIVITOARE LA

ISTORIA ROMÂNILOR

TEXTE GRECEȘTI

PRIVITOARE LA ISTORIA ROMÂNEASCĂ

CULESE ȘI PUBLICATE CU INTRODUCERE ȘI INDICELE NUMELOR

DE

A. PAPADOPULOS-KERAMEUS

PUBLICATE SUB AUSPICIILE MINISTERULUI CULTELOR ȘI INSTRUCȚIEI PUBLICE
ȘI ALE ACADEMIEI ROMÂNE

BUCUREȘTI

1909.

www.dacoromanica.ro

Biblioteca Metropolitană
București
Patrimoniu
NR. INVENTAR 794/2006
www.dacoromanica.ro

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ συνεκεντρώθησαν ὅσα βαθμιαίως εὕρισκον ἑλληνικὰ κείμενα σχέσιν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἔχοντα πρὸς τὰς τύχας τῶν ὑπὸ τοὺς Τούρκους δουλευόντων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμούνων ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἕκτου καὶ ἑξῆς αἰῶνος, ἐκείνων μὲν οἰκτρῶς, τούτων δὲ ἀνέτως πως διὰ τὴν αὐτοδιοίκητον μὲν ἀλλὰ βαρέως ὑπόφορον αὐτῶν ἡγεμονίαν· καὶ ὡς ἔχουσι πολλαχῶς ὄντα διδακτικὰ μένουσιν ὡς μαρτύρια τῆς κοινότητος τῶν συμβαινόντων ἀμφοτέροις τοῖς λαοῖς τούτοις δεινῶν, οὐχ ἧττον δὲ καὶ τῆς δι' αὐτὰ ταῦτα ἀμοιβαίως ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐνεργουμένης ποικίλης συναντιλήψεως. Τὰ κείμενα ταῦτα διαφωτίζουσιν ἱκανῶς καὶ τῆς Τουρκίας αὐτῆς τὴν τότε πολιτικὴν καὶ διοικητικὴν κατάστασιν, τὴν γενναίαν τῶν ἐν αὐτῇ πατριαρχείων δρᾶσιν καὶ τὴν πρὸς ταῦτα τῶν Ῥωμούνων εὐλάβειαν· συντελοῦσιν ἔτι εἰς γνῶσιν καὶ ἐκτίμησιν ἐγγυτέραν τῆς μεταξὺ 17-ου καὶ 19-ου αἰῶνος ἀναπτυχθείσης ἑλληνικῆς λογοτεχνίας, μάλιστα δὲ τῆς ἱστοριογραφίας· ἣν, εἰ καὶ εὐρεῖαν ἀλλ' ἀμελέτητον εἰσέτι, πλουτίζουσιν ἀρκούντως διὰ νέων ὑπομνημάτων καί τινων πρωτοφανῶν συγγραφέων· ἀξιοπερίεργον δέ, ὅτι πᾶσα σχεδὸν ἡ τῶν χρόνων ἐκείνων ἑλληνικὴ ἱστοριογραφία ἀφηγεῖται κοινὰς Ἑλλήνων καὶ Ῥωμούνων πράξεις [1].

Πρῶτον τῶν περιεχομένων ἐνταῦθα κειμένων εἶναι τὸ μετὰ δύο παραρτημάτων (σ. 44—47) ἐπιγεγραμμένον «*Ἱστορίαι Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου*» (σ. 1—43)· ἐν ᾧ ὑπὸ μορφὴν ἡμερολογίου ἢ ἐφημερίδων ὁ πολὺς οὗτος ἕλλην τοῦ ἑπτακαιδεκάτου αἰῶνος (νοεῖται δὲ ὁ *ἐξ ἀπορρήτων* ἐπωνυμούμενος)[2] ἐξ αὐτόπτου γνώσεως καὶ προσωπικῆς ἐν τοῖς τότε τουρκικοῖς

---

[1] Τὸν κοινὸν τοῦτον χαρακτῆρα παρουσιάζουσιν αἱ πλεῖους ἱστορικοῦ χαρακτῆρος συγγραφαί, αἱ ἀπὸ ψευδο-Δωροθέου μέχρι Διονυσίου Φωτεινοῦ συγγραφεῖσαι ὑπὸ λογίων Ἑλλήνων ἐν Τουρκίᾳ καὶ Μολδοβλαχίᾳ. Ἐκτὸς τῶν γνωστῶν τοιούτων Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, Ὑψηλάντου, Δαπόντε καὶ ἑτέρων ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι ἑτέρων συγγραφέων, οἷον Ματθαίου Μυρέων, Γεωργίου Παλαμήδη, Ἀναστασίου Γορδίου, Νικολάου Κυπαρισσᾶ, Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων, Θεοδώρου διδασκάλου, Ναοὺμ πρωτοσυγκέλλου, Πέτρου Δεπάστα, Μανολάκη Περσιάνου κτλ. Ἴδε τὰ κείμενα αὐτῶν ἐν τοῖς ἑξῆς βιβλίοις. *Κ. Σάθα* Μεσαιων. βιβλιοθήκη, τ. 3. *É. Legrand,* Epistolaire grec. Paris 1888. *É. Legrand,* Bibl. grecque vulgaire. Paris 1881, τ. 1—3. *É. Legrand,* Recueil de poèmes historiques. Paris 1877. *É. Legrand*, Recueil de documents grecs concernant les relations du Patriacat de Jérusalem avec la Roumanie, Paris 1895 καὶ 1903. *C. Dapontes*, Ephémérides Daces publiées etc. par É. Legrand. Paris 1880—1883, τ. 1—3 *C. Erbiceanu*, Cronicarii greci. Bucureşti 1888. *C. Erbiceanu*, Istoria Mitropoliei Moldaviei şi Sucevei, Bucureşti 1888.

[2] Τίς ὁ ἐξ ἀπορρήτων Μαυροκορδᾶτος, περιττὸν νὰ λεχθῇ ἐνταῦθα, τοῦ ἀναγνώστου ἔχοντος προχείρως σὺν ἄλλοις τὴν ἀξιόλογον αὐτοῦ βιογραφίαν, ἥτις ὑπὸ μορφὴν διττοῦ προλόγου καταλαμβάνει 115 περίπου σελίδας τοῦ πολυτελοῦς βιβλίου: *Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων ἐπιστολαὶ ρ'*. Ἐκδέδονται ἐπιστασίᾳ Θ. Λιβαδᾶ. Τεργέστη 1879, εἰς 4-ον. Πρβλ. *É. Legrand* Généalogie des Mavrocordato. Paris 1887 καὶ 1900. *A. Papadopolŭ-Calimahŭ*, Despre Alexandru Mavrocordatŭ Exaporitulŭ şi despre activitatea sa politică şi literală. Bucureşti 1884. Μονογραφία περὶ τοῦ βίου, τῆς δράσεως καὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Μαυροκορδάτου ἐξ ἐπόψεως ἱστορικολογοτεχνικῆς, δὲν συνεγράφη εἰσέτι. Ἐπιστολαὶ αὐτοῦ ἀνέκδοτοι ὑπάρχουσιν ἐν χειρογράφοις ἱκαναί· ἔνιαι τούτων, ὧν ἡ ἔκδοσις Λιβαδᾶ στερεῖται, εὑρίσκονται ἐν τοῖς ἑξῆς βιβλίοις: *Πρωΐα*· βυζαντινὴ ἐπιθεώρησις ἐκδ. ὑπὸ Μ. Γεδεών. Ἐν Κ-πόλει 1876, σ. 13—14. *Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*, 1881, τ. 1, σ. 1—8, 20—25, 39—41, 67—69, 81—83, 97—99, 123—125, 141—145. Αὐτόθι 1883, τ. 4. σ. 179. *Ἀ. Παλαιολόγου* Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς τοῦ ἔτους 1884. Ἐν Κ-πόλει 1883, σ. 315. *Κέκροψ*· σύγγραμμα περιοδικόν. Κάιρον 1886 σ. 171. Νέα γενεαλογικὰ σημειώματα Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἴδε παρὰ τῷ *Σ. Π. Λάμπρῳ*, Κατάλογοι κωδίκων ἐν ταῖς μοναῖς τῆς νήσου Ἄνδρου. Ἐν Ἀθήναις 1899, σ. 50—52.

www.dacoromanica.ro

πράγμασιν ἐργασίας χρονικῶς ἀναγράφει διπλωματικά, πολιτικά τε καὶ στρατιωτικὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως πράγματα, λεπτομερῶς δὲ τὰς κατ' Αὐστρίας διττὰς ἐκστρατείας, ὧν καὶ αὐτὸς μετέσχεν ὡς δραγομᾶνος. Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο, σχέσιν ἔχον καὶ πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥωμουνίας, γινώσκω ἐγὼ ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου κώδικος, τοῦ ὑπ' ἀριθ. 129 φυλαττομένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου· ὅστις διμερὴς ὢν συνενοῖ ἐν ἑαυτῷ δύο διάφορα χειρόγραφα τῆς ἀρχῆς τοῦ 18-ου αἰῶνος [1]. Τούτων τὸ πρῶτον ἀριθμοῦν φύλλα 78 περιλαμβάνει τὸ τοῦ Μαυροκορδάτου ἡμερολόγιον ὅλως ἀνεπίγραφον, τῆς ἐπιγραφῆς «*Ἱστορίαι Ἀλεξάνδρου Ματρόκορδάτου*» εὑρισκομένης ἐκ παλαιοῦ μόνον ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ κώδικος καὶ πάντως ὀφειλομένης ἢ τῇ γραφίδι τοῦ καλλιγράφου, ἢ τινι τῶν Μαυροκορδατῶν· ἀντεγράφη δὲ κατ' αἴτησιν μου ἔτει 1891-ψ ὑπὸ τοῦ ἐν Κ-πόλει καλλιγράφου Ἠλία Ῥαπτοπούλου [2], ἐπιμεληθέντος ὅπως τὸ κείμενον ἀναπαρασταθῇ ἐν τοῖς τετραδίοις αὐτοῦ πιστῶς, ὡς ἐν τῷ κώδικι εὑρίσκεται, ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς ἢ διορθώσεως. Ἐντεῦθεν ἐγνώσθη ὅτι τὸ κείμενον εἶναι πλῆρες γραφικῶν σφαλμάτων, συντακτικῶς δὲ ἐνιαχοῦ δυσληπτον, ἀπολελυμένον. Καὶ κατὰ μὲν τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ τὰ πολλαπλᾶ γραφικὰ σφάλματα, ἅτινα διορθούμενα οὐδόλως ζημιοῦσι τὸν νοῦν τῶν φράσεων, τὴν μορφὴν τῶν λεξεων ἢ τὴν φωνητικὴν αὐτῶν ἐκφοράν, παρέλιπον ἁπανταχοῦ, τὰ δὲ συντακτικῶς οὕτως ἢ οὕτως ἔχοντα μέρη τοῦ κειμένου ἀφῆκα ὡς εὑρίσκονται ἐν τῷ κώδικι· διότι ταῦτα πάντα πηγάζουσι φανερῶς ἀπ' αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως. Οὗτος, ὡς ἡ τάξις ἐμφαίνει τῶν ἰδίων αὐτοῦ σημειωμάτων, ἔγραφε τὰς ἐν αὐτοῖς εἰδήσεις κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἐν ὁδοιπορίαις ἐπιπόνοις, ἐν μέσῳ φροντίδων καὶ φόβων, ἐν στιγμαῖς ἀνεσίμιοις, μόνος τυχὸν εὑρισκόμενος καὶ τὰς ὄψεις ἢ τὰς περιεργίας τῶν δεσποτῶν αὐτοῦ φεύγων· ἐκ τούτου φυσικῶς ἠδύνατο νὰ πηγάζῃ καὶ συντάξεως ἀταξία καὶ φράσεων ἀτέλεια καὶ διανοήματος ἀσάφεια καὶ ὕφους ποικιλία· ὅπερ ὄντως εἶναι διαφόρου μορφῆς, ὁτὲ μὲν ἁπλοῦν, δημῶδες, ὁτὲ δὲ μικτόν, ἀρχαϊκὸν καὶ νέον, ὁτὲ δὲ ἀρχαϊκώτατον [3]. Τὸ σύνολον ὡς ἔχει τοῦ ἡμερολογίου συνετάσσετο, ὡς φαίνεται, βαθμιαίως ἐντὸς βιβλιαρίων τοῦ θυλακίου, ἄνευ ἀξιώσεώς τινος, ἁπλῶς μνήμης χάριν εἰς ἰδίαν τοῦ συγγραφέως χρῆσιν, καθ' ὃν τρόπον γράφονται συνήθως τὰ ἡμερήσια μνήμης ἄξια γεγονότα ἐν τοῖς λεγομένοις σημειωματαρίοις (memorandum, carnet de poche)· ἄλλος δέ τις ὕστερον, θανόντος τοῦ συγγραφέως, γραμματεύς τις λ. χ. ἢ καὶ τῶν συγγενῶν τις αὐτοῦ, μετέγραψεν ἐκεῖθεν ἐν ἰδιαιτέροις τετραδίοις εἰς σχηματισμὸν ἰδίου βιβλίου, τοῖς περισωθεῖσι μέχρις ἡμῶν ἐν τῷ κώδικι, ἐξ οὗ ἡ παροῦσα προῆλθεν ἔκδοσις [4].

Δεύτερον κείμενον ἐτάχθη ἐνταῦθα (σ. 49—76) τὸ ὑπὸ Ἀφεντούλη Κωνσταντινουπολίτου συνταχθέν· «*Ἱστορία μερικὴ τῶν συμβάντων τῷ ῥηγὶ Σβέκῳ Καρόλῳ μετὰ τὴν ἐν τῷ Προύτῳ ἀποτελείωσιν τῆς ἀγάπης τῶν Ὀθωμανῶν μετὰ τῶν Μόσχων, διατρίβοντι ἐν Μπεντερίῳ*». Καὶ τοῦτο γινώσκεται ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου καθαροῦ ἀντιγράφου, ὅπερ φαίνεται ὂν αὐτόγραφον τοῦ συγγραφέως· περιλαμβάνεται δὲ ἐντὸς 69 φύλλων, ἅτινα συναποτελοῦσι νῦν τὸ δεύτερον μέρος τοῦ 129-ου κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου.

---

[1] Ἴδε περὶ τοῦ κώδικος τούτου τὴν ἡμετέραν Ἱεροσολυμιτικὴν Βιβλιοθήκην, τ. 4, σ. 114. Πρότερον ἔφερεν ὁ κῶδιξ τὸν 77-ον ἀριθμόν· ἴδε *Κ. Σάθα* Μεσ. Βιβλιοθ. τ. 1, σ. 287.

[2] Ἀντεγράφη καὶ πρότερον ὑφ' ἑτέρων, οἷον ὑπὸ τοῦ συντάκτου τῆς παρὰ Θ. Λιβαδᾷ βιογραφίας τοῦ ἐξ ἀπορρήτων Μαυροκορδάτου, παραγαγόντος ἐν αὐτῇ καί τινα τεμάχη αὐτολεξεί. Ἴδε *Ἀλ. Μαυροκορδάτου* ἐπιστολαὶ ρ' ἐπιστασίᾳ Θ. Λιβαδᾶ. Τεργέστη 1879, σ. ϞΔ'—ϞΕ'.

[3] Ἡ τοῦ ὕφους ἀστάθεια εἶναι φανερὰ καὶ ἐκ τῆς διπλῆς ἢ καὶ πολλαπλῆς μορφῆς τῶν κυρίων ὀνομάτων, μάλιστα δὲ τῶν τοπωνυμικῶν. Οὕτως ὁ Μαυροκορδᾶτος γράφει Ὄσεκι ἢ Ὀσέκιον· Πούδουμ, Πουδούμιον· Πούδα, Βούδα, Πούδη, Βουδίνη, Βουδινή· Οὐϊδάρι, Οὐϊδάριον, Οὐϊδαρῖνον· Σεξάρι, Σαξάριον· Περκάνι, Παρκάνιον· Μουσταφᾶς, Μουστάφος κτλ.

[4] Ὁ συντάκτης τῆς παρὰ Λιβαδᾷ βιογραφίας τοῦ Μαυροκορδάτου ὁρμηθεὶς ἐκ τῆς λεκτικῆς καὶ συντακτικῆς τῶν ἐφημερίδων αὐτοῦ ἀσταθείας ἐξέλαβεν ὡς συντάκτην αὐτῶν ἕνα τινὰ τῶν ὑπουργούντων τῷ Μαυροκορδάτῳ γραφέων (σ. ϞΔ'). Ἡ περὶ τούτου ὅμως γνώμη τοῦ βιογράφου εἶναι παντελῶς ἀβάσιμος, διότι αὐτὸς ὁ Μαυροκορδᾶτος ὁμιλεῖ περὶ ἑαυτοῦ πολλαχοῦ τῶν ἐφημερίδων, οἷον ἐν σελ. 8—9, 18 κἑ. Ἡ τοιαύτη γνώμη θὰ ἐνισχύθη πιθανῶς ἐκ προλήψεως, ὅτι τὸ σῳζόμενον ἀντίγραφον θὰ ἐλέγετο τοῦ συγγραφέως αὐτόγραφον. Τὸ ἀληθὲς εἶναι κατ' ἐμέ, ὅτι ἔχομεν ἐν αὐτῷ ἁπλῆν μεταγραφὴν ἐξ αὐτογράφου (μὴ διασωθέντος ἄχρις ἡμῶν) σημειωματαρίου τοῦ Μαυροκορδάτου.

www.dacoromanica.ro

Περὶ τοῦ συγγραφέως οὐδὲν ἕτερον γινώσκω ἐγώ, ἢ ὅ τι αὐτὸς λέγει περὶ ἑαυτοῦ. Οὕτως ἐκ τοῦ πλήρους τίτλου τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ (σ. 51) πληροφορούμεθα, ὅτι κατήγετο ἐκ Θεραπείων τοῦ Βοσπόρου καὶ ὅτι ἐξασκῶν τὰ καθήκοντα κλουτζάρη ἐν τῇ ἡγεμονικῇ αὐλῇ τῆς Οὐγκροβλαχίας ἐπὶ Κωνσταντίνου Βασαράβα Πραγκοβάνου διωρίσθη καὶ καπου-κεχαγιᾶς αὐτοῦ ἐν Μπεντερίῳ, ἀναμφιβόλως δὲ παρὰ τῷ ἐκεῖ ἑδρεύοντι τούρκῳ στρατάρχῃ, ἐν αἷς ἡμέραις διέτριβεν ἐκεῖ διασωθεὶς μετὰ λαμπρὰς νίκας ὁ ἥρως σουηδὸς βασιλεὺς Κάρολος ὁ 12-ος. Ἂν ἡ τοῦ Ἀφεντούλη διατριβὴ ἐν Μπεντερίῳ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς ἐκεῖ διασώσεως τοῦ Καρόλου, ἢ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἐνεργείᾳ τούτου προκληθέντος μεταξὺ Ῥώσων καὶ Τούρκων πολέμου, ἀγνοεῖται· σαφῶς ὅμως δηλοῖ τὸ πόνημα αὐτοῦ, ὅτι εὑρέθη ἐκεῖ μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ πολέμου καὶ τὴν συνθηκολόγησιν, ἐν ᾧ χρόνῳ ἀπεφασίσθη παρὰ τῶν Τούρκων ἡ πρὸς τὰ ἴδια ἐπάνοδος τοῦ Καρόλου· καὶ τῆς διατριβῆς αἰτία ἦτον ἡ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως διαταγή, ὅπως καὶ ἡ ἡγεμονία Οὐγκροβλαχίας παράσχῃ τῷ Καρόλῳ καὶ τῷ στρατεύματι αὐτοῦ ζωοτροφίας ἐξ ἀλεύρου καὶ κριθῆς ἐν 700 ἁμαξίοις, ἐπιστάτου καὶ κομιστοῦ αὐτῆς ὁρισθέντος ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Βασαράβα τοῦ ἡμετέρου Ἀφεντούλη. Οὕτως ἐν Μπεντερίῳ διατρίβων εὗρε καιρὸν ὁ Ἀφεντούλης νὰ ἐξιστορήσῃ λεπτομερῶς ὡς ἐκ τῆς ἐπισήμου αὐτοῦ θέσεως παρὰ τοῖς Τούρκοις, ὅσα παρ' αὐτῶν ἐτελοῦντο περὶ τὸν Κάρολον καὶ τοὺς Λέχους, μὴ ἀμελήσας καὶ τὰ ἀπὸ Κ-πόλεως ἐρχόμενα εἰς Μπεντέριον σχετικὰ διατάγματα νἀντιγράψῃ καὶ ἀπὸ τῆς τουρκικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν νὰ μεταφράσῃ πρὸς γνῶσιν τοῦ ἡγεμόνος Βασαράβα καὶ συμπλήρωσιν τῆς συγγραφῆς τοῦ δράματος, οὗτινος ὑπῆρξεν ἐπὶ μακρὸν αὐτόπτης (1711—1713). Ἐκ τούτου δίδει ἡμῖν ὁ Ἀφεντούλης περὶ τοῦ δράματος τούτου εἰδήσεις ἱκανὰς ἀπὸ τουρκικῆς ἐπόψεως· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ σουηδικῆς ἐπόψεως ἔχομεν ἔργον Ἕλληνος συγγραφέως, Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀμηρᾶ, περὶ τῆς ἐν Τουρκίᾳ διατριβῆς τοῦ Καρόλου. Οὗτος χρηματίσας ἐπὶ χρόνον μακρὸν πρῶτος αὐτοῦ διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας ἑρμηνεὺς συνέγραψεν ἑλληνιστὶ «*Αὐθεντικὴν ἱστορίαν τοῦ Καρόλου 12-ου, βασιλέως Σουηδίας, κατὰ τὴν ἐν Τουρκίᾳ διαμονὴν αὐτοῦ, διαρκέσασαν ἔτη πέντε καὶ τρεῖς μῆνας*». Τὸ ἑλληνικὸν κείμενον ἀγνοεῖται· σώζεται ὅμως τὸ ἰταλικόν, ὅπερ ἔγραψεν αὐτὸς ὁ Ἀμηρᾶς καὶ μετὰ πολυτίμων σημειώσεων καὶ συμπληρωματικῶν ἐξ ἐγγράφων εἰδήσεων ἐξέδωκε πρῶτος σοφὸς ῥωμοῦνος ἱστορικός, ὁ καθηγητὴς N. Iorga. [1]

Σπουδαιότατον ἀπὸ διαφόρων ἐπόψεων εἶναι τὸ τρίτον (σ. 77—158) καὶ τὸ εἰκοστὸν ἕκτον κείμενον (σ. 537—551), αἱ «*ἰδιόχειραι ἐφημερίδες*» Κωνσταντίνου Καρατζᾶ, ὅστις καὶ περὶ ἑαυτοῦ ἱκανὰ ἀφηγεῖται ἐν ταῖς ἐφημερίσι ταύταις. Εἶναι δὲ γνωστὸς ἀπὸ τοῦ 1769-ου ἔτους, καθ' ὃ ἀνηγορεύθη ἡγεμὼν Οὐγκροβλαχίας ὁ Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας [2]. Χρηματίσας ἐν Βουκουρεστίῳ γραμματεὺς αὐτοῦ ἐνδεχόμενον νὰ μετέβη καὶ αὐτὸς ἐκεῖθεν εἰς Πετρούπολιν μετὰ τοῦ ἤδη παραδοθέντος τοῖς Ῥώσοις εἰς οἰκειοθελῆ αἰχμαλωσίαν ἡγεμόνος Γρηγορίου καὶ νὰ ἔμενεν ἐκεῖ μέχρι τῆς εἰς Μολδαβίαν ἐπιστροφῆς τούτου καὶ τῆς ἐν ἔτει 1774-ῳ ἀναγορεύσεως αὐτοῦ εἰς ἡγεμόνα Μολδαβίας. Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτ. 1777 προεβιβάσθη παρὰ τοῦ Γρηγορίου εἰς τὸν βαθμὸν μεγάλου κομίσου (ἴδε σ. 79), ἀλλὰ μετὰ μικρόν, καρατομηθέντος τοῦ ἡγεμόνος ἐν Ἰασίῳ (1 Ὀκτωβρίου), διορίζεται παρὰ τοῦ νέου ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Μουρούζη, εἰσέτι ἐν Κ-πόλει εὑρισκομένου, συνεπίτροπος τῆς ἡγεμονίας (σ. 90). Ἐλθόντος δ' ἐκείνου εἰς Βουκουρέστιον, διορίζεται ἰσπράβνικος εἰς Σορόκαν πρὸς κατασκόπευσιν τῶν κατὰ Πολωνίας ῥωσικῶν στρατιωτικῶν κινήσεων· τοῦτο δὲ συνεπείᾳ διαταγῆς τῆς

---

[1]) Storia del soggiorno di Carlo XII in Turchia scritta dal suo primo interprete Alessandro Amira e pubblicata da N. Iorga. Bucarest 1905. Ἐν τῷ προλόγῳ συνεκέντρωσεν ὁ ἐκδότης ἱκανὰς περὶ τοῦ Ἀμηρᾶ καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ εἰδήσεις· διορθώσεως δὲ χρήζει μόνον τὸ Levantino, διότι ὁ Ἀμηρᾶς Ἀλέξανδρος οὔτε Λεβαντῖνος ἦτον, οὔτε κατόλικος, ἀλλ' ὀρθόδοξος Ἕλλην πολύγλωσσος ἐκ Σμύρνης, ἐκ τῆς ἐκεῖ μέχρι σήμερον ὑπαρχούσης παλαιᾶς οἰκογενείας τῶν σμυρναίων εὐπατριδῶν Ἀμηράδων. Τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀμηρᾶ μνημονεύει καὶ ὁ τυχοδιώκτης κληρικὸς Σεραφείμ. Ἴδε *Παρνασσοῦ* (ἐν Ἀθήναις 1880) τ. 4, σ. 37.

[2] *Α.* Ὑψηλάντου *Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν*, σ. 450.

www.dacoromanica.ro

Ὑψηλῆς Πύλης, ἀναγκασάσης τὸν Μουρούζην νὰ μεταδίδῃ αὐτῇ τακτικῶς διὰ κατασκοπίας τὰς εἰρημένας κινήσεις. Τὴν ἄχαρι ταύτην ὑπηρεσίαν ἐξετέλεσεν ὁ Καρατζᾶς ἐπιτυχῶς καὶ ἀγογγύστως μέχρι Μαΐου ἔτ. 1778· ὑπερμεσοῦντος δὲ τοῦ Ἰουνίου προβιβάζεται εἰς τὸ ἀξίωμα μεγάλου σπαθαρίου, διορισθεὶς συγχρόνως μεταφραστὴς ἐφημερίδων γαλλικῶν, παραλήπτωρ τῶν ἐκθέσεων τῶν ὑπ' αὐτοῦ εἰς διαφόρους τόπους ὁρισθέντων κατασκόπων καὶ γραμματεὺς τῆς ἰδιαιτέρας τοῦ ἡγεμόνος ἀλληλογραφίας (σ. 103—104). Κατ' Αὔγουστον τοῦ ἔτ. 1780 ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τοῦ ὀφφικίου τῆς σπαθαρίας (σ. 106), εἶτα συζεύγνυται μετὰ τῆς Ῥαλήτζας Γκίκα (σ. 107) καὶ τῇ 30-ῇ Σεπτεμβρίου προβιβασθεὶς εἰς τὸ ἀξίωμα χατμάνου στέλλεται εἰς Κ-πολιν ὡς ἀντιπρόσωπος (καπουκεχαγιᾶς) τῆς ἡγεμονίας παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ (σ. 110). Ἔκτοτε μένει ἐνταῦθα διαρκῶς, τὴν δὲ ἀντιπροσωπείαν ἐνήργει πιθανῶς ἐφ' ὅσον ἡγεμόνευεν ὁ Κωνσταντῖνος Μουρούζης.

Ὁ Καρατζᾶς ὡς γραμματεὺς ἐν Οὐγκροβλαχίᾳ καὶ ὀφφικιοῦχος ἐν Μολδαβίᾳ ἐζήλωσε προτέρους Ἕλληνας ἡγεμονικοὺς γραμματεῖς, οἵτινες ἐκτὸς τῆς ἰδίας ὑπηρεσίας ἐξήσκουν καὶ τὸ ἔργον χρονογράφων τῶν ἐν ταῖς ἡγεμονίαις καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Τουρκίᾳ συμβαινόντων· οἷος ἦτο Κωνσταντῖνος ὁ Δαπόντες ἐπὶ τῆς ἐν Οὐγκροβλαχίᾳ ἡγεμονίας Κωνσταντίνου Νικολάου Μαυροκορδάτου, συγγράψας τὰς γνωστὰς πολυτιμοτάτας *Δακικὰς ἐφημερίδας*. Ὡς ὁ Δαπόντες, συνέγραψε καὶ ὁ Καρατζᾶς ἐφημερίδας ὑπερτεσσαράκοντα ἐτῶν· δυστυχῶς ὅμως ἱκαναὶ αὐτῶν ἢ ἀπωλέσθησαν ἢ κρύπτονταί που ἀπρόσιτοι. Μέχρι σήμερον ἐγνώρισα τρεῖς μόνον αὐτογράφους τοῦ Καρατζᾶ κώδικας, τοὺς ἑξῆς.

1) Κῶδιξ τῆς ἐν Πετρουπόλει Δημοσ. Αὐτοκρ. Βιβλιοθήκης ὑπ' ἀριθ. 201α. Χάρτινος ὢν οὗτος καὶ μήκους μὲν 0.20, πλάτους δὲ 0.148 τοῦ γαλλικοῦ μέτρου, σελίδας ἀριθμεῖ 188, ὧν ἄγραφοι οὐκ ὀλίγαι (ἤτοι σ. 24, 65—70, 81, 82, 84, 90, 94—98, 100—110, 115—127, 130—156, 159—163, 165, 169—173). Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτω· «*͵αψοζῳ. Σεπτεμβρίου α῀: μέχρι τέλους ͵αψπ-ου: ἔτους. Ἐφημερίδες ἰδιόχειραι Κωνσταντίνου Καρατζᾶ τοῦ πάνου*». Οὕτως ἔχομεν ἐνταῦθα σημειώματα αὐτοῦ χρονικά, πάντα αὐτόγραφα, διὰ τρία καὶ περιπλέον ἔτη. Ταῦτα συναποτελοῦσι τὰς ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ καταχωρισθείσας ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Α' ἐφημερίδας· ἀλλ' ἀτυχῶς φθάνουσαι μέχρις 11-ης τοῦ Νοεμβρίου ἔτ. 1780 μένουσιν ἀτελεῖς ἐξ ἀπωλείας τοῦ τέλους τοῦ κώδικος, ἐν ᾧ περιείχετο τῶν χρονικῶν ἀκολουθία μέχρι τέλους τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Τὸ κείμενον ἀληθῶς διακόπτεται ἐν αὐτῷ ἀποτόμως ἄχρι τῆς ἀτελοῦς φράσεως «*καὶ εἶπεν ὅτι*»· ἡ δὲ ἀκολουθία καὶ αὐτῆς καὶ τοῦ λοιποῦ κειμένου τῶν ἐφημερίδων θὰ περιείχετο ἐντὸς ἑνὸς τοὐλάχιστον τετραδίου.

2) Κῶδιξ 768-ος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου. Καὶ οὗτος χάρτινος ὢν καὶ μήκους μὲν 0.215, πλάτους δὲ 0.15, φύλλα ἀριθμεῖ ἀσελίδωτα 89, ὧν ἄγραφα μένουσιν ἱκανά (ἤτοι τὰ φ. 16—19, 20β—21β, 22β—23β, 24β—25β, 30—32 κλπ). Ἡ ἐπιγραφὴ ἐνταῦθα ἔχει οὕτως· «*Ἀκολουθία ἐφημερίδων τοῦ 1788ου: καὶ τοῦ 1790ου ἔτους· παρὰ Κωνσταντίνου Καρατζᾶ τοῦ πάνου*». Τὸ κείμενον τοῦτο λῆγον εἰς τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτ. 1790 ἀντέγραψα ἔτει 1881-ῳ· δυστυχῶς ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ ἀπωλέσθησαν φύλλα τινὰ τοῦ ἀντιγράφου μου καὶ διὰ τοῦτο κατεχωρίσθη ἀτελὲς ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν Β' (σ. 115—119)· μόλις δὲ πέρυσιν ἐπανεῦρον ἀνάμικτα μετ' ἄλλων τινῶν τετραδίων μου τὰ πλεῖω τῶν ἀπολεσθέντων, ἅτινα ἀρκούντως ηὔξησαν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ κειμένου (ἴδε σ. 537—551).

3) Κῶδιξ τῆς ἐν Πετρουπόλει Δημοσ. Αὐτοκρ. Βιβλιοθήκης ὑπ' ἀριθ. 201β. Χάρτινος ὢν καὶ οὗτος (μήκ. 0.172, πλάτ. 0.125) ἀριθμεῖ φύλλα 105, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πάντα γεγραμμένα (κενὰ φύλλα: 2, 3, 5—9, 10β—12β, 14β—15β, 16β—18β, 19β, 20β, 21β—22β, 23β, 24β—27β, 28β, 32, 34β, 37α, 38β, 43, 48β—49α, 67α, 68β, 70α—72α, 75β, 77β, 92· 97). ἐπιγραφὴν δὲ ἔχει τὴν ἑξῆς· «*Ἐφημερίδες τοῦ 1808ου: μέχρι τοῦ 1812ου: παρὰ Κωνσταντίνου Καρατζᾶ τοῦ πάνου συλλεχθεῖσαι*» [1]. Κατεχωρίσθησαν αὗται τέλειαι ὑπ' ἀριθ. Γ' μεταξὺ τῶν σελίδων 119—158.

---

[1]) Τοὺς δύο κώδικας ἐφημερίδων τοῦ Καρατζᾶ ἡ ἐν Πετρουπόλει βιβλιοθήκη ἔχει ἐξ ἀγορᾶς ἀπὸ τοῦ 1875-ου ἔτους. Ἴδε Отчетъ Импер. Публ Библiотеки за 1875 г. С. Петербургъ 1877, σ. 57.

www.dacoromanica.ro

Οἱ τρεῖς οὗτοι κώδικες εἶναι, νομίζω, ἱκανοὶ νὰ μαρτυρήσωσιν, ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἕτεροι τέσσαρες ἢ πέντε ὅμοιοι διὰ τὰ ἔτη 1769—1776 καὶ 1781—1787, ὧν ἕκαστος ἐξ ἀναλογίας θὰ περιελάμβανε τριετεῖς ἢ ὑπερδιετεῖς ἐφημερίδας, ὡς καὶ οἱ τρεῖς ἤδη γνωστοί. Ἂν ὁ Καρατζᾶς ἐξηκολούθησε τὸ ἐφημεριδογραφικὸν αὐτοῦ ἔργον καὶ μετὰ τὸ 1811-ον ἔτος, οὐδόλως εἶναι δυνατὸν καὶ νὰ εἰκάζεται διὰ τὴν παντελῆ ἄγνοιαν τοῦ χρόνου τῆς θανῆς αὐτοῦ· ὡς συγγραφεὺς ὅμως εἶναι πίστεως ἄξιος καὶ σπουδῆς διὰ τὸ πρακτικὸν τοῦ νοῦ, τὸ ὀρθὸν τῆς κρίσεως, τὸ σαφὲς τῆς γλώσσης, διὰ τὸ αὐτοπτικὸν καὶ τὸ ἐξακρίβωμα τῶν χρονικῶν αὐτοῦ σημειωμάτων· ὧν τὰ πλείω συνέταττεν ἢ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ Ἰασίῳ κυβερνητικοῖς γραφείοις, ἢ ἐν τοῖς τμήμασι τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ἐν οἷς ὡς καπουκεχαγιᾶς εἰργάζετο, συλλέγων οὕτω καὶ ἐξακριβῶν τὰς εἰδήσεις αὐτοῦ ἐκ πρώτης οὕτως εἰπεῖν πηγῆς, πλειστάκις δ' ἐξ αὐτῶν τῶν πρὸς τὴν Πύλην στελλομένων ἐπισήμων γραμμάτων ἐκ διαφόρων τῆς Τουρκίας ἐπαρχιῶν· ἐξ ἐπόψεως ὅμως γραμματικῆς φαίνεται ὢν ἐστερημένος ἱκανῆς ἑλληνομαθείας, κάτοχος ὢν ἰδίᾳ γλωσσῶν εὐρωπαϊκῶν, περὶ ἃς θὰ ἠσχολήθη κυρίως ἐκ μικρᾶς ἡλικίας· εἶχεν ἐκμάθει τόσα ἑλληνικά, ὅσα ἤρκουν εἰς τὸ νὰ ἐκθέτῃ σαφῶς τὰς ἰδέας καὶ τὰς γνώσεις αὐτοῦ· ἦτο δὲ δι' αὐτὸν ἀδιάφορος ἡ τῶν λέξεων ἱστορικὴ ὀρθογραφία, καὶ διὰ τοῦτο αἱ ἰδιόχειροι αὐτοῦ ἐφημερίδες εἶναι πολλαχοῦ πλήρεις γραφικῶν σφαλμάτων. Ταῦτα κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸν συγγραφέα ἐτηρήθησαν ἐν τῷ κειμένῳ πιστῶς· ὅσα ὅμως ἠδύναντο νὰ παράσχωσι τῷ ῥωμούνῳ τοῦ παρόντος βιβλίου μεταφραστῇ δυσχέρειάν τινα εἰς κατάληψιν τοῦ κειμένου, ὑπεδηλώθησαν ἅπαξ ὑπὸ τὸ κείμενον κατὰ τὴν ὀρθόγραπτον αὐτῶν ὄψιν.

Σπουδαῖος ἱστοριογράφος, εἰ καὶ οὐχὶ πάντοτε ἀκριβής, τοῦ 18-ου αἰῶνος εἶναι ἀναντιρρήτως Ἀθανάσιος Κομνηνὸς ὁ Ὑψηλάντης. Τῆς μεγάλης αὐτοῦ χρονογραφίας, τῆς ἐπιγεγραμμένης «*Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν βιβλία δώδεκα*», ἐξεδόθησαν, ὡς γνωστόν, μόνα τὰ προτελευταῖα τρία βιβλία [1]. Ὁ ἐκδότης Γερμανὸς ἀρχιμανδρίτης ὁ Ἀφθονίδης βεβαιοῖ, ὅτι τὰ χειρόγραφα τεύχη τῶν χρονικῶν τοῦ Ὑψηλάντου παραληφθέντα (πιθανῶς δὲ κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ 19 ου αἰῶνος) ὑπὸ τοῦ Σιναίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίου ἐκ τῆς ἐν Νεοχωρίῳ ἔτι καὶ νῦν σῳζομένης οἰκίας τοῦ Ἀθανασίου Ὑψηλάντου περιεσώθησαν δι' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν τῷ Σινᾷ μονὴν τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης· σημειοῦται δὲ ὁ αὐτὸς Ἀφθονίδης καὶ ὅτι «τὸ τελευταῖον μέρος τῆς συγγραφῆς, τὸ πιθανῶς μέχρι τῆς ἀποβιώσεως τοῦ συγγραφέως, ἀπωλέσθη· ἡ δὲ ἀπώλεια αὕτη, καθὼς καὶ ἡ ἔλλειψις ἱκανῶν σελίδων τοῦ Η' βιβλίου, ἐστὶ τόσῳ μᾶλλον λυπηρά, καθόσον τὸ χειρόγραφον κατὰ πᾶσαν πιθανότητά ἐστι τὸ μόνον σῳζόμενον» [2]. Οἱ χειρόγραφοι τῶν χρονικῶν Ὑψηλάντου κώδικες αὐτόγραφοι ὄντες εἶναι ἀληθῶς μοναδικοί, οὐδενὸς αὐτῶν ἑτέρου γνωσθέντος ἀντιγράφου ἢ σῳζομένου ἀλλοθί που· τὸ τελευταῖον ὅμως μέρος τῶν χρονικῶν ἐσώθη, ἂν μὴ ὁλόκληρον, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἥμισυ· καὶ εὑρέθη παρ' ἐμοῦ διαφυλαττόμενον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Χάλκῃ μονῆς τῆς Θεοτόκου, τῆς νῦν Ἑλληνεμπορικῆς Σχολῆς, ἔτει 1883-ῳ, ὅτε καὶ ἀριθμὸν αὐτῷ ἐπέθηκα τὸν 80-όν, ἴσως ἔτι καὶ νῦν ὑπάρχοντα· εἶναι δὲ τὸ βιβλίον τοῦτο οὐχὶ τέλειον, ὡς περιλαμβάνον μόνον τὸ πρῶτον αὐτοῦ κεφάλαιον, καὶ πιθανῶς ἀποτελεῖ τοῦτο ἓν τῶν τμημάτων τοῦ δωδεκάτου τῶν χρονικῶν βιβλίου, οὗτινος σῴζονται ἐν τῷ Σινᾷ εἰς τεύχη δύο τὰ δύο πρῶτα τμήματα [3]. Εἶναι χάρτινον, οὐχὶ ὀγκῶδες, σχήματος μικροῦ τετάρτου συνήθους· ὁπόσα δὲ φύλλα ἀριθμεῖ, ἀδυνατῶ νὰ προσδιορίσω, τῆς τότε γενομένης αὐτοῦ περιγραφῆς δυστυχῶς ἐκπεσούσης ἐκ τοῦ εἰσέτι ἀνεκδότου καταλόγου μου τῶν ἐν τῇ ῥηθείσῃ μονῇ εὑρισκομένων ἑλληνικῶν χειρογράφων. Τὸ νέον τοῦτο χειρόγραφον, αὐτόγραφον ὂν τοῦ Ὑψηλάντου, φέρει τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν· «*Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ πολιτι-*

---

[1]) Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα βιβλίον Η', Θ' καὶ Ι', ἤτοι τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν (1453—1789). Ἐκ χειρογράφου ἀνεκδότου τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Σινᾶ. Ἐκδιδόντος ἀρχιμ. Γερμανοῦ Ἀφθονίδου Σιναΐτου. Ἐν Κ-πόλει 1870.

[2]) Αὐτόθι ἐν τῷ προλόγῳ σ. ιγ'—ιδ'.

[3]) Αὐτόθι σ. λα'.

www.dacoromanica.ro

κῶν τῶν εἰς δώδεκα τὸ <δω>δέκατον [1] *καὶ τελευταῖον. Κεφ(άλαι)ον α̅ον: Οἱ ἀπὸ ἁλώσεως Κ-πόλεως μέχρι τῆς σήμερον ἐν τῷ Γένει σοφοί τε καὶ ἔνδοξοι*». Τοῦ βιβλίου τούτου εἶχον ἀντιγράψει ἔτει 1883-ῳ τὸ μέγιστον μέρος, ἰδίᾳ δὲ ὅσα τμήματα ἐφαίνοντό μοι χρήσιμα εἰς ἐγγυτέραν γνῶσιν τῆς μεταξὺ 17-ου καὶ 18-ου αἰῶνος ἀναπτυχθείσης ἑλληνικῆς λογοτεχνίας· καὶ ἀφορμῆς δοθείσης ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀνὰ χεῖρας πονήματος κατεχώρισα ἐν αὐτῷ πάντα τὰ κατά τι χρήσιμα τοῖς ἐν Ῥωμουνίᾳ ἱστορικοῖς καὶ λογίοις νέα ὑψηλάντεια ἀποσπάσματα, (ἴδε σ. 159—192), παραλιπὼν οὕτως ἀνέκδοτα ἐκ τοῦ ἀντιγράφου μου ὅσα δὲν ἐφαίνοντο παρουσιάζοντά τι νέον. Οὕτω λ. χ. παρέλιπον τὰ ἑξῆς πρώτιστα ἄρθρα τοῦ Ὑψηλάντου.

«*Γεώργιος ὁ Σχολάριος* γίνεται εὐθὺς μετὰ τὴν Ἅλωσιν πατριάρχης Κ-πόλεως, μετονομασθεὶς Γεννάδιος. Συνέθετο σύνταγμα θεολογικὸν κατὰ τῆς λατινικῆς πλάνης καὶ ἄλλα πολλά. Ὅρα Δοσίθεον ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων βιβλίῳ ι', κεφ. η'.

«*Λαυρέντιος ὁ Βάλλας, Πέτρος ὁ Κανδίδης, Γεώργιος ὁ Καστελλᾶνος, Δημήτριος ὁ Γραικὸς* καὶ *Γεώργιος ὁ Τραπεζούντιος* τὴν ἅλωσιν τῆς Κ-πόλεως προβλέποντες καὶ τὴν λεηλασίαν καὶ μιαιφονίαν ἐνδειματούμενοι ἔφυγον εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ὁ πάπας Νικόλαος ὁ πέμπτος ἐραστὴς ὢν τῶν ἐπιστημῶν τοὺς ἐδέχθη, μισθούς τε καὶ βραβεῖα δαψιλῶς χορηγῶν. Κομίσας εἰς τὴν Ῥώμην πάσας τὰς ἑλληνικὰς βίβλους, ἀφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος προσενεχθείσας τῇ Δύσει, μετέφρασε λατινιστὶ παρὰ τῶν πέντε αὐτῶν.

«*Δημήτριος ὁ Χαλκοκονδύλης* παρὰ τοῦ Λαυρεντίου Μέδητζι δουκὸς τῆς Φλωρεντίας, τοῦ καὶ πατρὸς τοῦ Ῥώμης ἐπισκόπου Λέοντος τοῦ δεκάτου, ὑποδεχθείς τε καὶ εὐεργετούμενος μισθῷ ἁδρῷ παρεδίδου τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα καὶ ἐπιστήμας ἔν τε τῇ Φλωρεντίᾳ καὶ τοῖς Μεδιολάνοις

«*Ἀνδρόνικος ὁ Κοντοβράκης* ἐν Βασιλείᾳ τῇ πόλει διδάξας τὰ ἐγκύκλια μαθήματα Ἰωάννῃ Ῥεϋχλινῷ τῷ Κουσνίων, νομικῷ τε καὶ πολιτικῷ διδασκάλῳ, παρέδωκεν αὐτὸς ταῦτα εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Κοντοβράκη διεσπάρη ἡ ἑλληνικὴ διάλεκτος κἀν ταῖς Γαλλίαις.

«*Γεώργιος Ἑρμώνυμος ὁ Σπαρτιάτης* ἐμαθήτευσεν ἐν Παρισίοις τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον.

«*Ἀργυρόπουλος* ὁ Βυζάντιος παρεδίδου τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα ἐν τῇ Ῥώμῃ.

«*Κωνσταντῖνος Λάσκαρις* ὁ Βυζάντιος παρεδίδου τὰ αὐτὰ ἐν Μεσσίνῃ τῆς Σικελίας.

«Οὗτοι πάντες διὰ τὸν αὐτὸν φόβον τῆς ἁλώσεως πεφευγότες εἴς τε τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς ἄλλους τόπους, προέκοψε καὶ διεσπάρη καὶ ἐδιδάχθη παρ' αὐτῶν ἡ ὡς τότε ἀγνώριστος σπουδὴ τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων καὶ οὐ μετρίαν ἔλαβον Ἰταλοί τε καὶ Γερμανοὶ καὶ Φραντζέζοι παρὰ τῶν ἐπηλύδων αὐτῶν εἰς τὴν ἥντινα ὁλοκλήρως ἠγνόουν ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ μάθησιν. Ὅρα περὶ τούτων ἔτος 1465 [2].

«*Μᾶρκος Εὐγενικὸς* ὁ Ἐφέσου, λίαν ἀγωνισθεὶς κατὰ τῶν παπιστῶν ἐν τῇ κατὰ τὴν Φλωρεντίαν λῃστρικῇ ψευδοσυνόδῳ.

Βησσαρίων ὁ Νικαίας, πρόμαχος τοῦ παπισμοῦ ἐν τῇ αὐτῇ λῃστρικῇ συνόδῳ τῇ προρρηθείσῃ· διὸ καὶ εἰς ἀνταμοιβὴν ἐγένετο καρδινάλης ὑπὸ τοῦ πάπα Εὐγενίου.

«*Αμιρούτζης καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ*
«*Γεώργιος ὁ Τραπεζούντιος*
«*Ἰωάννης ὁ Ἀργυρόπουλος* } λατινόφρονες.
«*Ἀθανάσιος ὁ Κύπριος*
«*Δημήτριος* ὁ ἐπιλεγόμενος *Γραικὸς*

«*Γεώργιος ὁ Φραντζῆς*, ὁ καὶ μέγας λογοθέτης, συνέθετο ἱστορικόν, ἐν ᾧ γράφει καὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Πόλεως μὲ φράσιν ἀηδῆ καὶ ἀσύντακτον καὶ βαρβαρικωτάτην· περιέχει δὲ καὶ λάθη πολλὰ ἡ ἱστορία αὐτή. Ὅρα τὸν ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας Δημήτριον τὸν Καντεμίρην ἐν τῷ χρονικῷ τῶν Ὀθωμανῶν, τόμῳ α', σελίδι 169, 185 καὶ 186.

---

[1]) Ἐν τῷ κώδικι «*δέκατον*» ἐκ μνημονικοῦ σφάλματος ἴσως τοῦ συγγραφέως.

[2]) Ἴδε τῶν μετὰ τὴν Ἅλωσιν σ. 13.

www.dacoromanica.ro

«*Θεόδωρος ὁ Ἀγαλλιανός*, μέγας οἰκονόμος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας., συνέθετο χρονικὸν τῆς Βυζαντίδος, ἐν ᾧ περιγράφει καὶ τὴν κατὰ διαδοχὴν σειρὰν τῶν οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

«*Λαόνικος Χαλκοκονδύλης* ἱστορικὸς Βυζαντίδος.

«*Θεόδωρος*, μέγας ῥήτωρ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

«*Γεώργιος ὁ Γεμιστός*.

«*Σίλβεστρος ὁ Συγούρόπουλος*.

«*Ἀνδρόνικος ὁ Κοντοβράκης*. Ὅρα ἔτος 1465 ταυτησί μου τῆς ἱστορίας.

«*Γεώργιος Ἑρμώνυμος ὁ Σπαρτιάτης*. Ὅρα τὸ αὐτὸ ἔτος.
«*Ἀργυρόπουλος* ὁ Βυζάντιος. Ὅρα τὸ αὐτὸ ἔτος.
«*Δημήτριος ὁ Χαλκοκονδύλης*. Ὅρα τὸ αὐτὸ ἔτος.
} Ἐγράφησαν ὄπισθεν.

«*Μανουὴλ* ὁ ἐκκλησιάρχης, ὁ καὶ ὕστερον πατριαρχεύσας. Ὅρα ἔτος 1488 ταυτησί μου τῆς ἱστορίας [1].

«*Διονύσιος* ὁ Φιλιππουπόλεως. Ὅρα ἔτη 1476 καὶ 1496 τῆς αὐτῆς [2].

«*Νήφων* ὁ ἀπὸ Θεσσαλονίκης. Ὅρα ἔτη 1494 καὶ 1496 τῆς αὐτῆς [3].

«*Τζερνότι πέϊς*. Ὅρα ἔτος 1517 [4].

«*Παυλάκιος*. Ὅρα ἔτος 1650 τῆς αὐτῆς [5].

«*Νικόλαος ὁ Κεραμεύς*, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων, συνέθετο πολλά, ἀλλ' ἀπώλοντο· ἀλλὰ καὶ οἱ ἐς τόδε προρρηθέντες συνέθεντο, ὧν τὰ μὲν σῴζονται, τὰ δ' ἀπώλοντο. Ὅθεν καὶ τοῦ Κεραμέως σῴζεται μόνον τὸ κατὰ τῶν παπιστῶν τεῦχος, ὅπερ συνέγραψε τῇ προτροπῇ τοῦ Κ-πόλεως Παρθενίου, ἀναγινωσκόμενον τανῦν καὶ ἐν τῷ Τόμῳ τῆς Χαρᾶς τοῦ πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κὺρ Δοσιθέου. Ἀπέθανε δὲ ὁ Κεραμεὺς ἐν Γιασίῳ τῷ ἔτει 1670».

Οὕτως ἔχει ἡ ἀρχὴ τοῦ περὶ λογίων τμήματος τῶν χρονικῶν Ὑψηλάντου· εὐθὺς δὲ μετ' αὐτὴν εὑρίσκεται τὸ ἄρθρον «*Γεράσιμος ὁ Κρὴς*» (ἴδε ἐνταῦθα σ. 161) καὶ μετὰ τοῦτο τὸ ἑξῆς· «*Κρεμώνιος* ὁ τοῦ Κορυδαλέως διδάσκαλος, ἀνὴρ εὐσεβέστατος. Ὅρα Δοσίθεον κτλ. βιβλ. ια', κεφ. ι' παράγρ. β'». Μετὰ τοῦτο τὸ ἄρθρον «*Θεόφιλος ὁ Κορυδαλεύς*» (ἴδε σελ. 161)· ἑξῆς δὲ ταῦτα· «*Σισίννιος* ἰατρός. Ὅρα Καντεμίρην τόμῳ α', σελίδι 121.—*Μελέτιος ὁ Συρίγου* ἔγραψε κατὰ τῆς τοῦ Λουθήρου αἱρέσεως.—*Γεώργιος Κορέσιος* ὁ Χῖος, θεολόγος, ἔγραψε καὶ κατὰ τῶν αἱρέσεων τοῦ Λουθήρου. Σῴζονται τούτου τὰ θεολογικά, λίαν ὑψηλῶς συγγεγραμμένα.—*Ἱέραξ* ὁ μέγας λογοθέτης τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας συνέθετο ἱστορίαν ἐκκλησιαστικήν». Ἕπονται τούτοις ἄρθρα περὶ Ἱερεμίου Κ-πόλεως καὶ Θεοφάνους Ἱεροσολύμων (ἴδε σ. 161—172)· μεθ' ἃ ταῦτα· «*Γρηγόριος Χῖος* ὁ πρωτοσύγκελλος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας μαθητὴς ἐγένετο τοῦ Κορεσίου καὶ συνέγραψε τὸ περὶ μυστηρίων βιβλίον. — *Κλήμης* ἱερομόναχος, *Λαυρέντιος* ἱερομόναχος, *Νικόλαος* ἱερεύς, μαθηταὶ τοῦ Κορεσίου. — *Γερμανὸς Αἰτωλὸς* ὁ μητροπολίτης Νύσσης, μαθητὴς τοῦ Κορυδαλέως.—*Διονύσιος* ὁ μητροπολίτης Ναυπλίου, φιλόσοφος ἄριστος, μαθητὴς τοῦ Κορυδαλέως». Εἶτα τὸ περὶ Στεφάνου βοϊβόδα ἄρθρον (ἴδε σ. 162)· μεθ' ὃ ἡ ἐπιγραφή· «Οἱ ἀπὸ ἁλώσεως τῆς Κ-πόλεως μέχρι τῆς σήμερον σοφοί τε καὶ ἀξιόλογοι»· καὶ ἕπεται ἁπλοῦς κατάλογος ὀνομάτων εὐρωπαίων λογίων· μετὰ δὲ τοῦτον ἄρθρα ἐκτενῆ πως περὶ Βογδάνου Κεμιελνίνσκη, Στεφάνου Πετρετζέϊκου, Σάχκουλη χάνη (ἴδε σ. 162—163), Τέκελη ἡγεμόνος Οὐγκρίας καὶ Ὀρακάζσκη. Τὰ περὶ τῶν δύο τελευταίων ἄρθρα δὲν εἶχον ἀντιγράψει καὶ διὰ τοῦτο δὲν κατεχωρίσθησαν ἐνταῦθα· τὰ δὲ ἀμέσως κατόπιν ἄχρι τέλους τοῦ περὶ Ὑηλαντῶν ἄρθρου κατεχωρίσθησαν ἐνταῦθα πάντα (ἴδε σ. 163—174). Εἶτα εὑρίσκεται τὸ ἑξῆς· «*Λέων ὁ Ἀλάτιος* ὁ Χῖος, ἀντάρτης καὶ ἀποστάτης τῆς ὀρθοδοξίας. Ὅρα Δοσίθεον ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι βιβλ. α' παραγράφῳ γ' καὶ βιβλ. ια', κεφ. ι', παραγρ. γ'». Μετὰ τοῦτο

[1]) Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν, σ. 27.

[2]) Αὐτόθι σ. 19, 30.

[3]) Αὐτόθι σ. 30, 31.

[4]) Αὐτόθι σ. 47.

[5]) Αὐτόθι σ. 152.

www.dacoromanica.ro

τὸ περὶ Βασιλείου βοεβόδα ἄρθον (σ. 174)· μεθ' ὃ ἀκολουθεῖ σειρὰ συντομωτάτων ἄρθρων ἐλαχίστης ἀξίας, ἅτινα ὅμως πρὸς γνῶσιν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν παρατίθενται ἐνταῦθα αὐτολεξεί.

«*Ἀθανάσιος* ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης παραιτηθεὶς τοῦ θρόνου ἀπῆλθεν εἰς τὸ Γιάσιον, καὶ κατοικῶν εἰς τὸ ἐκεῖ ἔξω τοῦ Γιασίου μοναστήριον, Παγώνι λεγόμενον τότε, νῦν δὲ κρημνισμένον καὶ μὴ φαινόμενον μετόχιον τοῦ ἐν τῷ Ἁγιωνύμῳ Ὄρει βασιλικοῦ μοναστηρίου Ξηροποτάμου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔβαλε τὴν μετάνοιάν του καὶ ἀφιέρωσε καὶ τὴν βιβλιοθήκην του, ἐσύνθεσεν ὕμνους καὶ προσεφώνησε τῷ ἡγεμόνι αὐτῷ Βασιλείῳ βοεβόδᾳ, τοιαύτην ἔχοντας ἀκροστιχίδα: «Ἀθανάσιος ἐλέῳ Θεοῦ ὁ πρώην οἰκουμενικὸς πατριάρχης τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοφρουρήτῳ ἡγεμόνι Μολδοβλαχίας κυρίῳ Ἰωάννῃ Βασιλείῳ». Ἐπλήρωσεν οὗτος καὶ ὅλον τὸ χρέος τοῦ Ἁγίου Τάφου μετρῶντας ἑβδομῆντα χιλιάδας φλουρίων. Ἐπὶ τούτου ἐν Γιασίῳ συνηθροίσθη σύνοδος κατὰ Καλβίνων καὶ ἔγινε τὸ βιβλίον Ὀρθόδοξος Ὁμολογία [1].

«*Θεοδόσιος* ὁ *Ζυγομαλᾶς*, ὁ συγγραψάμενος τὴν Τουρκογραίτζιαν.

«*Γαβριὴλ Σεβῆρος* ὁ Φιλαδελφείας, ὁ συγγράψας τὸ περὶ μυστηρίων συνταγμάτιον καὶ περὶ τῶν πέντε διαφορῶν καὶ ἄλλα τινά [2].

«*Μελέτιος ὁ Πηγᾶς*, πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ὁ ἐν διαλόγοις συγγραψάμενος ἑρμηνείαν τοῦ Συμβόλου καὶ τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ κατὰ τοῦ καθαρτηρίου πυρὸς καὶ πολλὰ κατὰ Καλβίνων καὶ παπιστῶν, καὶ ἄλλα τινὰ φιλοσοφικά [3].

«*Μάξιμος Πελοποννήσιος*, μαθητὴς τοῦ Πηγᾶ, ὁ συγγραψάμενος τὸ ἐγχειρίδιον κατὰ τῶν πέντε διαφορῶν, τὸ καὶ τυπωθὲν παρὰ Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων· συνέθετο δὲ καὶ ὁμιλίας εἰς πάσας τὰς Κυριακὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἑρμήνευσε δὲ εἰς ἁπλῆν φράσιν τὸν περὶ παρθενίας λόγον τοῦ μεγάλου Βασιλείου, καὶ ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς μαρτυρίας πολλὰς συνήθροισε περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [4].

«*Μάξιμος ὁ Μαργούνιος*, Κυθήρων ἐπίσκοπος, ἔγραψε πολλὰ καὶ διάφορα συγγράμματα.

«*Κύριλλος ὁ Λούκαρις*, ἄνθρωπος σοφώτατος καὶ ὀρθοδοξότατος, εἰ καὶ ψευδῶς αὐτὸν οἱ συκοφάνται παπισταὶ λουθηρανισμὸν κατέγνωσαν.

«*Φίλιππος* ὁ Κ-πόλεως γράψας περὶ τῶν κληρικῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως».

Ἕπεται τούτοις τὸ περὶ Νικολάου Πελοποννησίου βραχύτατον ἄρθρον (ἴδε σ. 174) καὶ μετ' αὐτὸ σειρὰ λογίων μετά τινων περὶ αὐτῶν εἰδήσεων, ἔχουσα οὕτως·

«*Ναθαναὴλ* ὁ μητροπολίτης Νικαίας.

«*Ἀθανάσιος ὁ Πατελάρος*, πατριάρχης Κ-πόλεως.

«*Νικηφόρος* πατριάρχης Ἀλεξανδρείας.

«*Ἰωαννίκιος* ἱερομόναχος ἐν τῇ Βενετίᾳ μέγα ὄνομα ἐκτήσατο παρὰ τῇ γερουσίᾳ διά τε τὴν σοφίαν του καὶ ἀρίστην πολιτείαν.

«*Μελέτιος* ἱερομόναχος ὁ μαθητὴς αὐτοῦ, ὁ καὶ ἐπικληθεὶς *Μακρῆς*, διδάξας ἀρίστως ἐν τῇ Κρήτῃ.

«*Ἰωαννίκιος* ὁ Ἀλεξανδρείας σοφὸς καὶ πολιτικώτατος καὶ ἀξιάγαστος, παρ' αὐτοῖς τε τοῖς ἐθνικοῖς λίαν ἐπαινετός.

«*Γεράσιμος Βλάχος* ὁ Κρής, μητροπολίτης τῆς ἐν τῇ Βενετίᾳ Φιλαδελφείας.

«*Βησσαρίων* ἱερομόναχος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων συνέθετο τὴν διεξοδικωτάτην ὀρθόδοξον ὁμολογίαν, συντυπωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἱεροσολύμων Δοσιθέου τῇ Ὀρθοδόξῳ Ὁμολογίᾳ.

«*Σεβαστὸς Κυμινίτης* ὁ Τραπεζούντιος.

---

[1]) Πρόκειται ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ περὶ Ἀθανασίου τοῦ Πατελλάρου, τὰς δὲ περὶ αὐτοῦ εἰδήσεις ἔλαβεν ὁ Ὑψηλάντης ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ καταλόγου Δαπόντε. Ἴδε *Σάθα* Μεσ. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 81--8 C. *Erbiceanu*, Cronicarii greci, σ. 96.

[2]) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἀπαριθμήσεως τοῦ Δημητρίου Προκοπίου. Ἴδε *Σάθαν* ἔνθ. ἀνωτ. σ. 480.

[3]) Καὶ τοῦτο αὐτόθεν.

[4]) Πρβλ. Δημήτριον Προκόπιον παρὰ τῷ *Σάθα* ἔνθ. ἀνωτ. σ. 480–481.

www.dacoromanica.ro

μαρτυροῦν αἱ διδαχαί του· ἔχει καὶ ἄλλο βιβλίον Πέτρα Σκανδάλου ἐπιλεγόμενον, τυπωμένον ἐν Λειψίᾳ». Τοῦτο ἐγράφη ἐν γνώσει τοῦ περὶ τοῦ Μηνιάτου ἄρθρου τοῦ Δαπόντε [1]. Μετ' αὐτὸ δὲ ὁ Ὑψηλάντης ἔχει τὸ περὶ *Μακαρίου Πατμίου* (σ. 186) καὶ κατόπιν ἕτερον περὶ *Γερασίμου* ἱερομονάχου ἀπὸ Κουζγουντζούκι, εὑρισκόμενον αὐτολεξεὶ σχεδὸν παρὰ τῷ Δαπόντε [2].

Ὁ Ὑψηλάντης συντάττων τὸ περὶ λογίων μέρος τῶν χρονικῶν αὐτοῦ εἶχεν ἀναμφιβόλως ὑπ' ὄψει διάφορα βοηθητικὰ βιβλία· οὕτω φαίνεται ἀρυσθεὶς εἰδήσεις ἐνίοτε αὐτολεξεὶ ἐκ τοῦ περὶ πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων πονήματος τοῦ Δοσιθέου καὶ ὀλίγας τινὰς ἐκ τοῦ Δημητρίου Προκοπίου. Ἀφθόνως ὅμως ἔλαβε τοιαύτας ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ καταλόγου τοῦ συγχρόνου καὶ προθανόντος Καισαρίου Δαπόντε, οὗ καὶ μέρη πολυάριθμα ἀντέγραψε σχεδὸν αὐτολεξεί, ἄλλα δέ τινα λεκτικῶς ἐτροποποίησε· τὸν Δαπόντεν ὅμως αὐτὸν οὐδαμοῦ μνημονεύει. Ὅσα ἄρθρα τοῦ Ὑψηλάντου ἦσαν προφανῶς δαπόντεια, ταῦτα παρέλειψα ἐκ τῆς παρούσης ἐκδόσεως, δηλώσας τὴν παράλειψιν διὰ γραμμῆς. Οὕτω μετὰ τὸ ὄνομα *Ἀντώνιος Κατήφορος* (σ. 187) παρελείφθη τὸ ἄρθρον *Βησσαρίων Μακρῆς*· εἶτα παρελείφθησαν ἕτερα πολλὰ ἄρθρα, τὰ ἑξῆς.

1) *Θεοδόσιος Σκυλίτζης* καὶ *Ἀθανάσιος Πάριος* μετὰ τὸ *Δωρόθεος* (σ. 187).

2) Μετὰ τὸ *Νεόφυτος Μωραΐτης* (σ. 187) παρελείφθησαν τὰ ἄρθρα *Κυπριανὸς Κρητικός, Εὐγένιος Κορφιάτης, Νικηφόρος Θεοτόκης, Ἱερόθεος Κομνηνός, Διονύσιος Χῖος, Καισάριος Βλάχος, Διονύσιος Σκοπελίτης, Ἰωσὴφ ὁ Τορνόβου.*

3) Μετὰ τὸ *Παρθένιος Ἰωαννίτης* (σ. 188) ὁ Ὑψηλάντης ἔχει τὰ ἄρθρα· *Σεραφεὶμ ὁ ἀπὸ Πισιδίας, Θεόφιλος ὁ Καμπανίας, Διονύσιος Δαπόντε.*

4) Μετὰ τὸ *Μητροφάνης Γρηγορᾶς* (σ. 188) εὑρίσκονται τὰ ἄρθρα *Ἀναστάσιος Γόρδιος, Μακάριος Μαριδάκης, Παρθένιος Μωραΐτης.*

5) Μετὰ τὸ *Κοσμᾶς* (σ. 188) τὰ ἄρθρα *Κοσμᾶς Μεσολογγίτης, Χρύσανθος Μωραΐτης, Ἀγαθάγγελος Μωραΐτης.*

6) Πρὸ τοῦ *Κωνσταντῖνος Βεντούρας* (σ. 189) εὑρίσκονται τὰ ἑπόμενα· *Ἀβράμιος ἱερεύς, Γεώργιος Μαγιώτας, Γεώργιος Φατζέας, Ἄνθιμος διάκονος, Ἀγάπιος Κρητικός, Ἀγάπιος ἀπὸ Γόλιτζα.*

7) *Γεράσιμος Βλάχος* πρὸ τοῦ ἄρθρου *Στέφανος* (σ. 191).

8) Πρὸ τοῦ *Πᾶνος Μαρούτζης* (σ. 191) ἄρθρα πέντε· *Δημήτριος Ῥόδιος, Βασίλειος Κουταληνός, Νικόλαος Λιαδρομίτης, Ἰάκωβος ὁ καὶ Γιακουμῆς, Ἀντώνιος Σπανδονῆς.*

9) Μετὰ τὸ *Ἰωάννης Τζανῆς* (σ. 192) διάφορα ἄρθρα, οἷον *Σεβαστὸς Τραπεζούντιος, Μᾶρκος Κύπριος, Γεώργιος Χρυσόγονος* καὶ ἕτεροι.

Ὁ διεξερχόμενος τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν χρονικὰ τοῦ Ὑψηλάντου παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ὄγδοον αὐτοῦ βιβλίον ἔχει διάφορα λυπηρὰ χάσματα, ἓν δὲ μόνον χάσμα τὸ ἔνατον βιβλίον. Πρῶτον τούτων ὑπάρχει ἐν τῇ σελίδι 124, ἔνθα τὸ ἔτος 1608 ἀντιπροσωπεύεται μόνον διὰ μιᾶς καὶ ἡμισείας γραμμῆς, λῆγον εἰς τὸ ὄνομα *Θεοφάνης*· ἐνταῦθα πάντως ἔληγεν ἡ σελὶς φύλλου τινὸς τοῦ ἐν Σινᾷ χειρογράφου τοῦ Ὑψηλάντου. Ὁ ἐκδότης Ἀφθονίδης μὴ διακρίνας ἐκεῖ χάσμα (ὅπερ ἦτο φανερὸν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς κατόπιν σελίδος τοῦ χειρογράφου) ἐξέδωκεν εὐθὺς ἀμέσως καὶ ὅλως ἀνυπόπτως τὴν ἀρχὴν νέου κεφαλαίου (τοῦ κα') ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1609. Καὶ ὅμως ἔλειπον ἐν τῷ μεταξὺ τέσσαρες σελίδες κειμένου τοῦ Ὑψηλάντου. Ἄλλα τινὰ χάσματα καὶ διέκρινε καὶ σημειοῦται ὁ Ἀφθονίδης. Οὕτως ἐν τῇ σελίδι 145 παρατηρεῖ, ὅτι λείπουσιν ἐκ τοῦ χειρογράφου αἱ σελίδες 263—279. Ἡ ἔλλειψις αὕτη ἀληθής, τῶν σελίδων ὅμως οἱ ἀριθμοὶ ἐδηλώθησαν ἀνακριβῶς· διότι ἀφῃρέθησαν ἐκεῖθεν ὄντως μόνον ὀκτὼ σελίδες, αἱ φέρουσαι τοὺς ἀριθμοὺς 261—268 (παρὰ τῷ Ὑψηλάντῃ ἐξ ἀπροσεξίας ἁπλῆς 278). Ἕτερον χάσμα σημειοῦται ὁ Ἀφθονίδης ἐν τῇ σελίδι 160, ἔνθα παρατηρεῖ, ὅτι «ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ χειρογράφου αἱ σελίδες 301—322»· ἀκριβῶς δὲ πρόκειται περὶ τῶν σελίδων αὐτοῦ 302—322, κατὰ τὴν ἰδιόχειρον τοῦ Ὑψηλάντου ἀρίθμησιν. Τελευταῖον χάσμα σημειοῦται ἐν τῇ σελίδι 350, ἔνθα λέγει ὁ Ἀφθονίδης, ὅτι «ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ χειρογράφου δύο σελίδες»· αὗται

[1]) *Σάθας* ἔνθ. ἀνωτ. σ. 100. Erbiceanu ἔνθ. ἀνωτ. σ. 111.

[2]) Σαθάς αὐτόθι σ. 123. Erbiceanu αὐτόθι σ. 133.

www.dacoromanica.ro

«*Παΐσιος ὁ Λειγαρίδης* ὁ Χῖος, τὸ πρῶτον μὲν λατινόφρων, ὕστερον δὲ ὀρθόδοξος ἐν Κιέβῳ.

«*Ἀρκούδιος* συνέθετο ἀντίρρησιν τῷ Βαρλαὰμ κατὰ τοῦ καθαρτηρίου πυρός.

«*Ἱλαρίων ὁ Τζιγαλᾶς* (sic) ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου. Τοῦτον συγγράφοντα ὑπὲρ τῆς τοῦ Πάσχα ἀπλανοῦς ἑορτῆς ἐκώλυσεν ὁ θάνατος· ἦν δὲ καὶ εἰδήμων σοφίας τε καὶ φωνῆς λατινίδος καὶ ἰταλικῆς.

«*Γαβριὴλ* ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης μητροπολίτης, θεολόγος καὶ ἄκρος ὀρθόδοξος. Συνέθετο ὁμιλίας εἰς τὰς Κυριακὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ.

«*Ματθαῖος* μητροπολίτης Μυρέων συνέθετο πολλὰ διὰ στίχων καὶ κανόνας κατὰ Λατίνων.

«*Παρθένιος* ὁ καὶ Παρθενάκης, πατριάρχης Κ-πόλεως καὶ ἱερομάρτυς.

«Παλάσιος ὁ μέγας σκευοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, πατρόθεν Πελοποννήσιος, μαθητὴς τοῦ Κορυδαλέως, ῥήτωρ ὑπέρ (γρ. εἴπερ) τις ἄλλος καὶ συγγραφεὺς τῶν πατριαρχικῶν γραμμάτων ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ θρόνου τῆς Κ-πόλεως· συνέθετο καὶ μουσικὰ μαθήματα.

«*Νεκτάριος* πατριάρχης Ἱεροσολύμων συνέθετο κατὰ Λατίνων συντόμως μέν, ἀλλὰ στωμύλως εὐμεθόδως τε καὶ ἀποδεικτικῶς.

«*Μελέτιος ὁ Ἀθηνῶν* συνέθετο ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν ἀπὸ Χριστοῦ μέχρις ἑαυτοῦ, καὶ τὸ γεωγραφικόν.

«*Ἰωάννης Καρυοφύλλης* μέγας λογοθέτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Κατηγορήθη ὡς λουθηρανίζων.

«*Καλλίνικος* ὁ Κωνσταντινουπόλεως ῥητορικώτατος.

«*Λικίνιος* ὁ ἰατροφιλόσοφος.

«*Ἀναστάσιος Ναύσης* ἀπὸ Μακεδονίας.

«*Παΐσιος* πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἠγωνίσθη ἡρωϊκῶς κατά τε Ἀρμενίων καὶ παπιστῶν διὰ τὰ προσκυνήματα.

«*Ἀνδρόνικος ὁ Ῥαγγαβῆς.*

«*Ἠλίας Μηνιάτης* συνέθετο λόγους εἰς τὸ Τεσσαρακονθήμερον, ἀλλὰ καὶ πανηγυρικούς, τοὺς πάντας τεχνικωτάτους.

«*Μᾶρκος* ὁ Λαρισσηνός, γραμματικὸς τῶν ἀρίστων.

«*Ἱερεμίας Κακαβέλας* ὁ Κρής, ἱεροκήρυξ.

«*Μητροφάνης* διάκονος, ποιητής.

«*Ἀθανάσιος Κοντοειδῆς* Κερκυραῖος.

«*Διονύσιος* ὁ μοναχός.

«*Δοσίθεος*, πατριάρχης Ἱεροσολύμων, συνέθετο τὰ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων εἰς βιβλία ιγ', σύγγραμμα ἐπίπονον καὶ πολύφυλλον, ἀλλ' ἐπωφελές τε καὶ ἀναγκαιότατον.

«*Χρύσανθος Νοταρᾶς*, ὁ τούτου ἀνεψιός, πατριάρχης καὶ αὐτὸς τῶν Ἱεροσολύμων, ἀνὴρ σοφώτατος καὶ ἐπιστημονικώτατος, φιλοσοφίαν τε καὶ μαθηματικά, καὶ θεολόγος τῶν ἀρίστων. Συνέθετο τὸ γεωγραφικὸν καὶ λόγους εἰς τὰς Κυριακὰς τοῦ Τεσσαρακονθημέρου καὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ· συνέθετο δὲ καὶ ἄλλα τινά, ἐν οἷς καὶ τὸ συνταγμάτιον.

«*Ἀντώνιος. Σπανδονῆς. Ἰάκωβος.*

«*Χρουμούζιος.* «*Κριτίας* ὁ καὶ ἐκκλησιάρχης. «*Δωρόθεος* ἱερομόναχος, διδάσκαλος εἰς τὰ γραμματικὰ τῆς ἐν Κ-πόλει σχολῆς.	Διδάσκαλοι τοῦ ἐν Κ-πόλει σχολείου εἴς τε τὰ γραμματικὰ καὶ τὰ φιλοσοφικὰ μὲ μεγάλην ὑπόληψιν.

Μετὰ τὰ οὕτω βραχέα ταῦτα ἄρθρα ἀκολουθοῦσιν ἕτερα ἐκτενῆ, τὰ ἀπὸ *Λούκα Ῥουμελιώτου* μέχρι *Φιλοθέου Κυπρίου* (ἴδε σ. 174—186). Εἶτα ὑπάρχει ἄρθρον περὶ *Ἠλία Μηνιάτου*, τὸ ἑξῆς· «Ἠλίας Μηνιάτης ὁ Καλαβρύτων, Κεφαλλωνίτης, ὁ περιβόητος, καθὼς τὸν

www.dacoromanica.ro

δὲ εἶναι αἱ φέρουσαι τοὺς ἀριθμοὺς 217—218 ἄλλου τινὸς κώδικος τοῦ Ὑψηλάντου. Γενικῶς εἰπεῖν ἐκ τῶν αὐτογράφων τοῦ Ὑψηλάντου ἔλειπον σελίδες 36 ἢ φύλλα 18. Ταῦτα εἶχεν ἀποσπάσας ἐκεῖθεν πρὸ τῆς ἐκδόσεως Ἀφθονίδου (ἐν ᾧ χρόνῳ τὰ χειρόγραφα τοῦ Ὑψηλάντου εὑρίσκοντο ἐν Τζουδανίᾳ Καΐρου, ἐν τῷ ἐκεῖ μετοχίῳ τῆς μονῆς τοῦ Σινᾶ) ὁ γνωστὸς ῥῶσος ἀρχιμανδρίτης καὶ εἶτα ἐπίσκοπος Πορφύριος Οὐσπένσκης, προσθεὶς αὐτὰ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 136 κώδικι τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἐν ᾧ περιέχονται εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Καΐρῳ ἑλληνικῶν καὶ ἀραβικῶν χειρογράφων, σπαράγματά τινα αὐτῶν καὶ τινων κειμένων ἀντίγραφα. Ὁ κῶδιξ τοῦ Πορφυρίου μεθ' ὅλων τῶν λοιπῶν 150 ἀνεκδότων τόμων τῶν ἔργων αὐτοῦ εὑρίσκεται σήμερον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Πετρουπόλει Αὐτοκρατορικῆς τῶν Ἐπιστημῶν Ἀκαδημίας [1]· τὰ δὲ εἰρημένα ὑψηλάντεια φύλλα κατέχουσι τὰς σελίδας αὐτοῦ 652—687. Ἐντεῦθεν ἀντιγράψας ταῦτα ἐγὼ κατεχώρισα ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας βιβλίῳ (σελ. 513—531) πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐκδόσεως Ἀφθονίδου.

Σωφρόνιος ὁ Λυκούδης (ἢ ἄλλως Λειχούδης) ἀνερχόμενος εἰς Ῥωσίαν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωαννικίου πρὸς ἐγκατάστασιν ἐν Μόσχᾳ διῆλθε διὰ τῆς Μολδοβλαχίας [2]· ἐκεῖ δὲ εὗρε καιρὸν νὰ ἐγκωμιάσῃ τὸν ἡγεμόνα Σερβᾶνον διὰ λόγου πανηγυρικοῦ βραχέος μέν, ἀλλὰ ῥητορικοῦ, πλήρους εἰκόνων καὶ ποιητικῶν ἐκφράσεων. Ὁ λόγος οὗτος, ἐν ᾧ χαρακτηρίζεται ἀρκούντως ὁ πρὸς τὸν Σερβᾶνον σεβασμὸς Ἑλλήνων καὶ Ῥωμούνων, ἐκφωνηθεὶς κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1683-ου ἔτους ἀφιερώθη παρὰ τοῦ συγγραφέως τῷ ἀνεψιῷ τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνῳ τῷ Μπραγκοβάνῳ. Ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ (ἴδε σ. 193—198) ἐγένετο ἐκ τετραδίου ἀριθμοῦντος ὀκτὼ φύλλα, ὧν ἄγραφα τὰ τρία τελευταῖα, συνδεδεμένου μετ' ἄλλων τινῶν ἐντὸς κώδικος τῆς ἀρχῆς 18-ου αἰῶνος εὑρισκομένου πρότερον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ πολυκλαύστου σεβασμίου γέροντος συναδέλφου, τοῦ καθηγητοῦ Γαβριὴλ Δεστούνη, νῦν δὲ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ. Τὸ τετράδιον τοῦτο μήκους ὂν 0.21 καὶ πλάτους 0.155 εἶναι γεγραμμένον ἐπιμελῶς καὶ φιλοκάλως, τοῦ κειμένου ὄντος μονοστήλου καὶ γραμμὰς ἀριθμοῦντος ἐν μιᾷ τῶν σελίδων ἑκάστῃ 26· ὡς δὲ νομίζω, φαίνεται ὂν αὐτὸ τὸ προσενεχθὲν ὑπὸ τοῦ Λυκούδη Κωνσταντίνῳ τῷ Μπραγκοβάνῳ.

Ἱερεμίας Κακαβέλας, Ἰωάννης Βυζάντιος ὁ Καρυοφύλλης. Ἀμφοτέρων τῶν γνωστῶν τούτων συγγραφέων τοῦ 17-ου αἰῶνος δημοσιεύω ἐνταῦθα τρία διάφορα πρωτοφανῆ πονημάτια οὐδαμοῦ πρότερον ὀνομαστὶ μνημονευθέντα (σ. 199—207)· εὑρίσκονται δὲ ἐντὸς μικροῦ χαρτίνου χειρογράφου τοῦ τέλους 17-ου αἰῶνος, ἀριθμοῦντος μὲν ὀκτὼ φύλλα γεγραμμένα καὶ τέσσαρα παντελῶς ἄγραφα, φυλαττομένου δὲ παρ' ἐμοί. Μήκους ὂν 0.21 καὶ πλάτους 0.165 περιλαμβάνει κείμενον μονόστηλον ἐκ τριάκοντα γραμμῶν ἐν μιᾷ ἑκάστῃ τῶν σελίδων. Ἡ γραφὴ καθαρὰ καὶ χειρὸς λογίου ἀνδρός, οὐχὶ δὲ ἀπιθάνως Ἱερεμίου τοῦ Κακαβέλα, οὗ καὶ ἡ ὑπογραφὴ εὑρίσκεται ἐν τῷ 5-ῳ φύλλῳ, εἰς τὸ τέλος τῆς περὶ τέρατός τινος διατριβῆς αὐτοῦ. Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος τρία πονημάτια (ἴδε σ. 199—207) συνετάχθησαν ἐν Βουκουρεστίῳ ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας Σερβάνου Καντακουζηνοῦ, τοῦ πρώτου εἰσαγαγόντος ἐν Βλαχίᾳ τὸν ἑλληνικὸν ἐξανθρωπισμὸν καὶ τὴν ταχεῖαν προκαλέσαντος ἀνάπτυξιν τῆς ῥωμουνικῆς γλώσσης καὶ λογοτεχνίας διὰ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς παιδείας· ὅστις ἵδρυσε πρὸς τοῦτο ἴδιον ἑλληνικὸν καθίδρυμα διῃρημένον εἰς δύο τμήματα, φιλοσοφικὸν καὶ φιλολογικόν, τὸ περιώνυμον ἐν Βουκουρεστίῳ Φροντιστήριον, διορίσας

---

[1]) Περὶ τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος τοῦ Πορφυρίου ἴδε *П. Сырку* Описаніе бумаги епископа Порфирія Успенскаго, пожертвованныхъ имъ въ Импер. Академію Наукъ по завѣщанію. Ἐν Πετρουπόλει 1891, σ. 353—355.

[2]) Περὶ ἀμφοτέρων τῶν Λειχουδῶν ἴδε *Ἀλεξ. Λασκάρεως* Ἱστορ. ἔποψιν περὶ τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸν ΙΖ' καὶ ΙΗ' αἰῶνας, ἤτοι περὶ τῶν ἀδελφῶν Λειχουδῶν Ἰωαννικίου καὶ Σωφρονίου (Ὁ ἐν ΚΠ. Ἑλλην. Φιλολογ. Σύλλογος, 1864, τ. 2, σ. 24—44). *Мих. Смендовскій* Братья Лихуды Ἐν Πετρουπόλει 1899. *Τοῦ αὐτοῦ* Церковно-историческіе матеріалы. Ἐν Πετρουπόλει 1899. *Н. П. Лихачевъ*, Портретъ Іоанникія Ликуда. Ἐν Πετρουπόλει 1902. *Ἀ. Π.-Κεραμέως* Ἱεροσολυμ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 166—170.

www.dacoromanica.ro

ἐν αὐτῷ διδασκάλους Ἕλληνας ἐκ Τουρκίας [1]. Εἷς τούτων ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Σερβάνου ἦτον ὁ ἱεροκήρυξ Ἱερεμίας ὁ Κακαβέλας, ἀνὴρ πολύγλωσσος, ἐκπαιδευθεὶς ἐν Γερμανίᾳ· ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σερβάνου μεταβὰς εἰς Ἰάσιον, πρωτεύουσαν τῆς Μολδαβίας, διωρίσθη διδάσκαλος ἐν τῇ ἐκεῖ αὐθεντικῇ σχολῇ [2]. Διατρίβων ὁ Κακαβέλας ἐν Βουκουρεστίῳ ἠσχολεῖτο καὶ περὶ τὴν σύνταξιν διαφόρων πονημάτων. Οὕτως ἔχομεν αὐτοῦ τύποις εἰσέτι ἀνέκδοτον μετάφρασιν ἀπὸ ἰταλικοῦ κειμένου ἱστορίας τινὸς τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων πολιορκίας τῆς Βιέννης (1682), ἀφιερωμένην τῷ Σερβάνῳ ἔτει 1688-ῳ [3]· αἰτήσει δὲ Κωνσταντίνου Μπραγκοβάνου εἶχε μεταφράσει ἔτει 1687-ῳ ἀπὸ λατινικοῦ κειμένου τὸ περὶ παπῶν Ῥώμης πόνημα τοῦ Πλάτινα· τῆς μεταφράσεως ταύτης γινώσκω τρία ἀντίγραφα [4]. Θάσ ᾥζονταί που τοῦ Κακαβέλα καὶ ὁμιλίαι ἢ διδαχαὶ ἐκκλησιαστικαί, ἀφοῦ ἦτον ἀποκλειστικῶς ἱεροκήρυξ. Ἐν Βουκουρεστίῳ συνέταξε καὶ τὰ ἐνταῦθα δημοσιευθέντα τὸ πρῶτον δύο πονημάτια αὐτοῦ. Τὸ πρῶτον τούτων (σ. 201—204) ἐπιγραφόμενον «λόγος περὶ ματαιότητος» καὶ συνταχθὲν προτροπῇ Γρηγορίου ποστελνίκου ἐξεφωνήθη κατὰ τὴν κηδείαν τῆς συζύγου αὐτοῦ Σμαράγδας, θυγατρὸς τοῦ βοεβόδα Σερβάνου· τὸ δ' ἕτερον (σ. 204—206) γενόμενον αἰτήσει τοῦ Σερβάνου περιλαμβάνει ἑρμηνείαν τῆς ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ αὐτοῦ ἐμφανίσεως τερατώδους τινὸς δικεφάλου λαγωοῦ ἔτει 1688-ῳ. Τοῦ τέρατος τούτου ἡ παρουσία ἐνέβαλεν εἰς μερίμνας τὸν Σερβᾶνον, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἑρμηνείας, ἣν αἰτήσει αὐτοῦ τοῦ Σερβάνου συνέταξεν ὁ ἐν Βουκουρεστίῳ τότε διαμένων Ἰωάννης Βυζάντιος ὁ Καρυοφύλλης [5]. Τῆς ἑρμηνείας τούτου γινώσκω δύο ἕτερα ἀντίγραφα· ἓν 18-ου αἰῶνος εὑρισκόμενον ἀνώνυμον ἐν τῷ 144-ῳ ἑλληνικῷ κώδικι τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Ῥωμουνικῆς Ἀκαδημίας [6]· δεύτερον ἀνώνυμον ὡσαύτως, γεγραμμένον ἀρχομένου τοῦ 18-ου αἰῶνος καὶ εὑρισκόμενον ἐντὸς ἡμετέρου κώδικος (17-ου αἰῶνος) ἔργων τοῦ Σεβαστοῦ Κυμινήτου. Τοῦ συγγραφέως τὸ ὄνομα ἔχει μόνον τὸ ἀντίγραφον Κακαβέλα, περὶ οὗ λόγος ἐγένετο ἀνωτέρω.

Τοῦ Σεβαστοῦ Κυμινήτου, ὅστις ἀπὸ 17-ου ὑπερμεσοῦντος αἰῶνος μεγάλως διέδωκε τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ τὰς ἐπιστήμας (φιλοσοφίαν καὶ θεολογίαν) ἐν Τουρκίᾳ καὶ Ῥουμουνίᾳ, τὴν δὲ νέαν ἡμῶν δημώδη γλῶσσαν μετέβαλε διὰ σώφρονος καλλιεργείας ἀρκούντως εἰς καθαρεύουσαν γραπτὴν καὶ παντὸς ἄλλου συγχρονοῦντος καλλιεπέστερον καὶ κανονικώτερον ἐχειρίζετο, δημοσιεύονται ἐνταῦθα νῦν τὸ πρῶτον ἑπτὰ κατ' ἐκλογὴν πονημάτια, ἤτοι λόγοι ἐκφωνηθέντες ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ σχολαρχίας αὐτοῦ κατ' ἐπισήμους ἑορτὰς καὶ παρουσίᾳ τῶν ἡγεμόνων Σερβάνου Κανταχουζηνοῦ καὶ Κωνσταντίνου Βασαράβα (ἴδε σ. 209—247), ἰδίᾳ δὲ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1676—1699. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοιοῦτοι ἀνέκδοτοι τοῦ Σεβαστοῦ λόγοι· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥωμουνίας σχέσις αὐτῶν εἶναι μικρά, μᾶλλον δὲ συντελοῦσιν εἰς γνῶσιν τῆς ἱστορίας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἠρκέσθην

[1]) Πρβλ. *Ἀνωνύμου* Ἱστορίαν τῆς Βλαχίας, ἐκδ. Τουνουσλῆ. Ἐν Βιέννῃ 1806, σ. 81 καὶ 285.

[2]) Περὶ τοῦ Κακαβέλα Ἱερεμίου ἴδε Δημήτριον Προκοπίου ἐν τῇ τοῦ *Σάθα* Μεσ. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 489. Πρβλ. *Γ. Ζαβίραν* ἐν τῇ Νέᾳ Ἑλλάδι, σ. 350. *Θεοδώρου Ἀθανασίου* Περὶ τῶν ἑλληνικῶν σχολῶν ἐν Ῥουμανίᾳ. Ἀθήνησιν 1898, σ. 63. Ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐγινώσκετο μόνον ἡ ἀπὸ λατινικοῦ κειμένου μετάφρασις τοῦ περὶ παπῶν πονήματος τοῦ Πλάτινα, ἣν ἐπέρανεν εἰς ἡλικίαν 38 ἐτῶν (ἴδε *N. Iorga*, Manuscripte din bibliotecĭ străine relative la istoria Romănilor. Bucuresci 1898, σ. 16—17), ὁ ἐπιστασίᾳ αὐτοῦ ἐκδοθεὶς Τόμος Ἀγάπης (ἴδε *É. Legrand*, Bibliographie hellénique; XVII-e siècle, τ. 3, σ. 54. 57—78. *I. Bianu, N. Hodoş*, Bibliografia Românească. Bucuresci 1903, τ. 1, σ. 369) καὶ Τόμος Καταλλαγῆς τοῦ Δοσιθέου· εὑρίσκετο δὲ ὁ Κακαβέλας ἐν Ἰασίῳ ἀπὸ ἔτους 1692. Περὶ ἄλλου τινὸς πονήματος αὐτοῦ ἴδε *N. Iorga*, Istoria literaturiĭ religioase a Românilor până la 1688. Bucureşti 1904, σ. 209.

[3]) Ἴδε τὴν ἡμετέραν Ἱεροσολ. βιβλιοθήκην, τ. 4, σ. 35.

[4]) Κῶδιξ 440 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου (ἴδε Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 415). Κῶδ. XXIX (suppl. graec.) τῆς ἐν Βιέννῃ Αὐτοκρ. βιβλιοθήκης (ἴδε *N. Iorga*, Manuscripte din bibliotecĭ străine relative la istoria Romănilor, σ. 16—17) καὶ κῶδιξ τοῦ ἐν Ἰασίῳ σεμιναρίου (Serbarea şcolară de la Iaşi, σ. 397).

[5]) Ἴδε περὶ αὐτοῦ κατ' ἔκτασιν τὸ σπουδαῖον βιβλιάριον· «Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου ἐφημερίδες ἐκδιδόμεναι ὑπὸ *Περικλέους Γ. Ζερλέντου*». Ἐν Ἀθήναις 1890. Πρβλ. Δελτίον τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος, τ. 3, σ. 275—315.

[6]) *C. Litzica*, Manuscrisele greceşti din biblioteca Academiei Române. Bucureşti 1900, σ. 94,

www.dacoromanica.ro

εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐν λόγῳ ἑπτά, ὡς ἐπαρκῶν πρὸς τὸ παρὸν εἰς χαρακτηρισμὸν τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ ἡγεμονικοῦ ἑλληνικοῦ φροντιστηρίου ἐπὶ τοῦ πρὸς ἐξευγενισμὸν ὀργῶντος ῥωμουνικοῦ λαοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκεῖ σχολαρχίας τοῦ Σεβαστοῦ. Ὁ πρῶτος πρὸς τὸν ἡγεμόνα Σερβᾶνον λόγος (σ. 211—215) εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν φύλλων 48—52 μικροῦ τινος ἡμετέρου κώδικος ὑπ' ἀριθμὸν Β', γραφέντος περὶ τὸ τέλος 17-ου αἰῶνος καὶ περιέχοντος σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἔργα τινὰ τοῦ Σεβαστοῦ. Ὁ δὲ δεύτερος λόγος (σ. 215—217) πρὸς τὸν ἡγεμόνα Κωνσταντῖνον Βασαράβαν ῥηθεὶς ἔτει 1695-ῳ, μετὰ τὴν ἀπὸ ἐκστρατείας ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς Βουκουρέστιον, εὑρίσκεται ἐν ἑτέρῳ ἡμετέρῳ κώδικι συγγραφῶν τοῦ Σεβαστοῦ ὑπ' ἀριθ. Α', μεταξὺ τῶν σελίδων 441—444, γεγραμμένῳ ὡσαύτως περὶ τὸ τέλος τοῦ 17-ου αἰῶνος. Οἱ δύο λοιποὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐγκωμιαστικοὶ λόγοι (Γ' καὶ Δ', σ. 217—233) ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ προμνημονευθέντος κώδικος Β' (φύλλ. 54—71). Ἀντίγραφον τοῦ πρώτου (=Γ') μεταγενέστερον εὑρίσκεται καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι Γ' (φύλλ. 79—83) ἄνευ σπουδαίας τινὸς διαφορᾶς. Οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς λόγοι τῶν ἐτῶν 1695, 1696 καὶ 1699 (Ε'—Ζ', σ. 234—247) ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ κωδ. Α' (Ε'=σ. 445—456. ς'=σ. 89—93. Ζ'=σ. 110—115). Ὁ δεύτερος αὐτῶν (ς') εὑρίσκεται ἀντιγεγραμμένος καὶ ἐν τῷ κώδικι Γ' (φύλλ. 116—123). Ὁ βίος τοῦ Σεβαστοῦ εἶναι ἐλάχιστα γνωστός. Γεννηθεὶς ἐν τῷ χωρίῳ Χότζιν (πάλαι *Κύμινα*), ἀπέχοντι ἡμίσειαν ἀπὸ Τραπεζοῦντος ὥραν [1], κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ 17-ου (ἔτ. 1622;) αἰῶνος, ἐσπούδασεν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐν Κωσταντινουπόλει. Χρηματίσας δὲ φοιτητὴς τῆς ἐκεῖ πατριαρχικῆς σχολῆς ἐπὶ τῶν σχολαρχιῶν Ἰωάννου Καρυοφύλλη καὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου [2], καὶ γενόμενος ὑπὸ τὰς ὁδηγίας αὐτῶν «ἀνὴρ πεπαιδευμένος τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἔμπειρος τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς παιδείας» [3], ἐχρημάτισεν ὕστερον καὶ αὐτὸς ἐν τῇ αὐτῇ σχολῇ διδάσκαλος (ἀπὸ τοῦ ἔτ. 1671), εἶτα δὲ σχολάρχης αὐτῆς. ἡ δὲ σχολὴ αὕτη νέα ὀνομαζομένη ἢ καὶ φροντιστήριον, ἱδρυθεῖσα ἔτει 1661-ῳ καὶ συντηρουμένη ὑπὸ Μανολάκη Μάνου τοῦ Καστοριέως, εὑρίσκετο ἐν Φαναρίῳ, ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ ἐκεῖ Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου. [4] Ἡ τοῦ Σεβαστοῦ σχολαρχία φαίνεται διαρκέσασα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1676 μέχρις ἔτους 1682, ὅτε, στάσεως γενομένης ἐν αὐτῇ παρὰ τῶν μαθητῶν, [5] ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ τὴν σχολαρχίαν. Ἑτοιμαζόμενος δὲ νὰ μεταβῇ εἰς Τραπεζοῦντα προσκλήσει τῶν κατοίκων αὐτῆς εἰς σύστασιν κοινῆς ἐκεῖ σχολῆς, λαμβάνει γράμμα ἐκ Μόσχας ἑνὸς τῶν παλαιῶν αὐτοῦ μαθητῶν, Τιμοθέου ἱεροδιακόνου Ῥώσου, δι' οὗ προσεκαλεῖτο εἰς Ῥωσίαν πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν Μόσχᾳ [6]. Κρίνας ὅμως ἑαυτὸν μᾶλλον χρήσιμον εἰς τὴν πατρίδα μεταβαίνει εἰς Τραπεζοῦντα καὶ συνιστᾷ τὸ καὶ μέχρι σήμερον ἀκμάζον Ἑλληνικὸν Φροντιστήριον, οὗ καὶ σχολάρχης ἐχρημάτισεν ἀπὸ ἔτ. 1683 μέχρις ἔτ. 1689. Περὶ τῆς αὐτόθι διατριβῆς αὐτοῦ ἔχομεν μαρτυρίαν ἐξ ἐπιστολῆς (ἔτ. 1683) πρὸς αὐτὸν Ἐφραὶμ τοῦ Δεκάρχου [7] καὶ ἑτέρας αὐτοῦ τοῦ Σεβαστοῦ (Νοεμβρ. 1687) [8], ἀλλὰ καὶ ἐξ ὁμιλιῶν αὐτοῦ ῥηθεισῶν ἐν ἐκκλησίαις τῆς Τραπεζοῦντος ἔτει 1688-ῳ καὶ 1689-ῳ. [9] Ἐντεῦθεν, πιθανῶς δὲ περὶ τὸ ἔτος 1690, μετέβη προσκληθεὶς εἰς Βουκουρέστιον, ἔνθα σχολάρχης διορισθεὶς τοῦ ἐν τῇ μονῇ τοῦ

---

[1]) Εὔξεινος Πόντος, τ. 2, σ. 34. *Γ. Δομνηνοῦ* Γεωγραφία τοῦ Πόντου. Ἐν Τραπεζοῦντι 1896, σ. 18.

[2]) Ἴδε *Ἀναστ. Γόρδιον* ἐν τῷ βίῳ Εὐγενίου Ἰωαννούλη (*Κ. Σάθα* Μεσαιων. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 16 καὶ 461. *Σ. Λάμπρου* Νέος ἑλληνομνήμων, τ. 4, σ. 65).

[3]) *Δημήτριος Προκοπίου* ἐν τῇ Μεσαιων. βιβλιοθ. Σάθα, τ. 3, σ. 488.

[4]) Τὸ καταστατικὸν αὐτῆς ἐπεκυρώθη ἔτει 1663 ῳ διὰ σιγιλλίου χρυσοβούλλου ἐκδοθέντος ἀνακριβῶς ὑπὸ *Μ. Γεδεών*, Παιδεία καὶ πτωχεία. Ἐν Κ-πόλει 1893, σ. 39—45. Τὰ κατὰ τὴν σύστασιν τῆς σχολῆς ἴδε παρὰ τῷ *Μ. Παρανίκα* ἐν Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγῳ Κ-πόλεως, 1888, τ. 19, σ. 10 κ. Περὶ δὲ τοῦ Μανολάκη Μάνου ἴδε *C. G. Mano*, Documente din secolele al XVI-lea—XIX-lea privitoare la familia Mano. Bucureşti 1907, σ. VIII—XI καὶ 35—62.

[5]) Πρβλ. *Μ. Παρανίκαν* αὐτόθι, 1895, τ. 25, σ. 53—55. *Ἐπ. Θ. Κυριακίδου* Βιογραφίαι τῶν ἐκ Τραπεζοῦντος καὶ τῆς περὶ αὐτὴν χώρας ἀπὸ τῆς Ἁλώσεως μέχρις ἡμῶν ἀκμασάντων λογίων. Ἐν Ἀθήναις 1897, σ. 65 κέ.

[6]) Τὸ γράμμα τοῦτο ἐξέδωκεν ὁ *Μ. Γεδεὼν* ἐν τῇ Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ, 1888, τ. 8, σ. 91—92.

[7]) *Π. Τριανταφυλλίδου* Οἱ Φυγάδες· δρᾶμα εἰς μέρη πέντε μετὰ μακρῶν προλεγομένων περὶ Πόντου Ἐν Ἀθήναις 1870, σ. 118.

[8]) *Α.-Π. Κεραμέως* Κατάλογος τῶν χειρογρ. τῆς ἐν Σμύρνῃ βιβλιοθήκης τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Σμύρνη 1877, σ. 61—62.

[9]) Ἴδε τοῦ κατωτέρω εὑρισκομένου καταλόγου τῶν συγγραμμάτων τοῦ Σεβαστοῦ ἀριθμοὺς 52, 57, 71.

www.dacoromanica.ro

ἁγίου Σάββα Ἑλληνικοῦ Αὐθεντικοῦ Φροντιστηρίου ἀπεβίωσε μετὰ συνεχῆ ὑπερδωδεκαετῆ διδασκαλίαν τῇ 6-ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1702-ου ἔτους [1]. Τὰς τελευταίας αὐτοῦ θελήσεις μετεδίδασαν εἰς Τραπεζοῦντα οἱ ἐν Βουκουρεστίῳ συμπατριῶται τοῦ μακαρίτου διὰ τοῦ ἑξῆς γράμματος, ὅπερ ἔχω ἐν ἀντιγράφῳ πιθανῶς οὐχὶ παλαιοτέρῳ τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ 18 ου αἰῶνος·

Τῷ πανιερωτάτῳ, λογιωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ μητροπολίτῃ ἁγίῳ Τραπεζοῦντος κυρίῳ κυρίῳ Νεκταρίῳ, ἡμῶν δε πνευματικῷ πατρὶ καὶ δεσπότῃ τὴν εὐλαβητικὴν προσκύνησιν.

† «Θάνατοι ἐπέρχονται τῶν ὅρων τῆς ζωῆς πληρωθέντων» [2], λέγει ὁ μέγας Βασίλειος, ἂν καλὰ καὶ ὅρον ζωῆς ἐννοεῖ ὁ ἅγιος τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὅμως λέγει ὁ προφήτης· «<αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη>· ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις, ὀγδοήκοντα ἔτη»· ὥστε ἡ ἑβδομηκονταετὴς ζωὴ κατὰ τὸν προφήτην νὰ εἶναι ἀρκετή. Εἰς τοιοῦτον βαθμὸν φθάνοντας καὶ ἡ πανσοφωτάτη μέλισσα, ἡ καλλικέλαδος γλῶσσα καὶ πηγὴ ἀνεξάντλητος, ὁ τῆς εὐσεβείας ὑπέρμαχος καὶ τῆς ἀσεβείας ἀντίπαλος, ὁ τέταρτος κατὰ τοὺς τωρινοὺς καιροὺς τῶν σοφῶν ἐκείνων ἱεραρχῶν, πλὴν τῆς ἀξίας, τὸ καύχημα τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν, ὁ σοφώτατος ἡμῶν φημι καθηγεμὼν καὶ διδάσκαλος ἀξιοσέβαστος κὺρ Σεβαστὸς ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος· μετέστη ἐκ τῶν προσκαίρων, ἡρπάγη ὑπὸ τοῦ οὐρανίου πατρὸς λέγοντος· «Ἀρκετὸν εἶναι, Σεβαστέ, ὅσον εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἐταλαιπωρήθης· ἔλα ἀπολάμβανε ἄξια τῶν καμάτων σου». Ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ κατὰ σῶμα ἀπέθανεν, ἀλλ' ὅμως κατὰ τὴν ψηχὴν καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ σοφώτατα αὐτοῦ συγγράμματα ζῇ καὶ διαμένει εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Καὶ ἂν καλὰ καὶ ἀγαπούσαμεν ὅλοι μας καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος αὐτοῦ εἰς τὴν πατρίδα νὰ πληρώσῃ τὸ κοινὸν χρέος, ὅμως τί νὰ κάμωμεν; οὕτως ἔδοξε τῇ θείᾳ προνοίᾳ, ὅτι ἀνθρώπων βουλαὶ καὶ Θεοῦ θελήματα. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦτο συνέβη καὶ τὰ γινόμενα οὐκ ἀπογίνονται, πρέπει κᾂν τὰ ἑξῆς νὰ στοχασθοῦμεν. Ὅμως διὰ νὰ ἠξεύρετε καὶ τὸν θάνατόν του, πῶς κατὰ φυσικὴν συνέβη ἀκολουθίαν, ἀκούσετε τὴν ἀσθένειάν του, ἡ ὁποία δὲν ἐσυνέβη ἀπὸ κανένα παρακολούθημα, πάρεξ πῶς ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον ἔπεσεν εἰς ἀδυναμίαν, ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἔχοντας καὶ θέρμην μετρίαν, δείχνοντας πῶς νὰ εἶναι ποτὲ μὲν καλλίτερα, ποτὲ δὲ χειρότερα· καὶ οὕτως ἀσθενήσας ἡμέρας δεκαπέντε μετέστη ἐκ τῶν προσκαίρων ἕκτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, καὶ ἐνεταφιάσθη, παρόντων ἀρχιερέων, ἱερέων, ἱερομονάχων καὶ κοσμικῶν, κάμνοντας πρότερον εὐχέλαιον καὶ ἐξομολογηθεὶς καὶ μεταλαβών. Ὅμως εὑρισκόμενος εἰς τὴν ἀσθένειαν ἐδιώρισεν τὰ τίποτέ του ὅτοι νὰ τὰ πηγαίνουν εἰς τὸ σπίτι καὶ νὰ δοθοῦν εἰς τὰ χέρια τῆς συμβίου του, καὶ ἄσπρα καὶ εἴτι ἄλλο εὑρεθῇ· μόνον τὰ βιβλία τὰ ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν· καὶ ὅσα εἶχεν ἐδῶ καὶ ὅσα ἔχει αὐτοῦ νὰ σταθοῦν εἰς τὴν μητρόπολιν, μὲ κατάραν καὶ ἀφορισμὸν νὰ μὴν ἀποξενωθῇ κανένα· τὰ ὁποῖα, ὅταν σταλθοῦν, θέλουν καὶ διορισθῇ καθὼς πρέπει. Ὅμως κατὰ τὸ παρὸν ἡ πανιερότης σου κράξε τὴν διδασκάλισσαν καὶ ἀνάφερέ της τὴν ὑπόθεσιν παρηγορῶντάς της τὸ καταδύναμιν· ἔπειτα ἀνάγκασέ την νὰ κάμῃ ἕνα γράμμα ἐπιτροπικόν, καὶ νὰ βάλετε κανένα προκομμένον νὰ τὸ γράφῃ, νὰ εἶναι ἄξιον νὰ φανῇ καὶ εἰς πρόσωπα· εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ὑπογραφῇ καὶ ἡ διδασκάλισσα (δυστυχὴς σύμβιος τοῦ μακαρίτου διδασκάλου κὺρ Σεβαστοῦ)· ἔπειτα δὲ διὰ βεβαίωσιν τοῦ γράμματος νὰ ὑπογραφῆτε καὶ ἡ πανιερότης σας καὶ οἱ ἡγούμενοι καὶ οἱ προεστῶτες τοῦ τόπου, καὶ νὰ μὴν στείλετε ἀπ'αὐτου κανέναν ἐπίτροπον νὰ κάμῃ ἔξοδα μάταια καὶ διότι ἐδῶ εὑρίσκονται πολλοὶ συμπατριῶται καὶ προκομμένοι· καὶ ἂς διορίσουν ἀπ'αὐτοῦ ὅποιον θέλουν νὰ τοὺς πηγαίνῃ τὰ τίποτές του εἰς τὸ ῥιζικόν τους, διότι ἂν ἔρθῃ καὶ ὁ κὺρ Λευθεράκης ὁ ἀδελφὸς τοῦ διδασκάλου, δὲν θέλουν τοῦ τὰ δώσει, μόνον ὅποιον διορίσετε ἀπ' αὐτοῦ, ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ εἶναι ἐδῶ. Τὸ γράμμα νὰ τὸ στείλετε ἐδῶ εἰς τὸ Βουκουρέστι. Ταῦτα καὶ ἡ ἁγία σας εὐχὴ μεθ' ἡμῶν. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αψβ' (1702) Σεπτεμβρίου ιζ'.

Οἱ τῆς σῆς πανιερότητος κατὰ πνεῦμα υἱοί.

Ἰγνάτιος ἱερομόναχος.
Γεώργιος τοῦ Συμεὼν Γεωργίου.
Θαλασσινὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Θεοδώρου.
Γεώργιος Νοῦτος [3].

---

[1]) *Π. Τριανταφυλλίδου* Ἡ ἐν Πόντῳ ἑλληνικὴ φυλὴ ἤτοι τὰ Ποντικά. Ἐν Ἀθήναις 1866, σ. 189.

[2]) Ψαλμ. πθ', 10.

[3]) Σημειωτέον ὅτι τοῦ Κομνήτου ἡ βιβλιοθήκη ἐνωρὶς διεσκορπίσθη εἰς πολλοὺς τόπους. Ἱκανὸν αὐτῆς μέρος σῴζεται εὐτυχῶς εἰσέτι ἐν τῇ μικρᾷ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι Φροντιστηρίου. Περὶ τῆς τύχης τῶν τοῦ Κομνήτου βιβλίων ἴδε ἀσφαλεῖς τινας εἰδήσεις παρὰ τῷ *Ἐπ. Θ. Κυριακίδῃ* (Βιογραφίαι τῶν ἐκ Τραπεζοῦντος --- λογίων, σ. 69—72).

www.dacoromanica.ro

Ζῶν εἶδεν ὁ Σεβαστὸς ἐκδεδομένα ἔνια τῶν ἐπιγραμμάτων καὶ ἓν μόνον τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων, τὸ καὶ νῦν ἀξιόλογον «Ἑορτολόγιον» (ἐκτυπωθὲν ἔτει 1701-ῳ)· ἓν δὲ ἕτερον, ἡ «Δογματικὴ διδασκαλία», ἐδημοσιεύθη μῆνας τινὰς μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (1703) [1]. Ἐπεμελήθη καὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Ἐγχειριδίου» Ἰωάννου Καρυοφύλλη, ἐκτυπωθέντος ἔτει 1697-ῳ. Κατέλιπεν ὁ Σεβαστὸς πολυάριθμα πονήματα, τὰ μὲν προϊόντα πεντηκονταετοῦς περίπου συνεχοῦς διδασκαλίας, τὰ δὲ ἰδίας φιλολογικῆς, θεολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς ἐρεύνης, ἄλλα δὲ οὐκ ὀλίγα πρακτικοῦ χαρακτῆρος, ἠθικοποιητικοῦ, οἷον ὁμιλίας πανηγυρικάς, διδαχὰς καὶ ἐγχειρίδια ποικίλης ὕλης. Κατάλογος αὐτῶν ἐπαρκὴς δὲν ὑπῆρχε μέχρι σήμερον, καὶ ἀφορμῆς δοθείσης ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος βιβλίου προθύμως ἠσχολήθην περὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἄχρι τοῦδε γνωσθέντων μοι, ἣν καὶ καταχωρίζω κατ' ἐξαίρεσιν ἐνταῦθα μετὰ τῆς πεποιθήσεως, ὅτι θὰ συγχωρήσωσιν οἱ ἀναγνῶσταί μου εὐμενῶς τὴν ἐκ τοῦ μήκους αὐτῆς προξενουμένην δυσαρμονίαν τῇ τεχνικῇ τοῦ προλόγου τούτου οἰκονομίᾳ.

1. «Ἑρμηνεία κατὰ παράφρασιν εἰς τὰ Ὀλύμπια τοῦ Πινδάρου, πονηθεῖσα ὑπὸ Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου». Μετὰ τὸ κείμενον αὐτῆς· «Τέλος τῶν εἰς τὰ Πινδάρου Ὀλύμπια παραφράσεων καὶ τῷ Θεῷ δόξα. Ἔτει σωτηρίῳ ͵αχος-ῳ (=1676), Ὀκτωμβρίου ιδ-η. ἡμέρα. ἑσπέρας. ἐκ πρώτων σχεδίων μεταγραφεῖσαι ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αχ϶α-ῳ (=1691). Ἰουνίου ιβ' ἡμέρᾳ Σαββάτῳ». Κῶδιξ Νικοδήμου Μυρίδου, φύλλ. 71 κέ. Ἡ αὐτὴ ἑρμηνεία περιέχεται καὶ ἐν τῷ 143-ῳ κώδικι τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου μετὰ τοῦ ἑξῆς σημειώματος· «Εἴληφεν τέρμα Ὀκτωβρίῳ 17-η. Ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ αχος-ον (=1676) ἔτος τὸ σωτήριον». Ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι ὑπάρχουσι καὶ παραδόσεις ἑρμηνευτικαὶ ἀνώνυμοι εἰς κείμενα ἑτέρων ποιητῶν, οἷον εἰς τὰ βουκολικὰ Θεοκρίτου παράφρασις, ἣν ὁ ἀντιγραφεὺς διδαχθεὶς ἔγραψεν ἐν Κ-πόλει τῇ 19 Ὀκτ. 1671. Δὲν εἶναι δὲ ἀπίθανον καὶ αὗται νὰ πηγάζωσιν ἐκ παραδόσεων τοῦ Σεβαστοῦ. Ἡ παράφρασις τῶν Ὀλυμπίων Πινδάρου καὶ ἐν τῷ κώδ. 322 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου. Ἴδε Ἱεροσολυμ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 296. Αὐτόθι καὶ παράφρασις Αἴαντος Μαστιγοφόρου τοῦ Σοφοκλέους.

2. «Παραφράσεις ἑρμηνευτικαὶ κατὰ σύνοψιν εἰς τὰ τετράστιχα καὶ μονόστιχα τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου, πονηθεῖσαι ὑπὸ Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου· καὶ περιλήψεις συντομώταται ἰδίᾳ ἑκάστου τῶν τετραστίχων ἐκ πρώτων σχεδίων μεταγραφεῖσαι. Ταῦτα μὲν τοῖς βουλομένοις ἐντεῦθεν μεταγράψαι· πρῶτα δὲ σχέδιά εἰσι τὰ παρόντα, παρ' οὐδενὸς ἑτέρου σχεδίου μεταγραφέντα καὶ ἰδιόχειρα τοῦ αὐτοῦ». Κῶδιξ 47 τῆς ἐν Γκιουμουσχανὲ ἑλληνικῆς σχολῆς, φύλλ. 175 κέ. Τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν ἔχει μέχρι τοῦ «μεταγράψαι» καὶ ἕτερον ἀντίγραφον ἐν τῷ κώδικι Νικοδήμου Μυρίδου, φ. 47 κέ. Ἐν τῷ κωδ. 93 τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου τὸ αὐτὸ κείμενον μετ' ἐπιγραφῆς διαφόρου. Ἴδε Λάμπρου Κατάλ. τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθ. τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων, τ. 1, σ. 181.

3. «Παρθενικῶν δογμάτων παραφράζομεν ὧδε τὰ βένθη. Παράφρασις εἰς τὸ Ὑποθῆκαι παρθένοις Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, πονηθεῖσα παρὰ τοῦ σοφολογιωτάτου καθηγητοῦ ἡμῶν κυρίου Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου». Τὸ αὐτόγραφον ἐν Ἱεροσολύμοις. Ἱεροσ. βιβλιοθ. τ. 1, σ. 426—427. Ἀντίγραφον ἐν ἡμετέρῳ κώδικι, φ. 86—102. Πρβλ. κώδ. 143 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Π. Τάφου. Ἱεροσ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 124.

4. Παράφρασις ἀνεπίγραφος καὶ ἑρμηνεία τῶν Ἀπορρήτων ἢ τοῦ περὶ ἀρχῶν λόγου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ἀντίγραφον ἐν ἡμετέρῳ κωδικι (φ. 104—173) γενόμενον ἐν Βουκουρεστίῳ κατὰ Ἰανουάριον ἔτ. 1691.

5. «Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἐπισκόπου Ναζιανζηνοῦ, συλλεγεὶς παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου κυρίου Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου». Ἐγράφη ἐν Κ-πόλει ἔτει 1674-ῳ. Κῶδιξ 41 τῆς ἐν Γκιουμουσχανὲ ἑλληνικῆς σχολῆς, φ. 333—380.

[1]) Ἴδε *Émile Picot*, Notice sur Anthime d'Ivir ἐν τοῖς Nouveaux mélanges orientaux. Paris 1886, σ. 539 καὶ 545. *I. Bianu* şi *N. Hodoş*, Bibliografia romănescă veche, τ. 1, σ. 416—419, 450—451. Πρβλ. *N. Iorga*, Istoria literaturii religioase a Romănilor până la 1688, σ. 213—214. *Ε. Θ. Κυριακίδου* Βιογραφίαι τῶν ἐκ Τραπεζοῦντος - - - λογίων, σ. 73 κέ.

www.dacoromanica.ro

24. «Περὶ προγυμνασμάτων Ἀφθονίου σοφιστοῦ» κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν. Ἐν τῷ κώδικι Νικοδήμου Μυρίδου (ἐν τῇ μονῇ Σουμελᾶ) καὶ ἐν τῷ 47 κώδ. τῆς ἐν Γκιουμουσχανὲ σχολῆς.

25. «Ἐκλογαὶ παρὰ τῆς λογικῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ παρὰ Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου». Ἐν τῷ 12 κώδ. τῆς σχολῆς Γκιουμουσχανέ, φ. 117—128 Ἕτερον ἀντίγραφον ἐν τῷ ἐμῷ κώδικι Γ', φ. 178—189.

26. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας παιδεία βασιλικὴ πρὸς τὸν πορφυρογέννητον Κωνσταντῖνον, μεταφρασθεῖσα μὲν εἰς πεζὴν φράσιν ὑπὸ Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου, ἀφιερωθεῖσα δὲ εἰς τὸν εὐσεβέστατον, ἐκλαμπρότατον καὶ θεόστεπτον ἡμῶν αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόδα τὸν Μπραγκοβᾶνον». Κῶδιξ 95 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου ἐκ φύλλων 42, ὧν τὰ τέσσαρα πρῶτα περιλαμβάνουσιν ἀφιερωτικὴν τοῦ Σεβαστοῦ προσφώνησιν πρὸς τὸν ῥηθέντα ἡγεμόνα. Κῶδ. 299 τοῦ αὐτοῦ Μετοχίου (Ἴδε Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 4. σ. 99 καὶ 270) καὶ κῶδ. 672 (φ. 87—137).

27. Παράφρασις καὶ ἑρμηνεία τῶν κατ' ἀλφάβητον μονοστίχων ἑξαμέτρων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Τὸ αὐτόγραφον τοῦ Σεβαστοῦ ἐν τῷ κώδ. 441 τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχικῆς συλλογῆς (Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 1, σ. 426). Ἐν τῷ κώδικι Μυρίδου «Ἑρμηνεῖαι κατὰ παράφρασιν τῶν μονοστίχων τοῦ Θεολόγου».

28. Παράφρασις τοῦ θρήνου Γρηγορίου Θεολόγου περὶ τῶν τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς παθῶν. Κῶδ. 143 καὶ 299 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου. Ἴδε Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 124 καὶ 270.

29. Παράφρασις τοῦ σχετλιαστικοῦ Γρηγορίου Θεολόγου. Ἐν τοῖς αὐτοῖς κώδιξι.

30. Παράφρασις πολυαρίθμων ἐπιγραμμάτων τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου. Ἐν τῷ κώδ. 143 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου.

31. Παράφρασις τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐπῶν Γρηγορίου, ἧς προτέτακται ὑπόθεσις «τοῦ διδασκάλου ἡμῶν Σεβαστοῦ τοῦ λογιωτάτου». Ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι.

32. Παράφρασις τοῦ δράματος «Χριστὸς Πάσχων». Ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι.

33. Παράφρασις τετραστίχων τοῦ Γρηγορίου Θεολόγου ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι.

34. Παράφρασις διστίχων Γρηγορίου Θεολόγου μετ' ἐπιγραφῆς· «Τῶν τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου διστίχων περὶ τῶν τοῦ βίου ὁδῶν ἑρμηνεία». Ἐν τῷ κώδ. 93 τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου. Ἴδε *Λάμπρου* Κατάλ. τ. 1, σ. 181.

35. «Ἑρμηνεία κατὰ πεζὴν φράσιν εἰς τὴν κεφαλαιώδη παραίνεσιν τοῦ σοφωτάτου Ἀγαπητοῦ, διακόνου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα μέγαν Ἰουστινιανόν, πονηθεῖσα μὲν ὑπὸ Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου, ἀφιερωθεῖσα δὲ εἰς τὸν ὑψηλότατον, εὐσεβέστατον καὶ θεοδόξαστον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόδα τὸν Πραγκοβᾶνον». Ἀρχ. «Πρέπει σου, ὦ εὐσεβέστατε» κτλ. Εἶτα ἐπιστολὴ τῷ Μπασαράμπᾳ, «ἐν ᾗ καὶ τίς ὁ σκοπὸς τῆς πραγματείας καὶ σύντομος περίληψις τῶν παραινετικῶν κεφαλαίων» Ἀγαπητοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· «Ἡ ἀνθρωπίνη γνῶσις εἰς δύο μοιράζεται» κτλ. Εἰς τὸ τέλος αὐτῆς· «Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψ' (1700) ὁ ἐν σπουδαίοις ἐλάχιστος καὶ παραμικρὸς ἱκέτης τῆς θεοφρουρήτου καὶ θεοσώστου ὑμῶν γαληνότητος Σεβαστὸς Τραπεζούντιος Κυμινήτης». Εἶτα πρόλογος «πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντας». Κῶδ. 87 suppl. graec. τῆς ἐν Βιέννῃ βιβλιοθήκης. Ἴδε *A. Fr. Kollarii* ad Petri Lambecii commentariorum . . . supplementorum liber primus posthumus, σ. 442—446, ἀριθ. 68 Πρβλ. *N. Iorga*, Manuscripte din bibliotecî străine, σ. 39—43. Κῶδ. 672 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου, φ. 29—57. Ἕτερον κώδικα εἶχεν ὁ Δαπόντες· ἴδε *Κ. Σάθα* Μεσ. βιβλ. τ. 3, σ. 191.

36. Παράφρασις καὶ ἑρμηνεία τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς πλανουδείου ἀνθολογίας ἐπιγραμμάτων. Κῶδ. 322 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου, φ. 105 κέ. Εἰς τὸ τέλος· «,αχ^4^α' ἐτελειώσαμεν τὸ ἐπιγραμματάριον εἰς δόξαν Θεοῦ ἐν ἔτει ,αχ^4^α' (1691) Μαρτίου ιη' ἡμέρα δ'. . . . Καὶ τὸ αὐτὸ διήλθομεν ἐν Βουκουρεστίῳ ,αψα' (1701) Φευρ. γ'». Τετράδια Γεωργίου Ὑπομενᾶ. Ἴδε Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 296. Καὶ κῶδ. 9 τῆς μονῆς Χοτουρᾶ, ἐν ᾧ τὸ σημείωμα τοῦτο·

www.dacoromanica.ro

«Ἐτελειώσαμεν Θεοῦ βοηθείᾳ τὸ πρῶτον τμῆμα τοῦ ἐπιγραμματαρίου ἐν ἔτει 1701 τῇ 3 τοῦ Φευρουαρίου μηνός, ἐξηγηθὲν παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ ἐν διδασκάλοις ἀρίστου καὶ ἡμετέρου καθηγεμόνος κυρίου κυρίου Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου, μὲ ἁπάντων τῶν σοφωτάτων νοημάτων σοφωτάτων τε καὶ κάλλιστα· τὸν δὲ Συνέσιον ἀρχηνίσαμεν εἰς τὰς ἕνδεκα τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, μετὰ τὰς ὀκτὼ ἡμέρας, ἀφ' οὗ ἐτελειώσαμεν τὸ ἐπιγραμματάριον». Ὁ ταῦτα γράφων μαθητὴς τοῦ Σεβαστοῦ ὠνομάζετο Παΐσιος ἱερεύς, ὁ ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Χουτουρᾶ.

37. Παράφρασις τῶν τριῶν πρώτων λόγων Ἰσοκράτους, τῶν πρὸς Δημόνικον, Νικοκλέα κτλ. Ἐν τῷ κώδικι Μυρίδου φ. 103 κέ. Ἕτερον ἀντίγραφον ἀγνοῶ. Ὁ Δαπόντες λέγει· «Αὐτὸς ἐξήγησεν... καὶ τοὺς τοῦ Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον καὶ Νικοκλέα βασιλεῖς Κύπρου λόγους, καὶ τοὺς ἐπροσφώνησε καὶ τοὺς ἐπρόσφερε τῷ Μπραγκοβάνῳ, συγγράμματα ἀξιολογώτατα καὶ ἀξιοτύπωτα---, τὰ ὁποῖα τὰ ἔχω καὶ αὐτά· ἀλλαὶ τίς νὰ τὰ τυπώσῃ; καὶ μακάριος ὅστις τὰ τυπώσει. Χρυσῆ δουλειὰ θέλει κάμει ἐπ' ἀληθείας, ὡς χρυσᾶ τῷ ὄντι βιβλία καὶ τοῦ χρυσοῦ τιμιώτερα, μάλιστα εἰς αὐθέντας» [1].

38. «Ἐκ τῶν Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου ἀφορμαὶ λόγων ἠθικῶν». Ἐν τῷ κώδ. 17 τῆς μονῆς Βαζελῶνος.

39. «Περὶ τῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ στάσεως τῶν πιστῶν καὶ τῆς εἰς τὸν Θεὸν προσευχῆς». Ἐν τῷ κωδ. 17 τῆς μονῆς Βαζελῶνος.

40. «Περὶ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τελουμένων ἐθῶν ἀπὸ τοῦ κὺρ Ματθαίου συνοπτικώτερον μετενεχθέντα». Ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι.

41. «Περὶ προφορικοῦ λόγου». Ἀρχ. «Προφορά, ἤτοι προφορικὸς λόγος ἐστὶ δήλωσις ἐννοίας» κτλ. Τὸ αὐτόγραφον τοῦ Σεβαστοῦ ἐν τῷ κώδ. 6 τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι Φροντιστηρίου.

42. «Πίναξ ἀκριβὴς τῶν ὑποθέσεων τῆς θείας Γραφῆς». Ἐν τῷ κώδικι Μυρίδου φ. 1 κέ.

43. «Περὶ προνοίας λόγος». Ἀρχ. «Ἐπειδὴ τοιγαροῦν περὶ προνοίας ἡμῖν ἐπὶ τοῦ παρόντος» κτλ. Κῶδ. 118 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου, σελίδες 81. Ἴδε Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 106—107.

44. «Εἰς τὰς μοναζούσας εὐλαβεστάτας καὶ ὁσιωτάτας ἐν Χριστῷ ἀδελφὰς ἐν τῇ σεβασμίᾳ καὶ βασιλικῇ μονῇ τῆς κυριωνύμου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῇ ἐπικαλουμένῃ Θεοσκεπάστῳ, παραίνεσις καὶ νουθεσία πνευματικὴ περὶ μοναδικῆς πολιτείας. σχεδιασθεῖσα κατὰ τὴν αὐτῶν αἴτησιν ὑπὸ Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου κατὰ τὴν κοινὴν διάλεκτον καὶ ἁπλῆν φράσιν διὰ τὸ εὔληπτον· ἥτις τὰ μέγιστα συμβάλλεται κοινότερον ἐκλαμβανομένη καὶ εἰς τὴν κοσμικὴν τῶν ὀρθοδόξων κατὰ Θεὸν πολιτείαν». Ἀρχ. «Περὶ μοναδικῆς πολιτείας--- Ὁ σκοπὸς τῆς μοναδικῆς πολιτείας» κτλ. Συνετέθη «ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αχϟθ' (1699), Σεπτεμβρίου λ̄ῃ, ἐν Βουκουρεστίῳ, ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα, μετοχίῳ τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου». Κῶδ. 128 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου. Ἴδε Ἱεροσ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 107. Κῶδ. 672 τοῦ αὐτοῦ Μετοχίου.

45. Παράφρασις ἑρμηνευτικὴ τοῦ λόγου Γρηγορίου Θεολόγου, «Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἕνεκεν». Ἐν τῷ ἡμετέρῳ κωδικι Γ' ἔργων τοῦ Σεβαστοῦ, φ. 228—279. Εἰς τὸ τέλος· «Ἐπὶ ἡγεμονίας τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ γαληνοτάτου αὐθεντὸς κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Μπασαράμπα βοεβόνδα μετ' ἀφθονίας ὅτι πλείστης νοημάτων τε καὶ δογμάτων θειογραφικῶν ἐξηγηθεὶς παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ θειοτάτου ἡμῶν καθηγητοῦ κυρίου κυρίου Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου ἐν τῷ Αὐθεντικῷ Φροντιστηρίῳ τῆς Οὐγγκροβλαχίας· ͵αψ̄ (1700): Ἰανουαρίου δ̄ῃ: ἡμέρᾳ ε̄ῃ: Ἐν Βουκουρεστίῳ».

46. Παράφρασις τῶν νεκρικῶν διαλόγων Λουκιανοῦ. Ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι Γ' ἔργων τοῦ Σεβαστοῦ, φ. 284—325.

47. «Παραίνεσις εἰς μοναχὸν ἐκπεσόντα Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου. Τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι κυρίῳ κυρίῳ ὁδεῖνα, ἡμετέρῳ δὲ ἀγα-

[1] Κ. Σάθα Μεσαιων. βιβλιοθήκη, τ. 3, σ. 191.

www.dacoromanica.ro

πητῷ καὶ ποθεινοτάτῳ πᾶν ἐν Χριστῷ καταθύμιον». Ἀρχ. «Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους» κτλ. Ἐγράφη «ἐν ἔτει ἀπὸ θεογονίας ͵αψ$^{\omega}$ (1700), Μαΐου κζ$^{\eta}$. Ἐν τῷ ἡμετ. κώδικι Α' ἔργων τοῦ Σεβαστοῦ, φ. 2—3.

48. «Λογικὸς παράδεισος, ἢ ἐκλογαὶ ἐκ πάντων τῶν λόγων τοῦ Μεγάλου Βασιλείου μετὰ λεξικῆς ὕλης ὑπὸ Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου». Ὁ τῆς συγγραφῆς ταύτης πρόλογος· «Εἴδησις τοῦ παρόντος βιβλίου. Οἶμαι τῶν πάλαι τοὺς περὶ λόγους ἐσπουδακότας μὴ καταστρωννύειν εἰς λεπτὸν ἐν καταλόγοις τοὺς λόγους εἰς εὐχέρειαν δῆθεν πραγματευομένους τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἐξ ὑπογυίου τὸ ζητούμενον θηρωμένοις κατὰ τοὺς νεωτέρους οὐ φειδοῖ πόνου, φιλοπονίας δὲ μᾶλλον χάριν τοῖς φιλολόγοις τὴν τοιαύτην ἐκ τῶν καταλόγων ῥᾳστώνην ὑπεριδεῖν· ὁ γὰρ ἐξ ἑτοίμου τοῦ ζητουμένου τυγχάνων ὀλιγώρως ἕξει περὶ τὰς ὁλοσχερεῖς τῶν λόγων σπουδάς, κἀντεῦθεν τὸ πλεῖστον αὐτόν, εἰ μὴ τὸ πᾶν, διαφεύγει τοῦ κέρδους. Ὁ γὰρ τὸ ὅλον κατειληφὼς καὶ ἐν οἷς τὸ ὅλον σύνοιδε πάντως, ὁ δὲ τὸ μέρος εἰδὼς ἢ μέρη τινὰ οὐκ ἄν ποτε γνοίη τὸ ὅλον, ἐπεὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ εἶδος λόγου καὶ ἦθος καὶ φράσις καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον τοῖς λόγοις ἐμφαίνεται, τοῖς φιλοπόνως ἐγκειμένοις αὐτοῖς περιγίνεται. Ἐν μέντοι γε τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις καὶ τόποις μάλιστα διὰ τὸ ψυγῆναι τὴν τῶν πλειόνων περὶ τοὺς λόγους ἀγάπην, τῆς θύραθεν περὶ τὰ προκείμενα τῶν πραγμάτων ἀνάγκης κατεπειγούσης (στερρὰ γάρ, κατὰ τὸν εἰπόντα), πρὸς δὲ καὶ σπάνιν καὶ βίβλων καὶ διδασκάλων, δοκεῖ τι διαφέρειν καὶ τοὺς τοιούτους πόνους τοῖς ἐντυγχάνουσιν· οἵ, κἢν τὸ πᾶν, τά γοῦν ἀναγκαιότερα καὶ χρησιμώτερα τῶν ἐγκειμένων τοῖς λόγοις ἐν τοῖν χεροῖν ἔχοντες οὐκ ἀμελήσουσιν ἴσως ὡς ἐπὶ τραπέζης ἤδη τῶν προκειμένων κατὰ θυμὸν ἐμφορεῖσθαι, οὐκ ἄγοντες ἐκεχειρίαν τυχὸν τῶν ὅλων ἐγκρατεῖς γενέ σθαι, ἢ καὶ ἄλλως πονεῖν οὐκ ἐθέλοντες, ἵνα μὴ τοῦ παντὸς ἀμοιρήσωσι· πρόδηλον γάρ, ὡς οἱ τῶν λόγων ἐρασταὶ ἀμφοτέρων τὸν ἐνόντα τρόπον ἀμφιλαφῶς περιέσονται, τὴν ἐξ ἀμφοῖν ὠφέλειαν ἑαυτοῖς ἐνστερνίζοντες. Ταύτῃ τοι καὶ αὐτοὶ τετάρτην ταύτην ἤδη βίβλον ἐν Θεῷ συλλαμβάνοντι φιλοπόνως τό γ' ἐγχωροῦν διεληλυθότες ἐξεπονήσαμεν, τά τε εἰς τὴν τετράβιβλον κατὰ γραμματικὴν θεωρίαν τοῦ σοφοῦ καὶ δεινοῦ Ἀπολλωνίου περὶ συντάξεως, καὶ τὰ εἰς τὴν τοπικὴν πραγματείαν τοῦ ἐκ Σταγείρων Ἀριστοτέλους· ἀλλ' ἐν ἐκείνοις μὲν κατὰ παράφρασιν ἀναπτύξαντες τὸν ἐγκείμενον νοῦν καὶ καταλόγους αὐτοῖς προσήκοντας ἐκπεπονηκότες, τὴν ἐντεῦθεν ὠφέλειαν τοῖς ἐντευξομένοις ἐξ ἑτοίμου παρεθήκαμεν εἰς ἀπόλαυσιν, ὡς ἂν μὴ καὶ αὐτοὶ τῆς ἐκεῖθεν ὠφελείας χάριν τὸν αὐτὸν ὑποδύντες ἀγῶνα πλείονα χρόνον καταναλώσωσι περὶ τὴν ἔξω σπουδήν, συνάμα καὶ τόνον ὑποχαλῶντες τῆς προθυμίας, περὶ δὲ τὴν ἡμετέραν τῷόντι φιλοσοφίαν ἐνασκηθέντες ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις ὠφέλιμοι περὶ τὰ καίρια καὶ τὰ πνευματικὰ μάλιστα γένωνται· βραχὺς γὰρ ὁ βίος, ἡμῶν δὲ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει [1]· οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν κατὰ τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, τὸν μακάριον Παῦλον [2]. Ἔνθεν τοι καὶ τὴν προκειμένην ταύτην βίβλον τοῦ τῷόντι οὐρανοφάντορος Βασιλείου κατ' ἀμφοτέρους τοὺς τύπους, παλαιόν τε καὶ νέον, χάριν τῶν ἐπιλοίπων τοῦ αὐτοῦ πατρὸς συγγραμμάτων, ὅσα ἐν τῷ παλαιῷ τύπῳ μὴ περιέχεται, διερχόμενοι οὐκ ὠκνήσαμεν συνήθως καὶ ταύτην τὴν ἐκλογὴν ἐκ πάντων αὐτοῦ τῶν συγγραμμάτων ποιεῖσθαι ὠφελείας χάριν τοῖς φιλολόγοις, καθάπερ δὴ καὶ τὴν εἰς τὴν τοῦ Φωτίου μυριοβίβλον συντομωτέραν μέν ἱκανὴν δ' ὅμως εἰς τὴν τῶν καιριωτέρων ἔντευξιν ἐκδεδώκαμεν ἐκλογήν, τὰ πλεῖστα κἀνταῦθα, εἰ καὶ μὴ πάντα, τῶν γοῦν ἀναγκαιοτέρων τό γ' ἐγχωροῦν εἰς μνήμην συλλέξαντες· πρὸς δὲ καὶ καταλόγου κατάλογον, ἵν' οὕτως εἴπω, ἐν τοῖς δυσὶ τούτοις βιβλίοις Βασιλείου τε καὶ Φωτίου προσεπονήσαμεν, κατὰ στοιχεῖον δηλονότι, καθάπερ δὴ καὶ εἰς τὴν τοῦ Ἀπολλωνίου, ἵν' οἱ ἐντυχόντες πρὸς τρία ταῦτα ταῖς βίβλοις χρήσωνται, αὐτόθεν μὲν ἐν τοῖς περιεχομένοις (ὅλη καὶ γὰρ ἑκατέρα βίβλος διόλου εὐθὺς πίναξ ἐστίν, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τὰ μετὰ τὰς ἀρχὰς συμπεριεχόμενα γνώριμα καθιστῶσα)· τὸ δέ γε ζητούμενον τοῖς βουλομένοις ἀπὸ τοῦ κατὰ στοιχεῖον πίνακος περιέσται τῆς βίβλου, ἀπὸ δὲ τῶν ἐγκειμένων ἀριθμῶν πανταχῇ τῆς βίβλου περὶ τὰ

[1] Φιλιπ. γ', 20.
[2] Ἑβρ. ιγ', 14.

www.dacoromanica.ro

τέλη ἑκάστης ἐκλογῆς τὸ προκείμενον κἂν τοῖς πρωτοτύποις τῶν ἁγίων εὑρεθήσεται βιβλοις, κατὰ σελίδα καὶ στίχον αὐτῶν. Κατὰ δὲ τὴν παροῦσαν βίβλον καὶ τὰ ἐν ἑκατέρῳ τύπῳ εὑρίσκεται, παλαιῷ τε καὶ νέῳ· ἔστι δὲ καὶ καθ' ἑαυτὴν πλήρης σχεδὸν ἡ βίβλος αὕτη, ὡς μηδὲ πάνυ δεῖσθαι τῆς πρωτοτύπου τοὺς ταύτην ἔχοντας, διὰ τὸ τὰ πλείω σχεδὸν ἐκεῖθεν μετενηνέχθαι, ὡς εἶναι καὶ τὰ λοιπὰ τῶν καλῶν ἐντεῦθεν καρποῦσθαι τοὺς βουλομένους, χαρακτῆρα φημὶ λόγου καὶ ἦθος καὶ φρᾶσιν καὶ τὰ τοιαῦτα· πρὸς δὲ καὶ ἑρμηνεῖαί τινες ἔστιν ὅπου τῶν βίβλων προσπεφιλοπόνηνται, διαλευκαίνουσαι τὸν ἐγκείμενον νοῦν· ναὶ μὴν καὶ περὶ τῆς τοῦ πνεύματος ἐκπορεύσεως καὶ τῆς ἐν τῷ ἱερῷ συμβόλῳ προσθήκης καὶ τινων ἄλλων χρησίμων· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ κατ' εἶδος ὀνομασίαι καὶ περιλήψεις πασῶν τῶν ἐμπεριεχομένων ἐπιστολῶν ἰδίᾳ τῇ προκειμένῃ βίβλῳ πεφιλοτίμηνται· καὶ διὰ πάντα δὴ ταῦτα χρησιμωτάτη, ὡς ἐγῷμαι, τῳόντι ἡ βίβλος αὕτη καὶ πολυωφελεστάτη τοῖς καὶ μικρὸν ἐπιστήσασιν. Εἴ τις δ' ὄνησις ἐντεῦθεν γένοιτο τοῖς ἐντευξομένοις, τῷ Θεῷ χάρις, ἡμῖν δὲ τοῖς ἐκπονήσασιν ἐντυγχάνειν ἀντιβολοῦμεν σωτηρίαν παρὰ Θεοῦ. Ἔλαβε δὲ τέλος ἡ βίβλος αὕτη ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ ͵αχπγ [=1683], μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ὀγδόῃ, πονηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν σπουδαίοις ἐλαχίστου Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου». Τὸ πρωτότυπον τῆς συγγραφῆς ταύτης εὑρίσκεται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Φροντιστηρίου Τραπεζοῦντος· κῶδιξ 6-ος ἐκ σελίδων ἠριθμημένων 1278 καὶ φύλλων ἀσελιδώτων 119.

49. Ἐκλογὴ ἐκ τῆς Φωτίου μυριοβίβλου κατ' ἀλφάβητον. Μνημονεύεται ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Λογικοῦ Παραδείσου. Οὐδὲ ἓν γινώσκω μέχρι τοῦδε ἀντίγραφον.

50. Ἐκλογαὶ φιλοσοφικαὶ καὶ θεολογικαὶ ἀκέφαλοι. Τὸ αὐτόγραφον τοῦ Σεβαστοῦ ἐν τῷ κώδ. 12 τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι Φροντιστηρίου, σ. 19 475.

51. «Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου σύντομος θεωρία περὶ διαφορᾶς θείας οὐσίας καὶ ἐνεργείας». Ἀρχ. «Οἱ Λατῖνοι φεύγοντες τὴν ἐπὶ Θεοῦ σύνθεσιν καὶ πολυθεΐαν» κτλ. Κῶδ. Ἀθ. Ζαχαρίου (ἴδε τὸν ἐμὸν Κατάλ. τῶν χειρογρ. τῆς ἐν Σμύρνῃ βιβλιοθήκης τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Σμύρνη 1877, σ. 62) Κῶδ. 276 τῆς ἐν Ἱεροσ. πατριαρχ. συλλογῆς (Ἱεροσολυμ. βιβλιοθ. τ. 1, σ. 351). Κῶδ. ἡμέτ. Α', σ. 459—478.

52. «Τῷ εὐλαβεστάτῳ, ἱερολογιωτάτῳ, ἀγχινουστάτῳ καὶ κατὰ πάντα μοι ἐν Χριστῷ σεβασμιωτάτῳ κυρίῳ Χρυσάνθῳ, ἀρχιδιακόνῳ τοῦ μακαριωτάτου ἡμῶν αὐθέντὸς καὶ δεσπότου κυρίου κυρίου Δοσιθέου, πᾶν ἐν Χριστῷ καταθύμιον. Περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς εὐχαριστίας Σεβαστὸς Τραπεζούντιος ὁ Κυμινήτης». Ἀρχ. «Ὑπὲρ μὲν ὧν πρὸς σκοποῦ γράφεις ἡμῖν» κτλ. Εἰς τὸ τέλος· «Ὁ ἐλάχιστος ἐν σπουδαίοις καὶ σός ποτε χρηματίσας, εἰ καὶ εὐτελής, ὅμως εἰπῶ καθηγητής, Σεβαστὸς Τραπεζούντιος ὁ Κυμινήτης. ͵αχπζ' (1687), Νοεμ. κε', ἀπὸ Τραπεζοῦντος εἰς Κωνσταντινούπολιν». Τὸ αὐτόγραφον ἐκ σελίδων 52 ἐν τῷ κώδ. 96 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου (Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 99). Κῶδιξ Ἀθ. Ζαχαρίου (ἴδε Κατάλ. Εὐαγ. Σχολῆς, σ. 61). Κῶδ. 80 τῆς ἐν Ἀθήναις Βουλῆς (*Σ. Λάμπρου* Νέος ἑλληνομνήμων, τ. 4, σ. 225). Κῶδ. 207, 234 καὶ 299 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου (Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 103, 199 καὶ 270). Κῶδ. 1146, ἔτους 1695, τῆς ἐν Σινᾷ βιβλιοθήκης (*V. Gardthausen* Catal. cod. graec. Sinaiticorum. Oxonii 1886, σ. 233). Κῶδ. 14 τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι Φροντιστηρίου, φ. 1—43. Ἐν τῷ κώδικι τούτῳ ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτω· «Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου ἔκθεσις πρὸς ἕκαστον ἰδίᾳ τῶν ἐμφερομένων δογματικῶν προβλημάτων τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κὺρ Χρυσάνθου, ὄντος ἀρχιδιακόνου τοῦ προκατόχου αὐτοῦ κὺρ Δοσιθέου καὶ μαθητοῦ χρηματίσαντος τοῦ προρρηθέντος συγγραφέως, εἰς φράσιν ἑλληνικήν». Κῶδ. Ἰ. Ν. Σταματέλλου (ἴδε Ἐφημ. τῶν Φιλομαθῶν, 1871, ἀριθ. 768, σ. 2322). Κῶδ. 65 τῆς ἐν Ἀθήναις Βουλῆς (*Σ. Λάμπρου* Νέος ἑλληνομνήμων, τ. 3, σ. 448). Κῶδ. ἑλλην. 75 τῆς Ῥωμουνικῆς Ἀκαδημίας (*Const. Litzica*, Manuscrisele grecești, σ. 67). Κῶδ. 531 τῆς μονῆς Ἰβήρων καὶ κῶδ. 289 τῆς μονῆς ἁγ. Παντελεήμονος (*Σ. Λάμπρου* Κατάλ. τ. 2, σ. 164 καὶ 354).

53. «Ἔνστασις τοῦ μακαριωτάτου αὐθέντὸς καὶ δεσπότου κυρίου κυρίου Δοσιθέου πρὸς δύο τινὰ τῶν ἐμφερομένων ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδίῳ (=περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς εὐχαριστίας) καὶ ἀπάντησις πρὸς αὐτήν». Κῶδ 96 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου. Αὐτόθι καὶ ἀπόκρισις τοῦ Σεβα-

www.dacoromanica.ro

στοῦ πρὸς ἐπιστολὴν τοῦ Χρυσάνθου περὶ μετουσιώσεως τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, εἶτα ἔνστασις τοῦ Χρυσάνθου πρὸς Σεβαστὸν καὶ τούτου πρὸς Χρύσανθον ἀπόκρισις (ἴδε Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 99). Κῶδ. 234 τοῦ αὐτοῦ Μετοχίου (αὐτόθι σ. 200). Κῶδ. 65 τῆς ἐν Ἀθήναις Βουλῆς (Σ. *Λάμπρου* Νέος ἑλληνομνήμων, τ. 3, σ. 448).

54. «Πρὸς τὸν ὑψηλότατον, γαληνότατον, ἐκλαμπρότατον καὶ θεοφρούρητον ἡμῶν αὐθέντην καὶ εὐεργέτην πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπαν βοεβόνδα λόγοι συντεθέντες παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου ἀρίστου διδασκάλου κυρίου κυρίου Σεβαστοῦ τοῦ ἐκ Τραπεζοῦντος, ἐκφωνηθέντες δὲ παρὰ οἰκείων τινῶν μαθητῶν». Κῶδ. 16 τοῦ ἐν Ἰασίῳ σεμιναρίου. Εἷς τῶν λόγων τούτων ἐξεφωνήθη τῇ 29 Αὐγ. 1697 (Revista teologică, τ. 3, σ. 339. Serbarea şcolară dela Iaşi, σ. 395). Κῶδ. ἡμέτερος Β'. Ἐν τούτῳ εἷς μόνον λόγος ἀχρονολόγητος, ὁ «εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ», ἐκδοθεὶς τὸ πρῶτον ἐνταῦθα, σ. 240—243.

55. «Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν Θεοφάνους μητροπολίτου Νικαίας περὶ τοῦ Θαβωρίου φωτὸς ἐν πέντε λόγοις εἰρημένων». Κῶδ. 299 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου (Ἱεροσ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 270).

56. Ὁμιλίαι διάφοροι ἐν τῷ κώδ. 299 τοῦ αὐτοῦ Μετοχίου.

57. Λόγος, ὃς «εἴρηται ,αχπη' (1688), Ἰαν. α' εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον, ἡμέρᾳ Κυριακῇ». Ἀρχ. «Ὅταν ἀποβλέπω καὶ συλλογίζωμαι» κτλ. Κῶδ. 299 τοῦ Μετοχίου, φ. 126 κέ.

58. Λόγος εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Ἀρχ. «Ἀναστασιν Χριστοῦ ἑορτάζομεν σήμερον» κτλ. Αὐτόθι, φ. 252.

59. Λύσις ἀπορίας τινὸς τοῦ Ἱεροσολύμων Δοσιθέου περὶ τῶν ἐν τῷ ι' κεφαλαίῳ τῆς πρώτης πρὸς τοὺς Λουθηρανοὺς ἐπιστολῆς τοῦ Κ-πόλεως Ἱερεμίου δ' λεγομένων περὶ μυσταγωγίας. Ἀρχ. «Ἐν τοῖς προσεσημειωμένοις ἡμῖν» κτλ. Κῶδ. 234 τοῦ Μετοχίου, φ. 83—91. Ἴδε Ἱεροσολ. βιβλιοθ. τ. 4, σ. 201.

60. Ἀνάγνωσις ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου τοῦ δοθέντος τῇ μονῇ Σουμελᾷ χρυσοβούλλου λόγου τοῦ Τραπεζοῦντος αὐτοκράτορος Ἀλεξίου καὶ «μετάφρασις τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου εἰς κοινὴν διάλεκτον ὑπὸ Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου». Κῶδ. 19 τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι Φροντιστηρίου, φ. κέ. Κῶδ. ἡμέτ. Β' φ. 27—36. Κῶδιξ τῆς μητροπόλεως Κῶ (Σ. *Λάμπρου* Νέος ἑλληνομνήμων, τ. 3, σ. 483. Τόμ. 4, σ. 243—244). Ἐπίσημον ἐπὶ μονοφύλλου ἀντίγραφον τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς μεταφράσεως, κεκυρωμένον ὑπὸ πατριαρχῶν καὶ ἀρχιερέων, εὑρίσκεται ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς μονῆς Σουμελᾶ.

61. «Μέθοδος εὑρέσεως καὶ αἰτιολογίας τῶν ἑορτῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ» κατ' ἐρωταπόκρισιν. Κῶδιξ 698 τῆς ἀθωνικῆς μονῆς τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος, φ. 147 κέ. Ἴδε *Λάμπρου* Καταλ. τ. 2, σ. 417.

62. «Ὅτι οἱ ἱερεῖς νὰ μὴ μεταλαμβάνουν κανένα ἀπὸ τὰς μερίδας. Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου τοῦ Κυμινήτου εἰς τὸ περὶ τῶν τριῶν διαφορῶν βιβλίον, φύλ. 28». Κῶδ. 291 τῆς μονῆς Ἰβήρων, φ. 498β—499α. Ἴδε *Λάμπρου* Καταλ. τ. 2, σ. 75.

63. Λόγος ἀνεπίγραφος, ἀναγνωσθεὶς ἐνώπιον τῶν φοιτητῶν τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Φροντιστηρίου. Ἀρχ. «Πᾶν τὸ κινούμενον» κτλ. Κῶδ. 19 τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι Φροντιστηρίου, φ. 14 κέ. Κῶδ. ἡμέτ. Γ', φ. 236—250. Κῶδιξ Μυρίδου, φ. 191—212.

64. Λόγος εἰς τὸ Ἐγώ *εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός* (Ἰωάν. ι'). Ἀρχ. «Θαυμάσειν ἤθελέ τινας» κτλ. Κῶδ. Φροντιστ. Τραπεζ. 19, φ. 38 κέ. Κῶδ. Β' ἡμέτ., φ. 38—47.

65. Ἐπιτετμημένη διδασκαλία τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Πλάτωνος δογμάτων. Ἀρχ. «Εἰ καὶ τῆς περιπατητικῆς φιλοσοφίας ἀποβῆναί τισι δόξοιμεν» κτλ Κῶδ. 19 τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι Φροντιστηρίου, φ. 50 κέ.

66. «Περὶ τοῦ ἁγίου φωτὸς ὁποῦ τὸν κάθε χρόνον κατὰ τὸ Μεγάλον Σάββατον φαίνεται εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον». Κῶδ. 19 τοῦ αὐτοῦ Φριντιστηρίου, φ. 113 κέ.

67. «Τίς ἡ ἀληθὴς αἰτία ὁποῦ οἱ παπίσται δὲν ὁμολογοῦσι τώρα τὸ Ἅγιον Φῶς». Κῶδ. 19 τοῦ αὐτοῦ Φροντιστηρίου, φ. 114 κέ.

68. Ἑρμηνεία αὐτόγραφος ἠθικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους ἀρξαμένη γράφεσθαι ἔτει 1674.

www.dacoromanica.ro

Τὸ α' βιβλίον ἐτελειώθη τῇ 27 Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ· τὸ β' τῇ 15 Ἰουλίου, τὸ γ' τῇ 3 Σεπτεμβρίου, τὸ δ' ἀτελές. Κῶδ. 19 τοῦ ἐν Τραπεζ. Φροντισηρίου, φ. 135 κέ.

69. Μακρὸν ἔγγραφον περὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Κ-πόλεως Παρθενίου τοῦ Μογιλάλου, συνταχθὲν ἐξ ἐντολῆς συνόδου ἀρχιερέων ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ καὶ κυρωθὲν ὑπ' αὐτῆς ἔτει 1671-ψ. Κῶδ. 19 τοῦ ἐν Τραπεζ. Φροντιστηρίου, φ. 125 κέ. Κῶδιξ Β' ἡμέτ., φ. 54—60.

70. Λόγος ἀνεπίγραφος εἰς τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκου. Ἀρχ. «Λαμπροφορήσωμεν, ὦ φιλέορτοι, σήμερον» κτλ. Κῶδ. ἡμέτ. Α', σ. 1—26.

71. «Εἰς τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκου. Ἐρρέθη δὶς ἐν τῇ Θεοσκεπάστῳ, ͵αχπηῳ καὶ ⟨͵αχπ⟩θῳ». Ἀρχ. «Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς» κτλ. Αὐτόθι σ. 27—69.

72. Λόγος εἰς τὴν Θεοτόκον, συντεθεὶς ἐν Τραπεζοῦντι ἐξ ἐντολῆς τοῦ μητροπολίτου αὐτῆς· ἀνεπίγραφος. Ἀρχ. «Ὦ μακαρίας φωνῆς τοῦ σωτῆρος» κτλ. Αὐτόθι σ. 69—89.

73. Λόγος εἰς τὸ *Ἡ γέννησίς σου, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως* κέ., ῥηθεὶς ἐνώπιον τοῦ βοεβόδα Κωνσταντίνου Βασαράβα. Ἀρχ. «Πορομοιάζουν ἡ ἑορταῖς» κτλ. Κῶδ. ἡμέτ. Α', σ. 94—109, καὶ Β', φ. 90—99. Τοῦ αὐτοῦ λόγου ἀντίγραφον εἶχε καὶ ὁ Δαπόντες· ἴδε *Κ. Σάθα* Μεσαιων. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 191.

74. Λόγος εἰς τὴν περιτομὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Ἀρχ. «Περιτομὴν δεσποτικὴν ἑορτάζομεν» κτλ. Κῶδ. ἡμέτ. Α', σ. 110—115. Κατεχωρίσθη ἐνταῦθα, σ. 243—247.

75. Λόγος «εἰς τὴν κατὰ σάρκα περιτομὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν Μέγαν Βασίλειον». Ἀρχ. «Πᾶσα πρᾶξις καὶ πᾶσα κίνησις» κτλ. Κῶδ. ἡμέτ. Α', σ. 116—149.

76. Λόγος «εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ἀρχ. «Ὅταν τῆς θείας ἐγκελευούσης ἀκούσω φωνῆς» κτλ. Αὐτόθι σ. 150—178.

77. «Τίς ἡ τοῦ νοὸς ἀδέκαστος περὶ τῶν ὀρθῶν δογμάτων καὶ τῶν τῷ ὄντι συμφερόντων ἐν τῇ ψυχῇ ἐξέτασίς τε καὶ κρίσις, τουτέστι περὶ τοῦ ὀρθοῦ λογισμοῦ». Ἀρχ. «Ἀκούω τῆς ἁγίας καὶ θεοπνεύστου Γραφῆς» κτλ. Αὐτόθι σ. 179—188.

78. «Περὶ τῆς ἐν προσευχῇ προσοχῆς τε καὶ καταστάσεως». Ἀρχ. «Προσευχή ἐστιν, ἡ λέγεται, ὁμιλία νοῦ πρὸς Θεὸν» κτλ. Αὐτόθι σ. 189—228.

79. Λόγος ῥηθεὶς τῇ Κυριακῇ τῆς Τυρινῆς. Ἀρχ. «Τῶν ἀνθρωπίνων ἁπάντων» κτλ. Αὐτόθι σ. 229—237.

80. Ἕτερος τῇ Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἀρχ. «Σήμερον ἡ ἁγία καθολικὴ» κτλ. Αὐτόθι σ. 238—258.

81. Ἕτερος τῇ Κυριακῇ γ' τῶν Νηστειῶν. Ἀρχ. «Πᾶσα ἑορτὴ καὶ πᾶσα πανήγυρις» κτλ. Αὐτόθι σ. 259—270.

82. Ἕτερος τῇ Κυριακῇ δ' τῶν Νηστειῶν. Ἀρχ. «Εἶχεν ἄν τις ἀπορῆσαι πρὸ τῶν ἄλλων» κτλ. Αὐτόθι σ. 271—280.

83. Ἕτερος τῇ Κυριακῇ ε' τῶν Νηστειῶν. Ἀρχ. «Πάνυ πολλοί τινες ἀποδυσπετοῦσι» κτλ. Αὐτόθι σ. 281—292.

84. «Εἰς τὴν τετραήμερον ἔγερσιν τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Λαζάρου». Ἀρχ. «Σήμερον ἡ παγκόσμιος» κτλ. Αὐτόθι σ. 293—312.

85. Ἕτερος τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων. Ἀρχ. «Λαμπρὰ μὲν καὶ ἡ προλαβοῦσα ἔγερσις» κτλ. Αὐτόθι σ. 313—325.

86. Ἕτερος εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Ἀρχ. «Δόξα ἐν ὑψίστοις» κτλ. Συνετέθη ἔτει «͵αχ͵ηεῳ (1695) καὶ «εἴρηται ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀρμάση». Κῶδ. ἡμέτ. Α', σ. 326—331, καὶ Β', φ. 106—110. Κῶδ. 672 (φ. 61—65) τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου.

87 Ἕτερος εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Ἀρχ. «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι» κτλ. Κῶδιξ ἡμέτερος Α', σ. 332—346.

88. «Εἰς τὸ γενέσιον τοῦ Προδρόμου, Ἰουνίου κδ'». Ἀρχ. «Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια». Αὐτόθι σ. 347—366.

www.dacoromanica.ro

89. «Εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ μεταμόρφωσιν». Ἀρχ. «Παράδοξα καὶ ὑπερφυῆ θαυμάσια». Αὐτόθι σ. 367—440.

90. «Πρῶτος λόγος καὶ πρῶτον ἐγκώμιον, ὅταν ἦλθεν ὁ ἐκλαμπρότατος ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν του εἰς τὸ Βουκουρέστιον, εἰς τὸν θρόνον του, ἐνώπιόν του». Ἀρχ. «Ἀπὸ ὅλας τὰς ἀρετάς» κτλ. Εἰς τὸ τέλος· «,αχ'ϟε' (1695) εἴρηται ὑπὸ τοῦ ἐν ἱερομονάχοις καὶ ἐφημερίου Νεοφύτου». Κῶδ. ἡμέτ. Α', σ. 441—444, καὶ Β', φ. 103—105, ἔνθα κεῖται ὁ λόγος ἀνεπίγραφος. Κατεχωρίσθη νῦν ἐνταῦθα, σ. 215—217.

91. Παραμυθητικὸς (3 Αὐγ. 1699). Ἀρχ. «Ἀνκαλὰ καὶ ἡ ἔμφυτος» κτλ. Κῶδ. ἡμέτ. Α', σ. 445—456. Κατεχωρίσθη ἐνταῦθα, σ. 234—240.

92. «Εἰς τὴν περιτομὴν καὶ εἰς τὸν Μέγαν Βασίλειον». Ἀρχ. «Μεγάλη εἶναι ἀληθινὰ ἡ συγκατάβασις» κτλ. Αὐτόθι σ. 491—508.

93. «Λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Σωτῆρος». Ἀρχ. «Ἂν εἶναι καὶ ὅσοι θέλουσι» κτλ. Αὐτόθι σ. 509—522.

94. Ἕτερος ῥηθεὶς τῇ μνήμῃ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Ἀρχ. «Ἕνας πατέρας φρονιμώτατος». κτλ. Αὐτόθι σ. 523—533.

95. «Λογίδριον εἰς τὴν πρώτην Κυριακὴν τῆς ἁγίας νηστείας». Ἀρχ. «Ὀρθοδοξίας ἡμέρα» κτλ. Αὐτόθι σ. 534—536.

96. Λόγος «τῇ β' Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν». Ἀρχ. «Θαυμασιώτατα ἢ μᾶλλον εἰπεῖν» κτλ. Αὐτόθι σ. 537—540.

97. Ἕτερος «τῆς τρίτης Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν». Ἀρχ. «Ὢ ἄκρα καὶ ὑπερβολικὴ εὐσπλαγχνία» κτλ. Αὐτόθι σ. 540—543.

98. Ἕτερος «τῆς τετάρτης Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν». Ἀρχ. «Μὲ πολλοὺς τρόπους» κτλ. Αὐτόθι σ. 543—547.

99. «Λογίδριον τῆς πέμπτης Κυριακῆς τῶν ἁγίων Νηστειῶν». Ἀρχ. «Καὶ στρατηγὸς συνετὸς» κτλ. Αὐτόθι σ. 547—551.

100. Ἕτερον «τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων». Ἀρχ. «Ποῖος ἀνθρώπινος νοῦς» κτλ. Αὐτόθι σ. 552—556.

101. Λόγος περὶ ποιμαντικῆς ἀνεπίγραφος, συνταχθεὶς ἐκ προσώπου ἀρχιερέως χειροτονηθέντος ὑπὸ τοῦ Κ-πόλεως Διονυσίου τοῦ 4-ου. Ἀρχ. «Τέχνη τεχνῶν» κτλ. Κῶδ. ἡμέτ. Β', φ. 50—53.

102. Λογίδριον ἐπὶ τῇ ἐτησίῳ ἐξόδῳ τῆς ἐν Οὐγκροβλαχίᾳ περιοδείας τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Βασαράβα. Ἀρχ. «Καθὼς ὁ λαμπρότατος» κτλ. Αὐτόθι φ. 78. Εὑρίσκεται καὶ ἐν τῷ κώδ. 672 τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου.

103. «Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον... Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόνδα». Ἀρχ. «Ὁ παντοκράτωρ Θεὸς» κτλ. Αὐτόθι φ. 79—83. Κατεχωρίσθη νῦν ἐνταῦθα, σ. 217—220.

104. Ἕτερον ἐγκώμιον τῷ αὐτῷ. Ἀρχ. «Ἀρχὴ σοφίας». Κῶδ. ἡμέτ. Γ', φ. 58—71. Κῶδ. 672 (φ. 135—146) τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου. Κατεχωρίσθη καὶ τοῦτο ἐνταῦθα, (σ. 220—233) κατὰ τὸν ἡμέτερον κώδικα.

105. Προοίμια καὶ παρατηρήσεις εἰς λόγους Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Κῶδ. ἡμέτ. Β', φ. 129β—136α, 140α—154α, 160—167.

106. Ἐπιγράμματα διάφορα, τὰ ἐνταῦθα περιεχόμενα, σ. 402—408.

107. Ἐπιστολαὶ πολυάριθμοι πρὸς διαφόρους. Ἐν τῷ κώδικι Νικοδήμου Μυρίδου ἀρχιμανδρίτου, ὃν εἶδον ἔτει 1884-ῳ ἐν τῇ μονῇ Σουμελᾶ, ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ, περιέχονται αἱ ἑξῆς ἐπιστολαί (ἀπὸ φύλλ. 213 κέ).

α') Ἀνωνύμῳ. Ἀρχ. «Ἓν μὲν τῶν οἰωνοῦν» κτλ.

β') Δοσιθέῳ Ἱεροσολύμων ἐκ Κ-πόλεως 1680. Ἀρχ. «Οἶδα μὲν» κτλ.

γ') Καλλινίκῳ Προύσης. Ἀρχ. «Ἀκούσατε ταῦτα» κτλ.

δ') Ἀνωνύμῳ ἄρχοντι. Ἀρχ. «Τῶν ὅσα θεόθεν» κτλ.

ε') Ἀνωνύμῳ φιλολόγῳ ἀπὸ Κ-πόλεως. Ἀρχ. «Ἀλλ' ὅτι μὲν φίλου» κτλ.

www.dacoromanica.ro

ς´) Ἰωάννῃ (Καρυοφύλλῃ) μεγάλῳ λογοθέτῃ. Ἀρχ. «Λύπης ἅμα καὶ χαρᾶς ἡμῖν αἰτία» κτλ.

ζ´) Νικολάῳ (Μαυροκορδάτῳ). Ἀρχ. «Τὸ μὲν συνεχές φασι» κτλ.

η´) Δοσιθέῳ Ἱεροσολύμων. Ἀρχ. «Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται» κτλ.

θ´) Καλλινίκῳ Προύσης ἀπὸ Κ-πόλεως Ἰαν. 1679. Ἀρχ. «Πάλιν δεινοπαθοῦντες» κτλ.

ι´) Τῷ αὐτῷ. Ἀρχ. «Δι' ἃς μὲν οὖν αἰτίας» κτλ.

ια´) Χρυσίππῳ ἱεροδιακόνῳ. Ἀρχ. «Ἐδεξάμεθά σου τὴν καλὴν» κτλ.

ιβ´) Γρηγορίῳ ἱεροδιδασκάλῳ. Ἀρχ. «Φιλίαν ἡ μὲν σωματικὴ» κτλ.

ιγ´) Ἀνωνύμῳ. Ἀρχ. «Τὸ γλαφυρόν σου τῶν νοημάτων» κτλ.

ιδ´) Δοσιθέῳ Ἱεροσολύμων 1684. Ἀρχ. «Ὅρος καὶ οὗτος πίστεως» κτλ [1].

ιε´) Χρυσάνθῳ (Νοταρᾷ) ἱεροδιακόνῳ (20 Φεβρ. 1684). Ἀρχ. «Τῶν ὄντων φησὶν» κτλ.

ις´) Ἐφραὶμ τῷ Δεκάρχῳ ἱεροδιακόνῳ. Ἀρχ. «Τὸν Μακεδόνα φησὶν» κτλ.

ιζ´) Ἀλεξάνδρῳ (Μαυροκορδάτῳ). Ἀρχ. «Εὐθυβόλως ἄγαν» κτλ.

ιη´) Πέτρῳ νοταρίῳ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἀρχ. «Σωμάτων μὲν ἀκαπηλεύτους» κτλ.

ιθ´) Μεγάλῳ διερμηνευτῇ (=τῷ Σπαντωνῇ). Ἀρχ. «Ἀλλ' ὁ μὲν τῷόντι» κτλ.

κ´) Ἀνωνύμῳ. Ἀρχ. «Φιλίας μὲν σήμαντρα» κτλ.

κα´) Γερμανῷ μητροπολίτῃ Νύσσης, 1687. Ἀρχ. «Ἡ ἀμαθία μὲν θρασεῖς» κτλ.

κβ´) Τῷ ἄρχοντι Μανολάκῃ. Ἀρχ. «Οὐ δέεται σκότους τὸ φῶς» κτλ.

κγ´) Σπαντωνῇ «τῷ ἐκ παίδων μοι συντρόφῳ», 1693 Μαιμακτηριῶνος θ´ φθίνοντος, παραμυθητική. Ἀρχ. «Σοφίας οὐδὲν κτῆμα» κτλ.

κδ´) Ἰωάννῃ Κομνηνῷ 1698. Αὐγ. 28. Ἀρχ. «Ἀγαθὴ φήμη» κτλ.

κε´) Καλλινίκῳ Κ-πόλεως ἐκ Βουκουρεστίου, 1695, Ἰαν. 20. Ἀρχ. «Εἰ καὶ βάθος ἀπύθμαντον» κτλ.

κς´) Τῷ αὐτῷ, 1689 Πυανεψιῶνος β´ ἱσταμένου. Ἀρχ. «Ἀνίσχων μὲν ὁ αἰσθητὸς» κτλ.

κζ´) Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ διερμηνευτῇ. Ἀρχ. «Ἓν καὶ μόνον τῶν πάντων» κτλ. Ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ καὶ ἐν τῷ κώδικι 65 τῆς ἀθηναίας Βουλῆς. Σ. *Λάμπρου* Νέος ἑλληνομνήμων, τ. 3, σ. 460. Τόμ. 4, σ. 122.

κη´) Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ τῷ ἐξ ἀπορρήτων, 1702. Ἀρχ. «Ὁ τῷόντι σοφώτατος Σολομὼν» κτλ.

Ἐπιστολαὶ τοῦ Κυμινήτου ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῷ 10-ῳ κώδικι τοῦ ἐν Κ-πόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, αἱ ἑπόμεναι [2]·

α´) Ἰωάννῃ Καρυοφύλλῃ, 5 Μαΐου. Ἀρχ. «Λύπης ἅμα καὶ χαρᾶς». Αὐτόθι (φ. 201—202) καὶ ἡ τοῦ Καρυοφύλλη ἀπόκρισις.

β´) Ἀνωνύμῳ, Μουνυχιῶνος η´ ἱσταμένου. Ἀρχ. «Ἡδέως ἀκούω τοῦ συνετωτάτου» κτλ.

γ´) Ἀνωνύμῳ, Πυανεψιῶνος δ´ φθίνοντος. Ἀρχ. «Φιλίας μὲν σήμαντρα» κτλ.

δ´) Σπαντωνῇ διδασκάλῳ καὶ δικαιοφύλακι, Πυανεψιῶνος β´ ἱσταμένου. Ἀρχ. «Οἱ τῶν παιδικῶν ὑπερφυῶς» κτλ.

ε´) Σπαντωνῇ μεγάλῳ διερμηνευτῇ, Ἐλαφηβολιῶνος 13. Ἀρχ. «Ἀλλ' ὁ μὲν τῷόντι Συνέσιος» κτλ.

ς´) Τῷ αὐτῷ, Μουνυχιῶνος η´ ἱσταμένου. Ἀρχ. «Καταμέμφομαι τῆς τύχης» κτλ.

ζ´) Τῷ αὐτῷ. Ἀρχ. «Καλὸν μέν πως οἴει» κτλ.

η´) Ἰωάννῃ λογίῳ καὶ μαθητῇ. Ἀρχ. «Ἀρχὴ σοφίας» κτλ.

θ´) Εὐγενίῳ Αἰτωλῷ, Ἀνθεστηριῶνος 20 ἱσταμένου. Ἀρχ. «Φίλου πιστοῦ ἀντάλλαγμα».

ι´) Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἐξ ἀπορρήτων. Ἀρχ. «Ὁ τῷόντι σοφώτατος» κτλ.

Τῶν ἐπιστολῶν τούτων αἱ ὑπ' ἀριθμοὺς α´, ε´ καὶ ι´ εὑρίσκονται καὶ ἐν τῷ κώδικι Μυρίδου. Ταῖς ἤδη ἀπηριθμημέναις προσθετέαι αἱ ἑπόμεναι·

[1] Αὕτη ἐξεδόθη ἐξ ἑτέρου κώδικος ἀπροσδιορίστου. Ἴδε *Α. Παλαιολόγου* Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς. Ἐν Κ-πόλει 1883, ἔτος τρίτον, 316—317. *É. Legrand*, Épistolaire grec. Paris 1888, σ. 1—2.

[2] Ἴδε τὸν ἡμέτερον κατάλογον ἐν ἀρχαιολογ. παραρτήματι τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου, τ. Κ´—ΚΒ´ σ. 92, 94, 95.

www.dacoromanica.ro

α΄) Ἀθανασίῳ (γρ. Ἀναστασίῳ) Γορδίῳ. Ταύτης ἀντίγραφον εἶδε Περικλῆς Τριανταφυλλίδης ἔν τινι κώδικι τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς [1].

β΄) Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ ἐν ἀπροσδιορίστῳ κώδικι. Ἀρχ. «Δὶς ἐξαμαρτεῖν φασι» κτλ. [2].

γ΄) Χρυσάνθῳ Νοταρᾷ ἐν ἀπροσδιορίστῳ κώδικι (20 Μαρτίου 1698). Ἀρχ. «Δεῖγμα δὴ καὶ τοῦτο» κτλ. [3].

Ἐν τῷ ἡμετέρῳ κωδικι Α΄ εὑρίσκεται μία τοῦ Σεβαστοῦ ἐπιστολή, ἡ πρὸς Ἰωάννην φοιτητήν, ἧς ἡ ἀρχή· «Ἀρχὴ σοφίας» κτλ. Αὕτη καὶ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἑλλην. Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Ἑτέρα

δ΄) πρὸς πατριάρχην, ὡς δὲ φαίνεται Δοσιθέῳ Ἱεροσολύμων, περὶ τῶν ἐμμέτρων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ἀρχ. «Ἀναντίρρητον οἶμαι τὸν διαπρύσιον ἐν θεολογίᾳ» κτλ. Ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι Γ΄, φ. 84—85.

ε΄) Ἑτέρα Ἰωαννη Κομνηνῷ, 1697. Ἀρχ. «Ἔμελλεν ἄρα ἡ τῶν σῶν καλῶν ἀπουσία» κτλ. Ἐν ἡμετέρῳ τετραδίῳ 18-ου αἰῶνος. Οὕτω περιῆλθον εἰς γνῶσίν μου 42 τοῦ Σεβαστοῦ ἐπιστολαί. Ἄλλαι τινὲς ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κώδικι 315 τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου, ἀλλ᾽ ἀγνοεῖται τὸ ποσὸν αὐτῶν καὶ τὸ πρὸς τίνας ἐγράφησαν [4].

Σῴζονται καὶ ἀποκρίσεις πρὸς ἐπιστολὰς τοῦ Σεβαστοῦ οὐχὶ ὀλίγαι. Ἐν τῷ κώδικι Μυρίδου αἱ ἑπόμεναι·

α΄) Ἀνωνύμου. Ἀρχ. «Φίλος μὲν ἄλλος ἐγὼ» κτλ.

β΄) Ἰωάννου Καρυοφύλλη μεγάλου λογοθέτου 1683. Ἀρχ. «Ἐδεξάμην σου» κτλ.

γ΄) Σπαντωνῆ. Ἀρχ. «Τοῖς ὑμετέροις σεβασμίοις» κτλ.

δ΄) Νικολάου Μαυροκορδάτου, 1682. Ἀρχ. «Πάλαι ποτὲ διττῶν ἄθλων» κτλ.

ε΄) Ἐφραὶμ Δεκάρχου «Σεβαστῷ πρώην ἀρχιγυμνασιάρχῃ Κ-πόλεως». Ἀρχ. «Οὐκ ἐλύθη» κτλ. [5].

ς΄) Νεοφύτου Ἀδριανουπόλεως, 1683. Ἀρχ. «Εὖγέ σοι τῆς φιλοτιμίας» κτλ.

ζ΄) Ἰωάννου Καρυοφύλλη. Ἀρχ. «Εὐθυμεῖν οὐκ ἔχομεν» κτλ.

η΄) Ἰωάννου Κομνηνοῦ ἐκ Τριγοβιστίου Σεβαστῷ διδασκάλῳ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ αὐθεντικοῦ Φροντιστηρίου.

Ἐν τῷ κώδ. 10 τοῦ Συλλόγου Κ-πόλεως αἱ ἑξῆς [6]·

θ΄) Ἰωάννου Καρυοφύλλη. Ἀρχ. «Ἐδεξάμην τὴν ἐπιστολήν σου» κτλ.

ι΄) Γερμανοῦ Νύσσης. Ἀρχ. «Ἄχθομαι πάνυ» κτλ.

ια΄) Σπαντωνῆ. Ἀρχ. «Θεσπεσίων πανσόφων» κτλ.

Ἐν ἑτέρῳ κώδικι ἀνήκοντι τῷ Ἰ. Δ. Ῥάλλῃ περιεσώθη γράμμα Ἱεροθέου Δρύστρας (=Ἰωάννου Κομνηνοῦ) πρὸς τὸν Σεβαστόν, ἧς ἡ ἀρχὴ δὲν ἐσημειώθη [7].

Ἐξ ἀγνώστου κώδικος ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου πρὸς Σεβαστόν, ἧς ἡ ἀρχή· «Ὦ τοῦ χεύματος», ἐξεδόθη ὑπὸ Μ. Γεδεών. Ὁ αὐτὸς ἐξέδωκε καὶ ἑτέραν τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Σεβαστόν, ἧς ἡ ἀρχή· «Τὴν ἀπέραντόν σου σιωπὴν ἐνεκάλουν» κτλ. [8]. Ἀλλ᾽ ἀμφότεραι ἦσαν πρὸ πολλοῦ δεδημοσιευμέναι, ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἐπιστολῶν Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου [9].

---

[1] *Π. Τριανταφυλλίδου*, Οἱ Φυγάδες, σ. 117.

[2] *Μ. Γεδεὼν* Πρωΐα· βυζαντινὴ ἐπιθεώρησις. Ἔτος πρῶτον 1876, σ. 13—14.

[3] *Α. Παλαιολόγου* Ἡμερολ. τῆς Ἀνατολῆς, τ. 3, σ. 317—318. É. Legrand, Épistolaire grec, σ. 9—10.

[4] *Σ. Λάμπρου* Κατάλ. τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθ. τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλλην. κωδίκων, τ. 1, σ. 199.

[5] Ἐξεδόθη ἐντεῦθεν ὑπ. *Π. Τριανταφυλλίδου*, Οἱ Φυγάδες, σ. 118—119. *Ἐπ. Θ. Κυριακίδου* Βιογραφίαι τῶν ἐκ Τραπεζοῦντος λογίων σ. 64.

[6] Ὅρα ἀρχαιολογ. παράρτημα Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου τ. Κ΄—ΚΒ΄, σ. 92, 94.

[7] *Σ. Λάμπρου* Νέος Ἑλληνομνήμων, τ. 4, σ. 65.

[8] Πρωΐα· βυζαντινὴ ἐπιθεώρησις. Ἔτος πρῶτον 1876, σ. 13—14. Ἡ ἐπιστολὴ «Ὦ τοῦ χεύματος» ἐξ ὀρθοτέρου ἀντιγράφου ἐξεδόθη καὶ ὑπὸ *Μηνᾶ Χαμουδοπούλου*· Ἐκκλησ. Ἀλήθεια 1881, σ. 40—41.

[9] Ἐπιστολάριον ἐκ διαφόρων ἐρανισθέν. Ἐν Κ-πόλει 1804, σ. 153 καὶ 191. *Ἀλεξ. Μαυροκορδάτου* ἐπιστολαὶ ρ΄ ἐκδ. Θ. Λιβαδᾶ, σ. 80—81.

www.dacoromanica.ro

Ἑτέραν τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Σεβαστὸν ἐξέδωκε Μηνᾶς Χαμουδόπουλος, ἀρχομένην ἀπὸ τῶν λέξεων· «Τὰ σὰ γράμματα τὰ ἔναγχος ἐπισταλέντα τὸν ἐμὸν πόθον ἐνέπλησαν» κτλ.. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἦτο προεγνωσμένη [1].

Μετὰ τὸν οὕτω μακρὸν κατάλογον τῶν πονημάτων Σεβαστοῦ τοῦ Κυμινήτου ἐπανέρχομαι εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ συγκεντρωθέντων κειμένων. Τοῖς λόγοις λοιπὸν τοῦ Σεβαστοῦ ἕπεται ἕτερος ἑτέρου συγγραφέως ζῶντος ἐν τῷ πρώτῳ ἡμίσει τοῦ 18-ου αἰῶνος, Ἰωάννου γραμματικοῦ. Οὗτος εἶναι γνωστός μοι ἐκ τριῶν μόνον πονημάτων αὐτοῦ. Αἱ ἐπιγραφαὶ δύο τούτων λέγουσιν αὐτὸν γραμματικὸν καὶ πριμικήριον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἡ δὲ τοῦ τρίτου γραμματικὸν «τῆς ὑψηλοτάτης αὐθεντείας τῆς Οὐγγροβλαχίας». Δύο τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ εὑρισκόμεναι ἐν κώδιξι τοῦ ἐν Ἰασίῳ σεμιναρίου ἐπιγράφονται οὕτως [2]· α') «Ἐγχειρίδιον κατ' ἐπιτομὴν διαλαμβάνον καθ' ὅσους τρόπους ἀλλήλων διενηνόχασι ἁπλῶς ἄνθρωποι, καὶ ὅτι τέσσαρες εἶναι καὶ εἰσὶν τούτων διοφοραί, τὸ ἑτερόδοξον, τὸ ἑτερόγλωσσον, τὸ ἑτερόηθες καὶ τὸ ἑτερόβιον». β') «Λόγος ἐγκωμιαστικὸς ἱστορικώτερον διαλαμβάνων τὸν περιφανῆ βίον τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ σοφωτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου βοεβόδα» [3].

Τὸν αὐτὸν τίτλον ἔχει καὶ τὸ τρίτον αὐτοῦ πονήμα, ὁ λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν Οὐγκροβλαχίας ἡγεμόνα Νικόλαον Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδᾶτον (ἴδε σ. 249—265), γραφεὶς ἐπὶ τῆς δευτέρας μακρᾶς αὐτοῦ ἡγεμονίας (1719—1730). Τὸ κείμενον αὐτοῦ παρελήφθη ἐκ τοῦ μοναδικοῦ πιθανῶς ἀντιγράφου, ὅπερ εὑρίσκεται ἐν τῷ 9-ῳ κώδικι τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, μεταξὺ τῶν φύλλων 6—7 καὶ 48β—52β [4].

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος (φύλλ. 193—200) παραληφθέντες κατεχωρίσθησαν ἐνταῦθα τὸ πρῶτον καὶ οἱ «Στίχοι θρηνητικοὶ εἰς τὴν τελευτὴν» τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος Νικολάου Μαυροκορδάτου, ὧν ποιητὴς Ἰωσὴφ ὁ πρώην Βουλγαρίας (ἴδε σ. 267—275)· συνέταξε δὲ τοὺς στίχους τούτους ἔτει 1730-ῳ, μηνὶ Ἰουλίῳ. Ὁ Ἰωσὴφ οὗτος γεννηθεὶς ἐκπαιδευθεὶς καὶ χειροτονηθεὶς ἱερεὺς ἐν Ἰωαννίνοις μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν (1709), ἔνθα ἐγένετο ἐφημέριος τοῦ ἐν Γαλατᾷ ναοῦ Θεοτόκου τῆς Καφατιανῆς, «συγχρόνως δὲ καὶ πατριαρχικὸς ἱεροκήρυξ εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς Πόλεως». Ἔτει 1714-ῳ προβιβασθεὶς εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα ἐγένετο μητροπολίτης Τυρνόβου καὶ ἔξαρχος Βουλγαρίας. Μετὰ ἐναετῆ δὲ περίπου ἀρχιερατείαν ἐν Τορνόβῳ μεταβὰς εἰς Βουκουρέστιον (1722) καὶ φιλοξενηθεὶς παρὰ τῷ ἡγεμονεύοντι τότε Νικολάῳ Μαυροκορδάτῳ παραιτεῖ τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς Βουλγαρίας καὶ καταφεύγει εἰς Ἅγιον Ὄρος, ἔνθα μονάσας ἱκανὰ ἔτη ἀπεβίωσεν ἐν τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1754—1755, καταλιπὼν ἀνέκδοτα πολυάριθμα πονημάτια, ἐν οἷς διδαχὰς ἐκφωνηθείσας ἐν Κ-πόλει καὶ Βουλγαρίᾳ, ἐπιστολάς, κανόνας ᾀσματικούς, ἐπιγράμματα, παράφρασιν ἔμμετρον τοῦ ψαλτηρίου κτλ. [5].

---

[1] Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, 1881, σ. 141. Ἐπιστολάριον ἐκ διαφόρων ἐρανισθέν, σ. 218.

[2] *A. D. Xenopol* şi *C. Erbiceanu*, Serbarea şcolară dela Iaşi, σ. 393, 394. Πρβλ. Revista Teologică, τ. 3, σ. 334.

[3] Νοεῖται ὁ Ἀλέξανδρος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδᾶτος (1717--1719).

[4] Τὸν κώδικα τοῦτον περιέγραψα λεπτομερῶς ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ παραρτήματι τῶν τόμων Κ'—ΚΒ' τοῦ ἐν Κ-πόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, 1892, σ. 80—82. Πρὸ ἐμοῦ περιεγράφη ἀνεπαρκῶς ὑπὸ Σοφοκλέους Οἰκονόμου ἐν τοῖς προλεγομένοις εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντα Νικολάου Ἀλεξ. Μαυροκορδάτου ψόγον νικοτιανῆς. Ἐν Βενετίᾳ 1876, σ. 5—30.

[5] Περὶ Ἰωσὴφ τοῦ πρώην Βουλγαρίας ἴδε κατ' ἔκτασιν ἐν τῷ περὶ Ἰωσὴφ Τορνόβου ἄρθρῳ τοῦ *Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου* (Ἐκκλησ. Ἀλήθεια. Περίοδος δευτέρα, 1887, τ. 4, σ. 207—215). Πρβλ. *Δαπόντεν* ἐν τῷ ἱστορικῷ καταλόγῳ. *Κ. Σάθα* Μ.σ. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 103—104. *C. Erbiceanu,* Cronicarii greci, σ. 114—120. *Νικ. Μαυροκορδάτου* Ψόγος νικοτιανῆς ἐκδ. Σ. Οἰκονόμου σ. 19.

www.dacoromanica.ro

Στίχους περὶ τοὺς 1650 εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης τοῦ παρόντος καὶ μεταξὺ τῶν σελίδων 277—317. Τούτων ποιητὴς εἶναι ὁ γνωστότατος τοῦ 18ου αἰῶνος στιχουργὸς Καισάριος ὁ Δαπόντες, συντάξας αὐτοὺς ἔτει 1768-φ [1]· καὶ ἐν μὲν τοῖς πρώτοις 1325 στίχοις περιέλαβεν ἔργον αὐτοτελές, ἀναγραφὴν ναῶν καὶ μοναστηρίων (ἀνατεθειμένων τῇ Θεοτόκῳ) ἐν Τουρκίᾳ, Μολδοβλαχίᾳ, Ῥωσίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ· ἥτις ἐκ τοπωνυμικῆς ἐπόψεως ἔχει μεγίστην ὁμολογουμένως ἀξίαν· οἱ δὲ λοιποὶ 322 στίχοι συναποτελοῦσιν ἱστορίαν οὕτως εἰπεῖν τῆς ἐν Ἄθῳ βατοπεδινῆς σχολῆς, ἐν ᾗ ἐπὶ ἑξαετίαν ὅλην εἶχε διδάξει λίαν ἀποτελεσματικῶς ὁ σχολάρχης αὐτῆς Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις [2]. Κατὰ τὸν Δαπόντεν ἡ σχολὴ ἱδρύθη ἐκ πρωτοβουλίας τοῦ προηγουμένου καὶ τῆς μονῆς Βατοπεδίου ἐπιστάτου Μελετίου, ἀλλ' ἀδείᾳ συνοδικῇ καὶ συνεργίᾳ τοῦ πατριαρχοῦντος ἐν Κ-πόλει Κυρίλλου τοῦ 5-ου (1750) [3]. Μετὰ δὲ ἑξαετῆ ἢ ἑπταετῆ ἀκμήν, γενομένων ἐν αὐτῇ στάσεων καὶ σκανδάλων φοιτητικῶν καὶ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου (διαμένοντος ἐν τῷ μεταξὺ ἐξορίστου ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει) συναναμιγνυμένου τούτοις εἰς βλάβην τοῦ προδιορισθέντος ὑπ' αὐτοῦ σχολάρχου Βουλγάρεως, ἡ μὲν σχολὴ ἀργεῖ καὶ κλείεται, ὁ δὲ Βούλγαρις ἐγκαταλιμπάνει αὐτὴν ὡς ἀνοικονόμητον οἰκειοθελῶς [4]. Ἐγένετο κατόπιν ἀπόπειρα πρὸς ἀνασύστασιν αὐτῆς ὑπὸ Γαβριὴλ τοῦ Βατοπεδινοῦ, ὅστις, ὡς νῦν ἀφηγεῖται ὁ Δαπόντες, ἀπῆλθε πρὸς τοῦτο εἰς διαφόρους τόπους, οἷον Βενετίαν, Τριέστι, Σερβίαν, Γερμανίαν καὶ ἀλλαχοῦ πρὸς συλλογὴν χρηματικῶν βοηθειῶν ἀπὸ τῶν ἐκεῖ διατριβόντων πλουσίων Ἑλλήνων ἐμπόρων καὶ τῶν συνεταιρικῶν αὐτῶν ὁμίλων, καὶ συλλέξας ἱκανὰς ἐπιστρέφει εἰς Ἄθω. Θελήσας δὲ καὶ τυπογραφεῖον νὰ καταρτίσῃ ἐν τῇ σχολῇ ἔρχεται τὸ δεύτερον εἰς Βενετίαν, ἐξαγοράζει τὸ ἀναγκαιοῦν ὑλικόν, εὑρίσκει τυπογράφον καὶ συμβάλλεται μετ' αὐτοῦ συνεταιρικῶς· ἀλλ' ὁ τυπογράφος ἑλκύει τὸν Γαβριὴλ ἐπιτηδείως εἰς Βουκουρέστιον, ἀποξενοῖ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐξαγορασθέντος ὑλικοῦ καὶ ἀδείᾳ ἡγεμονικῇ καθιδρύει ἐκεῖ τυπογραφεῖον εἰς ἴδιον ὄφελος [5]. Ἀδικηθεὶς οὕτως ὁ Γαβριὴλ ἐπιστρέφει ἐξηντλημένος εἰς Ἅγιον Ὄρος· ἐκ πεποιθήσεως ὅμως ὁρμώμενος, ὅτι δύναται νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν ἀνασύστασιν τῆς σχολῆς, ἀποφασίζει νὰ περιέλθῃ καὶ πάλιν ξένους τόπους εἰς συλλογὴν χρημάτων, ἐφοδιασθεὶς πρὸς τοῦτο μετὰ γραμμάτων συστατικῶν τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μοναζόντων πατριαρχῶν πρώην Κ-πόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας· συμπαρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἀναχωρήσας καὶ τὸ περὶ τῆς σχολῆς ἐνταῦθα δημοσιευθὲν στιχούργημα τοῦ μοναχοῦ Δαπόντε, ὅπερ εἶναι συστατικὸν τῆς εἰλικρινοῦς τοῦ Γαβριὴλ διαθέσεως καὶ τρόπον τινὰ διαφήμησις αὐτῆς. Τοῦτο συνέταξεν ὁ Δαπόντες ἔτει 1768-φ, περὶ τὸ τέλος τοῦ Νοεμβρίου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν στίχων 263—264 (ἴδε σ. 316), ἐν οἷς μνημονεύεται ἡ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἄφιξις εἰς Ἄθω τοῦ τότε παυθέντος καὶ ἐξορισθέντος Κ-πόλεως πατριάρχου Σαμουὴλ [6]. Ἀμφότερα τὰ στιχουργήματα τοῦ Δαπόντε ἀντεγράφησαν ἐκ τοῦ ἀνεκ-

---

[1] Ἴδε στίχ. 933—940 ἐν τῇ σελ. 302. Περὶ τοῦ Δαπόντε κατ' ἔκτασιν ἴδε *Legrand* ἐν τῷ 3-φ τόμῳ τῶν Δακικῶν ἐφημερίδων τοῦ Δαπόντε.

[2] Τὴν ἑξαετῆ διδασκαλίαν βεβαιοῖ αὐτὸς ὁ Βούλγαρις. Ἴδε *Ε. Βουλγάρεως* Συλλ. ἀνεκδότων συγγραμμάτων ἐκδ. ὑπὸ Γ. Αἰνιάν. Ἐν Ἀθήναις 1838, τ. 1, σ. 59.

[3] Τὴν πατριαρχικὴν τοῦ Κυρίλλου συναντίληψιν εἰς σύστασιν τῆς σχολῆς μαρτυρεῖ τὸ περὶ αὐτῆς σιγίλλιον αὐτοῦ (*Κ. Δελικάνη* Περιγραφ. κατάλογος τῶν ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατριαρχ. ἀρχειοφυλακείου σωζομένων ἐπισήμων ἐκκλησ. ἐγγράφων περὶ τῶν ἐν Ἄθῳ μονῶν. Ἐν Κ-πόλει 1902, σ. 11. Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, 1900, τ. 20, σ. 395—398). Ἴδ. καὶ *Σέργιον Μακραῖον* παρὰ τῷ *Σάθᾳ*, Μεσαιων. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 218—219. Ἡ σχολὴ κυρίως ἱδρύθη καὶ συνετηρεῖτο δαπάναις τῆς βατοπεδινῆς ἀδελφότητος. Ἴδε τὸ περὶ τούτου ἄρθρον *Νικάνδρου Βατοπεδινοῦ* (Ἡ Ἀθωνιὰς σχολή) ἐν τῇ ἐφημερίδι Κ-πόλεως *Νεολόγος*, 1886, ἀριθ. 5246. Ἄλλας τινὰς εἰδήσεις περὶ αὐτῆς ἴδε παρὰ τῷ *Μ. Γεδεὼν* ἐν τῇ Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ, 1883, σ. 686—689, 696—701.

[4] Τὰ περὶ τούτου διηγεῖται μετ' ἀγανακτήσεως ὁ Βούλγαρις ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Κύριλλον ἐκδοθείσῃ ὑπὸ τοῦ *Αἰνιὰν* ἔνθ. ἀνωτ. σ. 54—64.

[5] Πρόκειται, φαίνεται, περὶ τοῦ τυπογράφου Γεωργίου Στογιανοβίτζη, οὗ τὸ τυπογραφεῖον εὑρίσκετο ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἐν Βουκουρ. στίῳ μητροπόλεως. Ἓν καὶ μόνον ἑλληνικὸν βιβλίον (ἔτ. 1759) γινώσκεται τυπωθὲν ἐν αὐτῷ. *I. Bianu* şi *N. Hodoş*, Bibliografia românească veche, τ. 2, σ. 147.

[6] Ἴδε *Α. Ὑψηλάντου* Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν, σ. 419. Τὰ περὶ τὸν Σαμουὴλ γενόμενα διηγεῖται ὁ ἴδιος Σαμουὴλ ἐν ἀνεκδότῳ μακρῷ ἀπολογητικῷ συγγράμματι, οὗτινος γινώσκεται περίληψις μόνον. *Β. Στεφανίδης*, Ἡ ἀπολογία τοῦ πατριάρχου Σαμουὴλ τοῦ Χαντζερῆ. Ἐν Τεργέστῃ 1908. 8ο, σελίδες 21.

www.dacoromanica.ro

δότου καὶ ἰδιοχείρου συγγράμματος αὐτοῦ «*Ἄνθη Νοητά*», ὅπερ εὗρον ἔτει 1885-ῳ ἐν Καλλιπόλει, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς σχολῆς [1]· κατέχουσι δὲ τὰς σελίδας αὐτοῦ 251—308.

Μετὰ τὰ στιχουργήματα τοῦ Δαπόντε κατεχώρισα ἐνταῦθα μικρά τινα κείμενα (σ. 319—341).

α') Τρία κατ' ἐκλογὴν προσφωνήματα Λάμπρου Φωτιάδου [2] εἰς τοὺς Οὐγκροβλαχίας ἡγεμόνας Ἀλέξανδρον Κωνσταντίνου Μουρούζην καὶ Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην (σ. 321—326), ἀντιγραφέντα ἐξ ἡμετέρου κώδικος γραφέντος ἐν Βλαχίᾳ περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ 19-ου αἰῶνος ὑπὸ Βασιλείου Κυριακοῦ ἐκ χώρας Ἄδισσας, μοναχοῦ γενομένου καὶ μετονομασθέντος Βαρνάβα. Ὁ κῶδιξ οὗτος ὢν πρότερον κτῆμα Ἱερεμίου μητροπολίτου Μυρέων ἐμπεριέχει τοῦ Βασιλείου τούτου «ἐπιτομὴν τῆς λογικῆς τοῦ κλεινοῦ Εὐγενίου» Βουλγάρεως, συγγραφὴν ἀνεπίγραφον καὶ ἀνώνυμον κατὰ Μωάμεθ καὶ Λατίνων εἰς 90 διῃρημένην κεφάλαια, «ῥητορικῆς εἰσαγωγὴν» ἀνώνυμον, Γεωργίου Ἰωαννίδου ποίημα εἰς τὸν Δακίας ἡγεμόνα Κωνσταντῖνον Ὑψηλάντην, ἐπιγραφόμενον «προσῴδιον ἢ δαφνηφορία», ἕτερον Ἐμμανουὴλ Φούρκα εἰς τὸν ἡγεμόνα Ἀλέξανδρον Κωνσταντίνου Μουρούζην, δεύτερον εἰς τὸν αὐτὸν ἀνώνυμον καὶ ἀνεπίγραφον, τέλος δὲ λόγους μικροὺς ἑπτὰ Λάμπρου Φωτιάδου, προσφωνηθέντας ἐν ἑορτασίμοις ἡμέραις τοῖς ῥηθεῖσιν ἡγεμόσιν· ὧν ἄξιοι δημοσιεύσεως καὶ τῷ σκοπῷ τοῦ παρόντος βιβλίου ἁρμόδιοι ἐκρίθησαν τρεῖς μόνοι, διότι κυκλοῦνται περὶ σπουδαῖα ἐν Ῥωμουνίᾳ συμβάντα. Οὕτως ὁ μὲν πρῶτος προσεφωνήθη ἐν Βουκουρεστίῳ ἔτει 1792-ῳ ἐπὶ τῇ ἐκεῖ ἐγκαταστάσει τοῦ Ἀλεξάνδρου Μουρούζη ὡς ἡγεμόνος Οὐγκροβλαχίας, ὁ δὲ δεύτερος παριστᾷ τὴν προσλαλιάν, ἣν ὁ Φωτιάδης ὡς πρῶτος σχολάρχης ἐξεφώνησεν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Ὑψηλάντῃ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν μαθημάτων τῆς ὑπ' αὐτοῦ συστάσης νέας ἡγεμονικῆς σχολῆς ἔτει 1776-ῳ [3]· ὁ δὲ τρίτος προσεφωνήθη τῷ αὐτῷ Ὑψηλάντῃ ἔτει 1796-ῳ κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ὡς ἡγεμόνος ἐγκατάστασιν.

β') «Σειρὰ τῆς διαδοχῆς τῶν Ὀθωμανῶν βασιλέων, βεζίριδων καὶ αὐθεντῶν Μολδοβλαχίας μέχρι τοῦ ͵αψπα^{ου} ἔτους» (σ. 327—339). Τὸ κείμενον τοῦτο ἐλήφθη ἐξ ἑτέρου κώδικος γραφέντος ἐν τῇ πρώτῃ δεκάδι τοῦ 19-ου αἰῶνος καὶ περιλαμβάνοντος πλουσιωτάτην συλλογὴν νεοελληνικῶν ποιήσεων τοῦ δευτέρου ἰδίᾳ ἡμίσεος τοῦ 18-ου αἰῶνος, σχεδὸν δὲ ἁπασῶν γενομένων ἐν Κ-πόλει περὶ τὸ Φανάριον καὶ τὰ ἐν τῷ Βοσπόρῳ φαναριωτικὰ μέγαρα παρὰ μουσουργῶν καὶ ποιητῶν οὐχὶ τυχαίων. Ὁ σπουδαῖος οὗτος κῶδιξ ὢν πρότερον κτῆμα τοῦ συναδέλφου μου Γαβριὴλ Δεστούνη περιῆλθε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ σὺν ἄλλοις κώδιξιν ἐξ ἀγορᾶς εἰς τὴν ἐμὴν κατοχήν· ἀριθμεῖ δὲ σελίδας 456 καὶ φύλλ' ἀσελίδωτα 20, ὧν τὰ ὀκτὼ τελευταῖα κατέχει ἡ μνημονευθεῖσα σειρὰ διαδοχῆς κτλ.

γ') «Γενεαλογία Φαναριωτικῶν οἰκογενειῶν» (σ. 340—341), Μαυροκορδάτου, Καλλιμάχη, Ὑψηλάντου, Μουρούζη, Σούτζου, Μαυρογένους καὶ Χαντζερῆ, γενομένη ὑπερμεσοῦντος τοῦ 18-ου αἰῶνος. Ὁ γενεαλογικὸς οὗτος πίναξ ἔμελλε νὰ περιλάβῃ καὶ ἄλλων οἰκογενειῶν σειράς, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ κώδικος, ἐν ᾧ περιέχεται, τοῦ γραφέως αὐτοῦ ἀφέντος διὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ πίνακος ἐν ἄλλῳ χρόνῳ ἱκανὰ φύλλα ἄγραφα. Ὁ κῶδιξ εὑρίσκεται ὑπ' ἀριθμὸν 14 ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κ-πόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου [4]. Ἀλλὰ καὶ οὕτω μικρὸς ὁ πίναξ οὗτος εἶναι ἀξιόλογος· οὕτω λ. χ. ἡ τῶν Μαυροκορδατῶν σειρά, εἰ καὶ μὴ

---

[1] Ἴδε τὴν ἐμὴν Ἔκθεσιν παλαιογραφικῶν καὶ φιλολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ (Παράρτ. ἀρχαιολογ. 17-ου τόμου τοῦ ἐν Κ-πόλει Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου, 1886), σ. 11—12.

[2] Περὶ αὐτοῦ ὅρα *Α. Γούδαν* ἐν τοῖς Παραλλήλοις Βίοις, τ. 2, σ. 233—252, ἔνθα συνεκεντρώθησαν πᾶσαι αἱ παλαιότεραι περὶ Φωτιάδου μαρτυρίαι. Πρβλ. *N. G. Dossios*, Studii greco-romàne, Iași 1901—1902, σ. 26—28. *Εὐριπίδου* Ἑκάβη ἐκδ. Ν. Γ. Δοσίου, ἐν Γαλαζίῳ 1884, σ. 1884, σ. κδ' κἑ.

[3] Τὰ κατὰ τὴν σύστασιν τῆς σχολῆς ἀφηγεῖται ὁ *Ἀθανάσιος Ὑψηλάντης* ἐν τοῖς μετὰ τὴν Ἅλωσιν, σ. 561, 584—591.

[4] Περὶ τοῦ κώδικος τούτου ἴδε τὸν ἐμὸν κατάλογον ἐν τῷ Ἀρχαιολ. παραρτήματι τῶν τόμων Κ'—ΚΒ' τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου, 1892, σ. 112—118.

www.dacoromanica.ro

πλήρης, ἔχει τὴν εἴδησιν ὅτι ὁ μὲν Δημήτριος ὁ υἱὸς Κωνσταντίνου Νικολάου Μαυροκορδάτου εἶχε δύο υἱούς, Κωνσταντῖνον καὶ Ἀλέξανδρον, ὁ δὲ Γεώργιος Ἀλεξάνδρου Νικολάου Μαυροκορδᾶτος οὐχὶ ἕνα υἱὸν Γρηγόριον ὠνομασμένον, ἀλλὰ καὶ δεύτερον Γρηγόριον. Αἱ εἰδήσεις αὗται εἶναι πρωτοφανεῖς, τῆς παρὰ τῷ Legrand, généalogie des Maurocordato σιωπώσης περὶ αὐτῶν [1].

Δύο τμήματα τοῦ ἀνὰ χεῖρας βιβλίου (ΙΓ' καὶ ΙΗ') περιέλαβον 32 ἐπιστολὰς τοῦ Μελετίου Πηγᾶ, πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, γραφείσας ὡς ἀπὸ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν ᾧ χρόνῳ ἦτον αὐτοῦ τούτου χηρεύοντος ἐπίτροπος (1597—1598) [2]. Αἱ πρῶται δώδεκα (σ. 343—352) σχέσιν ἔχουσιν ἰδίᾳ πρὸς τὰς πέραν τοῦ Δουνάβεως χώρας. Ἡ πρωτίστη αὐτῶν ἐστάλη μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἔτ. 1597 Νικηφόρῳ πρωτοσυγκέλλῳ καὶ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐξάρχῳ [3], διατρίβοντι τότε (μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐν Μολδαβίᾳ ἐξαρχικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς) ἐν Πολωνίᾳ πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῶν ἐκεῖ Ῥώσων καὶ κραταίωσιν τῆς ὀρθοδοξίας τῶν ἐξ αὐτῶν γενναίως ἀποκρουσάντων τὴν μετὰ τῶν κατολίκων ἕνωσιν, ἣν δυναστικῶς ἐπέβαλεν αὐτοῖς ἡ κυβέρνησις τῆς Πολωνίας ἐξερεθιζομένη διὰ τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῶν ἰησουϊτῶν αὐτοῦ [4]. Περὶ τοῦ Νικηφόρου παθόντος μετὰ τοῦτο δεινῶς, εἰς ἀνάκρισιν ὑποβληθέντος καὶ οἱονεὶ αἰχμαλώτου κρατουμένου ἐν Βαρσοβίᾳ, γίνεται κατόπιν λόγος ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Μολδοβλαχίας ἡγεμόνα Ἱερεμίαν Μογίλαν (σ. 350), τοῦ Μελετίου προτρέποντος τοῦτον ἐν αὐτῇ ὅπως πρεσβεύσῃ παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Πολωνίας ὑπὲρ τῶν ἐκεῖ δυναστευομένων ὀρθοδόξων καὶ τοῦ πάσχοντος δι' αὐτοὺς Νικηφόρου [5]. Τῶν λοιπῶν ἕνδεκα ἐπιστολῶν τοῦ Μελετίου τρεῖς ἀπευθύνονται τῷ Βλαχίας ἡγεμόνι Μιχαὴλ Πετράσκῳ (ἀριθ. 3, 5, 8) καὶ πάλιν τρεῖς τῷ Μολδαβίας βοεβόδᾳ Ἱερεμίᾳ τῷ Μογίλᾳ (4, 10, 12)· εἶναι δὲ αὗται δηλωτικαὶ τῆς

---

[1] *É. Legrand,* Généalogie des Maurocordato de C-ple et autros documents concernant cette amille. Tirage à 56 exemplaires numérotés. Paris 1886. *É. Legrand*, Généal. des Maurocordato de C-ple rédigée d'après des documents inédits. Paris 1900.

[2] Ἴδε περὶ αὐτοῦ κατ' ἔκτασιν *Ив. Малышевскій* Александрійскій патріархъ Мелетій Пигасъ и его участіе въ дѣлахъ Русской Церкви. Ἐν Κιέβῳ 1872, δύο τόμοι. *Ἀγ. Νικολάκη* Μελέτιος ὁ Πηγᾶς ὁ Κρής, πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ ἐπιτηρητὴς τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου. Ἐν Χανίοις 1903. Κατάλογον σχεδὸν πλήρη τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Πηγᾶ ἴδε παρὰ τῷ W. Regel, Analecta byzantino-russica. Petropoli 1891, σ. CX—CLIV. Αὐτόθι σημειοῦνται αἱ μέχρις ἔτους 1890 ἐκδεδομέναι ἐπιστολαί. Κατόπιν ἐξεδόθησαν ὑπ' ἐμοῦ 26 ἐπιστολαὶ (Православный Палестинскій Сборникъ), τεῦχος 35 [σ. 151—165] καὶ 58 [σ. 213—233]. Byzantinische Zeitschrift, 1901, τ. 10. σ. 195—196. Νέα Σιών, 1905, σ. 842—847. Bessarione. Anno X, serie II, vol. IX, 1905, σ. 293—294), μία ἐκτενὴς ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου *Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου* (Νέα Σιών. Ἐν Ἱεροσολύμοις 1904, σ. 262—272) καὶ 55 ὑπὸ *Ἀγ. Νικολάκη*: Ἡ πρὸς τοὺς Κρῆτας ἀλληλογραφία Μελετίου τοῦ Πηγᾶ. Ἐν Χανίοις 1908.

[3] Τὰ κατὰ τὴν ἐξαρχίαν τοῦ Νικηφόρου ἀφηγεῖται λεπτομερῶς *И. Малышевскій*, Мелетій Пигасъ τ. 1, σ. 412—416. Νεώτεραι περὶ αὐτῆς εἰδήσεις παρὰ τῷ *N. Iorga,* Nichifor Dascălul, exarh patriarhal și legăturile lui cu țerile noastre. București 1905. Γράμμα τοῦ Νικηφόρου συνοδικὸν ἀπολυθὲν ἐν Ἰασίῳ (1595) ἐξέδωκεν *А. С. Петрушевичъ*, Акты относящіеся къ исторіи Южнозападный Руси. Львовъ 1868, σ. 127—128. Ἕτερον ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξους ἀπολυθὲν ἀπὸ τῆς πόλεως Brest (11 Ὀκτ. 1596) περιέχεται ἐν τῷ βιβλίῳ Акты относящіеся къ исторіи западной Россіи. Ἐν Πετρουπόλει 1851, τ. 4, σ. 151—152. Τὸ πρωτότυπον ἐν Λεοντοπόλει, ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ ἐκεῖ σταυροπηγιακοῦ ἰνστιτούτου (ἴδε И. С. Свѣнцицкій, Опис. Музея Ставропигійскаго Института. Львовъ 1908, σ. 108, ἀριθ. 244). Πανομοιότυπον τῆς ἐπισήμου ὑπογραφῆς τοῦ Νικηφόρου ἐδημοσίευσαν οἱ ἐκδόται τῶν Diplomata statutaria a patriarchis orientalibus Confrat. Stavrop. Leopoliensi a. 1586—1592 data. Leopoli 1895, τ. 2, σ. 125.

[4] Ἀπὸ ῥωμαιοκατολικῆς ἐπόψεως περὶ τῆς ἑνώσεως ταύτης ἴδε *Ed. Likowski*, Die ruthenisch-römische Kirchenvereinigung genannt Union zu Brest. Aus dem polnischen übertragen von P. Jedzink. Freiburg im Br. 1904.

[5] Παράβαλε γράμμα τοῦ πολωνοῦ βασιλέως Σιγισμούνδου καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀνακρίσεως τοῦ Νικηφόρου ἐν τῷ βιβλίῳ Акты относ. къ исторіи З. Россіи, τ. 4, σ. 156, 159—165, 217—220.

www.dacoromanica.ro

μεταξὺ ῥωμουνικῶν χωρῶν καὶ πατριαρχείου Κ-πόλεως ἀμοιβαίας ἀντιλήψεως[1]. Ταύτην μαρτυροῦσι καὶ αἱ πρὸς τοὺς μητροπολίτας Εὐθύμιον Οὐγκροβλαχίας καὶ Γεώργιον Μολδοβλαχίας, ἀδελφὸν τοῦ ἡγεμόνος Ἱερεμίου, ἐπιστολαί (ἀριθ. 6, 9, 11)[2]. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 7 ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἐν Τρανσιλβανίᾳ διατρίβοντα Νεκτάριον ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν εἶναι κατὰ τοῦτο ἀξιόλογος, ὅτι νῦν τὸ πρῶτον ἔχομεν ἐξ αὐτῆς ὡρισμένον ἔτος περὶ τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ[3]. Αἱ τοῦ ἑτέρου τμήματος εἴκοσιν ἐπιστολαὶ τοῦ Μελετίου (σ. 411—435) ἀναφέρονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς ἀόκνους ποιμαντικὰς αὐτοῦ φροντίδας καὶ ἐνεργείας ἐν Πολωνίᾳ πρὸς κραταίωσιν τῶν ἐκεῖ ἐναπομεινάντων ὀρθοδόξων Ῥώσων ἐν τῇ θρησκείᾳ τῶν πατέρων αὐτῶν[4]. Τέλος ἡ ἔκδοσις ἁπασῶν τῶν 32 ἐπιστολῶν τοῦ Μελετίου ἐγένετο κατὰ τὸν πρωτότυπον τῆς ἐπιστολογραφίας αὐτοῦ κώδικα, ὅστις ὑπ' ἀριθμὸν 524 εὑρίσκεται ἐν τῇ πατριαρχικῇ συλλογῇ χειρογράφων τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Κεντρικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Πατριαρχείου Παλαιστίνης[5], κατέχουσι δὲ τὰς ἑξῆς σελίδας αὐτοῦ· οζ'—π', πγ', ρς', ρκς'—ρλα', σοα'—σογ', σπς'—τλδ', τμδ'—τμγ', τπε'—τϞη', υιδ'—υις'.

Ἐν ἑτέρῳ τμήματι (σ. 353—368) συνεκέντρωσα δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπιστολὰς διαφόρων λογίων καὶ κοινοτήτων.

1) Τέσσαρες Γερμανοῦ μητροπολίτου Νύσσης, τοῦ Λοκροῦ ἢ Αἰτωλοῦ καλουμένου, ληφθεῖσαι ἐκ τοῦ 10-ου κώδικος τοῦ ἐν Κ-πόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου (φύλλ. 266—269). Ὁ Γερμανὸς σπουδάσας φιλοσοφικὰ παρὰ Θεοφίλῳ τῷ Κορυδαλλεῖ ἐν Ἀθήναις ἀρχιερατεύοντι, γενόμενος δὲ καὶ μαθημάτων ἀκροατὴς Εὐγενίου τοῦ Γιαννούλη, ἀπέβη κατόπιν ἀνὴρ σπουδαιότατος.[6] Διατρίβων ἐν Κ-πόλει προσεκλήθη ἔτει 1660-ῷ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὡς βοηθὸς τοῦ ἐκεῖ πατριαρχοῦντος Παϊσίου.[7] Μὴ δεχθεὶς δὲ τὴν οὕτω τιμητικὴν ταύτην θέσιν ἔμεινεν ἐν Κ-πόλει ὡς διδάσκαλος, ἔνθα ἔτει 1663-ῳ ἀπαντᾷ διευθύνων τὴν ὑπὸ Μανολάκη τοῦ Καστοριέως συστᾶσαν καὶ συντηρουμένην σχολήν.[8] Σκανδάλων ὅμως ἐν αὐτῇ γενομένων, ὁ μὲν Γερμανὸς καταλιπὼν τὴν σχολὴν καί τινας τῶν προσφιλῶν αὐτῷ μαθητῶν συμπαραλαβὼν ἔμενε διδάσκων αὐτοὺς ἰδιωτικῶς ἐν αὐτῷ τῷ μετοχίῳ τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἡ δὲ τῆς σχολῆς διεύθυνσις ἀνετέθη Καλλονᾷ τινι. Αἱ δύο πρῶται τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Γερμανοῦ πρὸς Κύριλλον ἱερομόναχον κυκλοῦνται περὶ τὰ σχολικὰ σκάνδαλα· αἱ δὲ δύο λοιπαὶ πρός τινα Ἰωάννην ἰατρὸν καὶ Εὐγένιον Γιαννούλην παρουσιάζουσι τὸν Γερμανὸν ἐν Βλαχίᾳ διατρίβοντα. Ὁ Δημήτριος Προκοπίου μνημονεύει περιοδίαν τοῦ Γερμανοῦ ἐν Εὐρώπῃ[9], ἀλλὰ περὶ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς οὐδὲν γινώσκεται.

2. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος (φύλλ. 272—273, 274β — 275α) ἐλήφθησαν καὶ αἱ ἐπιστολαὶ 5—8 (σ. 358—359), ὧν τρεῖς εὑρίσκονται αὐτόθι ἀνώνυμοι· βοηθείᾳ ὅμως τῆς 6-ης, ἀνωνύμου ὡσαύτως, καὶ τῆς εἰς αὐτὴν ἀποκρίσεως τοῦ Οὐαλεντίνου Γρεήσγγε ἀναγνωρίζονται

---

[1] Αἱ ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 4 προεξεδόθησαν ἐξ ἑτέρου ἀντιγράφου ὑπὸ *Μ. Παρανίκα*. Ὁ αὐτὸς ἐξέδωκε καὶ δύο ἑτέρας, πρὸς τὸν ἡγεμόνα Μιχαὴλ καὶ Πέτρον βοεβόδα τὸν Πετρετζέϊκον (Ὁ ἐν Κ-πόλει Ἑλλην. Φιλολογ. Σύλλογος, 1879, τ. 12, σ. 159—155). Τῆς ὑπ' ἀριθ. 4 ἐπιστολῆς ῥωσικὴν μετάφρασιν ἴδε παρὰ τῷ *Малышевскій*, Мелетій Пигасъ, τ. 1, σ. 607—608.

[2] Ῥωσικὴν μετάφρασιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 9 ἐπιστολῆς πρὸς Γεώργιον Μολδοβλαχίας ἐξέδωκε *Малышевскій*, Мелетій Пигасъ, τ. 1, σ. 609.

[3] Διὰ τὸ μέχρι τοῦδε ἀπροσδιόριστον αὐτῆς ἔτος πρβλ. *H. Gelzer*, Der Patriarhat von Achrida, Leipzig, 1902, σ. 26, ἀριθ. 46.

[4] Τῶν ἐπιστολῶν τούτων τέσσαρες (14, 15, 16, 20) ἐγινώσκοντο μέχρι τοῦδε μόνον ἐκ ῥωσικῆς μεταφράσεως τοῦ *Малышевскій*, Мелетій Пигасъ, τ. 1, σ. 616—617. Τόμ. 2, σ. 44—67, 76—77.

[5] Περὶ τοῦ κώδικος τούτου ἴδε τὴν Ἱεροσολυμ. Βιβλιοθήκην, τ. 1, σ. 466—468.

[6] *Ἀναστάσιος Γόρδιος* ἐν τῷ βίῳ Ἰωαννούλη (*Σάθα* Μεσαιων. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 447. *Σ. Λάμπρου* Νέος ἑλληνομνήμων, 1907, τ. 4, σ. 53).

[7] Ἡ πρόσκλησις ἐγένετο διὰ τοῦ Σιναΐτου ἱερομονάχου Νεκταρίου τοῦ Κρητός. Ἡ προσκλητήριος αὐτοῦ ἐπιστολὴ παρὰ τῷ *Chr. de Fr. de Matthaei*, Ποικίλα ἑλληνικά. Mosquae 1811, σ. 258—272.

[8] *Μ. Παρανίκας* ἐν τῷ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγῳ Κ-πόλεως, 1895, τ. 25, σ. 52.

[9] *Κ. Σάθα* Μεσαιων. βιβλιοθήκη, τ. 3, σ. 485. Σημειωτέον ὅτι ἐπιστολὰς αὐτογράφους τοῦ Γερμανοῦ ἐκ Βλαχίας (1682—3) ἀπαριθμεῖ πέντε ὁ *Σ. Λάμπρος* ἐν τῷ Νέῳ ἑλληνομνήμονι, τ. 4, σ. 208—209.

www.dacoromanica.ro

ὡς ἐπιστολαὶ Χρυσάνθου τοῦ Νοταρᾶ, καὶ δὴ γεγραμμέναι καθ' ὃν χρόνον αὐτὸς σπουδάζων ἐν Εὐρώπῃ κατήρχετο εἰς τὰς παραδουναβίους χώρας ἢ ἐξ ἐντολῆς τοῦ πατριάρχου Δοσιθέου, ἢ χάριν ἀναπαύσεως [1]

3. Ἐπιστολὴ Ἀββακοὺμ τινος ἀπροσδιορίστου χρόνου πρός τινα διδάσκαλον Μάξιμον. Ἐν αὐτῇ μνημονεύεται ἄλλος τις Ἀββακοὺμ τὰ μαθηματικὰ διδάσκων ἐν Μπογδανίᾳ. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εὑρίσκεται ἐν τῷ ῥηθέντι 10-ῳ κώδικι τοῦ Συλλόγου (φύλλ. 239—240) μεταξὺ γραμμάτων Εὐγενίου Γιαννούλη καὶ μαθητῶν τινων αὐτοῦ· ὅθεν φαίνεται ὁ Ἀββακοὺμ νὰ ἔζῃ ἐν τῷ 17-ῳ αἰῶνι.

4. Τρεῖς ἐπιστολαὶ Εὐγενίου Γιαννούλη.[2] Ἡ πρώτη τούτων (σ. 360) πρὸς τὸν βοεβόδαν Ῥάδουλαν ἐξεδόθη κατὰ τὸ ἐν τῷ 10-ῳ κώδικι τοῦ Συλλόγου εὑρισκόμενον ἀντίγραφον (φύλλ. 248—249)· ἀλλ' ἕτερον νεώτερον ἐπιστολῶν τινων τοῦ Γιαννούλη καὶ ἄλλων τινῶν ἀντίγραφον εὑρισκόμενον παρ' ἐμοὶ παρουσιάζει αὐτὴν πληρεστέραν διὰ τοῦ ἑξῆς χωρίου· «- - - ἐν ἀληθείᾳ. Ἡμεῖς οὖν, ἐκλαμπρότατε αὐθέντα, ἐπειδὴ ἐχάσαμεν τὸν γνήσιόν μας κληρονόμον, τὴν βακτηρίαν καὶ παρηγορίαν τῆς ἀδυναμίας τοῦ γήρατός μας, βουλόμεθα σὺν Θεῷ ἁγίῳ νὰ μείνωμεν εἰς κανένα τόπον εἰρηνικόν, διὰ νὰ περάσωμεν τὸ λειπόμενον τῆς ζωῆς μας μὲ ἡσυχίαν καὶ πειρασμῶν καὶ φροντίδων ἐλευθέραν, ὅσον ἡ μεγάλη τοῦ Θεοῦ βουλὴ καὶ πρόνοια περὶ ἡμῶν οἰκονομήσει». Ἐκ τοῦ αὐτοῦ νεωτέρου χειρογράφου ἐλήφθησαν καὶ αἱ λοιπαὶ δύο τοῦ Γιαννούλη ἐπιστολαί, ἡ πρὸς Γεώργιον Κανταχουζηνὸν καὶ ἡ πρὸς τὸν λόγιον Φώτιον, μαθητὴν αὐτοῦ τοῦ Γιαννούλη.

5. Ἡ ἀνωνύμου τινὸς Οὐγκροβλαχίας μητροπολίτου πρὸς Παΐσιον Κ-πόλεως ἐπιστολὴ (σ. 362) ἐλήφθη ὡσαύτως ἐκ τοῦ αὐτοῦ χειρογράφου, οὖσα ἐν αὐτῷ καὶ ἀνεπίγραφος καὶ ἀχρονολόγητος· ἀλλ' ἐπειδὴ γίνεται ἐν αὐτῇ λόγος ἀνωνύμως περὶ τοῦ βοεβόδα Νικολάου Μαυροκορδάτου ὡς «ἐφαμίλλου τῆς πατρῴας ἀρετῆς δόξης τε καὶ τελειότητος», ὡς υἱοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, ἐγὼ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι Παΐσιος νοεῖται ὁ δεύτερος ὁμώνυμος Κ-πόλεως πατριάρχης· ἑπόμενον δὲ ἐντεῦθεν τῆς ἐπιστολῆς συντάκτης νὰ λογισθῇ ὁ τότε Οὐγκροβλαχίας Γεώργιος.

6. Τρεῖς ἐπιστολαὶ (σ. 363—365, ἀριθ. 14—16) ληφθεῖσαι ἐξ ἡμετέρου χειρογράφου ἐπιστολαρίου τοῦ 18-ου αἰῶνος (φύλλ. 37^{β} — 39^{α}, 50^{β} — 51^{α}), ὧν ἡ πρώτη Μακαρίου τοῦ Πατμίου, αἱ δὲ λοιπαὶ δύο Γερασίμου τοῦ Βυζαντίου, διαδόχου τοῦ Μακαρίου ἐν τῇ σχολαρχίᾳ τῆς Πατμιάδος σχολῆς.[3] Ἡ τοῦ Μακαρίου ἐπιστολὴ πρὸς τὸν βοεβόδαν Μιχαὴλ Ῥακοβίτζαν δύναται νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει μόνον τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐν Βλαχίᾳ ἡγεμονίαν (1730).

7. Αἴτησις ἀχρονολόγητος τῆς ἀδελφότητος τῶν Σουμελιτῶν μοναχῶν πρὸς Μιχαὴλ Ῥακοβίτζαν (σ. 365—366) ὑπὲρ βοηθείας ὑλικῆς εἰς τὴν μονὴν Σουμελᾶ.[4] Ἐξεδόθη κατὰ τὸ ἡμέτερον χειρόγραφον ἐπιστολάριον (φύλλ. 82^{β}—83^{α}).

---

[1] Περὶ τοῦ Χρυσάνθου κατ' ἔκτασιν πραγματεύεται *Κύριλλος Ἀθανασιάδης* ἐν τῇ Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ, τ. 4, σ. 9—11, 21—23, 53—55, 69—72, 81—84, 161—163, 178—181. Πρβλ. *Н. Каптеревъ*, Сношенія Іерусалимскихъ патріарховъ съ Русскимъ Правительствомъ (Правосл. Палест. Сборникъ, τεῦχος 43), ἐν Π-πόλει 1895, σ. 374—417.

[2] Ἑτέρας ἐπιστολὰς αὐτοῦ ἐξέδωκε *Γ. Αἰνιάν* (Ἰωνιά, 1846, σ. 89—93), *Μ. Γεδεών* (Ἐκκλησ. Ἀλήθεια, τ. 3, σ. 424) καὶ *Β. Γεωργιάδης* (Ἐκκλησ. Ἀλήθεια, 1885, σ. 69—77).

[3] Περὶ αὐτῶν κατ' ἔκτασιν ἴδε *А. Дмитріевскій*, Патмоскіе очерки. Изъ поѣздки на островъ Патмосъ лѣтомъ 1891 г. Ἐν Κιέβῳ 1894. *Μ. Μαλανδράκη* Περὶ τοῦ μεγάλου τοῦ Γένους διδασκάλου Μακαρίου τοῦ Καλογερᾶ, ἐν τῇ Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ, 1904, τ. 24, σ. 134—139, 155—156, 171—172, 177—181, 197—201, 217—221. *Ξενοφάνης*, σύγγραμμα περιοδικόν. Ἐν Ἀθήναις, 1905—1906, τ. 2, σ. 39—43, 86—91. Περὶ τοῦ Γερασίμου ὁ αὐτὸς ἐν τῇ Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ, 1905, τ. 25, σ. 530—532, 537—539, 549—550. *Ξενοφάνης*, 1906—1907, τ. 4, σ. 80—84.

[4] Πρβλ. περὶ αὐτῆς *Ἐπ. Θ. Κυριακίδου* Ἱστορ. τῆς παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα ἱερᾶς βασιλικῆς πατριαρχικῆς σταυροπηγιακῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Σουμελᾶ. Ἐν Ἀθήναις 1898. Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ περιέχονται ἐπίσημοι ἑλληνικαὶ μεταφράσεις δωρητηρίων χρυσοβούλλων Σκαρλάτου Γρηγορίου Γκίκα, ἡγεμόνος Μολδοβλαχίας, Στεφάνου Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα καὶ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ἡγεμόνων Οὐγγροβλαχίας (σ. 141—147). Τὸ τοῦ Στεφάνου χρυσόβουλλον καὶ ἐν τῇ *Ἀκολουθίᾳ* τῶν ὁσίων Βαρνάβα καὶ Σωφρονίου τῶν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ τοῦ ἱεροῦ Χριστοφόρου, τῶν ἐν Μελᾶ ὄρει ἀσκησάντων. Ἐν Λειψίᾳ 1775, σ. 53—54. Περὶ τῆς μονῆς Σουμελᾶ ἴδε καὶ *Κ. Ν. Παπαμιχαλοπούλου* Περιήγησιν εἰς τὸν Πόντον. Ἀθήνησιν 1903, σ. 44—86.

www.dacoromanica.ro

8. Ἐπιστολὴ τῆς δημογεροντίας Καλλιπόλεως πρὸς τὸν Κ-πόλεως πατριάρχην Γρηγόριον τὸν 5-ον (σ. 366—367), ληφθεῖσα ἐξ ἀντιγράφου γενομένου ἀμέσως ἀπὸ τοῦ εἰς Κ-πολιν σταλέντος πρωτοτύπου· εὗρον δὲ τοῦτο ἔτει 1885-ῳ παρὰ τῷ ἐν Καλλιπόλει κυρίῳ Ταβουλλαρίδῃ, ὃς καὶ φυλάττει αὐτὸ μέχρι σήμερον. Τὸ γράμμα τοῦτο παριστᾷ ἀπόκρισιν εἰς ἐγκύκλιον συνοδικὸν τοῦ μακαρίου πατριάρχου, δι' οὗ μετὰ πίεσιν τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἀφώριζε τοὺς πρωταιτίους τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως Μιχαὴλ Σοῦτζον καὶ Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην [1].

«Διάφορα ἔγγραφα» περιέλαβον αἱ σελίδες 369—382.

1. Συμβόλαιον μεταξὺ Ῥοξάνδρας δόμνης Μολδοβλαχίας (συζύγου τοῦ βοεβόδα Ἀλεξάνδρου Λεποσνάνου μετονομασθέντος Παχουμίου μοναχοῦ) καὶ τῆς μονῆς Καρακάλλου, γενόμενον μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1568—1569. Ἀντεγράφη ἐκ τοῦ 622-ου κώδικος (φύλλ. 436β) τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου. [2]

2. Γράμμα ἐπικυρωτικὸν τῆς εἰς τὸ μοναστήριον Σινᾶ ἀφιερώσεως τῆς ἐν Ῥιμνίκῳ μονῆς τῆς Θεοτόκου, τῆς ἱδρυθείσης ὑπὸ Κωνσταντίνου Μπασαράμπα καὶ Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ. Τὸ γράμμα τοῦτο γενόμενον ἔτει 1696-ῳ ἐξεδόθη κατὰ τὸ ἀντίγραφον τοῦ ἡμετέρου κώδικος Β' (φύλλ. 24α—25β)· καὶ εἶναι μὲν ἐνταῦθα ἀνώνυμον, τὸ κείμενον ὅμως μαρτυρεῖ σαφῶς, ὅτι συντάκτης αὐτοῦ εἶναι ὁ Σιναίου ἀρχιεπίσκοπος Ἰωαννίκιος, ὅστις μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1695—1696 διέτριβεν ὄντως ἐν Βλαχίᾳ. [3]

3) Σουλτανικὸν διάταγμα (10 Ἰουνίου 1797) ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ 138-ου κώδικος (φύλλ. 13) τοῦ ἀρχείου τῆς ἐν Μυτιλήνῃ μητροπόλεως.

4) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος (φύλλ. 26α) γράμμα τοῦ δραγομάνου τοῦ Τουρκικοῦ στόλου Μιχαὴλ Χαντζερῆ πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους (14 Ὀκτ. 1806).

5) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος (φύλλ. 26β) πρόσταγμα τοῦ καπουδὰν-πασᾶ Σαλὴχ-πασᾶ πρὸς τὰς ναυτικὰς νήσους Σπέτζας, Ψαρὰ καὶ Ὕδραν.

6) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος (φύλλ. 28α) πρόσταγμα τοῦ καπουδὰν-πασᾶ Σεγταλῆ-πασᾶ πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων καὶ λιμένων τινῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους (1 Μαρτίου 1807).

7) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος (φύλλ. 72α) ἐπίσημος ἀπαρίθμησις τῶν συνεπείᾳ ἐπαναστάσεως ἐν Μυτιλήνῃ φονευθέντων αὐτόθι διαφόρων Ἑλλήνων τῇ 27-ῃ Μαΐου τοῦ 1821-ου ἔτους.

8) Διαθήκη τοῦ ἐκ Φιλιππουπόλεως ἕλληνος ἐμπόρου Ἰωάννου Χατζῆ-Γγάντζου, κατοίκου Ἰασίου (Ἰούνιος 1837). Ἐκδίδοται ἐξ ἀντιγράφου περιεχομένου ἐντὸς ἡμετέρου τετραδίου μεγάλου σχήματος ἐκ φύλλων ὀκτώ, ὧν ἄγραφα τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον.

Αἱ σελίδες 383—393 περιέλαβον ἑπτὰ γράμματα πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως.

1) Σημείωμα συνοδικὸν τοῦ πατριάρχου Ῥαφαὴλ (Ἰαν. 1605) περὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Βάρνης μητροπολίτου Θεολήπτου [4], ληφθὲν ἐκ τοῦ 11-ου κώδικος τοῦ ἐν Κ-πόλει Ἑλλην. Φιλολογικοῦ Συλλόγου (φύλλ. 32α) [5].

2) Συνοδικὴ πρᾶξις ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ ἱερομονάχου Μελετίου ὡς μητροπολίτου Προϊλάβου καὶ Ἰσμαηλίου (Μάϊος 1639). Ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος, φύλλ. 68δ [6].

3) Ἰακώβου 1-ου Κ-πόλεως σιγίλλιον περὶ τῆς μονῆς Κοτροτζάνι (Φεβρ. 1681). Ἐξ ἀντιγράφου περιεχομένου ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι Β', φύλλ. 3β—6α. Ἐξ ἑτέρων ἀντιγράφων ἐν τοῖς

---

[1] Ἀντίγραφον τοῦ ἐγκυκλίου τούτου, γενομένου κατὰ Μάρτιον ἔτους 1821-ου, ἐξέδωκε *Γ. Π. Ἀγγελόπουλος* (Τὰ κατὰ τὸν ἀοίδιμον πρωταθλητὴν τοῦ ἱεροῦ τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνος τὸν πατριάρχην Κ-πόλεως Γρηγόριον τὸν Ε'. Ἐν Ἀθήναις 1865—1866, σ. 235—241). Μετεξέδωκεν ἐντεῦθεν ὁ *L. Petit* (Sacrorum concil. Nova et amplis. collectio. Parisiis 1908, τ. 40, σ. . . .).

[2] Ὁ κῶδιξ οὗτος πρότερον ἔφερε τὸν ἀριθμὸν 605. Ἐντεῦθεν ἐξέδωκε τὸ αὐτὸ συμβόλαιον ὁ Legrand οὐχὶ τελείως ἀκριβῶς. Recueil de documents grecs. Paris 1895, 1903, σ. 1.

[3] *[Π. Νεοκλέους]* Συνοπτικὴ δήλωσις τῶν κατὰ καιροὺς ἐκδεδομένων πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν σιγγιλίων περὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ ὄρους Σινᾶ. Ἐν Κ-πόλει 1867, σ. 11—12.

[4] Διάδοχος αὐτοῦ ἐν Βάρνῃ ἐγένετο ὁ Ματθαῖος. *Κ. Σάθα* Μεσαιων. βιβλιοθήκη, τ. 3, σ. 553.

[5] Πρβλ. παράρτημα ἀρχαιολ. τ. Κ—ΚΒ' τοῦ Συλλόγου, σ. 98.

[6] Ἴδε αὐτόθι σ. 102.

www.dacoromanica.ro

βιβλίοις: *Κ. Δελικάνη* Πατριαρχικῶν ἐγγράφων τόμος τρίτος. Ἐν Κ-πόλει 1905, σ. 345—353. *É Legrand*, Recueil de documents grecs, σ. 19—27.

4) Καλλινίκου 2-ου Κ-πόλεως συνοδικὸν συγχωρητικὸν γράμμα τοῦ κεκοιμημένου Οὐγκροβλαχίας ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Σερβάνβοδα. Ἐκ τοῦ 11-ου κώδ. τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου (φύλλ. 106α—108β)[1], ἐν ᾧ σημειοῦται ὅτι αἱ ὑπὸ τὸ κείμενον τοῦ γράμματος δηλούμεναι διάφοροι γραφαὶ ἐλήφθησαν ἐξ ἀντιγράφου εὑρισκομένου «εἰς τὸν κώδικα τοῦ διδασκάλου Κριτίου».

5) Καλλινίκου 2-ου Κ-πόλεως συνοδικὴ ἄδεια τῷ Φιλιππουπόλεως μητροπολίτῃ Νεοφύτῳ, ὅπως ἀποδημήσῃ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα (1700)[2]. Ἐκ τοῦ ἡμετ. κώδ. Β', φύλλ. 45α—46α.

6) Καλλινίκου 4-ου Κ-πόλεως συνοδικὴ ἀπόφασις, ὅπως διὰ λόγους οἰκονομίας τελεσθῇ τὸ μεταξὺ Ἀλεξάνδρου, υἱοῦ Σκαρλάτου Γρηγορίου Γκίκα, ἡγεμόνος Μολδοβλαχίας, καὶ Μαριώρας θυγατρὸς Ἰακώβου Ῥίζου συνοικέσιον[3], εἰ καὶ αὕτη εἶναι πρωτεξαδέλφη τῆς μητρὸς τοῦ γαμβροῦ (Μάρτιος 1757). Ἐκ τοῦ 11-ου κώδικος (φύλλ. 49β—51α) τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου Κ-πόλεως[4].

7) Σεραφεὶμ 2-ου Κ-πόλεως[5] (σ. 394—398) καταστατικὸν τοῦ μηνὶ Νοεμβρίῳ ἔτους 1757-ῳ συστάντος ἐν Κ-πόλει, ἐν τῷ ἐκεῖ πατριαρχείῳ, κληρικοῦ καὶ λαϊκοῦ σωματείου ὑπὸ τὸ ὄνομα Κοινόν, πρὸς διοίκησιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἀντεγράφη ἐκ τοῦ 11-ου κώδικος τοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως (φύλλ. 134α—139), ἔνθα προτάσσεται ἡ ἑξῆς τοῦ Καρατζᾶ σημείωσις· «Ἀντιγραφὲν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου· αἱ δὲ ἐν τῷ περιθωρίῳ προσθῆκαι προσετέθησαν ὕστερον παρεκβληθεῖσαι ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ διδασκάλου Κριτίου ἐξ ἑτέρου προεκδοθέντος ἐπιτροπικοῦ ἐπὶ Κυρίλλου· ὧν τὰ ἑπόμενα ἐκ τοῦ ἀστερίσκου μέχρι τέλους ὅρα εἰς τὰς ἐν τῷ τέλει τοῦ τετραδίου προσθήκας». Τὸ καταστατικὸν τοῦτο παραδοθὲν τοῖς ἐπιτρόποις τοῦ Κοινοῦ ἔφερεν εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ ἑξῆς σχετικὸν πρὸς αὐτὸ συνυποσχετικὸν «ἐπιτροπικὸν τῶν ἀρχιερέων καὶ ῥουφετίων».—«Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν συμφωνητικοῦ γράμματος δηλοποιοῦμεν, ὅτι βλέποντες τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, πῶς ἔφθασεν εἰς διαφόρους περιστάσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐσυνέβησαν ἀλλεπάλληλα δεινὰ ἁπλῶς εἰς ὅλον μας τὸ χριστιανικὸν γένος καὶ χρέη ὑπέρογκα εἴς τε τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, καὶ στοχαζόμενοι ὅτι ἂν φερθῶμεν ἀδιαφόρως εἰς αὐτὸ τοῦτο, θέλουν ἀκολουθήσει (ὃ μὴ γένοιτο) τὰ χείριστα, ζήλῳ χριστιανικῷ κινηθέντες συνήλθομεν εἰς ἓν καὶ ἀπεφασίσαμεν ἐκ συμφώνου νὰ φερώμεθα μὲ κάθε ζέσιν καὶ ἑτοιμότητα εἰς τὰ ὅσα συντείνουσιν εἰς διαμονὴν καὶ στερέωσιν καὶ σύστασιν τῶν περιεχομένων κεφαλαίων εἴς τε τὸ πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα· καὶ ἂν φανῇ καμία παράβασις οὑτινοσοῦν κεφαλαίου, νὰ ἀγωνιζώμεθα μὲ φόβον Θεοῦ εἰς τὴν διόρθωσιν αὐτοῦ καὶ νὰ ἀφήσωμεν κάθε λογῆς ἴδιον ἰντερέσσε, ἀποβλέποντες ὅλως διόλου εἰς τὴν σὺν Θεῷ καλὴν κατάστασιν τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας

---

[1] Αὐτόθι σ. 106.

[2] Ἡ τοῦ Νεοφύτου ὑπογραφὴ ὡς Φιλιππουπόλεως ἀπαντᾷ ἐν συνοδικῷ γράμματι ἔτους 1697. *Κ. Σάθα* Μεσ. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 405.

[3] Εἰδήσεις περὶ τοῦ Ῥίζου ἴδε παρὰ τῷ *Ὑψηλάντη*, Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν, σ. 380, 389, 391, 400, 405, 442, 513, 535, 538. *Λιπόντες* παρὰ τῷ *Σάθᾳ* ἔνθ. ἀνωτ. σ. 177.

[4] Τοῦ ἐγγράφου τούτου τὸ οὐσιῶδες μέρος, ἀρκούντως ἐκτενές, προεξέδωκα ἔτει 1892-ῳ (ἴδε παράρτ. τόμων Κ'—ΚΒ' τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου, σ. 99—100), καὶ ἐνῷ ἤδη ἦτο τοῦτο ἐκδεδομένον ὁλόκληρον ἐνταῦθα ἔτει 1907-ῳ, ὁ *L. Petit* ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος κατεχώρισε τὸ αὐτὸ ἐν τῇ Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio (Parisiis 1907, τ. 38, σ. 643—644), χωρὶς κἂν νὰ μνημονεύσῃ τὴν πηγήν, ἐξ ἧς ἐγνώρισε τὸ κείμενον, καὶ τὴν προτέραν ἔκδοσιν τοῦ ἀποσπάσματος. Ὁ κῶδιξ 11-ος περιγραφεὶς ὑπ' ἐμοῦ καὶ ἐκδοθεὶς ἔτει 1892 κατέχει τὰς σελίδας 95—112 τοῦ ἤδη μνημονευθέντος παραρτήματος τοῦ Συλλόγου. Αὐτόθι (σ. 108—110) ἔχω περίληψιν καὶ τοῦ ἐγγράφου τοῦ Σεραφεὶμ πατριάρχου (ἴδε ἐνταῦθα 7), ὁ δὲ Petit καὶ τοῦτο ἐξέδωκεν ἔνθ. ἀνωτέρω (σ. 661—672), ἐνῷ ἤδη ἦτον ἐνταῦθα ἐκτετυπωμένον. Τὸ αὐτὸ καὶ παρὰ τῷ *C. G. Mano*, Documente--- privitoare la familia Mano, σ. 142—149.

[5] Ἀντὶ τοῦ ὀνόματος *Σεραφεὶμ* ἐτέθη ἐν σ. 394 κατὰ παραδρομὴν τὸ ὄνομα *Ῥαφαήλ*. Τοῦτο διωρθώθη ἐγκαίρως ἐν τῇ σελίδι 572.

www.dacoromanica.ro

καὶ παραβλέποντες καὶ φίλων καὶ συγγενῶν καὶ οἰκειοτάτων φθοροποιὰ χατίρια. Καὶ ἐπειδὴ διὰ τὴν σὺν Θεῷ πρόνοιαν τῆς εἰρημένης καλῆς καταστάσεως τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας διωρίσαμεν καὶ ἐπιτρόπους τοὺς ἐν τῷ συνοδικῷ γράμματι περιεχομένους, ὑποσχόμεθα νὰ δεικνύωμεν καὶ εἰς αὐτοὺς ἀόκνως κάθε λογῆς ὑπεράσπισιν καὶ βοήθειαν, καὶ συνερχόμενοι, ὁπότε τὸ καλέσῃ ἡ χρεία, νὰ συνομιλοῦμεν διὰ τὰ πρὸς σύστασιν καὶ διόρθωσιν. Ὀψέποτε δὲ φανῇ καμία διαστροφὴ ἢ ἐναντιότης ἐκ μέρους τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου ἢ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων, ἢ καὶ τινος τῶν ἀρχόντων, πρὸς ἀνατροπήν τινος τῶν συμφωνηθέντων, νὰ συντρέχωμεν ὅλοι πρὸς ἀνατροπὴν καὶ ἀναίρεσιν τοῦ παραλόγου κινήματος. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγράφη τὸ παρὸν ἐπὶ βεβαιώσει τῆς αὐτοῦ παναγιότητος. ‚αψνζ΄ (1757), Νοεμβρίου λη̅».

Ἐν ταῖς σελίσι 399—409 περιελήφθησαν «ἐπιγράμματα καὶ ἕτερα ἔμμετρά» τινα ληφθέντα ἐκ τοῦ ἡμετέρου κώδικος Γ΄, φύλλ. 1—4 καὶ 19—23.

Α΄) Ἐννέα ἐπιγράμματα Νικολάου Μαρίτζη τοῦ Λευκαδίου, περὶ οὗ ἐγὼ οὐδὲν ἄλλοθεν γινώσκω· εἰκάζω δὲ μόνον ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὅτι ζῶν οὗτος ἐν Βουκουρεστίῳ περὶ τὸ τέλος τοῦ 17-ου καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ 18-ου αἰῶνος θὰ ἦτον ἐκεῖ διδάσκαλος ἴσως ἐν τῇ Αὐθεντικῇ Σχολῇ. Ἡ ἐπιγραφὴ τῶν ἐπιγραμμάτων αὐτοῦ εὑρίσκεται, ὡς ἐξεδόθη ἐνταῦθα, ἐν τῷ 2-ῳ φύλλῳ τοῦ κώδικος, ὁπόθεν καὶ ἄρχεται τὸ κείμενον αὐτῶν, ἁπάντων ἀνερχομένων εἰς ἕνδεκα (φ. 2α—4β). Τούτων τὰ δύο πρῶτα ἀνεπίγραφα ὄντα καὶ ψάλλοντα νίκας τοῦ μεγάλου Πέτρου ἀφέθησαν ἀνέκδοτα.

Β΄) Σεβαστοῦ Κυμινήτου ἐπιγράμματα εἴκοσιν ἐννέα ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος. Τούτων πέντε (ἀριθ. 7—12) εἶχον ἐκδοθῆ ζῶντος τοῦ συγγραφέως εἰς κόσμησιν βιβλίου τυπωθέντος ἔτει 1699-ῳ δαπάναις τοῦ βοεβόδα Κωνσταντίνου Βασαράβα. Τὸ 28-ον ἐπίγραμμα ἐκόσμησεν ὡσαύτως τὴν ἔτει 1682-ῳ ἐκτυπωθεῖσαν τοῦ Νεκταρίου Ἱεροσολύμων ἀντίρρησιν περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα· ἀλλ' ἐξεδόθη τότε ἀνωνύμως· νῦν μόνον γνωρίζεται ὅτι ἦτο προϊὸν τῆς μούσης τοῦ Σεβαστοῦ. Τὰ λοιπὰ εἴκοσι καὶ τρία ἐπιγράμματα ἐκδίδονται νῦν τὸ πρῶτον. Τούτων τὸ 16-ον παριστᾷ ἐπιτύμβιον εἰς θυγατέρα Σερβάνου τοῦ Καντακουζηνοῦ, ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ ὡς ἀπὸ προσώπου τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτῆς Τραγίτζη[1]. Συνταςσομένου δὲ τοῦ προλόγου τούτου, εὗρον ἐν τῷ ἡμετ. κώδ. Β΄ (φύλλ. 71β) καὶ ἕτερον ἐπίγραμμα τοῦ Σεβαστοῦ, τὸ ἑξῆς·

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον εὐσεβέστατον
καὶ ὑψηλότατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην
Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόδα.

Ἡγεμόνων ἀρεταῖς ἁπάσαις προτέρων ὕπερ ἄρχεις
  φέρτατα κοιρανέων Οὐγγροβλάχων πολίων
ἄξια σῶν προγόνων Θεὸν εὐμενίσαι λιτανεύων·
  εὐγενέων τε πέλων γέννα παλαιστεφέων,
Κωνσταντῖνε μέγιστε Μπραγκοβᾶνε Μπασαράμπα,
  τοὔνεκα πνευματικοῖς τε κρατέειν ἐθέλων,
ἀρχεγόνου σοφίης ἐρικυδέα πυρσὸν ἀνάψας
  ἀγλαΐαις ἀναδεῖς τήνδε πόλιν χαρίτων.
Ζώοις ἐς λυκάβαντας ἀπείρονας, ὦ Πτολεμαῖε
  ὀψίτερε, στεφάνων ἄξιε λαμπροτέρων.

---

[1] Οὗτος εἶναι πάντως ὁ Δραγίτζης Καντακουζηνός, οὗ σῴζεται ἐπιστολὴ αὐτόγραφος. *Σ. Λάμπρου* Νέος ἑλληνομνήμων, τ. 4, σ. 215, ἀριθ. 137.

www.dacoromanica.ro

Ὁ ἐν σπουδαίοις ἐλάχιστος καὶ διδάσκαλος τό γε νῦν ἔχον τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Φροντιστηρίου Σεβαστὸς Τραπεζούντιος Κυμινήτης.

Ἔτει σωτηρίῳ ,αχ'ϛη'ῳ (1698) Φεβρουαρίου κδῃ.

Γ') Τρία ἐπιγράμματα ἀνώνυμα ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος Γ', φύλλ. 24β.

Δ') Δύο ἐπιτύμβια Ἰωάννου Μολύβδου τοῦ Κομνηνοῦ (τοῦ μετονομασθέντος Ἱεροθέου καὶ μητροπολίτου γενομένου Σίδης, ὕστερον δὲ Δρύστρας) ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος, φύλλ. 1α καὶ 23α.[1] Ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἀποθανὼν ἐν Βουκουρεστίῳ ἔτει 1717-ῳ εἶναι ἀξιόλογος[2], ἀλλὰ διὰ τὴν ἐν δυσπροσίτοις χειρογράφοις κατάχωσιν τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν ἐγένετο εἰσέτι ὑπόθεσις μονογραφίας. Τινὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀπηρίθμησεν ὁ Ζαβίρας, ὁ Σάθας καὶ ὁ Δαπόντες. Ταῖς εἰδήσεσιν αὐτῶν προσθετέαι αἱ ἑπόμεναι. Τὸ προσκυνητάριον Ἁγίου Ὄρους, ὅπερ ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἔτει 1701-ῳ, κατά τι χειρόγραφον εὑρισκόμενον ἐν Ἰασίῳ συνεγράφη ἔτει 1698-ῳ.[3] Ὁ Δαπόντες λέγει· «τοῦτος ἐξήγησεν εἰς ἁπλῆν φράσιν τὰ ἀποφθέγματα βασιλέων, στρατηγῶν καὶ φιλοσόφων, καὶ τὰ ἐπροσφερεν εἰς τὸν Κωνσταντήδοδα τὸν Μπραγκοβᾶνον τῷ ,αχ'ιδ' (1694) ἔτει». Ἀντίγραφον αὐτῶν μετὰ τῆς προσφωνηματικῆς τοῦ Κομνηνοῦ ἐπιστολῆς ἐγνώσθη ὑπάρχον ἐν τῷ κώδικι 197 τῆς μονῆς Ἰβήρων.[4] Ὁ Δαπόντες σημειοῦται πάλιν, ὅτι «ἔτι ἐσύνθεσε τὸν βίον τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Κανταχουζηνοῦ, λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς τόμους τῆς Βυζαντίδος, καὶ τὸν ἐπρόσφερε τῷ σοφωτάτῳ ἄρχοντι μεγάλῳ στολνίκῳ Κωνσταντίνῳ τῷ Κανταχουζηνῷ· τὸν ἔχω καὶ αὐτόν, ἄξιον τύπου, ἀξιώτατον μάλιστα τὰ ἀποφθέγματα· ἀμὴ τίς νὰ τὰ τυπώσῃ; καὶ μακάριος ὁποῦ τὰ τυπώσῃ, ὡς χρυσᾶ τῷ ὄντι βιβλία καὶ χρησιμώτατα μάλιστα εἰς αὐθέντας». Ἀλλ' ὁ τοῦ Κανταχουζηνοῦ βίος ἐξεδόθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Λοπαρέβου.[5] Ἕτερα τύποις ἀνέκδοτα τοῦ Κομνηνοῦ συγγράμματα μὴ ἀναφερόμενα παρὰ τοῖς εἰρημένοις συγγραφεῦσιν ἐγνώσθησαν τὰ ἑπόμενα·

1. «Μεταμόρφωσις τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ νέου γένεσις, ἤτοι βίβλος κατανυκτικὴ περὶ τῶν τεσσάρων τοῦ ἀνθρώπου ἐσχάτων, μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς λατινίδος εἰς τὴν κοινὴν τῶν Ἑλληνορωμαίων διάλεκτον παρὰ Ἰωάννου Κομνηνοῦ τοῦ ἰατροῦ». Κῶδιξ 84 τῆς μονῆς τοῦ Σταυροῦ ἐν Ἱεροσολύμοις. Κῶδιξ 499 τῆς λαύρας τοῦ ὁσίου Σάβα αὐτόθι καὶ κῶδιξ 49—50 ἐν Ἰασίῳ[6].

2. «Τοῦ μακαριωτάτου Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἑρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια, μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς φωνῆς εἰς τὴν κοινὴν διάλεκτον δι' ἐπιτάγματος τοῦ εὐσεβεστάτου ἐκλαμπροτάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράβα βοεβόνδα τοῦ Βραγκοβάνου καὶ τῇ αὐτοῦ θεοδοξάστῳ γαληνότητι ἀφιερωθεῖσα παρὰ Ἰωάννου Κομνηνοῦ τοῦ ἰατροῦ ἐν Βουκουρεστίῳ, ἐν ἔτει ,αψβ'ῳ (1702), κατὰ μῆνα τὸν Φεβρουάριον». Κωδ. ἐν Βιέννῃ, Suppl. gr. No. II. Ἐν αὐτῷ καὶ ἡ πρὸς Βραγκοβᾶνον ἀφιερωτικὴ προσφώνησις τοῦ Κομνηνοῦ, ἐκδοθεῖσα ἤδη μετὰ ῥωμουνικῆς μεταφράσεως ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ N. Iorga.[7]

---

[1] Ἴδε περὶ τοῦ Ἰωάννου Κομνηνοῦ τὸ ἐμὸν ἄρθρον: «Ὁ τελευταῖος Κομνηνός» ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος, τ. 2, σ. 667—679. *Κ. Σάθα* Νεοελληνικὴ φιλολογία, σ. 397—399. *Γ. Ζαβίρα* Νέα Ἑλλάς, σ. 345. *Δαπόντες παρὰ τῷ Σάθα*. Μεσαιων. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 100—103. *C. Erbiceanu*, Cronicarii greci, σ. 111—113.

[2] Ἴδε *Δημήτριον Προκοπίου παρὰ τῷ Σάθα*, Μεσ. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 490.

[3] *C. Erbiceanu*, Revista Teologică, τ. 3, σ. 231. Πρβλ. *N. G. Dossios*, Studiĭ greco-romăne, σ. 110—111.

[4] *Σ. Λάμπρου* Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων, τ. 2, σ. 56, ἀριθ. 4317.

[5] *Ioannis Comneni* medici, Vita Ioannis Cantacuzeni, Romaiorum imperatoris. Edidit Chrysanthus Loparev, Samarovensis. Petropoli 1888. 8-ον, σελίδες 14.

[6] Ὅρα τὴν ἡμετέραν Ἱεροσολ. βιβλιοθ., τ. 2, σ. 567. Τόμ. 3, σ. 137. Revista Teologică, τ. 3, σ. 231. *A. D. Xenopol* şi *C. Erbiceanu*, Serbarea scolară dela Iaşi, σ. 401—402.

[7] *N. Iorga*, Manuscripte din bibliotecĭ străine relative la istoria Romănilor, σ. 8—14.

www.dacoromanica.ro

3. «Ἐγκώμιον πρὸς τὸν υἱὸν Δούκα τοῦ αὐθέντου, ποιηθὲν παρὰ Ἰωάννου Μολύβδου τοῦπίκλην, τοῦ ἐξ Ἡρακλείας». Οὕτως ἐπωνυμεῖτο ὁ Ἰωάννης πρὶν ἢ προσλάβῃ ἀντὶ τοῦ Μόλυβδος τὸ ἐπώνυμον Κομνηνός. Τὸ κείμενον τοῦ ἐγκωμίου εὑρίσκεται ἐντὸς κώδικος τῆς λαύρας τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου.[1]

4. Ἐπίγραμμα εἰς φρέαρ ὀρυχθὲν δαπάναις Κωνσταντίνου Βραγκοβάνου, ἐκλιπαρήσει δὲ Ἱεροθέου Σίδης, 28 Ἰουλίου 1705. Ἐν τῷ κώδ. 468 τῆς πατριαρχικῆς ἐν Ἱεροσολύμοις συλλογῆς.[2]

5. Ἐπιγράμματα 4 εἰς ἰσαρίθμους κανδήλας ἀναρτηθείσας εἰς προσκυνήματα ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ Βηθλεέμ (Ἁγίου Σπηλαίου, Γολγοθᾶ, Ἀποκαθηλώσεως, Ἀναστάσεως). Ἐν αὐτογράφῳ κώδικι ὑπ' ἀριθ. 74 ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ῥωμουνικῆς Ἀκαδημίας.

6. Ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι ἐκλογαὶ Ἰωάννου Κομνηνοῦ ἐκ διαφόρων συγγραφέων.[3]

7. Ἐπιστολαὶ πρὸς διαφόρους ἀνέκδοτοι. Ἐννέα αὐτόγραφοι πρὸς ἀνωνύμους, Ἰωάννην Καρυοφύλλην, Νεόφυτον Ἀδριανουπόλεως, διδάσκαλον Σπαντωνάκην καὶ Σεβαστὸν Κυμινήτην ὑπάρχουσιν ἐν τῇ συλλογῇ Κριτίου, ἣν ἔχει ὁ βουλευτὴς Ἰωάννης Δ. Ῥάλλης.[4] Μία πρὸς τὸν Σπαντωνῆν ἐν ἀντιγράφῳ εὑρίσκεται ἐν τῷ κώδικι 10 (φύλλ. 276) τοῦ ἐν Κ-πόλει Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου.[5] Σῴζονται καὶ ἕτεραι 13 ἐπιστολαὶ τοῦ Ἱεροθέου Δρύστρας (1712—1717) πρὸς Χρύσανθον Ἱεροσολύμων.[6] Ὁ Δαπόντες ἔχει αὐτολεξεὶ μίαν τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βοεβόδα Νικόλαον Μαυροκορδᾶτον.[7] Ἐν δὲ τῷ 276-ῳ κώδικι τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχικῆς συλλογῆς (φύλλ. 164β—165α) ὑπάρχει ἡ ἑξῆς «Τῷ Σελευκείας ἐπιστολὴ Ἰωάννου Κομνηνοῦ τοῦ ἰατροῦ».—«Τῶν ἐναρέτων καὶ θεοφιλῶν ψυχῶν καὶ αἱ δωρεαὶ κάλλιστα καὶ πρὸς λυσιτέλειαν οὐ μόνον σωματικήν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον καὶ ψυχικὴν ἀφορῶσιν. Ἡ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀχειροποίητος ἐν μανδηλίῳ τετυπωμένη θεία εἰκὼν οἵα τις τιμαλφεστάτη τῷ Αὐγάρῳ ἀποσταλεῖσά ποτε δωρεὰ ὁπόσης ὠφελείας ἐγένετο τῷ τυράννῳ παραίτιος, μαρτυροῦσι κοινῶς οἱ τὰς ἱερὰς ἀνελίττοντες βίβλους. Ὁ τοῦ μεγάλου Δημητρίου ῥιζᾶς (ταὐτὸν φάναι μανδήλιον) ὁπόσας ὠφέλησε πρὸς σωτηρίαν ψυχάς, ἡ περὶ αὐτοῦ διήγησις ἠχοῦς ἀνακηρύττει τρανότερον· δώρημα δὲ πάντως ἦν καὶ αὐτὸς τοῖς λαβοῦσιν, ἅτε βουλήματί τε ἐκείνου καὶ νεύσει θείᾳ δεδωρημένος, καὶ ἦν ἄλλοις πρωτότυπον καὶ ἀνάμνησις τῆς ἐκείνου θείας ζωῆς καὶ τῆς μακαριωτάτης αὐτοῦ τελευτῆς ἐμφανὲς ὑπόδειγμα καὶ νουθεσία σιγῶσα τοῖς ὀξυδερκεστέροις τὸν νοῦν. Διαλάμπει τῳόντι καὶ ὁ ἔνθεος σκοπὸς τῆς ὑμετέρας θεοπροβλήτου πανιερότητος, ὡς ἔστιν ἐξ ὧν εἴρηται ἀναλέξασθαι, ἐπὶ τῇ προλαβόντως παρ' αὐτῆς ἀποσταλείσῃ μοι δωρεᾷ τοῦ ἀσπαστοῦ χειρομάκτρου, ὅπερ ἐδόθη μοι διὰ χειρὸς τοῦ ἐν σπουδαίοις ἀγχινουστάτου μοναχοῦ καὶ ἱερέως κὺρ Ἰγνατίου· πλῆρες καὶ γὰρ ὑπῆρχεν εὐλογιῶν, ἀθανάτων δηλονότι καρπῶν. Οὐκ ἦν ἔμπλεων ἀνθράκων αἰσθητῶν πυρὶ ἀνημμένων, ὡς τὸ τοῦ ἱεροῦ Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου ποτέ, ἀλλὰ νοητῶν ἀνθράκων, δι' ὧν τὰ νοητὰ τῆς πονηρίας ῥᾳδίως ἐγκαταφλέγονται πνεύματα, εὐχῶν δηλονότι θερμῶν ὑπὲρ ἀνθρώπου πολλῶν καὶ ζεουσῶν δεομένου τῶν πρὸς Θεὸν ἱερῶν καὶ ταῦτα ἀρχιερατικῶν παρακλήσεων. Ἔφερεν ἀοράτως ἐν ἑαυτῷ οὐκ ἄμεσον εἰκόνα Χριστοῦ αἰδεσιμωτάτην ἐμφέρειαν, τῆς ὑμετέρας φημὶ σεβασμιωτάτης προσόψεως. Δοκῶ μοι τοῖς ὄμμασι προσάπτων τουτὶ τοῖς ἐμοῖς τῆς Ἐλισσαίου αἰσθάνεσθαι ὄψεως οἱονεὶ προσαπτομένης προσφυῶς μου τῇ ὄψει καὶ ὡς τὸν τῆς χήρας υἱόν με ἀναζωογονούσης καὶ τοῦ κατὰ ψυχήν με ἀπαλλαττούσης θανάτου. Νουθεσίαν προεῖπον σιγῶσαν τὸν τοῦ ἁγίου ῥιζᾶν· τοιαύτη μοι καὶ ἡ ἀρτίως παρ' αὐτῆς ἧξασα δωρεά, τῷ μὲν δοκεῖν ἄφωνος, τῇ δ' ἀληθείᾳ πολύφθογγος. Τί δὲ καὶ νουθετεῖ; τὰ αὐτὰ τῷ τοῦ ἱερωτάτου πρεσβύτου ἀντιδότῳ, ὃ δὴ καὶ σκοτάζειν

---

[1] *Ἀλέξανδρος Λαυριώτης* ἐν τῷ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγῳ Κ-πόλεως, 1900, τ. 27, σ. 293.

[2] *Α. Π. Κεραμέως* Ἱεροσολ. βιβλιοθήκη, τ. 1, σ. 435.

[3] *C. Litzica*, Manuscrisele grecești din biblioteca Academiei Române, σ. 62—65.

[4] *Σ. Λάμπρου* Νέος ἑλληνομνήμων, τ. 4, σ. 212, 213, 217.

[5] Ἴδε τὸν ἡμέτερον κατάλογον ἐν ἀρχαιολογ. παραρτ. τ. Κ'—ΚΒ' τοῦ Ἑλλην. Φιλ. Συλλόγου, σ. 94.

[6] *Κ. Σάθα* Μεσαιων. βιβλιοθήκη, τ. 3, σ. 524.

[7] Αὐτόθι σ. 100—103, 164. *C. Erbiceanu*, Cronicarii greci, σ. 111—113, 183.

www.dacoromanica.ro

ἐκεῖνος παρέλαβε παρὰ πνευματικοῦ ἰατροῦ, δι' οὗ αἱ ἁμαρτίαι ἀποκαθαίρονται, οὐ χολαί τε καὶ φλέγματα. Εὑρήσει τις ἐκεῖ φύλλα καὶ κλάδους ὑπομονῆς καὶ ἴχδην συντριβῆς καὶ κόσκινον διακρίσεως, ἐν οἷς καὶ μανδήλιον, δι' οὗ αἱ ἁμαρτίαι ἀποσπογγίζονται· δεῖ γὰρ ἀναλόγως τῷ νίμματι εἶναι καὶ τὸ μανδήλιον. Διδάσκει δὲ τὸ τοιοῦτον νῖμμα καὶ ὁ παρὰ πᾶσιν ᾀδόμενος καρκινικὸς ἐκεῖνος στίχος *Νῖψον ἀνομήματα, μὴ μόνον ὄψιν*. Ἕπεται δε τοιούτῳ νίμματι καὶ τὸ ἁρμόδιον ἀποσπόγγισμα, ὡσανεί τις ἔλεγεν: Ἀποσπόγγισον τῷ παρόντι μανδηλίῳ τὰ ἀνομήματά σου καὶ μὴ μόνον τὴν ὄψιν σου, ἄνθρωπε. Φίλου γνησίου λόγος, πιστοῦ δὲ καὶ ἐμπειροτάτου πνευματικοῦ ἰατροῦ πρὸς σωματικὸν ἰατρὸν ψοχοσωτήριος καὶ βιωφελεστάτη νουθεσία καὶ τὴν ἐμὴν διψῶντος μακαριότητα· ἀνθ' ὧν χάρις μεγίστη τῇ ὑμετέρᾳ πανιερότητι ἐς ἀεὶ ἀποκείσεται παρ' ἐμοῦ, τῆς τοιαύτης αἰνιγματώδους ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μυστηριώδους καὶ ψυχωφελοῦς δωρεᾶς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου σκοποῦ. Ἡ ὑμετέρα τφόντι πανιερότης καὶ ἧσε καὶ ὤνησέ με κατὰ ψυχὴν διὰ τοῦ τοιούτου ἀξιαγάστου δωρήματος· εἴθε δὲ καθάπερ ἄρτι νοερῶς διὰ τοῦ δωρηθέντος μοι ἱεροῦ μανδηλίου (ἱερὸν γὰρ αὐτὸ καλῶ καὶ ὡς ἀπ' ἀρχιερέως μοι δωρηθὲν) τὴν ὑμετέραν ἠσπασάμην ἀοράτως εἰκόνα, οὕτω καὶ αὐτοπροσώπως τὴν ἱεράν ποτε δεξιὰν κατησπασάμην πληρεστάτας ἐξ αὐτῆς ἀρυσόμενος καὶ τὰς εὐλογίας. Εἴθε δὲ δι' αὐτοῦ τοὺς ἐκ τῶν ἀρετῶν ἱδρῶτας ἀποματτοίμην ὑμετέραις προσθησομένων πρότερον ταῖς εὐχαῖς· εἴθε δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ὅσαι ὧραι προσγινομένας μοι κηλῖδας τοῖς ἕπεσθαι ταύταις ὀφειλομένοις ἀναγκαίως δάκρυσιν ἀποπλύνας ἐναπομόρξαιμι τούτῳ· ὑπὲρ οὗ καὶ μισθὸς αὐτῇ σου τῇ ἀρχιερωσύνῃ μέγιστος, τῆς τοιαύτης δηλαδὴ ψυχικῆς ὠφελείας, ἀντιδραδευθείη παρὰ Θεοῦ· ἧς καὶ αἱ ἅγιαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι εἰς φυλακτήριον ἐν βίῳ παντί. Ἐν Βουκουρεστίῳ 1701, Μαρτίου ι'».

Ἀθανασίου Πατελλάρου, δὶς πατριάρχου γενομένου Κ-πόλεως καὶ δὶς ἱκανὸν χρόνον διατρίψαντος ἐν Βλαχίᾳ καὶ Μολδαβίᾳ, κατεχώρισα μεταξὺ τῶν σελίδων 437—449 στίχους ἡρωελεγείους ἐγκωμιάζοντας τὸν Μολδοβλαχίας βοεβόδαν Βασίλειον τὸν Ἀλβανόν [1]. Συνετάχθησαν οὗτοι ἔτει 1643-φ κατὰ τὴν πρώτην εἰς Ἰάσιον μετάβασιν τοῦ Πατελλάρου· γινώσκονται δὲ μέχρι τοῦδε μόνον ἐξ ἑνὸς κώδικος, ὅστις φιλοκάλως καὶ πολυτελῶς πως ὢν γεγραμμένος εἶμαι γνώμης, ὅτι παριστᾷ τὸ προσενεχθὲν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἀντίγραφον αὐτῷ τῷ βοεβόδᾳ Βασιλείῳ. Ὁ κῶδιξ οὗτος εὑρίσκεται ἀπὸ ἔτους 1873-ου ἐν τῇ Δημοσίᾳ Αὐτοκρατορικῇ Βιβλιοθήκῃ Πετρουπόλεως ὑπ' ἀριθμὸν 198 [2]. Ἐξ ἀρχῆς συνίστατο ἐκ τριῶν τετραδίων ἢ φύλλων 24, σήμερον δὲ ἀριθμεῖ φύλλα χάρτινα 21 μήκους 0.205, πλάτους 0.15, ὧν τὰ δύο πρῶτα ἦσαν πρότερον ἄγραφα· παλαιοὶ δὲ τοῦ κώδικος κάτοχοι ἔγραψαν ὕστερον ἐν αὐτοῖς τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Οὕτως ἐν τῷ φύλλ. 1-α ἀναγινώσκεται τὸ ὄνομα· «*Γεώργιος Ἀλεξόπουλος ὁ καὶ πρωτονοτάριος*». Ἐν τῷ φύλλ. 2α «*Κοσμᾶ ταπεινοῦ μητροπολίτου Κὐτιαίων, ,αχοη*» (1678) [3]. Σημειώματα 18-ου αἰῶνος ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς τελευταίοις φύλλοις. Οὕτως ἐν φ. 20β διακρίνονται τὰ ὀνόματα: *Χρυσοφαῆς Δυρ(ρ)αχίτης* καὶ *Βασὶλ οἰκονόμος ἀπὸ τὸ Ἐλμπασάν*. Αὐτόθι προσετέθη καὶ τὸ *Χριστὸς ἀνέστη* τροπάριον, τετονισμένον διὰ μουσικῶν σημαδίων· ἐν δὲ τῷ φ. 21β εὑρίσκεται πρό-

---

[1] Περὶ τοῦ Ἀθανασίου Πατελλάρου κατ' ἔκτασιν πραγματεύομαι ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ βιβλίου μου: Διάφορα ἑλληνικὰ γράμματα ἐκ τοῦ ἐν Π-πόλει Μουσείου τῆς Α. Ἐ τοῦ κυρίου Nikolas Likhatcheff. Ἐν Π-πόλει 1907, σ. ιδ'—κδ'. Πρόσθες ἐνταῦθα ὅτι ἔτει 1626-φ διέτριβεν ὁ Πατελλάρος ὡς διδάσκαλος ἐν Βλαχίᾳ, ὅτε καὶ παρέφρασεν εἰς νέαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὸ Ψαλτήριον. Ἴδε κώδικα 627 τῆς μονῆς Ἰβήρων παρὰ τῷ *Σ. Λάμπρῳ*, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθ. τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἑλλ. κωδίκων, τ 2, σ. 186.

[2] Отчеть Импер. Публ. Библіотеки за 1873 г. Ἐν Π-πόλει 1875, σ. 12.

[3] Ὁ Κοσμᾶς οὗτος ὡς πρώην Κυτιαίων ἀρχιερεὺς ἦτον ἐπιστάτης τῆς ἐγγὺς Ἐλπασὰν μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Βλαδιμίρου· ἴδε πρόλογον *Ἰωάννου Παπᾶ* ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ ἐκδοθείσῃ Ἀκολουθίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰω. Βλαδιμήρου. Ἐνετίῃσιν 1774. Ἔτει 1685-φ καὶ 1690-φ ἦτον ἐπίτροπος τοῦ ἀχιεπισκόπου Ἀχριδῶν· ἀπὸ δὲ ἔτ. 1691—1693 ἀπαντᾷ ὡς τοποτηρητὴς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν. Ἀπὸ ἔτους 1694-ου ὡς μητροπολίτης Δυρραχίου Ἴδε *H. Geltzer*, Der Patriarchat von Achrida. Leipzig 1902, σ, 48, 50, 52, 55, 57, 63, 67, 66, 79, 112. Πρβλ. *Ἀνθίμου Ἀλεξούδη* Σύντ. ἱστορ· περιγρ. τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Βελεγράδων. Ἐν Κερκύρᾳ 1868, σ. 148. Ἐπιστολὴν τοῦ Κοσμᾶ σημειοῦται ὁ *Σάθας*, Μεσαιων. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 520.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

σθετον καὶ τετονισμένον ὡσαύτως τὸ τροπάριον «*Σοῦ ἡ τροπαιοῦχος*», ἔτι δὲ τὸ ὄνομα «*πρωτόπαπας Χαράλαμπος*». Ἐν τῷ φ. 2^{β} εὑρίσκεται, ὡς ἐξεδόθη (σ. 439), τὸ ἐπίγραμμα Γαβριὴλ Βλασίου [1] καὶ τύπος μέλας μεγάλης σφραγῖδος (διαμέτρου 0,055) ἐχούσης ἐν τῷ μέσῳ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Βλαδιμήρου, πέριξ δὲ αὐτῆς καὶ κυκλικῶς τὴν ἐπιγραφήν· «*Ὁ ἅγιος. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος βασιλέως ‹Ἰω.› τοῦ Βλαδιμήρου πλησίον Ἐλπασάν*». Μετὰ δὲ τὴν σφραγῖδα ταύτην ὑπάρχει τὸ ex-libris· «*Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Βλαδημίρου*». Ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ὁ κῶδιξ ἦτο πρότερον κτῆμα τῆς μονῆς τοῦ ἐν λόγῳ ἁγίου [2]. Ἀπὸ τοῦ φύλλου 3 καὶ ἑξῆς εὑρίσκεται τὸ κύριον κείμενον, τὸ ποίημα τοῦ Πατελλάρου. Ἡ τῆς ἀφιερώσεως αὐτοῦ ἐπιγραφὴ χρυσογραφῆς οὖσα εὑρίσκεται ἐν τῷ φ. 3^{α} ὑπὸ κόσμημα ταινιοειδὲς πολυχρωμάτιστον καὶ ἐπίχρυσον, ἔχον ἄνωθεν στέμμα μετὰ σταυροῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ἄρχεται καὶ τὸ κείμενον τῆς πρὸς τὸν Βασίλειον ἀφιερωτικῆς ἐπιστολῆς, οὗ τὸ πρῶτον γράμμα Μ σχήματος μεγίστου, πολυχρωμάτιστον καὶ ἐπίχρυσον· ὁλόχρυσα δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιστολῇ εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν τοῦ Βασιλείου, τὸ ἔτος καὶ τὰ ῥήματα «*ἔτος σωτήριον*». Οἱ στίχοι ἄρχονται ἀπὸ τοῦ φύλλου 4^{β}, ἔχοντες ἀπέναντι (φ. 5^{α}) παραλλήλως τὴν εἰς δημώδη γλῶσσαν μετάφρασιν τῶν αὐτῶν στίχων· διήκουσι δὲ οὕτω μέχρι τοῦ φύλλου 21^{α}. Καὶ τὸ κείμενον καὶ ἡ μετάφρασις ἔχουσιν ἐπὶ κεφαλῆς ἀνὰ ἓν κόσμημα ταινιοειδές· ἡ τῶν στίχων ἐπιγραφὴ ὁλόχρυσος, ἡ δὲ τῆς μεταφράσεως κοκκίνη. Ταύτης τὸ πρώτιστον γράμμα Π μέγιστον, περιηνθισμένον, χρωματιστὸν καὶ ἐπίχρυσον. Ἐν τῷ κειμένῳ τῶν στίχων τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλείου εὑρίσκεται πάντοτε χρυσόγραπτον, ἐν δὲ τῇ μεταφράσει κόκκινον. Ὡς ἔχει ὁ κῶδιξ, δὲν δύναται κατ' ἐμὲ ἢ νὰ παριστᾷ τὸν ἐγχειρισθέντα τῷ Βασιλείῳ. Βεβαίως δὲν εἶναι τοῦ Πατελλάρου ἰδιόχειρον [3], ἀλλὰ καλλιγράφου τινὸς ἀντίγραφον ἐκ παραγγελίας τοῦ ποιητοῦ γενόμενον, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαντῶσιν ἐν αὐτῷ πολυάριθμα σφάλματα γραφικὰ καὶ τινα παραναγνώσματα, ἅτινα διορθωθέντα ὅσον ἦτο δυνατὸν ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει περιττὸν ἐκρίθη νὰ σημειωθῶσιν ὑπὸ τὸ κείμενον τῶν στίχων.

Διὰ λόγους ἀκριβείας ἐπανελήφθησαν ἐνταῦθα (σ. 451 - 457), εἰ καὶ ἤδη προεγνωμένα [4], τέσσαρα γράμματα τοῦ Δοσιθέου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, συνταχθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἐν Βλαχίᾳ καὶ Μολδαβίᾳ κατὰ τὰ ἔτη 1677, 1693 καὶ 1704. Εἶχον ἀντιγράψει ταῦτα ἔτει 1882-ῳ, ἱκανὰ πρὸ τῆς ἐκδόσεως Legrand ἔτη, ἐκ τοῦ τότε μὲν 605-ου, νῦν δὲ 622-ου κώδικος τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου, φύλλ. 82^{β}—87^{α} καὶ 105^{β}—106^{β} [5].

Αἱ νουθεσίαι τοῦ βοεβόδα Νικολάου Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον (σ. 458—462), ἐπίδοξον ἐν τῷ ἡγεμονικῷ τῆς Βλαχίας θρόνῳ διάδοχον, συνταχθεῖσαι τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη πρὸ τοῦ ἐνθρονισμοῦ αὐτοῦ, μαρτυροῦσιν ἀρκούντως τὴν φρόνησιν τοῦ Νικολάου καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φροντίδα, ὅπως διοικῆται ὁ ρωμουνικὸς λαὸς ἀταράχως ἐν δικαιοσύνῃ καὶ εὐδαιμονίᾳ. Γινώσκω μέχρι τοῦδε τρία μόνον ἀντίγραφα τῶν νουθεσιῶν τούτων, δύο ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς κώδιξιν 144 καὶ 145 τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Ῥωμουνικῆς Ἀκαδημείας, [6] καὶ ἕτερον ἐξ ἀντιγραφῆς Καισαρίου Δαπόντε ἐν ἰδιοχείρῳ αὐτοῦ συλλογῇ ἐπιγραμ-

---

[1] Περὶ τοῦ Βλασίου ἴδε *Δοσιθέον* περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων (ἐν Βουκουρεστίῳ 1715) σ. 1180. *Γ. Ζαβίρα* Νέα Ἑλλάς, σ. 245. *Σάθα* Νεοελλ. φιλολογία, σ. 207—208. *Σεραφεὶμ Βυζαντίου* Δοκίμιον ἱστορικῆς τινος περιλήψεως Ἄρτας καὶ Πρεβέζης. Ἐν Ἀθήναις 1884, σ. 104—105.

[2] Περὶ τῆς μονῆς ταύτης ἴδε *I. G. v. Hahn*, Albanesische Studien. Jena 1854, σ. 82—84.

[3] Ὁ χαρακτὴρ τῆς γραφῆς αὐτοῦ εἶναι ἤδη γνωστὸς ἐκ τῆς φωτοτυπικῆς ἐκδόσεώς μου ἐπιστολῆς τοῦ ἰδίου. Ἴδε Διάφορα ἑλληνικὰ γράμματα, πίνακα Ε'.

[4] *É. Legrand*, Recueil de documents grecs, σ. 16—18, 31—35, 47—50.

[5] Ὁ σπουδαῖος οὗτος κῶδιξ περιεγράφη λεπτομερῶς ἐν τῷ νῦν ἐκτυπουμένῳ πέμπτῳ καὶ τελευταίῳ τόμῳ τῆς ἐμῆς Ἱεροσολυμιτικῆς Βιβλιοθήκης, σ. 150—182.

[6] *C. Litzica*, Manuscrisele grecești din biblioteca Academiei Române, σ. 94, 95.

μένη *Τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας* καὶ νῦν εὑρισκομένη ὑπ' ἀριθμὸν 32 ἐν τῇ μικρᾷ βιβλιοθήκῃ τοῦ εἰς τὸ Πέραν Κ-πόλεως ἑλληνικοῦ γυμνασίου, τοῦ καλουμένου Ζωγραφεῖον. Ἡ ἔκδοσις ἐγένετο κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀντίγραφον, ὅπερ ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Δαπόντε κατέχει τὰς σελίδας αὐτῆς 249—254.

Νουθεσίας καὶ γνώμας ἀπὸ γενικῆς ἐπόψεως ἁρμοζούσας εἰς ἄνδρα μέλλοντα νὰ διοικῇ χώρας καὶ λαοὺς ἐμπεριέχει καὶ τὸ ἕτερον τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου ἐκτενὲς πόνημα, ὅπερ ἐπιγραφόμενον «Ἐγχειρίδιον, ἐν ᾧ γνῶμαι καὶ φροντίσματα περὶ ἤθη καὶ πολιτείαν» ἐξεδόθη νῦν τὸ πρῶτον ἐνταῦθα μεταξὺ τῶν σελίδων 463—503. Ἀριθμεῖ τοῦτο γνώμας καὶ νουθεσίας 869, συντεταγμένας ἁπάσας εἰς ὕφος ἀττικίζον, ἐνιαῖον καὶ πανταχοῦ σαφές.[1] Τοῦ ἐγχειριδίου τούτου γινώσκω μέχρι τοῦδε ἓν μόνον ἀντίγραφον ἐκπηγάζον ἀπὸ τοῦ καλλιγραφείου καὶ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Νικολάου Καρατζᾶ[2]· νοῶ τὸν 9-ον κώδικα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κ-πόλει Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου, ἐν ᾧ περιέχονται πολυάριθμα τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου πονημάτια, τὰ πλείω τύποις ἀνέκδοτα.[3] Τὸ κείμενον τοῦ ἐγχειριδίου κατέχει αὐτόθι τὰ φύλλα 123—193.[4]

Μεταξὺ τῶν σελίδων 505—512 κατεχώρισα δύο ἀλληλένδετα κείμενα· α') προσφώνημα Γρηγοράσκου Γκίκα, υἱοῦ τοῦ μεγάλου τῆς Ὑψηλῆς Πύλης δραγομάνου Ἀλεξάνδρου Γκίκα,[5] ἀναγνωσθὲν ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐν Φαναρίῳ, τελουμένων τῶν γάμων τῆς θυγατρὸς τούτου καὶ ἀδελφῆς τοῦ ῥήτορος Αἰκατερίνης μετὰ Δημητρίου Γεωργιάδου, παρρησίᾳ δὲ πατριαρχῶν, μητροπολιτῶν, τοῦ τότε πρέσβεως τῆς Σουηδίας, ἀντιπροσώπων τῶν ἡγεμόνων Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου καὶ Γρηγορίου Γκίκα καὶ ἑτέρων ἐξεχόντων βυζαντίων· β') ἀντιφώνημα τοῦ διδασκάλου Νικολάου Κριτίου κατὰ τὴν αὐτὴν τελετήν[6]. Ἀμφότερα τὰ κείμενα

[1] Τὴν χρησιμότητα τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν διεῖδε πρῶτος ἀπὸ ἐτῶν ἱκανῶν ὁ μακαρίτης *Σοφοκλῆς Οἰκονόμας*. Ἴδε τὸν πρόλογον αὐτοῦ εἰς τὸν τοῦ *Ν. Μαυροκορδάτου* ψόγον νικοτιανῆς ἐν τῇ Χρυσαλλίδι (ἐν Βενετίᾳ 1876, σ. 14—16).

[2] Πρβλ. περὶ τούτου τὸ ἡμέτερον: Δύο κώδικες τῆς βιβλιοθήκης Νικολάου Καρατζᾶ. Ἐν Ἀθήναις 1904 (=Ἐπετηρὶς Παρνασσοῦ, 1904, τ. 8, σ. 5—31). Ἐκτὸς τῶν κωδίκων 9 καὶ 10 τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου, τοῦ κώδικος Καραθεοδωρῆ, τοῦ κώδ. 1474 τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης καὶ τινων ἄλλων ἐν εὐρωπαϊκαῖς εὑρισκομέναις βιβλιοθήκαις, διέκρινεν ὁ Σ. Λάμπρος ὡς κώδικα Καρατζᾶ καὶ τὸν ὑπ' ἀριθ. 11 ἐν τῇ βιβλιοθ. τῆς ἀθηναίας Βουλῆς.

[3] Στερούμεθα δυστυχῶς εἰσέτι εἰδικῆς συγγραφῆς περὶ τῆς πολιτικῆς καὶ λογοτεχνικῆς δράσεως τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου, τῶν παρὰ Σάθᾳ καὶ ἄλλοις περὶ αὐτοῦ λεγομένων ὄντων σήμερον ἀνικάνων εἰς κατάληψιν τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Ὁ Legrand (Généalogie des Maurocordato. Paris 1886, σ. 33—71) ἐξέδωκε δύο παλαιὰ περὶ τοῦ Νικολάου ἀξιόλογα λατινικὰ πονημάτια τοῦ A. Epis καὶ I. Th. Hoelb.

[4] Ἴδε τὴν ἐμὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου ἐν τῷ ἀρχαιολ. παραρτ. τ. Κ' — ΚΒ' τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου, σ. 80—82. Ἐκ τοῦ κώδικος τούτου ἐξέδωκεν ὁ *Σ. Οἰκονόμος* τὸν ψόγον Νικοτιανῆς, τὴν πρὸς Μητροφάνην Γρηγορᾶν ἐπιστολὴν καὶ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν εἰς τοὺς Φραντζέζους. Περὶ τῆς ἐργασίας ταύτης τοῦ Οἰκονόμου ἴδε τὰς ἐμὰς διορθώσεις ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς ἱστορ. καὶ ἐθνολογ. Ἑταιρίας, τ. 2, σ. 447—451, ἔνθα ἐκ τοῦ ῥηθέντος κώδικος ἐξέδωκα καὶ ποιημάτιόν τι τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου. Αὐτόθι σ. 451—458 καὶ 576) ἐξέδωκεν ὁ *Ἰ. Σακκελίων* διάλογον τοῦ αὐτοῦ «κατὰ τῆς μεμηνυίας ἀξίνης» κτλ. Παρὰ τῷ **Legrand** (Bibl. grecque vulgaire, τ. 3, σ. 223) εὑρίσκεται τοῦ Νικολάου «ἐπίγραμμα αἰνιγματῶδες εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ Χριστοφόρον τὸν Κολοῦμβον ἰαμβικόν». Ἐπιστολαὶ τοῦ Νικολάου πολυάριθμοι παρὰ τῷ **Legraud** (Epistolaire grec καὶ Recueil de documents grecs). Ἐν τῇ Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ, τ. 2, σ. 799, εὑρίσκεται χρυσόβουλλον τοῦ Νικολάου (1714) περὶ τοῦ ἐν Χίῳ ναοῦ τῆς ἁγίας Κυριακῆς. Περὶ τῶν *Φιλοθέου παρέργων* τοῦ αὐτοῦ ἴδε ἄρθρον εἰδικὸν *Ἰ Τσικοπούλου* ἐν τῇ ἐφημερίδι *Ταχυδρόμος* (Κ-πόλεως) 1908 ἀριθ. 2928.

[5] Πρβλ. *Ἐ. Σταματιάδου* Βιογρ. τῶν Ἑλλήνων διερμηνέων τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους. Ἀθήνησι 1865, σ. 122—125. *Ἀ. Ὑψηλάντου* Τα μετὰ τὴν Ἅλωσιν, σ. 325, 335, 345, 347—350.

[6] Καὶ περὶ τοῦ Κριτίου, σημαίνοντος συγγραφέως τοῦ 18-ου αἰῶνος, στερούμεθα εἰσέτι εἰδικῆς πραγματείας, τῶν περὶ αὐτοῦ γνωστῶν εἰδήσεων εὑρισκομένων διεσπαρμένων ἐν δυσπροσίτοις ἐνίοτε βιβλίοις καὶ ἐφημερίσι. Προχείρως ὁ ἀναγνώστης τοῦ παρόντος δύναται νὰ ἴδῃ: *Ἀ. Ὑψηλάντου* Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν, σ. 316, 325, 351, 367. *Σάθα* Μεσαιων. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 190, 229. *C. Erbiceanu*, Cronicarii greci, σ. 202. *Μ. Γεδεὼν* Χρονικὰ τῆς πατριαρχ. ἀκαδημίας. Ἐν Κ-πόλει 1883, σ. 157—161. *Ἀ. Π.-Κεραμέως* Ἀνάλεκτα

www.dacoromanica.ro

ταῦτα ἐξεδόθησαν κατὰ τὸν 567-ον κώδικα τοῦ ἐν Κ-πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου, φύλλ. 181α—187β [1].

Ἐν ταῖς σελίσι 533—536 κατεχωρίσθη τάξις γινομένη εἰς στέψιν αὐθέντου ἐν Βουκουρεστίῳ. Συντάκτης αὐτῆς εἰς Γεώργιος Παπαδόπουλος, διδάσκαλος τῆς ἐκεῖ Αὐθεντικῆς Σχολῆς, ἄγνωστός μοι ἄλλοθεν. Ἔζη, φαίνεται, μεσοῦντος ἢ ὑπερμεσοῦντος τοῦ 18-ου αἰῶνος, διότι τὸ πονημάτιον αὐτοῦ διέσωσεν ὁ Δαπόντες ἐν τῇ ἰδιοχείρῳ αὐτοῦ συλλογῇ (Τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας, σελ. 229—233), τουτέστιν ἐν τῷ 32-ῳ τοῦ Ζωγραφείου κώδικι, οὗτινος ἡ σύνταξις ἐγένετο μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1730—1780.

Τέλος ἐν ταῖς σελίσι 553—568 κατεχώρισα πόνημ' ἀρκούντως ἀξιόλογον, εἰ καὶ χαρακτῆρος ῥητορικοῦ, Ἀνθίμου διακόνου τοῦ ἐκ Θερμιών, λόγον αὐτοῦ ἐπιτάφιον εἰς τὸν Οὐγκροβλαχίας ἡγεμόνα Γρηγόριον Γκίκαν, ἐκφωνηθέντα ἐνώπιον τοῦ διαδόχου καὶ υἱοῦ αὐτοῦ Ματθαίου, πιθανῶς εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ ἐνθρόνισιν τούτου (1752). Ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ ἐγένετο κατὰ τὸν αὐτόγραφον τοῦ συγγραφέως κώδικα, ὅστις ἐν τῇ Δημοσίᾳ Αὐτοκρατορικῇ Βιβλιοθήκῃ Πετρουπόλεως ὑπ' ἀριθμὸν 168 εὑρισκόμενος ἀριθμεῖ φύλλα χάρτινα 24 μήκους 0.21, πλάτους 0.157 [2]. Πρότερον ὑπῆρχεν ἐν Βαρσοβίᾳ, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ κόμητος-ἀρχιεπισκόπου Zaluski, παλαιότερον δὲ ἦτο κτῆμα Giuliani τινός. Περὶ τοῦ συγγραφέως Ἀνθίμου οὐδὲν ἄλλοθεν γινώσκω· ἂν δὲ ταὐτίζηται ἢ μὴ τῷ παρὰ Δαπόντε μνημονευομένῳ ὁμωνύμῳ διακόνῳ, ἐπίσης ἀγνοῶ [3].

Δίδων ἐνταῦθα πέρας τῷ προλόγῳ τούτῳ χάριτας ὁμολογῶ δημοσίᾳ τῇ Ῥωμουνικῇ Ἀκαδημείᾳ, ἥτις εἰς διαφώτισιν τῆς πατρίου ἱστορίας ἀναλαβοῦσα γενναίως ἐφ' ἑαυτὴν τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ συγκεντρωθέντων ἑλληνικῶν μνημείων δωρεῖται δι' αὐτοῦ τῇ μὲν Ῥωμουνίᾳ πηγὰς νέας ἱστορικάς, τῇ δ' ἐλευθέρᾳ καὶ δούλῃ Ἑλλάδι γόνους παλαιῶν αὐτῆς τέκνων, συμβολὰς πολυτίμους εἰς ἀνάπτυξιν τῶν γνώσεων ἡμῶν περὶ τῆς ἐν δεινοῖς χρόνοις παραχθείσης ἑλληνικῆς γραμματείας. Χάριτας ὡσαύτως ὁμολογῶ τῷ ἐξόχῳ τῆς αὐτῆς ἀκαδημείας ἑταίρῳ καὶ βιβλιοφύλακι κυρίῳ I. Bianu δι' ἣν συνεχῶς εἶχε φροντίδα περὶ τῆς τακτῆς καὶ καλῆς τοῦ βιβλίου τούτου ἐκτυπώσεως, ἔτι δὲ τῷ μαιεύσαντι τοῦτο σοφῷ καθηγητῇ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ πανεπιστημίου κυρίῳ N. Iorga.

Ἐν Πετρουπόλει, 1906—1909.

Ἀ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ-ΚΕΡΑΜΕΥΣ.

ἱεροσολ. σταχυολογίας, τ. 1, σ. 369. Τόμ. 3, σ. 142, 167. Τόμ. 4, σ. 528, 534. *Α. Π.-Κεραμέως* Γεράσιμος ὁ Γυμάρης καὶ τὸ μικρὸν αὐτοῦ χρονικόν (ἐν τῇ ἐφημερίδι Βουκουρεστίου «*Πατρίς*», 1900, ἀριθ. 2888, 2889, 2890, 2891). Ἐν τῷ ἀρχαιολ. παραρτ. τ. Κ' — ΚΒ' τοῦ Ἑλλ. Φιλολογ. Συλλόγου κατεχώρισα (σ. 107—108) μέρος πατριαρχικοῦ γράμματος, δι' οὗ ὁ Κριτίας εἶχε προβιβασθῆ εἰς τὸ ὀφφίκιον μεγάλου ἐκκλησιάρχου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ὁ Κριτίας γραμματεὺς πατριαρχικὸς ὢν ἐν Κ-πόλει συνέταξεν ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν πολυάριθμα συνοδικὰ καὶ πατριαρχικὰ γράμματα, ὧν ἐτήρει ἀντίγραφα ἐν ἰδίοις κώδιξι σῳζομένοις εἰσέτι ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ πατριαρχείου Κ-πόλεως. Εἶχε καὶ μεγάλην συλλογὴν αὐτογράφων ἐπιστολῶν λογίων ἀνδρῶν 17-ου καὶ 18-ου αἰῶνος, ἅστινας συνήνωσεν εἰς ἕν, σχηματίσας οὕτω κώδικα ἰδιαίτερον διασωθέντα μέχρις ἡμῶν παρὰ τῷ ἐν Ἀθήναις βουλευτῇ κ. Ἰωάννῃ Δ. Ῥάλλῃ· περιεγράφη δὲ οὗτος λεπτομερῶς ὑπὸ *Σ. Λάμπρου* ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι, 1907, τ. 4, σ. 206—224. Δύο ἐπιστολὰς τοῦ Κριτίου, μίαν πρὸς Νικόλαον Καρατζᾶν καὶ ἑτέραν πρὸς Ἀλέξανδρον Γκίκαν ἐξέδωκεν ὁ Χ. *Φιλητᾶς* (Πανδώρα, 1859, τ. 9, σ. 443—445).

[1] Τὸ παρὰ τῷ ***Legrand*** (Recueil de documents grecs, σ. 351—354) ἀντιφώνημα, εἰ καὶ ἄρχεται ἀπὸ τῶν αὐτῶν λέξεων, «Μεγίστης τυχόντι ἡδονῆς», παντελῶς διάφορον ὂν ἀποτείνεται πρὸς Ἀλέξανδρον Γκίκαν.

[2] ***E. de Muralt***, Catalogus codicum bibl. imp. publicae graecorum. Petropoli 1840, σ. 26, ἀριθ. XXVII. Catalogue des manuscrits grecs de la Bibliothèque Impériale Publique. St. Pétersbourg 1864, σ. 87.

[3] ***K. Σάθα*** Μεσαιων. βιβλιοθ. τ. 3, σ. 128. ***C. Erbiceanu***, Cronicarii greci, σ. 137 «Ἄνθιμος διάκονος ἐδίδασκεν εἰς τὸ Γιάσι εἰς τὴν αὐθεντείαν Κωνσταντῆ-Βόδα τοῦ αὐθέντου μου· ἔχω ταῖς διδαχαῖς του».

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CUPRINSUL

Σελ.

Πρόλογος . . . . α'—μγ'
Prefaţa.

Περιεχόμενα . . . . μγ'—μη'
Cuprinsul.

Α'. Ἱστορίαι *Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου* . . . . 1—43
Istoriile lui Alexandru Mavrocordat.

— 1682 Μαρτίου ιη' ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει. Ἡ τάξις τῆς φιλίας πρὸς τὸν μέγαν ἐλτζῆν τῆς Μοσχοβίας Προκόπιον Βοζνίτζιν . . . . 44—45
— 1682 Martie 18 în Constantinopole. Rânduiala primirii prieteneşti a marelui sol al Moscoviei Procopie Vozniţin.

— Αἱ συνθῆκαι καὶ αἱ συμφωνίαι ὁποῦ περιέχονται εἰς τὸν βασιλικὸν ἀχτιναμέ, αὐτολεξεὶ μεταφρασθεῖσαι . . . . 46—46
— Inţelegerile şi învoelile cuprinse în tratatul împărătesc tălmăcite din cuvânt în cuvânt.

Β'. Ἱστορία μερικὴ τῶν συμβάντων τῷ ῥηγὶ Σβέκῳ Καρόλῳ μετὰ τὴν ἐν τῷ Προύτῳ ἀποτελείωσιν τῆς ἀγάπης τῶν Ὀθωμανῶν μετὰ τῶν Μόσχων, διατρίβοντι ἔτι ἐν Μπεντερίῳ, ὑπὸ *Ἀφεντούλη Κωνσταντινουπολίτου*, κλουτζάρη ἐν Οὐγγροβλαχίᾳ . . . . 49—76
Istoria parţială cuprinzând cele întâmplate regelui Suediei Carol, după încheerea păcii dela Prut dintre Turci şi Ruşi, pe când el se află încă în Bender, de către *Afenduli din Constantinopol*, *Clucer* în Ungrovlahia.

Γ'. Ἐφημερίδες ἰδιόχειροι *Κωνσταντίνου Καρατζᾶ* . . . . 77—158
Efemeridele scrise cu mâna sa de *Constantin Caragea*.

Δ'. *Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου* ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα τὸ δωδέκατον καὶ τελευταῖον . . . . 159—192
Ale lui *Atanasie Comnen Ipsilanti*, scrieri bisericeşti şi politice în douăsprezece părţi; partea a douăsprezecea şi cea din urmă.

Ε'. Ἡ κοινὴ χαρά. Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὴν εὐτυχεστάτην ἐπάνοδον τοῦ αὐθέντου Ἰω. Σερβάνου βοϊβόνδα πάσης Οὐγκροβλαχίας συντεθεὶς καὶ ἐκφωνηθεὶς παρὰ τοῦ ἐν ἱερομονάχοις *Σωφρονίου τοῦ Λικούδη* . . . 193—198
Bucuria obştească. Cuvântare panegirică cu prilejul prea norocitei întoarceri a domnului *Ioan Şerban* Voevod a toată Ungro-Vlahia alcătuită şi rostită de către ieromonahul *Sofronie Licudi*.

Ϛ'. *Ἱερεμίας Κακαβέλας. Ἰωάννης Βυζάντιος* . . . . 199—207
Ieremia Cacavela. Ioan Vizantie.

α') Λόγος περὶ ματαιότητος εἰς τὸν ἄωρον θάνατον τῆς δόμνας Σμαράγδας, συντεθεὶς πρὸς παράκλησιν τοῦ Γρηγορίου ποστελνίκου, τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, παρὰ *Ἱερεμίου ἱεροκήρυκος τοῦ Κακαβέλα* . . . . 201—204
Cuvântare despre deşertăciune cu prilejul morţii timpurii a doamnei *Smaragda*, alcătuită spre mângâierea lui Grigorie Postelnicul, soţul ei, de către predicatorul Ieremia Cacavela.

www.dacoromanica.ro

Σελ.

β') Ἑρμηνεία τοῦ δικεφάλου λαγωοῦ, φανέντος ἐν Βλαχίᾳ καὶ δοθεῖσα πρὸς Σερβᾶνον βοεβόδαν τὸν Καντακουζηνὸν ὑπὸ *Ἱερεμίου Κακαβέλα* . . . 204—206
Tâlcuirea iepurelui cu două capete ce s'a arătat în Muntenia, care tâlcuire s'a dat lui Şerban Vodă Cantacuzino de către Ieremia Cacavela.
γ') Ἑρμηνεία τοῦ δικεφάλου λαγωοῦ ἐν Μοισίᾳ παρὰ τοῦ μεγάλου λογοθέτου *Ἰωάννου (Καρυοφύλλη) τοῦ Βυζαντίου* . . . . 206—207
Tâlcuirea iepurelui cu două capete din Mesia (Muntenia) de către marele logofăt *Ioan (Cariofil) Vizantie.*
Ζ'. *Σεβαστοῦ Κυμινήτου* λόγοι πρὸς Σερμπᾶνον Καντακουζηνὸν καὶ Κωνσταντῖνον Μπασαράμπαν . . . . 209—247
Ale lui *Sevastos Kiminitul* cuvântări către Şerban Cantacuzino şi Constantin Basarab.
α') Λόγος ἐγκωμιαστικὸς Σερπάνῳ Καντακουζηνῷ . . . . 211—215
Cuvântare panegirică către Şerban Cantacuzino.
β') Πρῶτος λόγος καὶ πρῶτον ἐγκώμιον, ὅταν ἦλθεν ὁ ἐκλαμπρότατος ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν του εἰς τὸ Βουκουρέστιον . . . . 215—217
Intâia cuvântare de laudă, ţinută când Măria Sa a venit la Bucureşti din expediţia ce a făcut.
γ') Ἐγκώμιον εἰς Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα . . . . 217—220
Cuvântare de laudă către Constantin Basarab.
δ') Ἐγκώμιον ἕτερον εἰς τὸν αὐτόν . . . . 220—233
Altă cuvântare de laudă către acelaş.
ε') Παραμυθητικὸς εἰς τὸν αὐτόν . . . . 234—240
Cuvânt de mângâiere către acelaş.
ϛ') Λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ . . . . 240—243
Cuvântare la naşterea lui Hristos.
ζ') Λόγος εἰς τὴν περιτομὴν τοῦ Κυρίου . . . . 243—247
Cuvântare la tăierea împrejur a Domnului.
Η'. *Ἰωάννου, γραμματικοῦ καὶ πριμικηρίου* τοῦ πατριαρχικοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας θρόνου, λόγος ἐγκωμιαστικὸς ἱστορικώτερον διαλαμβάνων τὸν βίον Νικολάου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ἡγεμόνος πάσης Οὐγκροβλαχίας . . . . 249—265
A lui *Ioan*, secretar şi primichir al tronului patriarhal al Marei Biserici, cuvântare de laudă care tratează mai mult istoriceşte despre vieaţa lui Nicolae Alexandru Mavrocordat domn al Ungrovlahiei întregi.
Θ'. *Ἰωσὴφ πρώην Βουλγαρίας* στίχοι θρηνητικοὶ εἰς τὴν τελευτὴν Νικολάου ἡγεμόνος πάσης Οὐγκροβλαχίας . . . . 267—275
Ale lui *Iosif* fost arhiepiscop al *Bulgariei*, stihuri jăluitoare la moartea lui Nicolae domn al Ungrovlahiei întregi.
Ι'. *Καισαρίου Δαπόντε* ἀπαρίθμησις τῶν ὀνομαστῶν ναῶν καὶ μονῶν τῆς Παναγίας καὶ περὶ τοῦ σχολείου τοῦ Ἁγίου Ὄρους . . . . 277—317
A lui *Chesarie Daponte*, enumerarea bisericilor şi mânăstirilor vestite ale Sf. Marii şi despre şcoala din sfântul Munte.
ΙΑ'. *Λάμπρου Φωτιάδου* προσφωνήματα εἰς Ἀλέξανδρον Κωνσταντίνου Μουρούζην καὶ Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην . . . . 319—326
Ale lui *Lambru Foliadis*, cuvântări rostite lui Alexandru Constantin Moruzi şi lui Alexandru Ipsilanti.
ΙΒ'. *Ἀνωνύμου* σειρὰ τῆς διαδοχῆς τῶν Ὀθωμανῶν βασιλέων, βεζίριδων καὶ αὐθεντῶν Βλαχομολδοβίας μέχρι τοῦ ‚αψπα' ἔτους . . . . 327—339
Anonim. Lista succesiunii împăraţilor turci, a vizirilor şi a domnilor Munteniei şi Moldovei până la anul 1781.

www.dacoromanica.ro

Σελ.

— Γενεαλογία Φαναριωτικών οἰκογενειῶν . . . . 340—341
— Genealogia unor familii fanariote.

ΙΓ'. *Μελετίου Πηγᾶ*, πατριάρχου 'Αλεξανδρείας καὶ τοποτηρητοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἐπιστολαί (1597—1598) . . . . 343—352
Ale lui *Meletie Piga*, patriarh al Alexandriei şi locoţiitor al celui din Constantinopole, scrisori (1597—1598).

α') Νικηφόρῳ διδασκάλῳ (1597) 345
Lui Nichifor, profesorul (1597).

β') Τοῖς ἁπανταχοῦ (1597) 345
Creştinilor de pretutindeni (1597).

γ') Μιχαὴλ βοϊβόδᾳ Μολδαβίας (1597) 346
Lui Mihaiu Voevodul Moldovei (1597).

δ') Ἱερεμίᾳ ἡγεμόνι Μολδοβλαχίας (1597) 346
Lui Ieremia domnul Moldovei (1597).

ε') Μιχαὴλ βοϊβόδᾳ (1597) 347
Lui Mihaiu Voevod (1597).

ς') Εὐθυμίῳ μητροπολίτῃ Οὐγκροβλαχίας (1597) 348
Mitropolitului Ungro-Vlahiei Eftimie (1597).

ζ') Νεκταρίῳ ἀρχιεπισκόπῳ 'Ιουστινιανῆς 'Αχριδῶν (1598) 348
Lui Nectarie arhiepiscopul din Ohrida (1598).

η') Μιχαὴλ βοϊβόδᾳ (1597) 349
Lui Mihaiu Vodă (1597).

θ') Γεωργίῳ Μογίλᾳ μητροπολίτῃ Μολδοβλαχίας (1597) 350
Lui Gheorghe Moghilă mitropolitul Moldovlahiei (1597).

ι') 'Ιερεμίᾳ αὐθέντῃ Μολδοβλαχίας (1598) 350
Lui Ieremia Domnul Moldovei (1598).

ια') Γεωργίῳ Μογίλᾳ μητροπολίτῃ Μολδοβλαχίας (1598) 351
Lui Gheorghe Moghilă, Mitropolitul Moldovlahiei (1598).

ιβ') Ἱερεμίᾳ αὐθέντῃ Μολδοβλαχίας (1598) 351
Lui Ieremia, domnul Moldovei (1598).

ΙΔ'. 'Επιστολαὶ διαφόρων . . . . 353—368
Scrisori dela diverşi.

α') *Γερμανοῦ Αἰτωλοῦ* μητροπολίτου Νύσσης . . . . 355—358
Ale lui Ghermanos Etolul, Mitropolitul Nyssei.

β') *Χρυσάνθου Νοταρᾶ* . . . . 358—359
Ale lui Hrisant Notara.

γ') *'Αββακούμ* 360
A lui Avacum.

δ') *Εὐγενίου Γιαννούλη* . . . . 360—362
Ale lui Eugen Ianuli.

ε') *'Ανωνύμου* μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας . . . . 362—363
A unui mitropolit anonim al Ungrovlahiei.

ς') *Μακαρίου Πατμίου* . . . . 363—365
Ale lui Macarie din Patmos.

ζ') Αἴτησις Σουμελιτῶν πρὸς Μιχαὴλ 'Ρακοβίτζαν . . . . 365—366
Cererea Sumelioţilor către Mihail Racoviţă.

η') 'Επιστολὴ Καλλιπολιτῶν πρὸς τὸν Κ-πόλεως Γρηγόριον ε' . . . . . 366—368
Scrisoare a Galipolenilor către Grigorie V patriarhul Constantinopolei.

www.dacoromanica.ro

Σελ.

ΙΕ'. Διάφορα ἔγγραφα . . . . 369—382
Diferite acte.
α') Ῥωξάνδρας δόμνας Μολδοβλαχίας 371
A Roxandrei, doamna Moldovei.
β') Ἰωαννικίου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ γράμμα περὶ τῆς μονῆς Ῥιμνίκου (1696) 371—373
A Episcopului Ioanichio dela muntele Sinai, scrisoare despre mânăstirea Râmnic (1696).
γ') Μετάφρασις ὑψηλοῦ φερμανίου περὶ Βενετζιάνων (1797). . . . . . 373—374
Tălmăcirea firmanului împărătesc cu privire la Veneţieni (1797).
δ') Πιττάκιον Μιχαὴλ Χαντζερῆ (1806) 374
Pitacul lui Mihail Hangeri (1806).
ε') Πρόσταγμα τοῦ καπουδὰν-πασᾶ Σαλὴχ-πασᾶ (1806) . . . . 374—375
Porunca lui capudan paşa Salih-Paşa (1806).
ς') Ἕτερον τοῦ καπουδὰν-πασᾶ Σεγδαλῆ-πασᾶ (1807) . . . . 375—376
Alta a lui capudan paşa Seghdali-Paşa, (1807).
ζ') Σημείωσις τῆς καντζελαρίας Μυτιλήνης (1821). 377
Insemnare a cancelariei din Mitilena (1821).
η') Διαθήκη Ἰωάννου Χατζῆ-Γγάντζου (1837) . . . . 377—382
Testamentul lui Ioan Hagi-Ganciu (1837).
Ις'. Πατριαρχικὰ γράμματα . . . . 383—398
Scrisori patriarhale.
α') Ῥαφαὴλ β' Κ-πόλεως ἀπόφασις καθαιρέσεως τοῦ Βάρνης Θεολήπτου (1605) 385
A lui Rafail II, patriarhul Constantinopolei, hotărîre pentru caterisirea lui Theolept al Varnei (1605).
β') Πρᾶξις ἐπ' ἐκλογῇ μητροπολίτου Προϊλάβου καὶ Ἰσμαηλίου (1639). 386
Proces-verbal pentru alegerea de mitropolit al Proilavului şi Ismailului (1639).
γ') Ἰακώβου α' Κ-πόλεως σιγίλλιον περὶ τῆς μονῆς Κοτρατζάνι (1681). 386—389
A lui Iacov I, patriarhul Constantinopolei, carte despre mânăstirea Cotroceni (1681).
δ') Καλλινίκου β' Κ-πόλεως συγχωρητικὸν τοῦ κεκοιμημένου αὐθέντου Κωνσταντίνου Σερβάνδοδα (1698). . . . . 389—392
A lui Calinic II, patriarhul Constantinopolei, carte de iertarea păcatelor adormitului Domn Şerban Vodă (1698).
ε') Καλλινίκου β' Κ-πόλεως ἄδεια ἀποδημίας τῷ Φιλιππουπόλεως Νεοφύτῳ (1700) . . . . 392—393
A lui Calinic II, patriarhul Constantinopolei, voie de călătorie lui Neofit al Filipopolei (1700).
ς') Καλλινίκου δ' Κ-πόλεως ἄδεια γάμου τῷ Ἀλεξάνδρῳ Σκαρλάτου Γρηγορίου Γκίκα μετὰ Μαριώρας Ἰακώβου Ῥίζου 1757 . . . . 393—394
A lui Calinic IV, patriarhul Constantinopolei, voie de căsătorie lui Alexandru Scarlat Grigorie Ghica cu Marioara Iacov Rizu (1757).
ζ') Σεραφεὶμ β' Κ-πόλεως συνοδικὸν ὑποσχετικὸν περὶ τῆς οἰκονομικῆς διοικήσεως τοῦ Κοινοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (1757) . . . . λς'-λζ' 394—398
A lui Serafim II, patriarhul Constantinopolei, carte sinodală făgăduind conducerea economică a comunităţii Marei Biserici (1757).

www.dacoromanica.ro

Σελ.

ΙΖ'. Ἐπιγράμματα καὶ ἕτερα ἔμμετρα . . . . 399—409
Epigrame și alte versuri.
α') Ἐπιγράμματα *Νικολάου Μαρίτζη* τοῦ Λευκαδίου . . . . 401—402
Epigrame de Nicolae Maritzi Leucadianul.
β') Ἐπιγράμματα *Σεβαστοῦ Κυμινήτου* . . . . 402—408
Epigrame de Sevastos Kiminitul
γ') *Ἀνωνύμου* τρία ἐπιγράμματα εἰς Κωνσταντῖνον Βασσαράβαν . . . . 408—409
Ale unui anonim trei epigrame despre Constantin Basarab.
δ') Ἐπιγράμματα *Ἰωάννου Κομνηνοῦ* 409
Epigrame de Ioan Comnen.
ΙΗ'. *Μελετίου Πηγᾶ* ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς ἐν Πολωνίᾳ καὶ Μικρᾷ Ῥωσίᾳ ὀρθοδόξους . . . . 411—435
Ale lui *Meletie Piga*, patriarhul Alexandriei și locțiitor al celui din Constantinopole, scrisori către ortodocșii din Polonia și Rusia mică.
α') Τῇ ἐν Λεοπόλει Ἀδελφότητι (1592) . . . . 413—414
Către comunitatea din Leopol.
β') Τοῖς ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς (1592) 414
Creștinilor ortodoxi de pretutindeni.
γ') Τοῖς ἐν Λεοντοπόλει ἀδελφοῖς (1593) . . . . 414—415
Fraților din Leontopol (1593).
δ') Βασιλείῳ κνέζῃ καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ Μικρᾷ Ῥωσίᾳ ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς (1594) . . . . 415—417
Cneazului Vasile și tuturor fraților pravoslavnici din Rusia Mică (1594).
ε') Κυρίλλῳ τῷ Λουκάρει (1597) 417
Lui Chiril Lucaris (1597).
ς') Τῇ ἐν Λεοντοπόλει Ἀδελφότητι (1597) 417
Comunității din Leontopol (1597).
ζ') Κυρίλλῳ Λουκάρει (1597) 418
Lui Chiril Lucaris (1597).
η') Τοῖς ἐν Βυλίνῃ ἀδελφοῖς τῶν ὀρθοδόξων (1597) . . . . 418—419
Fraților creștini din Vilna (1597).
θ') Ἰγνατίῳ χωρεπισκόπῳ Ὀστροβίας (1597) . . . . 419—420
Lui Ignatie, episcopul din Ostrovia (1597).
ι') Κνέζῃ Βασιλείῳ 420
Cneazului Vasile.
ια') Γεδεὼν ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως (1597) 420
Lui Ghedeon, episcopul Leontopolei (1597).
ιβ') Χλὲβ τῷ ταμίᾳ (1597) 421
Vistierul Hlev (1597).
ιγ') Τῇ ἐν Λεοντοπόλει Ἀδελφότητι (1597) 421
Comunității din Leontopol (1597).
ιδ') Ἀδάμῳ Βισκοβέτζκι καὶ Κυριακῷ Ῥουζίνσκι κνέζῃ (1597) . . . . 421—422
Lui Adam Viscovetzki și cneazului Chiriac Rujinski (1597).
ιε') Τοῖς Ῥώσοις τοῖς ἀνὰ τὴν Πολωνίαν (1597) . . . . 422—429
Rușilor din Polonia (1597).
ις') Γεδεὼν ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως (1597) . . . . 429—433
Lui Ghedeon, episcopul Leontopolei (1597).
ιζ') Γεδεὼν ἐπισκόπῳ (1598) 433
Episcopului Ghedeon (1598).

www.dacoromanica.ro

Σελ.

ιη΄) Ἰωάννῃ Ζαμοσκήνῳ (1598) 434
Lui Ioan Zamoiski (1598).
ιθ΄) Γεδεὼν ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως (1597) 435
Lui Ghedeon, episcopul Leontopolei (1597).
κ΄) Ῥαδούλφῳ αὐτοκράτορι 435
Impăratului Rudolf.
ΙΘ΄. *Ἀθανασίου Πατελλάρου* στίχοι ἡρωελεγεῖοι Βασιλείῳ βοεβόδᾳ Μολδοβλαχίας (1643) . . . . 437—449
Ale lui *Atanasie Patellaru*, stihuri eroico-elegiace închinate lui Vasile Voevodul Moldovei (1643).
Κ΄. Γράμματα *Δοσιθέου Ἱεροσολύμων* (1677—1704) . . . . 451—457
Scrisori de ale lui Dosoteiu Patriarhul Ierusalimului (1677—1704).
ΚΑ΄. Νουθεσίαι *Νικολάου βοεβόδα Μαυροκορδάτου* πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον βοεβόδαν (1726) . . . . 459—462
Sfaturi ale lui Nicolae Vodă Mavrocordat către fiul său Constantin Vodă (1726).
ΚΒ΄. *Νικολάου Ἀλεξάνδρου βοεβόδα Μαυροκορδάτου* ἐγχειρίδιον, ἐν ᾧ γνῶμαι καὶ φροντίσματα περὶ ἤθη καὶ πολιτείαν . . . . 463—504
Al lui Alexandru Vodă Mavrocordat, manual, în care se cuprind păreri şi cugetări cu privire la moravuri şi purtări.
ΚΓ΄. *Γρηγοράσκος Γκίκας. Κριτίας* . . . . 505—512
Grigoraşcu Ghica. — Critias.
α΄) Προσφώνημα Γρηγοράσκου Γκίκα εἰς τὴν τελετὴν τῶν γάμων Αἰκατερίνης Ἀλεξάνδρου Γκίκα μετὰ Δημητρίου Γεωργιάδου . . . . 507—510
A lui Grigoraşcu Ghica cuvântare la celebrarea căsătoriei Ecaterinei Alexandru Ghica cu Dimitrie Gheorghiadi.
β΄) Ἕτερον Κριτίου οἰκουμενικοῦ διδασκάλου . . . . 510—512
Altă cuvântare a lui Critias, profesor ecumenic.
ΚΔ΄. Τὰ λείποντα τῇ ἐκδόσει τῶν μετὰ τὴν Ἅλωσιν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν *Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου* . . . . 513—531
Capitolele care lipsesc din scrierea lui *Atanasie Comnen Ipsilante* «Chestiuni religioase şi politice după cucerirea Constantinopolei».
ΚΕ΄ Τάξις γινομένη εἰς στέψιν αὐθέντου, ὑποστρωθεῖσα παρὰ *Γεωργίου Παπαδοπούλου*, τοῦ τῆς Αὐθεντικῆς Σχολῆς διδασκάλου . . . . 533—536
Rânduiala dela încoronarea domnului, aşternută de *Gheorghe Papadopulo*, profesor la şcoala domnească.
Κς΄. Ἀκολουθία τῶν ὑπ᾽ ἀριθμὸν Γ΄ ἐφημερίδων τοῦ *Καρατζᾶ* (σελ. 77—158) 537—551
Urmarea Efemeridelor lui *Caragea* de sub No. Γ΄. (pag. 77—158)
ΚΖ΄. *Ἀνθίμου τοῦ ἐκ Θερμίων* ἐπιτάφιος πρὸς τὸν Οὑγκροβλαχίας ἡγεμόνα Γρηγόριον Γκίκαν . . . . 553—568
A lui *Antim din Thermii*, cuvântare funebră la domnitorul Ungrovlahiei Grigorie Ghica.
Διορθωτέα . . . . 569—572
Corrigenda.
Παραπομπαί τινες προσθετέαι 572
Addenda.
Πίναξ κυρίων ὀνομάτων . . . . 573—617
Tabla numelor proprii.

www.dacoromanica.ro

Α'.

ΙΣΤΟΡΙΑΙ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ

ΔΡΑΓΟΜΑΝΟΥ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΠΟΡΤΑΣ.

1682—1687.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΙΣΤΟΡΙΑΙ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ.

1682—1687.

Τῷ 1682 ῳ, Ἀπριλίου α', ἐμπῆκεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ ἰντερνούτζιος τῆς Νεμτζίας Ἀλπίρτος Καπράρας καὶ ἐπρoϋπάντησεν αὐτὸν ὁ Μεχμὲτ-ἐφέντης μὲ μερικοὺς τζαούσηδες. Ἐκατέβηκεν εἰς τὸ Ἀϊβανσαρὶ καὶ ἐμπῆκεν εἰς καΐκια, ὁποῦ ἐπίασεν ὁ ρεσιδέντες, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν Κουροῦ-τζεσμέν, καὶ ἐκόνευσεν εἰς τοῦ Γεώργου τοῦ Καντακοζηνοῦ τὰ σπίτια. Τοῦ ἐδόθη ναφακᾶς ἄσπρα χιλιάδες τέσσαρες.

Τῇ γ Μαΐου ἀντάμωσε τὸν ἐπίτροπον. Ἀφ' ἑσπέρας ἔστειλε τὰ δῶρα, ὧρες καὶ ἀσιμικά. Ἐκαβαλλίκευσεν ἄλογον ἀπεσταλμένον ἀπὸ τὸν τζαούσ-μπασι μὲ ντιγιδίκι, καὶ οἱ ἄνθρωποί του εἰς ἄλλα δεκαπέντε ἄλογα.

Ὁ Μεχμὲτ-ἐφέντης ἐπῆγε μὲ μερικοὺς τζαούσηδες καὶ τὸν ἐδέχθη εἰς τὸ Γεμὶσ-σκελεσί. Ἔγινε παράταξις ντιβανίου· ἦτον παρὼν καὶ ὁ ρεσιδέντες. Ὁ ἐλτζῆς ἐφόρει σεργοῦτζι· ἔδωκε τὲς γραφές του. Ἔπιαν αὐτοὶ καχβὲ σερμπέτι μόνοι· τοὺς ἐδόθη κάπνισμα, ἐφόρεσαν δεκαοκτὼ καβάδια καὶ ἀνεχώρησαν.

Εἰς τὸ μέγα ντιβάνι πάλιν ἀντάμωσεν κατὰ τὸ σύνηθες. Ἐφοροῦσε σεργοῦτζι χαμηλὰ βαλμένον ὁ ἐλτζῆς. Τὸν ἐπρoϋπάντησεν ὁ Μεχμὲτ-ἐφέντης εἰς τὸ Μπακτζὲ-καπισί.

Τῇ ιβ' τοῦ Ἰουνίου ἦλθεν εἰς τὸ Ἀγα-καπισί, καὶ ἔγινεν ἡ πρώτη συνέλευσις μετὰ τοῦ γιανιτζάραγα Μουσταφά-πασα, καὶ ἐπροβλήθησαν πρὸς τὸν ἐλτζῆν τὰ τρία ἐμπόδια τῆς ἀγάπης, ζητῶντας τὸν διορισμὸν τούτων· τὸ πρῶτον, νὰ ἐδαφισθοῦν τὰ κάστρη, ὅσα ἐκτίσθησαν νεωστί, καὶ μάλιστα ἡ Λοπόλτζα, τὸ ἐδῶθεν τῆς Κομόρας, ὁποῦ οἰκοδομήθη εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Σιχράπασα, ὁποῦ διὰ τοῦτο ἐφονεύθη· ἡ Γοῦτα καὶ ἡ Σίλη. Δεύτερον, τὰ χωρία τοῦ Οὐϊβαρίου κατὰ τὸ δεφτέρι τοῦ ταχριρίου νὰ δίδουν τὰ δοσίματά των ἀκωλύτως· τρίτον, νὰ πληρωθοῦν ὅλες οἱ ζημίες μετὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν σκλάβων.

Μετὰ πολλὴν διάλεξιν ὁ ἐλτζῆς εἶπε νὰ ἐδαφισθοῦν ὅσα κάστρα ἐκτίσθησαν ἐναντίον τοῦ ἀχτιναμέ, ἡ δὲ Λουπόλτζα ἔγινε μὲ τὸ θέλημα τῆς βασιλείας, τὰ δὲ ἄλλα ἦτον πρὸ πολλοῦ καὶ ἀνοικοδομήθησαν πάλιν κατὰ τὸν ἀχτιναμέ. Διὰ δὲ τὰ χωρία εἶπε νὰ δοθοῦσι μερικά, τὰ πλησιέστερα τῷ Οὐϊβαρίῳ· τὴν δὲ ζημίαν εἶπεν, ὅτι περισσότερα ἔγινεν εἰς τὸ μέρος τους καὶ εἶναι ἀδύνατον πρόβλημα, καὶ οὐδὲν ἐσυμπεράνθη.

1683 ῳ Ἰανουαρίου ια', ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐβγῆκαν τὰ τούϊα εἰς τὲς σκάλες τῶν ἐξουσιαστῶν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, Μαρτίου γ', ἡμέρᾳ ἑβδόμῃ, ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος καὶ ὁ μουφτῆς καὶ οἱ λοιποὶ βεζίρηδες, κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῆς βασιλείας συνήθειαν ἀπελθόντες εἰς τὸ βασιλικὸν σαράγιον διὰ τὴν ἐνεστῶσαν κατὰ τῶν Γερμανῶν ἐκστράτευσιν, ἐνεδύσαντο καβάδια, ἕκαστος

www.dacoromanica.ro

κατὰ τὴν τάξιν καὶ στάσιν αὐτῶν, οἱ μὲν βεζίρηδες ἔσω, οἱ δὲ λοιποὶ ἔξω, ἀναγινώσκοντος μεγαλοφώνως τὰ ὀνόματα αὐτῶν τοῦ τεστιριφατζῆ-ἐφέντη, καὶ οὕτως ἐξερχόμενοι ἀπήρχοντο.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, Μαρτίου ε', ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ὁ κεχαγιᾶς τοῦ ὑπερτάτου μὲ διακοσίους δώδεκα ἰτζαγᾶδες αὐτοῦ καὶ μὲ ἄλλους ἀγᾶδες, δηλαδὴ καπιτζιμπασῆδες, βατζὶπ-ραγιᾶδες καὶ μουτεφερεκᾶδες, παίρνοντας τὰ τούϊα τοῦ ἐπιτρόπου ἐπῆγαν εἰς τὸ βασιλικὸν σεράγιον κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν καὶ ἔλαβον τὰ δύο τούϊα τοῦ βασιλέως, καὶ γυρίζοντες εἰς τὸ Σουλτὰν-Μπαγιαζίτι ἐσήκωσαν τὰ ὀτάκια, ὅπου καὶ οἱ τζιαδιρμεκτέρηδες ἐφόρεσαν καβάδια· καὶ ἐβγαίνοντες ἔξω ἐπῆγαν καὶ τὰ ἔστησαν πλησίον τοῦ βασιλικοῦ παλατίου.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, Μαρτίου ζ', κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς βασιλείας τὰ ῥουφέτια τῶν ἰσναφίων ἐβγῆκαν ἔξω μὲ ἀλάϊ κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν.

Μαρτίου η' τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὸ ὀντζάκι τῶν γιανιτζάρων ἐβγῆκεν ἔξω μὲ παράταξιν μεγάλην, ὄντας γενίτζερ-ἀγασῆς ὁ βεζίριος Ἰμπραΐμ-πασᾶς, καὶ ἔδειξεν ἀλάϊ.

Μαρτίου ιβ', ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐβγῆκεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸ παλάτιον αὐτοῦ εἰς τὰ τζαδίρια, καὶ μὲ τὸ εἶναι τὰ τζαδίρια πλησίον τοῦ παλατίου δὲν ἔκαμεν ἀλάϊ· μόνον ὁ μουφτῆς, οἱ βεζίρηδες μὲ τὰ λοιπὰ τάγματα, ἐστάθηκαν εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ.

Τῇ εἰκοστῇ τοῦ Μαρτίου ἐφόρεσε καβάδι ὁ Ἁγιάσμαλις Χασεκή-αγας καὶ ἔγινε μποσταντζήμπασις τῆς Πόλεως καὶ εἰς τὴν Πόλιν ὁ Ναβλουντζῆ-Χασάν-αγας, μαζίλης ὤν. Ὁ κεχαγιάμπεϊς ἔγινε σεϊμέν-πασις, ὁ δὲ σεϊμέν-πασις Ἰσούφ-αγας ἔγινε μαζίλης.

Τῇ κδ' τοῦ Μαρτίου ἐσηκώθημεν ἀπὸ τὴν Ἀνδριανούπολιν καὶ ἐκονεύσαμεν εἰς τὸ Κεμάλ-τζιαΐρι, διεστηκὸς ἀπ' αὐτῆς δυοήμισυ ὥρες. Δέκα ἡμέρες ἐκαθίσαμεν πλησίον τῆς Ἀνδριανουπόλεως. Εἴχαμεν φόβον μεγάλον νὰ μὴ βρέξῃ, ὅμως δὲν ἔβρεξεν. Ἐσηκώθη ἡ βασιλεία μὲ μεγάλην στενοχωρίαν κτηνῶν, καμήλων καὶ ἀραμπάδων.

Κονάκι δεύτερον εἰς τὸ Μουσταφά-πασα-κιοπρισί. Ἐκόνευσαν πέραν τοῦ γεφυρίου, ὅπου καὶ μιᾶς ἡμέρας ὀτουράκι. Ὄντας δὲ ὁ κασάμ-πασις ἐμπρὸς τοῦ γεφυρίου καὶ τὰ σοκάκια στενά, ἔγινε μεγάλη στενοχωρία καὶ θλῖψις, καὶ μάλιστα ὅτι εἶχαν τὸν ζαερὲ εἰς τὸ ἐκεῖθεν μέρος, καὶ πηγαίνοντες νὰ πάρουν τὰ ταΐνια τους ὕστερον ἀπὸ τὸ μεσημέρι, εἰς τὰ σοκάκια καὶ εἰς τὸ γεφύρι οἱ μὲν πηγαίνοντες, οἱ δὲ ἐρχόμενοι, ἐσυνθλίβησαν καὶ ἔγιναν δύο φόνοι, καὶ ἐχάθησαν πολλὰ ἄλογα καὶ πολλὰ ῥοῦχα. Ἐβγῆκε δὲ χάτι-σερίφι, τὰ βωδάμαξα νὰ πηγαίνουν ἐμπροσθὰ μὲ τὸ τούϊ. Ἔγινε δὲ ὁ Τζιρμέν-πασασί, ὁ Ἀτζέμης, ὅπου ἔχει χρέος νὰ συντροφιάζῃ τὸ τούϊ, μαζίλης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔγινεν ὁ Χασάν-πασας, ὁ πρώην Χερσέκ-πασασί.

Τῇ κε' τοῦ Μαρτίου ἐκονεύσαμεν εἰς τὸ χωρίον λεγόμενον Χαρμαλί, ἀπέχον ἀπὸ Μουστάπασα-κιοπρισὶ ὥρες ἑξήμισυ.

Τῇ κζ' τοῦ αὐτοῦ ἐκονεύσαμεν εἰς τὸ χωρίον λεγόμενον Καγιαλί, ἀπέχον ἀπὸ Οὐλοῦντερὲ ὥρας ὀκτώ· πλὴν ἀπὸ τὴν βροχήν, ὅπου ἔβρεξε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν προλαβοῦσαν νύκτα, ἔγινε λάσπη πολλή, καὶ ἐκατέβησαν οἱ χείμαρροι καὶ ἀπόμειναν εἰς τὴν στράταν καμήλια καὶ ἄλλα ζῷα φορτωμένα· μάλιστα πλησίον τοῦ χωρίου, ὄντας ὁ τόπος λασπώδης πολλά καὶ στενοχωρούμενοι νὰ ἐβγοῦν ἀπὸ τὴν λάσπην καὶ νὰ περάσουν πέρα, ἐμαζώχθησαν πολλοὶ τοῦ ἐκεῖσε ποταμοῦ, καὶ βιαζόμενοι νὰ περάσουν καὶ θλιβόμενοι ἕνας μὲ τὸν ἄλλον, ἐπνίγησαν ἄνθρωποι ἕξ καὶ καμήλια καὶ ἄλογα πολλά.

Τῇ κη' τοῦ αὐτοῦ ἐκονεύσαμεν εἰς χωρίον λεγόμενον Παπάζκιογι, ἀπέχον ἀπὸ Καγιαλὶ ὥρας ἕξ, καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτον λάσπη μεγάλη καὶ βροχή, ἀπόμειναν εἰς τὴν στράταν ζῷα πολλὰ καὶ φορτώματα. Ὅμως εἰς τὸ χωρίον, μὲ τὸ νὰ εἶναι ὁ τόπος ἀμμώδης, εὕρομεν στέγνην.

Τῇ κθ' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς Φιλιππούπολιν, ἀπέχουσαν ἀπὸ Παπάζκιογι ὥρας ἕξ. Ἐκονεύσαμεν εἰς τὸ ἀντίπεραν μέρος τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ κάστρου, καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτον τὸ γεφύρι στενόν, ἐσυνθλίβησαν ἀλλήλοις τὸ στράτευμα καὶ ἔγιναν φόνοι τέσσαρες, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐτραυματίσθησαν· πολλοὶ δὲ ἔμειναν ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ κάστρου. Ἐκαθίσαμεν δὲ ἐκεῖσε ἡμέρας τρεῖς. Ἐβγῆκε καὶ προσταγὴ νὰ πηγαίνουν ἐμπροσθὰ ὅ τε Ἰπραΐμ-πασας καὶ ὁ Μουσαή-πασας καὶ τὰ ἁμάξια καὶ ὅσοι δὲν εἶναι τοῦ νταϊρέ, ἕως οὗ νὰ περάσουν τῆς στενοχωρίας τῶν τόπων.

www.dacoromanica.ro

Τῇ λα' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀντάμωσαν οἱ ἐλτζῆδες τῆς Μαντζαρίας, Πέτρος Φαγγέλ, Στέφανος Συρμιάϊος καὶ Παῦλος Οὐπρέζιος, ὁ μὲν ἀπὸ μέρος τοῦ κράλη, ὁ δὲ ἀπὸ μέρος τῆς ἀριστοκρατίας αὐτῶν, καὶ ὁ ἕτερος ἀπὸ μέρος τοῦ στρατεύματος. Ἐφόρεσαν καβάδια ἕνδεκα· τοὺς ἔκαμαν ταΐνια χίλια ἄσπρα τὴν ἡμέραν, ἑκατὸν ζευγάρια ψωμί, τριάντα ὀκάδες κρέας, δεκαπέντε κοιλὰ κριθάρι καὶ ἑπτὰ καντάρια ἄχυρον.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ.

Ἀπριλίου α' ἔγινεν ὁ γιουμπρουκτζῆς Χουσεγίν-αγας κεχαγιᾶς τῆς βαλιδὲς σουλτάνας.

Τῇ β' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς Παζαρντζίκι. Ἐκονεύσαμεν πέραν τοῦ ποταμοῦ. Μὲ τὸ νὰ εἶναι τὸ γεφύρι στενὸν καὶ μακρὺ καὶ νὰ εὑρεθοῦν καὶ μερικὰ ἁμάξια, ὁποῦ δὲν ἐπῆγαν ἐμπροσθά, ἔγινε θλῖψις καὶ στενοχωρία εἰς τὸ πέρασμα. Ἀπέχει ἀπὸ Φιλιππουπόλεως ὥρας ἕξ.

Τῇ γ' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς χωρίον Σερχαμπεϊλί, ἀπέχον ἀπὸ Παζαρντζίκι ὥρας τέσσαρας. Ἐκονεύσαμεν πέραν τοῦ ποταμοῦ Μαρίτζας, μακρὰν ὡσεὶ ὥραν μίαν. Ὁμοίως καὶ αὐτόθι ἔγινε στενοχωρία εἰς τὸ γεφύρι διὰ τὴν στενότητα.

Τῇ δ' τοῦ αὐτοῦ, περάσαντες τὰς δυσχωρίας τῶν Δεσποτικῶν βουνῶν καὶ τὸ λεγόμενον Κιζ-ντερβέντι, ἐκονεύσαμεν εἰς τόπον λεγόμενον Ἰσπαχὶ-κιοπρουσί, πλησίον χωρίου Μπάνια λεγομένου, ἤτοι θερμῶν ὑδάτων. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Σαρχὰν-μπεϊλὶ ὥρας ἕξ. Τὸ ἀγιρλίκι τοῦ πασᾶ καὶ τῶν ἄλλων μεγιστάνων ἐπέρασαν τὰς δυσχωρίας διὰ νυκτός.

Τῇ ε' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἤλθομεν εἰς χωρίον λεγόμενον Ἰχτιμάνι. Ἐκονεύσαμεν εἰς τὸν κάμπον. Ἀπέχει ἀπὸ τοῦ προλαβόντος κονακίου ὥρας τέσσαρας.

Τῇ ς' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς τόπον λεγόμενον Καζιασκὲρ-ντερβένι, πλησίον χωρίου Ὀρμανλὶ λεγομένου. Ἀπέχει ἀπὸ Ἰχτιμάνι ὥρας ἕξ. Ἐκονεύσαμεν εἰς κάμπον εὐρύχωρον τῆς πόλεως Σοφίας.

Τῇ ζ' ἤλθομεν δι' ἕξ ὡρῶν ὁδεύσεως εἰς πόλιν Σοφίας. Ἐκονεύσαμεν εἰς τὸ ἐκεῖθεν μέρος, εἰς τόπον εὐρύχωρον. Εἴχομεν νερὸν καλόν, ὅλα τὰ χρειώδη. Ἐκάμαμεν ὀτουράκι δύο ἡμέρες, τῇ δὲ ὀγδόῃ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα, ἐλειτουργήθημεν εἰς τὴν Ἁγίαν Κυριακήν, μητροπόλεως οὖσαν ἐκκλησίαν.

Τῇ ι' ἤλθομεν εἰς Χαλκαλὶ-μπουνάρι δι' ὁδοῦ εὐρυχώρου, δίχα γεφύρας μακρᾶς. Ἐκονεύσαμεν εἰς τόπον πλατύν. Εἴχομεν νερὸν καλόν· ἔβρεξεν. Ἦλθε λόγος, ὅτι ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην τὰ ἀσκέρια τοῦ Μισιρίου μὲ δεκαοκτὼ γαλιούνια Φράγγικα καὶ Τούρκικα σῶα καὶ ἀβλαβῆ. Ἐφόρεσε καβάδι ὁ Τζερὲτζ-πεγις διὰ τὸν Μουζδέ.

Τῇ ια' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς Σαρὶ-γιοῦρτι. Τὸ κονάκι ἦτον ὀκτὼ ὧρες, ὅτι ἐπροχωρήσαμεν δύο ὧρες ἀπὸ τὸ διωρισμένον γιοῦρτι. Μετὰ δὲ τριῶν ὡρῶν διάστημα ἀπὸ τὸ προλαβὸν κονάκι ἐμβήκαμεν εἰς τὸ ντερβέντι, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπεράσαμεν στενοχωρίαν πολλήν, καὶ ἐβάσταξεν ὧρες δύο. Ἔβρεξεν. Ἐκονεύσαμεν εἰς τόπον πολλὰ στενόχωρον.

Τῇ ιβ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἤλθομεν εἰς τὸ Σιάρκιογι. Ἐκονεύσαμεν μίαν ὥραν ἐκεῖθεν, εἰς τόπον δύσκολον. Ὁ βασιλεὺς ἐκάθισεν εἰς τὴν χώραν, εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ἰμπραΐμ-αγα, καὶ ὁ ἐπίτροπος εἰς τὸ σπίτι τοῦ Χουσεΐν-αγα, ἕως τὸ κεντί. Ἕνας μεζίνης ζητῶντας ἁμάξια εἶπε καὶ ἔκαυσαν ἑνὸς Τούρκου σπίτι, καὶ βλέποντας ὁ ἐπίτροπος τὸ γιαγγίνι καὶ μανθάνοντας τὴν αἰτίαν ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἔφεραν ἐμπρός του, καὶ θέλοντας νὰ τὸν κρεμάσῃ, ὕστερον ἐπρόσταξε νὰ πληρώσῃ τὴν ζημίαν. Τὸ διάστημα τοῦ κονακίου ἦτον ὧρες τέσσαρες. Εἴχαμεν νερὸν καλόν, ξύλα πολλά. Ἐπῆγαν ἐντεῦθεν προσταγὲς εἰς τὸν Ῥούμελη-μπεγλέρμπεϊ, εἰς τὸν μπέγη Σιρμίου καὶ Σαμάνδρας, νὰ πηγαίνουν εἰς τὸ Ὄσεκι διὰ φύλαξιν τοῦ κιοπρίου.

Τῇ ιγ' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς τοῦ Μουσταφά-πασα τὴν παλάγγαν, τειχόκτιστην οὖσαν, διεστηκυῖαν ὥρας τέσσαρας. Ἐκονεύσαμεν εἰς τόπον μετριόχωρον. Εἴχομεν τὰ ἀναγκαῖα. Ἔβρεξε.

Τῇ ιδ' ἤλθομεν εἰς Νίσι, διεστηκὸς ὀκτὼ ὧρες. Εἰς αὐτὰ τὰ κονάκια οἱ στράτες ἦτον δύσκολάς, καὶ μὲ πολλὰς διαπεραιώσεις τοῦ ποταμοῦ ἐκονεύσαμεν εἰς τόπον ἀπλόχωρον. Ἐκάμαμεν ὀτουράκι μίαν ἡμέραν.

www.dacoromanica.ro

Τῇ ις' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς 'Αλεξίντζαν, διεστηκυῖαν ὥρας ἕξ. Δυσκόλως ὡδεύσαμεν. 'Εκονεύσαμεν δυσχερῶς· οὐκ εἴχαμεν τὰ ἀναγκαῖα· ἀπὸ τῆς πολλῆς λάσπης ἀπόστασαν τὰ κτήνη.

Εἶτα ἐφεξῆς ἤλθαμεν εἰς τζιφλίκι Κιναλιόγλου, εἰς Γιαγοδίνα, εἰς Πατρίνιτζαν καὶ εἰς παλάγγαν τοῦ Χασάν-πασα τῇ κ' 'Απριλίου.

Εἰς αὐτὰ τὰ κονάκια εἴχαμεν στενοχωρίαν, κακοτοπίες, στενώματα. Διαβαίνοντες διὰ λόφων καὶ νερῶν, ἀπόμειναν κτήνη πολλά. Ἔλειψε τὸ ψωμί, ἀκρίβηνε τὸ κριθάρι ἕως εἴκοσι ἄσπρα τὸ γέμι, ἐσυνέβησαν φόνοι λῃστῶν. Ὑπὸ τοὺς λόγγους πολλοὶ ζητοῦντες καλοτοπίαν ηὗραν τὸν λάκκον. 'Εν τῇ ῥηθείσῃ παλάγγᾳ εὑρέθησαν τὰ ἀναγκαῖα. Ἦλθαν γραφὲς παρὰ τοῦ σερασκέρη, μηνύουσαι τὸν θόρυβον τῶν Γερμανῶν, τὴν ἄωρον ἐπιχείρησιν τῆς πολεμικῆς ἑτοιμασίας, τὸν ἐρχομὸν τοῦ καίσαρος εἰς τὸ λεγόμενον Ταουσάν-δδασί.

Εἰς τὰ ῥηθέντα μεζίλια ὁ βασιλεὺς φέρνοντας πλῆθος ῥαγιάδων ἐκυνήγα μὲ πολλὴν ἀθυμίαν τῶν μεγιστάνων, δυσχεραίνοντας εἰς τὸν μάταιον κόπον.

'Εφεξῆς δὲ ἤλθομεν εἰς Μενζίλ-κολάρ καὶ εἰς Μενζίλ-χισαρτζίκι ἐν τῷ Παραδουνάβῳ, καὶ τῇ κγ' 'Απριλίου ἤλθομεν εἰς Μπελιγράδιον. 'Εκονεύσαμεν εἰς τὸ ἐδῶθεν μέρος. Ὁ βασιλεὺς ἦλθεν εἰς τὸ ὀτάκι του μὲ μεγάλο ἀλάϊ καὶ μὲ πολλὴν παράταξιν. Ὅμως ἐσυνέβη εἰς τὴν στράταν νὰ χάσῃ ἕνα τζεχερὶ κουμπὶ καὶ νὰ τζακισθῇ τὸ ἕνα μέρος τοῦ σεργουτζίου του· τὸ κουμπὶ δὲ εὑρέθη μετὰ πολλὴν ζήτησιν. Εἰς τὸ Μπελιγράδιον ἐδιαλαλήθη ὀτουράκι. Ὁ ζαχερὲς ἦτον πολλὰ ἀκριβός, τὸ ἀλεῦρι ἄσπρα 150 τὸ κοιλό· τὸ παξιμάδι ἦτον παράδες 4, τὸ ῥίζι ἄσπρα 200· ἀραμπᾶδες ὀλίγοι. 'Εδόθησαν κονάκια μὲ γιαφτέδες. 'Εδιωρίσθη νὰ μείνῃ ὁ βασιλεύς. Ἔγινε καϊμακάμης ὁ Καρὰ-'Ιμπραΐμ-πασας, δεφτερντὰρ-βεχίλης ὁ Σιλικτάρ, κιατούπης ὁ Ῥαμαδὰν-ἐφέντης, ῥεῒς-καϊμακάμης ὁ μπεϊλικτζῆ Νασμὶ-ἐφέντης, νισαντζῆς τοῦ οὐρδίου ὁ Τζεμ-ζαδές.

Τῇ κγ' τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἐπροσκύνησαν τὸν βασιλέα οἱ ἐλτζῆδες τῆς Οὐγγρίας, ἀπὸ μέρος τοῦ κράλη ὁ Πέτρος Φραγγέλιος, ἀπὸ μέρος τῶν ἐγκρίτων ὁ Στέφανος Συρμάϊος, καὶ ὁ Οὐρπέζιος ἀπὸ μέρος τῶν ἀσκερλήδων. Ἔδωκαν πεσκέσι τοῦ βασιλέως φλωρία χιλιάδες πέντε. Ἔβαλαν δεκαὲξ καβάδια.

ΜΑΪΟΣ.

Μαΐου α' ἐκίνησεν ὁ 'Αλή-αγας μὲ τὸν Τουνίγη καπικεχαγιᾶ, καὶ ὑπάγει νὰ καλέσῃ τὸν κράλη, τὸν Τεκελῆ, νὰ ἔλθῃ νὰ ἀνταμώσῃ τὸν ἐπίτροπον, μὲ γράμμα τοῦ ἐπιτρόπου καὶ μὲ δύο χρυσᾶ καβάδια.

Τῇ γ' τοῦ αὐτοῦ ἐπῆρεν ὁ ἐπίτροπος τὸ σαντζάκι-σερίφι μὲ μεγάλην παράταξιν. 'Εδιζιλδίσθηκαν ἑκατέρωθεν τὰ τάγματα ὅλα τῶν φουσάτων, καὶ μὲ βασιλικὴν ἑτοιμασίαν ἐπῆγε καὶ ἦλθε.

Τῇ δ' τοῦ αὐτοῦ ἐπροσκύνησαν οἱ Ῥαγουζαῖοι καὶ οἱ Δομπροτζινλῆδες τὸν αὐτοκράτορα πόρρωθεν εἰς τὸ ὀτάκι, ἔσω τῆς θύρας προσπεσόντες. Ἔδωκαν οἱ Ῥαγουζαῖοι πεσκέσι χαρέδες δολούκια δέκα, κουμάσια δολούκια δεκαοκτώ, κατιφὲ δολούκια δύο, τῷ δὲ ἐπιτρόπῳ ἀτλάζι δολούκια εἰκοσιτέσσαρα καὶ ἕνα κατιφέ, τζόχες τρεῖς, κηρία μικρὰ 32, κουτία κουφέτα 30, ζάχαρι κεφάλια 60. Ἔβαλε μόνος ὁ ἐλτζῆς ἕνα καβάδι εἰς τὸν βασιλέα καὶ τρία εἰς τὸν ἐπίτροπον.

Οἱ Δομπροτζινλῆδες ἔφεραν τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ ἐπιτρόπῳ ἀπὸ ἁμάξι μὲ τρία ἄλογα ἀπὸ ἕνα παστάδι τζόχα, ἀπὸ δώδεκα ψωμία καὶ ἀπὸ ἕνα σπαθὶ ἀσιμένιο.

Τῇ ς' τοῦ Μαΐου ἐπέρασεν ὁ ἐπίτροπος καὶ τὸ οὐρδὶ τὸν Σάουδον ποταμόν, καὶ ἐκόνευσεν εἰς Μενζίλι-Ζεμοῦνι λεγόμενον. 'Επέρασε μὲ μεγάλην παράταξιν. Εἰς τὸ Μπελιγράδι ἔδειξεν ἀλάϊ ὁ 'Εμίρ-πασας καὶ εἶχεν ἀνθρώπους ἑπτακοσίους.

Ὁ Πελίμπεγις Χουσεΐν-μπεῒς εἶχεν ὡς πεντακοσίους ἀνθρώπους.

Ὁ 'Ανατολῆ-μπεγλέρμπεϊς 'Οσμαν-πασόγλους εἶχεν ὡς 1500 ἀνθρώπους.

Ἔτι ἔδειξεν ἀλάγι ὁ Διαμπεκιρίου Καρὰ-Μεχμέτ-πασας, ὁ Ῥασίου κεχαγιᾶ 'Αχμέτ-πασας. Ὁ Διαρμπεκιρίου εἶχε 2500 ἀνθρώπους, ἀμὴ ἔκαμε πολὺ ζουλοῦμι καὶ εἶχε πολλοὺς σκιαεττζῆδες. Ὁ βασιλεὺς ἤθελε νὰ τὸν σκοτώσῃ, ὅμως ἐγλύτωσε διὰ μεσιτείας τοῦ ἐπιτρόπου.

www.dacoromanica.ro

Ἔτι ἔδειξεν ἀλάγι ὁ Σιλίστρας Μουσταφά-πασας. Εἶχε καὶ αὐτὸς πολλοὺς σικιαεττζῆδες. Ἀπὸ τοὺς πλησιωτέρους πασᾶδες Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ἦλθον πολλοὶ σικιαεττζῆδες.

Τῇ ι' τοῦ Μαΐου ἐκίνησαν οἱ Μαντζιαρλῆδες, ἀφοῦ ἐφίλησαν χέρι τοῦ ἐπιτρόπου καὶ ἐφόρεσαν ἕνδεκα καβάδια καὶ τοὺς ἐδόθησαν δωρεὰ ἀσλανία 500.

Ὑπάγει ὁ Ῥετζέπ-μπεΐς, πρώην ἀσαγᾶ-μπουλοὺκ-αγασί, νὰ κράξῃ τὸν κράλη τῆς Ἐρδελίας.

Ὁ βασιλεὺς ἦλθε τρεῖς φορὲς εἰς τὸ κιόσκι τοῦ ἐπιτρόπου, τὸ ὂν εἰς τὸν λόφον ἐπάνω τοῦ Σάβα, καὶ ἐκεῖθεν ἔκαμε τὰ ἀλάγια σεργιάνι.

Εἰς τὰ τέλη τοῦ ὀτουρακίου ἄρχισε νὰ φθηναίνῃ ὁ ζαχερές. Ἔγινεν ὁ καχβὲς ἑκατονπενῆντα ἄσπρα, τὸ ῥίζι ἑνάμισυ γρόσι, τὸ ἀλεῦρι ἡ ὀκὰ τέσσαρα ἄσπρα, ἀρνία πολλὰ καὶ φθηνά.

Τὰ μαντᾶτα ὁποῦ ἦλθαν εἰς τὸ Μπελιγράδι ἦτον πῶς ὁ καῖσαρ ἦλθεν εἰς τὸ Ταουσάνὀβασί, πλησίον τοῦ Ποζονίου, νὰ θεωρήσῃ τὰ ἀσκέριά του· πῶς ἦλθε πρῶτον ὁ Χερμάνος, τοῦ Παδὲν ὁ περσιδέντες, καὶ ἐθεώρησε τὰ ἀναγκαῖα τοῦ Γιανικίου· μετὰ ταῦτα ἦλθε καὶ ὁ καῖσαρ ἀτός του καὶ ἐστάθη μίαν ἡμέραν εἰς τὸ Γιανίκι, ἄλλην εἰς τὸ Κομαράνι· πῶς γίνονται ἑτοιμασίες καὶ σύναξες ἀσκερίου, πῶς ἦλθον μερικὰ ἀσκέρια Λέχικα μετὰ τοῦ στρατιγοῦ Λουπομιρσκίου εἰς τὰ Καρπάθια ὄρη, συναγμένα μὲ ἄσπρα τῶν Νεμτζῶν πρὸς βοήθειαν αὐτῶν.

Ἐδῶ ἦλθαν οἱ ἀγᾶδες ἀπὸ τὰ Σερχάτια, ἀπὸ τὴν Ἀγρίαν, ἀπὸ τὴν Ποῦδαν, ἀπὸ τὸ Στόλνι-Μπελιγράδι, ἀπὸ τὴν Κανίζαν, Παλόταν, Πουπόφτζαν, Σίκλοδο καὶ ἀλλαχόθεν· τοὺς ὁποίους ἐπροσκάλεσαν καὶ ἐρώτησαν τοὺς δρόμους καὶ διὰ τὰ κάστρα τῶν Νεμτζῶν εἰς κάθε σερχάτι ποῖα εἶναι καὶ πῶς ἔχουσι· μάλιστα ἐξετάσθησαν οἱ Κανιζάχηδες καὶ τοὺς ἐρώτησαν τὸ Κιρίντι ἂν εἶναι δύσκολον πέρασμα, καὶ ἀπεκρίθησαν ἀρνούμενοι, καὶ διὰ τὴν Κοπράνιτζαν καὶ ἄλλα κάστρα τοῦ Χαρβατίου.

Ἔγινε μεγάλο τακαγιοῦτι διὰ νὰ σταλθοῦν εἰς τὸ Ὄσεκι οἱ ζαχερέδες καὶ τὰ τοῦ τζεπχανέ. Ἦλθε γράμμα τοῦ περσιδέντε τοῦ καίσαρος ὀνειδιστικὸν καὶ ζητῶν νὰ πάγῃ ὀπίσω ὁ Καπράρης ἰντερνούτζιος.

Τῇ ια' ὑπάγει τὸ τοῦγι τοῦ γιανιτζάραγα καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἐκίνησε εἰς τὸ ὀτζάκι τῶν γιανιτζάρων. Ὑπάγει καὶ ὁ Νέμιτζας ὁ ἐλτζῆς καὶ ὁ καπικεχαγιᾶς μαζί.

Τῇ ιγ' ὑπάγει τὸ τοῦγι τοῦ ἐπιτρόπου καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἐκινήσαμεν πρὸς τὸ Ὄσεκι. Ἐκονεύσαμεν εἰς κονάκι λεγόμενον Βότικαν, διεστηκὸς ὥρας τέσσαρας. Εἴχομεν τὰ ἀναγκαῖα ἱκανῶς, ἦτον δὲ πηγάδια ἱκανὰ διὰ χρῆσιν.

Τῇ ιε' τοῦ αὐτοῦ ἐκονεύσαμεν εἰς κονάκι λεγόμενον Πάρκα, διεστηκὸς ὥρας τέσσαρας ἢ πέντε. Ἦτον καὶ πηγάδια, καὶ οὐ πόρρω ἀπῆν ὁ Σάουδος ποταμός. Εἴχομεν αὐτάρκειαν τῶν ἐδωδίμων, μάλιστα διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κράντορος εἴχαμεν πολλὴν ἄδειαν, καὶ εἰς τὰ δύο κονάκια στράτες εὐρύχωρες, κάμποι, χορτάρι πολύ.

Τῇ ις' ἤλθομεν εἰς Πάρφαν, διεστηκυῖαν ὥρας τέσσαρας.

Τῇ ιζ' εἰς Μητρόβιτζαν, διεστηκυῖαν ὥρας τρεῖς. Κεῖται παρὰ τῷ Σαούδῳ, πολύοικος οὖσα, καὶ τῶν ἀναγκαίων εἶχε πλησμονήν, ὥστε ὁποῦ πολλοὶ ηὗρον ζαχερὲ φθηνότερον παρὰ τὸ Μπελιγράδι. Τὸ ἀλεῦρι εἶχεν ἄσπρα τρία, τὸ παξιμάδι δώδεκα. Εὐρυχώρως ἐκάμαμεν δύο ἡμέρες ὀτουράκι. Ἐκεῖθεν ἀπεδιώχθη ὁ Χασάνης καὶ ὁ μητρυιὸς αὐτοῦ καπετὰν Ζανέτος δι' ὑποψίαν τζασιτῶν.

Τῇ ιθ' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς Κοκοβίτζαν, διεστηκυῖαν ὥρας τέσσαρας. Ἔκαμε σφοδρότατον σαγανάκι. Ἔβρεξεν ὑπέρμετρα μὲ σφοδρὸν ἄνεμον, ὁποῦ ἔπεσε τὸ λεϊλὲκ-τζαδίρι, τὰ σοκάκια τοῦ πασᾶ καὶ ἄλλων πολλῶν τζαδίρια. Μὲ βροντὲς πολλὲς ἕνα ἀστροπελέκι ἐκτύπησε τὸν Ἀπτουλατίφ-αγα, τὸν ἀπὸ Ταττάρων, καὶ ἐσκότωσεν αὐτὸν καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ δοῦλον, τὶς δὲ μεταξὺ κείμενος ἀσθενὴς ἔμεινεν ἀπαθής. Εὑρέθη τοῦ Ἀπτουλατίφ-αγα τὸ καλπάκι καὶ τὸ μέσι κατακαμένον, τὰ δὲ λοιπὰ αὐτοῦ μέλη ὅλα γερά.

Τῇ κ' ἤλθομεν εἰς τὸ Βαρνίκι, διεστηκὸς ὥρας ἕξ.

Τῇ κα' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς τὸ Βουλκόβαρ, οὖσα παλάγγα τειχόκτιστος παρὰ τῷ Δουνάβει, διεστηκὸς ὥρας τέσσαρας. Ἔβρεξεν ὀλίγον, ὅμως εἰς τὰ κονάκια αὐτὰ κατὰ τὸ μέρος τὸ δυτικόν, σκοτεινιάζοντας ὁ οὐρανός, τὰ σύγνεφα ἦτον πολλὰ ζοφώδη καὶ οἱ ἀστραπὲς ξιφοειδεῖς.

Τῇ κβ' ἤλθομεν εἰς τόπον λεγόμενον Δίλ, παρὰ τῷ Δουνάβει, διεστηκὼς ὥρας τέσ-

www.dacoromanica.ro

σαρας. Εἰς τὰ ῥηθέντα κονάκια εἴχαμεν τὰ ἀναγκαῖα εὐρυχώρως. Εἰς τὸ κονάκι τοῦ Βουλκαρίου μὲ ἐφύλαξεν ὁ Κύριος ἀπὸ μέγαν κίνδυνον, ἐστόντας καὶ νὰ ξιππασθοῦν ὅλα τὰ ἄλογα καὶ νὰ ὁρμήσουν ὅλα τὰ ἄλογα τοῦ ἀραμπᾶ χωρὶς ἀραμπατζῆ. Τὸ παιδὶ ὁποῦ ἄλλαζε τὲς φουστανέλλες μου, ἐπατήθη ἀπὸ τὸν ἀραμπᾶ, ἀμὴ δὲν ἐβλάβη.

Ὁ δεφτερδάρης ἔστοντας καὶ νὰ ἐδιάβη ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ Μπελιγράδι εἰς τὸ Ὄσεκι, ἦλθεν εἰς τοῦτο τὸ μεζίλι ὀπίσω· ἐπῆγε δὲ διὰ ἑτοιμασίας ζαχερὲ καὶ μουχημάτων. Ἕνα καΐκι μεγάλο μὲ μπαροῦτι ἐβούλησε, τὰ δὲ ἄλλα κατευωδώθησαν εἰς τὸ Ὄσεκι.

Τῇ κγ' ἤλθομεν εἰς Ὀσέκιον παρὰ τῷ Δράβῳ ποταμῷ, ὁποῦ ἡ μεγάλη γέφυρα. Ἐμπῆκεν εἰς τὰ τζαδίρια ὁ ἐπίτροπος μὲ μεγάλο ἀλάϊ, ὅμως ἐπρόσταξε νὰ σταθοῦν οἱ πασᾶδες εἰς τὸ σελάμι κατὰ τὴν τάξιν ὁποῦ ἐκάλει ὁ καιρὸς τοῦ φετχίου καὶ τῆς ὑποτάξεως τοῦ ἀγιαλετίου αὐτῶν, ὄχι κατὰ τάξιν τοῦ παγέ· ἤγουν ὁ Διαρμπεκὶρ Καρὰ-Μεχμὲτ-πασας εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος, εἰ καὶ ὁ βεζίρης ἐστάθη ὁλοΰστερον καὶ ὁ Ζὴ-πασας εἰς τὸ δυτικὸν μέρος, ὄντας ὁ Μουσταφὰ-πασας βεζίρης· καὶ αὐτὸς ἐστάθη εἰς τὸν ὕστερον τόπον καὶ ἐπροηγήθησαν πολλοί, ὄντες δύο τουγίων, ὁ Κιουταχιγὲ-πασασὶ τῆς Ἀνατολῆς ὄντας Ὀσμαν-πασόγλους Ἀχμὲτ-πασας. Εστάθη εἰς τὸ δεξιὸν καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν ὁ Ῥούμελη-μπεγλέρμπεϊς Χασὰν-πασας, ὅτι ἐρωτήθη περὶ τούτου ὁ ἐπίτροπος καὶ ὥρισεν ὅτι ἔτζι ἐδιώρισεν ὁ βασιλεὺς μὲ χάτι-σερίφι εἰς τὸν καιρὸν τῆς Καμενίτζας.

Τῇ κε' ἔδειξεν ἀλάϊ ὁ Ῥούμελη-μπεγλέρμπεϊς μὲ τοὺς ἀλαΐμ-πέϊδες καὶ μὲ τοὺς τιμαρλῆδες τῆς Ῥούμελης, καὶ κατόπι μετὰ τὸ μεσημέρι πολλοὶ σαντζὰκ-μπέϊδες καὶ Ὀνιλὶ-Ἀλῆπασας. Ἔγινε διβάνι· ὁ ἐπίτροπος ἐκάθισε μὲ καλεβί, ὁ ῥεΐζ-ἐφέντης καὶ ὁ τζαούς-πασις μὲ σελίμι, καὶ ὁ μουχζούρ-αγας καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ διβανίου κατὰ τὴν τάξιν τῶν σαντζὰκ-μπεΐδων. Κατὰ τοὺς ἀνθρώπους τους τοὺς ἐδόθηκαν ἢ ἕνα, ἢ δύο, ἢ τρία καβάδια.

Τῇ κϛ' Μαΐου εἰς τὸ Ὄσεκι ἐδόθη ὁ λουφές. Ἐστρώθησαν οἱ κεσέδες εἰς τὸ σαϊβάνι ἀποκάτω. Ἐκάθισεν ὁ ἐπίτροπος μὲ σελίμι εἰς τὸ σκαμνί, ὁ δεφτερδάρης, ὁ ῥουζναμετζῆς, ὁ ῥεγὶς-ἐφέντης, ὁ τζαούς-μπασις μὲ σελίμια, μὲ φερεντζέδες. Ἦλθεν ὁ κουλ-κεχαγιασὶ μὲ μικρὴν κοῦκαν, ὁ γενιτζὲρ-ἐφέντης μὲ σελιμί, ὁ μπας-τζαούσης, ὁ μουχζούρ-αγας μὲ τὸ κισπέτι τους. Ἐστάθησαν δεξιά, ζερβιά· ἐδιζιλδίσθηκαν οἱ τζορβατζῆδες ὅλοι. Εἶπεν ὁ ῥουζναμετζῆς τὴν ποσότητα· ἐμετρήθη μεγάλη, κρατῶντας τοὺς ὀδᾶδες, καὶ ἁρπάχθη ἀπὸ κάθε ὀνδᾶ· τρέχοντας ἐφίλησε τὴν ποδιὰν καὶ ἐξῆλθον. Εἶτα καὶ τῶν ἄλλων ταγμάτων ἦλθον οἱ κεχαγιᾶδες μὲ τοὺς κιατούπηδες αὐτῶν καὶ ἐπῆραν τὸ ἀνάλογον αὐτῶν, καὶ τέλος ἐφόρεσαν καβάδια ὁ δεφτερδάρης, ὁ ῥουζναμετζῆς καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τὸ σύνηθες τοῦ διβανίου. Τόσον μόνον, πῶς ἦλθαν οἱ ἀγᾶδες· ἀλλὰ οἱ κεχαγιᾶδες τῶν ὀτζακίων καὶ φαγὶ δὲν ἦτον, ἦτον δὲ πλῆθος πάμπολυ γιανιτζάρων. Μετέπειτα ἐδόθη λουφὲς τῶν σπαχήδων καὶ τῇ ἑξῆς ὁμοίως.

Τῇ κη' τοῦ αὐτοῦ ἐλαλήθη ὁ Νέμτζος ὁ ἰνδερνούτζιος Ἀλπέρτος Καπράρης εἰς τὴν πόρταν. Τοῦ ἐδόθη ἡ ἀπόκρισις τῆς γραφῆς τοῦ περσιδέντε Ἑρμάνου τοῦ Παδέν, ἐπιτρόπου τοῦ καίσαρος, καὶ ἐγιολαδίσθη. Ὥρισεν ὁ ἐπίτροπος, ὅτι ἡ βασιλικὴ πόρτα εἶναι ἀνοικτή. Ἔμεινεν ὁ δερεδέντες Κούνιτζες εἰς τὴν πόρταν. Ἐδιωρίσθη νὰ ὑπάγῃ μαζί του ὁ Ἀτλῆμπεϊζαδές, ὄντας ἰστολνίμπεϊς· δὲν ἔβαλε καβάδια. Ἔγινε δὲ διβάνι, ἔξω ὄντας πλῆθος πολὺ δελήδων καὶ ἀγάδων. Κατόπιν ἐπῆγε Ταταρης καὶ ἐκράτησε τὸν ἐλτζῆν εἰς τὸ Μιχάλτζι, καὶ ἐγίνη ταγίνι ὁ Σκενδεριέμπεϊς καὶ ἐγύρισεν ὀπίσω ὁ Ἀτλῆ-μπεϊζαδές.

Τῇ λα' Μαΐου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἦλθεν ὁ κράλης τῆς Μαντζαρίας εἰς τὸ Ἐρτοῦτσκελεσί, περνῶντας τὸν Δούναβιν ἀπὸ Σομπόρ. Ἐπῆγεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ὁ Δελῆ-πασας, ὁ Γγινουλῆ-ἀγασὶ μὲ τοὺς δελῆδες καὶ σεϊμπάνηδες τοῦ πασᾶ, ὁ σιλικὰτ-ἀγασὶ Ὀσμὰν-αγας, καὶ ἀντὶ τοῦ σιαοὺς-ἀγασὶ-σπαχιλὰρ-αγα, ἀσθενοῦντος μικρόν, ἐπῆγεν ὁ σπαχιλὰρ-κεχαγιᾶς. Ἦτον καὶ ὁ σιλικτὰρ-κεχαγιᾶς καὶ ὁ τζιαοὺς-πασις μὲ πολλοὺς τζιαούσηδες. Εἰς τὸ μισόστρατον ἔγινεν ἡ ἀπάντησις ἐμοῦ τοῦ δραγουμάνου, προϋπαντήσαντος αὐτόν, καὶ μέσα εἰς τὸ ἀμάξι συνομιλήσαντες ἄμφω ἱκανά, μάλιστα τὰ περὶ τὴν ἀντάμωσιν. Εἶτα ἔφθασε τὸ ἄλογον, ὁποῦ ἔστειλεν ὁ ἐπίτροπος, κίρικο δονιδισμένο, καὶ ἐξεπέζευσεν καὶ ἐκαβαλλίκευσεν. Εἶτα ἔγινεν ἐπάνω εἰς τὰ ἄλογα ἡ ἀπάντησις καὶ ὁ χαιρετισμός, καὶ ἐγὼ μὲν ἦλθον ἐμπρός· ἦλθε δὲ μὲ τὸ ἀλάγι

www.dacoromanica.ro

κατόπι ἴσια εἰς τὴν πόρταν ὁ κράλης μὲ τὸ ἀσκέρι του. Ἦτον ὡς πεντακόσιοι ἄνθρωποι πεζοὶ καὶ ἱππεῖς. Προώδευον οἱ ἄνθρωποί του, κατόπιν ἤρχοντο οἱ ἄρχοντές του μέσον ἕκαστος δύο τζαούσηδων, ὁ Μαναῖος κόμης, ὁ Παρκότζιος, ὁ Πετούϊος κόμης, ὁ Πετρότζιος καὶ ἄλλοι πολλοί· κατόπι ὁ κράλης μέσον τῶν δύο τζαουσπασήδων καὶ σιλικτὰρ-ἀγασί. Ἐξεπέζευσαν ἔξω, παίζοντες οἱ τρουμπέτες τους καὶ ἔχοντες ἀνοικτὰ τὰ μπαϊράκια. Εἶτα εἰσῆλθον ἕως ἑβδομῆντα. Ἐκάθισεν ὁ κράλης εἰς ἕνα σκαμνὶ κατιφένιο, ὄντας μέγα διβάνι σωστόν. Εἶτα ἐξερχομένου τοῦ ἐπιτρόπου μὲ καλεδὶ καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων τοῦ διβανίου μὲ σελίμια (ὁ σιλικτὰρ-ἀγασὶ ἐκατέβη εἰς τοῦ κεχαγιᾶ), ἀνέστη ὁ κράλης καὶ ἐπροσκύνησεν. Ἔκατζεν ὁ ἐπίτροπος εἰς τὴν μέσην τοῦ μινδερίου, εἰς τὸ οὐτζ-διρεκλί· ἐφίλησε τὴν ποδιά του ὁ κράλης· τὸν ἐπρόσταξε νὰ καθίσῃ, πάλιν τὸν ἐπροσκύνησε φιλῶντας τὴν ποδιά του, εἶτα ἐκάθισεν. Ὥρισεν ὁ ἐπίτροπος τὸ χοσγκελτὶν καὶ ἐρώτησε τὴν κατάστασιν αὐτοῦ· ἀνέστη δὲ καὶ εἶπε τὸν χαιρετιστικὸν λόγον, εἶτα πάλιν ἐφίλησε τὴν ποδιὰν καὶ ἐκάθισε. Τὰ μεταξὺ ἦτον λόγια περὶ ὑποταγῆς μετ' εὐθύτητος. Εἶτα τὸν ἐφόρεσε γοῦνα μιντανέ, ἔβαλε καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἑβδομῆντα καβάδια. Τῶν ἓξ ἀρχόντων προεστῶν τὰ ὀνόματα ἐφώνησεν ὁ ρεΐζ-ἐφέντης, καὶ πάλιν φιλῶν τὴν ποδιὰν τοῦ ἐπιτρόπου ἀνέστη μὲ τὴν αὐτὴν παράταξιν καὶ τοὺς αὐτοὺς μεγιστάνους, καὶ τὸν ἐπήγαμεν πλησίον τοῦ ὀρδίου εἰς ἕνα μπακτζελίκι, ὄντας κουρδισμένες δύο τζέργιες, μία μὲ κουμάσια πολλὰ ὡραῖα καὶ ἑτέρα δεύτερη μὲ σοσάκια, καὶ ἕτερα τζαδίρια· καὶ ἐκεῖ ἐκατέβηκεν καὶ ἀπεχαιρέτησαν οἱ μεγιστᾶνες καὶ ἀνεχώρησαν, ὁμοῦ καὶ ἐγώ. Τοῦ ἐδόθησαν ταγίνι τὴν ἡμέραν κοιλὰ κριθάρι διακόσια, ψωμὶ τζίφτια πεντακόσια, χορτάρι ἀραμπᾶδες ἑπτά, μοσχάρια δύο, ἀρνία πέντε, βούτυρον ὀκάδες εἴκοσι, κηρία, μέλι, ὀρνίθια εἴκοσι, πρόβατα δέκα, βώδια ὀκτώ, ρίζι κοιλὰ πέντε, χῆνες καὶ διὰ λιανὴ ἔξοδον ἀσλανία χίλια, τὰ ὁποῖα τὰ ἐπῆγα ἐγώ. Τὸν ἔστειλε πεσκέσι ὁ ἐπίτροπος ψωμὶ χάσικον, σερμπέτια καβανόζια ὀκτώ, ὀρνίθια, χῆνες, πάπιες, βιτζέλια, ἀρνία, ζάχαρι, κηρία, ψάρια, βύσσινα, κεράσια. Τὸ ἄλογον τοῦ ἐπιτρόπου, ὁποῦ ἐκαβαλλίκευσε, τοῦ ἐχαρίσθη. Ἐπῆγα ἐγὼ καὶ ἔγινεν ὁμιλία ὅλωνῶν τῶν ὑποθέσεων μαζί μου. Εἶτα τῇ δευτέρᾳ

ΙΟΥΝΙΟΥ

ἦλθε κατὰ μόνας εἰς τὸν ἐπίτροπον, καὶ παρόντων τοῦ κεχαγιᾶ, τοῦ ρεΐζ-ἐφέντη, ἔγινε κοίνωσις τῶν ὑποθέσεων μαζί μου, μεταφράζοντός μου, καὶ τὸν ἐχάρισεν ὁ ἐπίτροπος ἕνα χαντζάρι. Εἶτα ἀνεχώρησε καὶ ἦλθε μετ' ἐμοῦ καὶ μὲ τὸν Ἀλή-αγαν, καὶ πάλιν μαζί μας ἀνῆλθε.

Τῇ δ' τοῦ Ἰουνίου ἦλθε μὲ τοὺς ἄρχοντές του καὶ ἐφίλησε χέρι, καὶ ἐφόρεσε αὐτὸς γοῦναν μὲ μιντάνι καὶ οἱ ἄνθρωποί του σαράντα καβάδια. Ἐδιωρίσθη γεδικλὶ-μουτεφερακᾶς νὰ ὑπάγῃ μαζί του. Τοῦ ἐδόθη ὁρισμὸς διὰ τὰ ἀναγκαῖα τῆς στράτας. Πρὸ τῆς ἀνταμώσεως τῆς ὕστερης ἔστειλε τῷ ἐπιτρόπῳ δύο ἄλογα, τὸ ἕνα κοῦλα, τὸ ἄλλο κίρικο, περγίρια ὑπερμεγέθη, τὸ ἕνα δοναδισμένον, τὸ δὲ ἄλλο γυμνόν. Ἦτον τὸ ἀράκτι καὶ ἡ ἀπαγὴ μὲ ρουπία τζεβχερί, καὶ δύο ὧρες (εἶχον διαμάντια) καὶ δύο τεψιὰ ἀσημένια, καὶ τρεῖς κοῦπες καὶ δύο τουφέκια· καὶ τῶν μπέϊδων ἀπὸ μίαν ὥραν καὶ δύο τζακμαλίκια τοῦ καθενός. Ἐφόρεσαν καβάδι δύο προεστοὶ καὶ ἐγώ· καὶ τῶν ἀνθρώπων του ἐδόθη μπακσίσι. Ἀφοῦ ἐπεράσαμεν τὸ Ὀσεκκιοπρουσί, τῇ πέμπτῃ Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, τῇ ιθ' τοῦ Τζεμαζιουλαχιρίου, καὶ ἐκονεύσαμεν εἰς Τάρτα, ἦλθε καταμόνας καὶ ἀντάμωσε τὸν ἐπίτροπον τὸ πουρνό. Εἰς τὸ κιοπρὶ τοῦ Ὀσεκίου ἔγινεν εἰς τὸ πέρασμα κόπος πολύς, ὄντας τὸ κιοπρὶ χαλασμένον, καὶ ἐκόπηκε καὶ ἐπνίγηκαν μερικοὶ ἄνθρωποι. Καὶ εἰς τὴν Τάρταν ἔγινεν ὀτουράκι μία ὥρα.

Τῇ ζ' Ἰουνίου ἤλθομεν εἰς Πουρνιβάρι, διεστηκὸς ὥρας τέσσαρας. Τὸ παλαιὸν κιοπρὶ ἦτον σάπιο, τὸ νέον δὲν ἦτον ἀποσωμένον (τίς διηγήσεται τὸν θόρυβον, τὴν θλῖψιν, τὸν ἀγῶνα τῆς διαβάσεως; εἰς κανένα γεφύρι δὲν ἔγινε), καὶ δὲν ἠμπόρεσαν νὰ περάσουν τὰ ἀσκέρια, ἀλλὰ ἔγινε μεγάλο σικλέτι, ὡς οὐδέποτε ἐσκοτώθησαν τόσον πολλοί.

Τῇ η' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς Μιχάτζιον, διεστηκὸς ὥρας ἕξ, μετὰ εὐρυχωρίας, μὴ οὔσης γεφύρας.

www.dacoromanica.ro

Τῇ θ' ἤλθομεν εἰς Μπατοσέκ, διεστηκὸς ὥρας τέσσαρας. Ἐπεράσαμεν μετὰ στενοχωρίας τὰ γεφύρια.

Τῇ ι' ἤλθομεν εἰς Σικσάρ, διεστηκὸς ὥρας τέσσαρας. Ἐπεράσαμεν μὲ μεγάλην στενοχωρίαν τὰ γεφύρια. Ἐκεῖ ἔπιασεν ὁ τζεπχανὲς καὶ ἐκάηκαν ὡς σαράντα ἁμάξια μπαροῦτι.

Τῇ ια' ἤλθομεν εἰς Πάκσα δι' εὐρυχωρίας. Ἐκεῖ ἐμαρτύρησεν ὁ Στόγγος τζελέπης, φονεύσας ἕναν τζελεπῆ, μὴ θελήσας ἐξομῶσαι.

Τῇ ιβ' ἤλθομεν εἰς Φουτβάρ. Ἐπεράσαμεν μετ' ὀλίγης στενοχωρίας τὸ παγάσι καὶ τὴν παλάγγαν. Διΐσταται ὥρας πέντε. Ἔγιναν ταγίνι χαραούλια μπέϊδες. Σήμερον ἐκίνησαν οἱ Οὔγγροι εἰς τὴν Πόλιν.

Τῇ ιγ' ἤλθομεν εἰς Τζαν-κουταράν, διεστηκὸς ὥρας πέντε, μετ' εὐρυχωρίας· ἦλθε καὶ ὁ Σερμπάν, βόδας Σάλτης, εἰς τὸ ὀρδίον.

Τῇ ιδ' ἤλθομεν εἰς Πακόσταν, διεστηκυῖαν ὥρας τέσσαρας, μετ' εὐρυχωρίας.

Τῇ ἐπιούσῃ ἤλθομεν εἰς τὸ Ἰστόλνι-Μπελιγράδιον καὶ ἔγινε μεγάλο ἀλάϊ, τόσον ὑπερθαύμαστον, ὁποῦ ἀποροῦσε νοῦς ἀνθρώπινος, μπουλούκια-μπουλούκια τῶν πασάδων τὰ ἀσκέρια, παμπληθῆ καὶ καλῶς διατεταγμένα.

Τῇ ις' καὶ ιζ' ἔγιναν ὀτουράκι εἰς Στόλνι-Μπελιγράδι. Διΐσταται ὥρες ἑπτὰ ἀπὸ Τζὰν-κουρταράνι, ἀπὸ Πούδας ὥρας δεκατέσσαρας, ἀπὸ Γιανικίου ὥρας δεκατέσσαρας, ἀπὸ Βερνικίου ὥρας ὀκτώ· κάστρον δυνατόν, τριγυρισμένον μὲ νερὸν καὶ μὲ γκιόλι καὶ μπατακλίκι. Ἔχει δύο γεφύρια σηκωτά. Εἶναι κρεμισμένο εἰς ὀλίγες μεριγές, φύσει ὀχυρόν, παραβλεπόμενον δὲ τῷ ἔθει τῆς βασιλείας.

Τῇ ιζ' ἦλθεν ὁ χάνης καὶ ἀντάμωσε τὸν ἐπίτροπον, καὶ ἔγινε μέγας μουσαφερές. Ἡ δὲ τάξις ἦν τοιαύτη. Ἔξω εἰς τὸ μεγδάνι, ἑκατέρωθεν τοῦ λεϊλὲκ-τζαδιρίου, ἐστρώθησαν ἀπὸ τρεῖς ἀράδες φαγητὰ μὲ ἀκέρια βώδια καὶ ἀκέρια πρόβατα ψητά, καὶ ἕτερα παμπληθῆ εἴδη ἐδεσμάτων. Ἐπῆγε πρὸς προσκάλεσιν τοῦ χάνη ἀπὸ μέρος τοῦ ἐπιτρόπου μὲ τὸν καπικεχαγιᾶ τοῦ χάνη, τὸν Ἀμπιτίν-αγα, ὁ καφταντζῆ Χουσεΐν-αγας καὶ ὁ Ἀλῆ-αγας καπικεχαγιᾶς τοῦ Ἀπτῆ-πασα. Κατόπιν ἐπῆγε ὁ Σελίστρα-πασασὶ-βεζίρης Μουσταφᾶ-πασας καὶ ὁ Ἀνατολῆ-μπεγλέρμπεϊς Ὀσμαν-πασόγλους Ἀχμέτ-πασας, καὶ ὁ Ῥούμελη-μπεγλέρμπεϊς, ὁ Χασάν-πασας οἱ ὁποῖοι προϋπαντήσαντες αὐτόν, προηγουμένων τῶν δύο μπεγλερμπεΐδων καὶ συνοδοιποροῦντος τοῦ Μουσταφᾶ-πασα, ἦλθον. Παμπληθῶν δὲ Ταταρων προελθόντων καὶ ἑκατέρων εἰς ἁρπαγὴν ἑτοιμασθέντων πρὸ τοῦ διαβῆναι τὸν χάνην ἀτάκτως ὥρμησαν καὶ ἥρπασαν τὰ προκείμενα φαγητὰ μετὰ μεγάλης λαιμαργίας. Ἐρχομένῳ τῷ χάνῃ ἔξω τῶν σοκακίων τοῦ ἐπιτρόπου, ἐφ' ἱκανῷ διαστήματι προϋπήντησαν ὁ ρεΐς-ἐφέντης καὶ ὁ τζαούσπασις μὲ σελίμια, καὶ ὁ κεχαγιᾶς μὲ εἰθισμένον σαρίκιον· καὶ ἀποδόσαντες χαιρετισμόν, προηγουμένων αὐτῶν, ἦλθον ἕως τῶν σοκακίων, καὶ προηγουμένων πασάδων πεζῶν ἐναντίον τῆς παλαιᾶς τάξεως ἀπειρίᾳ τοῦ Μουσταφᾶ-πασα, ἀτιμάσαντος τὸν παγὲν αὐτοῦ καὶ πεζοῦ προελθόντος ἔμπροσθεν τοῦ χάνη. Ὁ δὲ χάνης ἦλθε καὶ ἐξεπέζευσεν εἰς τὸ μπασ-τζαδίρι, καὶ ἔβγαλε τὰ ὑποδήματά του, καὶ πηγαίνοντας πρὸς τὸ οὐτζ-δερεκλὶ ἐφάνη ὁ ἐπίτροπος προχωρῶντας ἀπὸ τὸν μπερδὲν τοῦ μπασ-τζαδιρίου δύο βάσεις, καὶ χαιρετισθέντες, προοδεύων ὁ ἐπίτροπος μετὰ τοῦ καλεδίου καὶ προηγουμένων αὐτοῦ τοῦ τσαούσ-πασι καὶ τοῦ ρεΐζ-ἐφέντη, τὸν δὲ χάνην βαστῶντας ἀπὸ τὸ κουλτούκιον ὁ κεχαγιᾶς καὶ ὁ καπιτζιλὰρ-κεχαγιασί, εἰσῆλθον εἰς τὸ οὐτζ-δερεκλὶ καὶ ἐκάθισαν ἀμφότεροι ὄχι εἰς τὲς κόχες, ἀλλ' εἰς τὴν μέσην τοῦ μιντερίου, ὁ μὲν ἐπίτροπος ἀριστερά, ὁ δὲ χάνης δεξιά, καὶ ὁ Νουραδὶν-σουλτάνος μὲ τρεῖς χανζαδέδες ἑκατέρωθεν. Ἐκάθισαν πρὸς δύο ἐπάνω εἰς χράμια. Καθίσαντες ὀλίγον καὶ προσφωνηθέντες τὰ περὶ τῆς ὑγιείας καὶ ὁδοιπορίας, ἤφεραν καφὲ μὲ ροδοζάχαριν, μὲ φελιντζιάνια, καθενὸς χωριστόν. Εἶτα ἀνεχώρησαν οἱ ὑπηρέται καὶ ἔμεινεν ὁ ἐπίτροπος μετὰ τοῦ χάνη, καὶ συγκαθεζομένων τῶν χανζαδέδων ἐσυνωμίλησαν ἱκανῶς, προτείνοντες τοῦ χάνη ἄγνοιαν τῶν μερῶν τούτων τῆς Νεμτζίας καὶ ὑποσχομένου τοῖς προστάγμασιν ὑποταγήν. Εἶτα ἐξῆλθον οἱ χανζαδέδες, ἔμεινε μόνον ὁ Νουραδῖνος. Ἔβγαλεν ὁ ἐπίτροπος τὸ καλεμὶ καὶ ὁ ρεΐζ-ἐφέντης τὸ σελιμί. Ἔφεραν τραπέζι, ἐκάθισεν ὁ ἐπίτροπος, ὁ χάνης καὶ ὁ Νουραδῖνος, ὁ ρεΐζ-ἐφέντης. Ἔκραξαν δὲ μετέπειτα καὶ τὸν δεφτερδάρην, παρὼν ὄντας. Μετὰ

www.dacoromanica.ro

τὸ τραπέζι καὶ τὸν καῖφὲ ἐπῆρεν ὁ κεχαγιᾶς τὸν Νουραδῖνον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν τζέργαν, ὁποῦ ἐκουρδίσθηκε πλησίον τοῦ ὀταχίου τοῦ ἐπιτρόπου διὰ τὸν χάνην, καὶ καθίσαντες μόνοι, ὁ ἐπίτροπος καὶ ὁ χάνης, ἐσυνωμίλησαν πάλιν ἱκανῶς. Εἶτα ἀπῆλθεν ὁ χάνης εἰς τὴν προητοιμασμένην τζέργαν καὶ ἔμεινεν ὁ ἐπίτροπος· ἐπῆρεν ἀπτέστι, ἐκίλδισε ναμάζι τοῦ μεσημερίου. Ἐπῆγεν ὁ κεχαγιᾶς καὶ ὁ ῥεΐζ-ἐφέντης καὶ ἔφεραν τὸν χάνην πάλιν εἰς τὸν ἐπίτροπον, ὃς προϋπήντησεν αὐτῷ ἐφ' ἱκανῷ διαστήματι. Ἦλθον δὲ καὶ ὅσοι ἦτον προσκαλεσμένοι εἰς τὸν μουσαβερέ. Ἐκάθισε δὲ ὁ ἐπίτροπος καὶ ὁ χάνης ὡς καὶ πρῶτον. καὶ ἀπὸ μὲν ἀριστερᾶς ἐπάνω εἰς τὸ μιντέρι ὁ Βανλῆ-ἐφέντης, κάτωθεν τοῦ μιντερίου ὁ Καρὰ-Μεχμὲτ-πασας βεζίρης καὶ Δαρμπεχὶρ-πασασί, γενίτζερ-ἀγασὶ Μουσταφὰ-πασας, ὁ γενίτζερ-ἐφέντης Μαχμοὺτ-ἐφέντης, ὁ κουλ-κεχαγιασί, ὁ τοπτζήμπασις, ὁ σαγ-κολ-αλαίμπεϊς καὶ ἕτεροι τινὲς ἀλαϊμπεΐδες τῆς Ἀνατολῆς· ἀπὸ δὲ τὸ μέρος τοῦ χάνη, κάτωθι τοῦ μιντερίου, ὁ Χουσεγὶν-πασας βεζίρης καὶ Σιαμ-πασασί, ὁ Σιλίστρα-Μουσταφὰ-πασας, ὁ Ἀνατολῆ-μπεγλέρμπεϊς, ὁ Ῥούμελη-μπεγλέρμπεϊς, ὁ Ἀχμὲτ-πασας τῆς Ἄδινας, ὁ δεφτερδάρης Χασὰν-ἐφέντης. Πλησίον τῶν εἰρημένων πασάδων οἱ ἀγᾶδες τῶν σπαχήδων καὶ ἕτεροι πασᾶδες, καὶ ὁ τζεμπετζίμπασις καὶ ὁ σολ-αλαΐμπεϊς. Καὶ ἐπρολόγισεν ὁ Βανλῆ-ἐφέντης περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ μουσαβερέ, καὶ ἔγινε συμβούλιον ποῖον κάστρον τοῦ Νέμτζα νὰ πολιορκηθῇ, καὶ διορισθέντος τούτου, πάλιν ἐπελόγησεν ὁ Βανλῆ-ἐφέντης καὶ ἐδόθη σερμπέτι καὶ μπουχοῦρι, καὶ ἀνεχώρησαν ὅλοι, πλὴν τοῦ χάνη. Πάλιν δὲ γενομένης μετ' αὐτοῦ ὀλιγοχρονίου ὁμιλίας, ἔβαλεν ὁ ἐπίτροπος τὸ καλεβί, ἐφόρεσαν τὸν χάνην τὴν σαμουρόγουναν μὲ τὸ χρυσόν, καὶ τὸν ἔζωσε τὸ τζοχερὶ σπαθὶ ὁ σιλικτάρης τοῦ πασᾶ. Ἐκάθισεν ὁ ἐπίτροπος κοντὰ εἰς τὸ μέσον διρέκι καὶ ὁ χάνης εἰς τὴν ἄκρην, ἐπάνω εἰς τὸ μακάτι, καὶ προσφωνοῦντος τοῦ ῥεΐζ-ἐφέντη ἐφόρεσαν οἱ χανζαδέδες χρυσᾶ καβάδια. Εἶτα δὲ ὁ διβὰν-ἐφεντησὶ τοῦ χάνη ὀνομαστὶ ἀναγινώσκοντας τὸ τεφτέρι ὁποῦ εἶχεν, ἤρχοντο ἕνας πρὸς ἕναν οἱ τοῦ χάνη καὶ ἔβαλαν καβάδια. Ἔλειπον δὲ πολλοὶ τῶν γεγραμμένων εἰς τὸ δεφτέρι καὶ ἐδόθησαν τὰ καβάδια αὐτῶν τῷ ἀδελφῷ τοῦ Ἀπιτὶν-αγα Μπεχὶρ-αγα. Ἦτον δὲ ἡ τοιαύτη ἀταξία καὶ ἔλλειψις τοῦ χάνη, ὁποῦ δὲν ἔφερεν ὅσοι ἦτον γεγραμμένοι εἰς τὸ δεφτέρι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐσηκώθη ὁ ἐπίτροπος καὶ ὁ χάνης εἰς τὰ ποδάρια. Ἔνδυσεν ὁ σιλικτάρ-αγας μὲ τὰ προητοιμασμένα τερκέσια τὸν χάνη, καὶ προοδεύσαντος τοῦ ἐπιτρόπου ἕως εἰς τὸν τόπον τῆς προϋπαντήσεως ἐπρόβγαλε τὸν χάνην, ὁ δὲ χάνης ἐκαβαλλίκευσεν εἰς τὸ μπας-τζαδίρι εἰς ἄλογον προπαρασκευασμένον εἰς δωρεὰν αὐτοῦ, καὶ προηγουμένων τοῦ ῥεΐς-ἐφέντη καὶ τοῦ τζαούς-μπασι, τοῦ κεχαγιᾶ πάλιν, ἕως εἰς τὸν τόπον τῆς προτέρας ὑπαντήσεως, ἐξῆλθεν ὁ χάνης καὶ μετὰ τῶν εἰρημένων πασάδων ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὀρδίον αὐτοῦ.

Τῇ ιη' Ἰουνίου ἤλθομεν εἰς χωρίον ἠφανισμένον, Μὸρ λεγόμενον, διεστηκὸς ὥρας τέσσαρας. Εἴχαμεν νερὸν ἱκανὸν καὶ καλόν. Ἦτον ἀντίκρυ ἡ Τζόβκα, Τούρκικη παλάγγα, καὶ εἰς τέσσαρας ὥρας διέστηκε τὸ Τζενίκι, καστέλλι τοῦ Ἐστερχαζίου, παλατίνου τῆς Οὐγγρίας.

Τῇ ιθ' ἤλθομεν εἰς Κισπίρι, διεστηκὸς ὥρας ἕξ. Ἐπεράσαμεν τὸ βουνὸν καὶ τὸ δάσος μὲ δυσκολίαν ὀλίγην. Ηὕραμεν δύο μπατάκια. Ἔβρεξε ῥαγδαίως, ἐσηκώθη σφοδρότατος ἄνεμος μὲ ταραχήν. Ἔφεραν ἐννέα κεφαλὲς οἱ σεϊπάρηδες τοῦ Μεχμὲτ-πασα. ὁ δὲ καπετᾶνος Γεώργιος Οὔγγρος τοῦ Σὰν-Μαρτίνου θέλοντας μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν πεντήκοντα στρατιωτῶν ἐκφυγεῖν, πόῤῥω χωρήσας τοῦ ὀχυρώματος, οἱ μὲν περὶ αὐτὸν ἅπαντες ἐφονεύθησαν, ὁ δὲ καπετᾶνος ἦλθε ζωντανός, λαβωμένος εἰς τὸ ποδάρι, καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν ἐδεσμεύθη. Ηὗραν δὲ οἱ Μουσουλμᾶνοι τὸ κάστρον ἔρημον, ἔχον ἱκανὴν ἑτοιμασίαν τροφῶν.

Τῇ κ' ἤλθομεν εἰς Πέρδεα τεσσάρων ὡρῶν, διεστηκὸς δὲ τοῦ Ῥάβα ποταμοῦ ὥρας τρεῖς. Ἀνήγγειλαν αἱ γλῶσσαι τοὺς Γερμανοὺς ὡς πεντήκοντα χιλιάδες πεζοὺς καὶ ἱππεῖς στρατοπεδεύεσθαι πέραν τοῦ ποταμοῦ Ῥάβα καὶ βούλεσθαι διειργεῖν τῆς διαπεραιώσεως τοὺς Ὀτμανούς.

Τῇ κα' ἤλθομεν εἰς Ῥάβαν ποταμόν. Εἴδομεν τὸ στρατόπεδον τῶν Γερμανῶν ἀντίκρυ· ἀλλ' οὐδὲν γενναῖον δρᾶσαν ἐπορεύθη εἰς Ὀβαρῖνον· παρὰ δὲ τὸ Γιαουρῖνον οὐδὲ κἂν πολλὰς βολὰς ἐποίουν.

Τῇ κβ' ἤρξαντο οἱ Τοῦρκοι ποιεῖν τέτταρας γεφύρας, οἱ δὲ Τάταροι παρὰ τῷ χωρίῳ Μάρκες διαπεράσαντες καὶ διώξαντες τοὺς Γερμανούς, εἶχον 60 Γερμανοὺς μετὰ τοῦ καπετάνου

www.dacoromanica.ro

αὐτῶν Κλαυδίου Μαρτίου, οἵτινες ἔμειναν εἰς φυλακὴν τῶν νώτων τοῦ στρατοπέδου· πολλοὺς δὲ τούτων ἀγαγόντες πρὸς τὸν ἐπίτροπον οἱ Τάταροι ἀπεκεφάλισαν αὐτούς.

Τῇ κγ' οὐδὲν ἐπίσημον ἐγίνετο, εἰ μὴ ὅτι ἐπιμελοῦντο τῶν γεφύρων ο Τοῦρκοι, οἱ δὲ Τάταροι λείαν πολλὴν καὶ ἀνδράποδα ἤγαγον ἐκ τοῦ πέραν τοῦ Ῥάπα.

Τῇ κδ' ἀνηγγέλθη τοὺς Γερμανοὺς διαπερᾶσαι εἰς νῆσον Κομαρῖνον· ἐστάλησαν δὲ τὰ γράμματα εἰς τοὺς ἐν Γιαουρίνῳ Οὔγγρους. Διωρίσθη δὲ εἰς ἅλωσιν Πάπας καὶ Βεσπερινίου ὁ Χασάν-πασας τῆς Δαμασκοῦ μετὰ τοῦ Ἀλή-πασα τῆς Ἀγρίας. Πρότερον δὲ ἑάλω ἡ Τάτα παρὰ τοῦ Χερσὲκ-πασασί· ἐδυσφόρουν δὲ ἐπὶ τούτοις οἱ Οὔγγροι, λέγοντες διαφθαρῆναι τὸν ἀχτιναμέ.

Ἦλθον δὲ 400 στρατιῶται τοῦ κράλη τῆς Οὐγγρίας, καὶ φορέσαντες καβάδια ἀπῆλθον εἰς τοὺς κομισαρέους τοῦ κράλη. ὁ δὲ Μεχμέτ-πασας τοῦ Διαρμπεκιρίου καὶ ὁ Μπεκίρ-πασας τοῦ Χαλεπίου καὶ ὁ Χαμίτ-πασας Χασάνης ἐστρατοπεδεύοντο ἄντικρυ.

Τῇ κε' ἐκάηκε τὸ Στριγόνιον ὅλον, τὸ κάστρον καὶ τὸ βαροῦσι ἀπαξαπλῶς.

Τῇ κς' ἔγινε σερδάρης ὁ Ἰμπραΐμ-πασας καὶ ἔμεινεν εἰς τὸ Γιανίκι μὲ 25 χιλιάδες Τούρκους καὶ δέκα χιλιάδες Τατάρους, διὰ νὰ φυλάγῃ τὲς στράτες.

Τῇ κζ' ἐκίνησε τὸ τοῦγι.

Τῇ κη' ἡμεῖς μὲ τὰ ἀσκέρια ἐκονεύσαμεν πέραν τῆς Ῥάπτζας, ὅπου οἱ Τατάροι ἔφεραν γλῶσσες, λέγοντες πῶς ἐτζάκισαν τὸ ἕνα μέρος τοῦ ταμπούρου· ἦτον δὲ ὡς εἴκοσι γλῶσσες, στρατιῶται φύλακες καταλιπόμενοι· τὸ δὲ τάμπουρον, τὸ πλεῖον μέρος τοῦ πεζοῦ, ἀπῆλθεν εἰς νῆσον Κομαρῖνον, καὶ τὸ ἕτερον, τὸ πλεῖον τοῦ ἱππικοῦ, ἀπῆλθεν εἰς Βιένναν.

Τῇ κθ' ἦλθε λόγος, ὅτι οἱ Νέμτζοι ἄφισαν εὔκαιρον τὸ Ὀβαρῖνον, ὃ ἐπολιορκήθη καὶ ἐκάη· εὗρον ἐν αὐτῷ πολὺν ζαερέν.

Τῇ λ' ἤλθομεν εἰς Ταουσάν-ὀδασί-μενζίλι, διεστηκὸς ὥρας πέντε, ἀντίκρυ τοῦ Ποζωνίου. Ἐκονεύσαμεν ἀπλόχωρα· ἔφεραν πολὺ ζαερὲν ἀλεῦρι, τζαβδάρι· ἔφεραν πολλοὺς σκλάβους· ἐκούρσευσαν πολλὰ χωρία. Ὁ Καρὰ-Μεχμέτ-πασας ἔστειλε τὸν Μπεκίρ-πασα καὶ ἐπολέμησε τὸ Ἀμποῦργο· δὲν ἦτον μέσα στρατιῶται καὶ ἐπολέμησαν οἱ ἐντόπιοι. Τὸ ἐπῆραν ἀπὸ τὸ ἄνω μέρος μὲ γιουρουιοῦσι· ἔκοψαν πολλούς, ηὗραν πολὺν ζαερέν, ἔκαμαν πολὺ διουγιούμι, ἐπῆραν πολλοὺς σκλάβους.

ΙΟΥΛΙΟΣ.

Τῇ α' Ἰουλίου ἤλθομεν εἰς Γάτα. Ἐκονεύσαμεν πλησίον τῆς Χαΐτας, ποταμοῦ μικροῦ, Δίνι-γκετζίτι. Ἔστειλαν τὸν Χουσεγίν-πασα νὰ πολεμήσῃ τὸ Ποῦργον, τὸ ὁποῖον ὄντας ὀχυρὸν τὸ ἐπαρητήθη.

Τῇ β' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς χωρίον πλησίον τῆς Χαΐτας.

Τῇ γ' εἰς χωρίον Χούλεσιν. Ἐπίομεν ἐκ τῆς Βίσης, ποταμοῦ, καὶ ὁ πασᾶς ἦλθε καὶ εἶδε τὴν πόλιν τῆς Βιέννας. Ἦτον εἰς τὸ βαροῦσι πολλοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐξ ὧν ἐφονεύθησαν πολλοὶ καὶ πολλοὶ ἐσκλαβώθησαν. Ἔκαυσαν τὸ βαροῦσι. Ἐπῆγεν ὁ γιανιτζάραγας, ὁ κουλ-κεχαγιασί, καὶ εἶδαν τὸν τόπον τοῦ μετερίζίου. Ἐδιωρίσθη ἡ πολιόρκησις ἀπὸ τόπου Τεντόρ, ἤτοι τῆς σκοτεινῆς πόρτας· ἐφάνη τὸ κάστρον ἰσχυρόν· οἱ ἔνδον, ἀσθενεῖς, δὲν ἐξῆλθον ἐπὶ πολὺ διάστημα· ἐγύρισεν ὀπίσω ὁ πασᾶς.

Τῇ δ', ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἤλθομεν εἰς Μπέτζι. Ἐκονεύσαμεν εἰς τὸ βόρειον αὐτοῦ μέρος ἀπὸ τῆς σκοτεινῆς πόρτας καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν βαρουσίου. Ἔγινε μεγάλο ἀλάϊ. Τὸ βράδυ ἐπολέμησαν νὰ ἔμπουν εἰς τὸ μετερίζι· ἄλλοι ἐπῆραν, ἄλλοι δὲν ἐπῆραν. Ἔγιναν τρία κόλια, εἰς τὸ ἕνα ὁ ἐπίτροπος μὲ τὸν γιανιτζάραγαν καὶ μὲ τὸν κουλ-κεχαγιασὶ καὶ τὸν Ῥούμελημπεγλέρμπεϊ· εἰς τὸ μέσον, εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, ὁ Καρὰ-Μεχμέτ-πασας, καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν ὁ Ἀχμέτ-πασας τοῦ Τεμισβαρίου.

Τῇ αὐτῇ ἦλθον μὲ γράμματα οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ποτκανίου καὶ Δρασκοβιτζίου, καὶ ἔφεραν γράμματα ὑποταγῆς.

www.dacoromanica.ro

Τῇ ε' ἔγινε προσταγὴ νὰ σκοτωθοῦν ὅλοι οἱ ἄνδρες σκλάδοι, καὶ ἐφόνευσαν εὐθὺς εἰς τὸ λεϊλὲκ-τζαδίρι ὡς διακοσίους.

Τῇ ς' ἐσκοτώθη ἀπὸ τόπι, ὄντας εἰς τὴν πόρευσιν, ὁ Χασάν-πασας Ῥούμελη-μπεγλέρμπεϊς. Δὲν εἶχαν πάρει ὅλοι μετερίζι. Ἔγινε προσταγὴ νὰ περάσουν εἰς τὸ νησί. Ἐδιωρίσθη ὁ Χουσεγίν-πασας τοῦ Σαμίου· ἐπέρασεν ὁ Ἐμίρ-πασας Ἀτάνας, Χαμὶτ-πασασὶ Χασάν-πασας, καὶ ἄλλοι ἐπάγησαν εἰς τὸ τάμπουρο τοῦ μικροῦ νησίου. Ἔγινε πόλεμος σφοδρός, ἐλαδώθησαν πολλοί.

Τῇ ζ' ἐκράτησαν τὰ δύο νησία, ἔμεινε τὸ τρίτον. Ἐστάθη ὁ Χιδίρ-πασας εἰς τὸ νησί, ἀντίκρυ τῆς Βιέννας. Ἐσφαλίσθη πανταχόθεν τὸ κάστρον.

Τῇ η', τῇ θ', τῇ ι' τὰ μετερίσια μὲ δυσκολίαν ἐπροχωροῦσαν. Οἱ γλῶσσες εἶπαν ὅτι ἐμπῆκαν εἰς τὸ κάστρον πέντε ῥεγιμέντια νέα τοῦ Σαφεμπὲρ καὶ τοῦ Σταρεμπέρ, τοῦ Μανσφέντ, τοῦ Σούζη, καὶ μερικὲς κομπανίες πεζοῦρα τοῦ Χαϊστέρ, τοῦ Βιζεμπέρα, τοῦ Παροπὲκ (ἦτον καὶ πρότερον), ὥστε νὰ εἶναι εἰς τὸ κάστρον στρατιῶται χιλιάδες δώδεκα, πλὴν τῶν ἐντοπίων. Ἔβγαιναν κάθε βράδυ, ἐσκότωναν πολλούς, ἐλάδωναν πολλούς. Ἐσκοτώθη ὁ τοπτζιλὰρ-κεχαγιᾶς, ὁ σαχιτζιλὰρ-κεχαγιᾶς, ἐλαδώθησαν τζιορβαντζῆδες, ἐπιάσθησαν ζωντανοί τινές, τοὺς ὁποίους ἐπαλούκωσαν. Ὅμως καὶ οἱ ἔξω Τοῦρκοι ἰσχυρῶς καὶ κραταιῶς πολεμοῦντες ἔπασχον πλησιάσαι τοῖς μύλοις. Ἑκατέρωθεν ἐῤῥίπτοντο κουμπαρᾶδες.

Τῇ δὲ η' ἦλθεν ὁ χαζινετὰρ Ἀλή-αγας Ἀράπης. Ἔφερε χάτι-σερίφι, καβάδι μὲ γοῦναν, χαντζέρι, σπαθί. Τὸν ἐπροϋπάντησεν ὁ κεχαγιᾶς μὲ τὴν αὐλὴν ὅλην, τὸ ἀλάϊ μὲ ταμπουλχανέ. Ἦλθεν εἰς τὸ ὀτάκι· ἦτον παρόντες ὁ γιανιτζάραγας, ὁ κουλ-κεχαγιᾶς καὶ οἱ λοιποὶ χότζηδες. Ἐβγῆκεν ὁ ἐπίτροπος ὡς κοντὰ εἰς τὰ σοκάκια, ἐφόρεσε τὸ καβάδι, ἔβαλε τὸ χαντζιάρι, ἐζώσθη τὸ σπαθί, ἐγύρισεν ἦλθεν εἰς τὸ μπασ-τζαδίρι. Ἐκεῖ ἐστάθηκαν εἰς τὰ ποδάρια, ἐδιάβασεν ὁ ῥεΐς-ἐφέντης τὸ χάτι-σερίφι μεγαλοφώνως, τὸ ἔδωκε τῷ ἐπιτρόπῳ. Ἐφόρεσε γοῦνα ὁ Ἀλή-αγας καὶ τὸν ἐχώρησεν, ἐκάθισεν ὁ ἐπίτροπος, ἐφίλησαν τὴν ποδιάν του κατὰ τάξιν οἱ μεγιστᾶνοι· καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ἀλή-αγα ἐφόρεσαν καὶ αὐτοὶ καβάδια. Ἔπειτα ἐσηκώθη ὁ ἐπίτροπος καὶ ἔκατζε μέσα μὲ τὸν Ἀλή-αγα, διὰ τὸν ὁποῖον ἐκουρδίσθη τζέργα πλησίον τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ἐδιωρίσθησαν εἰς συνοδίαν του ὁ Φασλῆ-ἐφέντης καὶ ὁ σιλικτὰρ Σουλεϊμάν-αγας. Τῶν πολιορκουμένων οἱ ἐλκουμπαρᾶδες ἔβλαπταν πολλούς.

Τῇ ια' καὶ τῇ ιβ' ἀκολούθει ὁ πόλεμος ὡσαύτως μὲ ἀμοιβαίαν πάλην καὶ μάχην, ὄντας τὰ ἀσκέρια τὰ Νέμτζικα ἔξω εἰς τὲς Παλιζάτες καὶ ὁ γγενεράλης πέραν τοῦ Δουνάβεως.

Ἀπὸ τὰς ια' ἕως τέλος τοῦ Ἰουλίου μόλις ἐπάρθησαν οἱ Παλιζάτες καὶ ἐπροχώρησαν ἔσω αὐτῶν οἱ σερδενγγεστῆδες. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἐγένετο πόλεμος σφοδρὸς νύκτα καὶ ἡμέραν μὲ λαγούμια, πουσκιουρμέδες, κομπαρᾶδες μικροὺς μεγάλους, τόπια καὶ τουφέκια. Ὀλίγες φορὲς ἔβγαιναν οἱ Νέμτζοι, καὶ διὰ νὰ ῥίξουν ἐλκουμπαρᾶδες ἐλαδώθη ὁ Ἀχμέτ-αγας κεχαγιᾶς καὶ ἐτελείωσε, καὶ ἔγινεν εἰς τὸν τόπον του ὁ Ἀλῆ κεχαγιᾶς. Ἄρχισαν τὰ κουπούρια καὶ ὁ σαγκολαλαΐμπεϊς διὰ νὰ ἀρχίσῃ τὸ κουποῦρι πολλὰ μικριὰ ἀπὸ τὸ χαντάκι καὶ νὰ γένῃ στενό, ἔγινε μαζίλης καὶ τὸν ἐκτύπησε διακόσια δεκανίκια.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Τῇ β' Αὐγούστου ἔφθασαν τὰ δύο κουπούρια εἰς τὸ χαντάκι καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὸ κάστρον, καὶ ἑτοίμασαν δύο λαγούμια εἰς τὴν γωνίαν τῆς τάπιας, καὶ ἐῤῥίχθησαν ἀμφότερα σφοδρῶς, ὅτι εἶχον μπαροῦτι ὑπὲρ τὴν χρείαν, καὶ πίπτοντας οἱ πέτρες εἰς τὰ μετερίσια ἐλαδώθησαν ὡς πεντακόσιοι Τοῦρκοι.

Οἱ κουμπαρᾶδες τῶν Νεμτζῶν ἔκαμαν μεγάλην βλάβην, ἀμὴ καὶ οἱ Νέμτζοι πολλοὶ ἐφονεύοντο ἀπὸ τὰ τόπια καὶ ἀπὸ τοὺς κουμπαρᾶδες. Ἐφονεύθη ἀπὸ σαγίταν ὁ Τζενίρης, δεύτερος γγενεράλης τοῦ κάστρου.

Ἔστοντας δὲ καὶ εἰς τὸ πέρα μέρος ὁ Τεκιολῆς μὲ τὰ φουσᾶτά του καὶ μὲ τὸν Χουσεγίν-πασα νὰ ἦλθε καὶ νὰ ἐκράτησε ὅλον τὸ πέραν μέρος τῆς Μαντζαρίας παρὰ τὴν Νίτρα, καὶ τὸ Σιρεντίνι καὶ τὸ Λεοπολστάτι, ἦλθεν εἰς τὸ Ποζόνι, ἐπαράλαβε τὴν χώραν. Ἀκούοντας δὲ

www.dacoromanica.ro

πῶς ἔρχονται κατ᾽ αὐτοῦ οἱ Νέμτζοι, ἐγύρισεν εἰς τὸν Βάγον ποταμόν· εἶτα ἐπροχώρησαν εἰς τὴν Τυρβάνιαν, ἥτις ἄφνω ἐκάη. Ἐκεῖθεν ἔστειλε τὸν Ἀρσάνη καπετᾶνον μὲ Οὔγγρους, ὅς πρότερον πολεμήσας καὶ νικήσας τινὰς Λέχους, ὕστερον ἀπερχομένων τῶν Νεμτζῶν ἐνικήθη καὶ πολλῶν Οὔγγρων φονευθέντων αὐτὸς ἑάλω.

Ἦλθον μετὰ τοῦ Λουπιμιρσκίου πέντε χιλιάδες Λέχοι εἰς βοήθειαν τῶν Νεμτζῶν, ὅλοι ἱππεῖς.

Τῇ δ' τοῦ Αὐγούστου ἀνέβησαν οἱ Τοῦρκοι σερδενγκετζῆδες καὶ ἐχώρεσαν εἰς τὴν τάπιαν. Εἰς τὸ ῥιφθὲν μέρος ἐδυνάμωσαν οἱ Νέμτζοι μὲ παλιζᾶτα καὶ μὲ σακκιὰ χῶμα, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἔπεσαν καὶ ἐλαβώθησαν πολλοὶ Τοῦρκοι. Ἦλθον εἰς βοήθειαν τοῦ ταμπούρου τῶν Νεμτζῶν χιλιάδες τέσσαρες.

Εἰς τὴν τάπιαν, ὁποῦ ἐῤῥίφθη εἰς τὸ λαγοῦμι καὶ ἄνοιξε τόπον, ἐπάνω εὐθὺς ἔβαλαν τζουβάλια καὶ τὴν νύκτα ἔστησαν σαραμπόδι. Τὰ λαγούμια τῶν Νεμτζῶν ὀλίγα καὶ ἀχαμνά, ὥστε περὶ τούτου μὴ ἐμπείρους εἶναι νομισθῆναι. Κουμπαρᾶδες ἀπὸ χειρῶν πολλοὶ ἐῤῥίπτοντο, ὀλίγοι ἀπὸ μοταρίου, τόπια πάμπολλα. Εἰς ἕνα μῆνα ἔῤῥιψαν οἱ Νέμτζοι ἐννέα χιλιάδες.

Ἔφεραν ἀπὸ τὴν νῆσον 1500 Μισιρλῆδες καὶ τοὺς ἐπέρασαν εἰς τὰ κόλια διὰ νὰ ῥίπτουν τουφέκια ἀπὸ τὰ μασχάλια ὡς ἔμπειροι καὶ εὐθυβολοῦντες. Τῇ βιγιλίᾳ καὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Παναγίας τοῦ Δεκαπενταυγούστου δὲν ἔγινε τόσος πόλεμος παρὰ τῶν Νεμτζῶν. Ζαχιρὲς ἦλθε τρὶς καὶ τετράκις παρὰ τοῦ Γιανικίου, καὶ μουχμάτι πολύ. Ἐδόθη θέλημα, ὅσοι δὲν ἔχουν τιρλίκι, νὰ στείλουν ὀπίσω τοὺς σκλάβους τους, καὶ ἐστάλθηκαν πάμπολλοι. Ἐπῆγαν χίλιοι Οὔγγροι εἰς βοήθειαν τοῦ κράλη εἰς τὸ πέρα μέρος.

Ἦλθε ζαχερὲς ἀπὸ τὸ Σιπφόνι ἀραμπᾶδες ἑκατόν, ἀπὸ τὸ Γγεντζίνι σαράντα, ἀπὸ τὴν Ταταρίαν πενῆντα, ἀπὸ τὸ Δρασκοβίτζι ἑκατόν, ἀπὸ τὸν Ποτιᾶνον ἑκατόν, ἀπὸ τὸν Ναδάστεον δέκα, ἀπὸ τὴν Χερετὰν-Ἐρτοῦδι εἴκοσι, ἀπὸ τὸ Δομπροτζίνι ἑκατόν, ἀπὸ τὴν Προῦκαν σαράντα.

Ἐστάλθη γράμμα προσκαλεστικὸν εἰς ὑποταγὴν πρὸς τὸν Νεοστάδον καὶ πρὸς τὸ Ἐπενφοῦρτι καὶ δὲν τὰ ἐδέχθησαν, οὔτε οἱ Τρουμενστορφιένσες δὲν ὑπετάχθησαν.

Ὁ Ῥούμελη-μπεγλέρμπεϊς ἔμεινε λοιπὸν εἰς τὰ μετερίσια, ὁ Ντεμισβάρ-πασασὶ Χασάνπασας εἰς τὸ σολκόλι, ὁ κουλ-κεχαγιασὶ εἰς τὸ μέσον [1]) κόλι, ὁ δὲ Χουσεγίν-πασας τοῦ Σαμίου ἐβγῆκε καὶ αὐτὸς ἔξω. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τῶν τεσσάρων ἡμερῶν ἦτον θόρυβος πολὺς καὶ ἐδιωρίζοντο τὰ φουσᾶτα πότε εἰς τὸ μέρος τοῦ κάμπου, πότε εἰς τὸ μέρος τοῦ Δουναβίου, ὅτι διαφόρως ἀνήγγειλαν αἱ γλῶσσαι τὴν ἐπέλευσιν τῶν ἐναντίων· τὸ ὁποῖον οὐ μικρὸν ἐκούρασε τὰ ἀσκέρια. Ἕως τὸ Σάββατον πρὸς τὸ κεντὶ ἐφάνησαν τὰ ἀσκέρια τῶν ἐναντίων ἐπάνω εἰς τοὺς λόφους πρὸς τὸ Κλοστερναγιμπούργου τὸ μοναστήριον, καὶ ἔγινε βέβαιον πόθεν μέλλουν νὰ κατέβουν· ἦτον δὲ α' Σεπτεμβρίου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῇ β' Σεπτεμβρίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου ἄρχισαν νὰ καταβαίνουν μὲ μεγάλην τάξιν καὶ βραδύτητα, διῃρημένοι εἰς δύο τάγματα· ὧν τὸ μὲν τάγμα τῶν Νεμτζῶν, διῃρημένον καὶ αὐτὸ εἰς πολλὰ τμήματα, ἐκατέβαιναν ἀπὸ τὸ μοναστῆρι εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος πρὸς τὸν Δούναβιν· τὸ δεξιὸν μέρος ἐκρατοῦσαν τὰ Λέχικα φουσᾶτα. Καὶ τῶν μὲν Νεμτζῶν προΐστατο ὁ δούκας τῆς Λορένας, παρόντων πλησίον τοῦ [2]) ἐλεκτόρου τῆς Παβιέρας καὶ τοῦ ἐλεκτόρου τῆς Σαξονίας· τῶν δὲ Λεχῶν προΐστατο αὐτὸς ὁ κράλης τῆς Λεχίας, ταξιαρχεύων μόνος· ἦτον δὲ παρὼν καὶ ὁ χάτμανος τῆς Λεχίας καὶ ἄλλοι πολλοὶ μεγιστᾶνες. Καὶ τὰ μὲν Λέχικα φουσᾶτα, ὡς ἐβεβαιώθημεν, ἦτον ὡς εἴκοσι χιλιάδες, ἀμὴ πολλὰ διαλεγμένα ὑπάρχοντα τῇ ἱππικῇ· τὰ δὲ τῶν Νεμτζῶν ἦτον ὡς πέντε χιλιάδες, τά τε τοῦ καίσαρος καὶ τὰ βοηθητικὰ στρατεύματα ὑπάρχοντα τῇ πεζικῇ. Ἡ δὲ παράταξις τῶν Τουρκῶν ἦτον τοιαύτη. Εἰς τὸ δε-

[1]) Ἐν τῇ ᾤᾳ· «δεξιόν».

[2]) Ἐν τῷ ἀπογράφῳ «ποτοῦ».

www.dacoromanica.ro

ξιὸν μέρος, πρὸς τὸ ἀριστερὸν τῶν Νεμτζῶν, ἦτον σερδάρης ὁ Ἰπραΐμ-πασας τοῦ Πουδουμίου, καὶ ὁ Καρὰ-Μεχμέτ-πασας τοῦ Διαρμπεκιρίου καὶ ἄλλοι πασᾶδες μὲ τὰ ἀγιαλέτια τους. Ἦτον δὲ καὶ εἰς τὰ μετερίσια οἱ Μισιρλῆδες καὶ ἄλλοι πασᾶδες πεζοῦρα. Εἰς δὲ τὸ μέσον μέρος, πρὸς τὸ ἀριστερὸν τῶν Λεχῶν, ἦτον ὁ αὐτὸς ἐπίτροπος μὲ τοὺς γιανιτζάρους καὶ μὲ τοὺς σπαχῆδες καὶ μὲ τὰ ἐδικά του τὰ φουσᾶτα. Εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος ἦτον ὁ Χουσεΐν-πασας τοῦ Σαμίου μετὰ τοῦ Ταταρχάνη καὶ τῶν Τατάρων. Εἰς δὲ τὸ νησὶ ἔμεινεν ὁ χαζινατὰρ Χασὰν πασᾶς τοῦ Χαμιτίου, μετὰ τῶν Βλάχων καὶ Μπογδάνων. Ἄρχισεν ὁ πόλεμος ἀπὸ τὸ κουσλοῦκι, καὶ οἱ ἐναντίοι φυλάττοντες ἀκριβῆ τάξιν καὶ προχωροῦντες μετὰ βραδύτητος ἐκατέβησαν ἕως κάτω. Πρῶτα τὸ δεξιὸν μέρος τῶν Τουρκῶν, ὁποῦ ἦτον ὁ Ἰπραχίμ, πασᾶς τοῦ Πουδουμίου, κακίᾳ καὶ μίσει φερόμενος πρὸς τὸν ἐπίτροπον ἄφησε τὸν πόλεμον, ἀνκαλὰ καὶ πρότερον διϊσχυρίζετο, πῶς οἱ ἐναντίοι δὲν ἔρχονται, καὶ ἠνάγκαζε πρὸς ἀντίστασιν· ὅμως ὅσην ἀνδρείαν ἔδειχνε πρότερον, τόσην ἀδυναμίαν καὶ μικροψυχίαν ἔδειξεν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου, καὶ ἔγινεν αἴτιος τῆς τροπῆς ἐκείνου τοῦ μέρους, καὶ λιποτακτήσας ἦλθεν εἰς τὸ σαγιβάνι τοῦ ἐπιτρόπου, ὅπου ὁ ἐπίτροπος θυμωθεὶς ὕβρισεν αὐτόν· ζεούσης τῆς μάχης τότε, παρωράθη. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῶν Τουρκῶν ὁ χάνης μετὰ τῶν Τατάρων εὐθὺς ἔφυγε. Μόνος ὁ ἐπίτροπος εἰς τὸ μέσον καὶ μάλιστα μετὰ τῶν οἰκείων ἐβάσταξε τὸν πόλεμον μίαν ὥραν πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου καὶ ἐπολέμει ὡς λέων· οὐ δυνηθεὶς δὲ ἀπαντῆσαι πρὸς τὴν ὁρμὴν τῶν ἐναντίων, ἀνκαλὰ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀπεκεφάλισαν πολλοὺς τῶν Λεχῶν, ὅμως τῷ πλήθει περικυκλούμενος ὑπέστρεψεν εἰς τὸ ὀτάκιόν του, καὶ τότε ἔστειλε λόγον εἰς τὸ μετερίσι νὰ ἀναχωρήσουν. Πανταχόθεν δὲ ἐσέβησαν οἱ ἐναντίοι Λέχοι καὶ Νέμτζοι εἰς τὰ τζαδίρια. Ἦτον δὲ θόρυβος πολὺς μεταξὺ τῶν Τουρκῶν, φευγόντων καὶ ἁρπαζόντων τὰ κυριώτερα αὐτῶν. Ὁ δὲ ἐπίτροπος βλέπων ὅτι δὲν ἔμεινε πλέον καμμία ἐλπὶς οὔτε σιγουρότης ἀπὸ τὸ ἀρτ-καπί, καβαλλικεύσας ἀνεχώρησε. Ἐν δὲ τῇ σφοδρότητι τῆς μάχης κινδυνεῦσαν τὸ σαντζάκι ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ ἰμάμου, τὸ ἐπῆρεν ὁ Ὀσμάν-αγας, ὁ σπαχιλὰρ-αγασί, καὶ τὸ ἐμάζωξε καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὸν κόρφον του. Ἐφονεύθη δὲ ὁ μεκτουπτζῆ-ἐφέντης, ὁρμήσας κατὰ τῶν ἐναντίων καὶ κατεσφάγη ὑπ᾽ αὐτῶν· καὶ ἕτερα πλεῖστα ἰτζιογλάνια τοῦ ἐπιτρόπου· πολλὰ δὲ καὶ ἐκ τούτων ἀνδράποδα ὄντα ἔφυγαν εἰς τοὺς ἐναντίους. Ἐσκόρπισαν δὲ καὶ οἱ πλησιασταὶ τοῦ ἐπιτρόπου ἄλλος ἀλλαχοῦ καὶ ἦτον μεγάλη καὶ πολλὴ σύγχυσις.

Ὅταν οἱ Νέμτζοι ἐμπῆκαν εἰς τὰ τζαδίρια, τινὲς Τοῦρκοι ἐγιαγμαλάτισαν τὸ πλησίον μέρος τοῦ χαζνέ, τὸ δὲ ἕτερον μέρος ἔμεινεν εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν· ἔμειναν δὲ καὶ τὰ τόπια εἰς τὸ μετερίσι καὶ ὁ ντζεπχανές, ὅσος ἐπερίσσευσεν. Τὰ δὲ πράγματα καὶ τὰ ὀτάκια τοῦ ἐπιτρόπου ἔμειναν ὅλα διὰ τὴν ἀκαταστασίαν τοῦ χαζνατάρη· μόνον δέκα χιλιάδες φλωρία ἐγλύτωσαν, μάλιστα δὲ εἶχεν ὁ ἐπίτροπος πολλὰ καὶ πολύτιμα τζεβαέρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μερικὰ ἤφεραν τὰ ἰτζιογλάνια ὕστερον καθένας ἀπὸ ἕνα δύο· πολλὰ δὲ ἐπῆραν καὶ ἔφυγαν οἱ σκλάβοι τοῦ ἐπιτρόπου. Τόσον δὲ ἦτον τὸ πλῆθος τῶν Τουρκῶν καὶ μὲ τόσην δειλίαν ἔφυγον, ὁποῦ ἂν ἤθελαν ἀκολουθήσει πέντε ἓξ χιλιάδες ἐχθροί, μεγάλη καταδίκη ἤθελε γένῃ καὶ πολλοὶ ἤθελαν πνιγῇ εἰς τὸ Σφέτι ποταμόν.

Ὁ χάνης, ὁ Μουρὰτ Γιρέϊος, δειλὸς καὶ ἄνανδρος, μὲ τόσην ὁρμὴν ἔφυγε μετὰ τῶν Τατάρων, ὁποῦ τρίτῃ Σεπτεμβρίου ἔφθασεν εἰς τὰ γεφύρια τῆς Ῥάμπας· ὁποῦ μόλις περάσας τὰ γεφύρια, τῶν Ἐρδελιτῶν τῶν φυλασσόντων ἐκεῖ ἀνθισταμένων αὐτῷ καὶ αἰτούντων τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιστροφῆς, ἡμεῖς ἐφθάσαμεν τὸ Ἀξάμι καὶ ἐπεράσαμεν τὰ γεφύρια, καὶ κατεμείνομεν εἰς τὸ τάμπουρον τοῦ κράλη τῆς Ἐρδελίας. Ἐκακοπαθήσαμεν πολλὰ εἰς τὸν δρόμον· ἔστοντας καὶ νὰ χωρήσουν τὰ κοπέλια μας καὶ δὲν εἴχαμεν νερὸν νὰ πιοῦμεν, ἐπάθαμεν πολλὰ διψῶντες.

Τῇ δ΄ τοῦ Σεπτεμβρίου τὸ κουσλοῦκι ἐπέρασεν ὁ ἐπίτροπος τὴν Ῥάμπαν· δὲν ἦτον ὅλον του τὸ ἀλάϊ 500 ἄνθρωποι, καὶ ὁ ταμπουλχανές του ὡς ἑνὸς ποταποῦ μπέϊ, θρηνοῦντος καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτόν. Τέσσαρας ἡμέρας συνεχῶς ἐπερνοῦσαν τὰ γεφύρια τὰ στρατεύματα καὶ πληρωμὴν δὲν εἶχον, ὥστε ἐντρέπεσθαι πρὸς ἀλλήλους, βλέποντες τὸ πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν ἔκτοπον φυγήν. Ἔλεγον δὲ πολλοὶ πολλὰ κατὰ τοῦ ἐπιτρόπου ἀγανακτοῦντες· ὁ δὲ ἐπίτροπος ἐκατέβη εἰς τὸ ὀτάκι τοῦ Σιλίστρα-πασασὶ Μουσταφά-πασα, τοῦ πρώην μποσταν-

www.dacoromanica.ro

τζήμπασι, χωρὶς σοκάκχα τριγύρου, χωρὶς τζαδίρχα τῶν ἰτζογλάνηδων. Οἱ αὐτοὶ μπέϊδες εἰς ἕνα τζαδίριον κακόστρωτον ὑποκάτω, ὑστερούμενοι τῶν ἀναγκαίων, ὁ ῥηθεὶς Μουσταφά-πασας ἐκάθισεν εἰς ἕνα τζαδιράκι, ὁ ῥεΐς-ἐφέντης εἰς μίαν τζεργοποῦλαν καὶ οἱ ἄλλοι μεγιστᾶνοι ὁμοίως. Ἦλθε δὲ καὶ ὁ Ἰμπραχίμ, πασᾶς τοῦ Πουδουμίου πρωτοσαντζακίου, τὸ ὁποῖον ἀκούσας ὁ ἐπίτροπος, ἔχοντας δὲ καὶ τὸν θυμὸν τῆς προτέρας λιποταξίας, ἔστειλε καὶ τὸν ἐλάλησε, καὶ βραχέως ἐλέγξας αὐτὸν ἐπρόσταξε νὰ τὸν σηκώσουν. Τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸ τζαδίρι τοῦ τζαούσπασι, καὶ ἐκεῖ ὁ σελὰμ-αγασὶ τοῦ ἐπιτρόπου μετά τινος τῶν καπικεχαγιάδων, κόπτοντας ἕνα κομμάτι σχοινίον ἀπὸ τὰ τενέφι τοῦ τζαδιρίου, τὸν ἔπνιξαν· εἶπε δὲ τόσον μόνον· «Διατί δὲν τὸν κόπτουν μὲ σπαθί»; Ἔκαμαν δὲ καὶ τὰ ὑπάρχοντά του ὅλα ζάπτι ἀπὸ τὸ μιρί. Τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὸ Πούδουμι ἦτον μόνον τριακόσια πουγγία νάχτι, ὡς ἑκατὸν εἴκοσι ὀκάδες μάλαμα φλωρὶ καὶ τὰ ἄλλα ἀσλανία, καὶ ἀσιμικὰ πάμπολλα.

Τῇ δὲ ε' Σεπτεμβρίου πρὶν τὸ μεσημέρι ἔγινε θόρυβος μεγάλος εἰς τὸ ὀρδί, ὥστε ὁποῦ ἄρχισαν πάλιν νὰ φορτώνουν καὶ νὰ φεύγουν μὲ μεγάλην ὁρμήν. Ἦτον δὲ ἡ αἰτία τῶν Ἐρδελιτῶν τινές, ὁποῦ ἐγύριζαν ἀπὸ τὴν βίγλαν· τοὺς ὁποίους ἰδόντες οἱ Τοῦρκοι καὶ νομίζοντες ἐχθροὺς εἶναι, ἤρξαντο δειλιᾶν καὶ φεύγειν, ὥστε μόλις κατασχεθῆναι καὶ ἡσυχάσαι, πληροφορηθέντες μὴ σκιὰν ἐχθροῦ εἶναι. Ἔστειλε δὲ ὁ ἐπίτροπος φερμάνια εἰς ὅλους τοὺς πασᾶδες, νὰ καβαλλικεύσουν καὶ νὰ φονεύσουν τοὺς φεύγοντας. Μάλιστα ὁ Γκὲντζ Χασάν-αγας προχωρῶντας θερμότερον ἔφθασε τὸν Γιάνοβας, τὸν ἄζαπ-αγασί, ὁποῦ μὲ τὰ μπαϊράκια του καὶ μὲ τὰ νεφέρια του ἔφυγε, καὶ τὸν ἐγύρισεν ὀπίσω, καὶ βάνοντές τους μέσα εἰς τὸν ἐπίτροπον, διὰ προσταγῆς αὐτοῦ ἀπετμήθησαν αὐτός τε καὶ ὁ μπαϊρακτάρης του. Ἔβαλε δὲ ὁ ἐπίτροπος χάψι τὸν σπαχιλὰρ-αγασὶ Ὀσμάν-αγα καὶ τὸν σιλικτὰρ-αγασὶ Νταγῆ-Ομέρ-αγα, διότι ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πολέμου δὲν ἔκαμαν ζάπτι τοὺς σπαχῆδες, καθὼς ἔπρεπεν, οἵτινες ἐπὶ πλείους ἡμέρας εὑρίσκοντο χάψι. Εἰς δὲ τὸν τόπον τοῦ Ἰμπραΐμ-πασα Πούδουμ-πασασὶ ἔγινεν ὁ Καρὰ-Μεχμέτ-πασας· εἰς δὲ τὸ Διαρμπεκίρι ἔγινεν ὁ Ὀσμάν-πασας, ὄντας μαζίλης ἀπὸ τὸ Μισίρι. Ἐστάλθη καὶ εἰς τὸν βασιλέα ὁ ταλχιστζῆ Ἰσμαήλ-αγας μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τῶν συμβάντων. Ἐρχομένου δὲ τοῦ ἐπιτρόπου, καθ' ὁδὸν ἦλθε λόγος, ὅτι ἀπεσκίρτησεν ἡ Πάπα καὶ τὸ Πεσπηρήνιον, τῶν δὲ μπέϊδων, τῶν παραιτησάντων τὴν φύλαξιν τῶν κάστρων ἐκείνων, ἔκοψε τὰς κεφαλὰς ὁ ἐπίτροπος· κονέψας δὲ πλησίον τῆς Τάτας, μὲ λαγούμια τὸ ἐδάφισεν.

Τῇ ια' Σεπτεμβρίου ἤλθομεν εἰς τὸ Πούδουμ, ὁποῦ ἐμάθομεν ὅτι οἱ ἐχθροὶ Λέχοι καὶ Νέμτζοι ἦλθον ἀντίκρυ τοῦ Ποζονίου καὶ ἐπαρασκεύαζαν γέφυραν διὰ νὰ περάσουν εἰς τὸ μέρος τοῦ Οὐϊβαρίνου, θυμίζοντες τὴν πολιόρκησιν τούτου. Ὄντες δὲ εἰς τὸ Πούδουμ, ἦλθεν ὁ σιλικτάρ-αγας τοῦ βασιλέως καὶ ἤφερε κιλίτζι καφτάνι τὸν ἐπίτροπον, καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν τὸν ἔνδυσεν, εἰσδεχθεὶς μετὰ πομπῆς καὶ παῤῥησίας.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἔνδυσεν ὁ ἐπίτροπος ὅλους τοὺς μεγιστάνους πασᾶδες καὶ ἀγᾶδες, τοὺς ὄντας ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ· ἐλάλησε δὲ τὸν χάνην ὁ ἐπίτροπος, ὑποκρινόμενος αὐτὸν φιλεῦσαι· ὁ δὲ δειλιάσας οὐκ ἦλθε.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἐλάλησε τὸν Χατζῆ-Γκιρέϊον, τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Σεϊγγερέϊου, καὶ τὸν ἔνδυσε σαμουρόγουναν, ὀνοματίσας αὐτὸν χάνην· εὑρὼν δὲ καὶ φαρέτραν καὶ τοξοθήκην σιρματένιαν ἀπὸ ἕνα τῶν ἀγάδων, ἔζωσεν αὐτόν. Μὴ ἔχοντες δὲ νὰ ἐνδύσουν τὸν υἱόν του γοῦναν, ἐπῆραν τὸ κοντόσι τοῦ μεγάλου τεσκερατζῆ καὶ ἔνδυσαν αὐτόν. Ὁ δὲ Μουρὰτ Γγιρέϊος χάνης λαθραίως ἔφυγεν πρὸς τὸ Τζαν-κουρταρὰν μετὰ τῶν οἰκείων, καὶ μόλις φθάσας αὐτὸν κατόπι ὁ καπικεχαγιᾶς αὐτοῦ, τὸν ὡδήγησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Γιάμπολιν καὶ τὸν ἐπληροφόρησε πῶς δὲν ἔχει φόβον θανάτου. Στελλομένων δὲ ἀπὸ τοῦ Μπελιγραδίου καὶ ἀλλαχόθεν τζαδιρίων καὶ ἄλλων χρησίμων πρός τε τὸν ἐπίτροπον καὶ τοὺς ἄλλους μεγιστάνους, ἔγινε τὸ ὀτάκι καὶ ὁ ταγιρὲς τοῦ ἐπιτρόπου ὡς τὸ πρότερον εὐτρεπισμένος. Ἔσωντας δὲ καὶ νὰ ἀσθενήσουν οἱ μπέϊδες, οἱ υἱοὶ τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ νὰ περάσω κόπον πολὺν νύκτα καὶ ἡμέραν κακοπαθῶν, ὅταν ἐρχόμεσθεν εἰς τὸ Πούδουμ, τῇ ι' Σεπτεμβρίου ἀσθένησα σφοδρῶς ἄχρι τῆς ιθ' μὲ συνεχῆ κακοήθη πυρετόν. Ἦλθον εἰς κίνδυνον θανάτου, ὥστε διαθέσθαι με καὶ ἐξομολογήσασθαί με καὶ κοινωνῆσαι. Θεοῦ δὲ εὐδοκοῦντος, πάλιν ἀνέῤῥωσα. Ζητῶντας δὲ βοήθειαν ὁ κράλης τῆς Οὐγγρίας,

www.dacoromanica.ro

ὁ Τεσκολείος, ἐστάλη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἔγερ-πασασὶ Ἀχμέτ-πασας μὲ τὸ ἀγιαλέτι του. Καὶ ταῦτα μὲν ἀρχῇ τῆς κζ' Σεπτεμβρίου.

Τῇ δὲ κζ' Σεπτεμβρίου ὄντας σερασκέρης τοῦ Πουδουμίου Καρὰ-Μεχμέτ-πασας καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Χασάν-πασας τῆς Ῥούμελης, μὲ τὰ ἀσκέρια τῆς Ῥούμελης καὶ τοῦ Πουδουμίου ὁ Καραμανίας Σισμὰν-Μεχμέτ-πασας, ὁ Σιβασίου Χαλὴλ-πασας, καὶ ἑτέρων ἀσκερίων, ἐφύλαττον τὴν γέφυραν τοῦ Στριγονίου, ὄντες πέραν εἰς τὸ Περκάνι. Ἦτον δὲ καὶ τὰ ἀσκέρια τῶν Νεμτζῶν καὶ Λεχῶν πλησίον που· ἀπὸ δὲ τούτων μερικὰ ἀσκέρια Λέχικα, ἀπὸ τῆς φυλακῆς τοῦ κράλη καὶ τῶν φυλακῶν τοῦ ταμπούρου ἐκλελεγμένα, χωρὶς τόπια ἦλθον κατὰ τῶν Τουρκῶν, καὶ συγκροτήσαντες μάχην ἐνικήθησαν καὶ ἔπεσαν πολλοί, καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ βοεβόδα τῆς Πομμερανίας καὶ ἑτέρων πολλῶν εὐγενῶν Λεχῶν, καὶ ἐπῆραν οἱ Τοῦρκοι πολλὰ φλάμπουρα καὶ τύμπανα μπακιρένια καὶ ὡς χίλια κεφάλια, ἅπερ ἀπεπέμφθησαν εἰς τὸν βασιλέα· διὰ τὴν ὁποίαν νίκην ἔγινε μεγάλη χαρὰ εἰς τὸ ὀρδὶ καὶ εἰς τὸ Μπούδουμ ἔρριψαν πολλὰ τόπια. Ὅμως μετὰ δύο ἡμέρας μετετράπη ἡ χαρὰ εἰς λύπην μεγάλην καὶ ἡ λύπη εἰς πανώλεθρον ἦτταν, ὅτι ἀνκαλὰ καὶ εἰς τοὺς Τούρκους νὰ ἐπῆγεν ὁ Χιδίρ-πασας μὲ τὰ ἀσκέρια τῆς Μπόσνας καὶ ὁ Μουσταφά-πασας μὲ τὰ ἀσκέρια τῆς Σιλίστρας, ὅμως Νέμτζοι καὶ Λέχοι καὶ ὅλα τὰ στρατεύματα τῶν χριστιανῶν ἐρχόμενα κατὰ τῶν Τουρκῶν, ἔγινε μεγάλη μάχη καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν οἱ Τοῦρκοι. Ὁ μὲν Χιδίρ-πασας καὶ ὁ Σισμάν-Μεχμέτ-πασας ἐφονεύθησαν, ὁ δὲ Χαλήλπασας καὶ ὁ Μουσταφά-πασας ἔπεσαν σκλάβοι, ὁ δὲ Χασάν-πασας καὶ ὁ Καρὰ-Μεχμέτ-πασας ἔφυγαν μετὰ μεγάλου κινδύνου, καὶ τὰ περισσότερα ἀσκέρια τῶν Τουρκῶν ἔπεσαν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐφθάρησαν πάμπολλοι. Τινὲς δὲ διαπλέοντες τὸν Δούναβιν ἐλυτρώθησαν, καὶ ἄλλοι διὰ ξηρᾶς φεύγοντες ἐσώθησαν εἰς τὸ Νοβογράδιον, κάστρον κείμενον πέραν τοῦ Δουνάβεως. Τὰ δὲ φουσᾶτα τῶν Νεμτζῶν καὶ Λεχῶν ἐπολιόρκησαν τὸ Παρκάνι ἤτοι τὸ Τζιγαρτιλένι, καὶ ἐσκλάβωσαν ὡς τριακοσίους Τούρκους. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔφτιασαν γεφύρι ἐπάνω εἰς τὰ τομπάζια, καὶ διὰ δέκα ἡμέρας ἐπέρασαν διὰ νὰ περικυκλώσουν καὶ νὰ πάρουν τὸ Στριγόνιον. Ὁ δὲ ἐπίτροπος, εἰς τὸ Πούδουμι ὄντας μὲ τὰ ἀσκέρια, ἀγρύπνως ἐφρόντιζε τὴν διαφέντευσιν τοῦ κάστρου, καὶ ὄντας εἰς ἐκεῖνο ὁ Ἀσλάν-πασας ἔστειλε καὶ τὸν Μπεκίρ-πασα τοῦ Χαλεπίου καὶ τὸν Ζαγαρτζήμ-πασι Μεχμέτ-αγαν, καὶ τὸν Σαμποντζήμπασι Ἰσούφ-αγα καὶ πολλοὺς ὀδάδες τῶν γιανιτζαρέων, καὶ σερδενγγεστῆδες τῶν σπαχήδων, καὶ ἀπὸ τὰ μαχλούλικα τιμάρια καὶ ζιαμέτια ἐδίδουνταν εἰς ἐκείνους ὅσοι ἤθελαν νὰ σφαλισθοῦν εἰς τὸ Στριγόνι. Ὅμως ὁ Μπεκίρ-πασας παντελῶς δὲν ἔστρεξε νὰ ἔμπῃ μέσα εἰς τὸ Στριγόνι, καὶ ἀντεστάθηκε πολύ, καὶ μόλις φοβηθεὶς τὴν βασιλικὴν ὀργήν, διώξας τοὺς περὶ αὐτὸν στρατιώτας, μόνος ἐμβῆκε μέσα. Οἱ δὲ Νέμτζοι πολιορκήσαντες τὸ κάστρον, ἔτι μακρόθεν πολεμοῦντες ἔστειλαν γράμματα, μὲ ἀπειλὲς ζητοῦντες τὴν παράδοσιν τοῦ κάστρου, εἰς τοὺς ἔνδον ἀρχηγούς, οἳ καὶ δειλιάσαντες τὸ ἐπαράδοσαν· μὴ ὑπομείναντες ἓξ ἡμέρας μόλις τὴν πολιόρκησιν καὶ μὲ καΐκια ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν Ποῦδαν καὶ ἔμειναν ἐκεῖ, ἕως οὗ πεμφθέντος παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου ὁρισμοῦ, ὁ Καρὰ-Μεχμέτπασας ἔκοψε τὰ κεφάλια τοῦ Μπεκίρ-πασα, τοῦ Ἀσλάν-πασα καὶ τοῦ Ζαγαρτζή-πασι, τοῦ Σαμψόν-πασα καὶ Ζερπερεκτζή-πασι, καὶ τὰ ἔστειλεν εἰς τὸ ὀρδίον.

Ὁ δὲ ἐπίτροπος τῇ ϛ' Ὀκτωβρίου ἐκίνησε μὲ τὰ ἀσκέρια ἀπὸ τὴν Ποῦδαν καὶ μὲ τρία κονάκια ἦλθεν εἰς Τζαν-κουρτουράνι, ὅπου ἐκάθισεν ἡμέρας τρεῖς. Ἐκεῖ δὲ ὄντες ἦλθε λόγος, ὅτι τὰ ἀσκέρια τῶν Χιρβάτων καὶ μερικοὶ Νέμτζοι μὲ δύο μικρὰ τόπια ἔκαμαν γιοφύρι εἰς τὸν Δράβαν ποταμόν, καὶ ἐπέρασαν εἰς τὸ ἐδῶθεν μέρος καὶ μετ' ὀλίγων ἡμερῶν ἐπῆραν τὴν Πεγεσέντζαν καὶ τὴν Παπόβτζαν καὶ τὰ ἔκαυσαν, τοὺς δὲ ἐν αὐτῇ Τούρκους ἀπέλυσαν ἐλευθέρους, φονεύσαντες τινὰς τῶν προεστῶν. Ὁ δὲ ἐπίτροπος ἔπεμψε κατ' αὐτῶν ὡς σερασκέρην τὸν Ῥούμελη-πασασὶ Χασάν-πασαν καὶ τὸν τῆς Μπόσνας Ὀσμάν-πασαν, ὅστις ἔγινε διάδοχος τοῦ Χιδίρ-πασα, καὶ ἄλλους τινὰς τῶν πασάδων μὲ τὰ ἀγιαλέτια τους· οἱ ὁποῖοι φθάσαντες εἰς τὸ Σεϊτβάρι ἐμήνυσαν ὅτι ἀνεχώρησαν οἱ ἐχθροί· ἡμεῖς δὲ ἤλθομεν εἰς τὸ Ὀσέκιον καὶ ἐκαθίσαμεν ἕως τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ἔγινε δὲ ὁ Ὀσμάν-πασᾶς τοῦ Μισιρίου πασᾶς τοῦ Σαμίου, καὶ εἰς τὸ Διαρμπεκίρι ὁ Ἰμπραχίμ-πασας τοῦ Μπαγδατίου, καὶ εἰς τὸ Χαλέπι ὁ Τζερκὲζ-Ἀχμέτ-πασᾶς τοῦ Μουσουλίου, ὁ δὲ Κιοπριλόγλης Μουσταφά-πασας ἔγινεν εἰς τὴν Σιλίστραν εἰς τὸν τόπον

www.dacoromanica.ro

τοῦ σκλαβωθέντος Μουσταφά-πασα. Ἦτον δὲ εἰς τὰ ἀσκέρια μεγάλη ἀσθένεια καὶ στέρησις τῶν ἀναγκαίων, καὶ πολλοὶ ἀπέθνησκαν ἀπὸ δυσεντερίες καὶ πυρετούς. Ἤλθομεν δὲ εἰς Μπελιγράδιον τῇ ζ' τοῦ Νοεμβρίου καὶ ἐμβήκαμεν εἰς τὸν κισλᾶν, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἐπίτροπος μετὰ παῤῥησίας καὶ ἀλαΐου. Ἐπλήθυνε δὲ ἡ ἀσθένεια καὶ ὁ θάνατος, ὥστε ὅπου καθ' ὁδὸν ἀπέθνησκον πολλοὶ καὶ ἔμεινον ἄθαπτοι πολλὲς ἡμέρες, ὥστε ὅπου μὲ πολλὰ τεμπίχια καὶ ἔξοδα τοῦ μιρίου τοὺς ἐσήκωναν μὲ ἀραμπᾶδες, βάνοντες τοὺς νεκροὺς ἀπάνω τους· μάλιστα πολλοὶ τῶν σπαχήδων μὴ ἔχοντες ποῦ κονεῦσαι ὑπὸ τοῦ παγετοῦ καὶ τῆς πείνας ἐτελευτοῦσαν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπὸ Μπελιγραδίου ἐπῆγεν εἰς Φιλιππούπολιν διὰ νὰ κισλατίσῃ ἐκεῖ, καὶ μὴν ἀναπαυόμενος, πάλιν τῇ ιε' Νοεμβρίου ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν Φιλιππούπολιν καὶ ἐδιάβη εἰς Ἀνδριανούπολιν. Τὰ δὲ ἀσκέρια τῶν Νεμτζῶν καὶ Λεχῶν ἐμβῆκαν εἰς τὴν Μαντζαρίαν μέσα διὰ νὰ κισλαδίσουν.

1685.

Τῷ 1685-ῳ ἔτει, Ἀπριλίῳ ιδ', τῇ ἡμέρᾳ τῶν Βαΐων πρὸς τὸ κεντὶ ἐφόρεσε καβάδι ἀπὸ τὸν ὑπέρτατον ἐπίτροπον Ἰμπραχὶμ-πασαν εἰς ὑπηρεσίαν τῆς ἑρμηνείας τοῦ κραταιοῦ βασιλέως ὁ Ἀλέξανδρος.

Τῇ ιζ' τοῦ Ἀπριλίου ὁ ἀπὸ γενιτζὲρ-αγασὶ γενόμενος Ἐρσρούμ-πασασὶ καὶ Μπαγδάτπασασὶ καὶ Σάμ-πασασὶ Ἰμπραΐμ-πασας ἔδειξεν ἀλάϊ. Εἶχεν ἕως δύο χιλιάδες ἀνθρώπους. Τῇ δὲ ἐρχομένῃ ἡμέρᾳ ἐρχόμενος νὰ ἀνταμώσῃ τὸν ἐπίτροπον ἄκουσε πολλοὺς ὀνειδισμοὺς διὰ τὴν ἀνασπρίαν καὶ ἀνέβηκεν ἀπάνω εἰς τὸν ὀντᾶν τοῦ κεχαγιᾶ, καὶ ἐπῆγεν ὁ ἐπίτροπος εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἐγύρισεν. Ἦλθεν ὁ τζαούς-πασις καὶ εἶπε πῶς τὸν ζητᾷ ὁ βασιλεύς.

Ἰουνίου ι' ἐκίνησεν ὁ Ἰμπραχὶμ-πασας ἀπὸ τὸ Μπελιγράδι πρὸς τὸ Πούδουμ μὲ τὰ βασιλικὰ ἀσκέρια. Ἐκάθισεν εἰς τὸ Ζεμοῦνι ἡμέρας πέντε καὶ ὕστερον ἐκίνησε. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔγινε μαζίλης ὁ Δημητράσκο-βόδας ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν, καὶ ἔγινεν ἀντ' αὐτοῦ ὁ Καντεμὶρ-βόδας.

Τῇ ιδ' ἐκίνησεν ὁ ὀλάκης τῆς Ἐρδελίας.

Τῇ αὐτῇ οἱ Βενετζᾶνοι ἐπερικύκλωσαν τὸ κάστρον τῆς Κορώνης, ὅπερ ὂν ἐν σχήματι τριγωνοειδεῖ, τῶν δύο μερῶν ἐπικυμαινομένων, κατὰ τὸ τρίτον μέρος ἐπολιορκήθη. Ἐλθὼν δὲ ὁ Χαλὴλ-πασας, ὁ σερασκέρης τοῦ Μορέως μὲ τὰ εὑρισκόμενα φουσᾶτα, ὥρμησε διὰ νὰ δώσῃ βοήθειαν· εὑρὼν δὲ ὀχυρώματα τρία, ἤτοι τάμπιες τρεῖς καὶ σαραμπόδι καὶ χάνδακα, καλῶς καὶ ἰσχυρῶς δυναμωμένα τὰ νῶτα τῶν Βενετζάνων, ἤρξατο καὶ αὐτὸς πολιορκεῖν ἐκείνους, προσεπιβαλὼν δι' ὀρυγμάτων· ἦσαν δὲ οἱ Ἑνετοὶ χιλιάδες δώδεκα, Ἰταλοὶ καὶ Γερμανοὶ Πρανζουϊκοί. Ὁ δὲ στόλος τῶν Βενετζάνων ἦν τριήρεις τεσσαράκοντα, μαγοῦνες ἕξ, γαλούνια ἕξ, πλοῖα τεσσαράκοντα σιτοφόρα καὶ στρατοφόρα· ἦν δὲ ναύαρχος Φραντζίσκος ὁ Μοροζῖνος. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τῆς πολιορκήσεως ἐξέψυξεν ὁ Χαλὴλ-πασας ὁ σερασκέρης, εἰς τὸν δὲ τόπον αὐτοῦ ἔγινε σερασκέρης ὁ τζιαούς-πασις, γενόμενος βεζίρης μὲ τρία τούια· πρὸς δὲ τὴν αὔξησιν τῶν Τούρκικων στρατευμάτων ἔγινε προσταγὴ ἐκστρατείας πανδήμου, ἤτοι νεφεράμι.

Ἰουλίου α' οἱ Γερμανοὶ ἤρξαντο πολιορκεῖν τὸ Οὐϊβάρι, ὄντες ὡς τριάκοντα χιλιάδες.

Ἰουλίου ιδ' ἔφθασεν ὁ Ἰμπραΐμ-πασας εἰς τὸ Πούδουμ.

Τῇ η' τοῦ αὐτοῦ οἱ ἐκ Βούδας Τοῦρκοι ἐπιδραμόντες ἐπῆραν τὸ Βισεγράδι· ἐφόνευσαν δὲ ὡς 500 Νέμτζους, ὡς φασίν· ἀεὶ γὰρ ὑπερβολαῖς χρῶνται ἐν ταῖς νίκαις αὐτῶν.

Κατὰ τὸ παρὸν ἔτος οἱ πλείους τῶν Τουρκικῶν στρατιωτῶν ἔδραμον πρὸς τὰ Γερμανικὰ τῆς βασιλείας μεθόρια μυριάδες πεζῶν σερδενγγετζήδων, γιανιτζάρων ἐξαγομένης εἰς μάχην, στρατηγοῦντος ἐκεῖσε τοῦ Ἰμπραΐμ-πασα τοῦ πίκλην Διαβόλου. Ἐπὶ δὲ τοὺς Λέχους ἐξεστρατεύσατο ὁ χάνης Σελὶμ-Γγιρέϊος μετὰ τοῦ σερασκέρη Σουλεϊμὰν-πασα.

1685 Ἰουλίου λ' ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ποῦδαν ὁ Σαρκιτζῆ-Μουσταφά-αγας· ἔφερε μήνυμα, ὅτι ὁ Ἰμπραχὶμ-πασας ὁ σερασκέρης τῇ ιγ' τοῦ Ἰουλίου ἐπῆγε μὲ τὰ φουσᾶτά του εἰς τὴν Ποῦδαν. Ἐκάθισεν ἐκεῖ ἡμέρας πέντε συμβουλευόμενος, εἶτα διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐπῆγεν εἰς τὸ Στριγόνιον. Τῇ ἑσπέρᾳ τῆς κ' ἤρξατο τὴν αὐτοῦ πολιόρκησιν, πολιορκούντων τῶν Γερμανῶν τὸ Οὐϊβαρῖνον.

Τῇ γ' Αὐγούστου ἐρχόμενα μερικὰ στρατεύματα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Κροατίας, ὁ Ὀσμάν-

www.dacoromanica.ro

πασόγλους 'Αχμέτ-πασας, καὶ ὁ Σεϊχόρογλους 'Αχμέτ-πασας καὶ ὁ Κατόγλους Χουσεΐν-αγας, ὄντες εἰς φύλαξιν τοῦ γεφυρίου τοῦ Ὄσεκι ἐπῆγαν μὲ τὰ φουσᾶτα αὐτῶν πρὸς ὑπάντησιν τῶν ἐχθρῶν, καὶ εἰς χεῖρας ἐλθόντες, νικηθέντες ὑπέστρεψαν φεύγοντες. Ὁ δὲ 'Οσμὰν-πασόγλους μετά τινων τῶν περὶ αὐτόν, ἐμβαίνοντας εἰς τὸ κάστρον τοῦ 'Οσεκίου, ἔκοψε τὸ γεφύρι καὶ ἐστάθη καρτερικός. Οἱ δὲ Κροάται ἐλθόντες ἔκαυσαν τὸ βαροῦσι καὶ ὑπέστρεψαν. Τὸ δὲ μήνυμα τῆς φυγῆς τῶν Τουρκῶν γραφὲν εἰς τὴν Πόρταν ἀπὸ τοῦ μποσταντζήπασι, τοῦ διατρίβοντος εἰς τὸ Μπελιγράδι διὰ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ ζαερέ, ἔδωκε θόρυβον μεγάλον. Ὅθεν ὁ ἐπίτροπος ἔκραξε τὸν μουφτῆν, τὸν γιανιτζάρ-αγασί, τὸν Ζουλφικάρ-πασαν καὶ τὸν δεφτερτάρην 'Αχμέτ-πασαν· ἐσυμβουλεύθη μετ' αὐτῶν.

Εἶτα τῇ θ' Αὐγούστου διὰ τῆς αὐτῆς νυκτὸς ὁμοῦ οἱ τέσσαρες ἐπῆγαν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ συμβουλευθέντες ἀποφάσισαν νὰ στείλουν εἰς βοήθειαν τοὺς σπαχῆδες καὶ τοὺς γκετικλῆδες, μουτεφερεκᾶδες, τζαούσηδες καὶ κιατίπηδες, καὶ κατέστησαν ἐπ' αὐτοὺς σερδάρην τὸν δεφτερδάρην Μεχμέτ-πασαν· οἵτινες μετὰ βίας πολλῆς ἐξῆλθον, καὶ προχωρήσαντες ἕως τοῦ Τατάρ-Παζαρτζίκι πάλιν διὰ προσταγῆς ὑπέστρεψαν, ὅτι τὰ μὲν τοῦ 'Οσεκίου, ἀποστραφέντων τῶν Κροατῶν, κατέπαυσαν· τὰ δὲ τοῦ Μορέως ἐπὶ τὸ χεῖρον προχωροῦντα, ὁ ῥηθεὶς Μεχμέτ-πασας προσταχθεὶς ἐκίνησε πρὸς τὸν Μορέα· οἱ δὲ σπαχῆδες καὶ γκεδικλῆδες ἦλθον εἰς 'Ανδριανούπολιν. Ἔτι δὲ τῶν σπαχήδων ἑτοιμαζομένων πρὸς ἐκστράτευσιν ἐν τῇ 'Ανδριανουπόλει, ἐμαζώχθησαν περὶ τὸν σπαχιλάρ-αγα καὶ σιλικτάρην ζητοῦντες τὸν λουφέ τους καὶ τὸ προφητικὸν αὐτῶν σαντζάκιον ὡς φύλακες αὐτοῦ κατὰ τὴν ἔκπαλαι συνήθειαν. Ὁ δὲ ἐπίτροπος μαθὼν τὴν ταραχὴν καὶ ὀργισθεὶς κατ' αὐτῶν ἔπεμψε τὸν κεχαγιᾶν αὐτοῦ 'Ιπραΐμ-αγαν μετὰ πολλῶν ἀγάδων καὶ ἰτζογλανίων τῆς αὐλῆς αὐτοῦ καὶ τὸν γιανιτζάρ-αγασὶ κατ' αὐτῶν· οἵτινες πορευθέντες τοὺς μὲν στασιάσαντας οὐχ εὗρον, τινὰς δὲ ὡς δεκαὲξ τῶν σπαχήδων πιάσαντες καὶ δεσμεύσαντες ἔφερον εἰς τὴν Πόρταν, ὧν τοὺς μὲν τέσσαρας ὁ βεκίλης τοῦ τζαούς-πασι, ὁ 'Ομέρ-αγας, μετὰ τοῦ σού-πασι καὶ τοῦ χασάπ-πασι ἄγοντες αὐτοὺς ἔμπροσθεν τῆς Βασιλικῆς Πόρτας ἀπεκεφάλισαν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐφυλάκωσαν· οἱ δὲ σπαχῆδες ἐκίνησαν, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς λύπης καὶ ἀθυμίας, πολλῶν κακῶν εἰς ἔπειτα αἰτίας.

'Εν τῷ Μορέᾳ οἱ Βενετζᾶνοι βοήθειαν λαβόντες παρὰ τοῦ πάπα καὶ τοῦ μεγάλου δουκὸς καὶ τῶν Μελιτηνῶν, ἔτι δὲ καὶ μάλα ἀπὸ τῶν τῆς Μάνης, καὶ κραταιοὶ γενόμενοι ἐξῆλθον περὶ τὴν ἕκτην τοῦ ῥαμαζανίου, ἤτοι ἱσταμένου Αὐγούστου μηνός, καὶ ἐπάτησαν τὰ ὀχυρώματα τῶν Τουρκῶν, καὶ τοὺς μὲν ἔκτειναν, τοὺς δὲ ἐφυγάδευσαν, καὶ δι' ἐπιβουλῆς βιαίας ἐπῆραν τὴν Κορώνην· φονεύσαντες τοὺς ἐν ἐκείνῃ φύλακας καὶ τὸ κάστρον ὀχυρώσαντες ἔβαλον στρατιώτας πρὸς φύλαξιν. Ὁ δὲ 'Ιμπραχίμ-πασας πολιορκῶν τὸ Στριγόνιον καὶ μαθὼν ὅτι ἔρχονται τὰ φουσᾶτα τῶν Γερμανῶν πρὸς βοήθειαν τοῦ Στριγονίου, κατέλιπε τὴν πολιόρκησιν καὶ ἐξήγαγε τὰ στρατεύματα πρὸς μάχην· ἀτακτήσαντα δὲ καὶ λιποτακτήσαντα, νικηθέντες ἔφυγον, καταλιπόντες τὰς σκηνὰς αὐτῶν· μάλιστα δὲ οἱ ἱππεῖς πρὸς τοὺς πεζοὺς ἀντιφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους, ὁρμήσαντες ἔχυσαν πολὺ ἐμφύλιον αἷμα.

Ἦλθε μετὰ ταῦτα τὸ Τούρκικον στράτευμα εἰς τὸ Πούδουμ, καὶ διαφωνίαν ἔχον τὸ τάγμα τῶν γιανιτζάρων ἔμεινε περὶ τὸ Πούδουμ καὶ οἱ σπαχῆδες ἀλλαχοῦ, καὶ ὁ σερασκέρης 'Ιμπραΐμ-πασας ἐπέρασεν εἰς τὸ Πέστον μετὰ τῶν λοιπῶν, σκοπὸν ἔχων βοηθῆσαι τοῖς ἐν τῷ Οὐϊδαρίνῳ πολιορκουμένοις παρὰ τῶν Γερμανῶν· μὴ δυνάμενος δὲ ἔτριβεν ἐκεῖ, ὥστε τοὺς Γερμανοὺς ἑλεῖν διὰ βίας τὸ Οὐϊδαρῖνον καὶ ξιφοτομῆσαι πάντας τοὺς Τούρκους. Τούτων δὲ τῶν ἀτυχημάτων αἱ ὀδυνηραὶ ἀγγελίαι, μηνυθεῖσαι εἰς τὴν Πόρταν, ἐλύπησαν πολλὰ τοὺς ἐξουσιαστάς, ἀποροῦντας τίποτε καὶ δράσουσιν ἐν τοῖς τοιούτοις δεινοῖς, ἄλλος ἄλλῳ ἐγκαλοῦντες καὶ κατηγοροῦντες, τῆς ἀτυχίας ἐμφανιζούσης καὶ διατρανούσης τὰ ἑκάστου πταίσματα. Οἱ δὲ χάτμανοι τῶν Λεχῶν ἐάσαντες τὸν κράλην αὐτῶν χαίρειν που κατὰ τὰ αὐτοῦ πολίχνια μετὰ τῶν μισθωτῶν στρατευμάτων, ἐξελθόντες τῆς Λεοπόλεως καὶ πορευθέντες ὁδῶν τριάκοντα ὡρῶν ἔστησαν στρατοπεδεύοντες ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῶν, μελετῶντες ἐπερχομένοις τοῖς ἐναντίοις ἀντιπαρατάξασθαι, εἰ δὲ μὴ ἐπιδραμῶσιν, ἐμμένειν ἀταράχως. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τοῦ Κριμίου χάνης μετὰ τῶν Σκυθῶν, καὶ ὁ Σουλεϊμάν-πασας μετὰ τῶν Τουρκικῶν φουσάτων τῶν περὶ αὐτόν, λή-

www.dacoromanica.ro

γοντος τοῦ Αὐγούστου, συνῆλθον κατὰ τὴν Τζοτζόραν πρὸς τῷ ποταμῷ Βρούτῳ, πλησίον τοῦ Γιασίου, ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν διατρίβοντες καὶ μελετῶντες ἀποστεῖλαι εἰς τὴν Καμενίτζαν ἱκανὸν ζαερέν.

Περὶ δὲ τὸν Μορέαν διατρίβων ὁ Μουσαΐμουστά-πασας ἐπροστάχθη στρατηγεῖν ἐκεῖ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σιαούς-πασα· ἐπροστάχθη στρατηγεῖν ἐν τῇ Κορώνῃ. Ὁ δὲ Ἀπτουλκατήρ-πασας ἐπροστάχθη ἐπιτροπικῶς ναυαρχῆσαι καὶ ἐπαναγαγεῖν τὸν ναυτικὸν στόλον εἰς τὸν τῆς Πόλεως λιμένα. Οὕτω δὲ τὰ τῶν Τουρκικῶν τῷ 1685-ῳ ἔτει πανταχοῦ ἐδυστύχει καὶ κατὰ τὸ Ἀνατολικὸν κλῖμα, ἐν δὲ τῷ Χαλεπίῳ καὶ Δαμασκῷ καὶ Σεχρεζουλίῳ, γενομένης στάσεως πολλῆς καὶ τῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους διαμαχομένων διὰ μικράς τινας αἰτίας. Ἐξῆλθον δὲ καὶ πειρατικά τινα πλοῖα τῶν ἀπὸ Τάναως Καζάκων εἰς τὸν Πόντον, καίτοι δίχα προσταγῆς τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Μοσχοβίας Ἰωάννου καὶ Πέτρου.

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους διὰ βασιλικοῦ προστάγματος ὁ τοῦ αὐτοκράτορος ἀρχιθυρωρὸς ἀπελθὼν εἰς Βέλγραδον μετὰ τοῦ ἀρχικηπουροῦ τῆς Ἀνδριανοῦ, διατρίβοντος ἐκεῖ καὶ ἐπιστατοῦντος τῇ συναγωγῇ τῶν ἐδωδίμων, προσῆλθε τῷ στρατηγῷ Ἰπραΐμῳ, καὶ καταγγείλας τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα, ἀγχόνῃ πνιγέντος αὐτοῦ ἀποδαρῆναι τὴν κεφαλὴν ἐπεμελήθη, καὶ ταύτην μετά τινος κηπουροῦ ἀποστείλας εἰς τὴν Ἀνδριανοῦ, αὐτὸς ἅπασαν τὴν περιουσίαν τοῦ Ἰπραΐμου παραλαβὼν ἐπανῆλθεν. Ἦν δὲ τὰ κύρια τῶν ἐγκλημάτων τοῦ Ἰπραχίμου ἡ ἀκόρεστος πλεονεξία καὶ ὁ σφετερισμὸς τῶν βασιλικῶν χρημάτων· τὸ δὲ σῶμα ἐτάφη παρὰ τῷ μνήματι τοῦ Μουστάφου. Ἔτι δὲ τοῦ στρατοῦ καθ' ὁδὸν ὄντος, ἀγγελίαι τινὲς περὶ εἰρήνης ἐφοίτων, τέως εἰς ἀπιθανότητα καταντῶσαι, εἴτε τινὸς τεφτὲρ-κεχαγιασὶ πειρωμένου προσπορίσασθαι διὰ τοιαύτης ἐπιχειρήσεως καὶ πρεσβεύσεως κέρδος αὐτῷ, εἴτε τοῦ Ἰπραΐμου πλάττοντος τὰ τοιαῦτα καὶ χρησταῖς ἐλπίσι σπεύδοντος καλύψαι τὴν ἀτιμίαν τῆς ἥττης.

Ἐν τῇ Ἀνδριανουπόλει ὁ μὲν Ἰπραΐμος, ὁ τοὐπίκλην Μέλας καὶ τὸ ἦθος μελάντερος, νοσεῖν ἐπισκηπτόμενος, παρεώρα τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων. Ὁ δὲ Σολεϊμάνος ἐν τῇ Μολδαβίᾳ μετὰ πολὺν πόλεμον φυγαδεύσας τὸ τῶν Λεχῶν στράτευμα, στρατηγούντων ἐν αὐτῷ ἀμφοτέρων τῶν χατμάνων διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κράλη, τροπαιοῦχος ἐπανεστράφη καὶ βασιλικῷ προστάγματι προσκληθεὶς εἰς Ἀνδριανοῦ ἐπετράπη τὴν τῆς βασιλείας διοίκησιν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιτηρήσεως λόγῳ· τῇ δὲ ἐνάτῃ τοῦ Δεκεμβρίου ἔλαβε τὴν σφραγῖδα τῆς καθόλου ἐπιτροπῆς, ἀναγορευθεὶς μέγιστος βεζίριος. Οὗτος ἦν τὸ γένος Σέρβος, ἀπὸ χριστιανῶν γονέων. ἐγένετο δὲ ἐπιτροπεύοντος τοῦ Ἀχμέτ-πασα ἄρχων τῶν τζαουσίων, μετὰ ταῦτα δὲ οἰκονόμος τῆς αὐλῆς αὐτοῦ, ὃς λέγεται κεχαγιᾶς. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Ἀχμέτου καὶ τὴν ἐπιτροπὴν κληρωθέντος τοῦ Μουστάφου, προὐχειρίσθη βασιλικὸς κοντοσταῦλος, τοῦ δὲ Μουστάφου ἀποτμηθέντος τὴν κεφαλὴν ἐν τῷ Βελγράδῳ· ἐγένετο δὲ ἐπιτηρητής, ἤτοι καϊμακάμης, ἅμα δὲ καὶ στρατηγὸς τῶν κατὰ τῶν Λεχῶν στρατευμάτων, ἀνὴρ ὢν πολύπειρος, ἄοκνος, βαθύνους, καρτερικός, πρᾶος· καὶ δὶς φυγαδεύσας τὸν τῆς Λεχίας στρατὸν ἠξιώθη τῆς βασιλικῆς ἐπιτροπῆς. Καὶ ὁ μὲν Ἰπραΐμος ἀτίμως καταβιβασθεὶς καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπελθών, μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἀφῃρέθη πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ὑπερακοντίσασαν νομισμάτων ἑκατὸν πεντήκοντα μυριάδας, πλὴν τῶν κειμηλίων καὶ τῶν λοιπῶν ἀκινήτων αὐτοῦ κτημάτων, καὶ κατεβλήθη εἰς τὸ μεσόθυρον τοῦ βασιλικοῦ παλατίου. Ὁ δὲ Σουλεϊμάνος, ἀρξάμενος ἐπιτροπεύειν, τὸν μὲν σὺν αὐτῷ τεφτερτάριον ὄντα κατὰ τὴν στρατιὰν εἰς βεζίριον προεβίβασεν, τὸν δὲ Μισιρλόγλου λεγόμενον Ἰπραχίμ-πασαν τοῦ βασιλικοῦ στόλου ναύαρχον κατεστήσατο, καὶ ἤρξατο ἐπιμελεῖσθαι τοῦ τε θησαυροῦ καὶ τοῦ στράτου, ἐρευνῶν μετὰ ἀκριβείας τοὺς σφετεριζομένους τὰ τοῦ βασιλέως χρήματα· μεθ' ὧν καὶ ὁ τῶν γιανιτζάρων ἀγᾶς Ζουλφικάρ-πασας κατηγορούμενος ἀπεβλήθη τῆς τῶν γιανιτζάρων ἀρχῆς, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐτιμήθη ὁ Τζολάκ-Χασάν-αγας ὡς γνωστὸς τῷ Σουλεϊμάνῳ ἀπὸ τῆς αὐλῆς τοῦ Ἀχμέτ-πασα· τὸ δὲ τοῦ ῥεΐσ-ουλ-κιτάπι, ἤτοι τοῦ βασιλικοῦ λογοθέτου τὸ ἀξίωμα, μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ σπανοῦ Μουσταφᾶ-ἐφέντη, ἐκληρώθη ὁ Μεχμὲτ-ἐφέντης, γυναικάδελφος ὢν τοῦ Ἰπραΐμου. Ὁ οὖν σερασκέρης Ἀχμέτ-πασας, ἀπελθὼν εἰς Βέλγραδον ὀλίγοις τισὶ καὶ τοῖς τυχοῦσι στρατεύμασιν, ἐπορεύθη κατὰ τῶν περὶ τὸν Τιβίσκον ποταμὸν διαχειμαζόντων Γερμανῶν, οἵτινες, δεσμευθέντος τοῦ Τεκολίου, βαρεῖ στρατεύματι καταβάντες τήν τε πόλιν Κασουβίαν καὶ τὸ Οὐγγαρῖνον καὶ τὸ Σαροσπατάκιον καὶ τὸ Τοκάϊον καὶ πᾶσαν τὴν πε-

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ρίχωρον ἐκείνην (ὑπέταξαν), τὴν ὑποταγεῖσαν τῷ Τεοκολίῳ, κλεισθέντι ἤδη μετά τινων ἐγκρίτων Οὔγγρων ἐν τῷ Μονκατζίνῳ ὀχυρώματι λίαν ἰσχυρῶς. Τῶν δὲ Τεοκολιανῶν Οὔγγρων προσκυνησάντων τοὺς Γερμανούς, οὐ μόνον οἱ Γερμανοὶ τὰ τοῦ Τεοκολίου, ὡς ἔφημεν, ὑπέταξαν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρας ἐπαρχίας τῆς κραταιᾶς βασιλείας διαβάντες ὑπέταξαν τὸ Σολνόκιον καὶ ὠχύρωσαν αὐτό, καὶ τὸ Σορδάσιον καὶ τὰ πέριξ κατεληΐσαντο δεινῶς ἅπερ ἐπαναλαβεῖν ἐλπίζων ὁ Ἀχμέτ-πασας, πολλῷ μὲν κρότῳ ὀλίγῃ δὲ δυνάμει ἀπῆλθεν εἰς τὸ Τεμισβάριον, οἰόμενος τῇ φήμῃ τῆς τούτου ἀφίξεως δεδοικότας τοὺς Γερμανοὺς καταλιπεῖν τὰ τῆς βασιλείας ὅρια καὶ ἐπαναστραφῆναι εἰς τὰ οἰκεῖα. Οἱ δὲ Γερμανοὶ συναθροισθέντες ἤρξαντο ἐκστρατευθῆναι κατὰ τοῦ Ἀχμέτ-πασα, μαθόντες τὴν ὀλιγότητα τῶν περὶ ἐκεῖνον στρατευμάτων. Φοβηθεὶς δὲ ὁ Ἀχμέτ-πασας οὓς ἐξεφόβισεν, ἐπεστρέψατο εἰς Βέλγραδον, καὶ οἱ Γερμανοὶ πολιορκήσαντες ἔλαβον τὸ τοῦ Ἰὼβ ὀχύρωμα, τοῖς πολλοῖς Σενκιοὺπ λεγόμενον.

Ὁ Ἀχμέτ-πασας ἐπανελθὼν εἰς Βέλγραδον μετὰ πολλὴν ἐκεῖσε διατριβήν, μαθὼν ἑτοιμάζεσθαι τοὺς Γερμανοὺς κατὰ τοῦ Τεμισβαρίου, πάλιν ἐξέδραμεν ἐκεῖσε, ὥστε ἀνετοίμους ὄντας τοὺς Γερμανοὺς καταλιπεῖν τὴν μελετωμένην ἐπιδρομήν.

Ἐν δὲ τῇ Ἀνδριανουπόλει ἐγένετο καϊμεκάμ-πασας, ἤτοι ἐπιτηρητὴς τοῦ ἐπιτροπεύοντος Σουλεϊμάν-πασα, ὁ Ῥετζέπ-πασας, μέγας ἐμριχόρης ὤν. Οὗτος τζοχαδάριος ὢν τοῦ Σουλεϊμάν-πασα καὶ μετέπειτα σατίρης, ἐν δυσὶν ἔτεσι προβιβασθεὶς εἰς τοιοῦτον ἀξίωμα ὑψώθη.

1686.

Τῷ 1686-ῳ ἔτει Μαρτίου ια' ἐξεδόθη ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ ἐπιτρόπου τὸ τοὺΐ, σημεῖον τῆς μελλούσης ἐκστρατείας εἰς τὰ ὅρια τῆς Οὐγγρίας· ἐξετέθησαν δὲ καὶ τὰ βασιλικὰ τούγα, μέλλοντος τοῦ βασιλέως ἀπελθεῖν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τῇ λα' τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν Χαϊλῆ-ἐφέντης ἔγινε πρῶτος ῥουσναμετζῆς, ὁ δὲ Μουσταφᾶ-ἐφέντης μεφκουφατιτζῆς. Ἦσαν δὲ ἀμφότεροι τῆς αὐλῆς τοῦ προαποθανόντος Ἀχμέτ-πασα.

Τῇ α' Ἀπριλίου ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος καὶ οἱ λοιποὶ μεγιστᾶνες ἐφόρεσαν κοινῶς ἅπαντες τὰς τῆς ἐκστρατεύσεως βασιλικὰς ἐσθῆτας.

Τῇ γ' Ἀπριλίου ἐξετάθησαν αἱ σκηναί· ἦν δὲ ἀπανταχοῦ ἀσιτία καὶ λιμὸς πολύς, ὥστε τοὺς πλείους τοῦ λαοῦ κατά τε χώρας καὶ χωρία τρέφεσθαι κριθίνοις καὶ κεχρίνοις ἄρτοις, καὶ τοὺς τούτων ἀμοιροῦντας ἐσθίειν χόρτα καὶ φύλλα λεπτοκαρύων· οὔσης δε μεγάλης ἀβροχίας, μείζονος εἰς τὸ ἑξῆς λιμοῦ πάντας κατεῖχε.

Ἐγράφοντο πανταχόθεν ἀγγελίαι.

Τῇ θ' Ἀπριλίου ὁ ἐπίτροπος τῆς βασιλείας ἐξῆλθε μετὰ μεγάλης πομπῆς καὶ ἀλαγίου· σπαχῆδες καὶ οἱ γιανιτζάροι ἵσταντο κατὰ σειρὰν ἀπὸ τοῦ παλατίου τοῦ βασιλέως ἄχρι τῶν σκηνῶν. Ἐξῆλθον οἱ ἀγᾶδες αὐτῶν, ἕκαστος μετὰ πολλῶν ὀπαδῶν. Ἤρξαντο προηγεῖσθαι οἱ ὑδατοφόροι τῆς τοῦ ἐπιτρόπου αὐλῆς, μετὰ τούτους ὁ σού-πασις καὶ ὁ χασάπ-πασις. Μετ' αὐτοὺς ἤρχοντο οἱ δελῆδες, μεθ' οὓς οἱ γγιονουλῆδες, μακρὰς λόγχας σηρικαῖς σημαίαις κεκοσμημένας φέροντες καὶ δέρμασι πάρδου τὰ νῶτα κεκαλυμμένοι, καὶ τζοχίνας περικεφαλαίας ἐπιφέροντες· μεθ' οὓς εἵποντο οἱ σεϊμπάνιοι, περὶ τὰ εἴκοσι φλάμπουρα. Μετὰ τούτους ἠκολούθουν οἱ μουτεφερεκᾶδες τῆς αὐλῆς τοῦ ἐπιτρόπου, περὶ τοὺς ἑκατόν. Ἵππευον μετ' αὐτοὺς οἱ βατζιποραγιᾶδες, ὑπηρέτας ἱππότας ὀπαδοὺς ἕκαστος ἔχων ἀνὰ πέντε ἢ ἕξ. Μετ' αὐτοὺς ἠκολούθουν οἱ καπιτζιμπασῆδες, περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, θαυμαστῇ τάξει ὁδεύοντες· δύο γὰρ ἀγᾶδες ᾤχοντο συνιππεύοντες, καὶ τούτοις ἠκολούθουν οἱ δοῦλοι αὐτῶν, καὶ μετ' αὐτοὺς ἕτεροι ἄχρι τῶν ἐσχάτων. Εἶχεν ἕκαστος ἀπὸ τῶν εἴκοσι δούλων ἕως τῶν τεσσαράκοντα. Ἔπειτα ἠκολούθουν οἱ χότζηδες τῶν καλεμίων, τουτέστιν οἱ βασιλικοὶ γραφεῖς· μεθ' οὓς ἤρχοντο αἱ οὐραί, ἐπικρεμάμεναι δόρασι· μετὰ δὲ ἵππευον ὁ υἱὸς τοῦ ἐπιτρόπου μετὰ τοῦ κεχαγιᾶ, ἀκολουθούντων πολλῶν ὑπηρετῶν· μεθ' οὓς ἤρχοντο ὁ δεφτερδὰρ-ἐφέντης καὶ ὁ ρεΐς-ἐφέντης. Μετὰ τούτους ἤγοντο τὰ γεντένια τοῦ ἐπιτρόπου, ἐννέα ὄντα· μετ' αὐτοὺς ἤρχοντο οἱ σατίρηδες τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ἐφεξῆς ἠκολούθει ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος καὶ ὁ μουφτῆ-ἐφέντης, δορυφορούμενοι πολλοῖς πεζοῖς καὶ

σολάκοις βασιλικοῖς· κατὰ δὲ τὰ νῶτα αὐτῶν ἠκολούθουν ὁ σιλικτάρης καὶ ὁ τζοχαδάρης τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ ὑπερτάτου, βασιλοπρεπῶς ἠμφιεσμένοι. Μετὰ τούτους εἵποντο περὶ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα ἰτζαγάδες τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ παρομαρτούντων τῶν μουσικῶν ὀργάνων καὶ πολλῶν ὑπηρετῶν ἔληξε τὸ ἀλάγιον. Τὰ παϊράκια τοῦ ἐπιτρόπου ἐφέροντο μὲ τὰ τούϊα. Οἱ ἰτζαγάδες τοῦ ἐπιτρόπου και οἱ ἱππόται τῶν καπιτζιπασίδων ἅπαντες, πλὴν ὀλίγων, ἐφόρουν σιδηροποκάμισα πλεκτὰ καὶ περικεφαλαίας, ἐπημφιεσμένοι σηρικαῖς χλαμῖσιν· ἦν δὲ λίαν πομπαία ἡ ἔξοδος. Ἀπελθὼν δὲ ὁ ἐπίτροπος μετὰ τοῦ μουφτῆ καὶ πολλῶν μεγιστάνων, μετὰ τὰς συνήθεις μουσουλμανικὰς ἐπευχὰς ἔλαβε τὸ βασιλικὸν σαντζάκιον καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὀτάκιον αὐτοῦ. Ἐν τῷ ἀλαγίῳ ἤρχετο πρὸ τοῦ ἐπιτρόπου ὁ καϊμεκὰμ Ῥετζὲπ-πασας. Πολλοί τινες ἔδωκαν ἀρζιχάλια τῷ ἐπιτρόπῳ, ζητοῦντες λουφέδες καὶ διρλίκια, ἐπέτυχον δὲ ὀλίγοι. Εἱστήκεισαν δὲ αἱ σκηναὶ κατὰ τὸ Χιδιρλίκι.

Τῇ η' τοῦ Ἀπριλίου ἦλθεν ἀπὸ τὸν Μορέα ὁ Κιουτζοὺκ-τζελεμπῆς ἐξαγγέλων, ὅτι ὁ Μουσαΐ-πασας μετὰ τοῦ Ἰσμαὴλ-πασα καὶ τοῦ Μαχμούτ-πασα, πεζῶν τε καὶ ἱππέων ὡς δέκα χιλιάδας ἄγων, διέβη ἐπὶ τὸ κάστρον Καλεφὰ λεγόμενον, καὶ ἤρξατο πολιορκεῖν ἐκεῖνο· μετὰ δὲ ὀκτὼ ἡμέρας, ἐπερχομένου τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἐνετῶν στόλου, καταλιπὼν τὴν πολιόρκησιν δίκην φυγῆς ἐπεστρέψατο, καταλιπὼν δύο βομβάρδας.

Τῇ ι' Μαΐου καὶ ἐφεξῆς ἦλθον ὀλάκηδες ἀπὸ τῆς Ἐρδελίας, μηνύοντες εἰσελθεῖν ἕνα τῶν στρατηγῶν τῆς Γερμανίας, λεγόμενον Σαφεμπέργον, μετὰ στρατευμάτων ἕως δύο μυριάδων, καὶ τὸν νεωστὶ ἀνακηρυχθέντα στρατηγὸν Οὐγγρῶν Λαδίσλαον τὸν Τζάκιον μετὰ ἓξ χιλιάδων Οὐγγρῶν εἰς Ἐρδελίαν, ὁρμήσαντες ἀπὸ Σακμαρίνου, καὶ ἀφικέσθαι εἰς Κλαδιούπολιν, κυκλώσαντες αὐτήν. Ἔλεγον αἱ ἀγγελίαι βούλεσθαι τούτους ὑποτάξαι τὴν Ἐρδελίαν καὶ μετὰ τῶν Ἐρδελιτῶν καταστρατεύεσθαι τῶν Ὀθμανῶν. Οἱ δὲ Ἐρδελῖται συνωμοσίαν ἐποίησαν, μηδέποτε ἑκουσίως ὑποταχθῆναι τοῖς Γερμανοῖς, καὶ ταύτην τὴν ψῆφον διὰ πρέσβεως τοῦ πρωτονοταρίου αὐτῶν Ἰωάννου Σαρουσίου ἐξήγγειλαν τῷ ἐπιτρόπῳ τῆς κραταιᾶς βασιλείας.

Φήμη δέ τις πολλαχόθεν ἐπιῤῥυεῖσα κατεμήνυεν Ἰωάννην τὸν τῆς Λεχίας κράλην μέλλειν ἐξελθεῖν εἰς Οὐγγρίαν, κἀκεῖ στρατηγῆσαι τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ. Ἐκστρατευσάντων γὰρ τοῦ τε Βαρβάρου δουκὸς καὶ τοῦ Σαξονίου καὶ τοῦ Παλατίνου, τοῦ κατὰ τὸν Ῥῆνον ποταμὸν ἄρχοντος, καὶ μὴ βουλομένων ὑποτάξασθαι τῷ Λοταρίγγῳ δουκί, ἀλλὰ περὶ τῆς στρατηγίας ἐφαμιλλωμένων καὶ διεστηκότων, προθυμουμένῳ τῷ τῆς Ρώμης πάπᾳ παῦσαι τὴν τούτων ἔριν, λίαν ἐφάνη λυσιτελὲς ἐκκαλέσασθαι τὸν τῆς Λεχίας ῥῆγα, οἰομένῳ τοὺς δοῦκας ῥᾷον ὑποκλιθῆναι ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ τοῦ στρατηγεῖν ἐμπειροτάτῳ. Μηδέποτε δὲ ἡ τοιαύτη φήμη τὸ κῦρος ἔλαβε, μᾶλλον δέ τινες ὑπενόουν τὴν τοιαύτην φήμην ἐπίπλαστον εἶναι, διαδοθῆναι ὅπως τῶν Τουρκῶν ἀμελέστερον διατιθεμένων περὶ τὴν Καμενίτζαν ὁ τῶν Λεχῶν ῥὴξ εἰς ἀπαρασκεύαστον αὐτὴν ἐπιβάλῃ.

Τῇ λα' τοῦ Μαΐου στρατηγοῦντος Σουλεϊμάνου καὶ ἄρχοντος τῶν γιανιτζάρων τοῦ Χασάνου, τὰ τῆς κραταιᾶς βασιλείας στρατεύματα τῆς ἐπὶ τὴν Οὐγγρίαν ἀρξάμενα ὁδοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο πρὸς τῷ Μαρισίῳ ποταμῷ, Κεμὰλ-τζαΐρι λεγομένου τοῦ τῇδε πεδίου. Ὁρμησάντων δὲ τῶν στρατευμάτων, εὐθὺς ἤρξατο ἀστράπτειν καὶ βροντᾶν καὶ ὕειν ῥαγδαίως ὡς οὐδέποτε, πολλῶν καταμηνυόντων ἑαυτοῖς θείαν μῆνιν· εἴωθε γὰρ γένος ἀνθρώπων καὶ τὰ κατὰ φύσιν συμβαίνοντα εἰκασίαις ἕλκειν ὅπου βούλεται. Πολλοὶ δὲ τῶν στρατιωτῶν, καὶ μάλιστα τῶν ὅσοι πεζοί, καθ' ἡμέραν ηὐτομόλουν, οὔτ' ἀπειλαῖς οὔθ' ὑποσχέσεσι δυναμένου τοῦ Χασάνου καταστεῖλαι τὴν πρὸς φυγὴν τούτων ὁρμήν.

Πρὶν ἐκστρατεῦσαι τὸν τῆς κραταιᾶς βασιλείας ἐπιτηρητὴν Σουλεϊμᾶνον, ἀπὸ μὲν Γαλλίας πρέσβυς ἐλθὼν ὁ Γιραρδίνου ἐκυρώσατο τὴν μεταξὺ φιλίαν καὶ ἀπῆλθε διατρίψων ἐν Κωνσταντινουπόλει· ὀλίγου δεῖν διάστασίς τις ἀνεφύη, ἐνισταμένου τοῦ πρέσβεως, ἀνισταμένου αὐτοῦ καὶ ἐνδυομένου ὡς ἔθος ἐν ταῖς πρώταις συνελεύσεσι τὴν βασιλικὴν στολήν, ἐγερθῆναι καὶ τὸν τῆς βασιλείας ἐπιτηρητήν· μηδὲν δὲ νεώτερον κατορθώσας ἡσύχασεν ὁ πρέσβυς τοῖς ἔκπαλαι εἰθισμένοις.

Ἔτι δὲ καὶ ὁ ἀπὸ Μοσχοβίας, ὁ Νικήτας Ἀλεξοβίτζιος, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου Σαμουηλουβιτζίου, τοῦ χατμάνου τῆς Καζακίας, ὁ Ἰωάννης, ἐλθόντες ἐζήτησαν τοὺς ὑποκειμένους αὐτοῖς ἐλευθέρως ἐκπορεύεσθαι εἰς τὰς ἅλυκάς, τὰς πρὸς τῷ Μέλανι πελάγει, μηδὲν τέλος ἀποτίοντας·

www.dacoromanica.ro

καὶ ἐπιτυχόντες τῶν αἰτουμένων καὶ δῶρα κομισάμενοι, ὁ μὲν Νικήτας πεντακοσίους λεοντίους, ὁ δὲ Ἰωάννης τριακοσίους, περιχαρῶς ἀπῆλθον, οὕτω κυρωθείσης τῆς μεταξὺ φιλίας καὶ ἀγάπης.

Τῇ α' Ἰουνίου ἤλθομεν εἰς Μουσταφά-πασα-κιοπρουσί. Ηὕραμεν παμπληθὲς νέον κριθάρι καὶ ἤρξατο πωλεῖσθαι τριαρίων ἓξ τὸ τέταρτον τοῦ κοιλοῦ.

Τῇ β' Ἰουνίου ἤλθομεν εἰς Χαρμανλὶ βιαστικῶς ὥρας ἕξ, κἀκεῖ τῆς εὐθηνίας αὐξανομένης ἔχαιρον ἐν τῷ στρατῷ· εἴχομεν δὲ ὁδὸν εὔδατον καὶ ξηράν.

Τῇ γ' τοῦ Ἰουνίου ἤλθομεν εἰς Γγιοδεντλί, ἀποκείμενον ἓξ ὥρας, κἀκεῖ πωλουμένου κριθοῦ τεττάρων παράδων· ἦλθε καὶ ἀπὸ τοῦ κατ' Οὐγγρίαν στρατηγοῦ γράμμα μηνύον τὴν τοῦ Σαρδαρίνου κατάληψιν· οἱ δὲ Γερμανοὶ τοῦτο κατακαύσαντες εἰς Σολνοκῖνον ἀπῆλθον.

Τῇ δ' ἤλθομεν εἰς τὸ Καγιαλί, ὅπου αἱ τῶν ἐγχωρίων γυναῖκες ἐλευθέρως ἑστῶσαι πρὸ τῶν θυρῶν ἐπώλουν τὰ εὑρισκόμενα ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν ἐδώδιμα· πρᾶγμα πάντως παράξενον ἐν ταῖς ἐκστρατείαις τῶν Τουρκῶν.

Τῇ ε' ἤλθομεν εἰς Παπαζλί, πέντε ὥρας διεστηκός, ὅθεν ἐστάλησαν τὰ γράμματα, τὸ μὲν εἰς τὸν κόμητα Βοθιανόν, τὸ δὲ εἰς τὸν μαρκίονα Βαδενίου, τὸν ἐπιτηρητὴν τοῦ καίσαρος.

Τῇ ϛ' ἤλθομεν εἰς Φιλιππούπολιν, ὅπου καὶ στάσις μιᾶς ἡμέρας διελαλήθη.

Τῇ η' ἤλθομεν εἰς τὸ Τατάρ-Παζαρτζίκι, διεστηκὸς ὥρας ἓξ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως.

Τῇ θ' ἐκονεύσαμεν ὑποκάτω τῶν Δεσποτικῶν ὀρέων, μακρὰν τοῦ Σαρχάν-μπεγλὶ δύο ὥρας. Ἤρχοντο πανταχόθεν ἀγγελίαι συνάζεσθαι τοὺς Γερμανοὺς ἐν τῷ Παρκάνῳ, ἀντίκρυ Στρυγονίου, ἀγνοουμένης τῆς βουλῆς αὐτῶν.

Τῇ ι' διαπεράσαντες τὸ Δεσποτικὸν ὄρος ἐκονεύσαμεν εἰς Ἰχτιμάνι.

Τῇ ια' ἤλθομεν εἰς τὸ χάνι τοῦ Ἀχμέτ-πασα. Ἐκονεύσαμεν εἰς τόπον εὐρύχωρον, εἴχαμεν τὰ ἀναγκαῖα.

Τῇ ιβ' ἤλθομεν εἰς Σοφίαν. Ἐκονεύσαμεν εὐρυχώρως. Ἦλθον πανταχόθεν ἀγγελίαι, αἱ μὲν ἀπὸ τῆς Οὐγγρίας μηνύουσαι ἄρξασθαι τοὺς Γερμανοὺς τῇ ϛ' Ἰουνίου πολιορκεῖν τὴν Ποῦδαν ἑκατέρωθεν, ἀπὸ μὲν Πέστου ὁ Βαρβαρικὸς δούξ, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀντίπεραν μέρους ὁ Λιταρίγγος.

Ἦσαν δὲ ἐν τῇ Πούδῃ περὶ τὰς ἕνδεκα χιλιάδας στρατιωτῶν, ἄρχοντος αὐτῆς τοῦ πρώην ἀγᾶ τῶν γιανιτζάρων Ἀπτή-πασα. Ἔτι δὲ ἀπὸ τὸν Μορέα, μηνύουσαι τοὺς Ἑνετοὺς ἄρξασθαι πολιορκεῖν τὴν τοῦ Ἀναβαρίνου πόλιν ἔχουσαν εὐρὺν λιμένα. Ἐκάθισε δὲ τὸ ὀρδὶ τρεῖς ἡμέρας ἐν τῇ Σοφίᾳ, διὰ δὲ τὰς ῥηθείσας ἀγγελίας ἠγέρθη.

Τῇ ιϛ' ἤλθομεν εἰς Χαλκαλὶ-μπουνάρι.

Τῇ ιζ' ἤλθομεν εἰς μενζίλι λεγόμενον Σαρὶ-γιοῦρτι. Εἴχομεν ἐν ἀμφοτέροις τὰ ἀναγκαῖα. Ἦλθεν ἀπὸ τῆς Πόλεως ὁ Μουσλή-αγας διαγγέλλων ὀργισθέντα τὸν βασιλέα κατὰ τοῦ σεϊζαδὲ-χοτζασὶ Φεϊζουλλὰχ-ἐφέντη (ὅτι εὑρέθησαν δύο ἵπποι αὐτοῦ ἐν τῷ βασιλικῷ τζαΐρι, τῷ πλησίον τοῦ παλατίου τοῦ Ἰμπραΐμ-πασα) ἐξῶσαι αὐτὸν καὶ προβιβάσαι ἀντ' αὐτοῦ τὸν ἰμάμ-ἐφέντην, τὸν αὐτοῦ πρῶτον, Ἰμπραΐμ-ἐφέντην.

Τῇ ιη' ἤλθομεν εἰς Σιάρκιογι. Ἐκονεύσαμεν εἰς τόπον πολύχορτον. Ἦν ὁ ἐπίτροπος λίαν λυπούμενος καὶ θορυβούμενος περὶ τὴν πολιόρκησιν τῆς Πούδας καὶ ἐν τοῖς στρατεύμασι δέος πολὺ καὶ θόρυβος.

Τῇ ιθ' ἤλθομεν εἰς τὸ κάστρον τοῦ Μουσά-πασα, διεστηκὸς ὥρας ἕξ. Ἐκονεύσαμεν πλησίον τοῦ ποταμοῦ, ἦτον δὲ ὁ τόπος πολλὰ στενόχωρος.

Τῇ κ' ἤλθομεν εἰς Νύσσαν, διεστηκυῖαν ὥρας ὀκτώ· ἦν δὲ ἡ πόλις αὕτη πολλῷ μᾶλλον τοῦ πρότερον ἐρημωθεῖσα. Ἦλθον δὲ ἀπὸ τὴν Μπόσναν τινὲς ἀγγέλλοντες τὴν ἐκεῖσε καταδρομήν.

Τῇ κα' ἤλθομεν εἰς Ἀλεξίντζαν. Ἐκονεύσαμεν εἰς τόπον στενόχωρον καὶ λογγώδη. Ἔπεσαν τὰ τζαδίρια συγκεχυμένα.

Τῇ κβ' ἐπεράσαμεν τὸ τζιφτιλίκι τοῦ Κιναλόγλου καὶ ἐκονεύσαμεν ἔξω τῆς στράτας, μέλλοντες τῇ ἐπιούσῃ νὰ φθάσωμεν εἰς Γιαγοδίνα. Ἀπὸ δὲ τοῦ γιανιτζάραγα ἐλθόντος μηνύματος ἀποκεκμηκέναι τοὺς γιανιτζάρους καὶ μὴ δύνασθαι χρῆσθαι μακρᾷ ὁδοιπορίᾳ, τῇ κγ' ἐκονεύσαμεν ἐν Περακίνῳ, πολιχνίῳ ὄντι. Εἴχομεν δὲ ἁπλοχωρίαν καὶ πάντα τὰ πρὸς τροφὴν

www.dacoromanica.ro

ἀναγκαῖα. Ἀπὸ Μορέως ἦλθε μήνυμα τῆς ἁλώσεως τοῦ Ἀναβαρίου, φυγαδευθέντος πρότερον τοῦ στρατηγοῦ Ἰσμαήλ-πασα.

Τῇ κδ' ἤλθομεν εἰς Γιαγουδίναν, διεστηκυῖαν ὥρας τέσσαρας. Ἐκονεύσαμεν ἐν εὐρυχώρῳ τόπῳ (εἴχομεν τὰ ἀναγκαῖα), ὅπου καὶ ἀνάπαυσις ἐγένετο μιᾶς ἡμέρας.

Τῇ κϛ' ἤλθομεν εἰς Πατίτζιναν, διεστηκυῖαν ὥρας ἕξ. Αἱ σκηναὶ ἐτάθησαν εὐρυχώρως. Ἦλθον ἀγγελίαι πολιορκῆσαι δεινῶς τὴν Πούδαν εἰκοσιτέσσαρσιν ἑλεπόλεσι πυραυλικαῖς, ταῖς λεγομέναις βομβάρδαις, ἀπὸ τεσσάρων μερῶν βαλλομένην, ὁρμῆσαι δὲ τοὺς Γερμανοὺς κατ' ἀρχὰς τῆς πολιορκήσεως ἐπι τὴν ὑδροφόρον ὁδόν, τάφροις διακόψαντες ταύτην, ἀπὸ δὲ τῶν Τουρκῶν συχνῶν ἐξελθόντων, πολλῶν καταβληθέντων, παραιτήσασθαι τὴν ἐπιχείρησιν.

Τῇ κζ' ἤλθομεν εἰς παλάγγαν τοῦ Χασάν-πασα, ἀποκειμένην ὥρας ἑπτά.

Τῇ κη' ἤλθομεν εἰς χωρίον Κολάρ, διεστηκὸς ὥρας τέσσαρας.

Τῇ κθ' ἤλθομεν εἰς Βέλγραδον, διεστηκὸς ὥρας πέντε. Ταύτας δὲ τὰς ἡμέρας ἐγένοντο ὑετοὶ ῥαγδαῖοι, ὥστε διὰ τὸν πολὺν πηλὸν διαφθαρῆναι πολλὰ κτήνη. Πορευομένοις δὲ εἰς Βέλγραδον ὑπαντίασε σφοδρὸς ἄνεμος μετὰ πολλοῦ καὶ συνεχοῦς ὑετοῦ καὶ μεμιγμένης χιόνος, ὥστε καταβαπτισθῆναι πάντας καὶ ἐννεοὺς γενέσθαι τῷ ἀσυνήθει τῆς ἀκαταστασίας τοῦ ἀέρος. Τέτταρας δὲ ἡμέρας ἡσυχίαν εἶχον τὰ στρατεύματα, προσποριζόμενα ταῖς ἀναγκαίαις τροφαῖς καὶ καταλείποντα ὅσα περιττὰ ἄχθη. Ἐλθόντι δὲ τῷ πρώτῳ βεζιρίῳ εἰς Μπέλγραδον, ἐμήνυσεν ὁ στρατηγὸς Ἀχμέτ-πασας, ὅτι πέντε χιλιάδες ἱππέων ὥρμησαν ἐπὶ τὸ Πέστον βοηθῆσαι τοῖς πολιορκουμένοις ἐν τῷ Πούδει, καὶ διὰ πολλῶν στρατιωτῶν, ἁρπασθέντων ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ στρατοπέδου, δῆλον ἐγένετο δεινῶς πιέζεσθαι παρὰ τῶν Γερμανῶν τοὺς Πουδηνούς, ἑλεπόλεσι καὶ πυροφόροις σφαίραις μακρόθεν συχνὰ βαλλομένους, ὥστε λυπεῖσθαι τὸν βεζίριον.

Ἐνταῦθα ὁ Τεοκολίος προσεκύνησε τῷ ἐπιτρόπῳ κατ' ἰδίαν, τέτταρσιν ὑπηρέταις ἐλθὼν εἰς τὴν μεγάλην σκηνήν, παρομαρτοῦντος τοῦ ἑρμηνέως Ἀλεξάνδρου. Ἐξ ἀγγελίας κατ' αὐτὸν ἀπῆλθε δίχα βασιλικῆς ἐσθῆτος, λαβὼν προσταγὴν ἄχρι τῆς τοῦ ἐπιτρόπου ἐπανελεύσεως διατρίψειν ἐν τῷ Μπελγράδῳ· τῶν δὲ περὶ αὐτὸν Μουσουλμάνων καὶ χριστιανῶν στρατιωτῶν μετενεχθέντων εἰς τὴν στρατιὰν τοῦ ἐπιτρόπου, ἔμεινε μετά τινων Οὔγγρων οἰκείων αὐτῷ, τῶν ἀναγκαίων μόνον εἰς τροφὴν χορηγουμένων παρὰ τοῦ ἐν Μπελγράδῳ ἀρχικηπουροῦ.

Τῇ δὲ ε' Ἰουλίου, διαπεράσαντες τὸν Σάβαν ποταμόν, ἐπεπήγεσαν αἱ σκηναὶ ἐν τῷ πεδίῳ πλησίον χωρίου Ζεμούνου λεγομένου, ὅπερ πολυανθρωπότατον ἦν τὸ πρότερον, καταφυγόντων εἰς αὐτὸ τῶν ἐγχωρίων, ὅσοι κατέλιπον τὰς οἰκείας ἑστίας διὰ τὸν φόβον τῶν Γερμανῶν. Ἦλθον δὲ ἀγγελίαι ἀπὸ μὲν Λογάσου καὶ Σεπέσου, τῶν παρακειμένων τοῖς ὁρίοις τῆς τῶν Ἐρδελιτῶν γῆς, μηνύουσαι τὴν τῶν Γερμανῶν ἐπὶ τὰ ἐνδότερα μέρη τῆς Ἐρδελίας ὁρμήν, αὐξανόντων τῷ πλήθει, καὶ ὑποτοπάζουσαι τὸ ἀμφιῤῥεπὲς καὶ κίβδηλον τῆς γνώμης τοῦ ἐκεῖσε κρατοῦντος Ἀραπίου· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰστολνίκου Βελγράδου βεβαιοῦσαι τὴν τῆς Πούδης δεινὴν καὶ μοχθηρὰν πολιορκίαν, εἰ καὶ οἱ ἔνδον ἰσχυρῶς ἀντεπολέμουν, ἐσθ' ὅτε ἐξερχόμενοι καὶ ἐπιβάλλοντες τοῖς τάφροις τῶν Γερμανῶν· ὅμως προχωρῆσαι αὐτούς, ὥστε καὶ ὑπόγειον ὄχημα τοῖς τείχεσι προσβαλλόμενον καταμηχανηθῆναι, δὶς μὲν τοῦ ἐξαφθέντος πυρίου θείου ἐξορμήσαντος κατ' αὐτῶν τῶν ὑποτιθέντων, ἅπαξ δὲ αὐτὸ τὸ ὄχημα ἐν τῷ ὑπογείῳ παρὰ τῶν πολιτῶν καταλειφθὲν καὶ ἀφαιρεθέν.

Τῇ δὲ ϛ' παρὰ τῷ Ζεμούνῳ τῶν στρατευμάτων ἡσυχίαν ἀγόντων.

Τῇ δὲ ζ' πορευθέντα ὀκτὼ ὡρῶν ὁδὸν ἐκαθίσαντο παρὰ τοῖς φρέασι πλησίον χωρίου Πάρκας ἐν τοῖς Σιρμίοις πεδίοις, ὅπου χειμῶνος μὲν διὰ τὸ ἄμετρον ψῦχος, θέρους δὲ διὰ τὸν ἀκρατῆ καύσωνα αἱ τῶν ἐγχωρίων ἑστίαι ὑπὸ γῆς ᾠκοδόμηνται, πενίαν πολλὴν καὶ ἀκτημοσύνην τῶν οἰκείων ὑποδεικνύουσαι.

Τῇ η' ἤλθαμεν εἰς Μητροβίτζαν, ὥρας ἑπτὰ ἀποκειμένην, παρὰ τῷ Σάβῳ ποταμῷ· ἦν δὲ τὸ πρότερον ἠλαττωμένη, ἀμοιροῦσα τῶν πρὸς τροφὴν ἀναγκαίων. Προσέμειναν τὰ στρατεύματα ἡμέρας δύο, ὅτι, ἀπόντων ἔτι μακρὰν τῶν Σκυθῶν, οὐκ ἦν ἀνάγκη ταχείας χρῆσθαι ὁδοιπορίας. Ἦλθον ἀγγελίαι μηνύουσαι, τῶν Γερμανῶν ἐν τῷ Πέστῳ συχνὰ καθεζομένων καὶ παροδευόντων, μηδόλως τολμῆσαι τὸν στρατηγὸν Ἀχμέτην ἐπικουρῆσαι τοῖς πολιορκουμένοις,

www.dacoromanica.ro

πορευθέντα δὲ μετὰ τὸν περὶ αὐτὸν τιμαριωτῶν. Ἐντεῦθεν ἐπέμφθη εἰς τὴν Βασιλεύουσαν ὁ Χασεκή-αγας.

Τῇ κ' διεπεραιώσατο τὴν γέφυραν ὁ Ἀχμέτ-πασας, ἐπιδείξας τοὺς ὑπ' αὐτὸν στρατιώτας. Ἦλθον δὲ ἀπὸ Βουδίνης ἄνδρες τρεῖς φέροντες γράμματα τοῦ Ἀπτή-πασα, μηνύοντα προσπελάσαι τοὺς Γερμανοὺς τοῖς τείχεσι, καταβάντες εἰς τὸν τάφρον (πυροφόρον δέ τινα σφαῖραν ἐπιπεσοῦσαν τῇ πυρίῳ σκόνει, κατέκαυσαν αὐτήν, παμπληθῆ οὖσαν), καὶ προσκαλοῦντα τὸν ἐπίτροπον εἰς ἐπικουρίαν τὴν ταχίστην.

Τῇ κα' διέβησαν πολλὰ στρατεύματα διὰ γεφύρας καὶ ἀκολούθως ὁ ἐπίτροπος. Ἔδειξεν ἀλάϊ ὁ τῆς Ἀνατολῆς χασνατὰρ Χασάν-πασας. Τὸ κριθάρι ἐπωλεῖτο ἑκατὸν σαράντα καὶ ἑκατὸν πενῆντα παράδες τὸ κοιλόν· ταΐνι μηδαμῶς, βοὴ καὶ κλαυθμὸς πολὺς τῶν ἐκστρατευομένων, μὴ ἐχόντων ὅπως θρέψωσι τὰ κτήνη αὐτῶν.

Τῇ κγ' ἔγινεν ὀτουράκι. Ἦλθε τοῦ χάνη ὁ υἱὸς καὶ ἀντάμωσε τὸν ἐπίτροπον καὶ ἔγινε τὸ τόϊ τῶν Ταττάρων μὲ ψημένα βώδια καὶ πρόβατα. Ἐκάθισαν δὲ τὰ στρατεύματα παρὰ τὴν Δάρταν ἡμέρας τρεῖς.

Τῇ κς' ἤλθομεν εἰς Πουρνοβάρι, περάσαντες τὴν γέφυραν εὐρυχώρως. Ὁ ἐπίτροπος ἦλθε πρὸς τῇ ἑσπέρᾳ, ὅτι ἔδωκε τὰ ῥουσούσια τῶν σιπαΐων, τῶν σερδεγγετζήδων, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ Ὄσεκι. Ἐνταῦθα ἦλθον γράμματα τοῦ ἐν τῇ Βουδίνῃ Ἀπτή-πασα, ἀγγέλλοντα τὸν τῆς πόλεως κίνδυνον καὶ ζητοῦντα ταχυτάτην ἐπικουρίαν· οἱ γὰρ Γερμανοὶ κυκλώσαντες κάτωθεν τὸν κατακεχωσμένον πύργον καὶ πύριον σκόνιν ἐγκλείσαντες ἀνέτρεψαν αὐτόν, καὶ ἀναβάντες ἐπέθηκαν πυραυλικὰς ἑλεπόλεις, ὥστε τοὺς πολιορκουμένους πάσχειν τὰ ἔσχατα· ἀνθ' ὅτου ὁ ἐπίτροπος προσέταξε τῷ τῶν Σκυθῶν Καγιλγαΐῳ καὶ τῷ προμάχῳ στρατάρχῃ ὁμοθυμαδὸν ἵεσθαι ἐπὶ τοὺς Γερμανούς.

Τῇ κζ' αὐτὸς ὁ ἐπίτροπος, λίαν ἀχθόμενος ἐπὶ τῷ κινδύνῳ τῆς Πουδίνης, σπουδαίως ταχυπορῶν καὶ διαβὰς τὸ Μιχάτζιον καὶ τὰ ἐκεῖ πεδία, ὅπου περιβόλαιον ᾠκοδόμηται παρὰ τοῦ ποτὲ βασιλέως Σουλεϊμὰν εἰς μνήμην τῆς κατὰ τοῦ Λουδοβίκου νίκης, ἦλθε πλησίον Πατοσεκίου.

Τῇ κη' ἤλθομεν εἰς Σεξαρινόν, κείμενον παρὰ τῷ Σαρβιτζίῳ ποταμῷ, πλησίον τοῦ Δουνάβεως, πορευθεὶς ὥρας ιε' ἐν δυσὶν ἡμέραις.

Τῇ κθ' ἤλθομεν εἰς χωρίον Μποῦσκε λεγόμενον, παρελθόντες τὴν Μπάξαν, ὀχύρωμα οὖσαν καὶ κατακαυθεῖσαν παρὰ τῶν Γερμανῶν. Ἦλθον δὲ ἀγγελίαι μηνύουσαι τοὺς Γερμανοὺς ἰσχυρῶς ἐπιβάλλειν τῇ Βουδίνῃ καὶ καταλαβεῖν τόν τε κατακεχωσμένον καὶ τὸν Φραγγικὸν πύργον, καὶ τῇ κδ' Ἰουλίου μετὰ πολλῆς βίας καὶ δυνάμεως ἐπιδραμόντες ἔσω τῆς πόλεως ἄχρι τῶν πάλων ἐξωσθῆναι παρὰ τῶν πολιτῶν, πολλῶν πεσόντων.

Τῇ λ' ἤλθομεν εἰς Παντελί, ἄπω κείμενον τοῦ Φουτβαρινοῦ ὀχυρώματος (κατερημωθέντος παρὰ τῶν Γερμανῶν) ὥρας δύο. Εἴχομεν εὐρυχωρίαν, σπάνιν δὲ τῶν ἀναγκαίων· σαρανταὲξ τριαρίων τὸ δεύτερον τοῦ κοιλοῦ ἐπιπράμεθα τὸ κριθάρι.

Ἐνταῦθα οἱ Τοῦρκοι ἐπεύχοντο τοῖς Σκύθαις τοῖς περὶ τὸν σουλτάνον Καγιλγάϊον καὶ τοῖς περὶ τὸν στρατηγὸν Ἀχμέτ-πασαν βασιλικοῖς στρατοῖς νίκην κατὰ τῶν Γερμανῶν· ἔμελλον γὰρ οὗτοι ἐπιβαλεῖν ἐν τῷ τάφρῳ τοῖς Γερμανοῖς. Ὁ δὲ τῆς Ἐρδελίας πρέσβυς ἤγαγεν ἐμοὶ ἀστρολογικὰ ἐγχειρίδια ἐν σχήματι καλενταρίου· ἐν ᾧ μὲν τὴν τῶν Γερμανῶν νίκην ἐμεμηνύκει (αὐτὸν μέλλειν κρατῆσαι τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ διελάμβανεν), ἐν ᾧ δὲ τὴν κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος τῇ αὐτῇ ἑβδομάδι νίκην τῶν Τουρκῶν κατὰ τῶν Γερμανῶν προὐμήνυε (κύνα γὰρ αἴσχιστον τηρεῖν τὰς θύρας τῶν Γερμανῶν) καὶ μέλλειν ἐπισκέψασθαι Βιένναν καὶ τὸ Ἰλλυρικόν, ἤτοι Κροατικόν. Ἐθαύμασα δέ, ὅτι ἤδη πρὸ τῶν θυρῶν ἦν τὰ τῶν Τουρκῶν στρατεύματα· εἰ δὲ καὶ κρατήσουσι, Θεὸς οἶδεν.

Ἐνταῦθα διακόσιοι στρατιῶται Οὖγγροι γλῶσσαν ζητοῦντες ἄφνω ἐπὶ τὸ βασιλικὸν στρατόπεδον ἦλθον· ἑωρακότες δὲ ἀπό τινος λόφου τὰς σκηνὰς καὶ καταλαβόντες τῶν Τουρκῶν ἡρώων ὁποῖαί τινες σκηναὶ εἶεν· μαθόντες δὲ παρεῖναι τὸν βεζιραζέμην μετὰ παμπληθῶν στρατευμάτων, αὐτοὶ μὲν λίαν δεδοικότες ἔφευγον· διαδοθείσης δὲ εἰς τὸν στρατὸν τῆς φήμης τῆς ἐπελεύσεως τῶν Οὔγγρων, μέγας ἐγένετο θόρυβος, τρεχόντων ἄνω καὶ κάτω μίγδην τῶν στρατιωτῶν,

www.dacoromanica.ro

τῶν μὲν παρασκευαζόντων τοὺς ἵππους, τῶν δὲ δίχα σημαιῶν ἀτάκτως ὁρμώντων, τῶν δὲ καὶ τὰς σκηνὰς καθελόντων καὶ ἐπιφορτιζόντων τοῖς κτήνεσι τὰ σκεύη αὐτῶν καὶ μόλις παραιτήσασθαι τὴν ἀκάθεκτον ταύτην ὁρμήν, μηδενὸς ἐναντίου ἐπερχομένου ἢ ἀντιπαρατασσομένου. Παρὰ δὲ τοῦ Καγιλγαΐου ἦλθον γράμματα μηνύοντα μετὰ τῶν Σκυθῶν ἐπιδαλεῖν αὐτὸν τῷ τῶν Γερμανῶν στρατοπέδῳ καὶ πολλοὺς ἐκεῖθεν ἀφαρπάσαι, τὰ δὲ τῶν Γερμανῶν στρατεύματα ἤρξαντο τάφρῳ ὀχυροῦν τὸ στρατόπεδον αὐτῶν, μάλιστα ἀντικρὺ τοῦ κατακεχωσμένου καὶ τοῦ Φραγγικοῦ πύργου ἀσφαλίζοντες ἑαυτούς· ἐντόνως δὲ ἐπολέμουν οἱ Γερμανοί, ἐπισπεύδοντες τῇ ἁλώσει τῆς πόλεως παντοίαις μηχαναῖς καὶ τεχνουργήμασιν, ἡσυχίαν δὲ ἀγαγόντες πλησίον Φουτδαρινοῦ.

Τῇ λα' ἤλθομεν εἰς Ἁλώνι, τὴν νῦν λεγομένην Τζαν-κουρταράνιον, διεστηκυῖαν ὥρας ἕξ. Ἠκούοντο δὲ κατὰ τὸν δρόμον αἱ βοαὶ τῶν σιδηρῶν σφαιριδίων, τῶν ἐκβαλλομένων ἀμφοτέρωθεν διὰ πυραυλικῶν ὀργάνων. Ὁ δὲ βεζιραζέμης ὠργίζετο λίαν κατὰ τοῦ στρατηγοῦ Ἀχμέτη, ὅτι ῥαθύμως καὶ δειλῶς κατεδαπάνα τὸν χρόνον διατρίβων ἐν τῇ Ἰουλίᾳ, ἤτοι Στολνικῷ Μπελγράδῳ, μηδέπω ἐπικουρῶν τοῖς πολιορκουμένοις, οὖσιν ἐν κινδύνῳ πολλῷ.

Ἐνταῦθα ἦλθον ἀγγελίαι μηνύουσαι οὐδὲν ἰσχύσαι τοὺς Τούρκους κατὰ τοῦ Γερμανικοῦ στρατοπέδου, κραταιῶς ἀνθισταμένους καὶ ἀποσοβοῦντας τὰς ἐκείνων ὁρμάς· ὥστε, γενομένης βουλῆς κοινῶς, ἔγνωσται σὺν πᾶσιν ἄχθεσθαι καὶ σκηναῖς ὁμοῦ πάντας ἵεσθαι ἐπὶ τὸ Γερμανικὸν στρατόπεδον οἴσοντας ἐπικουρίαν τῇ Βουδίνῃ. Ὅθεν τῇ α' Αὐγούστου ἕωθεν προηγήσατο ὁ τῆς Βόσνας πασᾶς Σιαούσης· ἠκολούθει ὁ Μεσοποταμίας Χουσεΐνης· δεξιῶς ᾤχετο ὁ τῆς Ἀνατολῆς Χασάνης· ἠκολούθει ὁ Ἀδένων Τζερκὲζ-Ἀχμέτης· εἵπετο τὴν εὐθεῖαν βαδίζων ὁ γιανιτζάραγας Χασάνης· ἠκολούθουν τὰ ἀχθοφόρα κτήνη καὶ αἱ κάμηλοι καὶ αἱ ἅμαξαι· μετὰ δὲ ὁ ἐπίτροπος, δεξιῶς καὶ ἀριστερῶς πορευομένων τῶν σιπαΐων, πολυπληθῶν ὄντων. Καὶ ἐλθόντες εἰς Ἔρτζινον ἐκάθισαν παρὰ τῷ Δουνάβει. Πρὸς τῇ ἑσπέρᾳ ἠγγέλθη ἱππεῖς ὡσεὶ ἑξήκοντα χιλιάδας μέλλειν ἐπιβαλεῖν τοῖς Τούρκοις, ἀλλὰ ψευδῶς, μὴ ὄντων τοσούτων ἱππέων Γερμανῶν.

Τῇ β' Αὐγούστου τῇ αὐτῇ παρατάξει ἤλθομεν εἰς Πύργον Κυνῶν, καὶ διαβάντες ἐκαθίσαμεν ἐν τῷ Καραμπουρνί· ὅθεν ὁ ἐπίτροπος προπορευθεὶς καὶ συνάξας τοὺς μεγιστάνους, συμβούλιον εἶχον ὅπως ἂν ἐχρῆν ἐπιβαλεῖν τοῖς Γερμανοῖς.

Ἐνταῦθα ἠγγέλθη τῇ προϊούσῃ φονευθῆναι τὸν κεχαγιᾶν Ἀλήπασαν τῆς Τύρου, ὁ δὲ ἐπίτροπος μετὰ τῶν πασάδων ἐβουλεύσατο τῇ μὲν ἐπιούσῃ ἐπιδείξας τοῖς Γερμανοῖς τὰ στρατεύματα φόβον ἐμποιήσειν αὐτοῖς τῷ πλήθει. Ὥστε τῇ γ' τοῦ Αὐγούστου παρατεταγμένοι ἐφάνησαν τοῖς ἀντιπάλοις, κἀκείνων ταὐτὸ τοῦτο ποιησάντων, ἔξω τῶν περὶ τὸ στρατόπεδον τάφρων ἑστώτων ἄχρις ἑσπέρας. Ἦν δὲ τὸ Γερμανικὸν στρατόπεδον θαυμασίως ὀχυρωθὲν τάφροις καὶ πύργοις ὑπαντιάζουσι διὰ τῶν πυραυλικῶν ὀργάνων καὶ ἀσφαλῶς ἐπιτηρούντων τὸν χάνδακα τοῦ στρατοπέδου.

Τῇ δὲ δ' τοῦ Αὐγούστου, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἕωθεν ἐξῆλθον οἱ Τοῦρκοι εἰς πόλεμον, ὁ μὲν στρατηγὸς Ἀχμέτ-πασας μετὰ τῶν Ἰλλυρίων πεζῶν καὶ τοῦ Σιαούς-πασα καὶ τοῦ Ζεϊλέλ-πασα καὶ τῶν ὑπὸ τούτων στρατευμάτων ἐρχόμενοι τῆς κατὰ τὸ βουνὸν ὁδοῦ ἤρξαντο ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς Γερμανούς· ὁ δὲ βεζιραζέμης, προπέμψας τοὺς γιανιτζάρους καὶ τὸν τῆς Ἀνατολῆς Χασάν-πασαν, ἠκολούθει πρὸς τὸ πεδίον καταβαίνων. Παρὰ δὲ τῷ Δουνάβει ἵστατο ὁ Χουσεΐν-πασας μετὰ τῶν Μεσοποταμικῶν στρατευμάτων. Ἀντιπαρετάξαντο δὲ οἱ Γερμανοί, ὄρειοι μὲν οἱ Οὔγγροι ἱππεῖς, προκαταθέντες ἐν τοῖς θάμνοις ἱκανὴν πεζικήν, ἐν δὲ τῷ πεδίῳ ἵσταντο οἱ Γερμανικοὶ πεζοὶ καὶ ἱππικοὶ εἰς ἴλας ἀκριβῶς διανενεμημένας καὶ προμαχομένων τῶν Ἰλλυριῶν ἱππέων. Ἤρξαντο δὲ τῆς μάχης οἱ περὶ τὸν Ἀχμέτ-πασαν καὶ κατέστρεψαν τοὺς ἐκεῖ Οὔγγρους, οἵτινες πρότερον ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως ἔφευγον· τοῖς δὲ κατατρέχουσι Τούρκοις οἱ ἐν τοῖς θάμνοις προκρυβέντες Γερμανοὶ πεζοί, ἐπαφιέντες τοὺς τῶν μοσκετῶν βόλους, πολλοὺς κατὰ τὰ νῶτα κατέτρωσαν, ὥστε λιποτακτεῖν τοὺς ἐκεῖ Τούρκους ἅπαντας καὶ ἀναμεμιγμένους τοῖς πεζοῖς τούτους καταπατῆσαι· ἐφ' οὓς καὶ οἱ Σκύθαι φεύγοντες πολὺν θόρυβον ἐποίησαν, καὶ ἐν τούτῳ ἐπιστρέψαντες οἱ Οὔγγροι καὶ σφοδρῶς διώξαντες τοὺς φεύγοντας πολλοὺς ἀνεῖλον ἱππεῖς, τοὺς δὲ πεζοὺς σχεδὸν τοὺς πλείους κατέτεμον, ἑπτὰ χιλιάδων ἀριθμὸν πληροῦντας. Ἔφευγον δὲ οἱ Τοῦρκοι ἄχρι τοῦ πεδίου καταβάντες, ὅπου συναχθέντες πάλιν ἤρξαντο ἀντιμάχεσθαι κα

www.dacoromanica.ro

ἀπαντᾶν πρὸς τὴν τῶν πολεμίων ὁρμήν. Ὁ μὲν οὖν βεζιραζέμης, ἀκούσας τὴν τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος τροπήν, ὀπισθοποδῶν ἀνέβη εἰς τὸν πρότερον λόφον, τῶν Γερμανῶν ἠρέμα ἀκολουθούντων· ἐπὶ δὲ τοῦ λόφου ἵστατο καρτερῶς ὁ βεζιραζέμης μετὰ τῶν σιπαΐων, τῶν προμάχων αὐτοῦ, καταστρεψάντων πολλάκις τὴν τῶν Ἰλλυριῶν ἱππικὴν ἄχρι τῆς Γερμανικῆς φάλαγγος, καὶ ταύτης σχεδὸν κλονουμένης καὶ μελλούσης εἰς φυγὴν τραπῆναι, εἰ μὴ καταλελοίπησαν τὴν μάχην οἱ Τοῦρκοι ἱππεῖς, μὴ βοηθούμενοι παρὰ τῶν κατὰ τὰ νῶτα ἑστηκότων ταγμάτων, καίτοι πολλὰ ἐκλιπαροῦντος τοῦ βεζιραζέμη καὶ εἰς μάχην προτρέποντος· ἀλλ' οὗτοι οὐ μόνον ἐκώφευον, ἀλλὰ καὶ λιποτακτεῖν ἤρξαντο. Ἵστατο δὲ ὁ ἐπίτροπος μετ' ὀλίγων τινῶν τῶν περὶ αὐτὸν καρτερῶς, ὥστε τοὺς Γερμανοὺς ἐπιστρέψαι εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ οὕτω διαλυθῆναι τὴν μάχην, τοῦ Χουσεΐν-πασα μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν ἀτρεμεὶ καὶ εὐτάκτως ἑστῶτος ἄχρις ἑσπέρας, ἐν δὲ ταῖς σκηναῖς (τίς διηγήσεται τὸν θόρυβον;) τῶν μὲν καθελόντων τὰς σκηνάς, τῶν δὲ καὶ φορτιζόντων τὰ βάρη αὐτῶν, ὥστε βραδέως που, διαδοθείσης τῆς φήμης, διαλελύσθαι τὴν μάχην, ἡσυχίαν γενέσθαι.

Τῇ ε' τοῦ Αὐγούστου, τῶν στρατευμάτων ἐν παρατάξει ἱσταμένων πρὸς τοὺς πολεμίους μετὰ τοῦ κεχαγιᾶ Μεχμέτ-αγα, ἦλθον αἱ σκηναὶ καὶ ἐπεπήγησαν πλησίον Πουερτζίνου, παρὰ τῷ Δουνάβει, πρὸς τῇ ἑσπέρᾳ ἐλθόντος καὶ αὐτοῦ τοῦ βεζιραζέμη μετὰ πάντων τῶν στρατευμάτων, τῶν μὲν Τουρκῶν διὰ τὴν στέρησιν τῶν χόρτων μεταλλάξαι τὸν τόπον διϊσχυριζομένων, τῶν δὲ Γερμανῶν διὰ φόβον φυγεῖν αὐτοὺς διαφημιζόντων.

Τῇ ς' τοῦ Αὐγούστου, ἐπαναστρέψαντος τοῦ τῆς Ἀνατολῆς Χασάν-πασα, ἀντ' αὐτοῦ ἐπορεύθη μετὰ πολλοῦ στρατοῦ ὁ στρατηγὸς Ἀχμέτης εἰς τὸν αὐτὸν λόφον· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ οἱ μὲν Γερμανοὶ σφοδρῶς ἐπολιόρκουν τὴν Βουδίνην, ὁ δὲ βεζιραζέμης ἀνὰ εἴκοσιν ἄσπρα οὐλαφὲ ἔγραφε στρατιώτας σερδενγγετζῆδες λεγομένους.

Τῇ η', βουλῆς συγκροτηθείσης, ἐφάνη κοινῶς ἀρεστὸν τὸν μὲν ἐπίτροπον μετὰ σιπαΐων καὶ γιανιτζάρων ἐγκαρτερεῖν ταῖς σκηναῖς, ἐπανελθεῖν δὲ μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς στρατευμάτων καὶ τῶν ἀγιαλετικῶν, ἤτοι ἐπαρχικῶν στρατῶν, τοὺς πασάδες ἅπαντας, ὅπως εἰσάξωσιν εἰς τὴν Βουδινὴν τοὺς ἀπολλυμένους στρατιώτας· καὶ ἐπὶ τοιαύτῃ ἀποφάσει, διαλυθείσης τῆς βουλῆς, ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς ἑτοιμασίαν. Ἀλλ' ὁ ἐπίτροπος μέλλων ἀποδοῦναι ἑκάστῳ τῶν ἀπολλυμένων στρατιωτῶν ἀνὰ τριάκοντα νομίσματα, ἡττηθεὶς τῷ πλήθει τῶν νομισμάτων, πρὸς δὲ καὶ οὐκ ἀρκεσθεὶς τῇ ἐν ταῖς σκηναῖς ἐπιμονῇ, μετεμελήθη, καὶ τῶν μὲν σερδενγγετζήδων τοὺς τερακιλίους ἤτοι τοὺς ἐπ' αὐξήσει μισθοῦ ἐγγραφέντας μόνους ἐκλεξάμενος, τοὺς λοιπούς, ὅσοι τοὺς οἰκείους δεσπότας παραιτησάμενοι νεωστὶ ἐμισθώθησαν, κατέλειψε, πολλῶν καταρωμένων καὶ ἀγανακτούντων ἐπί τε τῇ στερήσει τῶν οἰκείων δεσποτῶν καὶ τῇ ἀποτεύξει τοῦ μισθοῦ καὶ τοῦ ἀστάτου ἕνεκεν ἐπιμεμφομένων τῷ ἐπιτρόπῳ.

Τῇ θ', πάλιν βουλῆς γενομένης, παλίνστροφος τῶν βουλομένων ἦν ἡ δόξα, καὶ δόξαν οὕτως ὁ αὐτὸς ἐπίτροπος μετὰ τοῦ ἱεροῦ κατ' αὐτοὺς σημαίου καὶ τῶν σιπαΐων καὶ γιανιτσάρων καὶ γεδικλήδων καὶ τῶν λοιπῶν ἁπάντων στρατῶν ᾤχετο ἐπὶ τὸ Γερμανικὸν στρατόπεδον. Ἦσαν δὲ οἱ πλείους τῶν στρατιωτῶν δυσέλπεις, ὅσοι δηλαδὴ ἱππικαῖς δύσβατον εἶναι τὸ Γερμανικὸν στρατόπεδον καὶ τοιαύταις ὁρμαῖς δυσάλωτον ᾔδεσαν, καὶ ἐπορεύοντο ἀπεγνωσμένοις μᾶλλον ἢ ἐλπίζουσιν ἐοικότες· ἦραντο δὲ καὶ τὰ πυραυλικὰ ὄργανα. Ὀλίγοι δὲ τῶν μεγιστάνων μικρὰς σκηνὰς συνεκομίσαντο, τῶν λοιπῶν ψιλῶς ἀκολουθησάντων. Ἧψαντο μὲν οὖν τῆς ὁδοῦ περὶ τὴν ἐνάτην πλησίον που ἐν τόποις χθαμαλοῖς διατρίψαντες ὀλίγην νύκτα, τῇ ἐπιούσῃ ἕωθεν μελλόντων ἐπιβαλεῖν τοῖς Γερμανοῖς

Τῇ ιγ', μετατοπισθεισῶν τῶν σκηνῶν, ἐκαθίσαμεν ἐν τῷ Χαμζάμπεϊλι παρὰ τὸν τῶν Κυνῶν Πύργον· ἦσαν δὲ τὰ στρατεύματα βαθεῖαν ἡσυχίαν ἄγοντα καὶ οἷα μὴ πολεμουμένης τῆς Βουδινῆς. Τῷ δὲ ἐπιτρόπῳ λίαν ἐμέμφοντο πάντες, ὡς μηδὲν καλὸν κινοῦντος πρὸς ἀπολύτρωσιν τῆς τοιαύτης πόλεως. Οἱ δὲ Γερμανοὶ οὐκ ἦγον ἡσυχίαν, ἀλλὰ παντοίαις μηχαναῖς καὶ πολεμικοῖς τεχνάσμασι κατεμάχοντο τοῖς Βουδηνοῖς.

Τῇ ιη' πάλιν ἐγγραφέντων ὀλλυμένων στρατιωτῶν ἐμελέτων τὴν ἐπὶ τοὺς Γερμανοὺς ὁρμήν, καὶ πρὸς τῇ ἑσπέρᾳ ὁ Σιαούς-πασας καὶ ὁ Χασάν-πασας καὶ ὁ Τζερκὲζ Ἀχμέτ-πασας,

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

καὶ ὁ Ντελῆ-Ὀμέρ-πασας μετὰ τῶν ὁλλυμένων στρατιωτῶν ἀπεστάλησαν ἐπὶ τὴν παλαιὰν Βουδινήν, ὅπως ἐκεῖθεν ἐπιβαλόντες τῷ Γερμανικῷ στρατοπέδῳ εἰσβάλωσι τοὺς τοιούτους στρατώτας.

Τῇ ιθ' ὁ μὲν Σιαούς-πασας ἔπεμψε τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τοὺς Γερμανούς· τούτων δὲ οἱ μὲν εἰσδύοντες πέραν τοῦ τάφρου, κύκλῳ ἐπιτιθεμένων τῶν Γερμανῶν, ἀπώλεσαν, οἱ δὲ ἀπράκτως ἐπέστρεψαν· εἰ δὲ καί τινες ὁρμῶντες ἐπὶ τὴν Βουδινὴν ἔτυχον τῆς εἰσόδου, ἀγνοεῖται. Ὁ δὲ βεζιραζέμης μετὰ παμπληθῶν στρατευμάτων ἕωθεν προϊὼν καὶ φθάσας εἰς τὸ Καγιαμπορνί, μηδὲν ὠφελῶν ἐκάθητο ἐκεῖ, ἀγανακτοῦντος τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῇ τούτου ῥαθυμίᾳ· οὐδεμία γὰρ ἐγένετο ἀξία στρατηγοῦ ἐπιχείρησις, ἀλλὰ τῶν βουλομένων ἑκατέρωθεν εἰς χεῖρας ἐλθόντων πάλιν ἐπέστρεφον ἕκαστος εἰς τοὺς οἰκείους, πρὸς δὲ τῇ ἑσπέρᾳ τῶν ἡμετέρων εἰς τὰς σκηνὰς ἀδόξως ἐπανιόντων· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ οἱ ἐν τῇ Βουδινῇ ἰσχυρῶς καὶ ἀνδρείως ἐμάχοντο κατὰ τῶν Γερμανῶν, ταῖς πολιορκητικαῖς τούτων μηχαναῖς ἀνθιστάμενοι.

Τῇ κ', βουλῆς γενομένης, διηπόρουν ὅπως ἂν ἐπικουρήσωσι τοῖς πολιορκουμένοις καὶ τρόπον τινὰ ἠρεύνων· ὡσαύτως δὲ καὶ τῇ κα' καὶ κβ' περὶ τὸ αὐτὸ ἐβουλεύοντο. Ἦν δὲ σπάνις τῶν ἀναγκαίων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, πέντε ὅλων νομισμάτων πωλουμένου ἑνὸς κοιλοῦ κριθαρίου καὶ ἄρτου κεχρίνου σπανίως εὑρισκομένου, σχεδὸν ἑνὸς ἄρτου ὀγδοήκοντα δραχμῶν ἓξ ἄσπρων πωλουμένου· ὧν ἕνεκεν ἠγανάκτουν οἱ στρατοί. Οἱ δὲ Γερμανοί, ὡς καὶ πρῶτον, ἐπολιόρκουν τὴν Βουδινήν, μένοντες ἐντὸς τοῦ χάνδακος· ἐλέγοντο δὲ πλείους γυναῖκες παρεῖναι τῷ Γερμανικῷ στρατοπέδῳ, οὐ μόνον στρατιωτῶν, ἀλλὰ καὶ λοχαγῶν σύμβιοι· τοῦτο γὰρ ἔθος τοῖς Γερμανοῖς. Καὶ τῶν μὲν ἀναγκαίων εἶχον οἱ Γερμανοὶ εὐπορίαν, ὅμως ἐνόσουν συχνοί, ἀποκεκμηκότες τῆς μακρᾶς ἕνεκα πολιορκήσεως, καὶ μᾶλλον τῶν ἱππέων οἱ πεζοὶ τὴν μὲν ἅλωσιν ἀπεγνωκότες, φροντίζοντες δὲ τῆς ἀπελεύσεως, εἰ καὶ τῶν στρατηγῶν προτρεπόντων αὐτοὺς ἐπ' ἀγαθαῖς ἐλπίσι καὶ καρτερεῖν παραινούντων ὡς μετ' οὐ πολὺ κρείττους ἐσομένους καὶ ἐγκρατεῖς. Κατεσκεύαζον δὲ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας καὶ προθυμίας ἐν τρισὶ τόποις ὀχετοὺς ὑπογείους, μέλλοντες δι' αὐτῶν ἀνατρέψαι τὰ τείχη καὶ εἰσδραμεῖν εἴσω τῆς πόλεως· ὅθεν ὡς οὐδέποτε κατεβρόντων καὶ πυραυλικὰς ἑλεπόλεις. Ἦλθον δὲ καὶ οἱ ἐν τῇ Ἐρδελίᾳ Γερμανικοὶ καὶ Οὑγγρικοὶ στρατοί, ὡς ἓξ χιλιάδες ἄνδρες, οἱ πλείους σιδηροφόροι καὶ ἐξησκημένοι ταῖς πολεμικαῖς τόλμαις, οἳ καὶ παραχρῆμα ἥψαντο τῆς πολιορκίας.

Τῇ δὲ κγ', ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, δι' ὅλης νυκτὸς ἄχρι μεσημβρίας ἔβαλλον οἱ Γερμανοὶ τὰ τείχη τῆς Βουδινῆς σφοδρῶς, καὶ πῇ μὲν τοῖς σιδηροῖς κατατρίψαντες τὰ τείχη, πῇ δὲ τὰ ὑπὸ γῆν πυρείῳ ἀνατρέψαντες, αὐτὰ ἄφνω μετὰ μεγάλης ὁρμῆς ἀνέτρεψαν. Πανταχόθεν πολυπληθεῖς εἰσδύοντες ἐχώρουν ἔσω τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἐντὸς ἀντεμάχοντο ὅση δύναμις, τοὺς μὲν ἀποσοβοῦντες, τοὺς δὲ κάτω κατὰ κρημνοῦ βάλλοντες καὶ παντοίοις ὀργάνοις ἀνδρείως ἐξωθοῦντες· οἱ δὲ παρὰ τῶν στρατηγῶν αὐτῶν παροτρυνόμενοι καὶ τῷ τῆς λείας πόθῳ ζέοντες, ἄλλος ἐπ' ἄλλον ἔβαινον γυμνοῖς ξίφεσι κατατραυματίζοντες τοὺς τῶν πολιτῶν τολμηροτέρους· καὶ τοῦτο πολλάκις ἀμφότεροι ἀμοιβαίως παθόντες, τῶν πολιτῶν οἱ προὔχοντες πεσόντες, ὅ τε Ἀμπτή-πασας καταβληθεὶς καὶ ὁ Ἰσμαήλ-πασας καὶ ὁ τῶν γιανιτζάρων ἐπιτηρητὴς φονευθέντες· ἀνεῖλον ἅμα τὴν τῶν λοιπῶν ἰσχύν, καὶ ὅλως ἡ μὲν πόλις ἦν ἄπνους καὶ οἱ φρουροῦντες ὀλίγοι. Πολλαχοῦ δὲ πυρκαϊᾶς γενομένης, ἡ μὲν πόλις τῷ πυρὶ κατηναλίσκετο, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ ξίφει κατετέμνοντο, μηδὲ γυναικῶν καὶ παιδίων φειδομένων τῶν Γερμανῶν, μαινομένων ὅλως καὶ Ἄρεως οἴστρῳ καταβακχευομένων. Ἄθλια δὲ πάνυ καὶ γοερὰ τὰ τῆς Βουδινῆς. Τὰ τῶν οἰκιῶν ξύλινα μέρη πυρὶ κατεβιβρώσκοντο καὶ ἐξῆπτον φλόγας, αἱ δὲ ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι αἵματι ἐπλημμύρουν· ἠκούοντο δὲ πόῤῥω που μητέρων ὀδυρμοί, νηπίων καὶ παιδίων κλαυθμοί, τῶν μὲν θανάτῳ τῶν δὲ ἀνδραποδισμῷ χωριζομένων· ἦν δὲ τὰ πλείω πυρὸς μᾶλλον ἢ χειρὸς λεία. Οὕτως ἄχρι τῆς ἑσπέρας, κυμαινομένων ἔσω τῶν Γερμανῶν, μετὰ δὲ τὴν ἑσπέραν ἡ μὲν πόλις κατεκαίετο, μηδενὸς τὸ πῦρ σβεννύοντος· οἱ δὲ στρατιῶται, ὀλίγων τινῶν ἐν τοῖς τείχεσι τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν κληρωθέντων, ἐπανήρχοντο εἰς τὸ στρατόπεδον χαίροντες ἅμα ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως ἁλώσει καὶ ἀγανακτοῦντες ἐπὶ τῇ τῆς λείας ἀποβολῇ, ὧν ἐστερήθησαν πολλῷ πλείω ἐλπίσαντες καὶ φαντασθέντες. Ἐτέρποντο δὲ οἱ ἐν τῷ στρατοπέδῳ περίβλεπτοι τῶν Γερμανῶν λίαν μέν, ὅτι εἶχον τὴν Βουδινήν, μάλιστα δὲ ὅτι εἶχον αὐτὴν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ βεζιραζέμη, ὅστις ἀπὸ πολλῶν μαθὼν τὴν πτῶσιν αὐτῆς

δεινῶς ἐλυπεῖτο· καὶ πᾶς ὁ Ὀθμανικὸς στρατὸς ὠδύρετο καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἀθυμοῦντες ἔωθεν ἐπανῆλθε.

Τῇ κδ' καθίσαντες ἐν τῷ Τζαν-κουρτουράνῳ, κἀκεῖ τὰ τῆς φρουρήσεως τοῦ Ἰστολνικοῦ Μπελγράδου ἡτοιμάσαντο.

Τῇ δὲ κε' ἤλθομεν εἰς Παντελί, διεστηκὸς ὥρας τρεῖς τοῦ Τζαν-κουρτουράνου, ὅπου τὸν Σεΐχόγλου Ἀχμέτ-πασαν βεζίριον καθεστηκότες καὶ τῶν ὑποκειμένων χωρίων τῇ Βουδινῇ τὴν ἀρχὴν ἐπιτρέψαντες, τὴν τοῦ Ἰστολνικοῦ Μπελγράδου φρούρησιν αὐτῷ παρέδωκαν, πρὸς τροφὴν καὶ ἄμυναν τὰ ἀναγκαῖα δαψιλῶς ἐγχειρίσαντες· καὶ τοῦ Τοσόνογλου εἰς καχαγιᾶν τῶν γιανιτζάρων προβιβασθέντος, ὁ Ὀσμὰν-ἀγᾶς γενόμενος μετὰ τοῦ Ἀχμέτ-πασα καὶ πολλῶν γιανιτζάρων καὶ ἄλλων συχνῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν πόλιν ἐδιωρίσθησαν, δυσέλπεις ὄντες καὶ τῇ τῆς Βουδινῆς πτώσει καὶ σφαγῇ τῶν ἐντὸς τὰ αὐτὰ ἑαυτοῖς οἰωνίζοντο.

Τῇ δὲ κζ' ἤλθομεν εἰς Φουτδαρί, καὶ διαβάντες αὐτὸ πλησίον που ἐκαθίσαμεν ἀπορροῦντες τῶν ἀναγκαίων.

Τῇ κη' ἤλθομεν εἰς Πάξαν καὶ τῇ ἑξῆς εἰς Σεξάρι.

Τῇ δὲ λ', διαπεράσαντες τὸν Σάρβιτζον ποταμόν, ἐκαθίσαμεν πλησίον που τῆς παλάγγας Σαξαρίου.

Τῇ λα' τῷ Σιαούς-πασᾳ ἐπετράπη, ὅπως μετὰ τοῦ Ἰμπραΐμ-πασα τῆς Δαμασκοῦ καὶ τῆς Ῥούμελης Ζεϊνέλ-πασα καὶ τοῦ τῆς Ἀνατολῆς Χασάν-πασα καὶ ἄλλων πασάδων ἄγῃ τὸν Σεΐχογλου Ἀχμέτ-πασαν καὶ τὸν Μαρασ-πασασὶ Ὀσμάν-πασαν καὶ τὰ σιτία εἰς τὸ Ἰστολνικὸν Μπέλγραδον· ἠγγέλλετο δὲ τοὺς Γερμανοὺς ἐλθεῖν εἰς Τζαν-κουρτουρᾶνον.

Τῇ α' Σεπτεμβρίου ἐπεράσαμεν τὸ Μπατοσέκι καὶ ἐκαθίσαμεν εἰς τὸ Σασλίκι, ὅπου ἐβυθίσθη ὁ Λουδοβῖκος, ἡττηθεὶς καὶ φυγὰς γενόμενος παρὰ τοῦ σουλτὰν Σουλεϊμάνη.

Τῇ β' ἐπεράσαμεν τὸ Μιχάτζιον καὶ ἐκονεύσαμεν τριγύρου εἰς τὸ κιόσκι τοῦ σουλτὰν Σουλεϊμάν. Ὑστερούμεθα νεροῦ.

Τῇ γ' Σεπτεμβρίου ἐπεράσαμεν τὸ Πουρνοβάρι καὶ τὰς δύο γεφύρας, καὶ ἐκονεύσαμεν εἰς τόπον στενόχωρον. Εἰς τὰ γεφύρια ἦτον μεγάλη στενοχωρία διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαξίων, μάλιστα τῶν μετοικιζομένων ῥαγιάδων καὶ καταλιπόντων τὰς οἰκείας παλάγγας, ἃς πρὶν κενωθῆναι κατέκαιον οἱ Τοῦρκοι. Ὅθεν πολλὰ ἐθρήνουν οἱ ῥαγιᾶδες καὶ σερχατλῆδες τήν τε στέρησιν τῆς πατρίδος καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ὑπαρχόντων.

Τῇ δ' ἤλθομεν εἰς Ντάρντα. Ἐκονεύσαμεν μακρὰν τοῦ Δράβου ποταμοῦ· μηδενὶ ἐξῆν διαπεράσαι τὴν γέφυραν καὶ διαβῆναι εἰς Ὀσέκιον.

Τῇ ε' μετετοπίσαμεν κονεύσαντες πλησίον Δράβου, ὅπου πολλὰς ἡμέρας ἐκαθίσαμεν. Οἱ δὲ Γερμανοὶ καταλιπόντες τὴν Βουδινὴν καὶ ἱκανὴν πεζικὴν ἀφέντες ἐκεῖ ἤρχοντο κατόπιν καὶ ἐλέγοντο ἀφικέσθαι εἰς Σεξάρδιον.

Ἐντεῦθεν ἐπέμφθη ὁ κεχαγιᾶς τοῦ ἐπιτρόπου μετὰ πολλῶν ἱππέων Σκυθῶν καὶ Τούρκων, κομίζων εἰς Σεΐζβαρῖνον τὰ πρὸς τροφὴν ἀναγκαῖα, καὶ μεταπεμφθεὶς ἀπὸ Ποσέγας ὁ Φουντοὺκ Μουσταφά-πασας ἐστάλη εἰς Κάνιζαν, ἐπανακληθέντος τοῦ ἐκεῖ Μουσταφά-πασα.

Ἐνταῦθα ἀφίκοντο ἀπὸ τοῦ Ἰστολνικοῦ Βελγράδου οἱ ἐκεῖσε πεμφθέντες πάσοι· ἔτι δὲ σπουδὴ ἐγένετο περὶ τὴν ὀχύρωσιν τοῦ Ὀσεκίου, ὁ δὲ Ἀχμέτ-πασας, ὁ πρώην κεχαγιᾶς καὶ σερασκέρης, ἐπέμφθη εἰς Σεγεδῖνον.

Τῇ ιδ' τοῦ Σεπτεμβρίου διαπεράσαντες τὸν Δράβον ποταμὸν ἐκονεύσαμεν πλησίον τοῦ Ὀσεκίου, ὅτι ἠγγέλλοντο ἀφικέσθαι τοὺς Γερμανούς. Ταῖς ἐφεξῆς, καθεζομένων ἡμῶν παρὰ τῷ Ὀσεκίῳ, ἐβουλεύετο καὶ ἐκυμαίνετο ὁ ἡμέτερος στρατηγός, ἐγγράφων στρατιωτῶν καταλόγους, καὶ ὁτὲ μὲν ἐπὶ τοὺς Γερμανοὺς ἄχρι Τόδνης ἐλθόντας, ὁτὲ δὲ ἐπὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ Γερμανοὺς τοὺς πρὸς τῇ Βαροβητίσᾳ στρατοπεδεύοντας ἰέναι διελογίζοντο· ἕως οὗ, ἀγγελλομένων τῶν Γερμανῶν διαπεράσαι τὸν Δούναβον καὶ μελετᾶν εἰς Σεγεδῖνον τὸ παρὰ τῷ Τίσᾳ ποταμῷ κείμενον βαδίσαι, παρῃτήσατο καὶ ὁ ἐπίτροπος τὴν ἔφοδον.

Τῇ δὲ κ' Σεπτεμβρίου διηγγέλθη μυριάδα Γερμανῶν καὶ Ἰλλυριῶν ἀπερχομένων εἰς τὸ Ἰλλύριον κατὰ πάροδον ἑλεῖν τὴν Σαμοτόραν καὶ ἀνάστατον ταύτην ποιῆσαι. Ἐστάλη δὲ

www.dacoromanica.ro

καὶ ὁ Σεβαστείας 'Αχμέτ-πασας μετὰ συχνῶν στρατιωτῶν εἰς Κανίζιαν καὶ εἰς τὸ 'Ιστολνικὸν Μπέλγραδον, ἄγων ἐκεῖσε τὰ πρὸς τροφὴν ἀναγκαῖα καὶ φρουροὺς ἱκανούς.

Ἔτι δὲ ἦλθον ἀγγελίαι μηνύουσαι τοὺς Ἑνετοὺς ἐξωσθῆναι ἀπὸ Νεαπόλεως τῆς ἐν Πελοποννήσῳ, ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς Λέχους ἐπανελθεῖν ἀπράκτους, ἀναιρεθέντων πολλῶν ἀπὸ τῶν ἐπιβαλόντων Σκυθῶν· ἐν δὲ τῷ Δαλματικῷ οἱ Ἑνετοὶ πολιορκεῖν τὴν Σίναν ἠγγέλλοντο. Ὅθεν ὁ τῆς Μπόσνας Σαούς-πασας ἐστάλη εἰς Μπόσναν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν, ὁ δὲ τῆς 'Ανατολῆς Χασάν-πασας, τιμηθεὶς βεζίριος καὶ ἠμφιεσμένος σαμουρόγουναν, ἐπιστεύθη τὴν τοῦ 'Οσεκίου φύλαξιν.

Τῇ κε' ἠγγέλλοντο οἱ Γερμανοὶ πολιορκεῖν τὸ Καπουσβαρῖνον, καὶ τούτων τινὲς ὁρμήσαντες εἰς Πέτζοβον ἐπανελθεῖν ἀπράκτως, πολλῶν ἀναιρεθέντων· ἐπέμφθη δὲ εἰς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων ὁ Δελῆ-'Ομέρ-πασας.

Τῇ κε' ἠγγέλλοντο οἱ Γερμανοὶ πορευθῆναι τὴν ἐπὶ τὸ Σεγεδῖνον. -

'Εν τῷ παρόντι μηνί, συντρεχουσῶν τῆς τε σεληνιακῆς μεταβολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς τοῦ ἡλίου τροπῆς, σφοδρότερον πνεύσαντος τοῦ ἀέρος βορέως καὶ ὑετοῦ μετρίως γενομένου, τὸ λοιπὸν καύσων ἦν ἄμετρος, μάλιστα περὶ μέσην ἡμέραν· ἦν δὲ ἐν τῷ 'Οσεκίῳ τῶν πρὸς τροφὴν ἀναγκαίων εὐθηνία.

Τῇ κη' ἐστάλη ὁ κεχαγιᾶς τοῦ ἐπιτρόπου Μεχμέτ-αγας μετὰ καπιτζιμπασίδων καὶ βατζιπουραγιάδων καί τινων σεϊμένηδων τοῦ ἐπιτρόπου πρὸς τὸ Σεγετῖνον.

Τῇ κθ' ἐπανεστρέψατο παρὰ τοῦ 'Ιστολνικοῦ Μπεγράδου ὁ 'Αχμέτ-πασας τῆς Σεβαστείας 'Οσμάνογλους, ἀφεὶς ἐκεῖ τὰ πρὸς τροφὴν ἀναγκαῖα· προσέταξε δὲ ὁ ἐπίτροπος τοῖς στρατιώταις κατὰ διαδοχὴν μετακυλίσαι τὴν τάπιαν, ἄχρηστον οὖσαν τῇ πόλει. 'Εν τούτῳ δὲ ἐμηνύετο καὶ τῆς Σίνας ἅλωσις ἐν τῇ Μπόσνᾳ παρὰ τῶν Ἑνετῶν.

Τῇ α' 'Οκτωβρίου ἦλθεν ὁ ζαλχανατζῆ Μαχμούτ-αγας ἀπὸ τῆς Πόλεως, φέρων χατισερίφια βασιλικὰ πρός τε τὸν ἐπίτροπον καὶ κοινῶς πρὸς πάντας τοὺς στρατάρχας, ἀναφέροντα τῇ θείᾳ βουλῇ τὴν τῆς Βουδίνης ἅλωσιν καὶ προτρέποντα πρὸς φυλακὴν τῶν μεθορίων· ἐμήνυον δὲ καὶ μεταβολὴν τοῦ μουφτῆ 'Αλῆ-ἐφέντη, προχειρισθέντος τοῦ Ἐγκιουρῆ Μουσταφᾶ-ἐφέντη, γενομένην περὶ μέσον Σεπτεμβρίου· διεξῄει δὲ ὁ ῥηθεὶς Μαχμούτ-αγας καὶ τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ Ναυπλίου τὴν ἅλωσιν παρὰ τῶν Ἑνετῶν. 'Ανεγνώσθη κοινῶς παῤῥησίᾳ τὸ βασιλικὸν χατισερίφιον καὶ ἐπέμφθη τὸ τοῦϊ.

Τῇ β' ἤλθομεν πλησίον Διέλου, πορευθέντες ὥρες τέσσαρες. 'Επίνομεν ἀπὸ Δουνάβεως ποταμοῦ. Ἦλθε γράμμα παρὰ τοῦ Καγιλγαΐου μηνῦον μάχην γενέσθαι πρὸς τοὺς Γερμανοὺς παρὰ τῶν Σκυθῶν πλησίον τοῦ Σεγεζίνου, ἀλλ' ἐπιστραφῆναι ἡττηθέντας τοὺς Σκύθας ἐδήλου ἡ λαλιὰ αὐτῶν.

Τῇ γ' ἤλθομεν εἰς χωρίον Σότιν, διεστηκὸς ὥρας ἕξ, διαπεράσαντες μετὰ πολλοῦ κόπου τὴν ἐν τῷ Παλκοβαρίνῳ γέφυραν.

Τῇ δ' διαβάντες εἰς Ἴλοκον, κάστρον ἰσχυρὸν ὂν καὶ ἐν ὑψηλῷ κείμενον ὄρει, ἠρημωμένον τῶν πρὸς φυλακὴν ἀναγκαίων, ἐκαθίσαμεν πλησίον που πίνοντες ἀπὸ Δουνάβεως. Διΐστατο ὥρας ἕξ.

Τῇ ε' ἤλθομεν εἰς Βαραδῖνον, κάστρον ἰσχυρόν ποτε, νῦν δὲ ἔρημον καὶ πολλαχοῦ πεπτωκός, πορευθέντες ὥρας δέκα καὶ διαβάντες τὸ χωρίον Πάνοστραν καὶ χώραν Τζερεβίτζαν· καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ φθινοπώρου μεσάζοντος θαυμαστὸν ἦν τοῦ τόπου τὸ εὐθαλὲς καὶ ὡραῖον, ἐκεκμήκεισαν δὲ διὰ τὸ μακρὸν τῆς ὁδοῦ ἱππεῖς τε καὶ ἵπποι καὶ τὰ λοιπὰ ἀχθηφόρα κτήνη, καὶ ἠγανάκτουν κατὰ τοῦ στρατηγοῦ· ὃς εὐθὺς ἐπεχείρησε τὴν τῆς γεφύρας ἀποπλήρωσιν, μελετῶν διαπερᾶσαι τὸν Δούναβιν καὶ μεταβιβάσαι τὴν στρατιὰν ἐπὶ τοὺς Γερμανοὺς κατὰ τὸ Σεγοτῖνον.

Τῇ η' ὁ βεζιραζέμης ἀπάντικρυ Βαραδίνου ἀφοδεύσας ᾤχετο ἐπὶ τὸν Τίβισκον ποταμόν, ἄγων τὸ Μωχαμετικὸν σημαῖον, δορυφορούμενος παρ' ὀλίγων τινῶν. Εἵπετο πλῆθος πολύ τινων ἀχθοφόρων, ὀλίγων δὲ στρατιωτῶν· κἀγὼ δὲ προσταχθεὶς ἀκολουθῆσαι ὥρμησα μέν, ἰδὼν δὲ τὸ τῆς στρατιᾶς ἄτακτον καὶ συμπεφυρμένον, οὐ στρατοῦ ἀλλ' ὄχλου συρφετοῦ δίκην κινουμένης,

www.dacoromanica.ro

ἀπηγορευκὼς ἀπέστρεψα πρὸς τὸ στρατόπεδον· πολλοὶ δὲ τῶν ἱππέων μεταμελήσαντες ἐδέοντο πάλιν ἐπαναστρέψαι.

Τῇ ι' ἦλθεν ὁ πρώην σερασκέρης Μουσταφά-πασας εἰς τὸ Βαραδῖνον, ὅπου κατελέλειπτο τὸ ὀρδί· ἔτι δὲ ἐμηνύοντο οἱ Γερμανοὶ πολιορκεῖν τὸ Πέτζοδον καὶ οἱ Ἐνετοὶ τὸ Κλῖνον ἐν τῷ Ἰλλυρίῳ τῆς Πόσνας.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κυριακῇ οἱ περὶ τὸ Σεγετῖνον Γερμανοί, ἱππεῖς τε καὶ πεζοί, οὐ λίαν πολλοὶ ὄντες ἤρξαντο ἔωθεν καὶ ἐπέβαλον τοῖς περὶ τὸν κεχαγιᾶν Μεχμέτ-αγαν καὶ τὸν Καλγιγάϊον.

Ἀπὸ Σομπορνίου μετὰ Σκυθῶν καὶ ἀγάδων καὶ τοῦ Τζερκὲζ Ἀχμέτ-πασα ἐλθοῦσιν εἰς τὸ κατὰ τὸν Τίβισκον Σεντῖνον, ὀκτὼ ὥρας διεστηκὸς ἀπὸ Σεγετινίου, κἀκεῖ ἀμερίμνως καθεύδουσιν, ὥστε τῷ τῆς ἐπιβολῆς αἰφνιδίῳ ἐγερθέντας μηδ' ὅλως ἀντιμάχεσθαι, ἀλλὰ καταλιπόντας πολλὴν τροφὴν καὶ ἐσθῆτας φυγεῖν ἀκαθέκτως τοὺς μὲν ἐπὶ τὸ Βαραδῖνον, τοὺς δὲ πρὸς τὸ Πιτζέϊον, τὸ παρὰ τὸν Τιβίσκον, καὶ ὑπαντιάσαι τοῖς παρὰ τὸν βεζιραζέμην, ἐρχόμενον ἀπὸ Πετζείου. Τῇ δὲ τούτων φυγῇ οἱ περὶ τὸν βεζιραζέμην καταπληχθέντες οὐχ ἧττον τὸ πρότερον, πλὴν ὀλίγων τινῶν πρὸς μάχην ὁπλιζομένων, οἱ λοιποὶ ἀτακτεῖν καὶ φεύγειν ἤρξαντο, πρῶτον οἱ περὶ τὸν Ὀσμὰν-πασόγλουν Ἀχμέτ-πασαν τὸν Σιδάσου τραπέντες, εἶτα δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν βεζιραζέμην ἐκκλίναντες φυγὴν μᾶλλον ἢ μάχην ἐμελέτων· οἱ δὲ πεζοί, οὐ πολλοὶ ὄντες, περὶ τὰ πυραυλικὰ ὄργανα ἑστῶτες τούτοις ἐχρῶντο κατὰ τῶν Γερμανῶν, παρὰ δὲ τῆς ἱππικῆς καταληφθέντες ἔπιπτον συχνοὶ καὶ οὔτε φεύγειν εἶχον, οὔτε μάχεσθαι, τῶν Γερμανῶν σφοδρῶς ἐπιβαλόντων καὶ καταλαβόντων τὰ τόπια, ἔτι δὲ καὶ πλῆθος τῶν πρὸς τροφὴν ἀναγκαίων· ἅπερ ἅπαντα καταλιμπάνοντες ἔφευγον ἅπαντες πρὸς τὸ Βαραδῖνον, εἴκοσιν ὥρας ὅλως ἀκαθέκτως ἐλθόντες, περὶ τὴν μέσην νύκτα μόλις φθάσαντες εἰς τὴν παρὰ τὸ Βαραδῖνον γέφυραν. Πρῶτον ἐλθοῦσιν ὁ Ἰσμαὴλ-πασας οὐκ ἐπέτρεπε τὴν μετάβασιν, καίτοι ὀδυρομένοις καὶ λιπαροῦσιν ἐκτενῶς· εἶτα δὲ ἀφικνουμένοις συχνοτέροις καὶ αὐτοῦ τοῦ βεζιραζέμη τὴν ἄφιξιν μηνύουσι, μόλις συνήνεσε· διέβαινον δὲ ἕκαστος ζητῶν τὴν οἰκείαν σκηνήν, ὥστε πολλὰς πανταχοῦ κραυγὰς ἀκούεσθαι, καλούντων τοὺς οἰκείους καὶ προσκαλουμένων. Τοιαύτη γοῦν τις ἦν ἡ ἐπὶ τὸ Σεγετῖνον ἐκστρατεία, τρισὶν ἡμέραις συμπληρωθεῖσα καὶ πολλῆς λύπης γενομένη πρόξενος· οἵ τε γὰρ Γερμανοὶ εἰς τοὐπιὸν ἀλαζονικώτεροι καὶ τὰ ἡμέτερα χείρω ἐγένοντο. Θεὸς ὁ τῶν ὅλων πλάστης καὶ διοικητὴς βραβεύσοι ἄνεσιν τῶν δεινῶν καὶ λῆξιν τῆς ἐνεστώσης ταλαιπωρίας. Στρατηγὸς τῶν ἐν Σεγετίνῳ Γερμανῶν ἦν ὁ Βετέρανος, ἦσαν δὲ ὡσεὶ δεκατέσσαρες χιλιάδες, οἱ πλείους ἱππεῖς. Ἐφρούρει δὲ τὸ Σεγετῖνον ὁ Μοβράβογλους Μεχμέτ-πασας, Γεωργιανὸς ὢν τῷ γένει, τῶν εὐπατρίδων τοῦ Τιπλισίου, ἀνὴρ ἀνδραγαθήμασι περίφημος. Ἐν τῷ μεταξὺ πολλοὶ ἐκατηγόρουν τοῦ Ἀχμέτ-πασα ὡς ῥαθύμως πράττοντος τὰ ἐκεῖ καὶ παραλελοιπότος ἀβοήθητον τὸ Σεγετῖνον.

Τῇ ια' καὶ ιβ' ἤρχοντο πολλοὶ ἀπὸ τῆς μάχης πεζοί τε καὶ ἱππεῖς, ὡς ἀσθενέστεροι βραδέως πορευόμενοι. Ἐγένετο δὲ καὶ θαυμάσιόν τι, ὅτι, φευγόντων τῶν Ὀτμανῶν, τὰ μετ' αὐτῶν πρόβατα καὶ αἱ κάμηλοι σπουδαιότερον ἀνθρώπων ἔτρεχον τὴν ἐπὶ τὸ Βαραδῖνον· μάλιστα αἱ κάμηλοι τῇ τῆς φορᾶς ὁρμῇ ἀποῤῥίψασαι τὰ ἄχθη γυμναὶ καὶ μόναι παμπληθεῖς ἔτρεχον· πολλαὶ δὲ οὐ πρότερον ἵσταντο. Εἰ καὶ αὐτὸν τὸν Δούναβιν διανοίξασαι κατέλαβον τὸ ἄντικρυ μέρος, μιμήσει μὲν ἀνθρώπων οὕτω ποιοῦσαι, ἢ συναισθήσει κακοῦ σωτηρίας ἐφιέμεναι, ἤτοι τῇ τῆς μάχης συγκροτήσει δεδοικυῖαι καὶ ὁρμῆσαι ἀληθῶς φεύγουσαι, προὔβαινον αὐτῶν τῶν ἱππέων γοργότερον φερόμεναι. Κατὰ δὲ τὴν μάχην ὀλίγοι τινὲς τῶν Τουρκῶν ἐλείποντο, πλείους δὲ τῶν Σκυθῶν, ἀμελέστερον καθευδόντων καὶ πρώτως καταληφθέντων, ὥστε πολλοὺς τούτων παντάπασιν γυμνοὺς ἀναβάντας τοὺς ἵππους ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν γέφυραν θέαμα ἐλεεινόν. Ὁ δὲ ἐπίτροπος εὐσταθῶς ἐκαρτέρησε παρὰ τῷ Μωχαμετικῷ σημαίῳ, ἐπὶ πολὺ προτρέπων ἅπαντας καὶ ἀνεγείρων εἰς μάχην, ἀλλ' οὐδὲν ἰσχύων. Ἐφεξῆς ὁ ἐπίτροπος, κηδόμενος τῶν πραγμάτων τῆς βασιλείας, τὸν μὲν Ὀσμὰν-πασόγλουν Ἀχμέτ-πασαν διωρίσατο εἰς Μητροβίτζαν, τὸν Καραμὰν-πασασὶ Ὀσμὰν-πασα εἰς Βαραδῖνον, τὸν δὲ Τζερκὲζ Ἀχμέτ-πασαν εἰς Ἐγγουλακῖνον, τὸν Ντελῆ-Ὀμέρ-πασαν εἰς Νέμιτζαν μετά τινων τοῦ Διαρμπεκιρίου, τὸν Δαμασκοῦ Ἰμπραΐμ-πασαν εἰς Τεμισβάριον, ὅπως ἕκαστος τοὺς διωρισμένους τόπους φρουρήσῃ δι' ὅλου τοῦ χειμῶνος. Ὁ δὲ ἐν Σεγετίνῳ Μεχμέτ-πασας, παρα-

www.dacoromanica.ro

δοὺς τὸ Σεγετῖνον τοῖς Γερμανοῖς, μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν καὶ τῶν ἐγχωρίων ἐξῆλθε περισωθείς. Εἶχον δὲ καὶ τὸ Πέτσοδον οἱ Γερμανοί, αἰχμαλωτίσαντες τοὺς ἐκεῖ πάντας.

Ἔτι δὲ οἱ Ἑνετοὶ ἐλέγοντο μέλλειν πολιορκῆσαι τὴν Νόδαν, κειμένην παρὰ τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Ἑνετικοῦ κόλπου, μεταξὺ Κατάρου καὶ Ῥαγούζης. Ὁμοίως καὶ οἱ Γερμανοὶ ἠπείλουν τῷ Ὀσεκίνῳ. Ὅθεν προσετάχθη ὁ Ὀσμάν-πασόγλους Ἀχμέτ-πασας, ὁ Τζερκὲζ Ἀχμέτ-πασας, ὁ Ντελῆ-Ὀμέρ-πασας ἀπελθεῖν ἐκεῖσε βοηθήσοντες τῷ Χασάν-πασᾳ.

Τῇ ιθ' τοῦ Ὀκτωμβρίου ἐπέμφθη τὸ τοῦϊ εἰς χωρίον ἀντικρὺ τῆς Ἰσχάνκας, κειμένης παρὰ τῷ Δουνάβει, ὅπου κἀκεῖ διατρίψαντες μίαν ἡμέραν ἤλθομεν εἰς Ζέμλιον ἀντίκρυ Μπελγράδου, ὅπου ὁ ἐπίτροπος διένειμε τοῖς ἱππεῦσι τοὺς μισθοὺς αὐτῶν, καίτοι μὴ καθόλου, ἀλλὰ κατὰ μέρος, ἵνα μὴ διασκεδάννυνται. Ἔπνεον δὲ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας σφοδροὶ ἄνεμοι ἀδιακόπως, ὥστε καὶ τὴν γέφυραν διαλυθῆναι. Προσεκύνησε δὲ τῷ ἐπιτρόπῳ ὁ Ῥαγουζαῖος πρέσβυς, δῶρα φέρων, τὰ μὲν ἰδίᾳ ἀργυρᾶ σκεύη, τὰ δὲ δημοσίᾳ τζόχες καὶ ἀτλάζια καὶ ζαχχαρικά.

Τῇ δ' Νοεμβρίου ἤλθομεν ἅπαντες ὁμοῦ εἰς Μπέλγραδον, εἰσαγαγὼν καὶ τὸ Μωχαμετικὸν σημαῖον ὁ ἐπίτροπος μετὰ πομπῆς μὲν καὶ δορυφορίας, ἀλλὰ ταπεινῆς καὶ ὀλιγανθρώπου· ἦν γὰρ παγετὸς μέγας, ὥστε καὶ πολλοὺς πεπηγότας τεθνάναι. Ἐν δὲ τοῖς Μπελιγράδοις ἦν σπάνις τῶν ἀναγκαίων, πενταπλῆς καὶ ἑξαπλῆς τιμῆς πωλουμένων τῶν ἐδωδίμων· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Γερμανοὶ μετὰ τὴν ἅλωσιν, πέρα μὲν τοῦ Δουνάβεως τοῦ Σεγεδίνου, ἔνθεν δὲ τοῦ Πετζόδου καὶ Σιμοντόρνης καὶ Σικλοδισίου, ἐπεστράφησαν εἰς τοὺς διωρισμένους πρὸς ἀπομάχησιν χώρους.

Ἀπὸ τῆς Βασιλευούσης οἱ προσδημοῦντες διηγοῦντο τοὺς τῶν Τουρκῶν σοφιστὰς (οὕτω γὰρ αὐτοὺς καλεῖν βέλτιον εἶναι ἢ σοφούς, ὡς ἀληθῶς ἀσόφους ὄντας) στασιάσαι κατὰ τοῦ κρατοῦντος πολλῶν ἕνεκα, κατηγοροῦντας αὐτοῦ ἀμελείας περὶ τὴν βασιλείαν· ἔτι δὲ ὁ Τουρκικὸς καὶ ὁ Ἑνετικὸς στόλος εἰς μάχην ἐλθόντες, τοῦ ἐνετικοῦ δύο νῆαι βυθισθῆναι, τὰς δὲ λοιπὰς φυγεῖν.

Τῇ ι' Νοεμβρίου, ἤτοι τῇ ε' Μουχαρεμίου, μετὰ σφοδροῦ ἀνέμου πεσούσης μετρίας χιόνος, ἤρξατο χειμάζειν, πρότερον πάχνης πολλῆς πεσούσης καὶ μετρίας χιόνος, λαμπρῶν παρελθουσῶν πολλῶν ἡμερῶν.

Τῇ κ' ἔγινε γιανιτζάρ-αγασὶ ὁ πρώην γιανιτζάρ-αγας καὶ ἔπειτα σερασκέρης Μουσταφάπασας· ἔτι δὲ καὶ ὁ σπαχιλάρ-αγασί, γενόμενος πασᾶς τῆς κατὰ τὴν Δαμασκὸν Τριπόλεως· ἐγένετο δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὁ πρώην κεχαγιᾶς Ἰσούφ-αγας, διάγων ἐν τῇ Ἀνδριανουπόλει· ἐπετράπη δὲ τὴν τῶν γιανιτζάρων διάταξιν, εἰς ἀκριβῶς τετελεσμένοις ἐλθεῖν ἐπροστάχθη εἰς Μπέλγραδον. Ὅπως δὲ τῶν προτέρων ἐκστρατειῶν πολυπληθέστεροι συνέλθωσιν, οἱ γιανιτζάροι τοῖς ἁπανταχοῦ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν σερδαρίοις τῶν γιανιτσάρων ἐπιτάγματα βασιλικὰ ἐπέμποντο ἀγγέλλοντα αὐτοῖς καὶ ἐντέλλοντα τὴν κατὰ τῶν Γερμανῶν ἐκστράτευσιν. Ὡσαύτως καὶ οἱ ἐν τῇ μεγάλῃ Τουρκίᾳ καὶ πάσῃ τῇ Μεσοποταμίᾳ καὶ τῇ Κουρδιστανίᾳ συνεκδημῆσαι καὶ καταστρατεῦσαι τῶν Γερμανῶν προσετάττοντο.

1687.

Ἔτει 1687-ῳ, Ἀπριλίου δ', ἐξετέθησαν αἱ οὐραί, τὰ λεγόμενα τούϊα, εἰς τὰς αὐλὰς τῶν ἐξουσιαστῶν.

Τῇ ζ' ὁ πρώην μενκουφατζῆς κάλφας καὶ μετέπειτα μπασ-μπακίκουλος, εἶτα ῥουζναμετζῆς, καὶ Κυδωνίας εἶτα πάσης Κρήτης πασᾶς γενόμενος, ὁ βεζίριος Μουσταφά-πασας κατεστάθη μέγας τεφτερδάρης, ὁ δὲ πρὸ αὐτοῦ Ἀλῆ-ἐφέντης ἐγένετο βεζίριος μετὰ τῶν χασίων τοῦ ἀποθανόντος Χουσεῖν-πασα.

Ἔτι δὲ τῇ δ' Ἀπριλίου κατεστάθη βεζίριος καὶ πάσης Αἰγύπτου ἄρχων ὁ πρώην γραφεὺς τοῦ ἀρχιευνούχου καὶ μετέπειτα χαρεμέϊν-μουχασεπετζισί, εἶτα χασεκισί-κεχαγιασὶ Χασάν-ἐφέντης.

Ἤρξαντο δὲ κατὰ μικρὸν ἐπιφοιτᾶν εἰς Μπέλγραδα ἱππεῖς τε καὶ πεζοὶ τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων, καὶ ἀνακαινισθείσης τῆς ἐπὶ τοῦ Σάβα γεφύρας ἐπῳκοδομεῖτο καὶ ἡ ἐν τῷ Πε-

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

τροβαραδίνῳ γέφυρα, ἐπιστατοῦντος τοῦ τῆς Μεσοποταμίας Τζαφέρ-πασα· διηγγέλλοντο δὲ οἱ Γάλλοι καταστρατεύεσθαι κατά τε Γερμανῶν καὶ Ἱσπανῶν.

Τῇ ιδ' ἐξετάθησαν αἱ σκηναὶ παρὰ Βελγράδοις.

Τῇ δὲ ιε' ἐξῆλθε μετὰ μεγάλης πομπῆς ὁ τῶν γαϊνιτζάρων ἀγᾶς, καὶ τῇ ιη' ἱσταμένων ἱππέων τε καὶ πεζῶν ἑκατέρωθεν, διερχόμενοι ὁ μέγας βεζίριος καὶ οἱ λοιποὶ ἐξουσιασταὶ μετὰ τοῦ Μουχαμετικοῦ σημαίου, ἐξῆλθον εἰς τὰς σκηνὰς αὐτῶν, πολλὰς δὲ ἡμέρας διατριψάντων ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἐν αἷς ἤρχοντο ἱππεῖς τε καὶ πεζοὶ ἐξ Ἀνατολῶν καὶ Δυσμῶν.

Τῇ ε' τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ὁ ἀγᾶς τῶν γιανιτζάρων Μουσταφά-πασας μετὰ τοῦ κεχαγιᾶ καὶ ἄλλων τζορβατζῆδων, ἀκολουθούσης πάσης τῆς πεζικῆς τῶν γιανιτζάρων, διεπέρασαν τὴν ἐπὶ τῷ Σάβᾳ γέφυραν καὶ κατῆλθον εἰς τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρὰ τῷ Ζεμλίῳ.

Τῇ δὲ θ', ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ὅ τε ἐπίτροπος καὶ οἱ λοιποὶ βεζίριοι μετὰ τῆς συνήθους πομπῆς ἐξῆλθον, διαβάντες τὸν Σάβον, στρατοπεδεύσαντες πλησίον που παρὰ τῷ Ζεμλίῳ.

Διηγγέλλοντο δὲ οἱ Γερμανοὶ συναθροίζεσθαι, οἱ μὲν περὶ τὴν Μπούδαν, οἱ δὲ περὶ τὸ Χονοδῖνον, πλησίον που τῆς Ἀγρίας, τῶν μὲν προϊσταμένων Καράφα καὶ Χαϊτέρου ὄντων ἐκεῖ ὡσεὶ δισμυρίων, τῶν δὲ τοῦ Λοταρίγγου ὄντων ὡσεὶ τρισμυρίων. Περὶ δὲ τὸν Βαρβαρικὸν ἐλέκτορα οὐδέπω βέβαιός τις ἐφέρετο λόγος. Τί δ' ἐπιχειρεῖν μελετῷοιεν, πολλῶν ἀβεβαίως φημιζομένων; πιθανώτερον ἐδόκει τοὺς ἐν τῇ Βούδῃ Γερμανοὺς κατιόντας ἀντικρύ που τῆς Βαγίας γέφυραν πήξεσθαι, ἢ ἐπικουρήσαντας τοῖς ἀπὸ Χονοδίνου ἐπὶ τὴν Ἀγρίαν ὁρμήσασι Γερμανοῖς, ἢ ἀμυνομένοις τοὺς Ὀθμανοὺς καὶ βαίνειν τολμήσουσιν ἐπ' αὐτούς.

Ἀπὸ δὲ Μουνκατζίνου ἐξελθόντες ὡσεὶ δισχίλιοι ἱππεῖς τε καὶ πεζοὶ Οὔγγροι, ἥκοντο εἰς Βαραδῖνον συστρατεύοντες μετὰ τοῦ Τεσκολίου· τοὺς δὲ Ἐρδελοὺς ἐκκαλέσων εἰς τὸν κατὰ τῶν Γερμανῶν πόλεμον μετὰ γραμμάτων αὐτοκρατορικῶν ἐπέμφθη ὁ Μεχμέτ-αγας, ὃς καὶ πρότερον πεμφθεὶς πρὸς τὸν Καράφαν κινήσων λόγους περὶ εἰρήνης ἄπρακτος ἐπανῆλθεν. Οὔπω δὲ τῶν ἱππικῶν στρατευμάτων πάντων συναθροισθέντων, προσέμεινον οἱ στρατοὶ παρὰ τῷ Ζεμλίῳ.

Τῇ ιδ' ἐπανῆλθον εἰς τὴν περὶ τὸ Πετροβαραδῖνον γέφυραν οἱ υἱοὶ τοῦ χάνη μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς Σκυθῶν, οἵτινες πορευθέντες εἰς Ἄγριαν, οἱ μὲν σουλτάνοι ἐνεδρεύσαντο τεττάρων ὡρῶν διαστήματι πλησίον που τῆς Ἀγρίας· ὡσεὶ ὀκτακοσίοις δὲ Σκύθαις προελθοῦσι μετὰ τοῦ Ὀσμάν-αγα καί τινων Ἀγριανῶν κομιζόντων τὰ χρήματα, ὑπήντησαν αὐτοῖς οἱ Χαϊσλεριανοί, καὶ μάχην συγκροτήσαντες διέφθειραν πολλούς· τινὲς δὲ εἰσέβησαν εἰς τὴν Ἀγρίαν, τῆς φήμης περὶ τὸν Ὀσμάν-αγα ἀβέβαια δηλούσης· περὶ δὲ τὴν μάχην ἔπεσον καὶ τῶν Γερμανῶν οὐκ ὀλίγοι. Γραμμάτων δέ τινων τοῦ Καράφα διαληφθέντων, δῆλοι ἐγένοντο μετὰ τῶν Βαρβαρικῶν οἱ Καραφιανοὶ πολιορκήσασθαι τὴν Ἀγρίαν, ἤδη σπάνιν ἔχουσαν τῶν ἀναγκαίων πολλήν.

Τῇ ιε' οἱ παρὰ τοῦ Χασάν-πασα ἀποσταλέντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἄγγελοι ἐμήνυον τὴν τῶν πολεμίων παρὰ τῷ ποταμῷ τῷ Δράβῳ πέραν τοῦ Ὀσεκίου στρατοπέδευσιν, καί τις Γερμανὸς ἁλοὺς τὰ αὐτὰ ἐκύρου, προσθεὶς ἄττα τῆς ἐκείνων βουλῆς. Ὅθεν, συνελθόντων τῶν ἐξουσιαστῶν, ἔδοξεν αὐτοῖς μέσης τινὸς ἀντέχεσθαι ὁδοῦ, ὥστε ὅπῃ δεήσει ῥᾳδίως τραπῆναι, εἴτε πρὸς τὸ Πετροβαραδῖνον, εἴτε πρὸς τὸ Ἐσεκῖνον.

Ἐν τῷ μεταξύ, τῷ παρὰ τῷ Δράβῳ ποταμῷ, τὸ τῶν Γερμανῶν στρατόπεδον ἤρξατο ταῖς ἑλεπόλεσι καὶ τοῖς ἄλλοις πυραυλικοῖς ὀργάνοις ἀπάντικρυ βάλλειν τὸ Ὀσέκιον. Ἀλλαχόθεν δὲ ἠγγέλλοντο οἱ Γερμανοὶ πρὸς τὸ διαπεράσαι τὸν Δράβον γέφυραν οἰκοδομεῖν. Ὥστε τῇ κγ' τοῦ Ἰουνίου τὸ τῶν Μουσουλμάνων στράτευμα ἀφίκετο ἐν δυσὶν ἡμέραις εἰς τὸ χωρίον τὸ λεγόμενον Ἰσλάνκαμεν, ἄντικρυ τοῦ Τιτέλου, ὅπου ὁ Τίβισκος ποταμὸς ἐπιῤῥέει εἰς τὸν Δούναβιν· κἀκεῖ ἡσυχάσαν μίαν ἡμέραν ἐπεδέξατο τὸν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀποσταλέντα ἐμριχόριον, ὅστις ἐλθὼν τὸν ἐπίτροπον περιεζώσατο ξίφει πολυτίμῳ καὶ βασιλικῇ χλαμύδι διημφιάσατο· τὰ δὲ βασιλικὰ γράμματα, τὰ εἰς μάχην προτρεπτικά, πανδημεὶ ἀνεγνώσθη. Μετὰ ταῦτα δέ, βουλῆς γενομένης, ἔδοξε κατ' εὐθεῖαν ἰέναι τὴν ἐπὶ τὸ Ὀσεκῖνον, ἀνάγκης δὲ ἐπιούσης προμάχεσθαι τῶν σιτοφόρων νηῶν, ἐχομένους τῆς παρὰ τῷ Δουνάβει· ἀμηχάνου δὲ ὄντος τὴν αὐτὴν φέρεσθαι τὰς ἁμάξας, ἐκηρύχθη αὐτὰς μὲν διὰ τῆς πεδιάδος πέμπεσθαι τὴν ἐπὶ Δημητριοβίτζαν, τὸν δὲ ἐπίτροπον βαίνειν τὴν ἐπὶ τὸ Πετροβαραδῖνον. Ἐν τούτοις ἠγγέλθη τινὰς τῶν Γερμανῶν, οὐ μὴν

λίαν πολλούς, ἀφικέσθαι εἰς τὸ Σεγετῖνον, ταῦτα γράψαντος τοῦ ἐν τῷ Πετροβαραδίνῳ καθεστῶτος Τζαφέρ-πασα, τοῦ δὲ Σαούς-πασα καὶ Χασάν-πασα διαγγελλόντων τὴν τῶν πολεμίων ἐπαύξησιν καὶ προσκαλούντων ἐκεῖσε τὸν ἐπίτροπον.

Ἐνταῦθα ἐλθὼν παρὰ τῆς Ἀγρίας ὁ Ὀσμάν-αγας διηγεῖτο τὴν ἐκείνης ἐσχατιὰν ταχίστην ἐπιζητούσης ἐπικουρίαν.

Τῇ κς' ἤλθομεν εἰς Βαραδῖνον, διεστηκὸς ὥρας ἑπτά, ὅπου ἐφ' ἡμέρας δύο εἴχομεν ἡσυχίαν, τὰ τῇδε διατάττοντος τοῦ μεγάλου βεζιρίου. Ἐλθόντων δὲ γραμματοφόρων ἀπὸ Μολδαβίας, ὁ ἐκεῖ ἡγεμὼν ἐλέγετο, καταδραμόντων τῶν Λεχῶν Γιασίου, ἀπελθὼν φυγαδευθῆναι πρὸς τὸν Δούναβιν.

Τῇ κθ' ἀναστάντες ἀπὸ Βαραδίνου ἤλθομεν εἰς χωρίον Κερεβετίον, στρατοπεδεύσαντες πλησίον Δουνάβεως.

Τῇ δὲ λ' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς Ἀλατζιαχισάριον, διεστηκὸς ὥρας ὀκτώ, ὅπου ἐθεασάμεθα τὸ Ἴλοκον, ὀχύρωμα θαυμασιώτατον, ἠρημωμένον δέ.

Τῇ δὲ α' Ἰουλίου ἤλθομεν εἰς Σότιν, διεστηκὸς ὥρας τρεῖς, ὅπου καὶ ἐφ' ἡμέρας ἡσυχίαν εἴχομεν.

Τῇ δὲ γ' ἤλθομεν εἰς Βουλκοβάρ, ἐπὶ τοῦ Βάλπου ποταμοῦ κείμενον παρὰ τῷ Δουνάβει. Ἔστι δὲ ὁ Βάλπος σμικρὸς ποταμός, οὐ πόῤῥω τὴν πηγὴν ἔχων, ἐφ' οὗ καὶ ἡ Βάλποβα τὸ κάστρον, οὐ πολλῷ διαστήματι τοῦ Δράβου ποταμοῦ ἔνθεν διεστηκός, ὡς τὸ Σικλοβίσιον πέραν τοῦ αὐτοῦ Δράβου· μεταξὺ δὲ Σικλοβισίου καὶ Βαλπόβας ἐπεπήγει παρὰ τῶν Γερμανῶν ἡ γέφυρα, παρέντων τὴν Τάρβαν κἀπὶ ταῖς δυσὶν ἀκρότησι τῆς γεφύρας στρατοπεδευόντων· καὶ τοὺς μὲν παρόντας οὐ πλείους εἶναι τῶν δισμυρίων ἡ φήμη διήγγελλεν, ἐκδέχεσθαι ὁσημέραι ὡσεὶ δεκαπέντε χιλιάδες ἱππέων τε καὶ πεζῶν μετὰ τοῦ Βαρβαρικοῦ ἐλέκτορος, διαπερούντων τὸν Δούναβιν πρὸς τὴν Βαγίαν.

Τῇ δ' τοῦ αὐτοῦ ἤλθομεν εἰς Δάλον, ὅπου αἱ διαληφθεῖσαι γλῶσσαι διήγγελλον ἀφικέσθαι τὸν Βαρβαρικὸν μετὰ τοῦ περὶ αὐτὸν στρατεύματος εἰς τὸ Σικλοβίσιον.

Τῇ ε' ἤλθομεν εἰς Ὀσεκῖνον, εἰς πομπὴν ἑκατέρωθεν ἑστώτων τῶν στρατευμάτων. Ἦν δὲ ἡ πορεία μεταξὺ δάσους, οὐ πάμπαν εὐρύχωρος. Γενομένης δὲ βουλῆς, διηπορεῖτο πότερον, ἐπιβῆναι ἐχρῆν εἰς τοὺς Γερμανούς, ἢ περιμένειν αὐτοὺς κατὰ τόπον.

Τῇ ϛ' οἱ Γερμανοὶ ἦλθον εἰς Βάλποβαν· οὗ μηνυθέντος ἔγνων οἱ βεζίριοι παραταξαμένους ἐκδέχεσθαι αὐτοὺς ἐν τῷ Ὀσεκίνῳ. Διὸ καὶ ὥρας διαστήματι πρόσω που τοῦ Ὀσεκίου τάφρους ἀνοίξαντες καὶ βομβάρδας μακρὰς διατιθέντες παρεσκευάζοντο εἰς μάχην· ἤγγελλον δὲ καὶ οἱ Βαρβαρικοὶ διαπεράσαντες τὸν Δράβον συστρατοπεδεῦσαι μετὰ τῶν Λοταριγγικῶν. Ἐξεπέμφθη μὲν οὖν πρὸς αὐτοὺς ὅ τε τῆς Σοφίας μπεγλέρμπεϊς Ὀσμαν-πασόγλους Ἀχμέτ-πασας μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν Ῥωμαιογενῶν, καὶ ὁ Χασάν-πασας μετὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ στρατεύματος, προσταχθέντες πόῤῥωθεν μάχεσθαι καὶ ἀμυνομένους κατασκοπεῖν τὴν τῶν ἐχθρῶν πορείαν.

Τῇ ζ' κατῆλθον οἱ Γερμανοὶ ἄχρι τῆς ξυλίνης γεφύρας, κἀκεῖ μείναντες τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Παρασκευῇ ἦλθον ἄντικρυ τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων, τῶν ἑκατέρωθεν τολμητιῶν μόνον εἰς χεῖρας ἐλθόντων καὶ μάχης πεῖραν ποιούντων.

Τῇ θ' κατέχοντος τὸ δεξιὸν κέρας τοῦ Βαρβαρικοῦ ἐλέκτορος καὶ ἀνθισταμένου τοῖς βεζιριανοῖς καὶ τοῖς γιανιτζάροις, καὶ πολλῶν ἑκατέρωθεν βολίδων ἀποπεμπομένων, ὁ Λοταρίγγος τὸ ἀριστερὸν ἄγων κέρας ὥρμησεν ἐπὶ τὸν τῆς Ἀνατολῆς Χασάν-πασαν κἀπὶ τὸν Χαλεπίου Σιαούς-πασαν. Τινὲς δὲ τῶν Τουρκῶν ἀντιμαχόμενοι ἐπέβαλον τῇ Κροατικῇ πεζικῇ καὶ ὡσεὶ τετρακοσίων κεφαλὰς ἀπέτεμον· ἐπικουρούντων δὲ τῶν Γερμανῶν, ἐκωλύοντο τῆς περαιτέρω σφαγῆς. Ἐπειρῶντο δὲ οἱ Γερμανοί, εἴ που δύναιντο, τοῖς τάφροις ἐπιβάλλειν· οὐ μὴν ἀποτυχόντες, ἴσως πολλοὺς τῶν τολμηροτέρων ἀπέβαλον κἀπράκτως ἐπενόστουν.

Τῇ ι', ἡμέρᾳ Κυριακῇ, πάλιν τὴν μὲν δεξιὰν κατέχων ὁ Βαρβαρικὸς παρὰ τῷ δάσει, τὴν δὲ ἀριστερὰν ὁ Λοταρίγγος παρὰ τῷ Δράβῳ, ἤρξαντο καταμάχεσθαι κατὰ τῶν Ὀθμανῶν, μὴ δυναμένων δὲ οὐδὲν ἀξιόλογον κατορθῶσαι τῶν Γερμανῶν καὶ πολλῶν ἱππέων τε καὶ ἵππων τοῖς βέλεσι τιτρωσκομένων, τέως ἐτράπησαν, καταλιπόντες συχνοὺς φύλακας κατὰ τὰ νῶτα, καὶ

www.dacoromanica.ro

ἀντεχόμενοι τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ᾤχοντο ἐπὶ τὴν γέφυραν· πολλοὶ δὲ Σκυθῶν καὶ Τούρκων κατέτρεχον αὐτούς, αἰχμαλωτίζοντες τοὺς καταλειπομένους καὶ βραδύτερον πορευομένους.

Τῇ ιδ' ὁ τῆς 'Ανατολῆς Χασάν-πασας μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν καὶ Σιρμιακῶν καὶ Σαμανδριακῶν στρατιωτῶν ἐκστρατευσάμενος κατὰ τῶν ἐν τῷ Μιχατζίῳ Γερμανῶν, τῶν φυλασσόντων τὰς ἐκεῖ νῆας καὶ τὰ σιτία, πολλοὺς ἐξ ἐκείνων κατέφθειραν, καὶ τὰς κεφαλὰς ἀγαγόντες μετὰ πομπῆς εἰς τὸν ἐπίτροπον στολὰς ἐνεδύθησαν. Ἔτι δὲ καὶ κατὰ τῶν Γερμανῶν, τῶν φυλασσόντων τὸ στόμιον τοῦ Δράβου ποταμοῦ παρὰ τῷ Δουνάβει, ἐξελθόντες προστάγματι τοῦ ἐπιτρόπου οἱ πεζοὶ σεϊμάνοι, ἀπεδίωξαν αὐτοὺς καὶ πολλὰς κεφαλὰς ἤνεγκον, διανοίξαντες τὸν Δούναβιν, ὥστε τὰ σιτοφόρα πλοῖα εἰσπλεῖν εἰς τὸν Δράβον καὶ ἀφικνεῖσθαι εἰς 'Οσέκινον.

Ἦλθον δὲ μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς στρατευμάτων εἰς τὸ βασιλικὸν στρατόπεδον ὅ τε Δαμασκοῦ Χαλὴλ-πασας καὶ ὁ Καραμανίας 'Αλή-πασας, καὶ ὁ Ντιλαβέρ-πασας τοῦ Σαρχάνου, καὶ ὡσεὶ πεντακόσιοι Τουρκουμένοι· κατὰ δὲ τῶν Γερμανῶν ἐπέμφθησαν ὅ τε Κατιτζόγλους καὶ ὁ Μαυρούλογλους Μεχμέτ-πασας μετὰ πολλῶν ἱππέων, ὅπως καταδράμωσιν αὐτῶν.

'Εν δὲ ταῖς μεταξὺ ἡμέραις οἱ Γερμανοὶ διαπεραιώσαντες τὸν Δράβον ἀπῆλθον εἰς Σικλοδίσι, οὐ πόρρω διεστηκός· οὔπω δὲ γνωστὸν ἐγένετο ἅττα μελετῷοιεν. Ἤρξαντο δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ διαβαίνειν ὅ τε Μαυρούγλης καὶ ὁ Τσίκογλης καὶ ὁ Κατιρτζόγλης καὶ ὁ 'Αλτιπαρμάκογλης, μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς ἱππέων, οἵτινες ᾤχοντο ἐπὶ τὸ Γερμανικὸν στρατόπεδον, κἀκεῖ μηδὲν ἐνεργῆσαι δυνάμενοι ἄπρακτοι ἐπανῆλθον.

Τῇ ιϛ' οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ Σικλοβιτζίου καὶ Μοχατζίνου ἀπῆλθον, διὰ τριῶν ἡμερῶν τὴν ἐκεῖσε πορείαν τελέσαντες· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Τούρκικος στρατὸς ἤρξατο διαβῆναι τὸν Δράβον. Διαληφθέντων δὲ γραμμάτων, νεωστὶ ἐγένετο ἡ ἐν Σικλοβισίῳ δειλία τῶν Γερμανῶν, καὶ οἱ μὲν ἐδεδοίκεισαν, ὅπως μὴ οἱ Τοῦρκοι καταλήσωσι τὰς σιτοφόρους αὐτῶν νῆας· ὃ δὴ καὶ πεπόνθασι, τοῦ Τζερνικίου Χουσεΐμπεϊ τὰς πλείστας αὐτῶν ἀφαρπάσαντος καὶ πλείους τῶν Γερμανῶν διαφθείραντος, καὶ τέτταρας ἑλεπόλεις μικρὰς λαβόντος ἀπὸ τοῦ παρὰ τῷ Δράβῳ Γερμανικοῦ ὀχυρώματος.

Τῇ κα' διέβημεν τὴν ἐπὶ τοῦ Δράβου γέφυραν, στρατοπεδεύσαντες ἐν ὑλώδει τόπῳ, ὅθεν τῇ κγ' περαιτέρω πορευθέντες ἐστρατοπεδεύσαμεν. Οὐ μόνον δὲ πολλὰ ἀνδράποδα ἤγοντο, ἀλλὰ καὶ φυγάδες πολλοὶ παρὰ τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ ἀφίκοντο· διηγγέλλοντο δὲ οἱ Γερμανοὶ στρατοπεδεύειν παρὰ τῷ τοῦ Σουλεϊμάνου καταγωγίῳ, οὔπω δῆλοι ὄντες τί καὶ βούλοιντο ἂν δρᾶν.

Τῇ κε' ἤλθομεν εἰς Πορνοβαρῖνον, διεστηκὸς ὥρας τέσσαρας ἀπὸ Τάρτας, στρατοπεδεύσαντες παρὰ τῇ διπλῇ γεφύρᾳ, ἤτοι Τζατάλ-κιοπροῦ.

Τῇ δὲ κζ', εἰς δοκιμὴν τοῦ Γερμανικοῦ στρατοπέδου, ὅ τε Χαλὴλ-πασας τῆς Δαμασκοῦ καὶ ὁ Μαυρόγλους μετὰ πολλῶν ἱππέων ἐξέδραμον κατ' ἐκείνων, εὑρόντες παρεσκευασμένους εἰς μάχην, καὶ οὐδὲν ἀξιόλογον κατορθώσαντες, ἐξορμησάντων τῶν Γερμανῶν, ἀπράκτως ἐπεστρέψαντο.

Τῇ λ' οἱ Γερμανοὶ τῆς πρὸς Σικλοβισῖνον ἀντεχόμενοι περὶ τὰ Φρέατα καλούμενον τόπον ἐστρατοπεδεύσαντο, πυρὶ παραδόντες τὸ Μουχατζῖνον καὶ φυγὴν ὑποκρινόμενοι· ἦν δὲ ἀπάτης ἔργον τὸ γενόμενον, ὅπως ἐκκαλέσωσιν εἰς μάχην ἔξω τάφρου τὸ βασιλικὸν στράτευμα.

Τῇ δὲ α' Αὐγούστου, πορευομένων τῶν Γερμανῶν τὴν πρὸς Σικλοβισῖνον καὶ τῶν ἁλόντων ἀνδραπόδων διηγουμένων, ὅτι βούλονται ἐρημῶσαι τὸ Σικλοβισῖνον καὶ τὸ Πετζοβῖνον, εἶτα ἀπιέναι, πολλοὶ τῶν ἱππέων ἐπέμφθησαν κατ' αὐτῶν· καὶ μάχης συγκροτηθείσης, τῶν Γερμανῶν ἐπιστροφὴν ὑποκρινομένων καὶ ἀναχωρούντων μικρόν, ὁ τῆς βασιλείας ἐπίτροπος παρά τινων ἀφελεστέρων λίαν ἀκαίρως καὶ ἀπαρασκεύως δι' ὅλης νυκτὸς πεζούς τε καὶ ἱππεῖς πρὸς χωρίον τὸ λεγόμενον Χαρσάνον σποράδην τε ἔπεμψε, καὶ αὐτὸς ἕωθεν ἐγερθεὶς καὶ προεξαποστείλας τὸν τῶν γιανιτζάρων στρατάρχην ἐπηκολούθησε μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος· ἐπέταξε δὲ καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ βάρη μετενεχθῆναι, ὃ δὴ καὶ κεφάλαιον τῆς μελλούσης ἥττης. Πλείστων γὰρ ὄντων τῶν κωλυμάτων καὶ τῶν πρὸς τροφὴν ἀναγκαίων, πεζῶν τε καὶ ἱππέων οἱ πλείους περὶ τὸν τούτων ἀποκομισμὸν ἐνησχολοῦντο· μόλις δὲ τὸ τρίτον μέρος τοῦ στρατεύματος ὥρμησεν εἰς μάχην, οὐδένα που τάφρον καιρίως κατορύξαντες, οὔτε τὰ πυραυλικὰ ὄργανα ἐντόπως διατάξαντες,

www.dacoromanica.ro

ἀλλὰ συγκεχυμένως καὶ διεσχισμένως ὡσεὶ πρὸς φεύγοντας ἀτάκτως καταδραμόντες εὗρον τοὺς Γερμανοὺς εὐτάκτως ἑστῶτας· τῷ δὲ ἀνελπίστῳ τῆς τῶν Γερμανῶν ἰσχυρᾶς ἀντιπαρατάξεως καταβεβλημένοι, οὔτε ὁρμᾶν εἶχον, οὔτε ἐπιστραφῆναι περιεσκεμμένως, ἀλλά τινες αὐτοθελῆται ἐπὶ τοὺς Γερμανοὺς προχωροῦντες ἢ βουλήσει κατέπιπτον, ἢ κακῶς ἐπανήρχοντο· οἱ δὲ πλείους ποῤῥωτέρω ἵσταντο ἀπράκτως, ἐφ' οὓς οἱ Γερμανοὶ διΐθυναν τὰ πυραυλικὰ ὄργανα καὶ τὰς μικρὰς βομβάρδας, ὥστε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν πλείους δὲ τῶν ἱππέων καταπίπτειν, μηδὲ ἀνταμύνασθαι δυναμένους, οὔτε βοηθεῖν ἑαυτοῖς. Προϊούσης δὲ τῆς ἡμέρας, πρὸς τὴν ἑσπέραν οἱ μὲν Τοῦρκοι τῷ τε κόπῳ τῆς παρεληλυθυίας καὶ ἐνεστώσης ἡμέρας καὶ τῷ δίψει καὶ τῇ πίνῃ καταδαμασθέντες, ἤρξαντο ἐπινοστεῖν καὶ καταλείπειν τὰ σημαῖα αὐτῶν. Ἰδόντες δὲ τὴν τούτων ἐπιστροφὴν οἱ Γερμανοί, ἀπό τε τοῦ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ κέρατος διὰ τῶν δάσεων πολλὰς ἴλας κατέπεμψαν, ἀπὸ τῶν νώτων ἐπιβαλλούσας τοῖς Τούρκοις. Τὸ δὲ μέγα τάγμα, τὸ τὴν μέσην ἔχον, ἐξηπλωμένον ἠρέμα κατὰ πρόσωπον ἐπήρχετο, μάλιστα ταῖς βομβάρδαις εὐστόχως χρώμενον, ὥστε τοὺς μὲν προμαχομένους ἱππεῖς μετὰ τῶν πασῶν καὶ ἐπιστατῶν εἰς φυγὴν τραπέντας ἐπανακάμψαι καὶ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς γιανιτζάρους καὶ τζεμπετζίους οὐδενὸς λόγου τάφρους κατορύξαντας καὶ βομβάρδαις τισὶ χρῆσθαι πειρωμένους ἐπὶ τοὺς συγγενεῖς ἱππεῖς πολλὰς ἐκκρούσασθαι βολίδας, ὅπως ἂν ἐπιστραφῶσι πρὸς τὴν μάχην καὶ μὴ καταλίπωσιν αὐτούς· οἱ δὲ ὀλίγον ἀνακαμφθέντες, πάλιν ὥρμησαν ὀπίσω, τάφρους τε ὑπερπηδήσαντες καὶ πολλοὺς τῶν πεζῶν καταπατήσαντες. Τὸ δὲ χεῖρον, καθοραθέντων τῶν Γερμανῶν ὄπισθεν ἑκατέρωθεν ἐξιέναι ἀπὸ τῶν δασῶν, ἤρξαντο πάντες φεύγειν ἀριδήλως, πεζοί τε καὶ ἱππεῖς ὁμοῦ, καὶ προσελθόντες εἰς τὰς σκηνάς, οὐδαμῶς φροντίζοντες τῶν οἰκείων πραγμάτων, παρέτρεχον ἀκαθέκτως. Ἦν δὲ πολὺς ὁ θόρυβος, τῶν μὲν κεκτημένων τῆς οἰκείας σωτηρίας ἐπιμελεῖσθαι, τῶν δὲ ἀκτημόνων ἁρπαζόντων τὰ ἀλλότρια, τῶν πεζῶν καταλαβόντων τοὺς ἀδυνάτους ἱππεῖς καὶ ἐπικαθεζομένων τοῖς ἵπποις ἐκείνων, πολλοὺς δὲ πεζοὺς εὐδιακριτώτερον ὄπισθεν προσκαθεζομένους τοῖς ἱππεῦσι καὶ λίαν στενῆς οὔσης τῆς ὁδοῦ ὠθεῖν τε ἀλλήλους καὶ ὠθουμένους σπουδαίως καταφεύγειν. Ὀλίγων τινῶν Γερμανῶν ἐπακολουθούντων, τῶν δὲ πλειόνων ἠρέμα βαινόντων, κατέλιπον οἱ Ὀθωμανοὶ τὰ πλείω τῶν βαρῶν καὶ πάσας τὰς σκηνὰς καὶ τὰς βομβάρδας, ὡς ἑκατὸν οὔσας, καὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευήν, ὀλίγων τινῶν πεσόντων τε καὶ ἁλόντων. Ἡλίου δὲ δύοντος καθήκοντο εἰς τὴν γέφυραν παρὰ τῷ Ὀσεκίῳ· εὑρόντες δὲ τὰς θύρας κεκλεισμένας, ἀθυμοῦντες ἐκεῖ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς δεδοικότες περιέμενον. Ἕωθεν δὲ ἤρξαντο διαπερᾶν τὴν γέφυραν, πολλῶν δὲ ἅμα συνωθουμένων (τίς διηγήσεται τὸν θόρυβον, τὰς στενοχωρίας, τὰς κραυγάς;), μόλις δυσὶν ἡμέραις διαπερᾶσαι εἶχον· τοσοῦτον ἦν τὸ πλῆθος. Ἐπανελθόντες δὲ καὶ καθίσαντες χωρὶς σκηνῶν, χωρὶς τῶν ἀναγκαιων, ἤχθοντο ἐπὶ τῇ συμφορᾷ, ἀλλήλοις κατηγοροῦντες καὶ μεμφόμενοι, οἱ μὲν στρατιῶται τοὺς στρατηγοὺς αὐτῶν, οἱ δὲ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας.

Παρελθουσῶν τινῶν ἡμερῶν, ἠβουλήθη ὁ ἐπίτροπος φύλακας εἰσβαλεῖν τῷ Ὀσεκίνῳ· ἐπιτάξας δὲ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐμμεῖναι τῷ φρουρίῳ ὡς καὶ πρῶτον, συχνοὶ συνελθόντες ἀντεῖπον, ἀλλ' ἀπεβλήθησαν κακῶς, καὶ τῶν Ἀνατολικῶν ἀλαμπεΐδων συσχεθέντων οὐκ εἶχον ἀντιλέγειν. Ὑπονοοῦντος δὲ τοῦ ἐπιτρόπου ἀρχηγὸν εἶναι τῆς στάσεως τὸν τῆς Ἀνατολῆς Χασάν-πασαν, οὗτος μὲν καθείλετο, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ὠνομάσθη ὁ Μαυρούμογλους Γγιορτζῆ Μεχμέτ-πασας καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ φρουρίου ἐπετράπετο. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναστὰς ὁ στρατὸς ἐπεστράφη εἰς Πουλκουδαρῖνον, κἀκεῖ τινὰς ἡμέρας διέτριψεν. Ἠγγέλλοντο δὲ οἱ Γερμανοί, διαβάντες πρὸς τὴν Βάγιαν, μέλλειν κατέρχεσθαι πρὸς τὸ Βαραδῖνον, ὥστε τὸν ἐπίτροπον καταλιπόντα τοὺς πεζοὺς καὶ τὸ ὀρδίον, καταστήσαντα ἐπ' αὐτοὺς τὸν τοῦ Χαλεπίου Σιαούς-πασαν μετὰ τῶν ἱππέων καὶ τῶν λοιπῶν πασῶν ἐλθεῖν εἰς τὸ Βαραδῖνον. Ἦν δὲ πολὺς ὁ γογγυσμὸς τῶν στρατιωτῶν κατ' αὐτοῦ καὶ πάντες περιεφρόνουν αὐτοῦ.

Τῇ δὲ κδ' ἠγγέλλοντο οἱ Γερμανοὶ ἐλθεῖν καὶ στρατοπεδεῦσαι ἄντικρυ τοῦ Ἐρτουτίνου παρὰ τὸν Δούναβιν, ὥστε ἀπορεῖν τοὺς Ὀθωμανούς, τί ἂν καὶ δράσωσι, τῶν Γερμανῶν κἄν τε κατερχομένων εἰς τὸ Βαραδῖνον, κἄν τε διαπερασάντων πάλιν τὸν Δούναβιν, ἀμηχάνως ἔχοντας πρὸς ἀντιπαράταξιν. Ἀλλά τινες τῶν Τεοκολιανῶν ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ στρατοπέδου ἐπαναστρέ-

www.dacoromanica.ro

ψαντες ἤγγειλαν τοὺς Γερμανοὺς πάλιν τὴν ἐπὶ Βαγίαν ἰέναι, ὥστε τὸν ἐπίτροπον μελετῆσαι ἐκπέμψαι κατ' αὐτῶν τὴν ἱππικὴν ὅλην.

Τῇ δὲ κε' ἤρξατο διαπερᾶν ἐκ τῆς τοῦ ἐπιτρόπου προσταγῆς πᾶσα ἡ ἱππικὴ ἡ κατὰ λόχας· στρατηγὸς δὲ αὐτῆς ὠνομάσθη ὁ Τζαφέρ-πασας τῆς Μεσοποταμίας, ἤτοι Διαρμπεκιρίου. Ὁ δὲ ἐπίτροπος καθίσας ἔν τινι ἀνωγαίῳ παρὰ τὸν Δούναβιν κατέγραφε τοὺς σιπάχους, ὀργιζόμενος αὐτοῖς καὶ καθυβρίζων ἀτόπως· οἱ δὲ διαπεράσαντες τὴν γέφυραν τοῦ Πετροβαραδίνου ἐκάθηντο ἄνευ σκηνῶν, ὕοντος δὲ κατεβρέχοντο, ὥστε ἀθυμεῖν. Πρῶτον δὲ διορισθέντων τῶν τροφίμων ἐπὶ τέτταρας ἡμέρας, εἶτα δὲ αὐξηνθέντων ἐπὶ δέκα καὶ φήμης φερομένης τῆς ἐπὶ τὴν Ἀγρίαν πορείας, ἤρξαντο στασιάζειν, τῷ τε διαστήματι καὶ τῇ τῶν πολεμίων ἀντιπαρατάξει ἀχθόμενοι.

Τῇ κϛ' οἱ σεϊμπάνιοι μετὰ τῶν σιπαήδων συνωμώσαντο, τῶν σεϊμπανίων ἀρχηγοῦντος τοῦ Γεγέν-πασα, τῶν δὲ σιπάχων τοῦ Κιουτζιοὺκ Μεχμέτ-αγα, ὥστε διὰ νυκτὸς ἐκφυγεῖν τὸν Τζαφέρ-πασαν καὶ τὸν τοῦ βεζιρίου κεχαγιᾶν Μεχμέτ-αγαν, τῆς στάσεως ἤδη προελθούσης καὶ μὴ δυναμένης κατασχεθῆναι. Ἕωθεν δέ, Παρασκευῆς οὔσης ἡμέρας, ἐπανέβησαν ὁρμήσαντες ἐπὶ τὴν γέφυραν πρῶτον οἱ σιπάχοι, μετὰ δὲ καὶ οἱ σεϊμπάνιοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες· οὐ μὴν δὲ διεσπάρησαν, ἀλλὰ συνελθόντες ἀντικρὺ τῶν σκηνῶν ἐστασιάζοντο, ἄγοντες τὰ σημαῖα καὶ καταζητοῦντες τὸν ἐπίτροπον καί τινας τῶν περὶ αὐτόν, προβάλλοντες τὴν στέρησιν τῶν ὀφειλομένων αὐτοῖς χρημάτων καὶ πολλῶν ἕνεκα κατηγοροῦντες ἐκείνου.

Ὁ μὲν οὖν ἐπίτροπος ἤρξατο ὑπισχνεῖσθαί τισι χρημάτων καὶ δόσιν ἀναγκαίων, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ἴσχυεν, πολλαπλασιαζομένων τῶν στασιαστῶν καὶ τῆς στάσεως προϊούσης. Δεδοικότες οὖν οἱ περὶ τὸν ἐπίτροπον, πρῶτον ὥρμησαν ἐπὶ τὸ φρούριον, ἐκεῖ δὲ μηδὲ ὕδατος ὄντος, μηδὲ τῶν πρὸς τροφὴν ἀναγκαίων, μηδὲ πιστῶν φυλάκων, πάλιν ἀπὸ τοῦ φρουρίου ἐτράποντο ἐπὶ τὴν γέφυραν· κἀκείνην διαβάντες, ὁ ἐπίτροπος, ὁ γιανιτζάραγας Μουσταφά-πασας, ὁ δεφτερδάριος Σεΐτ Μουσταφά-πασας, ὁ Δαμασκοῦ Χαλήλ-πασας, ὁ μουλᾶς τοῦ ὀρδίου, ὁ ῥεΐς-ἐφέντης καί τινες τῶν περὶ αὐτόν, πρῶτον μὲν ἔμειναν ἄντικρυ διατάξαντες ὡσεὶ πεντακοσίους πεζοὺς σεϊμπάνηδες ἐναντίον τῶν ἐπιβαλεῖν αὐτοῖς πειρωμένων· ὅταν δὲ πάλιν εἶδον τὸ ἀκάθεκτον τῶν ἱππέων, εὐθὺ πρὸς αὐτοὺς εἰσβάλλειν ἐπιχειρούντων, δεδοικότες εἰσέδυσαν εἴς τινα εἰς τοῦτ' αὐτὸ προπαρεσκευασμένα πλοῖα, καὶ εἰρεσίᾳ ταχυτάτῃ ἔφυγον εἰς Μπέλγραδον, συχνὰς βολίδας κατ' αὐτῶν ἀφιέντων τῶν στρατιωτῶν. Καὶ οἱ μὲν οὕτως ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ περὶ αὐτοὺς πάλιν, ἐπὶ τὴν γέφυραν ἐλθεῖν πειραθέντες, οἱ μὲν ἐγυμνοῦντο καὶ ἐῤῥαπίζοντο παρὰ τῶν στρατιωτῶν, οἱ δὲ καὶ ἐτιτρώσκοντο, ὡς ὁ Καρα-Χασάνος, οἰκεῖος τῷ ἐπιτρόπῳ· οἱ δὲ ἄλλοθι ἐτράποντο περινοστήσαντες, ὡς ὁ κεχαγιᾶς Τοσοὺν Μεχμέτ-αγας. Πρὸς δὲ τῇ γεφύρᾳ πολλὰ δεινὰ ἔπαθον ὅ τε Νισαντζῆ Ζουλφικὰρ-ἐφέντης καὶ ὁ τζιαούς-μπασις Μουσταφά-αγας· μόλις δὲ διέδρων ἅπαντες. Οἱ μετὰ τοῦ ἐπιτρόπου ἀνιώμενοι ἄχρι τῆς ἑσπέρας ἐν ὅπλοις ἵσταντο μηδένα βλάπτοντες, τοῦ Σερτζεσιμὲ Γεγέμπεγι περιερχομένου καὶ τῇ σωτηρίᾳ πάντων ἐπικειμένου καὶ προστατοῦντος.

Τῇ δὲ κζ' ἅπαντες συνελθόντες βεζίριοί τε καὶ πάσοι καὶ ταγματάρχαι ἱππέων καὶ πεζῶν, καὶ κοινολογήσαντες περὶ τῶν καθεστώτων πραγμάτων, ὁμοφώνως στρατηγὸν ἐξελέξαντο καὶ διοικητὴν τὸν τοῦ Χαλεπίου Σιαούς-πασαν, ἄνδρα σοβαρόν, φιλαλήθη, ἔμπειρον τῶν πολεμικῶν, καὶ πορευθέντες εὗρον πόῤῥω που στρατοπεδεύοντα καὶ προσεκάλεσαν αὐτόν· ὁ δὲ μηδαμῶς στέργων ἐβούλετο πρῶτον συνθήκας τινὰς συντεθῆναι, ὧν τὸ μὲν ἦν μὴ ὁρμᾶν εἰς φόνους μήτ' ἐκζητεῖν τινα παρανόμως, τὸ δὲ πείθεσθαι καὶ μὴ ἀνθίστασθαι, εἴ τις κατὰ νόμους δικάζοιτο ἐκ τῶν στρατιωτῶν· τὸ δέ, εἰ καταδρομὴ γένοιτο πολεμίων, ἀντιπαρατάττεσθαι προθύμως. Τῶν τοιούτων δὲ συνθηκῶν κυρωθεισῶν, ἐδέξατο ὁ Σιαούς-πασας τὴν προστάτευσιν, καὶ ἐλθὼν ἐκαθίσατο ἐν τῇ μεγάλῃ σκηνῇ, ἀρξάμενος τῆς στρατηγίας, ἅμα δὲ ἐν τῷ στρατῷ οὐδεὶς ἦν θόρυβος, οὔτε ταραχή, ἀλλ' ἡσυχία καὶ ἀσφάλεια, οὔτε ἀπειλοῦντος τινός, οὔτε δεδοικότος, ἀλλὰ πάντων ἐπαινούντων τὸν νέον προστάτην.

Τῇ δὲ κη' πάντες βεζίριοί τε καὶ πάσοι καὶ ταγματάρχαι συνῆλθον ἐν τῇ μεγάλῃ σκηνῇ καὶ πολλῶν ἕνεκα κατηγόρησαν τὸν Σουλεϊμάν-πασαν, καὶ κοινῇ γνώμῃ ἔγραψαν κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν κραταιὸν βασιλέα, ψηφήσαντες πρέσβεις δισσοὺς ἀνὰ ἕκαστον τάγμα· οἷς ἅπασι προϋ-

www.dacoromanica.ro

τάξαντο τὸν πρώην μουτεφερεκάμπασι Χατζῆ-Χουσεΐν-αγα, λόγιον ὄντα καὶ τῶν πραγμάτων εἰδήμονα. Ἦν δὲ κεφάλαια τῶν κατηγοριῶν τοῦ Σουλεϊμάν-πασα δι' ὅλου τοῦ χειμῶνος καταγράφειν τοὺς σιπάχους, ἐρευνᾶν ὀμμάτων καὶ πώγωνος χρόαν, καὶ σώματος μῆκος καὶ ὄψιν καὶ ἡλικίαν, καὶ τοῖς τοιούτοις καταστηλιτεύειν αὐτούς, ἀσυνήθη μὲν πολλὰ δρῶντα, τὰ δὲ συνήθη χρήματα μὴ δόντα μηδ' αὐτοῖς, μηδὲ τοῖς πεζοῖς, κακῶς δὲ χρῆσθαι τοῖς πολεμικοῖς πράγμασι καὶ τὴν κατ' ἐχθρῶν νίκην ἀλόγως διαφθείραντα, τὸν μὲν στρατὸν παρὰ τὴν κοινὴν βουλὴν ἐξάγων πέρα τοῦ Δράβου ποταμοῦ, καὶ εἰς τοὺς Γερμανοὺς ἀπαρασκευάστως ἄγοντα καὶ εἰς τόπους στενοὺς ἐμβάλλοντα καὶ ταύτῃ διασχίζοντα τὸν στρατόν, ὥστε τὴν τῶν σκηνῶν φορὰν καὶ μάχην περὶ τὸν πόλεμον ἀσχάλλοντα καὶ φερόμενον ἀτάκτως συγχέειν τὰ πράγματα, πρότερον μὲν τῆς Ἀγρίας οὐδένα λόγον ποιήσαντα, ὕστερον δὲ τὸν στρατὸν γυμνὸν ὄντα ἐξάγειν ἐπιχειροῦντα, ἔτι δὲ ἀνδρῶν ἁπάντων ψευδέστατον εἶναι καὶ φειδωλότατον καὶ χαριεπέστατον καὶ ἀπερισκεπτότατον. Ἅπαντα περιγράψαντες καὶ ταῖς σφραγῖσι κυρώσαντες καὶ τὸν μὲν Σιαούς-πασαν ἐπαινέσαντες, τὴν δ' αἵρεσιν εἰς τὸ ἐπιτροπικὸν ἀξίωμα τῷ βασιλεῖ ἐπιτρέψαντες ἐξαπέστειλαν τοὺς πρέσβυς αὐτῶν τῇ κθ'· οἵτινες εἰς δύο πλοῖα ἐμβάντες ὡπλισμένοι καλῶς ἀπῆλθον εἰς τὴν Βασιλεύουσαν, καὶ ὁ μὲν Σουλεϊμάν-πασας ἐν τοῖς Βελγράδοις ἐμφόβως ἐκάθητο, τῶν ἐντοπίων ἀηδῶς ἐχόντων, καὶ τὴν στρατηγίαν διὰ γραμμάτων ἐπετρέψατο τῷ Σιαούς-πασᾳ, αὐτὸς δὲ ἠπορηκὼς οὐκ εἶχέ τι δρᾶν.

Ἀφίκοντο ἐν τῷ μεταξὺ εἰς Βέλγραδα ὑπηρέται τινὲς γράμματα κομίζοντες προσκαλεστικὰ εἰς τὸ στρατόπεδον πρὸς τοὺς κυρίους αὐτῶν· ἦσαν δὲ πλείους πεντήκοντα, οὓς οἱ τοῦ Σουλεϊμάν-πασα φύλακες ἰδόντες, τὴν μὲν ἄφιξιν αὐτῶν κατεμήνυον, τὴν δὲ αἰτίαν ὡς ἀπὸ τῶν πραγμάτων ὀλέθριον εἶναι οἴκοθεν τεκμαιρόμενοι καθυπέθεντο, ὥστε τὸν Σουλεϊμάν-πασαν ἔμφοβον ὄντα καὶ δεδοικότα τὰ ἔσχατα πάλιν τὸ Μωχαμετικὸν σημαῖον ἀφαρπάσαι καὶ εἰς πλοῖον ἐμβῆναι καὶ φυγεῖν πρὸς τὴν Βασιλεύουσαν, ἀκολουθησάντων αὐτῷ τοῦ δεφτερδαρίου Σεΐτ-Μουσταφά-πασα καὶ τοῦ ῥεῒς-ἐφέντη Μεχμέτ-μπεϊ, καὶ τοῦ ἐν Μπελιγράδοις Χουσεΐν-πασα καὶ τινων τῶν ἄλλων οἰκείων.

Τῇ λ' ἐπεστρέψαντο εἰς τὸ στρατόπεδον ὁ Μεσοποταμίας Τζαφέρ-πασας, ὁ Δαμασκοῦ Σαλήχ-πασας, ὁ σιλικταρίων ταγματάρχης Σουλεϊμάν-αγας καὶ ἑξῆς ὁ γιανιτζάρων ἀγᾶς Μουσταφά-πασας, ὁ Μουζούρ-αγας, ὁ κριτὴς τοῦ στρατοπέδου· οἵτινες καταλιπόντες τὸν Σουλεϊμάν-πασαν, ἕκαστος εἰς τοὺς οἰκείους ἐπανῆλθε, καὶ κατὰ μὲν τὸ δοκοῦν ἦσαν ἅπαντες οἱ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐν ἡσυχίᾳ, ἀλλ' ὅμως ἕκαστος ἐλήρει οἷα δὴ καὶ ἐβούλετο, ταράττων τὸ κοινὸν καὶ συνθολῶν τὰ πράγματα, ὥστε τοῖς μὲν τιμίοις πολλὴν ἐγγίνεσθαι ἀθυμίαν, τοῖς δὲ φαύλοις τόλμαν τε καὶ θάρσος.

Τῇ β' Σεπτεμβρίου ἀγγελίας γενομένης τινός, τῶν Γερμανῶν ἀπὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ στρατοπεδεῦσαι πρὸς τὴν Βιροβίτιτζαν, βουλῆς γενομένης ἐν τῇ μεγάλῃ σκηνῇ καὶ συνελθόντων τῶν ἐγκρίτων, ἀνῃρέθη στρατηγὸς ὁ τῆς Καραμανίας Ἀλή-πασας, ὁ Τουρκμενίων Ἀλή-μπεϊς, μετὰ τῶν μπεσλίων Μεχμέτ-αγας καὶ ἄλλοι συχνοί, καὶ ἐξεπέμφθησαν εἰς Ῥαχοβίτζαν.

Ἔτι δὲ ἠγγέλλοντο οἱ Ἐνετοὶ μετὰ πολλοῦ στόλου προσπελάσαι ὀχυρώματι τῷ λεγομένῳ Νόβῳ, τῷ ἐν τῷ Ἀδριατικῷ κόλπῳ κειμένῳ, ὥστε πρὸς βοήθειαν αὐτοῦ βασιλικοῖς ἐπιτάγμασι παροτρύνεσθαι τοὺς πρόσω τυγχάνοντας. Καὶ γάρ, τοῦ πρώην δεφτερδαρίου Μεχμέτ-πασα Πελοπόννησόν τε καὶ τὰ προσπελάζοντα μέρη θαλάσσια φρουρεῖν ἐπιτετραμμένου, οἱ πλείους τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ διεμερίσθησαν· πανταχόσε γὰρ ἐπηπείλει ὁ Ἐνετικὸς στόλος ποιῆσαι τὴν ἔκβασιν. Αὐτὸς δὲ ὁ Μεχμέτ-πασας μετὰ τοῦ περὶ αὐτὸν στρατοῦ, οὐ πολλοῦ ὄντος, ἵστατο περὶ τὰ Καστέλλια ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. Βιαίου δὲ πνεύσαντος ἀνέμου, αἱ Ἐνετικαὶ τριήρεις νυκτὸς εἰσέπλευσαν μεταξὺ Ναυπάκτου καὶ Καστελλίων, καὶ τοῦ κόλπου κρατήσασαι διεῖλον τοὺς ἑκατέρωθεν ἱσταμένους Τούρκους, ὥστε μὴ δύνασθαι βοηθεῖν ἀλλήλοις. Ἐκ δὲ τοῦ λοιποῦ στόλου ἐξελθοῦσα εἰς τὴν στερεὰν πᾶσα πεζική τε καὶ ἱππική, ἐπέβαλον τῷ Τουρκικῷ στρατεύματι, καὶ σφοδροῦ πολέμου γεγονότος καὶ τῶν Πελοποννησιακῶν εἰσβαλλόντων εἰς τὰς σκηνάς, οἱ Τοῦρκοι ἀποκεκμηκότες εἰς φυγὴν ἐτράποντο· ἁλούσης ἐν τῷ μεταξὺ τῆς Παλαιᾶς Πάτρας καὶ τῶν Καστελλίων, οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ φρουροὶ καὶ οἰκήτορες ἰδόντες τὴν τῶν ὁμοφύλων

www.dacoromanica.ro

ἥτταν καὶ φυγήν, ἔμφοβοι γενόμενοι καὶ τῶν πραγμάτων ἀπογνωσθέντες, καταλιπόντες τὴν Ναύπακτον πρὶν πολεμηθῆναι, αἰσχρῶς κατέφυγον, ὥστε ἀναιμωτὶ τοὺς Ἐνετοὺς ἑλεῖν τὸ φρούριον, περίφημον ὂν καὶ χρήσιμον αὐτοῖς. Ταῖς τοιαύταις οὖν ἀγγελίαις λίαν ἐλυποῦντο οἱ τῆς βασιλείας διοικηταὶ καὶ μονονοὺ ἐν ἀπονοίᾳ ἐγένοντο, εἰ μὴ τὸν τῆς χερσονήσου κρατοῦντα νίκην ἑλεῖν κατὰ τῶν Μόσχων, πολυπληθῶν ὄντων καὶ ὑπερηφάνως κατὰ τῆς χερσοννήσου ἐκστρατευσάντων, πάνυ λαμπρὰ γράμματα ἐκεῖθεν ἐλθόντα ἐδήλου.

Τῇ δὲ γ' Σεπτεμβρίου πάλιν ἐν τῷ βασιλικῷ στρατῷ στάσεως γενομένης, οἱ τῶν στασιαστῶν προϊστάμενοι, εἴτε τῆς τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλῆς, εἴτε τῆς τοῦ κράντορος ὀργῆς ἕνεκα, δεδοικότες καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν κηδόμενοι ἐβουλεύσαντο ἐπαναστρέψασθαι, ὥστε τοῦ Σιαούς-πασα ἀπανηγναιμένου ποικίλα μελετᾶν. Ὁ γοῦν Σιαούς-πασας μὴ δυνάμενος ἀντειπεῖν, τῇ μὲν δ' ὁ γιανιτζάραγας μετὰ τῶν περὶ αὐτόν, τῇ δὲ ε' ὁ τοποτηρητὴς μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ ᾤχοντο εὐθὺ πρὸς Μπέλγραδα, πολλῇ κατεχόμενος ἀθυμίᾳ, παρά τε τοῦ βασιλέως δεδοικὼς καὶ τῶν στασιατῶν καὶ ἀμηχάνως ἔχων ὅπως ἂν χρήσαιτο τοῖς πράγμασιν.

Ἐν δὲ τῷ Βαραδίνῳ ἔμεινεν ὁ τῆς Μεσοποταμίας Τζαφέρ-πασας καὶ ὁ Δαμασκοῦ Σαλήχ-πασας καὶ ὁ Τεοκολῖος, μεθ' οὗ κἀγὼ ὀλίγον ἡσυχάσων πόρρω θορύβων καὶ κινδύνων προσέμεινον, ἄδειαν λαβὼν παρὰ τῶν βεζιρίων ὑπερασπιζομένων τε καὶ συναιρούντων εὐμενῶς.

Τῇ δὲ ϛ' ὁ Σιαούς-πασας ἐστρατοπεδεύσατο παρὰ τῷ χωρίῳ τῷ λεγομένῳ Ἰσλανκάμεν, τέτταρας ὥρας διεστηκότι ἀπὸ Βαραδίνου, ὅπου ὁ Τζαφέρ-πασας λύσας τὴν γέφυραν καὶ πέμψας εἰς Βέλγραδα τὰς βομβάρδας ἐκάθητο προσδοκῶν τί ἂν καὶ ἀποβαίη ἐν τῷ στρατῷ, τοῦ μὲν Σιαούσου τὴν ἐπιμονὴν ἔνθεν τοῦ Σάβου ποταμοῦ μηχανωμένου, τῶν στασιαστῶν τὴν διαπεραίωσιν ἐγκυμονούντων. Ἦν δὲ τῷ μὲν Σιαούς-πασᾳ προσδοκᾶν τὰς παρὰ τῆς Βασιλευούσης ἀποκρίσεις, τοῖς δὲ στασιάζουσι πρὶν χειμῶνος ἐλθεῖν ἐν τόποις ἀσφαλεστέροις γενέσθαι. Ἐν τούτῳ δὲ ἠγγέλλοντο οἱ Γερμανοὶ στρατοπεδεῦσαι παρὰ Σεγετῖνον, τὸ παρὰ τῷ Τιβίσκῳ ποταμῷ, καὶ τὴν γέφυραν ἤδη πεπηγέναι, οὔπω δήλου ὄντος πῇ βούλοιντ' ἂν ἰέναι, τῆς ὥρας πολλὴν ἄδειαν οὐχ ἧττον ἢ τῆς στάσεως τῶν Τουρκῶν συγχωρούσης τοῖς Γερμανοῖς.

Ταῖς δὲ ἐπιούσαις ἡμέραις κἂν τε τῇ τοῦ στρατοῦ βίᾳ κἂν τε ἐνδομυχούσῃ συγκλίσει πάντες ἐξορμήσαντες ἐπορεύθησαν εἰς τοὺς μύλους, κἀκεῖ μείναντες τῇ ὑστεραίᾳ καὶ τῇ ἑξῆς ἀπῆλθον εἰς Ζέμλιον παρὰ τῷ Σάβῳ. Πολλῶν δὲ πεζῶν καὶ ἱππέων βουλομένων διαπερᾶσαι τὴν γέφυραν, ὁ Χασεκῆ-Μουχαρέμ-αγας, φύλαξ ὢν Βελγράδων, βομβάρδαν ἐμπλήσας πυρίου κόνεως καὶ ἀχύρου, ἀφῆκε κατὰ τῶν ἐπιβαινόντων· ὡς δὲ οὐδὲν ὠφέλει, ἀλλὰ μᾶλλον ἐβιάζοντο, πάλιν ἐμπίμπλησι τὴν βομβάρδαν οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀχύρου, ἀλλὰ σιδηρίου καὶ μολυβδίων, καὶ κατ' αὐτῶν ἀφίησι, τέσσαρας μὲν αὐτόχρημα φονεύσας, πολλοὺς δὲ κατατρώσας, ὥστε τῆς γεφύρας ἀφιστάναι· οὐ μὴν δὲ ἐπαύσαντο, ἀλλὰ πλοίοις ἐμβάντες εἰς ἄμυναν ὥρμησαν. Ὅθεν δεδοικὼς ὁ Μουχαρέμ-αγας ἐκεῖθεν ἀπέδρα, καὶ ἐκβὰς Βελγράδων ᾤχετο ἀλλαχόσε λεληθώς. Ὁ δὲ στρατὸς μίαν ἡμέραν διατρίψας παρὰ τῷ Ζεμλίῳ καὶ πάλιν στασιάσας καὶ πολλὰ τῷ Σιαούς-πασᾳ καταπειλήσας ἠναγκάσατο διαπεραιοῦσθαι τὰ σημεῖα.

Τῇ δὲ ια' διαβάντες τὸν Σάβον ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ πεδίῳ Βατζαρίῳ λεγομένῳ, τὴν ἄνοδον εἰς τὴν Βασιλεύουσαν μελετῶντες καὶ πολλὰ κυκῶντες κατὰ τοῦ βασιλέως καὶ τὴν τούτου κατάπτωσιν ἐπινοούμενοι.

Τῇ ιδ' μετὰ τῶν μουσικῶν ὀργάνων ἐξῆλθον ὁ Σαμπάν-αγας, κεχαγιᾶς ὢν τοῦ Σιαούς-πασα, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀγᾶδες τοῦ μικροῦ Ἰμπραχόρ-αγα. Ἦν δὲ ὁ Ὀσμάν-αγας ὁ πρὶν καπιτζιλὰρ-κεχαγιᾶς τοῦ ποτὲ μεγάλου βεζιρίου Ἰμπραΐμ-πασα, ὅστις ἐλθὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Σιαούς-πασα, παρόντων βεζιρίων καὶ μεγιστάνων καὶ ἀγάδων καὶ πολλῶν στρατιωτῶν, χρυσῆν στολὴν ἠμφιάσατο καὶ ξίφει πολυτίμῳ λίθοις ἔξωθεν διαστίκτῳ περιεζώσατο τὸν Σιαούς-πασαν. Καὶ βασιλικὸν ἐπίταγμα ἀνεγνώσθη τοῦτον μὲν σερδάριον ψηφισθῆναι, προσμείναντας δὲ τῇ ἐκστρατείᾳ πεζούς τε καὶ ἱππεῖς ἐπικουρεῖν τῇ Ἀγρίᾳ καὶ τοῖς Ἰστολνικοῖς Βελγράδοις καὶ Κανίσᾳ καὶ Σεϊτβαρίνῳ. Ταῦτα δὲ ἀκούσαντες κἀπὶ πλέον δυσχεράναντες καὶ οὐδενὶ λόγῳ τιθέντες ὡς μηχανὰς ὄντα τοῦ Σουλεϊμάν-πασα, ἐνέκειντο τοῖς προτεθειμένοις. Ὅθεν σιτία καὶ κριθαὶ πᾶσι διενέμοντο, καὶ εἰς προπαρασκευὴν τῶν καθ' ὁδὸν ἀναγκαίων ἐδωδίμων ἀπεστάλη ὁ Κιφροῦ

www.dacoromanica.ro

'Αχμὲτ-ἐφέντης. Ἠγγέλλοντο δὲ ὁ Σουλεϊμάν-πασας ἀφικέσθαι εἰς τὴν Βασιλεύουσαν, οἱ δὲ πρέσβεις τοῦ στρατοῦ κατασχεθῆναι ἐν τῇ Σοφίᾳ, οἷς καὶ μᾶλλον δυσθυμοῦντες οἱ στρατοὶ καὶ ἀγανακτοῦντες ἦλθον κατασχεθῆναι ἀντ' ἐκείνων ἰμριχόρ-αγαν, ἀλλ' ἐγγυησαμένων τῶν βεζιρίων κατελείφθη διατρίβων παρὰ τῷ Σιαούς-πασᾳ. Τὸ λοιπὸν ὁ μὲν Χασάν-πασας ἐγένετο σερασκέρης, ἤτοι στρατηγός, πιστευθεὶς Βέλγραδά τε καὶ τὰ πέριξ, προστιθέντες δεκαπέντε συντροφίας γιανιτζάρων μετὰ τοῦ Ζεμπερεκτζῆ-πασα· ἔτι δὲ προσετέθησαν τῷ Χασάν-πασᾳ ὁ Δαμασκοῦ Χαλὴλ-πασας καὶ ὁ Κατιρτζόγλους.

Ἐν τούτοις ἐμηνύετο τοὺς μὲν Γερμανοὺς κατειληφέναι τὸ Βικῖνον, τοὺς δὲ Ἑνετοὺς πολιορκεῖν τὸν Νόδον. Δεηθεὶς δὲ ὁ Δαμασκοῦ Σαλὴχ-πασας τοῦ ἐπιτρόπου, μετεκλήθη ὥστε συναπελθεῖν μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ.

Τῇ ιζ' ἀφάμενοι τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁδοῦ ἤλθομεν εἰς Ἰσαρτζῆκι, κἀκεῖθεν ἀμείβοντες τόπον ἐκ τόπου τῇ κδ' ἤλθομεν εἰς Νύσσαν, ὅπου εὕρομεν τὸν σιλικτάρ-αγαν ἐλθόντα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ Μωχαμετικοῦ σημαίου καὶ τῆς ἐπιτροπικῆς σφραγῖδος· καὶ γὰρ οὐδέπω κατασχεθέντες οἱ τοῦ στρατοῦ πρέσβεις, ἀλλ' ἀκολουθοῦντες τῷ προύχοντι Χατζῆ-Χουσεῒν-αγᾳ ἀφίκοντο εἰς τὴν Βασιλεύουσαν· καὶ πρῶτον συντυχόντες τῷ καϊμακάμ-πασᾳ, κᾆτα τῷ βασιλεῖ, παρεῖχον τὰς τοῦ στρατοῦ ἀναφοράς, ἃς ἀναγνοὺς ὁ βασιλεύς, τοῦ μὲν Σουλεϊμάν-πασα ἤδη λεληθότος καὶ ἀποδράντος κατέγνω, τῷ δὲ Σιαούς-πασᾳ ἐχαρίσατο τὴν ἐπιτροπικὴν σφραγῖδα, ταύτην ἀποπέμψας εἰς τὸν στρατὸν διὰ τοῦ σιλικταρίου· ἦλθεν δὲ μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ δεφτέρ-πασας καὶ ὁ ῥεῒς-ἐφέντης, οἵτινες συναπέφυγον μετὰ τοῦ Σουλεϊμάν-πασα. Ἦν δὲ ἐν τῷ στρατῷ πολὺς κατ' αὐτῶν θόρυβος.

Τῇ κε' συνηθροίσθησαν ἐνωπλισμένοι οἵ τε σίπαχοι καὶ οἱ γιανίτζαροι καὶ οἱ περὶ τὸν Γεγὲν-Ὀσμάν-πασαν σεϊμάνιοι, καὶ περιεκύκλωσαν τὰς σκηνὰς τοῦ πρώτου βεζιρίου Σιαούς-πασα, καὶ μετὰ πολλῆς κραυγῆς καὶ θορύβου ἐζήτουν παραδοθῆναι αὐτοῖς τινάς, ἐν πρώτοις δὲ τὸν δεφτερδάριον Ἐμὴρ-Μουσταφά-πασαν καὶ τὸν Μεχμὲτ-μπεῒν ῥεῒς-ἐφέντην. Ἀλλ' οὗτος μὲν λεληθὼς ἀπέδρα· ὁ δέ, μάτην ἐκλιπαροῦντος τοῦ ἐπιτρόπου καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκείνου σωτηρίας πρεσβεύοντος, τέως παραδοθεὶς καὶ ὑπὸ πολλῶν πληγαῖς κατεσφάγη· μετὰ τοῦτον δὲ ὁ Ἀτζεμζαδὲς Χουσεῒν-ἐφέντης καὶ ὁ δεύτερος τεσκερετζῆς Λουτφῆ-ἐφέντης ἀγχόνῃ ἐφονεύθησαν· ὁμοίως καὶ ὁ πρῶτος τεσκερετζῆς Μουχταρὶ-Ἀχμὲτ-ἐφέντης· ἔτι καὶ ὁ γιανιτζάρων κεχαγιάγερις Ἀπτουλάχ-αγας μεληδὸν κατετμήθη καὶ ὁ κιουτζοὺκ-τζιαούσης.

Ἔτι δὲ ἀπεκβληθέντος τοῦ γιανιτζάρ-αγα Μουσταφά-πασα, προεβιβάσθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ κεχαγιά-μπεῒς Ἰσούφ-αγας. Ἐξέφυγε δέ, εἰς θάνατον ζητηθείς, καὶ ὁ Βελῆ-ἐφέντης, γραφεὺς τῶν γιανιτζάρων ὤν· πολλοὶ δὲ τῶν τῆς αὐλῆς δεδοικότες ἀπέδρασαν, εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐλθόντες.

Καὶ τὰ μὲν ἀπὸ Νύσσης ἄχρι Κωνσταντινουπόλεως συμβάντα ἐν τῷ στρατῷ οὐκ οἶδ' ὅπως γεγόνασι, μὴ παρὼν ὤν· οὔτε αὐτόπτης ἦν· ὅμως, ὡς παρὰ πολλῶν ἀκήκοα, πάντα μεστὰ συγχύσεως καὶ θορύβου, τῶν μὲν φόβῳ κατεχομένων, τῶν δὲ βίᾳ καὶ ἁρπαγῇ χρωμένων, μάλιστα δὲ ἐν τῇ Ἀνδριανουπόλει μονονοὺ τὰ στρατεύματα εἰς χεῖρας ἦλθον διαφωνοῦντα πρὸς ἀλλήλους.

Ἐν δὲ τῇ Κωνσταντινουπόλει, τῆς φήμης διατρανούσης μεθ' ὑπερβολῆς τὰ γεγονότα, δέος ἦν πολύ, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς βασιλείοις· τῆς γὰρ τοῦ βασιλέως μεταβολῆς πανδημεὶ ποθουμένης καὶ θρυλουμένης, ὁ βασιλεὺς μεταμεληθεὶς τῶν πρότερον αὐτῷ πεπραγμένων θεραπείας ἀώρου καθήψατο. Καὶ πρῶτον μὲν ἀνακαλεσάμενος τὸν πρώην πρῶτον βεζίριον Σουλεϊμάν-πασαν καὶ κατασφαλίσας ἐν τῷ Ὀρτακαπίῳ, μετὰ τὴν τῆς περιουσίας αὐτοῦ ἔρευναν ἀγχόνῃ κατέπνιξεν· εἶτα δὲ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ δεσμωτήριον προσέταξε καταβληθῆναι τὸν καϊμεκάμην Ῥετζέπ-πασαν, ὅστις φυγὼν ἐκ τοῦ παλατίου, λεληθὼς τὸν μποσταντζῆμπασι, καὶ μόνος περίπου τὴν Βιζύην ἀποκρυβεὶς καὶ κατασκόπου τὸν τόπον δηλώσαντος εὑρεθεὶς εἱρκτῇ παρεδόθη. Ἔτι δὲ καὶ ἐδεσμεύοντό τινες τῶν ἐπὶ πλούτῳ περιβοήτων, ὧν ἦν καὶ γιουμπρούκ-ἐμίνης Σαμπάν-αγας. Ὁ γοῦν βασιλεὺς δυσωπῆσαι τὸν στρατὸν προθυμούμενος, ἅπαντα πρὸς τὴν ἐκείνων δόξαν μετεῤῥύθμιζε, τοὺς μὲν τοῦ παλατίου μεταβάλλων, τοὺς δὲ καὶ δεσμίους ἀποπέμπων εἰς τὸν στρατόν· καὶ ἠλλάγησαν ὁ κιζλάρ-αγας Ἰσούφ-αγας, γενόμενος ἀντ' αὐτοῦ ὁ χασνατὰρ Ἀλή-αγας, καὶ ὁ μποσταντζῆμπασις καὶ ὁ σεϊμέμπασις. Ἐπεῖχε δὲ τὸν τόπον καϊμεκάμπασα ὁ Κιουπρουλόγλους

www.dacoromanica.ro

Μουσταφά-πασας, τὰ πάντα διοικῶν καὶ διατάττων, ὅπως ἡσυχῇ καὶ ἀταράχως μεταβληθῇ ἡ βασιλεία καὶ τὸ κράτος μετενεχθῇ [1]) εἰς τὸν σουλτὰν Σουλεϊμᾶνον, τεσσαράκοντα ἤδη ἔτη ἐν εἱρκτῇ κατασχεθέντα· ὅθεν ὡς μέσα τῆς στερεώσεως αὐτοῦ παρεδίδου τῷ βασιλεῖ τὰ μέσα τῆς ἐκείνου πτώσεως, τοὺς μὲν οἰκείους τῷ βασιλεῖ ἀποβάλλων, ὡς τάχα διὰ τῆς ἀποβολῆς δυσωπήσασθαι τὸν στρατόν, τοὺς δὲ ὁμοφώνους ἑαυτῷ καὶ τῷ στρατῷ εἰσενεγκὼν εἰς τὰ βασίλεια. Ἤδη δὲ πάντων τῶν περὶ τὸν βασιλέα περὶ τὴν μεταβολὴν αὐτοῦ συμπεφωνηκότων, ἔτει 1687-ῳ Ὀκτωβρίου κθ', τουρκιστὶ δὲ 1098, περὶ τὸ τέλος τῆς Σεφὲρ σελήνης, ἕωθεν ὁ καϊμεκάμης Μουσταφά-πασας, ὁ τοῦ προτεθνεῶτος μουφτῆ Ἐγκιουρῆ-Μουσταφᾶ-ἐφέντη διάδοχος Ταμπακζαδὲ-ἐφέντης, οἱ καζιασκέριοι, ὁ σεϊμέμπασις, οἱ προεστῶτες καὶ γέροντες τῶν γιανιτζάρων καὶ οἱ λοιποὶ ἔγκριτοι, οἱ παρατυχόντες ἐν Βυζαντίῳ, εἰσελθόντες εἰς τὰ βασίλεια καὶ προσκαλέσαντες τὸν κιζλὰρ-ἀγασὶ καὶ τὸν μποστατζήμπασι, προσέταξαν αὐτοὺς ἀποσταλθῆναι εἰς τὸν σουλτὰν Σουλεϊμᾶνον καὶ ἔξω τῆς εἱρκτῆς ἀγαγόντας [2]) προσφέρειν αὐτόν. Οἱ μὲν οὖν προσελθόντες τῷ Σουλεϊμάνῳ καὶ εὐαγγελίζοντες προσεκάλουν αὐτόν, ὁ δέ γε δεδοικὼς ἠπίστει τε καὶ δυσανασχέτει καὶ μόλις πειθόμενος εἵπετο· ἀγαγόντες δὲ αὐτὸν περιέβαλον ταῖς βασιλικαῖς ἐσθῆσι καὶ διακεκοσμημένον ἐξήγαγον. Ὁ μὲν οὖν Σουλεϊμᾶνος, κλίνας τὴν κεφαλήν, τοὺς παρεστῶτας ἠσπάσατο· οἱ δὲ προσεκύνησαν αὐτῷ καὶ ἐκαθίσαντο ἐν τῷ βασιλικῷ θρόνῳ, βασιλέα καὶ κύριον ἀνακηρύξαντες. Καὶ ὁ μὲν Σουλεϊμᾶνος οὕτω μετὰ πολλῆς τῆς ἡσυχίας ἔν τε τῷ παλατίῳ καὶ δι' ὅλης τῆς πόλεως ἀνηγορεύθη βασιλεύς, ὁ δὲ σουλτὰν Μεχμέτης αἰφνιδίως ἀκούσας τὴν τῆς ἀναγορεύσεως κραυγήν, ὅλως ἐξεπλάγη καὶ μεγάλως ἐλυπεῖτο· τῆς δὲ λύπης οὐδὲν ὠφελούσης, αὐτὸς καὶ ὁ μέγας υἱὸς αὐτοῦ, εἰκοσαετὴς ὤν, ὁ σουλτὰν Μουσταφᾶς, καὶ ὁ νεώτερος σουλτὰν Ἀχμέτης, εἰς τὴν αὐτὴν εἱρκτήν, ἐν ᾗ ὁ σουλτὰν Σουλεϊμᾶνος κατείχετο, κατεβλήθησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἦλθε καὶ ὁ στρατὸς εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ἦν πολὺς ὄχλος καὶ πολὺς θόρυβος, τῶν στρατιωτῶν γυμνούντων τοὺς καθ' ὁδὸν καὶ ὁσημέραι στασιαζόντων. Πολλῆς οὖν οὔσης ἀχρηματίας, οἱ τῆς βασιλείας ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες ἐδυσχέραινον καὶ ὠδυνῶντο, οὐκ ἔχοντες ὅπως ἀναπαύσωσι τὸν στρατόν· ἔδει δὲ οὐ μόνον πρὸς τοὺς μισθοὺς εὑρεῖν χρήματα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν εἰθισμένην περὶ τὴν βασιλικὴν ἀγόρευσιν δωρεάν· συρρεόντων δὲ καὶ ἐξαπειλούντων τὰ ἔσχατα τῶν στρατιωτῶν, χρημάτων ἕνεκα παρασκευῆς πολλοὶ τῶν ἐγκρίτων ἐδεσμεύοντο καὶ πρὸς ἀπόκτησιν ἀργυρίου ἐξεβιάζοντο. Οὐ μήν γε εἰς τὰ ὑπὲρ δύναμιν κατηναγκάζοντο, ἀλλ' ὁ μὲν πέντε, ὁ δὲ δέκα, ὁ δὲ καὶ μίαν ἢ δύο χιλιάδας νομισμάτων δεδωκὼς ἐλευθεροῦτο· ὧν τὰ μὲν συνηθροίζετο ὡς βασιλικά, τὰ δὲ οἱ συρμπουλούκηδες προστάται ὄντες ἐσφετερίζοντο. Καὶ τὰ μὲν ὁσημέραι κατὰ μέρος γινόμενα [3]), πολλῶν κατὰ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς πλατείας γυμνουμένων, τῶν δὲ ἀπαιτουμένων καὶ δεσμευομένων, τῶν δὲ καὶ πληττομένων, τίς διηγήσεται; διὰ μικρὰν αἰτίαν συνεστασίαζον οἵ τε γιανίτζαροι καὶ οἱ σπάχοι, ὁτὲ μὲν ἐν τῷ Ἱπποδρομίῳ, ὁτὲ δὲ ἐν τῇ Πλατείᾳ τοῦ Κρέατος, καὶ ἠγανάκτουν καὶ ἠπείλουν, ὥστε πάντας δεδοικότας ἄχθεσθαι καὶ ἀθυμεῖν. Καὶ οὐ μόνον πρὸς τοὺς ἑτερογενεῖς ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς αὐτῶν ταγματάρχας ὥρμων, τὸν Κιουτσοὺκ-Μεχμέτην θανατώσαντες· τὸν δὲ γιανιτσάραγαν Ἰσοὺφ-αγαν ἐκβαλόντες, ἐγένετο ἀντ' αὐτοῦ ὁ σιλικτὰρ Τζαρὰχ-Μουσταφά-αγας, πρῶτος ζορμπᾶς δὲ τῶν σιπαΐδων Ἀχμέτ-αγας.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἑάλω παρὰ μὲν τῶν Ἑνετῶν ἡ Νόβα, παρὰ δὲ τῶν Γερμανῶν τὸ Ὀσεκῖνον. Ὁ δὲ Γεγὲν-Ὀσμάν-πασας ἔξω τῆς Πόλεως πολλὰς ἡμέρας διατρίψας, τέως κληρωθεὶς τὴν Σοφίαν ἀπεπέμφθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

Οἱ γοῦν Γερμανοὶ πάλιν εἰς τὴν Δακίαν ἐκχειμάσαντες κατῆλθον, εἰς σωτηρίαν αὐτῶν πολλά τινα ὀχυρώματα καταλαβόντες καὶ οἰκείους στρατιώτας εἰσβαλόντες εἰς τὸ Σιμπίνιον, εἰς τὴν Λευκὴν Ἰουλίαν, εἰς τὴν Κλαυδιούπολιν, εἰς τὸ Κουϊδαρῖνον καὶ εἰς τὰ λοιπὰ φρούρια, πλὴν τοῦ Μπρασόβου, καὶ Φογαρασίνου, ἐν τούτῳ μὲν καθεζομένου τοῦ κράλη τῆς Ἐρδελίας, ἐκείνου δὲ φυλαττομένου παρὰ τῶν Σαξώνων.

---

[1]) Ἐν τῷ ἀπογρ. «μετενεχθὲν».

[2]) Ἐν τῷ ἀπογρ. «ἀγαγόντες».

[3]) Ἐν τῷ ἀπογρ. «γενόμενα».

www.dacoromanica.ro

Διανεμηθέντων δὲ τοῖς στρατιώταις τῶν συνήθων χρημάτων, σμικρὸν ἔδοξεν ἐφησυχάζειν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, οὐ μὴν ἐπὶ πολὺν χρόνον οὐδ' ἐς τὸ παντελές, ἀλλὰ συγχέοντες ἐτύγχανον τὴν κυβέρνησιν. Ἦσαν δὲ πρῶτοι τῶν στασιαστῶν ἐν μὲν τοῖς γιανιτζάροις ὁ φετβατζῆ Χουσεῒν-αγας, μπας-τζαούσης ὤν, καὶ ὁ Χατζῆ-'Αλή-αγας, ψιλὸς μὲν στρατιώτης ὑπάρχων τῶν πιριντζήδων· ἐν δὲ τοῖς σιπάχοις τῶν μὲν σιλικταρίων ἐπρώτευεν ὁ 'Αχμέτ-αγας, τῶν δὲ κατ' εἶδος σιπάχων ὁ Ντελημπιρί-αγας. Αὕτη ἡ κακίστη τετρὰς ἐπιπηδήσασα τοῖς πράγμασιν ἐκύκα τὸ πᾶν. Ὅθεν ὁ Κιουπρουλόγλους Μουσταφά-πασας, καϊμεκάμης ὤν, καὶ ὁ βεζιραζέμης Σιαούς-πασας καὶ ὁ σεχοὺλ-ἰσλάμης Ταμπακζαδές, βουληθέντες πειραθῆναι τῶν πραγμάτων, εἰ τάχα δυνηθεῖεν μεταβάλλειν αὐτὰ πρὸς τὸ κρεῖττον, τὸν μὲν Τζεράχ-Μουσταφά-πασαν ἐψηφίσαντο πασᾶν Τουνουζίου, ἀντ' αὐτοῦ δὲ γιανιτζάρ-αγαν κατεστήσαντο Χαρμουτλῆ-'Αλή-αγαν, σεϊμέμπασιν ὄντα τὸ πρότερον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν βεζιρίων καὶ πασάδων ἀπολλυμένων κατὰ τὸν Γερμανικὸν καὶ 'Ενετικὸν καὶ Λεχικὸν πόλεμον.

Τῆς 'Ρούμελης ὁ πρώην μπας-μπακίκουλις Κιουτζοὺκ-Χασάν-πασας, βολίδι τρωθεὶς ὑπὸ τὴν Βιένναν, — μπεϊγλέρμπεϊς.

Τῆς 'Αγρίας πρώην κεχαγιᾶς τοῦ Σαρῆ-Χουσεῒν-πασα Κιορ-Χουσεῒν-πασας, φυγαδευθεὶς παρὰ τῶν Γερμανῶν ἐν τῇ ἀντικρὺ τῆς Βιέννας μάχῃ καὶ πεσὼν εἰς Δούναβιν ἐπνίγη — μπεγλέρμπεϊς.

Πρώην μέγας δεφτερδάρης ὁ Ντεμισβαρίου 'Αχμέτ-πασας ὑπὸ διαῤῥοίας τελευτήσας ὑπὸ τὴν Βιένναν — βεζίριος.

'Απτουλ-Μουμίν-πασας μπεγλέρμπεϊς ἐτελεύτησεν ὑπὸ τὴν Βιένναν.

Τῆς Μπόσνας πρώην χασεκῆ-κεχαγιασὶ Χιδίρ-πασας πέπτωκεν ἐν τῇ κατὰ τὸ Μπαρκάνον μάχῃ — βεζίριος.

Πρώην Τζαούς-μπασις καὶ ρεκιπτάρης Σισμὰν Μεχμέτ-πασας ἐν τῇ αὐτῇ μάχῃ πέπτωκε — μπεγλέρμπεϊς.

Πρώην μποσταντζῆμπασις, τῆς Σιλίστρας Μουσταφά-πασας, ᾐχμαλώτιστο ἐν τῇ αὐτῇ μάχῃ καὶ νῦν ἐν εἱρκτῇ κατέχεται παρὰ τοῖς Λέχοις — βεζίριος.

'Ο Σιβᾶς Χαλήλ-πασας, καὶ αὐτὸς παρὰ Λέχοις αἰχμάλωτος — μπεγλέρμπεϊς.

Χαλεπίου Μπεκίρ-πασας διὰ τὴν Στριγονίου παράδοσιν προστάγματι τοῦ Μουσταφά-πασα ἀποπνιγεὶς ἐν τῇ Βουδινῇ — μπεγλέρμπεϊς.

Κιοστεντιλίου 'Ασλάν-πασας διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὁμοῦ ἀποπνιγεὶς μετὰ καὶ τριῶν ἰτζιαγάδων — μπεγλέρμπεϊς.

'Ο βεζιραζέμης Μουσταφά-πασας προστάγματι βασιλικῷ ἐν Μπελγράδῳ ἀποπνιγείς.

'Ο πρώην δεφτερδάρης Χασάν-πασας καθ' ὁδὸν προστάγματι βασιλικῷ ἀγχόνῃ τελευτήσας — μπεγλέρμπεϊς.

'Ο Φερχάτ-Πασόγλους 'Αχμέτ-πασας ἐν 'Ανδριανουπόλει ἀγχόνῃ τελευτήσας — μπεγλέρμπεϊς.

'Ο τῆς Καμενίτζας Μαχμούτ-πασας βεζίριος, ὑπὸ νόσου τελευτήσας.

'Ο Ντεμισβαρίου Σεϊτόγλου Μεχμέτ-πασας, πεσὼν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Βατζίνου — μπεγλέρμπεϊς.

'Ο πρώην Διαρμπεκιρίου Καρᾶ-Μεχμέτ-πασας, ἐν τῇ Βουδινῇ ἀπὸ τραύματος τελευτήσας.

'Ο Σέχογλου 'Αλή-πασας ἐν τῷ Οὐϊβαρίνῳ, ὑπὸ νόσου τελευτήσας — μπεγλέρμπεϊς.

'Ο πρώην τζαούσπασι βεκίλης Χερσεκίνου 'Αχμέτ-πασας, ὑπὸ νόσου τελευτήσας — μπεγλέρμπεϊς.

'Ο Σιβᾶς Μουσταφά-πασας, πεσὼν ἐν τῇ κατὰ τὸ Στριγόνιον μάχῃ — μπεγλέρμπεϊς.

www.dacoromanica.ro

Ὁ τῆς Βουδινῆς Ἰμπραΐμ-πασας ὁ Ἀλβανίτης, προστάγματι τοῦ Μουσταφᾶ-πασα ἀγχόνῃ τελευτήσας παρὰ τῷ Γιανίκι — βεζίριος.

Ὁ πρώην σεϊμέμπασις Μπουρουνσίζ-Ἀχμέτ-πασας, ἐν τῇ Κρήτῃ προστάγματι ἀποπνιγείς — βεζίριος.

Ὁ ἐν Μορέᾳ σερασκέρης Χαλὴλ-πασας παρὰ τῇ Κορώνῃ ὑπὸ τραύματος τελευτήσας — βεζίριος.

Ὁ πρώην μπας-μπακίκουλις καὶ ἐν Μορέᾳ σερασκέρης Σιαούς-πασας, ὑπὸ τραύματος παρὰ τῇ Κορώνῃ τελευτήσας — βεζίριος.

Ὁ σερασκέρης Σεϊτὰν-Ἰμπραΐμ-πασας ἐν Μπελγραδίῳ προστάγματι βασιλικῷ ἀγχόνῃ τελευτήσας — βεζίριος.

Ὁ τὸ Σολνοκῖνον καταλιπὼν Ὀσμὰν-πασας, φονευθεὶς προστάγματι τοῦ Ἰμπραΐμ-πασα — μπεγλέρμπεϊς.

Ὁ Τύρε Ἀλή-πασας, ὁ πρώην κεχαγιᾶς μπεγλέρμπεϊς, παρὰ τῇ Βουδινῇ πεσών.

Ὁ τοῦ Ἀπτή-πασα κεχαγιᾶς Σεῒτ Μεχμέτ-πασας, παρὰ τῇ Βουδινῇ πεσών — μπεγλέμπεϊς.

Ὁ Χότζογλου Χασάν-πασας, ὑπὸ τραύματος τελευτήσας ἐν τῷ Οὐϊδαρένῳ — βεζίριος.

Ὁ τῆς Ἀγρίας Ὀσμάν-πασας, ὁ πρώην μποσταντζήπασις, παρὰ τῆς κάτενας τῶν Οὔγγρων καταπατηθεὶς καὶ φονευθεὶς — βεζίριος.

Ὁ τῆς Κύπρου Μπαμπᾶ-Χασάν-πασας — μπεγλέρμπεϊς.

Ὁ τοῦ Καρᾶ-Μεχμέτ-πασα γεγένης μπεγλέρμπεϊς, παρὰ τῷ Σεγετίνῳ φονευθείς.

Ὁ τῆς Δαμασκοῦ Σαρῆ-Χουσεΐν-πασας, τελευτήσας ἐν τῇ Βουδινῇ. Μουσλί-πασας βεζίριος.

Ὁ μουσαΐπ Μουσταφά-πασας βεζίριος τέθνηκεν ἐν τῷ Νεοκάστρῳ τῆς Ἀνατολῆς. Οὗτος ἦν πολλὰ ἔτη μουσαΐπης, καὶ μετὰ τὸν Χοτιμικὸν πόλεμον, χειμαζομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ Χατζιόγλου, παρίστατο καϊμεκάμης, καὶ κατὰ τὸν Γερμανικὸν πόλεμον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μουσταφά-πασα, ἐγένετο ναυάρχης, εἶτα στρατηγὸς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ.

Τέθνηκεν ὁ τῆς Πελοποννήσου μοχασίλης μπεγλέρμπεϊς Φασλή-πασας

Ἔτι δὲ ὁ πρώην σιλικτάρης τοῦ βασιλέως καὶ πολλὰς ἀρχὰς μετελθών, κἂν τῇ ἁλώσει τῆς Πούδας Μεσοποταμίας ἄρχων, τέθνηκεν ἐν τῷ στενώματι τῆς Ἀνατολῆς, ὀνομαζόμενος βεζίριος Χουσεΐν-πασας.

Ἔτει δὲ 1687-ῳ τέθνηκεν ὁ πρώην τελωνάρχης, εἶτα κουράτωρ τῆς βασιλίσσης, καὶ μετέπειτα καταστὰς βεζίριος ἄρχων τῆς Βασίστρας παρὰ τῷ Περσικῷ κόλπῳ, λεγόμενος Χουσεΐν-πασας.

---

www.dacoromanica.ro

1682 ΜΑΡΤΙΟΥ ΙΗ'.

ΕΝ ΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Η ΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΦΙΛΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΕΛΤΖΗΝ ΤΗΣ ΜΟΣΧΟΒΙΑΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΝ ΒΟΖΝΙΤΖΙΝ.

Εἰς τοῦ Ἐγχουπίου τὸν μπακτζέ, ἀφ' οὗ ἐπῆγεν ὁ ἐπίτροπος, ἔστειλαν τὰ κονάκια καὶ τὰ καΐκια καὶ τὸ καΐκι τοῦ ἐπιτρόπου τῶν ἑπτὰ τζιφτίων, καὶ τὸν δραγουμάνον καὶ τὸν μπουμπασίρη τὸν Μπεκίρ-αγα, καὶ τὸν ἔφεραν μίαν ὥραν πρὸ τοῦ μεσημερίου. Τὸν ἐπροϋπάντησαν δύο καμπιτζίμπασίδες· τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸ μικρὸν τὸ κιόσκι· ἐκάθισε κάτω εἰς τὸ σκαμνί. Ἦλθεν ὁ ἐπίτροπος, ἀνέβηκεν ἀπάνω, κατόπι καὶ ὁ ἐλτζῆς. Ἐκάθισεν ὁ ἐπίτροπος εἰς τὴν κόχην, ὁ ἐλτζῆς κάτω εἰς τὸ μιντέρι, ἀπάνω εἰς τὴν μαξελάραν. Ἐκάθισεν ἀντικρὺ ὁ μουνετζῆμπασις, ὁ ρεΐς-ἐφέντης, ὁ Ἰσὰκ-ἐφέντης. Ἄρχισαν λακιρδὶ ἀπὸ τὰ λουλούδια, περὶ τῆς κράσεως τῆς Μοσχοβίας. Ἔφεραν καχβέ, ἔφεραν κυδῶνι σερμπέτι. Ἦλθαν οἱ σαζενδέδες καὶ χανζαδέδες, καὶ ἔκατζαν κάτω καὶ ἔπαιξαν· ἔπειτα ἔπαιξαν εἰς τὸ ἄλογον σαΐταν καὶ κατόπι μιζρακπασλίκι, καὶ κατόπι τζιρίτι καὶ ὕστερον ἔφαγαν, καθήμενοι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· καὶ ὕστερον ἔπιαν καχβέ. Ἐσηκώθη ὁ ἐλτζῆς καὶ ἐπεριπάτησεν εἰς τὸν μπαχτζὲ καὶ ἔκατζεν εἰς τὸν ὀδᾶ, ἕως οὗ ἐκίλδισε ναμάζι ὁ ἐπίτροπος. Ὕστερον δὲ πάλιν ἐκάθισαν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἔφεραν γγιουλεστῆδες καὶ ἔπαιξαν ματρὰκ-οΐνι. Ὕστερον ἐσύντυχαν ὑποθέσες κατὰ μόνας· μετέπειτα ἔπιαν καχβὲ καὶ σερμπέτι, καὶ μπουχοῦρι ἐδόθη καὶ ἐδιάβη ὁ ἐλτζῆς μὲ τὰ αὐτὰ καΐκια, καὶ ἔστειλεν ὁμοῦ ὁ ἐπίτροπος τὰ λουλούδια καὶ τὰ πωρικὰ εἰς τοῦ ἐλτζῆ. Καὶ ἔγινεν οὕτω τὸ ζιαφέτι.

Τῷ ἐλτζῇ τῷ Μοσχόβῳ ἐδόθησαν τριάντα καβάδια, ὅταν ἦλθεν εἰς τὸν ἐπίτροπον, καὶ σαράντα εἰς τὸν βασιλέα.

Ὁ νακαφᾶς ἦτον πρῶτον ὀκτὼ χιλιάδες ἄσπρα, ὕστερον τοῦ ἐδόθησαν ἄλλες δύο χιλιάδες καὶ ἔγιναν δέκα χιλιάδες τὴν ἡμέραν.

Τοῦ ἔστειλεν ὁ ἐπίτροπος ὅταν ἦλθε πωρικὰ πεσκέσι μὲ τὸν Μπεκίρ-αγαν καὶ ἄλλα εἴδη. Τὰ ἔφερεν ὁ μασράφης τοῦ βασιλέως. Καὶ ὅταν ἀῤῥώστησε, τοῦ ἔστειλεν ὀκτὼ καβανόζια σερμπέτι μὲ τὸν Σεΐχογλουν Μπεκίρ-αγαν.

Ὁ ῥηθεὶς ἐλτζῆς ἀντάμωσε τὸν ἐπίτροπον, καὶ ὄντας ἀχαμνὸς καὶ μὴν ἠμπορῶντας νὰ καβαλλικεύσῃ, ἦλθε μὲ τὸ καΐκι εἰς τὸ Γεμὶς-σκελεσὶ καὶ ἐμπῆκεν εἰς τὸν ἀραμπᾶ, ὁποῦ τὸν ἔστειλεν ὁ ἐπίτροπος, καὶ οἱ ἄνθρωποί του ἐκαβαλλίκευσαν εἰς τὰ ἄλογα, ὁποῦ ἔστειλαν ἀπὸ τὴν Πόρταν, καὶ μὲ τὸν Μεχμὲτ-ἐφέντην καὶ μὲ μερικοὺς τζαούσηδες ἦλθαν εἰς τὴν Πόρταν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον διβάνι καθολικόν, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἐλτζῆδων, φορῶντας ὁ ἐπίτροπος χαλεδὶ καὶ οἱ ἄλλοι σελίμια καὶ μουτζεβετζέδας, καὶ ἐδόθη ὁμοῦ τῷ ἐπιτρόπῳ καὶ τῷ ἐλτζῇ καχβές, σερμπέτι καὶ κάπνισμα. Καὶ ἐσηκώθη εἰς τὰ ποδάρια ὁ ἐπίτροπος καὶ ἔδωκε πρῶτον τὸν ἀχτιναμέ, μετέπειτα τὸν ναμὲ καὶ τὴν γραφήν του καὶ τοὺς ἐφόρεσεν ὡς τριάντα καβάδια.

1682-ῳ, Μαΐου η', ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἦλθεν ὁ βασιλέας εἰς τὸ Σαράϊ-μπουρνοῦ. Ἀνέ-

www.dacoromanica.ro

βηκεν. εἰς τοῦ Καρᾶ-Μουσταφᾶ τὸ κιόσκι, τὸν ὂν ἔνδον τῆς πόρτας τοῦ μπακτζὲ (τὸ ὁποῖον ἦτο στρωμένον βασιλικοπρεπῶς), παρισταμένης αὐτῷ τῆς ἰδίας αὐτοῦ βασιλικῆς παρατάξεως, πεΐκηδων σολάκηδων καὶ καπιτζήδων παμπληθῶν. Ἦτον δὲ καὶ τριάκοντα ἄλογα βασιλικά, τὰ μὲν εἰκοσιὲν μέσα πρὸς τὸ μέρος τοῦ μπακτζὲ ἱστάμενα ἀραδικῶς, τὰ δὲ ἐννέα ἔξω πρὸς τὸ μέρος τοῦ τοίχου, καὶ τὰ μὲν δέκα διὰ πολυτίμων λίθων κεκαλλωπισμένα, τὰ δὲ δέκα κατώτερα εἰς τὸν στολισμόν, καὶ τὰ ἄλλα δέκα πάλιν κατώτερα. Ἦτον δὲ ὁ εὐτρεπισμὸς αὐτῶν κατὰ τὴν τάξιν τοῦ βασιλικοῦ ἀλαγίου μὲ χοτάζια καὶ μὲ γαντζίκια τὰ πλείω τούτων. Ἦλθε δὲ ὁ ἐλτζῆς μετὰ τοῦ Μεχμὲτ-ἐφέντη καὶ τῶν μουμπασίρηδων αὐτοῦ μὲ τὰ καΐκια, καὶ ἐβγῆκεν ἔξω τῆς πόρτας εἰς τὸν καϊκακχανέ, καὶ ἐκαβαλλίκευσε μόνος εἰς βασιλικὸν ἄλογον, καὶ ἦλθε καβαλλικεύοντας ἕως τῆς πόρτας τοῦ μπακτζέ. Ἐκεῖ ἐκάθισε καὶ ἐφόρεσαν τριανταεπτὰ καβάδια, καὶ πεζὸς ἐπῆγε καὶ ἐπροσκύνησε τὸν βασιλέα, παρισταμένου μόνον τοῦ ἐπιτρόπου ἀπὸ τοὺς βεζίρηδες· ἐβαστοῦσαν δὲ τὸν ἐλτζῆν καπιτζιμπασῆδες. Ὁ δὲ βασιλέας ὥρισεν, ὅτι φυλαττομένων τῶν συνθηκῶν τοῦ ἀχτιναμὲ ἀπὸ μέρους αὐτῶν καὶ ἀπὸ μέρους τῆς βασιλείας του, θέλουν περισκεφθῆ, καὶ οὕτως ἐξῆλθον. Ἐδόθησαν τῷ ἐλτζῇ ἀπὸ μέρους τοῦ μιρίου ἀσλανία χιλιάδες τέσσαρες καὶ τῶν ἀνθρώπων του χίλια, ἕνα ραντιβάνι μὲ τέσσαρα ἄλογα, τριάντα ἄλογα τῶν ἀνθρώπων πρῶτον, καὶ ὕστερα ἄλλα δεκατρία, ὅλα δωρεάν· εἴκοσι διάφοροι ἐσαμέδες, δέκα σκλάβοι, τρεῖς ἀπὸ τὸ Μπάνιο καὶ ἑπτὰ παρμένοι ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν γιασιρτζήδων, ἀπὸ μέρος τοῦ ἐπιτρόπου δύο ἄλογα κιοχλιάνια. Διὰ δὲ τὸν νακαφᾶν τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, λογαριάζοντας τριάντα κονάκια ἕως εἰς τὸν Δούναβιν, κατὰ τὸ τεφτέρι τῶν φαγητῶν ὁποῦ ἐδιάθεσαν, ἐδόθησαν ἄσπρα ἑκατονδεκατρεῖς χιλιάδες· τὰ ὁποῖα τὰ ἐπερίλαβεν ὁ Ὀσμάν-αγας, χαζνατάρης τοῦ φεραρί, καπιτζήμπασις καὶ μπουμπασίρης αὐτοῦ, διὰ νὰ τὰ ἐξοδιάσῃ.

Δι' αἰτήσεως αὐτοῦ ἐδόθη χατισερίφι νὰ κτισθῇ ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας, ἡ Ἐλπίς, εἰς τὸ Κοντοσκάλι.

Τελευταῖον δὲ τῇ ιδ' τοῦ Μαΐου ἀντάμωσε τὸν ἐπίτροπον καὶ ἀπεχαιρέτησε, καὶ ἐφόρεσαν καὶ τότε δεκαπέντε καβάδια χωρὶς παράταξιν διβανίου, μόνον μὲ λάθος ἔστειλεν ὁ κεχαγιᾶς ἄλογα, ὄντας ἀσύνηθες εἰς τὸ ἀντάμωμα τοῦ ἀχτιναμέ. Ὁ ἐλτζῆς ἐκάθισε κάτω εἰς τὸν σοφᾶν, ἐπάνω εἰς τὸ μιντέρι, εἰς μίαν μαξιλάραν, ὄντας ἀχαμνός. Τὸ δὲ ἀντάμωμα τοῦ διβανίου, ὅταν ἐπαράδωσε τὸ βασιλικὸν γράμμα, ἔγινε κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἐλτζήδων χωρὶς παραλλαγήν.

---

www.dacoromanica.ro

ΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ

ΟΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΑΧΤΙΝΑΜΕ

ΑΥΤΟΛΕΞΕΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑΙ.

Ἀπὸ τῆς μεταδάσεως τοῦ διαλάμποντος ὡς ἡλίου ἐν ἀμφοτέρῳ τῷ κόσμῳ καὶ ὁδηγοῦ καὶ μεσίτου τοῦ προφήτου ἡμῶν Μωχάμεθ Μουσταφᾶ ἔτει 1091-ῳ, ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ γ΄, ἕως εἴκοσιν ἔτη ἔγινε διορία τῆς μεταξὺ εἰρήνης μὲ τοιαῦτες συμφωνίες, νὰ εἶναι ἀνάμεσον σύνορον ὁ Βορυσθένης ποταμὸς καὶ ἡ χώρα ἡ οὖσα εἰς τὸ ἐντεῦθεν μέρος τοῦ ποταμοῦ Βορυσθένους νὰ μείνῃ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς μου ἐξουσίας μόνον. Ἡ Κιοδία πόλις καὶ οἱ παλάγγες τοῦ Βασιλκόδου καὶ τῆς Τριπουλίας καὶ Στάϊκου, ὁποῦ παλαιόθεν ὄντας ὑποκείμενες τῇ πόλει τῆς Κιοδίας, τώρα εἶναι χαλασμένες. Καὶ ὅσοι τόποι εἶναι ὑποκείμενοι τῇ Κιοδίᾳ, μὲ τὰ παλαιὰ σύνορα τῆς πόλεως Κιοδίας, νὰ εἶναι ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ προφημισθέντος τζάρη. Καὶ ἕως τὰ σύνορα τῆς πόλεως Κιοδίας καὶ ἄχρι τῶν Ποτκαλήδων κατὰ ἀμφότερα τὰ μέρη τοῦ Βορυσθένους ποταμοῦ νὰ μὴν οἰκοδομοῦνται κάστρα οὔτε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, οὔτε ἀπὸ τὸ ἄλλο. Καὶ οἱ ὑπήκοοι τῆς Μοσχοβίας, ὅσοι κατοικοῦν ἀπὸ τὸ πέρα μέρος τοῦ Βορυσθένους, ὁπότε θελήσωσι διὰ τὸ ἀρκετὸν τῆς χρείας αὐτῶν νὰ πάρουν ξύλα ἀπὸ τὸ ἐδῶθεν μέρος ἐναντίον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, νὰ μὴ πειράζουνται, οὔτε νὰ ἐνοχλοῦνται. Καὶ οἱ ὑποκείμενοι τῷ βασιλεῖ τῆς Μοσχοβίας ῥαγιάδες, ὁποῦ κατοικοῦν πέραν τοῦ Βορυσθένους ποταμοῦ, ὁπότε πλησιάσωσι νὰ κάμουν μελισσῶνας καὶ νὰ πάρουν ἅλας καὶ νὰ πιάσουν ὀψάρια καὶ νὰ κόψουν χορτάρι εἰς τὸ ἐντεῦθεν μέρος τοῦ Βορυσθένους, ἀφ᾽ οὗ πληρώσωσι τὰ δικαιώματα κατὰ τὸ διατεταγμένον, νὰ μὴν ἐμποδίζωνται ἐναντίον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης καὶ νὰ μὴ πειράζωνται, οὔτε νὰ ἐνοχλοῦνται. Καὶ εἰς τὸν διωρισμένον καιρὸν τῆς εἰρήνης ἀπὸ μέρος τῶν ἐπάρχων καὶ διοικητῶν, τῶν καθεζομένων ἐν τοῖς συνόροις τῆς ὑψίστης μου βασιλείας, καὶ ὅλως ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ τάγματα καὶ ἀπὸ τὸν χάνην τοῦ Κριμίου καὶ ἀπὸ Ταταρικα φουσᾶτα καὶ ἀπὸ τὰ ἔθνη τῶν Ταταρων τὰ ὑποτασσόμενα αὐτοῖς, νὰ μὴ γίνωνται ἔχθρες καὶ καταδρομές· ἀλλ᾽ οὔτε κατ᾽ οὐδένα τρόπον νὰ γίνεται ἐπιχείρησις βλάβης ἔξω τῆς εἰρήνης πρὸς τοὺς ὑπηκόους καὶ εἰς τοὺς τόπους τοὺς ὄντας ὑποκάτω τῆς ἐξουσίας τοῦ βασιλέως Μοσχόδου. Καὶ τὰ ἄρθρα ὅσα γράφονται εἰς τοῦτο τὸ εὐαγὲς τῆς συμφωνίας ἔγγραφον, τὸ κεχαρισμένον ἀπὸ τὸ εὐαγέστατον καὶ γαληνότητος ἀνάμεστον μέρος μου, ἄχρι τῆς ἀποπληρώσεως τῆς διορίας τῆς εἰρήνης σῳζόμενον καὶ διατηρούμενον χωρὶς πλησμονῆς καὶ ἐλλείψεως, νὰ εἶναι περιεσκεμμένον. Καὶ αἱ συμφωνίες καὶ οἱ δεσμοὶ καὶ τὰ ἄρθρα, εἴτι καὶ ἂν εἶναι, ὅσα ἐσυνδέθησαν ἀναμεταξὺ μετὰ τοῦ προφημισθέντος τζάρη εἰς τὸ ἔγγραφον τῶν συμφωνιῶν, ὁποῦ ἐδόθησαν ἀπὸ μέρος τοῦ χάνη τοῦ Κριμίου μετὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς μου θελήσεως, τῆς κατὰ ἀνάγκην χορηγούσης εὐδαιμονίαν, νὰ εἶναι διακρατούμενα μὲ περίβλεψιν καὶ μὲ περίσκεψιν ἀναμεταξὺ αὐτῶν· καὶ εἰς τὸ μετέπειτα εἴ τις ἄλλος λάχῃ νὰ κατασταθῇ χάνης τοῦ Κριμίου νὰ μὴν ἀναιρέσῃ· καὶ ἢ εἰς τὸν διωρισμένον καιρὸν τῆς εἰρήνης τύχῃ νὰ γένῃ μετὰ τοῦ μέρους τοῦ Κριμίου διά τινα πρόφασιν φιλονεικία καὶ ἔρις ἀναμεταξύ, διὰ πρέσδεως γενομένης ἐξετάσεως καὶ γνωσθείσης τῆς ἀληθείας, νὰ ἐμποδίζηται καὶ νὰ ἀναιρῆται· καὶ νὰ μὴ συγχύζεται ἡ εἰρήνη διὰ φιλονεικίαν συμ-

www.dacoromanica.ro

βαίνουσαν εἰς τὰ σύνορα, οὔτε νὰ γένῃ ἀρχὴ ἔχθρας καὶ μάχης. Καὶ εἰ πρὸ τῆς πληρώσεως τοῦ διωρισμένου καιροῦ τῆς εἰρήνης ἕνα δύο χρόνους ἤθελε γένῃ αἴτησις καὶ παρακάλεσις ἀπὸ μέρος τοῦ βασιλέως τῆς Μοσχοβίας διὰ τὴν ἀνάνευσιν τῆς εἰρήνης κατὰ τὸν τρόπον ὁποῦ νὰ εἶναι ἐπωφελὴς καὶ εἰς τὰ δύο μέρη, νὰ γίνεται στέρξις ἀπὸ μέρος τῆς ὑψίστης μου βασιλείας. Καὶ χωρὶς βίαν πρὸς τοὺς ὑπηκόους ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ὅσοι θελήσουν οἰκειοθελῶς περνῶντες εἰς τὸ ἐδῶθεν μέρος τοῦ Βορυσθένους νὰ κατοικήσουν, καὶ ὅσοι θελήσουν ἀπὸ ἐδῶθεν νὰ περάσουν εἰς τὸ πέρα μέρος, νὰ μὴν τοὺς ἐμποδίζῃ τινάς. Καὶ ὅσοι κατὰ καιρὸν τοῦ πολέμου ἔγιναν σκλάβοι ἀπὸ τὰ δύο μέρη κατὰ τὴν ἔκπαλαι συνήθειαν, νὰ ἀλλάσσωνται. Καὶ ὅσοι ἱερωμένοι ἢ λαϊκοί, κατοικοῦντες εἰς τὴν Μοσχοβίαν, θελήσουν νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ προσκυνήσουν καὶ νὰ ἐπισκεφθοῦν κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν, ὅταν ἔλθουν εἰς τὰ σύνορα, νὰ τοὺς δίδεται ὁ διατεταγμένος ὁρισμὸς καθ' ὁδὸν ἀσφαλείας, καὶ οὐδένας νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλήσῃ, ἢ νὰ τοὺς πειράξῃ, ἢ νὰ τοὺς κατατρέξῃ ἐναντίον τοῦ συνήθους. Τὸ λοιπὸν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς εὐλογημένης μου βασιλείας καὶ τοῦ διηνεκοῦς μου κράτους κατὰ τὰς συμφωνίας καὶ τὰς συνθήκας καὶ ἄρθρα, ὁποῦ γράφονται καὶ σαφηνίζουνται καὶ διηγοῦνται καὶ ἐξηγοῦνται ἀνωτέρω, νὰ ἐνεργοῦνται καὶ τὰ χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης νὰ σῴζωνται καθὼς πρέπει ἀναπληρούμενα καὶ τελειούμενα. Καὶ ὥστε ὁποῦ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ προφημισθέντος βασιλέως καὶ τῶν χατμάνων αὐτοῦ καὶ τῶν τοπάρχων αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων νὰ μὴ φανερωθῇ διάθεσις καὶ ἔργον ἐναντίον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, ὁποῦ νὰ κατεβάζῃ ἐξ ἀνάγκης σύγχυσιν τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν συμβιβασμῶν, καὶ νὰ φέρῃ παραδρομὴν τῶν συμφωνιῶν καὶ τῶν ὅρκων· καὶ ὥστε ὁποῦ νὰ διατηροῦν τὰ δίκαια τῆς φιλίας καὶ εἰρήνης, καθὼς πρέπει. Καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς αὐθεντίας μου, τῆς οὔσης κέντρον εὐσταθείας, μὲ φοβεροὺς καὶ ἰσχυροὺς ὅρκους κάμνω ὅρκον, μὰ τὸ εἶναι καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν τοῦ τροφέως, τοῦ πλάστου τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ, οὗ τὸ ὕψος ὑπερυψοῦται, καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς εὐρυχωρίας τῶν πολυπληθῶν θαυμάτων τοῦ Μωχάμεθ Μουσταφᾶ (ὃν εὐλογοῖτο Κύριος ὁ ἐν ὑψίστοις), νὰ μὴ γένῃ ἀπὸ μέρος μου παραλλαγὴ καὶ παραδρομή, οὔτε πολύ, οὔτε ὀλίγον, εἰς κανένα πρᾶγμα ἀπὸ τὰ ἄρθρα, ὁποῦ ἀναμεταξὺ ἐσυνδέθησαν. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς πολυχρονίου μου βασιλείας καὶ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ διηνεκοῦς μου κράτους νὰ εἶναι βεβαιωμένες καὶ σταθερωμένες οἱ συμφωνίες καὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῆς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, τῆς χορηγούσης ἐλευθερίαν· καὶ νὰ εἶναι μόνιμος καὶ κυρωμένη ἡ διαλλαγὴ καὶ ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης, καὶ διαπαντὸς καὶ καθόλου οἱ ῥαγιάδες καὶ οἱ ὑποκείμενοι τῶν τόπων ἐκείνων εἰς τὴν σκιὰν τῆς εὐτυχοῦς μου συμπαθείας καὶ εὐμενείας καὶ εἰς τὴν πλατυτάτην σκιὰν τῆς σκέπης μου, νὰ εἶναι ἥσυχοι καὶ ἀτάραχοι καὶ πανευφρόσυνοι.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

B'.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΡΙΚΗ

ΤΩΝ

ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ Τῼ ΡΗΓΙ ΣΒΕΚῼ ΚΑΡΟΛῼ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝ Τῼ ΠΡΟΥΤῼ ΑΠΟΤΕΛΕΙΩΣΙΝ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
ΤΩΝ ΟΘΩΜΑΝΩΝ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΜΟΣΧΩΝ,
ΔΙΑΤΡΙΒΟΝΤΙ ΕΤΙ ΕΝ ΜΠΕΝΤΕΡΙῼ.

ΥΠΟ

ΑΦΕΝΤΟΥΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΟΥ

ΚΛΟΥΤΖΑΡΗ ΕΝ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙᾼ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΙΣΤΟΡΙΑ

μερικὴ μέν, ἀξιόλογος δέ, περιέχουσα ἐν συνόψει τὰ συμβάντα τῷ ῥηγὶ Σβέκῳ ὀνόματι Καρόλῳ μετὰ τὴν ἐν τῷ Προύτῳ ἀποτελείωσιν τῆς ἀγάπης τῶν Ὀθωμανῶν μετὰ τῶν Μόσχων, διατρίβοντι ἔτι ἐν Μπεντερίῳ καὶ μὴ βουλομένῳ διὰ τῆς βρηθείας καὶ δυνάμεως τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους ἀποδημῆσαι εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπικράτειαν διὰ Λεχίας· τάς τε παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ καιροὺς πεμφθείσας ἐπιστολὰς τῷ ῥηγὶ Σβέκῳ καὶ τῷ ἐκεῖσε σερασκέρῃ Ἰσμαὴλ-πασᾷ καὶ Δοβλὲτ-Γκεράϊ χάνῃ, καὶ τὰς παρ' ἐκείνων τῷ βασιλεῖ τῶν Ὀθωμανῶν ἐγκαίρους καὶ ἀμοιβαίας ἀνταποκρίσεις καὶ χρειώδεις εἰδήσεις, καὶ ὅσ' ἄλλα ἐμεσολάβησαν σημειώσεως ἄξια, ὁ ἐρχομὸς δηλαδὴ τοῦ Μοσχικοῦ στρατεύματος εἰς τὸν Προῦτον, ὁ συγκροτηθεὶς ἑκατέρωθεν πόλεμος, ἡ ποσότης ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων τοῦ τε Ὀθωμανικοῦ καὶ Μοσχικοῦ, ἡ γεγονυῖα φθορὰ τῶν Μοσχόβων, καὶ τελευταῖον ἡ μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν εἰρηνοποίησις καὶ αἱ συνθῆκαι αὐτῶν, καθὼς ἐν τῷ παρόντι φαίνονται· συγγραφεῖσα μετ' αὐτόπτου καὶ αὐτουργοῦ, ἐπιμελείας καὶ εἰς διασκεμμένην τάξιν τεθεῖσα παρ' Ἀφεντούλη κλουτζάρη ἀπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Καταστένου χωρίου Θεραπεία καλουμένου, ὄντος αὐτοῦ τηνικαῦτα ἐν Μπεντερίῳ καπῆ-κεχαγιᾶ τοῦ φιλοχρίστου αὐθέντου Οὐγγροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασαράβα βοεβόδα Μπραγκοβάνου παρὰ τῷ ῥηθέντι σερασκέρῃ Ἰσμαὴλ-πασᾷ.

Ἐν ἔτει ,αψιβ-ῳ Μαΐου κα'.

www.dacoromanica.ro

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Φανερὸν εἶναι εἰς πάντας τοὺς νοῦν ἔχοντας ἀνθρώπους, ὅτι ἂν καλὰ καὶ μὲ ἄλλας μαθήσεις καὶ ἐπιστήμας ὁ ἄνθρωπος εἰς τελείωσιν ἔρχεται γνώσεως, ὅμως οἴδασιν οἱ πάντες ὅτι δὲν στολίζεται μὲ ἄλλο τι περισσότερον ὁ πολιτικὴν ἔχων διαγωγήν, παρὰ μὲ τὴν συνεχῆ μελέτην καὶ καθημερινὴν μετὰ προσοχῆς ἀνάγνωσιν τῶν διαφόρων ἱστοριῶν. Ὅθεν καὶ πάντες οἱ σοφοί, τόσον τῶν Ἑλλήνων, ὅσον καὶ τοῦ ἡμετέρου ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ πληρώματος, γνωρίζοντες τὸ ἐκ τῆς ἱστορίας μέγα ὄφελος, μὲ τὰς διαφόρους ὀνομασίας σεμνύνουσι καὶ γεραίρουσιν αὐτήν, τὸ κάλλιστον πρᾶγμα καὶ ὄνομα. Καὶ ὁ μὲν τὴν ὀνομάζει φρονήσεως διδάσκαλον καὶ ἀρχαίων πραγμάτων μηνυτήν. Καὶ μάλα εἰκότως, ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτης διδασκόμεθα τὰ προγεγονότα, δι' ὧν καὶ τὰ μέλλοντα εἰκάζομεν· ὁ δὲ κληρονομίαν αἰώνιον, ἐπειδὴ καὶ πάντοτε γεννᾷ ἀρίστους καρποὺς τῆς γνώσεως εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ δὲ λοιποὶ σοφοὶ καὶ διδάσκαλοι κοινῶς ἔμψυχον ζωγραφίαν ταύτην ὠνόμασαν, ὡσὰν ὁποῦ ζωντανὰ καὶ ἐπ' ὄψιν τὰ πρότερον γεγονότα παρίστησιν. Εἰς αὐτὰς γὰρ τὰς ἱστορίας ἀκόπως εὑρίσκομεν ὅλα ἐκεῖνα ὁποῦ ἄλλοι μὲ κόπον πολὺν ἐσύναξαν, καὶ μανθάνομεν τὰς ἀρετὰς τῶν ἐναρέτων, τὰς αἰσχρουργίας τῶν φαυλοβίων, τὰς διαφόρους μεταβολὰς πάντων τῶν πραγμάτων, τὸ ἀβέβαιον πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ τὰ τέλη τῶν καλῶν καὶ κακῶν πράξεων. Ἐπειδὴ λοιπὸν μὲ τοιαῦτα παμπληθῆ ἐγκώμια ἡ ἱστορία παρὰ σοφῶν καὶ ἁγίων ἀνδρῶν μεγαλύνεται καὶ δοξάζεται, ἐπαρακινήθην καὶ ἐγὼ νὰ συγγράφω μικράν τινα ἱστορίαν πραγμάτων, ὁποῦ ἐσυνέβησαν, ὄντας εἰς Μπεντέριον ἀπεσταλμένος καπῆ-κεχαγιᾶς παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ φιλοχρίστου αὐθέντου μου κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασαράβα βοεβόδα, ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ περιφανεστάτου σερασκέρη Ἰσμαήλ-πασα, κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν δωδέκατον νῦν ἔτος ἐν μηνὶ Μαΐῳ, ἄχρι τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ δεκάτου τρίτου· καθ' ὃν καιρὸν ἔτυχε νὰ εἶμαι αὐτόπτης τῶν κατὰ μέρος συμβεβηκότων τῷ Σβέκῳ ῥηγί, ὀνομαζομένῳ Καρόλῳ, διατρίβοντι ἐν Μπεντερίῳ.

Ὅθεν δὲν ἔκρινα εὔλογον ἀπεριέργως νὰ ἀποσιωπήσω τὰ ὅσα εἶδα ὀφθαλμοφανῶς καὶ ὠσὶν ἤκουσα, ἀλλ' ἠναγκάσθην νὰ σημειώσω φιλαλήθως τὴν παροῦσαν σύντομον μὲν κατὰ ποσὸν καὶ μερικήν, πλατυτάτην δὲ κατὰ τὸ ποιὸν ἱστορίαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἁπλουστάτην διήγησιν χάριν τῶν φιλαναγνωστῶν, ἐπειδὴ περιέχει τὰς παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ καιροὺς πεμφθείσας ἐπιστολὰς τῷ τε ῥηγὶ Σβέκῳ καὶ τῷ ἐκεῖσε διαληφθέντι σερασκέρῃ Ἰσμαὴλ-πασᾷ, καὶ Σκυθάρχῃ Ντοβλὲτ-Γκεράϊ, τάς τε παρ' αὐτῶν τῷ βασιλεῖ τῶν Ὀθωμανῶν ἐγκαίρους καὶ ἀμοιβαίας ἀνταποκρίσεις καὶ χρειώδεις εἰδήσεις, καί τινα ἕτερα μεσολαβήσαντα σημειώσεως ἄξια.

Δέξασθε οὖν, ὦ φιλαναγνῶσται, τὸ παραμικρόν μου ἐτοῦτο φιλοπόνημα εὐγνωμόνως εἰς σημεῖον τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐδιαθέτου μου προαιρέσεως, καὶ εἶμαι βέβαιος, πῶς δὲν θέλει σᾶς φανῆ οὔτε ἀηδές, οὔτε ἐπαχθὲς (πᾶν γὰρ σπάνιον τίμιον), ἐγὼ δέ φημι καὶ ἥδιστον.

Ἔῤῥωστε ἐν Κυρίῳ.

www.dacoromanica.ro

Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα παρὰ τοῦ Πέτρου τζάρη τῆς Μοσχοβίας τῷ βασιλεῖ τῶν Τουρκῶν, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν πόλεμον, ὁποῦ ἀπεφάσισαν οἱ Τοῦρκοι κατ᾿ αὐτοῦ· τὴν ὁποίαν πιάνοντάς την οἱ Σφέκοι τὴν ἔφεραν εἰς τὸ Μπεντέρι. ͵αψια΄, Φεβρουαρίου ς΄.

Μετὰ τοὺς συνειθισμένους τίτλους καὶ χαιρετισμούς:

Δηλοποιεῖται, ὅτι ἂν καλὰ καὶ εἰς τὰς δύο μας ἐπιστολάς, ὁποῦ σᾶς εἴχαμεν στείλῃ πέρυσιν ἀπὸ ἔτους 1710, ἡ μία γεγραμμένη Ἰουλίου 7 καὶ ἡ ἄλλη Ὀκτωβρίου 18, νὰ ἐφανερώσαμεν τὴν γνώμην μας, ἤγουν διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφεκίας καὶ τῶν αὐτοῦ ἀκολούθων Καζάκων καὶ τοῦ βοεβόδα Κιόβσκη καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστατῶν τοῦ συμμάχου μας Αὐγούστου τοῦ ῥηγός, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς τὸν τόπον σας, πῶς ἀνίσως καὶ θέλετε ὁ ῥῆγας τῆς Σφεκίας ἂς ἔβγῃ ἀπὸ τὸν τόπον σας, καὶ χωρὶς νὰ χαλασθῇ ἡ ἀγάπη μας ἂς περάσῃ ἀπὸ ὅπου θέλει, καὶ ἂς ὑπάγῃ εἰς τὸν τόπον του· εἰ δὲ καὶ θέλετε, νὰ τὸν περάσετε διὰ τῆς Λεχίας. Καὶ τώρα ὁ σκοπός μας αὐτὸς εἶναι, ὅτι μὲ τρεῖς χιλιάδες ἀνθρώπους νὰ περάσῃ, μακάρι καὶ ἀπὸ τὴν μέσην τοῦ φουσάτου μας. Ἀκόμι ἐγράψαμεν τὸν ἀποκρισιάρην μας, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν εὐτυχῆ σας πόρταν, καὶ ἐπροστάξαμεν νὰ ἀναφέρῃ τῇ Ὀθωμανικῇ βασιλείᾳ, ὅτι ὁ ῥῆγας τῆς Σφεκίας νὰ περάσῃ καὶ μὲ πέντε χιλιάδες στράτευμα διὰ τῆς Λεχίας καὶ ἡμεῖς νὰ μεσιτεύσωμεν εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Λεχίας καὶ εἰς τὸν Αὔγουστον, νῦν ῥῆγα τῆς Λεχίας, νὰ τὸν δώσῃ ἄδειαν. Ὅμως ἂν ἐσεῖς θέλετε στείλῃ τὸν ῥηθέντα ῥῆγα μὲ περισσότερον στράτευμα, παρὰ ὁποῦ εἴπαμεν, σημεῖον εἶναι τόσον εἰς ἡμᾶς, ὅσον καὶ εἰς τὸν σύμμαχόν μας Αὔγουστον, πῶς χαλνᾶτε τὴν ἀγάπην ὁποῦ ἔχετε μὲ τοῦ λόγου μας· διὰ τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν συμμαχίαν, ὁποῦ ἔχομεν ἡμεῖς μὲ τὸν Αὔγουστον περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν ἀλλέως, παρὰ νὰ τοῦ δώσωμεν στράτευμα εἰς βοήθειάν του. Ἡμεῖς εἴμεθα ἀθῶοι τοῦ κρίματος, ὅτι δὲν θέλομεν μὲ κανένα τρόπον νὰ χαλάσωμεν τὴν ἀγάπην, ὁποῦ μὲ λόγου σας ἐστηρίξαμεν, ἀλλὰ πιστῶς τὴν φυλάττομεν. Καὶ ἂν ἐτοῦτο τὸ ἔργον προξενήσῃ αἱματοχυσίαν ἐκείνων ὁποῦ εἶναι αἰτία εἰς τὸ νὰ χαλασθῇ ἡ ἀγάπη, νὰ τὸ εὕρουν ἀπὸ τὸν Θεόν. Διὰ νὰ περάσῃ ὁ ῥῆγας τῆς Σφεκίας εἶναι καὶ ἄλλος δρόμος· ὅμως τοῦτο ὁποῦ ἐξάπαντος γυρεύει, νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν Λεχίαν, εἶναι διὰ νὰ προξενήσῃ φιλονεικίαν. Πλὴν ἀπόκρισις εἰς ἐκεῖνες τὲς ἐπιστολές μας δὲν μᾶς ἦλθε, μήτε ὁ ἀποκρισιάρης μας μᾶς ἐδήλωσεν ἂν τὲς ἔλαβε καὶ ἂν σᾶς τὲς ἔδωσεν· ὅμως ἀλλαχόθεν ἀκούομεν, πῶς ὁ ῥηθεὶς ἀποκρισιάρης μας νὰ εἶναι φυλακωμένος καὶ νὰ ἐδόθησαν προσταγὲς εἰς τὸ νὰ συναχθοῦν στρατεύματά σας εἰς τὰ σύνορα, καὶ νὰ ἐπροστάχθησαν οἱ Τάταροι νὰ ἑτοιμασθῶσιν εἰς πόλεμον, καὶ πῶς θέλετε νὰ στέλλετε τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας μὲ πολὺ στράτευμα διὰ τῆς Λεχίας, καὶ πῶς μᾶς καλεῖτε εἰς πόλεμον. Διὰ τοῦτο ἐφάνηκεν ἀναγκαῖον νὰ γράψωμεν καὶ νὰ στέλλωμεν καὶ ταύτην τὴν βολὰν τὴν παροῦσάν μας ἐπιστολήν, καὶ θέλομεν νὰ μᾶς ἀποκριθῆτε τόσον εἰς τὲς πρῶτες, ὅσον καὶ εἰς τούτην· θέλετε νὰ κρατήσετε τὴν ἀγάπην, ὁποῦ μεθ᾿ ὅρκου ἐστηρίξετε ἐπέρυσιν, ἢ χωρὶς αἰτίαν τὴν χαλνᾶτε; διὰ νὰ τὸ ἠξεύρωμεν. Εἰ δὲ καὶ δὲν μᾶς ἀποκριθῆτε καὶ ἀκούσωμεν πῶς ὅλον συνάζετε φουσᾶτα καὶ ἀναγκαῖα πολεμικά, καὶ θέλετε νὰ περάσετε τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας στανικῶς διὰ τῆς Λεχίας, καταλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς πῶς ἐχαλάσετε τὴν ἀγάπην, καὶ ἐξ ἀνάγκης, διὰ νὰ μὴν εὑρεθοῦμεν ἀμέριμνοι, ἐπικαλούμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀσφάλειάν μας, παντοίῳ τρόπῳ ἐπιμελούμεθα καὶ ἡμεῖς πρὸς ἑτοιμασίαν, καὶ μάλιστα ἐπαραγγείλαμεν τὰ στρατεύματά μας, ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὰ σύνορά σας, νὰ πλησιάσουν εἰς τὰ σύνορα. Καὶ ἂν ἐκεῖ γίνῃ αἱματοχυσία, θέλομεν εἶσθαι συμπαθημένοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ κόσμου, ὅτι τοῦτο κά-

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

μινομεν ἐξ ἀνάγκης καὶ ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει, πῶς δὲν εἴχαμεν κανένα σκοπὸν νὰ χαλάσωμεν τὴν ἀγάπην, μάλιστα κατὰ τὰς συνθήκας μας καὶ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὴν φυλάττομεν.

Ἐλπίζομεν δὲ εἰς τὸν Θεόν, πῶς ὅσοι δὲν φυλάττουν τὰς συνθήκας, νὰ μὴν εὐτυχήσουν.

Λοιπὸν καὶ τούτην τὴν βολὰν ἀπαντυχαίνομεν ἀπόκρισιν. Ὅμως ἂν ἀργοπορῇ πολύ, γνωρίζομεν φανερά, πῶς ἐχαλάσετε τὴν ἀγάπην. Ἀλλὰ ἂν μᾶς ἀποκριθῆτε, καθὼς ἐπιζητοῦν αἱ συνθῆκαί σας, καὶ στείλετε τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας μὲ εὔμορφον τρόπον καὶ ἐβγάλετε τὴν ὑποψίαν ἀπὸ πάνω μας, τὸ στράτευμά μας ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ σύνορά σας δὲν θέλει φερθῇ ἐχθρωδῶς· διότι ἡ αἰτία ὁποῦ στέκει τὸ στράτευμά μας εἰς τὰ σύνορα, δὲν ἦτον δι' ἄλλο, παρὰ μὲ τὸ νὰ ἐφοβούμεσθεν ἀπὸ τοῦτο. Ὅμως τώρα ὡσὰν μᾶς βεβαιώσετε, τραβοῦμεν καὶ ἡμεῖς τὸ στράτευμά μας καὶ θέλομεν φυλάξῃ τὴν φιλίαν ἐπὶ πολύ. Ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ ͵αψια', Ἰανουαρ. ς', καὶ τῆς βασιλείας μας κθ-ος χρόνος. Ἐγράφη δὲ ἐν τῷ Πετρομπούρ.

Ὁ πόλεμος ὁποῦ ἔγινεν εἰς τὸν Προῦτον διὰ τὰ ὅσα ἐσυνέβησαν μεταξὺ τοῦ Πέτρου βασιλέως τῆς Μοσχοβίας καὶ Μπαλτατζῆ Μεχμὲτ-πασᾶ βεζίρη, ἕως ἔκαμαν τὴν ἀγάπην κατὰ τὸ ͵αψια' ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ.

Μαΐου λ' ἐπέρασε τὸν Ἴστρον ὁ φὲλτ-μαρσὰλ γενεράλης Σερεμέτης ἀπὸ ἕνα παζαράκι ὀνόματι Ῥάσκοβον, καὶ περνῶντας ἔστειλεν εἰς τὸ Γιάσι τὸν μπραγατῆρον Κροποτόβην διὰ τὸ δέξιμον τοῦ Δημητράσκου βοεβόδα τῆς Μολδοβλαχίας.

Ἰουνίου γ' ὁ ῥηθεὶς αὐθέντης τῆς Μολδαβίας ἐδόθη εἰς τὸ στράτευμα τοῦ τζάρου.

Ἰουνίου ς' ἦλθε μὲ ὅλους τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀντάμωσε τὸν Σερεμέτην φὲλτ-μαρσὰλ-γενεράλην.

Ἰουνίου ιη' ἔφθασεν ἡ πεζοῦρα τοῦ τζάρη εἰς τὸν Ἴστρον ὑπὸ τὴν Σορόκαν, καὶ τῇ δεκάτῃ ἐνάτῃ ἐπέρασε τὸν Ἴστρον, πλὴν ὁ γενερὰλ-μαϊορρεσὲβ ἔμεινεν ἀπὸ τὴν πέραν τοῦ Ἴστρου διὰ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ πριβγιάντου, ἤγουν τοῦ ζαχερέ.

Ἰουνίου κγ' ἦλθε καὶ ἐπλησίασεν ἡ πεζοῦρα πρὸς τὸ Γιάσι πλησίον τῆς καβάλλας ὡς μίλια ἕξι, ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον καὶ ὁ Σερεμέτης φὲλτ-μαρσὰλ-γενεράλης καὶ ἄλλοι γενεραλέοι μὲ τὰ στρατεύματά τους

Ἰουνίου κε' ἦλθεν ὁ αὐθέντης τῆς Μολδαβίας καὶ ὑπὸ τῶν Βλαχῶν πεμφθεὶς Γεώργιος Καστριώτης, πρώην μέγας κόμισος· οἱ ὁποῖοι ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα προβλήματα εἶπαν καὶ τοῦτο, πῶς ὁ βεζίρης νὰ ἐπρόσταξε τὸν πατριάρχην τῆς Ἱερουσαλήμ, νὰ γένῃ εἴδησις τῷ αὐθέντῃ τῆς Οὐγγροβλαχίας νὰ στέλλῃ πρὸς τοὺς Μοσχόβους λόγια τῆς εἰρήνης, οἱ δὲ Μοσχόβοι μὴ πιστεύοντες δὲν τὸ ἐδέχθηκαν, διὰ νὰ μὴ δοθῇ καρδία τοῦ ἐχθροῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἔγινε συμβούλιον περὶ τοῦ στρατοῦ, πῶς καὶ μὲ τί τρόπον θέλουν βαδίσῃ παραμπρὸς κατὰ τῶν ἐχθρῶν των, μάλιστα καὶ διὰ τὸν ζαχερέν, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνος ὁ τόπος ἦτον λεηλατισμένος καὶ δὲν εὑρίσκουνταν ἀρκετὸς ζαχερές· καὶ διὰ τοῦτο ἐβάλθησαν τὰ στρατεύματα εἰς τὸ Γιάσι, νὰ σταθοῦν νὰ κάμουν χαντάκια.

Εἰς αὐτὲς τὲς ἡμέρες τοῦ ἦλθεν εἴδησις ἀπὸ τὸν αὐθέντη τῆς Μολδαβίας καὶ ἀπὸ ἄλλους ἄρχοντας ἐντοπίους, πῶς οἱ Τοῦρκοι ἀκόμι δὲν ἐπέρασαν τὸν Δούναβιν καὶ πῶς θέλουν ἀργήσῃ νὰ περάσουν, διὰ νὰ βιασθοῦν τὰ τῶν Μοσχόβων στρατεύματα νὰ προφθάσουν τὸν ἐχθρόν τους ἀπέραστον καὶ νὰ πιάσουν καὶ τὸν ζαχερέν, ὁποῦ ἐσυνάχθη εἰς τὸν Δούναβιν ἀπὸ τὴν Βλαχίαν καὶ ἀλλαχόθεν, περὶ τούτου ἀναγκάζοντας καὶ ὁ Θωμᾶς ὁ Καντακουζηνός, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν. Καὶ εἰς αὐτὸ ἔκλιναν ὅλοι νὰ γίνεται τοιουτοτρόπως, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα τοὺς ἦλθεν ἄλλη εἴδησις, τὸ πῶς οἱ Τοῦρκοι ἐπέρασαν τὸν Δούναβιν. Ἐρχομένη δὲ ἡ αὐτὴ εἴδησις ἔκαμαν συμβούλιον ἀλλεοτρόπως, ὅτι νὰ βαλθῇ τὸ στράτευμά τους εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ Προύτου, πρὸς τὸ μέρος τοῦ Φαλτζίου, ὁποῦ εἶναι τόπος δυνατὸς μὲ λίμνες, καὶ νὰ μείνῃ τὸ ποτάμι τοῦ Προύτου ἐν τῷ μεταξὺ τῶν δύο στρατευμάτων Μοσχόβου καὶ Τούρκου, ὁποῦ μὲ πολλὴν ἀνάγκην ἢ παντελῶς θέλει δυνηθῇ ὁ ἐχθρὸς νὰ πλησιάσῃ, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς

τὸν λόγκον εἰς ἀπόκρυφα ῥεύματα ἐδιωρίσθη ἡ μισὴ καβάλλα μὲ τὸν Ῥὲν γενεράλην, διὰ νὰ συνάξῃ τὸν ζαχερὲν εἰς τὸ Γαλάτζι καὶ νὰ κάμῃ χαντάκια εἰς ἀποτροπὴν τῶν ἐχθρῶν, καὶ οὕτως ἐμίσευσε. Ξεμακρύνοντας δὲ ἕως τὴν ἑβδόμην τοῦ Ἰουλίου, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸ βράδυ τοὺς ἦλθεν ἀνέλπιστος εἴδησις ἀπὸ τὸν Γιάννωσιν γενεράλην (ὁ ὁποῖος μὲ τὴν καβάλλαν εἶχεν ὑπάγῃ ἐμπρὸς τῆς πεζούρας ὡς δύο μίλια), πῶς οἱ Τοῦρκοι ἔκαμαν γεφύρι ἐπάνω εἰς τὸν Προῦτον καὶ ἄρχισαν καὶ περνοῦν, καὶ μάλιστα ἐπολέμησε καὶ μὲ τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς ἐδίωξεν ὀλίγον· ἀλλὰ πληθύνοντας οἱ Τοῦρκοι, καὶ αὐτὸς ὁ Γιάννωσις ὄντας μόνον μὲ 8000 στράτευμα καβάλας, ἄρχισε καὶ ἐτραβοῦνταν ὀπίσω ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὴν πεζοῦραν.

Τῇ δὲ η' Ἰουλίου ἔγινεν ἕνας μέγας πόλεμος μετὰ τῶν Τουρκῶν, καὶ ἂν μὲ μεγάλην στενοχωρίαν ἔγινεν ὁ αὐτὸς πόλεμος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ἦτον βαρεμένοι οἱ Τοῦρκοι· καὶ ἂν δὲν ἦτο τὸ στράτευμα τῶν Μοσχόβων διαμεμοιρασμένον, ἤθελαν νικήσῃ τοὺς Τούρκους. Βλέποντας δὲ ὁ Τοῦρκος, πῶς δὲν ὠφελᾶτο μὲ τὰ ἅρματά του, τὴν αὐτὴν νύκτα ἐχώρισε τὴν πεζοῦράν του καὶ μὲ χαντάκια κάμνοντας τὴν ἐκίνησε πρὸς τὰ φυλακτήρια τῶν Μοσχόβων καὶ τοὺς ἔκαμαν μεγάλον ἐμπόδιον.

Τῇ δὲ ι' τοῦ Ἰουλίου μέγας πόλεμος ἔγινε καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη διὰ πυρός, δηλαδὴ μὲ λουμπάρδες, καὶ μετὰ τὸν πόλεμον ἔγινεν ἄλλο συμβούλιον περὶ τοῦ στρατοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρθησαν καὶ ἐκεῖνα τὰ φανερωθέντα παρὰ τοῦ Καστριώτου, δηλαδὴ περὶ ἀγάπης μετὰ τῶν Τουρκῶν.

Ἐδόθη δὲ προσταγὴ εἰς τὸ στράτευμα τῶν Μοσχόβων, ἀπὸ τὰ ὅσα βαρέα εἴδη ὁποῦ ἔχουν, ἄλλα νὰ ῥίξουν καὶ ἄλλα νὰ παραχώσουν, διὰ νὰ ἐλαφρωθοῦν μερικόν, ὁποῦ ἂν δὲν στέρξουν οἱ Τοῦρκοι τὴν ἀγάπην νὰ εἶναι ἐλαφροὶ εἰς τὸ νὰ τραβιχθοῦν ὀπίσω, ὅτι ὄντας τὰ ἄλογα τῶν Μοσχόβων λεγνὰ καὶ ἡ δύναμις τῶν Τουρκῶν μεγάλη, δὲν ἐδύνουνταν νὰ πηγαίνουν ἐμπρός.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν πρὸς τὸ γεῦμα ἔπεμψεν ὁ βεζίρης γραφὴν εἰς τὸν Σερεμέτην φέλτμαρσάλ-γενεράλην, γράφοντας πῶς ποθεῖ διὰ ἀγάπην καὶ πῶς νὰ στέλλουν οἱ Μοσκόβοι ἄνθρωπόν τους νὰ συνομιλήσουν. Καὶ εὐθὺς ἔστειλεν ὁ τζάρης τὸν καντζελλάρην μπαρὸν Σαφιρόβην, ὁ ὁποῖος ἐσυμφώνησε μὲ τὸν βεζίρην περὶ ἀγάπης, τὸ πῶς οἱ Μοσκόβοι νὰ ἀδειάσουν τὰ ὅσα κάστρη εἶχον παρμένα πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἀζακίου ἀπὸ τοὺς Τούρκους εἰς 32 ἡμέρας, τὰ δὲ νέα, ὅσα ἐφτείασαν ἐκεῖ οἱ Μοσκόβοι, νὰ τὰ χαλάσουν τελείως· ὁμοίως καὶ οἱ Τοῦρκοι νὰ μὴν ἀνακατωθοῦν εἰς τὰ τῶν Μοσχόβων ἔργα, ὁποῦ ἔχουν νὰ κάμουν μὲ τὸν Σφέκον, καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν νὰ τὸν διώξουν ἀπὸ τὸ στράτευμα τῶν Τουρκῶν, ὁποῦ εὑρίσκουνταν καὶ ἀπὸ τὸν τόπον τους.

Ἰουλίου 25-ῃ ἔφθασεν εἴδησις ἀπὸ τὸν Ῥὲν γενεράλην, πῶς ἐπῆρε τὸ κάστρον τῆς Μπραΐλας, τὸ ὁποῖον ὡς κακὸν μήνυμα πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐβάλθη. Ἔγραψε δὲ ὁ τζάρης εἰς τὸν Ῥὲν γενεράλην νὰ ἐμποδίσῃ τὰ πολεμικὰ καὶ βασιλικὰ ἅρματα, καὶ νὰ ἀφήσῃ τὸ κάστρον.

Ἐπιστολή, ἣν ἔπεμψεν ὁ Ῥὲν γενεράλης τῷ τζάρῃ.

Κατὰ πάντα μοι ἐλεῆμον αὐθέντα, τὴν προσταγὴν τῆς βασιλείας σου ἐν τῇ Μπραΐλᾳ ἔλαβον, καὶ περὶ τῆς ἀγάπης μετὰ τῶν Τουρκῶν ὁποῦ ἔγινεν εἰς τὸν Προῦτον τῇ ιβ' τοῦ Ἰουλίου εἶδα, καὶ ἐν τῷ ἅμα κατὰ τὴν προσταγήν της ἐκράτησα τὰ βασιλικὰ ἅρματα. Πρὶν δὲ τῆς προσταγῆς της, ἐρχόμενος ὑπὸ τὴν Μπραΐλαν τῇ ιβ' τοῦ Ἰουλίου καὶ τῇ ιγ' πολιορκῶντας τὸ κάστρον, ἐμήνυσα τοὺς ἐν αὐτῇ νὰ παραδώσουν τὸ κάστρον χωρὶς πόλεμον καὶ αὐτοὶ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ περάσουν τὸν Δούναβιν, πλὴν χωρὶς ἅρματα, ἐξόχως τοῦ Νταοὺτ-πασᾶ, καὶ τὸ ἔστερξαν. Ἀλλὰ αὐτὸς πάλιν τὸ μετάειδε καὶ δὲν ἐστάθη εἰς τὸν λόγον του. Βλέποντας δὲ καὶ ἐγὼ τὴν μετατροπήν του, τῇ ιδ' πολεμῶντας τὸ ἐπῆρα καὶ ἐπίασα καὶ αὐτὸν τὸν Νταοὺτ-πασᾶν, καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, φθάνοντάς με ἡ προσταγὴ τῆς βασιλείας σου, τὸν ἄφησα καὶ ἐκίνησα εἰς τὴν στράταν μου πρὸς τὸ μέγα στράτευμα.

---

www.dacoromanica.ro

Ὁμολογία τοῦ βεζύρη Μπαλτατζῆ Μεχμὲτ-πασᾶ, ἣν ἔδωσε τοῖς Μοσκόβοις εἰς τὸν Προῦτον, ὅταν ἔδωσαν τὴν ἀγάπην.

Ἔστοντας καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὸ φοβερὸν στράτευμα τῶν Τουρκῶν καὶ τροπαιοφόρον νὰ ἐπερικύκλωσε τὸν τζάρην τῆς Μοσκοβίας μὲ ὅλον του τὸ στράτευμα εἰς τὸ χεῖλος τοῦ Προύτου καὶ νὰ τὸ ἐστενοχώρησε, καὶ νὰ ἔκαμον ὄλεθρον εἰς τὸ φουσᾶτόν του μὲ τὴν χάριν καὶ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἐζητήθη ἡ ἀγάπη παρὰ τοῦ ῥηθέντος τζάρη, ἡ ὁποῖα ἐστερεώθη εἰς τὰ κάτωθεν ἐννέα κεφάλαια.

Πρῶτον. Τὸ κάστρον Ἀζάκι, καθὼς πρότερον εἶχε παρθῇ παρὰ τῶν Μοσχόβων μὲ τὴν πέριξ γῆν καὶ ἄλλα προσήκοντα αὐτῷ, νὰ δοθῇ εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν βασιλείαν.

Δεύτερον. Τὸ Ταϊγάνι, Κάμενκα καὶ Σαμάρα, αὐτὰ τὰ τρία κάστρη νὰ χαλασθοῦν κατὰ κράτος, καὶ πλέον ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ μὴ κτίζωνται κάστρη εἰς τοὺς ῥηθέντας τόπους, τόσον ἀπὸ μέρους τῶν Μοσχόβων, ὅσον καὶ ἀπὸ μέρους τῶν Τουρκῶν· εἰς δὲ τὴν Κάμενκα ὅσες λουμπάρδες καὶ ἄλλα ἀκόλουθα πολεμικὰ ἤθελαν εὑρεθῇ, νὰ εἶναι τῶν Τουρκῶν.

Τρίτον. Ὁ ῥηθεὶς τζάρης νὰ μὴν ἔχῃ ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ κάμῃ μὲ τοὺς Λέχους καὶ Καζάκους ὑποκειμένους τῶν Λεχῶν, τουτέστι τῆς Μικρῆς Ὀκραΐνας, οὔτε εἰς τοὺς ἄλλους Καζάκους τοὺς Ζαποροβάνους, ὁποῦ ἦλθαν καὶ ὑποτάχθησαν τῷ ὑψηλοτάτῳ χάνῃ τοῦ Κριμίου Δοβλὲτ-Γκεράϊ, ἀλλ' ὡς καθὼς ἦτον καὶ εἰς τὸ πρίν, ὁποῦ δὲν ἐμέτεχεν ὁ τζάρης εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους, ἔτζι καὶ τώρα νὰ ἀπέχῃ.

Τέταρτον. Εἰς τὴν Πόλιν πρέσβυς Μοσχόβου νὰ μὴ κάθεται, ἀλλὰ μόνον οἱ πραγματευταὶ νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ἔρχωνται διὰ ξηρᾶς εἰς τὰς Τουρκικὰς χώρας.

Πέμπτον. Τοὺς σκλάβους Τούρκους, ὅσους ἐσκλάβωσαν τώρα καὶ ὅσους προτήτερα, νὰ τοὺς δώσουν ὀπίσω εἰς τὴν βασιλείαν.

Ἕκτον. Ἐπειδὴ καὶ ὁ ῥῆγας τῆς Σφεκίας νὰ ἐκατέφυγεν εἰς τὴν σκέπην τῆς μεγάλης βασιλείας, μέλλοντας νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸν τόπον του ἀσφαλῶς καὶ σωτηριωδῶς νὰ μὴ τὸν ἐμποδίσουν ποσῶς· ὕστερον δὲ νεύσει θεϊκῇ, ἂν συμφωνήσουν καὶ θελήσουν, ἂς κάμουν ἀγάπην.

Ἕβδομον. Ἀπὸ τώρα καὶ ἐμπρὸς ἡ μεγάλη βασιλεία νὰ μὴν ἐνοχλῇ τοὺς ὑποκειμένους τῶν Μοσχόβων, τὸ αὐτὸ καὶ οἱ Μοσχόβοι νὰ μὴ πειράζουν τοὺς ὑποκειμένους τῆς μεγάλης βασιλείας. Καὶ ἐγὼ θέλω παρακαλέσῃ τὸν γαληνότατον καὶ κύριόν μου τὸν βασιλέα (ὁ βεζίρης λέγει) νὰ παραβλέψῃ διὰ τὴν ἄμετρον αὐτοῦ βασιλικὴν εὐσπλαγχνίαν τὰ ἄτακτα καὶ ἄπρεπα ἐπιχειρήματα τοῦ τζάρη. Διὰ τοῦτο καὶ διὰ μέσου τῶν ἀνθρώπων μας τοὺς ἐδώσαμεν ταύτην τὴν ὁμολογίαν, ἕως οὗ Θεοῦ εὐδοκοῦντος νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ νὰ γραφῇ ἡ συνθήκη, νὰ δοθῇ ἴσον εἰς τὰ δύο μέρη.

Ὄγδοον. Ὅθεν διὰ νὰ φέρῃ εἰς ἔργον τὰ ζητήματα ταῦτα ἐδόθηκαν καὶ ἀπὸ μέρους του ὅμηροι καὶ ὁμολογία. Ἔπειτα δὲ μὲ ὅλον του τὸ στράτευμα ὁ τζάρης κατ' εὐθεῖαν ὁδὸν νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸν τόπον του, καὶ εἰς τὴν στράταν νὰ μὴ τοὺς πειράξῃ τινάς, μήτε ἀπὸ τὸ Τούρκικον, μήτε ἀπὸ τὸ Τατάρικον στράτευμα.

Ἔνατον. Ἀφ' οὗ δὲ πληρωθοῦν τὰ ἄνωθεν ζητήματα καὶ γραφοῦν καὶ αἱ συνθῆκαι ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἐκεῖνοι ὁποῦ ἦλθον ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ τζάρη εἰς τὸν βασιλικὸν τροπαιοῦχον στρατὸν διὰ ὅμηροι, ἤγουν ὁ καντζελλάρης τοῦ τζάρου, ὁ ἐκλεκτότερος ἀνάμεσα εἰς τοὺς χριστιανοὺς ἄρχοντας μπαρῶν Πέτρος Σαφειρόφη, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Πέτρου Σερεμέτου Μιχαὴλ γενεράλης, τελειώνοντας τὴν ὑπηρεσίαν τους, νὰ λαμβάνουσιν ἄδειαν παρὰ τῆς βασιλείας εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέφουν εἰς τὸν τόπον τους ἄνευ ἀναβολῆς.

Ἐγράφη δὲ ἡ παροῦσα καὶ ἐδόθη εἰς τὸ πέρασμα τοῦ Χουσίου τῇ πέμπτῃ Τζεμαζὶλ-ἀχήρ, ἔτος Τούρκικον ͵αρκγ'.

www.dacoromanica.ro

Πόσον ἦτον τὸ στράτευμα τῶν Τουρκῶν.

Ἡ καβάλλα ὅλη	57.867—
Ἡ πεζοῦρα ὅλη	61.803—
Ὅλοι οἱ Τάταροι τοῦ χάνη	70.000—
Τάταροι καὶ Τοῦρκοι	189.670—

Πόσες λουμπάρδες εἶχαν.

Τρανὲς λουμπάρδες	84—
Τοῦ κάμπου διὰ πόλεμον	360—
Ὅλες οἱ λουμπάρδες τῶν Τουρκῶν	444—

Καὶ ποῦμπες ἤγουν λουμπάρδες, ὁποῦ ῥίχνουν τοὺς κουμπαράδες	25—

Τὸ ὅσον στράτευμα εἶχαν οἱ Μοσκόβοι.

Ἡ καβάλλα	6.692—
Ἡ πεζοῦρα	31.554—
Ὅλον τὸ Μοσκόβικον στράτευμα	38.246 —

Τὲς ὅσες λουμπάρδες εἶχαν οἱ Μοσκόβοι.

Ἀπὸ ἕξι φούντουρα λουμπάρδες	12—
Ἀπὸ ἕνα πόντι λουμπάρδες	2—
Ἀπὸ ἕξι φούντουρα μὲ ἅλυσσες λουμπάρδες	9—
Ἀπὸ δώδεκα φούντουρα λουμπάρδες	2—
Ἀπὸ ὀκτὼ φούντουρα λουμπάρδες	8—
Ἀπὸ τρία φούντουρα λουμπάρδες	18—
Ἀπὸ τρία φούντουρα ὁποῦ ἦταν εἰς τὰ τάγματα λουμπάρδες	69—
Ὅλες οἱ λουμπάρδες τῶν Μοσκόβων	120—

Ὅσοι ἐχάθησαν ἀπὸ τοὺς Μοσκόβους.

Ὁ γενερὰλ-μάϊορ Βήτμαλ	1—
Ὀφφικιάλοι	44—
Ὀφφικιάλοι μικρότεροι	707—

Οἱ σκλαβωμένοι.

Ὀφφικιάλοι σκλαβωμένοι	3—
Ὀφφικιάλοι τῆς ἀράδας καὶ σλουζιτορέοι	329—

Οἱ πληγωμένοι.

Ὁ γενεράλης Γαράλθ	1—
Ὁ γενεράλης-μαϊὸρ Βολχούσκης	1—
Ὀφφικιάλοι διαλεκτοὶ	93—
Ὀφφικιάλοι τῆς ἀράδας καὶ σλουζιτορέοι	1.293—

Ἡ ὁλότης, ἤτοι σκλαβωμένοι καὶ πληγωμένοι καὶ χωρὶς εἴδησιν χαμένοι ἄνθρωποι	2.472—

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΩΝ ΜΟΣΧΟΒΩΝ.

www.dacoromanica.ro

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΟΥ ΣΦΕΚΟΥ.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐτελείωσεν ὁ Μπαλτατζῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς βεζίρης τὴν ἀγάπην εἰς τὸν Προῦτον μετὰ τῶν Μοσχόβων, καὶ ἐπιστρέφοντας εἰς Ἀδριανούπολιν ἔγραψεν ἀπὸ τὴν στράταν τῷ Καρᾶ-Μεχμὲτ-πασᾷ, φύλακι τοῦ Μπεντερίου, νὰ πασχήσῃ παντοίῳ τρόπῳ νὰ στείλῃ τὸν ῥῆγα εἰς τὸν τόπον του διὰ τῆς Λεχίας, καθὼς εἶχε τάξῃ τοὺς Μοσκόβους εἰς τὰς τοῦ Προύτου συνθήκας, διορίζοντας καὶ ἀπὸ τὴν Οὐγγροβλαχίαν 700 ἀμάξια ζαχερὲν μὲ ἀλεῦρι καὶ κριθάρι· εἰς τὸν ὁποῖον ζαχερὲν ἐδιωρίσθη ἐπιστάτης ὁ Ἀφεντούλης κλουτζάρης παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης τῆς Οὐγκροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Βασσαράβα βοεβόδα, νὰ ὑπάγῃ μὲ τὸν ῥῆγα. Καὶ πηγαίνοντας εἰς Μολδοβλαχίαν ἕως ἕνα πέρασμα τοῦ Προύτου ὀνομαζόμενον Ζαγαραύταν ἐν τῷ ͵αψια' ἔτει μηνὶ Αὐγούστῳ δωδεκάτῃ, μέχρι Νοεμβρίου κγ', καρτερῶντας τὸν ῥῆγα, ὁ δὲ ῥῆγας μὴ μισεύοντας ἐπέστρεψε τὸν ζαχερὲν ὀπίσω εἰς τὸ Γιάσι καὶ τὸν εὐκέρωσεν εἰς ἕνα μοναστῆρι πλησίον τοῦ Γιασίου, ὀνομαζόμενον Μπούρνοβα, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐμοιράσθη εἰς τοὺς Καζάκους, ὑποκειμένους τῷ ῥηγί, διὰ προσταγῆς βασιλικῆς. Ὁ δὲ Καρᾶ-Μεχμὲτ-πασᾶς, πασχήσας παντοίῳ τρόπῳ διὰ νὰ στείλῃ τὸν ῥῆγα εἰς τὸν τόπον του εἰς αὐτὸ τὸ φθινόπωρον, μὲ κανένα τρόπον δὲν ἐδυνήθη, μὴ θέλοντας ὁ ῥῆγας, καὶ ἐκοπίασε μάταια. Τὸ δὲ ἐρχόμενον ἔαρ ἐν τῷ αψιβ' ἔτει, μηνὶ Ἀπριλίῳ ιβ', ἀλλάζοντας ὁ Καρᾶ-Μεχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ τὸ Μπεντέρι, καὶ ἐρχόμενος ὁ Ἰσμαὴλ-πασᾶς, φύλαξ τοῦ Μπεντερίου, ὄντας καὶ ὁ Δοβλὲτ-Γκεράϊ χάνης εἰς τὸ Καουσάνι πλησίον τοῦ Μπεντερίου τεσσάρων ὡρῶν διάστημα, ἐδουλήθη πάλιν ἡ Ὀθωμανικὴ βασιλεία νὰ στείλῃ τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας εἰς τὸν τόπον του, στέλλοντάς του καὶ ἐπιστολὴν βασιλικὴν μὲ τὸν Μεχμὲτ-ἀγᾶν, πρώην τζαοὺς-μπασῆν, καὶ στέλλοντάς του καὶ 200 πουγγεῖα ἄσπρα εἰς τὸν Ἰσμαὴλ-πασᾶν φύλακα τοῦ Μπεντερίου, νὰ εἶναι διὰ ἔξοδον τοῦ ῥηγός, ὅταν μισεύσῃ.

Ἐδιώρισαν καὶ τὰ τῆς Ῥούμελης στρατεύματα μὲ τὸν Σόφιαν-μπεγλὲρ-μπέη Ἀπτῆ-πασᾶν, νὰ ἔλθουν νὰ τὸν συνοδεύσουν.

Καὶ ἀπὸ τὰ ἄσπρα τοῦ ἐδόθησαν τὰ 100 πουγγεῖα, καὶ τὰ στρατεύματα ἦλθαν καὶ ἐκάθισαν εἰς τὸ Μπεντέρι ἕως τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καὶ πάλιν ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν ἄπρακτοι, μὴ θέλοντας ὁ ῥῆγας νὰ μισεύσῃ.

Ἡ παρὰ τοῦ βασιλέως σουλτὰν Ἀχμὲτ υἱοῦ Μεχμέτη πεμφθεῖσα ἐπιστολὴ τῷ ῥηγὶ τῆς Σφεκίας μὲ τὸν Μεχμὲτ-ἀγᾶν πρώην τσαοὺς-πασην.
Ἔτει 1712 μηνὶ Ἀπρ. 12.

Μετὰ τοὺς συνειθισμένους χαιρετισμούς:

Δηλοποιεῖται, ὅτι ὅταν φθάσῃ εἰς τοῦ λόγου σας τὸ βασιλικὸν τοῦτο καὶ ὑψηλότατον σημεῖον νὰ ἰξεύρετε, πῶς ἂν καλὰ καὶ τοῦτον τὸν εὐτυχῆ χρόνον εἴχαμεν σκοπὸν ἀπαράλλακτον νὰ κινήσωμεν πόλεμον κατὰ τῶν Μοσκόβων, ὅμως ὁ τζάρης τῆς Μοσκοβίας ἔστοντας καὶ νὰ ἐνεχείρισε τῇ μεγάλῃ μας βασιλείᾳ τὸ κάστρον τοῦ Ἀζακίου καὶ νὰ ἐχάλασε τὸ Ταϊγάνι

www.dacoromanica.ro

καὶ τὴν Καμένκαν, ἅπερ εἶχε τάξῃ εἰς τὰς συνθήκας ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὸν Προῦτον, καὶ νὰ ἐπαρακάλεσαν οἱ αὐτοῦ ἔμηροι πρὸς μεσίτευσιν τῶν παλαιῶν φίλων τῆς βασιλείας μας τὸν Ἐγκλέζον καὶ Φλαμέγκον, καὶ διὰ μεσιτείας αὐτῶν ἐλαλήθησαν καὶ αἱ λοιπαὶ ὑποθέσεις καὶ ἐστηρίχθη ἡ ἀγάπη ἐπάνω εἰς κάποια κεφάλαια, καὶ ἐδόθη ὑπογράφως ἀπὸ μέρος των εἰς ἡμᾶς, ὁμοίως καὶ ἀπὸ μέρος μας εἰς αὐτούς. Περὶ δὲ τοῦ μισευμοῦ μας εἰς τὸν τόπον σας διὰ τῆς Λεχίας ἀσφαλῶς καὶ κατευόδιον φιλικῷ τῷ τρόπῳ ἐκοινωνήσαμεν καὶ ἐπαραγγείλαμεν μὲ βασιλικήν μας ἐπιστολὴν πᾶσαν τὴν ὑπόθεσιν τῷ εὐδαιμονεστάτῳ καὶ ὑψηλοτάτῳ κυβερνήτῃ τοῦ Κριμίου Δοβλὲτ-Γεράϊ χάνῃ, τοῦ ὁποίου τὴν μεγαλειότητα νὰ φυλάξῃ ὁ Θεός, ὁμοίως καὶ τῷ αἰδεσιμωτάτῳ συγκλητικῷ καὶ κυβερνήτῃ τοῦ λαοῦ βεζίρῃ μας Ἰσμαὴλ-πασᾷ, φύλακι τοῦ Μπεντερίου, τοῦ ὁποίου τὴν δόξαν νὰ αὐξάνῃ ὁ Θεός. Μὲ προσταγήν μας βασιλικὴν λοιπὸν καὶ πρὸς ἐσᾶς ἐθελήσαμεν νὰ γράψωμεν περὶ τούτου βασιλικὴν καὶ περιποιητικὴν ἐπιστολήν, νὰ τὴν στέλλωμεν μὲ τὸν εὐγενέστατον Μεχμέτ-αγαν, πρώην τζαούς-μπασην, ἕνα ἀπὸ τοὺς ἄρχοντάς μας, τὸν ὁποῖον νὰ φυλάττῃ ὁ Θεός. Ὅταν δὲ φθάσῃ ἡ παροῦσά μας ἐπιστολὴ εἰς τοῦ λόγου σας καὶ καταλάβετε τὴν ὑπόθεσιν, καθὼς ἄνωθεν εἴπαμεν νὰ ἑτοιμασθῆτε πρὸς ὁδόν, διὰ νὰ ὑπάγετε εἰς τὸν τόπον σας διὰ τῆς Λεχίας φιλικῷ τῷ τρόπῳ, καὶ νὰ ἀπαντεχαίνετε τὸν καιρὸν τοῦ μισεμοῦ, Θεοῦ εὐδοκοῦντος. Ὅταν φθάσῃ τὸ στράτευμα ὁποῦ ἐδιωρίσθη εἰς τὸ Μπεντέρι, θέλουν ἑτοιμασθῇ καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Ὅταν δὲ πλησιάσῃ ὁ καιρὸς τοῦ μισεμοῦ σας, θέλουν σᾶς σταλθῇ καὶ ἄσπρα πρὸς εὐόδιον, ἐπειδὴ καὶ οἱ Λέχοι εἶναι γείτονες τῆς βασιλείας μας καὶ ἀγάπην ἐστηρίξαμεν ἀνάμεσόν μας, ἥνπερ μέχρι τοῦ νῦν φυλάττομεν. Λοιπόν, ὅταν περάσετε ἀπὸ τὴν Λεχίαν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καθὼς ἀπεφασίσαμεν, ἕως οὗ νὰ ὑπάγετε εἰς τὸν τόπον σας, νὰ γίνεται πρόβλεψις, ὅτι τόσον ἀπὸ τὸ ἐδικόν σας στράτευμα, ὅσον καὶ ἀπὸ ἐκεῖνο ὁποῦ σᾶς πέμπομεν ἡμεῖς, νὰ μὴ γίνεται καμμία ζημία καὶ ἐνόχλησις εἰς τοὺς κατοίκους ὑποκειμένους τῆς Λεχίας, καὶ νὰ μὴ γίνεται κανένα ἔργον τῆς ἀγάπης ἐναντίον, ὁποῦ νὰ μεσολαβῇ ἀνάμεσόν μας καὶ τῶν Λεχῶν, ἀλλὰ στοχαστικὰ νὰ γένουν τὰ πράγματα. Καὶ εἰς κοντολογίαν, ἕως οὗ νὰ ἔβγετε ἀπὸ τὴν Λεχίαν καὶ νὰ φθάσετε εἰς τὸν τόπον σας, νὰ γένῃ τοιαύτη φύλαξις, διὰ νὰ μὴ προξενηθῇ καμμία βλάβη εἰς τοὺς Λέχους καὶ κανένα ἐναντίον τῆς ἀγάπης ὁποῦ ἔχομεν μὲ αὐτούς. Τοιούτης λογῆς ἐλπίζομεν, ὅτι τὴν φιλίαν ὁποῦ ἕως τώρα μὲ τοῦ λόγου σας ἐθρέψαμεν, νὰ τὴν φυλάξωμεν καὶ μέχρι τέλους. Σωτηρία τοῖς ὑπείκουσι τῷ Θεῷ.

Ἐγράφη ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ τέλος τοῦ Ῥεμπίουλ-ἐβέλ, ἔτος τούρκικον ‚αρκ΄.

Ὑπογραφὴ τοῦ βασιλέως ἰδιόχειρος εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολήν.

Κατὰ τὴν παροῦσαν βασιλικήν μας ἐπιστολὴν ἡ ὑπόθεσις τοῦ παγεμοῦ σας εἰς τὸν τόπον σας διὰ τῆς Λεχίας φιλικῷ τῷ τρόπῳ ἐπαραγγέλθη τῷ χάνῃ τοῦ Κριμίου καὶ τῷ Ἰσμαὴλ-πασᾷ, φύλακι τοῦ Μπεντερίου. Λοιπὸν καὶ ἐσεῖς θέλετε κάμη, καθὼς διαλαμβάνει ἡ παροῦσά μας ἐπιστολή.

Τὸν ῥῆγα δὲ τῆς Σφεκίας μὴ δίδοντάς του χέρι νὰ ὑπάγῃ, μὲ τὸ νὰ μὴν ἔγινε κατὰ τὸ θέλημά του, δηλαδὴ νὰ βάλλουν τὸν Στανισλάβον ῥῆγα εἰς τὴν Λεχίαν, ὁποῦ νὰ εἶναι εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφεκίας ὅλη ἡ Λεχία, διὰ νὰ δυνηθῇ μὲ τὴν δύναμίν της καὶ ὅσην εἶχεν αὐτὸς νὰ ἀντιπαλεύσῃ τὸν βασιλέα τῆς Μοσχοβίας, καὶ ἀκόμι βλέποντας πῶς ἐστάλθη καὶ πρέσβυς παρὰ τοῦ Αὐγούστου, ῥηγὸς τῆς Λεχίας καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ, εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν βασιλείαν διὰ στερέωσιν τοῦ Αὐγούστου, ὁ Χομεντόβσκης βοϊβόδα Μαζοβέσκης, οὐχὶ μόνον πῶς ἀπεφάσισεν ὁ ῥῆγας τῆς Σφεκίας νὰ μὴν ὑπάγῃ, ἀλλὰ καὶ ἐπάσχησε μὲ ποικίλους τρόπους νὰ ἀναιρέσῃ καὶ τὰ τοῦ ῥηθέντος πρέσβεως τοῦ παρὰ Αὐγούστου ἀπεσταλμένα ἀναγγέλματα, καὶ ἐπαρακίνησε καὶ τοὺς ἀποστάτας τῶν Λεχῶν, τοὺς αὐτοῦ ὑποκειμένους ὁποῦ ἦσαν εἰς τὸ Μπεντέρι, καὶ ἔστειλαν εἰς τὴν βασιλείαν ἕνα ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Κάρολον,

www.dacoromanica.ro

γράφοντας καὶ αὐτὸς ἐναντία τοῦ ῥηθέντος πρέσβεως, ἀποσταλμένους παρὰ τοῦ Αὐγούστου· καὶ μήτε μὲ τοῦτο δὲν ἀναπαύθηκαν, ἀλλὰ ἀκόμι ἐπαρακίνησαν καὶ τὸν χάνην, ἕως τόσον ὁποῦ ἔγραψε καὶ αὐτὸς μὲ τὴν παρακίνησιν τοῦ Ἰσμαὴλ-πασᾶ εἰς τὴν βασιλείαν ἐναντία τῶν Μοσκόβων καὶ ἐκατώρθωσε τὴν μάχην, καὶ ἀπεφάσισαν οἱ Τοῦρκοι πόλεμον κατ᾽ αὐτῶν.

Ἐπιστολή, ἣν ἔπεμψεν ὁ χάνης εἰς τὸν βασιλέα μὲ τὸν Μεχμὲτ-ἀγᾶν, πρώην τζαούς-μπασην, καὶ ἐπροξένησε τὴν μάχην μετὰ τῶν Μοσκόβων.

Μετὰ τοὺς συνήθεις χαιρετισμούς:

Ὁ Αὔγουστος εἶναι σύμμαχος τοῦ τζάρη· ὁ πρέσβυς ὁποῦ ἔρχεται εἶναι δόλιος καὶ πάσχει ὁ τζάρης νὰ ἀποκοιμίσῃ τὴν βασιλείαν σας καὶ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Λεχίαν εἰς τοῦ λόγου του. Στερεώνοντας τὸν Αὔγουστον εἰς αὐτὴν ῥῆγα θέλει προξενήσῃ μεγάλην ζημίαν καὶ εἰς τοὺς βασιλικοὺς τόπους. Λοιπόν, ἂν θελήσετε τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας, κατὰ τὴν παράδασιν τῆς συνθήκης ὁποῦ ἔκαμεν ὁ τζάρης καὶ κατὰ τὰ σκεπαστὰ ψεύματα τῶν ὁμήρων του, κάμνει χρεία νὰ σταλθῇ ἐχθρωδῶς ἐτοῦτον τὸν χειμῶνα, ἐπειδὴ κατὰ τοὺς δεσμοὺς καὶ συνθήκας ὁποῦ ἔκαμεν ὁ τζάρης μὲ τὴν μεγάλην βασιλείαν διὰ νὰ σύρῃ τὰ στρατεύματά του ἀπὸ τὴν Λεχίαν εἰς διορίαν μηνῶν τριῶν, καὶ πλέον διὰ καμμίας λογῆς πρόφασιν στράτευμα Μοσχόβικον νὰ μὴν ἔμπῃ εἰς τὴν Λεχίαν. Αὐτὸς δὲ ὅταν πηγαίνῃ εἰς τὴν Πομεράνιαν καὶ ὅταν γυρίζῃ, ὅλον ἀπὸ τὴν Λεχίαν περνᾷ, μὴν ἔχοντας ἀλλαχόθεν στράταν, καὶ πῶς ἀδιακόπως τὸ στράτευμα τοῦ τζάρη δὲν λείπει ἀπὸ τὸ πέραν τῆς Βίσλας ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους τόπους τῆς Λεχίας. Ὥστε ὁποῦ ἐβεβαιώθη, πῶς ὁ τζάρης δὲν ἐφύλαξε τὴν συνθήκην καὶ πῶς οἱ ὅμηροί του ἐψεύθησαν. Ὄντας λοιπὸν ἔτζι, πρέπει νὰ τιμήσωμεν τοὺς ἄρχοντας τῆς Λεχίας, ὁποῦ εὑρίσκονται ἐδῶ, πλησίον τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφεκίας, καὶ νὰ διορίσωμεν βαρὺ στράτευμα χειμωνικόν, καὶ μὲ ἕνα βεζίρην νὰ τὸν ὑπάγωμεν διὰ τῆς Λεχίας. Βλέποντες δὲ οἱ Λέχοι τὸ φοβερόν μας στράτευμα, ἐκεῖνοι μὲν ὁποῦ ἔχουν γνώμην νὰ ἔλθουν εἰς τοῦ λόγου μας καὶ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὴν τυραννίδα τῶν Μοσχόβων, νὰ ἐμψυχωθοῦν νὰ τρέξουν εἰς τοῦ λόγου μας· ἐκεῖνοι δὲ ὁποῦ εἶναι πρὸς τὸ μέρος τῶν Μοσχόβων νὰ τρομάξουν, καὶ θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες νὰ ἔλθουν καὶ ἐκεῖνοι εἰς τὸ μέρος μας, νὰ ἑνωθοῦν μὲ τὸ στράτευμά μας καὶ νὰ συμβοηθήσουν εἰς τὸ νὰ ὑπάγῃ ὁ ῥῆγας τῆς Σφεκίας εἰς τὸ φουσᾶτον, καὶ διὰ ζῆλον τῆς τιμῆς των νὰ διώξουν καὶ τοὺς Μοσχόβους ἀπὸ τὸν τόπον τους. Τοῦτο ἐστοχαστήκαμεν καὶ εὐλογώτερον εὑρήκαμεν νὰ γένῃ, διὰ νὰ ὑπάγῃ ὁ ῥῆγας τῆς Σφεκίας εἰς τὸν τόπον του, ἐπειδὴ τώρα ἦλθε καὶ εἴδησις, πῶς τὸ Σφέκικον στράτευμα ἦλθεν εἰς τὴν Πομεράνιαν καὶ ἐδίωξε τοὺς Μοσχόβους ἀπ᾽ ἐκεῖ.

17 τὸ Ὀκτωβρίου η'.

Ἐπιστολή,

ἣν ἔπεμψαν οἱ ἐν Μπεντερίῳ εὑρισκόμενοι ἀποστάται τῶν Λεχῶν εἰς τὴν Ὀτμανικὴν Πόρταν, οἵ τε στάροστας Χαλίνοσκης καὶ Βισνοβέσκης, Κάρλος τε καὶ Κρίσπης, διὰ νὰ ἀναιρέσουν τὰ ἀγγέλματα τοῦ Χομεντόβσκη βοεβόδα Μαζοβέσκη, ἀπεσταλμένου πρέσβεως παρὰ τοῦ Αὐγούστου, ῥηγὸς τῆς Λεχίας.

Ὁ εὐγενέστατος ἄρχων Κάρλος Κρίσπην, μέγας τῆς Λιτφανίας χάτμανος, πέμπεται ἀπὸ τὸ μέρος τῶν συγκλητικῶν τῆς γερουσίας τῶν Λεχῶν ἐκείνων ὁποῦ εἶναι παρὰ τῷ ῥηγὶ Στανισλάβῳ, ὅσον τῶν ὧδε εὑρισκομένων παρὰ τῷ ῥηγὶ τῶν Σφεκῶν, τόσον καὶ ἀπὸ μέρος τῶν εὐγενῶν καὶ πρωτευόντων ἐν τῇ Λεχίᾳ καὶ ἀρχιστρατήγων καὶ ἄλλων ἀλλαχόθεν εὑρισκομένων σποράδην καὶ σπευδόντων τὴν πατρίδα αὐτῶν τῆς τῶν Μοσχόβων τυραννίδος ἀπαλλάξαι καὶ τοῦ Αὐγούστου ῥηγός, καὶ μὲ τὴν βουλὴν τῶν ἄνωθεν εἰρημένων μέλλει νὰ ἀναφέρῃ τῇ Ὀτμανικῇ βασιλείᾳ ταῦτα.

Πρῶτον. Ὁ ῥηθεὶς ἐπίτροπός μας ἄρχων θέλει εὐχαριστήσῃ τὴν μεγάλην βασιλείαν διὰ

www.dacoromanica.ro

τὰς χάριτας ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὸ γένος τῶν Λεχῶν, γειτόνων καὶ παλαιῶν αὐτῆς φίλων, τουτέστιν ὁποῦ μετὰ τὸ νικῆσαι τοὺς Μοσχόβους δὲν ἀστόχησε νὰ γράψῃ εἰς τὰς συνθήκας, ὅτι νὰ συρθοῦν οἱ Μοσχόβοι ἀπὸ τὴν Λεχίαν καὶ νὰ τὴν ἀφήσουν ἐλευθέραν· διὰ τὴν ὁποίαν εὐεργεσίαν καὶ ἀπὸ μέρος μας καὶ ἐκ μέρους πάντων τῶν ἀρχόντων νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὁμολογοῦνται αἱ χάριτες.

Δεύτερον. Εἰς τοῦτο τὸ μέσον φαίνεται, πῶς οἱ Μοσχόβοι δὲν ἔκαμαν κατὰ τὴν θέλησιν τῆς μεγάλης βασιλείας, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἐξελθεῖν τῆς Λεχίας καθημερούσιον ἔρχονται στρατεύματα νέα εἰς αὐτὴν ὑπ' ἐξουσίαν τοῦ Σερεμέτη. Πρὸς τούτοις ἔβαλε στρατεύματα καὶ εἰς τὰ κάστρα τῆς γερουσίας, Ἐλβίγκαν, Ποσνάνι, Τουροῦνι, Γέταν, Ντεβέτην, Κουρλάντι, Λιβόνι, Μπελατζέρκβαν, Πολλῶναν καὶ εἰς ἄλλους διαφόρους τόπους καὶ εἰς ὅλην τὴν Ὀκράϊναν, ἐγέμισε μὲ στρατεύματα. Ἔτι διὰ τὸ στράτευμα, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν Πομεράνιαν, ζητοῦν καὶ πέρνουν τροφὰς καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας ἐπαρχίας τῆς Λεχίας δυναστικῶς καὶ βιαίως.

Τρίτον. Ὁ Ἀχμὲτ-μπέης, υἱὸς τοῦ Γεσὴρ-Μουσταφᾶ-πασᾶ, ὁποῦ εἶχε πεμφθῇ εἰς τὴν Λεχίαν ἀποκρισιάρης, ἐρωτῶντας ἂν εἶναι ἀκόμι Μοσκόβοι εἰς αὐτήν, πρῶτον μὲν τὸν εἶπον, πῶς δὲν εἶναι μερικοὶ τῶν Μοσκόβων κοινωνοί· ἔπειτα δὲ ἐρευνῶντας ὁ ῥηθεὶς Ἀχμὲτ-μπέης ἐπιμόνως νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν, τοῦ ἀπεκρίθησαν: ἀληθινὰ εἶναι Μοσκόβοι, ὅμως ἡμεῖς μὲ τὴν βουλήν μας τοὺς ἐφέραμεν. Λοιπὸν τοιοῦτοι ἄνθρωποι εἶναι ψεῦσται (ἂν καλὰ καὶ ἡ γερουσία νὰ εἶναι διεσπαρμένη)· ἀλλὰ εἰς τὸ συμβούλιον ὁποῦ ἔκαμαν ἀναμεταξύ τους εἰς τὸ Βαρσάβι, ἔκαμαν συνθήκην, ὅτι νὰ ἔβγουν ἐξ ἀποφάσεως οἱ Μοσκόβοι ἀπὸ τὴν Λεχίαν, μάλιστα εἰς τὰς ἀναφορὰς ὁποῦ ἔγραψαν κεῖται τοιουτοτρόπως: «Ἡ γερουσία τῆς Λεχίας δὲν χρειάζεται πρὸς βοήθειαν στράτευμα Μοσχόβικον». Ἔτι τὰς 12 χιλιάδας τὸ στράτευμα, ὁποῦ οἱ Λέχοι εἶχαν ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς Μοσκόβους διὰ συνθήκης, τοὺς ἀπέβαλαν, καὶ τὸ ἀνέφερον τῷ τζάρῃ διὰ τοῦ ἀποκρισαρίου αὐτοῦ ὀνόματι Βολοβίσκη. Ἀπὸ τοῦτο φαίνεται, πῶς οἱ Μοσκόβοι δὲν κάθονται εἰς τὴν Λεχίαν τῇ θελήσει τῆς γερουσίας, ἀλλὰ τῷ τρόπῳ τῆς δυναστείας.

Τέταρτον. Ὁ ἄρχων Χομεντόβσκης, καπετᾶνος Ῥαδομύρσκης, πηγαίνει εἰς τὴν βασιλείαν λέγοντας πῶς εἶναι ἐλτζῆς ἀπεσταλμένος παρὰ τῆς ἀριστοκρατίας τῆς Λεχίας· ὅμως τοιούτης λογῆς ἐλτζῆς δὲν πρέπει νὰ ὀνομάζεται ἐλτζῆς, διότι κατὰ τοὺς νόμους τῆς Λεχίας καὶ προνόμια τῆς ἀριστοκρατίας, ἂν δὲν εἶναι ὁ ῥῆγας νόμιμος καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου συνηθροισμένοι εἰς ἕνα τόπον, καὶ ἂν δὲν εἶναι ὁμοφωνία ἀπ' αὐτῶν, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐκλέξουν πρέσβυν καὶ νὰ τὸν στέλλουν πουθενά. Ὁ δὲ Αὔγουστος ὁ ῥῆγας πρῶτον μὲν ὑπὸ τῆς γερουσίας ἀπεβλήθη τοῦ βασιλικοῦ θρόνου, ὕστερον δὲ εἰς τόπον λεγόμενον Ἀλτφανδεστὰτ μὲ τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας ἐσυμφώνησε καὶ ἔκαμε παραίτησιν τοῦ θρόνου μὲ νόμον, ὅτι νὰ ἀπομείνῃ ὁ Στανισλάβος ῥῆγας κατ' ἔτος 1706 ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κ'. Τώρα δὲ πάλιν διὰ προστασίας τοῦ τζάρη ζητεῖ τὸ ῥηγᾶτον τῆς Λεχίας, καὶ δυναστικῶς θέλει νὰ χαλᾷ τὴν ἀριστοκρατίαν καὶ νὰ γένῃ μονάρχης, καὶ τοὺς Λέχους ὁποῦ ἀπὸ τὸ ἔκπαλαι εἶναι γένος ἐλεύθερον, νὰ τοὺς κάμῃ σκλάβους καὶ ὑποκειμένους βούλεται. Τὸν Στανισλάβον ῥῆγα τόσον ἡ μεγάλη βασιλεία, ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι χριστιανοὶ βασιλεῖς τὸν ἐγνώρισαν διὰ ῥῆγα τῆς Λεχίας [1]). Λοιπόν, ἂν ἀτός του δὲν εἶναι παρὼν καὶ ὅλοι οἱ συγκλητικοί, ἀδύνατον εἶναι νὰ στέλλουν πρέσβυν, ἢ νὰ δώσουν ἢ νὰ λύσουν καμμίαν ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ καὶ οἱ Λέχοι, παλαιοὶ φίλοι τῆς βασιλείας καὶ γείτονες, διὰ νὰ λυτρωθοῦν τῆς τυραννίδος τοῦ Μοσχόβου, ἐκατέφυγον πρὸς τὴν αὐτὴν βασιλείαν, καὶ αὐτὴ ἕως τῆς σήμερον νὰ ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς σημεῖα προστασίας καὶ χάριτος. Δεόμεθα οὖν, ὅπως καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴν ἀποκόψῃ αὐτοὺς μὲ τὸν ἱλαρόν της ὀφθαλμόν, ἀλλὰ μὲ τὴν βοήθειαν καὶ προστασίαν της νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ καὶ νὰ τοὺς ἀναβιβάσῃ εἰς τὸ βουνὸν τῆς σωτηρίας.

,αψιδ', Ὀκτωβρίου ι'.

Ἀπερχόμεναι δὲ εἰς τὴν βασιλείαν αἱ ἄνωθεν δύο ἐπιστολαί, ἡ τοῦ χάνη καὶ τῶν ἀποστατῶν Λεχῶν, ἀπεφάσισαν οἱ Τοῦρκοι πόλεμον κατὰ τῶν Μοσχόβων, πέμποντες τῷ χάνῃ τὴν

---

[1]) Λεχίας] ἐν τῇ ῷα· „Σφεκίας".

www.dacoromanica.ro

κάτωθεν γεγραμμένην ἐπιστολὴν εἰς τὸ Μπεντέρι, τὴν ὁποίαν ἐδιάβασεν ἐν δήμῳ κατὰ τὴν βασιλικὴν προσταγήν.

Ἐπιστολὴ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη πρὸς τὸν χάνην.

Ἐνδοξότατε, ὑψηλότατε, μακάριε, περίφημε, ὑπέρτερε, γενναιότατε ἡγεμόν, οὗ ἡ ἀνδρεία κατάγεται παρὰ τῆς ἐξαιρέτου φαμιλίας τῶν χάνηδων, κυβερνῆτα Δοβλὲτ-Γκεράϊ-Χάνη, εἴη σου αἰώνιος ἡ μεγαλειότης. Καθὼς ἴδῆτε τὰ βασιλικά μας καὶ περιποιητικὰ (ὁποῦ ῥέουσιν ἐκ τῆς πηγῆς καὶ χάριτος ἡμῶν καὶ δωρεᾶς) γράμματα, γνωστὸν ὑμῖν ἔστω, ὅτι πρὸ τούτου τὴν δόλιον εἰρήνην ὁποῦ ἔκαμαν μὲ λόγου μας οἱ εἰς τὴν βασιλικήν μου πόρταν εὑρισκόμενοι ὅμηροι τῶν Μοσχόβων, καὶ ἐδόθησαν συνθῆκες, ὅτι ὁ τζάρης τῆς Μοσχοβίας νὰ σύρῃ τὰ στρατεύματά του ὅλα ἀπὸ τὴν Λεχίαν εἰς διορίαν μηνῶν τριῶν καὶ πλέον διὰ καμμιᾶς λογῆς πρόφασιν στράτευμα Μοσχόβικον νὰ μὴν ἔμπῃ εἰς τὴν Λεχίαν καὶ εἰς κανένα τρόπον νὰ μὴν ἐμποδίσῃ τὸ πέρασμα τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφεκίας, ὅμως μετὰ τὴν διορίαν ὁ ῥηθεὶς τζάρης χαλνῶντας τὴν συνθήκην ἐκείνην ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Λεχίαν μὲ τὸ φουσᾶτόν του καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν τόπον τῆς Πομεράνιας, εἰς τὰ σύνορα τῆς Σφεκίας, καὶ ἐκεῖ ἐπερικύκλωσεν ἕνα κάστρον Σφέτζικον καὶ ἔφραξε τὴν στράταν, ὁποῦ μέλλει νὰ περάσῃ ὁ ῥῆγας τῆς Σφεκίας διὰ τῆς Λεχίας, καὶ πάλιν ἔταν γυρίσῃ τὸ Μοσκόβικον στράτευμα ἀπὸ τὴν Πομεράνιαν, μὴν ἔχοντας ἀλλαχόθεν στράταν, παρὰ πάλιν ἀπὸ τὴν Λεχίαν. Καὶ ἕως τὴν σήμερον συχνάκις ἔρχονται εἴδησες, πῶς τὸ στράτευμα τῶν Μοσχόβων ἀδιακόπως δὲν λείπει ἀπὸ τὸ πέραν τῆς Βίσλας, ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους καὶ τρυφερωτέρους τόπους τῆς Λεχίας· ὥστε ὁποῦ ἐφανερώθη, πῶς ὁ τζάρης δὲν ἐφύλαξε τὴν συνθήκην καὶ πῶς οἱ ἔμηροί του ἐψεύσθησαν. Τώρα δὲ εἰς τὴν εὐλαβῆ ἐπιστολὴν καὶ εἰς τὸ πιττάκιον ὁποῦ ἐστείλετε εἰς τὴν βασιλείαν μου μὲ τὸν πρώην τζαούς-μπασην ἐνδοξότατον Μεχμέτην, τὸν ὁποῖον νὰ πολυετῇ ὁ Θεός, μᾶς ἐπεριγράψετε εἰς πλάτος τὴν κατάστασιν τῶν ἀρχόντων τῆς Λεχίας καὶ τοῦ ψευδαποκρισαρίου, τοῦ παρὰ Αὐγούστου συμμάχου τοῦ τζάρη ἀπεσταλμένου, καὶ τὴν συμμαχίαν ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Αὔγουστος, ὁ ὁποῖος ζητεῖ τὸ ῥηγᾶτον τῆς Λεχίας μὲ τὸν δόλιον τζάρην, καὶ πῶς πάσχουν νὰ ἀποκοιμήσουν τὴν βασιλείαν μου, διὰ νὰ κυριεύσουν τὴν Λεχίαν, ἔπειτα δὲ νὰ κατορθώσουν τὴν κακήν τους βουλήν, νὰ προξενήσουν ζημίαν εἰς τὸν τόπον τῆς βασιλείας μου. Καὶ λοιπὸν ἂν θελήσωμεν νὰ στέλλωμεν τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας τοῦτον τὸν χειμῶνα διὰ τῆς Λεχίας, κατὰ τὴν παράδασιν τῆς συνθήκης ὁποῦ ἔκαμεν ὁ τζάρης καὶ κατὰ τὰ σκεπαστὰ ψεύματα τῶν ὁμήρων του κάμνει χρεία νὰ τὸν στέλλωμεν ἐχθρωδῶς. Ὄντας λοιπὸν ἔτζι, πρέπει νὰ τιμήσωμεν τοὺς ἄρχοντας Λέχους, ὁποῦ εὑρίσκονται κοντὰ εἰς τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας καὶ νὰ διορίσωμεν βαρὺ στράτευμα χειμωνιάτικον καὶ ἕνα βεζίρην διὰ νὰ ὑπάγῃ ἀντάμα, καὶ καθὼς φθάσουν εἰς τὰ σύνορα τῆς Λεχίας, βλέποντες οἱ Λέχοι τὸ φοβερὸν στράτευμα, ἐκεῖνοι ὁποῦ ἔχουν γνώμην νὰ ἔλθουν εἰς τοῦ λόγου μας καὶ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τῶν Μοσχόβων τὴν τυραννίδα νὰ ἐμψυχωθοῦν καὶ νὰ τρέξουν εἰς τὸν ἴσκιον τῆς βασιλείας μου· ἐκεῖνοι δὲ ὁποῦ εἶναι πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μοσχόβου νὰ τρομάξουν, καὶ θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες νὰ ἔλθουν καὶ ἐκεῖνοι πρὸς τὸ μέρος μας, καὶ ἑνώνοντας μὲ τὸ στράτευμά μας, ὅπου στέλλομεν ἀπὸ ἐδῶ, νὰ συμδοηθήσουν εἰς τὸ νὰ ὑπάγουν τὸν ῥῆγα εἰς τὸ φουσᾶτόν του καὶ διὰ ζῆλον τῆς τιμῆς των νὰ διώξουν τοὺς Μοσχόβους ἀπὸ τὸν τόπον τους. Ἔτζι μᾶς ἐγράψετε, πῶς ἐλπίζετε νὰ γένῃ, καὶ μάλιστα τοῦτο τὸ λαμπρὸν ἔργον ἀναφέρετε, πῶς διὰ ἐφευρέματος τοῦ νοός σας τὸ ἐστοχαστήκετε διὰ εὔλογον. Τοῦτος ὁ ζῆλος καὶ ἡ ἀνδρική σας προθυμία ἔσυρε καὶ τὴν βασιλικήν μου θέλησιν πρὸς τὸν σκοπόν σας. Διὰ τοῦτο ἐκράξαμεν εἰς τὴν βασιλικήν μας παρουσίαν τοὺς βεζιρᾶδες καὶ τοὺς σοφοὺς καὶ ἄλλους συμδούλους, ὁποῦ θέλουν τὸ καλὸν τῆς βασιλείας μας, καὶ τοὺς ἐσυμδουλευθήκαμεν καὶ ἐφανερώσαμεν τὰ ὅσα μᾶς ἐγράψετε, τὰ ὁποῖα ὅλα ἐφάνηκαν εὔλογα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ὅσα ἐγράψετε καὶ μᾶς ἐσυμδουλεύσετε τὰ ἐκυρώσαμεν, καὶ μάλιστα τόσον ἀπὸ τὰ γράμματά σας, ὅσον καὶ ἀπὸ τῶν αὐτόθεν ἐρχομένων ἀνθρώπων μας. Τὴν ἐκ στόματος λοιπὸν ἀναφορὰν σαφέστατα ἐγνωρίσαμεν, πῶς ἂν ὁ Μόσχοβος κυριεύσῃ τὴν Λεχίαν, μὲ τὸ νὰ ὑποταχθοῦν εἰς αὐτὸν οἱ Λέχοι, λαμβάνει περισ-

www.dacoromanica.ro

σοτέραν δύναμιν καὶ εὑρίσκει τρόπον νὰ ὑπερισχύσῃ εἰς τὲς Τούρκικες χῶρες, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ καθαρίσωμεν τὴν Λεχίαν ἀπὸ τοὺς Μοσχόβους, καὶ ἀκολούθως αὐτῶν καὶ νὰ ἐλευθερώσωμεν τοὺς Λέχους, τοὺς παλαιούς μας φίλους καὶ γείτονας, ἀπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Μοσχόβου, καὶ ὅταν οἱ Λέχοι ἐλευθερωθοῦν καὶ οἱ Μοσχόβοι διωχθοῦν ἀπὸ τὴν Λεχίαν, τότε καὶ οἱ τόποι οἱ Τούρκικοι θέλουν εἶσθαι ἐν ἀσφαλείᾳ. Ὅθεν, διὰ νὰ πληρωθοῦν οἱ νόμοι τοῦ κορυφαίου προφήτου καὶ νὰ ὑψωθῇ τὸ σημεῖον τῆς πίστεώς μας, ἀπεφασίσαμεν πόλεμον κατὰ τῶν Μοσχόβων τοῦτον τὸν εὐτυχῆ καιρὸν τοῦ ἔαρος, καὶ ἐπροστάξαμεν νὰ ἔλθουν τὰ φουσᾶτα τῆς Ῥούμελης καὶ Ἀνατολῆς, καὶ τὰ ἕξι τάγματα τῶν καβαλαρέων καὶ οἱ γιανιτζάροι τῆς βασιλικῆς μου αὐλῆς καὶ τοπτζῆδες, καὶ οἱ ἀμαξαρέοι τῶν λουμπάρδων καὶ ἄλλα στρατεύματα. Λοιπὸν τὸν ἀποκρισάρην ἐκεῖνον, ὁποῦ ἦλθεν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Αὐγούστου, συμμάχου τοῦ τζάρη, μὲ ὄνομα ἀποκρισαρίου τῆς Λεχίας, δὲν τὸν ἐδεχθήκαμεν εἰς τὴν βασιλικήν μας πόρταν, ἀλλὰ ἐδιατάξαμεν ἀνθρώπους διὰ νὰ τὸν κρατήσουν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· ὁμοίως καὶ τὸν μικρὸν ἐλτζῆν τοῦ Αὐγούστου, ὁποῦ εἶχεν ἔλθῃ προτήτερα διὰ τῆς Βιέννας εἰς τὴν Πόλιν, ἐπροστάξαμεν νὰ τὸν κρατήσουν καὶ αὐτὸν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν κοντὰ εἰς τὸν ἄλλον· τοὺς δὲ ὁμήρους τοῦ τζάρη καὶ τὸν παλαιὸν ἀποκρισιάρην καὶ τὸν γραμματοφόρον, τοὺς ἐστείλαμεν εἰς τοὺς Ἑπτὰ Πύργους. Βοηθοῦντος δὲ τοῦ Θεοῦ, καθὼς ἐσεῖς καλῶς ἀποφασίζετε τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφεκίας τὸν μισεμὸν καὶ ὅσα εἶναι χρειαζόμενα ἔξω ἀπὸ τοῦτα, διὰ νὰ πληρωθῇ καὶ ἡ βασιλική μου θέλησις, ὅλα τὰ ἀφήσαμεν εἰς τὴν φρόνησίν σας. Καὶ διὰ τοῦτο ἐγράφη καὶ ἡ παροῦσα βασιλική μας ἐπιστολὴ καὶ περιποιητική, καὶ εἰς ἔνδειξιν τῆς λαμπρᾶς καὶ βασιλικῆς ἡμῶν περιποιήσεως καὶ ἀγάπης πρὸς ὑμᾶς, ἐκ τῆς βασιλικῆς ἡμῶν δωρεᾶς πέμπομέν σας μίαν σαμουρόγουναν εἰς ἕνα λαμπρὸν ῥοῦχον περιβαλλομένην, καὶ ἕνα καβάδι χαροποιόν, καὶ ἕνα καλπάκι μὲ δύο τζοχεριὰ σεργούτζια καὶ ἕνα σπαθὶ καὶ μίαν ζυγὴν σαϊτάκια τζοχεριά, καὶ 35,550 ἀσλανία διὰ τὴν τιμὴν τῶν σαϊδακίων, ὁποῦ δίδετε τῶν Ταταρων κατὰ τὴν συνήθειαν, καὶ 60,000 ἀσλανία διὰ τὸν λουφὲν τῶν σεϊμένιδων, καὶ τὸν Καλγὰ-σουλτᾶνον ἐχαρίσαμεν ἀσλανία 4,500, τὰ ὁποῖα στέλλομεν πάλιν μὲ τὸν ῥηθέντα Μεχμὲτ-ἀγᾶν, ὁποῦ εἶχε προέλθῃ εἰς τὰ αὐτόθι, ὃν ὁ Θεὸς νὰ πολυετῇ. Θεοῦ δὲ βοηθοῦντος, ὅταν φθάσῃ πρὸς ὑμᾶς, νὰ δεχθῆτε τὰ φορέματα τῆς βασιλικῆς μας δωρεᾶς, ἅπερ γεννῶσι τὴν χαράν, καὶ νὰ τὰ βάλλετε εἰς τοὺς γενναίους σας ὤμους μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας· ὁμοίως καὶ τὸ καλπάκι καὶ σεργούτζια εἰς τὸ κεφάλι σας, τὸ δὲ σπαθὶ καὶ τὰ σαϊδάκια νὰ τὰ ζωσθῆτε χαρμοσύνως, καὶ δείχνοντας δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν, Θεοῦ βοηθοῦντος, καθὼς ἐγράψετε εἰς τὴν ἐπιστολήν σας καὶ εἰς τὸ πιττάκιον, νὰ ἐπιμεληθῆτε καλῶς εἰς τὸ νὰ ὑπάγετε τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας ἐτοῦτον τὸν χειμῶνα διὰ τῆς Λεχίας εἰς τὸν τόπον του. Τῷ δὲ ῥηγὶ τῆς Σφεκίας τὸν ἀπερασμένον χρόνον εἴχαμεν δανείσῃ 800 πουγγεῖα ἄσπρα καὶ εἴχαμεν λάβῃ παρ' αὐτοῦ ὁμολογίαν. Ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνα εἴχαμεν στείλῃ ἐφέτο 200 πουγγεῖα εἰς τὸ Μπεντέρι, καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ ἑκατὸν ἐνεχειρίσθησαν τῷ ῥηθέντι ῥηγί, τὰ δὲ 100 εἶναι φυλαγμένα εἰς τὸ Μπεντέρι. Ἐπάνω εἰς ἐκεῖνα στέλλομεν καὶ ἄλλα 900, ὁποῦ μὲ τὰ ἑκατὸν ὁποῦ ἐδώσετε καὶ τὰ ἑκατὸν ὁποῦ εἶναι φυλαγμένα αὐτοῦ γίνονται ἡ ὁλότης πουγγεῖα 1100. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ τὰ ἄσπρα, ὁποῦ ὁ ῥηθεὶς ῥῆγας εἶχε ζητήσῃ διὰ τὸν μισεμόν του καὶ νὰ ἐδόθησαν κατὰ τὴν θέλησίν του, δὲν ἀπέμεινε πλέον τρόπος τῆς ἀναβολῆς καὶ προσκαρτερίας, ἀλλὰ Θεοῦ βοηθοῦντος νὰ κινήσετε εἰς τὸν διωρισμένον ὑμῖν δρόμον. Εἰς τὸν τόπον δὲ τοῦ Ἰσμαὴλ-πασᾶ, ὁποῦ μέλλει νὰ ἔλθῃ μαζῆ σας, ἐπροστάξαμεν τὸν Μουσταφᾶ-πασᾶν, τοῦ Αὐλῶνος τὸν κυβερνήτην, νὰ κάθεται εἰς τὸ Μπεντέρι ἐπιτροπικῶς. Ἐκεῖνος δὲ μὲ τὴν ἐκλεκτήν του πόρταν καὶ μὲ οἰκειακοὺς ζιαλεκτούς, καλοὺς καὶ ἀρκετοὺς ἀνθρώπους, ἐπροστάχθη δι' ἐντάλματος ἐνδόξου ἡμῶν νὰ ἔλθῃ μαζῆ σας. Εἰ μὲν καὶ χρειάζεται διὰ φύλαξιν τοῦ Μπεντερίου μερικὸν στράτευμα, ἔξω ἀπὸ τὸν Μουσταφᾶ-πασᾶν, τί λογῆς καὶ πόσον φουσᾶτον χρειάζεται, εὐθὺς νὰ μᾶς τὸ γράψετε, ὅτι αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν τὴν ἀφήκαμεν εἰς τὴν διάκρισίν σας. Καὶ ἂν σᾶς φανῇ ἀναγκαῖον νὰ εἶναι μερικὸν στράτευμα Ταταρικον εἰς τὸ Μπεντέρι, καθὼς εὑρῆτε εὔλογον, ἀφήσετε κανένα σουλτᾶνον ἢ μιρζᾶν μὲ μερικὸν στράτευμα Ταταρικον εἰς τὸ Μπεντέρι· εἰς δὲ τὰ ἄλλα χρειαζόμενα θέλετε συμβουλευθῇ μὲ τὸν ἄνωθεν βεζίρην, καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐλπίζομεν πῶς θέλετε ἐπιμεληθῇ, χωρὶς νὰ ἀφήκετε τὸν και-

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ρὸν τοῦτον νὰ περάσῃ τοῦτον τὸν χειμῶνα, νὰ σηκώσετε τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας καὶ νὰ τὸν ὑπάγετε εἰς τὸν ποθούμενόν του τόπον, καθ' ὃν τρόπον ἀπεφασίσθη παρ' ὑμῶν. Ὁ δὲ παντοδύναμος Θεὸς νὰ ὁδηγήσῃ καὶ νὰ κατευοδώσῃ τοῦτο τὸ λαμπρόν σας ἐπιχείρημα, καὶ τὸν δρόμον σας νὰ εὐωδώσῃ, καὶ τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἀπίστους νὰ καταισχύνῃ· ἐσεῖς δὲ ἀφ' οὗ ἀπολαύετε τὸ ποθούμενον, νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ γυρίσετε μὲ καλὸν καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο τὸ ἔργον διὰ τῆς ὑμῶν γενναιότητος καὶ ζήλου ἂν κατευοδωθῇ, ἐκεῖνο ὁποῦ δὲν ἐσυνέβη εἰς κανένα ἀπὸ τοὺς προπάτοράς σας, φαίνεται πῶς τὸ θεῖον νὰ τὸ ἀξίωσε καὶ νὰ τὸ ἐπροώρισεν εἰς τοῦ λόγου σας· καὶ ὁ ζῆλός σας καὶ ἡ ἀνδρική σας ἐπιχείρησις αὕτη, ἀφ' οὗ λάβῃ τὸν ἔπαινον τοῦ κόσμου, θέλει ἔχῃ καὶ τὰς βασιλικάς μας εὐχάς. Οὕτω γένοιτο. Ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ καὶ εὐοδῶν.

Ἕτερον ἰδιόχειρον ἤγουν χὰτ-σερίφι τοῦ βασιλέως, τὸ ὁποῖον ἔφερε πάλιν ὁ αὐτὸς Μεχμὲτ-ἀγᾶς κατὰ μόνας τῷ χάνῃ τὴν αὐτὴν ἡμέραν.

Ἐσεῖς ὁποῦ εἶσθε ζηλωταὶ τῆς βασιλείας μου καὶ θέλετε τὸ καλόν της, Ντοβλὲτ-Γεράϊ, χάνη τοῦ Κριμίου, μετὰ τὴν περιποίησιν ὁποῦ γίνεται εἰς τοῦ λόγου σας διὰ τῶν βασιλικῶν μας γραμμάτων, ἠξεύρετε πῶς ἐλάβομεν τὰ γράμματά σας καὶ ἐκαταλάβαμεν τὴν ἔννοιαν πᾶσαν, καὶ τὰ ὅσα ἐγράφετε καὶ συμβουλεύετε τὰ ἐπαινέσαμεν καὶ σᾶς εὐχηθήκαμεν. Διὰ δὲ τοῦ μισεμοῦ τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφεκίας ὅλα τὰ χρειαζόμενα καὶ ἐσᾶς, δῶρα βασιλικὰ καὶ ἐπιστολή, ἐστάλθησαν μὲ τὸν πρώην τζαούς-μπασιν Μεχμέτην. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸν μισεμὸν τοῦ ῥηγὸς καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα παρεδώκαμεν τῇ σῇ φρονήσει, δὲν ἀπέμεινε πλέον τρόπος τῆς ἀναβολῆς καὶ ἀμφισβητήσεως, ἀλλὰ καθὼς ἐζητήσετε εἰς τὰ γράμματά σας, νὰ σᾶς διορίσωμεν εἰς τοῦτο τὸ ἔργον, ἰδοὺ ὁποῦ ἐπαραγγείλαμεν παντάπασιν εἰς τοῦ λόγου σας. Λοιπὸν καὶ ἐσεῖς κατὰ τὸν πόθον ὁποῦ δείχνετε εἰς τὰ γράμματά σας νὰ ἐκφέρετε ἀπὸ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν ταύτην τὴν καλήν σας βουλήν, κα' ἀπὸ τὸν σκοπὸν εἰς ἔργον, καὶ νὰ ἐπιμεληθῆτε μὲ κάθε τρόπον νὰ σηκώσετε τὸν ῥῆγα καὶ νὰ τὸν ὑπάγετε κατὰ τὴν θέλησίν του εἰς τὸν ποθούμενόν του τόπον, καὶ ἡ εὐχή μας εἴη μεθ' ὑμῶν. Τοῦτες εἶναι οἱ ἡμέρες ὁποῦ πρέπει νὰ δείξετε τὴν εἰλικρινῆ σας γνώμην καὶ ἀνδρείαν καὶ ζῆλον, καὶ τέλος τοῦτον τὸν χειμῶνα, μὴ χάνοντας τὸν καιρόν, νὰ ἐπιμεληθῆτε καὶ ἀνδρικῶς δείχνοντας τὴν γενναιότητά σας νὰ σηκωθῆτε καὶ νὰ ὁδεύσετε πρὸς τὸν ποθούμενον τόπον μὲ ζῆλον καὶ ἀνδρείαν, διὰ νὰ πληρωθῇ τὸ βασιλικόν μου θέλημα· ὁ δὲ Θεὸς μεθ' ὑμῶν.

1124, Σεβὰλ 15.

Ἐπιστολὴ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη πρὸς τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας, ἣν ἔφερεν ὁ Μεχμὲτ-ἀγᾶς πρώην τζαούς-μπασις.

Μετὰ τοὺς συνειθισμένους χαιρετισμούς:

Δηλοποιεῖται, περὶ τῆς ὑμῶν ἐπανόδου εἰς τὰς χώρας σας διὰ τῆς Λεχίας πολλὲς φορὲς ἐδιωρίσθη στράτευμα καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα, ὅμως διά τινα συμβεβηκότα τυχηρὰ καὶ ἀγνώστους αἰτίες νὰ ἀνεβάλθη ἕως τοῦ νῦν· τώρα δὲ ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ γενναιότατος χάνης τοῦ Κριμίου μὲ τὴν αὐτοῦ εὐλαβῆ ἐπιστολὴν μᾶς ἀνέφερε πῶς ἔχει ἡ κατάστασις τῶν ἀρχῶν τῆς Λεχίας καὶ πῶς ἦλθαν πολλὰ στρατεύματα εἰς τὴν Πομεράνιαν καὶ ἐδίωξαν τοὺς Μοσχόβους ἀπ' ἐκεῖ, καὶ πῶς τώρα ὁ ῥηθεὶς χάνης εὑρίσκει εὔλογον νὰ μισεύσετε εἰς τὸν τόπον σας τοῦτον τὸν εὐτυχῆ χειμῶνα μὲ βαρὺ χειμωνιάτικον στράτευμα καὶ μὲ ἕνα βεζίρην τῆς μεγάλης μου βασιλείας. Τὸ αὐτὸ γράφοντάς μας καὶ ὁ ὑπέρτατός μας σερασκέρης τοῦ Μπεντερίου, ἐπροστάξαμεν τῷ ῥηθέντι χάνῃ μὲ ἐπιστολήν μας καὶ δι' ἐντάλματος τοῦ Ἰσμαὴλ-πασᾶ, ὅπως τοῦτον τὸν χειμῶνα μὲ στράτευμα βαρὺ χειμωνιάτικον νὰ σὲ ὑπάγῃ ἕως εἰς τὸν ποθούμενον τόπον. Διὰ τοῦτο ἐγράψαμεν καὶ ἐσᾶς ταύτην τὴν φιλικήν μας καὶ περιποιητικὴν ἐπιστολήν, καὶ μὲ τὸν εὐγενέστατον Μεχμέτην πρώην τζαούς-μπασην τὴν ἐστείλαμεν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ

πρὸς ὑμᾶς, Θεοῦ βοηθοῦντος, καθὼς ἐδηλώθη πρὸς ὑμᾶς παρὰ τοῦ χάνη καὶ σερασκέρη, νὰ εἶναι καὶ εὔκολος ὁ μισεμός σας, κατὰ τὸν τρόπον ὁποῦ εἴπαμεν, διὰ τῆς Λεχίας ἕως εἰς τὸν τόπον σας ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως. Λοιπὸν συμφώνως τῇ βουλῇ τοῦ χάνη ἠμπορεῖτε νὰ κινήσετε καὶ νὰ ὑπάγετε πρὸς τὸν τόπον σας τοῦτον τὸν εὐτυχῆ καιρόν, καὶ νὰ μὴν ὑποφέρετε, ὅτι μὲ τὴν ἀναβολὴν θέλει νὰ χαθῇ ὁ καιρὸς τοῦτος. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Μοσχόβοι δὲν ἐφύλαξαν τὴν συνθήκην ὁποῦ περιέχει τὸ νὰ συρθοῦν ἀπὸ τὴν Λεχίαν καὶ νὰ τὴν ἀφήσουν ἐλευθέραν παντάπασι κατὰ νόμον, ἐδιαλαλήσαμεν κατ᾽ αὐτῶν πόλεμον, ὁ ὁποῖος μέλλει γενέσθαι κατὰ τὸ καλοκαίρι. Ἡμεῖς δὲ ἐλπίζομεν πῶς ἐσεῖς θέλετε μεταχειρισθῇ τὸν καιρὸν τοῦτον τὸν ἁρμόδιον, καὶ τὸ συντομώτερον νὰ ἑτοιμασθῆτε πρὸς δρόμον, διὰ νὰ φθάσετε καθὼς ἐπιθυμᾶτε εἰς τὸν τόπον τὸν διωρισμένον ἀσφαλῶς καὶ σωτηριωδῶς, ὅπως μὴ δυναμωθῇ ὁ ἐχθρὸς τῇ ὑμῶν ἀναβολῇ. Καὶ πρὸς καρτερίαν ταῦτα.

Ἐγράφη ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰς ἔτος Τούρκικον 1124, μηνὶ Σεβὰλ 15.

Φέρνοντας δὲ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ὁ ῥηθεὶς Μεχμὲτ-ἀγᾶς εἰς τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας καὶ τὲς λοιπὲς εἰς τὸν χάνην (αἱ ὁποῖαι ἐδιελάμβαναν τὴν μάχην μετὰ τῶν Μοσχόβων), τὸν ἐχάρισεν ὁ ῥῆγας ἄλογον στολισμένον καὶ τὸν ἔνδυσε καὶ μὲ σαμουρόγουναν, χαρίζοντάς τον καὶ ἱκανὰ φλωρία.

Ὁ ῥῆγας δὲ τῆς Σφεκίας μὴν ἔχοντας γνώμην νὰ ὑπάγῃ, ὅλον ἐσυμπέραινε τὸν καιρόν, λέγοντας πῶς πηγαίνει, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν τοῦ μισεμοῦ του δὲν τὴν ἀπεφάσιζε. Βλέποντας δὲ ὁ χάνης καὶ Ἰσμαὴλ-πασας, σερασκέρης τοῦ Μπεντερίου, πῶς δὲν διορίζει τὴν ἡμέραν τοῦ μισεμοῦ του, καὶ φοβούμενοι παρὰ τοῦ βασιλέως, ἵνα μὴ κακοποιήσῃ αὐτούς, ἄρχισαν νὰ τὸν διαβάλλουν εἰς τὸν βασιλέα, πῶς εἶναι ψεύστης καὶ γελᾷ τὴν βασιλείαν, καὶ ὡς δείχνουν τὰ ἐπιχειρήματά του δὲν ἔχει κατὰ νοῦν νὰ ἐπιστρέψῃ, ἀλλὰ συμπεραίνει τὸν καιρὸν μὲ τὰ ψεύματα. Βλέποντας δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτὴν τὴν ἀναφορὰν τοῦ χάνη καὶ σερασκέρη ἔστειλε καὶ τὸν τζαούς-μπασιν Τοὺρκ-Ἀχμὲτ-ἀγᾶν πάλιν μὲ βασιλικὴν ἐπιστολὴν διὰ νὰ τὸν σηκώσῃ, ἢ νὰ ἀποφασίσῃ τὴν ἡμέραν τοῦ μισεμοῦ του, καὶ πασχήσας ὁ τζαούς-πασις καὶ μὲ καλὸν καὶ μὲ κακόν, τίποτες δὲν ἐκατώρθωσε. Βλέποντες δὲ πῶς δὲν κατορθώνουν τίποτες, ἔδωσαν καὶ δευτέραν εἴδησιν εἰς τὸν βασιλέα, πῶς δὲν ἔχει κατὰ νοῦν νὰ ὑπάγῃ ὁ ῥῆγας εἰς τὸν τόπον του καὶ πῶς περιπαίζει τὴν βασιλείαν. Βλέποντας δὲ ὁ βασιλεὺς ἔστειλε καὶ τρίτον ἕνα καπιτζήπασιν, ὀνόματι Χαλὴλ-ἀγᾶν, πάλιν μὲ ὁρισμόν, διὰ νὰ σηκώσῃ τὸν ῥῆγα.

Ὁρισμός, ὃν ἔφερεν ὁ Χαλὴλ-ἀγᾶς καπιτζήμπασις τῷ ῥηγὶ τῆς Σφεκίας.

Μετὰ τοὺς συνειθισμένους χαιρετισμούς:

Τὰ τῆς ἐπανόδου ὑμῶν διορισθέντα στρατεύματα ἐπλησίασαν· ὁ χάνης καὶ πασᾶς ἑτοιμάσθησαν. Λοιπὸν οὔτε ἐσεῖς μὴν ἀργοπορεῖτε, ὅτι ἀτονοῦσι τὰ στρατεύματα ἀπαντεχαίνοντάς σας εἰς τὸν κάμπον, τὰ ὁποῖα μᾶς χρειάζονται νὰ γυρίσουν πριχοῦ νὰ ἀνελύσουν τὰ νερά. καὶ νὰ μὴν ἀναβάλλετε τὸν χάνην καὶ πασᾶν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν βουλήν τους νὰ μὴν ἔβγῃς, καὶ εἰς τὴν στράταν νὰ πηγαίνετε ὀγλήγορα. Ταῦτα.

Ὁ ῥῆγας δὲ καὶ παντελῶς τὴν ἡμέραν τοῦ μισεμοῦ του δὲν ἀπεφάσιζεν, ἀλλ᾽ οὔτε δὲν πηγαίνω ἔλεγεν, παρὰ ὅταν ἑτοιμασθῶ πηγαίνω. Καὶ φθάνοντας τὰ τοῦ Κριμίου στρατεύματα εἰς τὸ Μπουτζάκι, ἅπερ εἶχε διορίσει ὁ χάνης νὰ ἔλθουν διὰ νὰ ὑπάγωσι μὲ τὸν ῥῆγα, καὶ μὴ δυνάμενα πλέον νὰ καρτερέσουν εἰς τοὺς κάμπους ἀπὸ τὰ διάφορα περιστατικὰ τοῦ χειμῶνος, καὶ βλέποντας ὁ χάνης πῶς ὁ ῥῆγας δὲν διορίζει τὴν ἡμέραν τοῦ μισεμοῦ του, ἐμετάδωσε εἴδησιν εἰς τὸν βασιλέα σὺν τῷ Ἰσμαὴλ-πασᾷ καὶ Τοὺρκ-Ἀχμὲτ-ἀγᾶν τζαούς-μπασιν, πῶς δὲν ἔχει κατὰ νοῦν νὰ μισεύσῃ ὁ ῥῆγας καὶ πῶς γελᾷ τὴν βασιλείαν καὶ ὅλους μας, καὶ τὰ στρατεύματα ἀτόνησαν ἀπαντυχαίνοντάς τον εἰς τὸν κάμπον· αὐτὸς δὲ καὶ παντελῶς τὴν ἡμέραν τοῦ μισεμοῦ του δὲν διορίζει.

www.dacoromanica.ro

Βλέποντας δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ αὐτὴν τὴν ἀναφορὰν τῶν ἄνωθεν εἰρημένων, χάνου καὶ πασᾶ καὶ τζαούς-μπασι, ἔστειλε καὶ τέταρτον τὸν Μεχμὲτ-ἀγᾶν, μέγαν ἰμπριχόρην, πάλιν μὲ ὁρισμὸν εἰς τὸν χάνην καὶ πασᾶν, πῶς ἂν δὲν μισεύσῃ ὁ ῥῆγας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν τόπον του, νὰ τὸν δώσετε εἰς χεῖρας τοῦ Χατζῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶ, τοῦ κυβερνήτου τοῦ Αὐλῶνος (ὅτι τότες ἦτον καὶ ἐκεῖνος εἰς τὸ Μπεντέρι), νὰ τὸν ὑπάγῃ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ἔπεμψε καὶ ἐπιστολὴν εἰς τὸν ῥῆγα.

Ἐπιστολὴ βασιλέως, ἣν ἔφερεν ὁ μέγας ἰμπριχόρης τῷ ῥηγὶ τῆς Σφεκίας.

Μετὰ τοὺς συνειθισμένους χαιρετισμούς;

Σὺ φίλε μας ῥῆγα τῆς Σφεκίας, ἔστοντας καὶ νὰ ἐδιωρίσθησαν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὸν μισεμόν σας εἰς τὸν τόπον σας τοῦτον τὸν χειμῶνα, καὶ νὰ ἐπροστάχθη ὁ χάνης τοῦ Κριμίου καὶ ὁ πασᾶς τοῦ Μπεντερίου εἰς τὸ νὰ σᾶς συντροφεύσουν, καὶ μὲ τὸ νὰ ἑτοιμάσθη τὸ στράτευμα καὶ νὰ ἀπαντυχαίνῃ τὸ κίνημά σας, καθὼς ἔλθῃ τοῦτο τὸ βασιλικόν μας καὶ ἰσχυρὸν πρόσταγμα νὰ μὴ χάσετε εἰς τοῦτον τὸν καιρόν, ἀλλὰ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ χάνη καὶ πασᾶ τοῦ Μπεντερίου χωρὶς ἀναβολῆς νὰ σηκωθῆτε καὶ νὰ ὑπάγετε εἰς τὸν τόπον σας. Εἰ δὲ καὶ δὲν πηγαίνετε, ἀλλὰ κάμετε τὸ ἐναντίον, στοχασθῆτε πῶς θέλει γένῃ ἀλλεοτρόπως ἡ προσταγή. Διὰ τοῦτο ἐξ ἀποφάσεως καὶ χωρὶς ἄργηταν νὰ μισεύσετε.

Βλέποντας δὲ ὁ ῥῆγας τὴν τόσην βίαν ὁποῦ τοῦ ἔκαμναν αὐτοὶ οἱ τέσσαρες, χάνης, Ἰσμαὴλ-πασᾶς, ἰμπριχόρης καὶ τζαούς-μπασις, ὑποπτεύθη μήπως ἔχουν καμμίαν κατασκευὴν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀπεκρίθη πῶς δὲν πηγαίνει.

Ἀκούσαντες δὲ αὐτοὶ τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν (1713 Ἰανουαρίου 12) ἔκοψαν τὰς τροφάς του, ὁποῦ εἶχεν ἀπὸ τὴν βασιλείαν, καὶ ἐσήκωσαν τοὺς ἑπτὰ γιανιτζάρικους ὀντᾶδες ὁποῦ τὸν ἐφύλαγαν καὶ ὅλους τοὺς ἐργαστηριαρέους ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ χωρίον τῆς Βάρνιτζας, ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον καὶ τοῦ ῥηγὸς τὸ παλάτιον, καὶ ὅλους τοὺς ἐντοπίους κατοίκους Μπογδάνους, καὶ τὸν ἄφησαν μοναχὸν μὲ τοὺς ἐδικούς του Σφέτζους καὶ Λέχους.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ πλανῶντας καὶ τοὺς ὑποκειμένους Καζάκους τοῦ ῥηγός, ὁποῦ εἶχε πλησίον του (2900), τοὺς ἐπῆρεν ὁ χάνης εἰς τὴν ὑποταγήν του καὶ τοὺς ἐδιασκόρπισεν εἰς τὰ Μπογδάνικα χωρία, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ χάνη, καὶ ἐδιώρισε Τατάρους εἰς τὸ χωρίον τῆς Βάρνιτσας, καὶ ἐπερικύκλωσαν τοῦ ῥηγὸς τὸ παλάτιον, διὰ νὰ μὴν ἀφίνουν τινὰ οὔτε νὰ ἐξέλθῃ, οὔτε νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτόν, καὶ νὰ τὸν φυλάγουν, ὁποῦ οὔτε μὲ ἄσπρα νὰ τὸν ἀφίνουν νὰ ἀγοράζῃ τροφάς, καὶ μὲ τοιοῦτον τρόπον ἴσως καὶ στενοχωρηθῇ ἀπὸ πεῖναν καὶ παραδοθῇ. Ἀλλὰ οἱ Τάταροι, ὁποῦ τὸ ἐφύλαγαν, ἀπὸ τὴν λαιμαργίαν τῶν ἄσπρων οὐχὶ μόνον τροφὰς τὸν ἔφερναν, ἀλλὰ καὶ εἴτι τοὺς ἐγύρευε μὲ τετραπλῆν τιμὴν τοῦ τὰ ἔφερναν. Τὴν δὲ δεύτερην ἡμέραν, Ἰανουαρίου ιγ΄ ἔστειλαν ὁ χάνης καὶ πασᾶς καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας Λέχους, ὁποῦ ἦσαν πλησίον τοῦ ῥηγός, τόν τε Χαλίνσκην καὶ Βινοδέσκην, Τάρλον τε καὶ Κρίσπην καὶ τοὺς λοιπούς, καὶ τοὺς ἐμήνυσαν νὰ ἔβγουν καὶ νὰ ἔλθουν εἰς αὐτούς, ἤγουν ἀπὸ τὸ χωρίον τῆς Βάρνιτζας, ὁποῦ ἦτον τὸ παλάτι τοῦ ῥηγός, νὰ ἔλθουν εἰς τὸ Μπεντέρι, ἐὰν εἶναι φίλοι τῆς βασιλείας· εἰ δὲ καὶ εἶναι ἐχθροί, ὡς ὁ ῥῆγας, ἂς καθίσουν νὰ πάθουν τὰ ὅσα μέλλει νὰ πάθῃ καὶ ὁ ῥῆγας. Αὐτοὶ δὲ ἀπεκρίθησαν, πῶς ἐβγαίνουν καὶ ἔρχονται, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸ παλάτιον τοῦ ῥηγὸς καὶ ἦλθον εἰς τὸ βαροῦσι τοῦ Μπεντερίου μὲ γυναῖκές τους ὅσοι εἶχαν καὶ μὲ παιδία τους καὶ μὲ τὴν περιουσίαν τους, καὶ ἐκάθισαν δύο ἡμέρας καὶ μίαν νύκτα. Τὴν δὲ δευτέραν βραδεῖαν μετανοοῦντες εἰς τὸ κάμωμα ὁποῦ ἔκαμαν, ὁποῦ σχεδὸν τοὺς εἶχεν ὁ ῥῆγας τόσον καιρὸν εἰς τὴν σκέπην του καὶ πριχοῦ νὰ ἰδοῦν καμμίαν ἀνάγκην τὸν ἄφησαν, ἔφυγον πάλιν ἀπὸ τὸ Μπεντέρι μόνον οἱ προεστοί, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν ῥῆγαν, ἀποφασίζοντες πῶς τὸ ὅτι ἤθελεν πάθῃ ὁ ῥῆγας νὰ πάθουν καὶ αὐτοί. Ὅμως εἰσερχόμενοι οἱ ἄνωθεν ῥηθέντες ἄρχοντες Λέχοι εἰς τοῦ ῥηγὸς τὸ παλάτιον, εἰς τὴν Βάρνιτζαν, καὶ μένοντες οἱ περὶ αὐτῶν σὺν τῇ περιουσίᾳ των εἰς τὸ βαροῦσι τοῦ Μπεντερίου, ἀπὸ μὲν τοὺς στρατιώτας των πέρνοντας ὁ πασᾶς τὰ

www.dacoromanica.ro

ἅρματά τους τοὺς ἐξώρισεν εἰς τὰ σύνορα τῆς Λεχίας, διορίζοντας μὲ λόγου τους Λιπκάνους, ἕως ὁποῦ νὰ τοὺς ἐβγάλουν ἀπὸ τὰ Τούρκικα σύνορα, τοὺς δὲ νεανίσκους καὶ γυναῖκάς των τοὺς ἐπῆρεν ὁ πασᾶς εἰς τὸ σαράγιόν του, καὶ τοὺς μὲν ἐτούρκευσε, τοὺς δὲ εἶχε διὰ δούλους, καὶ ἡ ὅση περιουσία τοὺς εὑρέθη, τὴν ἐκυρίευσε. Τὸ δὲ ὑπὸ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Χαλίνσκη στράτευμα, ὁποῦ ἦτον εἰς τὴν Μπογδανίαν εἰς χωρίον καλούμενον Ὠρχάϊ, τρεῖς χιλιάδες ἄνθρωποι, τοὺς ἔδωσεν εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ Σαπία κάποιου ἄρχοντος Λέχου, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ Μπεντέρι ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ Αὐγούστου ῥηγὸς μυστικῷ τῷ τρόπῳ, διὰ νὰ κατασκοπεύῃ τὰ ὅσα ἐσύμβαιναν (καὶ εἰς τὸ παρὸν ἔλεγε πῶς ἔφυγε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοὺς Μοσχόβους), καὶ τοὺς ἐδιαφέντευε.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀδημονῶντας ὁ ῥῆγας ἔβγαλε καὶ ἔσφαξεν 23 ἄλογα Τούρκικα καλά, ὁποῦ τοῦ ἦτον στελμένα ἀπὸ τὸν βασιλέα καὶ ἀπὸ βεζιράδες, λέγοντας, «Ἐπειδὴ καὶ τοὺς σεΐζηδες μὲ ἐπήρετε, χορτάρι καὶ κριθάρι δὲν μὲ δίνετε, ἀλλ' οὔτε μὲ ἀφίνετε νὰ ἀγοράσω, οὔτε τὰ ἄλογά σας δὲν μὲ χρειάζονται», καὶ σκοτώνοντάς τα τὰ ἔρριξεν ἔξω τῆς αὐλῆς του καὶ τὰ ἅρπαξαν οἱ Τάταροι καὶ τὰ ἔφαγαν. Καὶ αὐτοὶ ἄρχισαν καὶ ἔκαμναν μετερίζια, ὁποῦ νὰ ἠμποροῦν νὰ πολεμοῦν εἰς καιρὸν ἀνάγκης, καὶ ἔφραξαν ἔμπροσθεν τῶν θυρῶν του μὲ μπολοβάνια, κάμνοντας κύκλον, ὁποῦ νὰ μὴ δυνηθοῦν οἱ Τοῦρκοι νὰ κάμουν ὁρμὴν νὰ ἔμπουν εἰς τὸ παλάτιόν του, ἀλλὰ αὐτὸς νὰ ἠμπορῇ νὰ τοὺς πολεμᾷ ἀπὸ ἀνάμεσα τῶν μπολοβανίων. Ἔφραξε δὲ καὶ τὰ παράθυρά του μὲ χῶμα ἀπὸ τὴν μέσην καὶ κάτω, ἀπὸ τὸ ἔσωθεν μέρος, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἀποθάνῃ πολεμῶντας καὶ νὰ μὴ παραδοθῇ ζωντανός.

Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἔστειλεν ὁ ῥῆγας εἰς τὸν χάνην καὶ πασᾶν ἐπιστολὴν μὲ τὰ κάτωθεν τέσσαρα κεφάλαια.

Πρῶτον. Θαυμάζω πῶς ἕως τώρα μᾶς ἐκάμετε τόσες τιμὲς καὶ εὐεργεσίες, καὶ μὲ ἐκρατήσετε τρεῖς χρόνους εἰς τὸν τόπον σας, καὶ τώρα ἔξαφνα μᾶς κάμετε τόσην ἐπίπληξιν καὶ στενοχωρίαν, ὁποῦ φαίνεται πῶς θέλετε νὰ μᾶς διώξετε ὥσπερ ζῶα.

Δεύτερον. Ἂν δὲν μᾶς δώκετε τὰ χρειαζόμενα, δότε μας διορίαν νὰ γράψωμεν εἰς τὸ στράτευμά μας νὰ μᾶς στέλλῃ κάθε χρειαζόμενον· τὸ ὁποῖον στράτευμα τώρα μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς μας· διατὶ τὸ νὰ μὴν ὑποφέρετε τὸν ξένον, ὁποῦ εἴχετε λάβῃ καὶ τιμήσῃ τόσον καιρὸν εἰς τὸν τόπον σας, ἕως νὰ τοῦ ἔλθουν τὰ χρειαζόμενα, μήτε ὁ θεϊκὸς νόμος τὸ ὁρίζει, οὔτε τῶν Τουρκῶν ἡ πίστις.

Τρίτον. Ἐπειδὴ καὶ ἐσεῖς, ὁποῦ ἕως τώρα μᾶς ἔχετε εἰς τόσην εὔνοιαν, μᾶς ἀναγκάζετε νὰ μισεύσωμεν τοιουτοτρόπως, φανερὸν εἶναι πῶς ἔχετε σκοπὸν νὰ μᾶς δώκετε εἰς τοῦ ἐχθροῦ μας τὰς χεῖρας. Διὰ τοῦτο καλλίτερα προκρίνομεν νὰ ὑποφέρωμεν κάθε ἄκρον καὶ τελευταῖον κακὸν ἀπὸ λόγου σας. Δὲν ἐλπίζομεν νὰ ἔχῃ εἴδησιν ὁ βασιλεύς σας ἀπὸ τὰ ὅσα μᾶς ἐκάμετε.

Τέταρτον. Λοιπὸν τινὰς δὲν πρέπει νὰ μᾶς ζητήσῃ πράγματα ἀδύνατα, διατὶ ἕως ὁποῦ μᾶς λείπουν τὰ χρειαζόμενα, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κινήσωμεν, ἀλλὰ νὰ πιστεύῃ πῶς τὰ ὅσα ἐλαλήσαμεν καὶ ἀναφέραμεν ἕως τὴν σήμερον περὶ τῶν ἀναγκαίων μας, δὲν εἶναι ψεύματα.

Μετὰ δὲ ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ πολιορκισμοῦ, Ἰανουαρίου 19 ἐπῆγεν ὁ ἰμπριχόρης καὶ τζαούς-μπασις εἰς τὸν ἐπίτροπον τοῦ ῥηγός, ὀνόματι Μόλλερ, καὶ ἐσυνωμίλησαν, καὶ ἐπροβάλθη ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ἄνωθεν ῥηθέντων εἰς τὸν ἐπίτροπον τοῦ ῥηγός, ἔτι νὰ γένῃ ἀγάπη μεταξὺ τοῦ χάνη καὶ τοῦ ῥηγός· τὸ ὁποῖον ἐδέχθη ὁ Μόλλερ, ὅμως ἀγάπη μόνη μὲ λόγια χωρὶς ἀντάμωσιν ἢ ἄλλην τινὰ συναπόκρισιν. Ἐρώτησαν δὲ τὸν Μόλλερ περὶ τοῦ μισεμοῦ τοῦ ῥηγός, τί ἀποφασίζει, ὁποῦ νὰ γράψουν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν βασιλέα τους. Ἀπεκρίθη ὁ Μόλλερ: Ἕως τώρα ὁ ῥῆγας ἔλεγε πῶς μισεύει, καὶ οὕτως ἔγραψεν εἰς τὴν Πόρταν καὶ εἰς τὲς δύο του ἐπιστολές, πλὴν νὰ τοῦ κάμουν χάριν νὰ τοῦ δώσουν ἀκόμι χίλια πουγγία ἄσπρα, διατὶ δὲν ἔφθασαν τὰ πρῶτα εἰς ἑτοιμασίαν. Ὅμως ἀπὸ τώρα πλέον ἀπεφάσισε πῶς δὲν πηγαίνει διὰ τρεῖς αἰτίες·

www.dacoromanica.ro

Πρώτη. Μὲ τὸ νὰ τὸν ἐπερικύκλωσαν μὲ τοὺς Τατάρους καὶ ἔκοψαν τὰς τροφὰς ὁποῦ τοῦ ἔδιδαν, καὶ ἔβγαλαν τοὺς ἄρχοντές του ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ ἅρπαξαν οἱ Τάταροι τὰ πράγματά τους, ὁποῦ εἶχαν ἑτοιμασμένα διὰ τὴν στράταν, ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸ κίνημα, καὶ πρέπει νὰ περάσουν πολλὲς ἡμέρες ὅσον νὰ βαλθοῦν τὰ χαμένα πράγματα εἰς τὸν τόπον τους, εἶτε ῥοῦχα, εἶτε ἄλογα καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα.

Δευτέρα. Πῶς τὸν χάνην καὶ πασᾶν, ὁποῦ ἐδιωρίσθησαν εἰς τὸ νὰ συνοδεύσουν τὸν ῥῆγα, μὲ τὸ νὰ τοῦ ἔκαμαν τὰ τοιαῦτα ἐναντιώματα, τοὺς ὑποπτεύθη καὶ δὲν τοὺς πιστεύει παντελῶς πῶς νὰ πηγαίνῃ μαζῇ τους.

Τρίτη. Πῶς δὲν ἔχει ἄσπρα ὁ ῥῆγας διὰ τὰ λοιπὰ χρειαζόμενα, καὶ ἂν μᾶς δώσῃ ἡ βασιλεία τὰ 1000 πουγγία καὶ διορίαν ἀρκετήν, πηγαίνομεν· εἰ δὲ μή, ἂς μᾶς ἀφήσῃ νὰ καθίσωμεν εἰς τὸν τόπον της καὶ δὲν θέλομεν ἀπὸ τοῦ νῦν μήτε φουσᾶτον, μήτε ἄσπρα, μήτε τροφάς, ἕως ὁποῦ νὰ ἔλθῃ τὸ στράτευμά μας νὰ μᾶς πάρῃ, καὶ θέλομεν εὕρῃ καὶ τὰ ἀναγκαῖά μας ἀπ' ἀλλοῦ.

Ἔτζι ἐγύρισαν οἱ ἄνωθεν ῥηθέντες ἰμπριχόρης καὶ τζαούς-μπασις μὲ τοιαύτην ἀπόκρισιν καὶ ἀνήγγειλαν τῷ χάνῃ καὶ τῷ πασᾷ.

Βλέποντας δὲ ὁ χάνης καὶ πασᾶς καὶ ἰμπριχόρης καὶ τζαούς-μπασις τὰ καμώματα καὶ ἀπόκρισες τοῦ ῥηγός, ἔγραψαν εἰς τὴν βασιλείαν καὶ τὸν ἐδιάβαλαν ὡς ἠμπόρεσαν, διὰ νὰ διορθώσουν τοῦ λόγου τους καὶ νὰ γλυτώσουν τὰ κεφάλιά τους. Ὁ δὲ βασιλεὺς θυμωθεὶς ἔστειλε τὸν Ἰσοὺφ-ἀγᾶν καπιτζίμπασιν, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Μπεντέρι Ἰανουαρίου 30 μὲ ὁρισμὸν τοιοῦτον πρὸς τὸν χάνην καὶ πασᾶν.

Ὁρισμὸς τοῦ βασιλέως πρὸς τὸν χάνην.

Ἐπειδὴ τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφεκίας νὰ τοῦ ἐδόθησαν ὅλα ὅ τι ἐζήτησε διὰ τὸν μισεμόν του καὶ αὐτὸς δὲν ἔχει κατὰ νοῦν νὰ ὑπάγῃ, ἀλλὰ συμπεραίνει τὸν καιρὸν μὲ τὰ ψεύματα, λοιπὸν καθὼς ἰδῆτε τὸν λαμπρὸν καὶ ἰσχυρόν μας ὁρισμόν, νὰ τὸν δώσετε τοῦ Χατζῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶ νὰ τὸν ὑπάγῃ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ εἰ μὲν καὶ ἐναντιωθῇ, νὰ τὸν πάρετε καὶ δίχως τὸ θέλημά του, ὅτι δὲν στέργω πλέον ἀπὸ τὴν σήμερον νὰ καθίσῃ οὔτε μίαν ὥραν εἰς τὸν τόπον μου.

Βλέποντας δὲ ὁ χάνης καὶ πασᾶς τὸν βασιλικὸν ὁρισμόν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, Ἰανουρίου 30, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἐπρόσταξαν καὶ ἐμοίρασαν εἰς τάγματα τοῦ στρατοῦ πούλβερι καὶ βόλια, καὶ τοὺς ἐπρόσταξαν διὰ τὴν αὔριον νὰ ἑτοιμασθοῦν καὶ νὰ ἔβγουν ἔξω ἁρματωμένοι καὶ ἕτοιμοι τοῦ πολέμου· καὶ ἐβγῆκε καὶ ὁ χάνης ἔξω ἀπὸ τὸ κάστρον, καὶ ἐπῆγαν εἰς ἕνα μαχαλᾶ Λιπκάνικον, ὁ ὁποῖος εἶναι πρὸς τὸ μέρος τῆς Βάρνιτσας, καὶ ἐμήνυσε τοὺς ἄρχοντας Λέχους ὁποῦ εἶχαν φύγῃ καὶ ἐμπῆκαν εἰς τὸ παλάτι τοῦ ῥηγός, καὶ τοὺς ἐρώτησε· «Σκοτώνεσθε καὶ ἐσεῖς μὲ τὸν ῥῆγα, ἐπειδὴ ἔγινεν αὔριον ἀπόφασις νὰ τὸν πολεμήσωμεν, ἢ ἐβγαίνετε νὰ ἔλθητε εἰς τοῦ λόγου μας»; Αὐτοὶ δὲ ἔστειλαν τὸν στάροσταν Ῥαύσκην εἰς τὸν χάνην, λέγοντες πῶς, «Ἡμεῖς προχθὲς ἐφοβηθήκαμεν ἐδῶ, μήπως καὶ μᾶς δώσετε εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Αὐγούστου· ἀλλὰ τώρα ἐβγαίνομεν καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὸ σκέπος σου· πλὴν θέλομεν νὰ μᾶς δώσῃς ὑπόγραμμα ἀπὸ τὸ χέρι σου καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς μιρζᾶδες καὶ προεστούς, πῶς δὲν μᾶς κακοποιεῖτε, καὶ ἔτζι νὰ ἔλθωμεν».

Ὁ χάνης δὲ τοὺς ἔταξε πῶς τοὺς δίδει καὶ τοὺς ἔδωκεν.

Ὁμολογία τοῦ χάνη, ἣν ἔδωκε τοῖς ἄρχουσι τῶν Λεχῶν.

Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος δηλοποιεῖται, ὅτι οἱ νῦν ὧδε εὑρισκόμενοι ἄρχοντες Λέχοι, ἐὰν ἔβγουν καὶ ἔλθουν εἰς τοῦ λόγου μας, νὰ μὴ τοὺς παραδώσωμεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν των, ἀλλὰ νὰ μεσιτεύσωμεν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀριστοκρατίας νὰ μὴ τοὺς γένῃ καμμία βλάβη εἰς τὰ κάστρη τους καὶ εἰς τὰ ὀφφίκιά τους· ἀκόμι ὅ τι πρᾶγμα τοὺς ἐχάθηκεν

www.dacoromanica.ro

ἐδῶ νὰ τὸ εὕρωμεν καὶ νὰ τοὺς τὸ δώσωμεν. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν τοὺς ἐδόθη ἡ παροῦσά μας ὁμολογία, μὲ τὴν ὁποίαν νὰ εἶναι βέβαιοι.

Τῇ δὲ ἐπαύριον, Ἰανουαρίου 31, ἡμέρα Σαββάτου, πριχοῦ νὰ ἀρχίσουν νὰ πολεμοῦν τὸν ῥῆγα, ἔστειλεν ὁ χάνης τὸν Μουσταφᾶ-ἀγᾶν τεφτερδάρην του καὶ τοὺς ἔβγαλεν ἀπὸ τὸ παλάτι τοῦ ῥηγὸς τοὺς ῥηθέντας ἄρχοντας Λέχους, καὶ τοὺς ἐπῆγεν εἰς τὸ βαροῦσι τοῦ Μπεντερίου, εἰς τὰ σπίτια ὅπου ἦτον καὶ προτήτερα, καὶ ἐκατακάθισαν. Ἔστειλαν δὲ ὁ χάνης καὶ πασᾶς καὶ εἰς τὸν ῥῆγα, καὶ τοῦ εἶπαν τρεῖς φορὲς ἢ νὰ ἔβγῃ νὰ μισεύσῃ, ἢ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ κάστρον, ἕως νὰ ἑτοιμασθῇ, ἐὰν καὶ δὲν εἶναι ἕτοιμος. Αὐτὸς δὲ καὶ παντελῶς δὲν τοὺς ἀπεκρίθη. Βλέποντες δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀνακρόασίν του, ἀφ᾽ οὗ ἐβγῆκαν οἱ Λέχοι, τὴν αὐτὴν ἡμέραν Ἰανουαρίου 31, τῇ πέμπτῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας, ἐκίνησαν κατ᾽ αὐτοῦ, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ Μπεντέρι πρὸς τὸ χωρίον τὸ καλούμενον Βάρνιτζαν, ἤγουν Ἀσβεστοχωρίον, ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον τοῦ ῥηγὸς τὸ παλάτιον, μὲ ὅλον τὸ στράτευμα ὁποῦ εἶχεν προετοιμάσῃ διὰ τὸν μισεμὸν τοῦ ῥηγός, πέρνοντας καὶ δώδεκα λουμπάρδες μαζῇ τους. Τῇ δὲ ἕκτῃ ὥρᾳ ὁποῦ ἐπήγαιναν κατὰ τοῦ ῥηγός, εἰς τὴν στράταν ἄρχισε καὶ ἔβρεχε, καὶ ἐβγῆκεν τόξον ἐπάνω εἰς τοῦ ῥηγὸς τὸ παλάτιον. Φθάνοντας δὲ εἰς τὸ ῥηθὲν χωρίον ἄρχισαν καὶ ἐδιώρισαν τὰ στρατεύματα, βάνοντάς τα εἰς τάξιν, τοὺς μὲν γιανιτζαρέους κατὰ ἀνατολάς, τοὺς δὲ Τατάρους κατὰ δυσμάς, τοὺς τζεπετζῆδες κατὰ ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν, οἱ προεστοὶ μὲ τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ οἱ λουμπαρδαρέοι μὲ τὲς δώδεκα λουμπάρδες. Ἔστησαν δὲ τένταν καὶ ἐκάθισαν οἱ προεστοί, χάνης, Ἰσμαὴλ-πασᾶς σερασκέρης, Χατζῆ-Μουσταφᾶ-πασας κυβερνήτης τοῦ Αὐλῶνος, ἰμπριχόρης-τζαούς-μπασις καὶ Ἰσούφ-ἀγᾶς καπιτζήμπασις, καὶ ἔμπροσθεν τῆς τέντας ἀράδιασαν τὲς δώδεκα λουμπάρδες, ὁποῦ ἔφερον ἀπὸ τὸ Μπεντέρι.

Βλέποντας δὲ ὁ ῥῆγας τὰ καμώματα καὶ τὲς ἑτοιμασίες τῶν Τουρκῶν, ἀφ᾽ οὗ ἐκατακάθισαν εἰς τὴν τένταν οἱ προεστοί, ἔστειλε τὸν καμαράσην του, ὀνόματι Κρότον, μετὰ τὸν προσήκοντα χαιρετισμὸν καὶ τοὺς ἐρώτησεν ἐκ μέρους τοῦ ῥηγός· «Τί εἶναι αὐτὰ τὰ θαύματα ὁποῦ βλέπομεν»; Τοῦ ἀπεκρίθη δὲ ὁ πασᾶς λέγων·

«Θαῦμα εἶναι εἰς τοῦ λόγου σας, ὁποῦ τώρα τέσσαρους χρόνους γελᾶτε τὴν βασιλείαν καὶ κατὰ νοῦν δὲν ἔχετε νὰ εἰπάτε εἰς τὸν τόπον σας, ἀλλὰ μὲ τὰ ψεύματα συμπεραίνετε τὸν καιρὸν ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ. Θέλετε ἠξεύρῃ δέ, ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν ὁ βασιλεὺς πλέον δὲν στέργει οὔτε μίαν ὥραν νὰ καθίσετε εἰς τὸν τόπον του, ἀλλὰ ἂν θέλῃ ὁ ῥῆγας τὴν φιλίαν τοῦ βασιλέως, ἂς ἔβγῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ καλόν». Ὁ Κρότος δὲ τοῦ ἀπηλογήθη· «Εἶναι βολετὸν ταύτην τὴν ὥραν νὰ μισεύσωμεν; δώσετέ μας λοιπὸν διορίαν δύο τρεῖς ἡμέρες, νὰ ἑτοιμασθοῦμεν». Καὶ ὁ πασᾶς τοῦ ἀπηλογήθη· «Προσταγὴ βασιλικὴ εἶναι τούτην τὴν ὥραν νὰ ἔβγῃ, καὶ ἐὰν δὲν εἶναι ἕτοιμος ἂς ἔλθῃ μὲ τοῦ λόγου μας νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸ Μπεντέρι, καὶ ὅποιον σπίτι τοῦ ἤθελεν ἀρέσῃ, νὰ τοῦ τὸ στρώσωμεν, ἕως νὰ ἑτοιμασθῇ. Ἂν θέλῃ, καὶ εἰς τὸ ἴδιον παλάτι ὁποῦ κάθομαι ἐγώ, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνο βασιλικὸν εἶναι, καὶ ἀφ᾽ οὗ ἑτοιμασθῇ, ἂς κινήσῃ».

Καὶ ἔτζι ἐγύρευσε θέλημα ὁ Κρότος, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸ ἀναγγείλῃ τοῦ ῥηγός, καὶ τοῦ ἐδόθη, καὶ μετὰ ἕνα τέταρτον τῆς ὥρας ἦλθε πάλιν καὶ ἤφερεν ἀπόκρισιν, παρακαλῶντανὰ τὸν ἀφήσουν νὰ καθίσῃ εἰς τὸ σπίτι του, ἕως νὰ ἑτοιμασθῇ, λέγοντας πῶς δὲν εἶναι βολετὸν νὰ μετοικήσῃ ἀπὸ τὸ σπίτι του εἰς τὸ Μπεντέρι, ἀλλ᾽ οὔτε εἶναι ἕτοιμος νὰ κινήσῃ, καὶ λέγοντας καὶ ἀμάν. Αὐτοὶ δὲ καὶ παντελῶς δὲν τὸν ἀκροάσθησαν. Ὁ Κρότος δὲ βλέποντας τὴν ἀνακρόασίν τους, τοὺς εἶπε· «Διατί δὲν δέχεσθε τὴν δέησίν μας; ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν τῶν Τουρκῶν πίστιν καὶ νόμους γράφει, ὅτι ἂν προσπέσῃ τινὰς εἰς τοῦ λόγου τους καὶ εἰπῇ τὸ ἀμάν, δὲν τὸν κακοποιοῦσι· ἐσεῖς δὲ λοιπὸν διατί βούλεσθε νὰ μᾶς κτυπήσετε»; Ἀκόμι τοὺς εἶπε καὶ τοῦτο· «Ἐμῆς ὁ βασιλεὺς δὲν μᾶς γράφει πῶς μᾶς διώκει ἀπὸ τὸν τόπον του, ἀλλ᾽ οὔτε ὁ ἀποκρισιάρης ὁποῦ ἔχομεν εἰς τὴν βασιλικὴν Πόρταν περὶ τούτου μᾶς ἔγραφε». Τότε ὁ χάνης τοῦ ἀπηλογήθη, πῶς ἀπὸ τοῦ νῦν ἕως τῆς συντελείας τοῦ κόσμου δὲν θέλει σᾶς μεταγράψῃ ὁ ἀποκρισιάρης σας» (ἠξεύροντας πῶς τὸν ἀποκρισιάρην τους τὸν ἐσήκωσαν εἰς τὴν φυλακὴν ἀπὸ μέρος τῆς βασιλείας). Ὁ δὲ σερασκέρης ὁ Ἰσμαὴλ-πασᾶς εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους προεστοὺς

«Αὐτοὶ ἀκόμη δὲν πιστεύουν τὸ τί θέλουν νὰ πάθουν». Καὶ ἔτζι ἐπρόσταξε νὰ καβαλλικεύσουν οἱ περὶ αὐτὸν καὶ τὰ ἔργανα νὰ λαλήσουν διὰ πόλεμον. Ἐπρόσταξε δὲ καὶ τὸν πρωτολουμπαρδάρην νὰ δώσῃ φωτίαν εἰς τὰς λουμπάρδας κατὰ τὸ παλάτιον τοῦ ῥηγός, καὶ ἔτζι ἔῤῥιξεν 27 λουμπάρδες μὲ βόλια. Ἐπρόσταξε δὲ καὶ τοὺς γιανιτζαρέους νὰ κάμουν ὁρμήν, νὰ κτυπήσουν τοὺς Σφέτζιους· ἀλλὰ οἱ γιανιτζαρέοι δὲν τὸ ἔστερξαν μὲ κανένα τρόπον, λέγοντας πῶς δὲν εἶναι προσταγὴ βασιλική. Ἐρχόμενος δὲ ὁ γιανιτζάραγας κλαίοντας μὲ τὴν ἀπόκρισιν τῶν γιανιτζαρέων, καὶ βλέποντας ὁ πασᾶς πῶς δὲν θέλουν νὰ κτυπήσουν οἱ γιανιτζαρέοι, προφασιζόμενοι πῶς δὲν εἶναι προσταγή, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν χάνην τὸ βασιλικὸν χατσερίφιον, καὶ τὸ ἔδωσε τοῦ κατῆ τοῦ Μπεντερίου, καὶ τὸ ἐπῆγεν εἰς τὸ μετερίζι, ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον οἱ γιανιτζαρέοι διωρισμένοι, καὶ τοὺς τὸ ἐδιάβασεν. Οἱ γιανιτζαρέοι δὲ μήτε ἐκεῖνο δὲν τὸ ἐπίστευσαν, λέγοντες πῶς εἶναι πλαστόν.

Βλέποντες δὲ οἱ προεστοί, πῶς δὲν θέλουν νὰ κτυπήσουν οἱ γιανιτζαρέοι καὶ φοβούμενοι νὰ τοὺς βιάσουν, μήπως καὶ κάμουν ἐπανάστασιν κατ' αὐτῶν, τοὺς ἐπρόσταξαν διὰ μέσου τοῦ γιανιτζάραγα νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸ κάστρον τοῦ Μπεντερίου, καὶ ἐπέστρεψαν. Ὁμοίως ἐπρόσταξαν καὶ τὸν πρωτολουμπαρδάρην νὰ πηγαίνῃ τὲς λουμπάρδες καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Μπεντέρι, καὶ τῇ δεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας ἐκίνησαν οἱ γιανιτζαρέοι μὲ τὲς λουμπάρδες, καὶ κατόπιν τῶν γιανιτζαρέων ἐκίνησεν ὁ χάνης μὲ τὸν πασᾶν καὶ μὲ τοὺς λοιπούς, καὶ ἔμειναν μόνον οἱ Τάταροι ὡς καὶ πρότερον, καὶ ἐφύλαγαν τὸν ῥῆγα.

Τῇ δὲ ἐπαύριον Φεβρουαρίου πρώτῃ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔστειλεν ὁ πασᾶς καὶ ἐσύναξε τοὺς πρώτους τῶν γιανιτζαρέων εἰς τὸ σαράγιόν του, τζορμπατζῆδες καὶ ὀταμπασῆδες καὶ φλαμπουραρέους, καὶ τοὺς εἶπε πῶς ἡμεῖς θέλομεν νὰ σᾶς ἐγκαλέσωμεν εἰς τὴν βασιλείαν, ἐπειδὴ τὴν βασιλικὴν προσταγὴν δὲν ἀκούσετε. Πηγαίνετε λοιπὸν ἐσεῖς εἰς τὸν ῥῆγα καὶ ἐπάρετέ τον εἰς τοῦ λόγου σας, ἤγουν εἰς τὸ ὀτζάκι τῶν γιανιτζαρέων, καὶ πηγαίνετέ τον ὅπου εἶναι ἡ βασιλικὴ προσταγή, ἐπειδὴ καὶ ἡμᾶς δὲν μᾶς πιστεύετε, οὔτε εἰς τὲς βασιλικὲς προσταγὲς πείθεσθε. Βλέποντες δὲ οἱ ῥηθέντες προεστοὶ τῶν γιανιτζαρέων τοὺς λόγους τοῦ Ἰσμαὴλ-πασᾶ, ἐφοβήθησαν μήπως καὶ τοὺς ἐγκαλέσῃ εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ἐσυμβουλεύθηκαν ἀναμεταξύ των νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν ῥῆγα καὶ νὰ τὸν καλέσωσιν εἰς τὸ ὀτζάκι τους μεθ' ὅρκου, πῶς νὰ μὴ τὸν δώσωσιν εἰς τινά, παρὰ νὰ τὸν ὑπάγωσιν ἀτοί τους εἰς τὸν βασιλέα. Καὶ ὄντως ἐσυνάχθησαν ὅλοι οἱ προεστοὶ καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν ῥῆγα, καλοῦντές τον εἰς τὸ ὀτζάκι τους, τάζοντές τον μεθ' ὅρκου πῶς δὲν θέλουν τὸν δώσῃ οὔτε εἰς τοῦ χάνη οὔτε εἰς τοῦ πασᾶ τὰς χεῖρας, ἀλλὰ θέλουν τὸν ὑπάγῃ ἀτοί τους εἰς τὸν βασιλέα. Ὁ ῥῆγας δὲ καὶ παντελῶς δὲν τοὺς ἀκροάσθη, ἀλλὰ τοὺς ἀπεκρίθη πῶς ζωντανὸς δὲν παραδίδεται, καὶ αὐτοὶ ὅ τι ἠξεύρουν ἂς κάμουν, καὶ ἐγύρισαν ἄπρακτοι μὲ τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν, καὶ ἀδημονήσαντες ἦλθον καὶ ἀνήγγειλαν τὴν ὑπόθεσιν τῷ χάνῃ καὶ Ἰσμαὴλ-πασᾷ, καὶ ἀπ' ἐκεῖ πηγαίνοντες εἰς τοὺς ὀντᾶδές των (ἤγουν εἰς τὸ κατοικητήριον τῶν γιανιτζαρέων) ἄρχισαν καὶ ἀναστέναζαν, κλαίοντες καὶ τραβῶντες τὰς τρίχας των, κράζοντες· «Ἀλλοίμονον εἰς τὴν αἰσχύνην ὁποῦ ἐπάθαμεν παρ' ἑνὸς γκιαβούρου. Ἐπήγαμεν ἀσπρογένηδες καὶ μαυρογένηδες ὅλοι οἱ προεστοὶ τῶν γιανιτζαρέων, εἰς τοὺς πόδας τοῦ γκιαβούρου, καὶ τὸν ἐπαρακαλέσαμε μεθ' ὅρκου νὰ ἔλθῃ εἰς τοῦ λόγου μας καὶ πῶς δὲν θέλει κακοπάθῃ, καὶ αὐτὸς μᾶς ἐδίωξε λέγοντας, μπηλτιγίνηστὲν κάλμιαν», ἤγουν ἀπὸ ἐκεῖνο ὁποῦ ἠξεύρετε μὴν ἐβγῆτε. Ἀκούοντες δὲ οἱ γιανιτζαρέοι ἐτούτους τοὺς λόγους καὶ τὸν θρῆνον ὁποῦ ἔκαναν οἱ προεστοί των διὰ τὴν αἰσχύνην ὁποῦ ἔπαθαν, ἐπαρακινήθησαν ἀτοί τους νὰ τὸν κτυπήσουν, καὶ ὥρμησαν κατ' αὐτοῦ τῇ ἑβδόμῃ ὥρᾳ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἄνευ προσταγῆς· καὶ φθάνοντες εἰς τὴν Βάρνιτζαν, ὁποῦ ἦτον τὸ παλάτι τοῦ ῥηγός, ἄρχισαν οἱ γιανιτζαρέοι καὶ ἐκτυποῦσαν τοὺς δραγούνους τοῦ ῥηγός. Βλέποντες δὲ οἱ δραγοῦνοι τὴν ὁρμὴν τῶν γιανιτζαρέων, καὶ μὴν ἔχοντες προσταγὴν παρὰ τοῦ ῥηγὸς νὰ κτυπήσουν καὶ αὐτοί, οἱ μὲν ἐπαραδόθησαν εἰς αὐτοὺς σκλάβοι, οἱ δὲ ἔφυγον καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ παλάτι τοῦ ἰδίου ῥηγός, καὶ ἄρχισαν σὺν τῷ ῥηγὶ νὰ πολεμοῦν καὶ αὐτοὶ τοὺς Τούρκους.

Βλέποντας δὲ ὁ χάνης καὶ πασᾶς τὸ πῶς ὥρμησαν οἱ γιανιτζαρέοι κατὰ τῶν Σφεκῶν, ἐκαβαλλίκευσαν καὶ αὐτοὶ μετὰ τῶν περὶ αὐτῶν, πέρνοντες μαζῆ τους καὶ δύο τρανὲς λουμ-

www.dacoromanica.ro

πάρδες (ὁποῦ ὀνομάζονται μπαλγεμέζζα) καὶ δύο μπόμπες ἤγουν κουμπαράδες καὶ ἄρχισαν καὶ ἐπολέμουν· καὶ πολεμῶντες ἕως τὴν δεκάτην ὥραν τῆς ἡμέρας, ἐσκοτώθησαν Τοῦρκοι ὑπὲρ τοὺς 150, καὶ ἄλλοι τόσοι ἐλαβώθησαν, Σφέτζοι δὲ ἐσκοτώθησαν ὡς 15. Καὶ μὲ ὅλον τοῦτο βλέποντες, πῶς δὲν ἠμποροῦν νὰ πιάσουν τὸν ῥῆγα μὲ κανένα τρόπον, ἔβαλαν φωτίαν εἰς τὸ παλάτι τοῦ ῥηγὸς ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν μέρος, φυσῶντας καὶ ὁ ἀὴρ ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ ἕως τὴν πρώτην ὥραν τῆς νυκτὸς ἐκάη τὸ παλάτιον, καὶ ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς φωτίας, ὁποῦ ἔβλεπε πῶς θέλει νὰ καῇ καὶ αὐτός, στανικῶς του ἐβγῆκεν καὶ ἐπαρεδόθη μὲ ὡς 15 ἀνθρώπους, ὁποῦ εἶχαν μείνῃ μὲ λόγου του, καὶ τὸν ἐπῆραν οἱ γιανιτζαρέοι καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸν πασᾶν· ὁ δὲ πασᾶς ἐφιλοδώρησε τοὺς γιανιτζαρέους ὁποῦ τὸν ἐπίασαν ἀσλανία 1000. Λέγει του δὲ ὁ πασᾶς· «Καλὸν εἶναι αὐτὸ ὁποῦ ἔγινεν;» Ὁ δὲ ῥῆγας τοῦ ἀπεκρίθη· «Πολλὰ καλά. Ἐσὺ ἔκαμες ὡσὰν πασᾶς καὶ ἐγὼ ὡσὰν ῥῆγας». Καὶ τῆς ὥρας ἔβαλε τὸν ῥῆγα καβαλλάρην εἰς ἕνα ἄλογον, κρατῶντάς τον δύο ὀνομάτοι, ἕνας ἀπὸ τὸ δεξιὸν μέρος καὶ ἄλλος ἀπὸ τὸ ἀριστερόν, καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸ κάστρον τοῦ Μπεντερίου, καὶ ἄνοιξαν τὲς πόρτες τοῦ κάστρου καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ σαράγι τοῦ πασᾶ. Τὴν δὲ περιουσίαν του, ἔξω ἀπὸ τὴν ὅσην ἐκάηκε, τὴν ἐλεηλάτησαν ὅλην, τόσον τοῦ ῥηγός, ὅσον καὶ τῶν περὶ αὐτῶν γενεραλέων καὶ ἄλλων ὑποκειμένων του. Τὴν δὲ Δευτέραν τὸ ταχύ, Φεβρουαρίου δευτέρᾳ, ἐπρόσταξεν ὁ πασᾶς καὶ ἤφεραν τοὺς γενεραλέους καὶ ὀφφικιάλους του ἀπὸ τοὺς γιανιτζαρέους, ὁποῦ ἦτον σκλαβωμένοι, ἐξαγοράζοντάς τους ἀπὸ τρία καὶ τέσσαρα φλωρία τὸν καθένα, καὶ τοὺς ἐπαράδιδε τῷ ῥηγὶ διὰ συνοδίαν του. Ἐξαγέρασε δὲ τὸν Μέλλερ, ἐπίτροπον τοῦ ῥηγός, καὶ τὸν Κρότον καμαράσην του, τὸν Σπάρην πρῶτον γενεράλην τοῦ στρατοῦ, τὸν Χὸλ γενεράλην τοῦ στρατοῦ, τὸν Σούλαχ γενεράλην, καὶ αὐτὲς τοῦ στρατοῦ, καὶ ἄλλους γενεραλέους καὶ ὀφφικιάλους, ὁποῦ ἦτον σκλαβωμένοι.

Τῇ δὲ γ' καὶ δ' τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς ἀῤῥώστησεν ὁ ῥῆγας, κἂν τε ἐκαμώθηκε καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ στρῶμα καὶ ἐκυτάχθη ἕως τὴν Παρασκευήν, τῇ ς' Φεβρουαρίου, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸν ἔβαλαν οἱ Τοῦρκοι εἰς ἕνα καροῦτζι μὲ 4 ἄλογα καὶ τὸν ἐξεπροβόδισαν. Ὅταν δὲ ἤθελε νὰ ἔμπῃ εἰς τὸ καροῦτσι, ἐτυλίχθη μὲ ἕνα κόκκινον χιράμι, ὁποῦ δὲν ἐφαίνουνταν οὔτε χέρια του οὔτε ποδάρια του καὶ οὔτε τὸ κεφάλι του, ἀλλὰ ὡσὰν ἕνα κούτζουρον. Ὡς 10 ἄνθρωποι Σφέκοι τὸν ἐσήκωσαν καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ ἀμάξι (ὡς φαίνεται αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἐντροπήν του τὸ ἔκαμεν). Ἐκάθισε δὲ εἰς τὸ αὐτὸ ἀμάξι καὶ ὁ Κρότος καμαράσης του μόνον, καὶ ἄλλοι δύο ὑπηρέται ἀπὸ τὸ ἔξωθεν τοῦ ἀμαξίου· καὶ ἄλλοι 60 Σφέκοι γενεραλέοι καὶ ὑπηρέται, οἱ μὲν καβαλλαρέοι, οἱ δὲ εἰς ἀμάξια τὸν ἀκολούθησαν. Μισεύοντας δὲ ἀπὸ τὸ Μπεντέρι, τὸν ἐπροέβγαλεν ὁ Ἰσμαὴλ-πασᾶς ἕως τὴν ἄκραν τοῦ Μπεντερίου, καὶ ἀποχαιρετῶντάς τον ἀνεχώρησεν καὶ ἐγύρισεν· ἦτον δὲ ἐπιστάτης εἰς τὸ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ὁ Χατζῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, ὁ κυβερνήτης τοῦ Αὐλῶνος, καὶ συνοδεύοντας καὶ ὁ Μεχμὲτ-ἀγᾶς ἰμπριχόρης, καὶ Τοὺρκ-Ἀχμὲτ-ἀγᾶς τζαοὺς-μπασις, παίζοντας τὰ ὄργανα τοῦ Χατζῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶ ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸ Μπεντέρι μὲ παῤῥησίαν. Εἰς τὴν στράταν δὲ ὁ ἰμπριχόρης καὶ τζαοὺς-μπασις ἀνεχώρησαν καὶ ἐπῆγαν ὀμπρὸς εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὁ δὲ Χατζῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς ἔμεινε μὲ τὸν ῥῆγα, ἕως οὗ ἐπῆγαν εἰς τὸ Δεμιρδέσι, πλησίον τῆς Ἀδριανουπόλεως.

Μετὰ τέσσαρες δὲ ἡμέρες τοῦ τοῦ ῥηγὸς μισεμοῦ ἐλευθέρωσε καὶ ὁ Ἰσμαὴλ-πασᾶς ὅλους τοὺς Σφέκους, ὁποῦ ἦτον σκλαβωμένοι εἰς τοὺς Τούρκους τοῦ Μπεντερίου, ψυχὲς 911 μὲ γυναῖκες καὶ παιδία. Εἶχεν ἀφήσῃ καὶ ὁ ῥῆγας δύο γενεραλέους, τὸν Σπάρεν καὶ τὸν Σούληχ, ὅταν ἐμίσευσε, διὰ νὰ ποιμαίνουν τοὺς Σφέκους, ὁποῦ εἶχαν μείνῃ εἰς τὸ Μπεντέρι, καὶ ἐλευθερώνοντάς τους ὁ πασᾶς τοὺς ἐδιώρισεν εἰς τὰ Μπογδάνικα ὁσπίτια, δίδοντάς τους καὶ διὰ τροφὰς τὴν ἑβδομάδα ἀπὸ δέκα βώδια καὶ 50 καντάρια παξιμάδι. Μετὰ δὲ ἱκανὰς ἡμέρας ἔγραψεν ὁ βεζίρης εἰς τὸν Ἰσμαὴλ-πασᾶν διὰ τοὺς Σφέκους, ὁποῦ εἶχαν μείνῃ εἰς τὸ Μπεντέρι, ὅ τι ἤθελε λογαριάσῃ διὰ εὔλογον, νὰ τοὺς δώσῃ διὰ τροφάς. Ἐρώτησε δὲ ὁ πασᾶς τὸν γενεράλην Σπάρεν πόσους ἀνθρώπους ἔχει καὶ τί ταγίνι εἶχαν ἀπὸ τὸν ῥῆγα. Καὶ ὁ γενεράλης ἔδωσε κατάστιχον διὰ 1023 ἀνθρώπους μὲ τοὺς 112 ὁποῦ εἶχαν ἔλθῃ μετὰ τὴν σκλαβίαν τῶν λοιπῶν ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν, καὶ πῶς ἔπερναν τὴν ἡμέραν ἀπὸ 107 ἀσλάνια. Βλέποντας δὲ ὁ πασᾶς

www.dacoromanica.ro

τὴν τοιαύτην ποσότητα, τὸ ἔκαμεν ἔξω νοῦ καὶ τοὺς ἄφησε πάλιν μὲ τὰ 10 βῶδια καὶ 50 καντάρια παξιμάδι, ὁποῦ τοὺς εἶχε κάμη προτήτερα.

Μετὰ δὲ δώδεκα ἡμέρας, ἀφ' οὗ ἐμίσευσεν ὁ ῥῆγας ἀπὸ τὸ Μπεντέρι, ἤφεραν καὶ τὸν Στανίσλαβον, τὸν ὁποῖον εἶχε βάλῃ ῥῆγα εἰς τὴν Λεχίαν ὁ ῥῆγας τῆς Σφεκίας, ὅταν εὔγαλε τὸν Αὔγουστον, καὶ ἐρχόμενος ὁ Στανίσλαβος μετασχηματισμένος, διὰ νὰ ἔλθῃ πρὸς ἀντάμωσιν τοῦ ῥηγὸς εἰς τὴν Τεγίναν ἤγουν Μπεντέρι νὰ συνομιλήσουν μὲ αὐτόν, ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Βλαχίαν ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ εὐσεβεστάτου αὐθέντου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Μπασαράβα βοεβόδα, καὶ τινὰς δὲν τὸν ἐγνώρισεν. Ἐρχόμενος δὲ καὶ εἰς τὴν Μπογδανίαν ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου αὐθέντου Ἰωάννου Νικολάου Ἀλεξάνδρου βοεβόδα, τὸν ἐγνώρισαν καὶ τὸν ἐκράτησαν. Ἔτυχε δὲ τότε καὶ καιρὸς τῆς ἀνωμαλίας τοῦ Σφέτζου, καὶ Ἰανουρίου λα', ὁποῦ ἄρχισαν καὶ ἐπολεμοῦσαν τὸν Σφέτζον, ἦλθε καὶ ἡ εἴδησις ἀπὸ τὸν ὑψηλότατον καὶ ἐκλαμπρότατον αὐθέντην πάσης Μολδοβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Νικόλαον Ἀλεξάνδρου βοεβόδα εἰς τὸν χάνην καὶ Ἰσμαὴλ-πασᾶν, πῶς ἐπίασε τὸν Στανίσλαβον, καὶ ὁ πασᾶς ἐπρόσταξε νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ Μπεντέρι· ἀλλ' ὁ ῥηθεὶς αὐθέντης εἶχε δώσῃ εἴδησιν καὶ εἰς τὴν Βασιλικὴν Πόρταν, καὶ ἕως ὁποῦ τοῦ ἦλθεν ἀπόκρισις ἀπὸ τὴν Πόρταν, τότε τὸν ἔστειλε καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Μπεντέρι Φεβρουαρίου ιη'. Ἦτον δὲ διωρισμένος ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ ῥηθέντος αὐθέντου εἰς τὸ νὰ συνοδεύσῃ τὸν Στανίσλαβον ῥῆγα ἕως εἰς τὸ Μπεντέρι ὁ μέγας του κόμισος κὺρ Μανωλάκης, υἱὸς τοῦ κὺρ Χουρμουζάκη. Ἦτον καὶ ἀπὸ μέρος τοῦ Ἰσμαὴλ πασᾶ ὁ Ἐμὶρ-Μεχμὲτ-ἀγᾶς. Πλησιάζοντας δὲ εἰς τὴν Τεγίναν, ἔστειλεν ὁ Ἰσμαὴλ-πασᾶς μιᾶς ὥρας διάστημα πρὸς συναπάντησιν τοῦ Στανισλάβου ἄλογον στολισμένον μὲ τὸν ἰμπριχόρην του καὶ μὲ τὸν σαρατζίμπασήν του καὶ σελὰμ-ἀγασῆ καὶ ἄλλους ἀγάδες, καὶ ὡς τριακοσίους καβαλλαρέους Τούρκους καὶ Λιπκάνους, καὶ τὸν ἔφερον ἕως εἰς τὸ κάστρον τῆς Τεγίνας, καὶ ἐμπαίνοντας ἀπὸ τὴν ὀνομαζομένην πόρταν τῆς Βάρνιτζας, ἔῤῥιξαν καὶ διὰ πόμπαν του δέκα λουμπάρδες καὶ τὸν ἔδωσαν κονάκι τὸ σπίτι τοῦ Ἰσμαὴλ-ἀγᾶ, κεχαγιᾶ τοῦ γερλῆ-ἀγασῆ, καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔκαμαν τροφὰς ἀρκετὰς διὰ δέκα ἀνθρώπους, ὅτι τόσους εἶπε πῶς ἔχει. Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἔκραξεν ὁ Ἰσμαὴλ-πασᾶς ὅλους τοὺς Λέχους ἄρχοντας, τόν τε Χαλήνσκην καὶ Βιννοβέσκην, Τάρλον τε καὶ Κρίσπην καὶ τοὺς λοιπούς, καὶ τοὺς εἶπεν (δοκιμάζοντάς τους νὰ κλέψῃ τὴν γνώμην τους)· «Εἰπέτε μου τὰ ζητήματα ὁποῦ ζητᾶτε ἀπὸ τὴν βασιλείαν, πλὴν χωρὶς νὰ συμβουλευθῆτε τὸν Στανίσλαβον καὶ χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ αὐτὸς τίποτες περὶ τούτου». Ἀκόμι τοὺς εἶπε καὶ τοῦτο· «Εἰπέτε μου τὴν γνώμην σας, διατί νὰ εἴσθε ἑνωμένοι μὲ τὸν Στανίσλαβον; ἀφῆτε τὸν Στανίσλαβον μοναχὸν καὶ ἀπέλθετε ἐσεῖς εἰς τὸν τόπον σας». Αὐτοὶ δὲ ἀπεκρίθησαν· «Πῶς εἶναι βολετὸν νὰ τὸ κάμωμεν ἡμεῖς αὐτό, ὁποῦ τόσον καιρὸν εἴμεθα μὲ τοῦ λόγου του καὶ διὰ λόγου του ἐχάσαμεν τὰ ὑπάρχοντά μας καὶ ἐξενωθήκαμεν ἀπὸ τὴν πατρίδα μας καὶ ὑποφέρομεν πολλά; Λοιπὸν ἡμεῖς δὲν χωρίζομεν ἀπὸ λόγου του, ἀλλ' ὅ τι πάθει αὐτός, ἂς πάθωμεν καὶ ἡμεῖς».

Ἔκραξε δὲ ξεχωριστὰ καὶ τὸν Σαπίαν, ἄλλον ἄρχοντα Λέχον, πρώην τῆς Λίτβας χάτμανον, ὃν προείπομεν, ὅτι ἦτον ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ Αὐγούστου ῥηγὸς εἰς τὸ νὰ κατασκοπεύῃ τὰ ἐν τῷ Μπεντερίῳ γινόμενα καὶ νὰ τοῦ τὰ γράφῃ, καὶ ἐδοκίμασε καὶ αὐτουνοῦ τὴν γνώμην· ὁ ὁποῖος ἀπεκρίθη τὰ κάτωθεν κεφάλαια.

Ἀπόκρισις τοῦ Σαπία.

Πρῶτον. Εὐχαριστῶ τῇ ὑψηλότητί σας, ὅτι καταδέχεσθε νὰ μὲ ἐρωτήσετε περὶ τῆς πατρίδος μου, μὲ ὅλον ὁποῦ εἶμαι ἀποξενωμένος ἀπ' αὐτήν.

Δεύτερον. Ὁ ἐρχομός μου εἰς τὰ ὧδε εἶναι, ὅτι μὲ τὸ νὰ ἐφοβούμουν ἀπὸ τοὺς Μοσχόβους ὁποῦ εἶχα ἀκούσῃ πῶς ἤθελαν νὰ μὲ σκλαβώσουν, θαῤῥῶντές με ὁμογνώμονα τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφεκίας, καὶ διὰ τοῦτο προτήτερα εἶχα φύγῃ εἰς τὴν Προύσιαν καὶ ἐφυλάχθηκα δύο χρόνους ἐκεῖ· ἀλλὰ βλέποντας, πῶς οὔτε ἐκεῖ ἤμουν ἐν ἀσφαλείᾳ, ἠθέλησα νὰ ἔλθω εἰς γένος

www.dacoromanica.ro

εὐσπλαγχνικώτερον, καὶ κατέφυγον εἰς τὴν μεγάλην βασιλείαν, όποῦ ηὗρα τὴν ἀσφάλειαν, καὶ ἔχω ὁποῦ κάθομαι ἐδῶ ἱκανὸν καιρόν, καὶ χαίρομαι πῶς ἡ μεγάλη βασιλεία θέλει νὰ λυτρώσῃ τὴν πατρίδα μου ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Μοσκόβων. Ἄμποτες κύριος ὁ Θεὸς νὰ εὐοδώσῃ νὰ διωχθοῦν οἱ Μοσκόβοι καὶ τότε νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πατρίδα μου.

Τρίτον. Εἰς ὅσον καιρὸν ἐστάθηκα ἐδῶ, κανένα λόγον δὲν ἐπρόβαλα τῇ μεγάλῃ βασιλείᾳ περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Λεχίας, μήτε ἀνακατώθηκα εἰς τὲς ὑπόθεσες τῶν ἄλλων ἀρχόντων Λέχων, οὔτε ἔχω εἴδησιν ἀπὸ ὅσα ἀνάφεραν μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους τους εἰς τὴν μεγάλην βασιλείαν, μήτε ἀνακάτωσα, μήτε ἦλθα διὰ νὰ ἀνακατώσω ὑπόθεσες, ἀλλὰ ἐφρόνουν τὰ ὅσα φρονεῖ καὶ ἡ ρεπούπλικα τῆς Λεχίας.

Τέταρτον. Περὶ δὲ τοῦ πολέμου, ὁποῦ ἀπεφάσισεν ἡ μεγάλη βασιλεία κατὰ τῶν Μοσκόβων, εἶναι εὐχαριστημένη ἡ ρεπούπλικα διὰ τὰ πολλὰ κακὰ ὁποῦ ἔχουν καμωμένα οἱ Μοσκόβοι εἰς τὴν Λεχίαν. Ἐσκότωσαν πολλοὺς ἄρχοντας καὶ ἄλλους ὑστέρησαν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά τους, καὶ τὸ περισσότερον ἐγὼ εἶδα μεγάλες ζημίες παρὰ τῶν Μοσκόβων, ὁποῦ ἔκαψαν τὰ χωρία μου καὶ ἐλεηλάτησαν τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ θέλω καὶ ἀγαπῶ ὅτι αὐτὸς ὁ πόλεμος νὰ κρατήσῃ τόσον, ὅσον νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ Λεχία ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Μοσχόβων. Καθὼς ἡ μεγάλη βασιλεία ζητεῖ νὰ εἶναι ἡ ρεπούπλικα μὲ λόγου της ἑνωμένη, ἐξ ἅπαντος χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολίαν ἑνωμένη εἶναι, καὶ τοῦτο φαίνεται σαφέστατα ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ πολέμου, ὁποῦ ἐσυνέβη εἰς τὸν Προῦτον· ὅτι, ἂν ἡ ρεπούπλικα δὲν ἤθελε κρατῇ μὲ τὴν μεγάλην βασιλείαν, ἤθελε δώσῃ βοήθειαν εἰς τοὺς Μοσχόβους, ὁποῦ τὴν εἶχαν παρακαλέσῃ νὰ κλίνῃ εἰς τὸ μέρος τους. Μὴ δίδοντας βοήθειαν, ἀπέδειξε φανερά, πῶς δὲν κρατεῖ μὲ τοὺς Μοσχόβους, ὡς καθὼς τὴν ὑποπτεύονται, ἀλλὰ κρατεῖ μὲ τὴν μεγάλην βασιλείαν· ὥστε ὁποῦ διὰ πίστιν βεβαιοτέραν καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶμαι ἕτοιμος νὰ ὑπάγω εἰς τὸν πόλεμον ὁμοῦ μὲ τὴν βασιλείαν κατὰ τῶν Μοσχόβων.

Καὶ τελειώνοντας τὰ ἄνωθεν τέσσαρα προβλήματα ἀνεχώρησε καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του.

Μετὰ ταῦτα δὲ ἔστειλαν ὁ χάνης καὶ πασᾶς καὶ ἐρώτησαν καὶ τὸν Στανίσλαβον, τί εἶναι τὰ ζητήματά του· ὁ δὲ Στανίσλαβος ἔγραψε καὶ τοὺς ἔστειλε τὰ κάτωθεν τέσσαρα προβλήματα.

Ἀπόκρισις καὶ προβλήματα τοῦ Στανισλάβου ῥηγός.

Ἐχάρηκα πῶς ηὗρα ἐδῶ τὸν γαληνότατον καὶ ὑψηλότατον χάνην τοῦ Κριμίου, τὸν περιβόητον διὰ τῆς καλῆς του φήμης καὶ παῤῥησίας, ὁποῦ ἔχει εἰς τὴν μεγάλην βασιλείαν, καὶ φίλον τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφεκίας, ὁποῦ πάντοτε τὸν ἐβοήθησεν εἰς τὴν αὐτὴν βασιλείαν εἰς ὅλες του τὲς ὑπόθεσες. Λοιπὸν καὶ διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην ὁποῦ ἔχει εἰς τὴν ὑψηλότητά του ὁ ῥηθεὶς ῥῆγας, παρακαλῶ καὶ ἐγὼ πάλιν τοῦτα τὰ κάτω προβλήματα νὰ γραφοῦν εἰς τὴν βασιλείαν.

Τὰ τέσσαρα προβλήματα τοῦ Στανισλάβου ῥηγός.

Πρῶτον. Ἡ αἰτία ὁποῦ ἐγὼ ἦλθα ἐδῶ εἶναι αὐτή, νὰ συμβουλευθῶ μὲ τὸν ῥῆγα τῆς Σφεκίας καὶ νὰ ἴδοῦμεν εἰς ποῖον τρόπον ἠμπορεῖ νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ πατρίδα μου Λεχία ἀπὸ τῶν Μοσχόβων καὶ Αὐγούστου καὶ τῶν ἀκολούθων αὐτῶν τὴν τυραννίαν, κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς μεγάλης βασιλείας, ὁποῦ εἶναι διὰ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοὺς ἄνωθεν εἰρημένους.

Δεύτερον. Ἡ μεγάλη βασιλεία πολλὲς φορὲς εἰς τὰ δημόσια γράμματά της ἐφανέρωνεν πῶς ἤθελεν νὰ τελειώσῃ τοῦτο τὸ ἔργον, καὶ τὸν Αὔγουστον δὲν τὸν ἐγνώρισε διὰ ῥῆγα τῆς Λεχίας, ἀλλὰ ἐγνώρισεν ἐμένα. Διὰ τοῦτο ἐλπίζω, ὅτι πάλιν θέλει κλίνῃ ἡ καλοκαγαθία της εἰς αὐτό, καὶ θέλει κυρώσῃ τὰ ὅσα ἐγὼ θέλω προβάλῃ.

Τρίτον. Ὄντας λοιπὸν ἔτζι τὸ πρᾶγμα ἔχω καὶ τοῦτο τὸ ζήτημα, ὅτι ἡ Βασιλικὴ Πόρτα νὰ δέχεται τοὺς ὅσους ἀπεσταλμένους ὁποῦ ἤθελαν ἔλθῃ ἀπὸ μέρος μου διὰ ἀποκρισα-

www.dacoromanica.ro

ρίους, τοὺς δὲ ὅσους ἤθελαν ἔλθῃ ἀπὸ ἄλλου τινὸς μέρους διὰ ἀποκρισαρέους τῆς Λεχίας νὰ μὴ τοὺς δέχεται, ὅτι ὁ γνήσιος ῥῆγας τῆς Λεχίας εἶμαι ἐγώ· ἀκόμι, ὅταν θέλουν νὰ συνομιλήσουν περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς Λεχίας, νὰ λαλοῦν μὲ τὸν ἴδιον καὶ ὄχι μὲ τοὺς ἄρχοντας Λέχους, τοὺς ὧδε εὑρισκομένους, ὅτι αὐτοὶ εἶναι ὑποκείμενοί μου.

Τέταρτον. Ἐλπίζω ὅτι ὁ γενναιότατος χάνης θέλει ἀναφέρει ταῦτα εἰς τὴν μεγάλην βασιλείαν, καὶ τὴν ἀπόκρισιν ὁποῦ δώσῃ ἡ μεγάλη βασιλεία θέλει μὲ τὴν φανερώσῃ.

Ἀπόκρισις τοῦ Χάνη.

Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ἠξεύρω οὔτε τὸν Αὔγουστον διὰ ῥῆγα, οὔτε τὸν Στανίσλαβον, οὔτε τὸν Σινάνσκην διὰ χάτμανον, οὔτε τὸν Χαλίνσκην, ἀλλὰ λέγω νὰ ὑπάγωσιν ὅλοι οἱ Λέχοι εἰς τὸν τόπον τους καὶ νὰ εἰρηνεύσουν μὲ τοὺς ἐκεῖσε ἄρχοντας. Ἔπειτα, ὅποιον ἤθελαν ψηφίσῃ ἀναμεταξύ των διὰ ῥῆγα καὶ χάτμανον, ἐκεῖνον θέλει γνωρίσῃ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἐγὼ διὰ φίλον μας.

Ἐρχομένου δὲ τοῦ Στανισλάβου εἰς τὸ Μπεντέρι, ἄρχισαν πάλιν οἱ ἐκεῖσε εὑρισκόμενοι ἄρχοντες τῶν Λεχῶν, ὁποῦ ἦσαν ὠργισμένοι, καὶ ηὗραν πρόσωπον καὶ ἐζητοῦσεν ὁ καθεὶς τὰ χαμένα του ἀπὸ τὸν πασᾶν. Τότε ηὗρε καιρὸν καὶ ὁ Χαλίνσκης, βοεβόδα Κιόβσκης, καὶ ἐζήτησε τὸ στράτευμά του, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ Ὀρχέϊ καὶ τὸ εἶχε δώσῃ ὁ πασᾶς τοῦ Σαπία, ὅταν ἐκτύπησαν τὸν Σφέτζον, καὶ ἔτζι ἐπρόσταξεν ὁ πασᾶς νὰ δοθῇ πάλιν τὸ στράτευμα εἰς τὸν Χαλίνσκην.

Μανθάνοντας δὲ ὁ Σαπίας, πῶς ὁ πασᾶς ἐπρόσταξε τὸν στάροστα Χαλίνσκην νὰ πάρῃ τὸ στράτευμά του ἀπ' αὐτόν, ἐπῆγεν εἰς τὸν χάνην καὶ τοῦ τὸ εἶπεν, ἔχοντας χώραν εἰς τοῦ λόγου του (μὲ τὸ νὰ ἦτον καὶ μὲ τὴν εἴδησιν τοῦ χάνη ὁ καθισμὸς τοῦ Σαπία εἰς τὸ Μπεντέρι)· ἀλλ' ὁ χάνης, φοβούμενος νὰ τὸν βοηθήσῃ φανερά, τοῦ ἀπεκρίθη· «Ἐγὼ δὲν προστάζω οὔτε εἰς ἕνα οὔτε εἰς ἄλλον, ἀλλὰ εἰς ὅποιον θελήσῃ τὸ στράτευμα, ἐκεῖνος ἂς τὸ ὁρίζῃ».

Βλέποντας δὲ ὁ Σαπίας τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν τοῦ χάνη, ἐσηκώθη μιᾷ βραδείᾳ εἰς τὲς 28 τοῦ Φεβρουαρίου καὶ χωρὶς ἐρωτήσεως ἐκαβαλλίκευσε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Ὀρχέϊ εἰς τὸ στράτευμα, μὲ σκοπὸν τοιοῦτον, ἴσως καὶ τὸ καταπείσῃ νὰ κλίνῃ εἰς τοῦ λόγου του, νὰ τὸ πάρῃ νὰ φύγῃ εἰς τὴν Λεχίαν. Καὶ ἀπὸ τὴν στράταν ἔγραψεν εἰς τὸ χάνην νὰ μὴ τοῦ βαρυφανῇ, πῶς δὲν τὸν ἔδωσεν εἴδησιν, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχε καιρόν, ἕνα μὲν πῶς ἀπόμεινεν ἀπὸ τὴν στράταν του καὶ ἄλλο πῶς εἶχε καυχηθῇ ὁ Χαλίνσκης καὶ Βισνοβέσκης, ὅτι ἂν δὲν τὸν σκοτώσουν καὶ αὐτὸν ὡσὰν τὸν ἀδελφόν του (ὁποῦ ὁ Βισνοβέσκης τὸν ἐσκότωσεν), δὲν εἰρηνεύει ὁ κόσμος.

Φθάνοντας δὲ ὁ Σαπίας εἰς τὸ Ὀρχέϊ, ἐκεῖ ἔτυχεν ὁ γαμβρὸς τοῦ Χαλίνσκη, ὀνόματι Σμεγέλσκης, καὶ ἐπίασε τὸν Σαπίαν καὶ τὸν ἐφυλάκωσεν ἐκεῖ· ἔπειτα τὸν ἤφερεν εἰς τὸ Μπεντέρι καὶ τὸν ἐπαράδωσαν οἱ ἄλλοι ἄρχοντες εἰς φύλαξιν τῶν Σφεκῶν. Ὅταν δὲ τὸν ἐπίασαν, εἶχαν εὕρῃ ἀπάνω του σχέδια γραμμάτων, ὁποῦ εἶχε στείλῃ εἰς τὸν Αὔγουστον, ἅπερ ἐδιαλάμβανον ὅπως, «Οἱ δουλειές μας τρέχουν καλά, μόνον νὰ στέλλετε τὸ ὀγληγορώτερον τὰ ἄσπρα ὁποῦ ἐτάξαμεν τὸν χάνην, καὶ νὰ στέλλετε καὶ εἰς τὸν πασᾶν μερικὰ ἄσπρα, ὅτι αὐτὸς εἶναι κομάτι λαίμμαργος καὶ θέλει μᾶς φτειάσῃ τὲς δουλειές μας».

Αὐτὰ τὰ σχέδια δείχνοντάς τα εἰς τὸν πασᾶν, ὁ πασᾶς ἀπεκρίθη· «Διατί δὲν τὸν ἐσκοτώσετε; αὐτὸς εἶναι ἄξιος θανάτου, ὅτι ἀφ' οὗ ἦλθεν αὐτὸς ἐδῶ, ἀνακάτωσε τὲς δουλειές, καὶ ὅ τι ἐσυνέβη, αὐτὸς ἦτον ἡ αἰτία».

Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρες τὸν ἐγύρευσεν ὁ πασᾶς ἀπὸ τοὺς Σφέτζους καὶ τοῦ τὸν ἔφεραν τρεῖς Σφέτζοι εἰς τὸ παλάτι τοῦ πασᾶ, χωρὶς σπαθὶ εἰς τὴν μέσην του, ζωσμένος κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Λεχῶν, καὶ χωρὶς πιστόλια εἰς τὸ ἄλογόν του, μόνον τὰ τόκουρα, κρατῶντές τον οἱ Σφέτζοι ὡσὰν ὠργισμένον. Ἄρχισε δὲ ὁ πασᾶς καὶ τὸν ἐρώτα· «Διατί ἔφυγες»; Ἀπεκρίθη ὁ Σαπίας καὶ εἶπε· «Μὲ τὸ νὰ μὲ ἐφοβέρισαν πῶς θέλουν νὰ μὲ σκοτώσουν ὡσὰν καὶ τὸν ἀδελφόν μου, ὁποῦ τὸν ἐσκότωσεν ὁ Βισνοβέσκης, ἐφοβήθηκα». Ἔτζι ὁ πασᾶς ἐπρόσταξε

www.dacoromanica.ro

νὰ ὑπάγῃ νὰ καθίσῃ εἰς τὸ κονάκι του καὶ ὄχι εἰς τὴν φυλακήν, ὁποῦ ἦτον πρότερον· πλὴν ὅλο νὰ εἶναι εἰς φύλαξιν τῶν Σφεκῶν. Καὶ πηγαίνοντάς τον εἰς τὸ κονάκι του, ἔβαλαν οἱ Σφέκοι καὶ τὸν ἐφύλαγαν, καὶ δὲν ἄφιναν τινὰ νὰ τὸν ανταμώσῃ.

Ὁ Σαπίας καὶ ἔλεγεν· «Ἐγὼ δὲν ἄφησα τοὺς Σφέτζους, ἀλλὰ οἱ Σφέτζοι ἐμένα. Ὁ ῥῆγας, ἐν ὅσῳ καιρῷ ἦτον ἐδῶ, κανένα ἄσπρον ἀπ' αὐτὸν δὲν εἶδα, ἀλλὰ μὲ εἶχε πάρῃ καὶ τὸ ὀφφίκιόν μου καὶ τὸ εἶχε δώσῃ τοῦ Βισνοδέσκη, ἤγουν τὴν χατμανίαν τῆς Λίτβας· ἀλλὰ ἐγὼ πάντοτε ἔλεγα καὶ λέγω, πῶς τοὺς Μοσχόβους νὰ τοὺς ἐβγάλουν ἀπὸ τὴν Λεχίαν.

Ἐκάθισε δὲ ὁ Σαπίας φυλακωμένος ἕως τὲς 11 τοῦ Μαρτίου μηνός, ὁποῦ ἦλθεν ὁ ἰμπριχόρης καὶ ἐπῆρε τὸν Χάνην ἀπὸ τὸ Καουσιάνι, νὰ τὸν ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁποῦ ἐμίσευσεν ὁ χάνης, ἔστειλεν ἕνα του τζοχαδάρην ὀνόματι Ἀπουτουλᾶν εἰς τὸ Μπεντέρι, καὶ ἐπῆρε τὸν Σαπίαν ἀπὸ τὴν φύλαξιν τῶν Σφεκῶν διὰ προσταγῆς τοῦ Ἰσμαὴλ-πασᾶ, καὶ τὸν ἐπῆγεν εἰς τὸν σουλτᾶνον υἱὸν τοῦ χάνη. Ὁ τζοχαδάρης δὲ τοῦ χάνη, ὁποῦ ἐπῆρε τὸν Σαπίαν ἀπὸ τὸ Μπεντέρι, εἶχε προσταγὴν τοιαύτην παρὰ τοῦ χάνη, νὰ ὑπάγῃ κατόπιν του νὰ τοῦ εἴπῃ, ἐὰν τοῦ τὸν ἔδωσεν ὁ πασᾶς ἢ ὄχι. Καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἐπαράδωσεν εἰς τὸν σουλτᾶνον, ἐπῆγε κατόπιν τοῦ χάνη καὶ τοῦ τὸ εἶπε πῶς τὸν ἐπῆρε καὶ τὸν ἄφησεν εἰς τὸν σουλτᾶνον.

Ἐκάθισε δὲ ὁ Σαπίας εἰς τὸ Καουσάνι μὲ τὸν σουλτᾶνον ἀπὸ τὲς ἕνδεκα τοῦ Μαρτίου ἕως τὲς 25, ὁποῦ ἦλθεν εἴδησις πῶς ἐξώρισαν τὸν χάνην, καὶ τὴν ὥραν ὁποῦ ἐπῆρεν εἴδησιν ὁ πασᾶς διὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ χάνη, τὴν αὐτὴν ὥραν ἔστειλε σὸλ-κὸλ-ἀγασῆ ἀπὸ τὸ Μπεντέρι εἰς τὸ Καουσάνι, νὰ πάρῃ τὸν Σαπίαν· ἀλλ' ὁ σουλτᾶνος δὲν τοῦ τὸν ἔδωσεν, μόνον ἀπ' ἐκεῖ τὸν ἔδωσε στράταν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Λεχίαν.

Μαρτίου δὲ κϛ' ἦλθε καὶ ὁ Μεχμὲτ-μπεῖς, σαλαχόρης βασιλικός, υἱὸς τοῦ Γεσὶρ-Μουσταφᾶ πασᾶ, καὶ ἔφερεν εἰς τὸν Ἰσμαὴλ-πασᾶν προσταγὴ βασιλικὴ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Ἀζάκι μουχαφίρης, ἤγουν φύλαξ τοῦ κάστρου· εἰ δέ, εἰς τὸ Μπεντέρι. Εἰς τόπον τοῦ Ἰσμαὴλ-πασᾶ ἐδιώρισαν τὸν Ἀπτί-πασαν, ὁποῦ ἦτον εἰς τὴν Σόφγιαν. Καὶ Ἀπριλίου λ' ἔφθασεν ὁ Ἀπτίπασας εἰς τὸ Μπεντέρι· ἦτον δὲ μαζῆ του καὶ ἕνας καπιτζήμπασις Ἀλὶ-ἀγᾶς ὀνόματι, ὁ ὁποῖος εἶχε βασιλικὴν προσταγὴν διὰ νὰ περιλάβῃ ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ Ἰσμαὴλ-πασᾶ καὶ τὰ τούγια του, καὶ αὐτὸν νὰ τὸν ἐξορίσῃ εἰς τὸ κάστρον τῆς Σινώπης, καὶ οὕτως ἔκαμε. Λαμβάνοντας τὴν περιουσίαν του αὐτὸν μὲ ἔξι ἀνθρώπους τὸν ἐξώρισε κατὰ τὴν βασιλικὴν προσταγὴν εἰς τὴν Σινώπην.

Τὸν δὲ ῥῆγα τῆς Σφεκίας πηγαίνοντάς τον ἀπὸ τὸ Μπεντέρι εἰς τὸ Νταμιρδέσι, ἐκάθισεν ἐκεῖ ὅλον τὸ καλοκαῖρι ἕως Ὀκτωβρίου 15 (1713). Ἔπειτα δὲ θέλοντας ἡ βασιλεία νὰ μετοικήσῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν ἔστειλαν εἰς τὸ Διδυμότειχον καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ ὅλον τὸν χειμῶνα καὶ τὸ καλοκαῖρι ἕως τὸν Αὔγουστον. Τῇ δὲ Αὐγούστου 15, ὁποῦ ἀπεκεφάλισαν τὸν μακαρίτην Κωνσταντῖνον βοεβόδα, ἀντάμωσεν ὁ ἐλτζῆς τοῦ Σρέτζου τὸν βασιλέα καὶ ἀποχαιρετῶντας ἐμίσευσε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ῥῆγά του· ἐδιώρισε δὲ καὶ ἡ βασιλεία τὸν Μουσταφᾶαγαν καπιτζήμπασιν, καὶ Ἰσούφαγαν καπιτζήμπασιν, καὶ ἕνα τουρναντζήμπασιν, διὰ νὰ τὸν ὑπάγωσιν εἰς τὸν τόπον του διὰ τῆς Οὐγγαρίας, μόνον μὲ τοὺς ἐδικούς του ἀνθρώπους Σφέκους, ὅσους καὶ ἂν εἶχε κοντά του, καὶ μὲ τοῦ Φιλίππου χατμάνου τοὺς Καζάκους. Ἐπέρασε δὲ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, περνῶντας τὸν Δάνουβιν ἀπὸ τὸ Γέργεβον, ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας ἐν τῇ Οὐγκροβλαχίᾳ τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Στεφάνου Κανταχουζηνοῦ βοεβόδα ἐν ἔτει 1714. Ἐδιώρισε δὲ ὁ ῥηθεὶς αὐθέντης ἄρχοντας εἰς ἀποδιάβασίν του μέχρι τῶν συνόρων τῆς Βλαχίας καὶ διὰ καθημερινάς του τροφὰς τῆς ἑτοιμασίας του τὸν κὺρ Ῥάδουλον Ποπέσκουλον, μέγαν βόρνικον τοῦ Τυργοβιστίου, καὶ τὸν κὺρ Γρηγόριον Κωνσταντινουπολίτην, πρώην μέγαν καπετᾶνον τοῦ Φοξανίου, καὶ τὸν κὺρ Δραγίτζην Στριμπᾶνον, πρώην τζαούσην τῶν ἀπρόδων. Πηγαινάμενος δὲ ὁ ῥῆγας ἕως εἰς ἕνα παζάρι τῆς Βλαχίας ὀνόματι Πιτέστι, ἐκάθισεν ἐκεῖ ἡμέρες εἴκοσι, ἕως ὁποῦ ἑτοιμάσθῃ εἰς τὰ ὅσα τοῦ ἔκαναν χρεία, κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα. Εἶχε δὲ μαζῆ του ἐδικούς του ἀνθρώπους 1300 καὶ τοὺς ἐδιαμοίρασεν εἰς τέσσαρα μέρη, καὶ ἔτζι ἀνακατώθη καὶ αὐτὸς εἰς ἐκείνους καὶ δὲν ἤξευρε τινὰς ποῦ εὑρίσκεται. Ὅταν ἐρωτοῦσαν τοὺς ὀμπροστινούς,

www.dacoromanica.ro

ἔλεγον πῶς εἶναι ὀπίσω, καὶ ὅταν ἐρωτοῦσαν τοὺς ὀπιστινούς, ἔλεγον πῶς εἶναι ὀμπρός, καὶ οὕτως ἐπέρασε τὰ σύνορα τῆς Βλαχίας καὶ Οὐγγαρίας καὶ δὲν ἐκατάλαβε τινὰς πότε ἐπέρασεν· οὔτε οἱ ἄρχοντες οὔτε οἱ Τοῦρκοι ἐκατάλαβαν μὲ ποίους καὶ πότε ἐπέρασε, παρὰ ὁποῦ ἐπῆγαν μὲ τοὺς ὁλοῦστερινωτέρους καὶ τοὺς ἀπέβγαλαν ἕως εἰς τὰ σύνορα, καὶ ἔτζι ἐπέστρεψαν. Καὶ μὲ τέτοιον τρόπον ἐπέρασεν ὅλους τοὺς τόπους, ἕως ὁποῦ ἐπῆγεν εἰς τὸν τόπον του.

Ὁ Στανίσλαβος ῥῆγας, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ Μπεντέρι, ἐκάθισεν ἐκεῖ μέχρι Ἰουλίου 23 κατὰ 1713 ἔτος, καὶ παρακινούμενοι οἱ Τοῦρκοι παρὰ τῶν ἀποστατῶν Λέχων ταῖς ἐπιστολαῖς ὁποῦ τοὺς ἔγραφαν, πῶς ὅλη ἡ ῥεπούπλικα τῆς Λεχίας νὰ κρατῇ μὲ αὐτούς, καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ Αὐγούστου δὲν τολμοῦν νὰ ἀποδειχθοῦν· ἀλλ' ὅταν ἤθελαν σιμώσῃ αὐτοὶ πρὸς τὰ σύνορα τῆς Λεχίας μετὰ δυνάμεως στρατεύματος βασιλικοῦ, ὅλοι θέλουν τρέξῃ νὰ ἔλθουν εἰς αὐτούς, ὁμοφωνοῦντες νὰ βαλθῇ ὁ Στανίσλαβος ῥῆγας.

Τοὺς Τούρκους δὲ καὶ καλοφαίνοντάς τους αὐτό, πῶς ἂν κάμουν ἀρχὴ καὶ βάλλλουν τὸν Στανίσλαβον ῥῆγα εἰς τὴν Λεχίαν μὲ τὴν θέλησιν τῆς ῥεπούπλικας, ἤγουν τῆς ἀριστοκρατίας, θέλει μείνῃ νομὴ πλέον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, καὶ ἔχοντας καὶ ἄλλον σκοπὸν μυστικόν, ηὗραν περὶ τούτου αἰτίαν πῶς θέλουν νὰ φτειάσουν τὸ κάστρον τοῦ Χοτινίου καὶ ἐδιώρισαν στρατεύματα, τὸν Τοπὰλ-Ἰσοὺφ-πασαν κάμνοντας ἐπιστάτην εἰς τὰ μερικὰ καὶ τὸν Καπλὰν-Γκεράϊ χάνην (ὁποῦ εἶχαν βάλῃ εὐγάνοντας τὸν Δοβλὲτ-Γκεράϊ, μεγαλίτερόν του ἀδελφόν) μὲ τὸν Ἀπτὶ-πασαν, σερασκέρην τοῦ Μπεντερίου, καὶ ἐπῆραν καὶ τὸν Στανίσλαβον μὲ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀποστάτας ἄρχοντας Λέχους καὶ ἐμίσευσαν ἀπὸ τὸ Μπεντέρι.

Τῇ γ' δὲ τοῦ Αὐγούστου ἀνταμώθηκαν εἰς τὴν Ζαγαράτζαν ὁ χάνης καὶ Ἀπτὶ-πασας σερασκέρης μὲ τὸν Τοπὰλ-Ἰσοὺφ-πασαν καὶ μὲ τὸν ὑψηλότατον καὶ ἐκλαμπρότατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Μολδοβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Νικόλαον Ἀλεξάνδρου βοεβόδα, μὲ τὸ νὰ ἦτον καὶ ἡ ὑψηλότης του διωρισμένος διὰ τὸ Χοτίνι, καὶ μισεύοντας ἀπὸ τὸ Γιάσι ἦλθεν εἰς τὴν Ζαγαράτζαν.

Εἰς τὴν στράταν δέ, ὅταν ἐπήγαιναν ἀπὸ τὸ Μπεντέρι ἕως εἰς τὴν Ζαγαράτζαν, ἔλεγον οἱ Τοῦρκοι διὰ τὸν Στανίσλαβον καὶ τοὺς λοιποὺς Λέχους, πῶς τοὺς πηγαίνει ὁ χάνης διὰ νὰ τοὺς εἰρηνεύσῃ μὲ τὴν ῥεπούπλικαν καὶ μὲ τὸν Αὔγουστον, ὁποῦ νὰ μὴν ἔμβουν εἰς ὑποψίαν οἱ Λέχοι διατὶ τὸν ἐπῆραν μαζῇ τους, καὶ μάλιστα καὶ εἰς ἕνα ἀπεσταλμένον τῆς ἀριστοκρατίας, ὁποῦ εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὸν χάνην, ὄντας εἰς τὸ Κισνόβι. Ἀλλὰ φθάνοντες οἱ ἄνωθεν ῥηθέντες, χάνης καὶ πασάδες, εἰς τὴν Ζαγαράντζαν καὶ ἀνταμωνόμενοι ὅλοι ἐκεῖ, καὶ βεβαιώνοντας πῶς ἡ ῥεπούπλικα κρατεῖ μὲ τὸν Αὔγουστον καὶ ὄχι μὲ τὸν Στανίσλαβον καὶ ἀποστάτας, διὰ νὰ μὴ προξενηθῇ καμμία διχόνοια, ἐπέστρεψαν τὸν Στανίσλαβον εἰς τὸ Μπεντέρι μὲ τοὺς λοιποὺς Λέχους. Οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐμίσευσαν κατὰ τὸ Χοτίνι καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ φτειάσουν, διὰ νὰ μὴν ἔβγουν ψεῦσται, ἀλλ' ὄχι πῶς εἶχαν σκοπὸν νὰ τὸ φτειάσουν, καὶ μὲ τέτοιον τρόπον τὸ ἐφτείασαν.

Ὁ Στανίσλαβος δὲ μὲ τοὺς λοιποὺς ἀποστάτας ἄρχοντας, ἀφ' οὗ ἐγύρισαν εἰς τὸ Μπεντέρι καὶ εἶδαν πῶς ἀπὸ τοὺς Τούρκους καμμίαν ἐλπίδα δὲν ἔχουν, οἱ μὲν ἄρχοντες ἀπὸ ἕνας ἕνας ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον τους, ὁ δὲ Στανίσλαβος ἐκάθισεν εἰς τὸ Μπεντέρι ἀπὸ τὸν Αὔγουστον, ὁποῦ ἐγύρισεν ἕως τὸν Ἰούνιον· εἰ δέ, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἰουνίου ἐκίνησε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ Μπεντέρι καὶ περνῶντας ἀπὸ τὸ Γιάσιον εἰς τὴν Οὐγγάριαν ἀπῆλθεν.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΡΗΓΟΣ ΤΗΣ ΣΦΕΚΙΑΣ.

www.dacoromanica.ro

Γ'.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΙΔΙΟΧΕΙΡΟΙ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΡΑΤΖΑ.

1777—1811.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΙΔΙΟΧΕΙΡΑΙ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΡΑΤΖΑ

ΤΟΥ ΠΑΝΟΥ [1]

Α'.

͵Αψοζ^{ω} Σεπτεμβρίου α^{η} μέχρι τέλους τοῦ ͵αψπ^{οῦ} ἔτους.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ. ͵ΑΨΟΖ^{ω}

Τῇ γ^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, μὲ ἐπροβίβασεν ὁ ὑψηλότατός μοι αὐθέντης Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας βοεβόδας εἰς τὸ ὀφφίκιον τῆς μεγάλης κομισίας· διεδέχθη δὲ τὴν ἀτζίαν ὁ ἄρχων πρώην μέγας παχάρνικος Ἰσάκης Ῥαλέτος.

Τῇ ια^{η}, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, δι' αὐθεντικῆς ἀδείας εὐγῆκα ἀπὸ τὸ Γιάσι μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ μου ἄρχοντος διβητάρη Γεωργάκη Καρατζᾶ, διὰ νὰ ἀλλάξωμεν τὸν ἀέρα πρὸς ἀνάῤῥωσιν τῆς ὑγείας μας, ἔχοντες ἀμφότεροι παροξυσμὸν πεπαλαιωμένον τεταρταῖον.

Τῇ ιε^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Τζινοῦτον Νιάμτζο, ἀφ' οὗ περιήλθομεν Κιρλιγκατοῦραν καὶ Ῥώμανον περαστικοί, καὶ ἐκαταντήσαμεν εἰς χωρίον Μαρτζινάνι, τὸ ὁποῖον εἶναι πατρογονικὸν κτῆμα τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος σπαθάρη Λασκαράκη Ῥωσσέτου, γαμβροῦ τοῦ τζελεπῆ Λουκάκη Γιανκουλαίου, ὅπου ἔχει τὸ ἀσεζάρε καὶ ἀρχοντικόν του ἡ εὐγένεία του, καὶ ἂς εἶναι καλά· μᾶς ἐδέχθη μεθ' ἄκρας φιλοξενίας καὶ περιποιήσεως, δίδωντάς μας τοὺς καλλιτέρους τῶν ὀδάδων του καὶ ὅλα μας τὰ ἀναγκαῖα μὲ ἀφθονίαν, καταγινόμενος καθ' ἑκάστην νὰ διασκεδάζῃ τὴν μελαγχολίαν τῆς ἀσθενείας μας μὲ διαφόρους τρόπους, μὲ κυνηγέσια δηλαδὴ καὶ περιδιαβάσεις εἰς τὰ πέριξ καὶ μὲ τὴν χαροποιὰν καὶ εὐγενῆ του συναναστροφήν.

Τῇ κθ^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, τὸ βράδυ μένωντας ὁ ἄρχων καμαράσης Κωστάκης εἰς τὸ ἀρχοντικὸν τοῦ ἄρχοντος μεγάλου βιστιάρη Γεωργάκη Πάλσα, ἔμαθεν ὅτι ἔφυγαν μερικοὶ ἄρχοντες εἰς Χοτῖνι· τὴν ὁποίαν εἴδησιν ἔφερεν ἕνας δοῦλος τοῦ ἄρχοντος βιστιάρη, λέγωντας ὅτι τοὺς εἶδεν ὀφθαλμοφανῶς ἀπερνοῦντας τὸν Προῦτον. Ὅθεν καὶ ὁ ἄρχων καμαράσης δὲν ἔλειψεν ἀμέσως, ἐπιστρέψας εἰς τὴν κούρτην, νὰ τὴν φανερώσῃ τῷ ὕψει του, ἐξυπνῶντάς τον, ὡσὰν ὁποῦ ἦτον ἤδη ἕκτη ὥρα τῆς νυκτὸς καὶ εἶχεν πλαγιάσει. Ἀκούωντας δὲ τὸ συμβεβηκὸς ἡ ὑψηλότης του δὲν τὸ ἐπίστευσεν, ἐπερωτῶντας τὴν εὐγένείαν του: Τάχα νὰ ἀληθεύῃ; Ἡ εὐγένεία του καὶ τὸν ἀνταπεκρίθη, ὅτι εἶναι ἀληθέστατον, ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος τοὺς εἶδεν, καὶ οὕτως ἀπέρασεν τὸ πρᾶγμα.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ εἶχεν ἐλευθερωθῇ καὶ ἡ δομνήτζα Ῥωξάνδρα, γεννήσασα υἱόν. Ἦλθεν

---

[1]) Δημοσιεύονται ἀπαραλλάκτως ὡς ἔχουσιν ἐν τοῖς αὐτογράφοις κώδιξι τοῦ Καρατζᾶ· μετεβλήθη μόνον ἡ στίξις, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ὁ τονισμὸς διὰ τὸ ἄστατον αὐτοῦ. Οἱ ἀστερίσκοι καὶ αἱ συνεχεῖς στιγμαὶ σημαίνουσι τόπους κενοὺς ἐν τοῖς κώδιξιν.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

καὶ ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης πρὸς χαιρετισμὸν τοῦ ὕψους του, καὶ ἐζήτησεν ἄδειαν νὰ ὑπάγῃ εἰς Χολπόκαν διὰ οἰκιακὰς ὑποθέσεις.

Τῇ λ^η, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, τὸ πουρνὸ ἔγραψεν καὶ ἀπὸ Χοτὶνι ὁ ἐκεῖσε καπουκεχαγιᾶς Παναγιώτης, ὅτι οἱ ἄρχοντες ἔφθασαν καὶ τὸν ἐμήνυσαν νὰ τοὺς ἑτοιμάσῃ κονάκι· οἱ ὁποῖοι ἦτον ἀπὸ μὲν Νιάμτζαν ὁ ἄρχων μέγας λογοθέτης ** Παλανέσκουλος, μετὰ τοῦ ἄρχοντος μεγάλου παχαρνίκου ** Δερμανέσκουλου (τὸν ὁποῖον εἶχεν δείρει πρὸ ἡμερῶν εἰς τὸν φάλαγκα τὸ ὕψος του), ἀπὸ δὲ Σουτζάβαν ὁ ἄρχων κλοτζιάρης Μιχαλάκης Πάλσας μετὰ τοῦ μεδελνιτζιάρη Γεωργάκη Κανανοῦ· ἀπὸ δὲ Χιρλαῦ ὁ ἄρχων μέγας σπαθάρης Γεωργάκης Καντακουζηνός, καὶ ἀπὸ Ποτοσάνι ὁ ἄρχων πάνος Γρηγόρης Πάλσας, καὶ ἄλλοι, οἵτινες εἶχαν γράψει καὶ τῷ ὑψηλοτάτῳ Σουλεημὰν-πασᾷ, Χότην-μουχαφηζῇ, ζητοῦντες κονάκι, καὶ ἀπὸ τὴν ὑψηλότητά του κονάκι. Ὅστις ἐπρόσταξεν καὶ τοὺς ἑτοίμασαν τόσον μέσα εἰς τὸ κάστρον, ὅσον καὶ ἔξω, διὰ νὰ καθήσουν ὅπου ἤθελεν τοὺς ἀρέσῃ. Ἡ εὐγενεία τους ὅμως ἐπρόκριναν τὸ ἔξω. Πηγαίνοντες δὲ εἰς προσκύνησιν τῆς ὑψηλότητός του, τοὺς ἐδέχθη μεθ᾿ ἄκρας εὐμενείας καὶ περιποιήσεως, βιάζοντές τους νὰ καθήσουν ὅλους ἀπάνω εἰς τὸ μινδέρι καὶ δίδοντές τους γλυκὸ καὶ καφέν. Παρομοίως τοὺς ἐδέχθη καὶ ὁ ἐνδοξότατος Σουλεημὰν-ἐφένδης, δίδωντάς τους καὶ τζιμποῦκι· ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι εἶχεν προϋπάρχουσαν εἴδησιν καὶ ὅτι ἀνταπεκρίνετο πρὸ καιροῦ μετὰ τῆς εὐγενείας των· ἦτον δὲ καὶ εἰδήμων ὅλων τῶν εἰς Γιάσι συμβαινόντων, τῶν ἀξίων περιεργείας. Οἱ δὲ ῥηθέντες ἄρχοντες, μὴν ἠμποροῦντες νὰ ὁμιλήσουν ἐλεύθερα τούρκικα, εἶχον δραγομᾶνον ἕνα ἱερομόναχον ὀνόματι Δομετιανόν, κακοκαρδισμένον πρὸ καιροῦ ἀπὸ τὸν τρίτον λογοθέτην Χριστόδουλον καὶ φυγάδα μετέπειτα εἰς Λεχίαν. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸ πουρνὸ ἄρχησε νὰ φωνάζῃ τὸ ὕψος του μερικοὺς ἄρχοντας κατ᾿ ἰδίαν εἰς τὴν σπαθαρίαν καὶ νὰ τοὺς ἐρωτᾷ, καὶ ὁ μὲν ἄρχων σπαθάρης Δεπάστας λέγεται ὅτι νὰ τὸν εἶπεν, πῶς· «Δὲν τὸ πιστεύω, αὐθέντη, νὰ ἔγινεν ἕνα τέτοιον πρᾶγμα, ὡσὰν ὁποῦ ἐγὼ εἴδησιν δὲν ἔχω».

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ περὶ τὸ δειληνὸν [1] πληροφορούμενος ἡ ὑψηλότης του πλέον τὸ πρᾶγμα, καὶ ταραττόμενος βαθμηδόν, ἔστειλεν καὶ ἐμήνυσεν τὸν ἄρχον λογοθέτην Ἰωννήτζαν Καντακουζινόν, ὁ ὁποῖος ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶχεν ἀποφασίσῃ τῇ ἀφ᾿ ἑσπέρας νὰ μὴν ξαναϊπάγῃ [2] εἰς τὴν κούρτην (τὸ ὁποῖον τὸ εἶχεν εἰπῇ καὶ τῷ ἄρχοντι βορνίκῳ Δημητράσκῳ Στούρζᾳ) διὰ μερικὰ ἀλλεπάλληλα ἀφρόντε, ὁποῦ τὸν εἶχεν κάμῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ μεταξὺ τὸ ὕψος του, τὸ τελευταῖον δὲ ἦτον τῶν ξένων, διὰ τοὺς ὁποίους τὸν εἶχεν εἰπῇ νὰ τοὺς διεγείρῃ νὰ δώσουν ῥαβάσι κατὰ τοῦ σερδάρη Σαούλ, προσκλαιόμενοι ἀπὸ ὅσα δοκιμάζουν παρ᾿ αὐτοῦ καθ᾿ ἑκάστην· τὸ ὁποῖον καὶ κάμνοντές το οἱ ῥηθέντες, ἐν ᾧ ἐδηλοποιοῦσαν γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὑψηλότης του τὸ διώρισεν εἰς τὸν καμινάρην Σκυλήτζην [3] Δημητράκην, ὁ ὁποῖος τοὺς ἀπεκρίθη διὰ προσταγῆς τοῦ ὕψους του νὰ ὑπάγουν καὶ νὰ ζητήσουν συγχώρησιν παρὰ τοῦ σερδάρη, ἐπειδὴ παιδεύονται· αὐτοὶ καὶ φοβηθέντες δικαίως, νὰ μὴν τύχῃ καὶ ζητήσῃ ἐκεῖνος νὰ ἐκδικηθῇ ἀπὸ αὐτούς, ἔφυγαν εἰς τὸ ἀρχοντικὸν τοῦ ἄρχοντος λογοθέτου, παραπονούμενοι διατὶ νὰ τοὺς κομπρομετάρῃ ἡ εὐγενεία του. Μὲ ὅλα αὐτὰ ὅμως ἤθελεν ὑπάγῃ, ἂν δὲν ἤθελεν ἀσθενήσῃ ἀπὸ τὴν σύγχισιν [4] του καὶ ἂν δὲν ἐβιάζετο νὰ εὐγάλῃ αἷμα ἀπὸ τὸ ποδάρι ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Βλέπωντας δὲ τὸ ὕψος του, ὅτι ἡ εὐγενεία του δὲν ἠμποροῦσεν νὰ ὑπάγῃ, ἔστειλεν καὶ ἐμήνυσεν τὸν ἄρχον χάτμανον Γεωργάκην ἀνεψιόν του ἅπαξ καὶ δίς, τὸν ὁποῖον καὶ δὲν ηὗρεν, μὲ τὸ νὰ ἔλειπεν εἰς Χολπόκαν εἰς τὸν ἄρχον σπαθάρην Ματαίην Γκίκαν, ὅπου εἶχεν ἀκούσει τὰ συμβάντα παρὰ τῆς ἐκλαμπροτάτης Δομνήτζας Ῥωξάνδρας Στούρζα (ἥτις καὶ αὐτὴ εἶχεν ὑπάγει ἐκεῖ πρὸς χαιρετισμόν), καὶ ἐπιστρέψας περὶ ἑσπέραν εἰς Γιάσι ἐπῆγεν ἀμέσως πρὸς τὸ ὕψος του· ὅστις εὐθὺς τὸν ἠρώτησεν ποῦ ἦτον, καὶ ἀποκρινόμενος ἡ εὐγενεία του ὅτι ἦτον εἰς Χολπόκαν καὶ ἐκεῖθεν ἤδη ἐπέστρεψεν, τὸν ἐξαναρώτησεν οὕτως· «Ἄκουσες τὰ καμώματά τους»; — «Ναίσκε, αὐθέντη», τὸν εἶπεν καὶ ἡ εὐγενεία του.—«Τρέλαις τοῦ Παλανέσκουλου καὶ τοῦ σπαθάρη Γεωργάκη Δελιάνου». Τότε τὸν εἶπεν ἡ εὐγενεία του· «Δὲν μὲ φαίνεται, αὐθέντη, νὰ εἶναι τὸ πρᾶγμα μερικόν, ἀλλά, καθὼς ἤκουσα ἔνθεν κἀκεῖθεν, πιστεύω ὅτι εἶναι μὲ κοινὴν σύμπνοιαν, καὶ ὅτι εἶναι ὅλοι ἑνωμένοι ἀπὸ τὸν

[1]) δειληνὸν=δειλινόν. [2]) ξαναϊπάγῃ=ξαναϋπάγῃ. [3]) Σκυλήτζην=Σκυλίτζην. [4]) σύγχισιν=σύγχυσιν.

μητροπολίτην ἕως τὸν ἔσχατον, διὰ νὰ προστρέξουν εἰς ὅλα τὰ πέριξ σερχάτια νὰ παραστήσουν τὰ δικαιολογήματα καὶ ζητήματά των εἰς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας». Ἀκούωντάς τα αὐτὰ ἡ ὑψηλότης του, παρευθὺς ἠλλοιώθη καὶ ἔμεινεν ἐκστατηκῶς καὶ ἐνεώς, ἀρχήζωντας[1] νὰ λέγῃ· «Κοίταξαι[2], παιδί μου, νὰ πληροφορηθῇς καὶ νὰ εὕρῃς τὸν τρόπον τῆς διορθώσεως». Ἀποκρινόμενος δὲ ὁ ἄρχων χάτμανος, ὅτι «Δὲν σᾶς τὰ προέλεγα, καὶ ὅτι τὸ πρᾶγμα θὲ νὰ σπάσῃ καὶ θεραπείαν δὲν ἐπιδέχεται; Διατί ἐν καιρῷ δὲν τὸ προελαμβάνετε, ὁποῦ νὰ μὴν καταντήσῃ εἰς αὐτὸ ὁποῦ ἔφθασεν; Τώρα ἐγὼ τί ἠμπορῶ νὰ κάμω; καὶ ποίαν ὑπόληψιν μὲ ἔδωσες ἡ ὑψηλότης σου, ὁποῦ νὰ ἠμπορέσω νὰ σὲ βοηθήσω τώρα εἰς καιρὸν ὁποῦ τοὺς παρεπίκρενες καὶ τοὺς ἐψύχρανες ὅλους, μὴν φυλάττωντας τοὺς ὅρκους καὶ ὑποσχέσεις σου καὶ μεταχειριζόμενος τέτοια ἀχρεῖα ὑποκείμενα διὰ μηνύστρους[3] σου, οἱ ὁποῖοι ἀφάνησαν[4] ὅλην τὴν τζάραν μὲ τὰς ἀδικίας καὶ ὑπέρογκα ρουσφέτια ὁποῦ ἐλάμβαναν ἀπὸ τὸν κάθε ἕνα, ἀνατρέποντες τὰς κρίσεις καὶ προβιβάζοντες τὰ τζοκόγια»; Διὰ ὅλην δὲ ἀπόκρισιν ἤκουεν παρὰ τοῦ ὕψους του· «Φθάνει, παιδί μου, μὴν μὲ καίῃς τὴν καρδιάν μου». Τελευταῖον βλέπωντας τὴν ἀθλιωτάτην κατάστασιν καὶ ἀδυναμίαν τοῦ πνεύματός του, ἦλθεν εἰς οἶκτον καὶ ἀνεχώρησεν, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ πληροφορηθῇ καὶ νὰ κοιτάξῃ[5], εἰ δυνατόν, νὰ θεραπεύσῃ τὸ πρᾶγμα. Ὡς τόσον πριχοῦ νὰ ἔλθῃ ὁ ἄρχων χάτμανος ἀπ' ἔξω, εἶχεν στείλει τὸν καμινάρην Δημητράκην Σκυλίτζην, διὰ νὰ ἀνταμώσῃ ἐνίους τῶν ἀρχόντων, καὶ μανθάνωντας τὴν ὑπόθεσιν νὰ κοιτάξῃ τὴν θεραπείαν καὶ ἀπάντησίν τους, καὶ ἐζητοῦσε νὰ μεταχειρισθῇ μέσον τὸ ὕψος του, διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὰ συμβάντα, ἐκεῖνον ὁποῦ ἀπεστρέφοντο καὶ ἐμισοῦσαν ὅλοι οἱ ἄρχοντες γενικῶς διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν καὶ κακίαν του. Ὅθεν καὶ δὲν ἐκατόρθωσε[6] τίποτες, περιερχόμενος μόνον τῇδε κἀκεῖσε καὶ μὴν ἠμπορῶντας οὔτε νὰ μάθῃ τίποτες, ἀλλ' οὔτε νὰ ἔμβῃ εἰς συνομιλίαν διορθώσεως. Ὡς τόσον εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ περὶ τὸ κενδὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἦλθεν καὶ εἴδησις, ὅτι ἐμβαίνει καὶ ὁ ἐνδοξότατος καπουτζήπασης Χισαρηζαδὲς Ἀχμέτπεγης, τοῦ ὁποίου τὸ καθ' αὐτὸ μεμουριγέτι δὲν τὸ ἴξευρεν τὸ ὕψος του· τὸν ἐλάνθανεν ἀκόμι καὶ ὅτι εἶναι μὲ παγὲν πουγιοὺκ-ἰμπραχώρη (ὡσὰν ὁποῦ οἱ ἄρχοντες καπουκεχαγιάδες, ὁ σπαθάρης Ἰακωβάκης δηλαδὴ καὶ ὁ καμαράσης Γεωργάκης, τὸν προέγραφαν ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν, ὅτι ἔρχεται ὁ ῥηθεὶς καπουτζήπασης εἰς τὰ αὐτόθι μέρη διὰ νὰ κηρύξῃ μὲ βασιλικοὺς ὁρισμοὺς τὴν ἀκολουθίαν τῆς εἰρήνης τόσον εἰς τὴν Βλαχοπογδανίαν, ὅσον καὶ εἰς τὰ σερχάτια). Ἔπασχε δὲ νὰ πληροφορηθῇ τι περισσότερον περὶ τούτου ἀπὸ τοὺς καθ' ὁδόν του ἰσπραυνίκους, οἱ ὁποῖοι ἔγραφαν διαφορετικὰ ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, καθὼς ἦτον εἰς τὸ ἀγίζι τῆς ἐνδοξότητός του. Μόνον ὁ παχάρνικος Γρηγοράσκος Λεώνης, στάρωστας τῆς Πούτνας, ἔγραφεν ὅτι εἰς Βουκουρέστι ἐσυγχίσθη[7] μὲ τὸν Ἀλέξανδρο-βόδαν Ὑψηλάντην, μὲ τὸ νὰ τὸν ἐρώτησεν εἰς τὴν σπαθαρίαν, ἂν ἀπερνᾷ καλὰ μὲ τοὺς ἐντοπίους καὶ ἂν εἶναι εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῆς ὑψηλότητός του· ὅστις ἀποκρινόμενος, ὅτι ἡ ἐνδοξότης του δὲν εἶναι μεεμούρης νὰ τὸ ἐξετάσῃ τοῦτο, καὶ ἂν εἶναι μεεμούρης ἃς δείξῃ τὸν περὶ τούτου βασιλικὸν ὁρισμόν. Καὶ τὸν ἐκακοφάνη πέρνωντας[8] τοιαύτην ἀπόκρισιν ξηράν, καὶ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν κακοκαρδισμένος. Προσέτι ἐφανέρωνεν ὁ ῥηθείς, ὅτι ὁ ἄρχων σπαθάρης Μανολάκης Πόγδανος καὶ ὁ ἄρχων πάνος Γεώργης Στούρζας ὄντες μαδράριδες, χωρὶς κανένα μουνεσιπέτι ἐπῆγαν εἰς ἀντάμωσιν τῆς ἐνδοξότητός του. Μὲ ὅλα αὐτὰ ἔστειλεν τὸ ὕψος του τὸν μεγάλον ποστάρην Γαβρηλάκην καὶ τὸν καπετάνον τῶν λουφετζίδων Δημητράσκον υἱὸν τοῦ Φιλοδώρου, μὲ μερικοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς προϋπάντησιν τῆς ἐνδοξότητός του καὶ νὰ τὸν φέρουν εἰς τὸ κονάκι του, δηλαδὴ εἰς τὸ μεγάλον πεϊλῆκι (εἰς τὸ ὁποῖον ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἐκάθετο ὁ ἄρχων μέγας ποστέλνικος Βεντούρας, εἶχεν παραχωρήσει ὅμως διὰ μερικὰς ἡμέρας). Τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινεν καὶ ἐκόνευσεν ἡ ἐνδοξότης του· εἶπεν ὅμως ὅτι ἀσθένησε καθ' ὁδόν, τόσον ἀπὸ τὴν κακοπάθειαν, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν νηστείαν τοῦ Ῥαμαζανίου· ἦτον δὲ ἐνάτη ἡμέρα τῆς νηστείας των.

---

1) ἐκστατηκῶς κ. ἐνεώς, ἀρχήζωντας=ἐκστατικῶς κ. ἐννεός, ἀρχίζοντας. 2) Κοίταξαι=κύταξε. 3) μηνύστρους=μινίστρους. 4) ἀφάνησαν=ἀφάνισαν. 5) κοιτάξῃ=κυτάξῃ. 6) ἐκατόρθωσε=ἐκατώρθωσε. 7) ἐσυγχίσθη=ἐσυγχύσθη. 8) πέρνωντας=παίρνοντας.

www.dacoromanica.ro

'Αφ' οὗ ἐκτελέσθησαν αὐτά, τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ἐξεκίνησεν τὸ ὕψος του τὸν ῥηθέντα Γαβρηλάκην οὐσάρην μὲ μενζίλι, δίδωντάς τον καὶ ῥαδιδανὶ ἀπὸ τὸν αὐθεντικὸν γκράζδον, εἰς Χοτῖνι μὲ γράμματα πρὸς τὸν ὑψηλότατον μουχαφήζην 'Αρναοὺτ-Σουλεϊμὰν-πασᾶν, καὶ πρὸς τὸν ἐνδοξότατον πινᾶ-ἐμηνῆ Σουλεημὰν-ἐφένδην, παρακαλῶντάς τους νὰ ἐγχειρίσουν εἰς τὸν ῥηθέντα τοὺς ἐκεῖσε ἀναχωρήσαντας ἄρχοντας, καὶ νὰ μὴν δώσουν ἀκρόασιν εἰς τὰ παρ' αὐτῶν λεγόμενα. 'Επρόσταξεν δὲ καὶ τὸν πορτάρην νὰ ὑποσχεθῇ 20 πουγγεῖα τῷ ὑψηλοτάτῳ πασᾷ καὶ 30 πουγγεῖα τῷ Σουλεημὰν-ἐφένδῃ· τὰ ὁποῖα φθάνωντας ἐκεῖσε ὁ πορτάρης τὰ ἐνέργησεν καὶ οἱ ῥηθέντες ἐπροσποιήθησαν ὅτι τὰ δέχονται καὶ εἰσακούουν τὴν παράκλησιν τοῦ ὕψους του. Δὲν ἤθελαν κάμῃ ὅμως τίποτες, ἐπειδὴ πρῶτον μὲν ἐμισοῦσαν τὸ ὕψος του καθ' ὑπερβολήν, μάλιστα ὁ ἐνδοξότατος Σουλεημὰν-ἐφένδης, καὶ ἐζητοῦσαν νὰ λάβουν ἐνδόσιμον διὰ νὰ τὸν καταιτρέξουν· καὶ δεύτερον, ἂν ἦτον καὶ φίλοι, ἢ διὰ νὰ λάβουν τὰ ὑποσχεθέντα ἂν ἤθελαν νὰ δουλεύσουν τὸ ὕψος του, οἱ ὀρτᾶδες δὲν τὸ ἔστεργαν κατ' οὐδένα τρόπον, μὲ τὸ νὰ ἔλεγον ὅτι ἐπρόσφυγαν εἰς αὐτούς. Ὅθεν καὶ ἐταράχθησαν ἀρκετὰ βλέποντες τὸν ἐρχομὸν τοῦ οὐσάρη Γαβριλάκη, καὶ ἑτοιμάσθησαν νὰ ἀντισταθοῦν καὶ νὰ τοὺς διαφενδεύσουν, ἂν τοὺς ζητήσουν οἱ προεστῶταί των. 'Εδιορίσθη[1] δὲ εἰς τὸ Γιάσι βεκίλης τῆς πορταρίας ὁ μεκτουπτζῆς Κωστάκης ὁ Κιανῆς ἐπονομαζόμενος, ὅστις ἦτον καὶ μιχμανδάρης τοῦ ἐνδοξοτάτου καπουτζήπαση. Εἶχεν δὲ ἡ ἐνδοξότης του καμμιὰ σαρανταρία ἀκολούθους παρὰ-ταλίδες καὶ ἴτζ-ἀγᾶδες, καὶ ἕνα χαζναδάρην, φρόνιμον ἄνθρωπον, 'Ατᾶ-ἐφένδην ὀνομαζόμενον, καὶ κιαμήλην καὶ περιποιητικόν. Εἰσηκούετο παρ' αὐτῷ καὶ ἀπὸ τοὺς ἴτζ-ἀγᾶδές του ὁ Χαλὴλ-ἀγᾶς Καφταντζῆς, νέος, ἀχρεῖον ὑποκείμενον, καὶ ὁ 'Αχμὲτ ἀγᾶς.

'Αφ' οὗ ἐκτελέσθησαν τα εἰρημένα, ἐπέστρεψεν πάλιν ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης πρὸς τὸ ὕψος του, παραστήνωντας ἐκ μέρους ὅλων τῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ μητροπολίτου τὰ δικαιολογήματά των καὶ παράπονα, καὶ τὰς ὅσας ἀδικίας καὶ καταφρονήσεις ὑπέστησαν ἀπὸ τοὺς μηνύστρους του, καὶ ἄλλα παρόμοια, τὰ ὁποῖα ἀποκρίνετο τὸ ὕψος του ὅτι τὰ ἀγνοοῦσεν τάχα νὰ εἶναι εἰς αὐτὸν τὸν βαθμόν, καὶ ὅτι στέργει κάθε λογῆς συμβιβασμόν, ὑποσχόμενος νὰ δώσῃ καὶ ἀνοικτὸν ὑπόγραμμα, πεγιάζι ὀνομαζόμενον, διὰ νὰ γράψουν ὁποιασδήποτε συμφωνίας καὶ ἂν θελήσουν· τὸ ὁποῖον νὰ τὸ ἐπικυρώσῃ καὶ μεθ' ὅρκου, μόνον νὰ στείλουν νὰ ἐπιστρέψουν τοὺς εἰς Χοτῖνι ἀπεσταλμένους. Καὶ οὕτως ἐπῆγεν ὁ ἄρχων χάτμανος εἰς τοὺς ἄρχοντας καὶ λέγωντάς τους τὰ ἀνωτέρω ἐκ μέρους τοῦ ὕψους του, μὲ ὅλον ὁποῦ δὲν ἔδιδαν πίστιν εἰς τὰ ὑπισχνούμενα, ἐκαταπείσθησαν νὰ στείλουν τὸν ἄρχον κουπάρην 'Ιωαννήτζαν Κανανόν, ἀνεψιὸν τοῦ μητροπολίτου, μὲ κοινὸν γράμμα τους πρὸς τοὺς εἰς Χοτῖνι ἄρχοντας, διὰ νὰ σταθοῦν ἕως ἐδῶ καὶ νὰ μὴν κινηθοῦν παράνω. Τὴν ὁποίαν αὐτὴν εἴδησιν ἐξαναπῆγεν ὁ ἄρχων χάτμανος νὰ τὴν εἰπῇ τῷ ὕψει του καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ δώσῃ καμμιὰ διακοσιαπενηνταριὰ γρόσια τῷ ῥηθέντι διὰ ἔξοδά του, ὁποῦ γαϊρετλενδιζόμενος νὰ ἔχῃ νὰ ὁμιλήσῃ μὲ τόνον πρὸς τοὺς ἐκεῖσε καὶ νὰ τοὺς εἰπῇ, ὅτι τάχα ἰδοὺ ὁποῦ ἔγινεν μεταδοτικὸς ἡ ὑψηλότης του· καὶ ἔδωσεν μόνον εἰς αὐτὸν τόσην ποσότητα διὰ τὸν κόπον του. Δὲν ἐκατόρθωσεν[2] ὅμως τίποτες ἡ εὐγενεία του, ἀλλ' οὔτε ἠμπόρεσεν νὰ τὸν καταπείσῃ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ δώσῃ παρᾶν· μόνον τελευταῖον τὸν εἶπεν· «Δόσε τον τίποτες καὶ ὕστερον σὲ τὰ δίδω». Εἶπεν προσέτι τῇ εὐγενείᾳ του, ὅτι τῇ ἑξῆς τὸ πουρνὸ ἔχει σκοπὸν νὰ εὔγῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔξω τὴν μεγάλην, διὰ νὰ μὴν ἀποδείξῃ τάχα ὅτι ἐταράχθη, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ὡς τόσον ἐπέστρεψεν ὁ ἄρχων χάτμανος εἰς τοῦ ἄρχοντος λογοθέτου 'Ιωννήτζα Καντακουζινοῦ, καὶ ἐκεῖ μὴν ἔχοντες ἄλλα ἄσπρα ἐπῆραν 250 γρόσια ἀπὸ τὰ ἄσπρα τοῦ σχολείου, καὶ δίδοντές τα τῷ κουπάρῃ ἐκ μέρους τοῦ ὕψους του, ὁμοῦ καὶ ἓν γράμμα κοινόν, τὸν εἶπεν νὰ κινήσῃ τὸ πουρνὸ διὰ τὸ Χοτῖνι· τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινεν.

Οἱ μὲν ἄρχοντες λοιπὸν ἐκαταγίνοουνταν εἰς τὰ ἀνωτέρω, τὸ δὲ ὕψος του ἔγραφεν διὰ τὴν Βασιλεύουσαν, ὁμοίως καὶ ὁ καμινάρης Σκυλέτζης· πρὸς ὃν λέγεται ὅτι νὰ εἶπεν· «Μεγάλος μαδές, καμινάρη». Καὶ ἀπεκρίθη ἡ εὐγενεία του· «Τίποτες, αὐθέντη· ἀγιὰκ-πατιρδησῆ εἶναι

[1]) 'Εδιορίσθη (οὕτως ὁ Κ. πανταχοῦ)=ἐδιωρίσθη. [2]) ἐκατόρθωσεν=ἐκατώρθωσεν.

αὐτό. Ἡ ὑψηλότη σας κοιτάξετε[1] νὰ γράψετε τὸν σπαθάρην Ἰακωβάκην νὰ σᾶς προφθάσῃ τὰ προεκζητηθέντα φερμάνια μίαν ὥραν προτήτερα, καὶ θέλετε τοὺς ἐκδικηθῇ». Καὶ οὕτως μὲ μόνον αὐτὰ τὰ γράμματα ἐξεκίνησαν τὸν καλαράσην περὶ μέσην νύκτα.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ. ΑΨΟΖ$^{\omega}$.

Τῇ α$^{\eta}$, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, τὸ πουρνὸ εὐγῆκεν τὸ ὕψος του κατὰ τὴν συνήθειαν ἔξω εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, εἰς ἄκρον ὅμως τεταραγμένος καὶ σύννους· μάλιστα λέγουν, ὅτι νὰ μὴν ἐκοιμήθη παντελῶς. Ἦλθαν καὶ οἱ ἄρχοντες μετὰ τοῦ δεσπότου, καὶ ἀφ' οὗ ἤκουσαν τὴν θείαν λειτουργίαν, ἐμβῆκαν εἰς τὴν σπαθαρίαν καὶ ἤπιαν τὸν καφέν· πρὸς τοὺς ὁποίους ὡμίλησεν παρρησίᾳ οὕτως***. Μετέπειτα ἐκράτησεν μόνον τὸν μητροπολίτην, τοῦ ὁποίου ἡ πανιερότης τὸν εἶπεν τὰς ἀδικίας καὶ ἄτοπα ὁποῦ συνέβησαν εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τῆς ἡγεμονείας του. Καὶ ἡ ὑψηλότης του ἀπεκρίνετο, ὅτι δὲν τὰ ἤξευρεν καὶ ὅτι τώρα ὁποῦ τὰ μανθάνει εἶναι ἕτοιμος καὶ πρόθυμος νὰ τὰ θεραπεύσῃ, καθὼς εὑρεθῇ εὔλογον, καὶ τῇ ἐξῆς ὅτι θέλει ἀποβάλλει τὸν ποστέλνικον Βεντούραν, τὸν καμινάρην Σκυλήτζην καὶ τὸν τρίτον λογοθέτην Χριστόδουλον, δηλαδὴ τοὺς μηνύστρους του, καὶ τοὐντεῦθεν ὅτι θέλει φερθῇ καθὼς πρέπει, μόνον νὰ ἐμποδίσουν τὸ κίνημα ὁποῦ ἔγινεν. Κατόπιν ἐλάλησεν καὶ ὅλους τοὺς ἄρχοντας, τὸν κάθε ἕνα ξεχωριστά, καὶ τοὺς ἔλεγεν τὰ αὐτά. Καὶ οὕτως ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν εἰς Χοτῖνι τὸν ἄρχον βόρνικον Ἰωννήτζαν Στούρζαν καὶ τὸν ἄρχον βόρνικον Νικολάην** Ῥιζνοβανόν, διὰ νὰ ὑπάγουν καὶ καταπείθοντες τοὺς ἐκεῖσε ἄρχοντας νὰ τοὺς ἐπιστρέψουν· τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινεν περὶ τὸ μεσημέρι, κινήσαντες ἀπ' ἐδῶ μὲ ἓν γράμμα τῆς κοινότητος πρὸς τὴν εὐγενείαν τους, παρόμοιον μὲ ἐκεῖνο ὁποῦ προεξαπεστάλη διὰ τοῦ κουπάρη Κανανοῦ.

Ἐν τοσούτῳ ἐπῆγεν καὶ τὸ ὕψος του μέσα καὶ ἔστειλεν ἀμέσως τὸν ἄρχον ἰατρὸν Φωτάκην, διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἐνδοξότατον καπουτζήπασην πὲγ-ἐφένδην, καὶ νὰ παρατηρήσῃ ἂν τῇ ἀληθείᾳ ἡ ἐνδοξότης του ἀσθένησεν, ἢ ἂν προσποιῆται τὸ ζαΐφλικι[2]. Ἐπιστρέψας δὲ ἡ ἐξοχότης του (μάλιστα τὸν ἐπρόσμεναν καὶ εἰς τὸ τραπέζι) εἶπεν, ὅτι εἶναι τῷ ὄντι ἄῤῥωστος καὶ ὅτι τὸν ηὗρεν μὲ ἕνα σφυγμὸν πολλὰ ἀδύνατον, καὶ ἀγκαλὰ νὰ εἶναι εἰς ἀπηρεξίαν[3], μὲ ὅλον τοῦτο εἶναι εἰς ἄκρον ἀτονισμένος τὸ ὕψος του, καὶ ἔλεγεν ὅτι αὐτὸ προέρχεται τόσον ἀπὸ τὸ μενζίλι, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν νηστείαν τοῦ Ῥαμαζανιοῦ. Ἔλεγεν προσέτι ὁ σινιὸρ Φωτάκης, ὅτι παραπονεῖται ἡ ἐνδοξότης του, διατί νὰ μὴν ὑπάγῃ ἡ ὑψηλότης του νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ, εἰς καιρὸν ὁποῦ ὁ Ἀλέξανδρο-βόδας τὸν ἐπρόλαβεν καὶ ἐπῆγεν πρῶτος εἰς τὸ κονάκι του νὰ τὸν χαιρετήσῃ, χωρὶς νὰ εἶναι ἄῤῥωστος, τὸν ὁποῖον οὔτε ἀγαπᾷ τόσον, οὔτε εἶναι φίλος του, καθὼς τῆς ὑψηλότητός της. Ἔλεγεν ἀκόμι ὅτι εἶναι καὶ κάλλιστος αὐτὸς καὶ μεταδοτικώτατος, ὡσὰν ὁποῦ τὸν εἶχεν δώσει 16 νισφιέδες διὰ τὴν κούραν ὁποῦ ἔκαμεν, καὶ ἄλλα παρόμοια, καὶ οὕτως ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὸ τραπέζι. Τὸ ὕψος του ὅμως δὲν ἔφαγεν τίποτες, ὄντας εἰς ἄκρον τεταραγμένος καὶ περίλυπος· μόνον εὐγῆκεν εἰς τὸν ὀδᾶν του καὶ ἔστειλε πάλιν καὶ ἐμήνυσε τὸν μητροπολίτην καὶ ἄλλους ἄρχοντας, πρὸς τοὺς ὁποίους ἔδιδεν ὑπόσχεσιν νὰ κάμῃ ὅλα των τὰ ζητήματα. Αὐτοὶ καὶ δὲν ἔδιδαν πίστιν, προβάλλοντες ὅτι καὶ ὅταν ἐπῆρεν τὴν αὐθεντείαν τὰ αὐτὰ τοὺς ὑπεσχέθη καὶ δὲν ἐφύλαξεν τίποτες· μάλιστα ὁ ἄρχων λογοθέτης Λούπολος Πάλσας ἦτον πάντῃ ἀδυσσώπητος[4], λέγωντας ὅτι τώρα εἰς τὴν περίστασιν ὑπόσχεται πολλά, ὕστερον ὅμως δὲν φυλάττει τίποτες, μάλιστα ἴσως νὰ μᾶς κατατρέξῃ, καὶ εἰς αὐτὸ ποῖος γίνεται ἐγγυητής; Καὶ εἰ μὲν ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης Γκίκας στέρξει νὰ γίνῃ ποστέλνικος καὶ ἐγγυητής, καλῶς· εἰ δὲ μή, δὲν θέλουν ἡσυχάσει ποτέ, οὔτε θέλει δώσουν πίστιν εἰς τὰ ὑπισχνούμενα παρὰ τοῦ ὕψους του. Ἡ ὑψηλότης του καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἔλεγεν τὸν ἄρχον χάτμανον, ὅτι ἐπειδὴ θὲ νὰ ἀποβάλλει[5] τὸν ποστέλνικον Βεντούραν καὶ λοιπούς, νὰ κα-

---

[1]) κοιτάξετε=κοτάξετε. [2]) Ἐν τῇ ᾤᾳ προστίθησιν ὁ Καρατζᾶς ταῦτα· «Καθ' ὃν καιρὸν ἦτον ἐκεῖ ὁ ἰατρὸς διὰ τοῦ Κιανῆ ἐμήνυσεν ὁ πέγης τὸ ὕψος του, ὅτι πολλὰ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν ἑτοιμάσῃ ἕνα κοτζί, μάλιστα μὲ τζάμια, καὶ νὰ ἑτοιμασθῇ, εἰ δυνατὸν ἕως τὸ πουρνό, ἐπειδὴ αὔριον μελετᾷ ἐξάπαντος νὰ μισεύσῃ». [3]) ἀπηρεξίαν=ἀπορεξίαν. [4]) ἀδυσσώπητος=ἀδυσώπητος. [5]) ἀποβάλλει=ἀποβάλῃ.

www.dacoromanica.ro

ταπείσῃ ἡ εὐγενεία του τὸν αὐτάδελφόν του καμαράσην Κωστάκην νὰ δεχθῇ τὴν ποστελνιτζίαν. Ἡ εὐγενεία του καὶ τὸν ἔλεγεν, ὅτι ἐκεῖνος δὲν τὴν δέχεται κατ' οὐδένα τρόπον, μόνον νὰ κάμῃ ποστέλνικον ἢ τὸν ἄγαν Ῥαλέτον, ἢ τὸν κόμισον Καρατζᾶν· μὲ ὅλον τοῦτο ἂς τὸν φωνάξῃ καὶ ἡ ὑψηλότης του μόνος καὶ ἂς τὸν ὁμιλήσῃ, καὶ ἴσως τὸν καταπείσει. Φωνάζωντάς τον δὲ νὰ τὸν συντύχῃ, ὕστερον ἀπὸ ἄλλας ὁμιλίας τὸν εἶπεν νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς ἄρχοντας διὰ νὰ βιάσουν τὸν ἄρχοντα χάτμανον Γεωργάκην νὰ δεχθῇ τὴν ποστελνιτζίαν. Τὸ αὐτὸ εἶπεν καὶ τὸν ἐπὶ θυγατρί του δομνήτζᾳ Ἑλένκῳ γαμβρόν του χάτμανον Ἠλίαν Καταρτζῆν, καὶ οὕτως ὅλοι οἱ ἄρχοντες μετὰ τοῦ μητροπολίτου ἐσυνάχθησαν εἰς τὴν μητρόπολιν, διὰ νὰ συμβουλευθοῦν καὶ νὰ καταπείσουν τὸν ἄρχον χάτμανον Γεωργάκην νὰ δεχθῇ τὴν ποστελνιτζίαν, ἂν ἀγαπᾷ νὰ εἰρηνεύσουν τὰ πράγματα.

Εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ ἡ ὑψηλότης του ἐμηνοῦσεν τὸν ἐνδοξότατον ἀγᾶν μετὰ τοῦ Χαφὴζ-ἐφένδη διβὰν-ἐφενδησῆ διάφορα μηνύματα, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν βοηθήσῃ διὰ τὴν φυγὴν τῶν ἀρχόντων. Ἡ ἐνδοξότης του καὶ τὸν ἀπεκρίθη ὅτι, ἂς μὴ ἔχῃ καμμίαν φροντίδα περὶ τούτου, καὶ ὅτι θέλει διορθώσει τὸ πρᾶγμα, καὶ μάλιστα, τώρα ὁποῦ εἶναι μεεμούρης νὰ ὑπάγῃ εἰς Χοτῖνι, θέλει τοὺς ἐξαποστείλει σιδηροδεσμίους ἐκεῖθεν πρὸς τὸ ὕψος του, καὶ ἂς μὴν συγχίζεται [1] περὶ τούτου· τὸν κακοφαίνεται ὅμως ὁποῦ ὤντας ταΐφης δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνταμωθῇ μίαν ὥραν προτήτερα μετὰ τῆς ὑψηλότητός του, διὰ νὰ βάλλουν εἰς τάξιν τὴν ὑπόθεσιν· τὰ ὁποῖα αὐτὰ ἀκούωντάς τα τὸ ὕψος του ἀπεφάσισεν νὰ ὑπάγῃ τὸ βράδυ εἰς ἀντάμωσιν τῆς ἐνδοξότητός του τεπδίλι, καὶ τῆς τὸ ἐμήνυσεν διὰ τοῦ διβὰν-ἐφενδησῆ πάλιν, κατόπιν καὶ διὰ τοῦ πορτάρη Κωστάκη Κιανῆ.

Μανθάνοντες δὲ οἱ οἰκεῖοί του, δηλαδὴ ὁ καμινάρης Σκυλίτζης καὶ ὁ Χριστόδουλος, τρίτος λογοθέτης, ὅτι μελετᾷ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἐνδοξότατον καπουτζῆπαση πὲγ-ἐφένδην, ἐζήτησαν νὰ τὸν ἐμποδίσουν, λέγοντές τον ὅτι δὲν συμφέρει εἰς τοιαύτας περιστάσεις νὰ ὑπάγῃ ἡ ὑψηλότης του εἰς τὸ κονάκι του νύκτα καὶ τεπδίλι, μόνον τὸ πουρνὸ να τὸν ἀνταμώσῃ εἰς τὴν μεγάλην σπαθαρίαν παῤῥησίᾳ, καὶ ἀφ' οὗ ἀναγνώσῃ τοὺς ἀναχειράς του βασιλικοὺς ὁρισμούς, ὕστερον νὰ τὸν συντύχῃ καὶ κατ' ἰδίαν καὶ νὰ τὸν ζητήσῃ τὴν βοήθειαν καὶ ὑπεράσπισίν του. Δὲν ἐδυνήθησαν ὅμως νὰ τὸν καταπείσουν, καὶ ἑπομένως ἄρχησε νὰ ἑτοιμάζεται, προστάζωντας νὰ ἔλθουν μαζῆ του ὁ δεύτερος καμαράσης μὲ $3^{α}$ ἰτζ-ογλάνια, $4^{ες}$ τζοκαδάριδες, ὁ τουφεκτζῆπασης μὲ $4^{ες}$ τουφεκτζίδες, ὁ τρίτος κόμισος Γεωργάκης, ὅστις νὰ ἑτοιμάσῃ καὶ τὴν καρέταν του μὲ δύο μόνον τιλιγάρια, τὰ ὁποῖα καὶ ἔγιναν.

Ἐν τοσούτῳ ἦλθεν καὶ ὁ ἄρχων λογοθέτης Βασίλης Ῥάζος καὶ ἀνέφερεν τῷ ὕψει του, ὅτι ἔστειλεν ὁ ἀγᾶς καὶ τὸν ἐμήνυσεν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κονάκι του, μὲ τὸ νὰ τὸν γνωρίζῃ ἀκόμι ἀπὸ τὴν ἄλλην φοράν, ὁποῦ ἀπέρασεν ἀπὸ τὸ Γιάσι, ὤντας ὁδηγὸς (μιχμανδάρης) τοῦ ἐξοχωτάτου πρέσβεως Ῥεπνίν, καὶ ὅτι θέλει νὰ τὸν ἀνταμώσῃ καὶ ἔχει νὰ τὸν συντύχῃ, καὶ τί εἶναι ὁ ὁρισμὸς τῆς ὑψηλότητός του, νὰ ὑπάγῃ ἢ ὄχι; Τὸ ὕψος του καὶ τὸν εἶπεν νὰ ὑπάγῃ, πλὴν μόνος του καὶ ὄχι ἄλλος κανείς, καὶ ὅτι μὲ τὸ νὰ πηγαίνῃ τώρα ἡ ὑψηλότης του νὰ προσμείνῃ, ἕως οὗ νὰ ἀναχωρήσῃ, καὶ ὕστερον ἂς ὑπάγῃ. Τὸν εἶπεν ἀκόμι ὅτι, ὁποίαν θεραπείαν στοχάζεται εἰς αὐτὰ τὰ συμβεβηκότα; [2] Ἡ εὐγενεία του καὶ τὸν ἀπεκρίθη, ὅτι «Ἐγὼ σᾶς τὸ εἶπα πολλάκις, αὐθέντη, πῶς τὸ πρᾶγμα ἐξεσχίσθη καὶ νὰ τὸ προλάβετε, ἡ ὑψηλότη σας καὶ δὲν μὲ ἤκουσετε. Λοιπὸν τώρα δὲν στοχάζομαι ἄλλο, παρὰ ἀποβάλλωντας τοὺς μηνύστρους σας, ὁποῦ ἔκαμαν τόσα ἀπερίγραπτα ἄτοπα, ἴσως νὰ διορθωθοῦν τὰ πράγματα». Στοχαζόμενος δὲ ἡ εὐγενεία του, ὅτι δὲν μένει πλέον καιρὸς διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἀγᾶν, μὲ τὸ νὰ ἦτον ἤδη $2^{α}$ ὥραις τῆς νυκτός, ἀνεχώρησεν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κονάκι του, μὲ σκοπὸν διὰ νὰ τὸν ἀνταμώσῃ τῇ ἑξῆς· καθ' ὁδὸν δὲ τὸν ἐπρόφθασεν ἕνας ποσταντζῆς τοῦ ἀγᾶ καὶ ἕνας πορταρέλος, καὶ τὸν ἐπέστρεψαν λέγοντές τον, ὅτι ἐξάπαντος νὰ πηγαίνῃ τώρα καὶ τὸν θέλει μουτλὰκ ἡ ἐνδοξότης του. Καὶ οὕτως ἐπιστρέψας εἶδεν τὴν καρέταν τοῦ ὕψους του εἰς τὴν αὐλήν, καὶ θέλων νὰ εὔγῃ καὶ

---

[1]) συγχίζεται=συγχύζεται. [2]) Ἀπέναντι ἐν τῇ ὤᾳ ἔγραψεν ὁ Καρατζᾶς ταῦτα· «Ἰστέον, ὅτι ὁ ἄρχων λογοθέτης Βασίλης Ῥάζος δὲν ἦτον σύμφωνος μὲ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας ποτὲ εἰς καταδρομὴν αὐθέντων».

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ἡ εὐγενεία του, τὸν εἶπεν ὁ ποσταντζῆς, ὅτι ἔχει προσταγὴν νὰ τὸν ἐμποδίσῃ εἰς τὴν αὐλήν. Τὸν ἀπεκρίθη δὲ ἡ εὐγενεία του, ὅτι «Ἐγὼ ἐδῶ δὲν προσμένω, μόνον πηγαίνω εἰς τὰ ἄλλα πεϊλίκια καὶ κάθομαι, ἕως οὗ νὰ εὐκαιρήσῃ ἡ ἐνδοξότης του, ἀφ' οὗ ἀναχωρήσῃ ὁ αὐθέντης».

Τὸ ὕψος του δὲ (ὡς εἶπον), ἀφ' οὗ ἑτοιμάσθη, ἐπῆρεν καὶ μίαν ὥραν τζεξαχερένιαν μὲ ἀλισσίδαν[1] παρομοίαν, διὰ νὰ τὴν προσφέρῃ τὸν ἀγᾶν. Ἐφώναξεν καὶ τὸν ἀνεψιόν του καμαράσην Κωστάκην, καὶ τὸν ἀνάγκασεν νὰ πηγαίνῃ νὰ κάμῃ ὅ τι ἠμπορέσει καὶ νὰ κινήσῃ πάντα λίθον, διὰ νὰ καταπεισθῇ ὁ ἀδελφός του ἄρχων χάτμανος νὰ δεχθῇ τὴν ποστελνιτζίαν, διὰ νὰ εἰρηνεύσουν τὰ πράγματα· ὁ ὁποῖος τὸν ἀπεκρίθη τὰ δέοντα, λέγωντας ἀκόμι ὅτι: διατί νὰ παραχωρήσῃ τόσον ἡ ὑψηλότης του, ὁποῦ νὰ ἀκολουθήσουν τόσα ἄτοπα ἀπὸ τοὺς μηνήστρους του καὶ νὰ φθάσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς βαθμόν, ὁποῦ θεραπεῖαν νὰ μὴν ἐπιδέχεται; Ὅστις τὸν ἀπεκρίθη τὰ συνειθισμένα, πῶς τάχα τὸν ἐλάνθαναν, καὶ ἄλλα παρόμοια. Τὸν εἶπεν πρὸς τούτοις ὁ καμαράσης, ὅτι καλὸν ἦτο νὰ μὴν ὑπάγῃ εἰς τὸν καπουτζήπασην, καὶ τὸν ἀπεκρίθη τὸ ὕψος του, ὅτι «Δὲν γίνεται, παιδί μου, ἐπειδὴ τὸν ἐμήνυσα, καὶ πρέπει νὰ ὑπάγω, μὲ τὸ νὰ ἐλπίζω καὶ μὲ τὸ μέσον του νὰ κάμω κάποιαν διόρθωσιν». Καὶ οὕτως ἐμβῆκεν εἰς τὴν καρέταν του μὲ δύο ἄλογα περὶ α$^{\eta\nu}$ ὥραν τῆς νυκτός, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὰ πεϊλίκια, ὅπου τὸν ἐπρόσμεναν ὁ διβὰν-ἐφενδησῆ Χαφὴζ-Μοχαμὲτ-Ἐμὴν-ἐφένδης, καὶ ὁ ἰατρὸς Φωτάκης καὶ ὁ πορτάρης Γκιανῆς. Τὸν ἐδέχθη δὲ ἡ ἐνδοξότης του ἀπάνω εἰς τὸ ποδάρι εἰς τὴν σάλλαν ἔξω, καὶ τὸν ἐπῆρεν εἰς ὀδᾶν, ὁποῦ ἐκάθουνταν, καὶ ἀμέσως ἔφεραν κατὰ τὸ σύνηθες καφέν· διὰ δὲ τζιπούκια εἶπεν ὅτι δὲν ἔχει, ζητῶντας συγγνώμην καὶ προσθέτωντας ὅτι εἶναι τὸ σφάλμα τὰ Κιανῆ, ὁποῦ δὲν ἐννοιάσθη νὰ τὰ προετοιμάσῃ. Ἡ πρώτη δὲ ὁμιλία ἦτον τοιαύτη· τὸν εἶπεν τὸ ὕψος του, ὅτι ὁ σπαθάρης Ἰακωβάκης τὸν γράφει, ὅτι εἶναι φίλος καὶ ὑπερασπιστὴς τοῦ ὕψους του. «Ναί», ἀπεκρίθη καὶ ἡ ἐνδοξότης του, «καὶ τώρα εἰς τὸν μισεμόν μου μὲ εἶπαν ὅτι ἦλθεν εἰς τὸ κονάκι μου νὰ μὲ ἀνταμώσῃ καὶ δὲν μὲ ηὗρεν». Ἐκάθησεν καὶ ὁ διβὰν-ἐφένδης, καὶ ἀφ' οὗ ἤπιαν τὸν καφέν, εὐγῆκαν ὅλοι ἔξω καὶ ἔγινεν χαλβέτι· ὁμοίως καὶ ὁ διβὰν-ἐφένδης, ὁ ὁποῖος ἐκάθησεν μετὰ τοῦ ἰατροῦ Φωτάκη εἰς τὸν σοφᾶν καὶ ὡμιλοῦσαν· τοὺς δὲ λοιπούς, δηλαδὴ καμαράσην δεύτερον, τρίτον κόμισον καὶ τουφεκτζήπασην, τοὺς ἐπῆραν οἱ τζοκαδάριδες εἰς τὸν καφὲ-ὀδασῆ καὶ τοὺς ἔδωκαν τζιπούκια καὶ καφέν. Ἔμειναν δὲ μόνον δύο νεφέρια τουφετζίδες καὶ ἐφύλαττον εἰς τὴν πόρταν τοῦ ὀδᾶ· ὁ δὲ καμαράσης Κωστάκης εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν κούρτην καὶ ἐπῆγεν εἰς τοῦ ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου Ἰωννήτζα Κανтακουζηνοῦ, ὅπου ἐδιηγήθη τὴν μετὰ τοῦ ὕψους του συνομιλίαν. Τὸν ἔλεγεν δὲ ὁ ἄρχων λογοθέτης σὺν τῇ ἀρχοντίσσῃ του, ὅτι ἂν δὲν δεχθῇ τὴν ποστελνιτζίαν ὁ αὐτάδελφός του χάτμανος, τοὐλάχιστον πρέπει νὰ τὴν δεχθῇ ἡ εὐγενεία του πρὸς καιρόν, διὰ νὰ διορθωθοῦν τὰ πράγματα, καὶ οὕτως, χωρὶς νὰ διατρίψῃ πολλὴν ὥραν ἐκεῖσε, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κούρτην, διὰ νὰ εἰδῇ τί ἀπέκαμεν τὸ ὕψος του, καὶ ἐπιστρέφωντας ἀπὸ τὸν ἀγᾶν, ἂν τὸν ζητήσῃ, νὰ παρευρεθῇ. Πηγαίνωντας δὲ ἐκεῖσε ἀπήντησεν τὸν διβὰν-ἐφενδησῆ, τὸν χαζναδάρην τοῦ ἀγᾶ Ἀτᾶ-ἐφένδην καὶ μερικοὺς ποσταντζίδες ἐφόπλους, ὁποῦ ἐδούλλωναν τοὺς ὀδάδες του, ἤγουν τὴν καμάραν, προσέτι καὶ τὸν ἄρχον λογοθέτην Ῥάζον, ἐνδεδυμένον μὲ κοντόσι ναφὲν καὶ παριστάμενον, ὅν τινα καὶ ἐπροσκαλοῦσεν ὁ διβὰν ἐφένδης, ὀνομάζωντάς τον πέην καὶ λέγωντας· «Πέη, νέρεδεδιζ»; Βλέπωντας λοιπὸν ὁ ἄρχων καμαράσης ἕνα τοιοῦτον αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον περιστατικόν, ἔμεινεν ἐξεστηκώς, καὶ δὲν ἐσυμπέρανεν ἄλλο τι, πάρεξ ὅτι εἶναι μανζιλία καὶ ὅτι ὁ Ῥάζος αὐθεντεύει. Δὲν ἠμποροῦσεν ὅμως νὰ πληροφορηθῇ, ἐπειδὴ οὔτε οἱ ῥηθέντες τὸν ὡμίλησαν παντελῶς, ἀλλ' οὔτε ἐρωτῶντάς τους μὲ τρόπον καὶ κρυφίως ἐλάμβανεν παρ' αὐτῶν καμμίαν ἀπόκρισιν· μόνον ἔστεκεν ἐννεώς[2], γινόμενος θεατὴς τῶν συμβαινόντων, καὶ ἀπὸ τὴν ἄκραν του ταραχήν, μὴν ἠξεύρωντας τί ποιητέον, ἐστέκετο ἄφωνος καὶ ἄλαλος.

Ἐν τοσούτῳ ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι ἄρχοντες πρὸ ὡρῶν ἤδη εἶχον συναχθῇ εἰς τὴν μητρόπολιν, ὅπου ἦτον καὶ ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης, καὶ ἐσυμβουλεύοντο περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων, λέγοντες ἄλλα πολλὰ καὶ τὰ ὅσα ἐδοκίμασαν ὅλοι κοινῶς εἰς

[1]) ἀλισσίδαν=ἁλυσσίδαν. [2]) ἐννεώς=ἐννεός.

αὐτὸ τὸ διάστημα τῆς αὐθεντείας τοῦ ὕψους του, καὶ ὅτι τώρα εἰς τὴν περίστασιν ὁποῦ εὑρίσκεται δέχεται μὲ ὅ τι τὸν προβάλλουν καὶ ὑπογράφει τὰς συνθήκας, κατόπι ὅμως δὲν φυλάττει καμμίαν, ὡσὰν ὁποῦ τὸ ἐδοκίμασαν τοῦτο μὲ τὸ νὰ μὴν ἐφύλαξεν κανένα ἀπὸ ὅσα ὑπεσχέθη καθ' ὃν καιρὸν ἔλαβεν τὴν ἡγεμονείαν· μάλιστα καὶ ὅσους τὸν συνέδραμον τότε καὶ ἦτον ἀπὸ τὸ μέρος του, ὄχι μόνον δὲν τοὺς ἐκυβέρνησεν. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔδωσεν μυρίας αἰτίας διὰ νὰ παραπονοῦνται δικαίως, καὶ οὕτως δὲν ἠμποροῦν νὰ εἶναι ἐμίνιδες ἀπὸ τὴν ὑψηλότητά του ὕστερον ἀπὸ ἕνα τέτοιον πάσσον καὶ ἀφ' οὗ ἐπαῤῥησιάσθησαν φανεροὶ ἐναντίοι του· ἕνα πρᾶγμα μένει ὅμως διὰ νὰ ἡσυχάσουν, τὸ νὰ ὀμώσῃ παρός τος[1], ἐνδεδυμένου τοῦ μητροπολίτου καὶ τῶν ἀρχόντων, ὅτι θέλει φυλάξει καὶ ἐνεργήσει τὰ ὑποσχεθέντα σῶα καὶ ἀκέραια, καὶ τὸ νὰ γίνῃ ὁ ἄρχων χάτμανος ἐγγυητής, δεχόμενος καὶ τὴν ποστελνιτζίαν. Ἡ εὐγενεία του δὲ ἀκούωντάς τα αὐτά, στοχαζόμενος καὶ τὰ μέλλοντα, γνωρίζωντας καλώτατα καὶ τὸ εὐμετάβλητον καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ὕψους του, κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἠθέλησεν νὰ τὸ δεχθῇ, καὶ ὕστερον ἀπὸ πολλὴν λογοτριβήν, τῶν μὲν ἐπιμενόντων, τῆς εὐγενείας του δὲ ἀντιτείνοντος μετ' ἐπιμόνου ἰσχυρογνωμοσύνης, τοὺς εἶπεν τελευταῖον, ὅτι «Ἂν μὲ βιάσετε περαιτέρω, ἐγὼ ἀφίνω καὶ τὸν τόπον σας καὶ ὅλα, καὶ αὔριον ἀναχωρῶ μόνον μὲ δύο μου δούλους σάλτης, καὶ πηγαίνω εἰς τὸ Βουκουρέστι κατ' εὐθεῖαν, καὶ ἐκεῖθεν στέλλω καὶ πέρνω τὰ πράγματά μου, ἡ εὐγενείας[2] δὲ κάμετε ὅ τι θέλετε». Βλέποντες λοιπὸν καὶ ἡ εὐγενεία των τὸ ἀμετάθετον καὶ ἀδυσώπητον τῆς γνώμης του, καὶ ὅτι δὲν ἐξαρκοῦν νὰ τὸν πείσουν μὲ τὰς ἱκεσίας των, ἄφησαν τὸν ἄρχον ἄγαν Γεωργάκην Φὸν Πάλσαν ἐπονομαζόμενον, διὰ νὰ τὸν καταπείσῃ μὲ παραλογισμοὺς καὶ διὰ τῆς ῥητορικῆς καὶ εὐγλωττίας του. Εἰς αὐτὸ δὲ τὸ μεταξύ, περὶ γ^{ην} ὥραν τῆς νυκτός, ἐξαίφνης ὡς ἀπὸ μηχανῆς τινος βλέπουν καὶ ἀνοίγει ἡ πόρτα τοῦ ὀδᾶ μὲ ἄκραν ὁρμήν, καὶ ἐμβαίνει μέσα ἕνας ποταπὸς ἄνθρωπος ἐς ἄκρον τεταραγμένος, καὶ δὲν λέγει ἄλλο τίποτες, παρὰ «Παρήντε (ἤγουν δεσπότη), σήκω καὶ σὲ ζητοῦν εἰς τὴν κούρτην, ὁμοῦ καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας». Ὅλοι ἔμειναν ἐξεστηκότες καὶ ἔκθαμβοι, μὴν ἰξεύροντες τί νὰ ἐννοήσουν, ἀλλ' οὔτε τί σημαίνει τοῦτο καὶ ποῖος τοὺς ζητεῖ· ὅθεν καὶ ἐκοίταζεν ἕνας τὸν ἄλλον κεχηνότες, μὲ ἄκραν σιωπήν, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ προφέρῃ λέξιν κανένας ἐξ αὐτῶν. Τελευταῖον ἐρχόμενος εἰς τὸν ἑαυτόν του ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης, ἐρώτησεν τὸν ῥηθέντα λέγωντάς του· «Καὶ ποῖος μᾶς ζητεῖ εἰς τὴν κούρτην»; Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη ὅτι ὁ Ῥάζος. Τότε ἄρχησεν νὰ ὑποπτεύεται ἡ εὐγενεία του, ὅτι εἶχον συνομωσίαν[3] ἐπαναστάσεως καὶ τὴν εἶχαν μυστικήν, καὶ οὕτως ἄρχησεν νὰ ἀγανακτῇ καὶ νὰ παραπονῆται πρὸς τοὺς ἄρχοντας, λέγωντας ὅτι δὲν τὸ ἔλπιζεν ποτὲ ἀπὸ τὴν εὐγενείαν τους ἕνα τοιοῦτον χερεκέτι, καὶ ὅτι τόσους χρόνους εἶναι ὁποῦ ζῇ μετ' αὐτῶν καὶ τὸν ἐδοκίμασαν φίλον εἰλικρινῆ καὶ μὲ καθαρότητα· λοιπὸν διατί νὰ τὸν παίξουν τοιουτοτρόπως; καὶ ἄλλα παρόμοια, εἰς τὰ ὁποῖα ἄλλοι μὲν ὤμνυον, ὅτι δὲν ἔχουν παντελῶς εἴδησιν, καὶ ἄλλοι ἐκινοῦντο εἰς γέλωτα ἀπὸ τὸ ἀλλόκοτον καὶ παράξενον τῆς περιστάσεως. Τούτων οὕτως διακειμένων, ἰδοὺ καὶ ἄλλος σεημένης τῆς κούρτης, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς μὲ ἄκραν ὁρμὴν καὶ βίαν ἐζητοῦσεν ὀνομαστὶ τὸν ἄρχοντα χάτμανον Γεωργάκην καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας μετὰ τοῦ μητροπολίτου, διὰ νὰ ὑπάγουν ἐκεῖσε. Ἐρωτώμενος δὲ καὶ αὐτὸς ἀπὸ ποῖον ἐστάλη, καὶ ἂν ἐπέστρεψεν τὸ ὕψος του ἀπὸ τὸν ἀγᾶν, ἀπεκρίθη ὅτι τὸ ὕψος του μὲν δὲν ἐπέστρεψεν, ἐστάλη δὲ παρὰ τοῦ Ῥάζου καὶ τῶν ποσταντζίδων καὶ Τουρκῶν, ὁποῦ εἶναι ἐκεῖσε, διὰ νὰ τοὺς φωνάξῃ. Ἀκούσαντες δὲ ἡ εὐγενεία των αὐτὴν τὴν ἀπόκρισιν, τότε μόλις ἄρχησαν νὰ ὑποπτεύωνται μανζιλίαν τοῦ ὕψους του καὶ νὰ κάμῃ ὁ καθεὶς τοὺς στοχασμούς του. Ὡς τόσον κανένας δὲν ἐτόλμοῦσεν νὰ κάμῃ τὴν ἀρχήν, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κούρτην· τελευταῖον ὁ ἄρχων χάτμανος, μὲ ὅλον ὁποῦ ἐζητεῖτο ὀνομαστὶ καὶ ὡς ἀνεψιὸς τοῦ ὕψους του, εἶχεν νὰ ὑποπτευθῇ πολλὰ εἰς μίαν τοιαύτην περίστασιν. Ἄρχηζεν[4] νὰ ἀναγκάζῃ καὶ τοὺς λοιπούς, προσέτι καὶ τὸν δεσπότην, διὰ νὰ ὑπάγουν, καὶ οὕτως ἐμβαίνωντας εἰς τὴν καρέταν του μετὰ τοῦ ἄρχοντος βορνίκου Δημητράσκου Στούρζα ἐκίνησεν πρῶτος· τὸν ἠκολούθησαν δὲ καὶ ἄλλοι, προσέτι καὶ ὁ δεσπότης. Φθάσαντες δὲ εἰς τὴν κούρτην εὗρον τὰς πόρτας κεκλεισμένας, καὶ δὲν ἤκουον ἄλλο, παρὰ ἕνα θόρυβον

---

1) παρός τος=παρώς τως=ἔμπροσθεν αὐτῶν. 2) εὐγενείας=εὐγενεία σας. 3) συνομωσίαν=συνωμοσίαν. 4) ἄρχηζεν=ἄρχιζεν.

www.dacoromanica.ro

καὶ ἀλλαλαγμὸν[1] διαφόρων φωνῶν ἀσημάντων· καὶ προσμείναντες περίπου τὴν μίαν ὥραν ἔξωθεν μόλις τέλος πάντων τοὺς ἄνοιξαν, καὶ ἀνεβαίνοντες ἐπάνω εὗρον τὸν ἄρχον λογοθέτην Βασίλην Ῥάζον ἐνδεδυμένον μὲ τὸ κοντόσι τὴν ἀλεποκοιλιάν, καὶ τὸν χαζναδάρην τοῦ ἀγᾶ μετὰ τοῦ διβὰν-ἐφενδησῆ καὶ μερικῶν ἐφόπλων ποσταντζίδων, ὁποῦ ἐβούλλωναν τοὺς ὀδάδες. Καὶ αὐτον μὲν τοὺς ἐλθόντας οὔτε τοὺς ἐχαιρέτησαν, ἀλλ' οὔτε τοὺς ἔλεγον τίποτες· ἐκεῖνοι δὲ καὶ δὲν ἐτολμοῦσαν νὰ τοὺς ἐρωτήσουν, μόνον ἀποροῦντες εἰς τὰ γινόμενα παρακολουθοῦσαν μὲ ἄκραν σιωπήν, ταραχὴν ψυχῆς καὶ κατήφειαν, εἰς τὸ βούλλωμα τῶν ὀδάδων, μὴν ἠμποροῦντες νὰ ἐξακριβώσουν τὰ γινόμενα καὶ τί μέλλουν γενήσεσθαι, διατί τοὺς ἐφώναξαν καὶ ποῖος ὁ ἡγεμονεύων. Ἐπῆγαν καὶ εἰς τὸν γυναικωνίτην, ὁποῦ ἐβούλλωσαν καὶ ὀδάδες καὶ σεντούκια καὶ ὅλα τὰ παρευρεθέντα, τόσον τῆς ἐκλαμπροτάτης δόμνας δομνήτζας Ῥωξάνδρας, πεηζαδέδων, ὅσον δούλων τε καὶ δουλευτρῶν. Ὕστερον κατήντησαν εἰς τὸν μεταξὺ τοῦ γυναικωνίτιδος καὶ ἀνδρονίτιδος ὀδᾶν, καὶ μετὰ τὸ βούλλωμα ὅλων τῶν πραγμάτων ἐκάθησαν ἐκεῖσε, ὅπου ἐπροκαθέσθη ὁ ἄρχων λογοθέτης Ῥάζος τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου, καὶ ἐκ τούτου ἄρχησαν νὰ συμπεραίνουν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ νὰ τὸν ὀνομάζουν πέην οἱ περὶ τὸν χαζναδάρην, ὅτι ἡγεμονεύει ἡ εὐγενεία του· ὁ ὁποῖος, ὁσάκις ἐπλησίαζεν εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ εἰς τὸν ἄρχον χάτμανον, ἄλλο δὲν τὸν ἔλεγεν, πάρεξ νὰ κοιτάξῃ τὸ παποῦτζί του ὁποῦ ἦτον αἱματωμένον. Ἔστειλεν ἐν τοσούτῳ ὁ χαζναδάρ-ἀγᾶς νὰ δώσῃ εἴδησιν τῷ ἐνδοξοτάτῳ καπουτζήπάσῃ, ὅτι τὸ βούλλωμα ἐτελείωσεν καὶ ὅτι οἱ ἄρχοντες μετὰ τοῦ μητροπολίτου τὸν προσμένουν εἰς τὴν κούρτην· καὶ ἀκολούθως ἦλθεν καὶ ἡ ἐνδοξότης του περὶ θ^την ὥραν τῆς νυκτός, καὶ τὸν ἐδέχθησαν εἰς τὴν ἔξω σπαθαρίαν. Καὶ ἀφ' οὗ ἐκάθησεν[2] ἄρχησεν νὰ προοιμιάζῃ λέγωντας, ὅτι καλὸν ἦτον ὁ μακτούλης (ἤγουν ὁ ἀποτιμηθεὶς) νὰ ὑπήκουεν εἰς τὸν βασιλικὸν ὁρισμὸν καὶ νὰ μὴν ἐφέρετο μὲ ἐναντιότητα, ὡσὰν ὁποῦ δὲν ἤθελεν ἀκολουθήσῃ τοῦτο, καὶ μάλιστα ὥντας φίλος του δὲν ἀγαποῦσεν διὰ μέσου του νὰ γίνῃ. Ἐν τοσούτῳ βλέπωντας ὁ διβὰν-ἐφενδησῆ τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς τοῦ ἄρχοντος χατμάνου ἐντετυπωμένην εἰς τὸ πρόσωπόν του, ἐπλησίασεν μὲ τρόπον κοντά του καὶ μόλις τότε τὸν εἶπεν, ὅτι τὴν αὐθεντείαν τὴν διεδέχθη ὁ ἄρχων μέγας δραγομᾶνος Κωστάκης Μουρούζης, ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρός τῆς εὐγενείας του, καὶ ὅτι διορίσθη[3] καὶ ἡ εὐγενεία του εἷς τῶν καϊμεκάμιδων (ἤτοι τοποτηρητῶν) διὰ προσκυνητοῦ βασιλικοῦ ὁρισμοῦ. Μετὰ τὸ ῥηθὲν δὲ προοίμιον ἐσηκώθη ὀρθὸς ὁ ἐνδοξότατος ἀγᾶς καὶ ἀνέγνωσεν τέσσαρας προσκυνητοὺς βασιλικοὺς ὁρισμούς· ὁ μὲν πρῶτος διαλαμβάνει, ὅτι ἡ κραταιὰ βασιλεία δὲν ἔχει πόλεμον, ὁ δὲ δεύτερος ὅτι ὁ ἡγεμὼν τὰς Μογδανίας Γρηγόριος Γκίκας μὴν φερόμενος κατὰ τὰς προλαβούσας συνθήκας, γενομένας μεταξὺ τῆς κραταιᾶς βασιλείας καὶ Ῥωσσίας, καὶ πέρνωντας δόσιμον ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς ῥαγιᾶδες εἰς καιρὸν ὁποῦ ἡ κραταιὰ βασιλεία τοὺς ἠλέησεν μὲ ἀσυδοσίαν δύο χρόνων, προσέτι λαμβάνωντας ἐνδόσιμον καὶ αἰτίαν τοὺς βασιλικοὺς ὁρισμοὺς καὶ περιβαρύνοντας τοὺς πτωχοὺς μὲ ἄλλα δοσίματα καὶ ἀδικίας, καὶ ἐν συντόμῳ ἐνεργῶντας παντοίῳ τρόπῳ τὴν αἰσχοκέρδειάν του, ἔκρινεν εὔλογον νὰ τὸν καταβιβάσῃ τοῦ θρόνου του καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς Βασιλεύουσαν πανοικί· τὰ ὁποῖα ὅλα αὐτὰ πολλάκις μὲ τὸ νὰ εἶχαν φθάσῃ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ κραταιοτάτου ἄνακτος, διὰ τοῦτο ἀπεφάσισεν νὰ τὸν κάμῃ ἄζλι. Ὁ δὲ τρίτος διελάμβανεν, ὅτι ἀντ' αὐτοῦ ἀποκαθίστησιν ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας τὸ καύχημα τῶν Ῥωμαίων, τὸν ἐνδοξότατον ἄρχοντα δραγομᾶνον Κωνσταντῖνον Δημητρίου Μουρούζην. Ὁ δὲ τέταρτος, ὅτι διορίζει τοποτηρητὰς τοὺς κατωτέρω ἄρχοντας, δηλαδὴ πρῶτον ἤγουν πὰς-καϊμεκάμην τὸν ἄρχον μέγα λογοθέτην Βασίλην Ῥάζον, τὸν ἄρχον μέγα λογοθέτην Ἰωννήτζαν Καντακουζηνόν, τὸν ἄρχον μέγα βόρνικον Δημητράσκον Σπούρζαν, τὸν ἄρχον χάτμανον Γεωργάκην, τὸν ἄρχον μέγα βιστιάρην Γεωργάκην Πάλσαν, τὸν ἄρχον μέγα σπαθάρην Μανολάκην Πόγδανον. Ἦτον δὲ καὶ γράμμα τοῦ ὕψους του πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἄρχοντας, διαλαμβάνον τὰ αὐτά. Ἦτον ἀκόμι καὶ ἄλλο ἕνα πρὸς τὸν μακαρίτην αὐθέντην, τὸ ὁποῖον ἐκράτησεν ἡ ἐνδοξότης του ὡς ἄχρηστον, καὶ μάλιστα οὔτε τὸ ἔδειξεν, ἀλλὰ κατὰ περίστασιν τὸ περιεργάσθη ὁ ἄρχων χάτμανος. Ἀφ' οὗ δὲ ἔγιναν αὐτά, περὶ δεκάτην ὥραν τῆς νυκτὸς ἀνεχώρησεν ἡ ἐνδοξότης του εἰς τὰ πεϊλίκια, εἰς τὸ κονάκι του, καὶ κάθε ἕνας εἰς τὰ ἴδια· ὁ

[1] ἀλλαλαγμὸν=ἀλαλαγμόν. [2] ἐκάθησεν (οὕτω πανταχοῦ)=ἐκάθισεν. [3] διορίσθη (οὕτω πανταχοῦ)=διωρίσθη.

www.dacoromanica.ro

δὲ ἄρχων λογοθέτης Ῥάζος βουλλώνωντας ὅλας τὰς λοιπὰς πόρτας τῆς κούρτης καὶ ἀφίνωντας μόνον τὴν μεγάλην ἀδούλλωτην, διορίζωντας καὶ φυλακάτορας τουφεκτζίδες εἰς κάθε μέρος, προσέτι καὶ καπετᾶνον μὲ τὰ νεφέρια του, ἀνεχώρησεν καὶ ἡ εὐγενεία του εἰς τὰ ἴδια. Ὡς τόσον ὅλοι ἦτον τεταραγμένοι, λυπημένοι ἐς ἄκρον καὶ τεθορυβημένοι διὰ τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀσυνήθιστον τοῦ συμβεβηκότος, ὡσὰν ὁποῦ πώποτε δὲν ἐσυνέβη τοιαύτη τραγῳδία εἰς τὴν Πογδανίαν, προσέτι κεκοπιακότες, ἄσιτοι, ἄποτοι, καὶ ὁ καθεὶς ἐστοχάζετο διὰ τὸν ἑαυτόν του, ὅτι ἴσως ὁ ἐνδοξότατος ἀγᾶς νὰ ἔχῃ καὶ περὶ αὐτῶν ἰδίας τινὰς ἄλλας προσταγάς, τὰς ὁποίας κατόπιν ἤθελεν τὰς ἐκτελέσῃ, καὶ ἀκολούθως ἡ τοιαύτη ὑποψία τοὺς κατέτρυχεν καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ εἶναι ἐκτὸς τοῦ ἑαυτοῦ των· προσέτι καὶ τὸ πλῆθος βλέπωντας ἕνα τοιοῦτον ἀπευκταῖον συμβεβηκὸς ἐταράχθη ὑπερβαλόντως, καὶ κάμνοντας τὰ συμπεράσματά του ἀπὸ τὰ φαινόμενα διέδιδεν διαφόρους ὑποψίας, αἱ ὁποῖαι διασκορπιζόμεναι εἰς ὅλην τὴν τζάραν ἠνάγκασαν πολλοὺς τῶν λακουϊτόρων, πέρνοντες τὰς φαμίλλιας των, νὰ φεύγουν εἰς τοὺς πλησιοχώρους ξένους τόπους, καθὼς ἀπὸ τὴν Σορόκαν εἰς Λεχίαν καὶ ἀπὸ ἄλλας ἄκρας ἀλλαχοῦ.

Τῇ β^α^, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, περὶ δ^ην^ ὥραν τῆς ἡμέρας ἦλθεν ὁ καπουτζήπασης εἰς τὴν κούρτην, καὶ συναθροίσας τοὺς ἄρχοντας καϊμεκάμιδες ἄρχησεν νὰ ἀνοίγῃ τὰ σενδουκάκια τοῦ μακαρίτου, καὶ εὐγάζωντας ἀπὸ ἕνα ἕνα τῶν περιεχομένων πραγμάτων, τὰ ἐξετιμοῦσεν καὶ τὰ ἀπερνοῦσεν εἰς τὸ κατάστιχον· τὸ ὁποῖον αὐτὸ ἐβάστασεν μέχρι ἑσπέρας, καὶ ἡ εὐγενεία των ἠναγκάζοντο νὰ νηστεύουν μετ' αὐτοῦ, μὲ τὸ νὰ μὴν τοὺς ἄφινεν ἀπὸ κοντά του, καὶ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ κοιτάξουν οὔτε καμμίαν ἄλλην τοπικὴν ὑπόθεσιν, οὔτε ὑπόθεσιν τινὰ τοῦ ἡγεμόνος. Περὶ ἑνδεκάτην δὲ ὥραν αὐτὸς ἀνεχώρησεν εἰς τὸ κατάλυμμά[1] του διὰ νὰ φάγῃ, καὶ ἡ εὐγενεία τους ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καταζαλισμένος, ἄσιτος, περίλυπος καὶ τεταραγμένος. Τῇ αὐτῇ ἑσπέρᾳ ἐξεκίνησεν ἡ ἐνδοξότης του καὶ τὸν σατήρπασήν του Χαλὴλ-ἀγᾶν εἰς Βασιλεύουσαν, μὲ τὴν κεφαλὴν τοῦ μακαρίτου, τὴν ὁποίαν ἁλατίσαντες ἔβαλαν εἰς ἕνα κουτί, καὶ δὲν τὴν ἀπεδερμάτισαν κατὰ τὴν συνήθειάν τους· τὸ δὲ σῶμά του ἔκειτο εἰς τὸν ἴδιον ὀδᾶν, ὁποῦ τὸν ἐφόνευσαν, κατὰ γῆς γυμνόν, μόνον μὲ ἕνα λινοβράκι, τὸ ὁποῖον μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸ παράχωσαν νυκτὸς εἰς ἕνα λάκκον, κοντὰ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ παγτζέ, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ἄλλων πεϊλικίων· καὶ ἀγκαλὰ νὰ ὑπεσχέθη ὁ ἄρχων χάτμανος 500^α^ γρόσια διὰ νὰ τὸ πάρῃ νὰ τὸ ἐνταφιάσῃ, δὲν τὸ ἔδωσαν ὅμως, ἕως οὗ ἀνεχώρησεν ἡ ἐνδοξότης του, ἀλλ' οὔτε ἴξευρεν τινὰς ποῦ τὸ εἶχαν παραχώσει.

Τῇ γ^η^, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, πάλιν περὶ τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας συναθροίσας ὁ ἀγᾶς τοὺς ἄρχοντας καϊμεκάμιδες ἐξετιμοῦσαν τὰ πράγματα τοῦ μακαρίτου· τὸ ὁποῖον αὐτὸ ἀκολουθοῦσεν ἡμέρας ὀκτὼ τοιουτοτρόπως.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ περὶ ἕκτην ὥραν ἔφθασαν εἰς Γιάσι καὶ ὁ ἄρχων παχάρνικος Μανολάκης, υἱὸς τοῦ Χατζῆ Κουζῆ, μετὰ τοῦ Χατζῆ Ἀντώνη, μὲ γράμματα τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου πρὸς τοὺς ἄρχοντας καϊμεκάμιδες· οἵτινες ἐμίσευσαν ἀπὸ Βασιλεύουσαν κρυφίως τῇ κβ^α^ Σεπτεμβρίου, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, προτοῦ νὰ φορέσῃ καβάδι τὸ ὕψος του, μετὰ τοῦ τζεπχανετζήπαση τοῦ ὑπερτάτου Δερένδελη Μεχμὲτ-πασᾶ ὀνομαζομένου, ὅστις εὐγῆκεν ὡς βεζὴρ-τζοκαδαρῆς μὲ φερμάνι, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς Τραπεζοῦντα τάχα μὲ ἄλλο μεμουργιέτι· ὁ καθαυτὸ σκοπὸς δὲ ἦτον νὰ συντροφεύσῃ τοὺς ῥηθέντας, τοὺς ὁποίους ἐνδύοντας τούρκικα τοὺς ἔκαμεν δούλους του.

Τῇ δ^η^, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἔγραψεν ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης διὰ τοῦ ἄρχοντος παχαρνίκου Μανολάκη Κουζῆ τῷ ὕψει του ἐν συντόμῳ τὰ συμβάντα, καὶ ὁ ἄρχων λογοθέτης Βασίλης Ῥάζος, καὶ ἑτοιμάσαντες δύο καλαράσιδες νὰ τοὺς κινήσουν, δὲν εἶχαν μενζὴλ-φερμανὶ νὰ τοὺς εὐγάλουν, μήτε γιὸλ-ἐμρῆ. Ὅθεν ἔστειλαν καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν καπουτζήπασην· ἡ ἐνδοξότης του καὶ τοὺς ἀπεκρίθη, ὅτι νὰ τοὺς στείλουν εἰς τὸ κονάκι του, μὲ τὸ νὰ ἔχῃ νὰ γράψῃ καὶ ὁ ἴδιος, καὶ θέλει τοὺς ξεκινήσει ἐκεῖθεν ἐφοδιάζωντάς τους μὲ μενζὶλ-φερμανὶ καὶ γιὸλ-ἐμρῆ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπῆγαν ἐκεῖσε οἱ καλαράσιδες, ἐμήνησεν[2] τῷ ἄρχοντι χατμάνῳ Γεωρ-

---

[1]) κατάλυμμα=κατάλυμα. [2]) ἐμήνησεν=ἐμήνυσεν.

www.dacoromanica.ro

γάκη ὅτι, ἂν δὲν τὸν στείλῃ $\overline{750}^{\alpha}$ γρόσια, δὲν τοὺς ξεκινᾷ. Βλέπωντας δὲ ἡ εὐγενεία του, ὅτι δὲν ἠμποροῦσε μὲ λόγον νὰ τὸν καταπείσῃ, νὰ μὴν κάμνῃ τοιαύτας παραλόγους ἐκζητήσεις, ἠναγκάσθη νὰ στείλῃ τὴν ῥηθεῖσαν ποσότητα, ἐκ τῆς ὁποίας κρατήσας ἡ ἐνδοξότης του τὰ $\overline{500}^{\alpha}$, τὰ $\overline{250}^{\alpha}$ τὰ ἔδωσεν τῷ πὰσ-τζοκαδάρῃ του τῶν παράταλιδων (ὅστις ἔκοψεν τὴν κεφαλὴν τοῦ μακαρίτου μὲ τὸ μαχαῖρι ὁποῦ εἶχεν εἰς τὴν ζῶσίν του), Γιουσοὺφ-ἀγᾶ ὀνομαζομένῳ, καὶ τὸν ἐξεκίνησεν περὶ δευτέραν ὥραν τῆς νυκτὸς ὁμοῦ μὲ τοὺς ῥηθέντας καλαράσιδες (ἤγουν γραμματοκομιστάς) διὰ τὴν Βασιλεύουσαν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸ πουρνὸ ἔφυγεν καὶ ὁ καμινάρης Δημητράκης Σκυλίτζης μὲ μόνον τὸν Ἰωννήτζαν δοῦλόν του, καὶ ἀπέρασεν ἀπὸ τὸ Τζερνεοῦτζι εἰς τὴν Λεχίαν· καὶ ὁ γ^{os} λογοθέτης Χριστόδουλος, ὁποῦ ὡμιλοῦσεν θαυμαστὰ ῥώσσικα καὶ ὁποῦ ἔγραφε παρομοίως αὐτὴν τὴν γλῶσσαν καὶ μετέφραζεν, ὅστις ἀνέκαθεν ἦτον τζιράκι τοῦ καμινάρι Παναγιοδώρου, ἔπειτα ἐκατήντησε καὶ μηνοῦστρος[1] τοῦ μακαρίτου αὐθέντου, καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ ἐπάτησαν οἱ βολεντίριδες τὸ Βουκουρέστι καὶ μᾶς αἰχμαλώτισαν, καὶ ἔκτοτε μέχρι τέλους τῆς τραγῳδίας.

Τῇ ς^{η}, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἦλθα καὶ ἐγὼ εἰς Γιάσι ἀπὸ τὸ Μαρτζινένι, ὅπου τῇ γ^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τρίτῃ τὸ πουρνό, ἔλαβα τὴν λυπηρὰν εἴδησιν τῶν συμβάντων ἀπὸ τὸ γράμμα, ὁποῦ μὲ ἔγραφεν ὁ Γεωργάκης Καραμανλῆς, βατάχος μου, ἀπὸ Γιάσι· τὸ ὁποῖον μὲ τὸ ἔστειλε διὰ τοῦ Ἰωννήτζα, βατάχου τῶν κομισέλων. Καὶ τῇ Τετράδῃ τὸ πουρνὸ μισεύσας ἐκεῖθεν καὶ περὶ ἑσπέραν ἀπερνῶντας τὸν Σιρέτην ποταμὸν ἐκόνευσα εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἄρχοντος σπαθάρη Γιαννακάκη Μίλλιου εἰς Ῥώμανον· καὶ μισεύσας ἐκεῖθεν τῇ Πέμπτῃ τὸ πουρνό, καὶ γευματίσας εἰς τὸ Πόδο-Λελόγια, τζινοῦτο τῆς Κιρλιγκατούρας καὶ καπηλεῖον τῆς ἀρχοντίσσης βιστιαρέσσας Ἐκαταιρίνας Καταρτζώγιας, τὸ κενδὶ ἐμβῆκα εἰς Γιάσι εἰς τὸ σπῆτι τοῦ πασᾶ Ἀλεξάνδρου, υἱοῦ τοῦ πασᾶ Φώτη, ὅπου πρῶτος τῶν φίλων ἦλθεν καὶ μὲ ἀντάμωσεν ὁ ἄρχων ἄγας Ἰσάκης Ῥαλέτος, καὶ μὲ διηγήθη ἐν συντόμῳ ὅλα τὰ ἀπευκταῖα συμβάντα, καὶ μάλιστα τὸ ἀπαραδειγμάτιστον τοῦτο, τὸ νὰ καρατομηθῇ ἡγεμὼν εἰς τὴν ἐπικράτειάν του παρὰ καπουτζήπαση, τὸ ὁποῖον ἐκφόβισεν ὅλους τοὺς ἄρχοντας ἐγκατοίκους τοῦ Γιασίου καὶ σχεδὸν ὅλην τὴν τζάραν· μάλιστα μερικοὶ τῶν ἀρχόντων ὑπεπεύοντο[2], μήπως ἔχει καὶ ἄλλους ὁρισμοὺς κεκρυμμένους κατ' αὐτῶν ὁ καπουτζίπασης καὶ κατόπι ἔχει νὰ τοὺς ἐνεργήσῃ, καὶ ὅλοι ἦτον ἐς ἄκρον τεταραγμένοι.

Κατόπιν εἶχεν ἔλθῃ ὁ Χατζῆ Ἀντώνης, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔλθῃ τῇ γ^{η} Ὀκτωβρίου εἰς τὸ Γιάσι ἀπὸ Βασιλευούσης ὁμοῦ μὲ τὸν Μανολάκην ἄγαν Κουζῆν. Αὐτοὺς τοὺς εἶχε ξεκινήσει τὸ ὕψος του κρυφίως πέντε ἓξ ἡμέρας προτοῦ νὰ φορέσῃ τὸ καβάδι τῆς αὐθεντείας, ἅμα ὁποῦ εὐγῆκε τὸ χάτι ὅτι τὸ μανσοῦπι τῆς Μογδανίας ἔγινεν τεβτζίχι εἰς τὴν ὑψηλότητά του, καὶ διὰ νὰ μὴν διαδοθῇ εἰς τοὺς Φαναριώτας ἡ ἀποστολή των, ἦτον ἐνδεδυμένοι ὡς Τοῦρκοι καὶ ὡς δοῦλοι τοῦ τζεπχανετζήπαση τοῦ ὑπερτάτου· τὸν ὁποῖον ἐξαπέστελεν[3] τάχα μὲ μεμουριγιέτι καὶ ὁρισμὸν εἰς τὴν Τραπεζοῦντα. Ὁ δὲ Χατζῆ Ἀντώνης ἐπέφερε γράμματα πρὸς τοὺς ἄρχοντας καϊμεκάμιδες τοῦ ὕψους του καὶ πρὸς τὸν αὐθέντην προκάτοχόν του Γρηγόριον Γκίκα βοεβόδα, καὶ πρὸς τὸν ἄρχον χάτμανον Γεωργάκην Γκίκαν γυναικαδελφόν του ἰδιαίτερα. Ἐρχόμενος λοιπὸν καὶ εἰς ἐμένα διὰ νὰ μὲ εἰδῇ[4] ὡς παλαιὸς φίλος μου, ἦτον εἰς ἄκρον περίλυπος διὰ τὸ ἀπροσδόκητον καὶ ἀπευκταῖον συμβεβηκὸς τοῦ φόνου τοῦ μακαρίτου αὐθέντου καὶ διὰ τὸν τυραννικὸν τρόπον ὁποῦ φέρεται ὁ καπουτζίπασης καὶ προξενεῖ σύγχισιν καὶ ταραχὴν εἰς τὸν τόπον, κοντὰ εἰς τὸν ἄδικον φόνον τοῦ μακαρίτου, ὡσὰν ὁποῦ αὐτὸς τοιοῦτον ὁρισμὸν δὲν ἐπέφερεν μαζῆ του· λοιπὸν πῶς ἐτόλμησε καὶ ἔκαμεν ἕνα τοιοῦτον ἄτοπον; καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ εἴδησις θέλει προξενήσει μεγάλην θλῖψιν καὶ ταραχὴν εἰς τὸν ὑψηλότατον αὐθέντην Κωνσταντίνβοδα Μουρούζην, καὶ ἄλλα παρόμοια. Μὲ ἐδιηγεῖτο καὶ ἄλλα τινὰ νέα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀνεχώρησεν. Περὶ ἑνδεκάτην ὥραν δὲ τῆς ἡμέρας ἔμαθον, ὅτι ἦλθεν καὶ ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης εἰς τὸ κονάκι του, ἐλευθερωθεὶς ὁμοῦ μὲ τοὺς λοιποὺς ἐκείνην τὴν ὥραν ἀπὸ τὴν δυναστείαν τοῦ καπουτζίπαση. Ἐπῆγα λοιπὸν καὶ ἐγὼ εἰς τὸ κονάκι τοῦ ἄρχοντος χατμάνου Γεωρ-

[1]) μηνοῦστρος=μινίστρος. [2]) Ἀνάγνωθι ὑπωπτεύοντο. [3]) ἐξαπέστελεν=ἐξαπέστειλεν. [4]) εἰδῇ=ἰδῇ.

www.dacoromanica.ro

γάκη Γκίκα καὶ τὸν εὗρον ἐς ἄκρον κεκοπιακότα καὶ ἄσιτον, περίλυπόν τε καὶ τεταραγμένον διὰ τὸν ἀπροσδόκητον φόνον τοῦ μακαρίτου καὶ διὰ τὸν τρόπον τοῦ καπουτζήπαση, Ἔπειτα ἄρχησε νὰ μὲ διηγῆται ὅλα τὰ προλαβόντως συμβάντα ἐκτεταμένως καὶ ὅτι τώρα τοὺς συνάζει ὅλους τοὺς ἄρχοντας καϊμεκάμιδες εἰς τὴν κούρτην ἔωθεν, καὶ σφαλεῖ τὰς πόρτας καί φέρνει ὅλα τὰ βουλλωμένα σενδούκια τοῦ μακαρίτου αὐθέντου, καὶ ξεβουλλώνωντάς τα κάμνει καταγραφὴν καὶ ξετίμησιν τῶν πραγμάτων, παρόντων ὅλων, καὶ αὐτὸ ἀκολουθεῖ μέχρι ἑσπέρας, καὶ οὕτως ἀπερνᾷ τὴν ἡμέραν, μὲ τὸ νὰ εἶναι ῥαμαζανλῆς, ἤγουν μὲ τὸ νὰ νηστεύῃ, καὶ ἑπομένως ὄχι μόνον δοκιμάζουν αὐτὴν τὴν ἐνόχλησιν καὶ θλῖψιν βλέποντες τὰ πράγματα τοῦ μακαρίτου, ἀλλὰ δὲν εὐκαιροῦν νὰ κοιτάξουν καὶ καμμίαν τοπικὴν ὑπόθεσιν. Πρὸς τούτοις εὔγαλε καί μοι ἔδειξεν τὰ ἰδιαίτερα γράμματα τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Κωνστατίνδοδα Μουρούζη, ἐν οἷς κοντὰ εἰς τὰς λοιπὰς ὑποθέσεις ἔγραφε τῇ εὐγενείᾳ του, ὅτι ἀπὸ τὸ ἐτπαΐ τῶν ἀρχόντων τοῦ προκατόχου του νὰ μὴν τύχῃ καὶ μείνῃ κανεὶς ἐπὶ ὁποιᾳδήτινι προφάσει καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι, ἀλλὰ ὅλοι νὰ ἀναχωρήσουν χωρὶς ἄλλο, ἐκτὸς τοῦ μεγάλου κομίσου Κωνσταντίνου Καρατζᾶ (ὁποῦ ἤμουν ἐγώ), καὶ ὅτι ἤθελέ μοι γράψει καὶ ἴδιον γράμμα, πλὴν ὁ καιρὸς δὲν τὸν συγχωρεῖ, καὶ ὅτι ἀμέσως νὰ ἔμβω εἰς τὴν δουλείαν τῆς αὐθεντείας καὶ νὰ συναγωνίζωμαι μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων καϊμεκάμιδων. Ἑπομένως μοὶ εἶπεν ἡ εὐγενεία του, ὅτι μὲ παρακαλεῖ ἀμέσως νὰ ἀρχήσω νὰ ἐκθέσω ὅλα τὰ συμβάντα μέχρι ἐκείνης τῆς ἡμέρας, καὶ νὰ ἀποκριθῶ καὶ εἰς τὰ σημειούμενα ἐν ἐκείνῳ τῷ ἰδιαιτέρῳ πιττακίῳ, ὡσὰν ὅπου ἡ εὐγενεία του μήτε εὐκαιρεῖ, ἀλλ᾽ οὔτε ἔχει νοῦν εἰς τὸ κεφάλι του. καὶ αἱ δυνάμεις του ἀτόνησαν ἀπό τε τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς του καὶ ἀπὸ τὸν καθημερινὸν ἀγῶνα, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ πιάσῃ κονδύλι καὶ νὰ γράψῃ τίποτες· τὸ δὲ χείριστον πάντων, ὁποῦ καὶ τὸ ὕψος του θέλει ταραχθῆ εἰς Βασιλεύουσαν, ὁμοίως καὶ οἱ πολυχρόνιοι αὐθένται, ὅταν ἤθελαν εἰδῆ ἀπροσδοκήτως καὶ αἰφνιδίως τὴν κεφαλὴν τοῦ μακαρίτου αὐθέντου Γκίκα στελλομένην ἐκεῖσε μὲ μόνα ἔγγραφα τοῦ καπουτζήπαση, χωρὶς κανένα δίστιχον τῆς εὐγενείας των καὶ χωρὶς νὰ ἰξεύρουν τὰς αἰτίας τῆς περιστάσεως καὶ τί ἠκολούθησεν εἰς τὸν τόπον ὕστερον ἀπὸ ἓν τοιοῦτον ἀνέλπιστον καὶ ἀπευκταῖον συμβεβηκός. Ἐρωτῶντας δὲ ἐγὼ τὴν εὐγενείαν του, διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν ἔγραψεν καὶ ἡ εὐγενεία της, φανερώνωντας τὰ τρέξαντα κατὰ τὸ χρέος της, μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι ἐκεῖνος ὅταν ἐξεκίνησε τὸν σατήρην του εἰς τὴν Πόλιν μὲ τὰ ἔγγραφά του, εἴδησιν δὲν τοὺς ἔδωκεν, καὶ ὅτι ἔπειτα μανθάνοντές το καὶ ζητήσαντες καὶ αὐτοὶ νὰ ξεκινήσουν καλαράσην, γιὸλ-ἐμρὶ δὲν ἤθελε νὰ τοὺς δώσῃ.

Τῇ ϛῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, μὲ ἐπῆρεν ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης εἰς τὴν καρέταν του, καὶ ἐπήγαμεν ἔωθεν εἰς τὴν κούρτην, εἰς τὸν ὀδᾶν τῶν ἀρχόντων καϊμεκάμιδων, καὶ μὲ παρέστησεν ὡς διορισθέντα παρὰ τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του, διὰ νὰ συναγωνίζωμαι μετὰ τῆς εὐγενείας των εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις. Καὶ μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας ἦλθε καὶ ὁ καπουτζήπασης μὲ τοὺς ὀπαδούς του, καὶ πέρνωντας τὴν εὐγενείαν τους ἐμβῆκαν εἰς τὸ χαρέμι, καὶ κλειδώσας τὰς πόρτας κατὰ τὴν συνήθειάν του ἄρχησε τὴν καταγραφὴν καὶ ξετίμησιν τῶν πραγμάτων· ἐγὼ δὲ ἐπέστρεψα εἰς τὰ ἴδια καὶ ἄρχησα νὰ γράφω ἐκ μέρους τοῦ ἄρχοντος χατμάνου, ἐκθέτων ἐκτεταμένως ὅλα τὰ συμβάντα καὶ τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας δὲν προέγραψαν τῷ ὕψει του μήτε διὰ τοῦ σατήρη, μήτε μετέπειτα δι᾽ ἰδίων καλαράσιδων, μὲ ὅλον ὁποῦ καὶ ἐγὼ ἤμουν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν καὶ ἀδύνατος ἐς ἄκρον ἀπό τε τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς μου καὶ θλῖψιν ὁποῦ ἐδοκίμασα, μανθάνωντας αἰφνιδίως εἰς τὸ χωρίον Μαρτζινάνι τὸ ἀπροσδόκητον καὶ ἀπευκταῖον συμβεβηκὸς τοῦ ἀθλίου αὐθέντου μου, καὶ ἀπὸ τὸν διετῆ καὶ ἐπίμονον τεταρταῖον παροξυσμόν, τὸν ὁποῖον ἦτον τῶν ἀδυνάτων νὰ τὸν θεραπεύσουν ὅλοι οἱ ἐν Γιασίῳ διατρίβοντες ἰατροὶ μὲ ὅλας τὰς μεθόδους καὶ ἰατρικὰ ὁποῦ ἐμεταχειρίσθησαν· οἵτινες καὶ ἀπελπισθέντες ἔγραψάν εἴς τε τὴν Βασιλεύουσαν πρὸς τοὺς ἀξιολογωτέρους τῶν φίλων τους ἰατρῶν καὶ εἰς τὴν Βιένναν, περιγράφοντες τὴν ἐπιμονὴν τοῦ πυρετοῦ μου καὶ τὰς μεθόδους καὶ ἰατρικὰ ὁποῦ ἐμεταχειρίσθησαν καὶ δὲν ἠμπόρεσαν νὰ μὲ θεραπεύσουν. Καὶ ζητοῦντες παρ᾽ αὐτῶν συμβουλήν τε καὶ καθοδηγίαν, ἔλαβον καὶ ἀποκρίσεις παρ᾽ αὐτῶν καὶ μεθόδους ἄλλων ἰατρικῶν, καὶ πρὸ πάντων ἀλλαγὴν τοῦ ἀέρος· ἐνέκριναν δὲ ὅλοι τὴν ἀπὸ Βασιλευούσης σταλεῖσαν μέ-

www.dacoromanica.ro

θοδον παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου ἄρχοντος ἰατροῦ καὶ μεγάλου λογοθέτου Νικολάκη Μάνου· τὴν ὁποίαν καὶ διὰ νὰ ἀκολουθήσω, ἀλλάζωντας καὶ τὸν ἀέρα τοῦ Γιασίου, ἔκαμε χρεία νὰ μὲ μανζιλεύσῃ καὶ ὁ ὑψηλότατός μοι αὐθέντης ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον τῆς ἀτζίας καὶ νὰ μὲ προβιβάσῃ εἰς τὸ τῆς μεγάλης κομισίας, ὡς μὴ ἔχων[1] φροντίδας τε καὶ περισπασμοὺς καὶ ἀδιακόπους ἡμερονυχθίους ἀγῶνας καὶ κόπους, δίδωντάς μοι καὶ ἄδειαν διὰ νὰ ἀναχωρήσω εἰς τὸ καδιλίκι Νιάμιτζον, ὡσὰν ὁποῦ ἐκεῖσε εἶναι καὶ ὁ εὐκραέστερος ἀέρας. Καὶ οὕτως τῇ ια^{η} τοῦ Σεπτεμβρίου ἀνεχώρησα ἀπὸ τὸ Γιάσι μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ μου διδιτάρη Γεωργάκη Καρατζᾶ, μὲ τὸ νὰ ἔπασχε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τριταῖον παροξυσμόν· τὸν ὁποῖον ἄφησε παρ' ἐμοὶ ὁ πατήρ του ἄρχων πρώην μέγας ποστέλνικος Νικολάκης Καρατζᾶς (υἱὸς τοῦ μεγάλου ποστελνίκου Καρατζάκου Κωνσταντίνου, τοῦ καὶ βασῆ μου χρηματίσαντος μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῆς μακαρίτιδος μητρός μου Κασάνδρας Βλαστῆς) ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν μετὰ τοῦ μεγάλου πρέσβεως τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας Ἀπδοὺλ Κερὴμ-ἐφένδη, τοῦ ἔχοντος καὶ βαθμὸν Ῥούμελη-βαλισῆ ὅστις ἐστάλη μετὰ τὴν πρώτην εἰρήνην ὁποῦ ἐκτελέσθη εἰς τὸ Καϊναρτζίκι ὕστερον ἀπὸ τὸν πενταετῆ πόλεμον καὶ τὰς φοβερὰς νίκας τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ περιωνύμου φέλδ-μαρεσάλου κόντε Δὲ Ῥώμαντζόβ. Τὸν ὁποῖον ἀνεψιόν μου Γεωργάκην τὸν ἐτίμησε μετέπειτα τὸ ὕψος του μὲ τὴν διδιταρίαν, καὶ ὡς ἀσθενοῦντα καὶ αὐτὸν τὸν ἐπῆρα μαζῆ μου, διὰ νὰ ἀλλάξῃ ἀέρα, καὶ κατεντήσαμεν εἰς τὸ Μαρτζινένι, χωρίον τοῦ ἄρχοντος μεγάλου σπαθάρη Λασκαράκη Ῥωσσέτου, γαμβροῦ ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ τζελεπῆ Λουκάκη Γιαννκουλαίου, Κατήνκῳ ὀνομαζομένῃ· ἐκονεύσαμεν δὲ εἰς τὸ ἀρχοντικὸν τῆς εὐγενείας του, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐξαίρετον κατὰ πάντα, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν τοποθεσίαν. Μὲ ὅλα αὐτὰ οὔτε ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος, οὔτε ἡ νέα μέθοδος τῶν ἰατρικῶν, οὔτε ὁ κάλλιστος καιρὸς ὁποῦ ἦτον ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη καὶ ὁποῦ κατεβαίνοντες εἰς τὸν παγτζὲν τῆς εὐγενείας του ἐκόπταμεν τριαντάφυλλα, οὔτε αἱ περιποιήσεις καὶ περιθάλψεις τῆς εὐγενείας του δὲν μὲ ὠφέλησαν παντελῶς εἰς τὴν ὑγείαν μου. Ἡ εὐγενεία του ἐκάθετο μόνος ἐκεῖσε εἰς τὸ ἀρχοντικόν του, μὲ τὸ νὰ ἦτον καὶ ἰσπραύνικος τοῦ καδιλικίου Νιάμτζου, ἡ δὲ ἀρχόντισσά του διέτριβεν εἰς τὸ ἐν Γιασίῳ ἀρχοντικόν του μὲ τὰ ἀρχοντόπουλά της· ἔπασχε δὲ διαφόρως νὰ διασκεδάζῃ τὴν κατήφειαν καὶ μελαγχολίαν ὁποῦ μοι ἐπροξενοῦσεν ἡ παράτασις τῆς ἀσθενείας μου. Ὅθεν, μὲ τὸ νὰ ἦτον αἱ ἡμέραι λαμπραὶ καὶ κάλλισται, ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ καὶ σουργκιοὺν-ἀβί, καὶ ἀγκαλὰ νὰ εἶχε τὰ ἀναγκαῖα, κοπόγια ὀνομαζόμενα, ἤγουν θηρευτὰς κύνας, καὶ κυνηγοὺς ἀρκετούς, διὰ νὰ γίνῃ ὅμως μεγαλοπρεπέστερον ἐστοχάσθη νὰ μηνύσῃ καὶ τὸν πατρόθεν πρωτοθεῖόν του ἄρχοντα πρώην μέγα λογοθέτην. . . . . Ῥωσσέτον Παλανέσκουλον, ὄντα καὶ αὐτὸν περίφημον κυνηγόν, διὰ νὰ συνακολουθήσῃ καὶ ἡ εὐγενεία του μαζῆ μας, ἐπειδὴ καὶ ἡ εὐγενεία του διέτριβεν ἐκεῖσε πλησίον εἰς μίαν μωσίαν του· ὅπερ καὶ ἔγινεν, ἀποκριθεὶς καὶ ἡ εὐγενεία του, ὅτι αὔριον τῇ γ^{η} τοῦ τρέχοντος θέλει ἔλθῃ ἔξωθεν μὲ ὅλον του τὸ τακίμι, διὰ νὰ συγκυνηγήσῃ. Ἐν ᾧ λοιπὸν τὸν ἐπροσμέναμεν διὰ νὰ ἔλθῃ, ἑτοιμασθέντες καὶ ἡμεῖς, ἔρχεται εἴδησις τῷ ἄρχοντι σπαθάρῃ Λασκαράκῃ, ὅτι ὁ ἄρχων λογοθέτης ἔφυγεν ἐκείνην τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ ἀρχοντικόν του. Ἐταράχθημεν λοιπὸν ἀμφότεροι λαβόντες αὐτὴν τὴν εἴδησιν, καὶ μὴν ἰξεύροντες εἰς τί νὰ ἀποδώσωμεν τὴν ἐκεῖθεν τοιουτοτρόπως ἀναχώρησιν τῆς εὐγενείας του· προβάλλει δὲ ἡ εὐγενεία του, ὅτι αὐτὸ διὰ νὰ τὸ πληροφορηθῶμεν ἀκριβέστερον πρέπει ἀμέσως νὰ ἔμβωμεν εἰς τὴν ποῦτκάν του καὶ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν μωσίαν τοῦ καπετὰν Ταραπάσου . . . . Τζιντίλα, ἀπέχουσαν τρεῖς ὥρας τοῦ Μαρτζινενίου, ἐπὶ προφάσει τοῦ νὰ ἐγλενδίσωμεν, καὶ ἐκεῖ ἔχει μέσα καὶ τρόπους ἡ εὐγενεία του διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ θείου του· ὅπερ καὶ ἐκάμαμεν ἄνευ ἀναβολῆς. Φθάσαντες δὲ ἐκεῖσε εἴπομεν τῷ Τζιντίλᾳ, ὅτι ἐπήγαμεν εἰς τὴν μωσίαν του, διὰ νὰ εἰδῶ[2] ἐγὼ τὸ πότιμον περίφημον νερὸ ὁποῦ τρέχει πλησίον τοῦ ἀρχοντικοῦ του, καὶ διὰ νὰ συνευθυμήσωμεν[3]. Αὐτὸς τὸ ὑπερεχάρη καὶ ἄρχησεν νὰ κάμῃ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τῆς τραπέζης. Ἐγὼ περιήρχουμουν τὸν παγτζέν του, ὁ δὲ ἄρχων σπαθάρης ἔστειλε τὸν ἄνθρωπόν του, καὶ μηνύσας ἄλλον γνωστὸν καὶ μουτεαλίκην του, τὸν ἐρώτησε περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ

---

[1]) ἔχων=ἔχον. [2]) εἰδῶ=ἰδῶ. [3]) συνευθυμήσωμεν=συνευθυμήσωμεν.

www.dacoromanica.ro

θείου του, ἂν ἀληθεύῃ καὶ τί σημαίνει τοῦτο· καὶ ἐκεῖνος τὸν ἐπληροφόρησεν, ὅτι εἶναι ἀληθέστατον καὶ ὅτι ἔφυγεν μετὰ τοῦ Δερμανέσκουλου κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ Χοτῖνι, καὶ ὅτι εἶναι συνομοσία[1] τῶν κακοευχαριστημένων ἀρχόντων ἀπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ θεοφρουρήτου ὕφους του, οἵτινες εἶναι πάμπολλοι, καὶ ὅτι εἶναι φυγάδες καὶ ἄλλοι ἀπὸ ἄλλα καδιλίκια, τοὺς ὁποίους ῥητῶς δὲν ἰξεύρει· διὰ δὲ τὸν σπαθάρην.... Καντακουζινὸν Δελιᾶνον, ὅτι ἔφυγεν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ Δελένι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τὸ ἰξεύρει καλώτατα. Αὐτὰ ὅλα μὲ τὰ ἐκοινολόγησεν ἡ εὐγενεία του, καὶ εὐθὺς ὁποῦ ἐγευματίσαμεν ἐμβήκαμεν εἰς τὴν ποῦτκάν μας καὶ ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ Μαρτζινένι, ἐπαναλαμβάνοντες καθ' ὁδὸν τὰ ὅσα ἠκούσαμεν καὶ κάμνοντες τοὺς στοχασμούς μας· Φθάσαντες δὲ περὶ ἑσπέραν εἰς τὸ κονάκι μας, ἀμέσως ἔγραψα ἐγὼ ἓν κοινὸν γράμμα πρὸς τὸ θεοφρούρητον ὕφος του, δηλοποιῶν τὰ ὅσα ἠκούσαμεν καὶ παρὰ τίνων, καὶ ὑπογράψαντές το ἀμφότεροι τὸ ἐβουλλώσαμεν, ἑτοιμάσαντές το διὰ νὰ τὸ στείλῃ ὁ ἄρχων σπαθάρης τῇ ἑξῆς γ^{η} τοῦ τρέχοντος εἰς τὸ Γιάσι διὰ παντζίρι τοῦ καδιλικίου.

Τῇ ἑξῆς λοιπόν, ἅμα ὁποῦ ἐξύπνησα, εὐγῆκα ἔξω ἀπὸ τὸν ὀδᾶν μου μὲ τὰ νυκτικά μου ἀκόμι, διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν χρείαν, καὶ ἀπαντῶ τὸν Ἰωννήτζαν, βατάχον τῶν κομισέλων, ὁποῦ παρεφύλαττεν ἐκεῖσε διὰ νὰ ξυπνήσω, καὶ ἀπόρησα ὑπερβαλόντως, ἐπειδὴ ἀναχωρῶντας ἀπὸ τὸ Γιάσι εἶχα παραγγείλει τοὺς ἐκεῖσε ἀνθρώπους μου νὰ μὴν τύχῃ καὶ μὲ ἐξαποστείλουν πώποτε ἁπλῶς κομισέλον διὰ ὑποθέσεις ἐδικάς μου, ἀλλὰ νὰ μὲ γράφουν ἐνίοτε διὰ παντζίρη τοῦ καδιλικίου, ὁποῦ πηγαινοέρχεται κάθε ἑβδομάδα, πολλῷ μᾶλλον νὰ εἰδῶ τὸν βατάχον τους· τὸν ὁποῖον ἐρωτήσας μολδοβανιστί, τί μανδᾶτα ἀπὸ τὸ Γιάσι καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν τὸν ἐξαπέστειλαν, μὲ ἀποκρίνεται ὅτι εἶναι εἰρήνη, ἡσυχία ἐκεῖσε, καὶ ἐντάυτῷ μὲ ἐγχειρίζει ἓν γράμμα, τὸ ὁποῖον ἔγραφεν οὕτως· «Τζελεπῆ, τὸν ἀφένδη τὸν ἐσκότωσαν καὶ ἀφένδης ἔγινε ὁ μέγας δραγομάνος Μουρούζης Κωστάκης, καὶ καϊμακάμιδες διορίστηκαν[2] ὁ ἄρχων λογοθέτης Βασίλης Ῥάζος, ὁ ἄρχων μέγας λογοθέτης Ἰωννήτζας Καντακουζινός, ὁ ἄρχων βόρνικος Δημητράσκος Στούρζας, ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης Γκίκας, ὁ ἄρχων βιστιάρης Γεωργάκης Πάλσας καὶ ὁ ἄρχων σπαθάρης Μανολάκης Πόγδανος. Ἐβούλλωσεν καὶ τὴν κούρτην ὁ καπιτζίπασης καὶ τὸν γκράζδον, καὶ ἔστω εἰς εἴδησίν σας. 1777^{ῳ}, Ὀκτωβρίου α^{η}: — Συμεὼν πολκόβνικος, Γεωργάκης βατάχος, δοῦλοί σας». Εὐθὺς λοιπὸν ὁποῦ ἀνέγνωσα τὴν πρώτην ἀράδα τοῦ γράμματος ὁ κάθε ἄνθρωπος ὁποῦ ἔχει αἰσθητικὴν ψυχὴν ἠμπορεῖ νὰ στοχασθῇ ὁποίαν ταραχὴν καὶ θλῖψιν ἐδοκίμασα. Τῇ ἀληθείᾳ ἔγινα ἔξω φρενῶν ἀπὸ τὴν λύπην μου, καὶ ἀμέσως τρέχω μέσα εἰς τὸν ὀδᾶν τοῦ σπαθάρη Λασκαράκη, ὅστις ἐπροσηκώθη νὰ μὲ εἰπῇ καλημέραν, καὶ ἐγὼ ἐγχειρίζωντάς τον τὸ γράμμα ὡσὰν ἕνας τρελός, τὸν λέγω μὲ ἄγριαν καὶ τεθλιμμένην φωνήν· «Τέλος πάντων ἐσκότωσαν τὸν ἄθλιον ἀφένδην μας οἱ ἀθεόφοβοι». Καὶ πίπτω ἐπάνω εἰς τὸ μινδέρι σχεδὸν ἀναίσθητος· ὁ δὲ Λασκαράκης στέκωντας ὀρθὸς ἄρχησε νὰ τὸ ἀναγινώσκῃ καὶ ἀμέσως τὸν ἔπιασε μία τρεμούλα ὑπερβολικὴ καὶ ἕνας σπασμός, ὁποῦ δὲν ἐδυνήθη νὰ τὸ ἀναγνώσῃ μέχρι τέλους, καὶ νὰ εἴμεθα μόνον οἱ δύο μέσα εἰς τὸν ὀδᾶν καὶ νὰ μὴν ἔχωμεν ἕνα τρίτον διὰ νὰ μᾶς συνδράμῃ μὲ σπύριτα[3] ἢ μὲ ὀλίγον νερὸ τοὐλάχιστον. Τελευταῖον, ὕστερον ἀπὸ ἱκανὴν ὥραν, μόλις ἤλθομεν εἰς τὸν ἑαυτόν μας, καὶ βάλλοντες τὸ γράμμα κάτω τὸ ἀνεγινώσκαμεν καὶ ἐδυσκολευόμεθα νὰ πιστεύσωμεν τὸ ἀπευκταῖον συμβάν, κάμνοντες διαφόρους στοχασμούς. Εὔγαλε καὶ ἡ εὐγενεία του ἓν γράμμα, ὁποῦ εἶχε λάβει ἐχθὲς τὸ βράδυ ἀπὸ τὸ Γιάσι διὰ παντζίρη παρὰ τῆς ἀρχοντίσσης του κοκόνας Κατήνκος Γιαννκουλαίας, ἡ ὁποία τὸν ἔγραφεν ὅτι ἐπῆγε καὶ ὁ πατήρ της τζελεπῆ Λουκάκης πρὸς τὸν καπουτζήπασην καὶ τὸν ἐδέχθη ἡ ἐνδοξότης του μὲ ἄκραν εὐμένειαν καὶ περιποίησιν, ὄντες πρὸ ἱκανῶν χρόνων φίλοι, μὲ τὸ νὰ ἔχῃ καὶ ἡ ἐνδοξότης του γυαλὶ εἰς τὸ Ὀρτάκιοϊ καὶ ἐπομένως εἶναι γείτονες, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Τελευταῖον εἶπον τῇ εὐγενείᾳ του νὰ μοι προφθάσῃ ἀνυπερθέτως ἄλογα, διὰ νὰ κινήσω διὰ τὸ Γιάσι, καὶ ἀμέσως ἔστειλεν ἄνθρωπόν του. Μόλις ὅμως ἦλθαν περὶ α^{ην} ὥραν τῆς νυκτός, καὶ οὕτως ἕωθεν τῇ δ^{η} τοῦ τρέχοντος ἐκίνησα ἀπὸ τὸ Μαρτζινάνι καὶ τῇ ε^{η}

---

1) συνομοσία=συνωμοσία. 2) διορίστηκαν=διωρίσθησαν. 3) σπύριτα=σπίριτα.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

τοῦ αὐτοῦ ἐμβῆκα εἰς τὸ Γιάσι καὶ ἄρχησα νὰ μανθάνω τὰ ἀπευκταῖα συμβάντα καταλεπτῶς παρὰ τῶν φίλων.

Τῇ ζ^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, περὶ ἑσπέραν μετὰ τὸ ἰφτάρι ἐπῆγα καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν καπουτζίπασην καὶ εἶπον τῇ ἐνδοξότητί του, ὅτι εἶμαι ὁ μεγάλος ἰμπραχόρης τοῦ μακαρίτου πέγη, καὶ ὅτι μὲ τὸ νὰ ἤμουν ἀσθενὴς ἐζήτησα ἄδειαν καὶ ἐπῆγα ἔξω διὰ ἀλλαγὴν τοῦ ἀέρος, καὶ ὅτι μανθάνωντας τὸν θάνατόν του ἦλθα ἐχθές, καὶ ἰδοὺ ὁποῦ ἐμφανίζομαι πρὸς τὴν ἐνδοξότητά του· καὶ τὸν ἐγχειρίζω τὸ κατάστιχον τῶν ὅσων πραγμάτων αὐθεντικῶν μοι ἐδόθησαν, ὅταν μὲ ἔκαμεν μέγαν ἰμπραχόρην του· τὸ ὁποῖον εἶναι βουλλωμένον μὲ τὴν κόκκινην βοῦλλάν του. Τὸν ἔδωσα καὶ ἐγὼ ἕνα τέτοιον παρόμοιον ὑπογεγραμμένον ἀπὸ ἐμένα, καὶ εἰς αὐτὸ περιέχονται τόσον ἄτια, πεγκίρια, τιλιγάρια χάμουρα, ὅσον καὶ καρέταις, πούτκαις, χάμουρα, τζόλια καὶ ἄλλα μέχρι τριχός. Ἂς ἰξεύρῃ ὅμως ἡ ἐνδοξότης του, ὅτι εἰς τὸ αὐθεντικὸν ἀχοῦρι περιέχονται καὶ ξένων ἀνθρώπων πράγματα, καθὼς τὰ ἄλογα τῶν κομισέλων καὶ ἄλλων, πέτελα[1] πραγματευτῶν, ὁποῦ δὲν ἀγοράσθησαν, καὶ τζόλια, ἐπειδὴ ἐπρόσμεναν τὸν ἐρχομόν μου διὰ νὰ πεταλωθοῦν τὰ ἄλογα καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἡ προετοιμασία διὰ τὸ ξεχείμασμα τῶν ἀλόγων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἐβούλλωσεν ὅλα μαζῆ, παρακαλῶ νά μοι δώσῃ τὴν ἄδειαν, διορίζωντας καὶ ἕνα ἄνθρωπον μαζῆ μου, διὰ νὰ ξεχωρίσω τὰ ξένα πράγματα καὶ νὰ τὰ κάμω τεσλίμι εἰς τοὺς οἰκοκυρούς των, καὶ ἂς εἶναι πληροφορημένος ὅτι χιλὲν δὲν κάμω. Μοὶ ἀπεκρίθη μὲ εὐμένειαν, ὅτι τὸ κράτος του ξένα πράγματα δὲν τὰ δέχεται κατ' οὐδένα τρόπον, τὰ τοῦ ἀποτμηθέντος ὅμως πέγη τὰ ζητεῖ μέχρι τριχός, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας νὰ ὑπάγω πάλιν καὶ θέλει μοι δώσει τὴν τελευταίαν ἀπόκρισιν. Πηγαίνωντας λοιπὸν μετὰ δύο ἡμέρας μοὶ εἶπεν, ὅτι τωόντι ηὗρε τὸ ἰδιόχειρον κατάστιχον ὁποῦ ἔδωσα τῷ μακαρίτῃ· τὸ εὗρεν μέσα εἰς τὸ σενδοῦκί του ὁμοῦ μὲ ἄλλα τοῦ χαρτιά, καὶ κάμνωντάς το τερτζιμὲν ἦτον ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον μὲ τὸ βουλλωμένον ὁποῦ τὸν ἐνεχείρισα καὶ περχουδὰρ ὀλαίμ, ὁποῦ ὡμολόγησα τὴν ἀλήθειαν· καὶ ἀμέσως ἐδιόρισεν ἕνα ἄνθρωπόν του μαζῆ μου καὶ διεμοίρασα ὅλα τὰ ξένα πράγματα τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.

Τῇ θ^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, περὶ ἑσπέραν ἔφθασεν καὶ ὁ πιτάρης Τζαννῆς, παλαιὸς δοῦλος τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου, ὁμοῦ μὲ ἕνα βεζὴρ-ταταρῆ, μὲ σύντομα γράμματα τῆς χαροποιᾶς εἰδήσεως, ὅτι ἐπὶ τῇ προθεσμίᾳ καὶ ῥητῇ ἡμέρᾳ, δηλαδὴ τῇ λ^{η} τοῦ παρελθόντος, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ περὶ ἑσπέραν, μὲ τὸ νὰ ἦτον Ῥαμαζάνι (μάλιστα συνέπεσε νὰ εἶναι καὶ βροχὴ ῥαγδαία), ἐφόρεσεν ἐπ' αἰσίοις καβάδι ὁ ὑψηλότατος αὐθέντης Κωνσταντῖνος Δημητρίου Μουρούζης βοεβόδας, ἐλεηθεὶς παρὰ τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν ἄνακτος (ὃν καὶ πολυχρονοίη ἐς μακραίωνας) τὴν ἡγεμονίαν τῆς Μολδαβίας· διάδοχος δὲ τῆς ὑψηλότητός του ἔγινεν εἰς τὴν μεγάλην δραγομανίαν ὁ ἄρχων πρώην μέγας ποστέλνικος Νικόλαος Καρατζᾶς, υἱὸς τοῦ μακαρίτου θείου μου Κωνσταντίνου τοῦ Καρατζίκου ἐπονομαζομένου, διὰ προστασίας καὶ ἐγγυήσεως τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου. Μάλιστα τὸν ἐπῆρε μαζῆ του εἰς τὸν πεστζιφτέν, καὶ τὸν παρέστησεν μόνος ἡ ὑψηλότης του, καὶ οὕτως τὸν ἐνέδησαν[2] τὸ βασιλικὸν καβάδι, ὡσὰν ὁποῦ ὁ τότε ἐνδοξότατος ῥεῆς-ἐφένδης, ὁ περίφημος Ἀτηφζαδὲ Ὀμὲρ-ἐφέντης, ἀφ' οὗ ἀπεφασίσθη τὸ τζιρακλίκι τοῦ ὕψους του μὲ τὴν αὐθεντείαν τῆς Μολδαβίας, τὸν εἶπεν ὅτι ἀπαιτεῖ παρ' αὐτοῦ ἕνα ὑποκείμενον ἄξιον διὰ αὐτὴν τὴν ἐπιστασίαν, πιστὸν εἰς τὴν κραταιὰν βασιλείαν, ἀδωροδόκητον, νουνεχῆ καὶ τίμιον· διὰ τὸν ὁποῖον ἀπαιτεῖ καὶ τὴν ἐγγύησιν τῆς ὑψηλότητός του, ἐπειδὴ ἡ ἐνδοξότης του κανένα ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους δὲν γνωρίζει, ἀλλ' οὔτε πιστεύεται. Διὰ τοῦτο καὶ τὸν θέλει ἐγγυητήν, καθὼς καὶ ἔγινεν ἡ ὑψηλότης του, ὑποσχόμενος τοῖς αὐθένταις, ὅτι ἀπὸ ὅλους τοὺς εὑρισκομένους εἰς τὸ Φανάρι κατὰ τὸ παρὸν εἶναι ὁ μόνος ὁποῦ θέλει εὐδοκιμήσει ἐκδουλεύων εἰς τὴν ἐπιστασίαν τῆς δραγομανίας. Καὶ ὄχι τοῦτο μόνον ἔκαμεν ἡ ὑψηλότης του, ἀλλὰ τὸν ἄφησε καὶ τὸν ὀδᾶν του στρωμένον μὲ ὅλα τὰ τακίμιά του, καθὼς τὸν εἶχε. Προσέτι τὸν ἔδωσε καὶ τὸ ἄλογόν του δοναντισμένον, καθὼς τὸ ἐμεταχειρίζετο καὶ ἡ ὑψηλότης του, ἐπειδὴ ἡ εὐγενεία του ἦτον εἰς ἄκραν ἔνδειαν, ἔχωντας καὶ βεβαρυμένην φαμελλίαν, δηλαδὴ πέντε θυγατέρας, ἐξ ὧν αἱ τρεῖς σχεδὸν ἐν ἡλικίᾳ, καὶ τέσσαρια ἀγόρια, καὶ

[1]) πέτελα=πέταλα. [2]) ἐνέδησαν=ἐνέδυσαν.

ἐκάθετο εἰς τὰ Θεραπεῖα μονάζων, καὶ διὰ νὰ διασκεδάζῃ τὴν μελαγχολίαν του ἐψάρευε γουφάρια. Καὶ ἐκεῖθεν στέλλει καὶ τὸν κατεβάζει ἡ ὑψηλότης του αἰφνιδίως εἰς τὸν Κουρούτζεσμεν, καὶ τὸν πέρνει μαζῆ του εἰς τὸν πεστζιφτέν, χωρὶς νὰ τὸν προειδοποιήσῃ παντελῶς, καὶ πηγαίνουν μαζῆ εἰς τὴν Πόρταν, καὶ ἕως ὁποῦ ἐφόρεσε τὸ βασιλικὸν καβάδι, δὲν ἤξευρεν ἡ εὐγενεία του διὰ ποίαν ἐπιστασίαν τὸν ἐπῆρε μαζῆ του. Τὰ ἀπὸ Πόλεως ἐλθόντα γράμματα ἦτον σημειωμένα ἀπὸ λης Σεπτεμβρίου.

Τῇ ιδῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, περὶ μέσην νύκτα ἐξεκινήσαμεν δύο καλαράσιδες μὲ τὰ ἄλογά τους, μὲ γράμματα ἀποκριτικὰ καὶ συγχαρητικὰ πρὸς τὸ ὕψος του. Ἔστειλα καὶ τῷ φιλοστοργωτάτῳ μοι πατρὶ τὰ βιβλία, ὁποῦ μοι εἶχε προγράψει καὶ τὰ ἔφερα ἀπὸ τὴν Βιέναν.

Τῇ ιδῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὸ Χοτῖνι καὶ οἱ ἐκεῖσε προλαβόντως φυγάδες ἄρχοντες.

Τῇ ιςῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἦλθε καλαράσης, καὶ ἐκ τῶν πρὸς τὸν μακαρίτην αὐθέντην γραμμάτων ἐμάθομεν, ὅτι δὲν εἶχεν φθάσει ἀκόμι εἰς Βασιλεύουσαν ἡ εἴδησις τῆς ἀποτομῆς του, ὡσὰν ὁποῦ καὶ ὁ καλαράσης ἔλεγεν, ὅτι εἰς τὰς Σαράντα Ἐκκλησίας ἀπήντησε τὸν σατήρην τοῦ καπουτζήπαση ἀποκομίζοντα τὴν κεφαλὴν τοῦ μακαρίτου καὶ μεγαλαυχούμενον. Τὰ γράμματα ἦτον ἀπὸ δης τοῦ μεσοῦντος σημειωμένα, ἐν οἷς μὲ ἔγραφαν καὶ φίλοι τινές, παρακινοῦντές με νὰ πηγαίνω εἰς τὴν πατρίδα μου, διὰ νὰ ἀλλάξω τὸν ἀέρα πρὸς ἀνάρρωσιν τῆς ὑγιείας μου, μὲ τὸ νὰ ἦτον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.

Τῇ ιθῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, περὶ μέσην νύκτα ἐξεκινήσαμεν δύο καλαράσιδες. Ἔγραψα εἰς πλάτος περὶ πάντων τῷ θεοφρουρήτῳ ὕψει του. Ἐστάλησαν καὶ δύο φερμάνια μὲ τὰ σενέτια των ἀπὸ τὸ Χοτῖνι διὰ τοὺς ἐκεῖσε φθάσαντας 17α τοπτζίδες καὶ δέκα τὸπ-ἀραπατζίδες, ὅτι ἐπῆραν σῶα τὰ ταϊνάτια των καὶ μὲ προσθήκην πέντε ἡμερῶν. Ἔγραψα ἀποκρινόμενος καὶ εἰς τὸν φιλοστοργώτατον πατέρα μου, παραπονούμενος διατί δυσκολεύεται νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν μελετωμένην ὑπανδρείαν μου καὶ δίδει ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους τῶν ἰντερεσσάτων, ὁποῦ μὲ πρετενδέρουν γαμβρὸν διὰ τὰς θυγατέρας των καὶ ἐγὼ δὲν θέλω.

Τῇ κῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἐμίσευσεν ὁ πορτάρης Γαβρηλάκης καὶ ὁ ἄρχων . . . . Μανολάκης Πάλσας, ὁ μικρώτερος[1] υἱὸς τοῦ λογοθέτου Λούπουλου Πάλσα, μὲ ραδιβάνια καὶ μοκάνικα, διὰ νὰ φέρουν ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν τὴν ἐκλαμπροτάτην κυρίαν δόμναν Σμαράγδαν καὶ τὸ χαρέμι τοῦ ὕψους του· ἦτον δὲ ἐκεῖθεν διορισμένος[2] μιχμανδάρης της ὁ ἄρχων μέγας ποστέλνικος Γεωργάκης Σλουτζιάρογλους.

Τῇ καῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐπέστρεψεν ἀπὸ Βασιλευούσης ὁ σατήρης τοῦ καπουτζήπαση, ὁποῦ εἶχεν ἀποκομίσει τὴν κεφαλὴν τοῦ μακαρίτου· ὁμοῦ καὶ ὁ βατάχος τῶν παιδῶν Γεωργάκης Μουδανκότης, ποχιαρνάσης τοῦ ὕφους του, ἐπιφέρων γράμματα ἐπιπληκτικὰ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχε λάβει γράμματά των διὰ τοῦ ῥηθέντος, καὶ δὲν εἶχε καμμίαν ἰδέαν τῶν συμβάντων, εἰ μὴ ἀπὸ τὰ μεκτούπια τοῦ ἀγᾶ, ὁποῦ ἔγραφε πρὸς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας, καὶ ἀπὸ τὸ μαγζάρι ὁποῦ κατέστρωσεν ὡς ἤθελε καὶ ὁποῦ τοὺς ἐδίασε καὶ τὸ ὑπέγραψαν ἀπὸ τὴν ταραχὴν καὶ φόβον τους· προσέτι καὶ ἕνα βασιλικὸν ὁρισμόν, χιτάπι, πρός τε τὸν Καραχισαριζαδὲν Ἀχμέτ-πεγην, καπουτζήπασην, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας καϊμεκάμιδες, διὰ νὰ διοικοῦν τὸν τόπον ἐκ συμφώνου καὶ διὰ νὰ περιλάβουν σωστὰ τὰ συνειθισμένα δοσίματα εἰς λογαριασμὸν τοῦ ὕψους του ἀπὸ ε ης Σεπτεμβρίου· ἦτον δὲ εἰς μεγάλην ἀπορίαν τὸ θεοφρούρητον ὕψος του ἐν τίνι λόγῳ νὰ ἔλθῃ ὁ μακαρίτης εἰς τοιαύτην δεσπερατζιόνε καὶ νὰ μὴν ὑποταχθῇ παραδιδόμενος, ἀλλὰ νὰ χάσῃ τὴν ζωήν του ἀδίκως καὶ παραλόγως. Τὰ γράμματα ἦτον γεγραμμένα ἀπὸ ιδης τοῦ αὐτοῦ, ὁ δὲ σατήρης εἶχε φθάσει ἐκεῖσε τῇ θῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Τῇ κδῃ, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, περὶ ζην ὥραν τῆς νυκτὸς ἐξεκινήσαμεν ἕνα καλαράσην, δι' οὗ ἐγράψαμεν εἰς πλάτος τὰ συμβάντα, ἀποκρινόμενοι καὶ εἰς ὅσα μᾶς ἐπέπληττεν, καὶ τὰ αἴτια ὁποῦ δὲν ἠμπορούσαμεν νὰ γράψωμεν τότε· προσέτι καὶ περὶ τοῦ βουλλώματος ἄνευ ὁρισμοῦ,

---

[1]) μικρώτερος=μικρότερος. [2]) διορισμένος=διωρισμένος.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

καὶ τὰ σίδηρα ὁποῦ κατεσκεύαζεν ἐξεπίτηδες, διὰ νὰ ἐκφοβίζῃ τοὺς ἄρχοντας ὁ ἀγᾶς, καὶ ἄλλα παρόμοια· ὅστις ἐζήτησε καὶ $50^{α}$ πουγγεῖα, ἐπὶ προφάσει ὅτι πλησιάζει τὸ Παϊράμι καὶ θέλει νὰ διαμοιράσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους του, καὶ ὅτι θέλει πιασθῶσι κατόπι εἰς λογαριασμὸν τοῦ χιζμετίου του, ἀφ' οὗ κατευοδωθῇ τὸ ὕψος του· τὰ ὁποῖα ἐσυγκατένευσαν σχεδὸν νὰ τὰ δώσουν ἀπὸ τὸν φόβον τους· ἐγὼ ὅμως τοὺς ἀπέδειξα, ὅτι θέλει κάμουν μεγάλο λάθος ἂν τὰ δώσουν, μὴν ἔχωντας ὁρισμὸν ὁ ἀγᾶς νὰ τοὺς δείξῃ πόσον χιζμέτι νὰ λάβῃ, ἀλλ' οὔτε γράμμα τοῦ ὕψους του, διὰ νὰ τοὺς διορίσῃ ποσότητα, καὶ ἴσως νὰ τὰ ζημιωθῶσιν οἱ ἴδιοι, ἐπειδὴ τὸ ὕψος του ἠμπορεῖ νὰ μὴν τὰ πιάσῃ εἰς λογαριασμόν τους, ὡς κακῶς καὶ παραλόγως δοθέντα· τὰ ὁποῖα τὸ ἐκατάλαβαν καὶ ἡ εὐγενεία των καὶ τὸν ἔδωσαν μόνον δέκα χιλιάδας γρόσια.

Τῇ $\overline{κς}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἦλθεν καὶ ὁ Ἀλῆ-ἐφένδης, μιρὶ-κιατιπῆς, διὰ νὰ καταγράψῃ τὸ τίποτες τοῦ μακαρίτου αὐθέντου, καὶ ἕνας ζαΐμης Ἀλῆ-ἀγᾶς, διὰ νὰ κάμῃ μουπασιρέτι καὶ νὰ πάρῃ τὴν δόμναν Ἐκαταιρίναν, τὰ παιδία καὶ τοὺς μαχρέμιδες τοῦ μακαρίτου, καὶ νὰ τοὺς ὑπάγῃ εἰς τὴν Βασιλεύουσαν.

Τῇ $\overline{λ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, περὶ $ε^{ην}$ ὥραν τῆς ἡμέρας ἐμίσευσεν ἕνας καλαράσης, συντροφιασμένος μὲ τὸν σατήρην τοῦ καπουτζήπαση. Ἐγράψαμεν ἐν συντόμῳ πρὸς τὸ ὕψος του, ὅτι δὲν ἐπήραμεν τεσσάρων καλαράσιδων ἀποκρίσεις, καὶ ὅτι ἤδη δέκα ἡμέρας ἀπέρασαν καὶ μὴ φανέντος μηδενὸς ἐκεῖθεν εἴμεθα τεταραγμένοι. Ἐγράψαμεν διὰ τὸν μαδὲν τοῦ γαλιωνίου, διὰ τὸν τουφεκτζήπασην καὶ λεβέντας, διὰ τὰ καράβια τῆς Ἀνατολῆς, ὁποῦ ἐρχόμενα μέσα εἰς τὸν Δούναβιν καὶ κρυπτόμενα εἰς τὰ καλάμια φορτώνουν ζαχιρέδες ἐναντίον τοῦ βασιλικοῦ ὁρισμοῦ, καὶ τὸν ἀπερνοῦν εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ δὲν τὸν πέρνουν εἰς τὴν Βασιλεύουσαν. Ἐστείλαμεν καὶ τὸ ἴσον τοῦ γράμματος, ὁποῦ μᾶς ἦλθεν ἀπὸ τὸ Γαλάτζι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ξημέρωμα ἦλθε καὶ βεζὴρ-ταταρῆς, περαστικὸς διὰ τὸ Χοτίνι, ὅστις εἶπεν ὅτι τὸ θεοφρούρητον ὕψος του ἐφόρεσε καὶ τὴν κοῦκαν καὶ ὅτι ἐπιταχύνει καὶ τὴν ἑτοιμασίαν τῆς ἐξόδου του, μάλιστα τὸν ὑποθέτει καὶ νὰ εἶναι ἤδη καθ' ὁδόν.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ. ͵ΑΨΟΖ^{ω}.

Τῇ $\overline{γ}^{η}$, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθε καλαράσης μὲ ἀποκρίσεις εἰς τοὺς πρώτους καλαράσιδες, σημειωμένας ἀπὸ $\overline{κδ}^{ας}$ τοῦ παρελθόντος· ἐγὼ ὅμως δὲν ἔλαβα, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχα προφθάσει νὰ γράψω δι' ἐκείνων, διατρίβων εἰσέτι εἰς τὸ Μαρτζινένι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐκίνησεν ἀπὸ τὸν Γαλατᾶν καὶ ὁ ζαΐμης Ἀλῆ-ἀγας μὲ τὴν ἀθλίαν δόμναν Ἐκαταιρίναν, μὲ τὰ παιδάκια της καὶ μὲ τὸ λοιπὸν ἐτπαΐ τοῦ μακαρίτου.

Τῇ $\overline{θ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, περὶ τὸ κενδὶ ἦλθε καὶ ὁ ἄρχων σλουτζιάρης Μιχαλάκης Μᾶνος μὲ δύο καλαράσιδες, μὲ μενζίλι, καὶ ἔφερε τὰς ἀποκρίσεις τριῶν καλαράσιδων, τῶν ἀπὸ $\overline{ιδ}^{ας}$, $\overline{ιθ}^{ης}$ καὶ $\overline{κδ}^{ης}$ τοῦ παρελθόντος ξεκινηθέντων, δηλοποιῶν καὶ ὅτι ἐφόρεσε τὴν κοῦκαν τὸ θεοφρούρητον ὕψος του τῇ $\overline{λα}^{η}$ τοῦ παρελθόντος, ἑβδόμῃ τοῦ Παϊραμίου, προσκυνήσας τὸ ἀεισέβαστον κράτος του. Ἐπῆρε καὶ τὰ τούγια τῇ $\overline{β}^{α}$ τοῦ τρέχοντος, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, καθ' ἣν ἐμίσσευεν καὶ ὁ ῥηθεὶς ἀπὸ Βασιλευούσης περὶ ἑσπέραν. Ἐμελετοῦσε δὲ τὸ ὕψος του νὰ ἐξέλθῃ τῇ $\overline{ς}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν, καὶ νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ὁδοιπορίαν του μὲ μενζίλι, ἀφίνωντας τὸ ἀγιρλίκι του διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ κατόπι. Ὅθεν τῇ $\overline{ια}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ ἐξεκίνησαν καὶ οἱ ἄρχοντες καϊμεκάμιδες ἀπὸ τὸ Γιάσι τὸν ἄρχον σπαθάρην Λασκαράκην Ῥωσσέτον μὲ δύο ῥαδιβάνια καὶ μὲ τὴν καρέταν μὲ ἓξ τιλιγάρια τοῦ ἄρχοντος μεγάλου σπαθάρη Ματαίη Γκίκα, αὐταδέλφου τοῦ μακαρίτου αὐθέντου, διὰ μιχμανδάρην, εἰς προϋπάντησιν τοῦ ὕψους του.

Ὁ ῥηθεὶς Μιχαλάκης Μᾶνος εἶναι $\overline{α}^{ος}$ υἱὸς τοῦ ἄρχοντος λογοθέτου Μάνου καὶ τῆς ἐξαδέλφης μου κοκόνας Ζαφειρίτζας Καρατζᾶ καὶ θυγατρὸς τοῦ θείου μου Σκαρλάτου Καρατζᾶ· ὅστις ἐχρημάτισε μέγας λογοθέτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ μέγας δραγομάνος τῆς κραταιᾶς βασιλείας ἐπὶ σουλτὰν Μουσταφᾶ τοῦ $\overline{ε}^{ου}$ μέχρι τῆς εἰρήνης, ὁποῦ ἔγινεν εἰς τὸ Καϊναρτζίκι μετὰ τῶν Ῥώσσων διὰ τοῦ φελδ-μαρεσσάλου τῶν Ῥώσσων κόντε Δὲ Ῥωμαντζὸβ, καὶ

ἐπιστρέφων εἰς Βασιλεύουσαν μὲ τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ κατὰ τὸ ,αψοδ^{ου} ἔτος, μὲ τὸ νὰ ἀπέθανεν ὁ σουλτὰν Μουσταφᾶς καὶ τὸν διεδέχθη ὁ ἀδελφός του σουλτὰν Ἀπδουλχαμίτης, τὴν μὲν ἐνδοξότητά του τὸν ἔδωσαν παγὲν Πογδὰν-πεγλικίου καὶ ὀτουράκην εἰς τὸ ὀσπήτιόν του, διορίζοντές τον καὶ ἀνὰ 500^{α} γρόσια μηνιαῖον ἀπὸ τὴν αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας καὶ ἄλλα τόσα ἀπὸ τῆς Μολδαβίας· διάδοχόν του δὲ εἰς τὴν μεγάλην δραγομανίαν ἔκαμαν τὸν ἄρχον μέγα ποστέλνικον Κωνσταντῖνον Μουρούζην, τὸν ἤδη αὐθεντεύσαντα· αὐθέντην δὲ τῆς Βλαχίας ἔκαμαν τὸν ἄρχον μέγα ποστέλνικον Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην ἀπὸ ρεκιὰπ-τερτζιμανῆ, εἰς δὲ τὴν Μολδαβίαν τὸν μακαρίτην αὐθέντην Γρηγόριον Γκίκα, ἐπιστρέψαντα ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ ,αψξθ^{ου} ἔτους καὶ διατρίβοντα εἰς τὸ Γιάσι· αἱ δὲ ῥηθεῖσαι δύο αὐθεντεῖαι ἐδόθησαν μὲ ἀσσυδοσίαν[1] δύο χρόνων.

Τῇ θ^{η}, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, περὶ τὸ κενδὶ ἐξεκινήσαμεν τὸν . . . Μουδανιώτην Ῥαχτιβάνην μὲ ἕνα Τάταρην μαζῆ, ἀποκρινόμενοι εἰς τὰ ἀπὸ κδ^{ας} τοῦ παρελθόντος γράμματα τοῦ ὕψους του. Ἐστάλησαν καὶ 14000^{ων} γροσίων πόλιτζαι, τὰ σενέτια τοῦ ζαχιρὲ τοῦ Πενδερίου καὶ τὸ σενέτι τῶν 5000^{ων} προβάτων πρὸς 110^{α} παρᾶδες, ὁποῦ ἐδόθησαν εἰς τὸ Χοτῖνι, προσέτι καὶ τὰ ἀπὸ Σορόκας καὶ Σουτζάβας γραφόμενα χαβαδίσια.

Τῇ ιγ^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Γιάσι εἰς τὸν Γαλατᾶν καὶ ὁ Καραχισαριζαδὲς Ἀχμέτ-πεγης καπουτζίπασης, μὲ τὸ νὰ τὸν ἐστάλησαν ἀπὸ Βασιλευούσης ἐπιπληκτικὰ ἔγγραφα διά τε τὸν φόνον τοῦ μακαρίτου αὐθέντου, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχε περὶ τούτου βασιλικὸν ὁρισμόν, καὶ πῶς ἐτόλμησε καὶ ἔκαμε ἓν τοιοῦτον ἄτοπον, προσέτι καὶ διὰ τὸν δυναστικὸν τρόπον ὁποῦ ἐφέρετο. Ἀνεχώρησε δὲ καὶ ὁ μιρὶ-κιατιπῆς, ὁ ἐξαποσταλὼν[2] μετέπειτα περιλαβὼν[3] τὸ τίποτες τοῦ μακαρίτου μέχρι ὀβολοῦ. Ὁ δὲ Καραχισαρῆζαδες ἐκόνευσε εἰς τὸν Γαλατᾶν, φυλάττων τὸν ἐρχομὸν τοῦ ὕψους του, διὰ νὰ τὸν ἀνταμώσῃ· πλὴν δὲν τὸ ἐκατόρθωσε[4]· μάλιστα τὸν ἦλθε καὶ βασιλικὸς προσκυνητὸς ὁρισμός, διὰ νὰ λάβῃ μόνον 10000^{α} γρόσια διὰ χιζμέτι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξεκινήσαμεν καὶ ἡμεῖς δύο καλαράσιδες μὲ αὐτὰς τὰς εἰδήσεις πρὸς τὸ ὕψος του μέχρι Σιλίστρας.

Τῇ ις^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐξέθαψαν τὸ σῶμα τοῦ μακαρίτου αὐθέντου Γρηγόρ-βοδα ἀπὸ τὸν παγτζὲν τῶν πεγλικίων, ὁποῦ τὸ εἶχε παραχώσει αὐτὸς ὁ κάκιστος καὶ ἀχρειέστατος ἄνθρωπος, καὶ τὸ ἐνταφίασαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Τῇ ιθ^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἦλθε καλαράσης, ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι ἄφησε τὸ ὕψος του εἰς τὴν Συλλιβρίαν[5], τὰ δὲ γράμματα γράφουν ὅτι τῇ ς^{η} τοῦ μεσοῦντος, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἔγινεν ἐπ' αἰσίοις τὸ ἀλάϊ τῆς ἐξόδου καὶ ἔμεινεν τὸ ὕψος του εἰς τὸ Ἀβάσκιοϊ, καὶ ὅτι τῇ ἑξῆς ἦτον νὰ θεωρήσῃ τοὺς λογαριασμούς του, καὶ τῇ η^{η}, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, νὰ κινήσῃ ἐκεῖθεν σάλτης, καὶ ἀφ' οὗ φθάσουν τὰ ἀγιρλίκια εἰς Βασιλεύουσαν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας νὰ κινήσῃ καὶ ἡ κυρία δόμνα μετὰ τῶν φιλτάτων της καὶ λοιπῶν χαρεμίων.

Τῇ κα^{η}, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἦλθε καλαράσης ἐπιφέρων μόνον δύο γράμματα τοῦ ὕψους του, τὸ ἓν σημειωμένον ἀπὸ ιδ^{ης} τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τὸν Ἀετόν, τὸ δὲ ἕτερον ἀπὸ ις^{ης} τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Σούμναν, ἀποκριτικὸν εἰς τὰ προλαβόντα γράμματά μας, ξεκινήσας ἅμα καὶ ἕτερον καλαράσην ἐκεῖθεν εἰς Βασιλεύουσαν πρὸς τοὺς ἄρχοντας καποῦ-κεχαγιάδες.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ περὶ ἑσπέραν ἐξεκινήσαμεν καὶ ἡμεῖς τὸν ἄρχον παχάρνικον Μαναλάκην Κουζῆν, πρὸς ἀπάντησιν τοῦ ὕψους του ὅπου τὸν προφθάσει, μόνον μὲ ἓν γράμμα ἀποκριτικὸν τῶν ἀρχόντων καϊμεκάμιδων.

Τῇ κβ^{α}, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, περὶ ἑσπέραν ἐκίνησεν ὁ καπετὰν Κώστας μὲ ἑπτὰ νεφέρια, συνοδεύων ἓν μακάνικον μὲ τὸν χαζνὲν τοῦ Κουρπὰν-παϊραμίου πουγγεῖα . . . . . πρὸς τὸν ὁποῖον ἐγχείρισα καὶ ἐγὼ ἓν πεγκίρι θαυμάσιον δορί, ὁποῦ στέλλω τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἄρχοντι μεγάλῳ δραγομάνῳ Νικολάῳ Καρατζᾷ· τὸ ὁποῖον ἀγόρασα διὰ 250^{α} γρόσια παρὰ τοῦ πολκοβνίκου Συμεώνη.

---

[1]) ἀσσυδοσίαν=ἀσυδοσίαν. [2]) ἐξαποσταλὼν=ἐξαποσταλείς. [3]) περιλαβὼν=καὶ παραλαβών. [4]) ἐκατόρθωσε=ἐκατώρθωσε. [5]) Συλλιβρίαν=Σηλυβρίαν.

www.dacoromanica.ro

Τῇ κγ^{η}, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἦλθεν ὁ . . . . μὲ τὴν χαροποιὰν εἴδησιν, ὅτι τὸ θεοφρούρητον ὕψος του κατευοδώθη ἐπ' αἰσίοις εἰς τὸ Φωξάνι τῇ κα^{η} τοῦ λήγοντος, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, καὶ τῇ Τετράδῃ εἰς τὸ Πουρλάτι, τῇ Πέμπτῃ εἰς τὸ Βασλούϊ καὶ τῇ Παρασκευῇ περὶ ἑσπέραν εἰς τὴν Φουρμόσαν.

Τῇ κδ^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἔωθεν ἔστειλε τὸ θεοφρούρητον ὕψος του τὸν . . . Παλαδούκαν σιδηροδέσμιον πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἐπιτρόπους τοῦ σχολείου, διὰ νὰ τὸν κάμουν τερπιγιὲν διὰ τὸ ἄτοπον ὁποῦ ἔκαμεν, καὶ ἀφίνωντας τὸ καδιλίκι του ἀπέρασεν εἰς τὸ Φωξάνι τῆς Βλαχίας καὶ ἀνταμώσας τὸν καπουτζήπασην ἐμβῆκεν εἰς ὁμιλίας ἀνοικείους εἴς τε τὴν ἡλικίαν καὶ εἰς τὸ ἐπάγγελμά του καὶ εἶπεν ἄπειρα χάλτια. Ἐπῆγεν καὶ ὁ ἄρχων χάτμανος Γεωργάκης μετὰ τοῦ αὐταδέλφου του ἄρχοντος καμαράση Κωστάκη μὲ τὴν ποῦτκαν τους εἰς προϋπάντησιν τοῦ ὕψους του ὡς γυναικάδελφός του, καὶ περὶ γ^{ην} ὥραν τῆς νυκτός, ἀφ' οὗ (εὐγῆκαν) ἔξω καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες, ἐμβῆκεν εἰς τὸ Γιάσι κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν κούρτην αἰσίως καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸν ὀδᾶν τοῦ πεγζαδὲ Δημητράκη.

Τῇ κε^{η}, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἀντάμωσεν ὅλους τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἔκαμεν μίαν θαυμαστὴν ὁμιλίαν, ἀνάλογον εἰς τὰς ἐνεστώσας περιστάσεις καὶ εἰς τὰ προλαβόντως συμβάντα, μὲ τὸ νὰ ἦτον φύσει ἐς ἄκρον εὔγλωττος καὶ εὔφημος[1].

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐπροσκύνησα καὶ ἐγὼ τὸ ὕψος του, ἀσπασθεὶς τὴν δεξιάν του, καὶ μὲ ἐδέχθη μὲ ἄκραν εὐμένειαν, κάμνωντας διαφόρους ὁμιλίας καὶ ἐκτεινόμενος μᾶλλον εἰς τὰ περὶ τῆς ὑγείας μου καὶ περὶ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ τεταρταίου, ὁποῦ μὲ τυραννεῖ πρὸ τοσούτου καιροῦ. Μεταταῦτα ἔβαλε τὸν γυναικάδελφόν του ἄρχον καμαράσην Κωστάκην νὰ μὲ ὁμιλήσῃ, λέγωντας ὅτι ἡ ὑψηλότης του ἀναγκάζεται νὰ μὲ μεταχειρισθῇ εἰς μίαν ἀγκαρίαν, μὴν ἔχωντας κανένα ἄλλον ἀπὸ τὸ ἐτπαΐ του πλέον ἁρμόδιον, διὰ τῆς ὁποίας θέλει ἐκδουλεύσω καὶ τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας καὶ τὴν ὑψηλότητά του εἰς ἄκρον βαθμόν, ὁποῦ μήτε πάσ-καπουκεχαγιᾶς του ἂν ἤμουν δὲν ἤθελεν ὑποχρεωθῇ ἐς τοσοῦτον· αὐτὴ δὲ ἡ ἀγκαριὰ δὲν θέλει σουρδίσει παράνω ἀπὸ πέντε ἓξ μῆνας, καὶ ἔπειτα ὑπόσχεται νά μοι δώσῃ πρὸς ἀνταμοιβὴν ὅποιον ὀφφίκιον θελήσω. Αὐτὴ δὲ ἡ ἀγκαρία ἦτον νὰ μὲ στείλῃ εἰς τὴν Σορόκαν ἰσπραύνικον, διὰ νὰ κατασκοπεύσω τὰ κινήματα τῶν Ῥώσσων, ὡσὰν ὁποῦ εἰς ἐκείνην τὴν ἄκρην τῆς Λεχίας διέτριβεν ὁ γκενερὰλ κόντε Ῥεζεύσκης μὲ καμμιὰ δεκαριὰ χιλιάδας στράτευμα, καὶ νὰ ἐξαποστέλλω συχνοὺς καὶ πιστοὺς κατασκόπους, ἐξοδεύων ἁδρῶς διὰ νὰ παρατηροῦσιν τὰ κινήματά των καὶ νὰ εἰδοποιῶ τὸ ὕψος του, διὰ νὰ τὰ φανερώνῃ εἰς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας. Ἀπεκρίθην καὶ ἐγὼ εἰς αὐτὸ τὸ πρόβλημα, ὅτι μὲ ὅλον ὁποῦ ἡ ὑγιεία μου δὲν τὸ συγχωρεῖ νὰ ἐπιφορτισθῶ τοιαύτην ἐπιστασίαν, ἡ κατάστασίς μου ὅμως μὲ ἀναγκάζει νὰ ὑπακούσω, ὑποσχόμενος νὰ ἐκδουλεύσω μὲ ἄκραν πίστιν καὶ προθυμίαν τὸ ὕψος του· καὶ εἰ μὲν ζήσω, δὲν ζητῶ ἄλλω[2], εἰ μὴ ἀνταμοιβὴν παράδων, διὰ νὰ ἐκπληρώσω τὸ χρέος μου καὶ διὰ νὰ μοὶ μείνουν μερικοί, ὁποῦ νὰ ἔχω νὰ τρώγω· καὶ ἐπειδὴ προβάλλει τὸ ὕψος του, ὅτι εὐχαριστούμενος ἀπὸ τὰς ἐκδουλεύσεις μου νὰ ζητήσω ὅποιον ὀφφίκιον μὲ ἀρέσει, ἄλλο δὲν στοχάζομαι ἁρμοδιώτερον, εἰ μὴ τὸ τῆς ἀτζίας, ἂν τὸ διορθώσῃ ὅμως ἡ ὑψηλότης του, γεμίζωντας τὰ παϊράκια του, καθὼς ἦτον ἀνέκαθεν καὶ ὄχι καθὼς τὰ εἶχε ἐπὶ τοῦ μακαρίτου αὐθέντου γυμνὰ καὶ κακοῤῥοΐζικα ἀπὸ εἴκοσι ἀνθρώπους τὸ καθ' ἕν, οἵτινες δὲν ἐξαρκοῦσαν εἰς τὰς καθημερινὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ παζαρίου καὶ ὄχι νὰ περισσεύουν καὶ διὰ σοκοτελνίκους τοῦ ἄγα. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἀπόκρισίν μου εὐθὺς ὁποῦ τὴν ἤκουσεν τὸ ὕψος του, τὴν ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς, καὶ φωνάζωντάς με μέσα εἰς τὴν μικρὴν σπαθαρίαν ἔκαμε ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν λέγωντάς μοι καὶ μόνος του, ὅτι πάσ-καπουκεχαγιᾶς του ἂν γίνω δὲν θέλει τὸν ὑποχρεώσω, καθὼς μὲ τὴν εἰς Σορόκαν διατριβήν μου καὶ μὲ τὸ τζέλπι τῶν χαβαδισίων, ἐπειδὴ τὴν δουλειὰν τοῦ πάσ-καπουκεχαγιαλικίου τὴν κοιτάζει μόνος του μὲ τὰ ἔγγραφά του πρὸς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας, καθὼς καὶ τωόντι οὕτως εἶχεν· ἅπερ ἐδοκίμασε μετέπειτα, ὅταν μὲ ἔστειλε καπουκεχαγιᾶν του εἰς Βασιλεύουσαν μετὰ παρέλευσιν δύο χρόνων, ὁμοῦ μὲ τὸν πάσ-καπουκεχαγιᾶν του λογοθέτην Νικολάκην Μᾶνον,

---

1) εὔφημος=εὔθυμος. 2) ἄλλω=ἄλλο.

www.dacoromanica.ro

σπαθάρην Ἰωάννην Βλαστόν, τὸν καὶ Ἀραπάκην ἐπικαλούμενον, καὶ μὲ τὸν β′ βιστιάρην Σταθάκην. Ἀμέσως λοιπὸν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ (γ′ Δεκ.) Κυριακῇ ἐφίλησα χέρι, διορισθεὶς ἰσπραύνικος εἰς τὴν Σορόκαν. Μὲ παρήγγειλε δὲ ὅτι αὔριον νὰ ἀνταμωθῶ μετὰ τοῦ ἄρχ(οντος) βιστιάρη Γεωργάκη Πάλσα, καὶ μετὰ τοῦ ἄρχ(οντος) καμαράση Κωστάκη Γκίκα, καὶ διατάξωμεν τὸ τῆς ἀτζίας ὀφφίκιον, μὲ τὸ νὰ μελετᾷ νὰ τὸ δώσῃ κατὰ τὸ παρὸν τῇ εὐγενείᾳ του, ἕως οὗ νὰ ἐπιστρέψω σὺν Θεῷ ἀπὸ τὴν Σορόκαν καὶ τότε νὰ μοὶ τὸ δώσῃ ἐμένα κατὰ τὴν ζήτησίν μου. Καὶ οὕτως τῇ ἑξῆς συναθροισθέντες ἀπεφασίσαμεν τὰ καθήκοντα περὶ τούτου, δηλαδὴ ἐγεμίσθησαν τὰ $\overline{4}^{\alpha}$ παϊράκια τῆς ἀτζίας ἀνὰ $\overline{50}^{\alpha}$ ἀνθρώπους, σοκατισθέντος ἑνὸς χωρίου ἐκεῖ πλησίον εἰς τὸ Γιάσι. Καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν δούλευσιν τῆς ἀτζίας ἐμβαίνουν κάθε ἑβδομάδα δύο παϊράκια, δηλαδὴ ἑκατὸ σεϊμενίδες, μὲ τὸ νὰ ἐξαρκῶσιν οἱ $\overline{60}^{\alpha}$, σοκατίζονται οἱ $\overline{40}^{\alpha}$, καὶ οὕτως ἔγινεν ἓν μηνηαῖον[1] ἑκατὸ γροσίων τὴν ἑβδομάδα σύγουρον[2] διὰ τὸν κατὰ καιροὺς ἄγαν, δηλαδὴ περίπου τὰ $\overline{500}^{\alpha}$ γρόσια κατὰ μῆνα, εἰς καιρὸν ὁποῦ πρότερον δὲν εἶχε μήτε ὀβολόν, ἐκτὸς τῶν τυχηρῶν. Ἐπροβίβασε καὶ τὸν βαθμόν της τὸ ὕψος του, κάμνωντάς τον ἀνώτερον τῆς μεγάλης σπαθαρίας. Προσέτι πρότερον ἐβαστοῦσε τοποῦζι εἰς τὰς χεῖράς του διὰ σημεῖον, τὸ δὲ ὕψος του τὸ ἐδιόρθωσε, προστάξας νὰ κατασκευασθῇ ἀσημένιον δεκανίκι, μικρώτερον[3] τῆς ποστελνιτζίας· τὰ ὁποῖα οὕτως φυλάττονται καὶ ἀκολουθοῦσι μέχρι τῆς σήμερον.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ. $\overline{ΑΨΟΖ}^{\omega}$. $\overline{1777}^{\omega}$.

Τῇ $\overline{β}^{α}$, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἦλθε καλαράσης ἀπὸ Βασιλευούσης ἐπιφέρων γράμματα ἀπὸ $ιη^{ης}$ τοῦ παρελθόντος σημειωμένα, ἐν οἷς ἐφανέρωναν ὅτι ἡ ἐκλαμπροτάτη κυρία δόμνα ἑτοιμάσθη καὶ ὅτι κινᾷ ἐπ' αἰσίοις ἐκεῖθεν τῇ $\overline{κ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ μὲ ὅλον τὸ λοιπὸν ἀγιρλίκι, συνοδευομένη καὶ παρὰ τοῦ ἄρχοντος ἀρχηϊατροῦ[4] σινιὸρ Νικολάου Φέστα· προσέτι καὶ ὅτι ὁ Βεχπῆ-ἐφένδης, ὁ διβὰν ἐφενδισῆς, εἶχε μισεύσει ἀπὸ Βασιλευούσης τῇ . . . ., ὁμοῦ καὶ τὰ βασιλικὰ ἰλτιφάτια· τὸν ὁποῖον ἄφησεν εἰς τὴν Σιλίστραν.

Τῇ $\overline{γ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐκίνησε καλαράσης εἰς Βασιλεύουσαν. Ἔγραψα καὶ ἐγώ, ἀποκρινόμενος ἐκτεταμμένως[5] εἰς τὰ γράμματα ὁποῦ ἔλαβα προλαβόντως παρά τε τοῦ φιλοστοργωτάτου πατρὸς καὶ παρὰ τῶν φίλων.

Τῇ $\overline{ια}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, περὶ τὸ κενδὶ ἐμίσευσα ἀπὸ τὸ Γιάσι, μὲ περίοδον ὅμως σφοδροτάτην τοῦ ἐπαράτου τεταρταίου, καὶ ἔμεινα τὸ βράδυ εἰς τὸ Σεουλένι. καὶ τῇ ιδ′ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, περὶ τὸ μεσημέρι ἔφθασα εἰς τὴν Σορόκαν.

Τῇ $\overline{ιβ}^{α}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἔμεινα εἰς τὸ Κέλε Φεϊς, χωρίον.

Τῇ $\overline{ιγ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἔμεινα εἰς τὸ Κιϊνένι, μεγάλο χωρίον καὶ ἀρχὴ τῶν συνόρων τῆς Σορόκας.

Τῇ $\overline{ιδ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐμβῆκα ἐπ' αἰσίοις εἰς τὴν Σορόκαν, πάλιν μὲ περίοδον τοῦ τεταρταίου φοβεράν.

Τῇ $\overline{ιζ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐμβῆκεν εἰς τὸ Γιάσι καὶ ὁ $β^{ος}$ κόμισος . . . τοῦ ὕψους του, συνεπιφέρων καὶ τὰ ἄτια ἀπὸ Βασιλευούσης, καθὼς μοὶ ἔγραψαν ἀπὸ τὸ Γιάσι, ὁμοίως καὶ ὅτι . . .

Τῇ $\overline{ιθ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ὁποῦ ἔφθασα εἰς τὴν Σορόκαν, ηὗρα ἕνα σολδᾶτον φυγάδα. καὶ ἀφ' οὗ ἐπῆρα τὸ τακρίρι του καὶ κατεγράφη εἰς τὸν περὶ τούτων κώδικα, ἔστειλα τὸ ἴσον πρὸς τὸ ὕψος του, ὁμοῦ καὶ τὸν φυγάδι[6] εἰς Γιάσι, διὰ νὰ ἐξεταχθῇ καὶ ἐκεῖσε.

Τῇ $\overline{ις}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ ἐξηκρίβωσα παρὰ τοῦ Σελώμ, τιμίου Ἑβραίου καὶ ἐγκατοίκου τῆς Τζικανόβκας, ὅτι ὁ Στεφὰν Ἰβάννωβήτζης γκενερὰλ Ῥεζεύσκης ἦτον μὲ τὸν γκενερλάρι[7] Γρηγόρη Ἀλεξιοβήτζην Ποτέμκην εἰς τὸ Φωξάνι εἰς τοὺς προλαβόντας πολέμους καὶ ὅτι ἤδη ξε-

[1]) μηνηαῖον=μηνιαῖον. [2]) σύγουρον=σίγουρον. [3]) μικρώτερον=μικρότερον· οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ. [4]) ἀρχηϊατροῦ=ἀρχιατροῦ. [5]) ἐκτεταμμένως=ἐκτεταμένως. [6]) φυγάδι=φυγάδα. [7]) γκενερλάρι=γκενεράλη.

www.dacoromanica.ro

χειμάζει εἰς τὸ Λίνιτζ, κασαπᾶν, ὅστις ἀπέχει $24^{ας}$ ὥρας ἀπὸ τὴν Σορόκαν· ἔχει δὲ ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ κομάνδο αὐτοῦ $12^{α}$ πόλκουρα, ἤτοι ῥεγκιμέντα πεζικοῦ, τὰ ὁποῖα εἶναι διεσπαρμένα εἰς τὰ χωρία καὶ κασαπᾶδες τοῦ τζινούτου Ἠρακλαδίας καὶ ξεχειμάζουν ἐκεῖσε· καὶ τὰ ἔγραψα τῷ ὕψει του.

Τῇ $\overline{ιζ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ ἦλθον ἀπὸ τὸ Κίοδον ὁ Ἀντώνιος καὶ Ἱλαρίων μοναχοὶ μὲ ἰδίαν κιπίτκαν καὶ ἄλογά τους, καὶ μὲ ἕνα ἄλλον Φιλάρετον, ὁποῦ διέτριβεν εἰς τὸ Καλδαρουσάνι, μοναστῆρι τῆς Βλαχίας, καὶ ἀφ᾽ οὗ τοὺς ἐκράτησα δύο ἡμέρας, τοὺς ἔδωσα ῥαβάσι τῆς στράτας καὶ τοὺς ἐξεκίνησα εἰς τὸ Γιάσι, προειδοποιήσας τῷ ὕψει του, ἐξαποστείλας καὶ τὸ τακρίρι των, ὅπερ κατεγράφη καὶ εἰς τὸν κώδικα.

Τῇ $\overline{ιη}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, περὶ μέσην νύκτα ἦλθεν ἀπὸ τὸ Γιάσι ὁ πιτάρης Κωστάκης Πολύτιμος, ἐτπαΐ παλαιὸν τοῦ μακαρίτου αὐθέντου Γρηγόρδοδα Γκίκα, μὲ τὴν ποῦτκαν καὶ ἄλογά του. Αὐτὸς ἦτον ἕνας ἀπὸ τοὺς συναιχμαλωτισθέντας μαζῇ μας καὶ ὁποῦ συνηκολούθησεν εἰς Πετρούπολιν, ὅπου ἔμαθε μερικὰ Ῥώσσικα καὶ Φραντζέζικα. Αὐτὸν λοιπὸν τὸν ἔκλεξεν νὰ τὸν στείλῃ τὸ ὕψος κατάσκοπον εἰς Λεχίαν καὶ τὸν ἐφοδίασεν[1] μὲ γράμμα του πρὸς ἐμένα, καὶ οὕτως, ἀφ᾽ οὗ μὲ ἀντάμωσεν καὶ μὲ εἶπεν τὸ αἴτιον τοῦ ἐρχομοῦ του, ἀμέσως ἀπέρασεν ἀντίκρυ εἰς τὴν Λεχίαν, τάχα ὡς φυγὰς καὶ ἄνευ τῆς εἰδήσεως μου καὶ ὡς δυσσαρεστημένος[2] νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν Καμένιτζην καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ τῷ προσχήματι νὰ ἐνεργῇ τὸν σκοπόν του.

Τῇ $\overline{κδ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, κατευοδώθη καὶ ἡ ἐκλαμπροτάτη κυρία δόμνα Σμαράγδα μὲ ὅλο τὸ ἐπίλοιπον ἀγιρλίκι εἰς τὸ Γιάσι, κατ᾽ εὐθεῖαν εἰς τὴν αὐθεντικὴν κούρτην, τῆς ὁποίας μιχμανδάρης ἀπὸ Βασιλευούσης ἦτον ὁ ἄρχων ποστέλνικος Γεωργάκης Σλουτζιάρογλους.

Τῇ $\overline{κη}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἔγινε καὶ τὸ συνειθισμένον ἀλάϊ τῆς τζερεμονιάλε εἰσόδου τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του, μὲ ὅλα τὰ βασιλικὰ παράσημα καὶ μὲ τὸν μεκτερχανὲν καὶ ὅλους τοὺς ἐντοπίους μεγάλους ἄρχοντας, κατὰ τὸ σύνηθες· ἦτον δὲ μεγαλοπρεπέστατον, καθὼς μοι ἔγραφεν ὁ ἀνεψιός μου Γεωργάκης Καρατζᾶς, τὸν ὁποῖον ἐτίμησε τὸ ὕψος του τῇ ἐφεξῆς μὲ τὸ ὀφφίκιον τῆς $\overline{γ}^{ης}$ λογοθετζίας.

Τῇ $\overline{λ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἔκαμεν τὸ θεοφρούρητον ὕψος του τὰ ὀφφίκια τῶν ἀρχόντων, καθὼς μοι γράφει ὁ ἀνεψιός μου Γεωργάκης Καρατζᾶς, ἐξαποστείλας μοι καὶ τὸ κατάστιχον αὐτῶν, ἀποκατασταθεὶς καὶ ὁ ἴδιος $\overline{γ}^{ος}$ λογοθέτης τοῦ ὕψους του.

ΙΑΝΝΟΥΑΡΙΟΣ. ͵ΑΨΟΗ^{ῳ}. 1778^{ῳ}.

Τῇ $\overline{α}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἄρχησα καὶ ἐγὼ νὰ ἐκτελῶ τὰς ὑποθέσεις μου εἰς τὴν Σορόκαν, καὶ κατὰ $\overline{α}^{ον}$ ἐξαπέστειλα τιμίους καὶ πιστοὺς κατασκόπους ἐξ Ἰουδαίων εἰς τὴν Λεχίαν καὶ καθαυτὸ εἰς τὴν Νεμίροδαν, ὅπου διέτριβεν ὁ γκενεράλης κόντε Ῥεζεύσκης μὲ τὸ περισσότερον στράτευμα. Ὁ τιμιώτερος δὲ πάντων ἦτον ὁ Σελώμ, ἐγκάτοικος τῆς Τζικανόδκας, χωρίου ἀντίκρυ εἰς τὴν Σορόκαν, ἄνθρωπος πλούσιος, φρόνιμος καὶ μὲ ὑπόληψιν, ὅστις εἶχε καὶ ἀδελφὸν πλουσιώτερον καὶ ὑποληπτικώτερον, ἐγκάτοικον τῆς χώρας Μοϊλοβίου, ἀντίκρυ εἰς τὸ χωρίον Μοϊλόβι τῆς Σορόκας.

Τῇ $\overline{η}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ Κυριακῇ ἐπέστρεψεν ὁ Ἰάκωβος Πίσσαρης, τὸν ὁποῖον ἔστειλεν ὁ Γιαννάκης Ῥόζας, καπετᾶνος τοῦ Μοϊλοβίου, τῇ $\overline{α}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, καὶ περιελθὼν ἔδωσε τὸ τακρίρι του, ὅπερ κατεγράφη εἰς τὸν ξεχωριστὸν περὶ τούτων κώδικα, τὸ δὲ καθαυτὸ ἐξαπεστάλη πρὸς τὸ θεοφρούρητον ὕψος του τῇ $\overline{θ}^{η}$ τοῦ τρέχοντος.

Τῇ $\overline{δ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐπέστρεψεν ὁ Πέρχος, Ἑβραῖος ἐγκάτοικος τοῦ Μοϊλοβίου, τὸν ὁποῖον εἶχα στείλει τῇ $\overline{κ}^{η}$ Δεκεμβρίου, διὰ νὰ περιέλθῃ τὸ παλατινᾶτον τῆς

---

[1]) ἐφοδίασεν=ἐφωδίασεν. [2]) δυσσαρεστημένος=δυσαρεστημένος.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Ἡρακλαδίας καὶ νὰ κατασκοπεύσῃ· ὁ ὁποῖος ἔδωσε τὸ τακρίρι του καὶ κατεγράφη εἰς τὸν κώδικα, τὸ δὲ ἴσόν του ἐστάλη πρὸς τὸ ὕψος του.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἦλθε καὶ ἕνας καλόγηρος Μιχαὴλ Ἰδανὼδ Στανέδα μὲ πασσαπόρτον τοῦ γκενερὰλ Τέκελην ἀπὸ 1776ου γεγραμμένον, ὁ ὁποῖος παρακαλεῖ τοὺς Ἀουστριακοὺς νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ ἀπεράσῃ ἐν ἡσυχίᾳ, μὲ τὸ νὰ εἶναι καλὸς ἄνθρωπος· τοῦ ὁποίου τὸ τακρίρι κατεγράφη εἰς τὸν κώδικα καὶ τὸ ἴσόν του ἐστάλη πρὸς τὸ ὕψος του.

Τῇ θῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐπῆρα γράμμα τοῦ πιτάρη Κωστάκη Πολυτίμου ἀπὸ κζης Δεκεμβρίου, ἐν ᾧ ἔγραφεν ὅτι ἔφθασεν εἰς Ναμίροβαν καὶ ὅτι ἐπληροφορήθη, πῶς ὁ γκενερὰλ Ῥεζεύσκης ἐκίνησεν διὰ τὴν Πετρούπολιν καὶ ἔμεινεν ἐπίτροπός του εἰς τὴν Λεχικὴν Οὐκραΐνα ὁ πρίγκιψ Σεχεδσκόης· ὅτι τὰ πόλκουρά των εἶναι 14α, τὰ μὲν δέκα πεζικόν, τὰ δὲ 4α καραμπινιέριδες, διεσπαρμένα εἰς τὰ χωρία τῆς Λεχίας καὶ ξεχειμάζουν, καὶ ἄλλα. Καὶ τὸ μὲν γράμμα τὸ ἔστειλα πρὸς τὸ ὕψος του, καταγράψας ἴσον αὐτοῦ εἰς τὸν κώδικα.

Τῇ ιαῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, μοὶ ἔστειλεν ὁ αὐτὸς πιτάρης Κωστάκης τὸν δοῦλόν του . . . . μὲ εἰδήσεις ἀξιολογωτέρας καὶ ἀκριβεστέρας, γεγραμμένας ἄνευ τζίφρας, τὰς ὁποίας ἐξαπέστειλα πρὸς τὸ ὕψος του, καταγράψας τὸ ἴσον αὐτῶν εἰς τὸν κώδικα.

Τῇ ιδῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἔμαθον ὅτι τάχα ἐδιορίσθη ὁ Θεόδωρος Ἰδάννωδήτζης φαπριτζιανὸς πριγκαδίρης, διὰ νὰ περιλάβῃ τὰ πράγματα τοῦ Θεοδώρου γου βιστιάρη. Αὐτὸς ἦτον ὁ Μαλορωσσιᾶνος καὶ τὸν εἶχε πάρει κοντά του ὁ Χριστόδουλος γος λογοθέτης, καὶ ἔμαθε Ῥωμαίκα ὀλίγα τινά, καὶ τὸν ἐμεταχειρίζετο βοηθὸν εἰς τὰ Ῥώσσικα γραφίματα. Τῷ ἐδόθη καὶ ἡ γη βιστιαρία διὰ κυβέρνησιν παρὰ τοῦ μακαρίτου· εἰς δὲ τὴν περίστασιν ἔφυγε καὶ αὐτὸς σάλτης καὶ ἄφησε τὰ πράγματά του εἰς κανένα φίλον του.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔμαθον καὶ περὶ τοῦ ἁρμάση Δημητράκη Μεϊμάρογλου περὶ τοῦ Ἀδάμη Πάλα καπετάνου, καπετάνου Δημήτρη Ἀλβανίτου, καπετάνου Ῥούκη, βαρτούκιδων. καὶ Ματάκου μετὰ τῆς γυναικός του, ὅτι νὰ κατήντησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν Νεμίροβαν καὶ ὅτι τάχα νὰ τοὺς ἔδωσαν καὶ κβαρτίρι, ἤγουν κονάκι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μοὶ ἔγραψαν ἀπὸ τὸ Μοϊλέβι, ὅτι ξαναῆλθεν ἐκεῖσε καὶ ὁ προεξαποσταλεὶς κούλτζασσου Χουσεΐνης παρὰ τοῦ γενίτζερ-ἀγασῆ μὲ πουγιουρουλτὶ τοῦ μουχαφίζη καὶ μὲ μουρασελὲν τοῦ καδῆ, διὰ νὰ πιάσῃ τὸν ἐκεῖθεν φυγάδα Ἀχμὲτ παϊρακτάρην Δουρδουντζῆ Ἴζεμαατήν, ὅπου τὸν εὕρει.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐμίσσευσεν διὰ τὸ Γιάσι ὁ ἐκεῖθεν πρὸ ἡμερῶν τινῶν ἐξαποσταλεὶς Ἰσραὴλ Ἑβραῖος ἐξεπίτηδες, διὰ νὰ μάθῃ τίποτες, καὶ ἐπέστρεψεν ἄπρακτος, μὴν ἠμπορῶντας νὰ προχωρήσῃ.

Τῇ κδῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἐπέστρεψε καὶ ὁ ἴδιος πιτάρης Κωστάκης Πολύτιμος ἀπὸ τὴν Νεμίροβαν· ὅστις ἔφερεν τὰς τελευταίας εἰδήσεις, τὰς ὁποίας ἐξηκρίβωσεν ὅσον ἦτον δυνατόν, περιερχόμενος καὶ παρατηρῶν ἁπανταχοῦ καὶ συναναστρεφόμενος μὲ τοὺς πρωτίστους, μάλιστα μετὰ τοῦ γκενερὰλ πρίγκιπος Σεβασχόη, περιεργαζόμενός τε καὶ ἐρευνῶν μετὰ προσοχῆς· εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωσαν τόσην πίστιν, ὅτι τῳόντι εἶναι φυγὰς καὶ δυσσαρεστημένος ἀπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν διοίκησιν, ὁποῦ τὸν ἔδιδαν καὶ γράμματα ὁποῦ ἐλάμβαναν ἀπὸ τὰς ἄκρας Ποδανιστὶ γεγραμμένα καὶ τὰ ἐμεταγλώττιζεν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ Χοτῖνι ἑνὸς τῶν πρωτίστων Τούρκων ἐγκατοίκων (τοὺς ὁποίους Λίπκας ὀνομάζουσιν οἱ ἄλλοι Τοῦρκοι, μὲ τὸ νὰ ὁμιλοῦσι καὶ Λέχικα). Αὐτὸς δὲ ἦτον ὁ Μουκαπελετζῆς Σουλεϊμὰν-ἐφένδης, ὁ ὁποῖος συνεχῶς ἔγραφε καὶ ἐφανέρωνε τὰ τρέχοντα εἰς τὴν Τουρκίαν πρὸς τὸν γκενεράλην. Ἅμα δὲ ὁποῦ ἀπέρασε τὸν Νίστρον ὁ πιτάρης καὶ ἦλθεν εἰς τὸ κονάκι μου, κατόπι του εἰς τὴν ἀντικρυνὴν ὄχθην εἶχε φθάσει καὶ ἕνας γρεναδίρης μὲ μενζίλι, ἐπιφέρων καὶ ἔγγραφον προσταγὴν ὅπου τὸν εὕρει νὰ τὸν πιάσῃ καὶ νὰ τὸν ὑπάγῃ σιδηροδέσμιον πρὸς τὸν γκενεράλην, ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἀναχώρησίν του ἐκατάλαβαν, ὅτι ἦτον κατάσκοπος ἐξεπίτηδες ἀπεσταλμένος. Τὰς εἰδήσεις λοιπὸν ὁποῦ ἔφερεν ὁ ῥηθείς, τὰς ἔστειλα πρὸς τὸ ὕψος του, καταγράψας αὐτὰς καὶ εἰς τὸν κώδικα. Τὸ ὕποπτον καὶ μυστικὸν ἔθνος τῶν Ῥώσσων πώποτε δὲν πιστεύω νὰ κατεσκοπεύθη παρ᾿ ἄλλων εἰς τοσοῦτον βαθμόν. Διὰ τοῦτο καὶ ἀμέσως ἔστειλαν σφοδρὰς προ-

σταγὰς εἰς ὅλους τοὺς γκουπερνάτωρας τῆς ἄκρης τοῦ Νίστρου, ὅπου ἤθελαν τὸν προφθάσῃ, νὰ τὸν πιάσουν ὡς φανερὸν κατάσκοπον, καὶ ἂν τὸν ἔπιαναν, ἢ εἰς τὸ Σιπίρι ἀποστολή του ἤθελεν εἶσθαι ἢ ἐλαφροτέρα παιδεία του.

Τῇ κε^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἦλθε καὶ ὁ Φωτάκης, ἀρχιατρὸς τοῦ μακαρίτου αὐθέντου Γρηγόρβοδα ἀπὸ τὸ Κίοβον. Ἦτον καὶ αὐτὸς ἕνας ἀπὸ ἐκείνους, ὁποῦ εἶχαν ἀπεράσει εἰς τὴν Λεχίαν εἰς τὴν περίστασιν τοῦ μακαρίτου, μὲ τὸ νὰ ἐφοβήθησαν εἰς ἄκρον διὰ τὸ προσδόκητον καὶ ἀπευκταῖον συμβεβηκός. Αὐτὸν λοιπὸν ὁ καμινάρης Δημητράκης Σκυλίτζης, παρακινούμενος ἀπὸ τὴν ἔμφυτον κακίαν του, τὸν εἶχε συκοφαντήσει παρὰ τοῖς Ῥώσσοις, ὅτι τάχα ἠπάτησε τὸν μακαρίτην αὐθέντην καὶ τὸν ἐκατόρθωσε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ πεϊλίκια πρὸς τὸν Καραχισαρηζαδὲν Ἀχμὲτ-πεγην καπουτζήπαση καὶ ὑπέπεσεν εἰς τὸν τραγικὸν ἐκεῖνον φόνον· ἑπομένως καὶ οἱ Ῥῶσσοι τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν ἐφυλάκωσαν, στέλλοντές τον εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Κιόβου, ὅπου ἐδοκίμασε τὰ πάνδεινα καὶ σχεδὸν ἐκινδύνευσε νὰ χάσῃ τὸν νοῦν του, ἕως ὁποῦ ἐπληροφορήθησαν παρὰ πολλῶν ἀξιοπίστων ὑποκειμένων, ὅτι αὐτὴ εἶναι μία ἐχθρικὴ συκοφαντία καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι πάντῃ ἀθῷος καὶ μάλιστα εἰς ἄκρον περίλυπος, μὲ τὸ νὰ ἔχασεν τὸν ἄκρον εὐεργέτην καὶ αὐθέντην του, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχεν εἰς εὔνοιαν οὐ τὴν τυχοῦσαν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐπέστρεψεν καὶ ὁ δοῦλος τοῦ Σκυλίτζη, μὲ τὸ νὰ μὴν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἀσθενήσας, καὶ μοι ἔδωσε καθαρὸν τακρίρι τῶν συμβάντων αὐτοῖς. Μὲ ἐγχείρισε καὶ ἓν γράμμα τοῦ Σκυλίτζη πρὸς τὸν ἀνεψιόν του καὶ ἄλλα δύο Πογδάνικα πρὸς τοὺς συγγενεῖς των, ὁμολογῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ ὅσα ἴξευρεν. Ὅθεν ἔστειλα τὰ γράμματα πρὸς τὸ ὕψος του, γράφωντας καὶ παρακαλῶντας διά τε τὸν ἰατρὸν Φωτάκην καὶ διὰ τὸν ῥηθέντα δοῦλον, ὁποῦ νὰ ἀξιωθῶσιν αὐθεντικῆς συγχωρήσεως καὶ ἀδείας καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ Γιάσι, ὁποῦ ἦτον ἡ πατρὶς ἀμφοτέρων.

Τῇ κζ^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἐκίνησα διὰ τὸ Μοϊλόβι, ὁποῦ νὰ τὸ ἐπεξεργασθῶ, καὶ τῇ ἑξῆς ἀπέρασα ἀντίκρυ εἰς τὸ Μοϊλόβι τῆς Λεχίας, τὸ ὁποῖον εἶναι χώρα μεγαλούτζικη, καὶ ἐκεῖθεν ἐπῆγα εἰς τὸ Βολτζινέτζι, χωρίον, ὅπου γίνεται καὶ πανήγυρις· τὸ ὁποῖον εἶναι τοῦ κόντε Ζγιεζουβίντζες, διὰ νὰ ἀνταμωθῶ μετ' αὐτοῦ, μὲ τὸ νὰ ἦτον σημαντικός, ὡσὰν ὁποῦ εἶχεν ἀκολουθήσει εἰς τὴν ἀμπασάδα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ διέτριψεν ἱκανὸν καιρὸν ἐκεῖσε. Εἶχε καὶ φιλίαν μετὰ τοῦ ὕψους του καὶ εἶχεν ἐπιστρέψει μὲ μεμουριγιέτια εἰς τὴν πατρίδα του. Δὲν τὸν ηὗρα ὅμως, μὲ τὸ νὰ εἶχε μισεύσει διὰ τὴν Βαρσοβίαν· ἀνταμώθην δὲ μετὰ τῆς κοντέσσας, καὶ οὕτως ἐπέστρεψα ὀπίσω, καὶ τῇ κθ^{η} τοῦ αὐτοῦ ἐγύρισα εἰς τὴν Σορόκαν.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ. 1778^{ου}.

Τῇ α^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἐξεκίνησα τὸν Κωστάκην πιτάρην Πολύτιμον διὰ τὸ Γιάσι, κατὰ τὴν προσταγὴν ὁποῦ ἔλαβον ἀφ' ἑσπέρας, προσέτι καὶ τὸν δοῦλον τοῦ Δημητράκη καμινάρη Σκυλίτζη· περὶ δὲ τοῦ ἰατροῦ Φωτάκη, μὴν λαμβάνωντας ἀπόκρισιν, ἔγραψα ἐκ δευτέρου πρὸς τὸ θεοφρούρητον ὕψος του, παραστήνων τὴν ἀθλιότητά του καὶ καθικετεύων ἐπιμένως διὰ νὰ ἀξιωθῇ συγχωρήσεως καὶ αὐθεντικῆς ἀδείας, ὁποῦ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Γιάσι, ἤγουν εἰς τὴν πατρίδα του.

Τῇ κα^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἔγραψα μερικὰς εἰδήσεις ὁποῦ ἔλαβον ἀπὸ ἀντίκρυ. Ἐξεκίνησα καὶ τὸν Φωτάκην ἰατρὸν διὰ τὸ Γιάσι, μὲ τὸ νὰ ἐνέδωσεν τὸ θεοφρούρητον ὕψος του εἰς τὰς παρακλήσεις μου καὶ τῷ ἐδόθη ἡ αὐθεντικὴ ἄδεια διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ.

ΜΑΡΤΙΟΣ. 1778^{ου}.

Τῇ ιγ^{η} Μαρτίου, Παρασκευῇ, ἔλαβα γράμμα παρὰ τοῦ ὕψους του, ἐν ᾧ μοι ἐφανέρωνεν, ὅτι ὁ ὑψηλότατος σιλικτὰρ Ἀπδουλλὰχ-πασᾶς, ὁ σερασκέρης τοῦ εἰς Ἰσμαήλι ὀρδίου ἐδιόρισε μουχαφίζην εἰς τὸ Μοϊλόβι τῆς Σορόκας τὸν Ὤχραλην Ἀχμὲτ-πασᾶν Ἰκὶ-Τουγλοῦ Ἀλ-

www.dacoromanica.ro

βανίτην μὲ καμμιὰ ἑπτακοσαριὰ Ἀλβανίτας, δηλαδὴ τριακοσίους ἐδικούς του Ὤχραλίδες καὶ τετρακοσίους μιρὶ-ἀσκερί, διὰ νὰ παραφυλάττουν τάχα τὸ ἐκεῖσε πέρασμα τοῦ Νίστρου ποταμοῦ (ὁ ὁποῖος ἔχει ἄλλα ἕνδεκα ἀπεράσματα μόνον εἰς τὸ παράλιον τῆς Σορόκας, τὰ ὁποῖα περὶ τὸν Ἰούνιον εἶναι βατὰ εἰς ἐφίππους), καὶ ὅτι ἔχει νὰ ἔλθῃ ἐκεῖσε κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἀπὸ τὸ Κιὸνδὶ καὶ νὰ φροντίσω νὰ ἑτοιμάσω τὰ κονάκια του κατὰ τὸ ἐξαποσταλέν μοι κατάστιχον. Ὁ ῥηθεὶς ἐστάθη περίφημος εἰς τὴν διὰ ξηρᾶς προλαβοῦσαν πολιορκίαν τῆς Βάρνας, ὤντας μουχαφίζης ἐκεῖσε ἐπὶ σουλτὰν Μουσταφᾶ εἰς τὸν προλαβόντα πόλεμον· ἐπειδὴ καθ' ὃν καιρὸν ἔκαμε μουχασερὲν ὁ φελδ-μαρεσάλος κόντε Ῥώμαντζοβ τὸν ὑψηλότατον ἐπίτροπον μὲ ὅλον τὸ ὀρδί του Μουχσουνζαδὲν . . . πασᾶν μέσα εἰς τὰ Παλκάνια, εἰς τὸ χωρίον Τζαλὶ-Καβάκι, καὶ σφίγκωντάς τον ἀπανταχόθεν ἐβιάσθη νὰ κάμῃ τὴν περίφημον καὶ ὀλεθρίαν εἰρήνην τοῦ Καϊναρτζικίου, εἶχε προεξαποστείλει καὶ ἓν σῶμα δέκα χιλιάδων μετὰ τοῦ γκενερὰλ Καμέντζκη, διὰ νὰ πολιορκήσῃ καὶ τὴν Βάρναν· ὅπερ καὶ ἔγινεν. Ὁ ῥηθεὶς ὅμως Ὤχραλη Ἀχμὲτ-πασᾶς τὸν ἐκτύπησε κακῶς καὶ τὸν ἀπέβαλεν ἐκεῖθεν· ἐν ᾧ δὲ ἐνικοῦσεν αὐτὸς εἰς τὴν Βάρναν, ὁ Μουχσουνζαδὲς ἐβιάζετο νὰ ὑπογράψῃ τὰ ἄρθρα ἐκείνης τῆς ἀθλίας εἰρήνης τοῦ Καϊναρτζικίου. Διὸ εἶχε στείλει αὐτῷ καὶ ὁ σουλτὰν Μουσταφᾶς σαμαρόγουναν καὶ δῶρον μίαν πάλαν θαυμασίαν ἀπὸ σίδηρον τὲρς-μαϊμοῦνι ὀνομαζόμενον, δεμένην μὲ μάλαγμα καὶ μὲ μερικὰ διαμάντια καὶ ῥουμπιά· τὴν ὁποίαν τὴν εἶχε κρεμασμένην εἰς τὸ καρφί, εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκάθητο, ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του. Μὲ τὴν ἔδειξε καὶ ἐμένα ἐν τῇ διατριβῇ του εἰς τὸ Μοϊλόβι.

Τῇ κγ^η τοῦ αὐτοῦ ἦλθε καὶ ὁ ὑψηλότατος Ὤχραλη Ἀχμὲτ-πασᾶς εἰς τὸ Μοϊλόβι μὲ καμμιὰ ἑπτακοσαριὰ ἀκολούθους, τόσον δούλους του, ὅσον καὶ στρατιώτας, ἤγουν μιρὶ ἀντερί, ἀπεράσας ἀπὸ τὸ Κιὸνδὶ εἰς τὴν Σορόκαν, ἔχωντας μιχμανδάρην τὸν κουγιουμτζῆ-πασῆν τοῦ ὕψους του . . . καὶ ἀγκαλὰ νὰ μὴν ἔδωσαν τὴν παραμικρωτέραν[1] ἐνόχλησιν εἰς τὸ πέρασμα αὐτῶν ἀπὸ τὰ χωριά, μὲ ὅλον τοῦτο τόσην δειλίαν ἐπροξένησεν ὁ ἐρχομός του, ὅπου ἐκείνην τὴν νύκτα ὅπου ἦλθεν ὁ κανακτζῆς του εἰς τὸ Μοϊλόβι, ἀπέρασαν ἕως δύο χιλιάδες ἄνθρωποι εἰς τὸ ἀντικρινὸν[2] Μοϊλόβι τῆς Λεχίας· μάλιστα ἐπνίγη μία φαμελλία ὁλόκληρος, δηλαδὴ ἓν ἀνδρόγυνον καὶ τρία παιδάκια των, μὲ τὸ νὰ ἐγύρισεν ἡ λοῦντρα ἐν ᾧ ἀπερνοῦσαν τὸν Νίστρον.

Ὁ ὑψηλότατος πασᾶς ἦτον φρόνιμος ἄνθρωπος, εἰς ἄκρον ὅμως ὕποπτος καὶ ζαπίτης φοβερός, εἰς βαθμὸν ὅπου μὲ τὸ νὰ ἐβίασεν ἕνας δοῦλος τῶν ἀκολούθων του τὸν καπετάνον τοῦ Μοϊλοβίου, διὰ νὰ ἀπεράσῃ ἀντίκρυ εἰς τὴν Λεχίαν νὰ σεργιανίσῃ, ἐναντίον τῆς προεκδοθείσης προσταγῆς τοῦ πασᾶ· τὸν ὁποῖον ἐσφάλισεν εἰς τὴν φυλακὴν του ὅλην τὴν νύκτα καὶ τῇ ἑξῆς τὸν ἐπαῤῥησίασεν τῇ ὑψηλότητί του, ἀφ' οὗ τὸν ἐρώτησε, παρόντων πολλῶν, διατί νὰ ἀθετήσῃ τὴν προσταγήν του, καὶ ἐκεῖνος ὡμολόγησεν ὅτι ἔσφαλεν. Μὲ ἄκραν ἀταραξίαν ψυχῆς ἐπρόσταξε καὶ ἔκοψαν τὸ κεφάλι του, καὶ μάλιστα μὲ τὸ νὰ ἐδυσκολεύθησαν οἱ πολοὺκ-πασίδες του νὰ τὸ ἐκτελέσουν, τότε ἐξηγριώθη θυμωθεὶς καὶ ἄρχησε νὰ τοὺς ὑβρίζῃ Ἀλβανίτικα. Καὶ οὕτω βλέποντες οἱ τζαρᾶνοι πόσον ζαπίτης εἶναι, ἄρχησαν νὰ ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὴν Λεχίαν πρῶτον ἐκεῖνοι μόνοι· ἔπειτα ἔφεραν καὶ τὰς φαμελλίας των, καὶ οὕτως ἄρχησε πάλιν νὰ γίνεται τὸ σύνηθες ἑβδομαδιάτικον παζάρι τοῦ Μοϊλοβίου, συναζόμενοι ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες εἰς μίαν ὑψηλὴν πεδιάδα, ὅπου μοὶ εἶπεν ἡ ὑψηλότης του καὶ τὸν κατεσκεύασα ἓν κιόσκι ὑψηλόν, ἀνοικτὸ πανταχόθεν, καὶ καθήμενος ἐσεργιάνιζε τὸ γιαρμαρόκι, καὶ ἐπωλοῦσαν οἱ τζαρᾶνοι καὶ τζαράναις τόσον τὰ ἐδώδιμα, ὅσον καὶ ἄλλα μὲ καλὴν τιμὴν εἰς τοὺς ἀγοραστὰς Ἀλβανίτας· οἱ ὁποῖοι δὲν ἐτολμοῦσαν νὰ εἰποῦν κανένα «Στάσου παρέκει», ὄχι νὰ τὸν ἐξυβρίσουν, ἐπειδὴ ἡ ὑψηλότης του καὶ μακρόθεν τοὺς περιεργάζετο, καὶ διὰ τὸ παραμικρὸν σφάλμα των τοὺς ἐκτυποῦσε τριακοσίας ῥαβδιαῖς εἰς τὸν φάλαγκα παῤῥησίᾳ ἐκεῖ κάτωθεν τοῦ κιοσκίου. Ἡ ὑψηλότης του μὲ ἔλαβεν εἰς πολλὴν ὑπόληψιν καὶ μὲ ἐσυμβουλεύετο διὰ τὰς ἰδίας ὑποθέσεις του, τὰς ὁποίας ἐνεργοῦσεν διὰ συνδρομῆς τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του· καὶ ὁ σκοπός του ἦτον νὰ διορισθῇ μουχαφίζης εἰς τὸ Χοτῖνι· τὸ ὁποῖον ἀργοποροῦσε νὰ γίνῃ καὶ ἐκεῖνος ἐκυριεύετο ἀπὸ τὴν μελαγχολίαν· κατόπιν ὅμως ἔγινεν, ὅταν διελύθη καὶ τὸ Ἰσμαὴλ-ὀρδουσοῦ.

---

[1]) παραμικρωτέραν=παραμικροτέραν. [2]) ἀντικρινὸν=ἀντικρυνόν.

Όταν ἤρχοντο Λέχοι εὐγενεῖς νὰ τὸν χαιρετήσουν, πάντοτε ἐμένα ἐπροκάθιζεν ἐκείνων, καὶ ἐγὼ ἔπασχα νὰ τὸν δυσωπήσω, ὅτι τοῦτο δὲν συμφέρει καὶ ὅτι εἶναι ἄτοπον· δὲν ἠμποροῦσα ὅμως νὰ τὸν καταπείσω.

1778ᵂ· ΑΠΡΙΛΙΟΣ.

Τῇ ιβ^η τοῦ αὐτοῦ ἔγραψα ἐκτεταμένας εἰδήσεις πρὸς τὸ ὕψος του. (Ἦλθεν) ὁ πρὸ καιροῦ ἀπεσταλμένος κατάσκοπός μου, ὅστις περιῆλθε καὶ ὅλα τὰ χωριὰ καὶ κασαπᾶδες τῆς Ἡρακλαδίας καὶ ἐπεξεργάσθη τὰ πάντα αὐτοῖς ὄμμασι.

Τῇ ιζ^η τοῦ αὐτοῦ ἔστειλα τὰς εἰδήσεις ὁποῦ ἔλαβεν ὁ Νικοῦλτζος μεδελνιτζιάρης καὶ ἰσπραύνικος τῆς Σορόκας παρὰ τοῦ Μιτάκου, ὁποῦ διέτριβεν εἰς τὴν Νεμίροδαν.

Τῇ κδ^η τοῦ αὐτοῦ ἔγραψα ἄλλας εἰδήσεις εἰς πλάτος καὶ περὶ ζαχιρέ.

Τῇ κζ^η ἔγραψα ἄλλας εἰδήσεις εἰς πλάτος, ὁποῦ μοι ἔφερεν ὁ ἕτερος κατάσκοπός μου, ὅστις ἀνταμώθη εἰς Νεμίροδον καὶ μετὰ τοῦ γκενερὰλ Ῥεζεύσκη καὶ ἔλαβεν διαφόρους ὁμιλίας.

1778ᵂ. ΜΑΪΟΣ.

Τῇ α^η τοῦ αὐτοῦ ἔστειλα τὸ τακρίρι τοῦ Λέϊπα Ἑβραίου, γαμβροῦ τοῦ Δανήλκου Σοροτζάνου.

Τῇ ς^η τοῦ αὐτοῦ ἔστειλα τὸ τακρίρι τοῦ Γιακώβου Ἑβραίου.

Τῇ θ^η τοῦ αὐτοῦ ἔστειλα τὰ χαβαδήσια, ὁποῦ ἔγραψεν ὁ μουκαπελιτζῆ Σουλεϊμὰνεφένδης (ὁ καὶ Λίπκας ἐπικαλούμενος) ἀπὸ τὸ Χοτῖνι, τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Ὤχραλη Ἀχμὲτπασᾶ. Αὐτὸς εἶχεν ὑπόληψιν εἰς τὸ Χοτῖνι, ἄνθρωπος πανοῦργος, ὕπουλος, δόλιος καὶ ἀχρεῖος, καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις μισθωτὸς τζασίτης τῶν Ῥώσσων· καὶ ὅσας εἰδήσεις ἔδιδεν ἐδῶ, ἦτον ὅσας ἤθελαν νὰ διαδώσουν οἱ Ῥῶσσοι εἰς ἡμᾶς· εἰς ἐκείνους ὅμως ἔδιδεν ὅσα ἠμποροῦσε νὰ πληροφορηθῇ μὲ ἀκρίβειαν.

Τῇ ια^η τοῦ αὐτοῦ ἐστάλη εἰς τὴν Σορόκαν ὁ ἄρχων παχάρνικος Μιχαλάκης Μάνος, υἱὸς τοῦ ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου Μανολάκη Μάνου καὶ τῆς ἐξαδέλφης μου Ζαφειρίτζας Καρατζᾶ, διὰ νὰ διατρίβῃ παρὰ τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Ὤχραλη Ἀχμὲτ-πασᾷ· ἐδόθη δὲ καὶ εἰς ἐμὲ ἄδεια διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ Γιάσι. Καὶ ὁ μὲν πασᾶς δυσερεστήθη διὰ αὐτὴν τὴν ἀλλαγήν, ἐγὼ ὅμως ἐδόξασα τὸν πανάγαθον Θεόν, ὁποῦ ἐλευθερώθην ἀπὸ τὰ καθημερινὰ βάσανα· ὅθεν καὶ ἑτοιμασθεὶς ἐμίσευσα ἀπὸ τὸ Μοϊλόβι ἐπ' αἰσίοις τῇ ιδ^η τοῦ αὐτοῦ.

Τῇ ιε^η τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἐπέστρεψα ἐπ' αἰσίοις ἀπὸ τὸ Μοϊλόβι εἰς τὸ Γιάσι, ἀποπληρώσας τὰ εἰς Σορόκαν μεμουριγέτια μου κατὰ τὴν θέλησιν καὶ προσταγὴν τοῦ εὐμενεστάτου μοι αὐθέντου κυρίου κυρίου Κωνσταντίνου Μουρούζη βοεβόδα, ὅπου μοι εἶχε στείλει, καίτοι ἀσθενοῦντα μὲ τεταρταῖον διετῆ παροξυσμόν, ἐπὶ μεγάλαις ὑποσχέσεσι, διὰ νὰ κατασκοπεύω ἀδιακόπως καὶ πολυτρόπως τὰ εἰς Λεχίαν διατρίβοντα, πλησίον εἰς τὰ σύνορα, Ῥωσσικὰ στρατεύματα ὑπὸ τὸ κομάνδο τοῦ πρίγκιπος Ῥεζεύσκη. Δὲν ἐφύλαξεν ὅμως τὰς ὑποσχέσεις του τὸ θεοφρούρητον ὕψος του, ἐπειδὴ τὸ ὀφφίκιον τῆς ἀτζίας ὁποῦ ὑπεσχέθη νὰ μοι δώσῃ μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μου ἀπὸ τὴν Σορόκαν, πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν ἐκδουλεύσεών μου (τὸ ὁποῖον καὶ εἶχεν ἐπιδιορθώσει, ἅμα ὁποῦ ἦλθεν εἰς τὸ Γιάσι, μὲ ἐδικήν μου καθοδηγίαν καὶ τὸ ἔδωσεν ἀμέσως τῷ γυναικαδέλφῳ του καμαράσῃ Κωστάκῃ Γκίκᾳ), τὸ ἔδωσε πρὸ ὀλίγων τινῶν ἡμερῶν τῷ κομίσῳ Σκαρλάτῳ Στούρζᾳ, υἱῷ τοῦ Δημητράσκου βορνίκου Στούρζα καὶ τῆς κυρίας δομνήτζας Ῥωξάνδρας τοῦ μακαρίτου γέροντος Γρηγόρβοδα, μὲ τὸ νὰ εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ τὸν κάμῃ γαμβρὸν εἰς τὴν πρώτην θυγατέρα του δομνήτζαν Σουλτάναν. Αὐτὰ δὲ ὅλα ἔγιναν διὰ συμβουλῆς καὶ παρακινήσεως τοῦ μεγάλου καμαράση Θωμᾶ Ῥοδίου.

1778ᵂ. ΙΟΥΝΙΟΣ.

Τῇ ιζ^η τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, μοὶ ἔδωσε τὸ ὕψος του τὴν σπαθαρίαν καὶ τὴν ἐπιστασίαν τῆς μεταφράσεως τῶν Γαλλικῶν γαζέτων, ἐξαιρῶντας ἀπὸ αὐτὰς τὰς οὐσιωδεστέρας

www.dacoromanica.ro

ειδήσεις, όπου ανάγονται πρὸς εἰδοποίησιν τῶν πολυχρονίων αὐθέντων· προσέτι νὰ πέρνω καὶ τὰ ταχρίρια τῶν ἐξαποστελλομένων κατασκόπων εἴς τε τὴν Λεχίαν καὶ ἀλλαχόσε, νὰ βαστῶ καὶ τὴν διὰ γραμμάτων κορισπονδέντζαν αὐτοῦ· ἀπὸ δὲ τὰς ἐδικάς μου μεταφράσεις εἰς τὸ Ῥωμαΐκον τὰς μετέφραζεν εἰς τὸ Τούρκικον ὁ ἄρχων μέγας γραμματικὸς Δημήτριος Σχινᾶς, ὁ ποτὲ νέος ὢν χρηματίσας παρὰ τῷ ἐξαδέλφῳ μου μακαρίτῃ μέγᾳ διερμηνευτῇ τῆς κραταιᾶς βασιλείας Γεωργίῳ Καρατζᾷ, καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου ἀποβίωσιν γραμματικὸς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἐπὶ κὺρ Σαμουὴλ τοῦ Χαντζερεζαδέ.

Τῇ κη^{η} τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἄφησα τὰ γένεια διὰ προσταγῆς τοῦ ὕψους του.

ΙΟΥΛΙΟΣ. ,ΑΨΟΗ^{ω}.

Τῇ κη^{η}, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, περὶ μέσην ἡμέραν ἔφερεν ὁ ἄρχων βατάχος τῶν ἀπρώτων Γιαννικουλαῖος Ἀλέξανδρος τὸν ἄρχον σπαθάρην Γεωργάκην Καντακουζηνὸν ἀπὸ τὸ χωρίον του Δελένι, καὶ διὰ προσταγῆς τοῦ ὕψους του τὸν ἐσφάλισεν εἰς τὸν ὀδᾶν τῆς βατασίας.

Τῇ λα^{η}, ἡμέρᾳ γ^{η}, περὶ δείλην ἑσπέραν ἔφερεν ὁ Γεωργάκης, γ^{ος} κόμισος, τὸν ἄρχον πρώην μέγα λογοθέτην . . . Ῥωσσέτον Παλανέσκουλον ἀπὸ τὸ Νεάμτζον, ὁμοῦ καὶ τὸν παχάρνικον . . . Δερμανέσκουλον, καὶ τοὺς ἐσφάλισαν εἰς τὸν ὀδᾶν τοῦ Γεωργάκη ἰσπραύνικου τῆς κούρτης (Γκιουρτζῆ, ἐμεκτάρη τοῦ ὕψους του καὶ πιστοῦ), καὶ περὶ ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐτοπουζλαδίσθη καὶ ἐδάρθη εἰς τὸν φάλαγκα ὁ Δερμανέσκουλος. Ἐστάλη προσέτι καὶ ὁ βατάχος τῶν ἀπρώτων εἰς τὸν Νεάμτζον, διὰ νὰ φέρῃ τὸν καμινάρην Μανολάκην Ῥωμανόν, ὃς καὶ ἔφυγεν εἰς Γερμανίαν.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ. ,ΑΨΟΗ^{ω}.

Τῇ δ^{η}, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ὁ πὰς-τζοκαδάρης περὶ μέσην ἡμέραν ἐσήκωσεν τὸν ἄρχον βόρνικον Μανολάκην Πόγδανον ἀπὸ τὸν ὀδᾶν τῆς ποστελνιτζίας εἰς τὰ πέτζορα κάτω.

Τῇ ι^{η} τοῦ αὐτοῦ ἐφοράθησαν[1] αἱ συνομοσίαι[2] των αἱ τελευταῖαι, ὧν ἀρχηγὸς ἐφάνη ὁ ἀνωτέρω εἰρημένος Μανολάκης Πόγδανος, συνεργὸς δὲ ὁ σπαθάρης . . . . Κούζας, ὅ τε Μανολάκης καμινάρης Ῥωμανὸς καὶ ὁ . . . . Δερμανέσκουλος, τοῦ ὁποίου ὁ δοῦλος διέσπειρεν 24^{ας} γιαφτάδες εἰς Πενδέρι, μέσα εἰς τὸ τζαμὶ τοῦ Δαγιστανλήπαζα, εἰς καφεχανέδες καὶ εἰς ἄλλα μέρη· ἐξ ὧν 9^{α} ἐστάλησαν εἰς Βασιλεύουσαν, 4^{ις} παρὰ τοῦ μουχαφίζη Ἰκίτουγλοῦ Ἀρναοῦτ . . . . πασᾶ καὶ 6 παρὰ τοῦ Χασάν-πασᾶ.

Τῇ ιβ^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, μετὰ τὸν καφέν, παρόντος τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου ἁγίου Μολδοβλαχίας καὶ τοῦ ἁγίου Καισσαρίας[3] τῆς Φιλίππου κὺρ Προκοπείου[4], καὶ ὅλων τῶν ἀρχόντων καὶ λοιπῶν, ἐπὶ διβανίου ἐπαῤῥησίασεν τὸ ὕψος του σιδηροδέσμιον τὸν Πόγδανον, προσέτι καὶ τὸν Κούζαν καὶ Δερμανέσκουλον, καὶ ἀφ' οὗ ὁμιλῶντας ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν τοὺς κατήσχυνεν, παραστήνοντας τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐφέρθη τὸ ὕψος του καὶ αὐτοὶ πῶς ἀνταπεκρίθησαν, καὶ τελευταῖον ὅτι ἤθελαν σταθῇ προδόται τῆς πατρίδος των, ἂν δὲν ἐπρολάμβανεν τὸ ὕψος του, καὶ ἀφ' οὗ ἔμειναν ἀναπολόγητοι, μάλιστα ὁ Πόγδανος, ὅστις διὰ ὅλην ἀπολογίαν ἐζητοῦσεν ἔλεος καὶ συγχώρησιν, ὁμολογῶντας τὰ σφάλματά του, τελευταῖον καταδικάζωντάς τους τοὺς ἐσφάλισεν πάλιν· μάλιστα μετετόπισαν τότε καὶ τὸν Κούζαν εἰς πέτζουρον, ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον πρότερον εἰς ὀδᾶν. Καὶ ὁ μὲν Δερμανέσκουλος κατεδικάσθη νὰ κοπῇ τὸ χέρι του καὶ νὰ ἐξορισθῇ· ὕστερον ὅμως, καμφθέντος τοῦ ὕψους του ἀπὸ παρακλήσεις ἑνὸς καὶ ἄλλου (τῶν) ἀρχόντων, τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Ὄκναν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ περὶ ἑσπέραν πάλιν διὰ παρακλήσεων ἐμετρίασεν τὴν παιδείαν καὶ τὸν ἔστειλεν πάλιν ἐκεῖσε, πλὴν εἰς τὸ μοναστῆρι.

Τῇ ιγ^{η}, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, περὶ γ^{ην} ὥραν τῆς νυκτὸς ἐγκιστούρδισεν ὁ μέγας ἀρμιάσης Μανολάκης Πάλσας τὸν Πόγδανον Μανολάκην καὶ τὸν Κούζαν . . . εἰς τὸν κουλᾶν τῆς κούρτης διὰ

---

[1]) ἐφοράθησαν = ἐφωράθησαν. [2]) συνομοσίαι = συνωμοσίαι. [3]) Καισσαρίας = Καισαρείας. [4]) Προκοπείου = Προκοπίου.

www.dacoromanica.ro

προσταγῆς τοῦ ὕψους του, καὶ ἀφ' οὗ ἐδείπνησαν καὶ ἐπλάγιασαν, περὶ ζ^{ην} ὥραν τῆς νυκτὸς ἐπῆγεν ὁ κωνδικάρης καὶ ὁ πνευματικὸς τῆς τέμνητζας, καὶ ξυπνῶντάς τους τοὺς ἐξομολόγησαν[1]· πλὴν ὁ μὲν Κούζας τὰ ἔχασεν μὲ τελειότητα, ὅστις καὶ ἀπετμήθη παρὰ τοῦ Παύλου πρώην καπετάνου τοῦ κοσσουτζίου καὶ καταδίκου, ὁ δὲ Πόγδανος ἐξομολογηθεὶς μὲ κατάνοιξιν[2] καὶ ὁμολογῶντας ὅτι δικαίως ἀποθνήσκει διὰ πολλὰ ἄλλα, καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτον ἔνοχος καὶ εἰς τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου αὐθέντου Γρηγορίου Γκίκα βοεβόδα, ἐκαρατομήθη καὶ αὐτὸς παρὰ τοῦ αὐτοῦ Παύλου· τῶν ὁποίων καὶ τῶν δύο τὰ σώματα ἐτάφησαν τῇ η^{η} ὥρᾳ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν αὐλὴν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου, αἱ δὲ κεφαλαὶ καὶ τῶν δύο ἐδλήθησαν τῇ ἐξῆς τὸ πουρνὸ ἐπάνω εἰς μίαν σκόρσιτζαν, ἤτοι φλοῦδαν δένδρου, εἰς τὸν ἀριστερὸν πάγκον ἐμβαίνωντας ἀπὸ τὸ ἔξω μέρος τῆς μεγάλης πόρτας τῆς κούρτης, καὶ ἐστάθησαν ἕως εἰς τὰς 7^{ας} ὥρας τῆς ἡμέρας· ὕστερον διὰ παρακλήσεων ἐσηκώθησαν καὶ αὗται ἐκεῖθεν καὶ ἐνταφιάσθησαν.

Τῇ ιε^{η}, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ὁ μητροπολίτης ὁμοθυμαδὸν μὲ ὅλους τοὺς ἄρχοντας ἐπαρακάλεσαν τὸ ὕψος του διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν σφαλισμένων ἀρχόντων, δηλαδὴ τοῦ λογοθέτου Παλανέσκουλου Ῥωσσέτου, τοῦ Γεωργάκη σπαθάρη Καντακουζινοῦ καὶ τοῦ σπαθάρη Δρακάκη Δεπάστα (ὅστις παρεῖλκεν), καὶ εἰσηκούσθη ἡ δέησίς των καὶ ἐσυγχωρέθησαν, ἐλευθερωθέντες τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.

Τῇ κϛ^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔγινεν ἡ τζερεμόνια εἰς τὴν κούρτην τῶν ἀῤῥαβώνων τοῦ ἄρχοντος ἄγα Κωστάκη Γκίκα μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἄρχοντος σπαθάρη Γεωργάκη Καντακουζινοῦ κοκόνας Μαριούτζας, φιλήσαντες χέρι κατὰ τὴν συνήθειαν· οἱ δὲ τίμιοι γάμοι αὐτῶν ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτελεσθοῦν τῇ ιϛ^{η} τοῦ Σεπτεμβρίου ἔξω εἰς τὸ χωρίον του Δελένι.

1778^{ῳ}. ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῇ ιδ^{η} Νοεμβρίου, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔγινε καὶ ἡ ὁλόκληρος τομὴ τοῦ δεξιοῦ μου μαστοῦ καὶ ἡ ἔξοσις[3] τοῦ καρκίνου, ὁποῦ περιείχετο εἰς τὸν μαστόν, παρὰ τοῦ ἀρίστου χειρουργοῦ σινιὸρ Ῥόσση Φιορεντίνου, συμβουλῇ τε καὶ ἐπιμονῇ τοῦ ἐξοχωτάτου τοῦ ἀρχιατροῦ σινιὸρ Νικολάου Φέστα, σινιὸρ Γιάννκου Λουκῆ καὶ ἄλλων ἰατρῶν τε καὶ χειρουργῶν, προσέτι φίλων τε καὶ ἀρχόντων, καὶ οὕτως θείᾳ συνάρσει ἠλευθερώθην ἀπὸ ἓν πάθος ἐπικίνδυνον και θανατηφόρον ὅταν μεγαλώσῃ, καὶ ἐν συντόμῳ ἀπὸ τὸν προφανῆ κίνδυνον τοῦ θανάτου. Ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς τομῆς κανεὶς δὲν ἐστάθη μέσα εἰς τὸν ὀδᾶν μου, μὴ δυνάμενοι νὰ βλέπουν, ἐκτὸς τοῦ ἄρχοντος χατμάνου Λασκαράκη Ῥωσσέτου, ἱσταμένου ὄπισθεν τοῦ σκαμνίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκάθουμουν ἐγὼ και ἐβαστοῦσα δύο δούλους μου ἀπὸ τὸ ἓν χέρι τὸν καθένα. Ἡ τομὴ τοῦ μαστοῦ καὶ τὸ τείληγμα[4] τῆς πληγῆς ἐβάστασε περίπου τὰ τέσσαρα λεπτά· μὲ ξαντὰ ἄσπρα καὶ μὲ μίαν φάσκιαν παράνω ἀπὸ τριάκοντα πήχεις ἐτείληξαν[5] τὴν πληγήν. Ἐγὼ δὲν εἶπα μήτε γρὶ[6] ἐν τῷ τέμνεσθαι τὸν μαστόν μου, εἰς βαθμὸν ὁποῦ ἔφριττεν ὁ χειρουργός, λέγων quelle intrepidité καὶ προσθέτων ἔτι «αἱ τοιοῦται τομαὶ γίνονται εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀφ' οὗ δέσουν πρότερον τοὺς πάσχοντας ἐκτεταμμένους[7] ἐπάνω εἰς μίαν τράπεζαν πολλὰ σφικτά, διὰ νὰ μὴν ταράττωνται ἐν τῷ τέμνεσθαι τὸν μαστόν, καὶ αὐτὸς μήτε νὰ φωνάξῃ μήτε νὰ ταραχθῇ παντελῶς! μεγάλη ἡ ὑπομονή του καὶ ἡ γενναιοκαρδία του»· καὶ ὅτι εἰς τὰ ὀσπητάλια τῆς Φιορέντζας καὶ ἀλλαχόσε ἔκαμε 92^{ο} τοιαύτας τομὰς μὲ τὸν εἰ(ρη)μένον τρόπον, ὡσὰν ὁποῦ εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπιπολλάζει[8] αὐτὸ τὸ πάθος. Ῥύσις αἵματός μοι ἠκολούθησεν ὑπερβολική, καὶ ἐθάμπωσαν οἱ ὀφθαλμοί μου· ἡ δριμύτης ὅμως τοῦ πόνου δὲν ἐπέτρεπεν νὰ λειποθυμήσω[9]. Ἐκόπη καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς μου καὶ ὡμιλοῦσα πολλὰ χαμηλὰ καὶ βραχνιασμένα. Μὲ ὅλα αὐτὰ ἐσηκώθην μόνος μου καὶ βαδίζων ἐπλάγιασα εἰς τὸ κρεβάτι μου. Ὁ καρκῖνος μετὰ τὴν τομὴν ἐστέκετο εἰς τὴν μέσην τοῦ μαστοῦ, ἔχων ἐκτεταμένους τοὺς νευρώδεις πόδας του, ἀπαραλλάκτως ὡσὰν

---

[1]) ἐξομολόγησαν=ἐξωμολόγησαν. [2]) κατάνοιξιν=κατάνυξιν. [3]) ἔξοσις=ἔξωσις. [4]) τείληγμα=τείλιγμα ἢ τύλιγμα. [5]) ἐτείληξαν=ἐτείλιξαν ἢ ἐτύλιξαν. [6]) γρὶ=γρύ. [7]) ἐκτεταμμένους=ἐκτεταμένους. [8]) ἐπιπολλάζει=ἐπιπολάζει. [9]) λειποθυμήσω=λιποθυμήσω.

www.dacoromanica.ro

ἕνας ἀκφανδής, καὶ σχίζωντάς τον εἰς τὴν μέσην ὁ χειρουργὸς ἐτεινάχθη[1] ἕν εἶδος ὕδατος πρασήνου[2]· ἔπειτα τὸν ἐφύλαξε μέσα εἰς σπύριτο[3] καὶ τὸν ἐπεξεργάζετο ὁ καθεὶς ὁποῦ εἶχε περιέργειαν. Ἡ τομὴ ἔγινεν μὲ ἕν εἶδος ἐργαλείου, ὁποῦ ὀνομάζεται βιστουρί. Τέσσαρας ὥρας ἐδοκίμασα σφοδροτάτους καὶ δυσφορήτους πόνους, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμετρίασαν· δὲν ἔπαυσαν ὅμως μέχρι τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν. Ἀμέσως ἔστειλε τὸ θεοφρούρητον ὕψος του τὸν ἄρχον μέγα ποστέλνικόν του Γεωργάκην Σλουτζιάρογλουν, διὰ νὰ ἐρωτήσῃ πῶς ἀπέρασα· ὁμοίως καὶ ἡ ἐκλαμπροτάτη κυρία μοι τὸν βόρνικόν της· καὶ ἄλλοι πάμπολλοι φίλοι καὶ συγγενεῖς ἦλθαν νὰ μὲ ἐπισκεφθῶσιν· δὲν τοὺς ἐπέτρεπαν ὅμως οἱ ἰατροὶ νὰ μὲ ἀνταμώσουν, διὰ νὰ μὴν λαμβάνω αἰτίαν ὁμιλίας καὶ παρακινεῖται ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος. Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῆς τομῆς ἐβίασα τὸν ἰατρὸν νὰ ξετυλλύξῃ[4] τὴν πληγὴν καὶ νὰ εὐγάλῃ τὰ ξαντά, νὰ βάλῃ ἄλλα, μὲ τὸ νὰ ἄρχησε νά μοι ἐνοχλῇ ἡ δυσωδία τοῦ αἵματος, καὶ μόλις τὸν ἐκατάπεισα καί μοι τὰ ἄλλαξεν. Τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ τὴν ἄνοιξεν μόνος του, καὶ τότε ἔπεσεν[5] τὰ κολλημένα ξαντὰ καὶ ἐφάνη ἡ πληγή, τὴν ὁποίαν ἔπλυνε μὲ νερὸν χλυαρὸν[6] (ἦτον δὲ εἰς τὸ μέγεθος ἕως ἕν γρόσι μεγάλο), καὶ αὐτὸ τὸ πλύσιμον ἄρχησε νὰ γίνεται κάθε ἡμέραν, χωρὶς νὰ ἐπιθέτῃ κανένα ἄλλο ἔμπλαστρον, εἰ μὴ ξαντὸν ἀπὸ λινὸν πανί. Μεθ' ἡμέρας τινὰς ἄρχησε νὰ θρέφεται γύρωθεν καὶ νὰ περιμαζώνεται· ὅταν δὲ ἔκαμνε καμμίαν παρασαρκίδα, τὴν ἔκαιεν ὁ χειρουργὸς μὲ τὸ λάπις ἰνφερνάλε, ἤγουν μὲ τὸν λίθον τῆς κολάσεως. Αὐτὸ δὲ ἠκολούθησεν ἑξήκοντα ἡμέρας, χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ περιπατήσω καὶ νὰ εὔγω ἀπὸ τὸ σπήτι μου, ὅπου ἤρχοντο φίλοι καί μοι ἔκαμαν συντροφίαν. Τῇ δὲ ἑξηκοστῇ πρώτῃ, ὅτε ἐπεριμαζώχθη καὶ ἡ πληγὴ καὶ ἔγινεν ὡς πεντάρι, εὐγῆκα διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τὸ σπήτι μου καὶ ἐπῆγα κατὰ πρῶτον εἰς προσκύνησιν καὶ εὐχαρίστησιν τοῦ εὐμενεστάτου μοι αὐθέντου, ὁποῦ ἐφρόντιζεν ἀδιακόπως νὰ μανθάνῃ καὶ νὰ πληροφορεῖται περὶ τῆς ὑγείας μου, ἥτις κατὰ τὰ ἄλλα ἦτον πολλὰ καλά. Τῇ δὲ ἐννενηκοστῇ πέμπτῃ ἐσφάλησεν ἐξ ὁλοκλήρου, πλυνομένη καθ' ἡμέραν μὲ μόνον χλυαρὸ νερὸ καὶ χωρὶς ἄλλο τίποτες, καὶ τότε ἄρχησα νὰ περιέρχωμαι καὶ νὰ κάμνω τὰς κοντραβίζιτας εἰς τοὺς λοιπούς, οἵτινες συνέχαιρον μετ' ἐμοῦ, μὲ τὸ νὰ ἐγλύτωσα ἀπὸ τὸν προφανῆ καὶ ἐπόδυνον[7] θάνατον, τὸν ὁποῖον ἐπέφερον ἐν τῷ σώματί μου.

1779ῳ. ΜΑΡΤΙΟΣ.

Τῇ γ^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔγινεν ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἐκτελεσθείσης εἰρήνης εἰς τὸ Καϊναρτζίκι κατὰ τὸ . . . . μεταξὺ τῆς κραταιᾶς βασιλείας καὶ τῶν Ῥώσσων.

Τῇ ε^{η}, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἐγεννήθη αἰσίως σεχζαδὲς τῷ κραταιοτάτῳ ἡμῶν ἄνακτι καὶ ὠνομάσθη σουλτὰν Σουλεημάνης.

Τῇ κδ^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθεν ἡ εἴδησις τῆς ἐπικυρώσεως τῆς εἰρήνης εἰς Γιάσι καὶ ἐχαροποιήθησαν ὅλοι κοινῶς, δοξάζοντες τὸν Θεὸν καὶ πολυχρονοῦντες τὸν κραταιότατον ἡμῶν ἄνακτα.

1779ῳ. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Τῇ κϛ^{η}, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, μὲ εὔγαλεν τὸ θεοφρούρητον ὕψος του ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον τῆς μεγάλης σπαθαρίας· μὲ διεδέχθη δὲ ὁ ἄρχων πᾶνος Γιάννκος Ῥάζος. Ἀκολουθοῦσα ὅμως τὴν καθαυτὸ ἐπιστασίαν μου, ἥτις ἦτον νὰ ἀναγινώσκω τὰς γαζέτας καὶ μεταφράζων τὰ οὐσιώδη καὶ ἀναγόμενα εἰς τὰ ἰντερέσσα τῆς κραταιᾶς βασιλείας ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν εἰς τὸ Ῥωμαϊκον, καὶ ἐπεξεργαζόμενα παρὰ τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του νὰ τὰ διορίζῃ νὰ μεταφράζωνται εἰς τὸ Τούρκικον καὶ νὰ στέλλωνται μὲ κάθε καλαράσην εἰς τὴν Βασιλεύουσαν· πρὸς τούτοις νὰ ἀναγινώσκω καὶ τὰ ἀπὸ τὰς ἄκρας ἐρχόμενα πιττάκια μὲ εἰδήσεις τῶν ἐκεῖσε μεμουβριδων, νὰ πέρνω καὶ τὰ τακρίρια τῶν ἐξαποστελλομένων εἰς Λεχίαν ἢ ἀλλαχόσε καὶ νὰ τὰ ἐμφανίζω τῷ ὕψει του.

---

[1]) ἐτεινάχθη=ἐτινάχθη. [2]) πρασήνου=πρασίνου. [3]) σπύριτο=σπίριτο. [4]) ξετυλλύξῃ=ξετυλίξῃ. [5]) ἔπεσεν=ἔπεσαν. [6]) χλυαρὸν=χλιαρὸν οὕτω καὶ κατωτέρω. [7]) ἐπόδυνον=ἐπώδυνον.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

1779ω. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ.

Τῇ ηη, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἦλθεν ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν ἡ ἐκλαμπροτάτη δομνήτζα Ῥωξάνδρα Ῥακοβήτζα μετὰ τῆς εὐγενεστάτης ἀρχοντίσσης χατμανέσσας κοκόνας . . . ., ἀρχοντίσσης τοῦ ἄρχοντος χατμάνου Γεωργάκη Γκίκα καὶ ὅλου τοῦ εὐγενοῦς ἀρχοντικοῦ του.

Τῇ κβα, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἐπῆγα εἰς τὴν μεγάλην σπαθαρίαν τὴν ἐν Γιασίῳ μετὰ τοῦ πανευγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου πρώην Ἰωάννου Καντακουζινοῦ, καὶ ἠσπάσθην τὴν πανέκλαμπρον δεξιὰν τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ εὐμενεστάτου μοι αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος μεγαλοπρεπεστάτου κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Δημητρίου Μουρούζη βοεβόδα, καὶ ἐπῆρα τὴν εὐχὴν αὐτοῦ διὰ νὰ στεφανωθῶ μετὰ τῆς φιλτάτης μοι Ῥαλήτζας Γκίκα· τοῦ ὁποίου ἡ ὑψηλότης (ἂς εἶναι μυριάκις πολυχρόνιος) διώρισεν τὸν ῥηθέντα ἄρχοντα διὰ νὰ μὲ στεφανώσῃ ὡς ἐκ μέρους τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος. Μετέπειτα ἐπῆγα εἰς προσκύνησιν τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ εὐμενεστάτης μοι κυρίας κυρίας δόμνας Σμαράγδας, καὶ ἀσπασθεὶς τὴν ἔκλαμπρον αὐτῆς δεξιὰν ἐπῆρα τὴν εὐχήν της καὶ ἂς εἶναι πολυχρόνιος. Καὶ ἡ ἐκλαμπρότης της μὲ ἐδέχθη μεθ' ἄκρας εὐμενείας, διορίσασα καὶ ὡς ἐκ μέρους της τὴν πανευγενεστάτην ἀρχόντισσαν λογοθετέσσαν Ζωήτζαν Γκίκα, διὰ νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν εὐλογίαν τῶν στεφάνων μου μετὰ τοῦ ἄρχοντός της. Ἔπειτα ἐπήγαμεν πάλιν μετὰ τοῦ ῥηθέντος ἄρχοντος λογοθέτου καὶ ἠσπάσθην τὴν δεξιὰν τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Μολδοβλαχίας κὺρ Γαβριήλ, καὶ ἐπῆρα τὴν εὐχὴν καὶ εὐλογίαν του. Ἔπειτα ἐπῆγα μόνος μου εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Γαλατᾶ καὶ ἐξομολογηθεὶς εἰς τὸν πανιερώτατον ἅγιον Καισαρείας τῆς Φιλίππου κὺρ Προκόπιον, τὸν ἐπαρακάλεσα νὰ λάβῃ τὸν κόπον καὶ νὰ ὁρίσῃ μεθαύριον εἰς Γιάσι, νὰ εὐλογήσῃ τοὺς στεφάνους μου.

Τῇ ἑξῆς δὲ κγη, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἐπῆγα πάλιν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Γαλατᾶ καὶ ἐκοινώνησα τὰ ἄχραντα μυστήρια.

Τῇ δὲ κδη τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, περὶ μέσην ἡμέραν ἦλθεν ὁ ἄρχων μέγας κόμισος Ματθαῖος Καντακουζινὸς ἐκ μέρους τῆς μητρὸς αὐτοῦ κοκόνας Ζωήτζας Γκίκα, καὶ πέρνοντάς με εἰς τὴν καρέταν του μὲ ἔφερεν εἰς τὸ ὀσπήτιον τῆς φιλτάτης μοι Ῥαλήτζας, ὅπου κατεσκεύασεν πλησίον τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῆς Γκόλιας, ὅπου ἦτον ὅλα ἕτοιμα καὶ μὲ ἐπρόσμεναν· καὶ παρόντων τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων συγγενῶν, τοῦ τε ἄρχοντος μεγάλου βιστιάρη Γεωργάκη Πάλσα καὶ ἀρχοντίσσης του κοκόνας Πουλχερίας Γιαννκουλαίας (οἵτινες ἐπέφεραν καὶ τὰ αὐθεντικὰ δῶρα), ἐκτελέσθησαν θείᾳ συνάρσει οἱ γάμοι ἡμῶν, εὐλογήσαντος τοὺς στεφάνους ἡμῶν τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Καισαρείας τῆς Φιλίππου κὺρ Προκοπείου (ὡς προεῖπον) καὶ συντεκνεύσαντος ἐπιτροπικῶς ἐκ μέρους τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του τοῦ ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου Ἰωαννήτζα Καντακουζινοῦ καὶ τῆς εὐγενεστάτης ἀρχοντίσσης αὐτοῦ κοκόνας Ζωήτζας Γκίκα. Περὶ τὸ κενδὶ ἦλθον ὅλοι οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς καὶ μὲ ἐχαιρέτησαν· τοὺς ὁποίους καὶ ἐπαρακάλεσα νὰ μείνουν, διὰ νὰ μὲ κάμουν τὴν τιμὴν νὰ συνδειπνήσωμεν καὶ νὰ συνευθυμήσωμεν· ὅπερ καὶ ἔγινεν ἄνευ ταραχῆς καὶ μουσικῶν ὀργάνων, μόνον μὲ κοινὴν εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν ψυχῆς.

Τῇ κςη, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐπήγαμεν εἰς τὴν κούρτην καὶ ἠσπάσθημεν τὰς πανεκλάμπρους δεξιὰς τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του καὶ ἐκλαμπροτάτης ἡμῶν κυρίας, πρὸς εὐχαριστίαν καὶ ἀμέσως ἀρχήσαμεν τὰς κοντραδίζιτας τῶν φίλων καὶ συγγενῶν.

,ΑΨΠω. ΑΠΡΙΛΙΟΣ.

Καθήμενος ἀργὸς εἰς τὸ Γιάσι καὶ μὴν ἔχοντας ὀφφίκιον ἐζήτησα ἄδειαν παρὰ τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του διὰ νὰ ὑπάγω ἔξω εἰς τὴν τζάραν καὶ νὰ διατρίψωμεν μερικὸν καιρὸν μετὰ τῆς φιλτάτης μοι Ῥαλήτζας, καὶ οὕτως τῇ κη Ἀπριλλίου ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ τὸ Γιάσι καὶ ἐπήγαμεν εἰς τὸ Πασκάνι, ὅπερ ἀπέχει δέκα ὥρας τοῦ Γιασίου καὶ εἶναι μωσία τοῦ ἄρχοντος μεγάλου βιστιάρη Γεωργάκη Πάλσα, ὅπου ἔχει καὶ ὀσπήτιον πέτρινον, θαυμάσιον· εἶναι καὶ ἡ τοποθεσία ὡραιοτάτη, ὡσὰν ὅπου τὸ μὲν ὀσπήτιον κεῖται ἐπάνω εἰς ἕνα λόφον μικρόν, ὁ ὁποῖος

εἶναι τριγυρισμένος ἀπὸ μίαν πεδιάδα καὶ ἕνα κάμπον θαυμάσιον, καταπράσινον ἀπὸ χορτάρι τῆς πρώτης ἀνοίξεως καὶ πεποικιλμένον ἀπὸ διάφορα εἴδη ἀνθέων μὲ διάφορα χρώματα, ἐξ ὧν μερικὰ διὰ πρώτην φορὰν τὰ εἶδα. Εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ κάμπου τρέχει ὁ Σιρέτης ποταμός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀρκετὰ μεγάλος, ἔχων καὶ διάφορα εἴδη ὀψαρίων καὶ καραβίδων· ἀντίκρυ δὲ τοῦ κάμπου ἀρχήζουν[1] βουνάκια, τὰ ὁποῖα εἶναι στολισμένα μὲ διάφορα εἴδη δένδρων ἀκάρπων τε καὶ καρπίμων, τὰ ὁποῖα περιτριγυρίζουν ὅλην τὴν μωσίαν καὶ τὰ διαδέχονται ἄλλα βουνὰ ὑψηλότερα καὶ μεγαλήτερα, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ εἶναι καταστολισμένα μὲ μεγαλήτερα καὶ πυκνότερα δένδρα, καὶ μὲ λόγκους στολισμένους καὶ αὐτοὺς ἀπὸ διάφορα εἴδη ἀνθέων, λουλουδίων δηλαδή, ἐξ ὧν τὰ περισσότερα ἦτον ἀγνώριστα εἰς ἐμένα καὶ ἀξιόλογα. Εἰς δὲ τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου, ὁποῦ κεῖται τὸ σπῆτι, τὸ ὁποῖον ἔχει καὶ νεράκι ἔσωθεν τρεχάμενον, πότιμον, γλυκύτατον, ἀναβρύουσιν πέντε βρύσεις εἰς διάφορα μέρη, καὶ αὗται ὅλαι γλυκυτάτου καὶ ποτίμου ὕδατος. Εἰς τὸ σπῆτι μέσα περιέχεται καὶ παγτζὲς μὲ διάφορα εἴδη δένδρων καρπίμων καὶ θαυμασίων καὶ μὲ διάφορα εἴδη τριανταφύλλων ἐξαιρέτων. Ὅθεν ἀπεράσαμεν μίαν ζωὴν θαυμασίαν μετὰ τῆς Ῥαλήτζας μου, καίτοι ὄντες χωρὶς καμμίαν ἄλλην συντροφίαν τρίτου ὑποκειμένου. Τοῦτο ἦτον τὸ μόνον διάστημα τῆς ζωῆς μου τὸ πλέον εὐτυχέστερον, μὲ τὸ νὰ ἐδοκίμασα μὲ ἄκραν ἀμεριμνίαν καὶ ἡσυχίαν ψυχῆς καὶ πνευμάτων ὅλα τὰ τερπνὰ καὶ καλὰ αὐτοῦ τοῦ ματαίου κόσμου. Ἐσηκονώμεθα πολλὰ πουρνὸ καὶ ἐπίναμεν τὸν καφέν μας ἢ κάτω εἰς τὰς βρύσεις, ἢ ὑποκάτω εἰς τὰς τριανταφυλλίας τοῦ παγτζέ, ἢ εἰς κανένα ἄλλο μέρος, ὁποῦ δὲν τὸ ἐχόρταινεν ἡ ὅρασίς μας ἀπὸ τὴν φυσικήν του ὡραιότητα. Ἔπειτα εὐγαίναμεν εἰς περιδιάβασιν ἢ πεζοὶ εἰς τὸν κάμπον, ἢ ἄλλοτε μὲ τὴν καρέταν μακρὰν μέσα εἰς τοὺς λόγκους, περιερχόμενοι καὶ ἐκεῖσε καὶ φυτολογοῦντες περίπου τὰς δύο ὥρας. Ἔπειτα ἐπεστρέφαμεν εἰς τὸ σπῆτι καὶ ἐτρώγαμεν τὸ φαγὶ τοῦ μεσημερίου, τὸ ὁποῖον ἦτον πέντε εἰδῶν, δελικατίσσιμον ὅμως. Μετὰ ταῦτα ἐκοιμούμεθα ὀλίγον, μίαν ὥραν τὸ πολύ, καὶ πάλιν ἐπίναμεν τὸν καφέν μας ἔξω καὶ πάλιν περὶ τὸ κενδὶ ἢ περιήγησις ἢ ἀσχολία οἰκιακή, δηλαδὴ ἐγὼ μὲν εἰς ἀνάγνωσιν, ἡ δὲ φιλτάτη σύζυγός μου εἰς οἰκιακὰς ἀσχολίας ῥαψιμάτων καὶ ἄλλων ἀναγκαίων, καὶ τοιουτοτρόπως ἐπερνούσαμεν τὸν καιρόν μας θαυμασίως μέχρι ἑσπέρας. Ἐκάμαμεν ῥοδοζάχαριν θαυμασίαν, μὲ τὸ νὰ εἶναι ὅλα τὰ τριαντάφυλλα τῆς Μολδαβίας θαυμάσια. Εὐγάλαμεν καὶ ῥοδόσταμα τριπλοῦν, δηλαδὴ τρεῖς φοραῖς ἀπερασμένον ἀπὸ τὸν λαμπίκον. Μὲ τοιαύτας καὶ ἄλλας παρομοίας ἀσχολίας καταγινόμενοι ἀγνωούσαμεν[3] πότε ἀπέρασαν καμμία σαρανταριὰ ἡμέραι καὶ ἡμεῖς ἐνομίζαμεν ὅτι ἐχθὲς ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Πασκάνι. Τελευταῖον ἐπῆρα ἓν γράμμα παρὰ τοῦ ἄρχοντος μεγάλου καμαράση Θωμᾶ Ῥοδίου, ἐν ᾧ μοι ἐφανέρωνεν ὅτι τὸ ὕψος του τὸν ἐπρόσταξε νά μοι γράψῃ, ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ εἰς Γιάσι ἐπιστροφή μου καὶ νὰ τὴν ἐπιταχύνω, καὶ ἀκολούθως ἠναγκάσθην νὰ ἀφήσω ἐκείνην τὴν μοναδικὴν καὶ εὐτυχεστάτην διατριβήν μου. Ἅμα δὲ ὁποῦ ἐπέστρεψα μὲ ἐφανέρωσε τὸ ὕψος του, ὅτι ἐπλησίασεν ὁ καιρὸς τῆς εἰς Βασιλεύουσαν ἀποστολῆς μου διὰ τὸ ἐξιδιασμένον καπουκεχαγιαλίκι τῆς Πόρτας, καὶ μὲ ἐκατηχοῦσε συνεχῶς τίνι τρόπῳ νὰ φέρωμαι, διὰ νὰ εὐαρεστήσω Θεῷ καὶ ἀνθρώποις, προσθέττων[3] ὅτι ὅλα τὰ πρόσφορα ἔχω διὰ νὰ εὐαρεστήσω εἰς αὐτὴν τὴν ἐκδούλευσιν· ἓν μόνον μὲ ἐλείπεται[4], τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι καὶ εἰς τὸ χέρι μου διὰ νὰ τὸ διορθώσω· αὐτὸ δὲ ἦτον, καθὼς μοι ἔλεγεν, ὅτι τὰ γένεια μου εἶναι πολλὰ μαῦρα, δηλαδὴ ἐφαινούμουν νέος εἰς τοὺς αὐθέντας· τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἐδιορθώθη, ἀφ' οὗ ἔφθασα εἰς Βασιλεύουσαν καὶ ἐμβῆκα εἰς τὰς ὑποθέσεις, μετὰ παρέλευσιν ἓξ μηνῶν· τὰ ὁποῖον καὶ τῆς τὰ ἔγραψα.

Ἐν ὅσῳ δὲ διέτριβα εἰς τὸ Πασκάνι, συνέπεσε καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς Ἀναλήψεως, ἡ ὁποία ἐκτελεῖται εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Νιάμτζου, τὸ ὁποῖον ἐδόθη παρὰ τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του τῷ πανοσιωτάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ περιφήμῳ κὺρ Παϊσίῳ, ἀφ' οὗ ἀνεχώρησεν ἀπὸ ἓν ἄλλο μοναστήριον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐκεῖνο ἦτον εἰς τὸ Νιάμτζο· εἶχεν ἀπεράσει ὅμως εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀουστρίας μὲ τὸ περισσότερον μέρος τοῦ καδιλικίου, μετὰ τὰς συνθήκας τῆς εἰ-

---

[1]) ἀρχήζουν = ἀρχίζουν [2]) ἀγνωούσαμεν = ἀγνοούσαμεν. [3]) προσθέττων = προσθέτων. [4]) ἐλείπεται = ἐλλείπεται.

www.dacoromanica.ro

ρήνης, όπου έγιναν μετά τῶν Ῥώσσων εἰς τὸ Καϊναρτζίκι ἐπὶ τοῦ φελδ-μαρεσάλου Ῥώμαντζόβ. Ἡ πανοσιότης του εἶχε μετ' ἐμοῦ κορισπονδέντζαν διὰ γραμμάτων πρὸ καιροῦ, μὲ τὸ νὰ ἔμαθεν ὅτι ὁ φιλοστοργότατος πατήρ μου ἔχει ἓν χειρόγραφον βιβλίον περιφήμου τινὸς ἀσκητοῦ, τὸ ὁποῖον διελάμβανεν διαταγάς τινας ἀξιολόγους περὶ τῆς μοναδικῆς ζωῆς, καὶ μάλιστα περὶ τῶν βουλομένων συστῆσαι κοινόβιον· τὸ ὁποῖον καὶ ἀξιοῦσεν ἐπιμένων νὰ τῆς τὸ προμηθεύσω· ὅπερ καὶ ἐκατόρθωσα[1], γράφωντας καὶ παρακαλῶντας τὴν εὐγενεία του νά μοι τὸ στείλῃ, διὰ νὰ τὸ ἐξαποστείλω τῇ πανοσιότητί του· ἡ εὐγενεία του δέ, διὰ νὰ μὴν ὑστερηθῇ τὸ πρωτότυπον, τὸ ἀντέγραψε μόνος του (ὁ ὁποῖος εἶχε καὶ ἓν γράψιμον θαυμάσιον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε διαφορὰν ἀπὸ τὸν πλέον ὡραιότερον τύπον) καί μοι τὸ ἐξαπέστειλεν· ἀνυπερθέτως δὲ καὶ ἐγὼ τῆς τὸ προεξαπέστειλα. Ὅθεν τόσον διὰ νὰ γνωρίσω προσωπικῶς ἓν τοιοῦτον ἀξιολογώτατον ὑποκείμενον, μᾶλλον δὲ καὶ διὰ νὰ προσκυνήσω τὴν θαυματουργὸν καὶ ἀξιόλογον εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἥτις εὑρίσκεται εἰς τὸ ῥηθὲν ἱερὸν μοναστήριον· εἶναι δὲ μία ἀπὸ ἐκείνας ὁποῦ εἶχον οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων καὶ ἐκρεμῶντες[2] αὐτὰς εἰς κοντάρια ἐν εἴδει παϊρακίων, περιείρχοντο[3] τὰ τείχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κάμνοντες λιτανείας. Ἦτον δὲ μία πῆχυ τὸ ὕψος, μὲ ἀνάλογον πλάτος, καὶ ἄνωθεν εἶχε μίαν τρύπαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ἀπερασμένος ἕνας χαλκᾶς σιδηροῦς καὶ ἐξ αὐτοῦ τὴν ἐξήρτηαν εἰς τὰ κονδάρια· καὶ ἀπὸ μὲν τὸ ἓν μέρος ἦτο ἡ εἰκὼν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μὲ κάμποσαις ἀράδες γράμματα (τὰ ὁποῖα καὶ ἀντιγράψας ἐξαπέστειλα τῷ πατρί μου), ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο μέρος ἦτον ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἐμισεύσαμεν λοιπὸν ἀπὸ τὸ Πασκάνι μετὰ τῆς φιλτάτης μοι Ῥαλήτζας, μαζῆ καὶ οἱ δύο μέσα εἰς τὴν ποῦτκάν μου μὲ ἓξ ἄλογα καὶ μόνον μὲ ἕνα δοῦλον, καὶ ἀπερνῶντες ἀπὸ τὰς πλέον θαυμασίας τοποθεσίας, ἀπὸ βουνάκια δηλαδὴ στολισμένα μὲ διάφορα εἴδη δένδρων καρπίμων, ἀκάρπων τε καὶ ἀειθαλῶν, καὶ ἀπὸ πεδιάδας ὄχι ἐκτεταμμένας[4], καταστολισμένας ἀπὸ πολυποίκιλα διάφορα εἴδη ἀνθέων καὶ ποτιζομένας ἀπὸ νερὰ θαυμάσια, γλυκύτατα καὶ πότιμα, ἐκαταντήσαμεν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ περὶ ἑσπέραν εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον, ὅπου ἐτράβηξαν ἀμέσως τὰς καμπάνας (τιμὴ ἐξιδιασμένη, ὁποῦ ἀποδίδεται εἰς τοὺς ἡγεμόνας καὶ εἰς τοὺς πρώτους τῶν ἀρχόντων)· εὕρομεν δὲ καὶ τὸν σεβασμιώτατον κὺρ Παΐσιον ἱστάμενον ἔξω τῆς πόρτας τοῦ μοναστηρίου μὲ τὸ ἐπανωκαλύμαυχον καὶ ράσον του καὶ μὲ χαμμμὰ πενηνταριὰ ὑποτακτικοὺς αὐτοῦ, ἐνδεδυμένους παρομοίως· οἵτινες ἐστέκοντο ἀραδιασμένοι διὰ νὰ μᾶς σελαμλαδίσουν. Ὅθεν ἀμέσως ἐκατέβημεν ἀμφότεροι ἀπὸ τὴν ποῦτκαν μὲ ἄκραν βίαν, καὶ πλησιάσαντες κατησπάσθημεν τὴν σεβασμίαν του δεξιάν, λέγοντες ὅτι αὐτὴ ἡ τιμὴ ὁποῦ μᾶς ἔκαμεν εἶναι ἀνάρμοστος καὶ πέρα τοῦ δέοντος εἰς τὰ πνευματικοπαίδια του· ὁ ὁποῖος μᾶς ὑπεδέχθη μὲ ἄκραν χαρὰν ψυχῆς, μᾶς ὑπερευχήθη. Ἔπειτα ἐμβήκαμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετὰ τῆς ῥηθείσης παρατάξεως, ψαλλόντων τῶν ψαλτῶν τὸ «Ἄξιον ἐστί», καὶ ἀφ' ἠσπάσθημεν τὰς ἁγίας εἰκόνας ἐκατηντήσαμεν εἰς τὸ κελλίον τῆς σεβασμιότητός του. Τότε πρώτην φορὰν εἶδον καὶ ἐγὼ ὀφθαλμοφανῶς σεσωματωμένην τὴν ἀρετήν, τὴν ἀπάθειαν καὶ τὸ πάντῃ ἀνυπόκριτον· ἡ φυσιογνωμία του γλυκυτάτη, τὸ πρόσωπόν του λευκότατον καὶ χωρὶς νὰ ἔχῃ παραμικρὸν ἴχνος αἵματος· τὰ γένια του ἄσπρα καὶ κατάχρυσα ἀπὸ τὴν πάστραν, ὁμοίως καὶ τὰ ἐνδύματά του τετραπάστρικα καὶ τὰ στρωσίδια τοῦ ὀδᾶ του, συγκείμενα ὅλα ἀπὸ κάπαις. Ἦτον γλυκύτατος εἰς τὴν ὁμιλίαν καὶ χωρὶς παντελῶς ὑπόκρισιν, καὶ σχεδὸν ἔβλεπε τινὰς ἕνα ἄϋλον ἄνθρωπον. Ἡ πανοσιότης του κατήγετο ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ῥωσσίαν καὶ πρὸ τεσσαράκοντα χρόνων ἔκλεξε τὸν μοναδικὸν τιμόντι βίον· διὸ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπου διέτριψε περίπου τὰ τριάκοντα ἔτη· ὅπου συνανεστράφη μὲ τοὺς ἐκεῖσε τιμόντι μονάζοντας ἀξιολόγους μοναχούς (οἵτινες καὶ ἐκεῖ εἶναι σπανιώτατοι), καὶ χρηματίσας ὑποτακτικὸς εἰς ἕνα ἐξ αὐτῶν ἐγυμνάσθη τὴν μοναδικὴν ζωήν, σπουδάσας αὐτὴν ἀπὸ Ἑλληνικὰ παλαιὰ συγγράμματα. Ἔπειτα ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἢ εἰς ὁποιον ἄλλο μέρος ἤθελεν ἐγκρίνῃ, διὰ νὰ συστήσῃ κοινόβιον, καὶ οὕτως ἐν τῇ ἐπιστροφῇ ἐκατήντησεν εἰς τὸ καδιλίκι τῆς Μολδαβίας Νιάμτζον, ὅπου καὶ ἔγινεν

[1]) ἐκατόρθωσα=ἐκατώρθωσα. [2]) ἐκρεμῶντες=ἐκκρεμῶντες. [3]) περιείρχοντο=περιήρχοντο [4]) ἐκτεταμμένας=ἐκτεταμένας.

www.dacoromanica.ro

ἡγούμενος εἰς ἓν μοναστῆρι. Μεταταῦτα δὲ μὴν ἠμπορῶντας νὰ ἐξασκηθῇ ὡς ἤθελεν διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἐξουσίας, ὡς προεῖπον, μετέβη εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήριον δι᾽ ἀδείας καὶ προσκλήσεως τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του, καὶ ἠκολούθησαν μαζῆ του περίπου τριακόσιοι μοναχοί, οἵτινες ζῶσιν ἕνα θεάρεστον καὶ ὄχι ἐν ὑποκρίσει βίον, μὲ μίαν κοινὴν ἀδελφότητα καὶ ὁμόνοιαν καὶ μὲ ἄκραν ὑποταγήν. Ἴδιον πρᾶγμα δὲν ἔχει κανένας, ἀλλὰ ὅλα κοινά. Εἶναι ἐξ αὐτῶν διορισμένοι[1] ἄλλοι μὲν ἐπιστάται, ἄλλοι δουλεύοντες, ἄλλοι ἐργαζόμενοι τὴν γῆν, ἄλλοι μὴν ἐξερχόμενοι παντελῶς ἀπὸ τὸ μοναστήριον καὶ ἄλλοι περιερχόμενοι εἰς τὸ Γιάσι καὶ ἀλλαχοῦ διὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ μοναστηρίου. Ἐμβαίνει τινὰς εἰς ἕνα ὀδᾶν καὶ βλέπει ἄπειρα βρακοϋποκάμισα τετραπάστρικα, καλοδιπλωμένα, κάπαις, ῥάσσα καὶ ἀπανοκαλύμαυχα[2], ὅπου πηγαίνει ὁ καθεὶς μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα καὶ ἀλλάζει καὶ ἀναχωρεῖ· οἱ δὲ ἐπιστατοῦντες φροντίζουν διὰ νὰ τὰ πλύνουν καὶ διὰ νὰ ἔμβουν πάλιν εἰς τὸν τόπον τους. Ἡ τράπεζά των εἶναι μία καὶ στέκεται πάντοτε στημένη εἰς τὸ τραπεζαρεῖον, ὅπου σενάζονται[3] ὅλοι οἱ πατέρες κάθε Σαββατοκύριακον· προηγεῖται δὲ ὁ λειτουργὸς ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ κάθεται εἰς τὸ κεφαλοτράπεζον, καὶ τρώγουσι μόνον τότε λάδι καὶ ἰχθύας· πίνουν καὶ κρασί, μάλιστα πίνουν καὶ εἰς ὑγείας, μὲ τάξιν ὅμως καὶ ὅλοι ὁμοῦ· καὶ πρῶτον ὁ ἀρχηγὸς λέγει «Εἰς δόξαν Θεοῦ», ἔπειτα «Εἰς ὑγιείαν τοῦ αὐθέντου», κατόπι «Εἰς ὑγιείαν ὅλων τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν» καὶ καθεξῆς. Ἐν ᾧ δὲ τρόγουσιν[4], ἕνας τῶν ἀδελφῶν κάθεται εἰς ἕνα εἶδος ἄμβωνος καὶ ἀναγινώσκει βίους ἁγίων· περιττολογίαι δὲν εἶναι παντελῶς, ἀλλὰ ἄκρα ἡσυχία καὶ ἄκρα πάστρα καὶ λιτότης εἰς τὰ τῆς τραπέζης. Εἶναι δὲ διορισμένοι καὶ τέσσαρες ἐκλελεγμένοι πνευματικοί, οἵτινες περιέρχονται κάθε ἡμέραν εἰς τὰ κελλία καὶ ἐξετάζουσι τοὺς λογισμοὺς ἑκάστου. Ἀφ᾽ οὗ δὲ ἐκαθήσαμεν ἱκανὴν ὥραν εἰς τὸ κελλίον τοῦ σεβασμιωτάτου κὺρ Παϊσίου, τοῦ ὁποίου τὴν γλυκυτάτην καὶ καρποφόρον ὁμιλίαν δὲν ἠμπορούσαμεν νὰ χορτάσωμεν, ἀνεχωρήσαμεν εἰς τὸν ὀδᾶν ὁποῦ μᾶς ἐδιόρισεν[5]· ὁ ὁποῖος ἦτον τετραπάστρικος, στρωμένος καὶ αὐτὸς μὲ κάπαις. Εἶχαν ἔλθη δὲ ἀπὸ τὸ Γιάσι καὶ ἄλλοι ἄρχοντες μὲ τὰς συζύγους αὐτῶν χάριν εὐλαβίας[6], δηλαδὴ ἡ κυρία δομνήτζα Σουλτάνα Μουρούζη, νεόνυμφος, μετὰ τοῦ ἄρχοντός της ἄγα Σκαρλατάκη Στούρζα, καὶ ἡ μικρωτέρα αὐταδέλφη της κυρία δομνήτζα Κατήνκο Μουρούζη μετὰ τοῦ ἄρχοντός της δευτέρου ποστελνίκου Σαντουλάκη Στούρζα, ὁ ἄρχων σπαθάρης Κωνσταντῖνος Παλλάδης μετὰ τῆς ἀρχοντίσσης του καὶ ἄλλοι· εἰς ὅλους δὲ ἐδόθησαν ὀδάδες παστρικοί, στρωμένοι, προσέτι καὶ ταϊνάτια, ἤγουν κρέας, ὄρνιθες, πουλλία, ψάρια, ψωμιὰ ἄσπρα ἐξαίρετα, κρασὶ καὶ σικεριὰ ἀνάλογα κατὰ τοὺς ἀκολούθους ὁποῦ εἶχεν ὁ καθείς. Ἐδίδοντο δὲ καὶ εἰς ὅλους τοὺς συναχθέντας ἔξω ἀπὸ τὸ μοναστῆρι, οἵτινες συνεποσοῦντο παράνω ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες, ψωμιά, ψάρια καὶ κρασὶ μέτριον χωρὶς πληρωμήν, εἰ μὴ μετὰ τὴν πανήγυριν ὅσοι ἀνεχωροῦσαν ἔδιδον εἰς τὸ μοναστῆρι ὁ καθεὶς ὅ τι προαιρεῖτο, εἰς καιρὸν ὁποῦ ἄλλοτε ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡγουμένων αὐτὴ ἡ πανήγυρις ἐγίνετο αἰτία αἰσχροκερδείας καὶ ἐπωλοῦντο ὅλα μὲ διπλασίας τιμάς, μάλιστα τὸ κρασί, τὸ ὁποῖον ἐσυμποσοῦτο εἰς δέκα χιλιάδας ὀκάδες καὶ ἐπέκεινα, καὶ ἑπομένως ἡ μέθη καὶ κραιπάλη καὶ ὄργανα μουσικὰ καὶ ὅλαι αἱ λοιπαὶ ἀταξίαι. Ἰστέον καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡγουμένων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πανηγύρεως εὐγάζοντες οἱ ἱερεῖς τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὸν ἁγιασμόν, τὴν ἤρπαζαν ἀπὸ τὰς χεῖράς των δύο ἐνθουσιασμένοι καὶ ἔτρεχαν εἰς τὰ βουνά, λέγοντες οἱ παριστάμενοι καὶ οἱ μοναχοὶ ὅτι εἶναι τερατούργημα τῆς ἁγίας εἰκόνος, καὶ ἐπροξενοῦσαν σκάνδαλον εἰς τοὺς ξένους ὁποῦ ἤρχοντο, Λέχους καὶ ἄλλους, καὶ ἐγίνετο παίγνιον ἡ ἁγία πίστις μας· ἐπὶ δὲ τοῦ κὺρ Παϊσίου τοῦτο τὸ ἄτοπον δὲν ἠκολούθησε, μὲ τὸ νὰ τὴν εὔγαλε μόνος του μετὰ τοῦ διαδόχου του, καίτοι προβεβηκὼς τῇ ἡλικίᾳ καὶ πάσχων ἀπὸ ποδάγραν. Ἔγινε δὲ καὶ ὁ ἁγιασμὸς μὲ ἄκραν ἡσυχίαν, καὶ οὕτως πανηγυρίσαντες καὶ ἡμεῖς ἐμείναμεν δύο νύκτας εἰς τὸ μοναστῆρι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐπεστρέψαμεν εἰς τὰ ὀσπήτια μας.

Τῇ λῃ Σεπτεμβρίου τοῦ ,αψποῦ ἔτους, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, μὲ ἐπροβίβασεν ὁ ὑψηλότατος καὶ εὐμενέστατός μοι αὐθέντης Κωνσταντῖνος Δημητρίου Μουρούζης βοεβόδας ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον

[1]) διορισμένοι = διωρισμένοι. [2]) ἀπανοκαλόμαυχα = ἀπανωκαλόμμαυχα. [3]) σενάζονται = συνάζονται. [4]) τρόγουσιν = τρώγουσιν. [5]) ἐδιόρισεν = ἐδιώρισεν. [6]) εὐλαβίας = εὐλαβείας.

www.dacoromanica.ro

τῆς μεγάλης σπαθαρίας εἰς τὸ τῆς χατμανίας, λέγωντάς μοι καὶ τοῦτο ἐπὶ ὀνειδισμοῦ, ὅτι μὲ τὸ νὰ εἶναι μόνον ἕνας χάτμανος εἰς τὴν Βασιλεύουσαν (δηλαδὴ ὁ Γιαννακάκης Σοῦτζος, υἱὸς τοῦ Δράκου Σούτζου καὶ γαμβρὸς τῆς Ἀγώγιας) καὶ ὄχι πολλοὶ εἰς αὐτὸν τὸν βαθμόν, διὰ τοῦτο τὸ κάμνει ἡ ὑψηλότης του, μὲ τὸ νὰ τὸν μεριτάρω. Ἐνδύοντάς με δὲ καὶ σαμουροπετζὴν κοντόσι μὲ διώρισε καπουκεχαγιᾶν του εἰς Βασιλεύουσαν πραγματικῶς καὶ ὄχι τῷ ὀνόματι μόνον, καίτοι ἀρχάριον καὶ πρωτόπειρον ὄντα τῆς τοιαύτης ἐπιστασίας, ἀφ' οὗ μὲ ἐνουθέτησεν πρότερον κατ' ἰδίαν, πρὸ ἓξ μηνῶν καθοδηγῶντάς με τίνι τρόπῳ νὰ φέρωμαι εἴς τε τὰς ἰδίας αὐθεντικὰς ὑποθέσεις καὶ τοῦ τόπου τῆς Μογδανίας καὶ εἰς τὰς κοινὰς τοῦ Γένους, διὰ νὰ εὐαρεστήσω Θεῷ τε καὶ ἀνθρώποις καὶ αὐτοῖς τοῖς πολυχρονίοις ἡμῶν αὐθένταις· καὶ μέχρι αὐτῶν τῶν ἐνδυμάτων μου καὶ συναναστροφῆς μου καὶ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς μου δὲν ἔπαυε καθοδηγῶν με· τὰ ὁποῖα ἐνετυπώθησαν εἰς τὴν ψυχήν μου καὶ τὰ ἐφύλαξα, μὲ τὸ νὰ ἐγνώρισα ὅτι ἦτον πρὸς ἐμὲ ὡς τὰ χρυσᾶ ἔπη τοῦ Πυθαγόρου. Πρὸ πάντων δὲ πολλάκις μοὶ παρήγγειλεν εἰς καλογαιρικὰς[1] ὑποθέσεις νὰ μὴν ἀνακατωθῶ παντελῶς, δηλαδὴ νὰ μὴν μηνῶ καὶ νὰ ζητῶ νὰ δώσουν ἐπαρχίαν τῷ δεῖνι· ὅταν ὅμως τύχῃ ὑπόθεσις τοῦ Γένους, δηλαδὴ ὑπεράσπισις τῶν προνομίων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τότε ἀποπληρῶν τὸ χρέος μου νὰ ὁμιλῶ τὰ δέοντα πρὸς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας καὶ νὰ ἐπιμένω εἰς τὴν συντήρησιν καὶ διαφύλαξιν αὐτῶν. Μοὶ ἔλεγεν τὸ ὕψος του, ὅτι ἐπὶ τῆς μεγάλης δραγομανίας του χαριζόμενος τῷ παλαιῷ φίλῳ, τῷ ἁγίῳ γέροντι Προύσης κὺρ Μελετίῳ, ἀνακατώθηκεν εἰς μίαν τοιαύτην καλογαιρικὴν ὑπόθεσιν καὶ ἀπειράκις μετεμελήθη διὰ τί νὰ ἀνακατωθῇ. Μοὶ ἐχάρισεν 3750^{α} γρόσια, τὰς μὲν τρεῖς χιλιάδας διὰ γιολ-χαρτσλίκι, τὰ δὲ ἑπτακόσια πενῆντα διὰ τιμὴν τῆς σαμουροπετζᾶς ὁποῦ μοι ἐφόρεσεν. Ἔστειλε καὶ ἡ ἐκλαμπροτάτη κυρία μοι δέμνα Σμαράγδα τῇ φιλτάτῃ μου Ῥαλήτζᾳ (ἥτις ἔπασχεν ἀπὸ παροξυσμὸν ἀχρεῖον) μίαν ῥοισσοκοιλιὰν καταπλαδισμένην εἰς καδιφέν, καὶ μερικὰ φουστανλίκια διαφόρων εἰδῶν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔκαμα ὅλας τὰς ἑτοιμασίας μου, τῇ ια^{η} Ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἠσπάσθην τὰς πανεκλάμπρους χεῖρας τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του εἰς τὴν κούρτην, καὶ τῆς ἐκλαμπροτάτης κυρίας μοι καὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων πεγζαδέδων Ἀλεξάνδρου, Δημητράσκου καὶ Γεωργάκη, καὶ ἀποχαιρετήσας ἀνεχώρησα ἀπὸ τὸ Γιάσι διὰ τὴν Βασιλεύουσαν, καὶ ἐπῆγα εἰς τὴν Χλίντζαν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ ὡραῖον κιόσκι ὁποῦ εἶχεν κατασκευάσει τὸ ὕψος του· ἡ δὲ φιλτάτη μοι Ῥαλήτζα ἐμβῆκεν εἰς τὴν καρέταν μετὰ τῆς αὐταδέλφης τῆς ἀρχοντίσσης λογοθετέσσας Ζωήτζας καὶ μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς της ἀρχοντίσσης βεστιαρέσσας Πουλχερίας, καὶ ἦλθεν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ αὐτὸ κιόσκι, ὅπερ ἀπέχει μίαν ὥραν ἀπὸ τὸ Γιάσι, ὅπου ἦλθαν ἀμέσως ὅλοι οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ ἀρχόντισσαι αὐτῶν, καὶ μᾶς ἀπεχαιρέτησαν εὐχόμενοι ἡμῖν καλὸν κατευόδιον. Ἐμείναμεν δὲ ἐκείνην τὴν νύκτα ἐκεῖσε, καὶ τῇ ἑξῆς

Ἡμέραι μηνός		*Ὧραι καὶ διαστήματα*
ιβ^{η}	Ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐμισεύσαμεν ἀπὸ τὸ κιόσκι τῆς Χλίντζας, καὶ κάμνοντες γιεμεκλίκι εἰς τὸ Ποτγιάνα-πόρδη καπηλεῖον, ἐμείναμεν εἰς τὸ Γκλοδένι, χωρίον τοῦ Κοόζα εἰς τὸ καδιλίκι τοῦ Βασλουΐου	6
ιγ^{η}:	Τῇ ἑξῆς μισεύσαντες ἐκεῖθεν ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι εἰς Πόδουλ-κιάτρα καπηλεῖον, καὶ ἐμείναμεν τὸ βράδυ εἰς τὸ παζάρι τοῦ Βασλουΐου	5
ιδ^{η}:	Μισεύσαντες ἐκεῖθεν ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι εἰς Δοοχολίναν καπηλεῖον καὶ μενζιλχανὲν εἰς Βουρλάτι τζινοῦτον Τούτοβοος, καὶ ἐμείναμεν τὸ βράδυ εἰς τὸ Σοοσένι, χωρίον τοῦ παχαρνίκου Κωνσταντίνου Παλλάδη	8
ιε^{η}:	Εἰς Γκούρα-Παρασιομὰν καπηλεῖον καὶ μενζιλχανὲ γιεμεκλίκι, καὶ τὸ βράδυ εἰς Τεκοῦτζι, εἰς τὸ Τζικανέστι, χωρίον τοῦ στολνίκου Μανολάκη Κονάκη, ἐκονεύσαμεν	8
ις^{η}:	Ἀπεράσαμεν τὸν ποταμὸν Σιρέτην διὰ γεφύρας στημένης ἐπάνω εἰς ἅϊκας, καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἀπεράσαμεν τὸν ποταμὸν Πούτναν καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Φωξάνι, κονεύσαντες εἰς τὸ σπῆτι τοῦ σατράρη Σταματίνου	4
ιζ^{η}:	Ἐκάμαμεν ὀτουράκι, μὲ τὸ νὰ ἀσθενοῦσεν ἡ φιλτάτη Ῥαλήτζα μου ἀπὸ ἀχρεῖον πυρετόν.	

[1]) καλογαιρικάς=καλογερικάς· ὅρα καὶ κατωτέρω καλογαιρικήν.

www.dacoromanica.ro

Ἡμέραι μηνός — *Ὧραι καὶ διαστήματα*

ιη': Ἐσηκώθημεν ἀπὸ τὸ Φωξάνι καὶ ἀπεράσαμεν τὸ ποταμάκι Μίλκοβον, ἔπειτα τὸ ποταμάκι Ῥίμναν, καὶ ἔπειτα τὸν ποταμὸν Ῥίμνικον, καὶ ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι εἰς τὸν μενζιλχανὲν Μαρτινέστι· καὶ ἐκεῖθεν ἐφθάσαμεν εἰς τὸν μενζιλχανὲν Γκράδιστα, ὅπου ἐκάμαμεν καὶ κονάκι . . . 8

ιθ': Τῇ ἑξῆς, ἀπερνοῦντες τὸν περίφημον ποταμὸν Πουζαῖον, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Οὔλμι, χωρίον καὶ μωσίαν τοῦ αὐθέντου Ἀλεξάνδρου βόδα Ὑψηλάντου (ὅπου ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι), καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Οὐντουρόσσαν, χωρίον καὶ μενζιλχανέν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λάκκου-Ταταρουλουΐ, χωρίον ἀχρεῖον, ὅπου καὶ ἐμείναμεν 9

Τῇ κ': Ἐπήγαμεν εἰς Σλοβοζίαν, Λουΐ Γιαννάκη χωρίον καὶ μοναστῆρι ἑνὸς ποστελνίκου Γιαννάκη Καρατζᾶ, ὅπου ἐκάμαμεν κονάκι 6

Τῇ κα': Ἀπεράσαντες τὸν ποταμὸν Γιαλομήτζαν μὲ πόδον τοῦ μοναστηρίου, ἐπήγαμεν εἰς τὸ Λικιρέστι, χωρίον τοῦ καδιλικίου Γιάλομιτζας, τὸ καὶ Καλαράσι ὀνομαζόμενον, καὶ ἐκονεύσαμεν. Αὐτὸ κατοικεῖται ἀπὸ ἀποίκους Βουλγάρους τζιφτζίδες, καὶ κάμνει πολὺ σιτάρι καλὸ καὶ κριθάρι· δένδρα ὅμως δὲν ἔχει παντελῶς, ἀλλὰ κόπτουν ἐν καιρῷ τζίμι καὶ τὸ ξηραίνουν, καὶ αὐτὸ μεταχειρίζονται εἰς τόπον ξύλων 8

Τῇ κβ': Ἀπεράσαντες μίαν γλῶσσαν τοῦ Δουνάβεως μὲ πόδον (ὅπου ψαρεύουν οἱ Λικιρεστιᾶνοι μὲ πλεμάτια μουρούναις, τζίγαις, σουδάκια, κράπους καὶ ἄλλα ψάρια θαυμάσια) ἐμβήκαμεν εἰς ἓν νησὶ τῆς Βλαχίας μὲ τὰ ἁμάξια μας, τὸ ὁποῖον βαστᾷ μιάμισυ ὥραν, καὶ ἐφθάσαμεν ἀντίκρυ εἰς τὸ κάστρον τῆς Σιλλίστρας, καὶ ἐμβάντες εἰς ἀτζίκια τῆς Σιλλίστρας ἀπεράσαμεν ἀντίκρυ εἰς αὐτὴν ἐν διαστήματι μισῆς ὥρας, ὅπου καὶ ἐμείναμεν 2

Ἡ σοῦμμα τῶν ὡρῶν 65

Τῇ κγ': Σηκωθέντες ἐκεῖθεν ἐπήγαμεν εἰς τὸ Ἀφλατάρι, χωρίον ἐξαίρετον, ὅπου καὶ ἐμείναμεν . . . 4

Τῇ κδ': Ἐπήγαμεν εἰς Γενὶ-μαχαλέν, χωρίον, ... 3

καὶ ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι εἰς τὸν κατήφορον, ὅπου εἶναι καὶ τζεσμέδες. Ἐκεῖθεν εἰς τὸ Σαριγκιουλιοῦ, Τουρκοχῶρι καλό, ... 4

καὶ μὲ τὸ νὰ ηὕραμεν κονεμένον τὸν μουσελίμην ἐτραβήξαμεν μισὴν ὥραν παρακάτω εἰς τὸ Γιουσουφλάρ, Τουρκοχῶρι, καὶ ἐμείναμεν. Δύο ὥραις παρακάτω εἶναι τὸ Ἐμπιγιαλέρ, ἄλλο χωρίον.

Σοῦμμα 76

Ἡ ὄπισθεν σοῦμμα τῶν διαστημάτων . . . 76

Τῇ κε': Εἰς τὸ Γκιολγκενλί, καλὸ Τουρκοχῶρι, ... 3

ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι. Καὶ τρεῖς ὥραις παρακάτω εἶναι τὸ Τζεγκὲλ-δερεσί, θαυμάσιο χωριὸ καὶ τοποθεσία ὡραιοτάτη. Ἐκεῖθεν ἐπήγαμεν εἰς τὸ Καγιαλὶ-δερέ, ἀχρεῖο Τουρκοχῶρι, καὶ ἐμείναμεν 4

Τῇ κς': Εἰς τὴν Σοῦμναν κάστρο ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι 3

(Μισὴ ὥρα ἐκεῖσε εἶναι τὸ Τζεγκέλκιο, θαυμασία τοποθεσία καὶ χωρίον, καὶ δύο ὥρας ἐκεῖσε τὸ Βελιπέγκιοϊ). Ἔπειτα ἐκαταντήσαμεν εἰς τὸ Δραγκοΐ, Βουλγαροχῶρι θαυμάσιον, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Τζέγκε-παλκανίου, ὅπου καὶ ἐμείναμεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Σαρῆ Νικόλα 4

90

Ἀπὸ τὴν Σιλλίστραν ἕως ἐδῶ καὶ ὅλα τὰ πέριξ λέγεται Τελ-ὀρμάνι. Ἀπὸ ἐδῶ ἄρχεται τὸ Τζέγκε-παλκάνι καὶ τελειώνει εἰς τὸ Δοπραλί, Βουλγαροχῶρι ἐξαίρετο.

Τῇ κζ': Ἐσηκώθημεν ἀπὸ τὸ Δοπραλὶ καὶ ἐπήγαμεν εἰς τὸ Τζαλὶ-καβάκι, Βουλγαροχῶρι ἐξαίρετο, κείμενον εἰς τὴν μέσην τῶν Παλκανίων. Τὸ ἐπήραμεν δὲ εἰς ὥρας 8, μὲ τὸ νὰ ἦτον ὑπερβολικὴ λάσπη καὶ ὁ δρόμος βαρύς· διὸ καὶ ἐμείναμεν ἐκεῖ. 4

Τῇ κη': Ἀπεράσαμεν καὶ τὸ ἕτερον βουνὸν τῶν Παλκανίων, καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Δοπραλί, Βουλγαροχῶρι ἐξαίρετο 5

εἰς τὸ τέλος τῶν Παλκανίων, καὶ ἐμείναμεν ἐκεῖσε τὸ βράδυ. Μία ὥρα παρέκει εἶναι τὸ Λαλάκιοϊ, καὶ μισὴ ὥρα τὸ Κιουτζούκκιοϊ.

Τῇ κθ': Ἐπήγαμεν εἰς τὸ Καρναπάτι, Τούρκικος κασαπᾶς, ἐξαίρετος καὶ θαυμαστὴ τοποθεσία, ὅπου ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι 5

Τρεῖς ὥραις ἐκεῖσε εἶναι τὸ Πὲγ-μαχαλεσί, χωρίον, καὶ τὸ Ἀγατζλάρ, ἄλλο χωρίον.

Ἔπειτα ἐκαταντήσαμεν εἰς τὸ Καραπζαλάρ, σουλτάν-κιοϊ πολλὰ καλό, ὅπου καὶ ἐμείναμεν τὸ βράδυ. 4

Σοῦμμα 108

Τῇ λ': Εἰς Καραπουνάρι, Βουλγαροχῶρι καλό, γιεμεκλίκι 4

Καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Φακκῆν, Βουλγαροχῶρι ἐξαίρετο καὶ μεγάλο ὡσὰν κασαπᾶς, ὅπου καὶ ἐμείναμεν 4

www.dacoromanica.ro

Ἡμέραι μηνός — *Ὧραι καὶ διαστήματα*

Τῇ κα^η: Εἰς τὸν Καναρᾶν, Βουλγαροχῶρι καλό, ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι . . . .
Θαυμαστὴ τοποθεσία, χιρσὶζ γιαταγὶ ὅμως περίφημο. Ἔπειτα εἰς Κοτζᾶ-ταρλᾶν, Βουλγαροχῶρι ἐξαίρετο, ὅπου καὶ ἐμείναμεν τὸ βράδυ 2
Ἀπήντησα καὶ δύο καλαράσιδες, ὁποῦ ἐπήγαιναν εἰς τὸ Γιάσι, καὶ ἕνα τουρνατζῆν, διορισθέντα ἀγᾶν εἰς τὸ Χοτίνι.

Ἡ Σούμνα, τὰ Ῥάσγρατα, τὸ Ῥουστζοῦκι, τὸ Ζιστόβι καὶ ὅλα τὰ παράλια τοῦ Δουνάβεως ἀπὸ τὸ ἐδῶ μέρος ὑπόκεινται εἰς τὸ σαντζάκι τοῦ Βιδινίου· τὰ δὲ λοιπὰ τὰ παραθαλάσσια ὑπόκεινται εἰς τὸ σαντζάκι τῆς Συλλίστρας, τὸ ὁποῖον λέγεται Συλλίστρα-κασαπασῆ καὶ Τοτρακάϊ-δεχρί· τὸ δὲ Δραγκόϊ, Τζαλὶ-καβάκι, Δοπραλὶ καὶ αἱ Σαράντα-Ἐκκλησίαι ὑπόκεινται εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ ποσταντζήπαση τῆς Ἀδριανουπόλεως.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ Α^η. ΚΥΡΙΑΚΗ.

Τῇ α^η: Ἐσηκώθημεν ἀπὸ τὸν Κατζᾶ-ταρλᾶν καὶ εἰς τὸ Ἐρεκλέρ, Βουλγαροχῶρι, ἐκάμαμεν γιεμεκλίκι. 2
Καὶ ἐκεῖθεν ἐπήγαμεν εἰς τὰς Σαράντα-Ἐκκλησίας, ... 4
κασαπᾶν, ὅπου ἐμείναμεν. Ἐξεκίνησα καὶ τὸν Φώξαν καλαράσην εἰς Βασιλεύουσαν.

Τῇ β^α: Εἰς Βουργάζι, κασαπᾶν ἐξαίρετον, ... 8
κάμνοντες γιεμελίκι εἰς τὸν κάμπον, καὶ ἀπερνοῦντες τὸ ὀρμάνι, ὅπου φυλάττει καὶ δερβένδι, ἐμείναμεν τὸ βράδυ εἰς τῆς κιρᾶ Χατζίδαινας τὸ σπῆτι.

Τῇ γ^η: Εἰς τὸ Καριστιράνι γιεμεκλίκι ὀμπρὸς εἰς τὸ χάνι, ... 4
καὶ εἰς τὴν Τζορλοῦν, κασαπᾶν, κονάκι, ... 6
μείναντες εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Ἀνδρέα.

Τῇ δ^η: Εἰς Κινικλὶ χάνι γιεμεκλίκι, ... 3
καὶ ἀπερνοῦντες πλησίον τῆς χώρας Συλιβριᾶς, ... 4
ἥτις ἔχει καὶ κάστρον παραθαλάσσιον, ἐσουρδίσαμεν ἕως εἰς τοὺς Πιβάταις, χωρίον παραθαλάσσιον, ὅπου καὶ ἐμείναμεν 2

Τῇ ε^η: Εἰς Μεγάλο-Τζεκμετζὲ γιεμεκλίκι, ... 4
καὶ ἔπειτα εἰς τὸν Μικρὸν-Τζεκμετζὲν κονάκι, ... 3
ὅπου εὗρον καὶ τὸν Γρηγοράσκον, πὰς-καπου-ογλάνι, μετὰ τοῦ Μανόλη καπου-ογλανίου· οἵτινες μὲ ἐπρόσμεναν πρὸ ἡμερῶν μὲ ἀποκριτικὰ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων καπουκεχαγιάδων, συντρόφων μου.

Τῇ ς^η: Ἡμέρᾳ Παρασκευῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ... 3
καὶ περὶ τὸ κενδὶ εἰς τὸν Κουρούτζεσμέν, ἀπερνοῦντες ἀπὸ τὸ Φὶλ-κιοπρουσοῦ τοῦ Κεγατχανᾶ.
Ἤτοι ἀπὸ τὸ Γιάσι μέχρι Κωνσταντινουπόλεως ὧραι ἑκατὸν ἑξήκοντα ἑπτά. 167

Ἐκόνευσα δὲ εἰς τὸ ὀσπήτιον τοῦ εὐγενεστάτου μοι αὐθέντου, τὸ κείμενον εἰς τὴν ποῦνταν τοῦ Κουροῦ-τζεσμέ, Σαράφ-πουρνοῦ ὀνομαζομένην· τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀγοράσει ἡ ὑψηλότης του παρὰ τοῦ Ματαίηβοδα Γκίκα ἐπὶ τῆς δραγομανίας αὐτῆς· τὸ ὁποῖόν μοι τὸ ἔδωσεν τὸ ὕφος του στρωμένον διὰ νὰ καθήσω, ἕως οὗ νὰ ἀποκτήσω ἐδικήν μου κατοικίαν. Μᾶς ὑπεδέχθησαν δὲ ἐκεῖσε ὁ εὐγενέστατος ἄρχων μέγας λογοθέτης Νικολάκης Μᾶνος, ὁ καὶ πασ-καπουκεχαγιᾶς, μετὰ τῆς εὐγενεστάτης ἀρχοντίσσης αὐτοῦ κοκόνας Εὐφροσύνης Γκίκα, τῆς καὶ ἀνεψιᾶς τῆς φιλτάτης μοι Ῥαλήτζας· οἱ ὁποῖοι ὑπεδέχθησαν καὶ τὸν φίλτατόν τους ἄρχοντα κάμινάρην Δημητράκην Μᾶνον, ὁ ὁποῖος ἀσθενήσας εἰς τὸ Γιάσι ἐκρίθη εὔλογον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του διὰ ἀλλαγὴν ἀέρος, καὶ οὕτως συνηκολούθησε μαζῆ μας. Πρὸς τούτοις καὶ ὁ ἄρχων δεύτερος βιστιάρης Εὐστάθιος Λαπίτης, καπουκεχαγιᾶς μὲ ὑπόληψιν, καὶ ὁ αὐτάδελφός του Γεωργάκης Λαπίθης, ὁ καὶ γραμματικὸς τῶν καπουκεχαγιάδων, καὶ ἄλλοι πλεῖστοι συγγενεῖς τε καὶ φίλοι. Τῇ δὲ ἑξῆς ἔωθεν ἦλθε καὶ ὁ ἄρχων σπαθάρης Ἰωάννης Βλαστός, καποῦ-κεχαγιᾶς καὶ ἡ εὐγενεία του, καὶ ἄλλοι πολλοί.

Τῇ θ^η τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, μὲ παρέστησαν οἱ δύο γέροντές μου, δηλαδὴ ὁ ἄρχων λογοθέτης Νικολάκης Μᾶνος καὶ ὁ ἄρχων σπαθάρης Ἰωάννης Βλαστός, ὁ καὶ Ἀραπάκης ἐπικαλούμενος, πρὸς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας, κατὰ πρῶτον πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον κεχαγιάπεγην, ὅστις ἦτον ὁ Χαλὴλ Χαμὴδ-ἐφένδης (καὶ σχεδὸν ἀνάστημα τοῦ ὕφους του ἐπὶ ῥιασετίου τοῦ ὑψηλοτάτου Ἰσμαὴλ-πασᾶ καὶ δραγομανίας τοῦ ὕφους του)· πρὸς τὸν ὁποῖον ἐνεχείρισα

www.dacoromanica.ro

τότε πρὸς αὐτὸν μεκτοῦπι τοῦ ὕψους του καὶ τὸ πρὸς τὸν ὑπέρτατον ἐπίτροπον, ἐν οἷς ἔγραφε περὶ ἐμοῦ ὁ εὐμενέστατός μοι αὐθέντης, καὶ ὅτι μὲ ἔκλεξεν καὶ μὲ ἐξαπέστειλεν εἰς ἐκδούλευσίν των. Ἀφ' οὗ δὲ τὰ ἀνέγνωσεν ἀμφότερα ἡ ἐκλαμπρότης του, μοὶ ἐρώτησεν· «Τί κάμνει, πῶς ἀπερνᾷ τὸ ὕψος του;» καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἔπειτα μοὶ ἐρώτησεν, τίνος εἶναι τὸ γράψιμον τῶν δύο μεκτουπίων ὁποῦ τὸν ἔφερα. Ἀπεκρίθην ὅτι εἶναι τοῦ πρώτου υἱοῦ, τοῦ Ἀλεξάνδρου πεγζαδέ. Μοὶ ἐρώτησεν, «ποίας ἡλικίας εἶναι»; Ἀπεκρίθην ὅτι δὲν ἀπεπλήρωσεν ἀκόμι τὰ δεκαεπτὰ ἔτη. «Ἀμὴ τάχα ὁ πατέρας του δίδει αὐτῷ μηνιαῖόν τι, ὁποῦ τὸν μεταχειρίζεται εἰς τὸ κιταπέτι, ἢ δουλεύει τζάπα»; Ἀνταπεκρίθην κἀγώ, ὅτι δὲν ἔχουν τεκλίφι μεταξύ των, ὄντες πατὴρ καὶ υἱός. Ἔπειτα μὲ παρέστησαν οἱ αὐτοὶ γέροντές μου εἰς τὸν ἐνδοξότατον ῥεΐζ-ἐφένδην, ὁ ὁποῖος ἦτον ὁ Φεγζῆ Σουλεϊμὰν-ἐφένδης, αὐτὸς στριφνὸς[1] καὶ κατηφής· καὶ ἀφ' οὗ εἶπον οἱ γέροντές μου, ὅτι τὸ ὕψος του μοὶ ἔστειλεν διὰ νὰ τοὺς δουλεύω καπουκεχαγιᾶν του, μοὶ εἶπεν ὅτι νὰ ἀκολουθῶ τὸ ἔργον μου μὲ ἄκραν ἐπιμέλειαν καὶ προσοχήν, καὶ νὰ μὴν λείπω πώποτε ἀπὸ τοῦ καποῦ-κονάκι, ἀλλὰ νὰ εὑρίσκωμαι καθ' ἑκάστην, ὁποῦ νὰ μὴ μὲ προσμένουν ὅταν ἤθελεν μὲ ζητήσῃ. Ἔπειτα μὲ παρέστησαν καὶ εἰς τὸν πεγλικτζῆ-ἐφένδην, ὅστις ἦτον ὁ Χαϊρῆ-ἐφένδης, σερβίσικου χαρακτῆρος καὶ εὐμετάβλητος. Εἰς τὸν αὐτὸν ὀδᾶν κάθεται καὶ ὁ πεγλικτζῆς-κεσεδαρῆς· ἦτον δὲ ὁ περίφημος Ῥεσὴτ-ἐφένδης, πρὸς ὃν μὲ παρήγγειλε τὸ ὕψος του νὰ συχνάζω καθ' ἡμέραν· ὅπερ καὶ ἐφύλαξα μέχρι τέλους, μὲ τὸ νὰ ἦτον ἄνθρωπος μὲ πολὺ πνεῦμα καὶ φρόνησιν καὶ γλυκύτατος εἰς τὴν συναναστροφήν. Ἀγαποῦσε καὶ τὸν αὐθέντην μου, καὶ ἀγκαλὰ νὰ εἶχε καὶ ἄλλους φίλους Ῥωμαίους, μὲ ὅλον τοῦτο ἐγνώριζε τὰ μέγιστα προτερήματα τοῦ ὕψους του καὶ δὲν ἔπαυε ἀπὸ τὸ νὰ τὰ ὁμολογῇ. Ἔπειτα μὲ παρέστησαν καὶ εἰς τὸν ἀμετζῆ-ἐφένδην, ὁ ὁποῖος ἦτον ὁ Ῥατὴπ-ἐφένδης, καὶ αὐτὸς φίλος εἰλικρινὴς τοῦ ὕψους του, καὶ τελευταῖον εἰς τὸν κεχαγιᾶ-κιατιπῆν, ὅστις ἦτον ὁ Ῥεσὴτ Τζελεπῆ-ἐφένδης, καϊνῆς τοῦ Γιαγλικτζῆ Ἐμὴν-πασᾶ, τοῦ πρώτου ὁποῦ εἶχε εὑγῆ μὲ τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ κατὰ τῶν Ῥώσσων ἐπὶ σουλτὰν Μουσταφᾶ, καὶ μήτε εἰς χεῖρας ἐλθὼν μετ' αὐτῶν ὅλον τὸ καλοκαῖρι, τέλος πάντων κατεδικάσθη καὶ ἐκαρατομήθη διὰ προσταγῆς τοῦ κράτους του. Εἰς προσκύνησιν τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου δὲν ἠθέλησα νὰ ὑπάγω, μὲ τὸ νά μοι εἶπαν ὅτι αὐτὸ εἶναι ἓν τζερεμονιάλε, ὁποῦ κοστίζει διὰ πρώτην φορὰν καμμιὰ ὀγδονταριὰ γρόσια εἰς τὰ παχσίσια ὁποῦ δίδονται τοῖς ἰτζαγάδες, τζαουσάδες καὶ ἄλλους χουδάμιδες τῆς μεγαλειότητός του, καὶ ὅτι ἡ ὑψηλότης του ἔμαθε τὴν εἰς Βασιλεύουσαν ἀποστολήν μου παρὰ τοῦ ἐκλαμπροτάτου κεχαγιάπεγη· θέλει δὲ μὲ γνωρίσει προσωπικῶς μεθ' ἡμέρας τινάς, ὅταν θέλει προσφέρομεν τὰ εἰθισμένα κουρπὰν-παϊραμλίκια, καὶ τότε παῤῥησιάζονται ὅλοι οἱ καπουκεχαγιάδες ἐν ταὐτῷ, ἐνδύονται καὶ τὰ συνήθη καβάδια, καὶ ἑπομένως τὰ ἔξοδα γίνονται μίαν φορὰν καὶ ὄχι διπλᾶ καὶ εἰς μάτην. Ἐπειδὴ δὲ τὸ θεοφρούρητον ὕψος του, κοντὰ εἰς τὰς λοιπὰς πατρικὰς νουθεσίας ὁποῦ μοι ἔδιδεν, μοὶ εἶπε καὶ ταύτην, τὸ νὰ ἔχω τὴν εὐχήν του νὰ φείδωμαι τὸν παρὰν τὸν Πογδάνικον καὶ νὰ προσέχω καλῶς νὰ μὴν γίνωνται ἔξοδα ἐπὶ ματαίῳ μήτε μέχρι ὀδολοῦ, ἐπαρέτρεξα τὴν ἀντάμωσιν τῆς μεγαλειότητός του. Ἐπρόσεχα ἑπομένως καὶ εἰς τὸ νὰ μὴ γίνωνται περιττὰ καὶ μάταια ἔξοδα τωόντι μήτε μέχρι ὀβολοῦ. Ἐπίτροπος ἦτον τότε ὁ περίφημος καὶ τωόντι περιώνυμος Καρᾶ-βεζίρης, ὁ ὁποῖος πρὸ χρόνων ἱκανῶν, ὤντας σιλικτάρης τοῦ κραταιοτάτου σουλτὰν Χαμήτη, ἐβαστοῦσε τὰς ἰνίας[2] τῆς διοικήσεως μὲ εὔμορφον τρόπον, καὶ ἔκτοτε ἄρχησεν νὰ ἐμβά<ζῃ> εἰς τάξιν καὶ νὰ εὐνομῆται ὅλη ἡ βασιλικὴ ἐπικράτεια, νὰ εἶναι <δὲ> ὅλοι εὐπειθέστατοι εἰς τὰς βασιλικὰς προσταγάς, νὰ ἐκλείψῃ σ<χε>δὸν διόλου ἡ ἁρπαγὴ καὶ ἡ ἀδικία ἁπανταχοῦ, ὅλα δὲ <ταῦτα> μὲ τὸ νὰ ἐκοίταζε μόνος του ὅλας τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰς ἐπεξεργάζετο μὲ ἀκρίβειαν. Εἶχε καὶ ἁπανταχοῦ κατασκόπους πιστοὺς καὶ τιμίους καὶ ἀδωροδοκήτους καὶ ἐπληροφορεῖτο τὴν ἀλήθειαν. Ἐπαίδευεν ἀνιλεῶς[3] καὶ σφοδρῶς τοὺς ἀπειθεῖ καὶ ἀτάκτους καὶ ἅρπαγας, καὶ ἀπέδιδεν ἀνταμοιβὰς εἰς τοὺς καλῶς καὶ πιστῶς ἐκδουλεύοντας. Εἶχε δὲ καὶ ξεχωριστὴν ὑπόληψιν καὶ εὔνοιαν τὸ θεοφρούρητον ὕψος του, καὶ ἐκορισπόντερε συνεχῶς τὰ μυστικώτατα μετὰ τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του, γράφων καὶ στέλ-

[1]) στριφνός=στρυφνός. [2]) ἰνίας=ἡνίας. [3]) ἀνιλεῶς=ἀνηλεῶς.

www.dacoromanica.ro

λων βουλλωμένα μεκτούπια, καὶ πέρνων παρομοίως βουλλωμένας ἀποκρίσεις, χωρὶς νὰ ἰξεύρῃ κανένας τῶν αὐθέντων τῆς Πόρτας, τί διελάμβανον τὰ γραφόμενα.

Τῇ $\overline{ια}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ μὲ ἐπαράστησεν ὁ ἄρχων λογοθέτης Νικολάκης Μάνος εἰς τὸν ἐνδοξότατον Ἀτὴφ-ζαδὲν Ὀμὲρ-ἐφένδην, εἰς τὸ κονάκι του, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχε μανσοῦπι· παλαιὸς ρετζέλης, κισιζαδὲς, φρόνιμος, ἀδωροδόκητος καὶ ὑπέρμαχος διὰ τὴν καλὴν κατάστασιν καὶ ὀρθὴν διοίκησιν τῆς κραταιᾶς βασιλείας. Ἡ ἐνδοξότης του ἦτον ἐξιδιασμένος ἐφένδης τοῦ θεοφρουρήτου ὕψους του, μὲ τὸ νὰ ἐγνώριζε τὸ μεριτόν, τὴν φρόνησίν του καὶ τὰς μετὰ πίστεως ἐκδουλεύσεις[1] του. Ἐπάσχησαν διάφοραι ἐναντίαι φατρίαι νὰ τὸν κερδήσουν καὶ νὰ τὸν διαστρέψουν μὲ ἁδρὰς δόσεις· δὲν ἠμπόρεσαν ὅμως νὰ τὸ κατορθώσουν, ἀλλὰ πάντοτε ἐστάθη διάπυρος ὑπέρμαχος τοῦ ὕψους του, εἰς βαθμὸν ὁποῦ ὅταν ἀπεφασίσθη τὸ ἄζ<λι> τῆς ὑψηλότητός του καὶ εὐγῆκε χάτι τοῦ σουλτὰν Χαμήτη κατὰ τὸ $\overline{1782}^{ον}$: ἔτος Μαΐου εἰς τὴν Πόρταν, ἐπὶ Ἰζὲτ Μεχμὲτ-πασᾶ, ὅτι νὰ ἐκλέξουν αὐθέντην ἄλλον διὰ τὴν Πογδανίαν καὶ τὸ ἔστειλεν ὁ ὑπέρτατος τῇ ἐκλαμπρότητί του, μὲ τὸ νὰ ἦτον κεχα<γιάπ>εγης τότε, διὰ νὰ τὸ ἐνεργήσῃ κατὰ τὴν συνήθειαν, ἀ<πῆλθε> μόνος του ἡ ἐκλαμπρότης του εἰς τὸν ὑπέρτατον καὶ εἶπεν, ὅτι....

(Ἡ ἀκολουθία λείπει διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ κώδικος).

Β'.

Ἀκολουθία ἐφημερίδων τοῦ $\overline{1788}^{ον}$ καὶ $\overline{1789}^{ον}$ παρὰ Κωνσταντίνου Καρατζᾶ τοῦ πάνου.

͵ΑΨΠΘ'. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ.

Τῇ $\overline{ιγ}^{η}$, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἀνεγνώσθη χάττι-χουμαγιοῦνι εἰς τὸ Διβάνι, διαλαμβάνον ὅτι τὸ ἀδαλέτι εἶναι ἡ βάσις τῆς νίκης καὶ ὅτι οἱ παλαιοὶ βασιλεῖς μὲ τὸ νὰ ἦτον δίκαιοι, διὰ τοῦτο ἐστάθησαν νικηταὶ καὶ τροπαιοῦχοι· κατάργησις καὶ ἀραὶ εἰς τὸ μιρὶ-ἀσκερὶ διὰ τὴν αταξίαν τους, προσέτι καὶ ὅτι, ἂν τὸ καλέσῃ ἡ χρεία, ἔχει νὰ ἐκστρατεύσῃ καὶ τὸ κράτος του περὶ τὸν Μάρτιον, καὶ ἐπομένως νὰ γίνῃ ἡ προσήκουσα ἑτοιμασία διὰ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἡ προμύθεια[2] τῶν μουχιματίων καὶ ζαχιρέδων καὶ ἡ διόρθωσις τῆς στράτας.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξεδόθησαν καὶ δύο ὁρισμοὶ ἐξορίας διὰ δύο σεχλου-ἰσλάμιδες, ὁ μὲν διὰ τὸν Δουρρὴζαδὲν Ἀρὴφ-μολλᾶν, ὁ ὁποῖος διελάμβανεν ὅτι νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀρπαλίκι του, ὁποῦ εἶναι ἡ Κιουτάχια, καὶ ἐκεῖσε νὰ διατρίψῃ, ἕως οὗ νὰ ἀπεράσουν οἱ χατζίδες· μὲ τοὺς ὁποίους μαζῇ νὰ σηκωθῇ ἐκεῖθεν καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Ταΐφι, ἤγουν εἰς τὴν Ἀραβίαν. Λέγεται δὲ ὅτι νὰ προῆλθεν αὐτῷ αὐτὴ ἡ ὀργή, μὲ τὸ νὰ ἦτον ταλίπης τοῦ σεχλουϊσλαμλικίου διὰ μέσου τοῦ Ὀσμὰν-πασαζαδὲ Ἰζέτ-πεη. Ὁ δὲ ἄλλος ὁρισμὸς ἦτον διὰ τὸν Μουφτηζαδὲν......, ὅστις καὶ αὐτὸς διελάμβανεν νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀρπαλίκι του, εἰς τὴν Ἔγκουρουν, καὶ ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἦτον ὑπέργηρως καὶ κλινήρης καὶ ἐπάσχισεν διὰ θερμῶν παρακλήσεων νὰ τὸ ἀποφύγῃ, πλὴν δὲ(ν) τὸ ἐκατόρθωσεν, καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ μολλᾶ, τοῦ μεγάλου του υἱοῦ. Εἶχεν καὶ ἄλλα ἀρπαλίκια καὶ τοῦ τὰ ἐσήκωσαν καὶ ἐδόθησαν εἰς ἄλλους οὐλεμάδες, μάλιστα τῶν Ἰωαννίνων, ὁποῦ πιάνει ὀκτακόσια γρόσια τὸν μῆνα, ἐδόθη τῷ Δερβὴσ-μολλᾷ νακίπῃ καὶ πρώην Ῥούμελη-καζιασκερῇ, τάχα μὲ τὸ νὰ εἶναι κατάχρησις καὶ ὑπερβολὴ τὸ νὰ βαστᾷ ἕνας πρώην σεχ-ουλ-ἰσλάμης τόσα ἀρπαλίκια. Ἡ καθαυτὸ δὲ αἰτία τῆς καταστροφῆς του φαίνεται νὰ εἶναι παλαιά τις διαφορὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ νῦν βελὶγ-ου-νιάμηΧαμηδ-ζαδὲ-ἐφένδη.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐδόθησαν καὶ τρία τοῦγια τῷ πρώην ποσταντζήπαση Φερχὰτ-πασᾷ καὶ τὸν διώρισαν σουρουτζηπασᾶν, δηλαδὴ νὰ σουρδήσῃ στρατεύματα ἀπὸ τὴν Ῥούμελην.

---

[1]) ἐν τῷ κώδ. ἐκουδεύσεις. [2]) προμύθεια = προμήθεια.

www.dacoromanica.ro

Τῇ ιδ^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐπροστάχθη ὁ Ἰζέτ-πεης Ὀσμὰν-πασᾶ-ζαδές, ὁ καὶ Ἐγιοὺπ-μολασῆς, ὅστις εἶχεν μετοικίσει εἰς τὸ κονάκι του τῆς Πόλεως, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ γιαλί του καὶ νὰ σφαλίσῃ τὰ παραθύρια του καὶ νὰ μὴν ἀνταμώνῃ κανένα. Ἡ αἰτία δὲ αὐτῆς τῆς ὀργῆς φαίνεται νὰ εἶναι, μὲ τὸ νὰ λέγουν ὅτι ἔπασχεν νὰ κάμῃ δέχλου-ἰσλάμην τὸν Δουρριζαδὲν Ἀρὴφ-μολλᾶν, ἢ μὲ τὴν συγκατάθεσιν αὐτοῦ, ἢ καὶ ἄνευ τῆς εἰδήσεώς του, διὰ νὰ τὸν δουλεύσῃ τάχα, ὄντες φίλοι ἀνέκαθεν. Ὅθεν διὰ τοῦτο ἐξωρίσθη καὶ ὁ ῥηθεὶς εἰς τὸ ἀρπαλίκι του, εἰς τὴν Κιουτάχιαν, καὶ ἐκεῖθεν ἔχει νὰ σηκωθῇ ὁμοῦ μὲ τοὺς χατζίδες, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Ταΐφι εἰς τὴν Ἀραβίαν κατόπι.

Τῇ ιθ^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἐκοινολογήθη πλέον, ὅτι πολιορκήσας ὁ γκενερὰλ Λάουδον τὸ Πελιγράδι μὲ 60000^{ας} στράτευμα, ἀφ' οὗ ἐξῆλθον τετράκις οἱ πολιορκούμενοι καὶ ἐπολέμησαν ἀνδρείως, τελευταῖον ἐπάρθη τὸ κάστρον. Λέγεται δὲ ὅτι προχωρήσαντες οἱ ἐχθροὶ νὰ ἐπῆραν καὶ τὸ Νίσσι καὶ νὰ ἐφάνησαν καὶ μερικοὶ Κατανοὶ μέχρι τῶν πέριξ τῆς Σόφιας, τὸ δὲ ὀρδὶ ὅτι ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ Ματζίνι καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν Σούμλαν. Μάλιστα λέγεται, ὅτι νὰ ἔκαψαν καὶ τὰ εἰς Σόφιαν εὑρισκόμενα μαγαζεῖα καὶ τὸν ἐκεῖσε συναθροισμένον ζαχιρέν, περίπου τῶν 1700 πουγγείων.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ιθ^{η} Ὀκτωβρίου ἐφόρεσαν καβάδι καὶ τῷ Σεὴτ Ἀχμὲτ-πασᾶ, γαμβρῷ τοῦ κράτους του ἐπὶ τῇ Χατίτζέ-σουλτάνᾳ, καὶ τὸν διώρισαν Σόφια-σερασκερῆ· προσέτι καὶ τὸν εἰς τὰ Καβάκια διατρίβοντα πρώην καϊμεκάμην Χατζῆ-Σαλὴχ-πασᾶν τὸν διώρισαν ἐκεῖσε μουχαφίζην. Ἐφώναξαν καὶ τὸν Μουσταα-πασᾶν, τὸν ἐπὶ τῇ Σαχ-σουλτάνᾳ αὐταδέλφῃ τοῦ κράτους του γαμβρόν, καὶ μὲ ὅλον ὁποῦ τὸν ἐφύλαξεν τὸ τακίμι τοῦ καϊμακάμη εἰς τὴν σκάλαν τοῦ Παγτζὲ-καπουσίου ἕως τρεῖς ὥρας (τὸ ὁποῖον ἐπῆγεν τρεῖς φοραῖς καὶ πάλιν ἐπέστρεψεν), καὶ προσποιηθεὶς ἀσθένειαν δὲν ἦλθεν. Ὅθεν ἐξωργίσθη τὸ κράτος του ὑπερβαλόντως· μὲ ὅλον τοῦτο τὸν ἐσυγχώρησεν, καὶ ἐλθὼν τῇ ἐξῆς εἰς τὴν Πόρταν τὸν ἐφόρεσαν καβάδι καὶ τὸν διώρισαν καὶ αὐτὸν σερασκέρην εἰς τὴν Σόφιαν. Εἶναι δὲ τωόντι φιλάσθενος, πάσχων ἀπὸ ζάλαις, καὶ ἐπῆγεν μὲ βυζικατόρια εἰς τὴν νοῦκαν. Αὐτὸς εἶναι ἀδελφὸς τοῦ περιφήμου Καφᾶ-βεζίρη. Ἐδιωρίσθη καὶ ὁ πρώην τεφτερδὰρ-βεκίλης Ἰσμαὴλ-ἐφένδης, ὁ πατέρας τοῦ κεχαγιάπεη, ναζίρης τῶν μουχιματίων εἰς Ἀδριανούπολιν.

Τῇ κα^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔστειλεν τὸ κράτος του εἰς τὴν Πόρταν, προηγουμένων τοῦ τε χαζνὲ-κεχαγιασῆ καὶ τοῦ γιαζητζῆ-ἐφένδη καὶ τοῦ χαζνὲ-κιατίπη, ὅλα τὰ περιττεύοντα τῶν ἀσημικῶν του μὲ ὀκτασίους χαμάλιδες, συμποσούμενα περίπου τὰς δέκα χιλιάδας ὀκάδες, διὰ νὰ τὰ κόψουν μονέδα καὶ νὰ τὰ μεταχειρισθοῦν εἰς τὰς παρούσας χρείας των· τὰ ὁποῖα παρευθὺς τὰ ἔστειλαν εἰς τὸν βασιλικὸν Ζαρπχανέν. Ἡ τάξις ἦτον τοιαύτη. Προηγεῖτο ὁ γιαζιτζῆ-ἐφένδης καὶ ὁ χαζνὲ-κεχαγιασῆ ἔφιπποι, καὶ ἀκολουθοῦσαν οἱ χαμάλιδες φορτωμένοι μὲ πανέρια μεγάλα· τὸ πρῶτον χόδι μὲ ῥάχτια, ζιλπόσια, χασᾶδες καὶ οὐζεγκιά, καὶ κατόπι τῶν χαμάλιδων ἀκολουθοῦσεν ὁ χαζνὲ-κιατιπῆ ἔφιππος· καὶ αὐτὸ ἀκολούθησεν δίς. Τὴν δὲ τρίτην φορὰν πάλιν μὲ αὐτὴν τὴν τάξιν εὔγαλαν τὰ πλέον δελικᾶτα πράγματα, ἤγουν λεκάναις, ἰπρίκια, κανιὰ καπνιστερά, ζάρφια, σινιά, σαχάνια, πανέρια πλεγμένα, τεντζερέδες καὶ ἄλλα παρόμοια, καὶ διὰ νὰ μὴν παραπέσουν ἢ σφετερισθοῦν, μὲ τὸ νὰ ἦτον παράνω τῶν ἑκατὸν οἱ χαμάλιδες καὶ τὰ πράγματα μικρά, διωρίσθησαν εἰς κάθε τέσσαρους χαμάλιδες ἕνας ἐνδερουνἀγαλαρινδὰν πεζός, διὰ νὰ προσέχῃ, καὶ οὕτως τὰ ἐπῆγαν εἰς τὴν Πόρταν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ζαρπχανέν. Αὐτὸ τὸ παράδειγμα τὸ ἀκολούθησαν καὶ οἱ σουλτᾶνες καὶ πολλοὶ τῶν ῥετζέλιδων, καὶ μάλιστα μερικοὶ ἐξ αὐτῶν ἐπαράγγειλαν νὰ τοὺς γιαπτιάδίσουν καὶ ῥάχτια πακιρένια.

Λέγεται ὅτι ἦτον σκοπὸς νὰ διορίσουν πάλιν εἰς τοὺς ῥαγιᾶδες τὰς 12000^{ας} ὀκάδες τὸ ἀσίμι (δηλαδὴ 5000 τῶν Ῥωμαίων, 4000 τῶν Ἀρμενίων καὶ 3000 τῶν Ἑβραίων, καθὼς ἔγινεν καὶ ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Χαμήτη πρὸ μηνῶν· τὸ ὁποῖον καὶ συνάχθη διὰ τῶν πατριαρχῶν καὶ χαχάμπασή· ὅπερ καὶ ἐπληρώθη πρὸς δέκα παρᾶδες τὸ δράμι)· πλὴν ὁ καϊμεκάμης τὸ ἐμπόδισεν, λέγωντας τῷ κράτει του, ὅτι παρὰ νὰ πάρῃ κατάρας τοῦ κόσμου, κάλλιον νὰ εὐγάλῃ τὰ περιττὰ ἀπὸ τὸν χαζνέν, νὰ τὰ κόψῃ μονέδα.

Τῇ κβ^{α}, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἔγινεν γενικὸς μουσαβερὲς εἰς τὸ Πασᾶ-καπουσί, ὁποῦ συνή-

www.dacoromanica.ro

χθησαν καὶ μανζίλιδες ῥεϊζάλιδες, καὶ ὀϊζακλίδες γέροντες καὶ μερικοὶ τῶν ἐσναφίων, καθὼς οἱ μουτεϐελίδες τοῦ Σαρατζουχανᾶ καὶ ἄλλοι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ εἰς τὰς πόρτας τῆς Πόλεως ἐκάθουνταν ἕνας ὀϊζακ-γιαζιτζισῆ καὶ ἕνας ἀγᾶ-τζοκαδαρῆ καὶ ἕνα γιαμάκι, καὶ ἔπιαναν ἀπὸ δεκαοκτὼ χρόνων καὶ ἀνωτέρω γιανιτζάρους καὶ τοὺς ἔστελναν εἰς τὸ Ἀγᾶ-καπουσί, ὅπου τοὺς κατέγραφαν, καὶ ὅσοι ἐξ αὐτῶν εἶχον κεφίλιδες τοὺς ἄφιναν, τοὺς δὲ ἄλλους τοὺς ἔδαναν εἰς τὰ σίδηρα, ὡσὰν ὁποῦ ἔγινε προσταγὴ νὰ ἑτοιμασθοῦν δέκα ὀρτᾶδες καὶ τὴν Πέμπτην νὰ εὔγουν χωρὶς ἄλλο.

Τῇ κγ^{η}, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἔγινεν σεργκὶ εἰς τὸ Ἀγᾶ-καπουσί, καὶ ἐμοίραζαν εἰς τοὺς ῥηθέντας ἑτοιμαζομένους γιανιτζάρους πρὸς 40 γρόσια εἰς τὸν κάθε ἕνα, διὰ νὰ ἑτοιμασθοῦν· μάλιστα ἑτοίμασαν καὶ ἕνα τάχτι, ἤγουν κάθισμα, εἰς τὸν διϐανχανᾶν τοῦ Ἀγᾶ-καπουσίου καὶ ἐπρόσμεναν τὸ κράτος (του), διὰ νὰ παρευρίσκεται τάχα εἰς αὐτὴν τὴν διαμοίρασιν, πρᾶγμα ἀσύνηθες μέχρι τοῦδε.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξώρισαν καὶ τρίτον προπρώην σεχουλ-ἰσλάμην, τὸν Κιαμὴλ-μολλᾶν, εἰς τὸ ἀρπαλίκι του, εἰς τὸ Κεσάνι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξεδόθη βασιλικὸς ὁρισμὸς κατὰ τὸ νόημα δύο φετϐάδων, ὅτι μὲ τὸ νὰ εἶναι χαράμι τὸ ἀσῆμι εἰς χρῆσιν τῶν ἔχλι-ἰσλάμιδων, εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴν τύχῃ καὶ τὸ μεταχειρισθῇ κανένας, μικρὸς ἢ μεγάλος, ὁποίας τάξεως καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι· ἀλλὰ μόνον ἄρματα ἀσημωμένα καὶ ζωνάρια γυναικεῖα νὰ εἶναι συγκεχωρημένα· εἰ δὲ ῥάχτια, χασᾶδες, ζάρφια καπνιστερά, τάσια, λεκάναις, ἰπρίκια, καὶ ἐν συντόμῳ ὅτι ἀδανδαλίκι καὶ ἂν ἔχουν, νὰ τὸ στείλουν εἰς τὸν Ζαρπχανὲν εἰς διάστημα τριακονταμιᾶς ἡμέρας καὶ νὰ ἐκπληρωθοῦν πρὸς δέκα παρᾶδες τὸ χάσικον· νὰ μεταχειρίζωνται δὲ εἰς τὸ ἑξῆς πακίρι μαλαγματοκαπνισμένο, τὸ ὁποῖον ὑπεσχέθη ὁ Δούζουγλους ὁ κουγιουμτζῆς τοῦ Ζαρπχανὲ νὰ τὸ κατασκευάζῃ μαλαγματοκαπνισμένο πρὸς τέσσαρες παρᾶδες τὸ δράμι. Καὶ οὕτως ὅλοι ἄρχησαν νὰ τὰ στέλνουν, κατασκευάζοντες ῥάχτια πακιρένια καὶ χασᾶδες χρυσαφένιους κενδημένους, προσέτι καὶ οἱ καπουτζίπασιδες, καὶ ἁπλῶς ὅλοι οἵ τε μεγαλείτεροι τούτων καὶ οἱ μικρώτεροι[1]· μετὰ δὲ τὴν προθεσμίαν, ἐὰν εὑρεθῇ ἀσημένιο ἐδανδανλίκι, νὰ ἰξεύρῃ ὅτι παιδεύεται.

Τῇ κδ^{η}, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἐφώναξεν ὁ ῥεῆς-βεκιλῆς Ῥασὴτ-ἐφένδης τὸν Ὀσμὰν-τζαούσην, καὶ ἐφοδιάζωντάς τον μὲ δύο βασιλικοὺς ὁρισμούς, ὁ ἕνας χετάπι εἰς τὸν τερσανᾶ-ἐμινῆν καὶ ὁ ἄλλος εἰς τοῦ κοῦλε-ἀγασῆν τῶν Ἑπτὰ-Γουλάδων· καὶ τὸν εἶπεν μὲ τὸν πρῶτον νὰ ὑπάγῃ περὶ ἑσπέραν εἰς τὸν Τερσανὲν καὶ νὰ πάρῃ ἐκεῖθεν τοὺς δύο κοριέριδες, ὁποῦ ἐπιάσθησαν εἰς τὴν Μολδαϐίαν ἐπὶ Ἀλεξάνδρου-βόδα Ὑψηλάντη, μετὰ τὸ σφάλισμα τοῦ πρέσϐεως Βούλγκακοϐ (ἐξ ὧν ὁ ἕνας ἦτον ὀρδινάριος καὶ ὁ ἄλλος ἐξστραορδινάριος καὶ μαγιόρες, καὶ ἔκτοτε τοὺς εἶχαν φυλακώσει εἰς τὸ Πάνιον), καὶ νὰ τοὺς ὑπάγῃ περὶ πρώτην ὥραν τῆς νυκτὸς εἰς τοὺς Ἑπτὰ-Γουλᾶδες, ὅπου φυλάττει ἐπὶ τούτῳ ἕνα Ῥεουζάϊκο καράβι, καὶ νὰ τοὺς ἐμϐαρκάρῃ εἰς αὐτό. Ἔπειτα δείχνωντας τὸν ἄλλον ὁρισμὸν τῷ κοῦλε-ἀγασῇ νὰ ἐϋγάλῃ καὶ τὸν σινιὸρ Βούλγκακοϐ, πρέσϐυν τῆς Ῥωσσίας, καὶ νὰ τὸν ἰμπαρκαρίσῃ καὶ αὐτὸν εἰς τὸ αὐτὸ καράβι μὲ τοὺς περὶ αὐτόν, δηλαδὴ μὲ τὸν Νικολάκην Πιζάνην, πρῶτον δραγουμᾶνόν του (ὅστις ἐνεδύθη φράγκικα πρὸ καιροῦ), μὲ τὸν σεκρετάριόν του καὶ λοιπούς· τὰ ὁποῖα αὐτὰ τὰ ἐκτέλεσεν ἀπαραλλάκτως ὁ Ὀσμὰν-τζαούσης. Ἐπῆρε δὲ ὁ ἐλτζῆς ἀπὸ τὸ Σταυροδρόμι καὶ τὴν παλλακίδα του μὲ τὰ παιδιά του, καὶ ὁ σινιὸρ Πιζάνης μόνον τὸν μεγάλον του υἱόν, τὴν δὲ γυναῖκά του μὲ τὰς θυγατέρας του καὶ λοιπὰ παιδιά του τὰ ἄφησεν πάλιν εἰς τὸ Σταυροδρόμι εἰς τὸ σπῆτί του, ὅπου διέτριϐαν καὶ πρότερον· τὴν δὲ παλλακίδα τοῦ σινιὸρ Βούλγκακοϐ τὴν ἐσυντρόφευσαν ἀπὸ τὸ Σταυροδρόμι ἕως τὸ καράβι μόνον ὁ σινιὸρ Κυρίκης, δεπουτᾶτος τῶν Ῥαουζαίων, καὶ ὁ σινιὸρ Βιτζέντζος, καὶ ἐκατέϐησαν περὶ τρίτην ὥραν τῆς νυκτός. Ἐκτὸς δὲ τούτων κανεὶς ἄλλος δὲν ἀντάμωσεν τὸν ἐλτζῆν εἰς τὸ καράβι ἀπερχόμενον.

Τῇ κε^{η}, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐμϐῆκεν ὁ Χουσεὴν-πασᾶς, ὁ καπουτὰν-πασᾶς, μὲ τὴν ἀρμάδα ὁποῦ ἐϐολδίτζαρεν εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν, καὶ ἐστάθη εἰς τὸν Πουγιοὺκ-δερεν μὲ 36

---

[1]) μικρώτεροι = μικρότεροι.

www.dacoromanica.ro

καράβια, καὶ τῇ κθ^η, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐστάλη βαδετζῆς ἐκ μέρους τῆς Πόρτας ὁ μουχουρβάρης τοῦ κεχαγιάπεη, καὶ οὕτως ἐκατέβη μὲ τὸ κατεργάκι του κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Πόρταν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Τερσανᾶν. Καὶ τῇ α^η Νοεμβρίου ἄρχησαν νὰ κατεβαίνουν τὰ σαν-τζὰκ-γκεμιλερὶ καὶ καθεξῆς τὰ λοιπὰ ἀπὸ τρία τέσσαρα τὴν ἡμέραν, διὰ νὰ ξεχειμάσουν καὶ αὐτὰ καὶ νὰ διορθωθοῦν εἰς τὸν Τερσανᾶν, διὰ νὰ εἶναι ἕτοιμα τὴν πρώτην ἄνοιξιν.

Τῇ κη^η, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἦτον μουκιαμλεκὴ τοῦ ῥεῆς-βεκιλῆ Ῥασὶτ-ἐφένδη μετὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Ἱσπανίας σινιὸρ . . . . . . καὶ λεγεται ὅτι νὰ ὡμίλησαν περὶ συμβιβασμοῦ, ὡσὰν ὁποῦ πρώτη ἦτον ἡ αὐλὴ τῆς Ἱσπανίας ὁποῦ ἐπρόβαλεν νὰ μεσολαβήσῃ, διὰ νὰ ἐξισάσῃ τὰς μαχομένας αὐλὰς καὶ τὴν εἶχαν ἀποβάλλει. Προσθέτουν καὶ ὅτι ὑπεσχέθη ὁ ῥηθεὶς πρέσβυς νὰ φέρῃ ἀπόκρισιν ἀπὸ τὴν αὐλήν του περὶ τῶν προβληθέντων αὐτῷ εἰς διάστημα σαράντα ἡμερῶν.

Τῇ κθ^η, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἦλθεν διὰ θαλάσσης καὶ ὁ ἀπεσταλμένος πρέσβυς τοῦ Φὲζ-παδησάχῃ, δηλαδὴ τοῦ ἰμπερατόρου Μαρόκ, μὲ διάφορα δῶρα μαλάγματος, ἀσημίου καὶ ἄλλων μετάλλων.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἔγινεν ἄζλι καὶ ὁ τζαούσ-πασὴ-βεκιλῆς Χαμβουλλὰχ-πεης Σαχσηβάρογλους, καὶ διωρίσθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ πρώην μεγάλος ἰπραχώρης Σαήτ-πεης Ἰζὲτ-πασαζαδές.

Τῇ λα^η, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἠσθένησεν βαρέως καὶ ὁ λαλᾶ Μαχμούτ-πεης μὲ δυσσεντερίαν, καὶ ἐπῆγεν τὸ κράτος του τεπτίλι πρὸς ἐπίσκεψίν του· καὶ ἀπὸ τὸ χαρέμι ἐστάλησαν κοτζιέ, καὶ ἑπομένως ὅλοι οἱ ῥετζάλιδες καὶ οὐλεμάδες, ἄλλοι μὲν ἐπῆγαν μόνοι τους, ἄλλοι δὲ ἔστειλαν καὶ ἐρώτησαν τὸ χατῆρί του.

,ΑΨΠΘ^ω. ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῇ γ^η, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, τὴν νύκτα ἓν καράβι Φρατζέζικο, πραγματευτάδικο, φορτωμένο μὲ . . . . . . ἔπιασεν τὴν νύκτα ὀμπρὸς εἰς τὸ Κουρσουνλοῦ-μαγαζεῖ, κείμενον κοντὰ εἰς ἓν Ἐγκλέζικο φορτωμένο μὲ παροῦτι. Μὲ τὸ νὰ ἔλειπεν ἔξω ὁ καπετᾶνός του καὶ εἶχεν μείνει μόνον μὲ δύο μαρνέρους, καὶ αὐτοὶ μεθυσμένοι, ὡς τόσον τὸ ἔλυσαν ἐκεῖθεν καὶ ἐκινδύνευσεν νὰ πέσῃ ἐπάνω εἰς τὸ Χουβαδερβῆ-γκεμισί· τὸ ἐπρόφθασαν ἐν τοσούτῳ καὶ τὸ ἐτάκτισαν ἀπὸ κάτω, καὶ τραβῶντάς το μὲ τὸ ῥεῦμα τὸ ἄφησαν καὶ εὐγῆκεν ἔξω καιόμενον.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔκαμε τὴν ἔξοδόν του διὰ ἀλαΐου καὶ ὁ πρώην καϊμεκάμης Χατζῆ-Σαλὴχ-πασᾶς. Ἐμίσευσεν καὶ ὁ πρώην καϊμεκάμης Χατζῆ-Σαλὴχ-πασᾶς διὰ τὸ ὀρδὶ καϊμεκάμης εἰς τὴν Σούμλαν, ἕως οὗ νὰ φθάσῃ καὶ ὁ βεζίρης.

Τῇ δ^η, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἦτον μουκιαλεμὲς τοῦ ῥεῆς-βεκιλῆ Ῥασὴτ-ἐφένδη μετὰ τοῦ πρέσβεως τῶν Σβεκῶν μονσιοῦ Δῆτζ εἰς τὸ Πεσίκτασι, εἰς τὸ γιαλὶ τοῦ Βεληεφένδη-ζαδὲ-χάλια-Ἀναδὸλ-καζιασκερῆ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐμίσευσεν καὶ ὁ ἀπὸ τὸ ὀρδὶ πρὸ καιροῦ ἐλθὼν Γκέντζ-Ὀσμὰν-ἀγᾶς τζαοὺς-πασῆς, περὶ τοῦ ὁποίου ἐλέχθη ὅτι ἔχει καὶ μουπασιρέτι διὰ νὰ πάρῃ τὴν βοῦλλαν ἀπὸ τὸν ἐπίτροπον Μελεκ-πασᾶ-κεχαγιασῆ Χασὰν-πασᾶν, καὶ νὰ τὴν ἐγχειρίσῃ τῷ Τζεζάγιερλῃ-Χασὰν-πασᾷ, πρώην καπουτὰν-πασᾷ, καὶ Χάλια-Ἰσμαὴλ-σερασκερῇ.

Τῇ ι^η, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐμίσευσεν ὁ Κιουτζοὺκ-Χουσεῆν ἀγᾶς, πασ-τζοχαδάρης τοῦ κράτους του, μὲ τὴν γοῦναν καὶ τὸ ἰστικλὲρ-ἐμρί, πρὸς τὸν ὑπέρτατον Τζεζαγιερλῆ-Χασᾶν-πασᾶν, κατὰ τὸ σύνηθες.

Τῇ ιβ^η, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐφόρεσαν γοῦνα καὶ τὸν Σεγὴτ Ἀχμὲτ-πασᾶν, τὸν ἐπὶ τῇ σαχ-σουλτάνᾳ Δαμάτην, καὶ τὸν ἔδωκαν μανσοῦπι τὴν Κιουτάχγιαν, διορίζοντές τον καὶ σερασκέρην εἰς τὴν Σόφιαν· ἅπερ καὶ τὰ δύο τὰ εἶχεν ὁ Τζεζάγιερλῃ-Χασὰν-πασᾶς, ὁ ὁποῖος ἐπῆρεν τὸ μανσοῦπι τῆς Κιουτάχιας καὶ δίδωντάς το τῷ Τζούρογλου τὸν ἐπρόσταξεν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Σούμλαν, ὅπου ἦτον τὸ ὀρδί.

Τῇ ιε^η, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἀπέρασαν καὶ τὰ ἀγιρλίκια τοῦ Μουσταᾶ-πασᾶ τοῦ ἐπὶ τῇ

www.dacoromanica.ro

σὰχ-σουλτάνᾳ Δαμάτῃ διὰ τὸ Πέηκοζι, μὲ τὸ νὰ τὸν διώρισαν μουχαφίζην εἰς τὰ Καβδάκια, ὅπου ἦτον πρότερον ὁ Χατζῆ-Σαλχ-πασᾶς.

Τῇ ιεῃ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐξώρισαν καὶ τὸν Ῥεφῆ-μολλᾶν, ὑποψήφιον Σταμπὸλ-καδησῆ, εἰς τὸ ἀρπαλίκι του, καὶ ἄλλους τινάς.

Τῇ ιεῃ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐπέστρεψεν ὁ Σεμσηδὴν-πεϊς, καπουτζιλὰρ-κεχαγιασῆς, ἀπὸ τὸ εἰς Πόσναν μεμουριγιέτι του, δηλαδὴ τὸ νὰ σηκώσῃ τὸν Μαχμοὺτ-πασᾶν μὲ στράτευμα κατὰ τῶν Γερμανῶν· ὅστις ἔλεγεν, ὅτι τὸν ἐξεκίνησεν μὲ εἴκοσι μίαν χιλιάδα Ἀλβανίτικον στράτευμα.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἔπιασαν οἱ κολτζίδες τοῦ ἐμφιγιὲ-ἐμινῆ Νουμὰν-ἐφένδη τὸν . . . ., τὸν μισὲρ . . . ., γαμβρὸν τοῦ περιφήμου βασιλικοῦ ἀρχιτέκτονος Γεώργη-κάλφα, ἔχοντα εἰς τὴν ταπακέραν αὐτοῦ ξενικὸν ταπάκον, ὄντα ἐμποδισμένον σφοδρῶς, καὶ τὸν ἐπῆραν εἰς τὸ κονάκι τοῦ ἀγᾶ, ὅστις ἔτυχεν νὰ λείπῃ, καὶ ἑπομένως οἱ ἄνθρωποί του τὸν ἔβαλαν εἰς τὸν φάλαγκα, καὶ ἕως οὗ νὰ πιλδιρδήσῃ τὸν ἑαυτόν του, τὸν ἐκτύπησαν καμμιὰ δεκαπενταριὰ ξυλιαῖς εἰς τὰ ποδάρια· μερικοὶ δὲ παραμικρότεροι, ὁποῦ ἐπιάσθησαν εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ μὲ ξενικὸν ταπάκον, ἐπῆγαν εἰς τὸ κάτεργο.

͵ΑΨΠΘ^{ω}. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῇ . . ., ἡμέρᾳ . . . . ., ἐμβῆκαν εἰς τὴν Βασιλεύουσαν τὰ ἀγιρλίκια τοῦ Μαυρογένη Βλάχ-πεη καὶ ἄρχοντές του μερικοί, δηλαδὴ ὁ πᾶνος μισὲρ Νικόλαος, υἱὸς τοῦ μακτούλη Σκαναβῆ, καὶ ὁ σπαθάρης καὶ γαμβρός του Νικόλαος, υἱὸς τοῦ ἄγα Κωνσταντίνου καὶ ἀνεψιὸς τοῦ ποστελνίκου Γεωργουλᾶ, καὶ ὁ ποστέλνικός του Γιαννάκης, υἱὸς τοῦ . . . . . Μασλούπη Μωραΐτη. Ὁ δὲ ἴδιος λέγουν ὅτι διατρίβει εἰς Γκίργκιοβο, πάσχωντας νὰ συναθροίσῃ στράτευμα διὰ νὰ ἐξώσῃ τοὺς Γερμανοὺς ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι· οἵτινες λέγεται ὅτι τὸ ἐξουσίασαν καὶ ὅτι νὰ διώρισαν καὶ γκουβερνάρον τὸν πᾶνον Δημητράκην Γκίκα. Εἶχαν μείνει ἐκεῖσε, εὐγαίνοντος τοῦ Μαυρογένη, καὶ ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους του ὁ λογοθέτης Ἰωάννης Τζαννέτος, οἱ δύο υἱοὶ τῆς Μαρίτζας, ὁ . . . . καὶ ὁ . . . . . Γεωργάκης Ῥωμανός . . . .
. . . .

(Τὸ λοιπὸν δὲν εὑρέθη ἐν τοῖς ἀπογράφοις μου)

Γ'.

Ἐφημερίδες τοῦ 1808^{ου} μέχρι τοῦ 1811^{ου} παρὰ Κωνσταντίνου Καρατζᾶ τοῦ πάνου συλλεχθεῖσαι.

1808^{ω}. ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῇ κζῃ Νοεμβρίου, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, περὶ δεκάτην ὥραν τῆς ἡμέρας ἐφόρεσεν ἐπ' αἰσίοις καβάδι ὁ ἐκλαμπρότατος πεγζαδὲ Δημητράσκος Μουρούζης καὶ διωρίσθη διβανὶ-χουμαγιοῦν-βὲ-μουκαλεμὲ-τερτζιμανῆς, ἀφ' οὗ ἐστάθη ἀνοικτὴ ἡ δραγομανία ἡμέρας εἰκοσιτρεῖς καὶ ἦτον ἄπειροι οἱ ζητοῦντες αὐτήν· τὴν δὲ ἐκλαμπρότητά του τὸν ἔφεραν ἀπὸ τὰ νησιὰ οἱ πολυχρόνιοι αὐθένται καὶ βιάζοντές τον τὸν κατέπεισαν.

Τῇ δὲ κθῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, περὶ τὸ κενδὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Δαοὺτ-πασᾶ, ὅπου ἦτον συναγμένοι καὶ οἱ ἄλλοι τρεῖς μουραχάσιδες, δηλαδὴ ὁ ἐξοχώτατος Ῥιζᾶ-μολλᾶς, υἱὸς τοῦ Μουρὰτ-μολλᾶ καὶ γαμβρὸς τοῦ Ναζῆφ-ἐφένδη, πρώην Σταμπὸλ-ἐφένδης· ὁ ἐνδοξότατος Γαλὴπ-ἐφένδης, χάλεα-ρεῆς-ἐφένδης, ὁ καὶ πρὸ πέντε χρόνων ἐξαποσταλεὶς πρέσβυς εἰς τὸ Παρίσι· καὶ ὁ ἐνδοξότατος Ἰζὲτ-πέγης, χάλεα-πεϊληκτζῆς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρῆφ-ἐφένδη καὶ ἐγκανὸς τοῦ μολλᾶ-πέγη.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐφόρεσε καβάδι καὶ ὁ σπαθάρης Γιάννικος Πιπίκας, ὁ καὶ Ῥαστῆς, διὰ βεκιὰπ-τερτζιμανῆς.

www.dacoromanica.ro

Τῇ δὲ ἑξῆς λῃ Νοεμβρίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, περὶ τὸ κενδὶ ἐμίσευσαν ὅλοι ὁμοῦ ἀπὸ τὸ Δαοὺτ-πασᾶ διὰ τὸ Γιάσι ἐπ' αἰσίοις, ὅπου ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ τὸ κογκρέσσον.

1809ῳ. ΙΑΝΝΟΥΑΡΙΟΣ.

Τῇ κδῃ Ἰαννουαρίου, ιζῃ τοῦ Ζιλκαδέ, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, περὶ ἑσπέραν ἐγεννήθη σεχζαδὲς τοῦ σουλτὰν Μουσταφᾶ, καὶ ἔγινεν ἑπταήμερος δοναναμᾶς μόνον μέσα εἰς τὸ βασιλικὸν σαράϊ.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου πιττακίου, ὁποῦ ἔγραψαν οἱ σεβάσμιοι ἅγιοι δύο γέροντες πρὸς τὸν ἄρχον ἰατρὸν σινιὸρ.... Τιπάλδον τῇ κδῃ Ἀπριλίου τοῦ ͵αωθου ἔτους, ἀφ' ἑσπέρας τῆς ἐξορίας τοῦ ἁγίου Κυζίκου κὺρ Μακαρίου, προσθέττοντες[1] ἄλλα δέκα ἢ καὶ δεκαπέντε πουγγεῖα εἰς τὰ προϋποσχεθέντα, διὰ νὰ παρθῇ καὶ ἡ ἐπαρχία τοῦ ῥηθέντος, μὴν εὐχαριστούμενοι μόνον εἰς τὴν ἐξορίαν του καὶ κάμνοντες χαβαλὲν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ τακρίρι τοῦ γραμματικοῦ τοῦ ἁγίου Ἐφέσου, ὅντινα καὶ ἐξαποστέλουν[2] ἐξεπίτηδες μὲ τὸ κατωτέρω σημειούμενον πιττάκιον.

Τὴν ἐξοχότητά της εὐχόμενοι, ἥδιστα προσαγορεύομεν.

† Ἰδοὺ ὁ γραμματικός μας Νεόφυτος ἔρχεται πρὸς αὐτὴν διὰ νὰ ἀναγγείλῃ αὐτῇ διὰ ζώσης φωνῆς ὅσα τῷ ὁμιλήσαμεν[3]· ὅθεν καὶ ἂν γένῃ τὸ πρᾶγμα καὶ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις κατὰ τὸ τερτίπι ὁποῦ ἐκάμαμεν εἰς τὸ ἀνὰ χεῖράς της γράμμα μας, ἂν κάμῃ χρεία, ἂς προσθέσῃ ἔτι δέκα ἢ δεκαπέντε πουγγεῖα, διὰ νὰ λάβῃ τὸ αἴσιον πέρας ἡ ὑπόθεσις, ἔχουσα τὸ παρὸν εἰς ἔνδειξιν, διὰ νὰ φυλαχθῇ καὶ ἡ τιμή της καὶ ἡ τιμή μας, καὶ διὰ νυκτὸς πρέπει νὰ εὑρεθῇ εἰς τὸ γνωστὸν μέρος, διὰ νὰ μὴ προλάβουν ἄλλοι.

<͵αωθῳ κδα Ἀπριλίου.

Τῆς ἐξοχότητός της

ΕΥΧΕΤΑΙ ΔΙΑΠΥΡΟΙ

Ὁ Ἐφέσου *Διονύσιος* †

Ὁ Θεσσαλονίκης *Γεράσιμος*: ∾

Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς αὐτόπτης τοῦ πρωτοτύπου πιττακίου καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν πρωτίστων, οἱ καὶ γνωρίζοντες τὸ γράψιμον τοῦ κὺρ Νεοφύτου.

1809ῳ. ΑΠΡΙΛΙΟΣ.

Τῇ κγῃ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐξώσθη ὁ κὺρ Καλλίνικος τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου δικαίως· ἐκλέχθη δὲ πατριάρχης οἰκουμενικὸς ὁ ἅγιος Μιτυλήνης κὺρ Ἱερεμίας κοινῇ γνώμῃ. Πρὸς τούτοις τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξορίσθη[4] ἀδίκως καὶ ὁ ἅγιος Κυζίκου κὺρ Μακάριος εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, κατατρεχθεὶς παρά τινας τῶν ἁγίων γερόντων καὶ μάλιστα παρὰ τοῦ ἁγίου Ἐφέσου κὺρ Διονυσίου ἀπὸ φθόνου καὶ διὰ ἴδια ἰντερέσσα, καὶ παρὰ τοῦ ἁγίου Θεσσαλονίκης κὺρ Γερασίμου, ὁ ὁποῖος ὑπισχνεῖτο καὶ δόσιν ἁδρὰν διὰ νὰ ἐξοσθῇ[5] τῆς ἐπαρχίας του καὶ νὰ προβιβασθῇ ἡ πανιερότης του εἰς τὴν Κύζικον. Αὐτὰ δὲ τὰ ἐπληροφορήθην ἀπὸ τὸ περιεχόμενον πιττάκιον, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψαν ἀμφότεροι καὶ τὸ ἔστειλαν διὰ τοῦ Νεοφύτου, γραμματικοῦ τοῦ ἁγίου Ἐφέσου, τὴν νύκτα πρὸς τὸν ἄρχον ἰατρὸν σινιὸρ Τιπάλδον, κάμνοντες χαβαλὲν εἰς τὸ τακρίρι του καὶ ὅτι ἂν λάβῃ ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ τὸ τέλος, ἂς προσθέσῃ καὶ ἄλλα δεκαπέντε πουγγεῖα καὶ ἂς κρατήσῃ τὸ πιττάκι των διὰ σενέτι· ἡ ἐξοχότης του δὲ τὰ ἐνεργοῦσεν αὐτὰ διὰ τοῦ τότε ῥεκιὰπ-ῥεϊσῇ.......... Δὲν ἐκατορθώθη ὅμως ὁ σκοπός των θείᾳ ἀντιλήψει.

---

1) προσθέττοντες=προσθέτοντες. 2) ἐξαποστέλουν=ἐξαποστέλλουν. 3) ὁμιλήσαμεν=ὡμιλήσαμεν. 4) ἐξορίσθη=ἐξωρίσθη. 5) ἐξοσθῇ=ἐξωσθῇ.

www.dacoromanica.ro

1809ω. ΜΑΪΟΣ.

Τῇ κγῃ Μαΐου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐπέστρεψεν ἐπ' αἰσίοις ἀπὸ τὴν ἐξορίαν ὁ ἅγιος Κυζίκου κὺρ Μακάριος, βοηθηθεὶς παρὰ τοῦ σεβασμιωτάτου ἁγίου γέροντος Ἡρακλείας κὺρ Γερασίμου καὶ τοῦ μισὲρ Θεοδόση, καὶ ἐξοδεύσας 16000ας γρόσια.

Τῇ κδῃ τοῦ αὐτοῦ ἦλθεν ἀπὸ τὴν Μιτηλύνην[1] ὁ κὺρ Ἱερεμίας, καὶ τῇ ἑξῆς ἐφόρεσε τὸ καβάδι τῆς πατριαρχείας κατὰ τὸ σύνηθες.

1809ω. ΙΟΥΝΙΟΣ.

Τῇ ιῃ Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐμβῆκεν ἐπ' αἰσίοις εἰς Βασιλεύουσαν ὁ ἐκλαμπρότατος πεγζαδὲ Δημητράσκος Μουρούζης, ὁμοῦ μὲ τοὺς λοιποὺς μουραχάσιδες, ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τὸ Γιάσι ἄπρακτοι, ὡσὰν ὁποῦ ἅμα εἶχαν φθάσει ἐκεῖσε, ὑποδεχθέντες αὐτοὺς ἀπὸ τὰ σύνορα οἱ Ῥῶσσοι μετὰ τῆς συνήθους δεξιώσεως, δὲν ἠθέλησαν νὰ ἔμβουν εἰς καμμίαν ὁμιλίαν μαζῇ τους, προβάλλοντες ὅτι πρότερον νὰ ἀποβάλουν ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν τὸν μονσιοῦ Ἄδερ, πρέσβυν τῆς Ἐγκλιτέρας, τὸν ὁποῖον εἶχεν γνωρίσει καὶ δεχθῇ ἡ κραταιὰ βασιλεία περὶ τὸν Ἰαννουάριον, καὶ ἔπειτα νὰ ἀρχήσουν νὰ ὁμιλήσουν περὶ εἰρήνης. Εἰς αὐτὸ δὲ τὸ πρόβλημα τῶν Ῥώσσων ἀπεκρίθησαν οἱ κρατοῦντες, ὅτι καὶ ἂν τὸν ἀποβάλουν, πόθεν δῆλον ὅτι θέλει δεχθῶσι τὴν εἰρήνην, καὶ ἑπομένως δὲν ἠμποροῦν νὰ τὸ δεχθοῦν. Ὅθεν ἔδωσαν στράταν εἰς τοὺς μουραχάσιδες καὶ ἀνυπερθέτως ἄρχησεν ὁ πόλεμος, καὶ κατὰ πρῶτον ἡ πολιορκία τῆς Ἰπραΐλας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπεδιώχθησαν τότε μὲ ἀρκετὸν ἀφανισμόν, ἐπὶ φελδ-μαρεσσαλίας τοῦ πρίγκιπος Προσρόβτζκη.

Τῇ ιδῃ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐφόρεσε καβάδι διὰ καϊμεκάμης ὁ γέρων Χασὰν-πασᾶς.

Τῇ κδῃ Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἀνεχώρησεν ὁ ἐκλαμπρότατος πεγζαδὲ Δημητράσκος μετὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου Γαλὴπ-ἐφένδη, ῥεῒς-ἐφένδη, διὰ τὸ βασιλικὸν ὀρδί, τὸ ὁποῖον διέτριβεν εἰς τὸ Δαοὺτ-πασᾶ, ἀρχηστρατηγοῦντος[2] τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου Κιὸρ-Γιουσοὺφ-πασᾶ· ἄφησε δὲ ἡ ἐκλαμπρότης του βεκίλην τῆς μεγάλης δραγομανίας τὸν αὐτάδελφόν του πεγζαδὲ Παναγιωτάκην, καίτοι μὴ θέλοντα καὶ μετὰ βίας καταπεισθέντα.

1809ω. ΙΟΥΛΙΟΣ.

Τῇ ιαῃ Ἰουλίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐσηκώθη τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ μετὰ τοῦ ἐπιτρόπου ἀπὸ τὸν κάμπον τοῦ Δαοὺτ-πασᾶ.

Τῇ κςῃ Ἰουλίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐγεννήθη σουλτάνα καὶ ὠνομάσθη Φατμᾶ, καὶ ἔγινε δενὶζ-δονανμασὶ τρεῖς ἡμέρας εἴς τε τὸ Πεσὶκ-τασί, εἰς τὸ βασιλικὸν σαράϊ καὶ εἰς πολλὰ γιαλιὰ μεγιστάνων Ὀθωμανῶν Ῥωμαίων τε καὶ ἄλλων.

1809ω. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῇ ιεῃ Δεκεμβρίου ἔφθασεν εἰς τὴν Πετρούπολιν ὁ Ῥεμὶς Ἀπτουλὰχ-πασᾶς, πρώην καπουτὰν-πασᾶς, ὁ φυγὰς ἀπὸ ἐδῶ. Αὐτὸς ἦτον ὁποῦ ἐτοπλάδιζεν τὸ κάστρον τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ μίαν φεργάδαν ἀπὸ τὸν Κεράτιον Κόλπον ἕως εἰς τὸ Σαράϊ-πουρνοῦ, καθ' ὃν καιρὸν εἶχαν δώσει φωτιὰν τὸ Πασᾶ-καπουσὶ οἱ γιανιτζάροι καὶ εἶχαν πολιορκιμένον[3] τὸν παϊρακτὰρ Μουσταφᾶ-πασᾶν εἰς τὸ χαρέμι του, μέσα εἰς τὸ μαγαζί του, ὅπου καὶ ἐφονεύθη δίδωντας μόνος του φωτιὰν εἰς τὸ λαγοῦμι, ὁποῦ εἶχε προκατασκευασμένον· ὅπου καὶ ἐφονεύθησαν ἄπειροι γιανιτζάροι, ἀφ' οὗ ἀντεπολεμοῦσε μαζῇ τους ἱκανὴν ὥραν καὶ ἀφ' οὗ ἐφόνευσεν ἱκανούς.

[1]) Μιτηλύνην=Μυτιλήνην. [2]) ἀρχηστρατηγοῦντος=ἀρχιστρατηγοῦντος. [3]) πολιορκιμένον=πολιωρκημένον.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

1810ᵚ. ΙΑΝΝΟΥΑΡΙΟΣ.

Τῇ κᾳ Ἰαννουαρίου, ἡμέρᾳ Πέμπτη, περὶ ἕκτην ὥραν τῆς ἡμέρας ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ὁ σπαθάρης Κωστάκης Σοῦτζος ἀπὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπαραδειγμάτιστον θάνατον, ἀφήσας ἐννέα παιδιὰ ὀρφανά, ἐξ ὧν τὰ ἓξ κορίτζια. Ἀφ' ἑσπέρας εἶχε δειπνήσει εἰς τὴν μητέρα του καὶ διέτριψε μέχρι πέμπτης ὥρας τῆς νυκτὸς εἰς τὸ σπῆτι τοῦ γυναικαδέλφου του ποστελνίκου Ἰακωβάκη εὐθυμῶν· τῇ δὲ ἐξῆς ἐξύπνησε τὴν συνειθισμένην ὥραν ἄκρως ὑγιαίνων, καὶ ἀφ' οὗ ἤπιε τὸν καφέν του καὶ δύο λουλέδες τουτοῦνι, τὸν ἦλθεν ἕνας πόνος σφοδρός, ὁποῦ περιείρχετο[1] μὲ ὁρμὴν ποτὲ μὲν ἀπὸ τὸ ἓν χέρι εἰς τὸ ἄλλο, ποτὲ δὲ εἰς τοὺς ὤμους, εἰς τὰ πλευρὰ καὶ καθεξῆς, χωρὶς νὰ κάμῃ στάσιν εἰς κανένα μέρος Ἐν τοσούτῳ περιείρχετο ὁ πάσχων εἰς τὸν ὀδᾶν του καὶ ἐφώναζε «Νάτος, νάτος, ἐδῶ ἦλθεν· ἐκεῖ ἐπῆγεν ὁ πόνος. Θεέ μου, ἔπαρε τὴν ζωήν μου». Ἐν τοσούτῳ οἱ ἰατροὶ ὁποῦ ἐπροσκλήθησαν ἐκείνην τὴν ὥραν, μάλιστα καὶ ὁ ἰατρός του ὁ ὀρδινάριος χωρὶς νὰ ὀνομάσῃ τὸ πάθος, ἀλλὰ λέγωντας ὅτι εἶναι ὁ συνήθης κολοικόπονος ὁποῦ τὸν πειράζει, τὸν διώρισε κλειστῆρι[2] καὶ τὸ ἐμεταχειρίσθη, χωρὶς νὰ τὸν ἐνεργήσῃ· τὸν διώρισε καὶ ἓν κορδιάλε, τὸ ὁποῖον τὸ ἐπῆρε καὶ τὸν ἐπροξένησεν ὡσὰν ἕνα αἱμετόν[3], καὶ αἱμέσας[4] μίαν φοράν, τὴν δευτέραν φορὰν αἰσθανόμενος τὸν πόνον περὶ τὸν λαιμόν, ἐτελείωσεν, παρούσης τῆς ἀθλίας μητρός του κοκόνα Ἑλενεὸς σπαθαρέσσας καὶ ἄλλων φίλων αὐτοῦ.

1810ᵚ. ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ.

Τῇ κηᾳ Φεβρουαρίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, αᾳ τῆς Τεσσαρακοστῆς, ὅ τι ἐξημέρωσεν, ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ἐν ἄκρᾳ ἡσυχίᾳ ἡ φιλτάτη μοι καὶ κατὰ πάντα ἀξιόλογος γυναικαδελφή μου κοκόνα Ζαφειρίτζα ἀγᾶ, πάσχουσα πρὸ ἑνὸς ἥμισυ χρόνου ἀπὸ ὑδροθώρακα, παρακαθημένης καὶ τῆς φιλτάτης μοι Ζωήτσας εἰς τὸ προσκέφαλόν της, ἡ ὁποία δὲν ἐκατάλαβε τὴν ἀποδίωσίν της, νομίζουσα ὅτι ὑπνώττει· καὶ ἡ μὲν μακαρίτης[5] ἐλευθερώθη ἀπὸ τὴν ματαιότητα αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ἐγκατέλειπε[6] δὲ ἡμᾶς βεβυθισμένους εἰς ἀπαραμύθητον λύπην, μὲ τὸ νὰ αἰσθανώμεθα καθ' ἑκάστην τὸ τί ὑστερήθημεν.

1810ᵚ. ΜΑΡΤΙΟΣ.

Τῇ κζᾳ Μαρτίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔγινεν ἄζλι ὁ καϊμεκάμης Ὀσμὰν-πασᾶς, οὗτινος ἐσεύλλωσαν καὶ τὰ πράγματα· ἐσήκωσαν καὶ τὸν σαράφην του Πιοχορίκον, ἔγκονον τοῦ Σαπτζῆ, διὰ νὰ δώσῃ λογαριασμὸν εἰς τοῦ ποσταντζῆπαση τὸν ὀαϊρέν· τὸν ὁποῖον ἐβοήθησεν ὅσον τὸ δυνατὸν ὁ ἐκλαμπρότατος πεγζαδὲ Παναγιωτάκης κάλλιστα ποιῶν, καὶ οὕτως ἠλευθερώθη μετὰ τινας ἡμέρας. Διωρίσθη δὲ καϊμεκάμης ὁ Ἰσμητλὴ Χαλὴλ-πεγης, ὁ χρηματίσας καὶ γενίτζερ-ἀγασῆ ἐπὶ σουλτὰν Σελίμη καὶ ἔπειτα ἐξορισθεὶς τὴν Ἄγγυραν.

Τῇ . . Μαρτίου ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Πόλιν μὲ μονοκοῦπι καΐκι εἰς τοῦ Φαναρίου τὸ ὀσπήτιον ὁ μισὲρ Κωσταντῆς Σκαναβῆς, υἱὸς τοῦ μισὲρ Τζανῆ (ὅστις μετεκαλέσθη ἀπὸ τὴν Χίον καὶ ἐκαρατομήθη ἐπὶ σουλτὰν Ἀπδοὺλ-Χαμίτη) καὶ γαμβρὸς τοῦ μισὲρ Σκαρλάτου Σεβαστόπουλου ἐπὶ τῇ θυγατρί του Σεβαστῇ, τὸν παρεφύλαττεν ἕνας σκεπασμένος μὲ ὀέλι μέσα εἰς ἕνα καΐκι δύο τζιφτιῶν τερσανελίδικον περὶ τὴν σκάλαν τῆς Ἀγυιᾶς καὶ Φαναρίου ἀπὸ τὸ κενδὶ μέχρι ἑσπέρας, καὶ ἀπαντῶντάς τον μέσα εἰς τὸ καΐκι τὸ ἔπιασεν, καὶ ῥίπτωντας τὴν πιστόλαν του τὸν ἐκτύπησε καιρίως εἰς τὸ ἀριστερὸν πλευρόν, λέγοντας ὅτι τοιοῦτον λογαριασμὸν θεωρεῖ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀμέσως ἔφυγεν· ὁ δὲ μισὲ Κωσταντῆς εὐγῆκεν εἰς τὸ ὀσπήτιόν του, ὄντας ἐκεῖ πλησίον, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος.

Τὸν φονέα τὸν ἐζήτησεν ὁ τε ποσταντζῆπασης καὶ ἄλλοι τῶν ζαπίτων ἐπιμόνως καὶ διὰ προσταγῆς τῆς Πόρτας, ὡς λέγεται, πλὴν δὲν ἐστάθη τρόπος νὰ μαρτυρηθῇ, ἢ νὰ τὸν εὕρουν.

---

[1]) περιείρχετο=περιήρχετο. [2]) κλειστῆρι=κλυστῆρι. [3]) αἱμετόν=ἐμετόν [4]) αἱμέσας=ἐμέσας. [5]) μακαρίτης=μακαρίτις. [6]) ἐγκατέλειπε=ἐγκατέλιπε.

Τῇ λα^η Μαρτίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, ἀσθενήσας πρὸ ἡμερῶν, ὁ ἐνδοξότατος Ἐμὴν-ἔεγης, προπρώην Ῥούμελη-καζιασκέρης, υἱὸς τοῦ Γιαλιγκτζῆ Ἐμὴν-πασᾶ καὶ ἀδελφιδοῦς τοῦ Τζελεπῆ-ἐφένδη, ἀξιόλογον ὑποκείμενον, φρόνιμος, σπουδαῖος εἰς τὰ Ἀραβικὰ καὶ Περσικά, ἀδωροδόκητος καὶ ἐπίμων εἰς τὰς ἀποφάσεις του. Ἡ ἐνδοξότης του ἐδιορίσθη μετὰ καὶ ἄλλων αὐθέντων, διὰ νὰ ἐξετάσῃ ἀκριβῶς τὴν ἀγωγὴν ὁποῦ ἔδωσαν οἱ Ἀρμένιοι, ἀφ' οὗ ἐκάη ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Τάφου, ζητοῦντες καὶ αὐτοὶ νὰ γίνουν κτίτορες μαζῇ μὲ τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὴν ἀνοικοδομὴν αὐτοῦ, προβάλλοντες ὅτι καὶ αὐτοὶ ἐξουσιάζουσιν μέρος τοῦ ναοῦ κατὰ τὰ σενέτια καὶ ἔγγραφά των. Ὅθεν ἐξετάσας ἡ ἐνδοξότης του μὲ ἄκραν ἀκρίβειαν καὶ προσοχὴν ὅλα τὰ ἔγγραφα ἑκατέρων, ἐρωτῶντας προσέτι ἑκάτερα τὰ μέρη καὶ καταγράφων μόνος του ὅλα τὰ λεχθέντα, ἀπέδειξε προφανέστατα καὶ ἀναντιῤῥήτως ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι μόνον εἶναι κύριοι καὶ ἐξουσιασταὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Τάφου, οἱ δὲ Ἀρμένιοι καὶ Κόπται καὶ Ἀσσύριοι καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τῶν χριστιανῶν εἶναι μουσαφίριδες καὶ γιαμάκια τῶν Ῥωμαίων, κατὰ συγκατάθεσιν τῶν ὁποίων ἐπροσδιορίσθη αὐτοῖς παρ' ἐκείνων τόπος ξεχωριστὸς διὰ νὰ ἐκτελῶσιν τὰ ἔθιμά των, ὡσὰν ὁποῦ μόνοι Ῥωμαῖοι παρέστησαν ἔγγραφα ἀναντίῤῥητα μὲ ἀρὰς φοβεράς, πρῶτον τοῦ χαζρέτη Ὀμέρη, μετὰ ταῦτα τοῦ σουλτὰν Σελήμη, φατίχη τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅστις ἐπικυρώνει τὴν δωρεὰν τοῦ ναοῦ εἰς τοὺς Ῥωμαίους· μετέπειτα τοῦ τε Κανουνῆ σουλτὰν Σουλεϊμανῆ καὶ καθεξῆς ὅλων τῶν μεταταῦτα βασιλευσάντων μέχρι τοῦ νῦν βασιλεύοντος σουλτὰν Μαχμούτη· οἵτινες ὅλοι ἀλληλοδιαδόχως ἀνεκαίνισαν καὶ ἐπεκύρωσαν μὲ χάτια βασιλικὰ τὰ εἰρημένα ἔγγραφα, ἀνακαινίζοντες αὐτὰ εἰς κάθε νέαν βασιλείαν καὶ καταγράφοντες εἰς τοὺς κώδικας τῆς βασιλείας· εἰς καιρὸν ὁποῦ κανένα ἔγγραφον τῶν Ἀρμενίων δὲν εὑρέθη καταγεγραμμένον εἰς κώδικα καὶ ἠναγκάζοντο νὰ καταφεύγουν εἰς ἀναιδεῖς ψευδολογίας καὶ τελευταῖον νὰ λέγουν, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἔκαυσαν ἐξεπίτηδες τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου, διὰ νὰ συγκατακαύσουν τὰ ἐκεῖσε εὑρισκόμενα ἔγγραφα καὶ σενέτιά των, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαράλλακτα ὡσὰν τῶν Ῥωμαίων, ἀποδεικνύοντα καὶ αὐτοὺς παρομοίως ἐξουσιαστὰς καὶ ὄχι μουσαφήριδες προσκυνητάς. Τὸ ὁποῖον αὐτὸ ἀπεδείχθη προφανέστατον ψεῦδος ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ ἰλάμι τοῦ ἐκεῖσε μολλᾶ καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἔγγραφα τῶν ἐκεῖσε διοικούντων, τὰ ὁποῖα ὅλα ἐφανέρωναν ὅλον τὸ ἐναντίον, δηλαδὴ πῶς οἱ Ἀρμένιοι ἔδωσαν φωτιὰν ἐξεπίτηδες, διὰ νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὴν τὴν ψευδολογίαν, καὶ δίδοντες ἁδρὰν δόσιν ἄσπρων νὰ κατορθώσουν διὰ νὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ συγκτήτορες, ἐπομένως καὶ συνεξουσιασταὶ τοῦ ναοῦ. Ὅθεν ὁ ἐνδοξότατος Ἐμὴν-ἔεγης, ἀφ' οὗ ἐξηκρίβωσε μὲ ἄκραν ἐπεξεργασίαν καὶ ἀκρίβειαν τὰ ἀναντίῤῥητα καὶ δι' ἀξιολογωτάτων παλαιῶν ἐγγράφων προφανέστατα δίκαια τῶν Ῥωμαίων, τὰ ἀνέφερε καὶ τὰ παρέστησε δι' ἐκτεταμένου ἰλαμίου πρὸς τὸν κραταιότατον ἡμῶν ἄνακτα, τοῦ ὁποίου ἡ μεγαλειότης (ἂς εἶναι μυριάκις πολυχρόνιος) τὰ ἐπεκύρωσε μὲ ἱερὸν χάτι, προστάζων ὅτι καὶ εἰς τὸ ἑξῆς οἱ Ῥωμαῖοι νὰ ἐξουσιάζουν τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ αὐτὸν τὸν τάφον, ὡς καὶ πρότερον, καὶ αὐτοὶ μόνοι νὰ τὸν ἀνοικοδομήσουν. Καὶ οὕτως ἀμέσως ἐξαπεστάλη ὁ περίφημος Κομνηνὸς Κάλφας καὶ ἄλλοι ταστζίδες καὶ μαστόροι καὶ ἡ ἀναγκαία ὕλη πρὸς κατασκευὴν τοῦ ναοῦ· οἵτινες καὶ ἄρχησαν νὰ τὸν ἀνοικοδομοῦν ἀσυγκρίτως ἀξιολογώτερον ἀπὸ ἐκεῖνο ὁποῦ ἦτον πρότερον, καὶ κατὰ τὸ ὕφος καὶ κατὰ πάντα, μεταχειριζόμενοι διάφορα εἴδη μαρμάρων τε καὶ σομακιῶν καὶ κολόνων· μὲ ὅλον ὁποῦ καὶ ἐκεῖσε δὲν ἔπαυσαν οἱ Ἀρμένιοι νὰ προξενοῦσιν ἐμπόδια, διεγείροντες εἰς δημηγγερουσίαν[1] τοὺς Ἄραβας καὶ ἐπιβουλευόμενοι τὴν ζωὴν τῶν ἐπιστατούντων καὶ μαστόρων· ὁ πανάγαθος ὅμως Θεὸς θαυματουργεῖ, καὶ ὅλα τὰ κινήματά των μένουν νεκρά, τὸ δὲ κτήριον[2] προχωρεῖ θαυμασίως θείᾳ συνάρσει.

1810^ῳ. ΑΠΡΙΛΙΟΣ.

Τῇ γ^η Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, περὶ τὸ κενδί ἐξόρισαν[3] τὸν σπαθάρην Γιαννάκον Πιπίκαν εἰς τὴν Μιτηλύνην, διὰ ἐρατζίφια ὁποῦ περιήρχετο λέγων εἰς τινας τῶν αὐθέντων. Οὕτω διελάμβανεν ὁ ὁρισμός.

---

[1]) δημηγγερουσίαν=δημεγερσίαν. [2]) κτήριον=κτίριον. [3]) ἐξόρισαν=ἐξώρισαν· οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ.

www.dacoromanica.ro

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξόρισαν καὶ τὸν πεγζαδὲ Γρηγόρην Σοῦτζον εἰς τὸ αὐτὸ νησὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· διὸ καὶ τοὺς δύο τοὺς ἔβαλαν εἰς τὸ αὐτὸ καΐκι· οἵτινες φθάνοντες ἐκεῖσε θέλει ἀνταμωθῶσι μετὰ τοῦ ἄγα Σταυράκη τοῦ ἀπὸ Σερύφη[1] ἀρχοντήσαντος μὲ δόσιν $\overline{150}^{α}$ πουγγεῖα· ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς προεξορίσθη, μὲ τὸ νὰ ἐζητοῦσεν, ὡς λέγουν, τὴν δραγομανίαν τοῦ στόλου. Ὁ ῥηθεὶς ἐκάθητο οἰκάτορας εἰς τοῦ σινιὸρ Τιπάλδου ἰατροῦ τὸ σπῆτι, εἰς τὸν Κουρούτζεσμεν· ὁμοίως καὶ ὁ πεγζαδὲ Γρηγόρης. Τώρα καὶ εἰς τὴν Μιτηλύνην θέλει συγκατοικήσουν καὶ οἱ τρεῖς παίζοντες ὄμπραν.

Τῇ $\overline{δ}^{η}$ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἕνας Ἄραψ (οἱ μὲν τὸν λέγουν Βεχαπῆν, οἱ δὲ Μαγριπῆν) ἔπλασεν ἕνα ἀνθρώπινον σῶμα ἀπὸ μαλιὰ[2] καὶ τὸ ἐξέθεσεν ἐπάνω εἰς ἓν μάρμαρον τζαμίου, ὅπου συνειθίζουν οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ πλύνουν τὰ σώματα τῶν νεκρῶν προτοῦ νὰ τὰ ἐνταφιάσουν. Εἶχε δὲ ἐπιγραφὴν Ἀραβικὴν εἰς τὸ μέτωπόν του καὶ ἐπάνω εἰς τὴν κοιλίαν του, ἥτις ἔγραφεν ὅτι αὐτὸ παραστήνει τὸ σῶμα τοῦ Μωάμεθ, καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος ὑπνώττει καὶ ἀμεριμνεῖ διὰ τοὺς ἀκολούθους του καὶ ἔφθασαν εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν, θέλει νὰ τὸν φονεύσῃ καὶ νὰ τὸν ἐνταφιάσῃ. Αὐτὸν λοιπόν, ἐπιφορτίζοντές τον τὸ ῥηθὲν εἴδωλον, τὸν ἐπῆγαν εἰς τὴν Πόρταν καὶ ἐκεῖθεν τὸν ἐσήκωσαν εἰς τὸν Φοῦρνον τοῦ ποσταντζήπαση, διὰ νὰ τὸν κάμουν νὰ εἰπῇ, ἂν ἔχῃ συντρόφους τινὰς καὶ ποῖος ὁ καθαυτὸ σκοπός των· μετὰ παρέλευσιν δὲ ἡμερῶν τινῶν τὸν ἔπνιξαν μὲ δύο συντρόφους του, χωρὶς νὰ κοινολογηθῇ τι περισσότερον.

Τῇ $\overline{θ}^{η}$ Ἀπριλίου, Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου, περὶ πρώτην ὥραν τῆς ἡμέρας ἔπιασε ἕνα Τούρκικο σπῆτι πλησίον τοῦ Ἀγᾶ-τζαμισί, παράνω ἀπὸ τὸ Βάλατα-σαράϊ, καὶ ἐβάστασεν ἡ πυρκαϊὰ μέχρι ἕκτης ὥρας τῆς νυκτός, μὲ τὸ νὰ ἐφυσοῦσεν ἕνας γραιγολεύαντος φοβερός. Ἐκάη τὸ Τεπέπασι, ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας, τὸ Τζουκοῦρι λεγόμενον, τὸ Κερασοχῶρι καὶ ἀρκετὸν μέρος τοῦ Σταυροδρομίου. Λέγουσι, ὅτι νὰ ἐκάησαν παράνω ἀπὸ δέκα χιλιάδας ὀσπήτια καὶ ἠφανίσθησαν πολλοί, μὲ τὸ νὰ ἐκατοικοῦσαν ἐκεῖσε πτωχοὶ ἄνθρωποι οἱ περισσότεροι.

Τῇ $\overline{κη}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἔφεραν τὴν κεφαλὴν τοῦ πρώην σεϊμέν-πάση Δελή-Μεχμέτη, οὗτινος ἐδήμευσαν καὶ τὸ τίποτες, ὡσὰν ὁποῦ ἐπὶ προσχήματι ὅτι περιμαζώνει τοὺς ἀτάκτους καὶ ἀχρείους τῶν γιανιτζάρων, ἀπεδείχθη ὅτι αὐτὸς κρυφίως τοὺς διήγειρεν, διὰ νὰ ἀτακτῶσι καὶ διὰ νὰ κατορθώνῃ αὐτὸς τοὺς σκοπούς του, καὶ νὰ ἁρπάζῃ μὲ διαφόρους προφάσεις.

$\overline{1810}^{ω}$. ΜΑΪΟΣ.

Τῇ $\overline{κθ}^{η}$ Μαΐου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἦλθε Τάταρης μὲ ἔγγραφα ἀπὸ τὴν Σούμναν (ὅπου διατρίβει εἰσέτι ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος ὠχυρωθεὶς[3], μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχῃ ἀρκετὴν ποσότητα στρατευμάτων διὰ νὰ εὔγῃ εἰς τὸν κάμπον)· τὰ ὁποῖα ἐφανέρωναν, ὅτι πρὸ ὀλίγων τινῶν ἡμερῶν ὁ γκενερὰλ Καμέντζκης ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ Παπάδαγι μὲ περίπου τὰς $\overline{30000}^{ας}$ στράτευμα καὶ ἐπερικύκλωσεν τὸν περίφημον Πεχλιβὰν-πασᾶν, ὄντα ἐστρατοπεδευμένον εἰς τοὺς κάμπους τοῦ Χατζόγλου Παζαρτζικίου μὲ περίπου τὰς $\overline{7000}^{ας}$ στράτευμα, καὶ ἀφ' οὗ ἔγινεν φρικτὸς πόλεμος καὶ ἐφονεύθησαν ἑκατέρωθεν πάμπολλοι, ἠναγκάσθη νὰ τραβηχθῇ εἰς τὸν κασαπᾶν τοῦ Παζαρτζικίου, ὅπου ἀντιμαχόμενος ἐπληγώθη εἰς τρία μέρη, καὶ τελευταῖον ἠχμαλωτίσθη μὲ τὸ σπαθὶ εἰς τὸ χέρι ὡς ἥρωας· ὁ δὲ Καμέντζκης ἐπλησίασεν εἰς τὴν Σούμναν ἐξ ὥρας ἐκεῖθεν, καὶ φαίνεται ὅτι νὰ ἐπρόβαλεν εἰρήνην, τῆς ὁποίας τὰ πρελιμινέρια ἦτον τρία· πρῶτον, σύνορον ὁ Δούναβις· δεύτερον, νὰ πληρώσῃ τὸ δεβλέτι σαράντα χιλιάδας πουγγεῖα διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ πολέμου, ὡσὰν ὁποῦ ἐκεῖνο παρέβη τὰς συνθήκας καὶ ἔδωσεν αἰτίαν αὐτοῦ τοῦ πολέμου, τὰ ὁποῖα ἕως οὗ νὰ πληρωθῶσι θέλει διατρίβει μὲ τὰ στρατεύματά του ἐδῶθε τοῦ Δουνάβεως, ἔχωντας σύνορον τὸ Παλκάνι· καὶ τρίτον νὰ δώσουν μερικὰς πόλεις καὶ κάστρα ἀπὸ τὴν Μικρὴν Ἀσίαν, ἐξ ἐκείνων ὁποῦ ἀντικρύζουν εἰς τὴν Κριμαίαν.

---

1) Σερύφη=Σερίφι (Σερίφου). 2) μαλιὰ=μαλλιά. 3) ὠχυρωθεὶς=ὀχυρωθείς.

www.dacoromanica.ro

1810ᵒᵘ. ΙΟΥΝΙΟΣ.

Τῇ ιϐ̄ᾳ Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἦλθαν γράμματα διὰ τῆς ὀρδινάριας πόστας, ἅτινα ἐφανέρωναν ὅτι ὁ αὐθέντης Σκαρλάτο-βέδας Καλλιμάχης καὶ ὁ Σιρὴν-πασᾶς....., καὶ ὁ..... τῇ πρώτῃ Ἰουνίου αἰχμαλωτίσθησαν ἀπὸ ἓν σῶμα Καζάκων εἰς τὸ Ἀρβανιτοχῶρι, τὸ κείμενον μεταξὺ Ῥασζάτων καὶ Σούμνας, καὶ ὅτι τοὺς ἔστειλαν εἰς τὸ Βουκουρέστι.

Τῇ ιγ̄ῃ Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, περὶ ἑσπέραν ἦλθε Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμναν, ἐπιφέρων καΐμὲν σύντομον τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου Γιουσούφ-πασᾶ, καὶ σέντσιμον, ἐν ᾧ ἐφανέρωνεν ὅτι τῇ ια̅ῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἦλθεν ὁ γκενερὰλ Καμέντζκης μὲ ἱκανὸν στράτευμα, καὶ συγκροτηθεὶς ἱκανὸς πόλεμος, ὁ ὁποῖος βαστάσας δεκαπέντε ὥρας, τελευταῖον ἠναγκάσθησαν οἱ ἐχθροὶ νὰ τραβηχθῶσιν εἰς διάστημα 6 ὡρῶν, ὅπου καὶ ἐστρατοπέδευσαν. Ἦλθαν καὶ ἄλλα γράμματα, τὰ ὁποῖα ἐφανέρωναν τὰ αὐτά.

Τῇ ιε̄ῃ Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἐκίνησεν ὁ χαζνὲ-δεκιλῆ τοῦ κράτους του μὲ ἓν πρὶκ τοῦ Τερσανὲ διὰ τὸ Μισίρι, διὰ νὰ ζητήσῃ τὸν ἐτήσιον δασμόν, προσέτι καὶ βοήθειαν χρηματικὴν διὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ πολέμου.

Τῇ ιη̄ῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἦλθεν καὶ ἄλλος Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμλαν μὲ ἔγγραφον τοῦ ὑπερτάτου, ὅτι ἔκαμεν καὶ δευτέραν ἔφοδον ὁ γκενερὰλ Καμέντζκης καὶ ὅτι ἐνικήθησαν ἐκ δευτέρου, αἰχμαλωτίσαντες ἱκανοὺς ἐξ αὐτῶν καὶ ἕνα ὀφφικιάλον.

Τῇ κᾱῃ Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἦλθε Τάταρης τοῦ μουχαφίζη τῆς Βάρνας Μουσταφᾶ-πασᾶ μὲ ἔγγραφά του δηλωτικά, ὅτι εὐγῆκαν ἀπὸ τὰ ὀχυρώματα οἱ πολιορκούμενοι καὶ ἐκτύπησαν ἀνδρείως τοὺς πολιορκοῦντας, τοὺς ὁποίους κατεδίωξαν μέχρι τῆς Κίζλιτζας, πέρνοντές τους δύο τόπια καὶ ἱκανοὺς αἰχμαλώτους, ἐκτὸς τῶν φονευθέντων καὶ πληγωθέντων.

Τῇ κγ̄ῃ Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἦλθε Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμλαν μὲ ἔγγραφα τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου δηλωτικά, ὅτι ἀφ' οὗ ἔκαμαν τρεῖς ἐφόδους οἱ ἐχθροὶ μετὰ τοῦ γκενερὰλ κόντε Καμέντζκη καὶ ἀπεδιώχθησαν κακῶς, τώρα ἐτραβήχθησαν καὶ ἠρεμοῦν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν ἱερὸν χάτι τοῦ κράτους του εἰς τὴν Πόρταν, δηλωτικὸν τοῦ ὅτι εἰς ὀλίγας τινὰς ἡμέρας ἐκστρατεύει ἡ μεγαλειότης του ἐπ' αἰσίοις κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἀνέφερε δὲ τῇ μεγαλειότητί του ὁ σεχλου-ἰσλὰμ-ἐφένδης, ὅτι, ἐπειδὴ ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ, εἶναι νόμιμον καὶ δίκαιον νὰ περιλάβῃ ἀπὸ τοὺς ἐγκατοικοῦντας ἐν τῇ Βασιλευούσῃ γενικῶς ὅσον μαλαγματικὸν καὶ ἀσημικὸν ἔχει ὁ καθεὶς, καὶ νὰ τὸ κόψῃ εἰς μονέδα, διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ εἰς τὰ ἀναγκαῖα καὶ ἄφευκτα ἔξοδα καὶ εἰς λουφέδες τῶν στρατευμάτων του. Ἀπεκρίθη ἡ μεγαλειότης του, ὅτι τοῦτο καίτοι νόμιμον, ὡς λέγουν, δὲν ἐγκρίνει ὅμως νὰ τὸ βάλῃ εἰς πρᾶξιν, ἀλλὰ δέχεται εὐχαρίστως ἀπὸ τὸν καθένα ὅ τι ἤθελε στείλῃ εἰς τὸν βασιλικὸν Ζαρπχανέν, διὰ νὰ κοπῇ μονέδα. Καὶ οὕτως πρῶτος ἔδωκεν ἡ μεγαλειότης του τὸ παράδειγμα στέλλωντας ἕως 500ᵂᵛ γροσίων ἀσημικά του, ἐπομένως καὶ οἱ ἔνδον ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἕκαστος ὅ τι ἐπροαιρεῖτο. Προσέτι ἄρχησαν καὶ οἱ ἔξω, ὅ τε καΐμεκάμης, σεχλου-ἰσλάμης, καζιασκέρηδες καὶ καθεξῆς ὅλα τὰ τάγματα, καὶ ὅλοι ἁπλῶς μέχρι τῶν γυναικῶν. Μανθάνωντας τὰ τρέχοντα ὁ ἐκλαμπρότατος πεγζαδὲ Παναγιωτάκης Μουρούζης, ὁ καὶ ἐπίτροπος τῆς μεγάλης δραγομανίας, ἐμήνυσε τὸν παναγιώτατον πατριάρχην κὺρ Ἱερεμίαν νὰ συγκροτήσῃ τῇ ἑξῆς γενικὴν σύνοδον ἀρχιερέων, ἀρχόντων καὶ ἐσναφίων, μηνῶντας ξεχωριστὰ καὶ ἡ ἐκλάμπρότης του ὅλους τοὺς ἄρχοντας, διὰ νὰ παρευρεθῶσι τῇ ἑξῆς.

Καὶ οὕτως τῇ κδ̄ῃ, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἔγινε γενικὴ συνέλευσις, καὶ παραστήσας ἡ ἐκλαμπρότης του τὸ χρέος ὁποῦ ἔχομεν εἰς τὴν κραταιὰν βασιλείαν καὶ εἰς τὸ κράτος του, ἰδιαζόντως μὲ τὸ νὰ φροντίζῃ διά τε τὴν καλὴν κατάστασίν μας, καὶ μάλιστα διὰ νὰ εἴμεθα ἥσυχοι καὶ ἀνενόχλητοι μετὰ τὴν ἐπ' αἰσίοις ἔξοδόν του, πρὸς τούτοις καὶ ὁποῦ δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἐκδοθέντα φετϐᾶν, διὰ νὰ πάρῃ δυναστικῶς τὰ εὑρισκόμενα ἀσημικά, καθὼς ἔγινεν καὶ ἐπὶ τοῦ πατρός του σουλτὰν Ἀπδοὺλ-Χαμίτη καὶ διὰ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὁρισμοῦ εἶχαν συναχθῇ περίπου τὰς 1500ᵃˢ ὀκᾶδες, καὶ ἀκολούθως ὅτι ἔχομεν χρέος νὰ παραστήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν προθυμίαν καὶ εὐγνωμοσύνην μας, προσφέρων ὁ καθεὶς ὅσον ἀσημικὸν προαιρεῖται καὶ ἀπὸ

www.dacoromanica.ro

τὰς ἐκκλησίας κανδύλια, θυμιατήρια, δίσκους καὶ ἄλλα ὁποῦ εἶναι διὰ στολήν, ὄχι δὲ τὰ ἱερὰ σκεύη· τοῦτο δὲ νὰ γίνῃ ὅσον τάχος, προτοῦ νὰ μᾶς προλάβουν οἱ Ἀρμένιοι καὶ Ἑβραῖοι· ἀλλὰ τὸ ἔθνος μας, καίτοι ἐν δυστυχίᾳ, νὰ φανῇ τὸ πρῶτον κατὰ τὴν προθυμίαν καὶ εὐγνωμοσύνην. Ὅθεν καὶ εὑρέθησαν εὐλογώτατα, νουνεχέστατά τε καὶ δικαιότατα τὰ παρὰ τῆς ἐκλαμπρότητός του προβληθέντα, καὶ ἀμέσως ἐδιορίσθησαν ἔφοροι, διὰ νὰ ἐπιστατοῦν εἴς τε τὴν συλλογὴν τῶν ἀσημικῶν καὶ εἰς τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν εἰς τὸν βασιλικὸν Ζαρπχανέν, ἐκ μὲν τοῦ ἀρχιερατικοῦ τάγματος οἱ πανιερώτατοι Ἡρακλείας Μελέτιος, Νικαίας Δανιήλ, Θεσσαλονίκης Γεράσιμος, ἐκ δὲ τοῦ ἀρχοντικοῦ συστήματος ὁ γράφων πᾶνος Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς, ὁ πᾶνος Γεώργιος Μαυροκορδᾶτος καὶ ὁ χάτμανος Δημήτριος Σχινᾶς, καὶ ἐκ τῶν τιμιωτάτων ἐσναφίων ὁ Ἰορδανάκης Καπλάνογλους, κουγιουμτζῆς τοῦ σαραγίου, ὁ Πανανὸς καὶ ὁ Γεώργιος Φενερλῆς, ἔχοντες χρέος νὰ δίδωμεν ῥαβάσια ἀποδεικτικὰ τὸ τί ἔφερεν καὶ ἔστειλεν ἕκαστος, τά τε εἴδη καὶ τὴν ποσότητα τῶν δραμίων, καταγράφοντες αὐτὰ καὶ εἰς δύο κώδικας.

Τῇ δὲ ἑξῆς κε^η Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, συναχθέντες ὅ τε παναγιώτατος δεσπότης καὶ ὅλοι οἱ ἔφοροι εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἐπάνω εἰς τὸ μεγάλο συνοδικόν, ἀρχήσαμεν νὰ συνάζωμεν κατὰ πρῶτον τὰ ἀσημικὰ τοῦ Πατριαρχείου, ἅτινα ἔστησαν περίπου τὰς 40^α ὀκάδες· μᾶς ἔστειλαν καὶ δώδεκα ὀκάδες ἀπὸ τὸ Ἁγιοταφίτικον· ἔδωσε ἡ παναγιότης του ὅσα εἶχεν, ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἔνθεν κἀκεῖθεν συνάξαντες ἑβδομήκοντα ὀκάδες, τὰς ἐβάλαμεν εἰς δύο χαράρια. Ἐφορτώθησαν εἰς δύο χαμάλιδες ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον, ἐπακολουθούντων τοῦ τε γιασακτζῆ, τοῦ ἁγίου Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ χατμάνου Σκοινᾶ ἐφίππων, καὶ οὕτως διὰ ξηρᾶς ἐστάλησαν εἰς τὸν βασιλικὸν Ζαρπχανέν, παρατηρούμενα καθ' ὁδὸν ἀπό τε τοὺς διαβάτας καὶ ἀπὸ τοὺς ἐργαστηριάριδες. Ἅμα δὲ ὁποῦ ἔφθασαν ἐκεῖσε, ἐπαῤῥησιάσθησαν οἱ συνεξαποσταλέντες, ὅ τε ἅγιος Θεσσαλονίκης καὶ ὁ ἄρχων χάτμανος Σχινᾶς, πρὸς τὸν ἐνδοξότατον ζαρπχανὲ-ἐμινῆ-ἐφένδην Σεκιοὺρ Ἀχμέτ, καὶ ἀφ' οὗ τοὺς ἔβαλε καὶ ἐκάθησαν, τοὺς ἔφερε καχβὲν καὶ ἄρχησε νὰ ὑπερεπαινεῖ τὴν προθυμίαν, τὸν ζῆλον καὶ τὴν μετὰ πίστεως εὐγνωμοσύνην τοῦ γένους τῶν Ῥωμαίων, προσθέτων ὅτι αὐτὴ ἡ προσφορὰ θέλει ἀναφερθῇ πρὸς τὸ κράτος του μετ' οὐ πολύ, καὶ ὅτι θέλει τὴν νοστιμευθῇ, δίδωντας ἀμέσως καὶ ἔγγραφον ἀπόδειξιν τῆς περιλαβῆς τῆς ποσότητος τοῦ ἀσημίου· τὸ ὁποῖον ζυγιασθὲν ἐκεῖσε εὐγῆκε 250^α δράμια παράνω ἀπὸ τὸν περιεχόμενον πούσουλαν. Τὰ αὐτὰ εἶπε καὶ ὁ τιμιώτατος σαχίπη-ἀγιάρης Χαϊρουλλὰχ-ἐφένδης, ὁποῦ τὰ περιέλαβεν, καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ τοῦ Ζαρπχανὲ χουδάμιδες, μικροί τε καὶ μεγάλοι, ἐκτὸς τῶν Ἀρμενίων ὁποῦ τὰ ἔβλεπαν μὲ ὄμμια βλοσσυρὸν[1] ἀπὸ τὸν φθόνον τους.

,ΑΩΙ^Φ. ΙΟΥΛΙΟΣ.

Τῇ ια^η, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἔωθεν ἦλθεν ὁ Χαλίλης, γιασακτζῆς τῶν Φραντζέζων, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀπεράσει ἀπὸ τὴν Σούμναν τῇ ε^η τοῦ τρέχοντος, καθ' ἣν ἡμέραν εἶχαν σηκώσει οἱ Ῥῶσσοι τὴν πολιορκίαν περὶ μέσην νύκτα, καὶ ἔωθεν τοὺς ἐπῆραν τὸ κατόπιν ὅ τε Ἰπραὴλναζιρῆς Μεχμὲτ-ἀγᾶς καὶ ὁ Σέλδι-ἀγιανῆς καὶ ὁ ἀγαλὰρ-ἀγασῆ μὲ τοὺς γιανιτζάρους, καὶ ἐχάλασαν τὸ δεξιὸν κέρας τῶν ἐχθρῶν. Ἐπῆραν τόπια, αἰχμαλώτους ἀρκετοὺς καὶ ζαχιρέδες αὐτῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶχαν πολλὴν ἔλλειψιν, ὡσὰν ὁποῦ ἓξ ἡμέρας ἐζοῦσαν μὲ μόνον παξιμάδι· μάλιστα φεύγοντες οἱ ἐχθροὶ δὲν ἐπρόφθασαν νὰ εὐγάλουν μήτε τὰ ψωμιὰ ὁποῦ εἶχαν εἰς τοὺς φούρνους των. Καὶ οὕτως ἐσήκωσαν πανταχόθεν τὴν πολιορκίαν, ἑπομένως καὶ ἀπὸ τὰ Παλκάνια, καὶ ἄρχησεν νὰ ἔρχωνται ζαχιρέδες εἰς τὴν Σούμναν ἀπό τε τὸ Τούρνοβο καὶ ἀλλαχόθεν. Αὐτὰς τὰς χαροποιὰς εἰδήσεις εἶπεν διὰ ζώσης φωνῆς ὁ ῥηθεὶς γιασακτζῆς τῷ ἐκλαμπροτάτῳ πεγζαδὲ Παναγιωτάκῃ, πρὸς ὃν ἐνεχείρησε καὶ γράμμα σύντομον τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδὲ Δημητράκη αὐταδέλφου του, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφανέρωνεν τὰ αὐτὰ καὶ ἡ ἐκλαμπρότης του καὶ ὅτι ἤδη ἐπληροφορήθησαν τὴν ποσότητα τοῦ ἐχθρικοῦ στρατεύματος, ὁποῦ ἔχει ὁ γκενερὰλ Καμέντζκης εἰς τὸ κομάνδο του ἀπὸ τὸ ἐδῶθεν μέρος τοῦ Δουνάβεως· ἥτις συνίσταται εἰς ὀκτὼ πόλκουρα, ἤγουν περίπου τὰς 80000^{ας}.

---

[1]) βλοσσυρὸν=βλοσυρόν.

www.dacoromanica.ro

Τῇ ιδ^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, περὶ τὸ μεσημέρι ἦλθε καὶ ὁ Τατὰρ-αγασῆ τοῦ ἐπιτρόπου μὲ ἕξ Τατάρους, ἐπιφέρων ἐκτεταμμένα[1] ἔγγραφα καὶ περιγραφὰς τῶν συμβάντων, αἱ ὁποῖαι ἐπεκύρωναν τὰ παρὰ τοῦ γιασακτζῆ τῶν Φραντζέζων προδηλοποιηθέντα, καὶ ὅτι ὁ κόντε Καμέντζκης, ὁποῦ ἐκομάνδαρε τὸ κέντρον τοῦ στρατεύματος, κατέφυγεν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ῥουστζουκίου· πρὸς τούτοις καὶ ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ὁποῦ ἐγίνοντο αὐτὰ εἰς τὴν Σούμναν, ὁ Ἀϊδὴν-πασᾶς, ὁ Γκιργκιὸβ-μουχαφιζῆς καὶ ὁ Ποσνὰκ-ἀγᾶς Ῥουστζοὺκ-ἀγιανῆς ἀτάκαραν μὲ τὰ καΐκια των ἕξ δούπαις Μοσκόβικαις (αὗται εἶναι ἕνα εἶδος μεγάλων σαλούπων, ὁποῦ ἐπιφέρουν ἐν μέγιστον τόπι καὶ πλησιάζουσαι εἰς τὰ παράλια τοῦ Δουνάβεως κάστρα, καθὼς τὸ Γκίργκιοβον, Σιλίστρα καὶ ἄλλα, νὰ τοπλαδίζουν καὶ κάμνουν μεγάλην φθοράν)· ἀπὸ τὰς ὁποίας τὰς μὲν δύο κατεβύθισαν, τὰς δὲ πέντε ἐκυρίευσαν, μὲ τὰς ὁποίας ἐπῆγαν νὰ προσβάλλουσι καὶ εἰς ἄλλας ἐννέα, τὰς ὁποίας εἶχε διαχωρίσει ὁ ἄνεμος καὶ τὸ ῥεῦμα ἀπὸ τὰς εἰρημένας ἑπτά.

Τῇ κ^{η} ἔστειλαν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ δύο Φραντζέζους σολδάτους, οἱ ὁποῖοι ἦτον εἰς τὴν δούλευσιν τῶν Ῥώσσων καὶ αὐτομόλησαν εἰς τοὺς Ὀθωμανούς· τοὺς ὁποίους τοὺς ἐνεχείρισαν οἱ αὐθένται εἰς τὸν πρέσβυν τῆς Φράντζας μονσιοῦ Μοβοῦργε Δελατοὺρ.

Τῇ ιθ^{η} τοῦ αὐτοῦ ἔστειλεν ὁ καπουτὰν-πασᾶς ἓν καραβάκι, ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ δι' ἀδείας ἔστειλεν ὁ Γενερίκος πραγματευτὴς μὲ ἄδειαν καὶ μὲ παντιέραν Φραντζέζικην, διὰ νὰ φέρῃ ζαχιρὲν ἀπὸ τὴν Ὀδέσσαν καὶ αὐτὸ ἐφόρτωσε παξιμάδι καὶ ἀλεῦρι διὰ νὰ τὸ ὑπάγῃ εἰς τοὺς ἐχθροὺς ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν Ἀνατολήν· τὸ ὁποῖον ἐσυνοδεύετο καὶ ἀπὸ μίαν φεργάδαν ἐχθρικήν, ἥτις ἔφυγε. Τὸ ῥηθὲν καράβι ὅμως τὸ ἐζήτησεν ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας καὶ τοὺς μαρνέρους ὡς Φραντζέζους, καὶ τοὺς ἐπῆρεν, τὸ δὲ φορτεῖόν του ὡς ἐχθρικὸν τὸ ἐκράτησαν.

Τῇ κβ^{α} Ἰουλίου, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμναν, ἤγουν ἀπὸ τὸ ὀρδί, μὲ τελχίσι τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου, ἐπιφέρων καὶ γράμμα τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδὲ Δημητράσκου ἀπὸ ιγ^{ης} τοῦ αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἐφανέρωνεν τὴν φοβερὰν ἧτταν τῶν ἐχθρῶν, ἀφ' οὗ ἀπεδιώχθησαν ἐσχάτως ἀπὸ τὴν Σούμναν. Ὁ κόντε Καμέντζκης, ἀφ' οὗ τετράκις ἐπρόσβαλεν εἰς τὴν Σούμναν καὶ ἀπεβλήθη, ἐτραβήχθη πρὸς τὸ Ῥουστζοῦκι μὲ δώδεκα χιλιάδας στράτευμα ἐκλελεγμένον, τὸ ὁποῖον ἐπολιορκεῖτο πρὸ καιροῦ ἀπὸ ἄλλας δέκα χιλιάδας· ἅμα δὲ ὁποῦ ἐπλησίασεν ἐκεῖσε, ἄρχησε νὰ τὸ μπομπαρδάρῃ φοβερὰ καὶ τὸ ἐκρήμνισεν εἰς διάφορα μέρη. Τῇ δὲ ια^{η} τοῦ αὐτοῦ ἀπεφάσισε νὰ τὸ κυριεύσῃ μὲ ἀσάλτο, καὶ οὕτω ἐγέμισαν τὰ χανδάκια μὲ δεμάτια κλάδων· ἔβαλαν καὶ σκάλας καὶ ἄρχησεν ὁ πλησίον πόλεμος, ὁ ὁποῖος ἐβάστασεν δεκαπέντε ὥρας, ἀρχηστρατηγούντων ἔνδοθεν τοῦ Καρσλῆ Ἀλη-πασᾶ, τοῦ καὶ μουχαφίζη τοῦ Γκιργκιόβου (αὐτὸς εἶναι ὁ Κὲλ-Ἀλῆς, ὁ δελῆπασης τοῦ Γκιουρτζῆ, ὁποῦ ἦτον καὶ εἰς τὴν Σλάτιναν μαζῆ μας· ὅστις καὶ τότε ἐθαυματούργησε, μὲ τὸ νὰ ἦτον ὁ μόνος ὁποῦ ἐκτύπησε καὶ κατεδίωξε τὰ στρατεύματα τοῦ Παζβάνδογλου ἀπὸ τὴν Κραγιόβαν) καὶ τοῦ Ποσνὰκ-ἀγᾶ ἀγιάνη τοῦ Ῥουστζουκίου (ὅστις καὶ αὐτὸς ἦτον τότε εἰς τὴν Κραγιόβαν)· οἵτινες ὄχι μόνον ἀπέβαλαν κάκιστα τοὺς ἐχθρούς, ἀλλὰ ᾐχμαλώτισαν καὶ ἕνα γκενεράλην. Ἐφονεύθη καὶ ἄλλος ἕνας εἰς τὴν μάχην· ᾐχμαλωτίσθησαν καὶ εἴκοσι ὀφφικιάλοι καὶ ἄλλοι τόσοι ἐφονεύθησαν· ὁμοίως καὶ στρατιῶται ἐφονεύθησαν ἱκανοί, ἐκτὸς τῶν αἰχμαλωτισθέντων, τοὺς ὁποίους λέγουσιν ὅτι συμποσοῦνται περίπου τοὺς τριακοσίους. Ἐπεκύρωναν τὰ ἐλθόντα ἔγγραφα καὶ τὴν ἅλωσιν τῶν πέντε δούπων καὶ τὸν καταβυθισμὸν τῶν δύο· εἰς ποῖον δὲ μέρος ἐτραβήχθη ὁ Καμένζκης, δὲν τὸ ἐφανέρωναν, σημειοῦντες ὅτι κατόπι θέλει τὸ δηλοποιήσουν μὲ ἐκτεταμμένην περιγραφήν.

Τῇ κγ^{η} Ἰουλίου, γ^{η} τοῦ Ῥετζὲπ-ἀΐου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, περὶ ὥραν τετάρτην τῆς ἡμέρας καὶ δέκα λεπτά, ἐστήθησαν ἐπ' αἰσίοις τὰ συνήθη τοῦγια τῆς ἐξόδου τοῦ κράτους του, ἤγουν δύο εἰς τὸ σαράγι τὸ βασιλικόν, ὅπου παρίσταντο ὁ σοφώτατος σεχλου-ἰσλὰμ-ἐφένδης μὲ τὸ τάγμα τῶν οὐλεμάδων, ὁ ὑψηλότατος καϊμεκὰμ-πασᾶς μὲ ὅλους τοὺς αὐθέντας τῆς Πόρτας, καὶ ἄλλοι· ἓν εἰς τὴν Πόρταν, τὸ ὁποῖον ἔστησεν ὁ κεχαγιάπεγης, μόνος παραφυλάττων

---

1) ἐκτεταμμένα = ἐκτεταμένα.

www.dacoromanica.ro

ἐκεῖσε τὴν ὥραν ἐκείνην· ἓν εἰς τὸ κονάκι τοῦ σεχλου-ἰσλὰμ-ἐφένδη, δύο εἰς τὰ κονάκια τοῦ Ῥούμελη καὶ Ἀναδὸλ καζιασκέριδων, καὶ ἕτερον εἰς τὸ Ἀγᾶ-καπουσσοῦ.

Τῇ κδ^η Ἰουλίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔφθασε καὶ ὁ Σουλεϊμὰν-ἀγᾶς, ἀρκαδάσης τοῦ σιλικτάρη τοῦ ἐπιτρόπου, ὅστις ἐκίνησε πρὸ δεκαοκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τὸ ὀρδί, συνεπιφέρων 130^α αἰχμαλώτους ἀπὸ διάφορα Ῥωσσικὰ τάγματα, ἐκτὸς ὀγδοήκοντα, ὁποῦ ἔμειναν ἐκεῖ ἀσθενήσαντες, ὄντες καὶ πληγωμένοι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐκτὸς τῶν ὅσων ἐκράτησαν κατὰ τὸ σύνηθες οἵ τε ἀγιάνιδες καὶ οἱ αἰχμαλωτίζοντες αὐτούς. Μεταξὺ τούτων εἶναι καὶ δύο μικροὶ ὀφφικιάλοι, προσέτι ἓν παϊράκι, ῥοῦχα καὶ ἄπειρα αὐτιά. Αὐτοὶ εἶναι ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ αἰχμαλωτίσθησαν εἰς τὰς τόσας προσβολὰς ὁποῦ ἔκαμεν ὁ γκενερὰλ-ἀσσὲφ κόντε Καμέντζκης εἰς τὴν Σούμναν, αἵτινες ἄρχησαν ἀπὸ θ^{ης} Ἰουνίου καὶ ἐβάστασαν μέχρι γ^{ης} Ἰουλίου, καθ' ἣν νύκτα ἐτραβήχθη ὁ γκενερὰλ-ἀσσὲφ κόντε Καμέντζκης μὲ ὅλον του τὸ στράτευμα καὶ ἐπῆρε τὴν στράταν τοῦ Ῥουστζουκίου διὰ νὰ τὸ πολιορκήσῃ, καθὼς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν περιγραφὴν ὁποῦ ἔστειλεν ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ περίβλεπτος πεγζαδὲ Δημητράκης, μέγας διερμηνευτὴς τῆς κραταιᾶς βασιλείας, ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ πρὸς τὸν αὐτάδελφόν του πεγζαδὲ Παναγιωτάκην καὶ ἐπίτροπον τῆς μεγάλης δραγομανίας εἰς Βασιλεύουσαν, ὡς κατωτέρω καταγράφεται.

«Κατὰ τὴν θ^{ην} Ἰουνίου ὁ ἐχθρικὸς στρατὸς ἄρχησε νὰ προχωρῇ ἀπὸ τὸ Γενὶ-παζάρι καὶ ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς Σιλίστρας, καὶ κατὰ τὴν ια^{ην} περὶ τὰς δέκα ὥρας τὸ πρωῒ φθάσας πρὸ τῆς Σούμνης ἄρχησε νὰ πολεμῇ μετὰ τοῦ ἡμετέρου ἱππικοῦ, εὑρισκομένου εἰς τὸ Στράτζατζιφλιγί, ἀπέχον περίπου ἡμίσειαν ὥραν τοῦ βασιλικοῦ στρατοπέδου· καὶ μετὰ μικρόν τινα ἀκροβολισμὸν ἔμεινεν κύριος τούτου, παραλειπόντων[1] τοῦτο τῶν ἐκεῖ καταλυόντων ἱππέων δελίδων ὡς παντὸς ὀχυρώματος γεγυμνωμένον. Ἐκεῖθεν οὖν ἐμερίσθη ὁ ἐχθρικὸς στρατὸς εἰς διαφόρους φάλαγγας, καὶ τὸ μὲν κέντρον μεθ' ὅλων τῶν ἀποσκευῶν καὶ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ἐξηπλώθη ἐπὶ τῶν παρακειμένων λόφων καὶ κατὰ τὰς πεδιάδας, καὶ ἐστάθη πόῤῥω βολῆς τοπίου ἀντίκρυ τῶν ἡμετέρων ὀχυρωμάτων· ἡ δὲ δεξιὰ πτέρυξ ἀνέβη ἐπάνω εἰς ἓν στενόχωρον πολύδενδρον δύσβατον ὄρος καὶ σχηματίζον μίαν ἀπὸ τὰς πλευρὰς τῆς χώρας, μελετήσαντος, ὡς φαίνεται, τοῦ ἀρχηστρατήγου[2] Καμέντζκη νὰ κυριεύσῃ τὸ μέρος ἐκεῖνο, γυμνόν, ὡς τὰ λοιπά, δυνάμεως στρατιωτικῆς καὶ καθότι ὑψηλὸν λίαν ἀναγκαῖον πρὸς εὐόδωσιν τοῦ σκοποῦ του. Καὶ οὕτω γενομένης ἐκεῖθεν πρώτης ἐφόδου, προὐχώρησεν ὁ ἐχθρὸς μέχρι τῶν ὀλίγων κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος χαρακωμάτων (κοινῆς πρότερον γνώμης οὔσης τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα δεινῶν, ὅτι τὸ σύμφυτον τῶν δένδρων καὶ ἄναντες τοῦ ὄρους ἐμποδὸν[3] γενήσεται τοῖς ἐχθροῖς κτλ), ὧνπερ φύλαξ ἐκ τοῦ σύνεγγες ὁ Ἰκὶτ-ουγλοῦς Ἐλπεσανλὶ-Μαχμοὺτ-πασᾶς μετὰ τὸν (=τῶν) ὑπ' αὐτὸν ὀλιγίστων Ἀλβανιτῶν. Τούτων δ' εἰς χεῖρας μετὰ τῶν ἐχθρῶν ἐλθόντων, ἔφθασεν ὁ ὑψηλότατος σερασκὲρ Ὀσμὰν-πασᾶς, καὶ αὖθις ὀλιγίστους τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἔχων ἐκράτει τὴν ἔφοδον, ἕως ὅτου συνέῤῥευσαν καὶ ἀλλαχόθεν διάφορα βασιλικὰ στρατεύματα· καὶ τοῦ ἐχθροῦ πολλάκις ὁρμήσαντος καὶ διωκομένου παρὰ τῶν ἡμετέρων, ἤρξατο στρέφειν τὰ νῶτα· τοῦθ' ὅπερ ἐνεθάῤῥυνε τοὺς ἡμετέρους μεγάλως, πηδήσαντας ἔξω τῶν χαρακωμάτων καὶ καταδιώξαντας ἀρκετὸν διάστημα. Ἦσαν δὲ πέτραι ἐπὶ τὸ ὄρος ὡς σπήλαιά τινα σχηματίζουσαι· ταύτας οἱ κέγκεριδες τοῦ ἐχθροῦ καταλαβόντες ἐκεῖθεν ἐπολέμουν καὶ καθ' ἕκαστον βῆμα ποδὸς διεφιλονικεῖτο ἐπὶ πολύ. Καίτοι λοιπὸν συνεχεῖς ἐφόδους ὁ ἐχθρὸς ποιῶν, ὁρμούντων τῶν ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ πολέμου παραυτίκα δαλκιλίτζιδων, ἀνακηρυχθέντων ἡμετέρων, παρεβιάζετο κατ' ὀλίγον ὑποχωρεῖν, τὸ ὀρεινὸν στάδιον καταλιμπάνων καὶ ἐν τῇ παρ' ἐκείνῳ συμφύτῳ κοιλάδι κρυπτόμενος. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τόπια ἐκεῖ ὁ ἐχθρὸς ἀναβιβάσας μετὰ πολλοῦ μόχθου, διά τε τοῦ τόπου τὸ ἀπροσφυὲς καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων τοπτζίδων ἐπιτηδειότητα, εἰς οὐδὲν ὠφελήθη. Τῆς νυκτὸς οὖν ἐπελθούσης, ἔπαυσεν ὁ πόλεμος, διαρκέσας δεκατρεῖς ὥρας, καὶ ἐτραβήχθησαν τὰ βασιλικὰ στρατεύματα ἐν τοῖς χαρακώμασι, γενναίως πολεμήσαντα ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

---

1) παραλειπόντων=παραλιπόντων. 2) ἀρχηστρατήγου=ἀρχιστρατήγου. 3) ἐμποδὸν=ἐμποδών.

www.dacoromanica.ro

«Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ιβ^η ἐπιμένων καὶ αὖθις κατασκεύζειν ὀχυρώματα ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ εἰρημένῳ ὄρει καὶ εἰς τὰς ῥηθείσας πέτρας ἐπανέδραμε· διὸ καὶ περὶ τὰς δύο ὥρας τῆς ἡμέρας ἐξελθόντες οἱ ἡμέτεροι ὥρμησαν κατ' αὐτοῦ, καὶ πολέμου αἱματόεντος συγκροτηθέντος, μέχρι τῆς ἡλίου δύσεως διήρκεσεν. Ὁ ἐχθρὸς ὢν ἐν τῷ δάσει κεκρυμμένος καὶ ὄπισθεν τῶν πετρῶν ἐπολέμει κατὰ τοῦ ἐν γυμνῷ τόπῳ μαχομένου βασιλικοῦ στρατοῦ, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο εἰς τοσοῦτον ἐστενοχωρήθη, ὥστε πολλάκις ἔκαυσε πἀροῦτι ζητῶν βοήθειαν, καὶ ἦν ἰδεῖν ἀλλεπαλλήλως προσερχομένας τὰς φάλλαγκας[1] αὐτοῦ καὶ εἰς τροπὴν βιαζομένας ἀπὸ τῆς τῶν ἡμετέρων ὁρμῆς, τοσαύτης οὔσης, ὥστε καὶ εἰς ἓν ἐκ τῶν ἐχθρικῶν τοπίων ὀλίγοι τινὲς δαλκιλίτζιδες, ἐν οἷς καὶ ὁ γνωστὸς Κιουτζοὺκ-Ὀσμάνης, χεῖρας ἐπέθεντο. Οὕτω λοιπὸν οὐδὲν ἔτι πλέον ὁ ἐχθρὸς ἐλογίσθη, εἰ μὴ τὰ πυροβόλα αὐτοῦ λυτροῦν καὶ τοὺς οἰκείους σῶσαι παλινδρομῶν.

«Ἰστέον ὅτι κατ' αὐτὰς τὰς δύο ἡμέρας, ἐν ᾧ ἐπολέμουν ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἐξηκολούθουν οἱ ἀκροβολισμοὶ καὶ κάτω εἰς τὴν πεδιάδα μετὰ τοῦ ἱππικοῦ, τῶν ἡμετέρων πολλὰς ἐφόδους κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ποιησάντων καὶ ταραττόντων τὰ ἐχθρικὰ ἱππικὰ τάγματα· οὐκ ἀναλόγως δὲ τῇ κατὰ τὸ ὄρος μάχῃ ταῦτα ἐγένετο, μὴ προχωροῦντος τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ μᾶλλον ὄπισθεν τῶν πυροβόλων αὐτοῦ φυλαττομένου.

«Τῇ ιγ^η δέ, τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας ἀνατείλαντος, ἐφάνη καὶ ὁ ἐχθρός· παραλείψας διόλου τὸ ὄρος, καθὼς καὶ τὸ ῥηθὲν Στράντζε-τζιφλιγί, ἐπαλινδρόμησε καταβὰς εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἡτοιμάζετο νὰ στρατοπεδεύσῃ, ὡς καὶ ἐποίησε, στήσας τὰς σκηνάς του ἐπὶ λόφου τινός, περίπου μίαν ὥραν ἀπέχοντος τῆς Σούμνης, ἀντικρὺ τῶν ἡμετέρων χαρακωμάτων εἰς μίαν εὐθεῖαν καὶ ἐκτεταμμένην γραμμήν.

«Τρόπαια τοῦ κατ' αὐτὰς τὰς δύο ἡμέρας πολέμου, ἰδίᾳ δηλαδὴ διάφορα σημεῖα, ἐνδύματα τῶν στρατιωτῶν, ὅπλα ὀφφικιάλων καὶ ἄλλα, παϊράκι τοῦ ἱππικοῦ, αἰχμαλώτους κτλ., πάντα ταῦτα ἀποσταλέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν πᾶσι γνωστὰ γέγονε. Παρὰ τῶν αἰχμαλώτων, συμφωνούντων κατὰ τὰς εἰδήσεις, ἐγνώσθη ὅτι θραῦσις ἱκανὴ συνέβη τοῖς ἐχθροῖς, ὅτι οἱ πληγωθέντες ἄπειροι, καὶ ῥητῶς ὅτι τὸ ῥεγκιμέντο τῶν γκέγκεριδων τοῦ ἰδίου γκενερὰλ-ἀνδὲφ Καμέντζκη ἐξολοθρεύθη[2], μεινάντων μόλις εἴκοσιν ἓξ ἐκείνων, καὶ πρὸς τούτοις ὅτι ὁ γκενεράλης τῆς ἀβαν-γκβάρδιας Οὐβάροφ ἰδὼν τὴν ἀνέλπιστον ἐπίμονον ἀντίστασιν τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων καὶ πτοηθεὶς οὐκ ὀλίγον παρῃτήθη τοῦ ὑπουργήματός του μετὰ τοῦτον τὸν πόλεμον.

«Προϊουσῶν δὲ τῶν ἡμερῶν, ὁ ἐχθρὸς στείλας κατὰ τὰς δεξιὰς καὶ ἀριστερὰς πλευρὰς τῆς Σούμνης σώματα στρατοῦ, κατήντησαν ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ἕως εἰς τὸ Καμτζὶκ-σουγιοῦ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέχρι τοῦ Ἐζουμᾶ· ὥστε ἐσχημάτισεν ἓν εἶδος πολιορκίας. Ἐν τούτοις ἐγένοντο μέχρι τῆς κε^{ης} μικροὶ ἀκροβολισμοὶ μεταξὺ τῶν ἱππικῶν ταγμάτων, ἐξελθόντων πολλάκις τῶν ἡμετέρων εἰς τὴν πεδιάδα· περὶ δὲ τὰς τρεῖς ὥρας τῆς νυκτὸς τῆς κε^{ης} πρὸς τὴν κς^{ην}, προχωρῆσαν ἓν ἐχθρικὸν σῶμα πρὸς τὴν Σούμναν, ἄρχησε νὰ σκάπτῃ ὀχυρώματα· τοῦθ' ὅπερ γνόντες οἱ ἡμέτεροι ἐπάσχισαν νὰ ἐμποδίσουν, ῥίψαντες καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἄπειρα τόπια καὶ πόμπαις πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ὅπου ὁ ἐχθρὸς ἔσκαπτεν, ὥστε εἰς μόνην τὴν τάπιαν τοῦ ἐνδοξοτάτου Ἰπραὴλ-ναζιρῆ κατηναλώθησαν εἰκοσιεπτὰ βαρέλια πἀροῦτι. Πλὴν διὰ τὸ βαθὺ σκότος τῆς νυκτός, καθ' ἣν ἀκαταπαύστως ἔβρεχεν, ὀλίγον φαίνεται νὰ ἐπειράχθη ὁ ἐχθρός, ἐπειδὴ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας εἶχε κατασκευάσει ἓν μεγάλο χαράκωμα καὶ τρεῖς τάπιαις, ἐν αἷς ἔμελλε νὰ ἀποθέσῃ μεγάλα τόπια καὶ πόμπαις, διὰ νὰ πομπαρδάρῃ τὴν χώραν· ἐπροξένησεν οὐκ ὀλίγην σύγχυσιν. Μετὰ δὲ μέσην ἡμέραν ἐξῆλθεν ὀλίγον ἱππικόν, καὶ διὰ τὸν συνήθη ἀκροβολισμὸν ἀτζικπάσης τις δερβίσης, Ἄραψ πεζός, προτροπῆς χάριν τινὰς τῶν στρατιωτῶν κεντήσας καὶ περὶ τὸ ῥηθὲν ἐχθρικὸν ὀχύρωμα σὺν ἐκείνοις προχωρήσας ἐκίνησε τὸν ἐνθουσιασμὸν ἑτέρων· καὶ μέρος τοῦ ἡμετέρου πεζικοῦ, τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ διακόσιοι στρατιῶται εὑρόντες λάκκους τινάς, ἐν οἷς δὲν ἠνοχλοῦντο[3] ἀπὸ τὰ τόπια, εἰσῆλθον ἐν αὐτοῖς καὶ ἐπολέμουν μὲ μεγάλην γενναιότητα. Περὶ δὲ τὴν ια^{ην} ὥραν τὸ ἡμέτερον ἱππικὸν ἐτραβήχθη ὁλοτελῶς μέσα εἰς τὰ χα-

[1]) φάλλαγκας=φάλαγγας. [2]) ἐξολοθρεύθη=ἐξωλοθρεύθη. [3]) ἠνοχλοῦντο=ἠνωχλοῦντο.

www.dacoromanica.ro

ρακώματα τῆς Σούμνης καὶ ἀφῆκε τοὺς εἰς τοὺς λάκκους κεκρυμμένους διακοσίους πεζοὺς εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἐχθροῦ· ὅστις ἰδὼν τοῦτο ἔστειλεν ἀμέσως τέσσαρα σώματα ἱππικοῦ καὶ ἔζωσαν αὐτούς, ἐξ ὧν οἱ πλείους ἐδλὰ-διφατιχάνιδες· οὗτοι δὲ μηδόλως πτοηθέντες ἔῤῥιπτον τουφέκια κατ' αὐτῶν. Ἔδραμεν οὖν ἐν τούτῳ ὁ Ἰπραὴλ-ναζιρῆς εἰς βοήθειάν των· παρεκινήθησαν καὶ οἱ λοιποί, ἐξελθόντες αὖθις τῶν χαρακωμάτων· ὥρμησαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τότε συνεκροτήθη ἐκ νέου ὁ πόλεμος πολλῷ σφοδρότερον τῆς ἡμέρας. Ἐξῆλθεν ἐν τοσούτῳ ἀπὸ τοῦ χωρίου Τζεγκέλι καὶ ὁ Σέλδι-ἀγιανῆς Χαλὴλ-ἀγᾶς· κατέβη ἀπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει χαρακωμάτων καὶ ὁ σουλτᾶνος πὰς-πογοῦ τοῦ Ταταρικοῦ στρατοῦ Πεχαδὶρ Γκιρέης τοὔνομα μετὰ τῶν ὑπ' αὐτούς, καὶ ἄρχησαν νὰ κτυποῦν τοὺς ἐχθροὺς κατὰ τὰ πλευρά, εἰς τρόπον ὁποῦ κατήντησαν ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἐν τῷ σκότει νὰ ἀνακατωθῶσι, καὶ τοιουτοτρόπως ἐπολέμησαν γενναίως μέχρι τῆς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας τῆς νυκτός, καθ' ἣν ἐῤῥίφθη ἀπὸ μέρους τοῦ ἀρχιστρατήγου τῶν ἐχθρῶν ἓν τόπι, σημεῖον παύσεως τῆς μάχης, καὶ ἀμέσως ἐτραβήχθησαν οἱ ἐχθροί· τοὺς ὁποίους ἀφέντες πλέον οἱ ἡμέτεροι ἐν ἡσυχίᾳ διὰ τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια, καίτοι προχωρήσαντες μέχρι τῆς πλησιεστέρας αὐτοῦ τάπιας. Περὶ δὲ τὴν μέσην νύκτα οἱ ἐχθροὶ κατεδαφίσαντες τὰς τάπιας ἐκείνας, ἃς εἶχον κατασκευάσει, παρέλιπον τὰς θέσεις των καὶ ἐπαλινδρόμησαν ἕως τοῦ στρατοπέδου των, καὶ οὕτω τὸ πρωῒ εἰσῆλθον ἐν αὐταῖς τὰ βασιλικὰ στρατεύματα.

«Ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ κατὰ τὰς παρὰ τῶν αἰχμαλώτων πληροφορίας ἐθανατώθη γκενεράλης τις πριγκάδας, Παπαδόπουλος τοὔνομα [1], ἀπὸ μίαν πάλαν τοῦ τελευταίου τοπίου κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ῥιφθέντος. Τόπια των πολλὰ συνεθλάσθησαν καὶ θραῦσις ἄλλη ἐγένετο αὐτοῖς οὐ μετρία.

«Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἔμειναν τὰ πράγματα μέχρι τῆς λ^{της}, καθ' ἣν ἅμα πρωῒ εἴδομεν μίαν νέαν τάπιαν, κατασκευασθεῖσαν διὰ νυκτὸς παρὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀπέναντι τῶν χαρακωμάτων τοῦ Ἰπραὴλ-ναζιρῆ καὶ ἀπέχουσαν μόνον ἡμίσειαν ὥραν τοῦ στρατοπέδου μας. Ἀμέσως οὖν ὁ ναζήραγας ἄρχησε πάλιν νὰ ῥίπτῃ ἀρκετὰ τόπια πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο· δὲν ἐπροξενεῖτο ὅμως μεγάλη βλάβη τοῖς ἐχθροῖς, ἐπειδὴ ἐξηκολούθουν ἐργαζόμενοι πρὸς τελειοποίησιν αὐτῆς· τοῦθ' ὅπερ ἐγένετο καὶ τῇ ἐπιούσῃ α^{η} Ἰουλίου. Τῇ δὲ β^{α} τοῦ αὐτοῦ, περὶ μέσην ἡμέραν, ἄρχησεν ὁ ἐχθρὸς νὰ ῥίπτῃ πόμπαις καὶ ὁποῦζια μέχρι δύσεως ἡλίου, ἅπερ καὶ ἐπροξένησαν μικράν τινα βλάβην. Περὶ τὸ λυκαυγὲς δὲ τῆς γ^{της} τοῦ μηνὸς ἐδόθη εἴδησις ἀπὸ τῶν καραουλίων, ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐγκαταλείψας τὰς μετὰ τόσων κόπων κατασκευασθείσας τάπιας του καὶ λοιπὰ ὀχυρώματα, ἐτραβήχθη μὲ ὅλον τὸ στρατόπεδόν του εἰς τὰ ὀπίσω, ὡσεὶ δύο ἥμισυ ὥρας μακρὰν τῆς Σούμνης, κατὰ τὸ Δερέκιοϊ, καὶ οὕτως ἐξῆλθον σύμπαντες τῆς χώρας, καὶ ἄλλοι μὲν κατεγίνοντο μεταφέροντες εἰς τὸ στρατόπεδον χλόην καὶ ἄχυρα, ἄλλοι δὲ διάφορα χρειώδη· ἡμεῖς δὲ ἀπήλθομεν εἰς τὸ μέρος, ὅπῃ ἦτον κατὰ τὰς παρελθούσας ἡμέρας ἐστρατοπεδευμένος ὁ ἐχθρός, καὶ ἐθεωρήσαμεν τὸν τόπον καὶ τὰ διάφορα ὀχυρώματα, ἅπερ εἶχε κατεσκευασμένα [2] μὲ ἄκραν ἐπιτηδειότητα. Μείνας δὲ ὁ ἐχθρὸς κατὰ τὸ ῥηθὲν μέρος τοῦ Δερεκιογιοῦ μέχρι τῆς . . . .» [3].

,ΑΩΙ^{Ω}. ΙΟΥΛΙΟΣ.

Τῇ κθ^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ὀρδί, ἀπὸ τὴν Σούμναν, μὲ ἔγγραφα ἐπικυροῦντα τὰς προλαβούσας εἰδήσεις καὶ ὅτι ὁ ἐχθρὸς συνάξας πάλιν τὰ στρατεύματά του πολιορκεῖ τὸ Ῥουστζούκι.

Τῇ λ^{η} Ἰουλίου, Σαββάτῳ, ἐδιορίσθη καϊμεκάμης ὁ ἐνδοξότατος ζαρπχανὲ-ἐμινῆς Σεκιοὺρ Ἀχμὲτ-ἐφένδης, ὁ περίφημος εἰς τὸ ζαρπχανὲ-ἐμινί του καὶ ἐπὶ σουλτὰν Σελίμη καὶ μη-

---

[1]) Ἐν τῇ ᾤᾳ προσέθετο ὁ Καρατζᾶς ταῦτα· «Τζιώτης, ἕνας ἐξ ἐκείνων τῶν νέων ὁποῦ εἶχε πάρει ὁ κόντε Ὄρλοφ Ἀλέξης, ὅταν διέτριβεν εἰς τὴν Ἄσπρην Θάλασσαν μὲ τὴν Ῥωσσικὴν ἀρμάδαν ἐπὶ σουλτὰν Μουσταφᾶ». [2]) Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Καρατζᾶ «κατεσκευασμένα». [3]) Οὕτω λήγει ἐν τῷ κώδικι ἡ τοῦ Δημητρίου Μουρούζη ἔκθεσις.

www.dacoromanica.ro

δὲν δοκιμάσας εἰς τὴν περίστασιν τοῦ καταδιβασμοῦ τῆς μεγαλειότητός του, καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐντίμως διαβιώσας, χρηματίσας καὶ ἐπὶ σουλτὰν Μουσταφᾶ ζαρπχανὲ-ἐμινῆς διὰ τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρός του καὶ τιμιότητά του. Ὁ ῥηθεὶς εἶναι ἀνάστημα τοῦ Γιουσοὺφ-ἀγᾶ, τοῦ ἐπὶ σουλτὰν Σελήμη βαλιδὲ-κεχαγιασῆ, τοῦ Κρητικοῦ· ὁ δὲ πρώην καϊμεκάμης Χαλὴλ-πασᾶς ἐστάθη τρεῖς ἡμέρας εἰς τὸ σπῆτι τοῦ καποῦ-κεχαγιᾶ του, μὲ τὸ νὰ μὴν ἔγινεν ἄζλι μὲ ὀργήν· ἔπειτα κατὰ τὴν ζήτησίν του ἔγιναν ῥέφι τὰ τοῦγιά του καὶ τῷ ἐδόθη ἄδεια νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Σμίτην, ἤγουν εἰς τὴν Νικομήδειαν, μὲ τὸ νὰ εἶναι πατρίς του, καὶ νὰ ἐφησυχάσῃ ἐκεῖσε.

Τῇ λα^η Ἰουλίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔκαμεν πινίσι ὁ κραταιότατος ἡμῶν ἄναξ ἔφιππος ἀπὸ τὸ Πεσίκτασι εἰς τὰ 40^α δένδρα τοῦ Πουγιοὺκ-δερε, καὶ ἑπομένως ἀπέρασεν ἀπὸ τὸ παράλιον ἁγίασμα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τὸ κείμενον πλησίον εἰς τὰ Θεραπεῖα, ὅπου περιεργασθεὶς ὅτι ἔκαιεν κανδύλα κατὰ τὸ σύνηθες (ἦτον καὶ κηράκια ἀναμένα) ἐρώτησεν, «Τί εἶναι τοῦτο»; Καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ κράτει του, ὅτι «Χαζρέτι γιαχγιανὶν σουγιοὐδουρ». Καὶ ἀνταπεκρίθη ἡ μεγαλειότης του, ὅτι ἂς ἀνάψουν καὶ ἐκ μέρους του μίαν λαμπάδα, καὶ οὕτως ἔτρεξαν οἱ χασεκίδες εἰς τὸ Νεοχώρι, καὶ εὑρόντες μίαν μεγάλην λαμπάδα τὴν ἔφεραν καὶ τὴν ἄναψαν εἰς τὸ ῥηθὲν ἁγίασμα.

,ΑΩΙ^ω. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Τῇ α^η Αὐγούστου, Δευτέρᾳ, ἦλθε τὸ σύνηθες ἱερὸν χάττι εἰς τὴν Πόρταν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ὑψηλοτάτου καϊμεκὰμ-πασᾶ, τὸ ὁποῖον πρὸς τοῖς ἄλλοις διελάμβανεν, ὅτι νὰ προσέχῃ ἡ ὑψηλότης του διὰ τὴν ἡσυχίαν τῶν ῥαγιάδων καὶ διὰ νὰ μὴν ἀδικοῦνται.

Τῇ β^α Αὐγούστου ἔγινεν ζαρπχανὲ-ἐμινῆς ὁ ἐνδοξότατος Τζελεπῆ . . . . . . ἐφένδης, ὁ τοῦ ποτὲ Ἐμὴν-πασᾶ καϊνῆς, παλαιὸς ῥετζάλης φρόνιμος καὶ πρακτικός, ὁ δὲ Σεγὶτ Μεχμὲτ-ἐφένδης τοπχανὲ-ναζιρῆς· καὶ ἡ ἐνδοξότης του ὁμοίως ἐκ τῶν παλαιῶν φρονίμων καὶ δικαίων ῥετζάλιδων.

Τῇ γ^η Αὐγούστου, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, πανηγυρίζει ὁ μονσιοῦ Μωδοῦργε Δελατοὺρ, πρέσβυς τῆς Φράντζας, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἰμπεράτωρός του Ναπολέοντος καὶ τῆς αὐτοκρατορίσσης του Μαρίας Λουΐζας, προσέτι καὶ διὰ τὴν ὑπανδρείαν των, ἥτις ἔγινε πέρισυ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ κάμνει πάλον μέγιστον εἰς τὰ Θεραπεῖα καὶ ἀρτιφίτζιο, ὀλιγοέξοδα ὅμως ὅλα καὶ κακοῤῥοΐζικα.

Τῇ ς^η Αὐγούστου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, περὶ ἑσπέραν ἦλθαν Τάταροι μὲ εἰδήσεις ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ὀρδί, ὅτι ἐπολιόρκησεν ἐκ δευτέρου ὁ κόντε Καμέντζκης τὸ Ῥουστζοῦκι, καὶ ὅτι ἐμβῆκαν μέσα τὰ στρατεύματά του, καὶ ὅτι ἔγινεν πόλεμος φοβερὸς καὶ φρικτὴ αἱματοχυσία ἑκατέρωθεν, καὶ τελευταῖον ὅτι ἐτραβήχθησαν οἱ ἐχθροὶ ὀκτὼ ὥρας μακρὰν ἀπὸ τὸ Ῥουστζοῦκι, ἀφήσαντες τέσσαρας χιλιάδας καὶ εἰκοσιπέντε πτώματα, τριακοσίους αἰχμαλώτους καὶ τρεῖς γκενεράλιδες καὶ ἄλλα. Ἔγραφε προσέτι καὶ ὁ Ῥουστζοὺκ-ἀγιανῆς Βοσνὰκ-ἀγᾶς περὶ τῶν ἐκεῖσε ῥαγιάδων, ὅτι μεγάλως συνέδραμον εἰς τὸν πόλεμον (τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἀνεφέρθη πρὸς τὸ κράτος του), πρὸς τούτοις καὶ ὅτι εἶχε φθάσει πλησίον εἰς τὴν Σούμναν καὶ ὁ Μουχτὰρ-πασᾶς, υἱὸς τοῦ Τεπεδελενλῆ Ἀλῆ-πασᾶ, μὲ ἀρκετὸν στράτευμα, πρὸς τὸν ὁποῖον ὅτι ἐπῆγε μουπασίρης ὁ ἐνδοξότατος πεϊλικτζῆ Χουσνῆ-ἐφένδης, διὰ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ κατευθύνῃ τὴν ὁδοιπορίαν του καὶ νὰ τὴν ἐπιταχύνῃ πρὸς τὸ Ῥουστζοῦκι. Εἶχε φθάσει καὶ ὁ Κουσάντζαλη Ἀλῆ-πασᾶς μὲ ὀκτὼ χιλιάδας στράτευμα, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸν διώρισαν νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖσε. Ἔγραψεν εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ καὶ ὁ . . . . . . -πασᾶς, μουχαφίζης τῆς Βάρνας, περί τε τοῦ ἀρχιερέως καὶ ῥαγιάδων, ὅτι ἔκαμαν πολλὰς ἐκδουλεύσεις.

Τῇ ι^η τοῦ αὐτοῦ εἶχεν ἔλθῃ καὶ ἄλλος Τάταρης μὲ χαροποιὰς εἰδήσεις, ὅτι μελετήσαντες καὶ ἑτοιμασθέντες οἱ ἐν τῇ Σούμνᾳ, διὰ νὰ προσβάλουν ἔξωθεν τῇ Παρασκευῇ, πέμπτῃ τοῦ μεσοῦντος, καὶ νὰ κτυπήσουν τὸ σῶμα τῶν ἐχθρῶν, ὁποῦ εἶχε μείνει εἰς τὸ Καγιαλίδερε μὲ τὸν ἀδελφὸν τοῦ κόντε Καμέντζκη, ὅταν ὁ ἴδιος εἶχε περιλάβει τὰς 15000^{ας} καὶ εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκεῖθεν διὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ῥουστζουκίου· φαίνεται δὲ ὅτι εἶχαν λάβει οἱ ἐχθροὶ

www.dacoromanica.ro

αὐτὴν τὴν εἴδησιν, καὶ οὕτως περὶ μέσην νύκτα ἐσηκώθησαν ἐκεῖθεν καὶ ταχυδρομοῦντες ἐπῆγαν πρὸς τὸ μέρος τῆς Σιλήστρας.

Τῇ ιγ^η τοῦ αὐτοῦ, Σαββάτῳ, ἦλθεν καὶ ἄλλος Τάταρης μὲ τελχίσι τοῦ ἐπιτρόπου, ἐπικυρωτικὸν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Καμένσκη μὲ τὸ ἐναπολειφθὲν στράτευμα πρὸς τὴν Σιλήστραν· γράφουσι δὲ καὶ ἄλλοι ἐκεῖθεν, ὅτι οἱ δραπέται τῶν στρατιωτῶν λέγουσι, πῶς οἱ ἐχθροὶ τωόντι ἐκφοβηθέντες ἀναχωροῦσι, καὶ ὅτι μελετῶσιν νὰ ἀπεράσουν καὶ ἀντίκρυ ἀπὸ τὴν Σιλήστραν, ὡσὰν ὁποῦ βιάζονται ἀπὸ τρία τινά, ἀπὸ ἔλλειψιν τροφῆς, ἀπὸ λοιμικὴν ἀσθένειαν καὶ ἀπὸ δραπέτευσιν τῶν στρατιωτῶν· εἰς αὐτὴν δὲ τὴν ἀναχώρησίν των κατακαίουν καὶ λεηλατοῦν τὰς χώρας καὶ χωρία ἀπὸ ὅποιον μέρος ἀπερνοῦσιν.

Τῇ ις^η τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἔγινεν γαλεπὲ-διβανὶ καὶ ἀντάμωσις πρώτη τοῦ πρέσβεως τῆς Ἐγκλιτέρας μονσιοῦ Κανέν. Ἡ ἐξοχότης του εἶναι νέος τῇ ἡλικίᾳ καὶ ἀνεψιὸς τοῦ μηνύστρου τῆς Ἐγκλιτέρας μονσιοῦ Κανέν· εἶχεν ἔλθη δὲ πρὸ δύο χρόνων σεκρετάριος τῆς ἀμπασάδας μαζῇ μὲ τὸν μονσιοῦ Ἄδερ, καὶ ἀφ' οὗ ἀνεχώρησε προλαβόντως ἡ ἐξοχότης του διὰ τὴν πατρίδα του, ἔμεινεν ὁ μονσιοῦ Κανὲν διάδοχός του, καὶ ἤδη κάμνει τὴν πρώτην ἀντάμωσιν τοῦ κράτους του ὡς πρέσβυς, μηνύστρος πληρεξούσιος.

Τῇ κ^η, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐμβῆκεν ὁ καπουτὰν-πασᾶς εἰς τὸ Πογιοὺκ-δερὲ μὲ 12 καράβια, τόσον διὰ τὰς ὑπερβολικὰς φουρτούνας, ὁποῦ ἔγιναν ἐσχάτως καὶ δὲν εἶχεν ἁρμόδιον λιμένα νὰ σταθῇ, ὅσον (καὶ) διὰ νὰ πάρῃ νερό, παξιμάδι, ἐλιαῖς καὶ κρομμύδια. Φαίνεται δὲ τωόντι, ὅτι ἐφάνη ἡ τῶν Ῥώσσων ἁρμάδα, ἥτις λέγεται νὰ εἶναι διπλῆ, ἤγουν ἀπὸ 18^ω καράβια τῆς λίνας[1] συνισταμένη, καὶ καλῶς ποιήσασα ἡ Ὀθωμανικὴ ἐτραβήχθη, συνισταμένη ἀπὸ δέκα, καὶ μάλιστα μὲ τὸ νὰ ἀπέθανον πολλοὶ ἀπὸ λοιμικήν, ὡσὰν ὁποῦ οἱ περισσότεροι αὐτῶν δὲν εἶναι συνειθισμένοι εἰς τὴν θάλασσαν· πρὸς τούτοις καὶ οἱ καπετάνοι τῶν καραβίων δὲν φυλάττουν τὰ καράβια τους παστρικά, καὶ ἐπομένως ἀκολουθεῖ ἀσθένεια ἀπὸ τὴν δυσσωδίαν.

«Τῇ γ^η Ἰουλίου διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις του ὁ γκενεράλ-ἀνσὲφ Καμένσκης ἐτιμήθη μὲ τὸν μέγα σταυρὸν τοῦ ἁγίου Βλαδεμίρη· οἱ λιοτενέντε γκενερ: Μάρκοβ καὶ κόντε Λανζερὸν μὲ τὴν καβαλερίαν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Νέβτζκη· εἰς τὸν λιοτενέντε γκενερ: Ζάας καὶ εἰς τοὺς γκενεράλ-μαγιόρους πρίγκηπα Δολγκουρούκη καὶ Ζίσιρεβ ὁ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς γ^ης κλάσεως, καὶ τῆς ἁγίας Ἄννης εἰς τοὺς μαγιόρ-γκενεράλιδες Ῥαζουπάκην, Λιουαννέβιτζ, Νοβὰκ καὶ Ἀνσέλμ».

Τὸ ἐφετεινὸν πρυγκέτον τοῦ πολέμου τῶν Ῥώσσων, ὅπερ ἐσύναξα ἀπὸ τὴν Γαζέταν τοῦ Μάνχεϊμ № 196, Ἰουλίου 17^η, νέος στύλος.

«Ὁ κόντε Καμένσκης γκενεράλ-ἀνσὲφ εἶχε στείλει τὴν διβιζιόνε τοῦ Μαρκὸφ διὰ νὰ πολεμήσῃ τὴν Βάρναν καὶ τὰ ἐκείνης πέριξ, καὶ ἔπειτα νὰ ὑπάγῃ κατὰ τῆς Σούμνας, ὅπου ἦτον τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ μετὰ τοῦ ὑπερτάτου Γιουσοὺφ-πασᾶ, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχε στρατοπεδεύσῃ ἐφέτος εἰς τὸν κάμπον ἀπὸ ἔλλειψιν στρατεύματος καὶ ζαχιρέδων. Ὁ δὲ γκενεράλ Ζάας ἀπὸ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα ἀπέρασε τὸν Δούναβιν ἀπὸ τὸ Τουρτοκάϊ, ὅπερ καὶ ἐκυρίευσεν· ἔπειτα ἐπῆγε κατὰ τοῦ Ῥουστζουκίου καὶ ἄρχησε νὰ τὸ πολιορκῇ. Ὁ δὲ κόντε Καμένσκης ἀκολουθῶν τὰς πολεμικὰς ὀπερατζιόνας του μὲ τὸ κέντρον τοῦ στρατοῦ, συμποσούμενον εἰς 30000^ας, ἐπῆγε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν Σιλίστραν, ὅπου ἔφθασε τῇ δ^η Ἰουνίου· ἡ ὁποία παρεδόθη τῇ ια^η τοῦ αὐτοῦ, διοικουμένη παρὰ τοῦ Γιλίκογλου· καὶ ἔπειτα τὸ καθαυτὸ στράτευμα ἐκίνησε κατὰ τῆς Σούμνας, ἐνταυτῷ καὶ κατὰ τοῦ Ῥουστζουκίου, Ῥαζγκράτων, Προβατίου καὶ τῆς Βάρνας».

Καὶ εἰς τὴν Σούμναν τετράκις προσβαλόντες ἀπεβλήθησαν κακῶς, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Ῥουστζοῦκι μετέπειτα, ὡς ἐσημείωται προλαβόντως κατὰ τὴν ἐκεῖθεν περιγραφὴν τῆς θ^ης Ἰουνίου.

---

[1]) Ἐν τῷ κώδικι λίνας ἐς.

www.dacoromanica.ro

ΑΩΙ$^{\omega}$. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Τῇ κζ^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἔωθεν ἦλθαν δύο Τάταροι ἀπὸ τὴν Σούμναν, ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ὀρδί, εἰς τέσσαρας ἡμέρας, ἐπιφέροντες ἔγγραφα, ἤγουν τελχίσι τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου· ἐν ᾧ ἐφανέρωνεν, ὅτι ὄντες ἐστρατοπεδευμένοι εἰς τὸ Τουρλὰκ (χωρίον 3^{ῶν} ὥρας ἀπέχον τοῦ Ῥουστζουκίου) οἱ ὑψηλότατοι πασᾶδες, ὁ Μουχτὰρ-πασᾶς, υἱὸς τοῦ Τεπεδελενλῆ Ἀλῆ-πασᾶ, καὶ ὁ Κουσάντζαλης Χαλὴλ-πασᾶς, καὶ ὁ Ἰπσαλαλῆς Ἀχμὲτ-πασᾶς καὶ ὁ Πεκιριλῆς Καρᾶ-Μουσταφᾶς, ἐπῆγεν ὁ κόντε Καμέντζκης καὶ τοὺς ἐκτύπησε, καὶ ἔγινε πόλεμος σφοδρός, ὁ ὁποῖος ἐβάστασεν ἑπτὰ ὥρας· καὶ ἐφονεύθησαν ἑκατέρωθεν ἱκανοί, αἰχμαλωτίσθησαν καὶ ἀρκετοί. Ἐν τοσούτῳ ἐνέδωσεν ὁ Καμέντζκης καὶ ἐτραβήχθη τρεῖς ὥρας μακρὰν τοῦ Τουρλάκ. Καὶ αὐταὶ μὲν αἱ χαροποιαὶ εἰδήσεις περιείχοντο εἰς τὰ ἔγγραφα· οἱ δὲ Τάταροι εἶπον διὰ ζώσης φωνῆς, ὅτι ἐν ᾧ ἀναχωροῦσαν ἐκεῖθεν εἶχαν ἔλθη καὶ ἄλλαι εἰδήσεις, ὅτι ἀπερνοῦσε τὸ ῥηθὲν σῶμα ἀντίκρυ εἰς τὴν Βλαχίαν διὰ τῆς πρὸ καιροῦ κατασκευασθείσης γεφύρας εἰς τὸ Τοτροκάϊ, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἀπερνᾶν ἔσπασεν ἡ γέφυρα καὶ ἐπνίγησαν εἰς τὸν Δούναβιν περίπου τὰς δύο χιλιάδας. Εἶχαν οἱ ῥηθέντες καὶ γράμμα τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδὲ Δημητράκη πρὸς τὸν αὐτάδελφόν του πεγζαδὲ Παναγιωτάκη ἀπὸ κε^{ης} Αὐγούστου. Ἐδόθησαν καὶ τοῦγια τρία τῷ ἐνδοξοτάτῳ γενίτζερ-ἀγασῆ, καὶ ἔγινε γιανιτζάραγας ὁ κοὺλ-κεχαγιασῆς κατὰ τὸ σύνηθες.

Τῇ λ^{η}, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἐξόρισαν[1] τὸν κὺρ Γρηγόριον εἰς τὸ Ὄρος μὲ μαγζάρι τῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ πατριάρχου κὺρ Ἱερεμία· οἱ καθαυτὸ δὲ ἐνεργοὶ τῆς ἐξορίας του εἶναι ὁ Ἐφέσου Διονύσιος καὶ ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος ὁ Κύπριος· τὸ δὲ φιρμάνι τῆς ἐξορίας του διελάμβανεν, ὅτι «ὁ δὶς πατριαρχεύσας Μωραΐτης Γρηγόριος, μὲ τὸ νὰ εἶναι ταραξίας κατὰ τὸ ἀρζιχάλι ὁποῦ μᾶς ἔδωσες ἐσὺ ὁ πατριάρχης τῶν Ῥωμαίων, ἰδοὺ ὁποῦ προστάττομεν νὰ ἐξορισθῇ εἰς τὸ Ὄρος, ὅτι ζητεῖ διὰ νὰ ἡσυχάσῃ». Ὅταν τὸ ἐπουγιουρδίζεν ὅμως ὁ ὑψηλότατος καϊμεκάμης, εἶπεν «Κιαφιλὲρ δὲν γράφουν τὴν ἐξορίαν του, ἀλλὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ κάμῃ ἰστιραχάτι». Τὴν δὲ ἐξορίαν του τὴν ἐκατόρθωσεν[2] ὁ κὺρ Ἱερεμίας μόνος διὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου Τζ..... ἐφ:....., ἔχωντας μουνασιπέτι μαζῆ του, μὲ τὸ νὰ εἶναι μουκατᾶς του ἡ Μιτηλύνη· ὅστις τῷ ἔκαμεν ῥιτζᾶν ἑπομένως εἰς τὸν καϊμεκάμην καὶ δὲν εὑρέθη κανεὶς ἄλλος νὰ τὸ ἐμποδίσῃ· τὰ δὲ ὑποτρέξαντα ἔξοδα βέβαια θέλει τὰ πάρει ἀπὸ τὸ Κοινὸν ἡ παναγιότης του, ἔχωντας συνεργοὺς καὶ συμπράκτορας τὸν Ἐφέσου καὶ τὸν Νικομηδείας, διὰ νὰ συναρπάζουν καὶ αὐτοὶ μαζῆ του. Ὅστις (=Γρηγόριος) ἐμίσευσεν ἀπὸ τὸ νησὶ τῆς Πριγκήπου, ἀπὸ τὸ μοναστῆρι τοῦ Χριστοῦ, τῇ Κυριακῇ, δ^{η} τοῦ Σεπτεμβρίου, μὲ πολλὴν θλῖψιν τῶν ἐγκατοίκων ὅλων διὰ τὴν ἄδικον ἐξορίαν του καὶ μὲ τὸ νὰ ἔβλεπον τὴν ἄκραν μεγαλοψυχίαν του καὶ τὸ γενναῖον φρόνημά του.

Τῇ ιθ^{η} Ἰουλίου (νέος στύλος) πρὸς τὸ ξημέρωμα ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ἡ ῥεγκίνα τῆς Προυσίας ἀπὸ περιπνευμονίαν, εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας της.

ΑΩΙ$^{\omega}$. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῇ β^{α} Σεπτεμβρίου, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθεν ὁ αγιάνης τῆς Βάρνας διὰ ὑποθέσεις του διὰ καϊκίου εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας· ὅστις ἔδωσε τακρίρι εἰς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας, πῶς ἐχθὲς εἶχεν ἔλθη ἀπὸ τὸ Ῥουστζοῦκι ἕνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ὅτι ὕστερον ἀπὸ τὴν τελευταίαν φρικτὴν αἱματοχυσίαν ὁποῦ ἔγινεν ἐκεῖσε, πάλιν ὁ ἐχθρὸς ἐπιμένει πολιορκῶν αὐτό, καὶ ὅτι ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος Γιουσοὺφ-πασᾶς εἶχε σηκωθῆ ἀπὸ τὴν Σούμναν σεποὺκπάρης, συνεπάγων καὶ τὸ ἐκλελεγμένον στράτευμά του, καὶ ὅτι ἔφθασεν ἐκεῖσε καὶ ὅτι περιεκύκλωσε τὸν ἐχθρὸν πολλὰ στενὰ πανταχόθεν, καὶ τώρα προσμένομεν τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ ἐπιχειρήματος.

Εἶχεν ἔλθη καὶ ἕνας καπετάνος μὲ τὸ καράβι του ἀπὸ τὴν Βάρναν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἔδωκεν ἀπαράλλακτον τακρίρι.

---

[1]) ἐξόρισαν = ἐξώρισαν. [2]) ἐκατόρθωσεν = ἐκατώρθωσεν.

www.dacoromanica.ro

Ἦλθε καὶ κοριέρης Φραντζέζος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ εἰς εἰκοσιὲξ ἡμέρας ἀπὸ τὸ Παρίσι· ὅστις ἀπέρασεν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι καὶ ἀπήντησε καθ' ὁδὸν τόπια καὶ ἄλλα μουχιμάτια πολέμου, ὁποῦ τὰ ἀπερνοῦσαν οἱ Ῥῶσσοι ἀπὸ τὴν Σιλίστραν ἀντίκρυ καὶ τὰ μετεκόμιζαν εἰς τὸ Βουκουρέστι.

Τῇ ζῃ τοῦ αὐτοῦ ἔγινεν καὶ τὸ ἰτλάκι τοῦ σπαθάρη Γιάννκου Πιπίκα καὶ τοῦ ἄγα Σταυράκη τοῦ ἐκ σαράφιδων, οἵτινες ἀμφότεροι ἦτον ἐξόριστοι εἰς τὴν Μιτυλήνην, διὰ μεσολαβήσεως τοῦ Χ....... καὶ συγκαταθέσεως τῆς Πόρτας· ὁ δὲ ὁρισμὸς τῆς ἐπανόδου τοῦ Πιπίκα παρενείρει, ὅτι ἂν τύχῃ ἐπιστρέφων εἰς τὴν Βασιλεύουσαν καὶ ὑποπέσει πάλιν εἰς τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ εἶχεν ἐξορισθῇ[1], νὰ ἰξεύρῃ ὅτι θέλει παιδευθῇ μὲ κεφαλικὴν τιμωρίαν· τὸ δὲ ἔγκλημα ὁποῦ διελάμβανε τότε ὁ βασιλικὸς ὁρισμὸς ἦτον, ὅτι μὲ τὸ νὰ περιέρχεται διασπείρων ἐρατζίφια.

Τῇ θῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, πηγαίνωντας εἰς τὴν Πόρταν ὁ ἐνδοξότατος Ῥούμελη-καζιασκερῆς Ἰζὲτ-πὲγ-ἐφένδης Ὀσμὰν-πασᾶ-ζαδές, ἐπροσποιήθη ὁ ὑψηλότατος καϊμεκὰμ-πασᾶς ὅτι ἀσθενεῖ, καὶ ἑπομένως ὅτι δὲν κάμνει διδάνι· καὶ οὕτως ἐπιστρέψας εἰς τὸ κονάκι του ἐκατάλαβεν, ὅτι εἶναι ἄζλι καὶ ἐξόριστος εἰς τὸ Ἰκόνιον διὰ ἱκανὰς αἰτίας ὁποῦ διελάμβανεν τὸ ἱερὸν χάτι· μετέπειτα δὲ ἐμετεβλήθη ἡ ἐξορία του εἰς τὴν Προῦσαν διὰ παρακλήσεως τοῦ Σαμενιζαδὲ σεχλου-ἰσλάμη. Ἔγινε δὲ εἰς τὸν τόπον του Ῥούμελη-καζιασκέρης ὁ Ἀτᾶ-ἐφένδης Μολατζικζαδές, ὁ μικρώτερος[2] τῶν ἀδελφῶν, ἀπὸ Ἀναδολ-καζιασκερῆ μανζίλης.

Τῇ ιῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἔγινεν ἄζλι καὶ ὁ Δουριζαδὲς Ἀπδουλλὰχ-ἐφένδης σεχλου-ἰσλάμης καὶ ἔγινεν σεχλου-ἰσλάμης ὁ Σαμανηζαδὲς Χουλουσὴ...... ἐφένδης, εἰς ἄκρον ὑπερασπιστὴς τοῦ δικαίου, ἀδωροδόκητος καὶ οἰκονόμος εἰς τὰ ἔξοδά του, καὶ ὁ πρώην ἐδιορίσθη νὰ καθήσῃ εἰς τὸ γυαλί του, εἰς τὸ Πεπέκι.

Τῇ ιαῃ, Κυριακῇ, ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμναν μὲ ἔγγραφα ἀπὸ δης τοῦ τρέχοντος, δηλωτικὰ ὅτι τῇ κϛῃ Αὐγούστου ὥρμησεν ὁ κόντε Καμένσκης κατὰ τοῦ σώματος ὁποῦ εἶχε προεξαποσταλῇ εἰς βοήθειαν τοῦ Ῥουστζουκίου πρὸ ἡμερῶν (τὸ ὁποῖον ἦτον ἐστρατοπεδευμένον εἰς τὸ Βαρτίνι, 4ες ὥρας ἀπέχον τοῦ Ῥουστζουκίου πρὸς τὸ Ζιστόβι), καὶ προσβολῆς γενομένης ἐβάστασεν ὁ πόλεμος ἓξ ὥρας, καὶ ὕστερον ἀπὸ φρικτὴν αἱματοχυσίαν ἑκατέρωθεν ἐνικήθησαν οἱ ἡμέτεροι· καὶ ὁ μὲν Μουχτὰρ-πασᾶς ἐτραβήχθη μὲ πολλὰ ὀλίγους, ὁ δὲ Κουβάντζαλη Χαλὴλ-πασᾶς ἐφονεύθη, καὶ ὁ Ἰπσάλαλης Ἀχμὲτ-πασᾶς ᾐχμαλωτίσθη, προσέτι καὶ ἕως τέσσαρες-πέντε χιλιάδες στρατιῶται, οἱ δὲ λοιποὶ ἐτραβήχθησαν. Ἦτον καὶ σύντομον γράμμα τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδὲ Δημητράκη.

Τῇ ιδῃ τοῦ αὐτοῦ ἦλθε καὶ ἄλλος Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμναν μὲ ἔγγραφα ἀπὸ ιης τοῦ τρέχοντος, δηλοποιοῦντα τὰ αὐτὰ καὶ ὅτι ὁ ὑπέρτατος, ὁποῦ ἐπήγαινεν σεπουκπάρης πρὸς βοήθειαν τοῦ ῥηθέντος σώματος, μανθάνωντας τὴν ἧτταν αὐτοῦ καθ' ὁδόν, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Σούμναν, ἐξαποστείλας ἄλλον στράτευμα κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ πρὸς βοήθειαν τῶν ἐναπολειφθέντων. Ἦτον καὶ γράμμα τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδέ.

Τῇ ιζῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἄρχησε τὸ Ῥαμαζάνι.

Τῇ καῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμναν μὲ ἔγγραφα τοῦ ὑπερτάτου, ὅτι τὰ στρατεύματα τῶν ἐχθρῶν στέκονται εἰς τὰ μέρη ὁποῦ ἐστάθησαν μετὰ τὰ τελευταῖα συμβεβηκότα[3]. Εἶχεν καὶ γράμμα τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδέ.

Τῇ κϛῃ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἦλθαν[4] εἰς Βασιλεύουσαν ἀπὸ τὴν Μιτηλύνην ἐκ τῆς ἐξορίας των ὅ τε σπαθάρης Γιάννκος Πιπίκας καὶ ὁ ἄγας Σταυράκης σαραφζαδές, κουμπάρος τοῦ ἁγίου Ἐφέσου.

Τῇ κθῃ τοῦ αὐτοῦ, Παρασκευῇ, ἐμήνυσεν ὁ ὑψηλότατος καπουτὰν-πασᾶς Χαφὴζ Ἀλῆ-πασᾶς, ὁ ποτὲ χρηματίσας κεχαγιᾶς τοῦ Ταγιαρ-πασᾶ (ὅστις διέτριβεν εἰς τὸν Πουγιούκδερεν μὲ τὴν φλόταν του, μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Μαύρης Θαλάσσης ἐπιστροφήν του), τὸν πεγζαδὲν Μι-

---

1) Ἐν τῷ κώδικι ἐξεροορισθῇ. 2) μικρώτερος = μικρότερος. 3) Ἐν τῷ κώδικι συμβηκότα. 4) Ἐν τῷ κώδικι ἦλθεν.

χαλάκην Χαντζερῆν, υἱὸν τοῦ Κωνσταντίν-βοδα Χαντζερῆ, διὰ νὰ ἀνέβῃ εἰς τὸν Γενὶ-μαχαλὲν καὶ νὰ φυλάττῃ ἐκεῖ· περὶ δὲ ἑβδόμην ὥραν τῆς νυκτός, ὡσὰν ὁποῦ ἦτον Ῥαμαζάνι, ἔστειλε καὶ τὸν ἐπροσκάλεσεν εἰς τὸ Οὐτζ-αμπαρλί, ὅπου διέτριβεν ἡ ὑψηλότης του, καὶ παῤῥησιάζωντάς τον ἐνώπιόν του εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἰξεύρει τὴν δυστυχίαν του· προσέτι ἰξεύρει ὅτι καὶ ὁ πατέρας του ἐδούλευσε καλῶς εἰς τὴν ἐπιστασίαν τῆς δραγομανίας τοῦ στόλου. Λοιπὸν ἰδοὺ ὁποῦ διορίζει καὶ τὴν ἐκλαμπρότητά του· νὰ κοιτάξῃ ὅμως νὰ ἐκδουλεύσῃ μὲ πίστιν εἰς τὸ κράτος του, ἐπομένως καὶ εἰς τὴν ὑψηλότητά του· νὰ μὴν ψεύδεται παντελῶς, ἀλλὰ πάντοτε νὰ ὁμολογῇ γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, καὶ διὰ τὰ περὶ τῆς κυβερνήσεώς του ἡ ὑψηλότης του φροντίζει· καὶ οὕτως τὸν ἐφόρεσεν σαμουροπατζᾶν, προσθέττων[1] ὅτι νὰ ἀκολουθῇ τὸ ἐπάγγελμά του καὶ ὅτι ἡ ὑψηλότης του θέλει τὸν στείλει καὶ εἰς τὴν Πόρταν κατόπι, διὰ νὰ τὸν φορέσουν τὸ σύνηθες καβάδι τοῦ μανσουπίου του.

ΑΩΙ^{Ф}. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ.

Τῇ $\overline{ς}^{η}$ Ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐφόρεσε τὸ καβάδι τῆς δραγομανίας τοῦ στόλου εἰς τὴν Πόρταν ὁ πεγζαδὲ Μιχαλάκης Χαντζερῆς περὶ ὥραν $\overline{β}^{αν}$ τῆς νυκτός, μὲ τὸ νὰ ἦτον Ῥαμαζάνι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἦλθεν καὶ Τάταρης ἀπὸ τὸ ὀρδί, ἀπὸ τὴν Σούμναν, εἰς πέντε ἡμέρας, μὲ τὴν εἴδησιν ὅτι παρεδόθη τὸ Ῥουστζοῦκι καὶ τὸ Γκίργκιοβον μὲ συνθήκας, δηλαδὴ οἱ μὲν στρατιωτικοὶ νὰ εὔγουν μὲ τὰ ὅπλα τους καὶ μὲ ὅ τι ἠμπορέσει νὰ περιλάβῃ ὁ καθεὶς ἐπὶ χεῖρας, οἱ δὲ ἐγκάτοικοι νὰ ἔχουν διορίαν εἴκοσι ἡμερῶν, καὶ ὅσοι θέλουν ἐξ αὐτῶν ἂς μείνουν· ὅσοι δὲ θέλουν νὰ ἀναχωρήσουν, εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα νὰ σηκώσουν τὰ πράγματά τους καὶ νὰ ἀναχωροῦν.

Τῇ $\overline{ις}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἦλθε Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμναν μὲ ἔγγραφα ἀπὸ $ι^{ης}$ Ὀκτωβρίου καὶ ὅτι τὰ ἐκεῖσε εὑρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν. Ἦτον καὶ γράμμα τοῦ πεγζαδέ, ὅτι θείῳ ἐλέει ὑγιαίνει καὶ ὅτι κάθονται ὑπὸ τὰς σκηνάς.

Τῇ $\overline{κγ}^{η}$ Ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἦλθεν ἀπὸ τὸ Παγδάτι ἄνθρωπος, μαχσοῦς ἐξαπεσταλμένος τοῦ ἐνδοξοτάτου Χαλὲτ-ἐφένδη, συνεπιφέρων καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ....... Παγδὰτ βαλισῆ· πρὸς τὸν ὁποῖον ἐξαπεστάλη πρὸ μηνῶν ἡ ἐνδοξότης του, διὰ νὰ περιλάβῃ τὰ δίκαια τῆς κραταιᾶς βασιλείας, τόσον ἐκεῖνα ὁποῦ ὑπεσχέθη ὁ ῥηθείς, ὅταν τοῦ ἐδόθη τὸ πασαλίκι τοῦ Παγδατίου, ὅσον καὶ τὸ τίποτες τοῦ προκατόχου του. Καὶ ἀφ' οὗ ἐπλησίασεν ἐκεῖσε, ἐμήνησε[2] τῷ πασᾷ τὸν ἐρχομόν του, καὶ ἐπομένως ἔστειλεν ἡ ὑψηλότης του τὸν καπουτζουλὰρ-κεχαγιασῆν του, διὰ νὰ τὸν προϋπαντήσῃ καὶ νὰ τὸν φέρῃ μέσα εἰς τὸ κάστρον (ὅπερ καὶ ἔγινεν), διορίζωντάς τον καὶ κονάκι. Τῇ ἑξῆς ἔστειλεν ὁ πασᾶς τὸν διβὰν-ἐφενδησῆν του καὶ ἐσυγχάρη τὴν ἐνδοξότητά του διὰ τὸν ἐρχομόν του. Μετὰ ταῦτα ἐπῆγεν καὶ ἡ ἐνδοξότης του εἰς ἀντάμωσιν τοῦ πασᾶ, καὶ προϋπαντῶντάς τον ὁ σιλικτάρης τῆς ὑψηλότητός του, μεταξὺ ὁμιλίας εἶπε τῇ ἐνδοξότητί του, ὅτι τώρα ὁποῦ ἔχει νὰ ἀνταμωθῇ μετὰ τοῦ πασᾶ, νὰ τὸν ὁμιλήσῃ μὲ τρόπον εὐάρεστον. Καὶ ἀπεκρίθη ἡ ἐνδοξότης του, ὅτι τὸ χρέος του τὸν ὑπαγορεύῃ[3] νὰ παραστήσῃ τὰ δίκαια, διὰ τὰ ὁποῖα ἐξαπεστάλη ἐξεπίτηδες παρὰ τῆς κραταιᾶς βασιλείας. Καὶ οὕτως ἐμβαίνωντας μέσα μόλις τὸν ἐπροσηκώθη ἡ ὑψηλότης του, καὶ ἀφ' οὗ συνομίλησαν[4] ἱκανὰς ὥρας, τὸ συμπέρασμα τῆς ὁμιλίας των ἦτον, ὅτι παράνω ἀπὸ τριακόσια πουγγεῖα δὲν ἔχει νὰ δώσῃ. Ὅθεν ἐπῆγεν εἰς τὸ κονάκι του καὶ ἐκεῖ ἐπηγαινοήρχοντο ἄνθρωποι τοῦ πασᾶ καὶ συνομιλοῦσαν[5] μετὰ τῆς ἐνδοξότητός του· πλὴν δὲν ἔγινε κανένας συμβιβασμὸς μεταξύ των, ἐπειδὴ καὶ ὁ πασᾶς παράνω ἀπὸ τὰ $\overline{300}^{α}$ πουγγεῖα δὲν ἔδιδε, καὶ οὕτως ἀπεφάσισεν νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀφ' οὗ διέτριψεν δεκαεπτὰ ἡμέρας εἰς τὸ Παγδάτι (ὅπερ εἶναι ἀσυνήθιστον, μὲ τὸ νὰ μὴν διατρίβουν παράνω ἀπὸ πέντε ἡμέρας οἱ ἀπεσταλμένοι

---

[1]) προσθέττων=προσθέτων. [2]) ἐμήνησε=ἐμήνυσε. [3]) ὑπαγορεύῃ=ὑπαγορεύει. [4]) συνομίλησαν=συνωμίλησαν. [5]) συνομιλοῦσαν=συνωμιλοῦσαν.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

μουπαϊρίδες τῆς βασιλείας ἐκεῖσε). Εἰς αὐτὸ δὲ τὸ μεταξὺ φαίνεται ὅτι ἐκορισπόνδερε μετὰ τῶν ἐγκατοίκων, οἵτινες ἰσχύουν, καὶ ἐπληροφορήθη ὅτι εἶναι δύο παρτίδα, τὸ μὲν ἑνωμένον μὲ τὸν πασᾶν, τὸ δὲ ἀντικείμενον· μὲ τοὺς ὁποίους φαίνεται νὰ ἐσυμβιβάσθη καὶ ἀνεχώρησεν. Ἐν δὲ τῷ ἀναχωρεῖν ἐκεῖθεν τὸν ἔστειλεν ὁ πασᾶς διὰ χιζμέτι του ἑκατὸ πουγγεῖα, ἐξ ὧν τὰ ἑξήκοντα τὰ ἔδωσεν ἡ ἐνδοξότης του εἰς τὸ ἐτπαῒ τοῦ πασᾶ, διὰ νὰ τὰ μοιρασθῶσι, τὰ δὲ 40^{α} τὰ ἐμοίρασεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους του, καὶ ἀκολουθήσας τὴν ὁδοιπορίαν του ἐκατήντησεν εἰς τὸ Μουσοῦλι, ὅπερ ἀπέχει δεκαπέντε ἡμέρας τοῦ Παγδατίου· καὶ ἐκεῖσε ἀνεγνώσθησαν οἱ ὁρισμοὶ τοῦ μεμουριγετίου του, καὶ ἀμέσως ἐξεκίνησεν ἄνθρωπόν του πρὸς τὸν Παγδάτι-βαλισῆν γράφωντας αὐτῷ, ὅτι μὲ τὸ νὰ μὴν ὑπήκουσε καὶ νὰ μὴν ὑπετάγη εἰς τὴν βασιλικὴν θέλησιν, καὶ προσταγήν, τὸ κράτος του τὸν ἔκαμεν ἄζλι καὶ τὸν ἐξορίζει· ἂς γράψῃ ὅμως εἰς ποῖον μέρος θέλει νὰ τραβηχθῇ, διὰ νὰ γεμίσῃ ἡ ἐνδοξότης του τὸν ὁρισμόν, καὶ ἂς μὴν ὑποπτεύεταί τι περισσότερον, συμβουλεύωντάς τον ἅμα ὅτι νὰ ὑποταχθῇ εἰς αὐτά, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ συμφερώτερόν του. Ἡ ὑψηλότης του ὅμως δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὰ γραφόμενα· ἑπομένως ἄρχησε καὶ ἡ ἐνδοξότης του νὰ κάμῃ τὴν ἑτοιμασίαν του, καὶ κατὰ πρῶτον ἐδανείσθη 600^{α} πουγγεῖα, ἔπειτα ἔκλεξε δύο τῶν πασάδων, οἵτινες εἶχον ἀρκετὸν στράτευμα, τὸν Ἀπδουραχμιὰν-πασᾶ δηλαδὴ καὶ τὸν Κιοὺρτ Μαχμοὺτ-πασᾶν, καὶ ἐκ τοῦ στρατεύματος αὐτῶν ἐξιάλεξε τοὺς καλλιτέρους, ἕως 25000^{ας}, καὶ οὕτως ἐμίσευσε διὰ τὸ Παγδάτι, κηρύξας πόλεμον κατὰ τοῦ πασᾶ ὡς ἀντάρτην καὶ μὴ ὑποκείμενον εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς κραταιᾶς βασιλείας. Φθάσας δὲ ἐκεῖσε, εὐγῆκε μόνος του ὁ Παγδὰτ-βαλισῆ μετὰ τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ, καὶ πολέμου συγκροτηθέντος καὶ φονευθέντων ἱκανῶν, ἡττήθη τελευταῖον ὁ Παγδὰτ-βαλισῆ καὶ ἔφυγεν· τὸν ὁποῖον κυνηγήσαντες οἱ Κιούρτιδες, ἕνας ἐξ αὐτῶν τὸν ἐπρόφθασε καὶ τὸν ἐσκότωσεν, καὶ κόπτωντας τὴν κεφαλήν του τὴν ἔφερεν· κατόπι ἔφεραν καὶ τὸ πτῶμά του. Εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ ἄνοιξαν τὰς πόρτας τοῦ κάστρου καὶ ἐδέχθησαν τὸν ἐνδοξότατον Χαλὲτ-ἐφένδην μετὰ χαρᾶς καὶ δεξιώσεως· ὁ ὁποῖος ἐκάθησεν εἰς τὸ πασᾶ-καπουσή, διορίζωντας ἀμέσως καϊμεκάμην τὸν Ἀπδουραχμὰν-πασᾶν καὶ διατάττων τὰ ἐπίλοιπα. Ἀμέσως δὲ εὔγαλε καὶ ἄνθρωπόν του εἰς Βασιλεύουσαν, δηλοποιῶν τὰ συμβάντα ὅλα εἰς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας, οἵτινες ἀνυπερθέτως τὰ ἀνέφεραν τῷ κράτει του· ὁ ὁποῖος ὑπερεχάρη, ὑπερεπαινῶν τὸν Χαλὲτ-ἐφένδην καὶ λέγων ὅτι «Τζινίμτζε χερεκιὲτ ἐττί», καὶ προσθέτων ὅτι νὰ εὐχαριστήσουν καὶ νὰ περιποιηθῶσι τὸν σταλέντα ἄνθρωπόν του.

Ὁ πρῶτος τῶν πασάδων, ὁποῦ εἶχε μαζῆ του ὁ Χαλὲτ-ἐφένδης ἦ(τον) ὁ Μουσοὺλ-βαλισῆς Μαχμοὺτ-πασᾶς Ἀπδουλτζελίλογλους, ὡσὰν ὁποῦ εἰς τὸ Μουσοῦλι ἄλλος πασᾶς δὲν διορίζεται, εἰ μὴ ἐκ τῆς φαμίλλιας τῶν Ἀπδουλτζελίλιδων· ὅστις εἶχεν ἕως δεκαπέντε χιλιάδας στράτευμα μαζῆ του ἐκλελεγμένον. Ἦτον καὶ ἀντικείμενος τῷ Παγδὰτ-βαλισῆ. Ἀφ' οὗ ἐπλησίασαν δὲ εἰς τὸ Παγδάτι, ἐμήνυσεν ὁ Παγδὰτ-βαλισῆ τῷ Χαλὲτ-ἐφένδῃ, ὅτι ἡ ὑψηλότης του εἶναι μὲν ὑποκείμενος καὶ εὐπειθὴς εἰς τὰς προσταγὰς τῆς κραταιᾶς βασιλείας, πλὴν ἔχει πόλεμον μὲ τὸν Μαχμοὺτ-πασᾶν, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἐχθρός του. Εἰς αὐτὰ ἀπεκρίθη καὶ ὁ Μουσοὺλ-βαλισῆς, ὅτι διὰ νὰ διαλυθῇ αὐτὸ τὸ σκάνδαλον, ἡ ὑψηλότης του ξεχωρίζει τὸ στράτευμά του ἀπὸ τὸ ἐπίλοιπον· ἂς εὐγῇ καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ κάστρον μὲ τὸ στράτευμά του καὶ συγκροτεῖται πόλεμος μεταξύ των, καὶ ὅποιος νικήσῃ. Καὶ οὕτως ἐνεκρίθη τοῦτο καὶ τῇ ζ^{η} τοῦ Ῥαμαζανίου εὐγῆκεν ὁ Παγδὰτ-βαλισῆ, καὶ ἄρχησεν ὁ πόλεμος μεταξὺ των ἀπὸ τὰς 3 : $\frac{1}{2}$: ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ ἐβάστασεν μέχρι τῶν ἕνδεκα, καὶ νικηθεὶς κατὰ κράτος ἔφυγεν μὲ μόνους τέσσαρας ἰτζαγάδες πρὸς τὸ κάστρον τῆς Περσίας, μὲ τὸ νὰ ἦτον πολλὰ καλὰ μὲ αὐτούς· καὶ ἐν ᾧ ἤθελε νὰ ἀπεράσῃ τὸ σύνορον, ὅπερ ἐχωρίζετο ἀπὸ ἓν ποταμάκι, τὸν ἀπήντησαν τέσσαρες Ἄραβες, οἱ ὁποῖοι[1] τὸν ἐγνώρισαν, καὶ ἰξεύροντες ὅτι εἶναι καταδικασμένος ὡς ἀντάρτης, τὸν ἐφόνευσαν καὶ ἀπεκόψαν τὴν κεφαλήν του τῷ Χαλὲτ-ἐφένδῃ.

Τῇ κε^{η} Ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ Γρίτῃ, ἦλθαν πέντ' ἓξ ἀπὸ τοὺς προεστωτέρους τῶν γιανιτζάρων ἀπὸ τὴν Σούμναν, οἵτινες ἀνταμώθησαν εἰς τοὺς κισλᾶδες μὲ τοὺς προεστωτέρους τῶν

[1]) Ἐν τῷ κώδ. ὁποῖ.

ἐδῶ, καὶ συσκεφθέντες ἐπῆγαν τῇ ἑξῆς εἰς τὸ Ἀγᾶ-καπουσοῦ πρὸς τὸν κεχαγιαγιερῆ, καὶ ὁμιλήσαντες περίπου τὰς τέσσαρας ὥρας[1], μετὰ ταῦτα ἐπῆγαν εἰς τὴν Πόρταν· ἀκόμι ὅμως δὲν διεδόθη τι περὶ τοῦ ἐρχομοῦ των. Διεδόθησαν πολλά τινα, πλὴν ἀδέσποτα. Ἐν τοσούτῳ ἔγιναν τρεῖς συνελεύσεις ἀλλεπάλληλαι καὶ εἰς τὴν Πόρταν τῶν πολυχρονίων αὐθέντων, καὶ ἐξ αὐτῶν ὅμως δὲν διεδόθη τι μέχρι τῆς σήμερον. Οἵτινες καὶ ἐπέστρεψαν ὀπίσω.

Ἀποθνήσκοντος ἀπὸ αἰφνίδιον θάνατον τῇ $\overline{20}^{\eta}$ Ἰουλίου, νέος στύλος (ὅν τινα συμπεραίνουν ἀπὸ πολλὰ φαινόμενα, ὅτι νὰ ἦτον καὶ βιασμένος ἀπὸ δειλητήριον[2]), τοῦ διαδόχου τῆς Σδεκίας Καρόλου Αὐγούστου τοῦ Σλέσδιγ Χόλστεϊν Σόνδερ-βούργκ Αὐγούνσταν-βούργκ, καὶ μὴν ἔχοντος διαδόχου ἄρρενος[3], κατὰ τοὺς νόμους τῆς Σδεκίας ἔγινε συνέλευσις ἔκστρα ὀρδινάρια, καὶ συναθροισθέντες αἱ γενικαὶ τάξεις, ἤγουν κόντιδες, βαρόνοι, ἐπίσκοποι, οἱ παραστήνοντες τὸ τάγμα τῶν εὐγενῶν, τῶν κληρικῶν καὶ τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ὀερέμβρο, ὅπου διέτριβε καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Σδεκίας Κάρολος....., θεῖος τοῦ προεξοσθέντος[4] ἀνεψιοῦ τοῦ βασιλέως Γκιουστάβου Ἀδόλφου (ὅστις περιέρχεται ἤδη εἰς τοὺς Σδίτζερους, εἰς Σαξώνιαν καὶ ἀλλαχοῦ, ἐπ' ὀνόματι τοῦ κόντε Δὲ Γκὸτ-τόρπ), ἐπὶ τῷ προβλήματι τῆς μεγαλειότητός του, ἔκλεξαν διάδοχον τοῦ θρόνου τῆς Σδεκίας, τῶν Γκότθων καὶ τῶν Βανδάλων, τὸν ὑψηλὸν καὶ ἰσχυρὸν πρίγκιπα κύριον Ἰωάννην Βατίσταν Ἰούλιον Βερναδόττην, πρίγκιπα τοῦ Πόρτε-Κόρβο, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅτι προτοῦ νὰ ἔμβῃ[5] εἰς τὰ σύνορα τῆς Σδεκίας, νὰ ἀλλάξῃ τὴν θρησκείαν του καὶ νὰ γίνῃ Εὐαγγελικὸς Λούθηρος. Ἡ παροῦσα ἐκλογὴ ἔγινεν εἰς τὴν πόλιν Ὀερέβρο κατὰ τὸ $\overline{1810}^{ον}$ ἔτος, τῇ $\overline{κβ}^{α}$ Αὐγούστου, νέος στύλος.

Ὁ ἰατρὸς τῆς αὐλῆς Ῥόσσης, ὁποῦ ἐπῆγε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἀποθανόντα πρίγκιπα, ὅστις μεταξὺ εἰς δέκα ἡμέρας ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, καὶ χωρὶς νὰ λάβῃ προσταγὴν τοῦ βασιλέως ἔκαμε τὴν ἐξεπιπολῆς ἀνατομίαν του, ὄχι μόνον κατεδικάσθη ἀπὸ τὸ βασιλικὸν κριτήριον διὰ νὰ ἐξοσθῇ[6] τῆς βασιλικῆς ἐκδουλεύσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ εἶναι ἐξόριστος ἀπὸ τὴν ἐπικράτειαν τῆς Σδεκίας.

,ΑΩΙ^{ω}. ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῇ $\overline{ζ}^{η}$ Νοεμβρίου, Τετράδῃ, ἀπέθανεν ὁ τζαούσπασης ἀπὸ ὑδροθώρακα καὶ ἐδόθη τὸ τζαούσπασλίκι τῷ Ὀσμὰν-ἐφένδῃ Μώραλῃ, ὅστις ἦτον καθ' ὁδὸν ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Σόφιαν, ὅπου ἐχρημάτισεν νουζοὺλ-ἐμινῆς περίπου τοὺς δύο χρόνους, κάμνωντας τὸ βεκιαλέτι του ὁ Ἀζῆς-ἐφένδης ἐδῶ· εἰς δὲ τὴν Σόφιαν ἐδιορίσθη νουζοὺλ-ἐμινῆς ὁ Ῥουστῆ-ἐφένδης, ὅστις ἐχρημάτισε καὶ διβὰν-ἐφένδης τοῦ Τζεζέγιερλη Χασὰν-πασᾶ. Ἐκεῖ διατρίβει ἤδη καὶ ὁ Βελῆ-πασᾶς Μώρα-βαλισῆ, υἱὸς τοῦ Τεπεδελενλῆ Ἀλῆ-πασᾶ, μὲ καμμιὰ δεκαριὰ χιλιάδας Ἀλβανίτας· ὁ ὁποῖος ἔστειλεν ἐξ αὐτῶν δύο χιλιάδας καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὸ κάστρον τοῦ Βιδυνίου, τὸ ὁποῖον πολιορκεῖται παρὰ τῶν Σέρβων καὶ Ῥώσσων.

Ὁ κόντε Δὲ Γκοττόρπ, ἤγουν ὁ ἐξοσθεὶς[7] ῥῆγας τῆς Σδεκίας, ὁποῦ περιέρχεται εἰς τὴν Γερμανίαν, περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου ἀπέρασεν ἀπὸ τὸ Κέννισ-βέργκ εἰς τὴν Ῥωσσίαν. Ὁ ῥηθεὶς ἔχει καὶ υἱὸν Γκουστάβον ὀνόματι, τὸν ὁποῖον μελετᾷ νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Χερανγκούθ, διὰ νὰ παιδαγωγηθῇ.

Τῇ $\overline{λ}^{η}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ἀπὸ πλευρίτην ὁ ἅγιος Χαλκηδόνος κὺρ Ἱερεμίας Μαυροκορδᾶτος, περὶ $\overline{α}^{ην}$ ὥραν τῆς νυκτός, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐπροβιβάσθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Χαλκηδόνος ὁ ἅγιος Θεσσαλονίκης κὺρ......., ἀξιόλογος ἀρχιερεύς, καὶ εἰς τὸν τῆς Θεσσαλονίκης ὁ ἅγιος Δράμας κὺρ......., καὶ εἰς τὸν τῆς Δράμας ὁ ἅγιος Προϊλάβου κὺρ.....

1) Ἐν τῷ κώδ. ὥραι. 2) δειλητήριον = δηλητήριον. 3) Ἐν τῷ κώδ. ἄρενος. 4) προεξοσθέντος = προεξωσθέντος. 5) Ἐν τῷ κώδ. ἔβῃ. 6) ἐξοσθῇ = ἐξωσθῇ. 7) ἐξοσθεὶς = ἐξωσθείς.

www.dacoromanica.ro

,ΑΩΙ^{ω}. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῇ $δ^{η}$ Νοεμβρίου (sic), Κυριακῇ, ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος περὶ ἑσπέραν ὁ ῥεκιὰπ-κεχαγιάπεγης Ἀχμέτ-πεγης, καὶ τῇ ἑξῆς διορίσθη εἰς τὸν τόπον του ὁ Μώραλη Ὀσμὰν-ἐφένδης, τὸν ὁποῖον προσμένουν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Φιλιππούπολιν· ἔγινε δὲ καὶ ἀσαλετὲν-τζαουσπασης ὁ Ἀζῆς-ἐφένδης, ὅστις ἦτον βεκίλης τοῦ ῥηθέντος Ὀσμὰν-ἐφένδη.

Τῇ $ε^{η}$ Δεμεμβρίου ἦλθεν εἴδησις ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ὅτι ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ὁ ἀρχιερεύς της, προσέτι ἀναφορὰ τῶν ἐγκατοίκων χριστιανῶν καὶ τῶν ἐκεῖσε κρατούντων, ζητοῦντες διὰ ἀρχιερέα των τὸν συμπατριώτην αὐτῶν κὺρ Κύριλλον ἅγιον Ἰκονίου· ὃν ἐνέκρινεν καὶ ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ σύνοδος, καὶ ἀμέσως μετετέθη, καίτοι διατρίβων εἰς τὴν ἐπαρχίαν του· ὅστις τῳόντι ἀξιόλογος κατὰ πάντα καὶ πεπαιδευμένος. Ἰκονίου δὲ ἔγινεν ὁ * *, πρώην ἀρχιδιάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, υἱὸς τοῦ καμινάρη Κοζώνη.

,ΑΩΙΑ^{ω}. ΙΑΝΝΟΥΑΡΙΟΣ.

Τῇ $ι^{η}$ Ἰαννουαρίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐμίσευσεν ὁ ὑψηλότατος καπουτὰν-πασᾶς ...... μὲ μίαν κορβέταν, συνεπιφέρων καὶ καμμιὰ ἑξακοσαριὰ τζαουσᾶδες ἐκλελεγμένους, διὰ τὸν κόλπον τῆς Νικαίας εἰς τὸν ἐκεῖσε τερσανέν. Ἄδεται δέ, ὅτι ἐδιορίσθη κατὰ τοῦ περιφήμου Καλιοντζῆ, ὅστις λέγουν ὅτι ἀπεστάτησε. Διὰ ξηρᾶς δὲ ἐμίσευσε καὶ ὁ Χουρὲφ-πασᾶς κατὰ τοῦ αὐτοῦ μὲ στράτευμα, καὶ ὁ Καρᾶ-Ὀσμὰν-ὀγλοῦς.

Τῇ $ιζ^{η}$ Ἰαννουρίου, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, περὶ ἑσπέραν ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὸ ὀρδί, ἀπὸ τὴν Σούμναν, μὲ τελχίσι τοῦ ὑπερτάτου ἀπὸ $ς^{ις}$ Ἰαννουαρίου, δηλοποιῶν ὅτι πρὸ ἡμερῶν τινων ἓν σῶμα τῶν ἐχθρῶν ἐπάτησεν εἰς τὴν Λόπτζαν ἓν σῶμα Ἀλβανίτων, ὁποῦ διέτριβεν ἐκεῖσε μὲ τὸν κεχαγιᾶν τοῦ Βελῆ-πασᾶ, υἱὸν τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ· τὸ ὁποῖον ἀπεδίωξεν τοὺς ἐχθρούς, πέρνοντες ἀπὸ αὐτοὺς δύο τόπια καὶ καμμιὰ ὀγδονταριὰ κεφαλάς.

,ΑΩΙΑ^{ω}. ΜΑΡΤΙΟΣ.

Τῇ $ια^{η}$ Μαρτίου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐκαθῃρέθη ὁ ἅγιος Νικαίας κὺρ Δανιήλ, καὶ ἐξορίσθη[1] εἰς τὸ Σίναιον ὄρος, μὲ τὸ νὰ ἀπεδείχθη ὅτι ἦτον συνήγορος καὶ σύμβουλος τοῦ περιφήμου Δανιὴλ τοῦ ἐκ ....., ὁ ὁποῖος, κοντὰ εἰς τὰς λοιπὰς ἀχρειότητάς του, ἐτόλμησε δι' ἀπειλῶν τοῦ ἐπαναστάτου Δοκουζλοῦ Χαλὴλ-ουστᾶ, τοῦ καὶ ἀγαλὲρ-ἀγασῆ ἀποκατασταθέντος, νὰ ψηφισθῇ καὶ νὰ χειροτονηθῇ Ἀδριανουπόλεως ἐναντίον τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ τῶν πολιτικῶν· ἐπειδή, ἀποθανόντος τοῦ Ἀδριανουπόλεως ....., ἐζήτησαν δι' ἀναφορᾶς των οἱ Ἀδριανοπολῖται τὸν κὺρ Κύριλλον συμπατριώτην των, ὄντα Ἰκονίου καὶ ἀξιόλογον κατὰ πάντα ἀρχιερέα, περὶ τοῦ ὁποίου ἔγραψεν καὶ ὁ Δαγδεβιρένογλους, ὁ ἐκεῖσε ποσταντζῆπασης καὶ ἰσχύων ἐκεῖσε πρός τε τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας καὶ πρὸς τὸν πατριάρχην, ὅτι ὁ ῥηθεὶς διαφόρως πρέπει καὶ συμφέρει νὰ διορισθῇ ἀρχιερεὺς καὶ ὄχι ἄλλος· καθὼς καὶ ἔγινεν. Ἐξεδόθη καὶ τὸ βασιλικὸν περάτι του καὶ ἐστάλη εἰς Ἀδριανοῦ πρὸς τὸν διορισθέντα ἐπίτροπόν του, τὸν ἐκεῖσε μέγα λογοθέτην. Ἐξεκινήθη καὶ εἰς τὸ Ἰκόνιον Τάταρης μὲ βασιλικὸν ὁρισμόν, ἐφοδιασμένος[2] καὶ μὲ ἐπιστολὴν πατριαρχικὴν πρὸς τὴν πανιερότητά του, διὰ νὰ ἐπιταχύνῃ ὅσον δυνατὸν τὸν εἰς Βασιλεύουσαν ἐρχομιόν του. Ἦλθαν καὶ ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν εὐχαριστήριαι ἀναφοραί, διατὶ εἰσηκούσθη ἡ δέησίς των καὶ ἐδιορίσθη ἀρχιερεύς των ὁ κὺρ Κύριλλος. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, καὶ ἀφ' οὗ ἐπέρασαν περίπου τὰς ἑξήκοντα ἡμέρας, μὲ τὸ νὰ ἀργοπόρησεν ὁ κὺρ Κύριλλος καθ' ὁδόν, ἐτόλμησεν (ὡς εἶπον) ὁ ῥηθεὶς Δανιήλ, ἔχωντας καί τινας συνηγόρους ἄλλους τῶν ὁμοίων του, διὰ τοῦ ἀγαλὰρ-ἀγασῆ νὰ χειροτονηθῇ Ἀδριανουπόλεως· τὸ περάτι του ὅμως δὲν ἐδόθη παρὰ τῶν αὐθέντων, μὲ τὸ νὰ ἤξευραν ὅτι βιασθεὶς ὁ πατριάρχης ἔδωκε τὸ

---

1) ἐξορίσθη=ἐξωρίσθη. 2) ἐφοδιασμένος=ἐφωδιασμένος.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

τοιοῦτον ἄρτζι, καὶ οὕτως ἐστάθη ἐκκρεμὴς ἡ ὑπόθεσις μερικὰς ἡμέρας. Ἐν τοσούτῳ ὁ κακο-Δανιὴλ ἔστειλεν εἰς Ἀδριανοῦ τὸν ἀδελφόν του, διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν ἀποκατάστασίν του· ὅστις ἦτον ἐφοδιασμένος[1] μὲ μεκτοῦπι τοῦ ἀγαλὰρ-ἀγασῆ καὶ μὲ γράμμα τοῦ πατριάρχου. Φθάνωντας δὲ ἐκεῖσε, τὸν ἐσήκωσεν εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Δαγδεμβιρενόγλους, καὶ ἀμέσως ἔγραψεν ἐκεῖθεν πρὸς τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας καὶ πρὸς τὸν πατριάρχην, ἐξαποστείλας καὶ δευτέρας ἀναφορὰς τῶν τε Τουρκῶν καὶ τῶν Ῥωμαίων, παρακαλεστικάς, ὅτι νὰ τοὺς σταλῇ ὁ κὺρ Κύριλλος, ὁ νόμιμος ἀρχιερεύς των καὶ ὄχι ἄλλος, ὑπεμφαίνων ἅμα ἡ ἐνδοξότης του, ὅτι, ἂν δὲν εἰσακουσθῶσιν εἰς τὴν δέησίν των οἱ πτωχοὶ ῥαγιάδες, βέβαια ἔχουν δίκαιον νὰ διασκορπισθῶσιν. Ἔγραψε καὶ εἰς τὸν ἀγαλὰρ-ἀγασῆν, παραστήνωντας τὸ λάθος ὁποῦ ἔκαμεν εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Παρευρεθεὶς δὲ καὶ ὁ ἐνδοξότατος περίφημος Ἰπραὴλ-ναζιρῆς Ἀχμὲτ-ἀγᾶς εἰς Ἀδριανοῦ, ἐπιφορτισμένος μὲ βασιλικὰς ὑποθέσεις, ἔγραψε τὰ παρόμοια ἔγγραφα πρός τε τοὺς πολυχρονίους αὐθέντας καὶ εἰς τὸν ἀγαλὰρ-ἀγασῆν, καὶ οὕτως ἐκατάλαβεν ἡ τιμιότης του, ὅτι ἔκαμε λάθος, καὶ ἐμήνυσεν εἰς τὸν πατριάρχην, πῶς δὲν ἀνακατώνεται εἰς τὸ ἑξῆς εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Ὅθεν ὁ μὲν κὺρ Κύριλλος τῇ θ^{η} Μαρτίου ἐκίνησε διὰ τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐντίμως ἐφοδιασμένος[1] μὲ τὸν σατήρην καὶ 4^{ους} ποσταντζίδες τοῦ Δαγδεδιρενόγλου, ὁ ὁποῖος εἶχεν φέρει καὶ τὰ ἐκεῖθεν ἔγγραφα, τῶν ὁποίων ἐπῆρε καὶ τὰς ἀποκρίσεις. Ὁ δὲ κακο-Δανιὴλ καθῃρέθη καὶ ἐξορίσθη[2], καὶ ὁ πρώην Νικαίας, ὁ ὁποῖος ἀπεδείχθη σχεδὸν ὅτι ἦτο συνήγορος καὶ σύμβουλος τοῦ κακο-Δανιὴλ εἰς αὐτά του τὰ ἐπιχειρήματα. Προσέτι ἐπρόσθετον ἔκ τε τοῦ ἀρχιερατικοῦ τάγματος ἱκανοὶ καὶ ἐκ τοῦ ἀρχοντικοῦ, ὅτι δι' ὑποκαυμάτων τῆς πανιερότητός του διεγράφη πέρισυ καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς διανομῆς τῶν χιλίων πουγγείων, ὁποῦ ἐζήτησεν τὸ κράτος του λόγῳ δανείων ἀπὸ τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων (καθὼς ἐζητήθησαν καὶ ἄλλα τόσα παρὰ τῶν Ἀρμενίων, καὶ διακόσια πεντήκοντα παρὰ τῶν Ἑβραίων), καὶ ὀλίγου δεῖν νὰ ἀκολουθήσουν φόνοι εἰς τὴν συνέλευσιν, ὁποῦ ἔγινεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἀπὸ μερικὰ ἐσνάφια διηρεθισμένα. Προσάπτουν εἰς τὴν πανιερότητά του καὶ ὅτι ἦτον ἀνακατωμένος καὶ εἰς τὴν προσταγήν, ὁποῦ ἔφερεν ὁ Ζητουνίου κὺρ . . . . . παρὰ τοῦ Ἀμπέραγα, διὰ νὰ γίνῃ Θεσσαλονίκης, ἀφ' οὗ μετετέθη εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν ὁ Δράμας κὺρ . . . . ., καὶ αὐτὴ ἡ προσταγὴ θείᾳ συνάρσει μόλις ἠπαντήθη ὀλίγας ἡμέρας πρότερον, καὶ ἔπειτα ἐξαίφνης ἀνεφύη ἡ τοῦ Ἀδριανουπόλεως· καὶ ἀγκαλὰ εἰς τοὺς δυσπραγοῦντας ἀνέκαθεν πολλοὶ δείχνουν τὰ πάθη των καὶ κατακρίνουν, ὡσὰν ὁποῦ καὶ ἄλλα πάμπολλα τὸν προσάπτουν, μὲ ὅλον τοῦτο καὶ οἱ ἀδιάφοροι καὶ σχεδὸν οἱ φίλοι του δὲν ἠμποροῦν νὰ μὴν ὁμολογήσουν, ὅτι ἦτον φύσει ταραξίας, καίτοι ἔχων ἄλλα πολλὰ προτερήματα.

Τῇ ιβ^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἕωθεν μετετέθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Νίκαιας ὁ κὺρ Ἰωαννίκιος Ἀγκύρας· ἐχειροτονήθη δὲ ἀρχιερεὺς αὐτῆς ὁ κὺρ Σωφρόνιος, τοῦ ἁγίου Καισαρείας διάκονος, εἰδήμων τῶν ἐκεῖσε καὶ σεμνός.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐχειροτονήθη παρὰ τοῦ ἁγίου Κυζίκου εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἀρχιερεὺς Σισανίου ὁ Ἰωαννίκιος Μυτηλιναῖος, διάκονος τοῦ ἁγίου Νικομηδείας κὺρ Ἀθανασίου.

Τῇ ιθ^{η} τοῦ αὐτοῦ, Κυριακῇ, ἦλθε Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμλαν μὲ ἔγγραφα ἀπὸ ια^{ης} Μαρτίου, δηλωτικά, ὅτι ὁ ἐνδοξότατος μεγάλος ἰμπραχόρης Σαΐδ-πέγης Ἰζὲτ-πασᾶ-ζαδές, ὁποῦ ἐκίνησε πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ Βασιλευούσης μὲ ἐλτιφέτια, ἤγουν μὲ τὸ δέδρι-κιουρκὶ τοῦ διαμοιρασθέντος οὐλουφέ, πρὸς τὸν ὑπέρτατον Κιὸρ-Γιουσοὺφ-πασᾶν, φθάνωντας ἐκεῖσε τῇ θ^{η} Μαρτίου ἡμιθανὴς ἀπὸ ἀσθένειαν, ἐπέφερεν καὶ χάτι κρυφίως διὰ τὸ ἄζλι τῆς ὑψηλότητός του καὶ διαδοχὴν εἰς τὸ βεζαρέτι τοῦ ἐνδοξοτάτου περιφήμου Ἰπραὴλ-ναζιρῆ Ἀχμὲτ-ἀγᾶ τοῦ Τραπεζουντίου. Μετὰ τὴν ἐκεῖσε λοιπὸν ἄφιξίν του ἐκτελέσθη τὸ τζερεμονιάλε τοῦ δέδρι-κιουρκίου, καὶ ὤντας ἀσθενὴς ἡ ἐνδοξότης του τῇ αὐτῇ ἑσπέρᾳ ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ἐκεῖσε· τὸ δὲ περὶ ἀζλίου τοῦ ὑπερτάτου χάττι-σερίφι τὸ ἐνεχείρισε τῷ ἐνδοξοτάτῳ Γαλὴπ-ἐφένδῃ ῥεΐς-ἐφένδῃ, ὡσὰν ὁποῦ εἰς τὴν ἐνδοξότητά του ἦτον χιτάπι διὰ νὰ τὸ βάλῃ εἰς πρᾶξιν, καὶ ἑπομένως ἡ ἐνδοξότης του εἰδοποίησεν καὶ τὸν ἐκλαμπρότατον κεχαγιάπεγην (ἦν δὲ τότε κεχαγιάπεγης ὁ Γιουσοὺφ Ἀγκιὰχ-ἐφένδης ὁ Μώραλης, ὡσὰν ὁποῦ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε γίνει ἄζλι ὁ

---

[1]) ἐφοδιασμένος=ἐφωδιασμένος. [2]) ἐξορίσθη=ἐξωρίσθη.

Τζαούς-ζαδὲς Ἐμὴν-ἐφένδης καὶ ἐδιορίσθη εἰς τὸν τόπον τοῦ Γιουσοὺφ Ἀγκιὰχ-ἐφένδη νουζοὺλ-ἐμίνης τῆς Βάρνας)· καὶ τῇ ἑξῆς ἐμήνυσεν διὰ τοῦ τζαούσπαση τὸν Γιουσοὺφ-πασᾶν, ὅτι ἔγινεν ἄζλι· ὁ ὁποῖος καὶ ἀμέσως ἐτραβίχθη εἰς τὸ Διμότοιχον· ἐδιορίσθη δὲ καϊμεκάμης ὁ ὑψηλότατος Καρσλῆ Ἀλῆ-πασᾶς, ὅστις διέτριβεν τότε εἰς . . . ., ἕως οὗ νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ Ἀχμὲτ-ἀγᾶς εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Σούμναν νὰ περιλάβῃ τὴν βασιλικὴν βοῦλλαν παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου ρεῒς-ἐφένδη Γαλὴπ-ἐφένδη.

‚ΑΩΙΑ^{ϛ}. ΑΠΡΙΛΙΟΣ.

Τῇ εῃ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὴν Σούμναν μὲ τελχίσι τοῦ ὑπερτάτου Ἀχμὲτ-πασᾶ, ὅτι ἔφθασεν ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως ἐπ' αἰσίοις ἐκεῖσε τῇ α^{η} Ἀπριλίου, καὶ ὅτι ἐκτελέσθη τὸ τζερεμονιάλε τοῦ βεζαρετίου κατὰ τὸ σύνηθες· ἐπροξενήθη δὲ μεγάλη χαρὰ εἰς ὅλους ἐν γένει διὰ τὴν διαδοχὴν τῆς ὑψηλότητός του, μὲ τὸ νὰ φοιβάζωνται ὅτι διὰ τὰ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματά του θέλει οἰκονομήσει τὰ τῆς ἐπιστασίας του κατὰ τὸ δυνατὸν μετὰ φρονήσεως εἰς τοιούτους δυσκόλους καὶ ἀκανθώδεις καιροὺς καὶ περιστάσεις.

Τῇ ζῃ Ἀπριλίου, Παρασκευῇ τῆς Διακαινισίμου, ἐρρίφθησαν ἔωθεν ἄπειρα τόπια, χαροποιᾶς εἰδήσεως σημαντικά, καὶ μετ' ὀλίγον ἐκήρυξεν τελάλης ἁπανταχοῦ, ὅτι περὶ μέσην νύκτα ἐγεννήθη τῷ κράτει του θυγάτηρ ὀνομασθεῖσα Φατμιᾶ-σουλτάν· δονανμιᾶς ὅμως δὲν ἔγινεν, εἰ μὴ μόνον τρεῖς ἡμέρας ἔρριπτον τρὶς τῆς ἡμέρας τόπια.

Ὁ ἐνδοξότατος πρώην μικρὸς ἰμπραχόρης Πεκὴρ-πεγῆς ὁ Γκιόρδεζλης, ὁποῦ ἐμίσευσε προλαβόντως ἀπὸ ἐδῶ διὰ τὸ βασιλικὸν ὀρδί, διορισθεὶς ἐκεῖσε κασάπ-πασης, συνεπέφερε κρυφίως καὶ τὰ ἰλτιφάτια τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου, ἤγουν τὸ κιλὶτζ-καφτάνι· ὅπερ καὶ αὐτὸ ἐκτελέσθη.

Τῇ ια^{η} Ἀπριλίου ἐστάλησαν παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου Μισὶρ-βαλισῆ Μεχμὲτ Ἀλῆ-πασᾶ κεφαλαὶ τῶν ἀντάρτων πέγιδων, τοὺς ὁποίους πολεμήσας κατετρόπωσεν ἡ ὑψηλότης του, καὶ ἐξετέθησαν εἰς τὸ Πάπι-χουμαγιοῦν κατὰ τὸ σύνηθες.

‚ΑΩΙΑ^{ϛ}. ΜΑΪΟΣ.

Τῇ εῃ Μαΐου, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθαν ἔγγραφα ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ὀρδί, δηλωτικὰ ὅτι τὰ Ῥωσσικὰ στρατεύματα ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ Ζιστόβι καὶ ἀπὸ τὴν Νικόπολιν, μὲ τὸ νὰ συναθροίζωνται πρὸς τὰ μέρη τῆς Λεχίας, καὶ ἑπομένως εἰσῆλθεν εἰς αὐτὰς τὰς πόλεις ὁ Καρσλῆ Ἀλῆ-πασᾶς. Ἔστειλεν καὶ ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος εἰς τὴν Σιλίστραν τὸν σιλικτάρην του Πενδερλῆ. . . . . . μὲ τρεῖς χιλιάδας στράτευμα, διὰ νὰ ἐκδάλῃ ἐκεῖθεν (ἂν δυνηθῇ) τοὺς ἐναπολειφθέντας ἐχθρούς. Ἐν τοσούτῳ εἰς τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ δοκιμάζουν μεγάλην ἔλλειψιν ζαχιρέδων.

Ἄδεται πρὸς τούτοις καὶ ὅτι ὁ σινιὸρ Ἰταλίντζκης, ὁποῦ ἐχρημάτισεν ἐδῶ πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας, ὅταν ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος μεταξὺ τῆς κραταιᾶς βασιλείας ἐσχάτως, νὰ διατρίβῃ πρὸ καιροῦ εἰς τὸ Βουκουρέστι· καὶ ὅτι ὁ σινιὸρ Φροντών, ὁποῦ ἦτον πρῶτος δραγομάνος (ὅστις ἔλαβε καὶ βαθμὸν γκενεράλη καὶ μίαν ταπακέραν μὲ βριλλιάντε παρὰ τοῦ ἰμπεράτωρος), νὰ διατρίβῃ εἰς τὸ Ῥουστζοῦκι, καὶ ὅτι πηγαινοέρχεται εἰς τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Βουκουρέστι πρὸς τὸν Ἰταλίντζκην.

Πρὸ ἡμερῶν εἶχαν διορισθῇ δέκα ὀρτᾶδες γιανιτζάρων, διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ μετὰ τοῦ περιφήμου ἀγαλὰρ-ἀγασῆ Χαλὴλ-οὐστᾶς· οἵτινες ἄρχησαν νὰ ἀτακτοῦσι κατὰ τὴν συνήθειάν τους, περιερχόμενοι ἔνοπλοι εἰς τὰ τζαρσιά, εἰς χάνια καὶ εἰς μοναχικοὺς μαχαλέδες τῶν Ψαμαθίων καὶ εἰς ἄλλους, πέρνοντες δυναστικῶς ροῦχα διὰ τὸν ἑαυτόν τους καὶ ἄσπρα ἀπὸ τοὺς σαράφιδες καὶ πραγματευτὰς λόγῳ δανείων, καὶ ἐν συντόμῳ ξεγυμνώνοντες τοὺς τυχόντας εἰς μέρη μοναχικά, εἰς βαθμὸν ὁποῦ ἐσφάλισαν τά τε χάνια καὶ ἐργαστήρια. Ἀκούοντας λοιπὸν τὸ κράτος του αὐτὴν τὴν ἀθλιότητα καὶ ἀταξίαν, ἄλλαξε τὸν σεϊμὲν-πάσην,

www.dacoromanica.ro

ὅστις ἦτον κάλλιστος, ὄχι ὅμως ζαπίτης εἰς τοιαύτας περιστάσεις, καὶ διώρισεν ἄλλον, τὸν Ἐλιϊκὴν ὀνομαζόμενον Σεχρῆν καὶ πρὸ καιροῦ χρηματίσαντα γενίτζερ-ἀγασῆν εἰς Ἀδριανούπολιν· ὅστις ἀμέσως ἐσύναξεν ὅλους τοὺς ἐσκίδες καὶ προεστῶτας τῶν ὀρτάδων, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Βεφᾶ-μεϊδανί, καὶ ἐπῆραν τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς ἐφόπλους καὶ τὰ ἔθεσαν εἰς τοὺς ὀρτᾶδές των, λέγοντες ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ὁποῦ ἔχουν νὰ εὔγουν ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν εἰς τὸν κάμπον τοῦ Δαοὺτ-πασᾶ, νὰ ὑπάγῃ ὁ καθεὶς νὰ τὰ περιλάβῃ καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἀμέσως. Ἐδιορίσθη καὶ ἡ ἡμέρα, ἡ ιε^η Μαΐου, καὶ ὅτι ὅποιος ἤθελε πιασθῇ ἔνοπλος εἰς Βασιλεύουσαν εἰς αὐτὸ τὸ μεταξύ, θέλει τιμωρηθῇ μὲ κεφαλικὴν τιμωρίαν. Καὶ οὕτως ἐπεριμαζώχθησαν, ἐπειδὴ ἐξ ἐκείνης τῆς ὥρας δὲν ἔπαυσε περιερχόμενος ὁ σεϊμὲν-πασῆς καὶ περιμαζώνωντας τοὺς ἀτάκτους· μάλιστα λέγεται, ὅτι νὰ ἔπνιξε καὶ τινάς· μάλιστα ἐπιάσθη καὶ ἕνας Ἀρμένης χαμάλης ἔνοπλος καὶ ἀτακτῶν, λέγωντας ὅτι εἶναι γιανίτζαρης καὶ γιολτάσης τῶν ὀτουζπίριδων, ὅστις καὶ ἐκαρατομήθη εἰς τὸ Πάπι-χουμαγιοῦν.

Τῇ ιβ^η Μαΐου, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, περὶ δ^{ην} ὥραν, πρὸ δέκα λεπτῶν τοῦ μεσημερίου, ἠκολούθησεν σεισμὸς σφοδρούτζικος ἀπὸ τὰ ἀρκτῷα μέρη πρὸς τὴν μεσημβρίαν, ὅστις ἐβάστασε μισὸ λεπτόν, ἐκτὸς τοῦ κλόνου· ἐφυσοῦσε δὲ καὶ ἄνεμος ἀπηλιώτης σφοδρούτζικος.

Τῇ ιε^η Μαΐου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐγκάλεσεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ὁ Χαράλαμπος Κεφαλωναῖος, ὁποῦ πρὸ τριῶν χρόνων εἶχε χρηματίσει ἐφημέριος τῆς εἰς Κουροῦ-τζεσμὲν ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τοὺς ἐπιτρόπους τῆς ἐκκλησίας, προβάλλων ὅτι ἢ νὰ ἀποδείξουν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ κλέψας πρὸ 4^{ων} μηνῶν τὰ ἀσημικὰ τῆς ἐκκλησίας (τὰ ὁποῖα συνίσταντο εἰς δύο δισκοπότηρα μεγάλα, δύο δισκάρια, ..., ἓν θυμιατόν, δύο περιζώνια καὶ ἓν σταυρὸν ἀσημωμένον, ἅτινα ἔθεντο εἰς ἓν σολάπι, ὁποῦ στέκεται μέσα εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐκλειδώνετο ἀμέσως· τὸ δὲ κλειδὶ ἐκρύπτετο εἰς τὸ ἀρτοφόριον, καὶ ἑπομένως δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸ ἰξεύρῃ ἄλλος τινάς, εἰ μὴ οἱ καθεκάστην ἱερουργοῦντες) καὶ νὰ παιδευθῇ αὐτὸς ὡς ἱερόσυλος, ἢ οἱ συκοφαντοῦντες αὐτὸν ἱερέα τίμιον ὄντα. Ἐν ᾧ δὲ ἐγκαλοῦσεν αὐτός, οἱ ἐπίτροποι καὶ ἔφοροι διαφόρως ἐσκέπτοντο, τίνι τρόπῳ νὰ τὸν βάλουν εἰς τὸ χέρι, ὡσὰν ὁποῦ ξημερώνωντας τῆς Ἀναλήψεως, περὶ ς^{ην} ὥραν τῆς νυκτός, ἦλθεν ἔξω τῆς ἐκκλησίας καὶ μείνας ἐκεῖσε ἕως τὸ χάραγμα ἐδανείσθη ἓν σκεπάρνι ἀπὸ τὸν διδάσκαλον τῆς χώρας Νικόλαον Σίφνιον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ βουνόν, ὁποῦ εὔγαλε τὰ ἀσημικά, τὰ ὁποῖα εἶχε θαμμένα μέσα εἰς ἓν Ἑβραϊκὸν μνῆμα, καὶ τὰ ἐτζάκισεν ὅλα εἰς μικρὰ κομμάτια. Ἔπειτα ἦλθεν περὶ ἑσπέραν εἰς τοῦ κανδυλάφθου[1] Παρθενίου τὸν ὀδᾶν, καὶ δειπνήσας μὲ ἄλλους δύο μαζῇ τὰ ἐδείκνυεν, ἔχωντάς τα δεμένα μέσα εἰς ἓν ἄσπρο μανδύλι λέγων ὅτι εἶναι 2500 βουπιγιέδες. Τελευταῖον, ἐρχομένης καὶ τῆς δουλεύτρας τοῦ Νικολάου, διὰ νὰ περιλάβῃ ταῖς πετζέταις καὶ λοιπὰ χουλιαρομαχαιροπίρουνα, ὁποῦ ἐδάνεισαν τῷ κανδυλάφθῃ διὰ τοὺς μουσαφίριδές του, ἔδωσεν αὐτῇ καὶ τὸ σκεπάρνι, τὸ ὁποῖον εἶχεν εἰς τὸ ζωνάρι του ἀπερασμένον. Καὶ ἀφ' οὗ ἐδείπνησαν καὶ ἀπέρασεν ὥρα ἱκανή, περὶ τρίτην ὥραν τῆς νυκτὸς λέγει τῷ κανδηλάφθῃ νὰ ἀνοίξῃ τὴν πόρταν τῆς ἐκκλησίας διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ. Ὁ κανδηλάφθης τὸν ἐναντιοῦτο λέγωντας αὐτῷ, ὅτι τέτοιαν ὥραν τὴν πόρταν τῆς ἐκκλησίας δὲν τὴν ἀνοίγει, καὶ ποῦ ἔχει νὰ ὑπάγῃ μεσάνυκτα; Ἐκεῖνος ἐπιμένει· τελευταῖον πείθεται, καὶ οὕτως ἀναχωρεῖ ὁ κὺρ Χαράλαμπος καὶ ἀνεβαίνει εἰς τὸ βουνό, καὶ πλαγιάζει μέσα εἰς τὸν δερέν, πλησίον εἰς τὸν μικρὸν τζεσμέν, καὶ τὸν πέρνει ὕπνος βαθύς, ὁποῦ ἄρχησε νὰ ῥουχαλίζῃ. Μετὰ μίαν ὥραν, δηλαδὴ περὶ τὰ μεσάνυκτα, ἔτυχε νὰ ἀπεράσῃ ἐκεῖθεν κατὰ περίστασιν ἕνας ποσταντζῆς τοῦ ὀτζακίου Κιουτζοὺκ Ἀχμέτης λεγόμενος, μαζῇ μὲ ἕνα παρπερόπουλο Τουρκόπουλο· οἵτινες ἐπήγαιναν νὰ ξεφαντώσουν παράμερα εἰς τὸ βουνό. Ἀπαντήσαντες λοιπὸν ἕνα ἄνθρωπον νὰ ῥουχαλίζῃ εἰς τοιοῦτον μέρος ἀπόρησαν, καὶ σταθέντες πλησίον του ἄρχησε νὰ τὸν κουντᾷ μὲ τὸ ποδάρι του ὁ Κιουτζοὺκ Ἀχμέτης· καὶ βλέπωντας ὅτι κάτι κιρτζινίζει εἰς τὸν κόλφον του, ὄντας φουσκομένος, ἔβαλε τὸ χέρι του νὰ εἰδῇ τί εἶναι, καὶ τότε μόλις ἐξύπνησεν ὁ Χαράλαμπος ἔντρομος. Ὅθεν ἄρχησε νὰ τὸν ἐρωτᾷ ὁ Κιουτζοὺκ Ἀχμέτης, ποῖος εἶναι, τί γυρεύει τέτοιαν ὥραν εἰς ἐκεῖνο τὸ

[1]) κανδηλάφθου = κανδηλάπτου.

www.dacoromanica.ro

μέρος καὶ νὰ κοιμᾶται, καὶ τί πράγματα εἶναι αὐτὰ ὁποῦ ἔχει εἰς τὸν κόλπον του. Αὐτὸς ἀπεκρίθη Ῥωμαῖκα, ὅτι εἶναι ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας καὶ αὐτὰ εἶναι ἀσήμια ἐκκλησιαστικά, καὶ τοῦ τὰ ἔδωσαν νὰ πηγαίνῃ εἰς κουγιουμτζῆν, νὰ τὰ φκιάσῃ κανδῦλας, καὶ μὲ τὸ νὰ ἐδείπνησεν εἰς ἕνα φίλον του καὶ ἐμέθυσεν, ἐπιστρέφων ἀπεκοιμήθη ἐκεῖσε· ἔκαμε δὲ τὸν δραγομᾶνον τὸ πέρπερόπουλο, ὡσὰν ὁποῦ ὁ Ἀχμέτης Ῥωμαῖκα δὲν ἤξευρεν, ἀλλ' οὔτε ὁ Χαράλαμπος Τούρκικα. Ἀνταπεκρίθη αὐτῷ ὁ Κιουτζοὺκ Ἀχμέτης, ὅτι διὰ νὰ πιστεύσῃ αὐτὰ ὁποῦ ἀποκρίνεται, ὅτι ἀληθεύουν, θέλει τὸν ὑπάγῃ εἰς τοὺς ἐπιτρόπους, ἢ εἰς τὸν προεστὸν τῆς ἐκκλησίας, διὰ νὰ τὰ ὁμολογήσουν καὶ αὐτοί. Τότε ἄρχησε νὰ τὸν παρακαλῇ ἐπιμόνως ὁ Χαράλαμπος αὐτὸ νὰ μὴν τὸ κάμῃ, ἐπειδὴ θέλει τὸν καταισχύνῃ παραστήνωντας εἰς αὐτοὺς ὅτι ἐμέθυσεν καὶ ἀπεκοιμήθη εἰς τὸ βουνό, καὶ ὅτι διὰ αὐτὴν τὴν χάριν θέλει τὸν προσφέρει αὔριον ἔωθεν πενῆντα γρόσια. Κατεπείσθη λοιπὸν ὁ Ἀχμέτης, ἀκούσας τὴν προσφορὰν τῶν 50 γροσίων, καὶ τὸν ἄφησεν, ἀνοίγωντας πρότερον τὸ ἄσπρο μανδύλι καὶ βλέπωντας ὁμοῦ μὲ τὸ πάρπερόπουλο, ὅτι τῷόντι ἦτον ἀσημικὰ τῆς ἐκκλησίας τζακισμένα· καὶ οὕτως ὁ κὺρ Χαράλαμπος ἐκεῖθεν εὐγάζωντας τὸ καλυμαῦχί του καὶ σαρδίζωντας τὸ κεφάλι του μὲ τὸ ζωνάρι του ἐπῆγε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ Ἀρναούτκιοϊ, καὶ ἀνταμώσας ἕνα ἄλλον ἱερέα συμπατριώτην του καὶ συμβουλευθεὶς ἐπῆγε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ βουνὰ εἰς τὸ Σταυροδρόμι καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Γαλατᾶν, εἰς τὸ Χαβιαρόχανο, καὶ ἀνταμωθεὶς μετὰ τοῦ καπετὰν Παναγῆ καὶ καπετὰν Γεωργάκη Ὀρφανοῦ, καὶ ἀφήσας εἰς τὸν ὀδᾶ του τὰ ἀσημικὰ καὶ συμβουλευθέντες τὰ ἔβαλαν εἰς τάξιν, τίνι τρόπῳ νὰ οἰκονομήσουν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἀρνούμενος αὐτὸς ὅλα τὰ τρέξαντα νὰ ἀποδειχθῇ ἀθῷος καὶ νὰ ἐνάγῃ, ζητῶν τὴν τιμήν του ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους τῆς ἐκκλησίας, ὁποῦ τὸν ἐσυκοφάντησαν ὡς κλέπτην. Ὁ δὲ Κιουτζοὺκ Ἀχμέτης, βλέπωντας ὅτι ὁ κὺρ Χαράλαμπος δὲν ἐφάνη τῇ ἐξῆς καὶ ὅτι δὲν τὸν ἔφερε τὰ 50^{α}, ἐκατάλαβεν ὅτι ἐπαίχθη παρ' αὐτοῦ. Ἐπῆγεν εἰς τὸ Ἀρναούτκιοϊ νὰ τὸν ζητῇ ἀπὸ τὸν συμπατριώτην του προεστῶτα τῆς ἐκκλησίας ἐκεῖσε, καὶ μὴν εὑρίσκωντάς τον ἄρχησε νὰ ἀγανακτῇ, καὶ τελευταῖον ἐδιηγήθη τὰ τρέξαντα τῷ Χατζῇ Γιωβάννῃ· ὅστις τῷ ἀπεκρίθη, πῶς ἔκαμε μεγάλο λάθος καὶ τὸν ἄφησεν, ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ ἀσημικὰ ἐκλάπησαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν πρὸ $4^{\omega\nu}$ μηνῶν, καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν εἶχεν ὑποψίαν ἐξαρχῆς· διὰ τοῦτο καὶ τὸν ἀπέβαλεν πρὸ τριῶν μηνῶν[1], καὶ ὅτι ἔκτοτε περιέρχεται πασιπόσης, πλὴν μὴν ἔχοντες καμμίαν ἀπόδειξιν δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τὸν τραβήξουν εἰς τὸ κριτήριον. Τέλος πάντων εἶπε τῷ Ἀχμέτῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ βουνό, εἰς τὸ μέρος ὁποῦ τὸν ἀπήντησεν ἐχθὲς τὴν νύκτα, καὶ νὰ σκαλίξῃ, ὁποῦ ἴσως εὕρει μερικὰ μικρὰ κομμάτια ἀπὸ τὰ ἀσήμια, ὁποῦ εἶχεν αὐτός, διὰ νὰ τὰ ἔχωμεν πρὸς μαρτυρίαν. Ὅπερ καὶ ἔγινεν, καὶ εὑρὼν μερικοὺς χαλκᾶδες καὶ ἄλλα ἔκ τε τοῦ θυμιατοῦ καὶ τοῦ δισκοποτήρου τὰ ἔφερεν καὶ τὰ ἔδωσε τῷ Χατζῇ Γιωβάννῃ· ὁ ὁποῖος μὲ ἄκραν χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν ψυχῆς ἐλθὼν μὲ τὰ ἔδειξε καί μοι ἐδιηγήθη τὰ τρέξαντα. Λοιπόν, ἐν ᾧ ἐσκεπτόμεθα, τίνι τρόπῳ νὰ τὸν βάλωμεν εἰς χεῖρας ὄντα σούδιτον τῆς Φράντζας, δυνάμενον προσέτι νὰ καταφύγῃ καὶ εἰς καράβια συμπατριωτῶν του, ἢ νὰ κρυφθῇ, καὶ μὴν ἠμποροῦντες νὰ εὕρωμεν κανένα ἁρμόδιον τρόπον, ὢ τοῦ θαύματος, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῶν συμβάντων ἔρχεται ὁ τερτζῆπασης Γιαννάκης, ὁ εἷς τῶν ἐπιτρόπων, χαίρων καὶ αὐτός, καὶ μὲ ἐμφανίζει τὸ πιττάκιον τοῦ πατριαρχικοῦ πρωτοσυγκέλλου, ἐν ᾧ τοὺς προσκαλεῖ νὰ κατέβουν κάτω εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, μὲ τὸ νὰ ἐγκαλοῦνται παρὰ τοῦ κὺρ Χαραλάμπου. Ἐκατέβη λοιπὸν ὁ τερτζῆπασης μόνος, μὲ τὸ νὰ μὴν παρευρέθη ἄλλος τῶν ἐπιτρόπων, καὶ παρασταθεὶς μετὰ τοῦ ἐνάγοντος ἐνώπιον τοῦ πατριάρχου, ἄρχησεν ἐκεῖνος μὲ μίαν αὐθάδειαν καὶ ἀναίδειαν νὰ ζητῇ τὴν τιμήν του παρὰ τῶν ἐπιτρόπων, λέγωντας ὅτι τὸν συκοφαντοῦσιν ἀδίκως ἄνευ ἀποδείξεων, καὶ ἄλλα παρόμοια, καὶ ὅτι θέλει κάμει καὶ δείξει καὶ καθεξῆς. Ἀνταπεκρίθη ὁ τερτζῆπασης εἰς ὅλα, διηγηθεὶς τὴν σειρὰν τῶν συμβάντων ἐσχάτως, καὶ τελευταῖον ἔδειξε τὰ κομμάτια τῶν ἀσημικῶν, ὁποῦ εὑρέθησαν εἰς τὸν τόπον ὁποῦ τὸν ἔπιασεν ὁ Κιουτζοὺκ Ἀχμέτης, ὅταν ἄνοιξεν τὸ μανδῦλί του, ἐν ᾧ τὰ εἶχεν. Εἰς αὐτὰ ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ὅτι τὰ ἀσήμια ἐκεῖνα ἦτον τοῦ καπετὰν Παναγῆ καὶ καπετὰν Γεωρ-

---

[1]) Ἐν τῷ κώδικι «χρόνων» προφανῶς μνημονικὴ τοῦ συγγραφέως παραδρομή.

www.dacoromanica.ro

γίου Ὀρφανοῦ, καθὼς θέλει τὸ πληροφορηθῶσιν ἐντὸς ὀλίγου. Τότε ἐπρόσταξεν ὁ πατριάρχης νὰ φυλακώσουν τὸν Χαράλαμπον καὶ νὰ τὸν βάλουν εἰς τὰ σίδηρα, καὶ τῇ ἐξῆς νὰ ἔλθουν οἱ ἄλλοι ἐπίτροποι, ὁ κανδυλάφθης, νὰ φέρουν καὶ τὸ σκεπάρνι ὁποῦ τὰ ἐτζάκισεν εἰς τὰ μνήματα. Ἐγράφη καὶ εἰς τὸν Παναγῆ ἀπόδειξις πατριαρχική, διὰ νὰ παρευρεθῇ καὶ ἐκεῖνος εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως. Τῇ ἐξῆς ἐπῆγεν ὅ τε σερδάρης Δημητράκης, ὁ τερτζίπασης Γιαννάκης καὶ ὁ κανδηλάφτης Παρθένιος, πέρνοντες καὶ τὸ σκεπάρνι παρὰ τῆς δουλεύτρας[1] τοῦ διδασκάλου Νικολάου Σιφνίου, παρὰ τῆς ὁποίας τὸ εἶχε δανεισθῇ ἐκείνην τὴν βραδιὰν καὶ ἐτζάκισεν τὰ ἀσημικὰ εἰς τὰ μνήματα, καθ' ἣν ὥραν ὅλοι ἦτον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀκούοντες τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀναλήψεως, καὶ ἔπειτα τὸ βράδυ, ἀφ' οὗ τὸ ἔδειξεν εἰς τὸν κανδυλάφθην, τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὴν δουλεύτραν, παρόντων καὶ ἄλλων. Ἔφεραν καὶ τὸν Χαράλαμπον σιδηροδέσμιον ἐνώπιον τοῦ παναγιωτάτου· ἄρχησαν καὶ οἱ ἀνωτέρω νὰ κάμνουν πάλιν ἐπανάληψιν τῶν συμβάντων· αὐτὸς ὅμως πάλιν ἀναισχύντως καὶ μὲ ἄκραν αὐθάδειαν καὶ τόλμην ἀπεκρίνετο ἐπιμένων ὅτι τὸν ἀδικοῦσι καὶ ὅτι τὰ ἀσήμια εἶναι τοῦ καπετὰν Παναγῆ καὶ καπετὰν Γεωργάκη Ὀρφανοῦ, καὶ τοῦ τὰ ἔδωσαν νὰ τὰ πωλήσῃ, καὶ ὅτι ἐρχομένων ἐκείνων θέλει φανερωθῇ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἀθωότης καὶ τότε θέλει πάθουν οἱ συκοφαντοῦντες αὐτὸν τὰ ὅσα τοὺς πρέπει, πάσχοντες νὰ ἀτιμάσουν σούδιτον Φραντζέζον, προσθέτων καὶ ἄλλους ἀπείρους φοβερισμοὺς καὶ ἀπειλάς. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἀνεβλήθη πάλιν ἡ ὑπόθεσις διὰ τὴν αὔριον· ἐγράφη ὅμως καὶ ἄλλη πατριαρχικὴ ἀπόδειξις πρὸς τοὺς ῥηθέντας καπετάνους, ὅτι ἀφεύκτως καὶ ἀνυπερθέτως νὰ παρασταθῶσι τῇ ἐξῆς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον. Ἄφησεν ὁ σερδάρης Δημητράκης καὶ τὸν κανδυλάφθην Παρθένιον εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, διὰ νὰ παραφυλάττῃ καὶ νὰ παρατηρῇ τὸν Χαράλαμπον ἐν τῇ φυλακῇ, μήπως καὶ γράψῃ εἰς κανένα, ἢ μηνύσῃ διὰ ζώσης φωνῆς, καὶ εἰ δυνατὸν νὰ πιασθῇ κανένα γράμμα του, ὡσὰν ὁποῦ εὐθὺς ὁποῦ τὸν ἐξαναφυλάκωσαν ἐζήτησε χαρτὶ καὶ καλαμάρι καὶ τοῦ ἐδόθησαν ἀμέσως. Παρηγγέλθη καὶ ὁ γιασακτζῆς τοῦ πατριάρχου παρὰ τοῦ Δημητράκη σερδάρη, νὰ προσέχῃ καλῶς διὰ νὰ μὴν γίνῃ κανένα λάθος, ἐπειδὴ καὶ ἡ ὑπόθεσις εἶναι πολλὰ σεριόζα καὶ δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ ὑπεραπολογηθῇ. Αὐτοὶ λοιπὸν ἀνέβησαν εἰς τὸ χωρίον, καὶ τῇ ἐξῆς ἐκατέβησαν ἐκ τρίτου εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, πέρνοντες μαζῆ τους τόν τε Κιουτζοὺκ Ἀχμέτην καὶ τὸ παρπερόπουλο τὸν δραγομάνόν του, διὰ νὰ μαρτυρήσουν καὶ αὐτοὶ παρόντος του τὰ ὅσα ἔγιναν, καὶ ἴσως συσταλῇ καὶ ὁμολογήσει τὴν ἀλήθειαν. Εἰς μάτην ὅμως, ἐπειδὴ ὅσον ἐπερίσσευαν αἱ ἀναντίῤῥηται ἀποδείξεις, τοσοῦτον ἐκεῖνος ἐθαῤῥύνετο καὶ ἀπαντοῦσε τολμηρῶς καὶ ἀναισχύντως. Εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ ἦλθεν καὶ ὁ σινιὸρ καπετὰν Παναγῆς, καὶ ἄρχησε μὲ ἕνα τρόπον εἰρωνικόν, λέγων ὅτι τὸν ἔγραψεν ἡ παναγιότης του (ὄχι πῶς ἐπροσκλήθη δι' ἀποδείξεως πατριαρχικῆς)· ἐστοχάσθη καὶ ἐκεῖνος ὅτι, ἂν ἔλθῃ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, κεφάλια δὲν κόφτουν, καὶ ἐπομένως νὰ τὸν εἰποῦν, διατί τὸν ἐζήτησαν. Ἀπεκρίθη ἡ παναγιότης του τὴν αἰτίαν ὁποῦ ζητεῖται καὶ τὸ τί λέγει ὁ Χαράλαμπος περὶ τῶν ἀσημιῶν, ὁποῦ εὑρέθησαν ἐπάνω του μέσα εἰς τὸ μανδύλι του. Ἀπεκρίθη τότε ὁ Παναγῆς, ὅτι ναὶ εἶναι κάτι ἀσημικὰ εἰς τὸν ὀδᾶν του, περὶ τῶν ὁποίων ὁ καπετὰν Γεωργάκης Ὀρφανὸς ἰξεύρει τί ἀσημικὰ εἶναι, καὶ θέλει ἔλθῃ νὰ ἀπολογηθῇ. Ἐνταυτῷ ἐπῆρε τὸν λόγον πάλιν ὁ Χαράλαμπος καὶ ἄρχησε μὲ περισσοτέραν αὐθάδειαν καὶ τόλμην νὰ ὑπεραπολογεῖται, λέγων ὅτι ἀδίκως τὸν συκοφαντοῦσιν καὶ ὅτι θέλει κάμει δείξει πρετεντέρων τὴν τιμήν του. Τότε εἶπεν ὁ κανδηλάφθης Παρθένιος τῷ σερδάρῃ Δημητράκῃ, ὅτι νὰ τὸν ζητήσουν τὰ γράμματα ὁποῦ ἔγραψεν προχθὲς τὸ βράδυ εἰς τὴν φυλακήν, διὰ νὰ τὰ στείλῃ εἰς τοὺς φίλους του, καὶ μὴν εὑρίσκωντας πιστὸν ἄνθρωπον τὰ βαστᾷ ἐπάνω του, καὶ ἐξ ἐκείνων θέλει πληροφορηθῶσι. Τὸν εἶπε λοιπὸν ὁ παναγιώτατος νὰ εὐγάλῃ τὰ γράμματα, ὁποῦ ἐπιφέρει ἐπάνω του· καὶ κατ' ἀρχὰς ἀντέτεινεν ὀλίγον, ἔπειτα εὔγαλεν ἓν τζουζδάνι πετζένιο, μαῦρον, εἰς τὸ ὁποῖον περιείχοντο μερικὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐχρησίμευον εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Εἶπεν ἐκ δευτέρου ὁ κανδυλάφθης, ὅτι νὰ εὐγάλῃ τὸ κόκκινον τζουζδάνι του (ἤγουν ἓν πόρτ-φόλιο ὁποῦ εἶχε) καὶ ἐκεῖ περιέχονται. Ἀκούωντάς τα αὐτὰ ὁ κὺρ Χαράλαμπος ἔγινεν ἄλλος ἐξ ἄλλου, ταραχθεὶς καθ' ὑπερβολήν, καὶ ὄχι μόνον ἐβαστοῦσε τὴν

[1]) Ἐν τῷ κώδικι δουλεύτας.

www.dacoromanica.ro

τζέπην του μὲ τὸ χέρι του, διὰ νὰ μὴν τοῦ τὰ πάρουν δυναστικῶς, ἀλλὰ ἐκοίταζε καὶ μὲ τὰ ὀμμάτια του ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, διὰ νὰ εὕρῃ ἀραλίκι μεταξὺ τῶν παρεστώτων καὶ νὰ φύγῃ. Τότε ἐσηκώθη εἰς τὸ ποδάρι ὁ σερδάρης καὶ διὰ προσταγῆς τοῦ δεσπότου τὸν ἔπιασαν δυναστικῶς οἱ παρεστῶτες, ἐν οἷς καὶ ὁ Κιουτζοὺκ Ἀχμέτης, καὶ ἐπῆραν τὸ κόκκινο πὸρτ-φόλλιο ἀπὸ τὴν τζέπην του, ἐν ᾧ περιείχοντο δύο γράμματά του ἰδιόχειρα, τὸ ἓν πρὸς τὸν Νικόλαον Σίφνιον, τὸν διδάσκαλον τῶν κοινῶν γραμμάτων τῆς σχολῆς τοῦ χωρίου, τὸν παλαιὸν φίλον του, πρὸς ὃν ἐσύχναζεν ἀνέκαθεν πρὸ χρόνων καὶ ἐτρωγόπινεν· καὶ ὑποθέτων, ὅτι ἐκεῖνος ἔδωσε τὸ σκεπάρνι εἰς τοὺς ἐπιτρόπους (ἐκεῖνο ὁποῦ αὐτὸς εἶχε δανεισθῇ παρὰ τῆς δουλεύτρας του τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναλήψεως, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ βουνὸν τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας εὔγαλε τὰ ἀσημικὰ καὶ τὰ ἐτζάκισεν, καὶ τὸ βράδυ τὸ εὔγαλεν ἀπὸ τὸ ζωνάρι του καὶ τὸ ἔδωσεν τῇ αὐτῇ δουλεύτρᾳ εἰς τὸ κελή[1] τοῦ κανδυλάφθου Παρθενίου, παρόντων καὶ ἄλλων), ἔγραφεν κατ᾽ αὐτοῦ ἄπειρα μὲ πακάλικον γράψιμον καὶ ἀνορθογραφίαν, καὶ τὸν ὠνόμαζε λασποφόρον καὶ Χριστοκάπηλον καὶ ἀγνώμονα, ῥοῦδα ἀχάριστον, καὶ ὅτι θέλει τὸν ἐκδικηθῇ μέχρι θανάτου, καὶ καθὼς εἰς τοὺς φίλους του εἶναι φίλος, οὕτως καὶ εἰς τοὺς ἐχθρούς του ἄσπονδος ἐχθρὸς καὶ φοβερός, καὶ ὅτι θέλει τὸν κατατρέξει μὲ τοιαύτην γενναίαν καὶ σκληρὰν καρδίαν, ἕως οὗ νὰ σκοτωθῇ, καὶ τότε ἂς δοκιμάσῃ καὶ ἐκεῖνος δύο θανάτους ψυχικόν τε καὶ σωματικόν, καὶ ἄλλα παρόμοια. Τὸ δὲ ἕτερον γράμμα ἦτον πρὸς τὸν καπετὰν Παναγῆ καὶ καπετὰν Γεωργάκη, τοὺς ὁποίους ὠνόμαζεν ἀδελφούς του ἀγαπητοὺς καὶ γνησίους φίλους του, καὶ ὅτι καθὼς ὡμίλησεν μαζῆ τους τῇ Κυριακῇ τὸ πουρνὸ καὶ καθὼς ἐσυμφώνησαν μαζῆ, ἔτζη ἔκαμε καὶ ἐκρεμάσθη εἰς τὸν λαιμόν τους, μὲ τὸ νὰ ἰξεύρῃ τὸν χαρακτῆρά τους καὶ τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀδελφικὴν φιλίαν τους, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν πατριάρχην διὰ νὰ εἰπῇ τὸ παράπονόν του· αὐτὸς ὅμως ὡς ἐχθρὸς τῶν Κεφαληνιτῶν, καθὼς τὸν ἰξεύρουν, τὸν παιδεύει σφοδρῶς, διὰ νὰ δείξῃ δούλευσιν εἰς τοὺς Τουρκοραγιάδες, καὶ τὸν ἐχάψωσεν μὲ δύο καδίνας (ἤγουν κλειδαριὰς) εἰς τοὺς πόδας· καὶ ὅτι, ἂν δὲν τὸν ὑπέσχετο ὁ ἀδελφὸς καπετὰν Γεωργάκης, πῶς κατεβαίνουν καὶ οἱ δύο καὶ τὸν διαφενδεύουν μὲ τὸν τρόπον ὁποῦ ἐσυμφώνησεν μαζῆ τους (ἤγουν δίδοντες ῥουσφέτια ἐκεῖ ὁποῦ πρέπει), ἐκεῖνος βέβαια δὲν ἐπήγαινεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον διὰ νὰ παιδεύεται καὶ νὰ γίνῃ ῥεζίλης, νὰ ἀτιμάσῃ καὶ τοὺς συμπατριώτας του, ἂν δὲν εἶχε δέσῃ ταῖς δουλειαῖς του μὲ ἐκείνους τοὺς τρόπους ὁποῦ ἔπρεπε· καὶ λοιπὸν νὰ μὴν τὸν ἀφήσουν ἀδιαφέντευτον διὰ τὴν τιμήν τους καὶ διὰ τὴν τιμήν του, μόνον νὰ ἐνθουσιασθῶσι καὶ νὰ ἐπιχειρισθῶσιν τὴν ὑπόθεσιν ὡς πρέπει, καὶ γίνεται δοῦλός τους, καὶ ἂν χρειασθῶσιν ἔξοδα, ἂς ἐξοδευθῶσιν ὅσα θέλουν αὐτοί, καὶ νὰ εἶναι βέβαιοι ὅτι, εἰς ὅσα τὸν προστάξουν, εἶναι ἕτοιμος, καὶ εἰς ζωὴν καὶ εἰς θάνατον· καὶ ὅτι ἐχθὲς τοὺς ἔστειλε καὶ ἄλλο γράμμα, διὰ νὰ κάμουν τζαρέν, νὰ εὕρουν ἄλλα ἀσήμια ἀλλαχόθεν, ὡσὰν χουλιαράκια, τζακισμένα ὅμως, ἢ ζάρφια, διὰ νὰ τὰ ῥίξουν μέσα, προσέχοντες καλῶς νὰ εὐγάλουν τὰ μεγάλα κομμάτια καὶ ταῖς ἁλυσσίδες καὶ κομμάτια ἀπὸ κουδούνια, καὶ ὅσα παραστήνουν ὅτι εἶναι τῆς ἐκκλησίας, καὶ νὰ τὰ κρύψουν εἰς τὸ σενδοῦκί τους, καὶ παρατηροῦντες μὲ ἀκρίβειαν νὰ μὴν κάμουν λάθος, διὰ νὰ κάμουν δουλειάν, καὶ πέρνοντες τὰ ἥμισυ τῶν ἀσημίων νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον (καὶ πάλιν ἐπανάληψις τὸ νὰ προσέχουν καλῶς, διὰ νὰ μὴν εἶναι κομμάτια ὡσὰν σφονδύλια ἢ ῥουγκλία, ἢ μὲ γράμματα καὶ καθεξῆς)· καὶ πρότερον νὰ ἀνταμώσουν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἔπειτα νὰ ἀνέβουν εἰς τὸν δεσπότην· «Δευτέρα βράδυ ἀπὸ Φανάρι. Ὁ ἀδελφὸς Χαράλαμπος». Ἀφ᾽ οὗ ἀνεγνώσθησαν λοιπὸν αὐτὰ τὰ δύο ἰδιόχειρα βουλλωμένα γράμματά του, παρόντων τόσων ἀκροατῶν, τότε ἀμέσως ὁ γαλαντόμος κὺρ Χαράλαμπος μὲ τὴν αὐτὴν αὐθάδειαν καὶ τόλμην, ὁποῦ ἀντέτεινεν μέχρις ἐκείνης τῆς ὥρας, λέγων ὅτι τὸν συκοφαντοῦσι καὶ ἐξητοῦσε τὴν τιμήν του, ἄρχησε νὰ ὁμολογῇ τολμηρότατα καὶ ἀναισχύντως, ὅτι ἐκεῖνος τὰ ἔκλεψε, προσθέτων καὶ ὅτι εἶναι ἕτοιμος νὰ ἐκπληρώσῃ ἀπάνω καὶ ξαπάνω ὅλην τὴν ζημίαν ὁποῦ ἐπροξενήθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως. Τότε βλέπωντας καὶ ὁ σινιὸρ καπετὰν Παναγῆς, ὅτι αἱ συμφωνίαι των καὶ οἱ σκοποί των δὲν εὐοδώθησαν, ἄρχησε νὰ τὸν ὀνειδίζῃ καὶ

[1] κελή = κελλί.

www.dacoromanica.ro

αὐτὸς καὶ νὰ τὸν ἐπιπλήττῃ. Ἄρχησαν καὶ οἱ ἐπίτροποι τῆς ἐκκλησίας νὰ ζητοῦν τὰ ἀσήμια παρ' αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἔστειλε τὸν ἄνθρωπόν του νὰ τὰ φέρῃ ἀπὸ τὸν ὀδᾶν του, ἀπὸ τὸ Χαδιαρόχανο[1]. Ἐν τοσούτῳ ὁ κὺρ Χαράλαμπος ὡμολόγησε καὶ ἄλλην συντροφίαν κλεπτῶν, τῆς ὁποίας ἐχρημάτισε γιατάκης αὐτός, καὶ λαμβάνωντας ἀρκετὸ μερίδιον ἐξ ἐκείνου οἰκονόμησε τὰ ἔξοδά του καὶ ζῇ μέχρι τῆς σήμερον. Ἔχει καὶ ἓν χαντζέρι τζεδαχερένιον ἐμανέτι διὰ 400ᵃ γρόσια εἰς τὸν αὐτὸν καπετὰν Παναγῆ, ὅστις παρηγγέλθη παρὰ τοῦ παναγιωτάτου νὰ τὸ φέρῃ καὶ αὐτό. Ἐχρημάτισαν γιατάκιδες τῆς αὐτῆς κλοπῆς καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ μακαρίτου ἄρχοντος λογοθέτου Σκαρλάτου, ὅ τε Ἀλέκος καὶ ὁ Κωστάκης, οἱ καθήμενοι εἰς τὸ Ἀρναούτκιοϊ. Οἱ (=ἡ) δὲ κλοπὴ αὕτη ἐστάθη οὕτως. Κατὰ τὸ ͵αωζ^{ον} ἔτος, Ἀπριλίου κγ^{η}, ὅταν ἐξορίσθησαν[2] ὅ τε ὑψηλότατος αὐθέντης Ἀλέξανδρος Μουρούζης εἰς Ἄγκυραν καὶ ὁ αὐτάδελφός του ἐκλαμπρότατος πεγζαδὲ Δημητράκης εἰς τὴν Καισάρειαν, ὁ δὲ μικρώτερος ἀδελφός των πεγζαδὲ Παναγιωτάκης μετὰ τῶν ἀνεψιῶν του Δημητράκη καὶ πεγζαδὲ Νικολάκη ἐσηκώθησαν εἰς τὸν Φοῦρνον τοῦ ποσταντζίπαση, εὔγαλαν καὶ τὰ χαρέμια των καὶ τὰ ἔστειλαν εἰς τὸ πτωχικόν μου, μὲ τὸ νὰ ἐβούλλωσεν ἀμφοτέρων τὰ ὀσπήτια ὁ ρεκιὰπ-τεφτερδαρῆς . . . ., τότε εἰς τὸ πλαγεινὸν[3] τοῦ ὀσπητίου των ὀσπῆτι ἐκάθητο μὲ νοῖκι ὁ ἐκ σαράφιδων ἄγας Σταυράκης, ὁ τοῦ Ἀλέκου-βόδα Σούτζου καπουκεχαγιᾶς, ὁ ὁποῖος εἶχε διδάσκαλον εἰς τὰ παιδιά του κάποιον Γεράσιμον· εἶχε, λέγουν, καὶ ἕνα Χιρβάτην δοῦλον. Αὐτοὶ λοιπὸν οἱ δύο ἐσυμφώνησαν διὰ νὰ ἔμβουν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ παγτζὲ καὶ νὰ κλέψουν ὅσα ἠμπορέσουν ἀπὸ τὰ βουλλωμένα, καὶ οὕτως μίαν νύκτα ἐμβῆκεν ὁ Χιρβάτης. Ἐχάλεσε[4] τὴν βοῦλλαν τοῦ ὀδᾶ τῆς κυρίας δομνήτζας Ῥαλλοῦς· ἄνοιξε τὰ σενδούκια της καὶ ἔκλεψεν ἄπειρα πράγματα, δηλαδὴ σάλια πολύτιμα, κουμάσια ἄκοπα, ἀσημικά, ροῦχα καὶ πιανκαρίαν ἀπὸ πατίσταις (ἐξ ἧς ἔκαμε πουκάμισα κατόπι ὁ κὺρ Χαράλαμπος καὶ τὰ ἐφοροῦσεν· τὰ ἔῤῥαπτε δὲ ἡ . . . . γυναῖκα τοῦ Νικολάου Σιφνίου, διδασκάλου τῆς χώρας). Ἔκλεψαν καὶ δουλευτρῶν ροῦχα καλὰ καὶ ἀσημικὰ διάφορα καὶ ἄλλα πράγματα τοῦ παχαρνίκου Ζήση. Εἰς δὲ τὸ σενδοῦκι τῆς δομνήτζας ἦτον καὶ τὸ εἰρημένον χαντζέρι τοῦ ἄρχοντός της σπαθάρη Γρηγοράσκου, υἱοῦ τοῦ χατμάνου Γιάννκου Τζεράχη. Ἀφ' οὗ δὲ τὰ ἔκλεψεν ὁ Χιρβάτης, τὰ ἔφερεν καὶ τὰ ἔκρυψεν εἰς τὸν ὀδᾶν τοῦ κὺρ Γερασίμου διδασκάλου, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ ἐμοιράσθησαν οἱ δύο· καὶ ὁ μὲν Χιρβάτης λέγουν, ὅτι κατόπι ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὁ δὲ κὺρ Γεράσιμος τὰ ἐκαλόθεσεν εἰς τὸ σενδοῦκί του, τὸ ὁποῖον τὸ ἔστειλεν εἰς τὸ σπῆτι τῶν εἰρημένων τζελεπίδων, υἱῶν τῆς δομνήτζας Ἀννήκας Ῥακοβίτζα, μὲ τὸ νὰ εἶχεν χρηματίσει ποτὲ δάσκαλός των. Βλέπωντας δὲ ὁ Κωστάκης αὐτὸ τὸ σεντοῦκι καὶ τὸν τρόπον τοῦ Γερασίμου, μὲ τὸν ὁποῖον τῆς τὸ ἐρεκομάνδαρεν, ἐμβῆκεν εἰς ὑποψίαν ὅτι νὰ εἶναι κελεπίρι, καὶ φέρνωντας τζιλιγκίρι τὸ ἄνοιξεν καὶ ἐπῆρε κάμποσα (τὰ καλλίτερα) ἀπὸ μέσα. Κατόπι ἐρχόμενος ὁ κὺρ Γεράσιμος καὶ βλέπωντας ὅτι λείπονται ἄπειρα, εἶπε τῷ τζελεπῇ· «Τί εἶναι αὐτὸ ὁποῦ ἐκάμετε; ἐσεῖς δὲν ἀφήσετε τίποτες». Τότε τὸν ἀπεκρίθη, ὅτι νὰ σιωπήσῃ, ἐπειδὴ ἀμέσως τὸν θεατρίζῃ[5], καὶ ὄχι μόνον τοιουτοτρόπως τὸν ἐφοβέρισεν, ἀλλὰ τὸν ἐπῆρε καὶ μίαν ὁμολογίαν χρεωστικὴν 200^{ων} γροσίων. Λοιπὸν βλέπωντας ὁ κὺρ Γεράσιμος, ὅτι ἐκεῖνο τὸ μέρος δὲν εἶναι ἐμίνικον, ἐσήκωσε τὸ σενδοῦκι ἐκεῖθεν καὶ τὸ ἐπῆγεν εἰς τὸ κελλὶ τοῦ κὺρ Χαραλάμπου, ὤντας τότε ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Οὐδὲν ἧττον ὅμως καὶ αὐτὸς γιατάκης καὶ κλέπτης, ἐπειδὴ μεθ' ἡμέρας τινὰς τὸ ἄνοιξεν καὶ ἐπῆρεν ἀρκετὰ πράγματα, τὸ χαντζέρι τὸ τζεδαχερένιο, σάλια, κουμάσια ἄκοπα, προσώψια[6] κενδημένα ἀγίρικα, τζεβρέδες καὶ πιανκαρίαν ἀρκετήν, ἐξ ἧς τὰ ἀπὸ πατίσταις κατασκευασμένα ἔδωσε 4ᵃ τῇ γυναικὶ τοῦ Νικολάου διδασκάλου καὶ τῆς (=τοῦ) ἔῤῥαψεν ὑποκάμισα. Ἀφ' οὗ τὰ ὡμολόγησεν ὅλα αὐτὰ μὲ τὰς περιστάσεις των καὶ ἐκτεταμμένως[7], παρόντων τόσων ἀκροατῶν, ἔστειλεν ὁ παναγιώτατος καὶ ἔφερεν ἀμέσως καὶ τὸν κὺρ Γεράσιμον, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγων τινῶν ἡμερῶν εἶχε διορίσει ἐφημέριον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Πέγιογλου (ὡσὰν ὁποῦ καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν εἶναι προεστὼς ἕνας Ἑπτανησιώτης, ὁ . . . . ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἧττον

---

1) Ἐν τῷ κώδ. χαδιρόχανο. 2) ἐξορίσθησαν=ἐξωρίσθησαν. 3) πλαγεινὸν=πλαγινόν. 4) ἐχάλεσε=ἐχάλασε. 5) θεατρίζῃ=θεατρίζει. 6) προσώψια=προσόψια. 7) ἐκτεταμμένως=ἐκτεταμένως.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

παρόμοιος τῷ Χαραλάμπῳ· ἀκόμι ὅμως δὲν ἐπαῤῥησιάσθη τοιουτοτρόπως). Ἐλθόντος δὲ τοῦ κὺρ Γερασίμου καὶ συμπαῤῥησιασθέντος μετὰ τοῦ Χαραλάμπου, δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἀρνηθῇ τὴν προλαβοῦσαν κλοπὴν καὶ τὰ μεταξὺ συμβάντα, ἐμετρίαζεν ὅμως τὴν ποσότητα τῶν κλαπέντων πραγμάτων· ὁ δὲ Χαράλαμπος τὸν ἀπεδείκνυεν ὅτι ψεύδεται καὶ τὸν ἔκαμεν ἀναπολόγητον. Τελευταῖον τοὺς ἐσήκωσεν ἀμφοτέρους ὁ παναγιώτατος δεσπότης σιδηροδεσμίους εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Πατριαρχείου, ὅπου κατ' ἰδίαν ὡμολόγησεν ὁ Χαράλαμπος πρός τε τὸν κὺρ Φίλιππον, ἐφημέριον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ πρὸς τὸν ἐπίτροπον αὐτῆς τερτζίπαση Γιαννάκην, ὅτι τὰ δύο ποτήρια δὲν τὰ ἔῤῥιψεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ τὰ ἔχει παραχωμένα εἰς ἕνα μνημεῖον Ἑβραϊκον, καὶ ὅτι τὸν τίμιον σταυρὸν τὸν ἔχει μέσα εἰς τὸ σεπέτι του, ὁποῦ σῴζεται εἰς τὸ ἀρχοντικὸν τοῦ ἄρχοντος ἰατροῦ σινιὸρ .... Δεσίλα. Καὶ οὕτως ἐλθόντες οἱ ῥηθέντες εἰς τὸ χωρίον ἐδιηγήθησαν τὰ τρέξαντα ἐκείνην τὴν ἡμέραν πρὸς ἐμὲ τὸν γράφοντα, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἐπῆγαν πεφοβισμένοι ἀμφότεροι εἰς τὰ μνημεῖα, καὶ σκάψαντες εἰς τὸ μέρος ὁποῦ τοὺς ὡδήγησεν ὁ Χαράλαμπος, καὶ τὰ εὗρον ἀμφότερα τειλυγμένα[1] μέσα εἰς ἓν ξεσχισμένον καὶ βρωμισμένον ὑποκάμισον ἐδικόν του, τὸ ὁποῖον ἅμα ὁποῦ τὸ εἶδαν ἐξυπάσθησαν, νομίσαντες ὅτι νὰ ἦτον κανένα Ἑβραίου παιδὶ θαμμένον, καὶ φοβηθέντες, μήπως καὶ τοὺς συλλάβει ἡ ἐξουσία ὡς τυμβορύχους[2]. Ἔπειτα ἀνοίξαντες αὐτὸ τὰ εὗρον, δηλαδὴ μόνον τὰ ἄνω τῶν δύο ἱερῶν ποτηρίων, τὸ δὲ πιάσιμον αὐτῶν καὶ αἱ βάσεις των ἔλειπον, μὲ τὸ νὰ τὰ ἐτζάκισεν ὁ ἀσεβέστατος καὶ ἱερόσυλος Χαράλαμπος μὲ τὸ σκεπάρνι· ἦτον δὲ καὶ αὐτὰ καταζουλισμένα, καὶ φέρνοντές τα μὲ τὰ ἐπαράστησαν μεθ' ἄκρας χαρᾶς, καὶ πέρνοντές τα τὰ ἔβαλαν εἰς τὸ γκιαργκίρι τῆς ἐκκλησίας. Ὁ δὲ τίμιος σταυρὸς ἔμεινε μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὸ σεπέτι του, ὁποῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ ἀρχοντικὸν τοῦ ἄρχοντος ἰατροῦ Δεσίλα· ἐπειδὴ ἐμηνύθη ἡ ἐξοχότης του διὰ νὰ στείλῃ τὸ σεπέτι τοῦ ἱεροσύλου εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, διὰ νὰ ἀνοιχθῇ, παρόντος ἐκείνου, καὶ νὰ παρθῇ ὁ σταυρός, καὶ ἀπεκρίθη ὅτι ἐκεῖνος δὲν τὸ στέλλει, μὲ τὸ νὰ ἔχῃ νὰ λαμβάνῃ ὁ ἴδιος καὶ ὁ δοῦλός του ἄσπρα, ὁποῦ τὸν ἐδάνεισαν πρὸ καιροῦ, ἀλλὰ νὰ στείλῃ ἡ παναγιότης του ἐφημέριον καὶ νὰ τὸ πάρῃ. Οὕτως λοιπὸν ἐστάθη μερικὰς ἡμέρας σιδηροδέσμιος εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Πατριαρχείου, χωρὶς νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Γαλλίας ὡς σούδιτος αὐτῆς, μὲ τὸ νὰ ἀπεδείχθη ἱερόσυλος. Ἔπειτα τὸν ἐκάθηρεν ἡ παναγιότης του καὶ μὲ ἀρζὶ του τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ Βάνιον, ὅπου διατρίβει θαυμασίως, μὲ τὸ νὰ συχνογειτονεύουν οἱ συμπατριῶταί του καὶ ἄλλοι φίλοι του ὅμοιοι αὐτῷ. Τὸν δὲ λογιώτατον κὺρ Γεράσιμον, μὲ τὸ νὰ ἐχρημάτισεν, ὡς εἶπον, διδάσκαλος τοῦ ἄρχοντος ἀγὰ Σταυράκη, τοῦ καὶ συντέκνου τοῦ ἁγίου Ἐφέσου κὺρ Διονυσίου, δὲν ἐνέκρινεν ἡ πανιερότης του νὰ τὸν ἀφήσῃ ἀπροστάτευτον· ἀλλὰ ἔστελεν[3] συνεχῶς τὸν πρωτοσύγκελλόν του, τὸν καὶ Φέσταν ἐπονομαζόμενον εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, διὰ νὰ τὸν ἐπισκέπτεται καὶ νὰ βάλῃ εἰς τάξιν τὰ κατ' αὐτόν· καὶ τελευταῖον, ἀφ' οὗ διέδωσαν ὅτι τάχα δὲν εἶναι ἐς τοσοῦτον ὑπεύθυνος, ἀλλὰ μᾶλλον ἄξιος[4] ἐλέους, τὸν ἐπῆραν μίαν ὁμολογίαν 3000$^{(ων)}$ γροσίων ἐπ' ὀνόματι τῆς κυρίας δομνήτζας Ῥαλοῦς Μουρούζη διὰ τὰ πράγματά της ὁποῦ ἐχάθησαν. Τῇ ἐδόθη καὶ τὸ χαντζέρι της, καὶ οὕτως τὸν ἐλευθέρωσαν· μάλιστα τὸν ἐπρόβαλαν, ἂν θέλῃ, νὰ τὸν διορίσουν ἐφημέριον εἰς καμμίαν ἐκκλησίαν, ἕως οὗ νὰ πέσῃ καμμία ἄλλη ἁρμόδιος κυβέρνησις· ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἠθέλησεν. Τοιαύτην παραδειγματικὴν παιδείαν ἔλαβεν ὁ τοιοῦτος ἀναιδὴς καὶ τολμηρὸς ἐπὶ προσχήματι διδασκάλου κλέπτης, ὁ καὶ φαυλόβιος κατὰ τὴν μαρτυρίαν ἀξιοπίστων ὑποκειμένων, ἐπὶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου τοῦ ἐκ Κρήτης.

Τῇ ιθ^{η} Μαΐου, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθε Τάταρης ἀπὸ τὸ ὀρδὶ τῆς Σούμνας μὲ ἔγγραφα καὶ τελχίσι τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου, δηλωτικὸν ὅτι ἐκυρίευσαν τὴν Σιλίστραν, καὶ ὅτι ἀπέβαλαν τοὺς ὑπεναντίους μὲ φθοράν, στρατηγοῦντος τοῦ σιλικτάρι τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου Πένδερλῆ Ἀλῆ-ἀγᾶ.

Τῇ κε^{η} Μαΐου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἠκολούθησεν ἓν τραγικὸν ἀπευκταῖον συμβεβηκὸς εἰς Πουγιοὺκ-δερέ. Πρὸ δέκα ἡμερῶν, τῇ ις^{η} τοῦ αὐτοῦ μηνός, εἶχεν ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν ὁ μι-

---

[1]) τειλυγμένα=τυλιγμένα. [2]) τυμβορύχους=τυμβωρύχους. [3]) ἔστελεν=ἔστελλεν. [4]) Ἐν τῷ κώδ. ἄξιον.

πρὸς υἱὸς τοῦ ποστελνίκου Χριστοδούλου Βλαχούτζη, 'Αλέκος ὀνομαζόμενος, ὅστις καὶ αὐτὸς ἦτον εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ αὐθέντου τῆς Βλαχίας 'Αλέκο-βόδα Σούτζου μετὰ τοῦ μεγάλου αὐταδέλφου του Κωστάκη ποστελνίκου· οἵτινες διέτριβον πρὸ δύο χρόνων εἰς τὸ Καζανλῆ τοῦ Τουρνόβου διὰ τὸν ἀκολουθοῦντα πόλεμον μεταξὺ τῆς κραταιᾶς βασιλείας καὶ τῶν 'Ρώσσων. Καὶ ἀγκαλὰ νὰ διέδωσεν ὁ ῥηθεὶς 'Αλέκος, ὅτι ἦλθε μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς δύο αὐταδέλφας του, τὴν 'Ελένκο δηλαδή, ἐπ' ἀδελφῷ Καρύδῃ νύμφην τοῦ ἁγίου Νικομηδείας κὺρ 'Αθανασίου Κυπρίου, καὶ τὴν Χάϊδον παρθένον οὖσαν, προσέτι καὶ τοὺς ἄλλους δύο αὐταδέλφους του, Δημήτριον κόμισον γαμβρὸν τοῦ Δραγομανάκη, καὶ Γιάννκον, διατρίβοντας ἀμφοτέρους εἰς τὸ ἐν Θεραπείᾳ ὀσπήτιον τοῦ ῥηθέντος αὐθέντου· φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ ἐρχομός του εἰς Βασιλεύουσαν ἦτον διὰ ὑποθέσεις αὐθεντικάς, ὡσὰν ὁποῦ ἦτον ἐφοδιασμένος[1] εἰς τὸν ἐρχομόν του καὶ μὲ ἕνα Τάταρην τοῦ αὐθέντου· ἑπομένως ἔπρεπε νὰ εἶχε καὶ ἔγγραφα. Διὸ ἦτον καὶ ἕτοιμος νὰ ἐπιστρέψῃ ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ περιήρχετο μὲ ἐνδυμασίαν γιολτζίδικην, δηλαδὴ μὲ σάλι σαρδισμένον εἰς τὸ κεφάλι του, μὲ καπότον ἄλικον, μὲ σαλβάρι καὶ καθεξῆς. Καθήμενος λοιπὸν μὲ τοιαύτην ἐνδυμασίαν εἰς τὸ παραθύρι, συνέπεσε νὰ ἀπεράσῃ ἀφ' ἑσπέρας καὶ ὁ ὑψηλότατος καπουτὰν-πασᾶς, πηγαίνωντας μὲ τὴν φελουκάν του εἰς Πουγιοὺκ-δερέν, μὲ τὸ νὰ κάθεται ἐκεῖσε εἰς ἓν ὀσπῆτι Τούρκικον (ὡσὰν ὁποῦ καὶ ἡ βασιλικὴ φλότα ἐκεῖσε διατρίβει ἀκόμι ἐξ αἰτίας τῶν ἐτησίων ἀνέμων), καὶ νὰ εἶναι ἐξοργισμένος[2] ἀπὸ ἀστοχασίαν μερικῶν Νεοχωριτῶν, οἵτινες ἐκάθοντο εἰς τὸ Καλενδέρι καὶ δὲν ἐπροσηκώθησαν, ἀλλ' οὔτε ἄφησαν τὰ τζιπούκια τους· τοὺς ὁποίους καὶ ἐπαίδευσεν, δέρνωντάς τους μὲ τὸν στρόπον καὶ ὀνειδίζωντάς τους διὰ τὴν ἀψηφισίαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀπραξίαν τους· καὶ οὕτως ἐπαρατήρησε καὶ τὸν ῥηθέντα 'Αλέκον καθήμενον εἰς τὸ παράθυρον ἀπερισκέπτως μὲ σάλι σαρδισμένον εἰς τὸ κεφάλι του, καὶ ἐξοργίσθη[3] ἔτι μᾶλλον· δὲν ἀπέδειξεν ὅμως τίποτε. Φαίνεται δὲ νὰ ἦτον γεμάτη ἡ ἀκοή του ἀπὸ ἄλλας παρομοίας ἀνοησίας καὶ ἀταξίας, ὁποῦ δὲν ἔπαυσαν κάμνοντες τὰ ἀρχοντόπουλα τῶν Θεραπείων, περιερχόμενοι μὲ δαγλίδικα κιγιαφέτια ἔνοπλοι, μὲ σάλια σαρδισμένα εἰς τὰς κεφαλάς των, δίδοντες πρὸς τούτοις καὶ σελάμι εἰς τοὺς ἔχλι-ἰσλάμιδες, ἑπομένως καὶ εἰς τοὺς τζαουσᾶδες τοῦ καπετὰν-πασᾶ καὶ ἄλλους τῶν 'Οθομανῶν. Ὅθεν τῇ ἑξῆς ἔστειλε τὸν πασαγᾶν του μὲ καμμιὰ τριανταριὰ νεφέρια καὶ περιεκύκλωσαν τὸ σπῆτι τοῦ 'Αλέκου-βόδα, καὶ ἐπαρατηροῦσεν ὁ πάσαγας εἰς τὰ παραθύρια, διὰ νὰ εἴδῃ τὸν 'Αλέκον· ὅπερ καὶ ἔγινεν, μὲ τὸ νὰ ἐπρόβαλεν εἰς τὸ παραθύρι διὰ νὰ εἰδῇ, τί ζητοῦσιν οἱ ἐλθόντες. Καὶ ἀμέσως τὸν ἔκαμεν νεῦμα μὲ τὸ χέρι του διὰ νὰ κατέβῃ κάτω· ὅστις καὶ καταβὰς ἐπῆγεν εἰς τὴν πόρταν τοῦ ὀσπητίου, καὶ ἄρχησε νὰ τὸν ἐρωτᾷ ὁ πασ-ἀγᾶς ποῖος εἶναι. 'Εκεῖνος ἀπεκρίθη, ὅτι εἶναι ῥαγιᾶς. Τὸν ξαναρώτησε· «Τί σημαίνει λοιπὸν αὐτὸ τὸ κιγιαφέτι, ὁποῦ φορεῖς;» Αὐτὸς ἀντεπεκρίθη, ὅτι εἶναι ἐτπαῒ τοῦ Βλάχπεγη καὶ ὅτι ἦλθεν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ διὰ ὑποθέσεις, καὶ ὅτι εἶναι ἕτοιμος διὰ νὰ κινήσῃ σήμερον· διὸ καὶ φορεῖ τὸ γιολτζίκον κιγιαφέτι του. «Ἔλα λοιπὸν μαζῆ μου, ἐπειδὴ σὲ ζητεῖ ὁ πασᾶς». Καὶ ἑπομένως ἐνδυθεὶς τὸ καπέλο του ἐμβῆκεν μαζῆ του εἰς τὸ καΐκι καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Πουγιοὺκ-δερέ· ὁ δὲ πασᾶς ἐκοιμᾶτο. Κατόπι ἔφθασαν καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀδέλφια του, ὁ κόμισος Δημητράκης καὶ 'Αλέκος καὶ ὁ πρωτοσύγκελ(λ)ος τοῦ ἁγίου Νικομηδείας, ὡς γνωστὸς τῷ πασᾷ ἀπὸ πέρισυ, διὰ νὰ εἴδοῦν τὸ ἀποβησόμενον. Μάλιστα λέγεται, ὅτι ὁ Γιάννκος ἀδελφός του νὰ ἔδωσε καὶ τριακόσια γρόσια τῷ πασ-ἀγᾷ, διὰ νὰ μὴν τὸν παραστήσῃ εἰς τὸν πασᾶν· ἐκεῖνος ὅμως τὰ ἐπῆρε καὶ ἅμα ὁποῦ ἐξύπνησεν ὁ πασᾶς, τὸν εὔγαλεν ἐνώπιόν του καὶ ἄρχησεν ἡ ὑψηλότης του νὰ τὸν ἐρωτᾷ, τίς εἶναι καὶ καθεξῆς. 'Απεκρίθη καὶ ὁ 'Αλέκος ὡς καὶ ἀνωτέρω. Τὸν ἐπερώτησε, ποῦ εἶναι τὸ σενέτι του, πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ὧν λέγει· ὁ δὲ ἄθλιος 'Αλέκος μὴν ἔχωντας μήτε γιόλεμρί, ἀλλ' οὔτε φερμάνι κατὰ τὸ σύνηθες, ἐσιώπησεν, καὶ οὕτως ἐπρόσταξεν ὁ πασᾶς νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν. Καὶ πέρνοντές τον εἰς τὸ τζαρσὶ τοῦ Πουγιούκ-δερε, παρακολουθούντων καὶ τῶν αὐταδέλφων του, πρότερον τὸν ἐκτύπησαν τέσσαρας πέντε γιαταγανιαῖς, ἔπειτα τὸν ἔβαλαν κάτω καὶ τὸν ἔσφαξαν ὡσὰν πρόβατον· οἱ δὲ ἄθλιοι ἀδελφοί του ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν

[1]) ἐφοδιασμένος = ἐφωδιασμένος. [2]) ἐξοργισμένος = ἐξωργισμένος. [3]) ἐξοργίσθη = ἐξωργίσθη.

www.dacoromanica.ro

θλῖψιν τῆς ψυχῆς τους ἐλειποθύμησαν[1], κινδυνεύσαντες καὶ αὐτοὶ νὰ ἀποθάνουν. Τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀγόρασαν οἱ συγγενεῖς του τὸ σῶμά του διὰ πενῆντα γρόσια καὶ τὸ ἐνταφίασαν.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἦλθεν εἴδησις, ὅτι ὁ ἐξωσθεὶς ἐπίτροπος Γιουσοὺφ-πασᾶς ἐσύναξεν ἕως τρεῖς χιλιάδας στράτευμα ἐπὶ προφάσει ὅτι τοὺς χρεωστεῖ λουφέδες καὶ τὸν ἀκολουθοῦν, διὰ νὰ τοὺς ἐξοφλήσῃ, καὶ ὅτι ἔστειλε τὰ πράγματά του εἰς τὸν σαράφην του, διὰ νὰ τὰ πωλήσῃ καὶ νὰ τὸν στείλῃ μονέδα, καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρίθη ὅτι ἔχει νὰ πέρνῃ 800^{α} πουγγεῖα καὶ δὲν ἀνακατώνεται περαιτέρω εἰς δοσοληψίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐκεῖνον μὲν τὸν ἐσήκωσαν εἰς τὸν Φοῦρνον, τὸν δὲ Γιουσοὺφ-πασᾶν ἐπροστάχθη ὁ Δαγδεδιρένογλους, περίφημος ποσταντζίπασης, νὰ ὑπάγῃ μὲ 500^{ους} ἀκολούθους του εἰς τὸ Διμότοιχον καὶ δαγιδίζοντας τὸ στράτευμα, ὁποῦ εἶχε συνάξει ἡ ὑψηλότης του, νὰ τὸν περιλάβῃ σάλτην μὲ τέσσαρους ἀνθρώπους του μόνον, καὶ νὰ τὸν κατεβάσῃ εἰς τὴν Αἶνον, ὅπου τὸν ἐπρόσμενεν ὁ καπουτζιλὰρ-κεχαγιασῆς τοῦ καπετὰν-πασᾶ μὲ μίαν κορβέταν. Καὶ οὕτω κατεβάζωντάς τον ἐκεῖσε ὁ Δαγδεδιρένογλους ἔδειξε καὶ τὴν βασιλικὴν προσταγὴν ὁποῦ ἐπέφερεν, ἥτις διελάμβανεν ὅτι εἶναι ἐξόριστος εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ἐμπαρκαρίζωντάς τον εἰς τὴν κορβέταν τὸν ἔκαμε τεσλίμι εἰς τὸν καπουτζιλὰρ κεχαγιασῆν, καὶ ἐμίσσευσαν διὰ τὴν Ῥόδον· ἡ δὲ ἐνδοξότης του ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

,ΑΩΙΑ^{ῳ}. ΙΟΥΝΙΟΣ.

Τῇ α^{η} Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, περὶ ι^{την} ὥραν τῆς ἡμέρας ἔγινεν ἄζλι ὁ στρυφνὸς καὶ δύστροπος ρεκιὰπ-κεχαγιάπεγης Μώραλη Ὀσμὰν-ἐφένδης, καὶ ἐτραβήχθη εἰς τὸ κονάκι του· ἔγινε δὲ κεχαγιάπεγης ὁ γενναιόψυχος καὶ ἀξιόλογος κατὰ πάντα Χαλὲτ-ἐφένδης. Ἔγινε δὲ ἄζλι καὶ ὁ ζαρπχανὲ-ἐμινῆς Τζελεπῆ-ἐφένδης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐδιορίσθη ὁ Ἰπραχὴμ-ἐφένδης ρεκιὰπ-τεφτερδαρῆς· τεφτερδάρης δὲ ἔγινεν ὁ ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐλθὼν μεκτουπτζῆς Ῥεσύφπεγης, ὅντινα λέγουν καλὸν ἄνθρωπον. Οἱ ἐξωσθέντες εὐγῆκαν μὲ ὀργὴν τοῦ κράτους του, μὲ τὸ νὰ ἔκαμαν πολλὰς καταχρήσεις, ὁποῦ δὲν τὰς ἤλπιζεν παρ' αὐτῶν· διὸ καὶ ἐπροστάχθησαν νὰ καθήσουν περιορισμένοι[2], χωρὶς νὰ ἀνταμώσουν κανένα, ὁ μὲν Τζελεπῆ-ἐφένδης εἰς τὸ Πουργκουρλοῦ, ὁ δὲ Ὀσμὰν-ἐφένδης εἰς τὸ γυαλί του.

Ἦλθεν εἴδησις καὶ ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ὀρδί, ὅτι ὁ ὑπέρτατος ἐξῆλθε πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ τὴν Σούμναν μὲ 25000^{ας} ἐκλελεγμένον στράτευμα, καὶ ὅτι ἐπλησίασεν εἰς τὸ Ῥουστζοῦκι.

Τῇ β^{α} τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἐσήκωσαν εἰς τὸν Φοῦρνον τοῦ ποσταντζίπασῆ τὸν περίφημον Μιγκιρδίτζην, σαράφην τοῦ πρώην ἐπιτρόπου Γιουσοὺφ-πασᾶ. Ἐβούλλωσαν εἰς τὸ ὀσπήτιον καὶ ὀδᾶν του, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐπείθετο νὰ ἐπιστρέψῃ τριακόσια τόσα πουγγεῖα, ὁποῦ ἀπερνοῦσαν ἐπάνω του ἀπὸ τὰ συνήθη ἐτήσια εἰσοδήματα τοῦ βεζαρετίου, τὰ ὁποῖα ἀνήκουσιν εἰς τὸν νῦν ἐπίτροπον, αὐτὸς δὲ τὰ ἐκρατοῦσε λέγων, ὅτι ἀπερνοῦσι χίλια πουγγεῖα ἐδικά του εἰς λογαριασμὸν τοῦ πρώην ἐπιτρόπου. Ὅθεν ὄχι μόνον τὸν ἐσήκωσαν, ἀλλὰ ζητοῦσι καὶ ἐννέα χρόνων λογαριασμὸν τῶν μαδενίων τοῦ Ζαρπχανέ, τὰ ὁποῖα ἐβαστοῦσε πρὸ χρόνων ὁ Γιουσοὺφ-πασᾶς, ὤντας ζαρπχανὲ-ἐμινῆς ὁ Γιουσοὺφ-ἀγᾶς, ὁ καὶ βαλεδὲ-κεχαγιασῆ μετέπειτα. Ἀφ' οὗ δὲ ἔγινεν βεζίρης ὁ Κιὸρ-Γιουσούφης, ἄφησε τὰ μαδένια ἔκτοτε εἰς λογαριασμὸν τοῦ πατρὸς τοῦ Μιγκιρδίτζη καὶ τὰ καρποῦται μέχρι τῆς σήμερον ἀνεξετάστως, μὲ τὸ νὰ ἦτον βεζίρης ὁ ὑπερασπιστής του, ὅστις τὸν ἔδωκε καὶ περάτι μὲ ὅλα τὰ προνόμια τῶν αὐθέντων τῆς Βλαχοπογδανίας, ἑπομένως καὶ ὁ Μιγκιρδίτζης εἶναι πεγζαδὲς τῶν Ἀρμενίων. Λέγουσι δὲ ἤδη ὅτι ἐπῆγε μουπασίρης νὰ φέρῃ καὶ τὸν πατέρα του τὸν Φιλιπάτζην καὶ ἄλλους, ὡσὰν ὁποῦ κοντὰ εἰς τὰς καταχρήσεις ὁποῦ ἔκαμαν οἱ ῥηθέντες εἰς τὰ μαδένια εἶχαν καὶ ἀπάλτο, ἤγουν μονοπωλεῖον, ὅλου τοῦ πακιρίου, δίδοντες ὀλίγην τινὰ ποσότητα εἰς τὸν βασιλικὸν Ζαρπχανὲν καὶ πωλοῦντες ὅλον τὸ ἐπίλοιπον μὲ ὅσην τιμὴν ἤθελον καὶ ὅπου ἤθελον, καὶ κερδαίνοντες ἑπομένως ἄπειρην ποσότητα ἄσπρων.

Τῇ δ^{α}, περὶ ἐννάτην ὥραν τῆς ἡμέρας, Κυριακῇ, ἐδόθη ἡ χαροποιὰ εἴδησις διὰ τελάλη καὶ τοπίων, ὅτι ἐγεννήθη τῷ κράτει του θυγάτριον, ὅπερ ὠνομάσθη Σαλιχὰ-σουλτάν, καὶ

---

1) ἐλειποθύμησαν = ἐλιποθύμησαν. 2) περιοριςμένοι = περιωρισμένοι.

www.dacoromanica.ro

ἐδιορίσθη τριήμερος πανήγυρις, καθὼς ἡ συνήθης τῶν παϊραμίων, δηλαδὴ μόνον νὰ ῥίπτονται[1] τόπια τρεῖς[2] τῆς ἡμέρας.

Τῇ ε^η Ἰουνίου ἦλθεν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι εἰς τὸ Ῥουστζούκι ὁ φελδ-μαρεσάλος Κουτούζοφ μὲ ὅλον τὸ ὀρδί του, ὅπου συνεπάγει καὶ τὸν μονσιοῦ Ἰταλίντζκην (ὅστις ἦτον πρότερον πρέσβυς εἰς Βασιλεύουσαν, καθ' ὃν καιρὸν ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος) καὶ τὸν δραγομάνόν του σινιὸρ Γιοσέφον Φοντόν.

Τῇ ς^η τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, πρὸς τὸ ξημέρωμα ἄρχησε μία ψιλὴ καὶ πυκνὴ βροχή, ἥτις κατήντησε ῥαγδαία πρὸς τὴν μίαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ μὲ σαγανάκια. Ὅθεν αἰφνιδίως ἐπλημμύρησαν οἱ δερέδες τοῦ Καταστένου εἰς τὸ δυτικὸν μέρος, καὶ ἄρχησαν νὰ κατεβάζουν πλῆθος μόλου καὶ πετρῶν μεγάλων, καὶ πλημμυροῦντες ὑπὲρ τὰς δύο πήχεις τὸ ὕψος νὰ προξενοῦσιν ζημίας καὶ νὰ πνίγωνται ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον ὁρμὴν τοῦ ῥεύματος, καὶ νὰ κρημνίζουν ὀσπήτια καὶ ἐργαστήρια. Εἰς τὸ μέρος τοῦ Κασημπασᾶ ἐκρήμνισαν ἀρκετὰ ὀσπήτια, ἐπνίγησαν καὶ ἄνθρωποι. Εἰς τὸ Πεσίκτασι ἐκρήμνισαν ἡ μικρὴ καὶ ἡ μεγάλη γέφυρα· ὁ λουτρὸς μέσα ἔγινεν ἄνω κάτω, ἐργαστήρια κάμποσα ἐγέμισαν ἀπὸ μόλους· ἐπνίγηκαν καὶ 12^α ἄνθρωποι. Εἰς τὸν Κουρούτζεσμεν ἐπλημμύρησεν ὁ μόλος εἰς ἐργαστήρια καὶ ὀσπήτια καὶ ἐπροξένησεν ἀρκετὴν ζημίαν· ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Ὀρτάκιοϊ καὶ εἰς τὸ Ἀρναούτκιοϊ· προσέτι καὶ εἰς τὸ Ἐγιοῦπι ἐπροξένησεν πολλὴν ζημίαν εἰς ταρλάδες καὶ ζῶα.

Τῇ θ^η Ἰουνίου ἦλθεν τελχίσι ἀπὸ τὸ ὀρδί, ὅτι ἔστειλαν παρλεμαντάριον εἰς τὸ Βουκουρέστι πρὸς τὸν φελδ-μαρεσάλον Κουτούζοφ τὸν Χαμὴτ-ἐφένδην, γενίτζερ-ἐφενδισὴν-χάλια. Αὐτὸς ἐστάθη μεκτουπτζῆς εἰς τὸ Μισίρι ἐπὶ Γιουσοὺφ-πασᾶ, ἔπειτα μικρὸς τεσκερτζῆς εἰς Βασιλεύουσαν καὶ ἤδη γενίτζερ-ἐφενδισί· τὸν λέγουν εἰρωνικῶς καὶ Πιντὶ-Χαμίτην.

Τῇ ιζ^η Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, περὶ τὸ κενδὶ ἦλθεν ὁ καπετὰν-πασᾶς ἀπὸ τὸν Πουγιούκδερεν μὲ τὴν φελοῦκάν του, σκεπασμένην ἄνωθεν μὲ ἄλικην τζόχαν καὶ μὲ φούνδαις, καὶ ἐγιανάστισεν εἰς τὸ ἓν τῶν Οὐτζαμπαρλίδων, ὁποῦ στέκεται ἐδῶ εἰς τὸν Κουρούτζεσμεν ὀμπρὸς (ὅπερ εἶναι καὶ πασᾶ-γκεμισί, τὸ δὲ ἄλλο καπετάνιο), καὶ ἀμέσως ἐπρόσταξεν νὰ στείλουν νὰ φέρουν ἀπὸ τὰ Θεραπεῖα τὸν πὰσ-ἀγὰν Ταστζῆ-Μαχμούτην ὀνομαζόμενον, καὶ ἅμα ὁποῦ ἦλθε καὶ ἀνέβη ἐπάνω εἰς τὸ καράβι, ἐπρόσταξε καὶ ἔκοψαν τὴν κεφαλήν του, καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν μὲ ὅλα του τὰ φορέματα καὶ ὅπλα καὶ ὅ τι ἐβαστοῦσεν ἐπάνω του, μὴν ἐπιτρέψας νὰ τὸν ξεγυμνώσουν οἱ δήμιοι κατὰ τὸ σύνηθες· λέγεται, ὅτι νὰ ἐσήκωσεν εἰς φυλακὴν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν τζαουσάδες. Τὸν κατεδίκασε δὲ εἰς τὸ πασᾶ-γκεμισί, ἐπειδὴ τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθεια, ὅταν ἐκστρατεύῃ ὁ καπετὰν-πασᾶς. Αὐτὸ τὸ καράβι ἐπέχει τόπον ὀτζακίου. Ἡ καταδίκη τοῦ ῥηθέντος κακίστου καὶ ἀχρειεστάτου ὑποκειμένου προῆλθεν ἀπὸ τὴν δυσφημίαν ὁποῦ ἐπροξένησεν εἰς τὸν καπετὰν πασᾶν ὁ ἄδικος καὶ διαφόρως παράλογος θάνατος τοῦ ἀθλίου Ἀλέκου Βλαχούτζη, διὰ τὸν ὁποῖον τὸν ἐμήνυσαν ἀπὸ τὴν Πόρταν πολλά, καὶ ὅτι θάνατος διὰ κισπέτι ῥουχῶν δὲν συγχωρεῖται, ἀλλ' οὔτε ἔχει κανένα δικαίωμα καὶ ἐξουσίαν νὰ ἐξετάζῃ τὰ τοιαῦτα ἡ ὑψηλότης του, καὶ μάλιστα ἐν τῇ Βασιλευούσῃ, εἰ μὴ εἰς τοὺς ὑπ' αὐτόν. Μὲ ὅλα αὐτὰ ὁ ῥηθεὶς Ταστζῆ-Μαχμούτης πὰσ-ἀγᾶς παντελῶς δὲν ἄλλαξε τὸν τρόπον του, καὶ ἑπομένως ἐπῆγε πρὸς αὐτὸν ὁ β^{ος} υἱὸς τοῦ Χοτζᾶ Μεζίκη σαράφη καὶ τὸν ἔδωσε μίαν ὁμολογίαν 600^{ων} γροσίων, τὰ ὁποῖα εἶχε νὰ λαμβάνῃ παρά τινος . . . . ., ἀδελφοῦ κάποιας ὀρφανῆς Σουλτανήτζας, διατριβούσης παρὰ τῇ κυρίᾳ δομνήτζᾳ Ῥαλοῦ Μουρούζη εἰς τὸ κονάκι τοῦ ἁγίου Ἐφέσου, ὑποσχόμενος αὐτῷ τὰ ἥμισυ, ἂν τὰ κάμῃ ταχσίλι ἀπὸ τὴν Σουλτανήτζαν. Ὅθεν ἔστειλεν ἕνα καλιὼν-τζαουσοῦ ὁ ῥηθεὶς πὰσ-ἀγᾶς εἰς τὸ κονάκι τοῦ Ἐφέσου, καὶ ἀνταμώσας τὸν πρωτοσύγκελ(λ)όν του εἶπεν αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν, ἀπαιτῶν παρ' αὐτοῦ τὰ ἑξακόσια γρόσια, καὶ τὸν ἀπεκρίθη ἡ πανοσιότης του τὰ καθήκοντα καὶ ὅτι δὲν χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ. Ἀνταπεκρίθη αὐτῷ ὁ τζαούσης νὰ ἔλθῃ μαζῆ του, διὰ νὰ δώσῃ μόνος του αὐτὴν τὴν ἀπόρισιν τῷ πασᾷ. Τὸν εἶπε καὶ ὁ πρωτοσύγκελ(λ)ος ὅτι, ἂν ἔχῃ φερμάνι, πηγαίνει, εἰ δὲ μή, δὲν πηγαίνει, καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ὁ τζαούσης. Τῇ δὲ ἑξῆς ξαναῆλθε, καὶ ἐμβὰς μέσα εἰς τὸ

[1]) ῥίπτονται = ῥίπτωνται. [2]) τρεῖς = τρίς.

www.dacoromanica.ro

στῆτι εὗρεν ἄλλον διάκονον τοῦ Ἐφέσου, Παΐσιον ὀνομαζόμενον, καὶ τὸν ἐπῆρεν δυναστικῶς καὶ τὸν ἐσφάλισεν, καὶ σχεδὸν καθ' ἑκάστην ἔκαμνεν ἄπειρα παρόμοια ἄτοπα καὶ δυναστείας. Ἔδειρεν ἕνα πακάλην, ὁποῦ τὸν ἐσακάτεψεν· τὸν ἐπῆρεν καὶ 150^{α} γρόσια τζερεμέν.

Τῇ κς^{η} Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἔπνιξαν ἐδῶ πλησίον εἰς τὰ νησία καὶ τὸν Ἰσμαὴλ-οὐστᾶν. Αὐτὸς ἦτον ἕνας τῶν νιζὰμ-οὐσταλαρὶ τοῦ Καπανίου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὁ πρώτιστος, καὶ ἦτον πάντοτε ἀντικείμενος εἰς τὸ νάρκι τοῦ ψωμίου διὰ τὸ ἴδιον ἰντερέσσε του. Διὰ τοῦτο λέγουν, ὅτι εὑρέθησαν ἐπάνω του καὶ 48^{ὃ} πουγγείων φλουρί, ἤγουν δύο χιλιάδες Βενέτικα φλωριὰ εἰς τὸ κεμέρι του πρὸς δώδεκα γρόσια τὸ ἕν. Αὐτὸς ἦτον καὶ ἕνας ἐκ τῶν πρωτίστων ἐπαναστάτων, καὶ εἰς κάθε περίστασιν ἐν ἀκαρεῖ ἐσύναζεν παρ' αὐτῷ δύο χιλιάδας ἀκολούθους του. Ὅθεν ἐμεταχειρίσθησαν τετπίρι διὰ νὰ τὸν σκοτώσουν. Αὐτὸς ἐχώρισε τὴν γυναῖκά του κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τὴν ὁποίαν ἐσυμβούλευσαν νὰ δώσῃ ἀγωγὴν κατ' αὐτοῦ, διὰ νὰ εὕρῃ τὸ δίκαιόν της· ἥτις καὶ τὴν ἔδωσεν, καὶ ἐδιορίσθη εἰς τὸ Ἀγᾶ-καπουσὶ διὰ νὰ ἐξετασθῇ. Ἐπροσκλήθη ἑπομένως καὶ ὁ ἄνδρας της ὡς ἐναγόμενος, ὅστις καὶ μὴν ὑποπτευθεὶς ἄλλην τινὰ σκευωρίαν ἐπῆγεν μὲ μόνον δύο ἀκολούθους του καὶ ὄχι μὲ πολλοὺς κατὰ τὴν συνήθειαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐθεωρήθη ἡ κρίσις, εὐγαίνωντας ἔξω ἀπὸ τὴν πόρταν τοῦ Ἀγᾶ-καπισίου, τὸν ἐφύλατταν χαρπατζίδες καὶ μουμτζῆς μὲ βασιλικὸν ὁρισμόν, ὁποῦ διελάμβανε τὴν ἐξορίαν του· οἵτινες ἀμέσως τὸν ἔπιασαν, καὶ κατεβάσαντές τον εἰς τὴν σκάλαν, εἶχαν ἕτοιμον καΐκι καὶ τὸν ἔβαλαν μέσα, καὶ ἀμέσως ὁποῦ ἀλάργαραν, ἐγιανάστισαν εἰς μίαν τῶν νήσων καὶ ἐκεῖ τὸν ἔπνιξαν.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἐμάθαμεν ἐδῶ μετὰ πληροφορίας, ὅτι ἐξαπεστάλη ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ὀρδὶ ἐν εἴδει πρέσβεως ὁ ἐνδοξότατος . . . . . Χαμὴδ-ἐφένδης, συνεπάγων διὰ δραγομᾶνόν του τὸν Ἀποστολάκην τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδὲ Δημητράκη, καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ Βουκουρέστι περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου, καὶ τοὺς ἐδέχθησαν μὲ ἄκραν περιποίησιν, διορίζοντές τους εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα ἀρχοντικὰ ὀσπήτια διὰ νὰ καθήσουν, προσέτι καὶ φύλακας τιμῆς, ἤγουν garde d'honneur. Εἶναι ἐλπίς, ὅτι θέλει πραγματευθῶσιν περὶ εἰρήνης· ὁ πανάγαθος Θεὸς ὅμως νὰ εὐοδώσῃ τὸ συμφερώτερον διὰ ὅλους. Ἐπέστρεψεν προσέτι καὶ ὁ σινιὸρ Πέτρος Φροντὸν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ τῆς Σούμνας εἰς τὸ Βουκουρέστι.

͵ΑΩΙΑ^{ῳ}. ΙΟΥΛΙΟΣ.

Τῇ γ^{η} Ἰουλίου, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἦλθεν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ εἰς τέσσαρας ἡμέρας ὁ διδιτάρης τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου Ἀχμὲτ-πασᾶ μὲ τελχίσι περιέχον χαροποιὰς εἰδήσεις, ὅτι τῇ κς^{η} τοῦ παρελθόντος ἐπολιόρκησεν ἡ μεγαλειότης του τὸ Ῥουστζοῦκι, καὶ ἀφ' οὗ ἔγινεν ἱκανὸς πόλεμος καὶ αἱματοχυσία ἑκατέρωθεν ἔξω, κατέφυγαν οἱ ἐχθροὶ μέσα καὶ ἐβάσταξεν ὁ πόλεμος ἡμέρας τρεῖς, ἕως οὗ βιασθέντες οἱ ἐχθροὶ ἀπέρασαν ἀντίκρυ τοῦ Δουνάβεως εἰς τὸ Γκίργιοβον, καὶ οὕτως τῇ κθ^{η}, Παρασκευῇ, ἐμβῆκεν μέσα ἐπ' αἰσίοις ἡ μεγαλειότης του, κυριεύσας τὸ κάστρον μὲ ὅλα τὰ σκεύη ὁποῦ περιείχοντο, τόπια δηλαδή, ζαχιρέδες, παροῦτι καὶ ἄλλα. Πρὸς τούτοις ἔγραφαν, ὅτι ἔγινε καὶ κεχαγιάπεγης ὁ ἐνδοξότατος ῥεῆς Γαλὴπ-ἐφένδης, καὶ ῥεῆς-ἐφένδης ὁ Ἀρὴφ-ἐφένδης ἀπὸ μεκτουπτζῆς. Λέγονται προσέτι καὶ προμηνύματα καὶ προδιαθέσεις τῆς εἰρήνης μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Βλαχοπογδανίας. Τὰ τεβτζιχάτια ἔγιναν τοιουτοτρόπως· ὁ μὲν Ἀρὴφ-ἐφένδης διατρίβων παρὰ τῷ ὑπερτάτῳ ἐπιτρόπῳ ἐφόρεσε καβάδι εἰς τὸ Ῥουστζοῦκι καὶ ἔγινεν ῥεΐσης, ἡ δὲ γοῦνα τοῦ κεχαγιαλικίου ἐστάλη εἰς τὴν Σούμναν τῷ ἐνδοξοτάτῳ Γαλὴπ-ἐφένδῃ, καὶ τὴν ἐφόρεσεν ἐκεῖ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔκαμε τὸ τεπδὶλ-πινίσι τὸ κράτος του εἰς τὸ Σαβαπάτι, καὶ συνέπεσε νὰ εἶναι συναθροισμέναι εἰς τὸν Κεγὰτ-χανᾶν ἄπειραι γυναῖκες Ῥωμαῖσσαι καὶ Ἀρμενίσαι, διὰ νὰ περιέλθουν, πρὸς τὰς ὁποίας (ἢ μᾶλλον εἰπεῖν γενικῶς) ἐμήνυσε νὰ κοιτάξῃ ὁ καθεὶς τὸν ἐγλεντζέν του καὶ νὰ μὴ συστέλλωνται, προσέτι καὶ νὰ μὴν τύχῃ καὶ τὸν προσηκωθῶσιν ἐν τῇ ἐπιστροφῇ του· εἰς βαθμὸν ὁποῦ ἐπῆραν θάῤῥος, καὶ ἀφ' οὗ εὔγαλαν τοὺς φερετζέδες των καὶ ἐκουνίσθησαν καὶ ὑπερεγλένδισαν, ἐπλησίασαν καὶ εἰς τὸ μέρος ὁποῦ ἦτον ἡ μεγαλειότης του καὶ τὸν ἐπεριεργάζοντο μὲ ἄκραν προσοχήν.

www.dacoromanica.ro

Τῇ ἑξῆς ηὔξησε καὶ τὸ ψωμὶ πέντε δράμια εἰς τὸν παρᾶν, δηλαδὴ τὰ 90^{α} δράμια τρεῖς παρᾶδες, ὡσὰν ὁποῦ πρότερον ἐπωλεῖτο τὰ 100^{ὸ} δράμια 4^{ες} παρᾶδες· τὸ ὁποῖον καὶ ἐπροξένησεν γενικὴν χαράν, μάλιστα εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἐνδεεῖς.

Τῇ η^{η} Ἰουλίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐδιαβάσθη ἀπόδειξις πατριαρχικὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τίνι τρόπῳ νὰ ἀπερνοῦν αἱ μονέδαις κατὰ τὸ ὑψηλὸν πουγιουρουλτί, ὁποῦ ἐξαπεστάλη πρὸς τὸν παναγιώτατον δεσπότην.

Γρόσια:	Παρᾶδες
10:	. . . τὸ φουνδοῦκι φλουρί.
7:	20 : τὸ Σταμπόλι.
6:	20 : τὸ Μισίρι
3:	30 : ὁ Σταμπόλ-νισφιγιεσί.
3:	10 : ὁ Μισὶρ-νισφιγιεσί.
2:	. . . ὁ Σταμπόλ-ρουπιγιές.
1:	25 : ὁ Μισὶρ-ρουπιγιές.

Ἐκ στόματος προσταγὴ διὰ τὰ κατωτέρω.

12:	. . . τὸ Βενέτικο.
11:	20 : τὸ Ὁλανδέζικο ἢ Οὔγκρικο.
5:	20 : ἡ πατάκα.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐπῆγε τὸ κράτος του τεπδίλι ἀντίκρυ εἰς τὸ Σκούταρι, καὶ ἔδωσε προσταγὴν νὰ κρημνισθῶσιν οἱ πεκιὰρ-ὀδαλαρὶ (δηλαδὴ τὰ κατοικητήρια τῶν ἀνυπάνδρων), ὡσὰν ὁποῦ εἰς αὐτοὺς ἐκατοικοῦσαν ὅλοι οἱ ἀχρεῖοι καὶ ἐπαναστάται καὶ ἔκαμναν μυρίας ἀταξίας. Καὶ ὄχι μόνον εἰς τὸ Σκούταρι, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Πόλεως καὶ τοῦ Γαλατᾶ, καὶ οἱ ὀδᾶδες ὁποῦ ἦτον εἰς τοὺς καχβενέδες ὅλοι νὰ κρημνισθῶσιν· καὶ οἱ ἀνύπανδροι, ὅσοι εἶναι γιολδάσιδες γιανιτζάρων, ἢ τοπτζίδων, τζεπετζίδων, κουμπαρατζίδων, ποσταντζίδων καὶ καθεξῆς, νὰ κάθωνται εἰς τοὺς κιὸλᾶδές των καὶ ὄχι εἰς ὀδᾶδες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὅθεν ἄρχησαν ἀπὸ τὸ Σκούταρι, ἀπὸ τὸ Παλαπὰν-ἰσκελεσὶ ἕως ἐπάνω καὶ ἀπὸ τὸν Μουμχανὲν ἕως εἰς τοὺς Ταπάκιδες καὶ ἕως εἰς τὸ γυαλὶ τοῦ Ἀραπ-ζαδέ, καὶ διακόσιοι ἄνθρωποι ἐδούλευσαν τέσσαρας ἡμέρας καὶ τοὺς κατεδάφισαν ὅλους. Ἄρχησαν ἔπειτα καὶ εἰς τὸ Παγτζὲ-καπουσί, εἰς τὸ Μελὲκ-γκιρμὲσ-σοκαγί, εἰς τὸν Ταχτακαλᾶ καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη ὁποῦ εὑρίσκοντο πεκιὰρ-ὀδαλαρί, καὶ τοὺς ἐκρήμνιζαν· οἱ δὲ ἐγκάτοικοι τῶν ἀχρείων ξένοι ἄλλοι μὲν ἔφυγαν, ἄλλοι κατεγράφησαν εἰς ὀτζάκια, καὶ παμπόλλους ἔπνιξαν, μάλιστα χαμάλιδες. Κατόπι θέλει καταντήσουν καὶ εἰς τὸν Γαλατᾶν, διὰ νὰ κρημνίσουν καὶ τοὺς ἐκεῖ ὀδᾶδες τῶν πεκιάριδων.

Τῇ ιβ^{η} Ἰουλίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ὁ ἅγιος Κυζίκου κὺρ Μακάριος ἐξύπνησεν ἔωθεν πολλὰ καλά, καὶ ἀφ᾽ οὗ ἤπιε τὸν καφέν του ἐσηκώθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν σύνοδον, καὶ φθάνωντας ἕως εἰς τὴν πρὸς τὸ Πετρὶ πόρταν τοῦ Πατριαρχείου, τὸν ἔπιασεν ἕνας σπασμός, καὶ ἄρχησε νὰ φωνάζῃ τὸν διάκονόν του Πανάρετον· «Πιάσαι με». Ὁ διάκονός του παρευθὺς μὲ τοὺς ἐκεῖσε παρευρεθέντας τὸν ἐσήκωσαν καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ὀσπητίου τοῦ Σκουλιδᾶ. Ἔδωσαν ἀμέσως εἴδησιν καὶ εἰς τὸ ὀσπήτιόν του εἰς τὴν Ἀγυιάν. Ἐπρόφθασαν καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποί του· ἔφεραν καὶ ἰατρούς, οἵτινες εἶδον ὅτι εἶναι μία σφοδρὰ προσβολὴ ἀποπληξίας καὶ ἀνυπερθέτως τὸν ἐφλεβοτόμησαν· τὸν ἔδωσαν ἐμετικόν, τὸν ἔβαλαν κλειστήρια[1] καὶ οὕτως συνῆλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν του ὀλίγην ὥραν καὶ ἄρχησε νὰ ἐρωτᾷ, ποῦ εἶναι καὶ διατί εὑρίσκεται ἐκεῖ, καὶ νὰ ξύνεται τραβῶντας τὰ ῥοῦχά του. Καὶ αὐτὸ ἐβάστασεν ὀλίγον διάστημα καιροῦ· ἔπειτα πάλιν βύθος μέχρι τῆς 8^{ης} ὥρας, καὶ τότε ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος εἰς τὸ ὀσπήτιον τοῦ Σκουλιδᾶ. Ὁ μακαρίτης ἦτον ἀξιόλογος ἀρχιερεύς, σεμνὸς καὶ νουνεχής, μέτριος εἰς ὅλα, οἰκονόμος, παστρικός, εἰς ὅλα μὲ μετριότητα, ὡς εἶπον, καλὸς λογαριαστής, ἐπίμων εἰς τὴν ἐπιστασίαν του, καλοπληρωτής, καὶ ἐν συντόμῳ ἀξιόλογος κατὰ πάντα καὶ ἔχων πολλὰ προτερήματα καὶ ὀλίγα τινὰ ἐλαττώματα. Ἡ πατρίς του ἦτον τὰ

[1]) κλειστήρια = κλυστήρια.

www.dacoromanica.ro

Γανόχωρα. Ἔχει ἀδελφὸν ὑπανδρευμένον ἐκεῖ καὶ ἀδελφὴν καὶ ἀνεψιὰς καὶ συγγένειαν ἀρκετήν. Ἐχρημάτισεν ὑποτακτικὸς καὶ μέγας πρωτοσύγκελ(λ)ος τοῦ κὺρ Προκοπείου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἔπειτα ἔγινεν Ἰωαννίνων, ἀποθανόντος τοῦ Γρηγορίου, ὁ ὁποῖος ἄφησεν αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν κατάχρεων ὄχι μόνον μὲ ὑπέρογκον χρέος αὐλικῶν ὁμολογιῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄλλον τόσον ἴδιον χρέος εἰς Ἀλβανίτας, τοκιζόμενος μὲ ἁδροὺς τόκους καὶ κατὰ μῆνα. Λοιπὸν αὐτὴν τὴν ἠφανισμένην ἐπαρχίαν μὲ τὴν φρόνησιν, οἰκονομίαν καὶ ἐπιμέλειάν του τὴν ἐλάφρωσεν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὴν ἐξεχρέωσεν ἀπὸ τὸ χρέος τῶν Ἀλβανίτων, καὶ ἄρχησε νὰ τὴν διοικῇ θαυμασίως, μὲ τὸ νὰ ἐκέρδησεν τὴν ἀγάπην τῶν ἐπαρχιωτῶν του. Ὁ δὲ Τεπεδελενλῆ Ἀλῆ-πασᾶς, ὤντας πασᾶς εἰς τὰ Ἰωάννινα, ἠθέλησε νὰ τὸν μεταχειρισθῇ ὄργανον, διὰ νὰ ξεγυμνώνῃ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ πανιερότης του καὶ μὴν συναινέσας ἐξέπεσε τῆς εὐνοίας του καὶ ἄρχησε νὰ κατατρέχεται παρ' αὐτοῦ εἰς βαθμόν, ὁποῦ ἠναγκάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς Βασιλεύουσαν. Πλὴν καὶ ἐδῶ δὲν ἡσύχασεν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον κατεδιώκετο παρ' ἐκείνου, καὶ τελευταῖον ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐπαρχίας του μὲ πολλὴν θλῖψιν τῶν ἐπαρχιωτῶν του. Κατόπι ἐξώσθη ὁ Παλαιῶν Πατρῶν ἀπὸ καταδρομὰς τῶν ἐπαρχιωτῶν του καὶ τοῦ Ἀχμὲτ-ἀγᾶ, βοεβόδα τῆς Πάτρας καὶ ἀδελφοῦ τοῦ Κρητικοῦ Γιουσοὺφ-ἀγᾶ, βαλεδὲ-κεχαγιασῆ, καὶ διωρίσθη Παλαιῶν Πατρῶν ὁ κὺρ Μακάριος, ὁποῦ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν ἐκέρδησε τὴν ἀγάπην τῶν ἐπαρχιωτῶν του, διοικήσας καὶ αὐτὴν θαυμασίως. Μετέπειτα ἦλθε εἰς τὴν Βασιλεύουσαν ἐνδημῶν· κατεσκεύασε καὶ ἓν σπητάκι θαυμάσιον καὶ παστρικὸν ἄντικρυ εἰς τὴν πόρταν τῆς Ἀγυιᾶς, καὶ τὸ ἔστρωσε παστρικὰ μὲ ὅλα τὰ χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα, καὶ κατεγίνετο ἐκδουλεύων τὸ Κοινὸν διαφόρως. Ἐδιορίσθη καὶ ἔφορος τῶν ὀσπηταλίων ὁμοῦ μὲ ἄλλους, ὅπου καὶ ἐκεῖ κατεγίνετο μὲ προσοχὴν καὶ φροντίδα, ὤντας φύσει ἐργοδιώκτης καὶ οἰκονόμος, ἕως ὁποῦ κατὰ ͵αως^{ον} ἔτος, περὶ τὰ τέλη Μαρτίου, ἠθέλησεν νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐπαρχίας του Κυζίκου ὁ προκάτοχός του μακαρίτης κὺρ Ἰωακεὶμ ὁ ἐκ Πάρου νήσου, ὅστις ἔκλεξε τὴν πανιερότητά του ὡς ἀξιώτερον κατὰ πάντα ὅλης τῆς ἀρχιερατικῆς ὁμηγύρεως τῶν ἐνδημούντων, προσέτι καὶ διὰ νὰ δώσῃ τὴν Παλαιὰν Πάτραν τῷ ἀρχιδιακόνῳ του κὺρ Γερμανῷ, μὲ τὸ νὰ ἐπεθύμει πρὸ πάντων νὰ τὸν εἰδῇ ἀρχιερατεύοντα προτοῦ νὰ ἀποθάνῃ, ὄντα καὶ αὐτὸν ἀξιόλογον κατὰ πάντα, δηλαδὴ πεπαιδευμένον, σώφρονα, τίμιον, νουνεχῆ, πρὸς τούτοις καὶ μὲ τὸ νὰ τὸν εὐχαρίστησε τὴν πανιερότητά του εἰς τὸ διάστημα ὁποῦ τὸν ἐδούλευσεν, ἐκδουλεύσας πρότερον ἐκ νεότητος τὸν κὺρ Γρηγόριον πατριάρχην, χρηματίσας καὶ ἀρχιδιάκονός του ἐν τῇ πρώτῃ πατριαρχείᾳ αὐτοῦ. Ὅθεν ἐσυμφώνησαν μεταξύ των, νὰ δώσῃ ὁ κὺρ Μακάριος 25000^{ας} γρόσια εἰς μετρητὰ τῷ κὺρ Ἰωακεὶμ λόγῳ παραιτήσεως καὶ τὴν ἐπαρχίαν του Παλαιὰν Πάτραν· τὰ ὁποῖα καὶ ἐκτελέσθησαν θείᾳ συνάρσει, μὲ ὅλον ὁποῦ ἀπήντησαν μεγάλας δυσκολίας καὶ ἀντιστάσεις. Ἐδέχθη τὴν ἐπαρχίαν Κυζίκου ὁ κὺρ Μακάριος μὲ 75000^{ων} γροσίων χρέος δι' αὐλικῶν ὁμολογιῶν, τὸν δὲ πρῶτον χρόνον ἔκαμε καὶ ξεπεσμὸν ἐξ ἰδίων του 7500^{α} γρόσια. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἐδόθησαν ἰδίᾳ διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ γράφοντος 52500^{α} γρόσια εἰς φλωρία φουνδούκια τζίλικα ἐν διαστήματι ἡμερῶν δύο, χωρὶς νὰ μεθέξω ἐγὼ οὔτε ὀβολὸν (μάρτυς ὁ Κύριος), οὔτε ἐξ αὐτῶν τότε, οὔτε κατόπιν ἐν ὅσῳ ἔζησεν, εἰ μὴ ὁποῦ ἦτον εἰλικρινὴς φίλος καὶ μοὶ ἔστελ(λ)εν ἀναμεταξὺ φαγώσιμα τινά, ὁποῦ στέλλουν οἱ ἀρχιερεῖς πάντοτε, στέλλωντας κἀγὼ ἀμοιβαίως γλυκὰ τοῦ καιροῦ τῇ πανιερότητί του. Καὶ ἐν συντόμῳ ἡ Κύζικος ἐκόστισεν τῷ μακαρίτῃ κὺρ Μακαρίῳ 165000^{ας} γρόσια, δηλαδὴ 330^{α} πουγγεῖα, ἐξ αἰτίας τῆς καλῆς διοικήσεως ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὰς ἐπαρχίας του καὶ τῶν ξεπεσμῶν τοῦ χρέους των· μάλιστα εἰς τὰ Ἰωάννινα ὠφελήθη τὸ Κοινὸν περίπου τὰ διακόσια πουγγεῖα. Ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ ἐν σκηναῖς δικαίων. Ὁ μακαρίτης ἔχει ἀδελφὸν Ἀναστάσιον ὀνόματι, ὑπανδρευμένον εἰς τὴν πατρίδα του καὶ πραγματευόμενον. Εἰς αὐτὸν ἐπάνω ἔγραψε καὶ τὸ εἰς Ἀγυιὰν ὀσπήτιόν του καὶ τοῦ τὸ ἐχάρισεν ἔτι ζῶν. Ἔχει καὶ τρεῖς ἀδελφὰς χήρας, τῶν ὁποίων θυγατέρας ὑπάνδρευσεν, καλοπροικήσας[1] αὐτάς. Τῷ μακαρίτῃ δὲν εὑρέθησαν παράνω ἀπὸ 81000^{ας} γροσίων εἰς ὁμολογίας, ἐξ ὧν αἱ 21000^{ες} δὲν ἐκπληροῦνται· αἱ δὲ ἐναπολειφθεῖσαι ἔγιναν

[1]) καλοπροικήσας = καλοπροικίσας.

www.dacoromanica.ro

πέντε μερίδια, δηλαδὴ τὰ τέσσαρα τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τῶν τριῶν αὐταδέλφων του, τὸ δὲ πέμπτον διὰ τὴν ψυχήν του. Ἀσημικὰ ἢ ἄλλο τι οὐσιῶδες εἰς ῥουχικὰ καὶ γοῦνας δὲν τῷ εὑρέθησαν, εἰ μὴ ὕλη ὀσπητιακὴ καὶ τὰ λοιπὰ χρειώδη, μετρίας τάξεως.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ὁποῦ ἔδωσε τὸ κοινὸν χρέος, ἐπροβιβάσθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κυζίκου ὁ Σερρῶν Κωνστάντιος, προβεβηκὼς τῇ ἡλικίᾳ καὶ καλὸς ἄνθρωπος, ὡς λέγουν. Ἀμέσως ἐπῆρε παρ' αὐτῷ καὶ τὸν πρωτοσύγκελ(λ)ον τοῦ μακαρίτου κὺρ Θεόφιλον, ἀξιόλογον καὶ αὐτὸν κατὰ πάντα καὶ τίμιον καὶ θαυμάσιον διὰ δοσοληψίας καὶ λογαριασμούς. Ἐπῆρε προσέτι καὶ τὸν ἅγιον Ἀριστείας, τιτουλάριον ἀρχιερέα, τὸν ὁποῖον εἶχεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ἐπίτροπον ὁ μακαρίτης· καὶ αὐτὸς πεπαιδευμένος, σπουδαῖος, φρόνιμος, τίμιος καὶ ἐν συντόμῳ ἀξιόλογος κατὰ πάντα. Σερρῶν δὲ ἔγινεν ὁ Βερροίας κὺρ Χρύσανθος, πεπαιδευμένος ἀρχιερεύς.

Τῇ ἑξῆς δέ, ἤτοι τῇ ιγ^η Ἰουλίου, ἐχειροτονήθη Βερροίας ὁ κὺρ Ζαχαρίας, πρωτοσύγκελ(λ)ος τοῦ σεβασμιωτάτου ἁγίου γέροντος Ἡρακλείας, ἀξιολογώτατον ὑποκείμενον κατὰ πάντα.

Τῇ κγ^η τοῦ αὐτοῦ, Κυριακῇ, ἐκόπη καὶ τὸ παζάρι τῶν εἰρημένων τριῶν ἐπαρχιῶν, καὶ ἡ μὲν Κύζικος ἐφορτώθη 270^α πουγγεῖα, ἐξ ὧν τὰ 35^ε θέλει ἐκπληρωθῶσιν εἰς μετρητὰ ἀμέσως· ἡ δὲ τῶν Σερρῶν 280^α πουγγεῖα, ἡ δὲ Βέρροια ἔμεινεν εἰς τὰ 62^ο πουγγεῖα, ὡσὰν ὁποῦ ὁ προκάτοχός της κὺρ Χρύσανθος, ἀφ' οὗ τὴν ἐκαρποῦτο δώδεκα χρόνους καὶ διέτριψεν ὀκτὼ χρόνους εἰς αὐτήν, δὲν ἐστάθη ἱκανὸς οὔτε τὰ δώδεκα πουγγεῖα, ὁποῦ ἐδανείσθη ἀπὸ τὸ Κοινὸν λόγῳ ἐξόδων, νὰ τὰ ἐξοφλήσῃ· τὰ ὁποῖα χρεωστεῖ ὁ κάθε ἀρχιερεὺς νὰ τὰ ἐξοφλῇ τὸν πρῶτον χρόνον.

,ΑΩΙΑ^ῳ. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

Τῇ γ^η τοῦ αὐτοῦ ἐστάλη ταχρίρι εἰς τὴν Πόρταν ἐκ μέρους τοῦ καπετὰν-πασᾶ, διατρίβοντος εἰσέτι εἰς τὸ Πογιούκδερε μὲ τὴν φλόταν του, ὅτι ἐσχάτως πλησιάσαντα τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα εἰς τὴν Ποντοηράκλειαν, ἀπέχουσαν 300^α μίλλια Τούρκικα ἀπὸ τὸ Φαναράκι τῆς Μαύρης Θαλάσσης, ἐπῆραν δύο κορβέταις, ὁποῦ ἐστέκοντο ἐκεῖ εἰς τὸ σίδηρον, μὲ ὅσους ἀνθρώπους δὲν ἐπρόφθασαν νὰ ἔμβουν εἰς τὰς βάρκας καὶ νὰ φύγουν εἰς τὴν ξηράν, χωρὶς νὰ ῥίψωσι κἂν ἓν τόπι εἰς τοὺς ἐχθρούς.

Τῇ ζ^η τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἦλθε Τάταρης ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου Ἰσμαήλ-πεγη Σερὲζ-ἀγιανῆ, τοῦ περιφήμου, μὲ ἔγγραφα ὅτι ἀπέρασεν εἰς τὸ Τζερνέτζι, πρωτεύουσαν τοῦ Μεχεδιντζίου καὶ ἀπέχουσαν τῆς Κραγιώβας περίπου τὰς δώδεκα ὥρας, ὁμοίως καὶ τοῦ Βιδινίου· καὶ πλησιάσας εἰς τὸ Καλαφάτι μὲ εἴκοσι χιλιάδας στράτευμα ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὸ χωρίον . . . . καὶ ὀχυρώθη[1] μὲ τάπιας· ὅπου ἐλθόντες οἱ ἐχθροὶ ἐπρόσβαλαν, καὶ πολέμου συγκροτηθέντος ἐνικήθησαν, ἀφήσαντες παϊράκια, αἰχμαλώτους καὶ κεφαλὰς ἀρκετάς, τὰ ὁποῖα ἐστάλησαν εἰς τὸ βασιλικὸν ὀρδί, πρὸς τὸν ὑπέρτατον ἐπίτροπον.

Τῇ ιγ^η τοῦ αὐτοῦ, Κυριακῇ, ἐπροσκλήθη παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου καϊμεκάμη ὁ Στουρῆμολλᾶς Χαμήτ-πασᾶ-ζαδές, ὁ καθήμενος εἰς τὸ Μέγα Ῥεῦμα, καὶ ἐκάθησεν ἱκανὴν ὥραν εἰς τὸν ὀδᾶν τοῦ σιλικτὰρ-ἀγᾶ, ὅπου ἐκοινολογήθη αὐτῷ ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποίαν ἐπροσκλήθη. Ἔπειτα παριστάμενος ἐνώπιον τῆς ὑψηλότητός του, εἶπεν αὐτῷ ὅτι τὸ κράτος του τὸν ἔκαμε μὶρ-λιβᾶ, ἤγουν πασᾶν ἑνὸς τουγίου, καὶ ὅτι νὰ κινήσῃ ἀμέσως διὰ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκεῖσε διορίζεται τὸ μανσοῦπί του, καὶ οὕτως ἐπῆραν τὸ μολλάδικον καβοῦκι ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ τὸν ἔβαλαν ἕνα ἀγαβάτικο, πέρνοντές το ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἑνὸς τζοκαδάρι· τὸν ἐκάθηραν δηλαδὴ ἀπὸ τὸ τάγμα τὸν (=τῶν) οὐλεμάδων, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε φθάσει κάλατα-μολλεσῆ, καὶ τὸν ἔταξαν εἰς τὸ τάγμα τῶν ἀγάδων. Ἐπροστάχθη δὲ νὰ ὑπάγῃ ἀπὸ τὴν Πόρταν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ κονάκι τοῦ Ζαΐμη, ὁποῦ ἐδιορίσθη μουπασίρης, διὰ νὰ τὸν ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Καὶ οὕτως ἔγινεν· σφαλίσας δὲ τὸ γυαλί του ἑτοιμάσθη, καὶ τῇ ις^η τοῦ αὐτοῦ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν. Ἦτον δὲ φύσει ταραξίας καὶ διεφθαρμένων ἠθῶν, διὸ καὶ ἐσύχναζαν εἰς αὐτὸν ὅλοι οἱ τοιούτου χαρακτῆρος, Τοῦρκοί τε καὶ Ῥωμαῖοι.

---

[1]) ὀχυρώθη = ὠχυρώθη.

www.dacoromanica.ro

Τῇ ις^η τοῦ αὐτοῦ ἦλθε Τάταρης ἀπὸ τὸ Ῥουστζοῦκι μὲ τελχίσι τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου· ἔφερε καὶ γράμματα τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδὲ Δημητράσκου, δηλωτικὰ ὅτι θείῳ ἐλέει ὑγιαίνει ἀπὸ ια^{ης} τοῦ αὐτοῦ καὶ ὅτι ἤδη διατρίβει εἰς τὸ Ῥουστζοῦκι, προσκληθεὶς ἐκεῖσε διὰ προσταγῆς τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου, ὅπου εἶχε ὑπάγει πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν καὶ ὁ ἐκλαμπρότατος κεχαγιάπεγης Γαλὴπ-ἐφένδης. Ἐπέστρεψεν πρὸ ἡμερῶν ἐκεῖσε καὶ ὁ πρὸ καιροῦ ἐξαποσταλεὶς παρλεμαντάριος εἰς Βουκουρέστι . . . . γενίτζερ-ἐφενδισῆ.

Τῇ λα^η τοῦ αὐτοῦ ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὸ Ῥουστζοῦκι μὲ τελχίσι τοῦ ὑπερτάτου καὶ γράμματα τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδὲ ἀπὸ κζ^{ης} τοῦ αὐτοῦ, δηλωτικὰ τῆς θείῳ ἐλέει ὑγιείας του, ὁ δὲ ἐπίτροπος ὅτι εἶναι ἀκούραστος καὶ ὅτι καταγίνεται συνάζων στρατεύματα, διὰ νὰ τὰ μεταχειρισθῇ ὅπου δεῖ.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, μὲ τὸ νὰ πλησιάζῃ τὸ Ῥαμαζάνι, ἐκατέβασαν τὸ ὀρδινάριον ψωμὶ εἰς 40^α δράμια εἰς τὸν παρᾶν, τὸ δὲ λεγόμενον χάσικον εἰς 15^ε δράμια καὶ μισό· τὸ μαῦρο ψωμὶ ὅμως, τὸ τῶν 40^α δραμίων, εἶναι ἀχρειέστατον (μὲ ὅλον ὁποῦ τὸ ἀπὸ ξένον τόπον, ἤγουν ἀπὸ τὴν Ὀδέσσαν, ἐρχόμενον σιτάρι πωλεῖται πρὸς 5^ε γρόσια τὸ κοιλόν, δηλαδὴ πρὸς πέντε παρᾶδες ἡ ὀκᾶ), ἐπειδὴ ἀνακατώνουν διάφορα ἄλλα εἴδη σπόρων, ἤτοι κεχρί, ἀραποσίτι, καλαμπόκι, πρὸς τούτοις καὶ ἕνα ἄλλον σπόρον ἀγρίου χόρτου, ὅστις πωλεῖται πρὸς πέντε παρᾶδες τὸ κοιλὸν εἰς τὸν Μωρέα. Τὸ δὲ κέρδος αὐτοῦ τοῦ μονοπωλείου τὰ κάμνει κατὰ πρῶτον τὸ Μιρί, ὡσὰν ὁποῦ οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα δεινοὶ βεβαιώνουν, ὅτι ἐξ αὐτοῦ κερδαίνει τοὐλάχιστον 20000^{ες} γρόσια[1] τὴν ἡμέραν, δηλαδὴ 15000^{ες} γρόσια κατ' ἔτος· τὸ δὲ ἐπίλοιπον τὸ κάμνουν οἱ Ἀρμένιοι προεστῶτες τῶν φούρνων, καὶ ὁ κατὰ καιρὸν καπάν-ναΐπης Σταμπὸλ-ἐφένδης, καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῶν καὶ τὰ τεπτίλια τοῦ ἐπιτρόπου μὲ τὰς συνήθεις καταχρήσεις των.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἦλθεν εἴδησις ἀπὸ τὴν Εὔριπον, ὅτι ὁ ἐκεῖσε διοικῶν περίφημος Χακκῆ-πασᾶς ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, ὁ ὁποῖος εἰς ὅλον τὸ διάστημα ὁποῦ ἐδιοίκησεν ἐκεῖσε, ἐφέρθη μὲ ἄκραν ἐπιείκειαν καὶ δικαιοσύνην πρὸς τοὺς πτωχοὺς ὑποκειμένους τῆς κραταιᾶς βασιλείας, οἵτινες ἐθρηνοῦσαν διὰ τὴν ὑστέρησίν του.

,ΑΩΙΑ^ω. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ.

Τῃ β^α τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐφόρεσε καβάδι ὁ ἐνδοξότατος Τζελεπῆ-ἐφένδης, διορισθεὶς ναζίρης εἰς τὴν Σόφιαν καὶ νουζοὺλ-ἐμινῆς.

Τῇ δ^η τοῦ τρέχοντος, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, περὶ τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας ἦλθεν ὁ Ἰπραὴμ Τάταρης κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ Ἀγᾶ-καπουσί, ἐξαπεσταλμένος παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου γενίτζεράγασῆ μὲ ἔγγραφά του ἀπὸ τὸ Ῥουστζοῦκι, δηλωτικὰ ὅτι τῇ κα^η τοῦ λήγοντος Σαπανίου, δηλαδὴ τῇ ἀπερασμένῃ Δευτέρᾳ, κη^η Αὐγούστου, ἀπέρασαν περὶ τρίτην ὥραν τῆς νυκτὸς δεκαπέντε ἀτζίκια ἕως 3500^{αι} στρατιῶται Τοῦρκοι, ἐν οἷς ἦτον καὶ ἕως 4000^{ες} Ποτκὰλ-καζακλαρὶ (ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ μεταχειρίζεται πάντοτε ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος πρὸ ἱκανῶν χρόνων, ἀφ' ὅτου εἶχεν γίνει Ἰπραὴλ-ναζιρῆ), καὶ ὀχυρωθέντες, κατὰ πρῶτον ἐπῆγεν ἓν σῶμα μικρὸν τῶν ἐχθρῶν καὶ τὸ ἀπέβαλαν κακῶς· κατόπι ἐσταλη ἓν μεγαλήτερον σῶμα καὶ ἔγινεν πόλεμος φοβερός, ἀπὸ πρωΐας μέχρι τῆς ἑσπέρας πεντάκις ὁρμήσαντες οἱ ἐχθροί, καὶ ἑκατέρωθεν πολλῶν θανατωθέντων, ὡσὰν ὁποῦ οἱ ἡμέτεροι ἐμάχοντο ὡς λέοντες, καὶ οὕτως βιασθεὶς ὁ ἐχθρὸς ἐτραβήχθη, ἀφήσας τρόπαια εἰς τοὺς ἡμετέρους ἓν ὁβοῦζι τόπι θαυμάσιον καὶ περίπου τοὺς ὀκτακοσίους φονευμένους, αἰχμαλώτους δὲ ὀλίγους· καὶ συνάξας ὅλα τὰ στρατεύματά του, τόσον τὰ περὶ τὴν ὄχθην τοῦ Δουνάβεως, ὅσον καὶ τὰ εἰς τὰς δοῦπιαις του, ἤγουν εἰς τὰ πλοῖά του εὑρισκομένους, τὰ ὁποῖα ἦτον 25^ε, ὀχυρώθη[2] ἐκεῖθεν τῶν ἡμετέρων, ὑποπτευόμενος τὴν εἰς τὰ ἐνδότερα πρόοδον αὐτῶν. Ἀμέσως ἔφθασεν καὶ ὁ Μαχμοὺτ χασεκῆς (ἕνας τῶν ἐξαποστελλομένων συνεχῶς παρὰ τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν ἄνακτος εἰς τὸ ὀρδὶ τοῦ ὑπερτάτου, διὰ νὰ παρατηρῇ καὶ κατασκοπεύων νὰ εἰδοποιῇ τὸ κράτος του ἰδιαζόντως), ἐπιφέρων τελχίσι τοῦ ὑπερτάτου σύντομον, δηλωτικὸν ὅλων τῶν ἀνωτέρω καὶ ὅτι ἐπληγώθησαν εἰς

---

[1]) Ἀντὶ τοῦ γρόσια ἀνάγνωθι παρᾶδες. [2]) ὀχυρώθη = ὠχυρώθη.

www.dacoromanica.ro

αὐτὸν τὸν πόλεμον ὁ μὲν ἐκλαμπρότατος Ἀΐδὴν-πασᾶς βαρέως, ὁ δὲ σιλικτάρης τῆς ὑψηλότητός του Πενδερλῆ Ἀλῆ-ἀγᾶς μετριώτερον, καὶ ὅτι ὁ ἀγαλὰρ-ἀγασῆ Χαλὴλ-ἀγᾶς, ἔξαρχος τοῦ γενιτζαρικοῦ τάγματος τῶν Δαλκιλίτζιδων, ἔπεσε σεχίτης, πληγωθεὶς εἰς τὸ ποδάρι ἀπὸ πάλαν τοπίου καὶ εἰς τὸ στῆθος ἀπὸ δύο πάλας τουφεκίων, ἔχωντας καὶ δύο πληγὰς σπαθίων εἰς τὴν κεφαλήν του. Αὐτὰ δὲ ὅλα ἐκτελέσθησαν θείᾳ συνάρσει τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ μαχιμωτάτου ἐπιτρόπου, ὁ ὁποῖος διορίσας μουχαφίζην εἰς τὸ Ῥουστζοῦκι τὸν ὑψηλότατον Καρσλῆ Ἀλῆ-πασᾶν, ἐπῆγε μόνος του εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Δουνάβεως καὶ παρεστάθη εἰς τὴν καταγραφὴν τῶν Δαλκιλίτζιδων· καὶ διορίσας στρατάρχους πέντε, τοὺς πλέον μαχιμωτάτους καὶ ζηλωτάς, τοὺς ἀπέρασεν ἀντίκρυ διὰ νυκτὸς μὲ τὴν εἰρημένην ποσότητα τοῦ στρατεύματος· οἱ ὁποῖοι καὶ ἀμέσως ἐπέστρεψαν ὀπίσω τὰ ἀτζίκια, ὁποῦ ἀπέρασαν τὸ στράτευμα, διὰ νὰ μὴ στοχάζωνται οἱ ἀπεράσαντες, ὅτι ἠμποροῦν νὰ ἐπιστρέψουν ὀπίσω, ἀλλὰ νὰ ἐπιμένουν μαχόμενοι. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἔγιναν χωρὶς νὰ πάρῃ παραμικρὰν εἴδησιν ὁ φελδ-μαρεσάλος Κουτοῦζοφ, καθήμενος μέσα εἰς τὸ κάστρον τοῦ Γκιργκιζέδου καὶ παραφυλάττων ὅλα τὰ περάσματα τοῦ Δουνάβεως διὰ μὲν ξηρᾶς μὲ τάπιαις τοπίων καὶ στρατεύματα, διὰ δὲ τοῦ Δουνάβεως μὲ τὰς εἰκοσιπέντε δούπιαις του γεμάταις μὲ στρατεύματα. Ἀφ' οὗ λοιπὸν εἶδεν ὁ ὑπέτατος, παρατηρῶν ὅλα τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ μὲ τηλεσκόπιον, ὅτι ἡττηθεὶς ἐβιάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ, συναθροίσας καὶ ὅλα τὰ σώματα τῶν στρατευμάτων του ἀπὸ τὰς ὄχθας, ἔστειλεν εἰς τοὺς ἡμετέρους τζεπχανέδες καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα. Προσέτι διαπέρασαν καὶ ἱππεῖς περίπου τὰς ἓξ χιλιάδας, στραταρχοῦντος αὐτῶν τοῦ Γιασήμπεγη. Καὶ οὕτως δὲν ἔπαυεν ἡ ὑψηλότης του φροντίζων περὶ πάντων τῶν ἀναγκαίων καὶ καθοδηγῶν τὰ πάντα.

Τῇ ζ$^{\eta}$ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ καὶ πρώτῃ τοῦ Ῥαμαζανίου, ἦλθεν ὁ Ἰπραχὴμ Τελχῆς, Τάταρης τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου, μὲ δεύτερα ἔγγραφα· ὁ ὁποῖος ἐπέφερε καὶ γράμμα τοῦ ἐκλαμπροτάτου πεγζαδὲ Δημητράσκου· ἦτον δὲ καὶ λεπτομερὴς περιγραφὴ τῶν συμβάντων εἰς τὸ βασιλικὸν ὀρδί, τὴν ὁποίαν σημειῶ κατωτέρω αὐτολεξεί.

«Τῇ κζ$^{\eta}$ Αὐγούστου τοῦ ,αωια^{ου} ἔτους, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, πολεμικοῦ συμβουλίου γενομένου κατὰ τὸ βασιλικὸν πρὸ Ῥουστζουκίου στρατόπεδον, τῇ συναθροίσει ἁπάντων τῶν περιωνύμων στραταρχῶν καὶ λοιπῶν πολυχρονίων ἡμῶν αὐθεντῶν, παρὰ τῷ ὑπερτάτῳ καὶ εὐμενεστάτῳ ἐφένδῃ μας, ἀπεφασίσθη κοινῇ ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ ἡ ἐντεῦθεν κατὰ τὰ ἀντικρὺ διάβασις τοῦ ποταμοῦ Ἴστρου, καὶ οὕτω ὁ μὲν ὑψηλότατος Τζελὰχ-Οὐδδὶν-Μεχμὲτ-πασᾶς Τζαπαρζαδὲς διορισθεὶς φύλαξ ἦλθε περὶ τὸ ἑσπέρας εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ ἔμεινεν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ ἐκλαμπροτάτου κεχαγιάπεγη· ὁ δὲ ὑπέρτατος, παραλαβὼν τοὺς στρατάρχας καὶ τὰ στρατεύματα ἐπῆγεν εἰς τὸ Γκιτζὶτ-γιερί, κείμενον ἄνωθεν τῶν ἀμπαρίων τοῦ Ῥουστζουκίου, ὅπη ἦσαν ἡτοιμασμένα καθ' ὑψηλὴν προσταγὴν ὡσεὶ δεκαὲξ καΐκια χρησιμεύσοντα διὰ τὴν διάπλευσιν· ἐξ ὧν τὰ πέντε μόνον μεγάλα, καλούμενα ἀτζίκια καὶ χωροῦντα ἕκαστον ὡσεὶ διακοσίους πεντήκοντα πεζούς, τὰ δὲ λοιπὰ μικρά. Καὶ ἐκεῖ γενομένης καταγραφῆς τῶν Δαλκιλίτζιδων, ἐδόθη ἑκάστῳ καταγραφέντι στρατιώτῃ καὶ εἰσελθόντι εἰς ἀνῆκον πλοιάριον σημείωμα τοῦ βασιλικοῦ ἐσαμιέ, δοθησομένου αὐτῷ τοῦ μεμχουρίου μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐγχειρήματος· καὶ οὕτω διὰ νυκτός, πληρωθέντων τῶν πλοίων, ἔγινεν ἡ πρώτη διάβασις εἰς τὸ ἀντιπέραν, ἄνωθεν τοῦ χωρίου Σλοποζίας, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἐχθρὸς μηδεμίαν ὑποψίαν τοῦ τοιούτου ἔχων δὲν ᾐσθάνθη τελείως τὴν ἀπόβασιν ταύτην. Καὶ εὑρόντες καιρὸν ἡσυχίας οἱ ἡμέτεροι, ἅμα τῇ ἀποβάσει ἤρξαντο νὰ σκάπτωσι χαρακώματα· ἀλλ' ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ αἱ ἐχθρικαὶ προφυλακαὶ ἰδοῦσαι τὴν αἰφνίδιον ταύτην καὶ ἀπροσδόκητον ἀπόβασιν ἔρριψαν δύο πιστόλια πρὸς εἴδησιν τοῦ στρατοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὰ παρακείμενα ὀχυρώματα, ὅπουθεν ἐπῆλθεν ἅμα ἓν μικρὸν ἐχθρικὸν σῶμα κατὰ τῶν ἡμετέρων, καὶ συγκροτηθέντος πολέμου κατεδιώχθη, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ἕτερον ἕως πρωΐας. Ὥστε κατὰ ταύτην τὴν νύκτα ἀπέβη εἰς τὰ ἀντικρὺ ὡσεὶ τρεῖς χιλιάδες στρατὸς πεζικὸς μὲ ἓξ τόπια εἰς πέντε ταξίδια τῶν εἰρημένων πλοίων, στρατηγούντων τοῦ Μεμὶσπεγῆ, ἰσπαχιλὰρ-ἀγασῆ καὶ ἀνεψιοῦ τοῦ ὑπερτάτου ἐφένδη μας, ἐκλαμπροτάτου Ἀΐδὴν-πασᾶ,

www.dacoromanica.ro

Χαλὴλ-ἀγᾶ ἀγαλὰρ-ἀγασῆ, προεξάρχου τοῦ γενιτζαρικοῦ τάγματος τῶν Δαλκιλίτζιδων, τοῦ σιλικτάραγα τῆς ὑπερτάτης αὐτοῦ μεγαλειότητος Πενδερλῆ 'Αλῆ-ἀγᾶ καὶ τοῦ Πὸζ-Βελῆ-ἀγᾶ, ἀγιάνη τοῦ γενιτζαραγᾶ. Τοῦ λυκαυγοῦς δὲ τῆς ἡμέρας κατὰ τὸν ὁρίζοντα ἀναφανέντος, ἠκούσθη ἡ τῶν ἐχθρικῶν τυμπάνων τῆς συλλογῆς τοῦ στρατοῦ φωνὴ καὶ ἦχος. Συνηθροίσθησαν τὰ στρατεύματα, ἅπερ καὶ διῃρημένα εἰς ἱκανὰ κόμματα πεζικοῦ τε καὶ ἱππικοῦ ἐφάνησαν ἀντικρὺ τοῦ χαρακώματος τῶν ἡμετέρων, καὶ ἤρξαντο καταπολεμεῖν αὐτοὺς μὲ τὰ κανόνια ἱκανὰς ὥρας, καθὼς καὶ οἱ ἐν τῷ χαρακώματι αὐτούς, ἕως ὅτου πλησιάσαντα τελευταῖον μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῖς τακτικῆς ἐχωρίσθησαν τῆς ὅλης ποσότητος μερικὰ μικρὰ σώματα, ἅτινα ἀλλεπαλλήλως ὥρμησαν κατὰ τοῦ χαρακώματος. 'Εκεῖ θραύσεως ἱκανῆς γενομένης ἑκατέρωθεν καὶ πολλῶν πεσόντων καὶ πληγωθέντων, ἀπεσκορακίσθη ὁ ἐχθρὸς τελευταῖον μὲ γενναιότητα ἄκραν καὶ καρτερίαν τῶν ἡμετέρων, καὶ ἐπαλινδρόμησεν. Αὖθις δὲ ἀπὸ τοῦ ὅλου σώματος ἕτερα στίφη διαχωρισθέντα ἐπῆλθον, καὶ φθορὰν δοκιμάσαντα ὀπισθοδρόμησαν[1], καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθεξῆς, πολλῶν ἐφόδων γενομένων μέχρι μέσης ἡμέρας, ἔγνω τέλος ὁ ἐχθρὸς τὴν γενναίαν ἀντίστασιν τῶν τροπαιοφόρων βασιλικῶν στρατευμάτων καὶ τὴν ἣν ἐδοκίμαζε μεγάλην φθοράν, τόσον ἀπὸ τοὺς ἐν τῷ χαρακώματι γενναίους ἡμῶν πολεμιστάς, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰ κατὰ τὴν δεξιὰν τοῦ Ἴστρου ὄχθην κείμενα τῶν ἡμετέρων πυροβόλα, καλῶς διευθετούμενα κατ' αὐτῶν ὁδηγίᾳ τοῦ μαχιμωτάτου ὑπερτάτου, παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου ἁδρῶς ἱσταμένου καὶ στρατηγοῦντος. 'Εν τούτοις, κατὰ περίστασιν πυρποληθέντος τοῦ ἐν τῷ ἀντικρὺ χαρακώματος τζεπχανὲ τῶν ἡμετέρων, ἄλλως τε καὶ διακοπείσης τῆς βοηθείας ἐντεῦθεν, ἐστοχάσθη νὰ μεταχειρισθῇ τὸν γλυκὺν καὶ ἀπατηλὸν τρόπον του ὁ ἐχθρός, καὶ οὕτως ἔστειλε πρέσβυν ἐν τῷ χαρακώματι· ὅστις παραστήσας τοῖς ἡμετέροις τὴν ἐνδεχομένην δῆθεν τελείαν αὐτῶν ἀπώλειαν, ὡς ἐστερημένοις τῶν ἀναγκαίων καὶ λοιπῶν βοηθημάτων, παρεκίνησεν αὐτοὺς ὡς ἐκ μέρους τοῦ κομανδάντε γκενεράλη νὰ παραδοθῶσι, μὲ ὑπόσχεσιν νὰ τοὺς περάσωσιν εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην χωρὶς καμμίαν ἐνόχλησιν· ὅπερ οἱ ἡμέτεροι, ψυχὴν ἀνδρικὴν ἔχοντες καὶ ἐπίμονον ἀπόφασιν τοῦ νὰ ἀποθάνωσι μᾶλλον ἢ νὰ δεχθῶσι τὸ τοιοῦτον πρόβλημα, ἐδίωξαν κοινῇ γνώμῃ τὸν πρέσβυν, ἀποκριθέντες αὐτῷ, ὅτι διέβησαν τὸν ποταμὸν ἐπὶ τῇ ἀποφάσει τοῦ νὰ ἀποθάνωσιν, οὐχὶ δὲ νὰ παραδοθῶσιν. 'Επιστραφέντος οὖν τοῦ πρέσβεως μὲ τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν, ἐγένετο πέμπτη ἔφοδος τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τοῦ χαρακώματος, καὶ πεισμώδους πολέμου γενομένου ὁ ἐχθρός, δοκιμάσας πολλὴν φθορὰν καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ χαράκωμα, ὁρμησάντων κατ' αὐτοῦ τῶν ἡμετέρων δίκην λεόντων, ἔστρεψε νῶτα, καὶ καταδιωχθεὶς ἔφυγε μὲ ἀταξίαν, ἀφεὶς καὶ ἓν τόπι, τὸ ὁποῖον ἔλαβον οἱ ἡμέτεροι τρόπαιον τῆς τελευταίας ἐφόδου του· μεθ' ἣν, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης, ἐτραβήχθη ὁ ἐχθρὸς πόῤῥω τοῦ χαρακώματος τῶν ἡμετέρων. 'Εσήκωσε τὰ τόπια, ὁποῦ εἶχε κατεβάσει εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάπλευσιν αὐτοῦ καὶ ἀποστολὴν εἰς τὰ ἀντιπέραν τῶν βοηθημάτων καὶ λοιπῶν ἀναγκαίων, καὶ ἀφῆκε τὴν διάβασιν ἐλευθέραν καὶ τοὺς πολεμιστὰς ἐν ἀναπαύσει. Οὗτος ὁ σφοδρώτατος[2] καὶ γενναιότατος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἑσπέρας κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν, μὲ μεγάλην πεισμονὴν ἑκατέρωθεν, καὶ ἔπαυσε μὲ πολλήν, ὡς λέγουσι, φθορὰν τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἱκανὸν ἔπαινον τῶν ἡμετέρων, γενναίως ὑπενεγκόντων τὸ πολύτροφον τοῦ ἐχθρικοῦ πυρός, μεγάλα ἀνδραγαθήματα κατορθωσάντων καὶ τρόπαια λαβόντων· τὰ ἀποκοπέντα ὠτία τῶν πτωμάτων μέχρι τοῦδε συνηγμένα, ὑπερβαίνοντα τὸν ἀριθμὸν ἑξακοσίων, οἱ ζωγρηθέντες ὀλίγοι, διότι ἐθανατώθησαν ἐν τῷ χαρακώματι ἀρκετοί, μὴν ὄντος τρόπου τὸ νὰ φυλαχθῶσι, καὶ ἓν τόπι ὁποῦζι ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα, ἀποδεικνύουν τὴν θραῦσιν τοῦ ἐχθροῦ, ἐκτὸς τῶν ἀπείρων καταπληγωμένων, οὓς σωρηδὸν μετακομιζομένους ἐβλέπομεν ὀφθαλμοφανῶς. 'Εκ τῶν εἰρημένων στραταρχῶν ἐπληγώθη βαρέως μὲν ὁ ἐκλαμπρότατος 'Αϊδὴν-πασᾶς καὶ ὀλίγον ὁ σιλικτὰρ-ἀγᾶς Πενδερλῆ 'Αλῆς· ἐφονεύθη δὲ ὁ Χαλὴλ-οὐστᾶς, ἀγαλὰρ-ἀγασῆς. Κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα ἐστοχάσθη ὁ ὑπέρτατος ἐφένδης μας νὰ στείλῃ μὲ τὰ πλοῖα μερικὸν στράτευμα ἀντικρὺ πρὸς βοήθειαν, πλὴν διὰ τὰς πυῤῥάς[3], ἃς οἱ ἐχθροὶ πρὸς ταραχὴν τῶν ἡμετέρων εἶχον ἀνάψει κατὰ τὰς

[1]) ὀπισθοδρόμησαν=ὠπισθοδρόμησαν. [2]) σφοδρώτατος=σφοδρότατος. [3]) πυῤῥάς=πυράς.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ὄχθας τοῦ Δουνάβεως, ἔπῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ εἶχον καταθέσει τὰ τὴν διάπλευσιν τοῦ ποταμοῦ κωλύοντα τόπια των, ὑποπτεύσας, μήπως ἤθελε προξενηθῇ φθορὰ τοῖς διαπλεύσουσι, δὲν ἔστειλεν, ἀλλὰ ἀφῆκε τὸ πρᾶγμα μέχρι τῆς ἐπιούσης. Κατὰ δὲ τὴν νύκτα ἐκ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, τῶν παρακειμένων ταῖς ἀντιπέραν ὄχθαις, κάτωθεν τοῦ Γκιργκιόβου, καὶ συμποσουμένων εἰς εἰκοσιπέντε τὸν ἀριθμόν, δώδεκα μὲ τὸ γιεδέκι ἐτράβηξαν ἕως ἐπάνω, εἰς τὸ μέρος δηλαδὴ ὁποῦ ἐγένετο ἡ διάπλευσις τοῦ ποταμοῦ· ἅπερ ἰδόντες οἱ ἡμέτεροι μετὰ μέσην νύκτα ἄρχησαν νὰ τὰ πολεμῶσι μὲ τὰ τόπια, κἀκεῖνα ἀμοιβαίως τὰ ἡμέτερα ὀχυρώματα μέχρι πρωΐας· ὅτε, μὲ τὸ νὰ ἔπαθον ἀρκετὴν ζημίαν καὶ συνῆκαν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατορθώσωσι τὸν σκοπόν των, νὰ σταθῶσι δηλαδὴ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάπλευσιν, ἐπαλινδρόμησαν, καὶ τὰ μὲν πέντε ἦλθον πρὸ τοῦ Ῥουστζουκίου καὶ ἔῤῥιψαν σίδηρον, τὰ δὲ ἑπτὰ ἠθέλησαν νὰ κατεβῶσι μὲ τὸ ῥεῦμα καὶ νὰ ἐπανακάμψωσιν ὅθεν ἦλθον· πλὴν μόνον τὰ τέσσαρα ἠδυνήθησαν νὰ περάσωσι χωρὶς νὰ δοκιμάσωσιν, ὡς φαίνεται, αἰσθητὴν ζημίαν, τὰ δὲ δύο πληγωθέντα βαρέως ἐτράβιξαν παρὰ ταῖς ὄχθαις, καὶ οὕτως ἐξῆλθον οἱ ἐν αὐτοῖς, ἐκκενώσαντες ὅλα τὰ πλοῖα. Πλὴν τὰ ἄλλα πέντε, ἀφ' οὗ ἐστάθησαν ἱκανὰς ὥρας πρὸ Ῥουστζουκίου, τέλος λαβόντα προσταγὴν ἴσως καὶ εἴδησιν τῆς ῥετράτας τῶν διὰ ξηρᾶς στρατευμάτων, κατέβησαν κἀκεῖνα καὶ ἡνώθησαν μὲ τὰ ἐπίλοιπα. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἰδὼν ὁ ὑπέρτατος ἐφένδης μας, ὅτι οὐ μόνον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατορθώσωσί τι καὶ ὅτι ἀντικρύθεν ἐτραβίχθη ὁ ἐχθρὸς πόῤῥω τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ χαρακώματος τῶν ἡμετέρων, ἔστειλεν ἀμέσως βοηθήματα εἰς τὰ ἀντικρύ, τζεπχανέδες καὶ λοιπὰ ἀναγκαῖα, καθὼς καὶ τὴν ἐφεξῆς νύκτα καὶ τὰς ἀκολούθους ἡμέρας· ὥστε εἰς τὰ ἀντικρὺ ἐδυναμώθησαν ἀρκετὰ οἱ ἡμέτεροι, ἔχοντες ἱκανὸν ἱππικὸν μεθ' ἑαυτῶν. Κατεσκεύασαν χαρακώματα καὶ συμποσοῦνται τὴν σήμερον οἱ ἀντικρὺ διαβάντες εἰς περίπου τὰς δεκαπέντε χιλιάδας στρατοῦ κατὰ τὸ παρόν, ἐκτὸς ἐκείνων ὁποῦ καθ' ὥραν καὶ ἡμέραν διέρχονται· ὁ δὲ ἐχθρός, κατὰ τὰ λεγόμενα, καταγίνεται νὰ ὀχυρωθῇ πόῤῥωθεν τῶν ἡμετέρων, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐνδεχομένην πρόοδον αὐτῶν».

Ἰστέον, ὅτι τέσσαρας ἡμέρας προτοῦ νὰ ἔλθουν αὐταὶ αἱ χαροποιαὶ εἰδήσεις ἀπὸ τὸ ὀρδὶ τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου Ἀχμὲτ-πασᾶ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Χαλὴλ-οὐστᾶ, ἀγαλὰρ-ἀγασῆ, ἦλθεν εἰς Βασιλεύουσαν κάποιος Κερὶμ-ἀγᾶς, σερδὲν-γκετζῆ-ἀγασῆς, γιολδάσης τῶν Ὀτουζπίριδων, μὲ καμμιὰ σαρανταριὰ ἀκολούθους του· καὶ ἅμα ὁποῦ ἔφθασεν εἰς τὸ Δαοὺτ-πασᾶ, ἐπῆγαν ἄπειροι φίλοι καὶ γιολδάσιδες εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἐρωτοῦντές τον, διὰ ποῖον αἴτιον ἐπέστρεφεν, ἀπεκρίνετο, ὅτι ἀπεπλήρωσεν τὸ χρέος του, μὲ τὸ νὰ παρευρέθη εἰς τὸν πόλεμον τὸν προλαβόντα καὶ ἅλωσιν τοῦ Ῥουστζουκίου, καὶ ὅτι ἤδη ἐπέστρεφε διὰ ὑποθέσεις του τινάς. Ὁ καθαυτὸ σκοπός του ὅμως ἦτον νὰ ἀρχήσῃ πάλιν τὰς ταραχὰς καὶ διεγέρσεις τῶν γιανιτζάρων, ὡσὰν ὁποῦ καὶ αὐτὸς ἦτον ἕνας τῶν πρωτίστων δημηγερτῶν[1] καὶ φίλτατος τοῦ ἀγαλὰρ-ἀγασῆ. Ἐπῆγε λοιπὸν κατευθεῖαν καὶ εἰς τὸ Ἀγᾶ-καπουσῆ εἰς ἀντάμωσιν τοῦ ἐνδοξοτάτου σεϊμένπασῆ-ἀγᾶ, ὁ ὁποῖος τὸν ἐδέχθη φιλοφρόνως, καὶ ἐρωτηθεὶς περὶ τοῦ ἐρχομοῦ του, καὶ ἀπεκρίθη τὰ αὐτά. Ὅθεν ἀμέσως ἐπῆγεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ σπῆτί του, τάχα διὰ νὰ ἡσυχάσῃ, τὸ ὁποῖον κεῖται εἰς τὸ Φουντουκλῆ, ἐπάνω εἰς τὴν κορυφήν. Ὁ δὲ κραταιότατος ἡμῶν ἄναξ, ὁποῦ πρὸ καιροῦ καταγίνεται νουνεχέστατα νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλους αὐτοὺς τοὺς δημηγέρτας καὶ ξεγυμνωτὰς τῶν ἐγκατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως (τὸ ὁποῖον καὶ κατορθοῦται θείᾳ συνάρσει μὲ τὸ μέσον τοῦ νῦν σεϊμένπασῆ καὶ ἄλλων τοιούτων ζαπίτων), ἴξευρε τοῦ ῥηθέντος Κερίμη ὅλας τὰς κακίας καὶ ἀταξίας, ἑπομένως δὲν τὸν ἐλάνθανεν καὶ ὁ καθαυτὸ σκοπὸς τῆς εἰς Βασιλεύουσαν ἐπιστροφῆς του. Ὅθεν ἐξέδωσεν μυστικὴν προσταγήν, ὅτι τὸν ῥηθέντα ἀνυπερθέτως νὰ τὸν πιάσουν μὲ τρόπον ἐπιτήδειον, ὁμοῦ καὶ τοὺς συντρόφους του, καὶ νὰ τοὺς πνίξουν· εἰ δὲ καὶ ἀντιστάθῶσι, νὰ τοὺς φονεύσουν ἀναφανδόν. Αὐτὴ ἡ προσταγὴ ἐδόθη εἰς τὸν τοπτζήπασην, μὲ τὸ νὰ περιέχεται ὁ σαλμᾶς του εἰς τὸ Φουνδουκλῆ, ὅπου εἶναι καὶ τὸ σπῆτι τοῦ

---

[1]) δημηγγερτῶν = δημεγερτῶν.

Κερίμι· προσέτι ἐδόθη καὶ εἰς τὸν καπετὰν-πασᾶν καὶ εἰς τὸν σεϊμένπασην. Ἑπομένως τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἀφίξεώς του, περὶ γ^{ην} ὥραν τῆς νυκτός, ἐπῆγεν ὁ Μουσᾶ-ἀγᾶς, σαλμᾶ-τζοχαδάρης τοῦ τοπτζίπαση (ἄνθρωπος φρόνιμος καὶ ἐπιτήδειος εἰς τὰ τοιαῦτα, ὅστις ἐπροσποιεῖτο καὶ φιλίαν εἰς τὸν Κερίμην), μὲ ἄλλον ἕνα σύντροφόν του εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ῥηθέντος, καὶ ἐκτύπησε τὴν πόρταν του. Ἐρώτησεν ὁ ἴδιος, ποῖος εἶναι ὁ κτυπῶν. Τῷ ἀπεκρίθη ὁ Μουσᾶ-ἀγᾶς, ὅτι εἶναι ἐκεῖνος καὶ νὰ ἀνοίξῃ, ἐπειδὴ ἔχει ἀναγκαίαν ὑπόθεσιν νὰ τῷ κοινολογήσῃ. Ὅθεν εἶπε καὶ τὸν ἄνοιξαν· ἅμα δὲ ὁποῦ ἀνέβηκεν ἐπάνω, ἐμβῆκεν εἰς τὸν ὀδᾶν τοῦ Κερίμη καὶ τὸν ηὗρεν κείμενον εἰς τὸ στρῶμα· καὶ ἀμέσως πλησιάσας κοντά του ἐγύρισε τὰ χέρια του ὄπισθεν καὶ τὰ ἔδεσεν ἐν ἀκαρεῖ· ὁ δὲ ἄλλος συνακόλουθός του ἔκαμε τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κερίμη, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς εὑρέθη εἰς τὸν αὐτὸν ὀδᾶν εἰς ἄλλο στρῶμα. Εἰς δὲ τὸν παρέκει ὀδᾶν συνέπεσε νὰ εὑρεθῶσιν καὶ ἄλλοι δύο συνομῶται[1] αὐτοῦ ἀχρειέστατοι, κάποιος Ἐμίνης, κασάπης εἰς τὸ Τεπὲ-πασῆ, καὶ κάποιος Μουσταφᾶς κιομουρτζῆς, τὸν ὁποῖον ἐμεταχειρίζετο ὁ ῥηθεὶς Κερίμης κατάσκοπόν του εἰς τοὺς καχβεχανέδες καὶ εἰς ἄλλα παρόμοια μέρη, διὰ νὰ τὸν προφθάνῃ τὰ λεγόμενα. Λοιπὸν ὁ Μουσᾶ-ἀγᾶς ἄνοιξε τὴν πόρταν, ἀφ' οὗ ἔδεσε τοὺς δύο ἀδελφούς, καὶ ἔκαμε τεσλίμι αὐτούς τε καὶ τοὺς ἄλλους δύο, ὁποῦ συνέπεσε νὰ παρευρεθῶσιν ἐκεῖσε, εἰς τοὺς τζαουσάδες τοῦ καπετὰν-πασᾶ, οἵτινες μετὰ τοῦ πὰσ-ἀγᾶ των ἐπαραφύλαττον μακρόθεν ἐξοπλισμένοι[2] πρὸς τὰ μνήματα περιερχόμενοι, ὁποῦ, ἂν τύχῃ καὶ κάμει καμμίαν ἀνθίστασιν[3] ὁ Κερίμης καὶ δὲν παραδοθῇ, νὰ τὸν κατακερματίσουν, ὁμοῦ καὶ τοὺς συντρόφους του. Οἱ δὲ τζαουσάδες, ἀφ' οὗ τοὺς ἐπῆραν δεμένους, τοὺς ἐνεχείρισαν μετὰ τοῦ Ἐμίνη κασάπη καὶ Μουσταφᾶ κιομουρτζῆ εἰς τοὺς χάρπατζιδες τῆς Πόρτας, ὁποῦ ἐφύλαττον καὶ ἐκεῖνοι, καὶ εἰς τοὺς καρακουλουκτζίδες τῶν[4] ὀρτέτων[5], οἵτινες καὶ ἐκεῖνοι ἐξαποσταλέντες ἀπὸ τὸ Ἀγᾶ-καπουσῆ παρεφύλαττον· καὶ ἀφ' οὗ τοὺς περιέλαβον εἰς χεῖράς των, ἐκατέβησαν κάτω καὶ τοὺς ἔβαλαν εἰς καΐκια, καὶ τοὺς ἀνέβασαν εἰς τὸ Χισάρι τοῦ Καταστένου (κάστρον, ὁποῦ παιδεύονται καὶ πνίγονται οἱ καταδικασθέντες τῶν γιανιτζάρων), ὅπου καὶ τοὺς ἔπνιξαν ἀνυπερθέτως, καὶ οὕτως ἠλευθερώθησαν οἱ ἐγκάτοικοι τοῦ Τεπεπασίου καὶ ὅλων ἐκείνων τῶν πέριξ ἀπὸ ἕνα ἀντάρτην τύραννον, καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ ἕνα ἀντάρτην ἰσχυρὸν καὶ ταραξίαν ἀφόρητον, καὶ ἄρχησαν ὅλοι νὰ παρακαλοῦν τὸν πανάγαθον Θεὸν διὰ τὴν πολυχρόνιον ζωὴν τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν ἄνακτος, ὁποῦ δὲν παύει φροντίζων ἀδιακόπως διὰ τὴν ἡσυχίαν τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ. Αὐτὸς ὁ Κερίμης πρὸ τεσσάρων χρόνων ἦτον μίδατζῆς[6] εἰς τὸ Τεπέπασι, ἤγουν ἔφερνε μίδζια[7] καὶ ἐπωλοῦσεν εἰς τὰ ἐκεῖσε Ἀρμενοφράγκικα ὀσπήτια, καὶ εἰς τὰς προλαβούσας ἐπαναστάσεις ὤντας ἕνας τῶν πρώτων ἀπέκτησε ἄσπρα καὶ ἐγιαπτίρδισε καχβεχανὲν εἰς τὸ Τζουκοῦρι λεγόμενον, ὅπου ἐσυνάζοντο ὅλοι οἱ ἀχρεῖοι καὶ ἐσυμβουλεύοντο τὰ πρακτέα. Ἐξουσίασεν ὅλα τὰ ἐκεῖσε πέριξ καὶ ἐδασμοφοροῦσε τοὺς ἐγκατοίκους, τοὺς δὲ τολμοῦντας νὰ ἀντισταθῶσιν ὁπωσοῦν ἀμέσως τοὺς ἐφόνευεν. Μετὰ τὴν ἐκεῖσε πυρκαϊάν, ὅποιος ἄρχηζε[8] νὰ φκιάνῃ σπῆτι ἢ ἐργαστῆρι, ἔπρεπε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὰ χίλια γρόσια μέχρι τῶν πεντήκοντα. Ὁ πρῶτος τῶν συντρόφων του ἦτον ὁ κασὰπ Ἐμήνης, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἐγιαπτίρδισεν καχβεχανὲν πρὸς τὸ Ἐγκλέζικον σαράϊ, ὅπου καὶ ἐκεῖ ἐγίνοντο συνελεύσεις τῶν ἀχρείων. Εἶχε καὶ κασαπεῖον καὶ ἔδιδε κρέας ταΐνι εἰς μερικὰ ὀσπήτια· ἔπειτα ἐπήγαινε νὰ θεωρήσῃ λογαριασμόν, καὶ <ἂν> ἔδιδε δέκα ὀκάδες κρέας, ἐπληρώνετο διὰ δεκαπέντε καὶ κατὰ τὴν τιμὴν ὁποῦ ἐζητοῦσεν· εἰ δὲ μή, ποῖος ἐτολμοῦσε νὰ μὴν πάρῃ κρέας παρ' αὐτοῦ, ἢ νὰ μὴν τὸν πληρώσῃ κατὰ τὴν ἀπαίτησίν του; Ὁ δὲ κιομουρτζῆ Μουσταφᾶς εἶχε κιομουρτζίδικο καὶ ἐφέρετο τοιουτοτρόπως καὶ αὐτός, ἕως ὁποῦ τοὺς εὗρεν ἡ θεία δίκη καὶ ἐλευθερώθησαν οἱ ἐκεῖσε ἀπὸ τὴν δυναστείαν του. Ὁ καχβεχανὲς τοῦ Κερίμη ἐξουλλώθη καὶ ἐκαρφώθη παρὰ τῆς ἐξουσίας, διὰ νὰ μὴν ἀνοιχθῇ παρ' ἄλλου εἰς τὰ ἑξῆς.

---

1) συνομῶται=συνωμόται. 2) ἐξοπλισμένοι=ἐξωπλισμένοι. 3) ἀνθίστασιν=ἀντίστασιν. 4) ἐν τῷ κώδ. του. 5) Οὕτως ἐν τῷ κώδικι· μήπως σημαίνει τοῦτο ὀρτάδων; 6) μίδατζῆς=μόδατζῆς. 7) μίδζια=μόδζια. 8) ἄρχηζε=ἄρχιζε.

www.dacoromanica.ro

Δʹ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΩΔΕΚΑ

ΤΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ.

(ΕΚΛΟΓΑΙ).

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΩΔΕΚΑ

ΤΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ.

(ΕΚΛΟΓΑΙ).

Γεράσιμος ὁ Κρής, ὁ σοφώτατος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, συνέθετο εἰς τρεῖς τόμους εἰς φύλλον λόγους πολλοὺς θεολογικοὺς καὶ ἠθικούς, καὶ σῴζονται ἐν χειρογράφοις ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῇ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ τοῦ θρόνου, κειμένῳ ἐν τῷ Καΐρῳ τῆς Αἰγύπτου. Εἶδον κἀγὼ καὶ ἀνέγνων τὰ συγγράμματα αὐτά, διατρίψας ἔτη πέντε μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Αἰγύπτου αὐθέντου μου Ῥαγὶπ Μουχαμὲτ-πασᾶ· ἔν τινι δὲ τῶν λόγων πρὸς ἔπαινον τῆς Θεοτόκου λέγει μὴ συλληφθῆναι τὴν θεοτόκον Μαρίαν ὑπὸ τῷ προπατορικῷ ἁμαρτήματι.

Θεόφιλος ὁ Κορυδαλεύς, Ἀθηναῖος, ἐξέδοτο ὑπομνήματα λογικῆς, φυσικῆς, ῥητορικῆς, μεταφυσικῆς, περὶ ψυχῆς καὶ περὶ μυστηρίων, ἐν ᾧ πόρρω που ἀποβάλλει τῆς Ἐκκλησίας τὴν διδασκαλίαν τῆς μετουσιώσεως ὡς τεχνευθεῖσαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων Λατίνων. Προσέκειτο λίαν Κυρίλλῳ τῷ Λούκαρι· ἐγένετο δὲ καὶ Ἄρτης μητροπολίτης, ἀλλ' ἐπὶ ποσὸν διαμείνας παρῃτήθη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ μελαγχολήσας ὑπὸ τῆς λύπης ἀπέθανεν.

Ἱερεμίας ὁ δεύτερος, ὁ ἀπὸ Λαρίσσης γενόμενος οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὁ καὶ ἀποκριθεὶς δὶς τοῖς ἐν τῇ Βιτεμβέργῃ σοφοῖς Λουθηρανοῖς· ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέως τῆς Μοσχοβίας Θεοδώρου, υἱοῦ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ καὶ Τιμοθέου ἐπικληθέντος, καὶ Σοφίας τῆς Παλαιολογίνης, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μοσχοβίαν χάριν ἐλεημοσύνης ἔτει σωτηρίῳ 1588 μετὰ μητροπολίτου ἑνὸς καὶ δύο ἐπισκόπων ὁ οἰκουμενικὸς οὗτος πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ δεύτερος. Παρεκάλεσεν οὖν τὸν πατριάρχην ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος εἰς πατριάρχην ἀναγαγεῖν τὸν μητροπολίτην τῆς πόλεως Μοσχοβίας Ἰώβ (οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ πάντες διέτριβον εἰς τὸ Κίαιβον καὶ Κιαιβίου μητροπολῖται ἐλέγοντο. Ἐν τούτοις Μάξιμός τις Ἕλλην τὸ γένος ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Κιαίβου παρὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ δευτέρου τῷ ἔτει 1285, ἀλλὰ διὰ τὰς καταδρομὰς τῶν Ταρτάρων τοῦ Τζεγἀντζ-χάνη μετέθετο τὸν θρόνον ὁ Μάξιμος εἰς τὴν Μόσχαν καὶ ἐξ ἐκείνου διέτριβον οἱ διάδοχοί του εἰς τὴν Μόσχαν, εἰς τὸ Κίαιβον ἔπεμπον ἐπίσκοπον). Κατιδὼν οὖν ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας, ὅτι μετὰ τὴν Ἅλωσιν οὐκέτι μητροπολίτης Ῥουσσίας ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει προὐχειρίζετο διὰ τὴν τῶν Ὀθωμανῶν ἐπικράτειαν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς συνόδου τῶν ἑπτὰ ἐπισκόπων τῆς Μοσχοβίας, καὶ ὅτι μείναντες οἱ ἐκεῖσε ἀρχιερεῖς ἄνευ τῆς ἐπικουρίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πολλὰ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς οὐκ ὀρθῶς ἐκαινοτόμησαν, τό τε Σύμβολον παραχαράξαντες καὶ πολλὰ βιβλία τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐσφαλμένως

www.dacoromanica.ro

τυπώσαντες, σύνοδον ἀθροίσας τῶν ἐν πάσῃ τῇ Ρουσσίᾳ ἀρχιερατευόντων ἀνεδίδαξεν αὐτοὺς τὴν ἀληθῆ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς παράδοσιν, καὶ πατριάρχην ἀνηγόρευσε πάσης Ρουσσίας τὸν μητροπολίτην τῆς πόλεως Μοσχοβίας, τοὔνομα Ἰώβ, ἔτει 1589 τῇ κς' τοῦ Ἰανουαρίου· προεβίβασε δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ Μοσχοβίᾳ ἀρχιεπισκοπὰς Νοβογραδίου, Καζανίου, Ροστοβίου καὶ Κρότζκας εἰς μητροπόλεις· ὁμοίως προεβιβάσθησαν καί τινες ἐπισκοπαί.

Θεοφάνης, πατριάρχης Ἱεροσολύμων, συνέθετο διαφόρους ἐπιστολὰς πεμφθείσας εἰς τὴν Ρωσσίαν, καὶ συνταγμάτιον κατὰ Λατίνων περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος· ἠγωνίσθη δὲ καὶ ἡρωϊκῶς κατά τε Ἀρμενίων καὶ Παπιστῶν διὰ τὴν ἀνάκτησιν καὶ διατήρησιν τῶν ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ ἁγίων προσκυνημάτων.

Στέφανος βοεβόδας, ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας, ἡγεμονεύσας ἔτη 47 καὶ μῆνας πέντε. Κατεπολέμησε σφοδρότατα καὶ Ταρτάρους καὶ Λέχους καὶ Οὔγκρους καὶ Βλάχους, γενόμενος ἰσχυρὸς εἴπερ τις ἄλλος. Βόγδανος ὁ υἱός του τῇ συμβουλῇ τοῦ πατρός του ἐν τῷ θνήσκειν προσεκύνησε τὴν Μολδαβίαν τῷ σουλτὰν Σουλεϊμάνῃ ἔτει σωτηρίῳ 1529 ἐπὶ ῥηταῖς συμφωνίαις καὶ ὡρισμένῳ δασμῷ, ἤτοι τετρακόσια φλωρία, τεσσαράκοντα ἵππους καὶ ὀγδοήκοντα ἱέρακας. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ σουλτὰν Σουλεϊμάνης ἐπὶ τῆς ἡγεμονείας Πέτρου τοῦ Τζερτζέλ, παραβὰς τοὺς ὅρκους, ἐζήτησε διὰ δασμὸν δώδεκα χιλιάδας φλωρία· ἀλλ' ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς Πέτρος ὁ Ράλις, ἀποφεύγων τὴν προσθήκην καὶ καταλιπὼν τὴν ἡγεμονείαν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Οὐγκρίαν τῷ ἔτει 1537 καὶ ἔζησεν ἐκεῖ βίον ἰδιωτικόν. Στέφανος ὁ Λυκούστας ἐδέχθη τὴν προσθήκην τῶν δώδεκα χιλιάδων φλωρίων καὶ ἡγεμὼν ἐγένετο τῆς Μολδαβίας μετὰ Πέτρον τὸν Ράλιν. Ὅρα τόμῳ ὀγδόῳ τῆσδε τῆς ἱστορίας τὸ ἔτος 1529.

Βόγδανος ὁ Καμιελνίνσκις, χάτμανος τῶν Καζάκων τῆς Οὐκράϊνας, προσηλώθη τῇ βασιλείᾳ τῶν Μοσχόβων, καταλιπὼν τοὺς Λέχους, καὶ τρόμον ἐνεποίησεν οὐ μόνον τοῖς ῥηθεῖσι Λέχοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς Τούρκοις καὶ τοῖς Ταρτάροις, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠμποροῦν νὰ λησμονήσουν τὰς πολλάς του λεηλασίας, ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Ἐφονεύθη δὲ πολεμῶν κατὰ τῶν Λέχων, καὶ ἀφῆκε δύο υἱούς, Γεώργιον δηλαδὴ καὶ Τιμούσχην, τὸν καὶ γαμβρὸν Βασιλείου βοεβόδα, ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας, ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Φωξάνῃ. Ἐγένετο δὲ ὁ Τιμούσχης ἀνὴρ πρὸς πᾶν ἔργον ἀνεπιτήδειος· διωχθεὶς γὰρ τῆς ἡγεμονείας ὁ ῥηθεὶς Βασίλειος βοεβόδας παρὰ Στεφάνου τοῦ Βουρδούσου, ἄλλως Στεφάνου Γεωργίου, υἱοῦ τοῦ λογοθέτου Δημητράσκου, κατέφυγε πρὸς τὸν συμπέθερόν του, βοηθηθῆναι ἐλπίζων παρ' αὐτοῦ συμμαχίᾳ διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἡγεμονείας του ἔτει σωτηρίῳ 1654, καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ Καζάκων χιλιάδας 14 ὑπὸ στρατηγῷ τῷ γαμβρῷ Τιμούσχῃ, ἦλθον εἰς τὴν Σουτζάβαν, πολιορκεῖ αὐτὴν ὁ Τιμούσχης· ἀλλ' ὑπὸ τῆς μέθης φονευθεὶς καὶ τῶν Καζάκων ἡττηθέντων, ἐπανῆλθε κενὸς εἰς τὸν συμπέθερον ὁ Βασίλειος βοεβόδας, καὶ τοῦ λοιποῦ οὐδὲν δι' αὐτοῦ διαπραξάμενος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Βογδάνου Γεώργιος μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός του, τὸν ἐν τῷ πολέμῳ τῶν Λέχων, ἐγένετο χάτμανος τῶν Καζάκων καὶ ἐπὶ τρία ἔτη κατεπολέμησε τοὺς Λέχους εὐδοκίμως. Εἶτα παραιτηθεὶς ἀπεφάσισε νὰ γένῃ μοναχός, καὶ διοδεύων τὰς ἐρήμους τῆς Οὐκραΐνας μετασχηματισμένος, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὸ μοναστήριον τὴν Παναγίαν, ἐντυχὼν Ταρτάροις ἀνδραποδίζεται παρ' αὐτῶν καὶ ἀποκομίζεται πρὸς τὸν χάνην τῶν Ταρτάρων· ὅστις, εἰ καὶ μὴ εἰδώς, τίς ποτ' ἂν εἴη, βιάζει αὐτὸν μουσουλμανίσαι. Ἀλλ' ἐν τούτοις γνωρισθεὶς ὑπό τινος Καζάκου, δουλεύσαντος ποτὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τουρκίσαντος καὶ ἐν τοῖς αὐλικοῖς τοῦ χάνη ὄντος, πέμπεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ τοῦ χάνη ὡς χάτμανος τῶν Καζάκων καὶ εἱρκτῇ παραδίδοται ἐν τοῖς Ἑπτὰ Πύργοις, ὅπου ἔμεινεν ἀπὸ ἔτους 1670 ἕως 1677, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ φυγεῖν ἀπὸ τοῦ πύργου θελήσας ἁλίσκεται καὶ δεσμεῖται σφοδρότερον. Ἔμπης ὑπ' ἀνάγκης ἡ βασιλεία τῶν Τούρκων ἐξελὼν αὐτὸν τῆς φυλακῆς διώρισε χάτμανον τῶν Καζάκων τῆς Οὐκραΐνας, διὰ νὰ ψυχρανθῶσι δηλαδὴ οἱ Καζάκοι διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ εὐλάβειαν κατὰ τοῦ νέου χατμάνου αὐτῶν, τοῦ καὶ ἀντάρτου τῶν Ὀθωμανῶν τῆς βασιλείας, τοὔνομα Δοροσκένκου.

www.dacoromanica.ro

Στέφανος Πετρετζέϊκος, Μολδάβος τὸ γένος, ἐτιμήθη μὲ ὀφφίκια παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας...... τοῦ Δάβιτζα, καὶ ἓξ μῆνας μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Μολδαβίας τὸν γαμβρόν του Δάβιτζα Δούκαν. Εἶτα ἡγεμονεύει καὐτὸς τῆς Μολδαβίας, ἐξωσθέντος τοῦ Δούκα παρὰ τοῦ σουλτὰν Μεχμὲτ διὰ τὴν ῥηθεῖσαν γέφυραν (ὅρα Δούκα ἱστορίαν εἰς τὸν πόλεμον τῶν Λέχων παρὰ τὸ Χοτῖνι· ὅρα ἔτει 1673). Ἐγένετο αἴτιος τοῦ ἡττηθῆναι τοὺς Τούρκους· αὕτη ἡ νίκη ὅμως τῶν Λέχων δὲν ἦτον ἱκανὴ διὰ νὰ διατηρήσῃ τὸν Πετρετζέϊκον ἐν τῇ ἡγεμονείᾳ τῆς Μολδαβίας ἀκίνδυνα. Ὅθεν ἐβιάσθη ἀπελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν Λεχίαν, καὶ διέτριβεν ἐκεῖ μέχρις ἔτους 1683, καθ' ὃ, γενομένης τῆς πολιορκίας τῆς Βιέννης κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον, ὁ Πετρετζέϊκος τῇ συνεργίᾳ τῶν Καζάκων σὺν τῷ αὐτοῦ χατμάνῳ Κοννίκῃ ἐλθὼν λεηλατεῖ τὴν Βασαράβιαν, καὶ ὄντων τῶν Ταρτάρων ἐν τῇ Βιέννῃ κάμνει τυραννίας κατὰ τῶν παίδων αὐτῶν καὶ τῶν γυναικῶν τοιαύτας, οἵας οἱ ἀπηνέστατοι βάρβαροι οὐδέποτε οὔτε ἐτόλμησαν, οὔτε ἐσυλλογίσθησαν. Εἶτα ἀναλαμβάνει τὴν ἡγεμονείαν τῆς Μολδαβίας καὶ παρὰ τῶν Λέχων δωρεῖται αὐτῷ ἅπασα ἡ ἐπαρχία τῆς Μολδαβίας, καὶ τῇ συνεργίᾳ τοῦ συγγενοῦς του Βαΐσκη ζωγρεῖ τὸν ῥηθέντα Δούκα, ἡγεμονεύοντα τὸ δεύτερον Μολδαβίας· ἀλλ' οἱ Τάρταροι ἐφορμήσαντες κατὰ τῆς Μολδαβίας, καταπολεμοῦσι καὶ φυγαδεύουσι τοὺς ἐν αὐτῇ Καζάκους του σὺν τῷ Κοννίκῃ, καὶ καταπολεμήσαντες αὐτὸν βιάζουσι καταφυγεῖν τὸ δεύτερον εἰς τὴν Πολωνίαν ἔτει σωτηρίῳ 1684. Ὑπεδέχθη αὐτὸν ὁ ῥῆξ καὶ ἐδωρήσατο τὴν πόλιν Γιαλοζβὲχ μὲ πολλὰς κώμας καὶ 100 χιλιάδας ζολότας. Εἶχεν αὐτὰ μέχρι θανάτου ἔτει 1684 συμβάντος. Διάδοχον οὐκ ἀφῆκε καὶ ἡ χηρεύουσα αὐτοῦ τῶν αὐτῶν χαρίτων παρὰ τοῦ ῥηγὸς ἀπήλαυεν, ἕως οὗ ὑπανδρεύθη μὲ ἕνα Λέχον.

Σάκχουλη, χάνης τῆς τῶν Περσῶν βασιλείας, περίφημος μουσικός, αὐτομολεῖ πρὸς τὸν σουλτὰν Σουλεϊμάνην. Συνέθετο πολλὰ πεστρέφια, δύο δὲ εἰσὶ περιπυστα ἔν τε τῇ Περσίᾳ καὶ τῇ Τουρκίᾳ· ὧν τὸ πρῶτον λέγεται Σάχκουλη-σακιλή, εἰς ἦχον χουσεϊνί, τὸ δὲ δεύτερον λέγεται κιοφπαρέ, εἰς ἦχον χισάρ. Παρὰ τοῦτον ἔστι καὶ ἄλλος μουσικὸς Πέρσης Σάχκουλης λεγόμενος, ὁ λυτρωθεὶς τοῦ θανάτου παρὰ τοῦ σουλτὰν Μουράτη τοῦ δ' ἐν τῷ ὑπαγαγεῖν τὸ Παγδάτιον. Ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μαζῇ μὲ τὸν σουλτᾶνον. Εἶχε πολλὴν περιποίησιν παρ' αὐτῷ διὰ τὴν τελειότητα τῆς μουσικῆς του, παίζων τὸ ἑξάχορδον ἐντελέστατα καὶ τραγῳδῶν τὰ λεγόμενα μενὶ ἁρμονικώτατα.

Ἰωάννης ὁ Καλμούκης. Ἡγεμονεύσας ἀπὸ δραγομάνου ὁ Νικόλαος βοεβόδας Μαυροκορδᾶτος τῷ ἔτει 1716, ἐγένετο ἀντ' αὐτοῦ δραγομᾶνος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης. Ἀπελθὼν οὖν εἰς Μολδαβίαν ὁ Νικόλαος βοεβόδας ἔστειλε τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰωάννῃ δῶρον μικρόν τι παιδίον, γέννημα γονέων ἀγροίκων, ἀπὸ ἐκείνους δηλαδὴ ὁποῦ κατοικοῦσι μέρος τι κείμενον παρὰ τοῖς ὁρίοις τῆς Μολδαβίας καὶ τῆς Οὐγκρίας, λεγόμενον Τζερνεοῦτζι, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὸ καδιλίκι τῆς Σουτζάβας. Οἱ κατοικοῦντες αὐτοῦ ὁμιλοῦσι καὶ Λεχικὴν γλῶσσαν, διὰ τὸ πλησιόχωρον διαπερνῶντες τὸν Νίστρον καὶ θαμίζοντες εἰς τὴν Λεχίαν, καὶ μὲ τὸ νὰ εἶναι εἰς τὰ σύνορα τῆς Οὐγκρίας εἰσὶ σχεδὸν ἀνυπότακτοι εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Μολδαβίας, καὶ οὔτε τοὺς βιάζουσι διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν λεγομένων σφέρτων, ὡσὰν ὁποῦ ὅταν ἴδωσι βίαν περνῶσιν εἰς τὰ χώματα τῆς Οὐγκρίας. Ὅθεν δὲν πληρώνουσιν εἰς τὴν βιστιαρίαν κατὰ τὴν ποσότητα ὁποῦ πληρώνουν καὶ οἱ ἄλλοι κατοικηταὶ τῆς Μολδαβίας, ἀλλὰ σχεδὸν τὸ αὐτοῖς ἀρεστόν. Εἴτε οὕτως εἴτε καὶ ἄλλως, τοῦ παιδίου αὐτοῦ, τοῦ Ἰωάννου, τοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν σταλέντος παρὰ τοῦ Νικολάου βοεβόδα, ὁ πατὴρ ἦτον ῥάπτης, ὀνομαζόμενος Θεόδωρος, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τζιποτάρος, ἤτοι σκυτοτόμος, καὶ οἱ λοιποί του συγγενεῖς ἀγροῖκοι καὶ γεωργοὶ τῆς γῆς. Τοῦτον τὸν νέον λοιπὸν ἐλθόντα εἰς τὴν Πόλιν ὁ δραγομᾶνος Ἰωάννης παρέδωκε τῷ διδασκάλῳ τῶν τέκνων του καὶ σὺν ἐκείνοις ἐσπούδαζε γράμματα, τὰ κοινῶς λεγόμενα Ῥωμαΐικα· εἶτα προεβιβάσθη εἰς τὴν γραμματικήν, καὶ εὐδοκιμήσας ἀπεκατέστη παρ' αὐτοῦ καὶ γραμματικὸς δεύτερος, καὶ προσέκυπτεν ἐν τούτοις καὶ τῇ σπουδῇ τῆς Τουρκικῆς γλώττης, καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ τῆς Ἰταλικῆς τε καὶ Λατινικῆς, διὰ νὰ γένῃ μὲ αὐτὸν τὸν

www.dacoromanica.ro

τρόπον ἀναγκαῖος εἰς τὸν αὐθέντην του ὡς εἰδήμων γλωσσῶν. Τούτων οὖν οὕτω γενομένων, αὐθεντεύει ὁ δραγομᾶνος Ἰωάννης εἰς Βλαχίαν καὶ γίνεται δραγομᾶνος τῆς Πόρτας ὁ ἀνεψιός του Γρηγόριος ὁ Γκίκας, υἱὸς δηλαδὴ τῆς ἀδελφῆς του Ῥωξάνδρας, καὶ ὁ Ἰωάννης βοεβόδας ἀφῆκε τὸν γραμματικὸν αὐτοῦ Ἰωάννην, αὐτὸν τὸν Καλμούκην, παρὰ τῷ ἀνεψιῷ νέῳ δραγομάνῳ, διὰ νὰ τὸν ἔχῃ εἰς τὴν δούλευσίν του, ὡς εἰδήμονα μεταφράσεων καὶ ἄλλων ὑποθέσεων τῆς δραγομανίας. Ἠκολούθησεν οὖν εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ δραγομάνου Γρηγορίου Γκίκα ὁ Ἰωάννης Καλμούκης ἔτη πολλά, καὶ τέως ἔγημε καὶ τὴν θυγατέρα Σωτηράκη τινὸς ἀπὸ τὸ Ὀρτάκιοϊ· καὶ μετὰ ταῦτα ἡγεμονεύσας εἰς τὴν Μολδαβίαν, μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα, ὁ δραγομᾶνος Γρηγόριος Γκίκας τῇ συνδρομῇ τοῦ Μανολάκη Ὑψηλάντη, πρωτογουνάρεως τοῦ βεζίρη Ἰπραΐμ-πασᾶ καὶ πλεῖστα δυναμένου παρά τε αὐτῷ καὶ τῷ πολὺ δυναμένῳ Μεχμὲτ-κεαγιᾷ, ἐγένετο ἀντ᾽ αὐτοῦ δραγομᾶνος τῆς Πόρτας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ὁ Γκίκας· τὸν δὲ γραμματικόν του Ἰωάννην, αὐτὸν τὸν Καλμούκην, μετονομασθέντα ἤδη Καλλιμάχην, ἀπήγαγε σὺν ἑαυτῷ ὁ αὐθέντης εἰς τὸ Γιάσιον καὶ ἀποκατέστησε λογοθέτην τρίτον καὶ διὰ τῆς μεσιτείας αὐτοῦ κατέταξεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀρχόντων τὸν ἀδελφόν του τζιποτάρην, καὶ ἐτίμησε μὲ τὸ ὀφφίκιον τῆς σατραρίας, καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεμψεν αὐτὸν ὡς καπουκεαγιᾶν παρὰ τῷ χάνῃ τῶν Ταρτάρων. Εἶτα ἐξαφθέντος τοῦ πολέμου μεταξὺ Ὀθωμανῶν, Γερμανῶν καὶ Μοσχόβων, καὶ οὔσης χρείας συνεκστρατεῦσαι εἰς τὴν Ἰσάξαν σὺν τῷ βεζίρῃ καὶ τῷ στρατοπέδῳ τὸν δραγομᾶνον Ἀλέξανδρον κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ καταλιπεῖν ἐπίτροπον τῆς δραγομανίας εἰς τὴν Πόλιν παρὰ τῷ καϊμακάμῃ, ὁ Ἀλέξανδρος Γκίκας, διὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ ἄνθρωπον ξένον παρὰ τῷ καϊμακάμῃ, μετεπέμψατο ἀπὸ Μολδαβίας Ἰωάννην τὸν Καλλιμάχην, ὡς δοῦλον παλαιότατον καὶ οἰκειότατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ἀκολούθως ἀμφοτέροις πιστόν. Καὶ ἐπειδὴ πρὸ χρόνων εἶχε χηρεύσει, συνέζευξεν αὐτῷ γάμου κοινωνίᾳ εἰς μείζονα δεσμὸν ἑνώσεως συγγενῆ τινα αὐτοῦ τοὔνομα Ῥαλίτζαν, θυγατέρα τοῦ Δημητρίου Ἀριστάρχου· καὶ ἀπάρας σὺν τῷ στρατοπέδῳ διὰ τὴν Σέξαν, ἀφῆκεν αὐτὸν ἐπίτροπον τῆς δραγομανίας παρὰ τῷ καϊμακάμῃ Κιὸρ-Χατζῆ-Ἀχμὲδ-πασᾷ, ὅστις μνησικακῶν κατὰ τοῦ δραγομάνου Ἀλεξάνδρου Γκίκα εἶπεν αὐτῷ, ὅτι θέλει τὸν κάμει δραγομᾶνον τῆς Πόρτας. Μετὰ τὴν ἅλωσιν οὖν τοῦ Βελιγραδίου ἐλθὼν ὁ δραγομᾶνος Γκίκας εἰς τὴν Πόλιν μὲ τὸν νικητὴν βεζίρην Ἀϊβὰζ-πασᾶ, τοὔνομα Μεχμέτην, δὲν ἐψηφοῦσε τὸν μετὰ τὸ καϊμακαμλίκι μείναντα εἰς τὴν Πόλιν νισαντζῆ Χατζῆ-Γκεγκῆ Ἀχμὲτ-πασᾶ. Τὸν ἔλεγεν ὁ Καλλιμάχης νὰ πηγαίνῃ εἰς ἀντάμωσίν του καὶ δὲν ἐπείθετο, ἀμὴ δὲν τὸν εἶπε τὴν κατ᾽ αὐτοῦ μνησικακίαν καὶ ἀπέχθειαν καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπόσχεσίν του περὶ τῆς δραγομανίας. Ὡς τόσον μαζιλευθέντος τοῦ βεζίρη Ἀϊβὰζ Μεχμὲτ-πασᾶ, καὶ γενόμενος βεζίρης ὁ Κιὸρ-Χατζῆ-Γεγὲκ-Ἀχμὲτ-πασᾶς, αὐτὸς ἐφόνευσε τὸν δραγομᾶνον αὐτὸν Ἀλέξανδρον Γκίκαν. Ὁ Δράκος ὁ Σοῦτζος καὶ ὁ σπαθάρης Μιχαλάκης Ῥωσσέτος ἐζήτησαν ὑποσχέσει μετρητῶν τὴν δραγομανίαν· ἀλλ᾽ αὐτὸς φύλαξ τῆς ὑποσχέσεώς του ἔκαμε δραγομᾶνον Ἰωάννην αὐτὸν τὸν Καλλιμάχην ἔτει σωτηρίῳ **1741.** Συκοφαντηθεὶς μετὰ χρόνους διὰ μίαν ὑπόθεσιν τῆς Κύπρου, ἐξωρίσθη εἰς τὴν Τένεδον ἐν ἔτει 1752. Ἔγινε δραγομᾶνος ὁ δευτερογέννητος υἱὸς τοῦ αὐθέντου Γρηγορίου Γκίκα βοεβόδα Ματθαῖος· οὗ αὐθεντεύσαντος Βλαχίας, μετὰ θάνατον τοῦ πατρός του ἔγινε πάλιν δραγομᾶνος ὁ ἀπὸ τῆς ἐξορίας ἤδη ἐλθὼν Ἰωάννης ὁ Καλλιμάχης. Εἶτα ἐπὶ τοῦ βεζίρη Ῥαγίπη ἐγένετο καὶ αὐθέντης Μολδαβίας τῷ ἔτει 1758, ἀλλ᾽ οὐκ ἔχων τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς τῆς διὰ τὸ τεβτζίχι συνήθους ἐζήτησε διὰ πὰς-καπουκεχαγιᾶν του τὸν υἱὸν τοῦ χειρουργοῦ Σταυράκη σπαθάρην Γεωργάκην, ὅστις ἐξοδεύσας διὰ ὅλα τὰ συνήθη καὶ ἀναγκαῖα, ἀνεχώρησεν ὁ αὐθέντης Καλλιμάχης διὰ τὴν Μολδαβίαν. Ὕστερον ἀπῆλθε καὶ ὁ σπαθάρης εἰς τὸ Γιάσι, διὰ νὰ περιλάβῃ τὰ ἄσπρα του· ἀλλὰ κακομεταχειρισθεὶς ἐκεῖσε τοὺς ἄρχοντας, ὑπὸ δημεγερσίας μέλλων κατακοπῆναι, μόλις μετὰ μεταβολῆς ἐνδυμάτων, μεσούσης νυκτός, φυγῇ τὴν σωτηρίαν εὕρατο. Ὅθεν ἔκαμε ὁ αὐθέντης Καλλιμάχης πὰς-καπικεχαγιᾶν του τὸν ποστέλνικον Νικόλαον, υἱὸν τοῦ λογοθέτου Δράκου Σούτζου, καὶ μεταπεμψάμενος ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἔκαμε ποστέλνικόν του καὶ ναζίρην τῆς βεστιαρίας τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην, υἱὸν τοῦ Ἰωάννου ἀγὰ καὶ μεγάλου ῥήτορος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ ἔγγονον τοῦ χατμάνου Κωνσταν-

www.dacoromanica.ro

τίνου Ὑψηλάντου, τοῦ καὶ ὕστερον μεγάλου σπαθάρη εἰς τὴν αὐθεντίαν τῆς Βλαχίας. Μετὰ δὲ παρέλευσιν καιροῦ ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν ὁ ῥηθεὶς ποστέλνικος Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ἐνήργησεν μαζῆ μὲ τὸν ποστέλνικον Νικολάκην Σοῦτζον τό, παραιτηθέντος τοῦ αὐθέντου Ἰωάννου τοῦ Καλλιμάχη, νὰ γένῃ αὐθέντης τῆς Μολδαβίας ὁ υἱός του Γρηγόριος ὁ Καλλιμάχης τῷ ἔτει 1761. Τούτου δὲ μετὰ χρόνους μανζιλευθέντος, ἔγινεν αὐθέντης Μολδαβίας ὁ δραγομᾶνος τῆς Πόρτας Γρηγόριος Γκίκας, ὁ καὶ υἱὸς τοῦ φονευθέντος δραγομάνου τῆς Πόρτας Ἀλεξάνδρου Γκίκα, δι' ἐπιστασίας καὶ βοηθείας πρὸς τὸν βεζίρην Μουσταφᾶ-πασᾶ τοῦ προῤῥηθέντος σπαθάρη Γεωργάκη, υἱοῦ τοῦ χειρουργοῦ Σταυράκη, οὗτινος καὶ πὰσ-καπικεχαγιᾶς ἐγένετο ὁ προῤῥηθεὶς ποστέλνικος Νικόλαος Σοῦτζος διὰ προσταγῆς τοῦ μουφτῆ Δουριζαδὲ-ἐφένδη. Τούτου δὲ μετὰ τρεῖς χρόνους μανζιλευθέντος, ἐγένετο πάλιν τὸ δεύτερον αὐθέντης Μολδαβίας ὁ αὐτὸς Γρηγόριος Καλλιμάχης ἐπὶ τοῦ βεζίρη Μουσούνογλου, καὶ πάλιν πὰσ-καπικεχαγιᾶς του ὁ αὐτὸς ποστέλνικος Νικόλαος Σοῦτζος. Ἐξαφθέντος δὲ τοῦ μεταξὺ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ Μοσκόβων πολέμου τῷ ἔτει 1768, ἔγινε δραγομᾶνος ὁ Νικόλαος Σοῦτζος καὶ πὰσ-καπικεχαγιᾶς του ὁ ἀδελφός του ποστέλνικος Μιχαλάκης Σοῦτζος. Ἀλλὰ τὸν πρῶτον χρόνον τοῦ πολέμου διαβληθεὶς ὑπὸ τῶν Πενδερλίδων, ὅτι νὰ ἔδωσεν εἰς τοὺς Μοσκόβους τὸν εἰς τὴν Σορόκαν διαφόρων εἰδῶν ζαχιρέν, ὅπου εἶχε συναθροίσει εἰς ἀποθήκας, προσέτι καὶ στρατόν, ἐμαζιλεύθη καὶ ἀπήχθη εἰς τὴν Πόλιν καὶ μὲ τὸν ἀδελφόν του Ἀλέξανδρον Καλλιμάχην καὶ μὲ τὸν μινίστρον του σπαθάρην Ἰωάννην Βλαστόν, τὸν ἐπιλεγόμενον Ἀραπάκην, καὶ μὲ τὸν πὰσ-καπικεχαγιᾶν του Μιχαλάκην Σοῦτζον, καὶ μὲ τὸν καὶ δι' αὐτὴν καὶ ἄλλας αἰτίας μαζιλευθέντα δραγομᾶνον τῆς Πόρτας Νικόλαον Σοῦτζον τὸν προῤῥηθέντα. Καὶ δραγομᾶνος μὲν τῆς Πόρτας ἦλθεν ἀπὸ τὴν Πόλιν ὁ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας, υἱὸς τοῦ Μιχάλ-βόδα Ῥακοβίτζα· αὐτοὶ δὲ φθάσαντες εἰς τὴν Πόλιν ἐφυλακώθησαν εἰς τὸν Φοῦρνον, καὶ ὁ μὲν ἡγεμὼν Γρηγόριος Καλλιμάχης καὶ ὁ Νικόλαος Σοῦτζος κατεσφάγησαν, οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς ἔμειναν εἰς τὸν Φοῦρνον, παραταθείσης ἐπὶ πολὺ τῆς αὐτῶν εἱρκτῆς.

Ὁ *Παναγιώτης Νικόσιος* κατά τινας ἦτο Κύπριος, ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως Νικοσίας, κατ' ἄλλους δὲ ἦτον Πολίτης, ἀπὸ ἀσήμους γονεῖς ὁρμώμενος. Ὁ πατήρ του ἦτον γούναρις. Κομιδῆ νέον τὸν ἐπῆρεν ὁ Μελέτιος Τζιρίγου, ὁ θεολόγος καὶ σοφώτατος ἄνθρωπος· τὸν ἔβαλε καὶ ἐσπούδαζεν Ἑλληνικά, Λατινικά, Ἀραβικά, Περσικά, καὶ τὸν ἔκαμε δραγομᾶνον τοῦ ἐλτζῆ τῶν Νεμτζῶν. Γενόμενος δὲ βεζίρης ὁ Κιουπρουλῆς Μεχμὲτ-πασᾶς ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ τετάρτου, γνώριμός του, ὄντος δ' εἰς τὴν Πόρταν δραγομάνου τῆς Πόρτας ἀνέκαθεν Τούρκου καὶ ἀκολούθως μὴ σημαίνοντος διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν γλωσσῶν, τὸν ἔκαμε δραγομᾶνον τῆς Πόρτας. Πάθει φερόμενος κατὰ τοῦ Ἱεροσολύμων πατριάρχου Παϊσίου ἐμαρτύρησεν ἐρωτηθείς, πῶς ἔχουν οἱ Ἀρμένιοι εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐπίσημον ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, καὶ τοῖς τὸ ἔδωκε ὁ βεζίρης. Ἐφιλονείκησε περὶ πίστεως μὲ ἕνα ἐφένδην, καὶ ἡ φιλινεικία αὐτὴ εἶναι γεγραμμένη Τουρκιστί. Συλλογιζόμενος τὸ κακὸν ὁποῦ ἔκαμε μὲ τὴν πρόδοσιν τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, διὰ νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ ἁμαρτία του, ἀνεκαίνισε μέρος τοῦ κατὰ τὴν Χάλκην μοναστηρίου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Εἶχε γραμματικὸν Ἀλέξανδρον τὸν Μαυροκορδᾶτον, καὶ θανὼν εἰς τὴν Ἰσάκτζαν, ἐν τῷ θνῄσκεν εἶπε τῷ βεζίρῃ νὰ στείλῃ τὸ λείψανόν του εἰς τὸ ῥηθὲν μοναστήριον, τὸ κατὰ τὴν Χάλκην, ὅπου ταφεὶς κεῖται καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἄλυτος, μὲ τὸ νὰ ὑπέπεσεν ἀφορισμῷ τοῦ εἰς τὸ Καστελλόρροιζον θανόντος πατριάρχου Παϊσίου, ὅστις ἐν τῳ θνῄσκειν πάντας μὲν ἐσυγχώρησεν, αὐτὸν δὲ τὸν Παναγιώτην ἀναθέματι καθυπέβαλεν. Ἔγινε δὲ παρὰ τοῦ βεζίρη εἰς τὴν Ἰσάκτζαν δραγομᾶνος τῆς Πόρτας

Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδᾶτος, πολυμαθέστατος εἰς τὰ Ἑλληνικά, Λατινικά, Ἀραβικὰ καὶ Περσικὰ καὶ ἰατρικήν. Ἦτον υἱὸς τῆς Ῥωξάνδρας, θυγατρὸς τοῦ Σκαρλάτου Σεϊτζῆ καὶ τοῦ Παντελῆ Μαυροκορδάτου Χίου. Ἡ Ῥωξάνδρα ἐπαιδεύθη παρὰ τοῦ σοφωτάτου μεγάλου λογοθέτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλη, καὶ τόσον ἐπροχώρησεν εἰς τὰ μαθήματα καὶ ἔγινεν ὀνομαστή, ὁποῦ πολλοὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην χρήσιμοι ἄνθρωποι εἰς τὴν Πόλιν ἐρχόμενοι, συνομιλοῦντες μαζῆ της, τὴν ὑπερεθαύμαζον. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔμαθε τὰ γράμματικὰ

www.dacoromanica.ro

εἰς τὴν Πόλιν, εἰς τὸν ῥηθέντα Ἰωάννην τὸν Καρυοφύλλην. Εἶτα ἀπῆλθεν εἰς τὸ Πατάδιον, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ κατ' αὐτὸν ὅρα ἐν τῷ *Σκαρλάτος Σεϊτζῆς*. Καὶ πρόσθες, ὅτι διδάσκαλος ὢν εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Πόλεως εὔγαλε μαθητὰς τὸν Σεβαστόν, ὁ ὁποῖος ἐστάθη διδάσκαλος εἰς τὸ Βουκουρέστι, καὶ τὸν Ἀντώνιον Σπαντωνῆ, ὅστις ἐστάθη διδάσκαλος τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων εἰς τὴν Πόλιν. Ἐγένετο μέγας ῥήτωρ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἶτα καὶ μέγας λογοθέτης. Συνέθετο ἐξηγῶν καὶ τὸ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ μὴν ὄντας ἀρκετὸν τὸ παρὰ τῆς βασιλείας ἐτήσιον εἰσόδημά του, ἐζήτησε καὶ τοῦ ἐδόθη ἀρπαλίκι ἡ χηρεύουσα Ἀδριανούπολις, καὶ ἔκαμεν Ἀδριανουπόλεως τὸν ἀπὸ Καστορίας σοφώτατον Γεράσιμον, ὅστις ἔγινεν ὕστερον καὶ Ἀλεξανδρείας, ὡς γέγραπται. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐπετέλει τὰ τῆς ἀρχιερωσύνης, ὁ δὲ ἐξ ἀπορρήτων ἔπερνε τὸ εἰσόδημα.

Νικόλαος Μαυροκορδᾶτος, ὁ υἱός του, ἀπὸ δραγομᾶνος τῆς βασιλείας αὐθέντης τῆς Μολδαβίας δύο φοραῖς, τὴν πρώτην χρόνους τέσσαρας, τὴν δευτέραν χρόνον ἕνα, αὐθέντης δὲ Βλαχίας χρόνους ἕνδεκα καὶ ἔτι πρός. Κατ' ἀρχὰς τῆς αὐθεντείας τῆς εἰς τὴν Βλαχίαν ἐφέρθη τυραννικώτατα εἰς τοὺς κατοικοῦντας. Ἔκτισε τὸ μοναστήριον Βακαρέστι καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον, προικίσας καὶ μὲ μοσίας τινάς, τὰς ὁποίας ἐπῆρεν ἀπὸ τοὺς κυριάρχας ἐπὶ ὑποσχέσει πληρωμῆς διὰ τὴν πώλησιν, καὶ μὴ πληρώσας ἐπάρθησαν ὀπίσω ἀπὸ τοὺς πρώτους οἰκοδεσπότας ἐπὶ τῆς αὐθεντείας τοῦ υἱοῦ του Κωνσταντίνου βοεβόδα. Ἐκ τῆς πρώτης γυναικός, τῆς Τζουκίδαινας, ἐγέννησε δύο υἱούς, Κωνσταντῖνον καὶ Ἰωάννην, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας, τῆς καὶ Σμαράγδας, ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ θυγατέρα Σουλτάνην. Συνέθετο τὸ περὶ καθηκόντων βιβλίον καὶ ἄλλο φιλοπόνημα, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ «Διάλογος περὶ ζωῆς καὶ θανάτου», καὶ λόγον κατὰ νικοτιανῆς ἐναντίον τοῦ ἐπαίνου, ὁποῦ ἔκαμε περὶ νικοτιανῆς Μητροφάνης ὁ Γρηγορᾶς· πρὸς ὃν ἔγραψε καὶ ἐπιστολὴν ἐλεγκτικήν, λέγων καὶ τὸ «Ἔδει μὲν οὖν, ἔδει καὶ ἡμᾶς πρὸς τουτὶ τὸ λογίδριον μέλανος, καὶ ἀσβόλοις ἐμπλήσαντας καὶ ἀναχρεμψαμένους εἰς αὐτὸ οὕτως ἀποῤῥίψωσι τῷ τέκτονι τῶν κακῶν». Ἔγραψε καὶ πρὸς Νικόλαον βοεβόδαν ἐπιστολὴν καὶ ὁ Δρύστρας Ἱερόθεος, οὗτινος λέγεται νὰ εἶναι τὸ πόνημα τὸ περὶ καθηκόντων. Τὰ λοιπὰ τούτου ὅρα ἐν τῷ *Σκαρλάτος Σεϊτζῆς*. Θανὼν δὲ ἐτάφη εἰς τὸ Βακαρέστι.

Κωνσταντῖνος βοεβόδας ὁ υἱός του αὐθέντευσεν εἰς Βλαχίαν καὶ Μπογδανίαν δέκα φοραῖς. Ἔκτισε καὶ εἰς τὸ Βουκουρέστι μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἀφιερώσας αὐτὸ εἰς τὸν τῆς Ἀντιοχείας θρόνον, διὰ τὴν πρὸς τὸν Σίλβεστρον Ἀντιοχείας εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην· καὶ τὸ εἰς Βουκουρέστι χάνι, τὸ παρὰ τῇ κούρτῃ καὶ κατὰ ἀντικρὺ τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, λεγόμενον χάνι τοῦ Κωνσταντίν-βοδα, ἀφιερωθὲν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Βακαρεστίου, καὶ μὴ προφθάσας νὰ τὸ τελειώσῃ, ἐτελειώθησαν τὰ ἀτελείωτά του λοιπὰ δύο μέρη παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων κὺρ Ἀβραμίου. Ἐγέννησε θυγατέρας τρεῖς, ἀλλ' ἀπέθανον, καὶ υἱοὺς δύο, Ἰωάννην καὶ Ἀλέξανδρον. Σκλαβωθεὶς εἰς τὸ Γαλάτζι παρὰ τῶν Μοσκόβων εἰς τὸν πρῶτον χρόνον τοῦ πολέμου, τὸν ἀρξάμενον 1768, λαλήσας ὡς οὐκ ἔδει κατὰ τῶν Μοσκόβων ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ προεστῶτος Μοσκόβου, τοῦ καὶ σκλαβώσαντος αὐτὸν κείμενον σχεδὸν ἀσθενῆ εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας, ἐτρώθη τὴν κεφαλὴν παρ' αὐτοῦ. Ἀπαγόμενος οὖν εἰς Γιάσιον τὸν Δεκέμβριον καὶ καθ' ὁδὸν οὐκ ἐπισκεπτομένης τῆς πληγῆς δι' ἔλλειψιν χειρουργοῦ, συνέβη γαγραίνα εἰς τὴν πληγήν, καὶ διὰ τὸ πολὺ ψύχος, καὶ φθάσας εἰς τὸ Γιάσι ἀπέθανε καὶ ἐτάφη εἰς τὴν μητρόπολιν. Τὰ λοιπὰ τούτου ὅρα εἰς τὸ βιβλ. *Σκαρλάτος Σεϊτζῆς*.

Ἰωάννης ὁ ἀδελφός του αὐθέντευσε μίαν φορὰν εἰς τὴν Μολδαβίαν ὑπὲρ τοὺς τρεῖς χρόνους, ἀλλ' ἀνάξιος ὢν, ἀδόκιμος καὶ πάντῃ ἄμοιρος πολιτικῆς διεξαγωγῆς, πενέστατος ἐξώσθη τῆς ἡγεμονείας. Ἐγέννησε τρεῖς θυγατέρας, ὁποῦ μέχρι τοῦδε ζῶσι, καὶ υἱὸν Ἀλέξανδρον. Πενέστατος ἀπέθανεν εἰς τὴν Πόλιν, εἰς τὸ κατὰ τὸ Μέγα Ῥεῦμα πατρικόν του ὀσπήτιον. Ὁ υἱός του Ἀλέξανδρος, ἀφ' οὗ ἐσκλαβώθη εἰς Βουκουρέστι παρὰ τῶν αὐτῶν Μοσκόβων εἰς τὸν αὐτὸν πόλεμον, ὁ αὐθέντης Βλαχίας Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας ἀπῆλθε μαζῆ του ὡς αὐλικός του εἰς Πετερσποῦργον. Ἐκεῖ ἔλαβεν εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα ἑνὸς Φραντζέζου διδασκάλου τῆς γλώττης του. Ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι, φθάσας εἰς Μολδαβίαν, ἀπέθανεν ἡ γυνή του.

www.dacoromanica.ro

Ἐλθόντα εἰς τὴν Πόλιν τὸν ἔκαμε γαμβρὸν πενέστατον καὶ γυμνὸν ὁ τότε δραγομᾶνος τῆς Πόρτας Νικόλαος ὁ Καρατζᾶς, καὶ ἐθρέφετο καὶ ἐνεδύετο προτοῦ νὰ γένῃ ὁ γάμος, χρόνους τρεῖς ἥμισυ ὁλοκλήρους ὑπὸ τῆς πενθερᾶς, τῆς Τάρσιας, μὲ κακὴν ὑπόληψιν εἰς τὸν κόσμον. Αὐθεντεύσας δὲ ὁ ῥηθεὶς Νικόλαος ὁ πενθερός του εἰς τὴν Βλαχίαν, τὸν ἀφῆκεν εἰς τὴν Πόλιν ναζίρην τῶν καπουκεχαγιάδων. Ἀφ' οὗ ἐκέρδισε πολλὰ εἰς τὴν ληψοδοσίαν τῆς αὐθεντείας ἀπὸ τοὺς πραγματευτάς, τέλος ἔγιναν οἱ γάμοι· ἀλλ' ὡς ἀσελγέστατος ἔζη βίον ἀδίωτον μὲ τὴν γυναῖκά του, ἥτις φυγοῦσα ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς αὐταδέλφης της, γυναικὸς τοῦ Στεφάνου Μίσογλου, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ πλαγινὸν σπῆτι τοῦ Δημήτρη Σκαναβῆ. Ἀλλὰ κἀκεῖσε ἀπὸ τὴν ἀσέλγειάν του εὑρέθη ἔγγυος μία νέα δούλη του, νησιώτισσα, ἀπὸ τῆς νήσου Τζίας. Τὴν μετῴκισεν εἰς τὸ Τζουπαλί. Πέμψας δὲ ὁ πενθερός του 300 πουγκεῖα, διὰ νὰ δοθοῦν διὰ τὸ εἰς τὸν Ζαρπχανὲν χρέος του, ἐξοδεύσας αὐτὰ γίνεται δραγομᾶνος τῆς Πόρτας, μετὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ αὐθέντου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου εἰς τὴν Ῥόδον καὶ τὴν τοῦ δραγομάνου Μιχαλάκη Σούτζου εἰς τὴν Τένεδον. Εἶτα ὑπερβολικῇ δόσει χρημάτων πρὸς τὸν τότε ἐπίτροπον Χαμὶτ-πασᾶ αὐθεντεύει εἰς τὴν Μολδαβίαν καὶ καθαιρεῖται πρὸ καιροῦ ὁ τότε αὐθεντεύων Μολδαβίας Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος, ὁ προῤῥηθεὶς υἱὸς τοῦ Κωνσταντίν-βοδα· παρ' οὗ καὶ εὐηργετήθη πολλὰ ὁ ἀχάριστος αὐτός, ὅστις ἀπερχόμενος εἰς τὴν ἡγεμονείαν ἐπῆρε μαζῇ του τὴν παλλακίδα, ἀφεὶς τὴν νόμιμόν του γυναῖκα εἰς τὴν Πόλιν. Ἀλλὰ διὰ τὴν καταλαλιὰν τῶν ῥετζάλιδων φοβηθεὶς ὁ Μίσογλους, γαμβρός του ἐπ' ἀδελφῇ καὶ καπικεχαγιᾶς του, τὴν ἔστειλε μετὰ ἕξη μῆνας εἰς τὸ Γιάσι. Μαζιλευθεὶς δὲ μετὰ 23 μῆνας αὐθεντείας, ἔχοντας ἀπόφασιν νὰ φύγῃ εἰς τοὺς Μοσκόβους, ἔστειλε τὴν παλλακίδα του εἰς τὴν νῆσον πατρίδα της, καὶ αὐτὸς φυγὼν τὸν Δεκέμβριον εἰς τοὺς Μοσκόβους μὲ ἀπάτην τῶν καϊμακάμηδων τῆς νέας αὐθεντείας τοῦ αὐθεντεύσαντος Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, τὴν πρώτην ἄνοιξιν ἔστειλεν ἀπὸ τὸ Τριέστι καράβι Νέμτζικο καὶ τὴν ἐπῆρε, καὶ ἀπὸ τὸ Τριέστι τοῦ ἐστάλθη ἐκεῖ ὅπου αὐτὸς διέτριβε.

Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος, ὁ προῤῥηθεὶς υἱὸς τοῦ Κωνσταντίν-βόδα. Μαζιλευθέντος τοῦ αὐθέντου τῆς Μολδαβίας Κωνσταντίνου τοῦ Μουρούζη παρὰ τοῦ Ἰζὲτ-πασᾶ, ἔγινεν αὐθέντης τῆς Μολδαβίας μὲ ὀλίγα ἔξοδα· καὶ γὰρ μόνον 100 πουγκεῖα ἔδωκε τῷ βεζίρῃ. Διῴκησε καλῶς, ἀλλὰ πρὸ καιροῦ εἴδομεν ὅτι ἐμανζιλεύθη διὰ τὴν κακίαν καὶ ἀχαριστίαν τοῦ πρώτου ἐξαδέλφου του, τοῦ ἀσελγοῦς αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, υἱοῦ τοῦ Ἰωάννου.

Ῥωξάνδρα, θυγάτηρ τοῦ ἐξ ἀποῤῥήτων Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαυροκορδάτου, συνεζεύχθη ἀνδρὶ τῷ πεϊζαδὲ Ματθαίῳ, υἱῷ τοῦ δὶς ἀποστατήσαντος κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν Γρηγορίου Γκίκα, τοῦ προῤῥηθέντος. Ἐγέννησε δύο υἱούς, Γρηγόριον καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ θυγατέρα τὴν Μαριώρα.

Γρηγόριος. Ἔγινε δραγομᾶνος τῆς Πόρτας, διαδεξάμενος τὸν αὐθεντεύσαντα εἰς Βλαχίαν θεῖόν του, ἀδελφὸν τῆς μητρός του, Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Νικολάου βοεβόδα, τὸν προῤῥηθέντα. Ἐγέννησε δύο υἱοὺς ἀπὸ τὴν δευτέραν γυναῖκά του Ζωήν, Σκαρλᾶτον καὶ Ματθαῖον, καὶ θυγατέρα τὴν Ῥωξάνδραν, ἣν συνέζευξε γάμου κοινωνίᾳ μὲ τὸν Στούρτζαν, ἀρχοντόπουλον τῆς Μολδαβίας. Αὐθέντευσεν εἰς Μολδαβίαν, εἶτα εἰς τὴν Βλαχίαν καὶ πάλιν εἰς τὴν Μολδαβίαν· ἔνθεν καθαιρεθεὶς ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν μετὰ τὴν αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας· μεταπεμψάμενος ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως τὸν ἰατρὸν Μιχαλάκην Μᾶνον, διὰ νὰ ἐπισκέπτηται καθ' ἣν τὴν ὑγείαν του, τὸν ἐφόνευσε διὰ τὴν ὑπερβολικὴν δόσιν τῆς οὐρανίου θηριακῆς ὅπου τὸν ἔδωκε.

Ἀλέξανδρος Γκίκας, ὁ ἀδελφός του, ἔγινε δραγομᾶνος τῆς Πόρτας εὐθὺς μετὰ τὴν εἰς τὴν Μολδαβίαν αὐθεντείαν τοῦ ἀδελφοῦ του Γρηγορίου βοεβόδα· καὶ θανόντος τοῦ λογοθέτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἰουλιανοῦ, τοῦ καὶ χρηματίσαντος πὰς-καπικεχαγιᾶ τοῦ αὐθέντου Βλαχίας Νικολάου βοεβόδα τοῦ Μαυροκορδάτου, ἔγινε καὶ μέγας λογοθέτης. Ἐξαφθέντος τοῦ μεταξὺ Ὀθωμανῶν καὶ Μοσκόβων καὶ Γερμανῶν πολέμου εἰς τὴν Ἰσάκτζα, ὄντας μὲ τὸ ὀρδὶ εἰς τὸ κατ' ἀντικρὺ καὶ πέραν τοῦ Δουνάβεως καρτάλι, ἐκτυπήθη ἀπὸ κεραυνόν, ὑφ' οὗ ἐνωχλήθη ἡμέρας τινάς, ἀλλ' οὐ θανασίμως. Εἶτα τῷ ἔτει 1741, Ἰανουαρίου τῇ κϛ', ὥρᾳ τῆς νυκτὸς πρώτῃ, μεταπεμφθεὶς παρὰ τοῦ βεζίρη Κιὸρ-Χατζῆ-Ἀχμὲτ-πασᾶ εἱρκτῇ παρεδόθη, καὶ

www.dacoromanica.ro

τῇ τρίτῃ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἀπελθὼν ὁ πασ-πακικουλοῦ-ἀγᾶς Ἀπδῆ-ἀγᾶς ἐδούλλωσε τὸ εἰς τὸ Φανάρι σπῆτί του καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ· καὶ τῇ ἐφεξῆς ἐλθὼν ὁ τεφτερδάρης καὶ ὁ μέγας ἰμπροχόρης τοῦ βασιλέως ἔγραψεν ὅλα τὰ πράγματα τὰ εἰς τοὺς ὀδᾶδες καὶ ὀολάπια καὶ σενδούκια. Εἶχε βουλλωθῆ δὲ τῇ αὐτῇ νυκτὶ παρὰ τοῦ χαζνὲ-κιεχαγιασῆ καὶ τὸ εἰς τὸν Κουρούτζεσμε σπῆτί του, ὅπου ὤντας κεκρυμμένος διὰ τὸν φόβον τοῦ βεζίρη καὶ ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Νεόφυτος ὁ ἀπὸ Καισαρείας ἔφυγεν ἀπὸ τὸν παχτζέν του τὸν εἰς τὸ βουνόν, καὶ κατήντησεν εἰς τὸ Σταυροδρόμι. Ἔκειτο οὖν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν φυλακὴν σιδηροδέσμιος καὶ τὸ πρᾶγμά του μὲ μαγούνας τὸ ἔφεραν εἰς τὸ Πάπι-χουμαγιοῦν, καὶ τῇ πρώτῃ Φεβρουαρίου ἀνοίξαντες τὰ σενδούκια εὗρον ὁμολογίας 380 πουγκείων καὶ ἄσπρα νάκτι 20 πουγκεῖα, καὶ μὲ τὴν ὕλην τῶν σπητίων καὶ μὲ αὐτὰ τὰ ὀσπήτια συνεποσώθη ἡ ὁλότης εἰς πουγκεῖα 700. Ἐξώρισαν δὲ ἐν ταὐτῷ καὶ τὸν ρεΐς-ἐφένδη Ταουκτζίζαδὲ εἰς τὴν Καστάνπολιν πατρίδα του. Αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης καταδρομῆς τὰ σύνορα τῆς Πόσνας, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐσαφηνίσθη καθαρῶς εἰς τὸ τρατᾶτον τὸ πῶς νὰ ξεχωρισθοῦν, ἀλλὰ μὲ λέξεις ἀμφιῤῥεπεῖς, τὰς ὁποίας οἱ Γερμανοὶ μετεχειρίζοντο τώρα κατὰ τὸ αὐτοῖς συμφέρον. Καὶ τῇ δεκάτῃ τοῦ Φεβρουρίου ἀπεκεφαλίσθη ὁ δραγομᾶνος ὑπὸ τὸ Ἀλάϊ-κιοσκί, ἐφ' οὗ ἐκάθητο βλέπων ὁ σουλτὰν Μαχμούτης· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ διὰ προσταγῆς τοῦ βεζίρη ἔγινε μέγας λογοθέτης ὁ σκευοφύλαξ καὶ ἰατρὸς Μιχαὴλ Μᾶνος (ἀφῆκεν ὁ Ἀλέξανδρος θυγατέρας τέσσαρας καὶ υἱὸν τὸν Γρηγόριον Γκίκαν καὶ τὸν Δημήτριον Γκίκαν), καὶ τῇ εἰκοστῇ ἔκαμε δραγομᾶνον τῆς Πόρτας ὁ βεζίρης Ἰωάννην τὸν Καλλιμάχην.

Ματθαῖος, ὁ δευτερογέννητος υἱὸς τοῦ προῤῥηθέντος αὐθέντου Γκίκα, εἰς τὴν ὑστερινὴν αὐθεντείαν τὴν εἰς τὴν Βλαχίαν τοῦ πατρός του ἦτον εἰς Βουκουρέστι διὰ ὑπόθεσιν τῆς Κύπρου. Ἐξορισθεὶς ὁ δραγομᾶνος τῆς Πόρτας Ἰωάννης ὁ Καλλιμάχης, κατώρθωσεν ὁ πασ-καπικεχαγιᾶς τοῦ αὐθέντου Γρηγορίου βοεβόδα, ὁ χάτμανος Γεώργιος, υἱὸς τοῦ Χίου πασᾶ-Μιχάλη, τὸ νὰ γένῃ δραγομᾶνος εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Γρηγόρ-βοδα. Ὁ πρωτογέννητος Σκαρλᾶτος δὲν τὸ ἐδέχθη. Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὴν Πόλιν ὁ Ματθαῖος, ὁ καὶ γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ ῥηθέντος χατμάνου Γεωργίου, καὶ ἔγινε δραγομᾶνος. Θνήσκων δὲ ὁ αὐθέντης Γρηγόρ-βοδας διέθετο μὲ ἀρὰς τὸ ἡ αὐθεντεία νὰ ὀργανισθῇ εἰς τὸν υἱόν του Σκαρλᾶτον· ἀλλ' ὁ Γεώργιος παραβὰς τὴν διαθήκην καὶ καταφρονήσας τῶν ἀρῶν ἐπραγματεύθη τὴν αὐθεντείαν διὰ τὸν γαμβρόν του Ματθαῖον· ὅστις ἀπελθὼν εἰς τὴν Βλαχίαν καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ ἀρχόντων Ῥωμαίων μινίστρων του κακῶς διοικούντων, ἀνεπιτηδείου ὄντος αὐτοῦ εἰς διοίκησιν, δημοστασίας γενομένης, καθῃρέθη καὶ μετετέθη εἰς Μολδαβίαν, καὶ ὁ πενθερός του Γεώργιος ἐξωρίσθη εἰς τὴν Χίον. Μετ' οὐ πολὺ δὲ μαζιλευθεὶς καὶ ἀπὸ τῆς Μολδαβίας ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν καὶ μὲ τὴν πολυκαιρίαν τὰ πάντα καταφαγὼν ἐβιάσθη ὑπὸ τῆς πενίας νὰ πωλήσῃ καὶ τὸ εἰς τὸν Κουρουτζεσμὲ πατρικόν του σπῆτι, καὶ τέλος ἀπέθανε πένης, πενέστατος, ζῶν μὲ ἐλεημοσύνην. Ὁ δὲ πενθερός του Γεώργιος, γενόμενος καπικεχαγιᾶς τοῦ εἰς τὴν Βλαχίαν μετὰ τὸν αὐθέντην Κωνσταντῖνον τὸν Μαυροκορδᾶτον ἡγεμονεύσαντος τῷ ἔτει 1763 Κωνσταντίνου Τζιχάνη, υἱοῦ τοῦ Μιχαὴλ-βοδα Ῥακοβίτζα, ὑστερήθη τὸ πασ-καπικεχαγιαλίκι παρὰ τοῦ σπαθάρη Γεωργίου, υἱοῦ τοῦ χειρουργοῦ Σταυράκη, καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὴν κατὰ τὴν Κύπρον Ἀμμόχωστον, ὅπου καὶ διὰ τὴν δυσκρασίαν τοῦ ἀέρος κακοήθει λοιμῷ προσπαλαίσας ἀπέθανεν.

Σκαρλᾶτος ὁ πρωτογέννητος υἱὸς τοῦ ῥηθέντος αὐθέντου Γρηγορίου Γκίκα βοεβόδα αὐθεντεύει εἰς τὴν Μολδαβίαν ἐπὶ τοῦ Ῥαγὶπ-πασᾶ, μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ ῥηθέντος Κωνσταντίνου Τζιχάνη Ῥακοβίτζα, ἔτει σωτηρίῳ 1757, Μαρτίου τῇ ὀγδόῃ. Εἶτα μετετέθη εἰς τὴν αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας· ἐκεῖθεν καθαιρεθεὶς ἐξωρίσθη εἰς τὴν Λῆμνον. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Πόλιν αὐθέντευσε τὸ δεύτερον εἰς τὴν Βλαχίαν, μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ Στεφάν-βοδα Ῥακοβίτζα, ὅπου θανὼν δηλητηρίῳ, ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου υἱοῦ τοῦ Καρκουνοπώλου δοθέντος αὐτῷ, ἔγινεν αὐθέντης Βλαχίας τῇ ἐπιμελείᾳ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου καὶ Κωνσταντίνου Μουρούζη, τῶν πατρικῶν του καπικεχαγιάδων, ὁ πρωτότοκος τῶν υἱῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου Γκίκα. Ἐμαζιλεύθη κατ' ἀρχὰς τοῦ μεταξὺ Ὀθωμανῶν καὶ Μοσχόβων πολέμου, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν καὶ πλευρίτιδι προσπαλαίσας ἀπέθανε.

Γρηγόριος Γκίκας, ὁ υἱὸς τοῦ φονευθέντος δραγομάνου Ἀλεξάνδρου Γκίκα, γίνεται δρα-

www.dacoromanica.ro

γομᾶνος τῆς Πόρτας ὑπὸ τοῦ βεζίρη Ῥαγὶπ-Μεχμὲτ-πασᾶ. Μετατεθέντος ἀπὸ Μολδαβίας εἰς τὴν Βλαχίαν τοῦ ῥηθέντος Σκαρλάτου Γκίκα καὶ αὐθεντεύσαντος εἰς Μολδαβίαν τοῦ δραγομάνου τῆς Πόρτας Ἰωάννου τοῦ Καλλιμάχη, αὐθέντευσεν εἰς Βλαχίαν. Εἶτα ὁ Γρηγόριος Γκίκας ἐμαζιλεύθη καὶ μετά τινας χρόνους αὐθέντευσεν εἰς τὴν Βλαχίαν. Κατ' ἀρχὰς τοῦ μεταξὺ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ Μοσχόβων πολέμου, ἔτει σωτηρίῳ 1769, ἐσκλαβώθη ἀπὸ τοὺς Ῥώσσους καὶ ἀπήχθη εἰς Πετροπούργον. Γενομένης εἰρήνης εἰς τὸ Καϊναρτζίκι τῷ ἔτει 1775 διὰ μεσιτείας τοῦ ῥηγὸς τῆς Προυσίας πρὸς τοὺς Μοσκόβους, ἔγινεν αὐθέντης τῆς Μολδαβίας, συγκατανευσάντων μὲν τῶν Ὀθωμανῶν, ἀλλὰ λίαν ἀηδῶς καὶ σχεδὸν ἀκουσίως. Μετὰ δύο χρόνους, εὐκαιρίας τυχόντες, ἔστειλαν τὸν Καρᾶ-Χισαρλῆ Ἀχμὲδ-πεην τίτλῳ μεγάλου ἰμπροχόρη, κηρύττοντος ὅτι πηγαίνει νὰ δηλοποιήσῃ εἰς τὸ Χοτῖνι καὶ λοιπὰ κάστρη, ὅτι ἡ γινομένη ἑτοιμασία δὲν εἶναι διὰ πόλεμον μὲ τοὺς Μοσχόβους, καὶ ὅτι ἐπίμονος ἡ μεταξὺ τῶν δύο βασιλειῶν εἰρήνη, καὶ τοιαῦτα φερμάνια περιφέροντος δόλῳ καὶ ἀπάτῃ τὸν ἐφόνευσε, μὴ εἰδοποιηθέντα παρὰ τοῦ πενθεροῦ του καὶ πασ-καπικεχαγιᾶ του σπαθάρη Ἰακώβου τὴν κακὴν ὑπόληψιν καὶ μνησικακίαν ὁποῦ εἶχεν ἡ Πόρτα κατ' αὐτοῦ. Καὶ μετὰ τὸν φόνον ἐδημεύθησαν τὰ σπήτιά του καὶ ἄσπρα του καὶ ὅλη του ἡ περιουσία, κινητὴ καὶ ἀκίνητος· ἐδόθη δὲ ἀπὸ τὸ Μιρὶ τὸ εἰς τὸν Κουρούτζεσμε σπῆτί του εἰς τὰ τέκνα του.

Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, υἱὸς τοῦ ἄγα Γιαννάκη, υἱοῦ τοῦ χατμάνου Κωνσταντίνου, υἱοῦ τοῦ Χατζῆ Ἰωάννου Ὑψηλάντου τοῦ Τραπεζουντίου, οὗτινος ἡ ἱστορία ὧδέ πως ἔχει. Τριαντάφυλλος ὁ Ὑψηλάντης πρῶτος τῶν ἐν τῇ Τραπεζοῦντι προὐχόντων Ῥωμαίων, ἐπίτροπος τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας τοῦ Σουμελᾶ καὶ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου, γεννηθεὶς τῷ ἔτει 1613, εἶχεν ἀδελφὸν Κωνσταντῖνον· ἦσαν δὲ ἀμφότεροι υἱοὶ τοῦ προὔχοντος ἐν τοῖς Ῥωμαίοις Κυριάκου. Καὶ ὁ μὲν Τριαντάφυλλος ἐκ τῆς Σουλτάνης γεννᾷ Κυριαζῆν, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος γεννᾷ τὸν Ἰωάννην. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωάννου συνέβη τοιοῦτόν τι. Εἶχε θυγατέρα ὁ Τριαντάφυλλος, παρθένον πεντεκαιδεκαετῆ, ἀλλ' ὡραιοτάτην. Ταύτην, τεπτίλι ὢν ὁ πασᾶς τῆς Τραπεζοῦντος, ἰδὼν εἰς τὸ παράθυρον τοῦ πατρικοῦ της ὀσπητίου ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, καὶ ὑπερθαυμάσας τὴν ὡραιότητα, μεταπεμψάμενος τὸν πατέρα Τριαντάφυλλον ἐζήτησεν αὐτὴν λαβεῖν εἰς γυναῖκα, καὶ προσέταξεν ἀγαγεῖν αὐτὴν εἰς τὸ Πασᾶ-καπισὶ τῇ ἐπιούσῃ Παρασκευῇ. Ὁ πατὴρ εἶπεν ὅτι χριστιανή· ὁ δὲ ἀπεκρίθη, ὅτι θέλει φυλάττει τὴν πίστιν της καὶ δὲν θέλει τὴν βιάσει ποτὲ εἰς τὸ νὰ ἀλλαξοπιστίσῃ. Εἶπεν, ὅτι ὡς πολλὰ νέα καὶ μὴ συναναστραφεῖσα ποτὲ Τοῦρκον, θέλει τῆς φανῆ βέβαια παράξενον καὶ θέλει ἀντιτείνει καὶ κλαύσει· καὶ παρεκάλει νὰ τῷ δοθῇ διορία ἡμέραι τινές, διὰ νὰ τὴν ἐξομολογήσῃ καὶ νὰ τὴν καταπείσῃ εἰς αὐτό. Ἐλθὼν οὖν εἰς τὸ σπῆτι καὶ ἀποφασίσας νὰ φύγῃ, μετεπέμψατο τὸν ἀνεψιόν του Ἰωάννην καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸν ἐπαπειλούμενον κίνδυνον τῆς θυγατρὸς καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς φυγῆς, καὶ τὸ ὅτι μετὰ τὴν φυγήν του ἐνδέχεται νὰ ταλαιπωρηθῇ καὶ νὰ ζημιωθῇ αὐτὸς ὡς ἀνεψιός, καὶ τὸν ἐσυμβούλευσε νὰ ἀναχωρήσῃ μαζῆ του. Τὸ ἐδέχθη ὁ νέος εὐθὺς καὶ ἀπῆλθε νὰ ἑτοιμάσῃ καὶ νὰ συμπεριλάβῃ μαζῆ του τὰ ὅσα εἶχεν ἄσπρα νάκτι καὶ τζεβαερικὰ καὶ ἔγγραφα ἀναγκαῖα. Ἀναπολήσας δὲ κατὰ νοῦν ὁ Τριαντάφυλλος, ὅτι μήπου ζημιωθοῦν καὶ ἐνοχληθοῦν διὰ τὴν φυγήν του οἱ ἔγγιστα αὐτῷ προσκείμενοι καὶ προὔχοντες τρεῖς ἀδελφοὶ νέοι Μουραΐζηδες, ὁ Χατζῆ-Σαββούλης, πατὴρ τῆς Χαντζερλῆς, Δημήτριος ὁ πατὴρ τοῦ Ἀδαμάκη, καὶ Ἰωάννης ὁ πατὴρ τοῦ Τζαννέτου, μεταπεμψάμενος καὶ αὐτοὺς καὶ διηγηθεὶς τὸ ἐπαπειλούμενον κακὸν καὶ τὴν εἰς τὴν φυγὴν ἀπόφασίν του, ἐσυλλογίσθησαν καὶ αὐτοί, ὅτι ὡς οἰκεῖοι καὶ λίαν συνήθεις καὶ ἐν κοινῇ δοσοληψίᾳ καὶ ἐμπορίᾳ μᾶλλον ἐνδεχόμενον νὰ ταλαιπωρηθοῦν καὶ νὰ ζημιωθοῦν ἀπὸ τὸν πασᾶν, καὶ ἀπεφάσισαν συμπαραλαβόντες καὶ τὴν ἀδελφὴν Σωσάννην, εἰσέτι παρθενεύουσαν, νὰ συναπέλθουν μαζῆ του. Ὅθεν ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀσπήτιά τους, διὰ νὰ ἑτοιμάσουν καὶ νὰ συμπεριλάβουν τὰ ὅσα ἤθελαν ἠμπορέσῃ, ἐξαιρέτως δὲ νάκτι ἄσπρα καὶ τζιβαέρια. Εἶχον αὐτοὶ καὶ οἱ πέντε καὶ ἐργαστήρια καὶ ἄλλα ὑποστατικά, καὶ ἀμπελῶνας καὶ χωράφια, τὰ ὁποῖα πέρνοντες καὶ πωλοῦντες τὸ σιτάρι καὶ τὸ κριθάρι καὶ ἔζοῦσαν καὶ ἐθησαύριζαν μὲ τὴν δοσοληψίαν τῆς σιτοφορίας. Μάλιστα ὁ Τριαντάφυλλος καὶ ὁ νέος Ἰωάννης, υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου, ὑπερεῖχον τοὺς λοιποὺς τρεῖς κατὰ τὰ κτήματα· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀγροὶ

www.dacoromanica.ro

καὶ οἱ ἀμπελῶνες ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ περιγιάλια τῆς περὶ τὴν Τραπεζοῦντα χώρας, εἶχον καΐκια μεγάλα τεσσάρων καὶ πέντε τζιφτῶν, δι' ὧν καὶ ἐθάμιζον εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας καὶ ἔφερον εἰς τὴν Πόλιν τὰ ἐκεῖθεν γεννήματα, σῖτον, κριθάρι, πρόβατα καὶ βόας καὶ μόσχους καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὴν νύκτα οὖν ἐκείνην ἐπιβάντες εἰς τὰ μεγάλα αὐτὰ καΐκια τους ἔφθασαν εἰς τὸ Νεοχῶρι, ἔνθα ὁ Τριαντάφυλλος ἐγέννησε καὶ ἄλλους υἱούς, τὸν πασᾶ-Ἠλίαν καὶ τὸν πασᾶ-Σταυρινόν. Φθάσαντες οὖν εἰς τὸ Νεοχῶρι ὁ Τριαντάφυλλος καὶ ὁ ἀνεψιός του Ἰωάννης (διὰ νὰ ἀποσιωπήσω τοὺς Μουρούζηδες, περὶ ὧν οὐκ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ λόγος) διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα προσεκολλήθησαν εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Μαύρης Θαλάσσης, καὶ ναυπηγήσαντες καὶ νῆας, τὰς τουρκιστὶ λεγομένας σάϊκας, καὶ σακολέβας, καὶ ναυάρχους εἰς αὐτὰς διορίσαντες καὶ σιρμαγιὲ δόντες, ἐσιτοφόρουν εἰς τὴν Πόλιν ἀπὸ Μαύρης Θαλάσσης, ἀγοράζοντες οἱ ναύαρχοί τους ἔσθ' ὅτε καὶ ἀπὸ Τραπεζοῦντος καὶ τὸν ἀπὸ τῶν ἀγρῶν αὐτῶν καρποφορούμενον σῖτον· ὁ γὰρ πασᾶς ἁρπάσας πάντα τὰ κτήματα αὐτῶν καὶ τῶν πέντε, κινητά τε καὶ ἀκίνητα, ὡς φυγάδων ἐπώλησε μὲ χοτζέτι τῆς κρίσεως, μάλιστα εἰς Τούρκους, κάμοντας περὶ τούτου καὶ φερμάνι μὲ ἄρζι του. Ἡ τύχη εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτὴν τῆς Μαύρης Θαλάσσης ἐβοήθησε τὸν Ἰωάννην, υἱὸν τοῦ Κωνσταντίνου, περισσότερον ἀπὸ τὸν θεῖόν του Τριαντάφυλλον. Ἔκτισαν καὶ οἱ δύο σπήτια καὶ εἰς τὸ Νεοχώριον διὰ τὸν χειμῶνα καὶ εἰς τὰ Θεραπεῖα διὰ τὸ θέρος· ἀλλ' ὁ μὲν Τριαντάφυλλος μικρά, ὁ δὲ Ἰωάννης μεγάλα. Ἀπῆλθεν εἰς προσκύνησιν καὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ ὠνομάσθη Χατζῆ-Γιάννης. Χηρεύσας ἀπὸ τὴν πρώτην γυναῖκα, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν αὐτῷ θυγατέρες καὶ υἱὸς τοὔνομα Παλαιολόγος, ἔλαβε δευτέραν γυναῖκα τὴν Κασάνδραν, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν αὐτῷ θυγατέρες δύο, Τάρσια καὶ Ἑλένη· καὶ ἡ μὲν Τάρσια ὑπανδρεύθη μὲ τὸν περίφημον κιουρτζίπαση τῶν βεζιράδων Ἀθανάσιον, τὸν ἀπὸ τὸ Ποκλουτζέκιοϊ, οὗ οἱ ἀπόγονοι ψευδέστατα ὀνομάζονται τὴν σήμερον Ῥωμανοί· ἡ δὲ Ἑλένη ὑπανδρεύθη μὲ τὸν Τζαννέτον, υἱὸν τοῦ ἀπὸ Τραπεζοῦντος φυγόντος Ἰωάννου Μουρούζη τοῦ προῤῥηθέντος. Εἶχε δὲ ὁ Τζαννέτος καὶ πολλοὺς ὀδᾶδες εἰς τὰ χάνια, ἀγοράσας αὐτὰ ἀπὸ τὸ νάκτι ὁποῦ ἔφερεν ὁ πατήρ του Ἰωάννης ἀπὸ Τραπεζοῦντος. Ἐγέννησε δὲ ὁ Χατζῆ-Γιάννης ἀπὸ τῆς Κασάνδρας καὶ υἱοὺς Κωνσταντῖνον, Ἀντώνιον καὶ Μανολάκην, καὶ ὁ μὲν Ἀντώνιος διαφθείρας τὰ 100 πουγκεῖα, ὁποῦ ἐκληρονόμησε μετὰ θάνατον τοῦ πατρός του, κακῶς ἀπώλετο· ὁ δὲ Μανολάκης διαφθείρας καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ προσεκολλήθη τῷ ἐπ' ἀδελφῇ Ταρσίᾳ γαμβρῷ του Ἀθανασίῳ τῷ προῤῥηθέντι, πρωτογουναρίῳ τῆς Πόρτας. Ἔλαχε τότε νὰ εἶναι κεχαγιάπεης ὁ Μεχμὲτ-κεχαγιᾶς, ὁποῦ ἦτον ποτὲ γραμματικὸς εἰς τὰ καράβια τοῦ πατρός του Χατζῆ-Γιάννη, τὰ ὁποῖα ἦτον πολλά· ὁ ὁποῖος τὸν ἐπεριποιήθη, συστήσας αὐτὸν καὶ γνωρίσας καὶ εἰς τὸν τότε βεζίρην Τζὶν-Ἀλῆ-πασᾶ. Ἐξαφθέντος δὲ τοῦ πολέμου κατὰ τῶν Ἑνετῶν, παρῃτήθη ὁ τότε κιουρκτζίπασης Ἀθανάσιος, ὅστις ἀπὸ τὸ κιουρκτζιπασιλίκι ὡς πλουσιώτατος, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν εἰς τὸν Μωρέα ἐκστρατείαν, καὶ διαδεχθεὶς τὴν ἐπιστασίαν αὐτὴν ὁ Μανολάκης, ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μωρέα· ὅθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπέρπλουτος, ἔχων καὶ παρὰ τῷ βεζίρῃ ὑπόληψιν φρονίμου καὶ συμβουλάτορος. Τῇ περιστάσει τοῦ χρόνου ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ εὐτυχέστερον προβαίνων ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ βεζίρη Ἰπραῒμ-πασᾶ ὑπερεπλούτισε καὶ ἔγινε τόσον ἰσχυρὸς καὶ ἀναγκαῖος εἰς τὸν Μεχμὲτ-κεχαγιᾶ, ὥστε καὶ διὰ συμβουλὴν βασιλικῶν ὑποθέσεων τὸν μετεχειρίζετο. Ἐξεφένδευσε δώδεκα ἔτη τὴν αὐθεντείαν τοῦ Μιχάλ-βοδᾶ Ῥακοβίτζα καὶ τὴν δωδεκαετῆ πατριαρχείαν τοῦ κὺρ Ἱερεμίου τοῦ ἀπὸ Καισαρείας. Καὶ εἰς ἄλλας πολιτικὰς ὑποθέσεις εὐδοκιμοῦσε τόσον, ὥστε ὁ Νικολὲτ-βοδᾶς ὁ Μαυροκορδᾶτος, φθόνῳ φερόμενος, τοὺς ὠνόμαζε τοὺς Ὑψηλάντας παλαμαρτζῆδες. Δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ λάβῃ γυναῖκα. Ὁ δὲ μεγαλήτερός του ἀδελφὸς Κωνσταντῖνος ἔγινε πρῶτον ποστέλνικος τοῦ αὐθέντου Μολδαβίας Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα. Εἶτα ὁ υἱός του Ἰωάννης ἔγινεν ἄγας, καὶ ὁ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Κασάνδρᾳ γαμβρός του Διαμαντῆς Ῥίζος ἔγινε μέγας ποστέλνικος, παραιτηθέντος τοῦ πενθεροῦ Κωνσταντίνου· ὁ δὲ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Σμαράγδᾳ γαμβρός του Γεώργιος Μουρούζης, υἱὸς τοῦ Ἀδαμάκη, ἔγινε μπᾶνος· διὰ δὲ σκανδάλων τοῦ ἰατροῦ τοῦ Μιχάλ-βοδᾶ Σγουρομάλλη Καρατζᾶ συγχυσθεὶς ὁ Μιχάλ-βοδας μὲ τὸν κιουρκτζίπαση Μανολάκην, συμφωνοῦντος μὲ τὸν εἰς τὴν Πόλιν Θεοδωράκην πενθερόν του, τὸν καὶ πασ-καπικεχαγιᾶ εἰς τὴν Πόλιν τοῦ αὐθέντου Μιχάλ-βοδᾶ, τέλος τῇ ἡμέρᾳ τῆς

'Αναλήψεως, μὴ δεχθέντος τοῦ Κωνσταντίνου τὰ τοῦ Μιχάλ-βοδᾶ προβλήματα καὶ εἰπόντος δὲ ὅτι ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸ Γιάσι διὰ τὴν Πόλιν, τὸν ἀφῆκε καὶ ἀνεχώρησεν, ἀφρόνως ποιῶν, συμπεριλαβόντα καὶ τὸν υἱὸν Ἰωάννην ἄγαν καὶ τοὺς δύο γαμβρούς. Περὶ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων μέλλων μεταλαβεῖν ὁ Μανολάκης ἔγραψε τῷ Μιχάλ-βοδᾶ, ζητῶν τὸ νὰ συγχωρηθοῦν καὶ νὰ εἰρηνοποιήσουν καὶ νὰ δώσῃ πάλιν τὰ ὀφφίκια τῶν συγγενῶν του. Οἱ σκανδαλοποιοὶ ἐμπόδισαν τὴν εἰρηνοποίησιν. Εἶτα περὶ τὴν ἑορτὴν τῆς Παναγίας μέλλων μεταλαβεῖν ἔγραψε τὰ αὐτά, ἀλλ' οὐδὲν ὠφελήθη διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Ὅθεν τῇ ιδ^{η} τοῦ Σεπτεμβρίου διὰ τοῦ Μεχμὲτ-κεχαγιᾶ καθελὼν αὐτὸν τῆς ἡγεμονείας, ἔγινεν αὐθέντης ὁ Γρηγόριος Γκίκας ὁ προῤῥηθείς. Ἐλθόντες οὖν εἰς τὸ Γιάσι, ἦτον πάλιν ποστέλνικος ὁ Κωνσταντῖνος καὶ μπᾶνος ὁ γαμβρός του Γεωργάκης Μουρούζης. Ἔγινε καὶ ὁ γάμος τοῦ ἄγα Ἰωάννου Ὑψηλάντου μὲ τὴν Σμαράγδα, θυγατέρα τῆς Μαριώρας καὶ τοῦ Λασκαράκη Μαμωνᾶ· ἦν δὲ ἡ Μαριώρα θυγάτηρ τῆς Ῥωξάνδρας, θυγατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐξ ἀποῤῥήτων καὶ ἀκολούθως ἀδελφὴ τοῦ αὐθέντου αὐτοῦ Γρηγόρ-βοδᾶ. Ἐξαφθέντος δὲ τοῦ μεταξὺ Μοσκόβων καὶ Γερμανῶν πολέμου καὶ ἁλωθείσης ὑπὸ τῶν Μοσκόβων τῆς Οὔζους, ὑποπεσὼν εἰς ὀργὴν ὁ κεχαγιάπεης Χαλισᾶ-Ὀσμὰν-ἐφένδης, ὄντος μὲ τὸ ὀρδὶ εἰς τὸ καρτάλι τὸ ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, καταντικρὺ τῆς Ἰσάκτζας, καὶ κατηγορηθεὶς εἰς ἀπρονοησίαν καὶ ἀφροντισίαν, ἐμαζιλεύθη μὲν καὶ ὁ βεζίρης καὶ ἔγινεν ὁ Μουσούνογλους, ὁ εἰς τὸ Πενδέρι πασᾶς, ἀλλ' ἐφονεύθη καὶ ὁ Χαλισᾶς· εἰς τὸν ὁποῖον ὤντας οἰκειότατος ὁ Μανολάκης Ὑψηλάντης προσεκολλήθη εὐθὺς εἰς τὸν γνωστόν του νέον βεζίρην Μουσούνογλουν. Ἀλλ' ὁ καϊμακάμης τῆς Πόλεως Γεγκὴν-Μεχμὲτ-πασᾶς, μνησικακῶν κατὰ τοῦ Μανολάκη καὶ πάθη ἔχων κατ' αὐτοῦ ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ βεζίρη Ἰπραῒμ-πασᾶ καὶ τοῦ Μεχμέτη-κεχαγιᾶ, τῶν ἐπὶ τοῦ σουλτὰν-Ἀχμέτη, καθ' οὓς χρόνους αὐτὸς ὁ Γεγκένης ἦτον γιουμρουτζῆς, ἐζήτησε τὸν Μανολάκην ἀπὸ τὸν βεζίρην Μουσούνογλουν, εἰπὼν ὅτι ἔχει λογαριασμὸν μὲ τὸ Μιρί. Ὁ βεζίρης ἀδυνατῶν καὶ φοβούμενος τὸν καϊμακάμην Γεγκένην, δὲν εἶπεν ὅτι ὁ τεφτερδάρης εἶναι ἐδῶ καὶ θέλει θεωρηθῇ ὁ λογαριασμός του, ἀλλὰ τὸν ἔστειλε. Ἐλθόντα εἰς τὴν Πόλιν τὸν εἶπεν ὅτι χρεωστεῖ εἰς τὸ Μιρὶ 1200 πουγκεῖα (ἦσαν δὲ αὐτὰ ἄσπρα, ὁποῦ διὰ καταστίχου ὑπογεγραμμένου εἶχε λαβεῖν παρὰ τοῦ βεζίρη Ἰπραῒμ-πασᾶ καὶ τοῦ Μεχμὲτ-κεχαγιᾶ τῶν φονευθέντων, διὰ γούνας ὁποῦ τοὺς ἔδωκε, καὶ μετὰ τὴν μιαιφονίαν του ὡς δίκαιόν του τὰ ἔλαβε παρὰ τοῦ τότε τεφτερδάρη). Ἀπεκρίθη ὅτι ὡς δίκαιόν του ἔχωντας τεφτέρια ὑπογεγραμμένα μὲ ἰδιοχείρους ὑπογραφὰς τῶν φονευθέντων καὶ μὲ ἄλλας ἀποδείξεις του, ἐπληρώθησαν ἀπὸ τὴν περιουσίαν τους, καθὼς ἔγινε καὶ εἰς ἄλλους ὁποῦ τοὺς ἐπώλησεν πρᾶγμα. Ἀπεκρίθη ὁ Γεγκένης· «Πρέπει νὰ δώσῃς τεμεσοῦκι, πῶς τὰ χρεωστεῖς εἰς τὸ Μιρί, ἄλλως δὲν γλυτώνεις ἀπὸ τὴν φυλακήν». Ἐξαγοραζόμενος οὖν τὸν καιρὸν καὶ ἐλπίζοντας ὅτι θέλει ἐλευθερωθῆ δίδωντας τὴν εἴδησιν εἰς τὸν Χουνκιὰρ-ἰμαμὴ καὶ ἄλλους φίλους του, ἔδωκε τεμεσοῦκι· ὅπερ λαβὼν ὁ Γεγκένης τὸν εἶπε νὰ ἐγλεντίσῃ ὡς μουσαφίρης εἰς τὸν ὀδᾶ τοῦ Μουζοὺρ-ἀγᾶ. Καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἕωθεν ἀπερχόμενος αὐτὸς εἰς τὸν Τερσανᾶ, παρήγγειλε τὸν Μουζοὺρ-ἀγᾶ νὰ τὸν ἀνασκολοπίσῃ εἰς τὸ τζαρσὶ τῶν γουναράδων. Ἀπερχόμενος δὲ ὁ Μανολάκης διὰ τὴν κρεμασταριά, ἐμήνυσεν ἔνθα ἔδει, καθὼς ἔκαμε καὶ ἀφ' ἑσπέρας. Ἦλθεν οὖν τζοχαδάρης τοῦ κιζλὰρ-ἀγασῆ ζητῶν τὸν καϊμακάμην διὰ τὴν ἐλευθερίαν του· ἀλλὰ γνοὺς ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν Τερσανᾶ, ἀπῆλθε καὐτὸς ἐκεῖσε, καὶ ἀκούσας τὴν προσταγὴν ἔστειλεν εὐθὺς ἄνθρωπον προστάττων νὰ μὴ κρεμασθῇ. Τὸν εὗρεν ὅμως ἤδη κρεμασμένον. Μὲ τέτοιον τρόπον λοιπὸν φονεύσας τὸν Μανολάκην ὁ Γεγκένης ἔδειξεν ὕστερον καὶ τὸ ἰδιόχειρόν του τεμεσοῦκι τῷ τε ἄνακτι καὶ τῷ κιζλὰρ-ἀγασῇ, καὶ ἔλαβεν ἄδειαν νὰ δημεύσῃ τὴν περιουσίαν του. Ἐπώλησεν οὖν καὶ ἐργαστήρια καὶ ὀδάδες πέτρινους εἰς τὰ χάνια, καὶ χάνι ὁλόκληρον εἰς τὸν Γαλατᾶ, καὶ δεκαπέντε ὀσπήτια εἰς τὰ Ταττάουλα ἐνοικιαζόμενα καὶ τὰ διὰ κάθισμά του τρία μεγάλα ὀσπήτια εἰς τὰ Θεραπειά, ὧν τὰ δύο πατρικά του, καὶ εἰς τὸ Νεοχώριον πατρικόν του, καὶ τὸ εἰς τὸν Παλατᾶ, ἀφοῦ τὰ ἐξεγύμνωσε καὶ τὰ πέντε ἀπὸ τὰ ἐν αὐτοῖς εὑρεθέντα στρωσίδια, οἰκοκυριά, ἐνδυμασίας, πακιρικά, ἀσημικά, ἄσπρα νάκτι, βιβλία καὶ τζεβαερικά. Ἐν τῷ γίνεσθαι τὴν δήμευσιν ὁ χάτμανος Κωνσταντῖνος ὁ Ὑψηλάντης, ὁ ἀδελφός του, ἐκστρατεύσας ἤδη ἀπὸ Μολδαβίας, εἶχεν ἀπαντήσει τοὺς ἐφορμῶντας εἰς τὰ χώ-

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ματα τῆς Μολδαβίας Κατάνους διὰ λεηλασίαν, καὶ πολέμου συγκροτηθέντος, κατετροπώσατο τοὺς ἐχθροὺς τῆς βασιλείας καὶ ἔστειλε τὰς κεφαλάς των εἰς τὸ ὀρδὶ μὲ γράμματα τοῦ αὐθέντου Γρηγόρ-βοδᾶ. Μαθὼν δὲ τὴν δήμευσιν τῶν πραγμάτων ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν μαζῆ μὲ τὸν υἱόν του ἄγαν Ἰωάννην, διὰ νὰ προσκλαυθοῦν· ὅμως δὲν ἠλευθέρωσε τίποτες· μόνον τὸν εἶπεν ὁ τεφτερδὰρ-βεκιλῆς νὰ τὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ τὸ Μιρί, οὕτω προστάττοντος τοῦ καϊμακάμη Γεγκένη. Δὲν εἶχεν ἄσπρα νὰ ἀγοράσῃ κἂν τὸ σπῆτι τοῦ Παλατᾶ, ἐπειδὴ καὶ ὅλα του τὰ νάκτι καὶ αἱ ὁμολογίαι διὰ δανείων ἡρπάγησαν ἀπὸ τὸ γκιαβκίρι. Ὅθεν τὸ ἠγόρασεν ὁ υἱός του (ἀγκαλὰ καὶ νὰ τὸν ἡρπάγησαν καὶ αὐτὸν πολλά, καὶ ἀσημικὰ καὶ ἄσπρα καὶ τζεβαερικὰ καὶ ὁμολογίαι ἀπὸ τὸ γκιαβκίρι τοῦ σπητιοῦ τοῦ εἰς τὸν Παλατᾶν· ὅμως εἶχε καὶ εἰς τοὺς πραγματευτὰς τοῦ Γκασίου, καὶ ἐκεῖνα τὸν ἔμειναν) καὶ τὸ ἔγραψεν ἐπ᾽ ὀνόματι τῆς γυναικός του Σμαράγδας.

Ἐκ τοῦ Ἰωάννου λοιπὸν καὶ τῆς Σμαράγδας ἐγεννήθη ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος Ὑψηλάντης. Εἶτα ὄντα τὸν Ἰωάννην Ὑψηλάντην εἰς τὴν Πόλιν, ὁ τότε κισλὰρ-ἀγασὴ Πεκὶρ-ἀγᾶς ἠθέλησε νὰ τὸν κάμῃ ἡγεμόνα τῶν πέντε καδιλικίων τῆς Βλαχίας, τῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ Ὄλτου, τῶν καὶ Κραγιόδα λεγομένων καὶ τουρκιστὶ Καρα-Ἰφλὰκ-μεμλεκετί· ἀλλ᾽ ὑπὸ τῆς ἀσθενείας του δὲν ἐτελείωσεν ἡ νέα ἡγεμονεία αὐτὴ τοῦ ἄγα Ἰωάννου Ὑψηλάντη, τοῦ καὶ μεγάλου ῥήτορος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας· ὅστις ὕδρωπι τοῦ στήθους προσπαλαίσας ἀπέθανεν. Ἔμεινεν οὖν ὀρφανὸς ἐννεαμηνιαῖος ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης· ἀλλ᾽ ἡ διὰ τὴν ἀπολειφθεῖσαν περιουσίαν τοῦ θανόντος ἀνδρὸς πλουσιωτάτη μήτηρ του Σμαράγδα ἐφρόντισε τὴν ἀγωγήν του. Ἐξέμαθε τὰ Ἑλληνικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ὑπὸ τῷ σοφωτάτῳ διδασκάλῳ Δωροθέῳ· εἶτα ἐξέμαθε καὶ τὰ Ἰταλικὰ καὶ Φραντζέζικα, ἀναγινώσκων τε καὶ ὁμιλῶν ἐλευθέρως· εἶτα ἐξέμαθε καὶ τὰ Ἀραβικὰ καὶ Περσικὰ καὶ τὰ ἐπίμικτα αὐτοῖς Τουρκικά, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε τόσην δύναμιν, ὁποῦ καὶ ἐλάλει τεχνικώτατα, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον μουσταλίζικα, καὶ ἐσύνθετεν ἀρίστως τε καὶ τεχνικῶς. Ὡμίλησε δὲ γάμῳ λαβὼν γυναῖκα τὴν νεόπαιδα Αἰκατερίνην, τὴν καὶ θυγατέρα τοῦ σπαθάρη Δημητρίου Μουρούζη, υἱοῦ τοῦ ῥηθέντος Ἀδαμάκη καὶ τῆς δομνίτζας Σουλτάνης, θυγατρὸς τοῦ ῥηθέντος Νικολάου βοεβόδα τοῦ Μαυροκορδάτου. Εἶτα ἔγινε μέγας ποστέλνικος τοῦ αὐθέντου Μολδαβίας Ἰωάννου Καλλιμάχη, ὢντας ἐν ταὐτῷ καὶ διοικητὴς ὅλων τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων διὰ τὰ γηρατεῖα καὶ τὸ ἀδόκιμον τοῦ Καλλιμάχη, καὶ ναζίρης τῆς βεστιαρίας. Εἶτα ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν κατώρθωσεν μαζῆ μὲ τὸν Νικολάκην Σοῦτζον, μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ πατρός, τὴν εἰς τὴν Μολδαβίαν αὐθεντείαν τοῦ υἱοῦ του Γρηγορίου Καλλιμάχη, οὗ μαζιλευθέντος εἶχε λαβεῖν παρ᾽ αὐτοῦ πουγκεῖα ὑπὲρ τὰ 250. Μετά τινας χρόνους ἔγινε πασ-καπικεχαγιᾶς τοῦ αὐθέντου Σκαρλάτου Γκίκα, καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου κατορθώσας τὴν αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας, τὴν πατρικήν, εἰς τὸν υἱόν του Ἀλέξανδρον Γκίκα, ἦτον πάλιν πασ-καπικεχαγιᾶς του, ἕως οὗ ἐξήφθη ὁ πόλεμος ὁ μεταξὺ Μοσκόβων καὶ Ὀθωμανῶν ἔτει 1769, καὶ ἐμαζιλεύθη ἀδίκως ἐκεῖνος διὰ μεσιτείας τοῦ χάνη Κερὶμ-Γκιρέϊ, ἀνδρὸς δραστηρίου καὶ τολμηροῦ. Εἶτα, περὶ τὰ τέλη τοῦ πολέμου, ἔγινε βεκίλης τῆς δραγομανίας, καὶ θανόντος τοῦ βεζίρη Μουσούνογλου καθ᾽ ὁδὸν καὶ γενομένου βεζίρη τοῦ καϊμακάμη Ἰζὲτ-πασᾶ μετὰ τὴν εἰς τὸ Καϊναρτζίκι γενομένην ἀγάπην μεταξὺ τῶν δύο βασιλειῶν, ἔγινε καὶ κάθ᾽ αὐτὸ δραγομᾶνος τῆς Πόρτας. Εἶτα τῇ ιδ^{η} τοῦ Σεπτεμβρίου, τῷ ἔτει 1775, ἔγινε καὶ αὐθέντης Βλαχίας, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἕνα ἄρθρον τῆς εἰς τὸ Καϊναρτζίκι συμφωνίας εἶναι τὸ νὰ γίνεται αὐθέντης δι᾽ ἐκλογῆς τῶν ἀρχόντων Βλάχων, τὸν εἶπαν νὰ διορθωθῇ μὲ τὸν Ῥομαντζόφ, διὰ νὰ τὸν δεχθῇ ὡς ἐκλεχθέντα παρὰ τῶν Βλάχων. Δοὺς τοίνυν τῷ Ῥομαντζόφ πουγκεῖα 100, τὸν ἐδέχθησαν οἱ μὲ τὸν πρέσβυν τῆς Ῥουσσίας Πετερσὸβ ἐλθόντες εἰς τὴν Πόλιν ἄρχοντες Βλάχοι ἐπίτροποι τῶν λοιπῶν ὡς ἐκλεχθέντα παρ᾽ αὐτῶν. Φθάσας δὲ εἰς Βουκουρέστι, τὸ εὗρε παντέρημον καὶ τὴν κούρτην κρημνισμένην (ἀνέκαθεν ἡ κούρτη ἦτον εἰς τὸ Τιργόβιστον, μακρὰν τοῦ Βουκουρεστίου ἡμέρας τρεῖς· διὰ δὲ τὸ μάκρος τοῦ τόπου ἀπὸ τὸν Δούναβιν ἀφῆκεν αὐτήν, μέχρι τοῦδε σῳζομένην, ὁ Σερπάνδοδας καὶ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Κωνσταντὶν-βοδᾶ, καὶ τὴν ἔκτισαν εἰς τὸ Βουκουρέστι, ἀπέχον ἀπὸ τὸν Δούναβιν ὥρας δώδεκα). Λέγεται κούρτη τὸ παλάτιον καὶ ἡ κατοικία τῶν αὐθεντῶν· μὲ τὸ νὰ εἶναι δὲ ἡ κρημνισθεῖσα αὐτὴ κούρτη εἰς τόπον χαμηλόν, καὶ ἀκολούθως μὲ ἀέρα νοσώδη δὲν τὴν ἐπεσκεύασεν ὁ αὐ-

θέντης, ἀλλ' ᾠκοδόμησεν ἐκ θεμελίων ἄλλην νέαν εἰς τόπον ὑψηλόν, παρὰ τῷ μοναστηρίῳ τοῦ Μιχάλ-βοδᾶ, μεγαλητέραν, καὶ τὴν περιετριγύρισε μὲ τεῖχος. Εἰς τὴν εὐρύχωρόν της αὐλὴν ἔκτισε ἐκκλησίαν, μάγειρεῖον καὶ ἱππόσταθμον, καὶ εἰς τὴν σειρὰν τοῦ τείχους ὀδᾶδες διὰ κατοικίαν τῶν σεϊμένιδων καὶ τῶν Ἀρβανίτων, διαιρουμένων εἰς δύο τάγματα, τουφεκτζίδων τε καὶ δελίδων. Καὶ εἰς τὴν μεγάλην πόρταν ἀνήγειρεν πύργον ἔχοντα ὡρολόγιον μέγα καὶ τόπον, ἐν ᾧ παίζει ὁ μεχτερχανές. Ἔκτισε καὶ ἀρτοποιεῖον καὶ ὀδᾶδες διὰ μαγείρους καὶ ἱπποκόμους καὶ ἀρχιμάγειρον, καὶ κτίριον διὰ καρέτας καὶ ῥαδιβάνια καὶ ἁμάξας, καὶ περιοχὴν διὰ ξύλα καὶ χορτάρι· τὰ πάντα κτισμένα μὲ τοῦγλα καὶ τίτανον. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγάλης αὐτῆς αὐλῆς πεφύτευται λειμών, καὶ ἠνεῴχθη καὶ φρέαρ βαθύτατον. Ἔκτισε δὲ καὶ ἄλλας πολλὰς οἰκοδομάς. Εἶχε σεκρετάριον Φράγκον τινὰ Ῥαγουζαῖον, ὅστις ἔχωντας ἀναστροφὴν μὲ τοὺς πεϊζαδέδες του, Κωνσταντῖνον καὶ Δημήτριον, τοὺς ὑπερεπαίνει τὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης, τὰς οἰκοδομάς, τὰς συνηθείας των, τὰ θέατρα καὶ τὰ λοιπά. Περιεργείᾳ φερόμενοι οἱ νέοι ἐπεθύμησαν νὰ εὔγουν εἰς περιήγησιν· κατιδόντες δὲ ὅτι ἀδύνατον νὰ γένῃ μὲ τὴν πατρικὴν ἄδειαν, εὗρον τὸν τρόπον καὶ ἔφυγον εἰς τὸ Πρασοβό. Ὠλοφύροντο κλαυθμῷ οἱ γονεῖς νύκτα καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ἔγραψεν ὁ πατὴρ εἰς τὸν κομανδάντε τοῦ Πρασοβοῦ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ τῆς περαιτέρω πορείας· οὐ γενομένου, ἔστειλε καὶ τὸν ἐπίσκοπον Ῥιμνίκου καὶ μεγάλους ἄρχοντάς Βλάχους, νὰ τοὺς παρακινήσουν τὴν ἐπιστροφήν, παριστῶντες τὸν ἀπὸ τῆς φυγῆς αὐτῆς ἐπαπειλούμενον τοῖς γονεῦσι κίνδυνον, καὶ γράφοντες καὶ αὐτοὶ μετὰ δακρύων καὶ προτρέποντες εἰς τὴν ἐπιστροφήν· ἀλλ' οὐκ ἐπείσθησαν, λέγοντες ὅτι φοβοῦνται ἐπανελθεῖν. Ἔστειλε καὶ ἄλλους Ῥωμαίους ἄρχοντας, νέους, οὓς ἤξευρε πῶς ἠγάπουν, καὶ τὸν διδάσκαλόν τους Νεκτάριον, καὶ φερμάνι βασιλικόν, τοῦ ὅτι δὲν θέλουν ἔχει καμμίαν παιδείαν ἐπανελθόντες· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν. Κλαίοντος οὖν ὀδυνηρῶς πατρός τε καὶ μητρὸς ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἀνελπίστῳ συμβεβηκότι καὶ παραμυθίαν οὐχ εὑρίσκοντος, οἱ κατοικηταὶ τῶν γειτνιουσῶν τῇ Βλαχίᾳ Τουρκικῶν κωμοπόλεων, τῶν ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, ἐκοινολόγουν οἰκειοθελῶς τοὺς ἔπεμψε, διὰ νὰ ἀποκομίσουν ἐκεῖσε τοὺς θησαυρούς του καὶ νὰ φύγῃ ὕστερον καὶ αὐτός. Διὰ νὰ παύσῃ ἡ τοιαύτη συκοφαντία, ἐξωδεύθησαν εἰς τὰς δώδεκα κωμοπόλεις αὐτὰς καὶ φρούρια ὑπὲρ τὰ χίλια πουγκεῖα, διὰ νὰ μὴν γράφουν καὶ εἰς τὴν Πόλιν τὴν συκοφαντίαν· καὶ ἔγραψε καὶ τὸν βεζίρην ζητῶν τὴν παραίτησίν του, διὰ νὰ μὴν δώσῃ ὑποψίαν φυγῆς, καὶ ἐξωδεύθησαν καὶ ἄλλα χίλια εἰς τὴν Πόλιν, διὰ νὰ μὴ εὕρῃ τόπον μία τοιαύτη ὑποψία. Καὶ ἐν τούτοις ἀδιακόπως ἔστελνε διαφόρους ἀξιωματικοὺς εἰς τὸ Πρασοβό, προτρέπωντας τὰ τέκνα διὰ γραμμάτων πατρομητρικῶν εἰς τὴν ἐπανάκαμψιν· ἀλλ' οὐκ ἐπείθοντο. Ἐμανζιλεύθη οὖν καὶ ἔγινεν αὐθέντης Βλαχίας ὁ δραγομάνος τῆς Πόρτας Νικόλαος ὁ Καρατζᾶς, καὶ δραγομάνος ἔγινεν ὁ πασ-καπικεχαγιᾶς του ποστέλνικος Μιχαλάκης Σοῦτζος. Ἔστειλε δὲ τὸν σπαθάρην Γιαννακίτζαν Βακαρέσκουλον τέλος πάντων, διὰ νὰ τοὺς παρακινήσῃ εἰς τὸ νὰ ἐπανέλθουν· ἀλλ' αὐτοὶ πέμψαντες λίβελλον εἰς τὸν καίσαρα ἐζήτουν νὰ τὸν ἀνταμώσουν. Ἀπῆλθον οὖν μὲ τὸν σπαθάρην εἰς τὴν Βιέννην καὶ ἐζήτησαν παρὰ τοῦ καίσαρος τὸ νὰ ἔμβουν εἰς σχολεῖον καὶ νὰ ἔμβουν εἰς τὴν δούλευσίν του. Ἀκούσαντες ὅτι καὶ διδασκάλους τοὺς εἶχε διορίσει ὁ πατήρ των, καὶ πλούτη εἶχον ἀπὸ ὅσα ἔμελλον νὰ κερδίσουν ἀπὸ τὴν δούλευσίν τους, ἐσυμβουλεύθησαν ἐπανελθεῖν. Ἀναγνοὺς δὲ ὁ καῖσαρ καὶ τὸ πατρικόν τους γράμμα, ἐν ᾧ παρεκάλει τὸν καίσαρα νὰ τοὺς στείλῃ μὲ βίαν, εἶπε τῷ Γιαννακίτζᾳ, ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ, ὡς ἐναντίον εἰς τὸ προνόμιον καὶ συνήθειαν τῶν ἐπαρχιῶν του. Καὶ τέλος ἀπελπισθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν Πόλιν μὲ τὸν προσταλέντα αὐτοῖς ἀρχιατρὸν τοῦ αὐθέντου Δημήτριον, καὶ ὑπεδέχθησαν μὲ πολλὰς περιποιήσεις ἀπὸ τὰς πατρικὰς καὶ μητρικὰς ἀγκάλας. Εἶτα ὁ αὐτὸς βεζίρης Ἰζὲτ-πασᾶς, ἀφ' οὗ τὸν ἐπῆρε πολλὰ ἄσπρα μετὰ τὸν ἐρχομόν του, τὸν ἐζήτησε καὶ ἔτι τριακόσια πουγκεῖα διὰ πληρωμὴν τοῦ λουφέ, μὲ τὸ νὰ μὴν ἦτον ἄσπρα εἰς τὸν χαζνέν, ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλει τὰ κάμει μαχσοῦπι εἰς τὴν αὐθεντείαν, ὁποῦ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλει τὸν δώσει. Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὴν δώσῃ καὶ ἐμαζιλεύθη. Ὁ μετ' αὐτὸν γενόμενος βεζίρης Χατζῆ-Γεγκὲν Μεχμὲτ-πασᾶς, μαζῆ μὲ τὸν Μιχαλάκην Σοῦτζον, ἐξορισθέντα καὶ αὐτὸν εἰς τὸν ἴδιον καιρόν, ** ἀλλ' ἔλαβε πουγκεῖα 600. Εἶτα ἀσθενήσας ὁ υἱὸς Δημήτριος νόσῳ τοῦ στήθους ἀπέθανε. Εἶτα αὐθεντεύσας εἰς τὴν Μολδαβίαν ὑπὸ τοῦ βεζίρη Ἰσοὺφ-πασᾶ

www.dacoromanica.ro

τῇ καταβολῇ 3000 πουγκείων, ἐξαφθέντος τοῦ μεταξὺ Τουρκῶν καὶ Γερμανομοσχόβων πολέμου, πολεμήσας μὲ στράτευμα Τουρκικόν τε καὶ Χριστιανικὸν τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας, καὶ τέλος νικηθεὶς ἐζωγρήθη. Ἀλλ' ὁ Νικόλαος Μαυρογένης συκοφαντήσας αὐτὸν εἰς τὸν βεζίρη Ἰσοὺφ-πασᾶν, ὅτι γενόμενος αἴτιος τῆς ἥττας τοῦ Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ δι' ἐπιβουλῆς ἔφυγεν ἑκουσίως εἰς τοὺς Μοσκόβους· ὅθεν ἐφυλακώθη ὁ πεϊζαδές του Κωνσταντῖνος καὶ ὁ γαμβρός του Ἀλέξανδρος Μᾶνος, καὶ ὁ γραμματικός των παχάρνικος Γεώργιος, καὶ ἐδουλλώθησαν ὅλα του τὰ σπήτια καὶ τζιφτιλίκι, καὶ μετῳκίσθησαν ἡ δόμνα του καὶ μήτηρ του του πανοικὶ εἰς ἄλλο σπῆτι μικρότερον, καὶ ἐπροστάχθη ὁ πατριάρχης νὰ τοὺς θρέφῃ.

Βασίλειος, ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας. Ἐπλήρωσε πουγκεῖα 260 χρέος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τοῦ ἐδόθη τὸ λείψανον τῆς ἁγίας Παρασκευῆς τῆς ἀπὸ τῶν Ἐπιβατῶν (κωμόπολις αὕτη παρὰ τῇ Κωνσταντινουπόλει)· καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἐμποδισμένον τὸ κομίζεσθαι λείψανον εἰς διάστημα πλεῖον τῶν τριῶν μιλίων, ἐξαιρῶντας τὸ τοῦ σουλτάνου, ὁ Βασίλειος ἐξώδευσε 300 πουγκεῖα εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐλήν, διὰ νὰ κομίσῃ τὸ λείψανον εἰς Γιάσι· οὗ γενομένου μὲ καπιτζίπασι, κατέθετο ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Διώκεται τῆς ἡγεμονείας παρὰ τοῦ Στεφάνου υἱοῦ του, τοῦ καλουμένου Βουρδούσου, καὶ καταφεύγει εἰς τὸν συμπέθερόν του Καμιελνίνσκη τὸν ῥηθέντα· ὅστις ἔδωκεν αὐτῷ εἰς βοήθειαν Καζάκων χιλιάδας 14, ὑπὸ στρατηγῷ τῷ Τιμούσχῃ, διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Μολδαβίας καὶ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Σουτζάβαν, ὅπου εἶχεν ἀφήσει ὁ Βασίλειος τοὺς θησαυρούς του σὺν τῇ γυναικὶ καὶ τῷ υἱῷ του τῷ νεωτέρῳ μὲ πολλοὺς φύλακας πολεμιστάς. Ἀλλὰ τρεῖς ἡμέρας πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὸν Βασίλειον σὺν τοῖς Καζάκοις, εἶχεν ὑποτάξει τὴν Σουτζάβαν ὁ Βουρδοῦσος μὲ τὴν προδοσίαν τοῦ διοικητοῦ αὐτῆς, καὶ εἶχεν ἐξουσιάσει τοὺς θησαυροὺς τοῦ Βασιλείου, πέμψας εἰς τὸ Γιάσιον τήν τε γυναῖκα καὶ τὸν υἱόν του αἰχμαλώτους. Ὁ Βασίλειος πολιορκεῖ τὴν Σουτζάβαν· εὐθὺς ἐλθὼν ὁ Τιμούσχης, σκηνοποιεῖ ὑπὸ τοῖς τείχεσι τῆς Σουτζάβας, καταφρονῶν τῶν πολεμίων ὡς οὐκ ἀξίων λόγου, καὶ ὡσὰν νὰ ἦτον δεσπότης ἤδη τῆς πόλεως, μεθύει οἴνῳ τε καὶ μπίρᾳ μὲ κεχρί. Ἕνας κανονιέρος Γερμανὸς τῆς φυλακῆς τῆς ἐν τῇ Σουτζάβᾳ, ἰδὼν αὐτὸν οὕτως ἔχοντα μαλθακῶς, διευθετεῖ τηλεβόλον μηχανὴν κατ' αὐτοῦ καὶ τζακίζει τὴν κνήμην του. Ἐκ τούτου θνήσκει ὁ Τιμούσχης καὶ οἱ Καζάκοι πτοηθέντες λύουσι τὴν πολιορκίαν καὶ φεύγουσιν ἀμεταστρεπτί. Οἱ Μολδάβοι καταδιώκουσιν αὐτοὺς ἐκ μέρους τοῦ Στεφάνου Βουρδούσου καὶ κατακόπτουσι τοὺς πλείονας, καὶ οἱ λοιποὶ κατεπνίγησαν ἐν τῷ ποταμῷ Νίστρῳ. Ἐπανελθὼν ὁ Βασίλειος εἰς τὸν συμπεθερόν του Βόγδαν Καμιελνίνσκη, διὰ νὰ τὸν διηγηθῇ τὰ συμβάντα, μόλις μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας εὗρε καιρὸν νὰ τοῦ συντύχῃ (οὕτως ἦν ἐκδεδομένος τῇ μέθῃ), καὶ διηγούμενος αὐτῷ τὰ συμβάντα, ὁ Πόγδανος ἀντὶ ἀποκρίσεως δέδωκεν αὐτῷ κύλικα γέμοντα οἴνου πιεῖν, διὰ νὰ ἀλησμονήσῃ τὰς δυστυχίας του. Ὁ Βασίλειος ταῦτα ἀκούσας εἶπε τοῖς μετ' αὐτοῦ· «Τὸ ἐνόμισα νὰ εἶναι ἄνθρωποι οἱ Καζάκοι γεννηθέντες παρὰ ἀνθρώπων· κατὰ τὸ παρὸν γνωρίζω, ὅτι ἀληθεύει τὸ παρ' ἡμῖν λεγόμενον, ὅτι οἱ Καζάκοι ἢ ἦσαν ἄρκτοι, ἢ μετεβλήθησαν εἰς ἀνθρώπους, ἢ ἐξ ἀνθρώπων (ὁποῦ ἦσαν πρότερον) ἐγένοντο ἄρκτοι». Μετὰ ταῦτα διεδέχθη τὴν ἡγεμονείαν τῆς Μολδαβίας ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλείου Στέφανος. Ἔκτισε δὲ ὁ Βασίλειος εἰς τὸ Γιάσι δύο μοναστήρια, τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας καὶ τὴν Γκόλιαν, τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας ἀφιερώσας εἰς τὸ Κοινὸν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὴν δὲ Γκόλιαν, ὅπου εἶναι θαυμαστὴ ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας, εἰς τὸ Βατοπεδινόν· ἡγεμόνευσε γὰρ Μολδαβίας ἔτη ὅλα εἴκοσι ἀδιακόπως.

Νικόλαος Πελοποννήσιος καὶ μέγας ἐκκλησιάρχης τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικοῦ θρόνου. Τούτου τὰ συγγράμματα κατεκάη ἐν τῷ Φαναρίῳ, γενομένης πυρκαϊᾶς.

Δούκας Ῥουμελιώτης, ὤντας εἰς τὸ Γιάσι δοῦλος πραγματευτοῦ τινος, μετὰ πολλὰ ἔγινεν ὀφφικιάλιος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Εὐσταθίου Δάβιτζα, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ γαμβρὸς αὐτοῦ ἐπὶ θυγατρὶ (ὅρα τὸ καθ' ἡμᾶς Γ' βιβλίον ἔτει 1672), καὶ μετὰ

www.dacoromanica.ro

ταῦτα γίνεται καὶ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας· καὶ ἐξωσθεὶς ἡγεμονεύει τὸ δεύτερον ἓξ μῆνας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πενθεροῦ του Δάβιτζα συνεργίᾳ τοῦ φίλου αὐτοῦ Στεφάνου Πετρετζέϊκου, τοῦ προῤῥηθέντος. Ἐξώσθη δὲ καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Μεχμέτη διὰ τὴν βραδύτητα τῆς κατασκευῆς τῆς ἐπὶ τῷ Προύτῳ γεφύρας, ἐπὶ ὑποψίᾳ καὶ διαβολῇ τοῦ φρονεῖν τὰ τῶν Λέχων, καὶ ἐγένετο ἀντ' αὐτοῦ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας ὁ ῥηθεὶς Πετρετζέϊκος· ὅστις ἐν τῇ συμπλοκῇ τῶν Ὀθωμανῶν τῆς κατὰ τῶν Λέχων ἀνταρσίας προσκολλᾶται τοῖς Λέχοις σὺν τῷ ὑπ' αὐτὸν στρατῷ καὶ καταλιμπάνει τοὺς Ὀθωμανούς. Ὅθεν μετὰ τὴν ἀποστασίαν αὐτοῦ γίνεται ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας Δημήτριος ὁ Καντακουζηνός· μεθ' ὃν γίνεται ὁ Ἀντώνιος ὁ Ῥωσσέτος, καὶ μετὰ τοῦτον γίνεται τὸ τρίτον ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας ὁ αὐτὸς Δούκας. Γενομένης τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ τοῦ ῥηγὸς τῆς Λεχίας Ἰωάννου τοῦ Σοβιέσκη (ὅρα βιβλ. ΙΓ' τὸ καθ' ἡμᾶς ἔτει 1672), οἱ Καζάκοι τῆς Οὐκραΐνας ἔμειναν ὑπὸ τῇ ἐξουσίᾳ τῶν Ὀθωμανῶν, προσκυνήσαντος τοῦ χατμάνου αὐτῶν Δοροσκένκου πρότερον τῷ σουλτὰν Μεχμὲτ τῷ τετάρτῳ. Ὅθεν ἕνωσεν αὐτὸς ὁ σουλτᾶνος μὲ τὴν Μολδαβίαν καὶ διώρισεν, ὅτι ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας Δούκας νὰ ὀνομάζεται καὶ χάτμανος τῆς Οὐκραΐνας, καὶ ἡ πόλις Νιμέροβα διωρίσθη εἰς μητρόπολίν του· καὶ ὁ τότε βεζίρης Φεζὶλ Ἀχμὲτ-πασᾶς δὲν ἔδωκε τὰ τούγια τῆς Οὐκραΐνας τῷ Δούκᾳ (τὰ ὁποῖα εἶχε δώσει ὁ σουλτὰν Μεχμέτης τῷ Δοροσκένκῃ), διὰ νὰ μὴν ἔχῃ λέγων χριστιανὸς τρία τούγια ἴσια μὲ αὐτόν, μὲ ὅλον ὁποῦ ὁ Ἱερεμίας Μογίλας, ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας, εἶχε τρία τούγια. Αὐθέντευσεν οὖν πέντε φοραῖς· περίφημος, διατὶ ἐπὶ τῆς αὐθεντείας του ἔγινε τὸ πρῶτον τυπογραφία εἰς τὸ Γιάσι καὶ ἐτυπώθη παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων Δοσιθέου τὸ βιβλίον Συμεὼν Θεσσαλονίκης καὶ τὸ βιβλίον Νεκταρίου τοῦ πατριάρχου, τυπωθέντα μὲ ἔξοδα αὐθεντικά· ἐπίσημος καὶ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ μοναστηρίου Τζετουτζούγιας. Μετὰ ταῦτα βιασθεὶς ὁ Δούκας συνεκστρατεῦσαι τοῖς Ὀθωμανοῖς κατὰ τῆς Βιέννης, μετὰ τὸ ἐπανακάμψαι ἐκεῖθεν ἰδὼν τὰς τοῦ Πετρετζέϊκου ἐφόδους καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῷ συνωμόσαντας, ἔφυγεν εἰς κώμην τινὰ τῆς Πούτνας, λεγομένην Δομνέστι· ὅπου ζωγρηθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Λέχων Βεΐνσκη (ἐλθόντος τῇ προτροπῇ τοῦ Πετρετζέϊκου, ἐλπίζοντος αὐθεντεῦσαι· ἀλλὰ δὲν αὐθέντευσεν ἐκεῖνος) ἀπήχθη εἰς τὴν Λεχίαν καὶ ἐφυλακώθη εἰς τὸ Βαρσάβι, ἔνθα καὶ ἀπέθανε. Μετὰ τοῦτον δὲ καὶ τὴν τοῦ Πετρετζέϊκου φυγὴν ἔκαμαν οἱ Τοῦρκοι ἡγεμόνα Μολδαβίας Δημήτριον τὸν Καντακουζηνόν, τὸν υἱὸν τοῦ Μιχαήλ, Κωνσταντινουπολίτην (ἦν δὲ αὕτη δευτέρα αὐτοῦ αὐθεντεία· νέος γὰρ ὢν αὐτὸς ὁ Δημήτριος εἶχε γένη κουπάρης τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας), ἀλλ' ἐξωσθεὶς καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐγένετο τζεβαερτζῆς, καὶ εἰς τὰς ἑορτάς, ὁποῦ ἔκαμνεν ὁ σουλτὰν Μεχμέτης ὁ τέταρτος διὰ τὴν περιτομὴν τῶν υἱῶν του, δωρησάμενος τῷ σουλτάνῳ ἀργυρᾶν πηγήν, ἥτις τουρκιστὶ λέγεται σεϊρδάνι, ἐξ οὗ ἔτρεχε τὸ νερὸν ὥρας 24 χωρὶς διακοπήν, ἠξιώθη τῆς Μολδαβικῆς ἡγεμονείας. Ἀλλ' ὡς ἀνάξιος ἐξωσθεὶς ἐγένετο τανῦν τὸ δεύτερον, μετὰ τὸν Δούκαν δηλαδὴ καὶ τὸν Πετρετζέϊκον. Ἐλθὼν δὲ εἰς Μολδαβίαν ὁ διὰ τὸν πόλεμον τῆς Λεχίας σερασκέρης Ἀϊνατζῆ Σουλεϊμὰν-πασᾶς ἔξωσεν αὐτὸν τοῦ θρόνου ὡς ἀνεπιτήδειον πάντῃ εἰς τὰ πολεμικά, καὶ ἀντ' αὐτοῦ κατέστησεν ἡγεμόνα Μολδαβίας Κωνσταντῖνον τὸν Καντεμίρην. Ὁ δὲ Δημήτριος εἰς τὴν Πόλιν μανζίλης εἱρκτῇ παρεδόθη ὑπὸ τοῦ καϊμακάμη, καὶ ὑπὸ τῆς λύπης προσπαλαίσας πολύπῳ ἐν τῷ αὐχένι θνήσκει ἐν τῇ εἱρκτῇ. Οἱ Μολδάβοι περιγράφουσιν αὐτὸν ὡς τυραννικῶς ζήσαντα. Εἶτα ἡττηθέντες οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπὸ τῇ Βιέννῃ, ἐβιάσθησαν ἐπιστρέψαι εἰς τοὺς Λέχους τὴν Οὐκραΐναν μαζῆ μὲ τὴν Καμινίτζαν, εἰς τὴν ἀγάπην δηλαδὴ ὁποῦ ἐγένετο εἰς τὸ Καρλοβίτζι. Τοῦ δὲ ἐν τῇ Λεχίᾳ θανόντος Δούκα ὁ υἱὸς Κωνσταντῖνος, ὁ καὶ Δουκαλέτζης λεγόμενος, ἐγένετο ὕστερον ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ τετάρτου ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας δίς· ἦν δὲ προκομμένος εἰς τὰ Ἑλληνικά, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον Μαυροκορδᾶτον τὸν ἐξ ἀποῤῥήτων διεξοδικῆς του Ἑλληνιστὶ συντεθειμένης ἐπιστολῆς. Ἀλλὰ τυραννικῶς ζῶν ἀποσταοτῦσι κατ' αὐτοῦ οἱ ἄρχοντες, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐκίνησαν κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη. Ὅθεν ἀναγορευθέντος τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη τοῦ τετάρτου, καθῃρέθη καὶ ἐγένετο κατ' ἐκλογὴν τῶν προσκλαυθέντων ἀρχόντων εἰς αὐτῶν, ὅστις ἦν ὁ μέγας σπαθάριος Μιχαὴλ

www.dacoromanica.ro

Τζιχάνης ὁ Ῥακοβίτζας· ὁ δὲ Δουκαλέτζης ἐξ ἐκείνου αὐθεντείας οὐκ ἔτι ἠξιώθη, καὶ ἦν διατρίβων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐπ' ἐμοῦ, καὶ ἀπέθανε πενέστατος.

Μανολάκης ὁ Καστοριανός, ὁ ἀρχιγουνάριος τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ τετάρτου, μέγα δυνάμενος παρά τε τῷ βασιλεῖ, βεζὶρ-ἀζέμῃ καὶ πᾶσι τοῖς προύχοσι τῶν Ὀθωμανῶν. Οὗτος ἔκρυψεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τῷ ἐν τῷ Κουρουτζεσμὲ καὶ τὸν ῥηθέντα βεζὶρ-ἀζέμην Φεζὶλ Ἀχμέτ, φυγόντα ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου διὰ τὴν ἀνταρσίαν τοῦ στρατιωτικοῦ· καὶ ἦν γνωστὴ ἡ φυγὴ τοῦ βεζίρη παρ' αὐτῷ, τῷ τε σουλτάνῳ καὶ τῷ ὀαρουσσαάδὲ-ἀγασῇ. Ἐδωρήσατο τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ τὰς λιθίνους οἰκοδομάς, τὰς ἐν τῷ Μετοχίῳ τοῦ Ἁγίου Τάφῳ, τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἔστειλεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ κάθε εἶδος ὕλης διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς Βηθλεὲμ ἐπί τε τοῦ Νεκταρίου καὶ Δοσιθέου (ὅρα Δοσίθεον ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, σελίδι 1203 καὶ 1204). Ἐθεμελίωσε σχολεῖα δι' ἰδίων ἐξόδων ἔν τε Κωνσταντινουπόλει, Χίῳ καὶ Ἄρτῃ, καὶ ἐδωρήσατο τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τὰ ἅπερ εἶχε λαβεῖν ἀπὸ τοῦ Κοινοῦ δανειακὰ αὐτοῦ χρήματα· καὶ ἄλλας πολλὰς εὐποιΐας τῷ γένει Ῥωμαίων ἐποίησε.

Σερπᾶνος ὁ Καντακουζηνός, μέγας λογοθέτης, γίνεται ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας ἔτει 1679. Μετακομισθέντος τοῦ προῤῥηθέντος Δούκα εἰς τὴν ἡγεμονείαν τῆς Μολδαβίας, ἡνώθη τῷ καίσαρι τῶν Γερμανῶν Λεοπόλδῳ καὶ τῷ βασιλεῖ τῆς Μοσχοβίας Πέτρῳ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν. Κατεσκεύασε τηλεβόλους μεγάλας 28. Οἱ Ὀθωμανοὶ λαβόντες εἴδησιν τῶν τοιούτων ὑπεκρίνοντο ἀγνοεῖν, διά γε τὸν πόλεμον τὸν κατὰ τῶν Γερμανῶν οὐκ ἠδύναντο ἐφορμῆσαι κατ' αὐτοῦ πρῶτοι, διὰ νὰ μὴν τὸν δώσουν αἰτίαν νὰ φανερώσῃ τὴν κατ' αὐτῶν ἀνταρσίαν. Ὁ ἀδελφός του Κωνσταντῖνος ὁ στόλνικος καὶ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του Πραγκοβᾶνος ἐφρόντισαν πεῖσαι αὐτὸν ἀποστῆναι τοῦ τοιούτου σκοποῦ, καὶ μὴ δυνηθέντες δηλητηρίῳ ἐμιαιφόνησαν, αὐθεντεύσαντα ἔτη δέκα. Ἐστάθη περίφημος ὡς Καντακουζηνός, διότι κατήγετο ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ. Πατήρ του ἦν ὁ μέγας ποστέλνικος Κωνσταντῖνος, ὁποῦ τὸν ἐφόνευσεν ὁ πρῶτος Γρηγόρ-βοδας ὁ Γκίκας. Διὰ τὸν θάνατόν του ἔγινε καὶ φυλλάδα διὰ στίχων καὶ ἐτυπώθη εἰς Βενετίαν. Ὁ πάππος του δὲ ὁ Γιαννάκης, πρῶτος καπουκεχαγιᾶς τοῦ Μιχάλ-βοδα ἐκείνου, τοῦ καὶ πολεμήσαντος τοὺς Τούρκους, περὶ οὗ εἶναι καὶ φυλλάδα διὰ στίχων, καὶ διὰ τὴν ἀποστασίαν τοῦ Μιχάλ-βοδα ἐπρόσταξεν ὁ σουλτᾶνος καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους καπουκεχαγιᾶδες νὰ τοὺς περάσουν ἀπὸ τὸ παζάρι καὶ νὰ τοὺς ἀποκεφαλίσουν· καὶ αὐτὸς διὰ νὰ μὴν θανατωθῇ ἐτούρκισε καὶ ἔγινε τεφτερδάρης-σικισανί. Εἶχε δὲ καὶ πατέρα αὐτὸς τὸν τζελεπῆ Μιχάλην τὸν Καντακουζηνόν, πλουσιώτατον, κατοικοῦντα μὲν εἰς τὴν Ἀγχίαλον, τὰ δὲ τζιφτιλίκια καὶ χωράφια καὶ ἄλλα ὑποστατικά του ἔφθαναν ἕως τὸν Δούναβιν. Διαβληθεὶς δὲ τῷ ἄνακτι, ὅτι φαντάζεται βασιλείαν, ἐφονεύθη διὰ καπιτζίπαση καὶ ἐδημεύθησαν τὰ πράγματά του. Ἔκτισεν οὖν ὁ ἀπόγονος αὐτῶν, αὐτὸς ὁ Σερπάν-βοδας, τὸ μοναστήριον Κοτροτζάνι, ἀφιερώσας εἰς τὰ 20 μοναστήρια τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἔχει εἰσοδήματα ἐτήσια πουγκεῖα 15. Ἐγένετο δὲ μετ' αὐτὸν ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας

Κωνσταντῖνος Καντακουζηνὸς Πασαράμπας ὁ Πραγγοβᾶνος, ὁ ἀπὸ ἀδελφῆς ἀνεψιός του, ἔτει σωτηρίῳ 1689. Ἐλέγετο Πασαράμπας, μὲ τὸ νὰ κατήγετο ἀπὸ γένους τοῦ περιφήμου ἐκείνου παλαιοῦ αὐθέντου Σερπάν-βοδα Πασαράμπα, ἐξ οὗ κατήγετο καὶ ὁ ἀνωτέρω Σερπάνβοδας ὁ θεῖός του· καὶ Πασαράπας κἀκεῖνος ἐλέγετο. Πραγκοβᾶνος δὲ ἀπὸ τὸ Πραγκοβάνι χωρίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν τῶν Πραγκοβάνων τὰ σπήτια. Καντακουζηνὸς δὲ ἐκ μητρός, τῆς καὶ ἀδελφῆς τοῦ Σερπάν-βοδα τοῦ θείου του. Ἐγένετο περιβόητος καὶ ἐξάκουστος καὶ διὰ τὴν πολυχρόνιον αὐθεντείαν, αὐθεντεύσας ἔτη 25 καὶ μῆνας ἕξη, καὶ διὰ τὸν πολὺν πλοῦτον καὶ διὰ τὰς πολλὰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια ὁποῦ ἔκτισε, ἐν οἷς καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν Βουκουρεστίῳ, ἀφιερωθὲν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον, μὲ σπήτια πατριαρχικὰ διὰ κάθισμα τοῦ Ἱεροσολύμων ὅταν ὑπάγῃ. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἦσαν εἰς τὴν Βλαχίαν 700 χιλιάδες ἀνδρόγυνα καὶ τώρα μόλις νὰ εἶναι 70. Ὠνομάσθη καὶ πρίγκιψ τοῦ Ἰμπερίου τῆς Γερμανίας διὰ δανεικὰ ἄσπρα, ὁποῦ εἰς καιρὸν χρείας τῶν ἰμπερατόρων ἐδάνεισεν. Εἰς τὴν ἐν Βενετίᾳ τζέκαν τοῦ ἁγίου Μάρκου ἔβαλε ποσότητα ἄσπρων, ὁποῦ ἐτήσιον διάφορον ἔδιδαν εἰς τοὺς ἀπογόνους του πρὸς τρία τὰ ἑκατόν, πουγκεῖα 60. Ἔβαλε καὶ εἰς τὸν πάγκον τῆς Βιέννης ἑκατόν, καὶ ἠγό-

www.dacoromanica.ro

ρασε καὶ κώμην πολυάνθρωπον εἰς τὴν Οὐγκρίαν, δίδουσαν ἱκανὸν ἐτήσιον κέρδος. Αὐτὴ δὲ ἡ ποσότης δὲν συνηθροίσθη ἀπὸ δασμοφορίας τοῦ τόπου, ἀλλὰ τὰ περισσότερα ἀπὸ εἰσοδήματα καὶ κέρδη τῶν πραγμάτων του, μελισσώνων δηλαδή, πρόβατα, βόας, ἵππους, χοίρους, ἀμπελῶνας, ἀγρούς, μύλους, καί τινων εἰσοδημάτων τῆς αὐθεντικῆς του καμάρας, ἀλλ' οὐ τῆς βιστιαρίας. Δὲν ἔπερνεν καὶ ἡ βασιλεία τότε τόσα, ὅσα πέρνουν τώρα. Ἡ Ἰογδανία ἦτον τιμιωτέρα τῆς Βλαχίας, καὶ αὐτὸς τὴν προεβίβασεν εἰς ἀνώτερον βαθμόν, μὲ δόσιν ἄσπρων καὶ μὲ τὸ μέσον τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου. Ἐπὶ τῆς αὐθεντείας του ἦσαν μεγάλοι ἄνθρωποι, ὁ μέγας στόλνικος Κωνσταντῖνος ὁ θεῖός του, ἀδελφὸς τοῦ Σερπάν-βοδα, καὶ ὁ σπαθάρης Μιχάλης, ὁποῦ ἔκτισε τὴν Κόλτζα μὲ τὸ νοσοκομεῖον καὶ ὑψηλὸν καμπαναρίον. Τέλος πάντων ἐσυμφώνησε καὶ μὲ τὸν βασιλέα Πέτρον τὸν μέγαν ἐναντίον τῶν Τούρκων, καὶ προδοθεὶς παρὰ τῶν συγγενῶν του, ἀφ' οὗ ἐμαζιλεύθη καὶ διωρθώθη μὲ τοὺς Τούρκους, μὲ τὴν ἀποστολὴν τοῦ χρυσοβούλλου διὰ τὸ πριγκιπᾶτον τοῦ ἰμπερίου, ἐφονεύθη μὲ τοὺς τέσσαρας υἱούς του. Τὸ δὲ εἰς τὸν Κουρούτζεσμεν σπῆτί του, τὸ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἠγόρασε παρὰ τῶν Τούρκων, ὃν τοῦ Σερπάνου βοεβόδα· ὅπερ, μετὰ τὴν μιαιφονίαν τοῦ Πραγκοβάνου, ἠγόρασε παρὰ τῶν Τούρκων ὁ ῥηθεὶς Μιχάλ-βοδας Ῥακοβίτζας, καὶ σώζεται μέχρι τῆς σήμερον εἰς τοὺς ἀπογόνους του, μέρος τούτου, πωληθέντων τῶν δύο τριτημορίων· τὸ δὲ εἰς Θεραπειᾷ ἐπωλήθη Τούρκῳ τινί, τὸ δὲ εἰς τὸν Ἅγιον Στέφανον ὡσαύτως.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας *Ματθαῖος ὁ Μπασσαράπας* (ἔτει περίπου 1640) ἔδωκε τὴν ἀνεψιὰν αὐτοῦ, ἐγγόνην τῆς ἀδελφῆς του, τῷ Πρέδᾳ, υἱῷ Δαβὶδ τινος (ἔδωκε δὲ ὁ Ματθαῖος βοεβόδας τῇ ἀνεψιᾷ αὐτοῦ προῖκα τὸ πέραν τοῦ Ὄλτου χωρίον Πραγκοβάνι λεγόμενον)· ὅστις Πρέδας μὲ τὸ νὰ ἐκληρονόμησε τινὰς μοσίας παρὰ τῶν γονέων αὐτοῦ, ἦν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν εὐγενῶν. Καὶ γὰρ ἡ τῶν ἀκινήτων πραγμάτων κληρονομία δείκνυσι τὴν ἀρχαιότητα τῶν προγόνων καὶ ἀκολούθως τὴν εὐγένειαν· καὶ αἱ κληρονομίαι ἀπὸ γονέων εἰς τέκνα, αἱ πολυχρόνιοι, εἶναι αἱ μόναι ἀποδείξεις τῆς εὐγενείας. Ἀπεκατέστησε δὲ καὶ βόρνικον μέγαν τὸν Πρέδαν· ὕστερον ὑπὸ τοῦ Μίχνα-βόδα ἀνεσκολοπίσθη ὁ Πρέδας, ἔτει περίπου 1665, διὰ τὸ μὴ συνωμόσαι αὐτῷ τῇ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἀποστασίᾳ. Τὸν Πρέδαν ὁ υἱὸς Ματθαῖος διεδέχθη, ὁ καὶ εἰς γυναῖκα λαβὼν τὴν Ἑλένην, θυγατέρα τοῦ μεγάλου ποστελνίκου Κωνσταντίνου τοῦ Καντακουζηνοῦ· ἐξ ἧς ἐγεννήθη αὐτῷ ὁ υἱὸς Κωνσταντῖνος, ὁ ἐπονομαζόμενος Πρανκοβᾶνος ἀπὸ τῆς κώμης Πραγκοβάνι, τῆς προῤῥηθείσης. Μετὰ πολλὰ ὁ Κωνσταντῖνος οὗτος ἀναβιβασθεὶς εἰς τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας, διὰ τῶν θορύβων μάλιστα τοῦ στολνίκου Καντακουζηνοῦ, ὠνομάσθη καὶ Καντακουζηνὸς ἀπὸ μητρός, δηλαδὴ ὡς υἱὸς Ἑλένης τῆς Καντακουζηνῆς, τῆς προῤῥηθείσης. Εἶτα ὠνομάσθη καὶ Μπασαράμπας ἀπὸ τῆς μάμμης αὐτοῦ, δηλαδὴ τῆς ἀνεψιᾶς τοῦ ἡγεμόνος Ματθαίου τοῦ Μπασαράμπα. Ἐγέννησε τέσσαρας υἱοὺς καὶ θυγατέρας ἑπτά. Ἐφονεύθη αὐτός τε καὶ οἱ υἱοί του ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Ἀχμέτη τοῦ τρίτου· ἔφυγε δὲ τὸν θάνατον ὁ ἔγγων αὐτοῦ Ματθαῖος, υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου, μόνος κληρονόμος τῶν ἐν Βενετίᾳ, Βιέννῃ, Ὁλλάνδᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ θησαυρῶν.

Κωνσταντῖνος ὁ Καντεμίρης, ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας. Λέγουσιν ὅτι εἶναι Καντεμίριδες εἰς τοὺς Ταρτάρους, καταγόμενοι ἀπὸ τοῦ Τιμούρη, τοῦ λεηλατήσαντος τὴν Ἀσίαν ἐπὶ τοῦ Γιλδιρὶμ σουλτὰν Παγιαζίτη (οἱονεὶ εἰπεῖν αἷμα καὶ συγγένεια τοῦ Τιμούρη, πρόδηλον Μιρζαδές). Καὶ λέγουσιν, ὅτι ὁ Καντεμίρης ἀποστατήσας κατά τε Τούρκων καὶ χάνιδων Ταρτάρων ἔπασχε νὰ ἐλευθερώσῃ τὸ γένος ἀπὸ τῆς ὑποταγῆς τῶν Ὀθωμανῶν σουλτάνων, καὶ ἐνίκησε καὶ πολλοὺς αὐτοῦ σερασκέριδες. Ἠκολούθησε πολεμῶν ἔτη ἱκανά· ἀλλὰ τέλος ἀπατηθεὶς παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν γίνεται πέης τοῦ Πενδερίου παρ' αὐτῶν καὶ ὅλης τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας μὲ δύο τούγια, καὶ ἀπατήσαντες αὐτὸν φονεύουσιν. Ὅθεν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ὑπετάγησαν τῷ χάνῃ καὶ κατῴκησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κιελὶ καὶ τοῦ Ἄκ-Κερμάνι. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ τοῦ φονευθέντος, Σαχπὰζ Καντεμίρης τοὔνομα, προσκυνήσας καὐτὸς τῷ χάνῃ, ὠνομάσθη Πέη-Μιρζᾶς διὰ ἐνθύμησιν τοῦ πατρός του, τοῦ χρηματίσαντος πέη, ἡγεμόνος, καὶ οὕτως ὠνομάσθησαν τοῦ λοιποῦ καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ. Τούτων οὕτως ἐχόντων, Δημήτριος ὁ Καντεμίρης εἰς τὸν πόλεμον τοῦ Προύτου μεταξὺ Πέτρου τοῦ Μεγάλου, βασιλέως Μοσχοβίας, καὶ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη τοῦ τετάρτου,

www.dacoromanica.ro

ἀποστατήσας γράφει εἰς τὸ Ἱστορικὸν τῶν Ὀθωμανῶν (τόμῳ Γ', σελίδι 494) τὸ ὅτι νὰ ἤκουσεν ὁ πατήρ του Κωνσταντῖνος παρά τινος τῶν διαδόχων τοῦ Πέη-Μιρζᾶ, ὅτι ἐν τῇ παρατάσει τῆς ἀποστασίας τοῦ Μιρζᾶ Καντεμίρη, τοῦ προῤῥηθέντος, διὰ τὴν τῶν Ταρτάρων ὠμότητα κατὰ τοῦ γένους τῶν Καντεμίριδων εἷς τις αὐτῶν φυγὼν τῆς Ταυρικῆς χερσοννήσου προσῆλθεν εἰς τὸν τότε ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας, καὶ χριστιανίσας ἐγένετο ἀρχὴ τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν Καντεμίριδων, γεννήσας Θεόδωρον τὸν Καντεμίρην, τὸν πατέρα τούτου τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου τοῦ Καντεμίρη. Καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖνος, ἄλλως δὲ ἡ παρὰ τοῖς Μολδαβοῖς φήμη. Διατρίψας γὰρ ἐγὼ παρ' αὐτοῖς, ἔτει σωτηρίῳ 1725 καὶ πάλιν ἔτει 1765, ἤκουσα παρὰ τῶν ἀρχόντων Μολδάβων ἀξιοπίστων τὸ ὅτι Μιρζᾶς τις τῶν Ταρτάρων Καντεμίριδων εἶχε τὸν χεργκελέν του εἰς τὰ χώματα τῆς Μολδαβίας, ὡς εἴθισται παρὰ τῶν Ταρτάρων καὶ βίᾳ τοῦτο ποιούντων· πρὸς ἐπίσκεψιν δὲ τοῦ χεργκελὲ εἶχε καὶ χεργκελετζῆν τινα ἐγχώριον, τῶν ἀγροίκων καὶ ἀφανῶν Μολδάβων. Τοῦτον οὖν οἱ ἐγχώριοι ἀγροῖκοι ἐν ἑαυτοῖς πρὸς διαφορὰν τῶν λοιπῶν χεργκελετζίδων ὠνόμαζον χεργκελετζῆ τοῦ Καντεμίρη (διέφερον δὲ τῶν λοιπῶν ἀγροίκων Μολδάβων οἱ τοιοῦτοι χεργκελετζίδες· Μολδάβοι μέν, ἀλλ' εἰς δούλευσιν τῶν Ταρτάρων· χαριζόμενοι γὰρ οἱ ἡγεμόνες τοῖς δεσπόταις Ταρτάροις δασμοὺς παρὰ τῶν χεργκελετζίδων οὐκ ἐλάμβανον· ὅθεν μὴ τελεσφοροῦντες εὐτυχέστερόν πως εἶχον τῶν λοιπῶν ἀγροίκων Μολδάβων). Ἡ κατὰ συμβεβηκὸς οὖν αὕτη ὀνομασία τῇ παρατάσει τοῦ χρόνου κυρωθεῖσα μετέβη εἰς ἐπίκλησιν καὶ ὠνομάσθη ὁ χεργκελετζῆς οὐχ ἁπλῶς Θεόδωρος, ἀλλὰ Θεόδωρος Καντεμίρης· ὅστις φονευθεὶς εἰς τὸ Βουτζάκι ὑπὸ τῶν Ταρτάρων, ἴσως ὑπὸ τοῦ ἀγᾶ του, διὰ ἔλλειψίν τινα εἰς τὴν δούλευσιν ἢ κλοπὴν τῶν ἐν τῷ χεργκελὲ ζῴων, ὁ υἱὸς αὐτοῦ εἰσποιησάμενος τὸ Καντεμίρης καὶ ὀνομαζόμενος Κωνσταντῖνος Καντεμίρης, φυγὼν εἰς τὴν Λεχίαν διὰ τὸν φόβον τῶν Ταρτάρων, καταλεγεὶς τῷ στρατιωτικῷ τῶν Λεχῶν ἐπὶ τοῦ ῥηγὸς τῆς Λεχίας Λαδισλάου, διατρίβει ἔτη 17 εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ· καὶ ὕστερον ἐπὶ τοῦ ῥηγὸς τῆς Λεχίας Κασιμίρου εὑρέθη καὶ εἰς τὸν τῶν Σβέτζων πόλεμον τῶν Λεχῶν, καὶ διὰ τὰ κατορθώματά του ἐτιμήθη παρ' αὐτοῦ μὲ τὸ ὀφφίκιον τοῦ κολονέλλου. Τούτου τοῦ πολέμου τελειωθέντος, προσεκολλήθη τῷ ἡγεμόνι τῆς Βλαχίας Γρηγορίῳ Γκίκᾳ καὶ ἔγινε παρ' αὐτοῦ τζαούσης σπαθαρέσκος. Τὸν ἀφῆκε προτοῦ νὰ συμμαχήσῃ τοῖς Γερμανοῖς καὶ προσεκολλήθη τῷ ἡγεμόνι τῆς Μολδαβίας Εὐσταθίῳ Δάβιτζᾳ, καὶ ἐγένετο παρ' αὐτοῦ βόρνικος εἰς τὸ Βουρλάτι. Μετὰ τὸν Δάβιτζαν γίνεται ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας ὁ Δούκας, καὶ ὁ Καντεμίρης εἶχε τὴν ἐπιστασίαν τὴν αὐτήν. Ἐδούλευσε πολλὰ τῷ Δούκᾳ εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ἀποστασίαν τῶν Μολδάβων, τὴν ὁποίαν τέλος πάντων καὶ διεσκέδασε, καὶ διὰ εὐχαριστίαν τῆς δουλεύσεώς του ἐτιμήθη παρὰ τῷ Δούκᾳ μὲ τὸ ὀφφίκιον τοῦ μεγάλου κλουτζιάρη, ἤτοι ἐπιστάτου τῶν ἐφοδίων εἰς τὸ στρατόπεδον· καὶ ἐκστρατεύοντος τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ τετάρτου κατὰ τῆς Καμινίτζας ἦτον καλαούζης, ἤτοι ὁδηγὸς τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ τῶν Μολδάβων. Ἐξωσθέντος δὲ τοῦ Δούκα, ὁ μετ' αὐτὸν ἡγεμονεύσας Πετρετζέϊκος εἶχε τὸν Καντεμίρην εἰς τὰς αὐτὰς ἀξίας, καὶ τότε ἠλευθέρωσε τὰς τοῦ σουλτάνου παλλακὰς τοῦ κινδύνου, ὁποῦ ἔμελλον μικροῦ δεῖν νὰ ζωγρηθοῦν παρὰ τῶν Λέχων. Ἐπῃνέθη διὰ τοῦτο παρὰ τοῦ κιζλὰρ-ἀγασῆ καὶ ὁ τότε βεζίρης ὑπεσχέθη αὐτῷ ἀποκαταστῆσαι ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας. Ὁ Πετρετζέϊκος ἀποστατεῖ καὶ προσκολλᾶται τοῖς Λέχοις, καὶ ὁ μετ' αὐτὸν ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας Δημήτριος ὁ Καντακουζηνὸς εἶχεν εἰς περιποίησιν τὸν Καντεμίρην, δι' οὗ καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων Μολδάβων εὔνοιαν ἐκτᾶτο καὶ εὐπείθειαν. Ὅθεν ἔκαμεν αὐτὸν σερδάρην, ἤτοι στρατηγόν, ὁποῦ διαφενδεύει τὰς ἐπαρχίας τῆς Μολδαβίας, τὰς μεταξὺ Προύτου καὶ Νίστρου, Λέπουσαν δηλαδή, Ὀρχέϊ καὶ Σορότζαν. Ἐξωσθέντος τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ γενομένου τοῦ Δούκα τὸ δεύτερον, ὁ Καντεμίρης πάλιν ἦτον σερδάρης· ἀλλὰ φθονήσας ὁ Δούκας τῷ Καντεμίρῃ, ἔγινεν αἴτιος μὲ τὰς κατ' αὐτοῦ ἐνοχλήσεις νὰ ἀναχωρήσῃ τῆς Μολδαβίας καὶ νὰ προστεθῇ τῷ Σερπάνῳ Καντακουζηνῷ, ἡγεμόνι τῆς Βλαχίας. Ἀλλὰ ζωγρηθέντος τοῦ Δούκα ὑπὸ τῶν Λέχων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μολδαβίαν ὁ Καντεμίρης ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡγεμονείας Δημητρίου τοῦ Καντακουζηνοῦ, ὅπου νικᾷ τοὺς Λέχους μάλα ἀνδρείως. Καὶ ὁ ἡγεμὼν Δημήτριος φθονήσας ἐπιβουλεύεται τὴν ζωήν του πρῶτον κρυφίως, εἶτα καὶ φανερά, καὶ ὑποσχεθεὶς τριάκοντα πουγκεῖα τῷ σερασκέρῃ Ἀϊνατζῆ Σουλεϊμὰν-πασᾷ, διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ· ἀλλ' ὁ σερασκέρης ὡς τιμημένος δίδει εἴδησιν τῷ Καντεμίρῃ

www.dacoromanica.ro

καὶ φεύγει πάλιν εἰς τὴν Βλαχίαν. Καὶ ὁ σερασκέρης πιστωθεὶς τὴν ἀδικίαν τοῦ Δημητρίου καθαιρεῖ αὐτὸν τῆς Μολδαβικῆς ἡγεμονείας καὶ ἀντικαθίστησι τὸν Κωνσταντῖνον Καντεμίρην ἔτει 1684, ὃν ὁ Δημήτριος ἐπεβουλεύετο, καὶ πέμπει εἰς τὴν Πόλιν ὡς ὁμήρους τὸν υἱόν του Ἀντίοχον καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ ἄλλα ἓξ ἀρχοντόπουλα Μολδάβων, διὰ νὰ μὴν κάμῃ καὶ αὐτός ποτε ἐκεῖνο ὁποῦ ἔκαμεν ὁ προκάτοχός του Πετρετζέϊκος. Ἀλήθευσεν ἡ ὑποψία τοῦ σερασκέρη· δὶς γὰρ προσκληθεὶς ἐπιπόνως καὶ ἐπιμελῶς Κωνσταντῖνος ὁ Καντακουζηνὸς παρὰ τοῦ ῥηγὸς τῆς Λεχίας Ἰωάννου τοῦ Σαβιέσκη, διὰ νὰ ἀποστατήσῃ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ νὰ συμμαχήσῃ τοῖς Λέχοις, οὐκ ἠδυνήθη τοῦτο ποιῆσαι ἐξ αἰτίας τῶν ῥηθέντων ὁμήρων, διὰ νὰ μὴν κινδυνεύσῃ ἡ ζωή τους εἰς τὴν Πόλιν. Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πόλεμον τὸν κατὰ τῶν Λέχων, ὁποῦ συνεκρότησαν οἱ Ὀθωμανοὶ εἰς τὴν κώμην τὴν παρὰ τῷ Προύτῳ λεγομένην Βόγιαν ἐν τῇ Μολδαβίᾳ, ἠρίστευσε τὰ μέγιστα κατὰ τῶν Λέχων, κατακόψας τὰς πρώτας φάλαγγας· καὶ τὸ δεύτερον ἐπὶ τοῦ σερασκέρη Πουγιουκλὴ Μουσταφᾶ-πασᾶ, λεηλατούντων τὴν Μολδαβίαν οἰκτρῶς τῶν Λέχων, φονεύει τούτων ὡσεὶ 4000, κρεμάζει, καίει, παλουκώνει πολλοὺς αὐτῶν ἔτει 1686· καὶ διὰ τούτου τὴν εὔνοιαν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐλῆς ἐκτήσατο, δι' ἣν καὶ τῆς ἡγεμονείας τῶν Μολδάβων ἀδιακόπως μέχρι θανάτου ἀπήλαυσεν, ἡγεμονεύσας ἔτη ὀκτώ, μηνῶν δὲ ὄντων τριῶν, καὶ θανὼν ἔτει σωτηρίῳ 1693, Μαρτίου κγ^{η}, καὶ τοὺς παρὰ τῶν Λέχων (κατὰ τὴν διάλυσιν τῆς πολιορκίας τῶν Ὀθωμανῶν, τῆς ἐν τῇ Βιέννῃ) ἐπανακαμπτόντων αἰχμαλωτισθέντας ποσταντζῆ Μουσταφᾶ-πασᾶν καὶ Ἀλῆ-πασᾶν ἐν τῷ παρὰ ταῖς Στριγονίᾳ καὶ Γρὰν πόλεσι τῆς Οὐγκρίας πολέμῳ ἔτει 1683 διὰ προσταγῆς τοῦ σουλτάνου τιμήματος ἁδροῦ παρὰ τῶν Πολώνων ἐξαγοράσας μετὰ ἔτη ἓξ ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῶν· οἵτινες ἐλθόντες ὁ μὲν ποσταντζῆ Μουσταφᾶ-πασᾶς ἐγένετο ὕστερον καϊμακάμης εἰς τὴν Πόλιν, ὁ δὲ Ἀλῆ-πασᾶς ἡγεμὼν τῆς ἐν τῇ Συρίᾳ Λαοδίκης καὶ Τριπόλεως. Θανὼν δὲ ἐν τῇ ἡγεμονείᾳ ἀφῆκε δύο υἱούς, Ἀντίοχον τὸν προῤῥηθέντα καὶ Δημήτριον, καὶ θυγατέρας δύο, Ῥοξάνην καὶ Ἐλισάβετ. Ἐν τῷ θνήσκειν μεταπεμψάμενος τοὺς ἄρχοντας εἶπεν ἐκλέξαι τινὰ εἰς ἡγεμόνα. Ἐξελέξαντο οὗτοι τὸν δεύτερον υἱόν του Δημήτριον, ὅστις ἔλαβεν ὕστερα εἰς γυναῖκα τὴν Κασάνδρα, θυγατέρα τοῦ Σερπάνου τοῦ Καντακουζηνοῦ, ἡγεμόνος Βλαχίας. Ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐλὴ οὐκ ἐδέχθη τὴν ἐκλογὴν καὶ διώρισεν ἡγεμόνα Μολδαβίας τὸν Κωνσταντῖνον τοῦ προῤῥηθέντος Δούκα, ἄνδρα φιλόσοφον μέν, ἀλλὰ ἀπολίτευτον. Ὅθεν ὁ Δημήτριος ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν συνεκατῴκει τῷ ἀδελφῷ Ἀντιόχῳ, ὅστις τῷ ἔτει 1700 γίνεται ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας· ἀλλὰ καταβιβασθεὶς ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν, γενομένου αὐθέντου τὸ δεύτερον τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου· οὗτινος ἐξωσθέντος, γενομένου τοῦ Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα. Τέλος θνήσκει ὁ Ἀντίοχος, τρεῖς υἱοὺς καταλιπών, ὧν ὁ μὲν πρεσβύτερος Ἰωάννης ἀπέθανεν, οἱ δὲ λοιποὶ δύο, Κωνσταντῖνος καὶ Δημητράσκος, ηὐτομόλησαν εἰς τοὺς Μοσχόβους.

Γκίκας ὁ Ἀρβανίτης, γεννηθεὶς εἰς τὴν κώμην Κιοπρουλὶ τῷ ἔτει 1624, ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔφηβος ὢν μαζῆ μὲ ἄλλο ἕνα ἔφηβον Ἀρβανιτάκι, τὸ ὁποῖον προσκολληθὲν εἰς τὴν δούλευσιν ἀγᾶ τινος Τούρκου καὶ τουρκίσαν καὶ εἰς τὸ ὀτζάκι τῶν ποσταντζίδων καταταχθέν, ἔφθασε μετὰ παρέλευσιν χρόνου νὰ γένῃ χασεκῆς καὶ τέλος πάντων ποσταντζῆπασης ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Μουράτη τοῦ τρίτου, τοῦ ἀπὸ ἔτος 1575 μέχρις ἔτους 1595 βασιλεύσαντος. Καὶ ἐβοήθησε καὶ τοῖς χριστιανοῖς, καὶ εἰς τὴν διαφορὰν ὁποῦ εἶχον μετὰ τῶν Ἀρμενίων διὰ τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλὴμ (ὅρα Δοσίθεον ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, βιβλ. ΙΒ^{ον}, κεφ. α^{ον}, παραγρ. δ^{ον} καὶ ε^{ον}, σελίδι 1185). Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· ὁ δὲ Γκίκας, ὁ συνοδοιπόρος αὐτοῦ, ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν προσεκολλήθη εἰς τὴν δούλευσιν χριστιανῶν τινων, τέλος καὶ εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ καπουκεχαγιᾶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Βασιλείου βοεβόδα, ὅπου γίνεται καὶ καπὶ-ογλάνι. Καὶ τελευτήσαντος τούτου, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γεώργιος ὁ Γκίκας ἀπὸ καπὶ-ογλάνι γίνεται καὶ καπὶ-κεχαγιᾶς τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Στεφάνου τοῦ Βουρδούσου, τοῦ ἐξώσαντος τὸν Βασίλειον βοεβόδα τῆς ἡγεμονείας, κατ' ἄλλους Στεφάνου Γεωργίου, υἱοῦ τοῦ Δημητράσκου λογοθέτου· εἶτα καὶ ὀφφικιάλιος εἰς τὸ Γιάσι. Τούτου δὲ ἀποστατήσαντος, γίνεται καὶ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας ἀντ' ἐκείνου τῷ ἔτει 1658, καὶ μετὰ τρία ἔτη τῆς ἐκεῖσε ἡγεμονείας γίνεται καὶ ἡγεμὼν τῆς Οὐγκροβλαχίας. Εἶτα ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γρηγόριος ὁ

www.dacoromanica.ro

Γκίκας διατρίβων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ὀργανίζει περὶ αὐτοῦ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας, ἐπισωρεύσας πολλὰς κατηγορίας κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς πρὸς τὸν βεζίρην καὶ διαβάλλων ὡς ἀδόκιμον τῆς ἀρχῆς διὰ τὸ βαθὺ γῆρας καὶ πάντῃ νοὸς ἐστερημένου· καὶ διὰ τούτων γίνεται μόνον καὶ μόνον αἴτιος τῆς τοῦ ἰδίου πατρὸς ἐξώσεως ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ γίνεται ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας, μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Γρηγόριος ὁ Γκίκας τῷ ἔτει 1661. Ὅστις ἀποστατεῖ δὶς κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ὀθωμανῶν σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ τετάρτου καὶ δὶς πάλιν διωρθώθη μετ' αὐτοῦ· καὶ πρῶτον μὲν ἀποστατεῖ εἰς τὸν καιρόν, ὁποῦ ἐπολέμησε κατὰ τῶν Γερμανῶν ὁ βεζίρης Κιουπρουλῆ Ἀχμὲδ-πασᾶς τὸν πόλεμον τὸν λεγόμενον παρὰ τοῖς Ἀλλαμάνοις τοῦ Σὰν-Γοτάρδ, καὶ ἐνικήθη ἔτει 1664 καὶ ὁ Γρηγόριος ἠκολούθησε τοὺς νικητὰς Γερμανούς. Εἶτα ἐξισασθεὶς μὲ τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐλὴν καὶ γενόμενος πάλιν ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας ἀποστατεῖ τὸ δεύτερον κατὰ τοῦ αὐτοῦ σουλτάνου εἰς τὸν πόλεμον τὸν κατὰ τῶν Λέχων παρὰ τὸ Χοτῖνι (ὅρα ἔτει 1673), καὶ προστίθεται τοῖς Λέχοις, εἰ καὶ οἱ Τοῦρκοι εἶχον εἰς τὴν Πόλιν ὡς ὁμήρους τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα του. Καὶ γίνεται μετ' αὐτὸν ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας ὁ Δούκας, ὁ δὲ Γρηγόριος ὁ Γκίκας διελθὼν διὰ τῆς Πολωνίας καταφεύγει εἰς τὸν καίσαρα τῆς Γερμανίας Λεοπόλδον τὸν πρῶτον, ὅστις ἀποκατέστησεν αὐτὸν ἡγεμόνα τοῦ ἰμπερίου. Ἀλλ' οἱ μινῖστροι τοῦ καίσαρος μὴ εὐχαριστοῦντες τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἀπεφάσισε νὰ διορθωθῇ μὲ τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐλήν. Ὅθεν γράφει τῷ Παναγιώτῃ Νικοσίῳ παρακαλῶν νὰ παρακινήσῃ τὴν Πόρταν νὰ τὸν συγχωρήσῃ· ὅστις ἀντέγραψεν αὐτῷ τὸ ὅτι ἀναμφιβόλως θέλει συγχωρηθῇ, ἂν ἐλθὼν μόνος ζητήσῃ τὴν συγχώρησιν παρὰ τοῦ σουλτάνου. Ὅθεν ὁ Γρηγόριος ὁ Γκίκας ταύτην τὴν ἐπιστολὴν λαβὼν ζητεῖ ἄδειαν παρὰ τοῦ καίσαρος παλιννοστῆσαι, καὶ μὴ δυνηθεὶς ταύτης τυχεῖν ὑποκρίνεται, ὅτι ἔχει σκοπὸν νὰ περάσῃ τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς του εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ νὰ γίνῃ παπιστής, ἂν ὁ πάπας δώσῃ ἄδειαν αὐτῷ λαβεῖν ἄλλην γυναῖκα εἰς γάμου κοινωνίαν, ζώσης εἰσέτι τῆς πρώτης ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τούτοις εὐχαριστηθεὶς ὁ καῖσαρ δίδωσιν αὐτῷ σάλβοκον-δότο καὶ ἐπιστολὰς συστατικὰς πρὸς τὸν πάπαν Ἰννοκέντιον τὸν δέκατον πρῶτον. Ἐλθὼν οὖν εἰς τὴν Ῥώμην Γρηγόριος ὁ Γκίκας, καὶ φιλήσας τὸν πόδα τοῦ πάπα, λαμβάνει ἄδειαν παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν αἴτησίν του, γήμας καὶ δευτέραν γυναῖκα, ζώσης ἔτι τῆς πρώτης, καὶ παῤῥησίᾳ ἐξομόσας τὴν ὀρθοδοξίαν γίνεται παπιστής. Εἶτα ὑποκριθείς, ὅτι εὐγενὴς τῶν Ἑνετίησιν Ἰουστινιανῶν δέχεται αὐτὸν εἰς ἄνδρα, καὶ δείξας τῷ πάπᾳ πλαστήν τινα περὶ τούτου ἐπιστολήν, ἔλαβεν ἄδειαν παρ' αὐτοῦ ἀναχωρῆσαι τῆς Ῥώμης μὲ γράμματα συστατικὰ τοῦ πάπα πρὸς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Βενετίας. Ἐλθὼν οὖν καὶ τρεῖς μῆνας ἑτοιμαζόμενος διὰ τοὺς τοιούτους γάμους, μιᾷ τῶν ἡμερῶν τὰ ἐνδύματα μεταβαλὼν ἐπιβαίνει νηὸς Κυπρίου καὶ ἔρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀπατήσας τόν τε καίσαρα καὶ τὸν πάπαν καὶ τοὺς Ἑνετούς. Φθάσας οὖν κρύπτεται ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ φίλου αὐτοῦ Παναγιώτου Νικοσίου, μέχρις οὗ ἔτυχε τῆς συγχωρήσεως τοῦ σουλτάνου καὶ τῆς ἀφέσεως καὶ τῆς ἀμνηστείας, τῶν παρελθόντων ἀτοπημάτων συγχωρηθείς. Εὐγαίνει εἰς τὸ κοινὸν καὶ ἀπολαμβάνει τήν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα του, καὶ ἐπεστράφησαν αὐτῷ πάντα τὰ ὑπάρχοντά του κινητὰ καὶ ἀκίνητα, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ὑπόσχεσις τοῦ μετὰ τρεῖς μῆνας ἀναβιβασθῆναι καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας· ἀλλὰ θνήσκει μετὰ ἡμέρας σαράντα κατά τινας μὲν δηλητηρίῳ, κατ' ἄλλους δὲ ὑπὸ τῶν αἱμοῤῥοΐδων. Αὐτὸς ὁ ἴδιος πρὸ τοῦ θανεῖν προσεκλαύθη διὰ τὸν ἰατρὸν Τιμώνην, πῶς νὰ τὸν ἐφαρμάκευσε, διαφθαρεὶς χρήμασι παρὰ τῶν Καντακουζηνῶν. Τούτου δὲ τὸν υἱόν, τοὔνομα Ματθαῖον, ἔκαμε γαμβρὸν Ἀλέξανδρος ὁ ἐξ ἀποῤῥήτων ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Ῥωξάνδρᾳ, γεννήσας ἐξ αὐτῆς Γρηγόριον τὸν δραγομᾶνον, τὸν καὶ αὐθέντην Μολδοβλαχίας καὶ Οὐγκροβλαχίας, καὶ Ἀλέξανδρον τὸν μετὰ τὸν ἀδελφὸν Γρηγόριον γενόμενον δραγομᾶνον, τὸν καὶ φονευθέντα ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Μαχμούτη διὰ τοῦ βεζίρη Χατζῆ-Ἀχμὲτ-πασᾶ.

Ἀνδρέας Κορνάρος, Ῥωμαῖος τῆς Κρήτης, ζωγρηθεὶς παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἐπὶ τοῦ βεζίρη Κιοπρουλόγλου Μουσταφᾶ-πασᾶ. Ὠχύρωσε διὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς αὐτοῦ μαθηματικῆς τὸ Πελιγράδι καὶ Τεμισβάρι· καὶ τὸν ποταμὸν Πέτη διὰ μέσου τοῦ Τεμισβαρίου μετοχετεύσας διαπερᾶν κατειργάσατο· ὅπερ πολλοὶ τῶν μαθηματικῶν πρὸ αὐτοῦ ἐπιχειρησάμενοι εἰς τέλος ἀγαγεῖν οὐκ ἠδυνήθησαν. Καὶ διὰ τούτου τοῦ ἔργου ἀπηθανατίσθη τὸ ὄνομα τοῦ Ἀνδρέου, διὰ

www.dacoromanica.ro

τὴν μεγάλην ἀνάγκην του καὶ χρείαν τῶν ὑδάτων, ἥτινι κατεπιέζοντο μέσον θέρους οἱ Τεμισδαρίου κατοικηταί. Ὁ σουλτᾶνος διὰ ταῦτα διώρισεν αὐτῷ λουφὲν ἐτήσιον γρόσια 4000, ἅτινα ἐδίδοντο μέχρι θανάτου αὐτοῦ.

Σκαρλᾶτος ὁ Σεϊτζῆς ἦν γνωστὸς τῷ σουλτὰν Μεχμέτῃ τῷ τετάρτῳ, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ χάριν προσκυνήσεως εἶχε χάτι-σερίφι εἰσελθεῖν εἰς τὸ Ἱερόν. Τούτου τῇ μεσιτείᾳ ὕψωσαν οἱ Πατέρες τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ τοῖχόν τινα, ὄντα ἔμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. Ἦν δὲ καὶ σουρουκτζῆπασης τῆς βασιλείας. Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Ματθαῖος Πασαράπας δυσμενῶς ἐφέρετο κατὰ τοῦ αὐθέντου τῆς Μολδαβίας Βασιλείου βοεβόδα. Ἔπασχον βλάψαι ἀλλήλους, ἀλλ' οὐδὲν ἤνυον, διὰ τὸ προχέειν ἀμφοτέρους πολλὰ δῶρα τοῖς Ὀθωμανοῖς· ὅθεν τοῦτο μόνον κατώρθουν, τὸ ζημιοῦν ἑαυτοὺς καὶ πτωχαίνειν. Ὁ Σκαρλᾶτος ἐβοήθει τῷ Βασιλείῳ βοεβόδᾳ, καὶ διὰ τὸ εἰσακούεσθαι παρὰ τῷ βεζίρῃ ἐζημίου πολλὰ τὸν Ματθαῖον βοεβόδαν καὶ ἐκώλυε τὰς ὑποθέσεις του. Θανούσης δὲ τῆς γυναικὸς τοῦ Ματθαίου, ζητεῖ εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Σκαρλάτου Ῥωξάνδραν, διὰ νὰ τὸν οἰκειοποιηθῇ μὲ τὴν συγγένειαν· ὅπερ ἠδυνήθη ποιῆσαι μὲ τὴν πολυδοσίαν τὴν χρηματικήν. Ἔστερξεν ὁ Σκαρλᾶτος καὶ ἔγιναν οἱ ἀρραβῶνες. Μετὰ ταῦτα εὐγάζει εὐλογιὰν ἡ Ῥωξάνδρα καὶ τυφλοῦται ὁ ἕτερος τῶν ὀφθαλμῶν της. Κρύπτει τὸ συμβεβηκὸς ὁ Σκαρλᾶτος· ὁ μνήστωρ πέμψας παράταξιν πολλὴν ζητεῖ τὴν νύμφην πεμφθῆναι εἰς τὸ Τιργόβιστον. Πέμπει αὐτὴν ὁ Σκαρλᾶτος, παρεγγυήσας μὴ δεῖξαί τινι τὸ πρόσωπον αὐτῆς, εἰ μὴ μετὰ τὴν τοῦ γάμου τελείωσιν· ἐνόμιζεν ὅτι, τελειωθέντος τοῦ γάμου, ὁ αὐθέντης Ματθαῖος θέλει κρατήσει παρ' ἑαυτῷ τὴν νύμφην καὶ τυφλώττουσαν. Φθάσασαν οὖν εἰς τὸ Τιργόβιστον καὶ πολλὰ παρακινηθεῖσαν φανερωθῆναι κἂν ἀρχοντίσσαις καὶ μὴ θελήσασαν τέλος ἔγημεν αὐτήν. Μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ μυστηρίου, εἰσελθὼν μόνος ἐν τῷ οἰκίσκῳ ὁ ἡγεμὼν Ματθαῖος καὶ τὸ καταπέτασμα ἀπὸ τοῦ προσώπου ἀναπετάσας καὶ τυφλώττουσαν αὐτὴν ἰδὼν καὶ ὑπὸ τῆς εὐλογιᾶς διεφθαρμένην τὸ πρόσωπον, εὐθὺς ἀποπέμπεται εἰς τὸ πρῶτον κατάλυμα, εἶτα εἰς τὸν πατέρα σὺν τῇ προικί, ἣν συνεπέφερε καὶ τοῖς δώροις, ἃ ἐν τῷ γάμῳ συνήθροισεν, ὄντα τιμήματος πουγγείων 150. Ἐγγίχθη θανασίμως ὁ Σκαρλᾶτος ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐμελέτα τὴν ἐκδίκησιν διὰ τὴν προστριβεῖσαν καταφρόνησιν· ἀλλὰ δολοφονηθεὶς ὑπὸ τῶν γιανιτζάρων τῇ προτροπῇ τοῦ ἡγεμόνος Μολδαβίας Βασιλείου βοεβόδα, ταῦτα προκατεργασαμένου διὰ τὴν τοῦ Σκαρλάτου σὺν τῷ Ματθαίῳ βοεβόδᾳ γενομένην συγγένειαν, οὐδὲν διεπράξατο. Ὀρφανὴ καὶ ὑπέρπλουτος ἡ Ῥωξάνδρα διέτριβεν εἰς τὸ Φανάρι. Οἱ πλούσιοι εὐγενεῖς νέοι τοῦ Φαναρίου ζητοῦντες μᾶλλον τοῦ πλούτου τὴν ὡραιότητα οὐκ ἤθελον αὐτήν· καὶ αὐτὴ πάλιν ἀγενεῖς καὶ χαμερπεῖς οὐκ ἐδέχετο ὡς θυγάτηρ ἀνδρὸς περιπύστου τε καὶ πλουσίου. Ὅθεν ἐν τούτοις ἱκανῶν παρεληλυθότων ἐτῶν, Παντελῆς τις Μαυροκορδᾶτος Χῖος, εὐγενὴς μὲν ἀλλὰ πενέστατος (διὸ καὶ χεταιὰ τῆς Χίου ἐπώλει περιερχόμενος τοὺς ἐν τῷ Φαναρίῳ οἴκους), νέος εὐειδὴς καὶ πύργου μὲ περιβόλι ἐν τῇ Χίῳ κυριάρχης (δι' ὧν δείκνυται ἐν τῇ Χίῳ ἡ ἀπὸ προγόνων τινῶν ἐν τῇ Χίῳ καταγωγὴ καὶ ἀκολούθως εὐγένεια), ἔθαμψε πρὸς τὴν Ῥωξάνδραν, διὰ νὰ πωλῇ χεταιὰ διὰ τὰς δούλας της· ἥτις ἐρασθεῖσα αὐτοῦ, χωρὶς νὰ συλβουλευθῇ τινα, ἄγεται αὐτὸν εἰς ἄνδρα, κρυφίως στεφανωθεῖσα ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ. Γεννᾷ οὖν ὁ Παντελῆς υἱοὺς δύο, Ἀλέξανδρον καὶ Ἰωάννην· καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης ὀλιγόνους ὢν οὐδεμιᾶς ἠξιώθη προβιβάσεως οὔτε ἐν τοῖς ἐπιστημονικοῖς, οὔτε μὴν ἐν τοῖς πολιτικοῖς· ὅθεν ἰδιώτην βίον ζήσας ἀπέθανεν ἐπὶ δύο παισὶ διαδόχοις, Κωνσταντίνῳ καὶ Σκαρλάτῳ, ἀγνώστοις κατὰ τὸν πατέρα διὰ τὴν ὀλιγόνοιαν. Ὁ δὲ δεύτερος υἱὸς τοῦ Παντελῆ Ἀλέξανδρος δωδεκαετὴς ὢν ἀπῆλθεν εἰς Πατάβιον καὶ εὐδοκιμήσας ταῖς ἐπιστήμαις ἐπὶ ἔτη 14, δαφνηφορήσας διά τε τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἰατρικήν, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐδίδασκεν αὐτὰς ἐν τῷ κοινῷ σχολείῳ, τῷ παρὰ τῷ Πατριαρχείῳ· καὶ μὴ ἐξαρκούμενος τῷ τοῦ σχολείου μισθῷ ἔπραττε καὶ τὴν ἰατρικὴν παρὰ Τούρκοις, καὶ ἐρωτώμενος ὑπ' αὐτῶν, τίνος ἂν εἴη υἱός, ἔλεγεν ὅτι τοῦ σουρουτζῆ Σκαρλάτου, ἀγνώστου ὄντος παρ' αὐτοῖς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Παντελῆ· ὅθεν ὠνομάσθη Σκαρλάτογλους. Ἀλλ' ἀτακτῶν καὶ κέρδους ἀμοιρῶν τοῦ ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς, ἡ μήτηρ αὐτοῦ προσεκόλλησεν αὐτὸν εἰς τὴν δούλευσιν Παναγιώτου τοῦ Νικοσίου, ἵνα παιδευθῇ παρ' αὐτῷ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ γραμματικός. Θανόντος δὲ τοῦ δραγομάνου τῆς Πόρτας Παναγιώτου τοῦ Νικοσίου, ὁ τότε

www.dacoromanica.ro

βεζίρης Κιοπρουλόγλου Φαζὶλ Ἀχμὲδ-πασᾶς ἀποκατέστησεν αὐτὸν δραγομᾶνον τῆς Πόρτας τῷ ἔτει σωτηρίῳ 1674, γνωστὸν ἤδη ὄντα αὐτῷ ὡς γραμματικὸν τοῦ Νικοσίου καὶ ἐπὶ ἔτη 30 δραγομᾶνον τῆς Πόρτας, πολλὰς μεταβολὰς τῆς τύχης ὑποστάς. Φονευθέντος γὰρ τοῦ βεζίρη Καρᾶ-Μουσταφᾶ-πασᾶ, εἱρκτῇ ἐνεβλήθη παρὰ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Καρᾶ-Ἰπραῒμ-πασᾶ, καὶ ὑστερήθη πάντων τῶν κτημάτων αὐτοῦ, καὶ ἀποκατέστη δραγομᾶνος τῆς Πόρτας Ὀθωμανός τις τοὔνομα Σεφὲρ-ἀγᾶς· καὶ ἐν τῇ εἱρκτῇ ὢν συνέθετο τὰ Ἰουδαϊκά. Πάλιν δὲ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Καρᾶ-Ἰπραῒμ-πασᾶ, τῆς εἱρκτῆς ἐλευθερωθείς τε καὶ δραγομᾶνος γενόμενος ἤρξατο ἀναπλουτίζειν. Ὁ βεζίρης Κιοπρουλόγλους Μουσταφᾶ-πασᾶς σκόλοψ ἦν αὐτῷ, πρέσβει ὄντι εἰς τὴν Βιέννην, καὶ ἤθελε παιδευθῇ, ἂν προγνωρίζων τὸν ἀφανισμόν του δὲν ἤθελε παρακαλέσῃ λίαν τὸν καίσαρα Λεοπόλδον νὰ τὸν κρατήσῃ εἰς τὴν Βιέννην. Εὗρε πολλὰς προφάσεις νὰ ἀναβάλῃ τὸν καιρόν, κἀν τούτοις φονευθέντος τοῦ Μουσταφᾶ-πασᾶ, ἔφυγε τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς του. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν σὺν τῷ Ζουλφικιὰρ-ἐφένδῃ καὶ πανούργως ὑποσχεθεὶς εἰς τὴν πραγματείαν τῆς ἀγάπης τοῦ Καρλοβίτζ, ἐτιμήθη μεγάλως παρ' Ὀθωμανοῖς καὶ ἠξιώθη νέου τίτλου, τοῦ μαχρέμι-ἐσράρ (ὅπερ ἐκεῖνος μετέφρασεν εἰς τὸ Ἐξ *Ἀποῤῥήτων)*· ἠξιώθη δὲ καὶ τιμῆς ἡγεμονικῆς, Βλαχίας ἢ Μολδαβίας κατ' ἄλλους, τῇ τοῦ *ἐκλαμπροτάτου* ἐπιγραφῇ. Ἀλλὰ καὶ ὁ καῖσαρ Λεοπόλδος ἐν τῷ διπλώματι ὀνομάζει αὐτὸν τῷ «*Ἀλέξανδρος ὁ ἀπὸ τοῦ εὐγενοῦς γένους τοῦ Σκαρλάτου καταγόμενος*». Ὁ Δαλτὰν Μουσταφᾶ-πασᾶς βεζίρης, καθελεῖν θέλων τὴν ἐν τῷ Καρλοβίτζ ἀγάπην, ἤθελε φονεύσει καὶ τὸν Ἀλέξανδρον, ἂν δὲν ἐφονεύετο ἐκεῖνος ἀπὸ τὰς περιπλοκὰς τοῦ μουφτῆ Βανλῆ Φεϊζουλλὰχ-ἐφένδη. Οἱ ἀνταρτήσαντες κατὰ τοῦ σουλτὰν Μουσταφᾶ τοῦ δευτέρου ἐζήτουν σὺν τοῖς λοιποῖς καὶ τὸν Μαυροκορδᾶτον νὰ τὸν φονεύσουν, καὶ εὕρατο τὴν σωτηρίαν φυγὼν κρυφίως εἰς τὴν Σωζόπολιν (ἀγνοοῦντος τὸν τόπον τῆς φυγῆς καὶ αὐτοῦ τοῦ σουλτάνου) πρὸ τοῦ καταλαβεῖν ἐκείνους τὴν Ἀδριανούπολιν. Διασκεδασθείσης τῆς ἀνταρσίας ὑπὸ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη τοῦ τρίτου, ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Ἀλέξανδρος σὺν τῷ υἱῷ Νικολάῳ, ἐνδεδυμένος ἔνδυμα μοναχικόν, ἵνα λάθωσι πάντας. Εἶτα προχωρήσας πάλιν ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη ἀπέθανεν ἐν δόξῃ τῷ ἔτει 1709 ἐπὶ υἱοῖς Νικολάῳ καὶ Ἰωάννῃ καὶ θυγατράσι Ῥωξάνδρᾳ καὶ Ἑλένῃ. Ὄντος τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὸ Καρλοβίτζ, ὁ Νικόλαος ἦν δραγομᾶνος ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐλῇ. Εἶτα ἐγένετο ἡγεμὼν Μολδαβίας, εἶτα καὶ Βλαχίας, καὶ ἐν τῷ ἡγεμονεύειν ἀπέθανεν εἰς τὴν Βλαχίαν, καταλιπὼν υἱοὺς Κωνσταντῖνον καὶ Ἰωάννην· καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης μετὰ χρόνων παρέλευσιν ἅπαξ ἡγεμόνευσε Μολδαβίας ἐν ἔτει 1743, καὶ καθαιρεθεὶς ἐν ἀτιμίᾳ καὶ χρέει βαρυτάτῳ οὐδέποτε τοῦ λοιποῦ ἡγεμονείας ἠξιώθη καὶ ἀπέθανε κατάχρεος καὶ ἄτιμος ἔτει σωτηρίῳ 1765. Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἡγεμονεύσας Βλαχίας, ἐννεάκις καθῃρέθη καὶ ἐννεάκις μέχρι τοῦδε ἡγεμόνευσεν, ὁτὲ μὲν Βλαχίας, ὁτὲ δὲ Μολδαβίας, μέγας ἀνὴρ τὴν ὀξύνοιάν τε καὶ βαθύνοιαν καὶ μεγάλην φήμην ἐσχηκὼς παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς καὶ ἐν ταῖς κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐξουσίαις, πολλάς τε ἐκδουλεύσεις ἔν τε πολέμοις καὶ εἰρήναις τῇ βασιλείᾳ ἐκδουλεύσας. Ἀλλὰ διὰ τὸ φύσει πεισματῶδες καὶ διὰ τὸ κακεντρεχὲς καὶ φιλάρπαγον τινῶν αὐτοῦ ἀρχόντων χρέει ὑποπεσὼν οὐκ ὀλίγῳ ὁ ἄλλους πολλοὺς ὑπερπλουτήσας, καὶ τῆς ἡγεμονείας δὶς ἐκπεσὼν ἀδίκως διὰ τὴν κακόνοιαν καὶ αἰσχροκέρδειαν τῶν ἰδίων αὐλικῶν μινίστρων καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀσυμφωνίαν, παρά τε τῶν ἄλλοτε αὐτῷ εὐεργετηθέντων ὠλιγορήθη καὶ παρὰ τοῖς ἐν τέλει μονονουχὶ ἀπώλετο τὴν πρώτην ὑπόληψιν. Προσθετέον δὲ καὶ τοῦτο. Ὁ Ἀλέξανδρος μαθητὴς ὢν εἰς τὸ Πατάβιον προσεβιβάσθη εἰς τὸ ὀφφίκιον τοῦ σινδίκου (ὅπερ ἐστὶ πρῶτος τῶν μαθητῶν καὶ κριτὴς αὐτῶν). Μαθητοῦ δέ τινός ποτε πταίσαντος καὶ εἱρκτῇ παραδοθέντος παρὰ τοῦ ποδέστα (ἐξουσιαστοῦ ἐπάρχου λεγομένου, ὅς ἐστιν εὐγενὴς τῶν Ἑνετῶν καὶ ἀπὸ μέρους τῆς ἀριστοκρατείας ἡγεμὼν τοῦ Παταβίου), ὁ Ἀλέξανδρος ἐζήτησεν αὐτὸν πεμφθῆναι αὐτῷ, ὡς παρὰ συνήθειαν δηλαδὴ παραδοθέντος τῇ εἱρκτῇ· καὶ προσέθετο, ὅτι διὰ τὸ σφάλμα του θέλει παιδευθῇ παρ' αὐτοῦ μὲ ὁποίαν παιδείαν ἤθελεν εὕρει εὔλογον ὁ ποδέστας· ἀλλ' οὐκ ἀκούσαντα ἀπέρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἐν τῷ συνομιλεῖν αὐτῷ φονεύει μὲ πιστόλαν· εἶτα φεύγει ταχέως ἀπὸ Παταβίου, τὴν σωτηρίαν ζητῶν εἰς ἐπαρχίας ἄλλης βασιλείας. Ἐπεὶ δὲ οἱ Ἑνετοὶ ἔγραφαν εἰς τὰ πέριξ ῥηγᾶτα ζητοῦντες νὰ πιασθῇ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅπου καὶ ἂν εὑρεθῇ, διὰ τὸ μεγάλον του

www.dacoromanica.ro

σφάλμα, ὡς φονεύσας δηλαδὴ ἐπίτροπον τῆς ἀριστοκρατείας, φοβηθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος, μεταβαλὼν τὰ ἐνδύματα, κατήντησεν εἰς τὴν Νεάπολιν, καὶ διὰ τὸ ἀπορεῖν χρημάτων καὶ ζωοτροφίας προσεκολλήθη τινὶ τῶν ἐκεῖσε ἀρχόντων καὶ ἐγένετο παρ' αὐτῷ ἱπποκόμος, ὅπου ἐν τῷ ἱπποστάθμῳ μετὰ τὴν τῶν ἵππων πρέπουσαν θεραπείαν κατεγίνετο ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀσχολίας εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ πονήματος, ὅπερ συνέθετο λατινιστὶ περὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος[1]. Κατὰ τύχην δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ αὐθέντης του ἐπὶ θεωρίᾳ τῶν ἵππων εἰσελθὼν εἰς τὸν ἱππόσταθμον καὶ ἰδὼν τὸ σύνθεμα, καὶ μαθὼν ὅτι ἐστὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἠρώτησεν αὐτόν, τίς ἂν εἴη καὶ τί κοινὸν ἱπποστάθμῳ τε καὶ ἐπιστήμαις· ὁ δὲ μετὰ πολλὰ βιασθεὶς ἐφανέρωσεν αὐτῷ κρυφῇ (ὁρκωμοτήσας πρότερον τοῦ μὴ παραδοῦναι αὐτόν), ὅτι ἐστὶν ὁ φονεὺς τοῦ ποδέστα, καὶ ἐζήτησεν παρ' αὐτοῦ ἵνα ἀποπέμψῃ αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα του· ὃ καὶ ἐποίησεν ὁ ἄρχων ἐκεῖνος, δωρησάμενος αὐτῷ καὶ διὰ τὴν ὁδοιπορίαν του φλωρία χρυσᾶ ἑκατόν. Παρὰ δὲ τὸ ῥηθὲν πόνημα συνέθετο ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὰ *Ἰουδαϊκὰ* ἐν εἱρκτῇ ὢν ἐπὶ τοῦ βεζίρη Καρᾶ-Ἰμπραῆμ-πασᾶ. Συνέθετο δὲ καὶ γραμματικὴν τίτλῳ κεφαλαίου Τοῦ Ἐξ *Ἀποῤῥήτων*· συνέθετο δὲ καὶ Χρηστοήθειαν καὶ ἐπιστολὰς πολλὰς καὶ ἄλλα τινά. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Νικόλαος βοεβόδας συνέθετο τὸ *Περὶ καθηκόντων*, μὲ ὅλον ὁποῦ κατά τινας πόνημά ἐστι τοῦ τότε μητροπολίτου Δρύστρας. Σῴζονται δὲ καὶ τοῦ Νικολάου πολλαὶ ἐπιστολαί.

Ὁ υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου βοεβόδα τοῦ Καντεμίρη, ὁ καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀντιόχου, *Δημήτριος* δηλαδὴ ὁ *Καντεμίρης*, ἐγεννήθη ἔτει σωτηρίῳ 1673, Ὀκτωβρίου κς', ὄντος εἰσέτι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ σερδάρη. Ἡγεμονεύσας δὲ Κωνσταντῖνος ὁ Καντεμίρης Μολδαβίας ἔτει 1684, καὶ ἔχων τὸν υἱόν του Ἀντίοχον ὅμηρον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὡς εἴρηται, ἔπεμψε μετὰ τρία ἔτη τὸν Δημήτριον εἰς τὸν τόπον του, διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ Ἀντίοχος εἰς τὸ Γιάσι νὰ τὸν ἰδῇ ὁ πατήρ του, ἔτει 1687. Ὁ Πραγκοβᾶνος, ἐχθρὸς τοῦ Καντεμίρη, παρέδωκε τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐλῇ, ὅτι ὁ Δημήτριος οὐκ ἔστιν υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου Καντεμίρη, ἀλλ' ἄλλος νέος πλαστός, σταλεὶς παρὰ τοῦ Καντεμίρη, διὰ νὰ ἀπατήσῃ τὴν βασιλείαν καὶ νὰ λυτρώσῃ ἐκεῖθεν τὸν γνήσιόν του υἱὸν Ἀντίοχον. Μεταπεμψάμενος οὖν τὸν Δημήτριον ὁ βεζίρης καὶ ἰδὼν ἔγνω τὴν ἀλήθειαν. Ὅθεν διατρίβων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ὁ Δημήτριος μέχρις ἔτους 1691, ἐγκύπτει τῇ σπουδῇ τῆς Τουρκικῆς γλώττης ἐπὶ μῆνας ὀκτὼ καὶ τῆς μουσικῆς· διδάσκεται τὰ φιλοσοφικὰ παρὰ τοῦ Ἰακώβου, τοῦ καὶ Γιακουμῆ τοῦ Μωραΐτου, διδασκάλου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, καὶ τὴν φιλοσοφίαν κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Θαλῆ καὶ παρὰ τοῦ Μελετίου τοῦ Ἄρτης, εἶτα καὶ Ἀθηνῶν μητροπολίτου, καὶ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς φιλοσοφίας παρὰ Ἱερεμίου τοῦ Κακαβέλα μοναχοῦ τοῦ Κρητὸς καὶ ἱεροκήρυκος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Κτίζει παλάτιον εἰς τὸ Σαντζακλὰρ-γιοκουσοῦ, παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Μουχλίου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀρχίσει πρῶτον ὁ πενθερός του Σερπὰν-βοδᾶς ὁ Καντακουζηνὸς νὰ οἰκοδομήσῃ· καὶ ἀφοῦ ἐξώδιασε 35 χιλιάδας γρόσια εἰς τὴν οἰκοδομήν, ἐμποδίσθη ἡ οἰκοδομή, μὲ τὸν νὰ ἔβλεπε μέσα εἰς τὸ σεράϊ, τὸ λεγόμενον Ἀϊναλὶ-καβάκι καὶ Τερσανᾶ-σεράϊ. Ἀλλ' ὁ Δημήτριος Καντεμίρης μὲ τὸ μέσον τοῦ ἐπιτρόπου Ἀλῆ-πασᾶ ἔλαβεν ἄδειαν παρὰ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη τοῦ τετάρτου καὶ ἐτελείωσε τὴν οἰκοδομὴν μὲ τοὺς πακτζέδες του, καὶ μόλις τελειώσας ἐβιάσθη νὰ τὸ ἀφήσῃ, γενόμενος ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας. Ἀλλὰ μᾶλλον πάντων ἐπαιδεύθη τὰ μουσικά, ἔτη 15 σχολάσας αὐτοῖς, ἀπὸ διαφόρους διδασκάλους χανεντέδες καὶ σαζενδέδες. Καὶ σαζενδέδες μὲν ἦσαν ὁ Χαφὶζ-Κιομούρ, ὁ Μπουχουρτζόγλους Μεμῆς-ἀγᾶς, ὁ Κιουτζοὺκ-Μουεζὶν καὶ ὁ Τεσπιχιζῆ-Ἐμίρ· χανενδέδες δὲ ἦσαν ὁ Κιεμανῆ-Ἀχμέδ, ὁ χριστιανὸς Ἀγγελῆς, ὁ Ἑβραῖος Τζελεμπόσης, ὁ δερβὶς Ὀσμάνης, ὁ Κουρσουντζόγλους, ὁ Τεστζόγλους Σενὲκ-Μεχμέτης, ὁ Παρδακτζῆ Μεχμὲδ-τζελεπῆς, καὶ ὁ Καμπὸς Μεχμὲδ-ἀγᾶς. Πάντες οὗτοι ἦσαν μαθηταὶ τοῦ Ὀσμὰν-ἐφένδη, ὅστις τὴν μουσικὴν ἐξίτηλον οὖσαν ἤδη ἀνενεώσατο ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ τετάρτου καὶ εἰς μεγάλην ἀκμὴν παρήγαγε, λαβὼν τὰς ἀρχὰς παρὰ τοῦ Χουσεΐνη (ὅρα τὸ καθ' ἡμᾶς ΙΑ' βιβλ. ἔτει 1514). Ὁ δὲ Δημήτριος Καντεμίρης οὑτωσὶ προέκοψε κατὰ τὴν μουσικήν, ὥστε καὶ τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πρᾶξιν αὐτῆς πολλοῖς ἄλλοις παρέδωκε, ἐν οἷς καὶ ὁ Εὐπραγιώτης Ῥαλάκης καὶ

[1]) αἵματος] οὕτω διώρθωσα τὸ ἐν τῷ κώδικι «αἰῶνος».

www.dacoromanica.ro

Δαούτ Ἰσμαὴλ-ἐφένδης, θησαυροφύλαξ τῆς βασιλείας, καὶ ὁ χαζναδάρης αὐτοῦ Λατίφ-πεης, καὶ συνέθετο πρῶτος σημεῖα εἰς τὴν Τουρκικὴν μουσικὴν διὰ κατάληψιν καὶ συνέχειαν τῶν ἤχων· τὴν ὁποίαν μέθοδον οἱ Τοῦρκοι οὐκ ἐγίνωσκον καὶ ὁ Καντεμίρης ἐφεῦρεν. Συνέθετο Τουρκιστὶ καὶ ὑπόμνημα περὶ τῆς μουσικῆς καὶ ἀφιερώσατο τῷ σουλτὰν Ἀχμέτη τῷ τετάρτῳ, δι' οὗ ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ μουσικὴ τῶν Τούρκων εἶναι ἐντελεστέρα τῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατὰ τὰ μέτρα καὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν φωνῶν, ἀλλὰ τοσοῦτον δύσκολος κατὰ τὴν κατάληψιν, ὥστε ὁποῦ μόλις εὑρίσκονται τρεῖς ἢ τέσσαρες ἄνθρωποι εἰς ὅλην τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁποῦ νὰ γνωρίζουν εἰς βάθος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἡδύτητας τῆς τέχνης αὐτῆς ἐν τοσούτοις ἐν αὐτῇ μουσικοῖς. Εἶναι δυσκολωτάτη εἰς τὴν μουσικὴν τῶν Τουρκῶν ἡ κατάληψις ὅλων τῶν μερῶν τῶν κατὰ τοὺς ἤχους, ὁποῦ οἱ Ἄραβες ὀνομάζουν τερκίπ. Ὁ Χοτζᾶ Μουσικὰρ μὲ τὸν Πτολεμαῖον λέγει, ὅτι ἀναρίθμητά εἰσι τὰ τοιαῦτα μέρη καὶ ἡ σύνθεσις τῶν φωνῶν ἀπέραντος. Οἱ Ὀθωμανοὶ κατ' ἀρχὰς ἦσαν ἀδόκιμοι, ἐν ὅσῳ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν δὲν ἐσυλλογίζοντο ἄλλο τι, εἰ μὴ τὴν ἔκτασιν τῶν συνόρων τῆς βασιλείας των· ἀλλὰ τούτου γενομένου αἱ τέχναι, καρπὸς συνήθης τῆς εἰρήνης, ἐφάνησαν ἀρεσταὶ εἰς αὐτούς, καὶ ἡ χρηστοήθεια τὴν σήμερον εἰς τοὺς περισσοτέρους αὐτῶν οὕτως ἐπικρατεῖ, ὥστε νὰ μὴ φαίνεται οὐδὲν σημεῖον τῆς παλαιᾶς αὐτῶν ἀμαθείας. Συνέθετο δὲ ὁ Δημήτριος πολλὰ συνθέματα μουσικά, οἷον πεστρέφια καὶ πεστᾶδες, μέχρι τοῦδε παρὰ Τούρκοις πολλοῦ τιμώμενα. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ ὕστερον· τὰ νῦν δὲ διατρίψας ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μέχρις ἔτους 1691 μετεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸ Γιάσιον καὶ ἀντεπέμφθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὅμηρος ὁ προῤῥηθεὶς Ἀντίοχος. Καὶ ὁ σερασκὲρ Δαλτάνης πολιορκήσας τὴν Σορόκα 1692 ἀπῆλθε σὺν τῷ πατρὶ ὁ Δημήτριος πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπηνέθη τὰ μέγιστα παρὰ τοῦ σερασκιέρ. Τῷ δὲ ἔτει 1693, θανόντος τοῦ ἡγεμόνος καὶ πατρός του, ὡς εἴρηται, καὶ γενομένης ἐκλογῆς ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ τὴν ἡγεμονείαν καὶ ἀποτυχούσης, ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ συνῴκει σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀντιόχῳ. Ἀκολουθᾷ τοὺς Τούρκους εἰς τὸν περίφημον πόλεμον τῆς Τζέντας 1697, εἶτα ἔρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καταδιώκει αὐτὸν ὁ Πραγκοβᾶνος, κάμνει φερμάνι διὰ τὴν ἐξορίαν του. Τοῦτο μαθὼν ὁ Δημήτριος κρύπτεται εἰς τὸν οἶκον φίλου τινὸς Τούρκου ἡμέρας 40, μεθ' ἃς τυχὼν τῆς ἐλευθερίας πάλιν οἰκουρεῖ καὶ πάλιν σπουδάζει. Γίνεται ὁ ἀδελφός του ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας ἔτει 1700· ἀπέρχεται σὺν αὐτῷ εἰς τὸ Γιάσι, λαμβάνει εἰς γυναῖκα τὴν Κασσάνδρα, θυγατέρα τοῦ Σερπὰν-βοδᾶ τοῦ Καντακουζηνοῦ, ἡγεμόνος ποτὲ τῆς Βλαχίας. Ἐξοῦται μετὰ μικρὸν ὁ Ἀντίοχος τῆς ἡγεμονείας καὶ ἔρχεται πάλιν ὁ Δημήτριος τὸ τρίτον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀντιόχῳ βοεβόδᾳ· ἀκολουθεῖ τὰς σπουδάς του, ἀγοράζει εἰς τὸ Ὀρτάκιοϊ διὰ 25000 γρόσια παρὰ τοῦ Ἰουσοὺφ-ἐφένδη, υἱοῦ τοῦ τερσανᾶ-ἐμινῆ, τὸ γιαλὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, ποτὲ ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Μουράτη τοῦ τετάρτου ἐπιτρόπου Τζερκιὲζ Μεχμὲτ-πασᾶ, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν σήμερον ἡ ἀδελφὴ τοῦ σουλτάνου Μουσταφᾶ, ἡ εἰς τὸ Ζεΐρέκι κατοικοῦσα. Κάμνει καὶ τὸ δεύτερον τὸν ἀδελφόν του Ἀντίοχον ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας. Εἶχε συναναστροφὰς μὲ τὸν Ἰπραΐμ-πασᾶ, ποτὲ χαζναδάρην τοῦ τὴν Βιέννην πολιορκήσαντος ἐπιτρόπου Καρᾶ-Μουσταφᾶ-πασᾶ. Διατρίβει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μέχρις ἔτους 1710, καθ' ὃ ἔτος, ἀποφασισθέντος τοῦ κατὰ τῶν Μοσκόβων πολέμου τοῦ Σουλτὰν Ἀχμέτη, ὁ χάτμανος Μαζέπας διαβάλλει τὸν Πραγκοβᾶνον εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐλὴν ὡς συμφωνίαν ἔχοντα μὲ τὸν Πέτρον τὸν μέγαν. Ὅθεν ὁ σουλτὰν Ἀχμὲδ λέγει τῷ χάνῃ νὰ ζωγρήσῃ τὸν Πραγκοβᾶνον, ὅστις ἦτον δυνατός. Ὁ χάνης συμβουλεύει νὰ πιασθῇ ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδοβίας, καὶ ἐπειδὴ ὁ Νικόλαος Μαυροκορδᾶτος, ὁ τότε αὐτῆς ἡγεμονεύων, δὲν ἐφάνη ἱκανὸς εἰς τοιοῦτον ἔργον ὡς ἄνθρωπος σοφὸς μέν, ἀλλ' ἀνεπιτήδειος εἰς τὸν πόλεμον, λέγει νὰ κάμουν τὸν Δημήτριον Καντεμίρην, ἄνδρα δοκιμασθέντα εἰς τὰ πολεμικά. Ὅθεν τὸν Νοέμβριον φοροῦσιν αὐτὸν καβάδι καὶ προστάττει ὁ βασιλεὺς νὰ φέρῃ εἰς χεῖρας τὸν Πραγκοβᾶνον μὲ πρόσωπεῖον φιλίας, ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ὁποῦ δυνηθῇ, ζῶντα ἢ καὶ τεθνεῶτα νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τὸν ὑπόσχονται διὰ βραβεῖον τὴν ἡγεμονείαν τῆς Βλαχίας καὶ νὰ ἐκλέξῃ ἄλλον διὰ ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας μὲ τὴν συγκατάνευσιν τῆς Πόρτας, τὴν δὲ Βλαχίαν νὰ τὴν ἔχῃ αὐτὸς καὶ οἱ ἀπόγονοί του πάντοτε. Καὶ λέγουν αὐτῷ, ὅτι ἐν ὅσῳ αὐθεντεύει εἰς τὴν Μολδαβίαν, δὲν θέλει πληρώσει οὔτε πεσχέσι, οὐδ' ἄλλην τινὰ τελεσφορίαν. Προστάζει τὸν χάνην

www.dacoromanica.ro

νὰ τὸν δώσῃ στράτευμα, ὅταν ζητήσῃ, ὅσον θέλει. Δίδωσιν αὐτῷ ὁ σουλτᾶνος 20 πουγκεῖα διὰ ἔξοδα τῆς στράτας του, καὶ προστάττει νὰ μὴν πληρώσῃ οὔτε τὰ βασιλικὰ ἄσπρα διὰ τὸ τεβιζιχάτι, μήτε τὸ πεσχέσι τῶν ῥετζαλίδων κατὰ τὸ τεσριφάτι. Μόλις ἔφθασεν εἰς τὴν Μολδαβίαν καὶ τὸν γράφει ὁ κεχαγιᾶς νὰ κατασκευάσῃ γέφυραν εἰς τὴν Σάξαν διὰ τὸ πέρασμα τοῦ στρατοῦ καὶ νὰ στείλῃ τὸ πεσκέσι διὰ τὴν αὐθεντείαν τῷ σουλτάνῳ, τῷ βεζίρῃ, αὐτῷ τε καὶ τοῖς λοιποῖς προὔχοσι κατὰ τὸ τεσριφάτι. Ἀγανακτήσας ὁ Δημήτριος ἐπὶ τούτῳ ἀποφασίζει νὰ προσηλωθῇ τῷ Πέτρῳ (ὅρα τὰ λοιπὰ εἰς τὸ ἔτος 1710). Ἀφ' οὗ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Μοσκοβίαν μὲ τὸν Πέτρον, τὰ σπήτιά του ἐδημεύθησαν καὶ τὰ ἔγγραφα καὶ βιβλία του ἔλαβεν ὁ μέγας ἑρμηνεὺς Ἰωάννης ὁ Μαυροκορδᾶτος, ἀφ' οὗ ἐπῆγεν εἰς τὴν Μολδαβίαν μὲ ἄρχοντας Πογδάνους.

Σαμουὴλ πατριάρχης *Ἀλεξανδρείας*, διάδοχος τοῦ προῤῥηθέντος Γερασίμου τοῦ Κρητός, σοφὸς καὶ αὐτός.

Κοσμᾶς Πάτμιος, ἀπὸ Πισιδίας διάδοχος τοῦ Σαμουὴλ, σοφὸς καὶ αὐτός, ἀλλὰ πενέστατος καὶ κατάχρεως. Ἀπέθανεν εἰς τὸ Μισίρι, ὄντος μου μὲ τὸν Ῥαγὶπ-πασᾶ.

Ματθαῖος Ἀνδριώτης ἀπὸ διετίας διάδοχός του. Λιβύης ὢν καὶ εἰς Βουκουρέστιον ἐλθὼν ἐπὶ τοῦ αὐθέντου Κωνσταντίνου τοῦ Μαυροκορδάτου, ἐγένετο διὰ μεσιτείας του πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, γενομένης τῆς μεταθέσεως εἰς τὸ Βουκουρέστι. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ Μισίρι ἔτυχε δεξιώσεως δι' ἐμοῦ παρὰ τοῦ ἡγεμόνος Αἰγύπτου Ῥαγὶπ-πασᾶ ὡς οὐδέ τις ἄλλος τῶν προκατόχων του, ἀνταμώνοντας κατὰ τὴν συνείθειαν τοῦ Μίσιρ-βαλισῆ, καὶ τέλος καβαλλικεύοντάς τον εἰς τὸ ἄτι του δονανμίσικον τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, προπορευομένων τῶν σατήριδων τοῦ πασᾶ, καὶ ὄχι καβαλλάρην ἐπὶ ὄνου, ὡς ἔκαμαν ἄλλοι Μισὶρ-βαλισὶ τοὺς προκατόχους του, κατὰ τὴν τοῦ τόπου συνήθειαν. Εἶτα ὁ κὺρ Ματθαῖος ἔλαβε γράμματα τῷ ἔτει 1750 τοῦ Ἰησοῦ, βασιλέως τῆς Αἰθιοπίας, τοῦ τανῦν Χαμπεσίας λεγομένης καὶ τῆς μητρός του Μάρθας, γράφοντα ὅτι ἐνίκησε πολέμῳ τὸν ἀλλόφυλον βασιλέα γείτονά του, καὶ ὅτι ἔχει σκοπὸν ἀπελθὼν νὰ πολεμήσῃ καὶ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ νὰ πάρῃ τὸν Ἅγιον Τάφον, καὶ παρεκάλει νὰ τὸν στείλῃ διδάσκαλον ἄξιον, καὶ εἰ δυνατὸν ἀρχιερέα, νὰ τὸν διδάξῃ τὴν ὀρθοδοξίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰ βιβλία τὰ λεγόμενα Πρακτικὰ τῶν Συνόδων. Ὅθεν ἔστειλεν ὁ κὺρ Ματθαῖος διδάσκαλον τὸν ἐκ νήσου Σίφνου Στέφανον ἱερομόναχον καὶ τὸν ἰατροφιλόσοφον Σισίνιον Μωραΐτην καὶ πέντε νέους, ἀποστείλας καὶ Τετραευάγγελον μικρὸν ἀργυροῦν, καὶ κομπολόγια κεχριπάρι παλαγαμί, χοντρὸν καὶ καθαρόν. Ἔφθασαν οὖν καὶ ἐνέτυχον τῷ βασιλεῖ καὶ δεξιώσεως ἐπέτυχον, ἀλλὰ μετὰ μικρόν, θανόντος τοῦ βασιλέως, ὁ διάδοχος υἱός του ἐφάνη ἀνόμοιος τῷ πατρί, καὶ ὁ μὲν Σισίνιος ἀπέθανε, ὁ δὲ Στέφανος ἐπέμφθη παρ' ἄρχοντός τινος εἴς τινα κώμην του, κἀκεῖσε ἐσύστησε σχολεῖον· ἀλλὰ κακῇ τύχῃ καὶ συνεργίᾳ τοῦ μισοκάλου δαίμονος οὐδεὶς ἐφάνη καρπὸς διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν παρὰ τῆς Ἀλεξανδρινῆς ταύτης ἀποστολῆς. Ὡς τόσον ὁ πατριάρχης Ματθαῖος εἰς τὸ Μισίρι ἐπλήρωσε τὰ χρέη τῶν προκατόχων του, τόσον τὰ εἰς τὰ ὀτζάκια, ὅσον καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα ἀλλόπιστα. Ἐπεσκεύασε σπήτια τινά, κτήματα τοῦ Πατριαρχείου, ἐρείπια καὶ ἀκατοίκητα, καὶ εἰς ἐνοίκιον διδοὺς προσέθετο εἰσόδημα εἰς τὸν πενέστατον καὶ κατάχρεων θρόνον του. Εἶτα ἀπελθὼν εἰς τὸ Ῥαχῖτι ἀνεκαίνισε τὴν ἐκεῖσε ἐν πανδοχείῳ οὖσαν ἐκκλησίαν. Εἶτα ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπεσκεύασε τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Σάββα πατριαρχικὰ σπήτια κρημνισμὸν ἐπαπειλοῦντα. Ἐπεσκεύασε τὴν πατριαρχικὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Σάββα, ἔκτισε τὸ παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ νοσοκομεῖον, μονονουχὶ ἀνεγείρας ἐκ βάθρων. Εἶτα ἀπελθὼν εἰς τὸ Δαμιάτι ἀνῳκοδόμησε καὶ τὴν ἐκεῖσε ἐκκλησίαν. Εἶτα ἐλθὼν εἰς τὸ Μισίρι, μισθώσας ἀπέστειλεν ἐφημερίους εἰς τὰς τρεῖς ἐκκλησίας τὰς ἐν τῇ Τριπόλει τῆς Ἀφρικῆς, Τζεζάιρι καὶ Τούνισι, διὰ νὰ ἀκούωσι τὴν ἱερὰν λειτουργίαν οἱ ἐκεῖσε χριστιανοί, εἴτε σκλάβοι, εἴτε πραγματευταί. Ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τῶν πόλεων τῆς ἐπαρχίας του, αὐτόχθονές τε καὶ ἐπήλυδες, βλέποντες τὰς τοιαύτας ἀγαθοεργίας του, τὸν ἔδιδον ἐλεημοσύνας ὑπὲρ τὰς τῶν προκατόχων του. Ἀλλὰ καὶ ὡς διὰ τὸ πολυέξοδον τῶν οἰκοδομῶν ὑπέπεσε χρέει· ὅθεν διὰ ἀπαλλαγὴν ἐλθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν παρηνωχλήθη παρὰ τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου διδασκάλου Κριτίου, οὗ πατρὶς ἡ

www.dacoromanica.ro

Προῦσα, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτῷ ἀδίκως χρέος τοῦ προκατόχου του Κοσμᾶ τοῦ ἀπὸ Πισιδίας γρόσια 5000. Εἶτα ἔπεμψε πρὸς τὴν βασίλισσαν τῆς Μοσχοβίας Ἐλισσάβετ Πετρόβναν τὸν ἀρχιμανδρίτην του Μελέτιον, ζητῶν διὰ γραμμάτων του τὸ διὰ τριῶν χρισοβούλλων τοῦ βασιλέως τῆς Μοσχοβίας Ἀλεξίου Μιχαηλοβίτζη, τοῦ καὶ πάππου τῆς Ἐλισσάβετ, ἐτήσιον τριῶν ἐκκλησιῶν, τοῦ Πατριαρχείου δηλαδὴ τοῦ ἐν τῷ Καχίρῳ, τοῦ ἐν τῷ Παλαιῷ Μισίρι ἁγίου Γεωργίου, καὶ τοῦ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ Πατριαρχείου τοῦ ἁγίου Σάββα. Ἦσαν 30 χρόνοι ὁποῦ δὲν ἐπληρώθησαν, καὶ ἐποσοῦντο τὰ ἐτήσια εἰς πουγκεῖα 20. Ἡ Ἐλισσάβετ οὖν μεγαλοπρεπῶς καὶ αὐτὰ ἐπλήρωσε καὶ τῷ πατριάρχῃ χάριν 5000 γρόσια ἀπέστειλε, καὶ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ 1000 γρόσια ἐδωρήσατο, ἅπερ λαβὼν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον καὶ ἐπλήρωσε τὸ νεόκτητον χρέος, καὶ ἀνεκαίνισε καὶ τὰ ἐν τῷ Καχίρῳ πατριαρχικὰ σπήτια, καὶ τὰ κεκονισμένα καὶ ἐῤῥιμμένα πολλὰ βιβλία βιβλιοθήκην κατασκευάσας διετάξατο μάλα εὐρύθμως. Καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν παρῃτήθη εἰς τὸν Κύπριον Κυπριανόν, τὸν καὶ φιλόσοφον, δαπανήσας ἐξ ἰδίων καὶ τὰ τῆς χειροτονίας καὶ τὰ τοῦ πετρατίου καὶ τὰ διὰ τὰ ἐνδύματα καὶ μισθοὺς δούλων, καὶ τὰ διὰ τὸν ναῦλον καὶ ἐφόδια τῆς ὁδοιπορίας ἔξοδα. Εἶτα ἀπελθὼν εἰς Ἁγιώνυμον Ὄρος κατῴκησεν εἰς τὸ μοναστήριόν του καὶ μὲ τὰ ἀπὸ Μοσχοβίας ἄσπρα ἀνεκαίνισε τὸ μοναστήριον τοῦ Κουτλουμουσίου λαμπρῶς τε καὶ ἀσφαλῶς. Κἀκεῖθεν (αἰωνία ἡ μνήμη του) ἀπέπτη εἰς τὰς οὐρανίους μονάς.

Σίλβεστρος Ἀντιοχείας πατριάρχης, διάδοχος Ἀθανασίου, οὗ ἐγένετο καὶ ἀρχιδιάκονος, τὴν πατρίδα Κύπριος, ἐλεήμων καὶ ζωγράφος. Ἀδδηφάγοι οἱ Χαλεπλῆδες καὶ λαίμαργοι ἐζήτησαν ἄδειαν παρὰ τοῦ Ἀθανασίου ἰχθυοφαγεῖν Τετράδα καὶ Παρασκευήν. Συγκατένευσε πολιτευόμενος καὶ προβλέπων τὰ ἐπαπειλοῦντα ἄτοπα. Οὗτος ἐλθὼν τοὺς ἀφώρισεν ἅπαξ καὶ δὶς διὰ τὴν ἰχθυοφαγίαν, καὶ ἔγινεν αἴτιος νὰ παπιστεύσουν καὶ Χαλεπλῆδες καὶ Σαμλῆδες.

Γαβριὴλ ὁ Χαλκηδόνος, κρημνισμὸν ἐπαπειλούσης τῆς κατὰ τὴν Χαλκηδόνα ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Εὐφημίας, ἀνεκαίνισεν ἐκ βάθρων αὐτήν, ἐπίσημος διὰ τὴν οἰκοδομὴν ταύτην γενόμενος· ἀλλὰ χρέει βαρυτάτῳ ὑποπεσὼν ἐπεκαλέσατο πρὸς βοήθειαν τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην, τὸν Περογλάνην. Ἔγραψεν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ πατριαρχείας τοῖς βασιλεῦσι τῆς Μοσχοβίας Ἰωάννῃ Ἀλεξιοβίτζῃ καὶ Πέτρῳ τοῖς αὐταδέλφοις, δεόμενος τοῦ πρὸς βοήθειαν τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς βασιλικοῦ ἐλέους. Ἔγραψε δὲ καὶ τῷ πατριάρχῃ τῆς Μοσκοβίας Ἀδριανῷ, προτρέπων αὐτὸν ἐπαγαγεῖν εἰς οἶκτον τοὺς βασιλεῖς διὰ τὴν τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ χρέους ἀπαλλαγήν· καὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς καὶ πρὸς τὸν Ἀδριανὸν ἔγραψε καὶ ὁ Χαλκηδόνος Γαβριήλ, καὶ ἐπέμφθησαν τὰ γράμματα μὲ τὸν ἀρχιδιάκονον τοῦ Χαλκηδόνος Παρθένιον, μαζῇ μὲ ἅγιά τινα λείψανα πρὸς τοὺς βασιλεῖς, ἅπερ καθ᾽ ὁδὸν ἥρπασαν οἱ κλέπται. Ἀπεκρίθησαν οἱ βασιλεῖς τῷ πατριάρχῃ γράφοντες, ὅτι πέμπουσι τῷ Χαλκηδόνος Γαβριὴλ διὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου αὐτοῦ σαμούρια τιμῆς 150 ῥουβλίων, καὶ προσέτι καὶ 50 χρυσᾶ φλωρία, καὶ χρυσόβουλλον μὲ ἐτήσιον βασιλικὸν ἔλεος. Ἔγραψε δὲ καὶ ὁ πατριάρχης Μοσκοβίας Ἀδριανὸς τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ λέγων, ὅτι ἔκαμε τὴν παραίτησίν του καὶ ὅτι πέμπει τῷ Χαλκηδόνος ῥούβλια 50 μὲ τὸν ἀρχιδιάκονόν του· ἠλέησαν δὲ καὶ τὸν ἀρχιδιάκονον Παρθένιον οἱ βασιλεῖς.

Μελέτιος Ἰωαννίτης ὁ *Ἀθηνῶν*, γεωγραφίας ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ λόγων πανηγυρικῶν καὶ διδακτικῶν συγγραφεύς, ἀπελθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἵνα μετατεθῇ εἰς τὰ Ἰωάννινα δι᾽ ἀναφορῶν, ἀπέθανεν.

Φιλόθεος Κύπριος, ὁ Κύπρου, ἐπίσημος διὰ τὴν εἰς τὰ μαθήματα προκοπήν του.

Μακάριος Πάτμιος, διάκονος, μαθητὴς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει διδασκάλου εἰς τὰ φιλοσοφικὰ Ἰακωβογιακουμῆ κοινότερον λεγομένου, ἐνάρετος, ἐπιστήμων, περίφημος διὰ τὸ σχολεῖον, ὁποῦ πρῶτος ἐθεμελίωσεν εἰς τὴν Πάτμον, παραδίδων ἀμισθί· ἐξ οὗ καὶ πολλοὶ ἐπρόκοψαν, ἐτιμήθησαν, καὶ μέχρι τῆς σήμερον σῴζεται. Συνέθετο βιβλίον διδαχῶν, ὀνομάσας Σάλπιγγα Ἱεράν, καὶ ἄλλο περὶ Ῥητορικῆς, καὶ ἐτυπώθησαν.

---

www.dacoromanica.ro

Μεθόδιος ἱερομόναχος *Ἀνθρακεύς*, ἐπιστήμων διδάσκαλος τοῦ ἐν τῇ Καστορίᾳ σχολείου. Σῴζεται *Λογική* του εὐμεθόδως συντεθειμένη· ἀλλὰ φανὲν τὸ σύγγραμμά του βλάσφημον, μετεπέμφθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ κριθεὶς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς συνόδου κατεκρίθη ὡς δεχθεὶς τὴν νεοφανῆ αἵρεσιν τοῦ Μολίνου τοῦ Ἰταλοῦ, βλασφημοῦντος πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ὅτι πάντα τὰ ὄντα εἰσὶ κατὰ φαντασίαν. Ἔκαυσεν οὖν μόνος εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τὰ τοιαῦτα αἱρετικὰ συγγράμματά του τῷ ἔτει 1723, παρόντος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ . . . . . καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου. Καθῃρέθη οὖν, ἀλλὰ καύσας καὶ πτύσας καὶ ἀναθεματίσας αὐτὰ καὶ ζητήσας συγχώρησιν, λαβὼν αὐτὴν παρὰ τῆς συνόδου, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Σκόπελον. Ἔχει καὶ βιβλίον *Βοσκὸς λογικῶν προβάτων* λεγόμενον.

Ἱερόθεος μοναχὸς *Ἰθακήσιος*, μαθητὴς Μακαρίου, διδάσκαλος τῆς ἐν τῇ Σμύρνῃ σχολῆς μὲ προκοπὴν τῶν μαθητευομένων, πλείστων ὅσων γενομένων. Ἐδίδασκε καὶ ἐπ᾽ ἄμβωνος τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾽ οὐ κατὰ ἀρέσκειαν τοῦ Σμύρνης Νεοφύτου τοῦ Λερίου καὶ τοῦ μετ᾽ ἐκεῖνον Σμύρνης Καλλινίκου τοῦ Μυκονιάτου· ἐνάρετος γὰρ ὢν ὁ Ἱερόθεος καταντοῦσεν ἐσθ᾽ ὅτε εἰς ἐλέγχους κατὰ τῶν παρὰ κανόνας ἴσως τινῶν κινημάτων· δὲν ἤθελε νὰ κρύπτῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ φιλοπροσωπίαν ὅτι πόῤῥω ἀπείχετο. Ἀνεστράφην τὸν ἄνδρα, δὶς ἀπελθὼν εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ ἐξηκρίβωσα τὰ ἤθη του.

Ἰάκωβος μοναχὸς *Πάτμιος*, Μακαρίου μαθητὴς ἐνάρετος. Ἀνελθὼν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον ἔμεινεν ἐκεῖ διδάσκωντας καὶ ἐπ᾽ ἄμβωνος καὶ τοὺς νέους τῶν καλογήρων τὰ γραμματικά.

Μελέτιος ἱερομόναχος, ἐπιστήμων, μαθητὴς Ἱεροθέου τοῦ προῤῥηθέντος, ἐνάρετος.

Ὁ *Κύπρου Φιλόθεος*, Κύπριος, γνωστὸς καὶ διὰ τὴν προκοπὴν τῶν γραμμάτων καὶ διὰ τὴν μέριμναν καὶ οὓς ὑπέστη κόπους διὰ τὸ ἀζημίωτον καὶ ἀνενόχλητον τοῦ ποιμνίου του παρὰ τῶν συνήθων ἐπηρειῶν.

Ἀντώνιος Καλήφορος, ἱερομόναχος Ζακύνθιος, συνέθετο γραμματικήν, μετέφρασε καὶ ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν τὴν παλαιὰν καὶ νέαν Γραφὴν μὲ εἰκονογραφίαις καὶ τὰ ἐτύπωσε διὰ ἰδίας δαπάνης.

Παλάνος Ῥίζος, ἱερεὺς Ἰωαννίτης, διδάσκαλος τῆς εἰς τὰ Ἰωάννινα σχολῆς. Συνέθετο εἰς τρεῖς τόμους τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας, αἵτινες καὶ ἐτυπώθησαν.

Δωρόθεος ἱερομόναχος *Μυτιληναῖος*, μαθητὴς τοῦ Γιακουμῆ, ἐπιστήμων, φιλόσοφος καὶ πρῶτος τῶν καθ᾽ ἡμᾶς λεγομένων φιλοσόφων, χρηματίσας πολλοὺς χρόνους διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, πρῶτον τῶν γραμματικῶν, ὕστερον δὲ καὶ τῶν φιλοσοφικῶν.

Ἰωάννης Πατούσας, ἱερεὺς Ἀθηναῖος, διδάσκαλος τοῦ κατὰ τὴν Βενετίαν Φλαγγινιανοῦ Ἑλληνομουσείου. Συνήθροισε παρὰ διαφόρων ῥητόρων συγγραφέων Ἑλλήνων καὶ πατέρων τῆς Ἐκκλησίας λόγους τε καὶ ἐπιστολὰς καὶ ποιήματα εἰς τέσσαρας τόμους, ὀνομάσας τόμους τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, ἀναγκαιοτάτους εἰς τοὺς μαθητιῶντας διὰ τὴν σπανιότητα τῶν βιβλίων.

Ἀνανίας διάκονος, μουσικὸς καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Σχολῆς τῶν Γραμματικῶν μαθημάτων. Συνέθετο καὶ ἐτύπωσε γραμματικὴν περὶ μορίων, ὀνομάσας αὐτὴν *Σπλάγχνον γραμματικῆς*, εἰς ἀηδίαν καταντῶσαν διὰ τὸ πολύφυλλον.

Νεόφυτος διάκονος Μωραΐτης, διδάσκαλος τῆς κατὰ τὸ Βουκουρέστι Σχολῆς τῶν Ἑλληνικῶν Μαθημάτων. Συνέθετο καὶ αὐτὸς γραμματικὴν ὑπερμεγέθη καὶ ἐτυπώθη, ἀηδῆς τελοῦσα διὰ τὰς τῇ γραμματικῇ ἀνοικείους τινὰς ὑποθέσεις ὅπου περιέχει. Ἐξήγησε καὶ τὸν περὶ παρθενίας λόγον τοῦ μεγάλου Βασιλείου, συνέθετο καὶ τόμον μέγαν καὶ πολύφυλλον περὶ κανόνων, ἥτις καὶ ἐτυπώθη.

Γεννάδιος ἀπὸ τὴν ἐν Χαλκηδόνι κώμην Πεντατείχιον, Παντίχι τώρα λεγόμενον, πρεσβύτερος. Ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Χαλεπίου, καὶ ταλαιπωρούμενος παρὰ τῶν παπισάντων

www.dacoromanica.ro

Χαλεπλήδων, τέλος μετὰ τέσσαρας χρόνους παρῃτήθη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ Ἁγιώνυμον Ὄρος, συχνάζων εἰς τὰ μοναστήρια καὶ σκήτας καὶ κελλία, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὸ τῶν Ἰβήρων, τὸ τοῦ Χλωροποτάμου. Συνετέθησαν καὶ στίχοι κατὰ τὴν μαρτυρίαν του διὰ τὸ θαῦμα τῆς εἰκόνος τῆς Παναγίας, τῆς ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Τρίπολιν τῆς Συρίας, λεγομένῳ Παλαμέντι.

Παρθένιος ὁ Ἰωαννίτης, ὁ Παλαιῶν Πατρῶν, γνωστὸς διὰ τὴν προκοπὴν τῶν γραμμάτων, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου φυγὼν μετὰ πάντων τῶν εἰς τὸν Μωρέαν ἀρχιερέων καί τινων πλουσίων λαϊκῶν ἀπῆλθον εἰς τὸ Κρίμι ἔτει 1777.

Γεράσιμος Λέριος ὁ Ἡρακλείας, μετατεθεὶς ἀπὸ Χίου εἰς Νίκαιαν καὶ ἀπὸ Νικαίας εἰς Ἡράκλειαν διὰ τὸ πολυδραστήριον καὶ εἰς τὰ πολλὰ ἐνασχολητικόν του.

Γαβριλάκης ἀπὸ τὰ *Βρουλά*, ἀπὸ Σερρῶν Νικομηδείας, καὶ μετὰ τὴν καθαίρεσιν καὶ ἐξορίαν Χαλκηδόνος, καὶ μετὰ τὴν $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ καθαίρεσιν καὶ ἐξορίαν πάλιν Νικομηδείας. Ἐζημίωσε πολλὰ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν μὲ τὰς ἀλλαξοπατριαρχείας του, καὶ μὲ τὰ εἰς τὰς λαϊκὰς καὶ πολιτικὰς ὑποθέσεις καὶ συνελόντι φάναι ἡγεμονικὰς τολμηρὰ καὶ ἀνόητα ἐπιχειρήματά του.

Μελέτιος Κωνσταντινουπολίτης ἀπὸ Προύσης Νικομηδείας, ἀνὴρ ἀξιώτατος μὲν καὶ πρακτικὸς τῶν τῆς Ἐκκλησίας πολιτικῶν ὑποθέσεων, ἀλλὰ χαριζόμενός τισι τῶν ἀρχόντων καὶ πολλάκις καὶ τῇ ἰδίᾳ ἰσχυρογνωμοσύνῃ καὶ ἀθετῶν τὴν σύμπνοιαν τῶν λοιπῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων ἐζημίωσε καὶ πολλὰ καὶ πολλάκις τὴν Ἐκκλησίαν, παραβλέπων τὸ κέρδος της καὶ δωροὐμενος αὐτὸ τισὶ τῶν αὐλικῶν του. Ὅθεν ἐστάλθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν του γνώμῃ συνοδικῇ τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων, καὶ τοῦτο οὐκ ἄνευ πολλῆς δαπάνης. Μὴ ἡσυχάζων ἐξωρίσθη εἰς τὸ Σινὰ ὄρος. Διὰ παρακλήσεων τινῶν ἀρχόντων ἔγινεν ἡ ἐλευθερία του διὰ τὴν Χίον. Τῷ ἐδόθη ἡ ἀθώωσίς του, τῷ ἐδόθησαν 15 πουγκεῖα διὰ τὰ ἐς τόδε ἔξοδά του· τὸν διώρισαν παρὰ τοῦ Κοινοῦ διὰ τὴν ἐτήσιον ζωοτροφίαν του πέντε πουγκεῖα ἄσπρα, καὶ τανῦν ἡσυχάζει εἰς τὴν Χίον, ἀφ' οὗ ἐζημιώθη ἡ Ἐκκλησία, διὰ νὰ ἀπαντᾷ τοὺς διωγμούς του καὶ νὰ τὸν ἐξορίζῃ, ὑπὲρ τὰ 250 πουγκεῖα, ἅπερ δόντες οἱ ἀρχιερεῖς ἐπεφόρτισαν εἰς τὰς ἐπαρχίας των. Τέλος ἐλθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν αὖθις ἐπὶ Νεοφύτου πατριάρχου ἐπανέλαβε τὴν ἐπαρχίαν του Νικομήδειαν, καὶ ζήσας εἰς τὸ ἑξῆς ἡσύχως ἀπέθανε.

Μητροφάνης Γρηγορᾶς, ἱερομόναχος, ὁ ἐκ Δωδώνης, ἤτοι ἀπὸ τὸ Ἀργυρόκαστρον. Σῴζονται ἐπιστολαί του καὶ *Ἔπαινος τῆς Νικοτιανῆς*. Ἔκαμε καὶ *Θεοτοκάριον*, συναθροίσας πάντα τὰ θεοτοκία τροπάρια, ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ δώδεκα μηναῖα, Παρακλητικήν, Τριῴδιον καὶ Πεντηκοστάριον, καὶ τὰ μὴ φθάσαντα ἐσύνθεσεν αὐτός. Ἐστιχούργησε καὶ οὐκ ὀλίγα ἐπιγράμματά τε καὶ ἄλλα. Συνέθετο κανόνας καὶ τὰ λοιπὰ εἰς δέκα ἁγίους τῷ ἔτει 1685. *Ζήσας* χρόνους 104 ἀπέθανεν εἰς Βουκουρέστι 1730.

Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος *Κύπριος*. Οὗτος ἐστάθη πρῶτος διδάσκαλός μου εἰς τὰ γραμματικά. Εἶτα ἔγινε προεστὼς τῆς εἰς τὸν Γαλατᾶν ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἐδίδασκεν ἐπ' ἐκκλησίας χρόνους ἱκανούς, καὶ θανὼν ἀφιέρωσε τὴν βιβλιοθήκην του, ἱκανὴν καὶ ἀξιόλογον οὖσαν, εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν.

Κοσμᾶς ἱερομόναχος ἀπὸ τὴν Λῆμνον καὶ τῆς Λήμνου διδάσκαλος. Ἀπεκεφαλίσθη εἰς τὴν Λῆμνον ἀπὸ τοὺς Τούρκους, μαζῆ μὲ τὸν ἀρχιερέα τῆς Λήμνου, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ κατὰ τῶν Μοσκόβων πολέμου ἔτει σωτηρίῳ 1772.

Ἰωάννης ὁ καὶ Ἰωάσαφ, ἱερομόναχος Ῥόδιος, ἱεροκήρυξ. Ἐστάθη εἰς τὴν Σκόπελον ὑπὲρ τοὺς δέκα χρόνους διδάσκαλος· εἶτα περιῆλθε τὸ Ἁγιώνυμον Ὄρος, τὴν Θεσσαλονίκην, τὴν Ῥόδον, τὴν Χίον καὶ Σμύρνην, καὶ ὅπου ἂν ἀπῆλθεν, ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἔκαμεν

www.dacoromanica.ro

ἐξήγησιν εἰς τὸ Ἆσμα τῶν Ἀσμάτων καὶ ἐτυπώθη. Ἀπὸ τῆς Σμύρνης ἐλθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μετὰ τοῦ πατριάρχου κὺρ Προκοπίου ἐδίδαξεν εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Οἱ ἐξαρχιῶταί μου Λυδισίου καὶ Καστελλοῤῥοίζου προσκλαυθέντες ἀπὸ τὸν ἐπίτροπόν μου Πισιδίας, τὸν ἔδωκα τὴν ἐξαρχίαν μου. Τὸν ἐχειροτόνησε λοιπὸν ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὰ Μύρα τῆς Λυκίας, καὶ προσετέθη τῇ ἀρχιεπισκοπῇ αὐτῇ τὸ Λυδίσι καὶ Κεστελλόῤῥοιζον διὰ βασιλικοῦ πιερατίου, καὶ ἐξέκαμα ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἐξαρχίαν, γενομένην ἤδη ἐπαρχίαν του. Τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Νικολάου κεῖται ἐπὶ τῆς μεγάλης ξηρᾶς τῆς Λυκίας καταντικρὺ τῆς νήσου Καστελλοῤῥοίζου. Ὡς κυριάρχης ἠθέλησε νὰ τὸ ἐπισκεφθῇ καὶ νὰ περιλάβῃ τὸ δεδουλευμένον εἰσόδημά του. Εὗρεν ἱεροσυλίαν. Ὡς ἀπολίτευτος ἀφώρισε τοὺς ἐπιτρόπους, ὄντας ἀπὸ τὸ Καστελλόῤῥοιζον, ἀντὶ τοῦ νὰ τὸ παραβλέψῃ καὶ νὰ φροντίσῃ νὰ μὴ γένῃ εἰς τὸ ἑξῆς ἱεροσυλία. Αὐθαδιάσαντες αὐτοὶ τὸν ἐδίωξαν ἀτίμως ἐκεῖθεν. Διωχθεὶς κατέφυγεν εἰς τὴν Ῥόδον. Δὲν ἐστάθη τρόπος νὰ τοὺς δυσωπήσῃ ὁ Ῥόδου καὶ νὰ τὸν εἰρηνοποιήσῃ μὲ τοὺς ἐπαρχιώτας του Καστελλοῤῥοιζιώτας, μὲ ὅλον ὁποῦ ἔγραψεν ὁ πατριάρχης εἰς αὐτοὺς τὰς περὶ συστάσεώς του νουθεσίας. Ἦλθεν οὖν εἰς τὴν Σμύρνην, κἀκεῖθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὅθεν μὲ τὸν ἐπίσκοπον τῆς Κύπρου Κιταίων, ἀπερχόμενον εἰς τὴν Κύπρον, τὸν ἐσυντρόφευσεν. ὁ πατριάρχης δοὺς τὰ ἀναγκαῖα συστατικά, διὰ νὰ τοὺς εἰρηνοποιήσῃ μὲ αὐτὰ ὁ Κιταίων. Φθάσαντες οὖν ἐκεῖ ἐτελείωσαν τὸ ἔργον τῆς εἰρήνης καὶ ἐβάλθη εἰς τάξιν ἡ ἐκκλησία, ἀλλ' ὁ Κιταίων συμπεριέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν Κύπρον, διὰ νὰ διδάξῃ πρός τινα καιρὸν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς κατοικητὰς ἐκείνης τῆς νήσου.

Κωνσταντῖνος Βεντούρας ἀπὸ τὴν Πάρον, δραγομάνος τοῦ βασιλικοῦ στόλου ἐπὶ τοῦ καπουτὰν-πασᾶ Τζανὶμ-χότζα. Ἀπεκεφαλίσθη παρὰ τοῦ βεζίρη Τοπὰλ-Ὀσμὰν-πασᾶ, μὲ τὸ νὰ διαφένδευε τὸν εἰς τὴν Βλαχίαν ἡγεμονεύοντα Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα, διαβληθεὶς βέβαια πρὸς τὸν βεζίρην παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου, υἱοῦ τοῦ Νικολάου βοεβόδα, ὡς δεφενδεύων καὶ ἐπαινῶν τὸν Ῥακοβίτζαν εἰς τοὺς οὐλεμάδες καὶ ἄλλους ῥιτζάλιδες, ἀφ' οὗ καὶ καθελὼν ὁ βεζίρης τὸν Ῥακοβίτζαν ἐκ τῆς ἡγεμονείας ἔδωκεν αὐτὴν τῷ ῥηθέντι Κωνσταντίνῳ τῷ Μαυροκορδάτῳ.

Κωνσταντῖνος Δράκος, υἱὸς τοῦ Διαμαντάκη, υἱοῦ γαλακτοπώλου τινὸς ἀπὸ τὸ χωρίον Λίτραις, κείμενον εἰς τὴν ξηρὰν παρὰ τῇ Κωνσταντινουπόλει, ὄχι παραθαλασσίως, τοῦ καὶ χρηματίσαντός ποτε δευτέρου γραμματικοῦ τοῦ αὐθέντου Πραγκοβάνου διὰ μεσιτείας τῶν παρὰ τοῦ πατρός του ἀγοραζόντων γάλα προὐχόντων Τούρκων ὀφφικιαλίων. Ἐστάθη δὲ περιφανὴς ὁ Δράκος ὡς εἰδήμων Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἀραβικῆς γλώττης. Ἔγινε μέγας λογοθέτης παρὰ τοῦ αὐθέντου Κωνσταντίνου τοῦ Μαυροκορδάτου, οὗτινος ἐγένετο καὶ καπικεχαγιᾶς, καὶ μετέθετο τὸ τοῦ πάππου του ἐπάγγελμα, τὸ σουτζῆς, εἰς ἐπωνυμίαν καὶ ἐπίκλησιν γενεᾶς, μεταβαλὼν αὐτὸ εἰς τὸ Σοῦτζος. Εἶχε πέντε υἱούς, ὧν ὁ πρῶτος Ἀλέξανδρος, μέγας ποστέλνικος τοῦ αὐθέντου Μπογδανίας Ματθαίου Γκίκα, καὶ μέγας σκευοφύλαξ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Τοῦτος ὑποπεσὼν εἰς διαβολὴν διὰ μαρτυρίας τοῦ τε γενιτζὰρ-ἀγασῆ καὶ τοῦ Κάλατα-βοϊβοδασῆ, ἤτοι μὲ τὰ ἰλάμια αὐτῶν, ὅτι ἔχει σκλάβαν Τούρκισσαν, μεταχειριζόμενος αὐτὴν ὡς γυναῖκά του, ἀνεσκολοπίσθη ὑποκάτω εἰς τὸ κατὰ τὸ Φανάρι σπητί του διὰ προσταγῆς τοῦ σουλτὰν Μουσταφᾶ· ὁ $\overline{\beta}^{ος}$ Ἰωάννης Σοῦτζος, χάτμανος ἐπὶ τοῦ αὐθέντου Μολδαβίας Ματθαίου Γκίκα, νόσῳ προσπαλαίσας ἀπέθανε πρὸ καιροῦ. Ὁ $\overline{\gamma}^{ος}$ Νικόλαος, ποστέλνικος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ αὐθέντου Μολδαβίας Ματθαίου Γκίκα, ὕστερον καὶ καπικεχαγιᾶς του δεύτερος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ μπας-καπικεχαγιᾶς ἐπὶ τοῦ αὐθέντου Μολδαβίας Ἰωάννου τοῦ Καλλιμάχη, τοῦ ἀπὸ δραγομάνου τῆς Πόρτας, καὶ πάλιν μπας-καπικεχαγιᾶς τοῦ μετὰ τὸν πατέρα αὐθεντεύσαντος Γρηγορίου τοῦ Καλλιμάχη, καὶ τρίτον μπας-καπικεχαγιᾶς τοῦ ἀπὸ δραγομάνου ἡγεμονεύσαντος εἰς Μολδαβίαν Ἀλεξάνδρου Γκίκα, καὶ πάλιν τὸ τέταρτον μπας-καπικεχαγιᾶς εἰς τὴν $\overline{\beta}^{αν}$ αὐθεντείαν πάλιν τὴν εἰς τὴν Μολδαβίαν τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου τοῦ Καλλιμάχη· ἐφ' ἧς συμβᾶσαι αἱ κατὰ τὴν Λεχίαν διχόνοιαι μεταξὺ δισιδέντων καὶ παπιστῶν καὶ τοῦ σουλτὰν Μουσταφᾶ

www.dacoromanica.ro

διὰ ἀπόκτησιν νέων ἐπαρχιῶν, αὐτὸς μὲ σκοπὸν διὰ νὰ γίνῃ δραγομᾶνος τῆς Πόρτας μὲ τὰς εἰδήσεις ὁποῦ ὡς ἀπὸ μέρους τοῦ αὐθέντου Γρηγορίου Καλλιμάχη ἔδιδε, ἐγένετο μόνος καὶ μόνος αἴτιος νὰ ἀνοιχθῇ ὁ κατὰ τῶν Μοσκόβων πόλεμος· οὗ γενομένου, ἔγινε καὶ αὐτὸς δραγομᾶνος τῆς Πόρτας. Εἶτα εἰς τὴν ἐκστρατείαν ἐφαντάσθη αὐθεντείαν, ἀλλ' ἀπέτυχε. Ἐμανζιλεύθηκεν ὁ αὐθέντης του Γρηγόριος Καλλιμάχης, καὶ μεταπεμφθέντες ἀμφότεροι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκαρατομήθησαν ὡς αἴτιοι τοῦ πολέμου παρὰ τοῦ αὐτοῦ σουλτὰν Μουσταφᾶ. Ὁ δὲ δ', Μιχαὴλ Σοῦτζος, ποστέλνικός ποτε τοῦ αὐθέντου Ἰωάννου Καλλιμάχη τοῦ καὶ πενθεροῦ του, ἔγινε πασ-καπικεχαγιᾶς τοῦ αὐτοῦ αὐθέντου Γρηγορίου Καλλιμάχη μετὰ τὴν δραγομανίαν τοῦ ἀδελφοῦ του Νικολάου. Καθαιρεθέντος δὲ τοῦ αὐθέντου, ἐφυλακώθη εἰς τὸν Φοῦρνον τοῦ ποσταντζίπαση ὡς ἄνθρωπός του, ἀλλ' ἐλευθερωθεὶς μετὰ τὴν ἐκείνου σφαγὴν ὡς ἀθῷος, μετὰ χρόνους γενομένης τῆς εἰρήνης ἔγινε πασ-καπικεχαγιᾶς τῆς εἰς τὴν Βλαχίαν νέας αὐθεντείας τοῦ αὐθέντου Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου· καὶ μετὰ ἑπτὰ χρόνους μανζιλευθέντος τοῦ αὐθέντου Ὑψηλάντου, ἔγινε δραγομᾶνος τῆς Πόρτας. Εἰς τὸν χρόνον ἐξωρίσθη εἰς τὴν Τένεδον, καὶ ἐπανελθὼν μὲ τὸ ἀζημίωτόν του καὶ μὲ τὸ ἀκούσιον τοῦ αὐθέντου του Ὑψηλάντου, ἔγινεν αὐθέντης τῆς Βλαχίας μετὰ χρόνον χρηματοδοσίᾳ πολλῇ τε καὶ ἐς τόδε ἀσυνειθίστῳ, καὶ ἐμανζιλεύθη ἔτει 1786, Μαρτίου 20. Γενομένης δὲ τῆς εἰρήνης μεταξὺ Ὀθωμανῶν καὶ Μοσκόβων τοῦ ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Ἀπδοὺλ-Χαμὶτ ἐξαφθέντος πολέμου τῷ ἔτει σωτηρίῳ 1791, ἔγινε καὶ πάλιν τὸ δεύτερον αὐθέντης τῆς Βλαχίας.

Ἰακωβάκης, Χίου πραγματευτοῦ υἱός. Ἦτον δὴλ-ὀγλάνι τοῦ πρέσβεως τῶν Ἐγγλέζων, καὶ λαβὼν εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀδαμάκη Μουρούζη, εἰσῆλθεν εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ αὐθέντου τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνου τοῦ Μαυροκορδάτου. Τὸν ἔκαμε καμαράσην, εἶτα τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Βιέννην, διὰ νὰ τὸν ψουνίσῃ ἀσημικά, καὶ ἐκεῖ ἀπέκτησε ὑπέρπολλα διὰ τὴν τιμὴν τῶν ἀσημικῶν. Τῇ παρατάσει τοῦ χρόνου τὸν ἔκαμε ποστέλνικον καὶ μετὰ χρόνους τινὰς καὶ σπαθάρην καὶ καπικεχαγιᾶν του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Εἶτα ἐδούλευσε τὸν Ματέη Γκίκα βοεβόδα. Εἶτα ἔγινε πασ-καπικεχαγιᾶς τοῦ Σκαρλάτου Γκίκα βοεβόδα, αὐθέντου Μολδαβίας, εἶτα καὶ Βλαχίας. Εἶτα ἔγινε καπικεχαγιᾶς τοῦ αὐθέντου Μολδαβίας Γρηγορίου Γκίκα βοεβόδα, τοῦ καὶ γαμβροῦ του ἐπὶ θυγατρί. Εἶτα ἔγινε πασ-καπικεχαγιᾶς τοῦ αὐτοῦ γαμβροῦ του, αὐθεντεύσαντος εἰς Βλαχίαν. Ἐκείνου δὲ ἁλωθέντος παρὰ τῶν Μοσκόβων εἰς τὸν καιρὸν τοῦ τότε πολέμου, ἡσύχαζεν εἰς τὸ σπίτι του, ἕως οὗ μετὰ τὴν εἰρήνην αὐθεντεύσαντος εἰς Μολδαβίαν τῇ συνεργίᾳ τοῦ ῥηγὸς τῆς Προυσίας καὶ τῇ πρὸς τοὺς Μοσκόβους αὐτοῦ μεσιτείᾳ ἔγινε πάλιν πασ-καπικεχαγιᾶς· καὶ μὴ δίδωντας εἴδησιν τῷ καὶ γαμβρῷ καὶ αὐθέντῃ του διὰ τὸ πάθος καὶ τὴν κακὴν ὑπόληψιν ὁποῦ εἶχε κατ' αὐτοῦ ἡ Πόρτα, ἀλλὰ γράφων τὰ ἐναντία ἔγινεν αἴτιος νὰ ἀπατηθῇ ὁ αὐθέντης καὶ νὰ φονευθῇ καὶ νὰ πτωχύνουν τὰ τέκνα του διὰ τὴν δήμευσιν ὅλων τῶν πραγμάτων καὶ ὀσπητίων του, τὴν γενομένην ὑπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐλῆς. Δὲν ἤθελε νὰ τοῦ δώσῃ εἴδησιν τῆς ἀληθείας, διὰ νὰ μὴν φύγῃ εἰς τὴν Μοσκοβίαν.

Γεώργιος, υἱὸς τοῦ χειρουργοῦ Σταυράκη, ἔγινε καμαράσης τοῦ αὐθέντου Βλαχίας Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα, εἶτα καὶ καπικεχαγιᾶς, εἶτα καὶ σπαθάρης καὶ πασ-καπικεχαγιᾶς τοῦ υἱοῦ του Κωνσταντίνου Ῥακοβίτζα, αὐθέντου πρῶτον Βλαχίας, εἶτα καὶ Μολδαβίας. Ἦτον πεισματάρης καὶ ὀργιλος καὶ ἐπικλινὴς διὰ πάθος καὶ μνησικακίαν εἰς τὸ νὰ βλάπτῃ καὶ νὰ διαβάλῃ μὲ συκοφαντίας, καὶ ἀκολούθως νὰ ζημιώνῃ καὶ νὰ ἐξορίζῃ ἀνθρώπους. Θανόντος τοῦ Κωνσταντίνου Ῥακοβίτζα, ἐγένετο αἴτιος νὰ ζημιωθοῦν πολλοὶ ἄρχοντες Βλάχοι καὶ Ῥωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ αὐθέντου Βλαχίας Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου, τοῦ καὶ προκατόχου τοῦ Κωνσταντίνου Ῥακοβίτζα· οὗ μετὰ θάνατον ἰσχυρὸς γενόμενος παρὰ τῷ σουλτὰν Μουσταφᾷ, ἔκαμεν αὐθέντην Βλαχίας τὸν τρίτον υἱὸν τοῦ Μιχάλ-βοδα Στέφανον Ῥακοβίτζαν καὶ ἔγινε πασ-καπικεχαγιᾶς του. Ἐπὶ τούτου ἔγινεν ἰσχυρὸς καὶ εἶχε μεγάλην εἴσοδον παρὰ τῷ σουλτὰν Μουσταφᾷ, καὶ ὑπερυψώθη καὶ ὑπερεπλούτησε· ἀλλὰ διὰ τὰς πολλὰς ἁρπαγὰς καὶ δασμοφορίας, ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὴν Βλαχίαν μὲ τὸ μέσον τοῦ ἀνθρώπου του Σταθάκη Ζαγοριανοῦ καὶ Δημητρίου υἱοῦ τοῦ τζελέπη Φωτίου, φυγόντων πολλῶν ἀγροίκων Βλάχων εἰς τὴν Οὐγγρίαν, μαθὼν ὁ σουλτὰν Μουσταφᾶς τὴν φυγὴν ἀπὸ μεζγάρι τῶν Βιδινλίδων,

τὸν μὲν Στεφάν-βοδᾶ μαζιλεύσας ἐξώρισεν εἰς τὴν Μυτιλήνην, αὐτὸν δὲ ἐκρέμασεν ἐμπρὸς εἰς τὴν πόρταν τοῦ εἰς τὸ Μέγα Ῥεῦμα νεοκτίστου σπητίου του, τὸ ὁποῖον ἐκρήμνισε καὶ ἐδήμευσεν ὅλα του τὰ πράγματα καὶ ἄσπρα ἕως δύο χιλιάδας πουγκεῖα. Ἔκτισε τὸν τοῖχον τοῦ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἱεροῦ μοναστηρίου τῶν Ἰδήρων μὲ τὰ κελλία, καὶ παρακλῆσι τοῦ ἁγίου Γεωργίου, δαπανήσας εἴκοσι πουγκεῖα. Ἐτύπωσεν εἰς τὴν Λίψιαν εἰς δύο τόμους τὸ θεολογικὸν τοῦ Βρυεννίου διὰ μεσιτείας τοῦ Πτολεμαΐδος Σωφρονίου. Ἔδιδε καὶ ἐλεημοσύνην εἰς τὸ Μέγα Ῥεῦμα καὶ πολλῶν πτωχῶν χριστιανῶν ἐπλήρωνε τὰ χαράτζια. Ὡς τόσον τὸ πτῶμά του ῥιφθὲν εἰς τὸν αἰγιαλόν, πλέον δὲν εὑρέθη, ὅθεν καὶ ἐπὶ γῆς τάφος του δὲν φαίνεται.

Δημήτριος Σκαναδῆς, Χῖος πραγματευτὴς τῆς Ἀσμὲ σουλτάνης, ἀδελφῆς τοῦ σουλτὰν Χαμίτη, καὶ τινων βεζιράδων καὶ ῥετζάλιδων, ἐξ ὧν ὑπερεπλούτησε. Πληρώνει κάθε χρόνον 300 γρόσια, τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν εἰς τὸ Καψοκαλύδι τοῦ Ἁγίου Ὄρους πατέρων. Ἄνθρωπος καλοπροαίρετος μέν, ἀλλὰ θυμώδης· μετανοεῖ ὅμως εὐθὺς εἰς ὅσα αὐθαδῶς ἐλάλησεν εἰς τὸν θυμόν του, ὁποῦ θέλει νὰ εἰπῇ ἀκατάστατος. Ἐφυλακώθη εἰς τὸν Φοῦρνον τοῦ ποσταντζήπαση εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τῆς σουλτάνης, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐκαρατομήθη, ὡς ὅτι ἥρπασεν ἐκ τῶν τζεδαερικῶν τῆς σουλτάνης ὑπέρπολλα καὶ κατακρατεῖ καὶ πολλὰ ἄσπρα της· καὶ ἐδημεύθησαν ἅπαντα τὰ κτήματα καὶ ἄσπρα καὶ σπήτια του. Τὸν ἐξετιμήθησαν ἕως δέκα χιλιάδες πουγκεῖα ἡ περιουσία του.

Στέφανος, υἱὸς τοῦ φονευθέντος Κωνσταντίνου Πασαράπα Πραγκοδάνου τοῦ Καντακουζηνοῦ, φονευθεὶς καὐτὸς εἰς τὸ Γιαλὶ-κιόσκι, παρόντος τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη τοῦ πέμπτου, πρὸ τοῦ πατρὸς τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ· προκομμένος καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικά. Συνέθετο λόγον πανηγυρικὸν εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον, τυπωθέντα ἐν Βουκουρεστίῳ τῷ ἔτει 1706.

Ἀλέξανδρος Λαρισσηνός, διδάσκαλος Γεωργίου τοῦ Σταυράκογλου, μαθητὴς καὶ αὐτὸς τοῦ ῥηθέντος Μακαρίου τοῦ Πατμίου.

Πᾶνος Μαρούτζης Ἰωαννίτης, ὁ εἰς Βενετίαν οἰκῶν, υἱὸς Χριστοδούλου Μαρούτζη. Δύο ἀδελφοί, Λάμπρος καὶ Συμεών, ἀφέντες ἄλλους δύο ἀδελφοὺς εἰς τὰ Ἰωάννινα, ἀπῆλθον εἰς τὴν Βενετίαν καὶ ἤρξαντο πραγματεύεσθαι, ὄντες σύντροφοι καὶ οἱ τέσσαρες ἀδελφοί. Ἐπλατύνθη ἡ πραγματεία τους ὄχι μόνον εἰς Μωρέαν διὰ τὸ πρινοκοῦκι καὶ ἄλλα, καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Θεσσαλονίκην καὶ ὅλας τὰς Κυκλάδας νήσους καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ Βλαχίαν καὶ Μολδαδίαν καὶ Μισίρι καὶ εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Φράντζαν καὶ Ὁλλάνδαν καὶ Ἰγγλιτέραν καὶ εἰς τὴν Βενετίαν. Ἠγόρασαν τὸ ὑπερκερδέστατον ἀπάλτο, ἤτοι μονοπωλεῖον τῆς νικοτιανῆς διὰ τὸν ταμπάκον, καὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ οἴνου, καὶ θανόντες ἀφῆκαν ὑπὲρ τὰ δύο μιλιούνια δουκᾶτα. Ὁ Ἀναστάσιος ἐμιαιφονήθη διερχόμενος δι' αὐλῆς μόνος· ὁ υἱός του, ὁ μετὰ τὸν θάνατον τῶν θείων ἐλθὼν εἰς τὴν Βενετίαν, ἐδολοφονήθη μὲ πιστόλι ἐν τῷ γράφειν εἰς τὸ γραμματεῖον καθήμενος. Ὁ υἱὸς τοῦ Χριστοδούλου, τοῦ ἤδη θανόντος, παρευρεθεὶς εἰς τὴν Βενετίαν σὺν τῷ ἐξαδέλφῳ διεδέχθη τὴν περιουσίαν ἅπασαν, δοὺς τοῖς συγκληρονόμοις ἀῤῥένοις τε καὶ γυναιξὶ καὶ παρθένοις τὸ ἀνῆκον αὐτοῖς μέρος κατὰ κληρονομίαν. Ἔμεινε πλουσιώτατος ὑπερβαίνων πάντας, καὶ πραγματευτὰς καὶ ἄρχοντας Ῥωμαίους, καὶ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Βλαχίᾳ καὶ Πογδανίᾳ καὶ Σερδίᾳ καὶ τοὺς εἰς τὰς κομπανίας Βιέννης, Προσοδοῦ καὶ σχεδὸν Ἰγγλιτέρας τε καὶ Ὁλλάνδας. Ἀφεὶς λοιπὸν τὴν πραγματείαν ἐζήτησε νὰ καταταγῇ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν εὐγενῶν τῆς Βενετίας, καταβάλλων εἰς τὴν τζέκαν τὴν συνήθη δόσιν. Δὲν τὸν ἐδέχθησαν· ὅθεν ἀγανακτήσας διὰ τὴν καταφρόνησιν ἔγινεν ὑπὸ τοῦ καίσαρος πρίγκιψ τοῦ ἰμπερίου. Εἶτα ἀπῆλθεν εἰς τὸ Παρίσι καὶ Ἰγγλιτέραν καὶ Προυσίαν, καὶ τὸν ἐδεξιώθησαν οἱ ῥῆγες καὶ τῆς Φράντζας καὶ τῆς Ἐγγλιτέρας καὶ τῆς Προυσίας. Εἶτα ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πετρούπολιν, ἔγινεν ἱππεὺς ἐκ τῆς τάξεως τῆς ἁγίας Ἄννης, καὶ διὰ τὸ πεῖσμα τῶν Ἐνετῶν, δι' οὓς ἔκαμεν ὅλας αὐτὰς τὰς πε-

www.dacoromanica.ro

ριηγήσεις, ἐζήτησε νὰ τὸν στείλουν πρέσβυν τους εἰς τὴν Βενετίαν· οὗ γενομένου ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Αἰκατερίνης τῆς δευτέρας, ἐλθὼν ἐκάθισε μὲ τοὺς συνήθεις τῷ πρέσβει αὐλικοὺς καὶ δούλους εἰς τὸν παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν Ῥωμαίων πολυδάπανον καὶ μεγαλοπρεπῆ οἶκον, τὸν κτισθέντα παρὰ τῶν θείων του Λάμπρου καὶ Συμεῶνος. Τὸν ἔδωκεν ἡ βασιλὶς εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τῆς εἰς Μοσκοβίαν δόμνης Ῥωξάνδρας καὶ τοῦ θανόντος αὐθέντου Σκαρλάτου Γκίκα.

Ὁ *πρώην Ἀγκύρας* διδάσκων εἰς τὴν Σκόπελον τὰς Τεσσαρακοστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Βενετίαν διὰ τύπον. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ ἁγίου Μάρκου παρὰ τὰ λοιπὰ βιβλία Ἑλληνικὰ εἶδε καὶ τὴν ἑρμηνείαν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Διαθήκης χειρόγραφον εἰς ὀγδοήκοντα τόμους διῃρημένην. Αὐτὰ τὰ βιβλία θέλει ἥρπασαν οἱ Ἑνετοὶ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅταν τὴν αἰχμαλώτισαν, καθὼς καὶ ἄλλα τὰ ἐκ λίθων τιμίων, ὁποῦ συνειθίζουν καὶ παῤῥησιάζουν εἰς ὅλους διὰ κάθε Μεγάλην Παρασκευήν. Φαίνονται εἰς τὴν θύραν τοῦ ἁγίου Μάρκου καὶ τὰ δύο κανάτια προύντζινα μὲ εἰκόνας τῶν ἁγίων ἀργυροκεχαραγμένας, καὶ δύο ἵπποι μεγάλοι προύντζινοι ἐπὶ τῆς θύρας, ἁρπαγέντα καὐτὰ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως.

Κριτίας Προυσιανός, φιλόσοφος διδάσκαλος τῆς αὐτῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶτα καὶ τῆς Φιλοσοφικῆς· ἄριστος εἰς τὰ Ἑλληνικά, Λατινικά, Ἀραβικά, Περσικά τε καὶ ἐπίμικτα Τουρκικά· ἀλλὰ καὶ φιλόσοφος τῶν δοκίμων, εὔγλωττος καὶ πολύλογος. Ἔφθασε νὰ γένῃ καὶ μέγας ἐκκλησιάρχης τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Καθαιρέσεις μητροπολιτῶν, πατριαρχῶν καὶ ἄλλων φαίνονται παρ' αὐτοῦ συντεθεῖσαι· εἶχε γὰρ εὔροιαν γλώττης καὶ κλίσιν φυσικὴν εἰς τὸ κακολογεῖν. Φαίνονται τούτου καὶ διάφορα λογύδρια καὶ σημειώσεις καὶ ἐξηγήσεις, καὶ μάλιστα ἡ ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ ἀξιέπαινος ἐξήγησις τοῦ βιβλίου τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου. Μετέφρασε καὶ τὴν λογικὴν τοῦ Κορυδαλέως εἰς τὸ Ἀραβικόν, προσφωνήσας εἰς τὸν βεζίρην Κιοπρουλῆ Ἀχμὲδ-πασᾶ. Ἔγινε καπικεχαγιᾶς τοῦ εἰς τὴν Μολδαβίαν αὐθεντεύσαντος Ἰωάννου, υἱοῦ τοῦ αὐθέντου Νικολάου τοῦ Μαυροκορδάτου, τοῦ διὰ τὸ ἀδόκιμον καὶ ἄπειρον τῆς διοικήσεως καὶ διὰ τὴν ἀναξιότητα πενεστάτου καὶ καθαιρεθέντος· ὅθεν ἐζημιώθηκεν ὁ Κριτίας πολλά. Εἶχεν υἱὸν προκομμένον ὀνόματι Γρηγοράσκον, ὅστις, ἂν ἔζουσε, βέβαια ἤθελε πιάσει τόπον· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ Κριτίας πενέστατος.

Δασκαλάκης Πολίτης, διάδοχος τῆς αὐτῆς σχολῆς, γλυκύτατος καὶ μὲ εὔροιαν γλώττης εἰς τὴν παράδοσιν. Διὰ δυστυχίαν τῶν μαθητῶν ἀπέθανε πολλὰ νέος.

Ἰωάννης Τζανῆς, Μυτιληναῖος ἐπιστήμων, μέγας πριμικήριος καὶ ὕπατος τῶν φιλοσόφων, ὀφφίκιον ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τίτλος, ὁποῦ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν βασιλέων μας ἐδίδετο καὶ δίδεται καὶ τώρα παρὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸν πλέα προκομμένον, καθὼς ἐδόθη καὶ εἰς τὸν Γιακουμῆν καὶ εἰς τὸν Κριτίαν καὶ ἄλλους προκατόχους αὐτῶν. Συνέγραψε καὶ λογύδριά τινα καὶ στίχους τινὰς Ἑλληνικοὺς εὐχαριστηρίους πρὸς τὴν Παναγίαν, τὴν Ζωοδόχον Πηγήν, δι' ἧς ἰατρεύθη ἀπὸ δυσεντερίαν, ἀπελπισθεὶς παρὰ τῶν ἰατρῶν ἔτει 1753. Συνέθετο καὶ ἄλλα λογύδρια. Τούτου ὁ υἱὸς Μανόλ-βοδας αὐθέντευσεν δὶς εἰς καιροὺς πολέμου τοῦ κατὰ τῶν Μοσχοβονέμτζων εἰς τὴν Μολδαβίαν, καὶ τέλος ᾐχμαλωτίσθη παρὰ τῶν Μοσχόβων.

---

www.dacoromanica.ro

Ε΄.

Η ΚΟΙΝΗ ΧΑΡΑ.

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΤΥΧΕΣΤΑΤΗΝ ΕΠΑΝΟΔΟΝ
ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ, ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ ΗΜΩΝ ΑΥΘΕΝΤΟΥ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΕΡΒΑΝΟΥ

ΒΟΪΒΟΝΔΑ ΠΑΣΗΣ ΟΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ,

ΣΥΝΤΕΘΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ
ΕΝ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΙΣ ΚΥΡΙΟΥ

ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΤΟΥ ΛΥΚΟΥΔΗ

ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ,

ΔΟΚΤΟΡΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΙΕΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ ΚΗΡΥΚΟΣ,
ΚΑΙ ΠΑΡ ΑΥΤΟΥ ΤΩ ΕΝ ΑΡΧΟΥΣΙΝ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΩ ΚΑΙ ΠΑΝΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΩ ΜΕΓΑΛΩ
ΣΠΑΘΑΡΙΩ ΚΥΡΙΩ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΤΩ ΜΠΡΑΓΚΟΒΑΝΩ, ΑΝΕΨΙΩ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ, ΤΑΠΕΙΝΩΣ ΑΦΙΕΡΩΘΕΙΣ
,ΑΧΠΓ΄. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΚΓ΄.

www.dacoromanica.ro

Τῷ ἐνδοξοτάτῳ καὶ πανευγενεστάτῳ ἐν ἄρχουσι μεγάλῳ σπαθαρίῳ κυρίῳ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩι

τῶν ποθουμένων κύριον Θεὸν ἐπίτευξιν.

Ἡ φήμη τῶν πολυποικίλων χαρίτων τοῦ περιβοήτου της ὀνόματος, ἐνδοξότατε καὶ πανευγενέστατε μέγα σπαθάριε, ὁποῦ καθ' ἑκάστην βροντολαλεῖ ὡς εὔηχος καὶ πολύμουσος σάλπιγξ εἰς τὰς τῶν πάντων ἀκοάς, ὅθεν καθένας προστρέχει προσφέροντά της ἐκ βαθέων εὐλαβητικῆς καὶ προσκυνητικῆς ἀγάπης τεκμήρια, ἐξύπνησε τὸ πνεῦμά μου, προστρέχοντας νὰ τῆς ἀφιερώσω καὶ ἐγὼ τῆς εὐλαβητικῆς μου δουλείας τὸ μικρὸν τοῦτο σημεῖον, τὴν περιγραφὴν λέγω τῶν ἐπαίνων, δόξης καὶ μεγαλείου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου ἡμῶν αὐθέντου κυρίου Ἰωάννου Σερβάνου, ἀξιοπρεπεστάτου βοϊβόνδα ταύτης τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντείας καὶ θείου πρὸς μητρὸς τῆς ἐνδοξότητός σου, ἐπ' ὀνόματι *Κοινὴ Χαρά*, καθὼς εἰς αὐτὴν εἶναι φανερόν· καὶ ἡ γενναιοτάτη καὶ εὐγενική της διάθεσις ὡσὰν ἄρτος βασιλικὸς μὲ τὰς πτέρυγάς της περιθάλποντάς το ἂς δεχθῇ ὄχι μόνον τὴν ποιότητα τοῦ δώρου, ἀμὴ καὶ τὴν καθ' ὑπερβολὴν τοῦ δοτῆρος εὔνοιαν. διὰ μέσου τῆς ὁποίας καὶ τώρα καὶ πάντα καυχᾶται νὰ εἶναι.

Τῆς εὐγενείας καὶ ἐνδοξότητός σου μικρὸς ἀλλ' ἀμετάπτωτος δοῦλος

Σωφρόνιος ἱερομόναχος ὁ Λυκούδης.

www.dacoromanica.ro

Η ΚΟΙΝΗ ΧΑΡΑ

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ.

1. Ἀνίσως καὶ ἀνατέλλοντας ὁ λαμπροπυρσοφωτοφόρος μέγας πλανήτης ἥλιος ἀπὸ τὴν ῥοδοπυρσόχροον ἀνατολήν, τόσαις φοραῖς ἀπὸ τὸν τετραπέρατον κόσμον μετατεθεωρεμένος καὶ μόνον μίαν νύκτα πεποθημένος, εὐσέβαστε, ἐνδοξότατε καὶ ἐκλαμπρότατε ἡμῶν αὐθέντα, ὅλα τὰ ὄντα εὐφρόσυνα καὶ χαροποιὰ ἐν τῷ ἅμα καταστέννονται, τὰ χόρτα καὶ φυτὰ τὴν χαμηλωμένην τους κορυφὴν ὑψώνοντας καὶ ἀνοίγοντας τὰ πρασινόχροά τους φύλλα φαίνεται πῶς μὲ σιωπητικὴν γλῶτταν χάριτας εἰς τὸ ἐξαποστελλόμενον φῶς τοῦ ἡλίου νὰ ὁμολογοῦσι, τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τινάσσοντας τὰς πτέρυγάς τους καὶ μὲ γλυκομελῳδέστατα κοιλαδίσματα τὸν ἀέρα γεμίζοντας, ἔρχοντας εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ νὰ τὸν προσκυνήσουν, τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη προβαίνοντας καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὰς ἐδικάς τους μάνδρας ἀπὸ χαρὰν πηδῶντας χαίρουσι διὰ τὸ εὐφρόσυνον φῶς τῆς ἡμέρας· — τί πρέπει νὰ κάμωμεν ἡμεῖς ὄντες ἄνθρωποι, νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικοὶ διὰ τὸ λογικόν, μὲ τὸ ὁποῖον διὰ τῆς γλώττης φρονίμως διαλεγόμενοι τὰ νοήματά μας φανερώνομεν εἰς τὴν εὐτυχεστάτην ἐπάνοδον τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος, ὄχι μίαν νύκτα, ἀμὴ τόσους μῆναις μήτε θεωρημένης καὶ ἀπὸ ὅλους πεποθημένης;

2. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ἔφθασεν οὗτος ὁ εὐτυχέστατος καιρός, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ πρῶτος καὶ μέγας κινητὴς τῶν πάντων ἀποφασίζοντας νὰ εἶναι αὕτη ἡ ἐκλαμπροτάτη ἀρχὴ πλέον παρὰ ποτὲ εὐτυχισμένη ὁμοῦ μὲ τοὺς ἐνδοξοτάτους της ἄρχοντας, καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦτο ἀπὸ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἀνάπλεοι στεφάνους ἐγκωμίων πλέκοντες λέγομεν τὸ πῶς σοῦ ἐχάρισε μίαν ἀκριβῆν καὶ ἀσύγκριτον τελειότητα· καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν αὐτὸ τὸ ἐκλεκτότατον παράδειγμα τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ εἶναι ἡ ἐκλαμπρότης σου, εὐσεβέστατε καὶ ἐκλαμπρότατε ἡμῶν αὐθέντα, προστάζοντας αὐτὸς ὁ ποιητὴς τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων, οἱ πλανῆται, ἡ φύσις καὶ ἡ τέχνη ἐς ἄκρον συνέδραμον, ὡς εἰς μηδένα ἄλλον· καὶ φιλοτιμησάμεναι ὅσην ἐπίδειξιν φιλοτιμίας εἶχον ἐξεκένωσαν, διὰ νὰ σὲ εἰδοποιήσουν εἰς ὑψηλοτάτην τάξιν ἐξοχώτατον καὶ εἰς κάθε μέρος τελειότατον. Ὅθεν ἡ Σελήνη γλυκυτάτην κρᾶσιν τῆς καρδίας σοῦ ἔδωκεν, ὁ Ἑρμῆς σοφὴν καὶ πλουσίαν εὐγλωττίαν εἰς τὴν γλῶσσαν, ὁ Αὐγερινὸς μὲ ἕνα μεγαλοπρεπέστατον εἶδος σὲ ἐκόσμησεν· ὁ Ἥλιος σοῦ ἐπαράδωκε τὴν ἰδιότητα ὁποῦ αὐτὸς ἔχει, νὰ λαμπρύνῃς καὶ τὰ χαροποιῇς τοὺς ὑπὸ τὴν σκέπην σου εὑρισκομένους. Ὁ Ἄρης δύναμιν σοῦ ἐχάρισεν εἰς τοὺς ἐχθρούς σου νὰ ἀντιστέκῃς καὶ νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος πάντα νὰ εὑρίσκεσαι. Ὁ Ζεὺς τὴν ἰδίαν καλοκαγαθίαν σοῦ ἔδωκεν, εἰς τὴν ὁποίαν θαῤῥῶντας καὶ ἐγὼ τὴν σήμερον ἐτόλμησα νὰ παῤῥησιασθῶ ἐνώπιον τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος. Ὁ Κρόνος σοῦ ἐπαράδωκε τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον φρονίμως καὶ θεαρέστως νὰ διοικῇς ὅλο σου τὸ ὑπήκοον. Ἡ φύσις σὲ ἐστόλισε μὲ ὅλην ἐκείνην τὴν ἐξοχότητα, ὁποῦ εἰς τοὺς ἰδίους της κόλπους εἶχε· καὶ ἡ τέχνη μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀγαθά, ὁποῦ δι' αὐτῆς ἠμποροῦν ν' ἀποκτηθοῦσιν,

www.dacoromanica.ro

ὥστε ὁποῦ ἡ ἐκλαμπρότης σου νέον θαῦμα τῆς τέχνης, τῆς φύσεως, τῶν πλανητῶν καὶ τοῦ Θεοῦ εἰς ταύτην τὴν ἐπίγειον ζωὴν ἐφάνη ἀπὸ ἀρεταῖς τιμαῖς καὶ ἐπαίνους στολισμένη, ὁποῦ μήτε ὁ πᾶς αἰὼν ἐξαλείψειεν.

3. Οἱ ἀστέρες ἐνδεεῖς ἀπὸ φῶς τὸ δανείζονται ἀπὸ τὸν ἥλιον· ὁ ἥλιος ὡσὰν πηγὴ τοῦ φωτὸς τὸ χαρίζει εἰς τὰ ἐπίλοιπα ποιήματα, καὶ αὐτὸς δὲν τὸ λαμβάνει ἀπὸ ἄλλον, παρὰ ἀπὸ τὸν ἴδιον Θεόν. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ δὲν σὲ θέλω ἐγκωμιάσῃ, ἐκλαμπρότατε αὐθέντα, ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους καὶ ἐγκώμια τοῦ παλαιοῦ καὶ ἐκλαμπροτάτου σου γένους τῶν Καντακουζηνῶν, ἂν καλὰ καὶ μοῦ θέλει ἀποδοθῆ ἔγκλημα ἐναντίον τῶν κανόνων τῆς πολυανθοῦς ῥητορικῆς· ὅμως δίκαια καὶ πρεπόντως τὸ θέλω κάμῃ, διατὶ εἰς τὴν ὕλην ὁποῦ τὴν ἀνθρωπίνην ὑπερβαίνει ἐξοχότητα, δὲν εἶναι πρέπον τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιστήμην νὰ ἀκολουθήσῃ. Ἐγὼ λοιπὸν ἐγκωμιάζοντας τὴν ἐκλαμπρότητά σου δὲν σὲ θέλω μεγαλύνῃ μὲ τὰς ἀρετὰς τῶν αὐτοκρατόρων προπάππων σου, ἀμὴ τοῦτο τὸ ὑποκείμενον θέλω παραιτήσῃ εἰς ἄλλους, νὰ εἰποῦσι τὸ πῶς κατάγεσαι ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν βασιλεύουσαν τῶν πόλεων, καὶ ἀπὸ τὸ παλαιὸν καὶ ἐκλαμπρότατον γένος Ἰωάννου καὶ Ματθαίου αὐτοκρατόρων, τῶν Καντακουζηνῶν, καὶ ὅτι αὐτὸ τὸ ἐκλαμπρότατον γένος πάλαι μὲν γέγονε μήτηρ πολλῶν ἐναρέτων καὶ περιφανεστάτων ἡρώων, καὶ τώρα πολλῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ ἐξοχωτάτων παίδων, ὁποῦ εἶναι ἡ ἐκλαμπρότης σου καὶ οἱ ἐνδοξότατοί σου ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς· ἀνάμεσον εἰς τοὺς ὁποίους ὁ ἐνδοξότατος καὶ σοφώτατος μέγας στόλνικος κύριος Κωνσταντῖνος, γνωστὸς τοῖς πᾶσι, περιφανὴς καὶ περιβόητος διὰ τὴν σοφίαν, γενναιότητα καὶ ὑπέροχον τῆς φρονήσεώς του· τὸ ὁποῖον τοῦτο δὲν λέγω διὰ νὰ σὲ ἐπαινέσω. Δὲν σὲ θέλω ἐπαινέσῃ διατὶ ἐγεννήθης εἰς αὐτὸ τὸ περιφανέστατον γένος, ἀμὴ ἀνίσως καὶ εἶχα νὰ ἐπαινέσω αὐτὸ τὸ ἐκλαμπρότατον γένος, βέβαια τὸ ἤθελα μεγαλύνῃ, διατὶ ἐγέννησε τὴν ἐκλαμπρότητά σου.

4. Λοιπὸν ἐκ τῶν ἰδίων σὲ θέλω ἐγκωμιάσῃ καὶ ὡσὰν ἄλλον Ἀπόλλωνα σὲ θέλω περιγράψῃ, μὲ τὰς ἰδίας λάμψεις καὶ φῶτα ἐγκαλλωπίζοντάς σε. Ἐδῶ ἔπρεπε βέβαια ἄλλος νοῦς, διὰ νὰ εὕρῃ τὰ νοήματα· ἄλλη τέχνη, διὰ νὰ τὰ διαθέσῃ· ἄλλη εὐφραδία, διὰ νὰ τὰ στολίσῃ· ἄλλη ἐνθύμησις, διὰ νὰ τὰ ἐνθυμᾶται, καὶ ἄλλη γλῶσσα, διὰ νὰ τὰ προφέρῃ. Ὅμως, ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν πλέκοντας τοὺς στεφάνους, λέγω τὸ πῶς εὐθὺς ὁποῦ ἐγεννήθης, τὴν εἰδέαν τοῦ προπάππου σου τοῦ αὐτοκράτορος ἐπέδειξας, τοῦ ὁποίου καὶ τὸ ὄνομα τώρα φέρεις· εὐθὺς ὁποῦ ἐγεννήθης, τοῦ ἔδωκες τέτοιαν ἐπίδειξιν μεγαλοπρεπείας, ὁποῦ πρέπον σοῦ ἦτον τὸ στέμμα πρὸ τοῦ ἡ κεφαλὴ ἀπὸ τρίχας νὰ ἐγκαλλωπισθῆ· πρέπον σοῦ ἦτον βασιλεὺς νὰ κραχθῆς, πρὸ τοῦ αὐθέντης πάσης Οὐγκροβλαχίας νὰ κηρυχθῆς. Αἱ χεῖρές σου ἄξιαι ἦτον διὰ σκῆπτρα, πρὸ τοῦ νὰ λάβουν τὴν φυσικὴν δύναμιν νὰ τὸν βαστοῦσι. Ἐγεννήθης ὄχι μερικὸς ἄρχων, ἀλλὰ βασιλικός, ἔστοντας ὁποῦ δὲν σοῦ λείπει ἡ λαμπρότης τοῦ αἵματος. Δὲν ἐγεννήθης μονογενής, διὰ νὰ λάμπῃ τέτοιας λογῆς τὸ φῶς σου ἀνάμεσον τῶν ἐνδοξοτάτων σου ἀδελφῶν, ὡς ἀνάμεσον τῶν ἐδικῶν του ἔλαμψεν ἐκεῖνο τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἕκτορος, τοῦ Ἡρακλέως· ὄχι πρωτότοκος, διὰ νὰ μὴν φανῆ ὅτι διὰ τοῦτο ἔλαβες τὸ παρὸν λαμπρότατον σκῆπτρον, ἀμὴ διὰ τὰς ἀρετάς, χάριτας καὶ ἀξίας σου, ἔστοντας βαθμηδὸν[1] μὲ τιμὴν καὶ δόξαν πάσας αὐτὰς διέβης· ὄχι δευτερότοκος, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, ἔστοντας καὶ ἡ γενναιοτάτη σου μήτηρ, μήτηρ εὔκαρπος, βασιλέων ἠμπορῶ νὰ εἰπῶ καὶ ὄχι ἁπλῶν ἀρχόντων, νὰ ἐμιμήθη τὴν τῶν δένδρων φύσιν, ὁποῦ πρῶτον εὐγάλλουσι τὰ ἄνθη, δεύτερον τὰ φύλλα καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς καρπούς, ἢ συνέδραμε μὲ τὴν τάξιν τῶν οὐρανίων σφαιρῶν, ὁποῦ πρῶτον πέμπουσιν ἔξω τὸν φαεινὸν ἀστέρα τῆς Ἀφροδίτης, ἔπειτα τὴν ῥοδοπυρσόχροον ἀνατολὴν καὶ μετὰ ταῦτα τὸν λαμπροπυρσοφωτοφόρον μέγα πλανήτην ἥλιον, ἢ καὶ τὴν τάξιν τῶν γλωσσῶν, ὁποῦ πρῶτον βάλλουσι τὸ τέλειον, ἔπειτα τὸ τελειότερον καὶ μετὰ ταῦτα τὸ τελειότατον.

5. Εὐγένοντας ἀπὸ τὴν βρεφότητα καὶ φθάνοντας εἰς τὸν βαθμὸν τῆς νεότητος, ὡς ἄλλος νέος Ἡρακλῆς εὑρεθεὶς ἐπάνω εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν δύο ὁδῶν ἔκλεξες ἐκείνην τῆς ἀρετῆς, καὶ ὡσὰν ἕνας φρονιμώτατος καὶ σοφώτατος κριτὴς ὄχι εἰς τὴν Ἀφροδίτην, καθὼς ὁ Πάρις, ἀμὴ

[1]) Ἐν τῷ πρωτοτύπῳ· «φαθμοδὸν».

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

εἰς τὴν Παλλάδα, καθὼς οἱ προπάπποι σου, ἔδωκες τὸ χρυσὸν μῆλον, τὸ χαριτωμένον δῶρον, ἤγουν τὸν ἴδιον ἑαυτόν σου. Καὶ ἡ Παλλὰς ἐξ ἐναντίας ὄχι καθὼς ἡ Ἀφροδίτη σοῦ ἔταξε τὴν ὡραιοτάτην Ἑλένην, ἀμὴ ἕνα ἄλλο χρυσὸν μῆλον, ἤγουν τὴν ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν κατὰ τὸ παρὸν πάσης Οὐγκροβλαχίας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐλπίζομεν ἀπὸ τελειότερον πάντα εἰς τελειότερον. Τὸ στῆθός σου ἔκαμες κατοικητήριον τῶν ἀρετῶν, τῆς δικαιοσύνης, διὰ τῆς ὁποίας προσφέρεις ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν, εὐλάβειαν εἰς τὰ θεῖα, τιμὴν εἰς τοὺς γονεῖς, προσκύνησιν εἰς τοὺς μείζονας, ὁμόνοιαν εἰς τοὺς ὁμοίους καὶ νουθέτησιν εἰς τοὺς μικροτέρους· καὶ τῆς φρονήσεως, μὲ τὴν ὁποίαν ἐνθυμούμενος τὰ παρεληλυθότα καὶ στοχαζόμενος τὰ παρόντα, πολλὰ σοφὰ προνοεῖς διὰ τὰ μέλλοντα. Διαβαίνω μὲ σιωπὴν τὰς ἐξωτερικάς σου χάριτας, ἤγουν τὸ ὡραῖον τοῦ σώματος, τὴν ἀνδρείαν, τὴν εὐεξίαν, τὴν ὑγείαν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ προσώπου· τὸ ὁποῖον μετ᾽ ὀργῆς, ὄντας κομήτης φοβερώτατος, ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἐχθρούς σου, ἀμὴ καὶ εἰς τοὺς περιεστῶτας φαίνεται καὶ αὐτὸ χαροποιόν, ὡς ἄλλος ἥλιος διαλάμπον εἰς τοὺς ἐγγύς, καὶ εἰς τοὺς πόῤῥω εὑρίσκεται.

6. Ἀνίσως πάλιν καὶ εἰς τὰς πράξεις σου τοὺς ὀφθαλμούς μου στρέψω, σὲ θέλω εὕρη θαυμαστὸν διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ μεγαλοψυχίαν σου, διὰ τῆς ὁποίας πολλάκις ἀπὸ αἰτίαν κακοποιῶν καὶ κακοθελητῶν σου ἔχοντάς σε σχεδὸν νὰ ταξιδεύσῃς εἰς τὰ νεκρὰ ὕδατα τοῦ Ἅδου, ἀμπώθοντας τὴν βάρκαν τοῦ Χάροντος καὶ ἐμπαίζοντάς τον ἔμεινες νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος εἰς τοῦτον τὸν μέγαν περίβολον τῆς οἰκουμένης· θαυμαστὸν διὰ τὰ κατορθώματά σου, ἐπειδὴ τὸ λαμπρότατον μοναστήριον εἰς δόξαν καὶ μνήμην ἀΐδιον τοῦ λαμπροτάτου σου ὀνόματος ἔκτισες μὲ στερεωτάτην γέφυραν πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν· καὶ ἄλλας πολλάς, στερεώνοντας τοὺς ποταμούς, συνέστησες. Παλάτια καὶ οἰκοδομὰς ἐθεμελίωσες καὶ ἄλλα πάμπολλα τῆς ἀρετῆς ἴδια, ὁποῦ μηδὲ τινὰς ἢ πολλὰ ὀλίγοι τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἤθελαν δυνηθῇ νὰ ἐνεργήσουν.

7. Ἀλλὰ τί ζητῶ μὲ τὸν δάκτυλον νὰ μετρήσω, πόσους ἀστέρας ἔχει ὁ οὐρανός, πόσα ἄνθη ἡ ἄνοιξις, πόσα φύλλα τὸ καλοκαῖρι καὶ πόσην ἄμμον ἡ θάλασσα; Αὕτη ἡ ἐκλαμπρότης εἶναι ἕνα περιβόητον γυμνάσιον, τὸ ὁποῖον κυβερνῶντας τὸν ἑαυτόν του διδάσκει ὅλην τὴν ἠθικήν· διαθέτοντας τὸν λαμπρότατόν του οἶκον δείχνει ὅλην τὴν οἰκονομικήν, καὶ κρατῶντας τοὺς οἴακας τῆς αὐθεντείας φανερώνει τὴν πολιτικήν. Καὶ ἐπειδὴ καὶ εἶναι τέτοιας λογῆς, δὲν εὑρίσκεται βέβαια καμμία γλῶσσα ἀρκετὴ νὰ φανερώσῃ τὴν μεγαλοπρέπειάν σου, καμμία λογικὴ ν᾽ ἀποδείξῃ τὴν δύναμίν σου, καμμία ῥητορικὴ νὰ ἐγκωμιάσῃ τὴν ἐξοχότητά σου, καμμία ἀριθμητικὴ νὰ ἀριθμήσῃ τὰ ἀξιώματά σου, καμμία μουσικὴ νὰ μελῳδήσῃ ταῖς δόξαις σου, καμμία γεωμετρικὴ νὰ μετρήσῃ τὸ μεγαλεῖόν σου, καμμία ἀστρολογία νὰ προειπῇ τὰ ἀξώματα, ὁποῦ ἡ μακαρία πρόνοια εἰς τὸ μετὰ ταῦτα σοῦ ἑτοιμάζει· καμμία φιλοσοφία φυσικὴ νὰ καταλάβῃ τὴν ὑψηλότητα τοῦ γένους σου, καὶ καμμία φιλοσοφία ἠθικὴ νὰ συνάξῃ τὰ βασιλικά σου ἄνθη.

8. Σήμερον τέλος πάντων ἔλαβε πέρας ἐκείνη ἡ φημισμένη κρίσις, ὁποῦ τόσον καιρὸν ἀνάμεσον εἰς τὸν χορὸν τῶν παλαιῶν σοφῶν διέτριβε, ποῖος καιρὸς νὰ εἶναι εὐγενέστερος καὶ ὠφελιμώτερος, ὁ χειμὼν ἢ τὸ καλοκαῖρι· καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου ὁ χειμὼν προτιμεύεται, διατὶ εἰς αὐτὸν ἔλαβα τύχην ὕστερον ἀπὸ τόσα πελάγη, ὁδοιπορίας, κόπους καὶ πόνους, νὰ ἰδῶ τοῖον καὶ τηλικοῦτον ἥρωα. Ὅθεν παρακινημένος ἀπὸ τὴν χαράν, ὁποῦ εἰς τὴν καρδίαν μου ἀκούω, χαίρω καὶ εὐφραίνομαι, καὶ εὐφραινόμενος συγχαίρω μὲ τοὺς ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας καὶ τὸ ἐπίλοιπον ὑπήκοον ταύτης τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντείας· τὸ ὁποῖον ὄντας ὑπὸ τὰς πτέρυγας τοῦ βασιλικοῦ τούτου δικεφάλου ἀετοῦ, τοῦ ἐδόθη τρόπος νὰ ἡσυχάζῃ εὐφραινόμενον χωρὶς κινδύνους εἰς μεγαλωτάτην ὑπεράσπισιν. Καὶ δὲν χαίρω ἐγὼ μόνον, μήτε ἐκεῖνος ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ ἀκούσῃ χαράν, ἀμὴ καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ ὑστερημένα ἀπὸ νοῦν αἴσθησιν καὶ ζωὴν εὑρίσκονται. Χαίρει καὶ μεγαλύνεται ἡ ἐδική μας γλῶσσα· καὶ πρεπόντως, διατὶ ἀνίσως καὶ ἡ ἑβραϊκὴ γλῶσσα μεγαλυνομένη ὑπεραίρεται, διατὶ δι᾽ αὐτῆς ὡμίλησεν ὁ παντεπόπτης Θεός, ἐλάλησεν ὁ προπάτωρ ἡμῶν Ἀδὰμ καὶ ἐγράφθη ὁ παλαιὸς νόμος, ὁμοίως μὲ ἐκείνην μεγαλυνομένη ὑπεραίρεται ἡ ἐδική μας γλῶσσα, διατὶ μὲ αὐτὴν ἐγράφθησαν αἱ ὡραιότεραι ἐπιστῆμαι, καὶ τώρα δι᾽ αὐτῆς τὰ ἐγκώμιά σου μεγαλύνονται. Χαίρει καὶ μεγαλύνεται ἡ ἱστο-

ρία, ἡ ὁποία θέλει ἀναχθῇ εἰς τὸ ὕψος τῆς ἐξοχότητος, μὲ τὸ νὰ περιέχῃ τὰς πράξεις καὶ κατορθώματά σου. Χαίρει καὶ μεγαλύνεται ἡ ποιητική, ὡσὰν ὁποῦ ἔχει νὰ συνάξῃ πᾶσαν τιμὴν παλαιὰν εἰς τὰ ποιήματα, ὁποῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τῆς ἐκλαμπρότητός σου μέλλει νὰ φανερώσῃ. Χαίρει καὶ μεγαλύνεται ἡ ῥητορική, διότι ἐγκωμιάζουσα τοῖον ἐξοχώτατον ἥρωα θέλει φθάσει εἰς τὸ ἄκρον τελειότητος. Χαίρει καὶ μεγαλύνεται ἡ λογική, διατὶ ἀποδεικνύουσα τὸ ἀναγκαῖον καὶ μηδεποσῶς ἐνδεχόμενον, ἤ τε ἀδύνατον τῶν σῶν ἐγκωμίων, λαμβάνει τὸ τρόπαιον καὶ νικητήρια, νὰ εἶναι ἁπλῶς εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην καὶ μέθοδον ἀναγκαία. Χαίρει καὶ μεγαλύνεται ἡ ἀριθμητική, διατὶ μὴ ἔχουσα ἀρκετοὺς ἀριθμοὺς τὰ μεγαλεῖά σου νὰ ἀριθμήσῃ, μέλλει καὶ ἄλλους ν' ἀποκτήσῃ. Χαίρει καὶ μεγαλύνεται ἡ γεωμετρική, διατὶ ἡ ζωγραφικὴ καὶ γλυφικὴ τέχνη, αἱ δύο της τιμιώταται θυγατέρες θέλουσιν ὑψωθῇ εἰς μεγαλωτάτην ἀξίαν, φανερώνοντας εἰκονιζόμενον καὶ γλυπτὸν τὸ ἐνδοξότατόν σου πρόσωπον. Χαίρει καὶ μεγαλύνεται ἡ μουσική, διατὶ λαμβάνει τέλειον καὶ γλυκύτατον μέλος παναρμόνιον, τονίζοντας τὸ περιβόητόν σου ὄνομα εἰς τὰ ἐδικά της σημεῖα. Χαίρει καὶ μεγαλύνεται ἡ ἀστρολογία, διατὶ ἔχουσα τὸν φαεινότατον ἀστέρα, τὸν ἐκλαμπρότατόν σου υἱόν, ἀναμένει καὶ ἄλλους νέους ἀστέρας ἀπὸ τὴν ἐκλαμπρότητά σου καὶ ἀπὸ αὐτόν. Χαίρει τέλος πάντων καὶ μεγαλύνεται ὁ νόμος καὶ ἡ δικαιοσύνη, γνωρίζωντας τὴν τήρησιν εἰς τὴν ὁποίαν ὑπὸ τὴν ἐκλαμπροτάτην σου ἐξουσίαν εὑρίσκονται.

9. Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν κοινὴν χαρὰν ἀγαλλόμενος καὶ ἐγὼ καὶ μὴ δυνάμενος περισσότερον ἀπὸ τοῦτό δέομαι τοῦ παναγάθου Θεοῦ, ἐκείνου λέγω ὁποῦ ἐξελέξατο τὸν Ἀδὰμ διὰ γεννήτορα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸν Νῶε διὰ παλιγγενεσίαν τοῦ κόσμου, τὸν Ἀβραὰμ διὰ πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, τὸν Ἰακὼβ διὰ καθηγεμόνα τῶν φυλῶν, τὸν Μωϋσῆ διὰ ἀρχηγὸν τῶν Ἑβραίων, τὸν Ἀαρὼν διὰ ἱερέα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, τὸν Δαβὶδ διὰ βασιλέα τῆς Ἱερουσαλὴμ, τὸν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν διὰ πρόδρομον τοῦ μονογενοῦς του υἱοῦ καὶ τὴν ἐκλαμπρότητά σου δι' αὐθέντην πάσης Οὐγκροβλαχίας. Αὐτός, φημί, δι' εὐχῶν τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου νὰ στερεώσῃ, μεγαλύνῃ καὶ ὑψώσῃ τὴν ἐκλαμπρότητά σου, προάγοντάς την πάντα εἰς τελεώτερον, τὴν εὐσεβεστάτην καὶ ἐκλαμπροτάτην ἡμῶν κυρίαν Μαρίαν δόμναν χαρίζοντάς σου ἕως βαθύτατον γῆρας καὶ λιπαρόν, τὸν φαεινότατον ἀστέρα, τὸν ἐκλαμπρότατόν σου υἱὸν πολυετῶντας μὲ τέκνα τέκνων, τοὺς ἐνδοξοτάτους της ἀδελφούς, συγγενεῖς καὶ ἄρχοντας ὡς ἀστέρας διαλάμποντας εἰς τὸ ἡμισφαίριον τῆς οἰκουμένης διατηρῶντας.

10. Ὅμως τέλος πάντων στοχάζομαι τὸ πῶς μοῦ συμβαίνει νὰ σιωπήσω, καὶ λελυπημένος διὰ τοῦτο ἐπεθύμουν ἢ νὰ ἤξευρα νὰ ὁμιλῶ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀγγέλων, ὁποῦ χωρὶς ὄργανα λέξεων γλώσσης καὶ φωνῆς ἀνάμεσόν τους ἀκούεται καὶ καταλαμβάνεται, ἢ καὶ ἡ ἐκλαμπρότης σου νὰ καταλάμβανε τὴν σιωπήν μου, καθὼς καὶ ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἤκουε ἐκείνην τοῦ θεόπτου Μωϋσέως· ὁ ὁποῖος Μωϋσῆς στέκοντας εἰς τὸ παραθαλάσσιον τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης λελυπημένος μὲ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν ἐσιώπα· ἐσιώπα, καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἐρώτα· «Τί βοᾷς πρός με»; διατὶ τὰ μεγαλεῖα καθενὸς ἄλλου, ἐκλαμπρότατε ἡμῶν αὐθέντα, φανερώνονται εἰς τὸν κόσμον γράφοντας ἢ κηρύττοντάς τα, ἀμὴ ταῦτα τῆς ἐκλαμπρότητός σου θαυμάζονται καὶ σιωπῶνται.

www.dacoromanica.ro

Ϛ'.

ΙΕΡΕΜΙΑΣ ΚΑΚΑΒΕΛΑΣ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

www.dacoromanica.ro

A'.

ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΜΑΤΑΙΟΤΗΤΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΩΡΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΗΣ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗΣ ΔΟΜΝΑΣ ΚΥΡΙΑΣ ΣΜΑΡΑΓΔΑΣ,

θυγατρὸς τοῦ γαληνοτάτου καὶ πανενδοξοτάτου ἡγεμόνος πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίου Ἰωάννου Σερβάνου βοηβόνδα τοῦ Καντακουζηνοῦ, συντεθεὶς πρὸς παράκλησιν τοῦ χριστιανικωτάτου κυρίου Γρηγορίου ποστελνίκου, τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, παρὰ Ἱερεμίου ἱεροκήρυκος τοῦ Κακαβέλα.

---

1. Ἀξιοδάκρυτος εἶναι κατὰ ἀλήθειαν, εὐγενέστατέ μου ἀναγνῶστα, ἡ κατάστασις τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, διατὶ εἶναι θεμελιωμένη εἰς τὴν ματαιότητα τούτου τοῦ ψεύτικου κόσμου. Διὰ τοῦτο ἄγνωστος πολλὰ καὶ πλανεμένος φαίνεται νὰ εἶναι ὅποιος τοῦ πιστεύει καὶ βάνει ταῖς ἐλπίδες του καὶ τὸ θάῤῥος του εἰς αὐτόν. Τοῦτο διὰ νὰ σοῦ βεβαιώσω, φθάνει νὰ σοῦ ἐνθυμίσω, πῶς ὅσα ἀγαθὰ μᾶς τάσσει ὁ κόσμος εἶναι ὅλα πρόσκαιρα καὶ ἄστατα ὅσα μᾶς δίνει· καὶ στοχάσου, παρακαλῶ, πόσον γοργὰ φεύγουν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν βασιλέων τὰ σκῆπτρα καὶ ὡσὰν νὰ εἶχον πτέρυγας πετοῦσιν ἀπὸ ἕνα εἰς ἄλλον· στοχάζου, πῶς ἀφανίζονται μὲ τὸν καιρὸν αἱ πόλεις καὶ τὰ κάστρη, τόσον ὁποῦ ἐκεῖ ὅπου πρώην ἐφαίνουνταν μὲ τὰ πλούτη καὶ ταῖς δόξαις των νὰ κάμνουσιν ἕναν κόσμον εἰς τὴν περιοχήν τους, τώρα ἔρημια καὶ καταστρεμμένα ἀπόμειναν παίγνιον τοῦ ἰδίου κόσμου· στοχάσου, πῶς χάνεται ἀπὸ τὸ πρόσωπον ἡ εὐμορφία, πῶς σβύνεται ἡ δόξα, πῶς σιωπᾷ ἡ φήμη· στοχάσου εἰς ἕνα λόγον, πῶς τιμαῖς, πλούτη, ἀξίαις, τρυφαῖς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πολυπόθητα ἀγαθὰ τοῦ κόσμου εἶναι ἕνα ἄνθος, ὁποῦ ὡς ἐβλάστησεν εὐθὺς καὶ ἐμαράνθη· μία ἀστραπή, ὁποῦ ὡς ἔλαμψεν εὐθὺς καὶ ἐσβήσθη· ἕνας ἀφρὸς ἢ καὶ ἕνας καπνός, ὁποῦ ὡς ἐφούσκωνε εὐθὺς καὶ ἐσκορπίσθη· ἕνα φάντασμα, ὁποῦ, ὅταν λογιάζεις νὰ τὸ κρατῆς καὶ νὰ τὸ σφίγγῃς, εὑρίσκεις εὔκερην τὴν χεῖρα, γεμάτην μόνον ἀπὸ ἄνεμον. Μὲ καλὸν λογαριασμὸν τὸ λοιπὸν ἠμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν, πῶς τὰ πράγματα ὁποῦ εἰς τὸν κόσμον φαίνονται λαμπρά, δὲν εἶναι ὅλα χρυσάφι, καθὼς καὶ Σεμίραμις ἐκείνη ἡ μεγάλη τῶν Ἀσσυρίων βασίλισσα καὶ τῆς μεγαλοπόλεως Βαβυλῶνος μητέρα, ἂν καλὰ καὶ νὰ ἦτον μία γυναῖκα πλέα, παρὰ μὲ γυναικεία φρονιμάδα, τὸ ἐκατάλαβεν. Εἶχεν ἀφήσει ταύτη γεγραμμένον ἀπάνω εἰς τὸν ἴδιόν της τάφον, πῶς εἶχε κρυμμένο μέσα εἰς αὐτὸν ἄπειρον πλῆθος χρυσίου· ὅθεν, ὅστις ἐπεθύμα νὰ πλουτένῃ, ἂς ἤθελε τὸ ἀνοίξῃ, διατὶ βέβαια ἤθελε τύχῃ τοῦ ποθουμένου. Τοῦτο πιστεύοντας ἕνας πλανεμένος φιλόχρυσος, τὸ ἄνοιξε μετὰ σπουδῆς. καὶ (ὢχ) ἀντὶς χρυσάφι δὲν εὑρῆκεν ἄλλο τίποτες, παρὰ ἕνα μῖγμα ἀπὸ σκωληκόβρωταις σάρκαις καὶ σεσαθρωμένα κόκκαλα, ὁποῦ ἴδια ἴδια τοῦ θανάτου τὸ πρόσωπον τοῦ ἐπαρεστένασι. Φρονιμώτατον βέβαια καὶ σαφώτατον ἐφεύρεμα, διὰ νὰ δώσῃ καθενὸς νὰ γνωρίσῃ τὴν ματαιότητα τοῦ πλανεμένου κόσμου· διατὶ ἐκεῖ ὁποῦ ὁ κόσμος ὅλα του τὰ πράγματα φαιδρὰ χαρούμενα καὶ χρυσᾶ εἰς ἕνα λόγον μᾶς τὰ ὑπόσχεται, μᾶς ἀπατᾷ δυνατά, διατὶ ἕως τὸ ὕστερον δὲν τὰ εὑρίσκομεν παρὰ πικρά, θλιβερά, δυστυχισμένα, καὶ εἰς ἕνα λόγον μὲ φθορὰν καὶ θάνατον ἀπαραίτητον συντροφιασμένα.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

2. 'Ανάμεσα δὲ εἰς τοὺς ἄλλους ὁποῦ ἐκατάλαβαν τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, ἄλλος δὲν ἐκατάλαβεν ἐπιτηδειότερα, ὡσὰν ἐκεῖνος ὁ Σολομών, ὁποῦ ὄχι διὰ ἄλλο φαίνεταί μου τοῦ πρέπει νὰ λέγεται σοφός, παρὰ διὰ τὸ μάταιον· καὶ τὸν κόσμον καὶ ὅλα του τὰ πράγματα μάταια καὶ τὰ ἐγνώρισε καὶ τὰ ἐκήρυξε, λέγωντας «Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης»[1]. Μάταιον τὸ λοιπὸν εἶναι τὸ πῦρ, διατί, ἂν καὶ φέγγῃ, ὅμως εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καίει καὶ μὲ ὀλίγον νερὸν σβύνεται καὶ ἀφανίζεται. Μάταιον εἶναι τὸ ὕδωρ, διατί, ἂν δροσίζῃ τὸν διψασμένον, ὅμως εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἀπὸ σφοδροὺς ἀνέμους σαλευόμενον πνίγει τοὺς περισσοτέρους. Μάταιος εἶναι ὁ ἀὴρ, διατί, ἂν καὶ δίνῃ τὴν πνοήν, ὅμως ὅταν φθαρθῇ, γίνεται ἕνα σπαθὶ τοῦ θανάτου, ὁποῦ κόπτει παράκαιρα κάθε ἄνθρωπον. Ματαία εἶναι ἡ γῆ, διατί, ἂν καὶ θρέφῃ τὰ ζωντανά, ὅμως ἡ ἴδια τὰ κατατρώγει καὶ καταπίνει τα. Μάταιος εἶναι ὁ ἥλιος, διατί, ἂν καὶ κάμνῃ τὴν ἡμέραν καὶ φωτίζῃ τὸν κόσμον, ὅμως ὅλη του ἡ καλωσύνη δὲν εἶναι περισσότερον ἀπὸ δώδεκα ὥραις. Ματαία εἶναι ἡ σελήνη, διατί, ἂν καὶ λαμπροφόρος φαίνεται, ὅμως ὅσην ἔχει τὴν γέννησιν, τόσην ἔχει καὶ τὴν χάσιν. Μάταια τὰ ἄστρη, διατί, ἂν καὶ φωτίζουν τῆς νύκτας τὸ σκοτεινὸν πρόσωπον, ὅμως ταῖς περισσότεραις φοραῖς μὲ ταῖς θανατηφόραις των ἐπιῤῥοαῖς προξενοῦσι τὸν θάνατον, ὁποῦ σκοτεινιάζει τῶν ἀνθρώπων τὰ πρόσωπα. Μάταιος ἕως τὸ ὕστερον εἶναι καὶ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος, διατί, ἂν τοῦ ἔδωκεν ὀλίγαις ἡμέραις, δὲν ταῖς ἔκαμε σταθερώτεραις ἀπὸ τὰ χόρτα καὶ τὸ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ. Γελᾷ του τὸ βραδύ, καὶ τὸ πουρνὸ τοῦ κάμνει καὶ κλαίει ἀπαρηγόρητα· τοῦ δίνει ὀλίγον ἄρτον, ἀμὴ τὸν κάμνει πρῶτα καὶ τὸν πληρώνει μὲ τὸν ἵδρῶτα τοῦ ἰδίου του προσώπου· τοῦ προβάνει ῥόδα, ἀμὴ τοῦ στοιβάζει εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καὶ τὰς ἀκάνθας, διὰ νὰ μὴν εἶναι ἀμέτοχη ἀπὸ βάσανα καὶ πόνους ἡ ἴδια ἀπόλαυσις.

3. 'Αλλ' ἑτοίμασε δάκρυα ἐκεῖ ὁποῦ περισσότερον μὲ ἀναστεναγμοὺς, παρὰ μὲ λόγια, βάνομαι νὰ θρηνήσω ἐγὼ τὸ θλιβερὸν τέλος τῆς ὡραιοτάτης Σμαράγδας, καὶ πρόσεχε νὰ λυπηθῇς ἀπὸ καρδίας καὶ νὰ ἀναστενάξῃς. Ἦτον ἡ κακότυχη Σμαράγδα θυγάτηρ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου ἡγεμόνος Σερβάνου τοῦ Καντακουζηνοῦ, τὴν ἡλικίαν ἕως δεκαέξ χρόνων, τόσον δὲ εὔμορφη, ὁποῦ αἱ Χάριτες ἐφαίνουνταν ἄσχημαις ἔμπροσθέν της. Ἔλαμπε τὸ πρόσωπον ὡς ἥλιος, ἄστραπταν τὰ ὄμματα ὡς ἀστέρες· τῆς ἀνθοῦσαν εἰς τὰ μάγουλα καὶ ἀπὸ τὰ φυσικὰ πλεῖα ζωντανὰ τὰ ῥόδα· ἐστόλιζε τὰ χείλη μία πορφύρα εὐγενεστάτη καὶ ἀπὸ ἐκείναις ὁποῦ κάμνουσιν αἱ κογχύλαι· ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς ξανθὴ ὡσὰν τὸ μάλαμα, τὰ στήθη μὲ ὅλον τὸ χρῶμα τῆς σαρκὸς ὡσὰν τοὺς κρίνους· εἶχε δὲ μὲ τὰ φυσικὰ κάλλη καὶ τὴν εὐσέβειαν ὑπέρμετρον· γραμματισμένη, χριστιανικωτάτη, γκυκυτάτη καὶ (διὰ νὰ μὴν πολυλογῶ) κατὰ τὸ ὄνομά της πολύτιμη ὡσὰν τὸ σμαράγδι. Τούτην βλέπωντας ὁ πατὴρ ἐχαίρετο καὶ ἐμακάριζεν τοῦ λόγου του. Τούτην βλέπωντας ἡ μήτηρ εὐφραίνετο καὶ ἐκαυχᾶτο, πῶς ἦτον τοιαύτης θυγατρὸς μητέρα. Τούτην βλέποντες οἱ συγγενεῖς καὶ σχεδὸν ὅλη ἡ τζάρα, καὶ τὴν ἐφήμιζαν καὶ τὴν ἐθαυμάζουνταν. Τούτην ἐβουλήθη, διὰ παρηγορίαν του περισσότερην, νὰ ὑπανδρεύσῃ ὁ πατὴρ αὐτῆς καὶ νὰ τῆς φιλήσῃ τὰ στέφανα, ὡσὰν ὁποῦ μὲ ταῖς χάραις της ἐφαίνετον ὁ στέφανος καὶ ἡ τιμὴ ὅλωνῶν τῶν ἄλλων του τέκνων. Τὸ λοιπὸν ἀφόντις μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐβάλθη νὰ ζητᾷ νέον, ὁποῦ νὰ τῆς ὁμοιάζῃ, καὶ ἂν δὲν ἦτον εἰς τὰ κάλλη, κἂν εἰς τὰ ἤθη καὶ εἰς τὴν εὐγένειαν, τέως ἀπὸ ὅσους ἐμελετήθησαν δι' αὐτὴν ἕνας καὶ μόνος ἐφάνη τῆς ἐκλαμπρότητος αὐτοῦ ἁρμοδιώτερος, ὁ εὐγενικώτατος καὶ ὄντως χαριτωμένος νέος Γρηγόριος ὁ Μπαλιᾶνος. Τοῦτον κράζωντας μὲ πολὺ σπλάγχνος καὶ νυμφίον τῆς θυγατρός του καὶ τέκνον ἐδικόν του τὸν ἐκατάστησεν. Ὅθεν ἐβάλθη νὰ ἑτοιμάσῃ καὶ τὰ τοῦ γάμου, τὸν ὁποῖον ἀφόντις καὶ ὑπέρπλουτα καὶ βασιλικὰ ἑώρτασε εἰς τὴν αὐθεντικὴν αὐλήν, μὲ τὴν παρουσίαν καὶ τοῦ παναγιωτάτου κυρίου κὺρ Διονυσίου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἐσυντρόφιασε τοὺς νεονύμφους εἰς τὸ παλάτιον, ὁποῦ ὑπὲρ τούτου βασιλικοπρεπῶς ᾠκοδόμησε, καὶ δίνωντάς τους ἀπὸ μέσης ψυχῆς τὴν εὐχήν του ἐδιάβη χαρούμενος καὶ δοξάζων τὸν Θεόν, ὁποῦ τὸν ἠξίωσε πρὶν τοῦ θανάτου του νὰ ἴδῃ τὴν περιπόθητόν του Σμαράγδα εἰς τοιαύτην ὄντως εὐτυχισμένην κατάστασιν.

[1]) Ἐκκλ. α', 2.

4. Ἀλλ' ὢ καταστροφὴ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ὢ ἀσθένεια τῆς φύσεως, ὢ μεταμόρφωσις ἐλεεινή, ὢ τραγῳδία ἀξιοδάκρυτος· δὲν ἐπέρασαν τρεῖς μῆνες, καὶ ἀσθενήσασα ἡ σκοτεινὴ καὶ μαυρισμένη Σμαράγδα, παρ' ἐλπίδα καὶ τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν συγγενῶν (ὢχ) ἐτελεύτησε. Ἀνάθεμά σε, Χάρε· καὶ πῶς δὲν ἐλυπήθης εἰς τὸν ἀνθὸν τῆς νεότητος, νὰ κόψῃς τὴν ζωὴν τοιαύτης χαριτωμένης κόρης; Θαυμάζομαι ἐδῶ, ἀκροαταί, μὲ τί λογῆς σχήματα νὰ περιγράψω τοὺς θρήνους τοῦ πατρός, τὰ μυρολόγια τῆς μητρός, τοῦ ταλαιπώρου καὶ ὄντως δυστυχισμένου γαμπροῦ τὴν ὀδύνην καὶ τοὺς ἀναστεναγμούς, καὶ ὀληνῆς κοινῶς τῆς τζάρας τοὺς ἀναστεναγμοὺς καὶ τὰ δάκρυα. «Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον», κτυπῶντας συχνῶς μὲ τὰς χεῖρας τὴν κεφαλήν, ἔλεγεν ὁ ἐλεεινὸς αὐθέντης· «ἀλλοίμονον, θυγατέρα μου μυριοπόθητη καὶ ὡραιοτάτη, γλυκυτάτη μου Σμαράγδα, καύχημα τοῦ οἴκου μου καὶ παρηγορία τοῦ γήρατός μου! Καὶ πόσον ἔξαφνα σὲ ἔχασα! Τοῦτα ἐθάῤῥουν καὶ σοῦ οἰκοδόμουν μὲ τόσην φροντίδα τὸν οἶκον; ταῦτα ἀπαντέχαινα καὶ σοῦ ἑώρταζα μὲ τόσην εὐφροσύνην τοὺς γάμους; Ἐγὼ ἤλπιζα νὰ ἰδῶ καὶ ἀπὸ λόγου σου τέκνα, καὶ τώρα σοῦ ὑστερήθηκα καὶ ἐσένα, τέκνον μου χαριτωμένον, ὁ κακοροίζικος. Τίς νὰ μὴν με κλαύσῃ, τίς νὰ μὴν με θρηνήσῃ; Παιδάκι μου, δὲν ἀκούεις τοὺς ἀναστεναγμοὺς καὶ τὰ δάκρυα τοῦ πατρός σου; δὲν μὲ λυπᾶσαι, Σμαράγδα μου, ἀκριβή μου ψυχή, θησαυρὲ καὶ ἐγκόλπιον τῆς ζωῆς μου καὶ τῆς εὐτυχίας μου; Ὢχ, καρδία, πῶς τὸ ὑποφέρεις καὶ δὲν σχίζεσαι; ψυχή, πῶς τὸ αἰσθάνεσαι καὶ δὲν θανατώνεσαι; διατί νὰ μὴν με πάρῃς, Θάνατε, ἐμένα προτήτερα, νὰ μὴν ἰδῶ τόσην συμφοράν; Καὶ πῶς νὰ σὲ ἀστοχήσω, Σμαράγδα μου, πῶς νὰ ἀλησμονήσω ταῖς χάραις σου καὶ τὰ κάλλη σου; Ἀλλοίμονον εἰς ἐμένα τὸν τρισάθλιον»!

5. Ταῦτα καὶ ἄλλα μυρία γοερῶς ἔλεγεν ὁ αὐθέντης· τῆς δὲ μητρός, τοῦ γαμπροῦ, τῶν ἀδελφάδων, τῶν συγγενῶν καὶ ὅλωνῶν τῶν ἀλλωνῶν τοὺς κοπετούς, τοὺς ὀλολυγμούς, τὰ μαῦρα καὶ πικραμένα μυρολόγια, πιστεύσατέ μου πῶς καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν λύπην καὶ ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐμποδίζομαι καὶ ἀτονῶ νὰ γράψω. Ὁ πολυπικραμένος Γρηγόριος, μαῦρος πλέα εἰς τὴν καρδίαν παρὰ εἰς τὰ ῥοῦχα, ἀπὸ τὴν θλῖψιν ἐπεριπάτει ὡσὰν ἐξεστηκός· τοῦ ἐφαίνετον, πῶς νὰ ἐσκοτείνιασεν ὁ οὐρανός, νὰ ἀλλοιώθῃ ἡ κτίσις καὶ ἐτοῦτος ὁ κόσμος νὰ ἐμεταβάλθῃ εἰς ἕνα Ἅδην. Τὸ μερικόν του μυρολόγι ἄλλο δὲν ἦτον, παρὰ μία ὀργὴ πρὸς τὴν ψυχήν του, πῶς ὑπόφερε νὰ στέκῃ εἰς τὸ κορμί του καὶ δὲν εὐγῆκε νὰ συντροφιάσῃ τὴν ψυχὴν τῆς ψυχῆς του. Τὴν Σμαράγδα πολλάκις ἀπὸ τὸ ἐξαφνικὸν καὶ ἀνέλπιστον τοῦ ἐφαίνετον πῶς ὠνειρεύετον· ἀμὴ πάλιν βλέπωντας πρὸ ὀφθαλμῶν ἐξηπλωμένην νὰ κείτεται νεκρὰν τὴν Σμαράγδαν, τὸ ταιρί του, τὴν παρηγορίαν του, τὸ πλοῦτός του, τὴν ζωήν του, τὴν ψυχήν του, ἐχάνετο καὶ ἀπὸ τὸ ἄμετρον τῆς πίκρας ἔπεφτεν εἰς λιγοθυμίαν. «Τί εἶναι τοῦτο», ἔλεγε, «ὁποῦ βλέπω; τί εἶναι τοῦτο; καὶ τί ἔπταισα τοῦ οὐρανοῦ, νὰ μὲ φθονήσῃ τόσον καὶ νά μου ἁρπάσῃ τὴν Σμαράγδα μου; καὶ πῶς δὲν πέρνω ἕνα μαχαῖρι νὰ σφαγῶ; Σμαράγδα, συμπάθησόν μου, ὅτι ὄχι δὲν ἦτον τύχη ἐκείνη ὁποῦ μᾶς ἔσμιξε, ἀλλὰ μία δύναμις τοῦ Ἅδου, διὰ νὰ μοῦ δώσῃ βαθύτερην καὶ πλέα ἀνιάτρευτον τὴν πληγήν. Καὶ πῶς νὰ ἀναπνέω πλέον τὸν ἀέρα χωρὶς τοῦ λόγου σου, ψυχίτζα μου; Τούταις εἶναι αἱ συμφωνίαις ὁποῦ ἐκάναμεν οἱ δύο μας; τοῦτα εἶναι ὁποῦ ἐμελετούσαμεν; ποῦ τὰ τέκνα ὁποῦ ἐλπίζαμεν; καὶ πῶς νὰ εἰσέβω πλέον μέσα εἰς ἐκεῖνον τὸν παντέρημον καὶ μαυρισμένον θάλαμον, ὁποῦ μᾶς ἐδέχθη καὶ τοὺς δύο; Ὦ οὐρανέ, ὦ φωστῆρες, πῶς δὲν ἀνατινάζετε τὴν σήμερον, νὰ σημαδεύσετε τὴν λύπην μου; Ὦ δένδρη καὶ φυτὰ καὶ ἄλλα ὅσα εἴσθεν ἀναίσθητα, διατί δὲν πέρνετε αἴσθησιν, νὰ κλαύσετε καὶ νὰ θρηνήσετε τὸ κακόν μου ῥοιζικόν, τὴν τυφλωμένην μου μοῖραν; Ἄδικον μεγάλον μοῦ ἔκαμες, Θάνατε· διατί νά με ξεχωρίσῃς ἀπὸ τὴν Σμαράγδα μου; διατί δὲν ἐσυμπάθησες αὐτηνῆς καὶ νὰ κόψῃς ἐμένα, ἢ κἂν καὶ διατί δὲν μᾶς ἐθανάτωσες καὶ τοὺς δύο εἰς ἕνα καιρόν, νὰ εὑρισκόμεσθεν μαζί, καθὼς ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον, ἔτζι καὶ κάτω ἐκεῖ εἰς τὸν Ἅδην»; Τοῦτα τοῦ γαμβροῦ, τῆς δὲ μητρὸς τόσον ἦτον θλιβερὰ τὰ μυρολόγια, ὁποῦ (τολμῶ εἰπεῖν) καὶ ταῖς ἀναίσθηταις πέτραις ἔκαμναν νὰ δακρύουν.

6. Εἰπέτε μου τώρα, τί εἶναι ὁ κόσμος καὶ τὰ τοῦ κόσμου, ἀκροαταί; ὄντως «ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα <ματαιότης>»[1], ὄντως πάντα σκιᾶς ἀσθενέστερα, πάντα ὀνείρων ἀπατηλό-

[1]) Ἐκκλ. α', 2.

www.dacoromanica.ro

τερα. Τί ἀπόμεινε ἀπὸ μίαν τόσον ὡραιοτάτην κόρην; ποῖον τὸ τέλος της; σκώληκες ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον ῥόδα, σκότος ἐκεῖ ὁποῦ ἄστραπτε τὸ φῶς, φόβος ἐκεῖ ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν αἱ Χάριτες, βρόμος ἐκεῖ ὁποῦ ἔπνεαν αἱ μυρωδίαις, καὶ τέως τρόπαιον τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς ἐκείνη ὁποῦ μὲ τὴν ζωήν της ἔδινε τόσην χαρὰν καὶ εὐφροσύνην εἰς τὴν ζωὴν τῶν γονέων της.

7. Ἀλλὰ ἐπειδὴ καὶ ἔτζι ἦτον τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, εὐσεβέστατατε αὐθέντα καὶ εὐγενέστατε Γρηγόριε, δὲν τυχαίνει μὲ τὰ τόσα μας δάκρυα νὰ φαίνεται πῶς βαρυνόμεσθεν εἰς τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. Χριστιανοὶ καὶ ὀρθόδοξοι εἴμαστεν, καὶ ἐλπίζομεν εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ νὰ συνευρεθοῦμεν ὅλοι ἐκεῖ εἰς τὴν ἀληθινήν μας πατρίδα μὲ τὰ τέκνα καὶ τοὺς γονεῖς, νὰ συνευφρανθῶμεν κατὰ τὰς ἀψεύστους παραγγελίας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἔλεγεν· «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται». Τὸ λοιπόν, ἂν καὶ σωματικῶς ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ἡ θυγατέρα σας, ὅμως ψυχικῶς ζῇ καὶ εὑρίσκεται βέβαια εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς μετὰ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. «Ὅνπερ ἀγαπᾷ ὁ Θεός, θνήσκει νέος», λέγει ὁ σοφὸς Σολομών. Ὅθεν ἐπειδὴ καὶ ἡ Σμαράγδα ἠγαπήθη παρὰ Θεοῦ, ἐβγάβη ἀπὸ τὴν ζάλην τούτης τῆς κοσμικῆς ματαιότητος εἰς τὴν γαλήνην τοῦ Παραδείσου. Δὲν τυχαίνει ὄχι νὰ τὴν κλαίωμεν, ἀλλὰ νὰ τὴν μακαρίζωμεν. Καὶ ὄντως καλότυχη, ὁποῦ πρὶν νὰ δοκιμάσῃ, ἐγλύτωσεν ἀπὸ τὰ βάσανα καὶ ταῖς πίκραις τοῦ ματαίου τούτου καὶ πλανεμένου κόσμου. Οὕτω, παρακαλῶ, νὰ παρηγορηθῆτε, διὰ νὰ μὴν βαρεθῇ καὶ ὁ Θεός, καὶ ἐγὼ ἐκεῖ ὁποῦ σεβαίνω καὶ μέσα εἰς τὸν τάφον, νὰ ξανοίξω τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, θέλω κάμῃ καὶ τὸ τέλος.

8. Εἰς τὸν τάφον, εἰς τὸν τάφον σὲ προσκαλῶ, ὦ ἄνθρωπε, διὰ νὰ στοχασθῇς καὶ νὰ ἴδῃς τῆς ὑπερηφανείας σου τὸ ἀξιοδάκρυτον τέλος. Ἐδῶ τελειώνουν αἱ δόξαις, ἐδῶ αἱ τρυφαί, ἐδῶ τὰ πλούτη, ἐδῶ αἱ δυναστείαις ὅλαις τοῦ κόσμου. Τοῦτος εἶναι ἡ σφύρα, ὁποῦ συντρίβει τοὺς θρόνους καὶ τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέων· ὁ τάφος εἶναι ἡ πέτρα, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς ὀλίγος ἀφρὸς σκορπᾷ ὅ τι μᾶς φαίνεται μέγα καὶ θαυμαστὸν εἰς τὴν γῆν. Ἀμὴ τί στρέφεις ὀπίσω τὰ ὄμματα; τί φεύγεις τὸν βρόμον; Σκύψον, σὲ παρακαλῶ, ἰδές, ξάνοιξαι, ἀνίσως καὶ μέσα εἰς τὸν σκοτεινὸν τοῦτον λάκκον ξεχωρίζεις τὸν βασιλέα ἀπὸ τὸν βοσκόν, τὸν φιλόσοφον ἀπὸ τὸν ἰδιώτην, τὸν εὔμορφον ἀπὸ τὸν ἄσχημον, τὸν πτωχὸν ἀπὸ τὸν πλούσιον, τὸν εὐγενῆ ἀπὸ τὸν ποταπὸν ἄνθρωπον. Εἰπέ, ποία εἶναι ἡ κεφαλή, ὁποῦ ἐφόρεσε βασιλικὸν στέφανον, καὶ ποία ἐκείνη ὁποῦ ἱδρώνωντας ἀπὸ τὸν κόπον ἦτον ξέσκεπη καὶ συχαμερή; ποῖα τὰ χέρια, ὁποῦ ἐκρατοῦσαν τὰ χρυσᾶ καὶ μαργαριτοστόλιστα σκῆπτρα, καὶ ποῖα ἐκεῖνα ὁποῦ σκάπτωντας μὲ δουλικὰ σίδηρα ἦτον ἀτονισμένα; ποίους ἐστόλιζεν αὐτοκρατορικὴ πορφύρα καὶ ποίους ἐσκέπαζε καταξεσχισμένον καὶ ἄσχημον φόρεμα; ποίους ἐπροσκύνησεν ὁ κόσμος καὶ ποίους πάλιν ἐκαταφρόνεσε; Γνωρίζεις νὰ εἰπῇς, ποῖος εἶναι ὁ αὐθέντης καὶ ποῖος ὁ δοῦλος; ποῖος ὁ ἔνδοξος διὰ ἀρετὴν καὶ ποῖος ὁ ἄτιμος; ποῖος ὁ ἀναθρεμμένος εἰς ταῖς τρυφαῖς καὶ ποῖος εἰς τὰ βάσανα; Ξεχωρίζεις τὸ γένος, τὰ ἤθη, τὴν ζωήν, τὰ ἔργα τοῦ καθενός; δὲν εἶναι ὅλοι μιᾶς θεωρίας; δὲν δείχνουν ὅλοι μίαν ὄψιν; δὲν εἶναι εἰς ὅλους τὸ ἴδιον πρόσωπον; βλέπεις διαφορὰν εἰς τὰ κρανία, ἀνομοιότητα εἰς τὰ κόκκαλα; Ὄχι, ὄχι, ὅλα ἴσα, ὅλα ὅμοια, μαῦρα, σκοτεινὰ καὶ ἀραχνιασμένα. Τὸ λοιπὸν τί ὑπερηφανεύεσαι; τί τόσον καταφρονεῖς τοὺς ἄλλους; διατί δὲν χορταίνεις ἀπὸ χρυσίον καὶ πλούτη; διατί εἰς ἕνα λόγον συγχύζεις ὅλους, βάνεις ἄνω κάτω τὰ πάντα, καὶ ὡσὰν νὰ μὴν εἶχες νὰ ἀποθάνῃς ποτέ σου, τόσον ὑπεραίρεσαι, ὁποῦ δὲν σε χωρᾷ πλέα ὁ κόσμος; Οὐαί, οὐαὶ καὶ πάλιν οὐαὶ εἰς τὸ τέλος μας καὶ εἰς τὴν κατάστασίν μας.

Β'.

(Ἑρμηνεία τοῦ δικεφάλου λαγωοῦ, φανέντος ἐν Βλαχίᾳ, καὶ δοθεῖσα πρὸς Στέφανον βοεβόδαν τὸν Καντακουζηνόν).

1. Τοῦ πρὸ ἡμερῶν γεννηθέντος τέρατος εἰς ἑνὸς λαγωοῦ τὸ ὑποκείμενον τὴν ἐξήγησιν τυχὼν νὰ ἀναγνώσω, χωρὶς νὰ κάμω ἄλλην καμμίαν κρίσιν περὶ αὐτῆς τῆς ἐξηγήσεως, ἔδραμα μετὰ πολλῆς τῆς περιεργείας νὰ ἰδῶ μὲ τὰ ἴδιά μου ὄμματα τὸ τέρας, διὰ νὰ μὴν τύχῃ καὶ

www.dacoromanica.ro

γράφων περὶ αὐτοῦ, πρὶν παρὰ νὰ τὸ ἰδῶ, νὰ σφάλλω καθὼς ἔσφαλε καὶ ὅποιος τὸ ἐπροεξήγησε, καὶ ὄχι διὰ νὰ μὴν ἤξευρε, ἀλλὰ διατὶ ἀλλέως, παρὰ ὁποῦ ἦτον, τοῦ ἐπαράδοσαν τὸ τέρας ἐκεῖνο· καὶ δὲν εἶναι παράξενον. Ἐγὼ τὸ λοιπὸν ἐκεῖνο ὁποῦ εἶδα, ἦτον δύο σώματα λαγωῶν ἀτελῆ, ἢ εἰπὲς δύο λαγωοὶ λειψοί, ἄσωστοι καὶ ἀκάμωτοι, μὲ δύο κεφαλάς, μὲ δύο στήθη καὶ μὲ τὰ δύο ἐμπροστινὰ ποδάρια κάθε κεφαλή. Ἐκεῖ δὲ ὁποῦ ἔφθαναν ἕως τὰ ὑπογάστρια, ὡσὰν νὰ τοὺς εἶχε κόψη τινὰς τὰ ὄπισθεν μὲ ὅλα τὰ μερία καὶ τὰ ποδάρια καὶ νὰ τοὺς εἶχε κολλήση, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, νεφρὰ μὲ νεφρά, ὁ ἕνας νὰ σέρνη κορμὶ <μὲ κορμὶ> τὸν ἄλλον. Τέτοιας λογῆς ἐφαίνουνταν καὶ οἱ δύο εἰς ἕνα καὶ μόνον πρᾶγμα, κατὰ ἀλήθειαν παράδοξον καὶ ἄξιον νὰ ἀκονίζουν τὸν νοῦν τους εἰς αὐτὸν οἱ σπουδαῖοι καὶ σοφοί. Ἐγὼ δέ, ἂν καὶ ἄμοιρος πάσης σπουδῆς καὶ σοφίας, ὅμως διὰ εὐχαρίστησιν τῶν φίλων ὁποῦ τὸ ἐζήτησαν, κατὰ τὸ δοκοῦν οὕτως βάνομαι νὰ τὸ ἐξηγήσω.

2. Πῶς τὸ γεννηθὲν νὰ εἶναι τέρας, ἤγουν (καθὼς διδάσκει ὁ μέγας φιλόσοφος Ἀριστοτέλης) σφάλμα καὶ παραδρομὴ τῆς φύσεως, φανερὸν εἶναι καὶ δὲν ἔχει ἀμφιβολίαν. Ἀκόμι, ὅτι τὰ τέρατα αὐτὰ καὶ κατὰ τὴν θείαν πρόνοιαν, καθὼς θαυμασίως καὶ πανσόφως ἐσημείωσε καὶ ὁ προεξηγήσας τὴν ὑπόθεσιν, νὰ προσημειώνουσι καὶ εἰς κάποιον τρόπον νὰ προφητεύουσιν ἐνεστώτων ἢ καὶ μελλόντων πραγμάτων συμφορὰς καὶ μεταβολαῖς ἐπαρχιῶν καὶ βασιλειῶν, τὸ δέχομαι καὶ τοῦτο καὶ τὸ ἐπαινῶ. Τί δὲ νὰ σημαδεύῃ τὸ παρὸν τέρας τῶν λαγωῶν, διὰ τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἡ ἀμφισβήτησις; λέγω, ὅτι δὲν σημειώνει ἄλλο κατὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν, παρὰ τὴν βασιλείαν τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν· καὶ μὲ τί λογαριασμόν, ἄκουε, παρακαλῶ.

3. Ὁ λαγωὸς εἶναι κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην ἕνα ζῶον δειλόν, ὁποῦ μὲ κάθε ὀλίγην ταραχὴν ξυπάζεται καὶ φεύγει· εἶναι ζῶον, ὁποῦ ἀπὸ πολλοὺς κυνηγᾶται, καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τετράποδα καὶ ἀπὸ πετεινά, καὶ δὲν ἔχει καμμίαν δύναμιν νὰ ἀντισταθῇ καὶ νὰ ἀντιπολεμήσῃ κανένα ἀπὸ τοὺς κυνηγῶντάς τον. Καὶ δὲν σημαδεύει ὅλως διόλου τὴν βασιλείαν τῶν Τουρκῶν, ὁποῦ ἀπὸ τὸ στράτευμα τῆς Βιέννας καὶ ἐδῶθες ἔγινε ἀπὸ τοὺς λαγωοὺς δειλότερη; δὲν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν Τουρκῶν ἐκείνη, ὁποῦ ὄχι μόνον εἰς τὸ νὰ ἰδῇ ἕνα Φράγγον ξυπάζεται καὶ φεύγει, ἀλλὰ ἀκόμι καὶ εἰς (τὸ) νὰ τὸν ἀκούσῃ ταράσσεται καὶ δὲν τὸ ὑποφέρει; δὲν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν Τουρκῶν ἐκείνη, ὁποῦ τὴν σήμερον ἀπὸ ὅλους τοὺς χριστιανοὺς κυνηγούμενη δὲν ἔχει ἄλλην ἐλπίδα παρὰ τὸ φευγατίον; Βέβαια οὕτη εἶναι, καθὼς τὸ ἔδειξεν ὁ Θεὸς τῇ σῇ ἐκλαμπρότητι καὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ λαγωοῦ, τὸν ὁποῖον μὲ ὀκτὼ ποδάρια εὐρῆκε σιμὰ εἰς τὴν Μποῦδα, ἐξερχομένῃ ἀπὸ τὸ Μπέτζι.

4. Τὰ δὲ ὀκτὼ ποδάρια διὰ τὴν γλήγορην φυγὴν καὶ καταστροφὴν αὐτηνῆς τῆς βασιλείας. Διατί δὲ αἱ δύο κεφαλαῖς μὲ τὰ ἐπίλοιπα ἀτελῆ σώματα; Ὄχι διὰ ἄλλο, παρὰ διὰ τοὺς δύο βασιλεῖς, τὸν σουλτᾶν Μεχμέτη καὶ σουλτᾶν Σουλεϊμᾶν μὲ τὰ μέρη τους, ἤγουν ταῖς τζάταις των, αἱ ὁποίαις μὲ μίαν μεγάλην διχόνοιαν τραβῶντας ἡ μία εἰς τὸ ἕνα μέρος καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ ἄλλο, ἡ μία μὲ τὸν Μεχμέτη καὶ ἡ ἄλλη μὲ τὸν Σουλεϊμᾶν, ἔγινε ἕνα τέρας δικέφαλον, δίκορμον, ὁποῦ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἠμπορῇ νὰ ζήσῃ, νὰ περιπατήσῃ καὶ νὰ σταθῇ πλέα εἰς τὸν κόσμον. Τὰ δύο ἐμπροστινὰ ποδάρια εἶχαν καὶ οἱ δύο μὲ τὸ στῆθος, τὰ δὲ ὀπισθινὰ ἔλειπον, διὰ νὰ καταλάβῃ καθένας, πῶς καθὼς εἰς τοῦτο τὸ τέρας ἔλειπαν τὰ ὄπισθεν ποδάρια, μὲ τὰ ὁποῖα βοηθεῖται τὸ ζῶον εἰς τὸ νὰ περιπατῇ ἐμπροστὰ καὶ νὰ βόσκῃ, ἔτζι ἔλειψαν ἀκόμι καὶ ἀπὸ τὴν βασιλείαν τῶν Τουρκῶν ἐκείναις αἱ δύναμαις, μὲ ταῖς ὁποίαις πρῶτον ἐπεριπάτει καὶ ἐκυρίευε τὸν κόσμον· ὥστε καὶ ἂν καὶ ἔχῃ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ὅλον τραβάει ἐμπροστά, ὅμως εἰς μάτην κοπιᾷ καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ σαλεύσῃ ἐμπροστὰ οὔτε κἂν ἕνα ὄνυχα. Βεβαιώνει τὸν λόγον μου τὸ ἴδιον τέρας, διατὶ εὐγῆκαν ἀπὸ τὴν κοιλίαν ἑνὸς λαγωοῦ ὁλοκλήρου ὡσὰν δύο ἀδέλφια οἱ λειψοὶ λαγωοί, καθὼς ἀπὸ τὸν σουλτᾶν Ἡμπραῒμ εὐγῆκαν οἱ δύο ἀδελφοὶ Μεχμέτης καὶ Σουλεϊμᾶν, καὶ ἐγεννήθηκαν διὰ φθορὰν καὶ ἀφανισμὸν τῆς ὑποστάσεώς των, ἤγουν τῆς βασιλείας των.

5. Ἡ ἀφορμὴ δὲ ὁποῦ ἐφάνη τῇ σῇ ἐκλαμπρότητι τὸ τέρας ἐδῶ εἰς τὴν Βλαχίαν, δὲν εἶναι ἄλλη, παρὰ διὰ νὰ τῆς δείξῃ ὁ Θεός, πῶς ἐκείνη ἡ βασιλεία, ὁποῦ πρώην ὡς λέων ὠρυόμενος ὅλους ἐκαταπάτει καὶ ὅλοι τὴν ἔτρεμαν καὶ ἐφοβοῦντο, τώρα ἔγινεν ἕνας λαγωός,

www.dacoromanica.ro

καὶ οὔτε σωστός, ἀλλὰ μισὸς καὶ μισός, ἤγουν ἀδύνατος οὔτε κἂν νὰ σαλεύσῃ. Ὅθεν νὰ μὴν τὴν φοβᾶται πλέον, ἀλλὰ νὰ βαλθῇ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους νὰ τὴν θηρεύσῃ καὶ νὰ τὴν καταξεσχίσῃ. Μὲ καλὸν λογαριασμὸν τὸ λοιπὸν δὲν εἶναι ἡ ἐξήγησις διὰ τὴν Βλαχίαν, διατί, καθὼς εἶπα, τὸ σχῆμα τοῦ λαγωοῦ εἶναι ἀλλέως παρὰ ὁποῦ τὸ ἐπαράδωσαν, διὰ νὰ μὴν λέγω τὰ ἄλλα καὶ φαίνωμαι ἀπεχθής. Ἔπειτα φθάνει μόνον νὰ γνωρίσῃ κάθε ἕνας, πῶς ἐκεῖ ὁποῦ ἡ ἐξήγησις βάνει διὰ πρῶτον κεφάλι τῆς Βλαχίας τὴν βασιλείαν τῶν Τουρκῶν, μὲ τὸ ὁποῖον λέγει πῶς ἐθρέφετο καὶ ἐκυβερνεῖτο, φανερὰ ἐναντιεῖται τῇ ἀληθείᾳ, διατὶ ἡ βασιλεία τῶν Τουρκῶν ἐκατέφαγε καὶ ἐκατάφθειρε τὴν ταλαίπωρον Βλαχίαν, καὶ ὄχι νὰ τὴν θρέψῃ καὶ νὰ τὴν ζωογονήσῃ.

Ταῦτα μὲ τὴν ἀπαιδευσίαν του Ἱερεμίας ὁ Κακαβέλας, καὶ ἄς λέγουν καὶ ἄλλοι.

Γ'.

1688, ΜΗΝΙ ΙΟΥΝΙΩ.

Ἑρμηνεία τοῦ δικεφάλου λαγωοῦ ἐν Μοισίᾳ παρὰ τοῦ μεγάλου λογοθέτου κὺρ

ΙΩΑΝΝΟΥ τοῦ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.

1. Ὁ δημιουργὸς τῶν ἁπάντων Θεός, ἐκλαμπρότατε καὶ θεοφρούρητε αὐθέντα, ὡς σοφός, ὡς ἰσχυρός, ὡς πηγὴ πάσης σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἰσχύος ὑπὲρ πᾶσαν κατάληψιν ἀνθρωπίνην καὶ ἀγγελικὴν δημιουργῶντας τὸν σύμπαντα κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, ἔβαλεν εἰς κάθε ἕνα ἀπὸ τὰ ποιήματά του φύσιν ἰδιότροπον, κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ ἐνεργῇ καὶ νὰ σῴζεται κατὰ ἀκολουθίαν, ἕως οὗ νὰ μεταφέρῃ τὸ πᾶν τοῦτο ὅλον κατὰ τὸ θεῖόν του θέλημα εἰς τὴν κατάστασιν, ὁποῦ ἐξ ἀρχῆς ἠβουλήθη, ἤγουν εἰς ἀφθαρσίαν, ὅτι «τοῦ Κυρίου ἡ βουλὴ μένει εἰς τὸν αἰῶνα»[1]. Ὅμως διὰ νὰ δείξῃ τὸ ὑπερβάλλον τῆς αὐτοῦ δυνάμεως καὶ σοφίας, τρόποις ἀρρήτοις ἔδωκε καὶ κάποιους προγνωστικοὺς καὶ προσημαντικοὺς τρόπους εἰς τὰ ποιήματά του ὥστε, ἔξω ἀπὸ τὴν ἰδιοτροπίαν τῆς φύσεώς των, νὰ ἔχουν καὶ κάποιαις ἐνέργειαις μυστηριώδεις, ὁποῦ κατὰ καιροὺς νὰ φανερώνουνται καὶ νὰ προμηνύουσι πράγματα, καὶ ὄντα καὶ μέλλοντα. Ὅθεν εἰς μὲν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὡς λογικὴν ἔδωκε προφητείαν καὶ πρόγνωσιν, εἰς τὰ αἰθέρια σώματα ἔδωκε κατὰ καιροὺς νὰ γίνωνται κάποια σημεῖα, λεγόμενα κομῆται, καὶ ἄλλα ἔξω ἀπὸ τὴν φυσικήν τους ἐνέργειαν νὰ σημαίνουν ἢ θάνατον μεγάλων ἀνθρώπων, ἢ ἔθνους ἀφανισμόν, ἢ βασιλείας μετάστασιν, ἢ ἄλλο τοιοῦτον. Ὁμοίως καὶ εἰς τὰ ἄλογα ζῷα καὶ εἰς τὰ ζωΰφια ἔδωκε προγνωστικαῖς δύναμαις, ὡσὰν ὅταν μέλλῃ νὰ βρέξῃ μαζώνουνται ἡ μυίαις εἰς ἕνα τόπον καὶ περιστρέφονται κυκλικῶς· καὶ ὅταν μέλλῃ νὰ γενῇ χειμῶνας σφοδρός, οἱ χοῖροι μαζώνουν μὲ τὸ στόμα τους ξυλάκια καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ὥστε νὰ γεννοῦν καὶ καμμίαν φορὰν ἀνόμοια ἔξω ἀπὸ τὴν φύσιν τους. Ἀκόμι καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθόσον εἶναι ζῷα, νὰ γεννοῦν γυναῖκες τέρατα, δύο παιδάκια συγκολλημένα καὶ ἄλλα μὲ κεφαλὴν κυνός, μὲ ἓξ δάκτυλα χειρῶν καὶ ποδῶν. Πολλάκις ἐγέννησαν καὶ ζῷον ἄλογον καὶ ὄφιν, καὶ ζῷον ἄλογον ἐγέννησεν ἀνθρώπου ὁμοίωμα καὶ ὄφιν καὶ ὁμοειδῆ ζῷα, ἀμὴ μὲ ἄλλην κατασκευήν. Καὶ εἶναι αὐτὰ ὅλα σημαντικὰ μελλόντων καὶ ἐξηγητικὰ ὄντων, ὡσὰν καὶ αὐτὸ ὁποῦ μᾶς εἶπεν ἡ ἐκλαμπρότης σου, πῶς εἰς τὴν περιήγησιν κυνηγός τις ἐθήρευσεν λαγωὸν καὶ ἐκόμισε τῇ σῇ ἐκλαμπρότητι κατὰ τὴν συνήθειαν, ὃν ἀπεδώκατε τῷ μαγείρῳ παρασκευάσαι· καὶ τοῦ μαγείρου σχίσαντος τὴν κοιλίαν τοῦ λαγωοῦ, εὑρέθη ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ λαγωόπουλον, ἔχον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐμπροστίους πόδας κατὰ τὴν οἰκείαν αὐτοῦ φύσιν, καὶ πρὸς τὸ οὐραῖον αὐτοῦ ἀντὶ οὐρᾶς ἑτέραν κεφαλήν, καὶ ἄλλους δύο πόδας ἐμπροστίους· καὶ ζητεῖ ἡ ἐκλαμπρότης σου παρ' ἐμοῦ τὴν ἐξήγησιν τοῦ τέρατος τούτου.

2. Εἰς τὸ ὁποῖον λέγομεν πρῶτον, ἐξηγοῦντες τὴν φύσιν τοῦ λαγωοῦ, ὅτι ἡ φύσις τούτου τοῦ ζῴου εἶναι πολλὰ δειλὴ καὶ ἀσθενὴς ὑπὲρ πάντα τὰ ζῷα, ὅτι, καθὼς λέγουν οἱ φυ-

[1] Ψαλμ. λβ', 11.

www.dacoromanica.ro

σιολόγοι, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ περίφραγμα νευρῶδες ἡ καρδία του, δὲν εἶναι στερεά· καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ ὀλίγην αἰτίαν ξυπάζεται καὶ ἄλλην σωτηρίαν δὲν ἔχει παρὰ τὴν φυγὴν καὶ τὴν ἀποκρυβήν· λέγουν, πῶς ἔχει καὶ ἀκοὴν ἰσχυρὰν καὶ ἀπὸ μακρόθεν ἀκούει. Φαίνεται τοῦτο τὸ ζῷον νὰ ἔχῃ ὁμοιότητα μὲ τὴν τζάραν τῆς Μοισίας, ἤγουν μὲ τὴν Βλαχίαν, διότι μὲ τὸ νὰ εἶναι ἕνας τόπος ἀνοικτός, χωρὶς περιφράγματα πύργων καὶ κάστρων καὶ μηχανικῶν ὀργάνων, ὡσὰν ἡ καρδία τοῦ λαγωοῦ δὲν ἔχει ἄλλην σωτηρίαν εἰς τὰς καταδρομὰς τῶν ἐχθρῶν, παρὰ μὲ ὀλίγην ἀντίστασιν τὴν φυγὴν καὶ τὴν ἀποκρυβήν, καθὼς ἐφάνη πολλάκις κατατρυχομένη ἀπὸ Οὔγκρους καὶ Τατάρους καὶ τοὺς Ἀγαρηνούς, καὶ δὲν εἶχεν ἄλλην σωτηρίαν, παρὰ τὴν φυγὴν καὶ ὅσον ἐδύνετον μὲ ἀντίστασιν· ἂν καλὰ καὶ εἰς ἄλλους προτητέρους καιροὺς νὰ ἔκαμαν ἀνδραγαθίαις καὶ νίκαις καὶ τρόπαια κατὰ τῶν ἐναντίων πολλαῖς καὶ θαυμασταῖς, ὡς ὅταν ὁ τόπος ἦτον πεπληρωμένος ἀνθρώπων ἐντοπίων, καὶ τόπους ὑπέταξαν. Ὅμως κατὰ τὸ παρόν, κρίμασιν οἷς Θεὸς οἶδεν, διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τοῦ καιροῦ καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν κρατούντων, ἔφθασεν εἰς τοιαύτην ἀτονίαν καὶ ὡμοιώθη λαγωοῦ, καὶ ἡ ἐξήγησις εἶναι διὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν.

3. Ἡ ἀκουστικὴ δύναμις τοῦ λαγωοῦ σημαίνει τὴν περιέργειαν τῶν ἐντοπίων, ὅτι, καθὼς φαίνεται, διὰ τὴν περιεργίαν ὁποῦ ἔχουν εἰς τὰ πράγματα, ὀλίγα μένουν ὁποῦ δὲν τὰ ἠξεύρουν, καθὼς καὶ ὁ λαγωὸς πολλὰ ἀκούει μακρόθεν. Ἡ κεφαλὴ ἡ φυσικὴ τοῦ λαγωοῦ σημαίνει τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀγαρηνῶν, ὅτι ἐκεῖθεν δίδεται ἐξουσία νὰ ἔχῃ κεφαλὴν καὶ αὐθέντην ὁ τόπος. Τὰ δύο ἐμπροστινὰ ποδάρια σημαίνουν, πῶς ἐκεῖ βαδίζει καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ἐξουσίαν ἀναφέρεται καὶ ὑποτάσσεται. Ἡ ἄλλη κεφαλή, ὁποῦ εἶναι ἀντὶ οὐρᾶς, σημαίνει ἄλλην ἐξουσίαν νέαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ νὰ ὑποταχθῇ διὰ κυβέρνησιν ὁ λαγωός, νὰ ἔχῃ καὶ ἐκεῖθεν εἰρήνην. Τὰ ἄλλα δύο ποδάρια, ὁποῦ εἶναι καὶ αὐτὰ ἐμπροσθινὰ τῆς ὑστέρας κεφαλῆς, σημαίνουν, πῶς εἶναι ἀνάγκη καὶ πρὸς ἐκείνην τὴν ἐξουσίαν νὰ βαδίζῃ πρὸς ὑποταγήν, διὰ κυβέρνησίν του. Ποδάρια ὀπισθινὰ δὲν ἔχει τελείως ὁ λαγωός, οὔτε τῆς πρώτης κεφαλῆς, οὔτε τῆς ὑστέρας, ὅτι ἡ δύναμις κάθε ζῴου εἰς τὰ ὀπισθινὰ ποδάρια εἶναι· εἰς αὐτὰ ἀκουμπᾷ, ὅταν μέλλῃ νὰ ὁρμήσῃ, ἢ νὰ μαχισθῇ μὲ ἄλλο ζῷον· ὅτι καὶ ὁ τόπος τῆς Μοισίας δὲν ἔχει δύναμιν κάστρων καὶ μηχανῶν νὰ ἐναντιωθῇ, διὰ νὰ ἀκουμπίσῃ εἰς αὐτά.

4. Τοῦτο μοῦ φαίνεται κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν νὰ εἶναι ἡ ἐξήγησις τοῦ τέρατος τούτου· ἴσως καὶ ἄλλος τις περιεργαστικώτερος νὰ τὸ ἐξηγήσῃ ἁρμοδιώτερα. Ὅμως ἐπὶ τοῦ παρόντος καιροῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ δίδεται τροφὴ εἰς τὴν πρώτην κεφαλήν, τουτέστι κυβέρνησις· ὁμοίως νὰ κυβερνᾶται καὶ ἡ νέα καὶ κατὰ τὸ συμβεβηκὸς κεφαλὴ ἕως καιροῦ διάστημα, ἐπειδὴ καὶ εἰς ἕνα σῶμα, ὅταν εἶναι κεφαλαὶ δύο, ἐκεῖνο λέγεται τέρας, καὶ εἶναι ἐλπὶς μὲ τὸν καιρὸν νὰ φθάσῃ εἰς κατάστασιν μιᾶς κεφαλῆς τῷ τοῦ Θεοῦ ἐλέει. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως καιροῦ εἶναι σημαντικὸν καὶ ὄντος τινὸς καὶ μέλλοντος, καὶ ὁ τὰ μὴ ὄντα καλῶν εἰς ὄντα νὰ τὸ τελεσφορήσῃ εἰς ἀγαθὸν καὶ ἐπωφελές.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Z'.

ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΚΥΜΙΝΗΤΟΥ

ΛΟΓΟΙ ΠΡΟΣ ΣΕΡΜΠΑΝΟΝ ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΝ

ΚΑΙ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΜΠΑΣΑΡΑΜΠΑΝ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Α'.

(ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΚΥΜΙΝΗΤΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΟΣ).

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ, ἐνδοξοτάτῳ, πανευγενεστάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Σερϐάνῳ Καντακουζηνῷ τὴν ἐδαφιαίαν προσκύνησιν.

1. Τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν ὁ Σταγειρίτης Ἀριστοτέλης ἐξυμνῶν τὴν πρώτην ὀνομάζει φιλοσοφίαν· πρὸς ὃν ἀντιφερόμενος ὁ πολὺς τὰ θεῖα Γρηγόριος, «τῷόντι γὰρ αὕτη μοι φαίνεται» φησι «τέχνη τις εἶναι τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, τὸ πολυτροπώτατον τῶν ζῴων καὶ ποικιλώτατον ἄγειν, τὸν ἄνθρωπον». Τῷόντι καὶ γὰρ ἡ περὶ τὴν ἀνθρωπίνην κυϐέρνησιν ἐπιστήμη καὶ τέχνη μόνη ἐστὶν ἀξία καλεῖσθαι τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν· αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν περὶ ὄντα καταγίνονται, ἤτοι ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντα καὶ ὅλως ἀμετάϐλητά τε καὶ ἀπαράλλακτα· ἡ δὲ τῶν ἀεὶ ὡσαύτως ἐχόντων ἐπιστήμη καὶ γνῶσις εὐθήρατός τε μᾶλλον ἐστὶ καὶ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχουσα, καὶ εἴδησις μόνον οὖσα μᾶλλον ἡσυχάζειν καὶ ἀναπαύεσθαι ποιεῖ τὸν νοῦν τοῦ ἐπιστήμονος καὶ τὸν μακάριον αὐτῷ καὶ εὐδαίμονα χαρίζεται βίον, καὶ οὐδεμίαν ἐνόχλησιν ἐμποιεῖ τῇ ψυχῇ, ἀλλ' οὐδὲ ἀγῶνά τινα παρέχει τῷ σώματι, καὶ συνελόντι φάναι πάντα ἀγαθὰ παρέχει τῷ ἐπιστήμονι· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ αἱ ποιητικαὶ τῶν τεχνῶν, εἰ καὶ περὶ τρεπτὴν καταγίνονται ὕλην· ἀλλ' ὅμως ἄψυχον οὖσαν καὶ οὐδὲν ἀντιϐαίνουσαν οὐδὲ ἀντιπράττουσαν τῷ τεχνίτῃ, ἀλλὰ καὶ τεμνομένη καὶ χωνευομένη καὶ κναπτομένη σιγᾷ καὶ πάντα πάσχουσα κατ' οὐδὲν ἀντιτείνει τῷ κινοῦντι καὶ ἄγοντι· πάντα στέγει, πάντα ὑπομένει καὶ οὐδὲν ἀντιφθέγγεται μέχρι κατατομῆς, μέχρι καύσεως, μέχρι τελείας αὐτοῦ φθορᾶς τε καὶ διαλύσεως.

2. Ἄνθρωπος δὲ ὑποκείμενόν ἐστι, τὸ τιμιώτατον μὲν τῶν ὁρωμένων καὶ κυριώτατον (βασιλεὺς γάρ ἐστι τῶν ὁρωμένων ἁπάντων καὶ εἰκόνι τετίμηται θείᾳ καὶ μόνον πάντων τῶν ἐν σώματι ζώντων ψυχῆς ἔλαχεν ἀθανάτου καὶ θείας), καὶ τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀγαπώμενον, ὡς οὐ μόνον τὸν σύμπαντα κόσμον δι' αὐτὸν γεγενῆσθαι, οἷον τὸ ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν ἐν μέσῳ πάντων σύστημά τε καὶ σύγκριμα, ἀλλὰ καὶ νόμον καὶ προφήτας, παλαιάν τε καὶ νέαν Γραφήν, πάντα τὰ ἀρχαῖα καὶ νέα θαύματα τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι· καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις τὸ ὑπερφυέστατον ἐκεῖνο καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπερεκπῖπτον ἔννοιαν καὶ διάνοιαν δι' αὐτὸν ἀποτελεῖσθαι μυστήριον, ὥστε καὶ τὸν Θεὸν αὐτὸν τὴν ἀνυπέρϐλητον ἐκείνην καταδεξάμενον συγκατάϐασιν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι, καὶ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ὑπομείναντα πάθη καὶ θάνατον αὐτὸν τὸν ἀθάνατον καταδέξασθαι διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν. Ἀλλ' ὅμως τὸ τοιοῦτον ἀξιοθαύμαστον καὶ τιμιώτατον ζῷον τοσοῦτόν ἐστι δυσπειθὲς λόγῳ καὶ δυσάγωγον, ὡς καὶ νόμον καὶ προφήτας καὶ αὐτήν που τὴν κοσμοσωτήριον τοῦ Θεοῦ Λόγου οἰκονομίαν, τὴν νέαν χάριν, τὸ Εὐαγγέλιον καὶ παντάπασιν ἁπλῶς τὰ διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐνεργούμενα καὶ οἰκονομιούμενα θαυμάσια τοῦ Θεοῦ ἠθετηκέναι· διότι τρεπτῆς ἐστι φύσεώς τε καὶ προαιρέσεως

www.dacoromanica.ro

καὶ τὸ φιλαμαρτῆμον τουτὶ καὶ φιλόϋλον περίκειται σῶμά, καὶ τὸν μυριαλγῆ καὶ πολυτάραχον τουτονὶ βίον ἕλκει καὶ μυρίοις ὑπόκειται πάθεσι καὶ τὸν ἐνήδονον καὶ φιλόκοσμον μᾶλλον ἀσπάζεται βίον. Δι᾽ ἃ πάντα τοσοῦτον ἔργον ἐστί, τοσοῦτον δυσχερές, τοσοῦτον μέγα τῳόντι καὶ ὑπερφυές ἐστιν ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐπιστασία, ὡς αὐτὸς ὑπογράφει ὁ θεῖος Γρηγόριος, ὅσον ἔργον ἐστὶν ἄγειν τῳόντι πάντων τερατωδέστατον καὶ ἀλλόκοτον, συγκείμενον δηλονότι τὸ αὐτὸ καὶ ἓν ἐκ πολλῶν διαφόρων τε καὶ μαχίμων ἀλλήλοις θηρίων καὶ ζῴων ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων, τιθασῶν καὶ ἀτιθάσων, καὶ οὐ μόνον ἀπὸ χερσαίων ζῴων συγκείμενον, ἀλλὰ δὴ κἀκ τῶν θαλαττίων αὐτῶν καὶ τῶν ἀερίων. Μόνος γὰρ ἄνθρωπος τριέμορφον ἂν εἴη θηρίον, χερσαῖον, πτηνόν τε καὶ ἔνυδρον, οὐ μόνον ὅτι καὶ θαλαττίων καὶ ἀερίων κατατολμᾷ, ἀλλὰ πολὺ πρότερον διὰ τὴν τῶν ἠθῶν ὁμοιότητα καὶ ποικιλοτροπίαν, ἥντινα ποικιλίαν ἠθῶν καὶ ἱερεῖς Αἰγυπτίων παραστῆσαι βουλόμενοι τοῖς ἱερογλυφικοῖς καλουμένοις σημείοις ἐχρῶντο, διὰ τῆς τῶν ἀλόγων ζῴων καταγραφῆς τὰ διάφορα τῶν ἀνθρώπων ὑπεμφαίνοντες δι᾽ αὐτῶν ἤθη καὶ προαιρέσεις.

3. Τὸ δὲ τοιοῦτον τερατωδέστατον καὶ μυριόμορφον ζῷον πῶς ἄν τις ἄγειν δύναιτο, ἑκάστου τῶν ἐν αὐτῷ θεωρουμένων ζῴων ἰδίαν ἀγωγὴν ἐπιζητοῦντος καὶ ἐναντίαν τοῖς ἄλλοις; ἢ πῶς ἐν ταὐτῷ καὶ διὰ μιᾶς τινος ἐπιστήμης συνδιάγοιντο ἅμα καὶ συνδιέποιντο λέων καὶ πάρδαλις καὶ ἄρκτος καὶ ἔλαφος καὶ ἀλώπηξ καὶ ὅσα ἄλλα διάφορα τῷ τοιούτῳ ζῴῳ συνενοοῦνται ἔθη καὶ ἤθη; Ἑτέρας μὲν γὰρ πάντως ἀγωγῆς δεῖται λέων καὶ ἑτέρας ἄρκτος, ἄλλης ἀγωγῆς δεῖται πάρδαλις καὶ ἄλλης ἀλώπηξ, ἑτέρας ὄρνις καὶ ἑτέρας ἰχθύες, ἑτέρας τὰ ἥμερα καὶ ἑτέρας τὰ ἄγρια, ἑτέρας τὰ κατοικίδια καὶ ἑτέρας τὰ ὀρεσίτροφα· καὶ ἥστινος ἀγωγῆς δεῖται τάδε, τῆς ἐναντίας ἕτερα χρῄζει. Τοιοῦτον γὰρ ἄνθρωπος καὶ ποικιλώτερον ἁπάντων θηρίων, ὅσῳ που καὶ ἀντιπράττει αὐτὸς ἑαυτῷ καὶ τοῦ λόγου καὶ ἄγοντος κατεξανίστησι τὸ ἀρχόμενον καὶ τὸ ἄλογον· ὅθεν καί τις σοφός, «ἣν προκέηταί φησι θηρία, πάντα σ᾽ ἔχειν διὰ δείμων· ἓν τρομέειν κέλομαι, τὸν ἄνθρωπον πέρι πάντων». Ἄλλως γὰρ ἄρχεται γέρων καὶ ἄλλως νέος, ἄλλως πολιτικὸς καὶ ἄλλως ἀγροῖκος· ἄλλως ἄγεται στρατιώτης καὶ ἄλλως ὑποτελής τε καὶ ἰδιώτης· ἄλλως ὠφελεῖται ὁ πεπαιδευμένος καὶ ἄλλως σωφρονίζεται ὁ ἀπαίδευτος, ἄλλως ὁ πλούσιος καὶ ἄλλως ὁ πένης· ἄλλως ὁ δικαιοσύνης ἐρῶν καὶ ἄλλως ὁ ἐφιέμενος ἀδικίας· ἄλλως ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀρχόμενος ἄλλως· ὁ θυμώδης ἄλλως καὶ ὁ πραΰθυμος ἑτέρως· ἄλλως αὐτόχθονες καὶ ἄλλως ἐπήλυδες. Καὶ τί δεῖ καθ᾽ ἓν ἕκαστον λέγοντα διατρίβειν; κατὰ πάσας τὰς ἐν ἀνθρώποις διαφοράς, φυσικάς τε καὶ ἐπικτήτους, τυχηράς τε καὶ προαιρετικάς, ἕκαστος ἰδίας χρῄζει καὶ καταλλήλου τῇ φύσει καὶ τύχῃ καὶ προαιρέσει διοικήσεώς τε καὶ κυβερνήσεως.

4. Διὰ ταῦτα οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα μόνη τῳόντι καὶ μάλιστα κατὰ τὸν μέγαν ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριον πασῶν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐπιστασία τε καὶ κυβέρνησις ἀξία τε καὶ δικαία καλεῖσθαι τέχνη τις εἶναι τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, οὕτω παγχάλεπος οὖσα καὶ δυσκατόρθωτος, ὥστε καὶ Μωϋσῆν ἐκεῖνον τὸν μέγαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν ἐρήμῳ ποτὲ ὑπὸ τοῦ λαοῦ καταβοᾶσθαι ὡς οὐ καλῶς ἄγοντα, καὶ προφητάνακτα ὡς ἄδικον κατατρέχεσθαι, καὶ Ἱερεμίαν ὡς πλάνον λιθάζεσθαι καὶ δεσπότην αὐτὸν ὑπὸ τῶν παρανόμων αὐτῶν ὡς παράνομον τὸν ἀδικώτατον καὶ ἀτιμώτατον καταδικάζεσθαι θάνατον· ἐπιλείποι μοι δ᾽ ἂν ὁ χρόνος τά τε νέα καὶ τὰ παλαιὰ διηγούμενον. Οὕτως ἀχάριστον ἄνθρωπος, οὕτως ἀμνῆμον, οὕτως ἄπιστον, ὡς καὶ αὐτῶν ποτε κατατολμᾶν τῶν θείων κριμάτων, ὡς καὶ αὐτῆς ποτε καθαπτόμενον τῆς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ πάντα φερομένης προνοίας. Τί ταῦτα; νόμος ἠσθένησε, προφῆται ἠτόνησαν, ἡ σύμπασα τοῦ Θεοῦ περὶ αὐτοῦ πεπλήρωται οἰκονομία, καὶ ἄνθρωπος οὐ πέπαυται καθ᾽ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ θείου νόμου πολιτευόμενος. Πρὸς ταῦτα τίς ἱκανὸς ἄνθρωπον ἄγειν, τὸ πολυτροπώτατον τῶν ζῴων καὶ ποικιλώτατον; τίς ποτε τηλικαύτης ηὐμοίρησεν ἐμπειρίας καὶ τέχνης; τίς οὕτω φρόνιμος καὶ σοφὸς οἰκονόμος ἂν γένοιτο, ὥστε τῆς τοιαύτης κατατολμᾶν προστασίας, ὡς ἐξισχῦσαι τὸ τοιοῦτον πολυτροπώτατον ἄγειν θηρίον, ὡς ἑκάστῳ ἐν καιρῷ διδόναι τὸ σιτομέτριον, πιστὸς ὑπηρέτης γεγονὼς τῆς θείας προνοίας, ὡς πολλαπλασιάζειν τὸ δοθὲν αὐτῷ τάλαντον, ταυτηνὶ τὴν λειτουργίαν εὐαρέστως εἰσφέρων Θεῷ, ὡς ἀκούειν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ τῇ φοβερᾷ; «εὖ δοῦλε ἀγαθέ, ἐπὶ ὀλίγων ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου». Τοῦτο Θεοῦ μὲν ἄνευ ἀδύνατον, ξὺν Θεῷ δὲ

www.dacoromanica.ro

πάντα δυνατὰ τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ τὸν Κύριον καὶ τὴν ἐνδεχομένην παρ' ἑαυτῶν ἐπιμέλειαν εἰσφερομένοις.

5. Ταύτῃ τοι καὶ οἱ τῆς τοιαύτης κατατολμῶντες ἐπιστασίας, οἱ τὸ τῆς ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας περικείμενοι βάρος, μὴ ἐπ' ἀδείας τρυφᾶν τολμάτωσαν, μὴ παννύχιον εὕδειν, μὴ τῶν μὲν μεγίστων ὑποθέσεων μόνον φροντίζειν, τῶν δὲ δοκούντων μικρῶν δικιδίων ὀλιγωρεῖν. Ἄνθρωπος τὸ κρινόμενον, ὁμόδουλον τὸ ἀδικούμενον, τὸ παράλογον τυπτόμενον, προπηλακιζόμενον, εἱρκτῇ συγκλειόμενον, πάντα μὲν πάσχον νῦν δι' ἀμέλειαν ἄρχοντος, δι' ὠμότητα προεστώτων, δι' ἡντιναοῦν ἀδικίαν, ὕστερον δὲ τοῖς ἀδικοῦσι καὶ τοῖς ἀδικουμένων ὑπερορῶσι συνδικαζόμενον ἐνώπιον ἀδεκάστου κριτοῦ καὶ ἀπροσωπολήπτου καὶ τὰ κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ δικαίως ἐπιμετροῦντος καὶ ἀπονέμοντος. Προληπτέον οὖν τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἀπόφασιν, ἐξιλεωσαμένοις δι' ἔργων ἀγαθῶν ἐντεῦθεν τὸν φοβερὸν κριτὴν καὶ ἀδέκαστον. «Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος»[1].

6. Ὀφείλει τοιγαροῦν ὁ τὴν τοῦ λαοῦ προστασίαν θεόθεν ἐπανῃρημένος πρὸ πάντων μὲν ἵλεων τὸν οἰκεῖον δεσπότην ἔχειν διὰ τῆς καθαρᾶς πολιτείας καὶ ἐναρέτου διαγωγῆς, συνεργοῦντά τε καὶ συμπράττοντα, ἑπομένως δὲ καὶ τὴν δυνατὴν παρ' ἑαυτοῦ ἐπιμέλειαν εἰσενεγκεῖν, ὡς πάντ' ἐφορᾶν καὶ πάντα ἐπακούειν τὰ ἐπιτετραμμένα· ὀλίγου μὲν ὕπνου μεταλαβεῖν, τὸ δὲ πλεῖον τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῇ τῶν ἀρχομένων φροντίδι καταναλίσκειν· συμβούλοις χρῆσθαι πρὸς τὴν τῶν ὑπηκόων κυβέρνησιν, μὴ τοῖς διὰ φόβον ἢ φιλοπροσωπίαν χαριζομένοις ἢ διὰ πάθος, ἢ δι' ἀπραξίαν, ἢ ὀλιγομαθίαν, ἢ καὶ ὅλως ἀμαθίαν τὰ δοκοῦντα καὶ ἐπιβλαβῆ προτεινομένοις, τοῖς δὲ πάντα πρὸς τὴν τῶν ὑπηκόων ὠφέλειαν καὶ τὴν τοῦ ἄρχοντος ψυχικὴν σωτηρίαν καὶ τιμὴν σκοπουμένοις τε καὶ ὑποτιθεμένοις. Τοιοῦτοι δ' ἂν εἶεν σύμβουλοι οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα φύσει μὲν ἐπιβολώτατοι, λόγῳ δὲ καὶ πράξει πεπαιδευμένοι καὶ ἐν ταῖς πολιτικαῖς διοικήσεσί τε καὶ πράξεσι κατατετριμμένοι, φιλοδίκαιοι, φιλαλήθεις, ἐν δυσπραγίαις ἀρχόντων ὡς χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ δοκιμασθέντες καὶ πείρᾳ τὴν πίστιν πρὸς τὸν ἄρχοντα παρεχόμενοι, καὶ ὧν ἡ βουλὴ πολλάκις ἐπικρατήσασα ὤνησε μᾶλλον, οὐκ ἐζημίωσεν. Μὴ τοῖς τυχοῦσιν ἢ διὰ πλοῦτον ἢ συγγένειαν, ἢ μεσιτείαν, ἢ δι' ἡντιναοῦν ἄλλην αἰτίαν εἰς ἐπιστασίαν καὶ διοίκησιν προχειρίζεσθαι· ὅσα γὰρ ἂν οἱ τοιοῦτοι διαμάρτωσιν, ἐπὶ τὸν ἄρχοντα πάντες ἀναθήσονται τὰς αἰτίας, καὶ παρὰ Θεῷ δώσει δίκας τῆς ἀδικίας. Ἐκείνους τοιγαροῦν εἰς διοίκησιν τῶν ὑπηκόων προχειριστέον, οἵτινες ἂν πρὸ παντὸς τὸ δίκαιον προτιμήσωσι καὶ οἵτινες ἂν τὸν ἔφορον τῶν ὅλων Θεὸν ἀεὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες, ὡς ἐπὶ παρουσίαν Θεοῦ κρίνοντός τε καὶ βλέποντος πάντα πράξωσι τὰ ἐπιτετραμμένα, ὡς πανταχοῦ παρόντος καὶ τὰ πάντα πληροῦντος κατὰ τὸ Δαβιτικὸν ἐκεῖνο ῥητόν· «Προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ»[2]. Εἰ δέ ποτε καὶ ἀμελήσοι τῆς τοιαύτης ἐπιμελείας τῶν προεστώτων ὁ ἄρχων καὶ χρήσηται εἰς ἐπιστασίαν ὁποιοισδήποτε ἄλλοις, πάντων ἕνεκα δώσει δίκας, ὡς εἴρηται, τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ γινομένων ἀδικημάτων τε καὶ ἁμαρτημάτων, καὶ ἀπροφάσιστον ἕξει τὴν κόλασιν. Κἂν τις φαίη, ὅτι τῇ δυναστείᾳ τῆς μείζονος ἐξουσίας παροραται τὸ δίκαιον, πρόχειρος αὐτῷ ἡ ἀπόκρισις γίνεται· διατί γάρ ποτε αὐτὸς ὄργανον γίνεται τῆς τοιαύτης δυναστείας καὶ ἀδικίας; Εἰ δὲ φαίη, ὡς ἵνα μή τις λῃστρικῶς ἄλλος ἐπεισπεσὼν διασπαράξῃ τὸ ποίμνιον, ἀλλ' ἡμερώτερον αὐτὸς καὶ φιλανθρωπότερον διοικήσειν δεκτὸς ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. Ποιμαινέτω οὖν, ὡς εἴπομεν, ὅσον ἔνεστι φιλανθρωπότερόν τε καὶ δικαιότερον, ἀλλὰ μὴ δι' οἰκείαν αἰσχροκέρδειαν ἐν προφάσει τῆς μείζονος δυναστείας αὐτὸς κατατρυχέτω τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ποιμανθησομένους καὶ λύκους ἐπιστήσῃ βαρεῖς εἰς μείζονα κάκωσιν τοῦ ποιμνίου.

7. Τοιοῦτον οὖν αὐθέντην καὶ ποιμένα θεόσεπτον λαοῦ χριστωνύμου ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἔγνωμεν τὴν ἐκλαμπρότητά σου, ἡρώων ἀνδρῶν ἀξιάγαστε, πανευγενέστατε, ἐνδοξότατε λόγῳ τε καὶ πράξει καὶ πάσῃ ἀρετῇ καὶ συνέσει κεκοσμημένε αὐθέντα πάσης Οὐγγροβλαχίας, κύριε κύριε Ἰωάννη Καντακουζηνὲ Σερβάνο βοεβόνδα· πανταχόθεν καὶ γὰρ ἡμῶν τὰ ὦτα περιβομβεῖται καὶ διηγουμένων ἀκούομεν ἑσημέραι τὴν ὑπερθαύμαστον θεοφιλῆ τε καὶ σοφωτάτην αὐτῆς κυβέρνησιν καὶ οἰκονομίαν τοῦ θεόθεν ἐμπιστευθέντος αὐτῇ χριστωνύμου ποιμνίου. Ὄντως

[1] Ἑβρ. ι', 13. [2] Ψαλμ. ιε', 8.

www.dacoromanica.ro

ἐκ ῥίζης ἀγαθῆς ἀγαθὸν ἐβλάστησεν ἄνθος· ὄντως ἐκ ῥίζης εὐγενεστάτης τῳόντι καὶ βασιλικῆς εὐγενέστατος καὶ βασιλικὸς ἐξέφυ καρπός· ὄντως ἐν ὑμῖν τὰ τῶν προγόνων αὐτῆς ἀλληλοδιαδόχως ἐναπαστράπτει πλεονεκτήματα. Ἔνθεν τοι εἰς μνήμην ἐλθόντες καὶ αὐτοὶ τῶν μακαρίων ἐκείνων θεοστέπτων βασιλέων καὶ προγόνων αὐτῆς, τὴν ἐκ τῆς ἀρετῆς συγγένειαν ἢ τῆς φύσεως μᾶλλον θαυμάσαντες, εἰς ἔπαινον ὡρμήσαμεν τῶν προσόντων αὐτῇ παρὰ Θεοῦ ἀγαθῶν. Εἰ γὰρ καὶ πολέμιος, ὃ δὴ λέγεται, θαυμάζειν οἶδεν ἀνδρὸς ἀρετήν, πολλῷ μᾶλλον ὀφείλομεν ἅπαντες οἱ τοῦ αὐτοῦ καὶ γένους καὶ φρονήματος καὶ γνώμην καὶ γλῶτταν καὶ χεῖρα κινεῖν εἰς εὐφημίαν τοσούτων καὶ τηλικούτων ἀρετῶν τηλικούτων ἡρώων τῳόντι καὶ θείων ἀνδρῶν· οὐ μόνον διότι κατὰ τὸν πολὺν τὰ θεῖα Γρηγόριον πᾶν τὸ ἐπαινούμενον ἐπιδίδωσι καὶ προκόπτει τρεφόμενον οἱονεὶ διὰ τῶν ἐπαίνων (ὧν γάρ φησι τοὺς ἐπαίνους οἶδα, τούτων σαφῶς καὶ τὰς ἐπιδόσεις), ἀλλὰ μάλιστα δι' ἡμᾶς τε αὐτούς, ὅπως καὶ αὐτοὶ δόξωμεν οἰκείως ἔχειν πρὸς τὰ καλά, ὡς καὶ ὑφ' ἡμῶν ἀγαπώμενά τε καὶ ἐπαινούμενα· μάλιστα δὲ πάντων δι' αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ καλόν, ὅτι μόνον ἐστὶ καλόν. Καὶ οὐ μόνον ἐπαινεῖν ἅπαντες ὀφείλομεν τὰ τοιαῦτα καλά, ἀλλὰ καὶ διηνεκῶς ἱκετεύειν καὶ πρεσβεύειν πρὸς τὸν ἔφορον τῶν καλῶν ἁπάντων Θεόν, ἐπὶ τῷ διατηρῆσαι ἀνωτέρω πάσης ἐπηρείας τοὺς μετιόντας τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀρετήν.

8. Ἐξαιρέτως γε μὴν πρὸ πάντων τε καὶ μετὰ πάντων διατηροίη κύριος ὁ Θεὸς τὸ ὕψος τῆς ἐκλαμπρότητος αὐτῆς ἄνοσον, ὑγιές, μακρόβιον, ἀνώτερον προσβολῆς ἁπάσης καὶ πειρασμῶν τοῦ ἀντικειμένου εἰς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν τοῦ θεόθεν ἐμπιστευθέντος αὐτῇ χριστωνύμου πληρώματος. Θαυμάσειε γὰρ ἄν τις καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ περὶ ὑμᾶς οἰκονομίαν καὶ τὴν ὑμετέραν πρὸς πάντα τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ ὑπακοὴν καὶ ταπείνωσιν· ἐπειδὴ γὰρ ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ διά τε τὴν τῶν προγόνων αὐτῆς ἀρετὴν καὶ τὴν οἰκείαν αὐτῆς καλοκἀγαθίαν καὶ φρόνησιν τὴν προλαβοῦσαν ἐκείνην ἐχαρίσατο ὑμῖν αὐτοῖς εὐτυχίαν, δόξαν καὶ εὔκλειαν (μέλλουσα δὲ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν αὐθεντικὸν αὐτὴν προβιβάζειν θρόνον οὐκ εὐθὺς εἰς ἔργον προήχθη συνεχῶς ἀπὸ εὐτυχίας εἰς εὐτυχίαν καὶ ἀπὸ τῆς ἐλάττονος εὐθὺς ἐπὶ τὴν κορυφαίαν προάγειν, ἵνα μὴ τύχης νομίζοιτο δῶρον τὸ χάρισμα, ἀλλὰ δοκεῖν ἀρετῆς ἔπαθλον εἶναι τὸ βραβεῖον), ἠθέλησε πρῶτον ὑμᾶς διὰ πολλῶν θλίψεων καὶ συμφορῶν καταφανὲς ἅπασι καταστῆσαι, ὡς οὐ μόνον ἐν ταῖς εὐτυχίαις ἐκλάμπουσιν αὐτῆς τὰ πανάρετα ἔργα καὶ κατορθώματα, ἀλλ' ὅτι κἂν ταῖς δυστυχίαις ἡ αὐτὴ διαμένει πρὸς τὸν δεσπότην εὐγνωμοσύνη τε καὶ εὐπείθεια. Διά τοι τοῦτο διὰ τοσούτων θλίψεων ὑμᾶς πρότερον δοκιμάσασα καὶ διὰ πάντων ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ τὴν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ μακροθυμίαν καὶ διὰ πάντων εὐχαριστίαν πρὸς πάντας ἡλίου τηλαυγέστερον ἀναδείξασα, οὕτως οἷον ἀρετῆς ἔπαθλον καὶ ἀῤῥαβῶνα τῆς αἰωνίου μακαριότητος τὴν πρόσκαιρον αὐτῇ ἐχαρίσατο αὐθεντίαν διὰ τὴν ἔνθεον αὐτῆς ἀρετήν τε καὶ πολιτείαν καὶ διὰ τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμοὺς τῶν πενήτων καὶ τῶν ἀδικουμένων.

9. Οὕτω καὶ τὸν πάγκαλον Ἰωσὴφ διά τε τῆς τῶν ἀδελφῶν ἐπιβουλῆς καὶ ἀπεμπολήσεως καὶ τῆς τῆς ἀκολάστου ἐκείνης Αἰγυπτίας ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ ἀνθρωποκτόνου διαβόλου καὶ τοῦ δικαίου ἐνέδρας τε καὶ κακώσεως ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὸν δίκαιον καὶ σώφρονα ἐπὶ τὸν αὐθεντικὸν ἀνεβίβασε θρόνον εἰς διοίκησιν καὶ κυβέρνησιν τῶν αὐτοῦ συγγενῶν καὶ πάσης ἁπλῶς τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν περιοικούντων τροφέα καὶ σιτοδότην κατέστησεν. Οὕτω τὸν μέγαν ἐκεῖνον Ἰώβ, τὸν ἀνδριάντα τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς καρτερίας, διὰ τῆς περιαδομένης ἐκείνης τοῦ διαβόλου κατὰ τοῦ ἀνδρικωτάτου ἐκείνου ἀθλητοῦ ἑπταετοῦς προσβολῆς τε καὶ πάλης νικητὴν ἀναφανέντα διπλῆς μὲν ὅσον ἐν τῷ παρόντι τιμῆς ἠξίωσε, καὶ πλούτου καὶ δόξης, ὧνπερ ἀπώλεσεν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι τὴν ἀνεκλάλητον ἐκείνην ἐχαρίσατο αὐτῷ βασιλείαν. Οὕτω καὶ τὴν αὐτῆς ἐκλαμπρότητα τοσούτων συμφορῶν τε καὶ θλίψεων δι' ἀνείκαστον μακροθυμίαν νικητὴν ἀναφανέντα, νῦν μὲν ἐν λόγῳ ἀῤῥαβῶνος τὴν πρόσκαιρον ταύτην αὐτῇ ἐχαρίσατο αὐθεντίαν εἰς διοίκησιν καὶ κυβέρνησιν τοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτῇ ποιμνίου, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι τὴν ἀπ' αἰῶνος ἡτοιμασμένην τοῖς δικαίοις ἀπεταμιεύσατο αὐτῇ βασιλείαν. Ταῦτα δὲ πάντα καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοι, καὶ τὴν ἐν πᾶσιν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ τὴν εὐγενεστάτην ἀγωγὴν καὶ κατὰ Θεὸν πολιτείαν θαυμάζοντες, εἰς μνήμην ἤλθομεν τῆς Δαβιτικῆς ἐκείνης φωνῆς, τῆς ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ περὶ αὐτοῦ ᾀδομένης, ἣν καί τις μικρὸν ἀμειψάμενος, κατά γε μόνον τὸ ὄνομα, εὐθυβόλως

www.dacoromanica.ro

ἀποφαίνοιτο ἐνδικώτατα καὶ περὶ ὑμῶν αὐτῶν ᾀδομένην, οἷον εἰπεῖν· «Εὗρον Ἰωάννην Σερβᾶνον βοεβόνδα Καντακουζηνὸν τὸν δοῦλόν μου· ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν· ἡ γὰρ χείρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύσει αὐτόν· οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ, καὶ υἱὸς ἀνομίας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν· καὶ συγκόψω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν τροπώσομαι, καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου μετ' αὐτοῦ»[1]. Πέπεισμαι γάρ, ὡς οὐ μόνον περὶ Δαβὶδ εἰρηκέναι τὸν λόγον τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων ἁπλῶς τῶν ὁμοτρόπων τῷ θεσπεσίῳ ἐκείνῳ καὶ θείῳ ἀνδρί.

10. Ἡμεῖς μὲν οὖν οἱ ἀνάξιοι ἱκέται τῆς ἐκλαμπρότητος αὐτῆς μηδὲν ἔχοντες ἄξιον προσενεγκεῖν τῇ ὑμετέρᾳ μεγαλειότητι, ἐξ ὧν ἔχομεν, ὡς ἡ χήρα ἐκείνη τὰ δύο λεπτά, οὕτω καὶ αὐτοὶ τὸ σμικρότατον τουτὶ λογικὸν δῶρον εὐγνωμόνως προσάγομεν τῇ καλοκἀγαθίᾳ τηλικούτου ἥρωος καὶ τῷόντι θειοτάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου ἡγεμόνος καὶ αὐθεντός, καὶ εὐμενῶς ἀξιοῦμεν αὐτό, εἰ καὶ σμικρότατον ἅμα καὶ εὐτελέστατον, ἀποδέχεσθαι. Χάριν δὲ παρ' ὑμῶν αἰτοῦμεν, ἀξίαν ὑμῖν τε δοῦναι καὶ ἡμῖν ἀποδέχεσθαι, στηριχθῆναι ἡμᾶς ἐν τῇ προκοπῇ τοῦ καλοῦ δι' ὑμετέρων θεοπειθῶν εὐχῶν τά τε ἄλλα καὶ ὅτι «πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη»[2], καὶ ὅτι μάλιστα πάντων τηλικούτων ἡρωϊκῶν ψυχῶν εἰσακούει Θεός, ὡς μιμουμένων τὴν ἐπὶ πάντα φερομένην πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ· θεία γὰρ αὕτη, καὶ κατὰ Συνέσιον φάναι, καὶ μεγαλοπρεπὴς ἡ πρόνοια τοσούτων ἀνθρώπων φροντίζειν καὶ φιλανθρώπως πᾶσι καὶ θεοφιλῶς τὰ πρὸς τὸ συμφέρον οἰκονομεῖν· φαιδροτέρα καὶ γὰρ ἡλίου ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις διέδραμεν ὡς ἀπό τινος οὐρανίου ἁψῖδος ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ἡ φήμη τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ ἐνδοξοτάτων αὐτῆς ἀρετῶν. Ἣν διατηροίη καὶ περιέποι κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων αὐτοῦ καθ' ἑκάτερον ἄνθρωπον, ὁρώμενον καὶ νοούμενον, μετὰ τῶν εὐγενεστάτων αὐτῆς ἐνδοξοτάτων καὶ σοφωτάτων ἀδελφῶν, συγγενῶν τε καὶ φίλων καὶ πάσης ἁπλῶς τῆς περὶ ὑμᾶς ὁμηγύρεως, ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι εὐδαιμόνως τε καὶ καταθυμίως διάγειν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τῆς οὐρανίου καὶ μακαρίας ἐκείνης ἀξιῶσαι τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων τρυφῆς εἰς αἰῶνας ἀτελευτήτους. Ἀμήν.

Β'.

Πρῶτος λόγος καὶ πρῶτον ἐγκώμιον, ὅταν ἦλθεν ὁ ἐκλαμπρότατος ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν του εἰς τὸ Βουκουρέστιον, εἰς τὸν θρόνον του. Ἐνώπιόν του.

1. Ἀπὸ ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ προτερήματα καὶ καλὰ τῶν ἀνθρώπων, ἐκλαμπρότατε, ἐνδοξότατε, θεοτίμητε καὶ θεοδόξαστε ἡμῶν αὐθέντα καὶ εὐεργέτα, ἡ φρόνησις εἶναι τὸ κεφάλαιον καὶ ἡ βασίλισσα καὶ κυρία καὶ πρόξενος πάντων τῶν ἀνθρώποις καλῶν, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι ἀρετὴ καὶ τελειότης τοῦ κυριωτάτου τῆς ψυχῆς μέρους, ἤγουν τοῦ λογικοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου νοός· καὶ διὰ τοῦτο εἶναι, ὡς εἴπομεν, ῥίζα καὶ πηγὴ καὶ γεννήτρια πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις καλῶν, καθὼς ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ ἀφροσύνη καὶ ἡ μωρία εἶναι ἀρχὴ καὶ πηγὴ καὶ ῥίζα πάντων τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν, ἔστωντας καὶ εἶναι κακία καὶ ἀμορφία καὶ ξεπεσμὸς τῆς τελειότητος τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, ὁποῦ εἴπομεν. Καὶ διὰ τοῦτο ὅσα καλὰ καὶ ἂν ἔγιναν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τὴν σήμερον καὶ θέλουν γένη μέχρι συντελείας αἰῶνος, ὅλα εἶναι γεννήματα καὶ καρποὶ τῆς φρονήσεως, κἂν τε σωματικὰ εἶναι καὶ κοσμικά, κἂν τε ψυχικὰ καὶ πνευματικά· καθὼς ἐκ τοῦ ἐναντίου ὅσα κακὰ καὶ ἂν ἔγιναν καὶ γίνονται εἰς τὸν κόσμον, ὅλα εἶναι τῆς ἀφροσύνης γεννήματα καὶ ἀποτελέσματα. Εἴπαμεν, πῶς ὅλα τὰ καλὰ καὶ ἡ ἀρεταῖς τὴν φρόνησιν ὁμολογοῦσι μητέρα, διότι μήτε ἡ δικαιοσύνη χωρὶς φρόνησιν εἶναι καὶ λέγεται δικαιοσύνη, ἀλλὰ μᾶλλον ἀδικία νομίζεται, ὡσὰν ὁποῦ ἔχει μητέρα τὴν ἀφροσύνην· ἀλλὰ μήτε ἡ σωφροσύνη λέγεται σωφροσύνη, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκολασία· μήτε ἡ ἀνδρεία γνωρίζεται πῶς εἶναι ἀνδρεία, ἀλλὰ μᾶλλον αὐθάδεια καὶ θρασύτης· μήτε καμμία ἄλλη ἀρετὴ ἠμπορεῖ νὰ λέγεται

---

[1]) Πρβλ. Ψαλμ. πη', 21-25. [2]) Ἰακ. ε', 16.

www.dacoromanica.ro

ἀρετή, χωρὶς νὰ ἔχῃ ὁδηγὸν καὶ κυβερνήτην τὴν φρόνησιν καὶ τὴν γνῶσιν, ἐπειδὴ κατὰ τὸν εἰπόντα «καὶ τὸ καλὸν αὐτὸ οὐκ ἔστι καλόν, ὅταν μὴ καλῶς γένηται». Διὰ τοῦτο καὶ ὁ σοφώτατος Σολομὼν γέροντα τὸν φρόνιμον ὀνομάζει καὶ γεροντικὴν ἡλικίαν τὸν ἄδολον καὶ καθαρὸν βίον· «πολιὰ δέ ἐστι» λέγει «φρόνησις ἀνθρώπων, καὶ ἡλικία γήρως βίος ἀκηλίδωτος»[1].

2. Ἀνδρεῖος ἦτον ὁ Σαμψών, ἀμὴ δὲν ἦτον φρόνιμος νὰ κυβερνήσῃ τὴν ἀνδρείαν του καθὼς ἔπρεπε· διὰ τοῦτο ἔχασε καὶ τὴν ἀνδρείαν του, ἀντάμα καὶ τὴν ζωήν του. Δικαιοκρίτης καὶ σοφώτατος ἦτον ὁ Σολομών, ἀμὴ δὲν εἶχε τὴν φρόνησιν νὰ κυβερνήσῃ τοῦ λόγου του καθὼς ἔπρεπεν· διὰ τοῦτο καὶ ἐνικήθηκεν ἀπὸ τὰς ἀλλοφύλους γυναῖκας, ἕως ὁποῦ καὶ τὰ εἴδωλα ἐθυμίασε διὰ τὴν ἐκείνων ἀγάπην, καὶ διὰ τοῦτο ἐκόλασε τὴν ψυχήν του. Σώφρονες καὶ ἁγνόταταις ἦσαν αἱ πέντε παρθένοι, ἀμὴ διὰ τὴν μωρίαν των δὲν ὠφελήθησαν οὐδεποσῶς ἀπὸ τὴν τοιαύτην παρθενίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὸν οὐράνιον ἐκεῖνον νυμφῶνα. Εἰς ἕνα λόγον εἶχεν ὅλα τὰ χαρίσματα ἐκεῖνος ὁ πρωτόπλαστος Ἀδάμ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπροσεξίαν του τὰ ὑστερήθηκεν· διότι ἡ φρόνησις εἶναι τὸ ἅλας ὁποῦ νοστιμίζει, καλλύνει καὶ ὡραΐζει καὶ στολίζει τὰ κατορθώματα τῶν ἀνθρώπων, νὰ εἶναι καὶ νὰ λέγωνται ἀρεταῖς. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς κάθε συμβουλὴν οἱ γνωστικοὶ καὶ νουνεχεῖς ἄνθρωποι τοὺς φρονίμους καὶ γνωστικοὺς καὶ νουνεχεῖς ἐρωτῶσι, καθὼς τὸ παραινεῖ καὶ κάποιος σοφὸς λέγωντας· «σοφοῦ γὰρ ἀνδρὸς προσδέχου συμβουλίαν»[2]· σοφὴ σοφῶν γὰρ γίγνεται συμβουλία, ἐπειδὴ καὶ ἡ συμβουλὴ τῶν σοφῶν καὶ φρονίμων ἀνθρώπων πάντοτε εἶναι σίγουρη καὶ ὠφέλιμος καὶ ἀμετάβλητος.

3. Ποῖος εἶναι φρόνιμος εἰς τοῦτον τὸν πρόσκαιρον κόσμον; ἐκεῖνος ὁποῦ ἀκούει καὶ πληρώνει μὲ ἔργον τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· ἐκεῖνος εἶναι φρόνιμος ὁποῦ θεμελιώνει καὶ κτίζει τὸν πνευματικὸν οἶκον τῆς ψυχῆς του ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν τῆς πίστεως, ἡ ὁποία πέτρα εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός, καθὼς τὸ ὁρίζει καὶ ὁ μακάριος Παῦλος λέγωντας· «ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός»[3]. Καὶ πάλιν· «θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός»[4]. Ὡς καθὼς ἐκ τοῦ ἐναντίου μωρὸς καὶ ἄφρων καὶ ἄγνωστος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁποῦ θεμελιώνει τὴν πνευματικήν του οἰκίαν ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον, τουτέστιν εἰς τὴν ματαιότητα τῆς προσκαίρου ζωῆς, ἡ ὁποία καὶ εἶναι καὶ λέγεται φρόνημα καὶ θέλημα τῆς σαρκός, καθὼς μᾶς τὸ βεβαιώνει καὶ ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγελίοις λέγωντας· «Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη»[5]. Μωρὸς καὶ ἄφρων ἦτον ἐκεῖνος ὁ πλούσιος, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν τοῦ Κυρίου παραβολήν, ὁποῦ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς, ἀλλὰ μετὰ θάνατον ἐτηγανίζετο καὶ ἐφλογίζετο ἡ γλῶσσά του μέσα εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἄφρων ἦτον ἀκόμι καὶ ὁ πλούσιος ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου «εὐφόρησεν ἡ χώρα καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε καὶ εὐφραίνου». Ἀλλὰ τί τοῦ εἶπεν ὁ Θεός; «Ἄφρων», λέγει, «ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ, ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται»;[6]

4. Ποῖος εἶναι φρόνιμος εἰς τοῦτον τὸν κόσμον; ἐκεῖνος ὁποῦ ἔχει τὸ φρόνημά του καὶ τὸ θέλημά του καὶ ὅλην του τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν θεμελιωμένην εἰς μόνον τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον στερεὰν καὶ ἀμετακίνητον, καὶ κυβερνᾷ τὸ καράβι ὁποῦ τοῦ ἐμπιστεύεται ὁ Θεός,

---

[1]) Σοφ. Σολ. δ', 9. [2]) Ἴδε Boissonade, Anecdota graeca, τ. 1, σ. 158. [3]) Κορινθ. 1, ι', 4. [4]) Κορινθ. 1, γ', 11. [5]) Ματθ. ζ', 24-25. [6]) Λουκ. ιβ', 16-20.

www.dacoromanica.ro

κἄν τε τὸν ἑαυτόν του μόνον, κἄν τε καὶ ὅλον του τὸν οἶκον, κἄν τε καὶ ὅλην τὴν πολιτείαν καὶ τὸ βασίλειον, μέσα εἰς τὸ νοητὸν τοῦτο πολυτάραχον καὶ πολυκίνδυνον πέλαγος τῆς προσκαίρου ταύτης ζωῆς, ὡς φρονιμώτατος καὶ σοφώτατος κυβερνήτης βλέπωντας πάντοτε μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν εἰς τὸν πούσουλα καὶ τὸν κανόνα καὶ στάθμην του ἱεροῦ Εὐαγγελίου, κρατῶντας ἀπαρασάλευτα τὰς παραγγελίας καὶ ὁδηγίας τοῦ κοσμοσώστου καὶ πάντων κυβερνήτου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ. Τοιοῦτον φρονιμώτατον καὶ κατὰ πάντα σοφώτατον πηδαλιοῦχον καὶ κυβερνήτην τῆς νοητῆς κιβωτοῦ, τῆς περιφήμου ταύτης καὶ θεοσώστου πολιτείας καὶ αὐθεντείας, μᾶς ἐχάρισεν ὁ πανοικτίρμων Θεὸς τὴν πανένδοξον, θεοτίμητον καὶ θεοφρούρητον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα, δὲν ἠξεύρω πόθεν εἰς τοῦτο κινούμενος· τάχα διὰ τὰς ἀρετὰς τῶν πολιτευομένων; τάχα διὰ μόνην τὴν ἀνείκαστον αὐτοῦ εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀγαθότητα; τάχα διὰ τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας, ἢ (διὰ νὰ εἰπῶ ἁρμοδιώτερα καὶ καλλήτερα παρὰ πάντα τὰ ἄλλα) διὰ νὰ φανερώσῃ ὄχι μόνον εἰς ταύτην τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν καὶ εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην τὰς μεγαλοφυεῖς αὐτῆς ἀρετὰς καὶ ἀνδραγαθίας καὶ τὴν πάνσοφον αὐτῆς διοίκησιν καὶ κυβέρνησιν;

5. Ἀφίνω νὰ λέγω τὰ μεγαλήτερα, ὅσα πνευματικά, ὅσα μυστικά, ὅσα θεῖα, ἀλλὰ μόνον αὐτὰ τὰ πολιτικά τε καὶ κοσμικά, καὶ ἀπὸ τοῦτα πάλιν ὅσα ἡμεῖς βλέπομεν ἢ ἀκούομεν, ὁποῦ εἰς τόσαις ἀνωμαλίαις καὶ ἀκαταστασίαις καὶ δυστυχίαις τοῦ νῦν καιροῦ, σὲ τέτοιαν ἀπερίκλειστον καὶ ἀπεριτείχιστον καὶ ὑπόδουλον αὐθεντείαν, ἠθελήσατε κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα νὰ καταστήσετε καὶ σπουδαστήριον, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ καλλήτερα ψυχῶν φροντιστήριον καὶ σωφρονιστήριον, διὰ νὰ διδάσκετε μὲ τὸ μέσον τῶν διδασκάλων καὶ τὸ φῶς καὶ τὴν προκοπὴν τῶν γραμμάτων, τοὺς εὐγενεῖς τε καὶ φιλομαθεῖς τῶν νέων καὶ πάντας τοὺς βουλομένους, καὶ ξένους καὶ ἐντοπίους, πρᾶγμα ὁποῦ καλὸν μεγαλήτερον δὲν ἐδόθηκε ποτὲ εἰς τὸν κόσμον· ἐπειδὴ καὶ ἡ σοφία εἶναι ὁποῦ συνέχει καὶ περικρατεῖ τὸν σύμπαντα κόσμον μὲ τὴν πάνσοφόν της κυβέρνησιν, καθὼς ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ ἀπαιδευσία εἶναι ὁποῦ προξενᾷ ὅλα τὰ κακὰ εἰς τὸν κόσμον, ὡς εἴπομεν.

6. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς οἱ εὐτελεῖς καὶ ἀνάξιοι δοῦλοι τῆς θεοφρουρήτου ὑμῶν ἐκλαμπρότητος, μὴν ἠμπορῶντες νὰ τῆς ἀνταποδώσωμεν καμμίαν παραμικρὰν εὐχαριστίαν διὰ τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίας καὶ χάριτας, μένομεν χρεῶσται πάντοτε νὰ παρακαλοῦμεν ὅλοι κοινῶς τὴν πηγὴν τῶν ἀγαθῶν, τὴν βρύσιν τῶν χαρισμάτων, αὐτὸν τὸν παντοδύναμον καὶ πλουσιόδωρον Κύριον, νὰ τῆς ἀνταποδώσῃ ἀπειροπλασίως τὴν τοσαύτην αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίαν καὶ χάριν, ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι εὐζῶΐαν, ὑγείαν, εὐρωστίαν, κατ' ἐχθρῶν νίκην, στερέωσιν εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ ἐνδοξότατον αὐτῆς θρόνον ἄχρι βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ γηρατείου, σὺν τῇ ἐκλαμπροτάτῃ καὶ ἐνδοξοτάτῃ κυρίᾳ ἡμῶν Μαρίᾳ δόμνᾳ, μετὰ τῶν εὐλογημένων καὶ θεοφυλάκτων πεγζατέδων καὶ συμπάσης τῆς περὶ ὑμᾶς κατ' οἶκον ἐκκλησίας καὶ συγγενικῆς ὁμηγύρεως, καὶ τῶν ἐντιμοτάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων παντὸς τοῦ παλατίου καὶ πάσης τῆς τζάρας καὶ αὐθεντείας, καὶ καθεξῆς ἀλληλοδιαδόχως εἰς γενεὰς γενεῶν, μέχρι συντελείας αἰῶνος· ἐν δὲ τῷ μέλλοντι χαρίσαιτο ὑμῖν ἅπασι τὴν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἡτοιμασμένην τοῖς δικαίοις οὐράνιον βασιλείαν εἰς ἀπεράντους καὶ ἀδιαδόχους αἰῶνας. Ἀμήν. — ͵αχψε^ω.

Εἴρηται ὑπὸ τοῦ ἐν ἱερομονάχοις καὶ ἐφημερίου κὺρ Νεοφύτου.

Γ'.

Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον, εὐσεβέστατον καὶ ὑψηλότατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόνδα.

1. Ὁ παντοκράτωρ Θεός, εὐσεβέστατε, ἐνδοξότατε, ἐκλαμπρότατε, θεόστεπτε, θεοφρούρητε καὶ ὑψηλότατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ εὐεργέτα, ὁ παντοκράτωρ Θεός, ὁ τὰ πάντα ἐξ οὐκ ὄντων ἀμέσως εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν καὶ πάντων σοφῶς προνοούμενος καὶ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον οἰκονομῶν, οὐκ αὐτὸς οὗτος ἐν τοῖς ἑξῆς ἀμέσως αὐτουργεῖ τὴν τῶν γι-

www.dacoromanica.ro

γνομένων παραγωγήν τε καὶ σύστασιν καὶ τὴν τῶν ὅλων διαμονὴν καὶ κυβέρνησιν, ἀλλ' ἑτέροις ἐπιτρέπει τῷ καταλλήλῳ λόγῳ τὴν τούτων οἰκονομίαν τὸ ἐνδόσιμον παρασχών, ἀγγελικαῖς φημι δυνάμεσι καὶ τοῖς στοιχείοις αὐτοῖς καὶ τοῖς κατὰ μέρος προσεχέσιν αἰτίοις. Ὃν τρόπον καὶ ὁ αἰσθητὸς οὗτος ἥλιος, ἡ ὁρωμένη δεξιὰ τῆς θείας προνοίας τῇ κινήσει καὶ τῷ φωτὶ ταῖς ἑαυτοῦ ἐνεργείαις πάντα τὰ ὑπὸ σελήνην διὰ τῶν ὁμοειδῶν καὶ προσεχῶν αἰτίων γεννᾷ, περιθάλπει, ζῳογονεῖ τε καὶ περισῴζει, τὸν αὐτὸν οὖν τρόπον καὶ ἐπὶ τὴν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων διοίκησίν τε καὶ σύστασιν οὐκ αὐτὸς οὗτος ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἀμέσως αὐτουργεῖ τὰ πρὸς τὸ συμφέρον ἑκάστῳ, ἀλλὰ τοὺς κατὰ καιροὺς ἀῤῥήτοις προνοίας λόγοις ἀξίους ἀναφανέντας τῇ παντεπόπτῳ αὐτοῦ προνοίᾳ κατὰ τὴν ἡγουμένην αὐτοῦ θέλησιν πρὸς τὴν τοιαύτην διοίκησιν καὶ κυβέρνησιν κατὰ τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον προχειρίζεται, δηλονότι κατὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτοῖς ἐπιτηδειότητά τε καὶ σύνεσιν τοὺς μὲν ἰδίᾳ πρὸς τὴν τῶν κατὰ μέρος ἠθῶν εὐκοσμίαν οἰκονομικήν τε καὶ πολιτικήν, καὶ ὅλως τὴν περὶ τὰ σωματικά τε καὶ κοσμικὰ καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ ἐνασχολουμένην διοίκησίν τε καὶ πρόνοιαν· τοὺς δὲ πρὸς τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τε καὶ διδαγμάτων, τῶν κατὰ ψυχὴν δηλονότι, καὶ ὅλως τὴν περὶ Θεὸν καὶ τὰ θεῖα θεραπείαν τε καὶ οἰκονομίαν· ὀλίγοις δέ τισι κομιδῇ, καὶ τοῦτο οὐκ ἄλλου του χάριν δηλονότι, ἀλλ' ἢ πρὸς ἔνδειξιν μόνον τῆς ἐμφύτου αὐτῶν δραστικωτάτης εὐφυΐας τε καὶ φιλοθέου γνώμης καὶ προαιρέσεως τήν τε τῶν ψυχικῶν ἅμα καὶ τῶν σωματικῶν ἐγχειρίζεται προστασίαν, ἵνα μὴ δηλονότι τοιαύτη φύσις ἐκ μέσου γένηται ἀγνοουμένη τε καὶ μαραινομένη ὡς ἀπρακτοῦσα καὶ ἀστεφάνωτος, ἀλλ' εἰς μέσον ὑπὸ τῆς θείας ἀχθεῖσα προνοίας καὶ τὴν οἰκείαν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους δύναμίν τε καὶ ἀρετὴν ἐμπράκτως ἐνδειξαμένη καὶ τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῇ ποίμνιον καθ' ἑκάτερον βελτιώσασα, ἐν τῷ μέλλοντι ἀειθαλέσιν ἀναδήσαιτο καὶ ἀμαραντίνοις στεφάνοις. Ἔνθεν τοι καὶ νῦν μὲν Μωϋσέα τε καὶ Ἀαρὼν ἐν τοῖς πάλαι πρὸς τὴν τοῦ παλαιοῦ Ἰσραὴλ ἀνὰ μέρος διοίκησιν ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ προχειρίζεται καὶ καθεξῆς τοὺς πάλαι ἱερεῖς τε καὶ βασιλεῖς καὶ κριτάς, τόν γε μὴν Σαμουὴλ τὸν προφήτην ὡς ἀμφοτεροδέξιον καὶ τοὺς κατ' ἐκεῖνον ἀξίους ἀναφανέντας ἐφ' ἑκατέραν τῶν ἀνθρωπίνων οἰκονομίαν χειροτονεῖ. Τοῦτο καὶ ὁ προφητάναξ ἀνακηρύττει Δαβίδ· Μωϋσῆς γάρ φησι καὶ Ἀαρὼν ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ, καὶ Σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Παρίημι τοὺς τῆς νέας χάριτος καὶ τοῦ νέου Ἰσραὴλ θεοστέπτους ἡμῶν βασιλεῖς τε καὶ ἱερεῖς καταλέγειν, οἵτινες παγκάλως τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτοῖς ποίμνιον καὶ σωτηρίως ποιμάναντες μετέβησαν ἐκ τῶν προσκαίρων πρὸς τὰ οὐράνια, τὴν ἀνεκλάλητον ἐκείνην καὶ ἀΐδιον ἀνταλλαξάμενοι βασιλείαν.

2. Τοιοῦτόν τινα θειότατον, ἡρωϊκώτατόν τε ἅμα καὶ μεγαλοπρεπέστατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις αὐτὸς ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἀῤῥήτῳ λόγῳ διὰ τῆς φύσεως ἡμῖν ἐχαρίσατο, τὴν εὐσεβεστάτην, ἐνδοξοτάτην καὶ θεοφρούρητον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα· οἵτινες, καίπερ ἐκ βασιλικοῦ καταγόμενοι γένους, ὅμως οὐκ ἠθελήσατε μόνοις τοῖς ἀπροαιρέτοις τῶν προγόνων ἐγκαλλωπίζεσθαι προτερήμασιν, ὡς οὐ μᾶλλον οἰκείοις οὖσιν ἢ ἀλλοτρίοις, προέθεσθε δὲ μᾶλλον οἴκοθεν οἰκείοις αὐτοὶ προνομίοις τε καὶ ἀρετῶν ἄνθεσι τὸ γένος κοσμεῖν καὶ αὐτοὶ κρείττονες πολλῷ τῷ περιόντι τῆς κατὰ ψυχὴν εὐγενείας καὶ ἀρετῆς ἀρχηγοὶ τοῖς ἐκγόνοις γενέσθαι ὥσπερ δὴ κόσμος ὡς ἀληθῶς καὶ στέφανος τοῖς προγόνοις. Ὅθεν δὴ καὶ ὑπὸ τῆς θείας ψήφου ἐπὶ τὴν ἡγεμονικὴν ταύτην καθέδραν προβιβασθέντες, καίτοι γε οὐχ ἑκόντες μέν, ἀλλὰ καὶ πάσῃ δυνάμει ταύτην ἀποδιδράσκοντες, φεύγοντες ταύτην, τὸ δυσανάγωγον δηλονότι τοῦ ἐγχειρήματος παραιτούμενοι κατὰ τοὺς πάλαι ἁγιωτάτους ἐκείνους βασιλεῖς τε καὶ ἱερεῖς, οἵτινες καὶ αὐτοί, καίπερ ἱκανώτατοι ἐτύγχανον πρός γε τὴν τοιαύτην τῶν λογικῶν προβάτων ἐπιστασίαν, ὅμως οὐκ ἐτόλμων, τὸ τούτων δυσπειθές τε καὶ δυσανάγωγον παραιτούμενοι (τῷόντι καὶ γὰρ αὕτη ἐστί, κατὰ τὸν μέγαν ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριον ἐν τῷ περὶ ἱερωσύνης αὐτοῦ λόγῳ, τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, τὸ πολυτροπώτατον καὶ ποικιλώτατον ζῷον ἄγειν, τὸν ἄνθρωπον), ἀλλ' ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ τοῦ κοινοῦ νεύσει Θεοῦ μετὰ πολλῆς τῆς παρακλήσεώς τε καὶ ἐπιθέσεως καταναγκασθέντες τὴν τοιαύτην ὑπεμείνατε πρόσκλησιν. Ἐπὶ τὴν ἡγεμονικὴν ὅμως ταύτην εὐθὺς ἀναβάντες ἀπήνην καὶ ὡς ἀπό τινος ἀκροτάτης περιωπῆς τῆς ὑψηλοτάτης ταύτης καθέδρας πᾶσαν τὴν ὑπεξούσιον ταύτην πολιτείαν, ἥντινα παρὰ τῆς θείας ἐγκεχείρισθε προνοίας

www.dacoromanica.ro

καὶ χάριτος, ὀξυδερκεστάτοις περιβλεψάμενοι τοῦ νοὸς ὀφθαλμοῖς, καὶ γνόντες ὅτι τὸ ἀναγκαιότατον ἅμα καὶ σωστικώτατον ἔργον τῆς τῶν λογικῶν προβάτων ἡγεμονίας τε καὶ κηδεμονίας οὐκ ἔστιν ἡ περὶ τὰ σωματικὰ ταῦτα καὶ τὰ χαμαὶ ἐρχόμενα καὶ φθειρόμενα καταβαλλομένη σπουδή, ὅτι μὴ καθ' ὅσον ἐστὶ χρήσιμά τε καὶ ὠφέλιμα πρὸς τὴν τῶν ψυχῶν θεραπείαν, ἀλλ' ἔργον ἡγεμονικώτατόν τε καὶ κηδεμονικώτατον ἐκεῖνό ἐστιν, ἡ περὶ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, δηλαδὴ τὸν κατὰ ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ἐπιμέλειά τε καὶ πρόνοια.

3. Διά τοι τοῦτο ἐντεῦθεν μὲν οἷον ἀριστερᾷ τινι χειρί, ἀλλ' ὑπερδεξίως ὅμως παγκάλως τε ἅμα καὶ συμφερόντως καὶ ὡς οὐδείς ποτε ἄλλος τῶν πρὸ ὑμῶν, ἐν περινοίᾳ φρονήσεώς τε καὶ διακρίσεως τοῦ ἐμπιστευθέντος ὑμῖν χριστωνύμου ποιμνίου φιλανθρώπως τε ἅμα καὶ ἀδεκάστως κατά γε τὰ σωματικὰ ταῦτα καὶ τὸν ἔξω ἄνθρωπον ἀγρύπνοις ὀφθαλμοῖς διηνεκῶς προνοεῖσθε καὶ κήδεσθε· ἐντεῦθεν δὲ οἱονεὶ δεξιᾷ τινι χειρί, τῇ κρείττονι δηλονότι ἐπιμελείᾳ, τῶν κατὰ ψυχὴν καὶ τῶν πνευματικῶν ἀμφοτέραις ἀντιλαμβάνεσθε, οὐ μόνον αὐτὰς τὰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια ἐκ βάθρων οἰκοδομοῦντές τε καὶ προικίζοντες, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς ἱερὰς ταύτας τῆς Ἐκκλησίας βίβλους ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου πρὸς τὴν τῶν ἐγχωρίων γλῶτταν μεθερμηνεύοντες καὶ ἐντυποῦντες αὐτὰς μετὰ πλείστης ἐπιμελείας τε καὶ δαπάνης, ὡς ἂν ἐντεῦθεν ἀφθόνως τε καὶ ἀπόνως ἐγκρατεῖς γένωνται τῶν τοιούτων δυσεφίκτων ὄντων ἄλλως διδαγμάτων τε καὶ δογμάτων. Τὸ δὲ μέγιστον πάντων, σωτηριωδέστατόν τε καὶ ἀναγκαιότατον ὂν προείλεσθε τῶν ἐν ἀνθρώποις καλῶν, ἐκεῖνό ἐστιν, ὃ καὶ πρῶτοι μονονουχὶ καὶ μόνοι τῶν ἄλλων ἐν τῇδε τῇ πολιτείᾳ καὶ αὐθεντείᾳ προέγνωτε καταστῆσαι, τὸ Ἑλληνικὸν φημι Φροντιστήριον, οἰκειότερον δὲ εἰπεῖν ἐν Θεῷ συλλήπτορι τοῦτο σωφρονιστήριον (οἷον καλὸν οὔθ' ἧκεν ἀνθρώποις, οὔθ' ἥξει ποτέ), ὥστε φωτίζειν ἐντεῦθεν καὶ συνετίζειν διὰ τῆς τοιαύτης ἐλευθέρου παιδείας τε καὶ μαθήσεως κατὰ ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν τοὺς μαθητιᾶν αἱρουμένους καὶ τῆς κατὰ δύναμιν ἀνθρωπίνης τελειώσεως γλιχομένους, οἱονεὶ προγονικόν τινα κλῆρον ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων ἐπὶ τὰ μείζω καὶ ἀπὸ τῶν ἀτελεστέρων ἐπὶ τὰ τελεώτερα προβιβάζοντες· ἀνέκαθεν καὶ γὰρ ἡ πανευκλεεστάτη σειρὰ τῶν προγόνων ὑμῶν βασιλικῇ τῇ γνώμῃ καὶ τῇ προθέσει τῆς βασιλικωτάτης ταύτης ἀντεποιεῖτο τῶν ἀρετῶν, φημὶ τῆς κατὰ νοῦν τελειότητος, ἣν ἡ ἔντεχνος τῶν γραμματων μελέτη καὶ μάθησις τοῖς προσφοιτῶσι χαρίζεται.

4. Ἐντεῦθεν καὶ γὰρ προσγίνεται τοῖς ἀνθρώποις ἡ τῶν ὄντων ἐπιστημονικὴ γνῶσις καὶ σύνεσις, ἥτις τοῦ θεωρητικοῦ νοός ἐστι τελειότης. Ἐντεῦθεν ἡ τῶν ἠθῶν εὐκοσμία πορίζεται, ἥτις τῆς πρακτικῆς ἐστι φρονήσεως ἔργον. Ἐντεῦθεν ἡ διάγνωσις καὶ ἀδέκαστος κρίσις τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν καὶ λόγων καὶ πράξεων θηράσιμος γίνεται τοῖς ἀναμαρτήτως τὰ τοιαῦτα κρίνειν καὶ διακρίνειν ἐφιεμένοις· οὐκέτι γὰρ οἱ τῆς παιδείας εὐσεβοφρόνως ἀντιποιούμενοι τῶν μὲν ὄντως ὄντων ὡς μὴ ὄντων καταφρονοῦσι, τῶν δὲ μὴ ὄντων μᾶλλον ὡς ὄντων ἀντέχονται, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον αἱροῦνται. Τῶν μὲν προσκαίρων τούτων καὶ χαμαὶ ἐρχομένων τοσοῦτον μόνον φροντίζουσιν, ἐφ' ὅσον τὰ πρὸς τὸ καλῶς τε καὶ ψυχωφελῶς ζῆν ἑαυτοῖς ἐκπορίσωνται· τῶν δὲ μελλόντων τε καὶ μενόντων ἀμφοτέραις ἀντιποιοῦνται, ἐν ἀμέμπτῳ πολιτείᾳ τὸν Θεὸν θεραπεύοντες καὶ τὰς εὐαγγελικὰς ἐντολὰς ἐκπληροῦντες. Καὶ τί γὰρ ἄλλο, ἀλλ' ἢ πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις καλῶν ἡ σοφία διδάσκαλος; πόθεν γὰρ ἄλλοθεν τὴν τοιαύτην δύναμιν ἐκαρπώσαντο οἱ τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν πανσόφως κατακοσμήσαντες θεῖοι ποιμένες τε καὶ διδάσκαλοι; πόθεν τὴν περὶ τὰ πολιτικὰ ταῦτα οἰκονομικά τε καὶ ἠθικὰ περιστρεφομένην ἐξέθεντο διδασκαλίαν; πόθεν ἡ περὶ τὰς πολιτικὰς ταύτας καὶ ποιητικὰς τέχνας καὶ ἕξεις ἐπινενόηται μάθησις, ἐξ ὧν ἅπασα ἡ ἐν ἀνθρώποις εὐζωΐα τε καὶ οἰκονομία θηρεύεται; Ὅθεν καὶ ὁ σοφώτατος Σολομών[1], πάντων τῶν ἄλλων καταφρονήσας, ταύτην καὶ μόνην θεόθεν ᾐτήσατο κτήσασθαι, «Δός μοι» λέγων, «Θεὲ πατέρων καὶ κύριε τοῦ ἐλέους, τὴν τῶν σῶν θρόνων πάρεδρον σοφίαν, ἵνα συμπαροῦσά μοι διδάξῃ με, τί εὐάρεστόν ἐστι παρὰ σοί (τοῦτο τῆς πρακτικῆς ἐστι φιλοσοφίας τὸ κέρδος), καὶ ὁδηγήσῃ με ἐν γνώσει (τοῦτο τῆς θεωρίας κατόρθωμα) καὶ φυλάξῃ με ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς» (τοῦτο τῆς πρακτικῆς ἅμα καὶ θεωρητικῆς σοφίας ἐστι τὸ ἔπαθλον).

---

[1]) Πρβλ. Σοφ. θ', 4-11.

www.dacoromanica.ro

5. Τοῦ οὖν τοιούτου μεγίστου τε καὶ θεοδωρήτου καλοῦ ἡ θεοφρούρητος θεόστεπτός τε καὶ θεοφύλακτος ὑμῶν ἐκλαμπρότης ἀναφανδὸν ἐν τῇ παρούσῃ πολιτείᾳ καὶ αὐθεντείᾳ καὶ πρῶτος καὶ μόνος γίγνεται πρόξενος εἰς ἔνδειξιν ὡς ἀληθῶς τῆς εἰλικρινοῦς σου πρὸς Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης. Ὁ γὰρ τὴν σοφίαν ἀγαπῶν αὐτὸν ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, ἐπείπερ αὐτός ἐστιν ἡ τῆς σοφίας πηγὴ καὶ αὐτοσοφία· ὁ δὲ τὸν Θεὸν ἀγαπῶν οὗτος πάντως καὶ τὸν πλησίον ὡς ἀληθῶς ἀγαπᾷ· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν πλησίον αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, καθάπερ ἡ θεολόγος ἔφη φωνή, τὸν Θεόν, ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν; ὁ δὲ τὸν Θεὸν ἀκριβῶς ἀγαπῶν καὶ τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, οὗτος πᾶσαν θείαν πεπλήρωκεν ἐντολήν· «ἐν ταύταις γάρ» φησι «ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται»[1]. Τὸν δὲ τοιοῦτον πάντως καὶ ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ, ὁ τοὺς δικαίους ἀγαπῶν καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐλεῶν καὶ πάντας πρὸς σωτηρίαν καλῶν διὰ τὰς ἀψευδεῖς καὶ ἀγαθὰς τῶν μελλόντων ἐπαγγελίας· ὁ δὲ τὸν Θεὸν φίλον ἔχων καὶ ἐν αὐτῷ διὰ τῆς ἀγάπης ἐνοικοῦντα καὶ μένοντα κτώμενος, οὗτος οὐδέποτε φοβηθήσεται «ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ, ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ»[2]. Ὁ γὰρ Θεὸς αὐτῷ βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς εἰς σωτηρίαν ἐν τῷδε τῷ βίῳ γίγνεται, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι ἀντὶ τῆς προσκαίρου πανσόφου καὶ θεαρέστου ταύτης ἡγεμονείας τὴν οὐράνιον ἀνταλλάττεται βασιλείαν· ἐπειδή περ «ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου», φησίν, «ἐν σκέπῃ τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται»[3].

6. Μακαρία τοίνυν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις καὶ πανολβία ἡ παροῦσα πολιτεία τε καὶ αὐθεντεία καθέστηκεν, ἡ τηλικοῦτον ἥρωα, θεοσεβέστατον, ἁγιώτατον, γαληνότατον, ἡγεμονικώτατόν τε καὶ χριστομίμητον κηδεμόνα πλουτήσασα· ὅστις οὐ μόνον παρά γε τοῖς οἰκείοις καὶ φίλοις καὶ συγγενέσιν ἐστὶν αἰδέσιμος καὶ παμπόθητος, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῖς ἐστιν ἀγαστὸς καὶ θαυμάσιος· οἶδε γὰρ καὶ πολέμιος θαυμάζειν ἀνδρὸς ἀρετήν. Οὗτός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃν καὶ Συνέσιος, ὁ τὰ πάντα συνετώτατος καὶ σοφώτατος, ἐν τῷ περὶ βασιλείας αὐτοῦ λόγῳ μακάριον ἡγεῖται τῷόντι καὶ πανευδαίμονα· οὐχ ὃν φοβοῦνται, φησίν, ἀλλ' ὑπὲρ οὗ φοβοῦνται καὶ ἀγωνίζεται τὸ ὑπήκοον, οἰκείαν τὴν ἐκείνου ζημίαν ἡγούμενοι, ὥσπερ δὴ καὶ κοινὴν ὠφέλειαν τὴν ἐκείνου ἡγούμενοι σωτηρίαν. Μακάριοι οἱ περὶ τὴν τοῦ τοιούτου παναρίστου καθηγεμόνος θεραπείαν ἐνασχολούμενοι· μακάριοι τῷόντι καὶ πανευδαίμονες οἱ τοῖσδε τοῖς ταμιείοις ἐμφιλοχωροῦντες καὶ τῆς τοιαύτης ἱλαρωτάτης τε καὶ γαληνοτάτης διηνεκῶς ἐμφορούμενοι καὶ θέας καὶ ὁμιλίας. Ἥντινα πανευδαίμονα, μακαριωτάτην, ἁγιωτάτην τε καὶ θεοφρούρητον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα διατηροίη καὶ περιέποι κύριος ὁ Θεός, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ θεοστήρικτον αὐτῆς θρόνον ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ καὶ μακρόβιον, ἀνωτέραν παντὸς ἀνιαροῦ καὶ πονηροῦ συναντήματος· καὶ ὑποτάξαιτο ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον· ἐν πᾶσιν εὐδαίμονα καὶ μακάριον καθ' ἑκάτερον ἄνθρωπον ἄχρι βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ γηρατείου, εἰς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν παντὸς τοῦ ἐμπιστευθέντος ὑμῖν χριστωνύμου πληρώματος καὶ εἰς καύχημα πάντων τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ὀρθοδόξων, ἀλληλοδιαδόχως εἰς γενεὰς γενεῶν καὶ εἰς ἐτῶν πολλῶν περιόδους· ἐν δὲ τῷ μέλλοντι χορηγήσαιτο ὑμῖν τὴν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου τοῖς εὐλογημένοις τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡτοιμασμένην οὐράνιον βασιλείαν. Ἀμήν.

Ὁ ἔσχατος δοῦλος τῶν δούλων τῆς θεοφρουρήτου καὶ θεοσώστου ὑμῖν ἐκλαμπρότητος καὶ ἐλάχιστος ἐν σπουδαίοις

Σεβαστὸς Τραπεζούντιος Κυμινήτης.

Δ'.

Ἐγκώμιον εἰς τὸν εὐσεβέστατον, ἐνδοξότατον, ἐκλαμπρότατον καὶ θεόστεπτον ἡμῶν αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόνδα.

1. «Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου, σύνεσις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν», ὁρίζει ὁ προφητάναξ Δαβὶδ καὶ μετὰ τοῦτον ὁ σοφώτατος υἱὸς αὐτοῦ Σολομών[4]. Λέγουσι δὲ καὶ γρο-

---

1) Ματθ. κβ', 40. 2) Ψαλμ. ϙ', 5, 6. 3) Ψαλμ. ϙ', 1. 4) Ψαλμ. ρι', 10. Παροιμ. α', 7.

www.dacoromanica.ro

κοῦσι σοφίαν καὶ σύνεσιν ὄχι αὐτὴν τὴν ἑλληνικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, καὶ ἁπλῶς νὰ εἰποῦμεν τὴν ἀνθρωπίνην, τὴν κάτω καὶ πατουμένην (ἐπειδήπερ ἡ τοιούτη σοφία κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον «μωρία ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ»)[1], ἀλλὰ λέγουσι καὶ νοοῦσι σοφίαν τὴν θεοδώρητον ἐκείνην τῶν ὄντων γνῶσιν καὶ μάθησιν, τὴν ἀναμάρτητον καὶ ἀλάθαστον, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ σοφώτατος Σολομὼν ἐζήτησε καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅταν ἔλεγε παρακαλῶντας· «Θεὲ πατέρων καὶ κύριε τοῦ ἐλέους, ὁ ποιήσας τὰ πάντα ἐν λόγῳ σου καὶ τῇ σοφίᾳ σου κατασκευάσας τὸν ἄνθρωπον (καὶ μετ' ὀλίγα), δός μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων πάρεδρον σοφίαν, ἵνα συμπαροῦσά μοι διδάξῃ με, τί εὐάρεστόν ἐστι παρὰ σοί, καὶ ὁδηγήσῃ με ἐν γνώσει καὶ φυλάξῃ με ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς»[2]. Καὶ διατί ζητᾷ τὴν τοιαύτην σοφίαν; ὅτι οἱ λογισμοί, λέγει, τῶν θνητῶν εἶναι πάντες δειλοὶ καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι αὐτῶν[3]. Ἀμὴ αὕτη ἡ παρὰ Θεοῦ σοφία εἶναι ἡ ὄντως ἀληθινὴ καὶ ἄπταιστος γνῶσις τῶν ὄντων, ἡ ὁποία ὅσα καὶ ἂν διδάσκῃ τοὺς ἀνθρώπους, ὅλα εἶναι ἀσφαλτα καὶ ἀλάθαστα καὶ θεάρεστα καὶ σωτήρια, καὶ προξενοῦν εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν τὴν ἄκραν καὶ ἐνδεχομένην μακαριότητα καὶ εὐδαιμονίαν, καὶ μετὰ τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα τοὺς χαρίζουν καὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν. Ἡ τοιαύτη σοφία ἔχει κατὰ ἀλήθειαν ὡς ἀρχὴν καὶ θεμέλιον τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον, ὡς εἴπομεν. Ὁπόσοι λοιπὸν ἐκυβερνήθησαν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἔχοντες ὁδηγὸν καὶ κυβερνήτην εἰς τὰ πάντα τὴν τοιαύτην σοφίαν καὶ γνῶσιν, ἐκεῖνοι βέβαια εἶχαν καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς τοιαύτης σοφίας, λέγω τὸν φόβον αὐτὸν τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὴν θείαν ἐκείνην ἀπόφασιν τοῦ Εὐαγγελίου «ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται»[4]· καὶ κατὰ τὴν κοινὴν ἀπόφασιν τῶν θείων πατέρων καὶ πάντων κοινῇ τῶν φιλοσόφων ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ τῶν αἰτιατῶν γινώσκομεν καὶ γνωρίζομεν καὶ τὰς τούτων ἀρχὰς καὶ αἰτίας κατὰ τὴν ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπόδειξιν.

2. Εἶχε τὴν τοιαύτην σοφίαν ὁ Ἀβραὰμ ἐκεῖνος ὁ μέγας ἐν πατριάρχαις, ὡσὰν ὁποῦ χωρὶς κανένα διδάσκαλον θεοσεβείας καὶ ὁδηγὸν ἐξ ἀνθρώπων ἀφ' ἑαυτοῦ του καὶ ἀπὸ λόγου του μόνος ἐγνώρισεν ἀπὸ τὴν ἐναρμόνιον κίνησιν τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων τὸν κτίστην καὶ δημιουργὸν τοῦ παντός, καὶ διὰ τοῦτο εὐηρέστει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάντοτε μὲ τὴν καθαρὰν καὶ ἁγίαν του πολιτείαν. Λοιπὸν εἶχεν ἐξ ἀνάγκης καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ μητέρα τῆς τοιαύτης σοφίας, λέγω τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον εἰς τὴν καρδίαν του, καθὼς τὸ μαρτυρᾷ καὶ ἡ ἁγία Γραφή· «νῦν γὰρ ἔγνων», λέγει, «ὅτι φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ»[5]. Εἶχεν ὁ μέγας ἐκεῖνος προφήτης Μωϋσῆς τὴν τοιαύτην σοφίαν, ναί βέβαια, μὲ τὴν ὁποίαν ἐστάθηκε μέγας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ πρῶτος καὶ κορυφαῖος τῶν προφητῶν καὶ διδάσκαλος καὶ νομοθέτης τῶν Ἰουδαίων· ὁ ὁποῖος καὶ πρῶτος ἔγραψε μὲ τὴν σοφίαν, ὁποῦ τοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεὸς κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα καὶ τὴν πλάσιν καὶ δημιουργίαν τοῦ κόσμου. Εἶχε βέβαια καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς τοιαύτης σοφίας, τὸν θεῖον φόβον εἰς τὴν ψυχήν του, καθὼς τὸ μαρτυρᾷ καὶ ἡ ἁγία Γραφή· «ἀπέστρεψε δὲ» λέγει «Μωϋσῆς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ηὐλαβεῖτο γὰρ κατεμβλέψαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ»[6]. Μὲ τὴν ὁποίαν σοφίαν ἐκυβέρνησε καὶ τὸ ἀχάριστον καὶ σκληροτράχηλον γένος τῶν Ἰουδαίων σοφώτατα καὶ ἁγιώτατα εἰς ἐκείνην τὴν ἄβατον καὶ ἀγεώργητον ἔρημον ἑξῆς τεσσαράκοντα χρόνους. Αὐτὴν τὴν σοφίαν τὴν εἶχε καὶ ὁ μέγας ἐν προφήταις καὶ βασιλεῦσι Δαβίδ, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ἐστάθηκε πρῶτος ἄξιος προφήτης καὶ βασιλεὺς ὑπὸ Θεοῦ κεχειροτονημένος, κυβερνῶντας πανσόφως καὶ θεαρέστως τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ τεσσαράκοντα χρόνους. Καὶ ἐστόλισε τὴν ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν μὲ τοὺς πανσόφους καὶ θεοπνεύστους ἐκείνους ψαλμούς· ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἀξιώθηκε νὰ λέγεται καὶ νὰ ὀνομάζεται θεοπάτωρ, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἔλεγεν ὁ Θεός· «Εὗρον ἄνδρα τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ κατὰ τὴν καρδίαν μου». Καὶ πάλιν· «εὗρον Δαβὶδ τὸν δοῦλόν μου· ἐν ἐλέῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν» καὶ τὰ ἑξῆς[7]. Εἶχε βέβαια, ναί, καὶ αὐτὸς τὴν ἀρχὴν τῆς τοιαύτης σοφίας, τὸν φόβον αὐτὸν τοῦ Θεοῦ, καθὼς τὸ λέγει καὶ μοναχός του· «Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου»[8].

---

[1]) Κορινθ. 1, γ', 19. [2]) Σοφ. Σολ. θ', 1-12. [3]) Αὐτόθι 14. [4]) Ματθ. ιβ', 13. [5]) Γενέσ. κβ', 12. [6]) Ἐξόδ. γ', 6. [7]) Ψαλμ. πζ', 21. [8]) Ψαλμ. ρι', 10.

www.dacoromanica.ro

3. Αὐτὴν τὴν σοφίαν τὴν ἔλαβε καὶ Σολομὼν ὁ υἱός του, ὡς εἴπομεν, δωρεὰν ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ εἶχε καὶ αὐτὸς ἀκολούθως τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἕνα καιρόν· ἀμὴ δὲν τὸν ἐφύλαξεν ἕως τὸ ὕστερον, διότι «ἐξέκλιναν», λέγει καὶ ἡ ἁγία Γραφή, «γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν αὐτῶν»[1], καὶ οὕτως ἐγένετο ξένος τῆς εὐσεβείας Θεοῦ καὶ ἀπέθανε. Καὶ εἰς ἕνα λόγον νὰ εἰποῦμεν, ἁπαξάπαντες οἱ πρὸ νόμου καὶ μετὰ νόμον δίκαιοι αὐτὴν τὴν θεοδώρητον σοφίαν καὶ χάριν εἶχαν καὶ ἔχουσιν ὁδηγὸν καὶ διδάσκαλον εἰς τὰ πάντα ὁ καθένας, κατὰ τὸ μέτρον τῆς εὐλαβείας καὶ πίστεως καὶ τοῦ θείου φόβου, ὁποῦ ἔχουν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν των. Διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ δὲν ἔχουν τὴν τοιαύτην σοφίαν εἰς τὴν ψυχήν τους, νὰ κυβερνήσουν τὴν ζωήν τους κατὰ Θεόν, εἶναι φανερὸν διατὶ δὲν τὴν ἔχουν· διότι δὲν ἔχουν τὴν ἀρχὴν καὶ πηγὴν τῆς τοιαύτης σοφίας, τὸν φόβον αὐτὸν τοῦ Θεοῦ· οἱ ὁποῖοι καὶ διὰ τοῦτο καταφρονοῦσι τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀφοβίαν καὶ ἀπιστίαν τους, ἐπειδὴ καὶ «ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον» (κατὰ τὸν προφήτην) «ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα»[2]· ἡ δὲ ἀπιστία γεννᾷ τὴν ἀφοβίαν καὶ ἀνευλάβειαν, ὅτι ὁ πιστεύων καὶ φοβεῖται καὶ εὐλαβεῖται τὰ ἄξια φόβου καὶ εὐλαβείας, καθὼς καὶ πάντες οἱ ἅγιοι καὶ φοβοῦνται καὶ εὐλαβοῦνται τὰ θεῖα.

4. Αὐτὸν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ὁλοφάνερα[3] εὑρίσκομεν καὶ εἰς τὴν θεοφρούρητον καὶ θεοδόξαστον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα, θεοκόσμητε καὶ θεοτίμητε καὶ γαληνότατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ εὐεργέτα. Πόθεν καὶ ἀπὸ ποῖα γνωρίσματα; ἐπειδὴ βλέπομεν, πῶς καὶ εἰς αὐτὴν ἀστράπτει καὶ λάμπει τοιαύτη θεοχαρίτωτος σοφία καὶ γνῶσις, ἡ θυγάτηρ τοῦ θείου φόβου, ἀπὸ τὴν πάνσοφον καὶ χριστομίμητον αὐτῆς κηδεμονίαν τε καὶ κυβέρνησιν, ὑπὲρ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας καὶ λαμπηδόνας· τὴν ὁποίαν κάθε γνωστικὸς καὶ φρόνιμος ἄνθρωπος ἀκριβῶς στοχαζόμενος ἐξίσταται, ἀπορεῖ καὶ θαυμάζει, καὶ διὰ ταῦτα μεγαλύνει καὶ γεραίρει τὴν θείαν πρόνοιαν· ἡ ὁποία θέλωντας νὰ τὴν φανερώσῃ τὴν τοιαύτην αὐτῆς σοφίαν καὶ χάριν καὶ τὰς μεγαλοφυεῖς αὐτῆς καὶ ἡρωϊκὰς ἀρετὰς καὶ ἀνδραγαθίας εἰς ὅλην τὴν περίγειον λῆξιν, ἀνεβίβασε τὴν θεοφύλακτον αὐτῆς ἐκλαμπρότητα εἰς τὴν ὑψηλοτάτην ταύτην καθέδραν καὶ μεγαλώνυμον αὐθεντείαν καὶ πολιτείαν εἰς τέτοιον καιρὸν ἀναγκαῖον καὶ χρειαζόμενον, ἢ (διὰ νὰ εἰπῶ ἁρμοδιώτερα) εἰς τέτοιον βαρυσυμφορώτατον καὶ φρικωδέστατον χειμῶνα τῆς νοητῆς ταύτης τοῦ βίου θαλάσσης, διὰ νὰ ἐξαπλώσῃ ὡσὰν ὁ λαμπρότατος ἥλιος εἰς ὅλα τοῦ κόσμου τὰ πέρατα τὰς θερμοτάτας καὶ ζωογονητικὰς καὶ ὑπερλάμπρους αὐτῆς ἀκτῖνας καὶ χάριτας μὲ πολλὴν ἔκπληξιν τῶν ὁρώντων καὶ ἀκουόντων.

5. Τίς ἤθελε γνωρίσῃ τὴν τόσην πίστιν καὶ ἀγάπην τοῦ Ἀβραὰμ ἐκείνου τοῦ πατριάρχου, ὁποῦ εἶχεν εἰς τὸν Θεόν, ἀνίσως καὶ δὲν ἤθελε τὸν προστάξῃ αὐτὸς ὁ Θεὸς νὰ σφάξῃ καὶ νὰ θυσιάσῃ δι' ἀγάπην του ὡς ἀρνίον ἄκακον τὸν μονογενῆ του υἱὸν Ἰσαάκ, τὸν δεύτερον πατριάρχην, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀπαντέχαινε καὶ ἤλπιζε νὰ τὸν κληρονομήσῃ κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τοῦ γένῃ διάδοχος εἰς τὰ πάντα, καὶ αὐτὸς νὰ ἐπροστάχθηκεν ἀνέλπιστα καὶ ἀπροσδόκητα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον Θεόν, ὁποῦ τοῦ τὸν ἐχάρισε κληρονόμον, αὐτὸν τὸν ἴδιον νὰ τὸν σφάξῃ καὶ νὰ τὸν θυσιάσῃ δι' ἀγάπην του, καὶ μάλιστα καὶ μὲ τὰ ἴδιά του χέρια, ὁ ἠγαπημένος καὶ φιλόπαις πατὴρ τὸν μονογενῆ του καὶ ἠγαπημένον υἱόν, ὁποῦ μόνον εἰς τὸ γῆράς του τὸν ἐγέννησε, καὶ μάλιστα ἐξ ἐπαγγελίας καὶ ἐκ στείρας καὶ γεγηρακυίας, τῆς Σάῤῥας, καὶ ἄλλον δὲν ἀπαντέχαινε νὰ γεννήσῃ, καὶ σφάζωντάς τον ἔμελλε νὰ ἀπομείνῃ παντέρημος, ἄτεκνός τε καὶ ἄκληρος; Καὶ διατί τοῦτο; διότι ἤξευρέν τον ὁ Θεός, πῶς ἐπροτίμα παρὰ πάντα τὰ ἄλλα τὸ θεῖον πρόσταγμα καὶ δὲν ἤθελε νὰ παρακούσῃ μηδὲ εἰς τοῦτο, ὡσὰν ὁποῦ ἐπίστευεν ἀδιστάκτως ὁ μέγας ἐκεῖνος τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πῶς καὶ ἂν τὸν σφάξῃ τὸν Ἰσαάκ, πάλιν ὁ Θεὸς δὲν θέλει ψευσθῇ ποτε εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του καὶ εἰς τὸ τάξιμόν του· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐδοκίμαζεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ υἱοῦ του θυσίαν, διὰ νὰ φανερώσῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὴν τοιαύτην του πίστιν καὶ ἀγάπην ὁποῦ εἶχεν εἰς τὸν Θεὸν εἰς κοινὴν ὠφέλειαν, διὰ νὰ παρακινήσῃ μὲ τὸ τοιοῦτον παράδειγμα καὶ τοὺς ἄλλους εἰς τὴν μίμησίν του.

---

[1]) Βασιλ. 3, ια', 4. [2]) Ψαλμ. ρια', 1. [3]) ἐν τῷ κώδ. *βλεποφάνερα*.

www.dacoromanica.ro

6. Τέτοιαν πίστιν πρέπει νὰ ἔχουν οἱ ὀρθόδοξοι πάντες καὶ ἀγάπην εἰς τὸν Θεόν, νὰ μὴν ἔχουν καμμίαν ἀμφιβολίαν καὶ δισταγμὸν εἰς τὰ λόγια καὶ προστάγματα τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ προτιμοῦν καλλήτερα τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ παρὰ ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωήν· τὸ ὁποῖον πρόσταγμα θέλωντας μὲ πᾶσαν προθυμίαν νὰ τὸ τελειώσῃ ὁ φιλόπαις ἐκεῖνος πατήρ, καὶ θέλωντας νὰ βάλῃ τὴν μάχαιράν του εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἠγαπημένου υἱοῦ του Ἰσαάκ, ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεόν, κοντὰ εἰς τὸν υἱόν του, καὶ τοιαῦτα προτερήματα καὶ χαρίσματα, ὁποῦ ἄλλος τινὰς οὔτε τὰ ἀπόκτησε ποτέ, οὔτε θέλει τὰ ἀποκτήσῃ. Καὶ ποῖα εἶναι τὰ τοιαῦτα χαρίσματα; τὸ νὰ χειροτονᾶται πατὴρ ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων, τὸ νὰ πληθύνῃ τὸ σπέρμα του ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ τὸ νὰ εὐλογοῦνται διὰ τοῦ σπέρματός του πάντα τὰ ἔθνη τῆς οἰκουμένης. Σπέρμα δὲ τοῦ Ἁβραάμ, τὸ κατὰ σάρκα, ἦτον αὐτὸς ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς καὶ σωτὴρ τοῦ κόσμου Χριστός· διὰ τοῦτο καὶ πρῶτος γενάρχης ὡς εὐσεβὴς ἐχρημάτισεν αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κατ᾽ αὐτὸν ἁγίου Εὐαγγελίου.

7. Ποῖος ἤθελε γνωρίσῃ τὴν τόσην ἐκείνην ἐγκράτειαν καὶ σωφροσύνην καὶ καθαρότητα καὶ ἁγνείαν τοῦ Ἰωσὴφ ἐκείνου τοῦ παγκάλου, ἀνίσως καὶ δὲν ἤθελε τὸν συγχωρήσῃ ὁ Κύριος νὰ πέσῃ καὶ νὰ περιπλεχθῇ εἰς τὰ βρόχια καὶ δίκτυα τῆς ἀκολάστου καὶ ἀσελγοῦς Αἰγυπτίας ἐκείνης, ἡ ὁποία καταφλεγομένη ἀπὸ σατανικὸν ἔρωτα τὸν ἠνάγκαζε νὰ κάμῃ τὸ θέλημά της, τάζωντάς του τάχα τὰ ὅσα καὶ ἂν εἶχε, καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν καὶ τιμὴν τοῦ ἀνδρός της, μόνον νὰ τὸν καταπείσῃ νὰ κάμῃ τὴν ἐπιθυμίαν της καὶ τὸ θέλημά της; ἑνὸς νέου ὡσὰν ἐκεῖνον, ὁποῦ ἦτον καὶ ξένος καὶ ἀπεμπολημένος ἀπὸ τοὺς ἰδίους του ἀδελφοὺς καὶ δοῦλος τῆς Αἰγυπτίας, καὶ δὲν εἶχε καὶ ποῦ νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλήν του. Ἀλλ᾽ ὅμως ὁ γενναιότατος ἐκεῖνος καὶ ἀδαμάντινος καὶ ἀκράδαντος στῦλος τῆς σωφροσύνης καταφρονῶντας πᾶσαν σωματικὴν καὶ κοσμικὴν τιμήν τε καὶ δόξαν, πᾶσαν ἡδονὴν καὶ τρυφήν, πάντα τὰ θέλγητρα καὶ ταξίματα τῆς ἀκολάστου ἐκείνης, ἐπροτίμησε καὶ ἔστερξε νὰ ὑπομείνῃ καὶ νὰ πάθῃ τὰ ὅσα καὶ ἔπαθε καὶ ὑπέμεινεν ὕστερον, μόνον νὰ μὴν μολύνῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμά του, ὁποῦ ἦτον ναὸς καὶ κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον[1], καὶ γένῃ παίγνιον τῶν δαιμόνων καὶ ὄνειδος τῆς τῶν προγόνων εὐγενείας καὶ χάριτος, καὶ ξένος τῆς πρὸς Θεὸν παῤῥησίας καὶ ἀλλότριος τῆς οὐρανῶν βασιλείας, καὶ κληρονόμος τῆς οὐρανίου κολάσεως. Ἀμὴ διὰ τὴν τοιαύτην του σωφροσύνην καὶ κατὰ τῶν παθῶν νίκην βλέπε ποῦ τὸν ἀξίωσεν ὁ Θεός, καὶ ἀπὸ δοῦλος ὁποῦ ἦτον τῆς Αἰγυπτίας καὶ τόσον καιρὸν ἀπὸ τὴν ἐκείνης συκοφαντίαν φυλακωμένος, τὸν ἐκατάστησεν βασιλέαν εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον, εἰς ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς του, καὶ μετὰ θάνατον τοῦ ἐχάρισε καὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν· καὶ τοῦτο τὸ ἔκαμεν ὁ Θεὸς καὶ ἐφανέρωσε τὴν ἀρετήν του καὶ τὴν ἀντάμειψιν τῆς ἀρετῆς του εἰς ὅλον τὸν κόσμον, διὰ νὰ τὸν μιμηθοῦμεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν δύναμίν μας, νὰ τιμηθοῦμεν διὰ τὴν ἀρετήν μας καὶ ἡμεῖς ὁμοίως καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

8. Τίς ἤθελε γνωρίσῃ τὴν ἀνείκαστον ἐκείνην καὶ ἀνυπέρβλητον πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην ἐκείνου τοῦ μεγίστου ἐν προφήταις καὶ νομοθέτου, ἂν δὲν ἤθελε φθάσῃ κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ σὲ τέτοιαν ἀναγκαίαν χρείαν; ὁποῦ νὰ κράξῃ μεγαλοφώνως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ λέγῃ· «Δέομαι, Κύριε· ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς οὗτος ἁμαρτίαν μεγάλην, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς θεοὺς χρυσοῦς· καὶ νῦν, εἰ μὲν ἀφῇς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, ἄφες· εἰ δὲ μή, ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλου ἧς ἔγραψας»[2]· αὐτὸς ὁ πρὸ Χριστοῦ μιμητὴς τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ ἔστεργε καὶ αὐτὸς ὡς ποιμὴν ἀληθὴς ὑπὸ Θεοῦ κεχειροτονημένος, ἵνα θύσῃ τὴν ψυχήν του οὐ μόνον πρόσκαιρα, ἀλλὰ καὶ αἰώνια ὑπὲρ τῶν ἐμπεπιστευμένων αὐτῷ λογικῶν προβάτων· τὴν ὁποίαν ὁμοίαν ἀγάπην τὴν ἔδειξε καὶ ὕστερον ὁ μακάριος Παῦλος, ὅταν ἔλεγε καὶ αὐτὸς ἐκ βαθέων καρδίας· «Ηὐχόμην αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα»[3]. Καὶ τοῦτα διατί; διὰ νὰ τοὺς μιμηθοῦμεν καὶ ἡμεῖς, νὰ ἔχωμεν πρὸς ἀλλήλους τὴν ὁμοίαν ἀγάπην κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

---

[1]) Πρβλ. Κορινθ. 1, ς', 19. [2]) Ἐξὸδ. λβ', 31, 32. [3]) Ρωμ. θ', 3.

www.dacoromanica.ro

9. Ποῖος ἤθελε γνωρίσῃ τὴν ἀμίμητον ἐκείνην καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον καρτερίαν καὶ ὑπομονὴν τοῦ δικαίου ἐκείνου Ἰώβ, ἀνίσως καὶ δὲν ἤθελεν ἀφήσῃ καὶ αὐτὸν ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σατανᾶ (καλὰ καὶ νὰ τὸν ἤξευρε πῶς ἦτον ἄνθρωπος ἀληθινός, ἄμεμπτος, δίκαιος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος), νὰ τὸν κάμῃ τόσα καὶ τόσα κακὰ ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος, ὅσα ἡ ἁγία Γραφὴ διαλαμβάνει καὶ διηγεῖται περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς νὰ τὰ ὑπομείνῃ μὲ τόσην μακροθυμίαν καὶ καρτερίαν, τόσον τὰς ἀνελπίστους καὶ ἀπροσδοκήτους ἐκείνας συμφορὰς τε καὶ δυστυχίας, τόσον τὴν πολυχρόνιον ἐκείνην καὶ πανόδυνον καὶ ἀνυπόφορον ἐπὶ κοπρίας καταδίκην, ὅποῦ λέγει καὶ ἡ θεία Γραφὴ μὲ θάμβος καὶ ἔκτασιν; «Ἐν πᾶσι τούτοις οὐχ ἥμαρτεν Ἰὼβ, οὐδὲ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ Θεῷ»[1]. Καὶ διατί νὰ εὐδοκῇ τὰ τοιαῦτα κρίματα εἰς τοὺς δικαίους ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ; διὰ πολλαῖς καὶ μεγάλαις αἰτίαις, καὶ μάλιστα διὰ νὰ φανερώσῃ τὸν ἐγκεκρυμμένον πλοῦτον τῆς ἀρετῆς των εἰς ὅλον τὸν κόσμον, πρὸς σωφρονισμὸν καὶ διόρθωσιν καὶ μίμησιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ τοὺς στεφανώσῃ καὶ νὰ τοὺς τιμήσῃ καὶ πρόσκαιρα καὶ αἰώνια διὰ τὴν ἔμπρακτον δοκιμασίαν καὶ κρίσιν τῆς ἀρετῆς των. Διότι δὲν φαίνεται ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ σοφία καὶ τέχνη τοῦ κυβερνήτου, ὅταν εὑρίσκεται μὲ τὸ καράβιν του εἰς λιμένα καὶ εἰς γαλήνην καὶ εἰς καιρὸν ἐπιτήδειον· ἀμὴ τότε γνωρίζεται ὁ καλὸς καὶ ἔμπειρος κυβερνήτης, ὅταν τοῦ συνέβουν ὅλα τὰ ἐναντία, ὅταν εὑρίσκεται εἰς τὰ βαθύτατα πελάγη τῶν θαλασσῶν, ὅταν εὑρίσκεται εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος, ὅταν εἶναι μεσάνυκτα ὁ καιρός, ὅταν εἶναι ἡ χάσις τοῦ φεγγαρίου, ὅταν εἶναι συνεφιασμένος καὶ θυμωμένος ὁ οὐρανός, ὅταν εἶναι σκότος βαθύτατον, ὅταν γίνωνται βρονταῖς καὶ ἀστραπαῖς φοβεραῖς, ὅταν ἡ βροχαῖς καταβαίνουν ἀφθόνως ὡσὰν ποτάμια ῥεύματα, ὅταν οἱ ἐνάντιοι πνέουσιν ἄνεμοι πανταχόθεν, ἄγριοι καὶ ἀνήμεροι· ὅταν οἱ τοσοῦτοι καὶ τοιοῦτοι φοβερώτατοι κίνδυνοι συντρέξουν ὁμοῦ εἰς ἕνα καιρόν, τότε φαίνεται ἡ τέχνη τοῦ κυβερνήτου· τότε γνωρίζεται ἡ ναυτική του σοφία καὶ ἐμπειρία, ὅταν γλυτώσῃ τὸ καράβιν ἐκεῖνο μὲ ὅλον του τὸ φορτίον ἀπαραμείωτον καὶ ὁλόκληρον, μὲ ὅλους τοὺς ἐπιβάτας τε καὶ τοὺς ναύτας ἀπὸ τέτοιους καὶ τόσους κινδύνους.

10. Δὲν στεφανώνουνται οἱ ἀνδρειωμένοι εἰς τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς γαλήνης χωρὶς κινδύνους, χωρὶς πολέμους, χωρὶς καμμίαν ἀνδραγαθίαν· ἀμὴ τότε στεφανώνουνται, ὅταν ἐμπαίνοντες εἰς τὸ στράτευμα τῶν ἐχθρῶν τους ὡσὰν θυμωμένοι καὶ πεινασμένοι λέοντες, γλήγοροι ὡσὰν τὰ ξυφτέρια, φοβεροὶ ὡσὰν δράκοντες, τρομεροὶ ὡσὰν τὰ ἀστροπελέκια, κόφτουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, χύνουν τὰ αἵματα τῶν ἐχθρῶν τους ποταμηδόν, θερίζουσι τοὺς ἐχθρούς των ὡσὰν οἱ θερισταὶ τοὺς ἀστάχυας, τέλος πάντων κατατροπώνουσι τοὺς ὑπεναντίους καὶ εὐγουν ἀνδρειωμένοι, νικηταί τε καὶ τροπαιοῦχοι· τότε στεφανώνουνται, τότε κηρύττονται, τότε ἐπαινοῦνται καὶ δοξάζονται ὑπὸ πάντων, τότε τοὺς πλέκουν ἐγκώμια, τότε τοὺς χαρίζουν πολλὰ καὶ μεγάλα χαρίσματα, τότε τοὺς ἀνεβάζουν εἰς μεγάλαις τιμαῖς καὶ ἀξίαις.

11. Τίς ἤθελε γνωρίσῃ ποτὲ εἰς τὸν κόσμον τοὺς γενναιοτάτους ἐκείνους καὶ στεῤῥοτάτους ὁπλίτας καὶ μάρτυρας καὶ ἀνδρικωτάτους στρατιώτας τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως Χριστοῦ, ἂν δὲν ἤθελε τοὺς ἀφήσῃ καὶ αὐτὸς ὁ ἀγωνοθέτης καὶ ἀθλοθέτης Χριστὸς νὰ ἀγωνίζωνται καὶ νὰ δείξουν τὴν στεῤῥότητα καὶ ἀνδραγαθίαν καὶ καρτερίαν των καὶ τὸν ἔνθεον ζῆλον καὶ τὴν ἀνείκαστον ἐκείνην ἀγάπην, ὁποῦ εἶχαν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, νὰ ἀγωνίζωνται, λέγω, μὲ τόσην μεγαλόψυχον καὶ ἀνανταγώνιστον καρτερίαν κατὰ τῶν αἰσθητῶν καὶ φαινομένων ἐχθρῶν τῆς πίστεως, λέγω τῶν ὠμοτάτων καὶ ἀθέων ἐκείνων τυράννων, καὶ πολλῷ μᾶλλον κατὰ τῶν νοητῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, δηλαδὴ τῶν δαιμόνων; οἱ ὁποῖοι καὶ βασανιζόμενοι ἐβασάνιζον μᾶλλον τοὺς βασανίζοντας, καὶ τιμωρούμενοι περισσότερον ἐτιμώρουν τοὺς τιμωροῦντας, καὶ νικώμενοι καὶ θανατούμενοι κατὰ κράτος ἐνικοῦσαν καὶ ἐθανάτωναν καὶ ἀνθρώπους καὶ δαίμονας μὲ τὴν ἀνυπέρβλητόν τους καὶ ὑπὲρ φύσιν ἐκείνην ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν· τῶν ὁποίων τὰ μαρτύρια καὶ τὰ φρικτὰ ἐκεῖνα καὶ πάνδεινα κολαστήρια καὶ τὰς ἀφορήτους ἐκείνας τιμωρίας ὁποῦ ὑπέμειναν, ἡμεῖς καὶ διαβάζοντές τα μόνον εἰς τὰ βιβλία καὶ ἀκούοντές τα μόνον καὶ φρίττομεν καὶ τρομάζομεν.

---

[1] Παρβλ. Ἰὼβ α', 22.

www.dacoromanica.ro

12. Ἀμὴ διὰ τοὺς τοιούτους καμάτους, διὰ τοὺς τοιούτους ποικιλοτρόπους καὶ μέχρι θανάτου κινδύνους, καὶ διὰ τὰς τοιαύτας αὐτῶν ἀνδραγαθίας καὶ κατορθώματα βλέπομεν καὶ ἀκούομεν καὶ μαρτυροῦμεν, πόσον τοὺς ἐτίμησε καὶ τοὺς ἐδόξασεν ὁ Θεὸς καὶ εἰς τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν μὲ τόσα χαρίσματα ἰαμάτων, ὁποῦ ἐθαυματούργουν καὶ ζῶντες καὶ μετὰ θάνατον· καὶ οὐ μόνον τότε, ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν καὶ μέχρι συντελείας αἰῶνος· καὶ οὐ μόνον αὐτοί, ἀμὴ καὶ τὰ τίμια καὶ ἅγια αὐτῶν λείψανα, καὶ οἱ σταλαγμοὶ τῶν αἱμάτων τους καὶ τὰ ἐνδύματά των, καὶ αὐτὰ μόνα τὰ χώματα καὶ τὰ κιβούρια, ὁποῦ ἐδέχουνταν τὰ ἅγια καὶ μαρτυρικὰ ἐκεῖνα λείψανα, ἐδίωκαν καὶ διώκουσιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους οὐ μόνον διάφορα πάθη καὶ ἀῤῥωστίας, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς φοβεροὺς δαίμονας. Κοντὰ δὲ εἰς τὰ τοιαῦτα θαυμάσια ἀκόμι τοὺς τιμῶσι καὶ τοὺς προσκυνοῦσι καὶ οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι, καὶ βασιλεῖς καὶ πατριάρχαι, καὶ ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι καὶ πᾶν γένος ἀνθρώπων, μὲ τόσας περιφήμους ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, μὲ ἐτησίους πανηγύρεις, ὕμνους τε καὶ δοξολογίας πάντοτε μέχρι συντελείας αἰῶνος. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωήν, εἰς δὲ τὴν μέλλουσαν ἐκείνην μακαριότητα τοὺς ἔχει συγκληρονόμους τῆς βασιλείας του εἰς ἀιδίους ἀτελευτήτους καὶ ἀπεράντους αἰῶνας· τοὺς ὁποίους τοὺς ἔχομεν οἱ ὀρθόδοξοι οὐ μόνον μεσίτας καὶ πρεσβευτὰς ἀδιαλείπτους πρὸς τὸν Θεόν, ἀμὴ καὶ καύχημα καὶ στερέωμα καὶ θεμέλιον τῆς ἀκραιφνοῦς ἡμῶν πίστεως, καὶ ὡς λίθους τιμίους ἐποικοδομηθέντας ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων, ὄντος ἀκρογωνιαίου Ἰησοῦ Χριστοῦ· πρὸς τοὺς ὁποίους ἀποβλέποντες καὶ οἱ εὐγνώμονες τῶν πιστῶν ὡς πρὸς ἀρχετύπους εἰκόνας τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ παθημάτων, τοὺς μιμοῦνται, καιροῦ καλοῦντος, καὶ αὐτοὶ κατὰ δύναμιν. Ἀμὴ ἂν ἤθελαν ἀποθάνῃ ἀγνώριστοι καὶ εἰρηνικοί, οὔτε αὐτοὶ ἐστεφανώνουνταν μὲ μαρτυρικοὺς στεφάνους, οὔτε ἤθελαν ἔχῃ τοσαύτην παῤῥησίαν εἰς τὸν Θεόν, νὰ πρεσβεύουν καὶ ὑπὲρ τῆς ἡμῶν σωτηρίας, οὔτε ἐγνωρίζετο κατὰ τοσοῦτον εἰς ἡμᾶς ἡ τοῦ Θεοῦ θαυματουργικὴ φιλανθρωπία καὶ χάρις (ἐπειδήπερ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει), καὶ ἤθελαν λείψῃ ἀπὸ τὸν κόσμον τὰ ὅσα καλὰ ἐπροξενήθησαν εἰς τὸν κόσμον. Καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ ἔργα τῆς θείας προνοίας καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ Λόγου οἰκονομίας.

13. Κατὰ τοῦτον οὖν τὸν τρόπον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς θείας προνοίας καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ὁ ὑπερένδοξος καὶ πανάγαθος καὶ τὰ πάντα οἰκονομῶν Θεός, βλέπωντας καὶ γνωρίζωντας τὴν μεγαλοφυεστάτην εὐγένειαν καὶ φρόνησιν καὶ σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ σύνεσιν τῆς θεοσεβεστάτης καὶ πανευγενεστάτης ὑμῶν καὶ ἀξιαγάστου ψυχῆς, ἠθέλησε νὰ τὴν φανερώσῃ, νὰ τὴν παῤῥησιάσῃ καὶ νὰ τὴν κηρύξῃ καὶ αὐτὴν εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὡσὰν μίαν ἔμψυχον ζωγραφίαν καὶ λογικὴν εἰκόνα καὶ τύπον τῶν ἀρετῶν ἀνάμεσα εἰς ὅλους τοὺς ἡγεμόνας καὶ ἄρχοντας καὶ βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης, ἀναβιβάζοντάς την εἰς τὸν ὑψηλότατον καὶ θεοφρούρητον θρόνον τῆς περιωνύμου καὶ θεοσώστου ταύτης ἡγεμονείας καὶ πολιτείας, εἰς σύστασιν μέν, καταρτισμὸν καὶ κυβέρνησιν τοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτῇ χριστωνύμου πληρώματος, εἰς τιμὴν δὲ καὶ καύχημα πάντων τῶν ὀρθοδόξων. Διότι τίς ἐστάθηκεν ἄλλος ἢ πιστότερος καὶ θερμότερος εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὰ θεῖα, ἢ φρονιμώτερος καὶ συνετώτερος, ἢ δικαιότερος ἀντάμα καὶ φιλανθρωπότερος, ἢ δραστικώτερος καὶ κυβερνητικώτερος εἰς πάντα, καὶ μάλιστα εἰς τοιούτους δυστυχισμένους καιροὺς καὶ χρόνους, ὡσὰν τὴν εὐσεβεστάτην θεόστεπτον καὶ θεοφρούρητον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα; Οἱ ὁποῖοι, ἂν καλὰ καὶ ὑπὸ ἐξωτερικὴν δυναστείαν, ἂν καλὰ καὶ ὑπὸ χαλεπωτάτην δουλείαν καὶ τυραννίαν, ἂν καλὰ καὶ εἰς τόσην τῶν πραγμάτων ἀνωμαλίαν καὶ ἀκαταστασίαν καὶ ἀλεπαλλήλους πολέμους τε καὶ κινδύνους, ἂν καλὰ καὶ εἰς σὲ τέτοιους τόπους γυμνούς, ἀπερικλείστους τε καὶ ἀπεριτειχίστους καὶ τοῖς πολεμίοις καὶ τοῖς ἐχθροῖς εὐεπιβάτους τε καὶ ὑποπεζίους, μὲ τοῦτο ὅλον σπουδάζετε πάντοτε, ὡσὰν νὰ ἠθέλατε ἦσται παντελεύθεροι καὶ αὐτοδέσποτοι διηνεκῶς τε καὶ ἀκαταπαύστως, ὡσὰν θεοσεβέστατοι ὁποῦ εἶστε καὶ θεοφώτιστοι, μὲ ἀκόρεστον προθυμίαν καὶ ὄρεξιν, νὰ ἐξιλεώνετε πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων αὐτὸν τὸν Θεὸν μὲ κάθε λογῆς τρόπον καὶ μὲ κάθε λογῆς ἐπιμέλειαν, ἰξεύροντες καὶ γνωρίζοντες ἀκριβῶς, πῶς ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ κυβερνήσουν τὰ ἐγκόσκια πράγματα τῶν ἀνθρώπων, πρέπει νὰ ἔχουν ἐν πρώτοις φίλον τε καὶ ὑπέρμαχον καὶ ὑπερασπιστὴν εἰς τὰ πάντα αὐτὸν τὸν παντοδύναμον Κύριον, τὸν βασιλέα τῶν βασιλευόντων καὶ κύριον τῶν

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

κυριευόντων, μὲ τοῦ ὁποίου τὴν δύναμιν καὶ βοήθειαν ὅλα τὰ κατορθώνουσι, καθὼς τὸ βεβαιώνει καὶ ὁ μακάριος Παῦλος λέγωντας, ὅτι «πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ»[1], καὶ χωρὶς τοῦ ὁποίου τὴν βοήθειαν κανένα καλὸν δὲν ἠμποροῦν νὰ κάμουν, καθὼς τὸ μαρτυρᾷ καὶ ὁ Κύριος λέγωντας, ὅτι «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν»[2]· ἐπειδή, καθὼς τὸ κηρύττει καὶ ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία «πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων»[3]. Καὶ διὰ τοῦτο σπουδάζετε μὲ πᾶν εἶδος ἀγαθοεργίας νὰ τὸν ἔχετε ἀντιλήπτορα καὶ πρόμαχον καὶ βοηθὸν εἰς τὰ πάντα.

14. Ἀφίνω νὰ λέγω, μὲ τὸ νὰ μὴν ἰξεύρω καταλεπτῶς, τὰς μυστικάς τε καὶ πνευματικὰς καὶ ἀποκρύφους ὑμῶν ἀρετάς, τὰς ὁποίας αὐτὲς καὶ μόνος ἰξεύρει ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης Θεός, ὁποῦ τὰς μετέρχεσθε μυστικῶς καὶ καταμόνας κατὰ μίμησιν τῶν παλαιῶν ἐκείνων ἁγιωτάτων καὶ μακαρίων αὐθεντῶν τε καὶ βασιλέων. Ἀμὴ κοντὰ εἰς αὐταῖς ἀπὸ ὅσα ἡμεῖς καὶ βλέπομεν καὶ ἀκούομεν καὶ μανθάνομεν, κατὰ τὸν ἀκόρεστον καὶ ἔνθεον ζῆλον ὁποῦ ἔχετε πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰ θεῖα μὲ τόσας πυκνὰς λειτουργίας καὶ παρακλήσεις καὶ ἱκεσίας, μὲ τόσας ἐλεημοσύνας ὁποῦ ποιεῖτε πρὸς πάντας τοὺς δεομένους ἀκαταπαύστως, τόσον εἰς τὰ σεβάσμια καὶ ὑπόχρεα μοναστήρια, ὅσον εἰς πάντας τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πτωχούς, μὲ οἰκοδομὰς θαυμαστὰς καὶ μεγάλας ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ διαφόρων ἀναγκαίων καὶ χρησίμων κτισμάτων, καὶ μὲ ἄλλας πολλὰς καὶ μεγάλας καὶ διαφόρους εὐεργεσίας τε καὶ ἐλεημοσύνας, ὁπόσας ἰξεύρομεν καὶ δὲν ἰξεύρομεν· καὶ κοντὰ εἰς αὐτά, ὁποῦ εἴπαμεν, νὰ κυβερνᾶτε κατὰ δεύτερον λόγον μὲ τοσαύτην σύνεσιν, μὲ τοσαύτην σοφίαν καὶ φρόνησιν οὐ μόνον πᾶσαν τὴν ὑποκειμένην καὶ ἐμπιστευθεῖσαν ὑμῖν θεόθεν ταύτην μεγαλώνυμον τζάραν καὶ αὐθεντείαν, ἀμὴ ἀκόμι νὰ αἰχμαλωτίζετε μὲ τὸ ὑπερβάλλον καὶ περιὸν τῆς φρονήσεως εἰς τὸν πόθον καὶ τὴν ἀγάπην σας κοντὰ εἰς ὅλον τὸ ὑπήκοον ἀκόμι καὶ τοὺς ἁπανταχοῦ γῆς εὑρισκομένους αὐθέντας καὶ ἡγεμόνας καὶ ἄρχοντας καὶ πιστοὺς καὶ ἀπίστους καὶ ὀρθοδόξους καὶ μὴ ὀρθοδόξους. Καὶ τὸ περισσότερον ἀπὸ ὅλα εἶναι, ὅτι νὰ μὴν ἀκούεται πουθενὰ (ὢ τοῦ θαύματος) κἂν κανένα παράπονον, κἂν καμμία μέμψις, κἂν καμμία κατηγορία, ἀμὴ πανταχοῦ ἔπαινοι, πανταχοῦ ἐγκώμια, πανταχοῦ εὐφημίαι, πολυχρονισμοὶ καὶ παρακλήσεις πρὸς Θεὸν ἐκτενεῖς διὰ ζωὴν πολυχρόνιον εὐδαίμονά τε καὶ μακαρίαν τῆς θεοσώστου καὶ θεοφρουρήτου ὑμῶν ἐκλαμπρότητος· πρᾶγμα ὁποῦ μηδὲ εἰς τοὺς παλαιοὺς ἁγίους καὶ μακαρίους ἄνδρας εὑρίσκετο, νὰ περάσουν λέγω τὴν ζωήν των χωρὶς καμμίαν μέμψιν, χωρὶς καμμίαν κατηγορίαν, εἰς τόσον ὁποῦ καὶ αὐτοὶ οἱ τιμωρούμενοί τε καὶ παιδευόμενοι νὰ ὁμολογοῦν τὴν ἀλήθειαν, πῶς περισσότερα κολαστήρια τοὺς ἔπρεπαν κατὰ τὰ ἔργα των, παρὰ ὁπόσα δικαίως πάσχουν διὰ τὴν ἀνείκαστον αὐτῆς φιλανθρωπίαν καὶ ἡμερότητα· ἐπειδὴ καὶ πολλάκις ἀπὸ παραμικρὰν ἀφορμὴν καὶ αὐτοὺς τοὺς φυλακωμένους ἐλευθερώνετε καὶ τὰ δεσμωτήρια εὐκερώνετε διὰ τὴν πολλὴν καὶ ἄμετρόν σας φιλανθρωπίαν καὶ ἀγαθότητα, δείχνοντες μὲ τοῦτο, πῶς καὶ χωρὶς τὸ θέλημά σας σχεδὸν τοὺς φυλακώνετε καὶ τοὺς παιδεύετε μόνον διὰ σωφρονισμὸν τῆς πολιτείας, διὰ νὰ λείψουν καὶ νὰ παύσουν τὰ κακὰ καὶ ἡ ἀδικίαις ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ὡσὰν οἱ ἰατροὶ ὁποῦ καθαρίζουν τὰ σαπημένα μέλη τοῦ σώματος, διὰ νὰ μὴ βλάψουν τὰ ὑγιῆ καὶ γερὰ καὶ τὸ ὅλον.

15. Καὶ μάλιστα εἰς σὲ τέτοιον καιρὸν ἀνωμαλίας καὶ ἀκαταστασίας καὶ ἐπαναστάσεις ἐχθρῶν τε καὶ πολεμίων καὶ βαρυτάτων ἐξόδων καὶ πολυτρόπων κινδύνων νὰ γένῃ τοσαύτη καὶ τηλικαύτη κυβέρνησις, σὲ τέτοιαις ἀνυπομόνηταις φουρτούναις καὶ τρικυμίαις τῆς τωρινῆς ἀκαταστασίας τοῦ κόσμου νὰ πλέῃ καὶ νὰ τρέχῃ τὸ νοητὸν τοῦτο καράβιν τῆς πολιτείας ταύτης τοσοῦτον ἀκίνδυνα, τοσοῦτον ἀτάραχα, ὡσὰν νὰ ἔπλεεν ὁλόπρυμα καὶ ἥσυχα καὶ ἀκύμαντα, τοῦτο εἶναι θαύματος ἄξιον· τοῦτο ἐξιστᾷ πάντα νοῦν καὶ διάνοιαν, ὁποῦ πάντας καταναγκάζει νὰ κράζουν μεγαλοφώνως καὶ εὐχαρίστως ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας πρὸς Κύριον, λέγοντες· «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας[4], ὁποῦ προνοεῖς καὶ κυβερνᾷς τὸν σύμπαντα κόσμον, οὐράνιον καὶ ἐπίγειον, κατὰ τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τῆς θείας χρη-

[1]) Φιλιπ. δ', 13. [2]) Ἰωάν. ιε', 5. [3]) Ἰακ. α', 17. [4]) Ψαλμ. ργ', 24.

στότητός σου καὶ ἀγαθότητος καὶ τὸ ἀπύθμαντον καὶ ἀνεξερεύνητον τῶν θείων κριμάτων καὶ τῆς σοφίας σου, ὑπεράγαθε Κύριε. Εὐχαριστοῦμεν ἀκαταπαύστως τὴν ἀνείκαστόν σου πρὸς ἡμᾶς κηδεμονίαν τε καὶ φιλανθρωπίαν, ὁποῦ μᾶς ἐχάρισες σὲ τέτοιον καιρὸν ἀναγκαῖον καὶ ἐπικίνδυνον τοιοῦτον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα σοφώτατόν τε καὶ ἁγιώτατον, προνοητικώτατόν τε καὶ κυβερνητικώτατον καὶ πάσῃ ἀρετῇ καὶ συνέσει κεκοσμημένον». Ἦλθεν ἀληθινὰ ἀπ' ἄκρων τῆς οἰκουμένης, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην φωνὴν τοῦ δεσπότου καὶ κατὰ τὴν ἁγίαν Γραφήν, ἡ σοφωτάτη ἐκείνη βασίλισσα τῶν Αἰθιόπων εἰς Ἱεροσόλυμα, ὄχι διὰ ἄλλο, παρὰ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀκούσῃ καὶ αὐτοπροσώπως νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ καταμάθῃ τὴν σοφίαν τοῦ Σολομῶντος· καὶ εἶπεν ἐκπληττομένη· «Ὄντως καὶ κατὰ ἀλήθειαν περισσότερα εἶδον καὶ ἔμαθον ἀπὸ ὅσα ἤκουον ὤντας εἰς τὴν βασιλείαν μου». Ἀμὴ ἐδῶ σέρνει ὄχι ἀπὸ ἕνα μέρος τῆς οἰκουμένης, ἀλλ' ἐκ πάντων καὶ πανταχόθεν ἡ περιβόητος καὶ ἐξάκουστος φήμη τῆς θεοπνεύστου ὑμῶν καὶ θεοδωρήτου σοφίας καὶ γνώσεως καὶ φρονήσεως τοὺς σοφοὺς καὶ γνωστικοὺς καὶ φρονίμους, ὡς ἡ μαγνῆτις λίθος σέρνει μὲ βίαν καὶ δυναστείαν τὸν σίδηρον· οἱ ὁποῖοι ἐρχόμενοι καὶ βλέποντες καὶ ἀκούοντες καὶ μανθάνοντες μὲ δοκιμὴν καὶ μὲ πρᾶξιν ἀποροῦν καὶ θαυμάζουν καὶ μεγαλοφώνως παῤῥησίᾳ κηρύττουν καὶ λέγουν μὲ μίαν φωνήν τε καὶ γνώμην, ὅτι «πολλαπλασίως περισσότερα βλέπομεν καὶ μανθάνομεν ἀπὸ ὅσα ἠκούομεν πρότερον εἰς τοὺς τόπους μας».

16. Τί τῆς ἔλειπε τῆς πολιτείας ταύτης, διὰ νὰ φημίζεται καὶ νὰ μακαρίζεται καὶ νὰ κηρύττεται εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην εὐδαιμονεστάτη καὶ μακαρία παρὰ πᾶσαν ἄλλην πόλιν καὶ χώραν; Δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ μόνον ἡ βασίλισσα καὶ κορυφαία καὶ ὑπερτάτη πασῶν ἀρετῶν καὶ πρόξενος πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις καλῶν, ἡ σοφία λέγω καὶ ἡ σπουδὴ καὶ μάθησις καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον φῶς τῶν γραμμάτων, καὶ ἡ εὐκοσμία καὶ ὁ στολισμὸς τῶν ψυχικῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἄλλων ἠθικῶν ἀρετῶν. Ἀλλ' ὅμως ὁ πανοικτίρμων Θεὸς εὐδόκησεν ἀῤῥήτοις προνοίας λόγοις, νὰ τὴν καταστήσετε καὶ αὐτὴν εἰς τὸν καιρόν σας πρῶτοι καὶ μόνοι εἰς ταύτην τὴν περίφημον πολιτείαν ὡσὰν ἕνα καύχημα καὶ διάδημα καὶ στέφανον καὶ τιμὴν τῆς πατρίδος, διὰ νὰ μὴ ἔχῃ τὰ δευτερεῖα συγκρινομένη πρὸς πᾶσαν ἄλλην αὐθεντείαν καὶ πολιτείαν. Εἶναι, εἴπαμεν, ἡ σοφία καὶ ἡ μάθησις καὶ σπουδὴ τῶν γραμμάτων πρόξενος πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις καλῶν, διότι αὕτη εἶναι ὁποῦ γεννᾷ ἐν πρώτοις ὡσὰν μία πνευματικὴ γεννήτρια καὶ μητέρα τέκνα θεοχαρίτωτα καὶ κατὰ ἀλήθειαν εὐγενέστατα, λέγω τοὺς ἐναρέτους καὶ φιλομαθεῖς τῶν σπουδαίων, ἐκείνους ὁποῦ μεταχειρίζονται τὴν σπουδὴν τῶν γραμμάτων κατὰ Θεόν, διὰ νὰ στολίζουν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα καὶ ὅλον τὸν ἄνθρωπον· ἡ ὁποία καὶ λέγεται καὶ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τελειότης ἀνθρωπίνη, καὶ οἱ τοιοῦτοι σπουδαῖοι τέλειοι ἄνθρωποι ὀνομάζονται εἰς τὴν ἀρετήν, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι κεκοσμημένοι καὶ μὲ τὰ δύο μέρη τῆς φιλοσοφίας, θεωρητικήν τε καὶ πρακτικήν, ὡσὰν τοὺς παλαιοὺς ἐκείνους ἁγιωτάτους καὶ σοφωτάτους διδασκάλους, Βασίλειον, Γρηγόριον καὶ Χρυσοστόμον καὶ τοὺς τοιούτους, ὁποῦ ἔλαμψαν εἰς τὸν κόσμον μὲ τὴν ἀρετὴν ὅλον καὶ σοφίαν τους ὡσὰν οἱ φωστῆρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἦσαν καὶ εἶναι κοινὴ ὠφέλεια εἰς τὸν κόσμον.

17. Δὲν λέγω τὸν λόγον μου διὰ τοὺς ἀγενεῖς καὶ ἀχρείους καὶ ἀσεβεῖς καὶ ἀθέους καὶ ὅλως οὐτιδανοὺς καὶ ἀχρείους, οἱ ὁποῖοι ὅσον καὶ ἂν μάθουν, κατὰ Θεοῦ παραχώρησιν τὰ μαθαίνουν, διὰ νὰ φανερώσουν τὴν κακίαν τους περισσότερον, ὡς καθὼς οἱ ἐνάρετοι καὶ ἅγιοι μὲ τὴν μάθησιν φανερώνουν τὴν ἀρετήν τους εἰς ὅλους. Καὶ τρέφωντας τὰ τοιαῦτα πνευματικὰ τέκνα ἡ τοιαύτη πνευματικὴ αὐτῶν μήτηρ μὲ τὸ πνευματικὸν γάλα τῆς μαθήσεως, τῆς τε πρακτικῆς καὶ τῆς θεωρητικῆς ἀρετῆς, τὰ ἀρχοειδέστερα καὶ ἁπλούστερα λέγω τῶν μαθημάτων κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον, καὶ αὐξάνωντάς τα κατ' ὀλίγον ὀλίγον τὰ προβιβάζει καὶ εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν, ὁποῦ τότε τὰ τρέφει λοιπὸν καὶ μὲ στερεὰν καὶ πνευματικὴν τροφήν, μὲ ἀκριβεστέραν δηλονότι τῶν ἠθῶν εὐκοσμίαν καὶ μὲ μαθήματα τελεώτερά τε καὶ ὑψηλότερα· καὶ τελευταῖον τὰ στολίζει καὶ τὰ κοσμεῖ μὲ χρυσοΰφαντα καὶ ὑπέρλαμπρα ἱμάτια καὶ ἐνδύματα καὶ μὲ στολὴν πνευματικήν τε καὶ θείαν, τὴν διὰ τῶν φιλοσοφικῶν τε καὶ θεολογικῶν μαθημάτων καὶ τῶν θεοφιλῶν τε καὶ εὐαγγελικῶν ἀρετῶν ἐξυφαινομένην· καὶ τὰ στεφανώνει μὲ διαδήματα καὶ στέφανα χαριτόμορφα, ὁποῦ πλέκονται ἀπὸ τὰ νοητὰ ἄνθη καὶ πνευματικὰ κάλλη τῆς τῶν ὄντων

www.dacoromanica.ro

γνώσεως καὶ τῶν νοητῶν θεωρίας, καὶ προὔργου τῆς τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν καὶ ἁγίων πράξεων ἀκραιφνεστάτης καλλονῆς τε καὶ ὡραιότητος, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὴν θεολόγον ἐκείνην φωνὴν ἡ πρᾶξις ἐστὶν ἐπίβασις θεωρίας, ὁποῦ ποτὲ καλὸν μεγαλήτερον ἀναγκαιότερον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν, ὑψηλότερον καὶ θειότερον ἄλλο δὲν ἐχάρισεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸν σοφώτατον Σολομῶντα πᾶν τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν.

18. Αὐτὸς ὁ σοφώτατος Σολομὼν ἐκεῖ μᾶς διδάσκει καὶ μᾶς παραδίδει τὰ προτερήματα καὶ τὰ καλὰ τῆς τοιαύτης θεαρέστου σοφίας καὶ γνώσεως. Αὐτὴ εἶναι ὁποῦ συνέχει καὶ διασῴζει τὸν σύμπαντα κόσμον, οὐράνιον καὶ ἐπίγειον, ἡ συμπάρεδρος τοῦ θεϊκοῦ νόμου. Αὐτὴ εἶναι ὁποῦ κυβερνᾷ τὰς βασιλείας καὶ αὐθεντείας τοῦ κόσμου· αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ πηγή, ὁποῦ διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους πάσας τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας· αὐτὴ εἶναι ὁποῦ κυβερνᾷ τὰς διαφόρους πόλεις καὶ πολιτείας τῶν ἀνθρώπων μὲ τοὺς νόμους καὶ μὲ τὰς τάξεις, ὁποῦ νομοθετεῖ καὶ θεσπίζει καὶ διατάσσει. Τί λέγω τὰς πολιτείας τοῦ κόσμου; αὐτὴ εἶναι ὁποῦ κοσμεῖ καὶ στολίζει καὶ ὡραΐζει τὰς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας μὲ τόσην πνευματικὴν εὐταξίαν καὶ ὡραιότητα, μὲ τόσους καὶ τέτοιους κανόνας θαυμασιωτάτους τε καὶ θεολογικωτάτους, μὲ τέτοιους ὕμνους καὶ τοιαῦτα πνευματικὰ ᾄσματα καὶ δοξολογίας, κατὰ μίμησιν τῆς οὐρανίου καὶ ἀγγελικῆς καὶ θείας ἱεραρχίας, δι᾽ ὧν ἁπάντων δοξάζεται καὶ ὑμνεῖται ὁ τῶν θαυμασίων Θεός. Καὶ διὰ νὰ ἐξαπλώσωμεν ὀλίγον τὸν λόγον μας, αὐτὴ εἶναι ὁποῦ διατάσσει καὶ ξεχωριστὰ κάθε ἄνθρωπον, κἂν τε ἄνδρα, κἂν τε γυναῖκα, κἂν τε ἄρχοντα, κἂν τε ἀρχόμενον, κἂν τε πλούσιον, κἂν τε πένητα, κἂν τε ἱερωμένον, κἂν τε λαϊκὸν καὶ κάθε ἄλλον, εἴ τι λογῆς καὶ ἂν εἶναι, πῶς νὰ κοσμῇ καὶ πῶς νὰ στολίζῃ καὶ νὰ ὡραΐσῃ τὰ ἤθη του, νὰ κυβερνᾶται φρονίμως καὶ συμφερόντως καὶ ψυχωφελῶς μὲ πάντας ἀνθρώπους, τόσον κατὰ τὰς πράξεις καὶ ἔργα, ὅσον κατὰ τὰς ἐντεύξεις καὶ ὁμιλίας, τόσον μὲ οἰκείους καὶ συγγενεῖς καὶ γείτονας, ὅσον μὲ ξένους καὶ ἀλλοτρίους, τόσον μὲ πιστούς, ὅσον μὲ ἀπίστους, τόσον μὲ ὀρθοδόξους, ὅσον μὲ αἱρετικούς, τόσον μὲ πεπαιδευμένους, ὅσον μὲ ἀπαιδεύτους, τόσον μὲ πολιτικούς, ὅσον μὲ χωρικούς, μὲ ὑπερηφάνους, μὲ ταπεινούς, μὲ πλουσίους, μὲ ἄρχοντας, μὲ ἱερωμένους, μὲ λαϊκούς, μὲ νέους, μὲ γέροντας, μὲ εὐτυχισμένους, μὲ δυστυχεῖς, μὲ πᾶν γένος ἀνθρώπων.

19. Αὐτὴ εἶναι ὁποῦ διδάσκει τοὺς οἰκοκυραίους, πῶς νὰ οἰκονομήσῃ ὁ καθένας τὴν φαμελίαν του καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ὀσπιτίου του φρονίμως καὶ συμφερόντως εἰς εἴτι λογῆς στάσιν καὶ τάξιν εὑρίσκεται. Αὐτὴ εἶναι ὁποῦ διδάσκει τοὺς πατριάρχας καὶ ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς, πῶς νὰ κυβερνήσῃ ὁ καθένας τὴν πολιτείαν καὶ βασιλείαν του, τόσον εἰς καιρὸν εἰρήνης, ὅσον καὶ εἰς καιρὸν πολέμου, τόσον εἰς καιρὸν καταστάσεως, ὅσον καὶ εἰς καιρὸν ἀκαταστασίας, τόσον εἰς καιρὸν εὐτυχίας, ὅσον καὶ εἰς καιρὸν δυστυχίας, μὲ τοὺς πολιτικοὺς καὶ πολεμικοὺς νόμους· ὁποῦ διδάσκει, πῶς νὰ οἰκονομήσουν καὶ νὰ προξενήσουν εἰς τὰς πολιτείας καὶ αὐθεντείας των τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα, πῶς νὰ ἐξαλείψουν καὶ νὰ ἐξοστρακίσουν τὰ κακὰ καὶ βλαβερά, ὁποῦ εὑρίσκονται εἰς τὴν πολιτείαν των, καὶ πῶς νὰ ἀποκτήσουν καὶ νὰ κερδήσουν καὶ ἔξωθεν καὶ πανταχόθεν τὰ ὅσα καλὰ δὲν εὑρίσκονται εἰς τὸν τόπον τους, καὶ πῶς νὰ ἀποφύγουν τὰ ὅσα βλαβερὰ καὶ κακὰ ἐνδέχεται νὰ τοὺς ἔλθουν ἔξωθεν καὶ ἀλλαχόθεν, διὰ νὰ εἶναι πάντοτε, ὅσον εἶναι δυνατόν, εὐτυχεῖς καὶ εὐημερημένοι καὶ ἐλεύθεροι ἀπὸ κάθε κακόν. Εἰς τόσον ὁποῦ δὲν εἶναι κανένα καλὸν εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὁποῦ νὰ μὴν ὁμολογῇ πρόξενον καὶ μητέρα τὴν μάθησιν καὶ σοφίαν, εἴτε τὴν πρακτικήν, εἴτε τὴν θεωρητικήν· τὰ ὁποῖα, καὶ τὰ δύο μέρη, τὴν σπουδὴν καὶ τὴν παίδευσιν ὁμολογοῦσι μητέρα· ἡ ὁποία σπουδή τε καὶ μάθησις ἡ ἀληθινὴ ἔχει κυβερνήτην καὶ ὁδηγὸν εἰς τὰ πάντα τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀλάθαστον τοῦ νοὸς κρίσιν, καθὼς ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ ἀφροσύνη καὶ ἡ σφαλερὰ καὶ κακὴ τοῦ νοὸς κρίσις εἶναι ὁποῦ προξενᾷ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ ὅσα κακὰ εὑρίσκονται εἰς τὸν κόσμον.

20. Τοιοῦτον θειότατον καὶ ἀναγκαιότατον καὶ σωστικώτατον καὶ παγκόσμιον ἀγαθὸν καὶ ὠφέλιμον πρᾶγμα εἶναι ἡ σοφία, ὅταν εἶναι θεμελιωμένη ἐπάνω εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχει ὁδηγὸν πανταχοῦ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀλάθαστον φρονιμάδα καὶ κρίσιν. Ξεχωριστὰ δὲ πάλιν ἀπὸ τὰ ἄλλα της προτερήματα ὑπερβαίνει ὅλα τὰ ἄλλα καλὰ τοῦ κόσμου

www.dacoromanica.ro

τούτου, καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ βασιλείαν καὶ πάντα τὰ ἄλλα, ὅτι ἐκεῖνα μὲν εἶναι πάντα ἄστατα καὶ ἀβέβαια, ὁποῦ ἐνδέχεται εἰς μίαν ἡμέραν καὶ εἰς μίαν ὥραν ἀπὸ πολλὰς τοῦ καιροῦ περιστάσεις νὰ τὰ ὑστερούμεσθεν ὅλα· σοφία δέ, κατὰ τὸν εἰπόντα, εἶναι μόνη τῶν κτημάτων ἀθάνατον, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι πλοῦτος πνευματικὸς τῆς ψυχῆς, καὶ μένωντας ἡ ψυχὴ ἀθάνατος μένει καὶ ὁ πλοῦτός της ὁμοίως ἀθάνατος· καὶ ἂν ὅλαις ἡ βασιλείαις καὶ δυναστείαις τοῦ κόσμου συναχθοῦσι, δὲν ἠμποροῦν νὰ ξεγυμνώσουν ἕνα σοφὸν καὶ πεπαιδευμένον, νὰ τοῦ πάρουν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν σοφίαν του, ἐπειδὴ (κατὰ τὸν εἰπόντα) ὁ σοφὸς ἐν αὐτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν, καὶ δὲν εἶναι ἀπ' ἔξω καὶ σωματικός, νὰ τοῦ τὸν πάρουν καὶ στανικῶς του· καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ ὅλα τὰ κτήματα τῶν ἀνθρώπων ἡ σοφία καὶ λέγεται καὶ εἶναι ἀθάνατος. Ὡς καθὼς καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ ἀμάθεια καὶ ἀπαιδευσία καὶ ἀφροσύνη εἶναι τόσον μέγα κακὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ ὄχι μόνον πῶς εἶναι ῥίζα καὶ πηγὴ καὶ πρόξενος, ὡς προείπομεν, πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν, εἴτε σωματικῶν, εἴτε ψυχικῶν, ἀμὴ κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα εἶναι καὶ αὐτὴ ἕνα κακὸν ἀθάνατον καὶ παντοτεινόν, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι τῆς ἀθανάτου ψυχῆς ἀμορφία καὶ ἀκοσμία καὶ συμπαραμένει καὶ αὐτὴ τῇ ψυχῇ, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ ὁ ζῶν φαῦλος καὶ θανὼν κολάζεται.

21. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ μέγα καὶ ὑπερθαύμαστον ἀγαθὸν καὶ πρόξενον, ὡς εἴπομεν, πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις καλῶν, λέγω τὴν σοφίαν καὶ μάθησιν καὶ προκοπὴν τῶν γραμμάτων, διὰ μέσου τῆς ὁποίας καὶ τὰς πρακτικὰς ἀρετὰς καὶ τὴν τῶν ἠθῶν εὐκοσμίαν καὶ ὅλως τὴν εὐαγγελικὴν ζωήν τε καὶ πολιτείαν οἱ φρόνιμοι καὶ πεπαιδευμένοι κατορθώνουσι καὶ καρποῦνται, τὸ ἐκατέστησεν ἀπὸ θείαν νεῦσιν καὶ βούλησιν ἡ θεόπνευστος καὶ θεοκίνητος αὐτῆς σύνεσις εἰς ταύτην τὴν περιώνυμον καὶ θεοφρούρητον πολιτείαν καὶ αὐθεντείαν (πρᾶγμα ὄντως ἀναγκαιότατον εἰς τὴν ἀληθινὴν καὶ θεάρεστον καὶ μακαρίαν ζωὴν καὶ κυβέρνησιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τὸ ὁποῖον ἄλλος τινὰς ἄλλην φορὰν δὲν τὸ ἐπεχειρίσθηκεν εἰς τοῦτον τὸν τόπον), διὰ νὰ πλουτήσῃ κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα της μεγαλοφυῆ καὶ ἀξιέπαινα προτερήματα ἀῤῥήτοις προνοίας λόγοις, διὰ τὴν ἄδολον καὶ εἰλικρινῆ καὶ καθαρὰν αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην καὶ πίστιν καὶ ζῆλον ἔνθεον τῆς πατρίδος, καὶ τοῦτο τὸ μέγιστον καὶ πρώτιστον ἀγαθὸν καὶ πρόξενον καὶ σωστικὸν πάντων τῶν ἄλλων καλῶν, ὡσὰν ἕνα καύχημα καὶ προνόμιον ἐξαίρετον καὶ τιμὴν καὶ στέφανον πάντων τῶν ἄλλων αὐτῆς αὐχημάτων ὡς πρῶτος αἴτιος καὶ πρόξενος τοῦ τοιούτου καλοῦ εἰς ταύτην τὴν περίφημον πολιτείαν· ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ μάλιστα ἔχει νὰ διαμένῃ τὸ μνημόσυνόν της ἀκατάπαυστον ἀλληλοδιαδόχως εἰς γενεὰς γενεῶν καὶ εἰς αἰῶνας αἰώνων, διὰ νὰ σᾶς στεφανώσῃ ὁ ἀγωνοθέτης καὶ στεφοδότης καὶ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων Χριστὸς ὁ Θεὸς κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα της προτερήματα καὶ διὰ τὸ τοιοῦτον μέγα καλόν, ὡς καθὼς ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι μὲ τόσην δόξαν, πλοῦτον καὶ εὔκλειαν, τοιουτοτρόπως καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀπειροπλασίως μὲ οὐρανίους ἀειθαλεῖς καὶ ἀμαραντίνους στεφάνους. Καὶ ταῦτα ὅλα τὰ καλὰ προέρχονται, ὡς εἴπομεν, ἀπὸ τὴν ἀγαθὴν καὶ θεοχαρίτωτον αὐτῆς καλοκἀγαθίαν, ὡσὰν ὁποῦ ἔχετε μέσα εἰς τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν σας τὴν ἀρχὴν καὶ πηγὴν τῆς θείας σοφίας, ἡ ὁποία σᾶς ὁδηγεῖ εἰς πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ θεάρεστα κατορθώματα, λέγω τὸν φόβον αὐτὸν τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸν προφήτην, ὡς ἐλέγετο καὶ ἀνωτέρω, «ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα»[1]. Διότι γινώσκετε ἀκριβῶς ὡς θεοφώτιστοι καὶ θεοδίδακτοι ὁποῦ εἶστε, πῶς ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ εἶναι κεχειροτονημένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς προστασίαν καὶ κυβέρνησιν λαοῦ ὀρθοδόξου, τόσον εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά, ὅσον καὶ εἰς τὰ πολιτικά, ἐκεῖνος εἶναι κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην χρεώστης, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ὁποῦ κάμνει καὶ ὑπόσχεται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅταν χειροτονᾶται, νὰ σώσῃ μὲ εἴτι λογῆς τρόπον ἤθελεν ἠμπορέσῃ, ὡς καθὼς τὴν ἐδικήν του ψυχήν, τοιουτοτρόπως καὶ ὅλον του τὸ ὑπήκοον, ὁποῦ τοῦ ἐμπιστεύεται παρὰ τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ τὸ παραστήσῃ κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἄσπιλον καὶ ἀμώμητον ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ λάβῃ καὶ τὸν μισθὸν ἀντάξιον τῶν πόνων του παρὰ τοῦ δικαίου καὶ ἀπροσωπολήπτου κριτοῦ.

---

[1] Ψαλμ. ρια', 1.

www.dacoromanica.ro

22. Καὶ τοῦτο πῶς ἤθελεν ἠμπορέσῃ τάχα νὰ τὸ κατορθώσῃ; νομίζω πῶς ἀλλέως εἶναι ἀδύνατον, παρὰ μόνον ὅταν πρῶτος αὐτὸς φυλάξῃ μὲ πολλὴν ἀκρίβειαν, ὅσον δύναται, τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ γένῃ ὡσὰν ἕνας τύπος καὶ ὑπογραμμὸς καὶ ἐξόμπλιν τῶν καλῶν ἔργων εἰς τὸ ὑπήκοόν του, νὰ τοὺς διδάσκῃ μὲ τὴν πρᾶξιν καὶ μὲ τὸ ἔργον περισσότερον τὰ καλὰ ἔργα, παρὰ μὲ πρόσταγμα μόνον καὶ λόγον, κατὰ μίμησιν τοῦ ἀρχιποίμενος Χριστοῦ, καθὼς τὸ μαρτυρᾷ καὶ ὁ θεῖος Λουκᾶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Πράξεων λέγωντας· «ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν»[1]· ὅτι τότε γίνεται ἀξιόπιστος ὁ διδάσκαλος, ὅταν μὲ τὸ ἔργον διδάσκῃ καὶ ὄχι μὲ λόγον μόνον· ὅτι συνήθειαν ἔχουν οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀποβλέπουν καὶ νὰ μιμοῦνται τὰ ἔργα τῶν διδασκάλων καὶ ὄχι τὰ λόγια, καὶ ἐκείνους κρατοῦν διὰ διδασκάλους ἀληθινούς, ὁποῦ πρῶτον αὐτοὶ κάμουν τὰ καλὰ ἔργα ἐκεῖνα ὁποῦ διδάσκουν τοὺς ἄλλους νὰ κάμουν, καὶ τότε δοξάζουν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεόν, βλέποντες τὰ καλὰ ἔργα τῶν διδασκάλων καὶ προεστώτων κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου παραγγελίαν· «Οὕτω λαμψάτω» λέγει «τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»[2]. Ἐπειδὴ τότε χωρὶς καμμίαν πρόφασιν ἀναγκάζονται μάλιστα νὰ ὑποτάσσωνται καὶ νὰ ὑπακούσουν καὶ νὰ πληρώσουν μὲ τὸ ἔργον τὰ προστάγματα τοῦ προεστῶτος καὶ αὐθεντὸς οἱ ὑπήκοοι, ὅταν τὸν βλέπουν, πῶς πρῶτος αὐτὸς πολιτεύεται δίκαια καὶ ἅγια καὶ ἐνάρετα· καὶ τότε ὄχι μόνον μὲ κάθε δίκαιον τὸν φοβοῦνται, ἀμὴ ἀκόμι καὶ τὸν ἐντρέπονται καὶ τὸν εὐλαβοῦνται ὡς δίκαιον καὶ ἅγιον καὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Θεοῦ κεχειροτονημένον, καὶ τὸν ἀγαπῶσιν ὡς ἴδιόν τους πατέρα καὶ γνήσιον καὶ πιστόν τους ποιμένα καὶ κυβερνήτην, ἰξεύροντες βέβαια πῶς ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε βοηθὸς καὶ ὑπέρμαχος καὶ ἄγρυπνος φύλαξ τῶν πιστῶν του δούλων καὶ θεραπόντων, εἰς τόσον ὁποῦ καὶ εἰς τὸ ὄνομά του ὀμνύουσιν εἰς βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας, ὡς τίμιον καὶ σεβάσμιον διὰ τὴν πολλὴν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην ὁποῦ ἔχουσιν εἰς αὐτόν, καὶ τὸ ἔχουσι διὰ καύχημα καὶ τιμήν των καὶ ἔπαινον κατὰ τὸ ψαλμικὸν ἐκεῖνο ῥητόν, ὁποῦ λέγει· «ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ»[3]. Καὶ ὤντας πρῶτος αὐτὸς ἐργάτης καὶ πληρωτὴς τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἄρχεται ἀκολούθως νὰ ποιμαίνῃ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ τὸ ποίμνιόν του· καὶ πρῶτον μὲν αὐτὸς ἀπὸ λόγου του μὲ ἐδικήν του ἐπιστασίαν προνοεῖται καὶ κυβερνᾷ μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν καὶ πολλὴν ἀκρίβειαν καὶ ἐξέτασιν τὴν πόλιν καὶ τὴν πολιτείαν καὶ χώραν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται καὶ ἔχει τὸν θρόνον του καὶ ὅπου ἂν ἀλλοῦ τύχῃ τῆς αὐθεντείας του, καὶ αὐτὸς ἀπὸ λόγου του καὶ μὲ τὸ μέσον τῶν θεραπόντων του καὶ τῶν συμπαρόντων ἀρχόντων προστάζωντάς τους νὰ φυλάξουν ἀκριβῶς τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ.

23. Συγκεφαλαιοῦνται δὲ καὶ συμπεριέχονται πάντα τὰ θεῖα προστάγματα εἰς ταῦτα τὰ δύο, εἴς τε τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην, καθὼς τὸ ὁρίζει καὶ ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγελίοις λέγωντας· «ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται»[4]. Πρέπει λοιπὸν νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ μὲ εἴτι λογῆς τρόπον ἤθελεν ἠμπορέσῃ, κἂν ἑκουσίως, κἂν ἀκουσίως, νὰ φυλάξουν καὶ αὐτοὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὴν πρώτην ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἤγουν τὴν πρὸς αὐτὸν τὸν Θεὸν τιμὴν καὶ ἀγάπην. Μὲ τί τρόπον; πληρώνοντες καὶ αὐτοὶ ἀκριβῶς ἐκείνας μάλιστα τὰς ἁγίας αὐτοῦ ἐντολάς, ὁπόσας ἀποβλέπουν εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ Θεοῦ, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀπόδειξις καὶ σημεῖον τῆς πρὸς Θεὸν ἀγάπης καὶ πίστεως, ἡ τήρησις καὶ ἐκπλήρωσις τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἐντολῶν, καθὼς τὸ ὁρίζει καὶ μοναχός του ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγελίοις· «Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με», φησί, «τὰς ἐντολάς μου τηρήσατε»[5]. Καὶ τοῦτο πῶς ἠμποροῦν νὰ τὸ κατορθώσουν; ὅταν φυλάξουν ἐν πρώτοις μὲν τὴν πρὸς αὐτὸν τὸν Θεὸν ὁμολογίαν καὶ πίστιν ὀρθόδοξον καὶ ἀμώμητον, κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ ὁμολογίαν τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας καὶ τοὺς ὅρους καὶ κανόνας τῶν θείων πατέρων καὶ τῶν οἰκουμενικῶν καὶ ἁγίων συνόδων· δεύτερον νὰ συντρέξουν εἰς τὰς ἁγίας αὐτοῦ ἐκκλησίας, νὰ εὐλαβοῦνται τὰ θεῖα, νὰ τιμοῦν τὰς ἐπισήμους ἑορτάς τε καὶ πανηγύρεις τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, νὰ προτιμοῦν τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἁγίων πάντων καλλήτερα παρὰ πάντα τὰ πρόσκαιρα καὶ μάταια κέρδη,

[1]) Πράξ. α', 1. [2]) Ματθ. ε', 16. [3]) Ψαλμ. ξδ', 12. [4]) Ματθ. κβ', 40. [5]) Ἰωάν. ιδ', 15.

www.dacoromanica.ro

καὶ τρυφὰς καὶ ἀπολαύσεις τῆς ματαιότητος τούτου τοῦ κόσμου· ὅτι ἄλλο τίποτε δὲν κερδαίνουσιν οἱ καταφρονηταὶ τῆς τιμῆς τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θείων ἀπὸ τὰ τοιαῦτα παράνομα καὶ παράλογα κέρδη, ὁποῦ εἰς τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας τοῦ χρόνου κερδαίνουσιν, παρὰ κατάραν καὶ ἀφανισμὸν εἰς τὰ κέρδη των καὶ κόλασιν εἰς τὴν ψυχήν των, ἀντὶς νὰ ἔχουν εὐλογίαν Θεοῦ εἰς τὰ κέρδη των καὶ σωτηρίαν εἰς τὴν ψυχήν των. Διότι πόση τάχα καταφρόνησις λογιάζετε νὰ εἶναι τῆς τιμῆς τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων, ὅταν εἰς τὰς Κυριακὰς ἡμέρας καὶ δεσποτικὰς ἑορτὰς καὶ τὰς τῶν ἄλλων ἐπισήμων ἁγίων ἡ μὲν ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ σημαίνουν μὲ ταῖς καμπάναις καὶ τὰ σήμαντρα, ἢ καὶ μὲ ἄλλον τρόπον δίδουν εἴδησιν καὶ προσκαλοῦν τοὺς χριστιανοὺς διὰ νὰ ἔρθουν εἰς τὸν οἶκον καὶ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀποδώσουν τὴν πρέπουσαν εὐχαριστίαν εἰς τὸν πλάστην καὶ εὐεργέτην τους καὶ κυβερνήτην καὶ δημιουργὸν τῶν ὅλων Θεόν, καὶ νὰ αἰτήσουν ἀπὸ τὴν ἀνείκαστον αὐτοῦ εὐσπλαγχνίαν ἐν πρώτοις μὲν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν τους, καὶ δεύτερον νὰ τοὺς χαρίσῃ πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα, καὶ τελευταῖον τὴν οὐράνιον βασιλείαν, αὐτοὶ δὲ νὰ καταφρονοῦν τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὰ τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ὁποῦ εἴπαμεν, καὶ νὰ τρέχουν ὡσὰν μὲ μίαν γνώμην εἰς τοὺς φόρους καὶ τὰ παζάρια διὰ τὰς προσκαίρους αὐτῶν πραγματείας καὶ κέρδη κοσμικὰ καὶ σωματικά, καταφρονοῦντες τὰ ψυχικὰ καὶ πνευματικά, καὶ νὰ κυλίωνται (βαβαὶ τῆς κακοφροσύνης καὶ ἀπωλείας των) εἰς τὰ καπηλεῖα καὶ τὰ κρασοπωλεῖα, ὡσὰν εἰς τὸν βόρβορον καὶ εἰς τὴν λάσπην οἱ χοῖροι, καὶ προτιμοῦν καλλήτερα τὰ καπηλεῖα καὶ τὰς οἰνοποσίας, παρὰ τὰς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ προτιμοῦν τὰ σωματικὰ καὶ μάταια κέρδη καλλήτερα παρὰ τὴν τῆς ψυχῆς σωτηρίαν, προφασιζόμενοι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις; Καὶ ἀναβαίνει τὸ κρῖμα καὶ ἡ ἁμαρτία τῶν οὕτως ἁμαρτανόντων εἰς αὐτὸν τὸν αὐθέντην καὶ οἰκοκύριν τῆς πολιτείας ἐκείνης, ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ σηκώσῃ καὶ ἀποκόψῃ τὰ τοιαῦτα μεγάλα καὶ ψυχοφθόρα σφάλματα καὶ κακά, καὶ τὰ παραβλέπει καὶ τοὺς ἀφίνει καὶ κολάζονται οἱ ἄθλιοι καὶ ταλαίπωροι ἀπὸ τὴν ἐδικήν του ἀμέλειαν, καὶ ἔχει νὰ δώσῃ τοῦ Θεοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν τοιούτων ψυχῶν, καθὼς τὸ λέγει καὶ μοναχός του ὁ Κύριος διὰ τοῦ προφήτου· «τὸ αἷμα αὐτῶν ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν ἐκζητήσω»[1].

24. Δεύτερον χρέος του εἶναι νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ μὲ κάθε λογῆς τρόπον νὰ φυλάξουν ἀκριβῶς καὶ τὴν δευτέραν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, λέγω τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην. Καὶ τοῦτο πῶς κατορθοῦται; νομίζω καὶ ὑπολαμβάνω πῶς μὲ τρία ταῦτα· ἐν πρώτοις μὲν νὰ τοὺς καταπείσῃ νὰ φυλάξουν ἀκριβῶς πρὸς ἀλλήλους δικαιοσύνην εἰς τὰ πάντα, νὰ μὴν ἀδικήσουν ἕνας τὸν ἄλλον τους μήτε μὲ λόγον μήτε μὲ ἔργον, μήτε οἱ δυνατοὶ τοὺς ἀδυνάτους, μήτε οἱ πλούσιοι τοὺς πτωχούς, μήτε οἱ πονηροὶ καὶ κακότροποι τοὺς ἁπλούς τε καὶ ἀκεραίους· δεύτερον δὲ φυλάξουν ἀνάμεσόν τους ἄκραν σωφροσύνην καὶ ἁγνείαν καὶ καθαρότητα, διὰ νὰ μὴν ἁμαρτάνουν καὶ μολύνουν τὰ κορμία των μὲ καμμίαν ἀνομίαν καὶ ἀκαθαρσίαν, ἤγουν πορνείαν, μοιχείαν καὶ πᾶσαν ἄλλην τοιαύτην ἀσέλγειαν καὶ ἀκολασίαν, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον «πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει· τὰ δὲ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστι καὶ ναὸς τοῦ ἐν ἡμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστι· καὶ εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστι»[2]. Καὶ εἰς ἕνα λόγον, ὅσα μισοῦν αὐτοὶ καὶ δὲν θέλουν νὰ τοὺς τὰ κάμουν οἱ ἄλλοι, μηδὲ αὐτοὶ νὰ τὰ κάμουν εἰς ἄλλους κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην παραγγελίαν, ὁποῦ μᾶς προστάζει καὶ λέγει· «ὃ σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιήσεις»[3]. Τρίτον καὶ τελευταῖον, ὅτι νὰ ἔχουν ἀνάμεσόν τους πολλὴν ἀγάπην, ὁποῦ νὰ συνδράμουν καὶ νὰ συμβοηθοῦν ἕνας τὸν ἄλλον τους εἰς τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα καὶ εἰς ὅλα τὰ ἀναγκαῖα καὶ χρειαζόμενα, καθὼς ἀγαποῦν καὶ αὐτοὶ νὰ τοὺς συνδράμουν οἱ ἄλλοι, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ὁρίζει καὶ λέγει· «ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως»[4]. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τὴν πόλιν, ὁποῦ εὑρίσκεται ὁ αὐθέντης ἐκεῖνος, ἔχει χρέος ἀπὸ λόγου του νὰ τὰ κάμῃ· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πόλεις καὶ χώρας, ὁποῦ ὁρίζει καὶ εἶναι μακρὰν ἀπὸ λόγου του, ἔχει χρέος

---

[1]) Πρβλ. Ἰεζεκ. γ', 18. [2]) Κορινθ. 1, γ', 16, 17. ς', 18, 19. [3]) Πρβλ. Τωβὶτ δ', 15. [4]) Λουκ. ς'.

www.dacoromanica.ro

καὶ ἐντολὴν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ καταστήσῃ καὶ εἰς ἐκείνας τὰς πόλεις καὶ χώρας ἄρχοντας καὶ προεστῶτας ἀξίους, νὰ τὸν μιμοῦνται τὸ κατὰ δύναμιν εἰς ὅλα τὰ προτερήματα καὶ χαρίσματα ὁποῦ ἔχει, νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ δίκαιοι, σώφρονες, νὰ ἔχουν τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν καρδίαν των ὡς ἀρχὴν καὶ πηγὴν τῆς θείας σοφίας, πρακτικοί, γνωστικοί, φρόνιμοι, σπλαγχνικοί, κυβερνητικοὶ καὶ κατὰ πάντα ἄξιοι καὶ ἐνάρετοι, ὅσον ἐνδέχεται, ὁποῦ νὰ κυβερνήσουν κατὰ Θεὸν τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ. Διότι ὅσαις ἀταξίαις καὶ ἀδικίαις καὶ σφάλματα γίνονται εἰς ἐκείνας τὰς πόλεις ἀπὸ κακοκυβερνησίαν τῶν ἀρχόντων ἐκείνων, ὁ αὐθέντης ἐκεῖνος, ὁποῦ τοὺς πέμπει τοὺς τοιούτους ἄρχοντας εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους, ἔχει τὸ κρῖμα καὶ μέλλει νὰ δώσῃ διὰ ξέναις ἁμαρτίαις ἀπολογίαν τοῦ δικαίου κριτοῦ ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὡσὰν ὁποῦ αὐτὸς εἶναι καὶ γίνεται αἴτιος καὶ πρόξενος πάντων τῶν τοιούτων κακῶν, ὁποῦ πέμπει εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους τοιούτους προεστῶτας ἀδίκους, ἀχρείους καὶ ἀναξίους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους προέρχονται τὰ τοιαῦτα κακά.

25. Αὐτὰ ὅλα εἶναι χρέος ἀπαραίτητον καὶ ἀπροφάσιστον τοῦ αὐθεντὸς ἐκείνου ὁποῦ πέρνει ἐπιστασίαν ἐπάνω του καὶ κυβέρνησιν ἀνθρώπων παρὰ Θεοῦ, νὰ μὴν ἀφήσῃ λέγω μηδὲ εἰς κανένα τρόπον τὸν νοητὸν λύκον διάβολον νὰ τοῦ ἁρπάζῃ ἀπὸ τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον κανένα λογικὸν πρόβατον τοῦ αὐθεντὸς τοῦ Θεοῦ· πάρεξ, ἂν εἶναι τινὰς ὁποῦ ὄχι ἀπὸ ἀκυβερνησίαν τοῦ προεστῶτος, ἀμὴ ἀφ' ἑαυτοῦ του καὶ ἀπὸ λόγου του ἐθελοκακεῖ καὶ ζητᾷ τὴν ἀπώλειαν καὶ τὸν χαλασμὸν τῆς ψυχῆς του ὡς υἱὸς ἀνομοίας καὶ ἀπωλείας, τότε μόνον εἶναι ἀναίτιος καὶ ἀθῷος ὁ προεστώς· καὶ ἠμπορεῖ νὰ λέγῃ καὶ αὐτὸς μετὰ παῤῥησίας πρὸς τὸν δικαιοκρίτην Θεὸν ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ τῆς κρίσεως τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην ἀπολογίαν καὶ δικαιολογίων· «οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας»[1]· Αὐτὰ ὅλα τὰ προτερήματα καὶ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθά, ὁποῦ εἴπαμεν, καὶ ἄλλα περισσότερα ἐξ ὧν βλέπομεν καὶ ἀκούομεν καὶ μανθάνομεν, εὑρίσκομεν εἰς τὴν θεοφρούρητον, θεοκόσμητον καὶ θεοδόξαστον αὐτῆς ἐκλαμπρότητα. Διατί; μὲ τὸ νὰ ἔχῃ βέβαια, καθὼς εἴπαμεν, ὡσὰν ἀρχὴν καὶ θεμέλιον εἰς τὰ πάντα τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον εἰς τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν της, καὶ κυβερνᾶτε τὰ πάντα μὲ τόσην σοφίαν, μὲ τόσην γνῶσιν καὶ σύνεσιν, ὁποῦ μηδὲ εἰς τοὺς παλαιοὺς ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς εὑρίσκομεν τοιαύτην πανθαύμαστον κυβέρνησιν καὶ ἡγεμονίαν (διὰ τοῦτο καὶ ὁ τὸ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιῶν Κύριος εἶναι πάντοτε παρὼν εἰς πᾶσαν εὔλογον αὐτῆς αἴτησιν κατὰ τὸ εἰρημένον· ἔτι σοῦ λαλοῦντος, ἐρῶ: Ἰδοὺ ἐγὼ πάρειμι[2])· καὶ διότι ἔχετε πάντοτε τὴν ἐλπίδα σας εἰς μόνον αὐτὸν τὸν Θεόν, ἠξεύροντες καὶ πιστεύοντες ἀδιστάκτως, πῶς ὁ ἐλπίζων ἐπὶ Κύριον οὐ καταισχυνθήσεται[3], καὶ μὲ τὸ νὰ πληρώνετε πάντοτε τὰς ἁγίας αὐτοῦ ἐντολάς· ἐπειδή, ὡς εἴρηται καὶ ἀνωτέρω, «ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα»[4]. Ὁ δὲ τοιοῦτος εἰσακούεται εἰς πᾶσαν αὐτοῦ σωτήριον αἴτησιν κατὰ τὰς ἀψευδεῖς τοῦ σωτῆρος ἐπαγγελίας· τοὺς γὰρ τοιούτους προστάζει καὶ λέγει· «αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε· κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται[5]. «Ἐπὶ τίνα γάρ» φησιν «ἐπιβλέψω, εἰ μὴ ἐπὶ τὸν πρᾶον καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους»[6]; Τοὺς δὲ τοιούτους καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ περιέπουσι καὶ φυλάττουσι, καὶ τοὺς ἐλευθερώνουσιν ἀπὸ κάθε λογῆς κινδύνους ψυχικοὺς καὶ σωματικούς· «παρεμβαλεῖ γάρ» φησὶν «ἄγγελος Κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτὸν καὶ ῥύσεται αὐτούς»[7]. Καὶ μὲ τὸ νὰ εὑρίσκεσθε πάντοτε ὑπὸ τὴν κραταιὰν σκέπην καὶ βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἀποφεύγετε πάσας τὰς ἐνέδρας καὶ μηχανὰς καὶ ἐπιβουλὰς καὶ καταδρομὰς πάντων τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων, ἐπειδή περ «ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ, ἐν σκέπῃ τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται»[8], ἐπειδὴ πρὸς Θεὸν καταφεύγει τὸν παντοδύναμον.

26. Ὅθεν καὶ ἐγὼ ὁ εὐτελὴς καὶ ἀνάξιος ἱκέτης τῆς χριστομιμήτου θεοστέπτου τε καὶ θεοφρουρήτου ὑμῶν γαληνότητος μακαρίζω τὸν ἐμαυτόν μου ὄχι δι' ἄλλο κανένα πρᾶγμα τῆς προσκαίρου ταύτης ζωῆς (μὴ γένοιτο, ἐπειδὴ κατὰ τὸν σοφώτατον Σολομῶντα καὶ τὴν ἀλή-

[1]) Ἰωάν. ιζ', 12. [2]) Ἡσαΐου νθ', 9. [3]) Ψαλμ. λ', 1. [4]) Ψαλμ. ρια', 1. [5]) Ματθ. ζ', 7. [6]) Ἡσαΐου ξς', 2. [7]) Ψαλμ. λγ', 8. [8]) Ψαλμ. ϙ', 1.

www.dacoromanica.ro

θειαν «ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης»[1], ὅσα οὐχ ὑπάρχει μετὰ θάνατον κατὰ τὸν θεῖον ᾀσματογράφον· ἕνα δὲ καὶ μόνον ἀπὸ ὅλα τοῦ κόσμου τὰ πράγματα εἶναι τφόντι μακάριον καὶ ἀναγκαῖον εἰς κάθε ἄνθρωπον, ἡ ἐνάρετος καὶ θεάρεστος ζωή τε καὶ πολιτεία, ὁποῦ πηγαίνει τοὺς ἀξίους εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν), ἀλλὰ μακαρίζω τὸν ἐμαυτόν μου, πῶς μὲ ἠξίωσεν ὁ φιλάνθρωπος καὶ πανοικτίρμων Θεὸς νὰ ἰδῶ καὶ ἐγὼ καὶ νὰ ἀπολαύσω εἰς τὴν παροῦσαν ταύτην ζωὴν ὀφθαλμοφανῶς καὶ αὐτοπροσώπως κατὰ τὸν πόθον μου ἕνα τοιοῦτον οὐράνιον τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπον, ἀγγελόμορφόν τε καὶ θεοσεβέστατον καὶ κατὰ πάντα ἁγιώτατον καὶ πανάριστον αὐθέντην καὶ τφόντι εὐαγγελικὸν ποιμένα καὶ κυβερνήτην τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ ἀρχιποίμενος καὶ οὐρανίου βασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, σοφώτατον καὶ ὀξύτατον καὶ ἀγχινούστατον εἰς τὴν εὕρεσιν καὶ ἐπίκρισιν περὶ τῶν πρακτέων καὶ εἰς τὴν πρᾶξιν τῶν εὑρεθέντων τε καὶ δοκιμασθέντων ἐμπειρότατόν τε καὶ δραστικώτατον, κατὰ δὲ τὴν ἐν Χριστῷ πολιτείαν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν προθυμότατον καὶ θερμότατον· τὸν ὁποῖον ὡσὰν ἕνα θεοείκελον ἄγαλμα καὶ ἔμψυχον ἀνδριάντα καὶ μίαν ζωντανὴν εἰκόνα ἐκ πασῶν συγκεκροτημένην τῶν ἀρετῶν πάντες μετὰ πόθου καὶ εὐλαβείας ὡς σεβασμίαν τιμῶσι καὶ ἀσπάζονται καὶ προσκυνοῦσι, καὶ ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι καὶ κοινῶς ἁπαξάπαντες, ὁπόσοι ἀξιωθοῦν νὰ ἰδοῦν καὶ νὰ ἀπολαύσουν τὸ θεοχαρίτωτον καὶ σεβάσμιον καὶ παμπόθητον αὐτῆς πρόσωπον, καὶ μὲ μυριοχαριτόπλοκα ἄνθη καὶ στέφανα εὐφημιῶν τε καὶ ἐγκωμίων καταστέφουσι καὶ γεραίρουσι τοιοῦτον ἁγιώτατον καὶ πανάριστον καὶ κατὰ πάντα εὐαγγελικὸν ποιμένα καὶ ἡγεμόνα.

27. Διὰ τοῦτο θέλοντες καὶ ἡμεῖς οἱ εὐτελεῖς καὶ ἀνάξιοι δοῦλοι τῆς θεοσώστου ὑμῶν ἐκλαμπρότητος νὰ ἀποδώσωμεν καμμίαν τινὰ παραμικρὰν εὐχαριστίαν εἰς τὴν θεοδόξαστον καὶ θεοτίμητον αὐτῆς γαληνότητα διὰ τὰς ἀπείρους αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίας καὶ χάριτας, ὁποῦ καθ' ἑκάστην καὶ ἐτησίως ἀπολαμβάνομεν παρὰ τῆς φιλανθρώπου μεγαλοδώρου καὶ μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς ἐνδοξότητος, καὶ μὴν ἔχοντες τί ἀποδώσωμεν τῷ ἡμετέρῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι περὶ πάντων ὧν παρ' αὐτῆς ἀπολαμβάνομεν ἀγαθῶν, δεόμεθα πάντοτε κατὰ χρέος καὶ παρακαλοῦμεν, εἰ καὶ ἀνάξιοι, τὴν ἀκένωτον πηγὴν τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἀνεξάντλητον βρύσιν τῶν χαρισμάτων, τὴν ἀνυπέρβλητον τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν καὶ ἀγαθότητα ἐν ἑσπέρᾳ καὶ πρωῒ καὶ μεσημβρίᾳ καὶ πάντοτε διὰ τὴν θεοφρούρητον καὶ θεοκόσμητον αὐτῆς ἐκλαμπρότητα, ἵνα τὴν διατηρήσῃ κατὰ πάντα εὐδαιμονοῦσαν καὶ μακαρίαν, ἀνωτέραν πάσης ἐπιβουλῆς καὶ κακώσεως ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, ὑποτάσσωντας ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον, καὶ ἵνα τὴν στερεώσῃ εἰς τὸν θεοστήρικτον αὐτῆς θρόνον ἄνοσον, εὔθυμον, ὑγιᾶ, μακρόβιον, ἔνδοξον, τροπαιοῦχον καὶ κατὰ πάντα ἐν πᾶσιν ὑπερτεροῦσαν ἄχρι βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ γήρατος, σὺν τῇ εὐσεβεστάτῃ, ἐκλαμπροτάτῃ, ἐνδοξοτάτῃ καὶ θεοφυλάκτῳ κυρίᾳ Μαρίᾳ δόμνᾳ καὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων, πανευγενεστάτων καὶ θεοφυλάκτων αὐτῆς βλαστῶν, καὶ πάσης τῆς συγγενικῆς περὶ αὐτὴν ὁμηγύρεως τῶν ἐντιμοτάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, παντὸς τοῦ παλατίου καὶ τοῦ στρατοπέδου καὶ συμπάσης τῆς περιφήμου καὶ θεοσώστου ταύτης πολιτείας καὶ αὐθεντείας, εἰς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν παντὸς τοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτῇ χριστωνύμου πληρώματος καὶ εἰς τιμὴν κλέος καὶ καύχημα πάντων τῶν ὀρθοδόξων, νῦν τε καὶ καθεξῆς ἀλληλοδιαδόχως εἰς γενεὰς γενεῶν, ἄχρις οὗ ὁ ἥλιος ἐφορᾷ τὴν περίγειον λῆξιν· μετὰ δὲ τὴν ἐκ τῶν προσκαίρων μετάστασιν ἵνα τὴν ἀναδείξῃ καὶ κληρονόμον τῆς πρώτης τάξεώς τε καὶ στάσεως τῶν γνησίων τέκνων καὶ υἱῶν τῆς οὐρανῶν βασιλείας εἰς ἀπεράντους ἀτελευτήτους καὶ ἀλληλοδιαδόχους αἰῶνας αἰώνων. Ἀμήν.

---

[1] Ἐκκλ. α', 2.

www.dacoromanica.ro

Ε΄.

(ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΟΣ).

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ, εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοτιμήτῳ μου αὐθέντη καὶ εὐεργέτη τὴν ἐδαφιαίαν προσκύνησιν καὶ μικράν τινα παραμυθίαν.

1. Ἂν καλὰ καὶ ἡ ἔμφυτος αὐτῆς σοφία καὶ θεοφώτιστος σύνεσις ἠμπορεῖ νὰ παρηγορήσῃ μὲ κάθε λογῆς πληροφορίαν καὶ τὴν βαρυαλγεστάτην καὶ δυσφορωτάτην καὶ ἀπορωτάτην καρδίαν μὲ τὰς πανσόφους αὐτῆς νουθεσίας τε καὶ παραινέσεις καὶ δὲν ἔχει καμμίαν χρείαν ἀπὸ καμμίαν ἄλλην παραμυθίαν, ἀλλ' ὅμως οἱ παραμικροὶ αὐτῆς δοῦλοι, διὰ νὰ μὴν φανοῦμεν ἀχάριστοι πρὸς τὴν εὐεργεστάτην αὐτῆς καλοκἀγαθίαν, τῆς προσφέρομεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν ὀλίγην μας δύναμιν παραμικράν τινα ψυχαγωγίαν εἰς τὰς τοιαύτας ἐπισυμβαινούσας ἀθυμίας καὶ περιστάσεις, εἰς παραμικρὰν ἐλάφρωσιν τῆς τοιαύτης ἀμέτρου ἀθυμίας καὶ λύπης, καὶ συμπαθήσετέ μας, παρακαλῶ, εἰς τὴν τοιαύτην προπέτειάν μας. «Λόγος πέφυκεν ἀντιφάρμακον λύπης».

2. «Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν». Ἡ προφητικὴ τοῦ Ἱερεμίου φωνὴ ἐν κεφαλαίῳ λα$^{\varphi}$ προκηρύττει καὶ λέγει τὴν τοῦ Ἡρώδου βρεφοκτονίαν[1]. Ἐθρήνησε ποτὲ καὶ ἡ Αἴγυπτος τὸν Ἰακὼβ ἐκεῖνον τὸν πατριάρχην ἑβδομήκοντα ὁλοκλήρους ἡμέρας. Ἐθρήνησάν τον ἀκόμι καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἑπτὰ ἡμέρας κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα, καθὼς φαίνεται εἰς τὴν Γένεσιν ἐν κεφαλαίῳ ν$^{\varphi}$[2]. Καὶ ὄχι μόνον τότε καὶ εἰς ἕνα μέρος τῆς οἰκουμένης οἱ ἄνθρωποι κλαίουσι τοὺς συγγενεῖς των καὶ τὰς συμφορὰς καὶ δυστυχίας τῶν ἀγαπητῶν καὶ φίλων τους, ἀμὴ καὶ πάντοτε καὶ εἰς κάθε τόπον καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν δὲν λείπουν νὰ ἐξακούωνται θρῆνοι καὶ κλαυθμοὶ καὶ ὀδυρμοὶ πολλοὶ καὶ μεγάλοι· ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄνθρωποι πάντες, ὡς καθὼς ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον γεννώμενοι, τοιουτοτρόπως καὶ ἀπέρχονται τελευτῶντες, ὡσὰν πῶς ἐσυνέβησαν καὶ εἰς τὴν μεγαλώνυμον ταύτην πολιτείαν καὶ εἰς τὴν θεοφύλακτον αὐτῆς αὐθεντείαν καὶ εἰς τὴν θεοστήρικτον αὐτῆς συγγένειαν ἐκεῖνα ὁποῦ συμβαίνουσι καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ γεγόνασι πολλάκις θρῆνοι πολλοὶ καὶ μεγάλοι, καὶ τοιοῦτοι ὁποῦ ὄχι μόνον ἀνθρώπους ἠνάγκασαν, ἀμὴ τολμῶ εἰπεῖν καὶ αὐτὰ τὰ ἀναίσθητα κτίσματα νὰ συμπάσχουν καὶ νὰ συμπονέσουν εἰς τὰ τοιαῦτα συμβεβηκότα, ὡσὰν πῶς νὰ εἰπῇ τινας καὶ εἰς τὴν σωτήριον σταύρωσιν τὰ πάντα συνέπασχον τῷ δεσπότῃ· καὶ διὰ τοῦτο ἄξιον καὶ πρέπον εἶναι κατὰ ἀλήθειαν νὰ συμπάσχωμεν ὅλοι μας, καὶ μάλιστα εἰς τοιούτους θανάτους καὶ τοιούτων ἀξιολόγων προσώπων, τῶν ὁποίων ὁ χωρισμὸς προξενᾷ εἰς τοὺς ζῶντας τοσαύτην καὶ τηλικαύτην ἀθυμίαν, ὅσην τρυφὴν καὶ χαρὰν ἠμπόρεσε νὰ προξενᾷ ἡ ζωή των.

2. Ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον οἱ θάνατοι ἐπάγονται τοῖς ἀνθρώποις τῶν ὅρων τῆς ζωῆς πληρωθέντων (ὅρος δὲ τῆς ζωῆς ἑκάστου εἶναι ἡ βουλὴ καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καθὼς μᾶς τὸ βεβαιώνει καὶ ἐν Εὐαγγελίοις αὐτὸς ὁ τῶν ὅλων Θεός· «οὐχί», λέγει, «δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἄνευ τοῦ θελήματος τοῦ πατρός μου· ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἅπασαι ἠριθμημέναι εἰσί»)[3], διὰ τοῦτο χρεωστοῦμεν ὡς εὐγνώμονες νὰ ὑποφέρωμεν μὲ μεγάλην εὐχαριστίαν τὰ τοιαῦτα κρίματα τοῦ Θεοῦ, ἂν καλὰ καὶ πικρὰ εἶναι, ἂν καλὰ καὶ νὰ μᾶς φαίνωνται παράλογα καὶ ἔξω τοῦ μέτρου καὶ τοῦ δικαίου· καὶ διὰ τοῦτο θρηνοῦμεν καὶ κλαίομεν, μὲ τὸ νὰ μὴν ἠξεύρωμεν τοὺς λόγους καὶ τὰς αἰτίας τῶν θείων κριμάτων. Φθάνει μας ὅμως εἰς πληροφορίαν τῆς ἀπορίας μας ἕνα τοῦτο καὶ μόνον, πῶς ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος καὶ ἀδικία οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ οὐδεμία· διότι, ἂν καλὰ καὶ νὰ μᾶς φαίνεται κοντὰ εἰς τὴν ἐδικήν μας κρίσιν ἄδικον τίποτες, πῶς ὁ Θεὸς ἀφίνει ἄλλους μὲν νὰ ζοῦσιν εἰς τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν πεντήκοντα καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν χρόνους καὶ περισσότερον, καὶ ἄλλους ἀφίνει καὶ τοὺς ἁρπάζει ὁ θάνατος βρέφη μικρὰ καὶ πρὸ τῆς γενέ-

---

[1]) Ἱερεμ. λη', 15. Ματθ. β', 18. [2]) Γεν. ν', 1-12. [3]) Ματθ. ι', 29, 30.

www.dacoromanica.ro

σεως πολλάκις, όπου δὲν τοὺς ἀφίνει κἂν νὰ ἴδουσι τὸν ἥλιον, κἂν νὰ ἀναπνέωσι τὸν ἀέρα, καὶ ἄλλους ἐπάνω εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητός των. Καὶ ἄλλα μυρία συμβαίνουσιν εἰς τὸν κόσμον, ἀλλ' ὅμως ὅλα τοῦτα γίνονται μὲ ἀκριβεστάτην τοῦ Θεοῦ δικαιοκρισίαν καὶ μὲ μεγάλην φιλανθρωπίαν, ἂν καλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ εἶναι τὰ τοιαῦτα κρίματα τοῦ Θεοῦ ἀνεξερεύνητα καὶ ἀνεξιχνίαστα κατὰ τὸν ἀπόστολον, καὶ ἄβυσσος καὶ πέλαγος κατὰ τὸν προφήτην· ὅτι «τίς ἔγνω νοῦν Κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;»[1] Καὶ τοῦτο μᾶς τὸ βεβαιώνει ὁ Κύριος λέγων, ὅτι «οὐ θελήσει θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν»[2]. Καὶ πάλιν· «καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν»[3].

3. Δεύτερον ἠμπόρουμεν νὰ εἰποῦμεν διὰ παραμικρὰν πληροφορίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀπορίας, πῶς ἡ κρίσις καὶ ὑπόληψις τῶν ἀνθρώπων εἶναι πολλὰ σφαλερὰ κοντὰ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ διὰ πολλαῖς ἀφορμαῖς, ἕνα μὲν διότι ἡμεῖς κρίνομεν τὰ πράγματα κατὰ τὴν ἐδικήν μας ἀνθρωπίνην κρίσιν καὶ γνῶσιν, ἀπὸ ὅσα ἡμεῖς γνωρίζομεν καὶ βλέπομεν καὶ ἀκούομεν, ἀμὴ τὴν ἀλήθειαν δὲν ἠξεύρομεν, ὅτι οὐδεὶς οἶδε τὰ τοῦ ἑτέρου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τὸ κατοικοῦν ἐν αὐτῷ· καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἔκβασις τῶν πραγμάτων, ὅταν δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν κρίσιν τὴν ἐδικήν μας, φαίνεται ἄδικος καὶ παράλογος· ἀμὴ ἂν ἠξεύραμεν τὴν ἀληθινὴν αἰτίαν, ἠθέλαμεν εἰπῆ καὶ ἡμεῖς «δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ δικαία ἡ κρίσις σου»[4], καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐδική μας κρίσις εἶναι πολλὰ σφαλερὰ καὶ ἄδικος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴ ὁ Θεός, ὁποῦ εἶναι καρδιογνώστης καὶ γινώσκει τὰ πάντα, καὶ ἐνεστῶτα καὶ παρεληλυθότα καὶ μέλλοντα, ἄσφαλτα καὶ ἀλάθαστα, κάμνει καὶ τὴν κρίσιν ἀληθινὴν καὶ δικαίαν ἀπὸ ὅσα ἡμεῖς δὲν ἠξεύρομεν· καὶ ἂν ἕνας τοῦ ἄλλου μας τὰ κρυπτὰ δὲν ἠξεύρομεν, πόσον μᾶλλόν τὰ τοῦ Θεοῦ; Καὶ τί λέγω τὰ τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ μηδὲ τὰ ἐδικά μας ὁ καθένας μας δὲν τὰ γνωρίζομεν; καὶ διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν πάλιν αὐτὸν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς τὰ φανερώσῃ, «Ναί, Κύριε βασιλεῦ», λέγοντες, «δώρησαί μοι τοῦ ὁρᾶν τὰ ἐμὰ πταίσματα καὶ μὴ κατακρίνειν τὸν ἀδελφόν μου». Τὸ ὁποῖον μᾶς τὸ βεβαιώνει καὶ ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγελίοις· «τί δὲ βλέπεις», λέγει, «τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς»[5]; Καὶ παρομοιάζει ὁ ἄνθρωπος κοντὰ εἰς τοὺς σοφοὺς μὲ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτὸν καὶ τὴν ὅρασιν, ἐπειδὴ καὶ ὡς καθὼς ὁ ὀφθαλμὸς τὰ ἄλλα βλέπων ἑαυτὸν οὐ βλέπει, τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ ὁ ἄνθρωπος τὰ μὲν τῶν ἄλλων σφάλματα τὰ βλέπει καὶ τὰ γνωρίζει καὶ τὰ κρίνει, ἀμὴ τὰ ἐδικά του σφάλματα τὰ παραβλέπει καὶ τὰ δικαιώνει, καὶ διὰ τοῦτο δὲν θέλει νὰ κατακρίνῃ τὸν ἑαυτόν του καὶ μένει ἀδιόρθωτος καὶ ἀμετανόητος καὶ κινδυνεύει νὰ κολάζῃ καὶ τὴν ψυχήν του· καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται ὁ Θεὸς νὰ τὸν παιδεύῃ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον διὰ καλόν του, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ψυχήν του. Καὶ τοῦτο μᾶς τὸ βεβαιώνει τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ μακάριος Παῦλος, λέγωντας· «εἰ γὰρ ἐκρίνομεν ἑαυτούς, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν»[6].

4. Πάλιν ἡ ἀγάπη τοῦ κόσμου τούτου καὶ ὁ σκοπὸς τῶν ἀνθρώπων διαφέρει κατὰ πολλὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ μὲν φιλόκοσμος ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὰ τοῦ κόσμου καὶ τὰ σωματικὰ καὶ τὰ πρόσκαιρα καὶ δὲν ξετρέχει τὰ ἄφθαρτα καὶ αἰώνια, καὶ διὰ τοῦτο τὸ τέλος του δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἡ αἰώνιος κόλασις. Ὁ δὲ Θεὸς ἀγαπᾷ τὴν σωτηρίαν πάντοτε τῶν ἀνθρώπων, καὶ διὰ τοῦτο προνοεῖται καὶ οἰκονομεῖ διὰ λόγου του ἔχι ἐκεῖνα ὁποῦ αὐτὸς ἐπιθυμεῖ καὶ ὀρέγεται, λέγω τὰ ἀγαθὰ τῆς προσκαίρου ζωῆς, ἀμὴ ἐκεῖνα ὁποῦ τοῦ προξενοῦν τὴν οὐράνιον βασιλείαν. Διὰ τοῦτο καὶ προαρπάζει πολλάκις τὸν ἄνθρωπον διὰ ἐδικόν του καλὸν καὶ συμφέρον. Ὅθεν καὶ ὁ σοφώτατος Σολομὼν διὰ τοὺς τοιούτους «ἡρπάγη» λέγει, «μὴ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ, ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ· βασκανία γὰρ φαυλότητος ἀμαυροῖ τὰ καλά, καὶ ῥεμβασμὸς ἐπιθυμίας μεταλλεύει νοῦν ἄκακον»[7]. Καὶ ἂν ἕνας κοσμικὸς αὐθέντης, ὅταν εἶναι ἀγαθὸς καὶ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος κυβερνᾷ τὴν αὐθεντείαν του συμφερόντως καὶ ὠφελίμως, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, ὁποῦ ε,ναι καὶ πάνσοφος καὶ πανά-

---

1) Πρβλ. Ῥωμ. ια', 33. 2) Ἰεζεκ. λγ', 11. 3) Γενέσ. α', 31. 4) Ψαλμ. ριη', 137. 5) Ματθ. ζ', 3. 6) Κορινθ. 1, ια', 31, 32. 7) Σοφ. δ', 11-12.

www.dacoromanica.ro

γαθος, ἀκόμι καὶ παντοδύναμος, πόσῳ μᾶλλον φιλανθρωπότερα καὶ καλλήτερα θέλει κυβερνήσῃ τὸν κόσμον του, καλὰ καὶ ἡμεῖς δὲν καταλαμβάνομεν τὰς κρίσεις του, καθὼς εἴπαμεν; Καὶ ἂν ὁ Κύριός μας, ὁποῦ εἶναι εἰκόνα καὶ τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῆς ἡμετέρας ζωῆς, ἐπέρασεν εἰς τοῦτον τὸν πρόσκαιρον κόσμον πτωχὰ καὶ ἄπορα καὶ καταφρονημένα, καθὼς τὸ λέγει καὶ μοναχός του· «αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι»[1] (καὶ τόσον ἦτον πτωχός, ὁποῦ ἀπὸ ἐλεημοσύνην ἐπορεύετο καὶ αἱ γυναῖκες τὸν ἔτρεφον ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς), ἡμεῖς οἱ ἐκείνου δοῦλοι καὶ ὀπαδοὶ τολμοῦμεν καὶ ζητοῦμεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον χαραῖς καὶ τρυφαῖς καὶ δόξαις καὶ φαντασίαις, καὶ ἐλπίζομεν καὶ νὰ κληρονομοῦμεν καὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν· καὶ δὲν ἀκούομεν τοῦ Εὐαγγελίου; ὁποῦ λέγει· «Εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ οὐρανοῦ εἰσελθεῖν»[2]. Ἢ μὴ νὰ λέγῃ ψεύματα ὁ Χριστός; Καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ· «Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς· πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ» καὶ τὰ ἑξῆς τῆς παραβολῆς[3]. Καὶ βλέπε, τί ἐκληρονόμησεν ὁ πλούσιος διὰ τὴν καθημερινήν του λαμπροφορίαν καὶ εὐφροσύνην τὴν πρόσκαιρον, τὴν αἰώνιον γέενναν τοῦ πυρός· ὁ δὲ πτωχὸς Λάζαρος διὰ τὴν πρόσκαιρόν του ταλαιπωρίαν ἐκληρονόμησε τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ· διὸ καὶ ἔλεγεν ὁ πατριάρχης πρὸς τὸν πλούσιον· «Μνήσθητι, τέκνον, ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι»[4].

5. Ἂς ἐξετάσωμεν πᾶσαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ θέλομεν εὕρῃ τὴν στράταν ὁποῦ ἐπέρασαν οἱ σῳζόμενοι πάντες, πῶς εἶναι στενὴ καὶ τεθλιμμένη, κἂν τε προφήτας λέγεις κἂν τε ἀποστόλους, κἂν τε μάρτυρας, κἂν τε ἀσκητὰς καὶ ὁσίους, κἂν τε πλουσίους, κἂν τε πτωχούς, κἂν τε ἄρχοντας, κἂν τε ἀρχομένους, ὅτι πολλαί εἰσιν αἱ θλίψεις τῶν δικαίων κατὰ τὸν προφήτην[5]. Ὁπόσοι δὲ τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον ἐβάδισαν, οὗτοι πάντες εἰς τὴν ἀπώλειαν ἐκατήντησαν, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἀπόφασιν τοῦ δεσπότου[6]· διότι ἀδύνατον εἶναι εἰς ἐκείνους ὁποῦ μιμοῦνται τὸν πλούσιον, ὁποῦ εἴπαμεν, καὶ τὴν ἐκείνου τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν νὰ κληρονομήσουν ἀντάμα καὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν κατὰ τὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀβραάμ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, ὁποῦ μᾶς προβάλλει τὴν τοιαύτην παραβολήν. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ μὲν πλούσιοι καὶ φιλόκοσμοι καὶ φιλήδονοι θρηνοῦν καὶ κλαίουν εἰς τὰς τοιαύτας θλίψεις καὶ δυστυχίας, ὁποῦ τοὺς ἐμποδίζουν τὴν τοιαύτην σωματικὴν τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν τῶν κοσμικῶν καὶ ματαίων πραγμάτων, μὲ τὸ νὰ ἔχουν τὸν νοῦν τους προσηλωμένον εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς παρούσης ζωῆς. Ἀμὴ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἑτοιμάζουν τοῦ λόγου των διὰ τὴν οὐράνιον βασιλείαν, ποσῶς δὲν τοὺς μέλει διὰ τὰ πρόσκαιρα, ἀμὴ ὁ νοῦς τους καὶ ἡ σπουδή τους ὅλη εἶναι εἰς τὴν εὐαρέστησιν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν παροῦσαν ζωὴν τὴν ἔχουσιν, ὡς καθὼς εἶναι καὶ ἡ ἀλήθεια, ἐξορίαν καὶ παροικίαν· «οἴμοι», λέγει ὁ προφητάναξ Δαυΐδ, «ὅτι ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη»[7]. Καὶ φυλακὴν καὶ δεσμωτήριον τὴν ὀνομάζουν· «ἐξάγαγε», λέγει ὁ αὐτὸς προφήτης, «ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου»[8]. Καὶ πάλιν ὁ δίκαιος Συμεὼν «Νῦν» λέγει «ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ»[9]. Οἱ δὲ ἅγιοι μάρτυρες καὶ στρατιῶται τοῦ οὐρανίου βασιλέως Χριστοῦ καὶ μὲ προθυμίαν ἀνείκαστον ἔτρεχον ὡσὰν λογικὰ πρόβατα εἰς ἐκεῖνα τὰ φρικωδέστατα μαρτύρια καὶ εἰς τὴν σφαγὴν καὶ τὸν θάνατον, μόνον νὰ φύγουν τὸ γληγορώτερον ἀπὸ ταύτην τὴν κατηραμένην ζωήν, νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν ἀληθινήν τους πατρίδα, νὰ συνευφραίνωνται πάντοτε μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων· διὸ καὶ ἔλεγε μὲ πολλὴν δίψαν ὁ μακάριος Παῦλος· «Ἐπιθυμῶ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι»[10].

6. Ὁ μακάριος Δαβὶδ εἰς ὅσον μὲν καιρὸν ἦτον εἰς βαρεῖαν ἀσθένειαν ὁ υἱός του ἔκλαιε

---

1) Ματθ. η', 20. 2) Λουκ. ιη', 25. 3) Λουκ. ις', 20, 21. 4) Λουκ. ις', 25. 5) Ψαλμ. λγ', 20. 6) Ματθ. ζ', 13, 14. 7) Ψαλμ. ριθ', 5. 8) Ψαλμ. ρμα', 8. 9) Λουκ. β', 29. 10) Φιλιπ. α', 23.

www.dacoromanica.ro

καὶ ἐθρήνει καὶ ἐδέετο τοῦ Θεοῦ νὰ τοῦ τὸν χαρίσῃ, ὤντας μαυροφορεμένος μὲ ὅλους καὶ μὲ στάκτη εἰς τὴν κεφαλήν του· ἀμή, ἀφ' οὗ δὲν τὸν ἤκουσεν ὁ Θεός, ἀμὴ ἐπῆρε τὸν υἱόν του ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωήν, τότε ὁ προφήτης ἔῤῥιξε τὰ μαῦρα, ἐξέπλυνε τὴν κεφαλήν του, ἐλαμπροφόρησεν καὶ ηὐχαρίστα τὸν Θεόν, κρίνωντας ὀρθῶς πῶς ὁ Θεὸς ἦτον γνωστικώτερος καὶ φιλανθρωπότερος ἀπὸ λόγου του καὶ ἤξευρε πῶς ἦτον συμφερώτερος ὁ θάνατος τοῦ παιδίου παρὰ τὴν ζωήν του· καὶ βλέπωντας ὁ Θεὸς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ προφήτου, τοῦ ἐχάρισεν ἄλλον υἱόν, πολλὰ καλλήτερον ἀπὸ τὸν πρῶτον, λέγω τὸν σοφώτατον Σολομῶντα. Ὁ Ἰὼβ ἐκεῖνος ὁ τρισμακάριος πόσα ὑπέμεινεν εἰς μίαν ἡμέραν; τοῦ ἅρπαξαν οἱ λῃσταὶ καὶ οἱ φονιᾶδες ὅλα του τὰ ὑποστατικά, λογικά τε καὶ ἄλογα, καὶ ἀπέθανον ἑπτά του υἱοὶ καὶ τρεῖς θυγατέρες εἰς μίαν ἡμέραν, εἰς μίαν τράπεζαν καὶ τοιοῦτον θάνατον ἐξαφνικόν· ἀμὴ δὲν εἶπε κανένα παράπονον εἰς τὸν Θεόν, δὲν ἐθρήνησεν, δὲν ἔκλαυσεν, ἀμὴ τί; πεσὼν χαμαὶ προσεκύνησε τῷ Κυρίῳ καὶ εἶπεν· «Αὐτὸς γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ· ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον. Ἐν τούτοις πᾶσι τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐδὲν ἥμαρτεν Ἰὼβ ἐναντίον τοῦ Κυρίου, καὶ οὐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ Θεῷ»[1], ἤγουν δὲν ἐπαραπονήθηκεν νὰ λέγῃ, πῶς ἔκαμεν ἀδικοκρισίαν εἰς τοῦ λόγου μου ὁ Θεός· ἀμὴ εἶπεν, «ὡς ἔδοξεν τῷ Κυρίῳ, οὕτω καὶ ἐγένετο». Μάλιστα καὶ εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν λέγωντας· «Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον». Ἀμὴ βλέπετε πῶς διὰ τὴν τοιαύτην του εὐγνωμοσύνην εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὰ ἔσχατα τοῦ Ἰὼβ ἢ τὰ ἔμπροσθεν καὶ τοῦ ἐχάρισεν διπλᾶ ἀπὸ ὅσα πρότερον ἐστερήθηκεν, καὶ εἰς ὅλον τὸ ὕστερον τοῦ ἐχάρισε καὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν. Ἀφίνω νὰ διηγοῦμαι τοῦ νέου Ἰὼβ τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰ ἄθλα ὁποῦ ὑπέμεινε, τοῦ ἁγίου λέγω Εὐσταθίου, καὶ μυρίων ἄλλων ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁποῦ ὑπέμειναν μυρίους πειρασμοὺς παρὰ πᾶσαν δικαιοσύνην, μόνον διὰ δοκιμὴν καὶ ἔπαινον καὶ αὔξησιν τῆς ἐκείνων ἀρετῆς καὶ τιμῆς.

7. Ἂν λοιπὸν τοὺς ἁγίους ὅλους τοὺς παιδεύει ὁ Θεὸς εἰς τοῦτον τὸν κόσμον διὰ τὰ καλὰ ὁποῦ εἴπαμεν, καὶ ὅμως αὐτοὶ τὸν εὐχαριστοῦν εἰς ὅλα, ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι ἔχομεν κανένα δίκαιον καὶ παραπονούμεσθεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ διὰ τὰς θλίψεις, ὁποῦ μᾶς ἔρχονται κατὰ συγχώρησιν τῆς θείας προνοίας διὰ ἐξιλέωσιν τῶν ἁμαρτιῶν μας καὶ διὰ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας; μόνον νὰ μὴν μᾶς κολάσῃ αἰώνια, ἐπειδὴ ἀδύνατον εἶναι, ὡς εἴπομεν, νὰ ἀπολαύσῃ τινὰς ἀντάμα καὶ τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ καὶ τὰ μέλλοντα. Μὴ γένοιτο, ὅτι τότε θέλομεν τὸν παρακινήσῃ εἰς ἀγανάκτησιν πλείονα νὰ μᾶς παιδεύῃ αὐστηρότερα παρὰ πρότερον· διότι ποῖος ἄῤῥωστος παραπονᾶται ποτὲ εἰς τὸν ἰατρὸν ἐκεῖνον, ὁποῦ μὲ διάφορα ἰαματικὰ βότανα ἐπιμελᾶται καὶ φροντίζει τὴν ὑγείαν καὶ σωτηρίαν του; Ἂν ἡ ζωή μας ὅλη κατὰ τὸν προφήτην δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἑβδομήκοντα ἔτη[2], ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις ὀγδοήκοντα καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος, τάχα σὰν πόσην κατηγορίαν θέλομεν ἔχῃ κοντὰ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοκρισίαν, ὁπόταν διὰ τόσην ὀλίγην καὶ βραχυτάτην ζωὴν βάλλομεν ὅλην τὴν δύναμίν μας καὶ σπουδάζομεν νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ μανθάνομεν μεθόδους καὶ τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ πραγματείας, καὶ κινδυνεύομεν τὴν ζωήν μας εἰς στερεὰν καὶ εἰς θάλασσαν, καὶ κτίζομεν οἰκοδομὰς πολυτελεῖς καὶ μεγάλας, φυτεύομεν ἀμπελῶνας, γεωργίας, περιβόλια, μοσίας, ἀγοράζομεν στολίδια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, πετράδια πολυτίμητα, ἄλογα ἐκλεκτά, εὐγενικὰ καὶ χρυσοχαλινωμένα, συγκροτοῦμεν καθ' ἑκάστην τραπέζια πολυτελῆ καὶ λαμπρά, ζητοῦμεν κρασιὰ μοσχᾶτα καὶ μυρωδᾶτα, καὶ ἀποκτοῦμεν καὶ θησαυρίζομεν θησαυροὺς πολυταλάντους καὶ ἄλλα τοιαῦτα κειμήλια καὶ ὁπόσα ἄλλα εἶναι τῆς κοσμικῆς ματαιότητος, ὁποῦ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ πάρωμεν ἀπὸ τὰ τοιαῦτα μὲ τοῦ λόγου μας οὐδὲ τὸ πολλοστημόριον μετὰ θάνατον, διὰ δὲ τὴν παντοτεινὴν ἐκείνην ζωὴν καὶ οὐράνιον βασιλείαν νὰ μὴν ἔχωμεν κἂν τόσην φροντίδα, ὁπόσην ἔχομεν εἰς τὰ μάταια; Διὰ τοῦτο κατὰ ἀλήθειαν ἀφρονέστατος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἀπόφασιν, ὁ θησαυρίζων ἐν ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν[3].

8. Τινὲς θαυμάζουσι καὶ ἀποροῦσιν εἰς τὴν πρόνοιαν καὶ εἰς τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ

[1]) Ἰὼβ α', 21. [2]) Ψαλμ. πθ', 10. [3]) Λουκ. ιβ', 21.

www.dacoromanica.ro

πῶς ἐκεῖ ὁποῦ ἠμπόρειεν ὡς παντοδύναμος νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὸν κόσμον ὅλα τὰ κακὰ καὶ τὰ λυπηρὰ καὶ νὰ οἰκονομήσῃ μόνον ὅλα τὰ καλὰ καὶ χαρμόσυνα, ὑγιείαν καὶ εὐτυχίαν, εἰρήνην, χαράν, ἀγάπην καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ἡμεῖς βλέπομεν καὶ κάμνει ὅλον τὸ ἐναντίον, ἐπειδὴ καὶ τὰ μὲν καλὰ εἶναι πολλὰ καὶ σπάνια καὶ ὀλίγα, καὶ αὐτὰ πάλιν γεμᾶτα μὲ θλῖψιν καὶ κινδύνους καὶ πόνους, τὰ δὲ κακὰ εἶναι πολλὰ καὶ ἄπειρα καὶ καθάρια κακά, χωρὶς κανένα καλόν. Ἀμὴ ἐγὼ θαυμάζω, ποῖος ἤθελεν σωθῇ ποτε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἂν ἤθελαν λείψῃ ἀπὸ τὸν κόσμον τὰ τοιαῦτα λυπηρὰ καὶ κακά, ἢ ποῖος ἤθελεν ἐνθυμηθῇ ποτε τὴν οὐράνιον βασιλείαν, ἂν ἤθελεν ἔχῃ κάθε λογῆς ἀνάπαυσιν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον. Ἂν τώρα μ᾽ ὅλον ὁποῦ εἶναι τόσα κακά, τόσαις πίκραις, τόσαις θλίψεις, τόσαις δυστυχίαις, πάλιν ὀλίγοι εἰσὶν οἱ σῳζόμενοι κατὰ τὸν ἀπόστολον, μὲ τὸ νὰ ἔχωμεν βέβαια προσηλωμένον καὶ καρφωμένον τὸν νοῦν μας εἰς τὰ μάταια καὶ φθαρτὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, μὲ ὅλον ὁποῦ εἶναι, ὡς εἴπομεν, γεμᾶτα μὲ θλίψεις καὶ δυστυχίαις. Ἂν ἤθελαν λείψει ἀπὸ τὸ μέσον ὁλότελα τὰ τοιαῦτα λυπηρὰ καὶ καλά, ἤθελεν ἰδῇ ποτέ τινας τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ; οὐδένας βέβαια. Ἀμὴ ἡ θλίψαις καὶ δυστυχίαις τοῦ κόσμου εἶναι ὁποῦ μᾶς ἀναγκάζουν καὶ ἐνθυμούμεσθεν καμμίαν φορὰν τὰ ὑστερινά μας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας ἔκαψεν, ὡς λέγουσι, τὰ ἰατρικὰ βιβλία τοῦ Σολομῶντος, ἐπειδὴ ἔβλεπε τοὺς Ἑβραίους καὶ ἀλησμόνησαν τὸν Θεόν, μὲ τὸ νὰ εὕρισκον τὴν ἰατρείαν τους εἰς κάθε ἀσθένειαν ἀπὸ τὰ ἰατρικὰ ἐκεῖνα βιβλία, μ᾽ ὅλον ὁποῦ τὰ ἄλλα κακὰ καὶ τὰ λυπηρὰ τοῦ κόσμου τὰ εἶχαν. Ἂς ἀκούσωμεν δὲ καὶ τὸν σοφώτατον Σολομῶντα, τί μᾶς διδάσκει καὶ αὐτὸς ὡσὰν ἕνας καλὸς πατέρας διὰ τὰς τοιαύτας θλίψεις καὶ πίκρας. «Υἱέ», λέγει, «μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει, μαστιγοῖ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται»[1]. Ἀνίσως λοιπὸν κατὰ τὸν σοφώτατον Σολομῶντα ἡ τοιαύταις θλίψαις καὶ πίκραις εἶναι σημεῖον καὶ γνώρισμα τῆς τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης (ἐπειδὴ καὶ διὰ τοῦτο μᾶς παιδεύει ὁ Κύριος, διότι μᾶς ἀγαπᾷ καὶ θέλει τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς· καὶ ὅποιον δὲν παιδεύει, εἶναι σημάδι πῶς τὸν μισᾷ, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν προφήτην ὁ φειδόμενος τῆς ἑαυτοῦ ῥάβδου μισεῖ τὸν ἑαυτοῦ υἱόν[2], ἤγουν ἐκεῖνος ὁποῦ ἀκριβολογεῖται τὸ ῥαβδί του, μισεῖ τὸν υἱόν του), ὁπόσοι λοιπὸν παραπονοῦνται εἰς τὸν Θεόν, πῶς μερικαῖς φοραῖς τοὺς ἀφίνει καὶ θλίβονται διὰ ἐδικήν τους ὠφέλειαν, διὰ νὰ ἐνθυμοῦνται τὰ ὑστερινά των, νὰ διορθώνουν καλλήτερα τὴν ζωήν των, σὰν πόσης κατηγορίας καὶ μέμψεως εἶναι ἄξιοι ὁποῦ τὴν τοῦ Θεοῦ εὐεργεσίαν τὴν κρίνουν διὰ ζημίαν των; Ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος, ἐπίσκοπος Μεδιολάνων, περνῶντας μίαν φορὰν ἀπὸ μίαν χώραν καὶ οἰκονεύωντας εἰς ἑνὸς πλουσίου ὀσπίτιον καὶ βλέπωντας τὴν τόσην του εὐτυχίαν καὶ πλουσιότητα ἐθαύμασεν· καὶ τὸν ἠρώτησε κατὰ μόνας, ἂν ἀσθένησε καμμίαν φοράν, ἂν τοῦ ἀπέθανε τινάς, ἂν ἐδυστύχησεν, ἂν ἀδικήθηκεν, ἂν ἔπαθεν καμμίαν ζημίαν μεγάλην. Σὰν ἄκουσε, πῶς ποτὲ δὲν τοῦ ἦλθε καμμία θλῖψις, εὐθὺς ὁποῦ ἀνεχώρησεν ὁ ἄρχων ἔκραξε μυστικὰ καὶ λέγει τοῦ διακόνου του· «Γλήγορα νὰ φύγωμεν ἀπὸ τοῦτον τὸν κατηραμένον οἶκον, διὰ νὰ μὴ μᾶς καταποντίσῃ καὶ ἡμᾶς ὁ Θεὸς μὲ τοῦ λόγου των». Καὶ μισεύοντες ἀποκεῖ τὸ γληγορώτερον, ἀφ᾽ οὗ ἐπέρασαν ἱκανὸν διάστημα, ἐγύρισεν ὁ διάκονος εἰς τὰ ὀπίσω καὶ εἶδε καὶ παρευθὺς ἄνοιξεν ἡ γῆ καὶ ἐκατάπιεν ὅλον τὸν οἶκον ἐκεῖνον καὶ τὸν ἄρχοντα καὶ ὅλον του τὸν λαόν, μὲ ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα. Τοιαῦτα εἶναι τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ.

9. Αὐτὰ ἡμεῖς μὲν δὲν τὰ ἐξετάζομεν καὶ δὲν τὰ μετροῦμεν, μόνον τὰ ἐδικά μας ζητοῦμεν καὶ τὰ τοῦ πλάνου καὶ ματαίου κόσμου φροντίζομεν, καὶ διὰ τοῦτο μᾶς φαίνονται ἡ συμφοραῖς καὶ θλίψαις τοῦ κόσμου πικραῖς καὶ φαρμακεραῖς, καὶ θρηνοῦμεν καὶ κλαίομεν καὶ στενάζομεν καὶ παραπονούμεσθεν εἰς τὸν ποιητήν μας ὡσὰν νὰ μᾶς ἀδικοῦσεν μεγάλως· ἀμὴ οἱ φρόνιμοι καὶ γνωστικοὶ ἄνθρωποι αὐτὰ τὰ πικρὰ καὶ τὰ λυπηρὰ τὰ δέχονται ἀπὸ τὴν πρόνοιαν καὶ κυβέρνησιν τοῦ πανσόφου καὶ ἰατροῦ Θεοῦ ὡσὰν ἰαματικὰ φάρμακα τῶν ψυχικῶν μας κηλίδων καὶ πρόξενον τῆς ψυχικῆς μας ὑγιείας· καὶ ὅταν δὲν τοὺς ἔρχεται καμμία θλῖψις, πικραίνονται μεγάλως, μήπως καὶ τοὺς ἐμίσησεν ὁ Θεός, ἠξεύροντες καλῶς, πῶς, ὃν ἀγαπᾷ Κύριος

[1]) Παροιμ. γ', 12. [2]) Παροιμ. ιγ', 24.

www.dacoromanica.ro

παιδεύει, καὶ ὁ φειδόμενος τῆς ἑαυτοῦ βακτηρίας μισεῖ τὸν ἑαυτοῦ υἱόν, καθὼς εἴπομεν. Διὰ τοῦτο μακάριοι καὶ εὐδαίμονες εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ἐκεῖνοι ὁποῦ τοὺς παιδεύει ὁ Θεὸς εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ὡσὰν καὶ τὸν πτωχὸν Λάζαρον, ὡσὰν τὸν Ἰώβ, ὡσὰν τὸν Εὐστάθιον, ὡσὰν καὶ ἄλλους μυρίους, ὁποῦ ὑπέμειναν ἀπείρους θλίψεις καὶ πόνους εἰς τοῦτον τὸν κόσμον δι' ἀγάπην τοῦ Θεοῦ μὲ μεγάλην εὐχαριστίαν, ὅτι αὐτοὶ εἶναι τὰ γνήσια τέκνα τοῦ οὐρανίου πατρός, αὐτοὶ θέλουν κληρονομήσῃ τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, τὴν οὐράνιον βασιλείαν. Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, πρὸς τοὺς ὁποίους λέγει ὁ Κύριος· «Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς»[1]. Τοὺς τοιούτους μακαρίζει ὁ Κύριος λέγωντας· «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται» καὶ τὰ ἑξῆς τῶν μακαρισμῶν[2]. Οὐαὶ δὲ καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους ὁποῦ ἀπολαμβάνουσιν τὰ ἀγαθὰ τῆς προσκαίρου ζωῆς χωρὶς καμμίαν θλῖψιν, χωρὶς καμμίαν ζημίαν καὶ παίδευσιν θεϊκήν, ὅτι θέλουν κληρονομήσῃ βέβαια οἱ τοιοῦτοι τὴν αἰώνιον κόλασιν, ὡσὰν ὁποῦ τρέχουσι τὴν πλατεῖαν ὁδόν, τὴν φέρουσαν εἰς ἀπώλειαν· διότι ἐκεῖνοι ὁποῦ χαίρονται τὸν πρόσκαιρον τοῦτον κόσμον χωρὶς καμμίαν θλῖψιν καὶ πίκραν, δὲν ἔχουν μέρος καὶ κλῆρον μὲ τὸν Χριστόν, ἀλλὰ θέλουν κληρονομήσῃ τὴν γέενναν τοῦ πυρὸς μὲ τὸν πλούσιον ἐκεῖνον, ὁποῦ εὐφραίνετο καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἂς ὑπομείνωμεν εὐχαρίστως πᾶσαν θλῖψιν καὶ κάκωσιν, ὁποῦ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸν Θεόν, διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν μισθὸν τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς εὐχαριστίας μας ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ἐπειδὴ καὶ ἄλλην στράταν δὲν εὑρίσκομεν, ὁποῦ νὰ μᾶς πηγαίνῃ ἐκεῖ, παρὰ τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου διδασκαλίαν· ἐπειδὴ καὶ ὁπόσοι ἐπιποθοῦσι τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον, ἐκεῖνοι βέβαια ὑπάγουσι μετὰ τοῦ πλουσίου εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν.

10. Τί εἶναι ὁ θάνατος; μᾶς τὸ διδάσκει ὁ σοφώτατος Σολομών, πῶς εἶναι ἀνάπαυσις τοῦ ἀνθρώπου· «θάνατος» λέγει «ἀνδρὶ ἀνάπαυσις»[3]. Ὁ θάνατος εἶναι ἕνας γαληνότατος ὕπνος εἰς τοὺς δικαίους, μία μετάβασις ἀπὸ τῶν λυπηροτέρων ἐπὶ τὰ χρηστότερα, μία ἐλευθερία πάντων τῶν τοῦ βίου κακῶν, μία ἐπάνοδος ἀπὸ τῆς προσκαίρου ταύτης ἐξορίας καὶ καταδίκης εἰς τὴν οὐράνιόν μας πατρίδα, διὰ τὴν ὁποίαν μᾶς ἔπλασεν ἐξ ἀρχῆς ὁ Θεός. Ἂς ἀκούσωμεν τί μᾶς διδάσκουσιν οἱ διδάσκαλοι τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας διὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς προσκαίρου ταύτης ζωῆς. «Ποία τοῦ βίου τρυφὴ διαμένει λύπης ἀμέτοχος; ποία δόξα ἕστηκεν ἐπὶ γῆς ἀμετάθετος; πάντα σκιᾶς ἀσθενέστερα, πάντα ὀνείρων ἀπατηλότερα· μία ῥοπὴ καὶ ταῦτα πάντα θάνατος διαδέχεται». Καὶ πάλιν· «πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα· ποῖα ἀνθρώπινα; ὅσα οὐχ ὑπάρχει μετὰ θάνατον· οὐ παραμένει ὁ πλοῦτος, οὐ συνοδεύει ἡ δόξα· ἐπελθὼν γὰρ ὁ θάνατος ταῦτα πάντα ἐξηφάνισται». Καὶ πάλιν· «ὡς ἄνθος μαραίνεται καὶ ὡς ὄναρ παρέρχεται καὶ διαλύεται πᾶς ἄνθρωπος». Διὰ τοῦτο λέγει ὁ σοφώτατος Σολομὼν ἀποβλέπωντας εἰς τὰ τοῦ κόσμου ἀγαθά· «Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης»[4]. Καὶ αὐτὰ ἡμεῖς ὅλα νὰ τὰ ἀρνηθῶμεν δὲν ἠμποροῦμεν, ἐπειδὴ καὶ τὰ βλέπομεν καὶ τὰ παθαίνομεν καὶ τὰ μαθαίνομεν καὶ τὰ μαρτυροῦμεν. Ἔτζι ὁ κόσμος ἐστάθη ἐξ ἀρχῆς, ἔτζι ἐπέρασεν καὶ ἦλθεν ἕως τὴν σήμερον, ἔτζι καὶ θέλει περάσῃ καὶ μέχρι συντελείας αἰῶνος. Ποίαν χαρὰν τοῦ κόσμου εὑρίσκομεν χωρὶς θλῖψιν; ποίαν εὐτυχίαν χωρὶς δυστυχίαν; ποῖον πλοῦτον ἢ δόξαν χωρὶς κινδύνους, χωρὶς κόπους, χωρὶς φροντίδας, χωρὶς ἐπιβουλὰς καὶ συκοφαντίας, ὁποῦ διὰ τὰ τοιαῦτα καλὰ τοῦ κόσμου ὑπομένομεν κακὰ περισσότερα;

11. Πολλὰ καὶ ἄπειρα κακὰ κάμνομεν εἰς τὸν κόσμον καὶ δὲν τὰ γνωρίζομεν, καθὼς εἴπομεν, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν καὶ λέγομεν· «Ναί, Κύριε βασιλεῦ, δώρησαί μοι τοῦ ὁρᾷν τὰ ἐμὰ πταίσματα». Παρακαλοῦμέν τον νὰ μᾶς δώσῃ χάριν νὰ γνωρίσωμεν τὰ σφάλματά μας· μηδὲ ἠμποροῦμεν νὰ διακρίνωμεν, ποῖα σφάλματα εἶναι μικρὰ καὶ ποῖα εἶναι μεγάλα· μηδὲ γροικοῦμεν τοὺς πόνους καὶ κόπους τῆς ψυχῆς, ὁποῦ πάσχει ἀπὸ ταῖς πληγαῖς τῶν ἁμαρτημάτων, ἀλλὰ μόνον τοὺς σωματικοὺς πόνους γροικοῦμεν καὶ διὰ τοῦτο προσκαλοῦμεν τοὺς σωματικοὺς ἰατροὺς μὲ πληρωμαῖς καὶ τιμαῖς μεγάλαις, διὰ νὰ μᾶς ἰατρεύσουν κατὰ τὸ

[1]) Ματθ. ια', 28. [2]) Ματθ. ε', 3, 4. [3]) Ἰὼβ γ', 23. [4]) Ἐκκλησ. α', 2.

www.dacoromanica.ro

σῶμα καὶ νὰ μᾶς χαρίσουν τὴν σωματικήν μας ὑγιείαν· ἡ ὁποίαις σωματικαῖς ἀῤῥωστίαις, ἂν καὶ τὸ σῶμα δαμάζουν, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν ποσῶς δὲν τὴν βλάπτουν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τὴν ὠφελοῦν ὑπερβολικῶς. Ἡ δὲ ὑγιεία τοῦ σώματος πολλάκις τὴν ψυχὴν ζημιώνει, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον «ἡ μὲν σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός»[1]· καὶ ὅταν ὁ ἔξω ἄνθρωπος φθείρεται, τότε ὁ ἔσω ἀνακαινίζεται. Ἡ δὲ ψυχικὴ ἀῤῥωστία εἶναι καὶ τοῦ σώματος ἀῤῥωστία, ἡ δὲ τῆς ψυχῆς ὑγιεία εἶναι καὶ τοῦ σώματος σωτηρία. Ἀῤῥωστία ψυχῆς εἶναι κάθε λογῆς ἁμαρτία, ὑγιεία δὲ τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ εὐαρέστησις τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ πάνσοφος τοῦ Θεοῦ πρόνοια, ὅταν βλέπῃ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου καὶ μᾶς σέρνουν εἰς τὴν ἀγάπην των, μᾶς πέμπει θλίψεις καὶ συμφοράς, διὰ νὰ μᾶς ἀνακαλέσῃ πάλιν εἰς τὴν εὐαρέστησίν του, διὰ νὰ μὴ ζημιωθῶμεν τὴν σωτηρίαν μας, κατὰ τὸν προφήτην ὁποῦ λέγει· «Ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὐταί με παρεκάλεσαν»[2], ῥάβδον γροικῶντας τὴν παίδευσιν, βακτηρίαν δὲ τὴν παρηγορίαν.

12. Ἡμεῖς λοιπὸν οἱ ὀρθόδοξοι ὡς γνήσια τέκνα τοῦ οὐρανίου πατρὸς περισσότερον πρέπει νὰ τὸν εὐχαριστοῦμεν εἰς τὰς θλίψεις, ὁποῦ μᾶς πέμπει διὰ ψυχικὴν σωτηρίαν (ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ὁ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνη)[3], παρὰ νὰ χαιρώμεσθεν εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς προσκαίρου ταύτης ζωῆς, ὁποῦ μᾶς ἐμποδίζουν μεγάλως εἰς τὴν κατὰ Θεὸν πολιτείαν, διὰ νὰ ἀπεράσωμεν καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι εὐσεβῶς τε καὶ θεαρέστως καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἀξιωθῶμεν τῆς οὐρανῶν βασιλείας· ἧς γένοιτο πάντας ὑμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν ἀπειραπλέκτων αἰώνων. Ἀμήν.

,αχϥθῳ (= 1699), Αὐγούστου γῃ.

ϛ'.

Πρὸς τὸν ὑψηλότατον, γαληνότατατον, ἐκλαμπρότατον καὶ θεοφρούρητον ἡμῶν αὐθέντην καὶ εὐεργέτην, ἡγεμόνα πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόνδα, λόγοι συντεθέντες παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου ἀρίστου διδασκάλου κυρίου κυρίου Σεβαστοῦ τοῦ ἐκ Τραπεζοῦντος, ἐκφωνηθέντες δὲ παρὰ οἰκείων τινῶν μαθητῶν.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

> «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσωμεν· Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν,
> «ἀπαντήσωμεν· Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ἀνέλθωμεν. Ἄσωμεν τῷ
> «Κυρίῳ, πάντες λαοί, καὶ εὐφροσύνῃ ἀνυμνήσωμεν αὐτόν,
> «ὅτι δεδόξασται».

1. Σήμερον ὁ Χριστὸς ἐν Βηθλεὲμ γεννᾶται ἐκ παρθένου καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἀνακαινίζεται. Σήμερον ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος ἀνατέλλει τῷ κόσμῳ καὶ ὁ χειμώνας τῆς ἁμαρτίας ἀναχωρεῖ, καὶ τὸ γλυκὺ καὶ παμπόθητον ἔαρ τῶν ψυχῶν ἀναλάμπει, τὸ σκότος τῆς εἰδωλομανίας φυγαδεύεται καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον φῶς τῆς εὐσεβείας εἰσάγεται. Σήμερον ὁ Θεὸς ἄνθρωπος γίνεται, ἵνα θεὸν τὸν ἄνθρωπον ἀπεργάσηται. Σήμερον ὁ Θεὸς κλίνει τοὺς οὐρανοὺς καὶ κατέρχεται, ἵνα τὸν ἄνθρωπον ἀναβιβάσῃ εἰς τοὺς οὐρανούς. Σήμερον ὁ Θεὸς ἄνθρωπος γίνεται καὶ οἱ ἀπ' αἰῶνος δίκαιοι ἐν Ἅδου κεκρατημένοι τὴν ἐλευθερίαν εὐαγγελίζονται. Σήμερον ὁ Χριστὸς γεννᾶται καὶ τὸ χειρόγραφον τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ἀρᾶς διαῤῥήγνυται, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ καὶ ἡ μεγάλη ἐκείνη ἔχθρα μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διαλύεταί τε καὶ ἀφανίζεται, καὶ ἡ ἀρχαία τοῦ Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἀγάπη ἀνακαινίζεται. Σήμερον τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον φανερώνεται καὶ ὁ ἄναρχος ἄρχεται, ὁ ἀόρατος ὁρᾶται, ὁ λόγος παχύνεται, ὁ ἀναφὴς ψη-

[1]) Γαλ. ε', 17. [2]) Ψαλμ. κγ', 4. [3]) Ῥωμ. ε', 3, 4.

www.dacoromanica.ro

λαφᾶται καὶ ὁ ἀπερίγραπτος περιγράφεται, ὁ μηδαμοῦ χωρούμενος εἰς σμικρότατον χωρεῖ σπήλαιον καὶ εἰς φάτνην ἀλόγων ἀνακλίνεται ὁ δημιουργὸς τῶν λογικῶν φύσεων, ἵνα τῆς ἀλογίας ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ, τοὺς ἀλογωθέντας διὰ τὴν ἁμαρτίαν. Σήμερον ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν εἰς τὴν γῆν καταβαίνει, χωρὶς νὰ λείψῃ ἀπὸ τοὺς οὐρανούς, ἐπειδὴ συγκατάβασις ἐγένετο θεϊκή, οὐ μετάβασις δὲ τοπική, ἵνα ζητήσῃ καὶ σώσῃ τὸ ἀπολωλός· καὶ τὰ οὐράνια πάντα τάγματα συγκατέρχονται καὶ δοξολογοῦσι τὸν ἐπουράνιον, εἶτα ἐπίγειον· ὅπου γὰρ βασιλέως παρουσία, ἐκεῖ καὶ ἡ τάξις παραγίνεται. Σήμερον ὁ ἀστὴρ μηνύει τὸν ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ πάντων τῶν ὄντων, ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων, εἰς σμικρότατον σπήλαιον κατακείμενον. Οἱ ἄγγελοι τὸ βρέφος τὸ τεχθὲν θεοπρεπῶς δοξολογοῦσιν, οἱ ποιμένες τὸ θαῦμα θαυμάζουσιν, οἱ μάγοι τὰ δῶρα προσφέρουσι, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν, ὡς εἰς Θεὸν καὶ βασιλέα καὶ δι' ἡμᾶς ἄνθρωπον θανατούμενον.

2. Ἀλλὰ τίς ἡ τοσαύτη τοῦ Θεοῦ Λόγου περὶ ἡμᾶς οἰκονομία καὶ συγκατάβασις; τίς ἡ τοσαύτη φιλανθρωπία καὶ χάρις; πόθεν καὶ ἀπὸ ποίαν αἰτίαν τὰ τοιαῦτα πάντα δι' ἡμᾶς καταδέχεται; Φανερὸν εἶναι ὅτι πῶς διὰ τὴν ἀδέκαστον αὐτοῦ δικαιοκρισίαν καὶ ἔμφυτον ἀγαθότητα. Βασιλεὺς ἦτον οὐρανοῦ καὶ γῆς παντοδύναμος καὶ πάνσοφος καὶ πανάγαθος, καὶ ἀνάγκην εἶχε νὰ εἰρηνεύσῃ τὸ βασίλειόν του, οὐράνιον καὶ ἐπίγειον· ἐπειδὴ ἔργον βασιλέως εἶναι νὰ καταπολεμᾷ τοὺς ὑπεναντίους καὶ νὰ ἐλευθερώνῃ τοὺς ἰδικούς του ἀπὸ τὰ χέρια τῶν πολεμίων, καὶ νὰ καταστήσῃ εἰρήνην βαθεῖαν καὶ μακαρίαν ζωὴν εἰς τὴν βασιλείαν του. Ἠπάτησεν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὁ διάβολος τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἐκαταδούλωσεν μὲ τὴν παρακοὴν τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ τὸν ἔκαμεν ἐχθρὸν μὲ τὸν ποιητὴν καὶ δημιουργόν του Θεόν, ὡς καθὼς καὶ αὐτὸς πρότερον ἀποστάτησεν ἐκτραχηλιάσας ἀπὸ κυρίου Θεοῦ παντοκράτορος, καὶ τοιουτοτρόπως ἀνεχώρησεν ἡ εἰρήνη καὶ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅλως ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τὸν κάτω κόσμον καὶ ἔμεινε μόνον εἰς τοὺς οὐρανοὺς μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν οὐρανίων καὶ ἁγίων ἀγγέλων, καὶ ἐχαίρετον ὁ διάβολος εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὴν νίκην, ὁποῦ ἐκατώρθωσε καὶ ἔκαμε κατὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς εἶχεν ὅλους κεκρατημένους ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του μέσα εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν, ἁπαξάπαντας, καὶ δικαίους καὶ ἁμαρτωλούς, ἀπὸ κτίσεως κόσμου εἰς πέντε χιλιάδας καὶ πεντακοσίους τόσους χρόνους. Ἀλλὰ δὲν ἄφηκεν ἕως τέλους ὁ δικαιοκρίτης καὶ βασιλεὺς τῶν ὅλων Θεὸς τὸ πλάσμα του ἀδίκως κρατούμενον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σατανᾶ· ἀμὴ ὡσὰν παντοδύναμος καὶ πάνσοφος καὶ πανάγαθος ὁποῦ ἦτον, ὡς εἴπομεν, ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη, καὶ ἔλαβε σάρκα ἐκ τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας καὶ ἔγινεν κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος τέλειος, ὡς καθὼς ἦτον καὶ Θεὸς ὑπερτέλειος, καὶ ἐπολέμησεν ὡς ἄνθρωπος τὸν μισάνθρωπον, τὸν ἐχθρὸν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, διὰ νὰ νικήσῃ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον δικαίως τε καὶ πρεπόντως ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ ἐνικήθη αὐτὸν τὸν διάβολον, ὁποῦ τὸν ἐνίκησεν πρότερον· καὶ ἐκεῖ ὁποῦ εἶχε παίγνιον πρότερον ὁ διάβολος τὸν ἄνθρωπον, ἐγένετο ὕστερον αὐτὸς ὁ διάβολος παίγνιον καὶ καταπάτημα τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς τὸ ὁρίζει καὶ ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγελίοις· «Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε αὐτὰ ἐκβάλλειν καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν καὶ τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ»[1].

3. Καὶ τοιουτοτρόπως ἠλευθέρωσεν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν του, ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ ἐξουσίαν τοῦ διαβόλου, καὶ κατεχάλασε τὴν ἔχθραν ὁποῦ εὑρίσκετον ἀναμεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἥνωσεν τὰ μακρὰν διεστῶτα καὶ ἔκαμε τὰ ἀμφότερα ἕν, οὐράνια καὶ ἐπίγεια, θεῖά τε καὶ ἀνθρώπινα, κάμνωντας διαλλαγὴν καὶ εἰρήνην μεγάλην μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἐξαγοράζωντάς τους μὲ τὸ ἴδιόν του αἷμα, ὁποῦ ἔχυσεν ἐπάνω εἰς τὸν σταυρόν. Διὰ τοῦτο καὶ ἔψαλλον οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ σήμερον χαίροντες ἐν τῇ Βηθλεὲμ διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν καὶ λέγοντες· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»[2], ἐπειδὴ πρότερον μὲν εἰς τοὺς οὐρανοὺς μόνον εὑρίσκετο ἡ εἰ-

[1]) Πρβλ. Ματθ. ι', 1. Λουκ. ι', 19. [2]) Λουκ. β', 14.

www.dacoromanica.ro

ρήνη, ὡς εἴπομεν, μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀγγέλων. Ἀμὴ σήμερον, τοῦ Χριστοῦ γεννηθέντος, ἐγένετο καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· καὶ τί λογῆς εἰρήνη; «ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία», τουτέστιν οἰκονομία καὶ σωτηρία εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τοῦτο καὶ ἔλεγε μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου Χριστός· «Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς»[1], ἐπειδὴ τὴν γῆν πρὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τὴν ἐξουσίαζεν ὁ διάβολος, ἔχωντας τὸν βασιλέα τῶν ἐπιγείων ἁπάντων αἰχμάλωτον, ἤγουν τὸν ἄνθρωπον ὑπὸ τὴν ἐδικήν του ἐξουσίαν, καὶ ἐλατρεύετο ὡς Θεὸς ὑπ᾽ αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ἄρχων ἐλέγετο τοῦ κόσμου τούτου καὶ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἀλλ᾽ ὁ κραταιὸς ἐν πολέμοις Κύριος διὰ τῆς ἐνσάρκου αὐτοῦ οἰκονομίας τὸν ἐξωστράκισεν καὶ τὸν ἐδίωξεν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ βασιλείαν τούτου τοῦ κόσμου, καθὼς τὸ ὁρίζει καὶ μοναχός του ἐν Εὐαγγελίοις· «νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται»[2]. Καὶ τοιουτοτρόπως ἔλαβεν πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ὡς προείπομεν· ὄχι μόνον ἐπὶ γῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν καταχθονίων ἐγένετο κύριος, καταβὰς εἰς τὸν Ἅδην καὶ σκυλεύοντάς τον ἠλευθέρωσεν τὰς τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος ἁγίων ἐκεῖσε κατεχομένας ψυχάς, ἵνα κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον «ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται»[3], εἴτε οὐράνιος, εἴτε ἐπίγειος, εἴτε καταχθόνιος, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός. Ἀμήν». Κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ εἰς τὸν πρόσκαιρον τοῦτον κόσμον αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων ἔστησεν ὅρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων Θεοῦ, καὶ χειροτονεῖ ὁ ἐπουράνιος βασιλεὺς βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας ἐπιγείους, καὶ ὁ ἐπουράνιος ἀρχιερεὺς ἀρχιερεῖς καὶ ποιμένας ἐπιγείους κατὰ μίμησιν τῆς οὐρανίου ἱεραρχίας τε καὶ βασιλείας (ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν ἐξουσία κατὰ τὸν ἀπόστολον, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ)[4], διὰ νὰ κυβερνῶνται καὶ οἱ ἐπίγειοι ἄνθρωποι ὑπὸ ποιμένων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ πολιτικῶν θεαρέστως, κατὰ μίμησιν τῆς ἀγγελικῆς ἐκείνης διαγωγῆς τε καὶ πολιτείας, ἵνα ᾖ τὰ πάντα ἐν πᾶσι Χριστὸς ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

4. Αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός, μὲ δικαίαν ψῆφον κατὰ τὴν θείαν αὐτοῦ πρόγνωσιν ἀνεδίδασεν καὶ τὴν θεοφρούρητον καὶ θεοδόξαστον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα εἰς ταύτην τὴν περίφημον καὶ μεγαλώνυμον αὐθεντείαν, γνωρίζωντας ἀκριβῶς τὰς ἡρωϊκὰς καὶ μεγαλοφυεῖς αὐτῆς ἀρετάς, ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης Θεός, εἰς τέτοιον καιρὸν ἐπιτήδειόν τε καὶ χρειαζόμενον, διὰ νὰ τεθῇ κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην φωνὴν τὸ φῶς ἐπὶ τὴν λυχνίαν, διὰ νὰ λάμψῃ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὅπως ἴδωσιν οἱ ἄνθρωποι ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ τὴν χριστομίμητον ὑμῶν πολιτείαν καὶ πάνσοφον πρόνοιαν καὶ κυβέρνησιν, καὶ δοξάσωσι τὸν κοινὸν ἡμῶν πατέρα, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἐπειδὴ βλέπομεν, ὅτι, ὡς καθὼς ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν μὲ τὴν ἁγίαν του πολιτείαν ἐδίδασκε τοὺς ἀνθρώπους τὰς ἁγίας καὶ σωτηρίους αὐτοῦ ἐντολάς, καθὼς τὸ ὁρίζει καὶ ὁ ἱερώτατος εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Πράξεων, «ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν»[5], τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ ἡ θεοτίμητος ὑμῶν ἐνδοξότης μὲ τὰ καλὰ καὶ θεάρεστα ὑμῶν ἔργα διδάσκετε τοὺς πάντας εἰς τὸ νὰ φυλάξουν καὶ αὐτοὶ ὁμοίως τὰς ἁγίας αὐτοῦ ἐντολάς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ τὸ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιῶν Κύριος εἶναι πάντοτε ὑπερασπιστὴς καὶ πρόμαχος καὶ ἀντιλήπτωρ εἰς πᾶσαν ὑμῶν θεάρεστον χρείαν, καὶ εἶναι τὰ ὦτα Κυρίου πάντοτε ἀνεῳγμένα εἰς πᾶσαν ὑμῶν σωτήριον αἴτησιν καὶ εἰς πάντα τὰ ἐν Χριστῷ καταθύμια καὶ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα καὶ ζητήματα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς οἱ εὐτελεῖς δοῦλοι καὶ ἱκέται τῆς θεοφυλάκτου καὶ θεοσώστου ὑμῶν ἐκλαμπρότητος, κοντὰ εἰς τὸ κοινὸν χρέος ὁποῦ ἔχομεν μετὰ τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ χρεωστοῦμεν νὰ παρακαλοῦμεν τὸν πανοικτίρμονα Κύριον διὰ τὴν ὑμετέραν ὑγείαν, εὐτυχίαν καὶ ἄκραν εὐδαιμονίαν, διὰ τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα, ὁποῦ καθ᾽ ἑκάστην ἀπολαμβάνομεν ἀπὸ τὴν πατρικὴν ὑμῶν κηδεμονίαν τε καὶ κυβέρνησιν. Ἔχομεν ἀκόμι χρέος ξεχωριστὰ νὰ παρακαλοῦμεν μὲ ὅλην μας τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν τὸν παντοκράτορα Κύριον διὰ τὴν θεόσεπτον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα ἐν ἑσπέρᾳ καὶ πρωῒ καὶ μεσημβρίᾳ καὶ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ, διὰ τὴν μεγάλην καὶ ἀνυπέρβλητον ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίαν καὶ χάριν, ὁποῦ

---

1) Ματθ. κη', 16. 2) Ἰωάν. ιβ', 31. 3) Φιλιπ. β', 10, 11. 4) Ῥωμ. ιγ', 1. 5) Πράξ. α' 1.

www.dacoromanica.ro

καθ' ἑκάστην ἀπολαμβάνομεν, λέγω τὴν προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν τῶν γραμμάτων, ὁποῦ καλὸν μεγαλήτερον δὲν ἐχάρισεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον κατὰ τὸν σοφώτατον Σολομῶντα καὶ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, ὡσὰν ὁποῦ στολίζει τὰ ἤθη καὶ τὰς πράξεις καὶ τὴν πολιτείαν τῶν ἀνθρώπων μὲ ἔργα καλὰ καὶ κοσμοσωτήρια κατορθώματα, καὶ κοσμεῖ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν μὲ τὴν θεωρίαν καὶ γνῶσιν τῶν ὄντων, πρᾶγμα ὁποῦ μηδὲ ἄλλος τινὰς τὸ ἐπιχειρίσθηκεν ἄλλην φορὰν εἰς ταύτην τὴν πολιτείαν· ἡ ὁποία σοφία στολίζει μὲ τὰ ἐδικά της καλὰ τὰ ἀνθρώπινα πάντα καὶ ὅλην τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωήν, τόσον κατὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ πνευματικά, ὅσον κατὰ τὰ πολιτικὰ καὶ σωματικά, καὶ εἶναι κοινὴ σωτηρία τοῦ κόσμου.

5. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς ἅπαντες δεόμεθα ἐκτενῶς καὶ παρακαλοῦμεν, καὶ ὅλοι κοινῶς ὁμοῦ καὶ ξεχωριστὰ ὁ καθ' ἕνας, αὐτὸν τὸν παντοδύναμον καὶ φιλανθρωπότατον ἡμῶν δεσπότην καὶ κύριον, τὸν σήμερον ἐν σπηλαίῳ γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, ἵνα διατηρήσοι, φρουρήσοι, περιέποι καὶ περισώσοι τὴν θεοδόξαστον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς πανσθενεστάτης καὶ παντεπόπτου αὐτοῦ προνοίας καὶ χάριτος, καὶ ἵνα ὑποτάξοι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον, αἰσθητόν τε καὶ νοητόν, καὶ ἵνα τῆς ἐπιβραβεύσοι καὶ χορηγήσοι πᾶσαν αὐτάρκειαν, ζωὴν πολυχρόνιον, ἄκραν ὑγείαν, ἄκραν εἰρήνην, ἄκραν εὐδαιμονίαν, πᾶν ἐν Χριστῷ καταθύμιον ἄχρι βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ γηρατείου, εἰς σύστασιν καὶ καταρτισμὸν καὶ κατὰ Θεὸν προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῇ θεοσώστου καὶ περιωνύμου ταύτης πολιτείας καὶ αὐθεντείας, σὺν τῇ εὐσεβεστάτῃ, ἐκλαμπροτάτῃ καὶ θεοφυλάκτῳ κυρίᾳ ἡμῶν Μαρίᾳ δόμνᾳ, μετὰ τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ θεοφυλάκτων ὑμῶν μπεγζατέδων καὶ πάσης συγγενικῆς καὶ κατ' οἶκον ὑμῶν ἐκκλησίας καὶ ὁμηγύρεως τῶν ἐντιμοτάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, παντὸς τοῦ παλατίου καὶ τοῦ στρατοπέδου καὶ πάσης ἁπλῶς τῆς εὐλογημένης ταύτης τζάρας καὶ αὐθεντείας, καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους καὶ καθεξῆς ἀλληλοδιαδόχως εἰς γενεὰς γενεῶν μέχρι συντελείας αἰῶνος· ἐν δὲ τῷ μέλλοντι ἐπιβραβεύσαιτο ὑμῖν ἀπειροπλασίως εἰς ἀνταπόδοσιν τῶν θεοφιλῶν αὐτῆς ἀρετῶν τὴν ἀκατάλυτον ἐκείνην καὶ ἀκατανόητον καὶ ἀδιάδοχον καὶ οὐράνιον αὐτοῦ βασιλείαν εἰς ἀπεράντους ἀτελευτήτους καὶ ἀϊδίους αἰῶνας αἰώνων. Ἀμήν.

Πολυχρόνιον ποιήσαι Κύριος ὁ Θεὸς τὸν εὐσεβέστατον, ἐνδοξότατον καὶ ἐκλαμπρότατον ἡμῶν αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγκροβλαχίας, κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόδα, σὺν τῇ εὐσεβεστάτῃ κυρίᾳ ἡμῶν δόμνᾳ Μαρίᾳ καὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ θεοφυλάκτων αὐτῆς πεγζατέδων, πρὸς δὲ καὶ τὸν πανιερώτατον καὶ θεοπρόβλητον ἡμῶν πατέρα καὶ δεσπότην καὶ πνευματικὸν ποιμένα πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριον κύριον Θεοδόσιον εἰς ἐτῶν πολλῶν περιόδους. Ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν.

,αχϙε^{ῳ} (=1695). *Εἴρηται ὑπὸ Σερβάνου, υἱοῦ τοῦ ἄρχοντος βιστιάρη.*

7.

(ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΤΟΜΗΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ).

«Ὁ θρόνῳ πυριμόρφῳ ἐν ὑψίστοις καθήμενος σὺν πατρὶ τῷ ἀνάρχῳ καὶ τῷ θείῳ σου πνεύματι» κτλ.

1. Περιτομὴν δεσποτικὴν ἑορτάζομεν σήμερον καὶ μνήμην ἱεράρχου σοφοῦ καὶ τρισμάκαρος, ἐκλαμπρότατε, ἐνδοξότατε καὶ θεοφρούρητε ἡμῶν αὐθέντα καὶ εὐεργέτα. Διπλῆν ἑορτὴν ἑορτάζομεν σήμερον, λέγω δεσπότου καὶ δούλου, ὅτι σήμερον ὁ τῶν ὅλων Κύριος περιτομὴν ὑπομένει καὶ βροτῶν τὰ παίσματα ὡς ἀληθῶς περιτέμνει, καὶ τοιουτοτρόπως δίδωσι τὴν σωτηρίαν σήμερον <τῷ> κόσμῳ. Σήμερον δὲ μεταβαίνει ἐκ τῶν προσκαίρων καὶ ὁ δοῦλος πρὸς τὸν δεσπότην, καὶ χαίρει ἐν τοῖς ὑψίστοις ὁ τοῦ κτίστου ἱεράρχης καὶ φωσφόρος, ὁ θεῖος μύστης Χριστοῦ Βασίλειος. Περιτέμνεται σήμερον αὐτὸς ὁ τῆς περιτομῆς νομοθέτης, ἵνα καταπαύσῃ

www.dacoromanica.ro

τὸν νόμον αὐτὸν τῆς περιτομῆς· περιτέμνεται μόνος αὐτὸς ἀντὶς διὰ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς πάντας ἀπὸ τὴν τοῦ νόμου κατάραν, ὁποῦ δὲν περιτέμνονται· περιτέμνεται. Ἵνα περιτέμῃ καὶ καταπαύσῃ τοῦ λοιποῦ τὸν νόμον τὸν Μωσαϊκόν, τὸν γραπτόν, τὸν σκιώδη καὶ τυπικόν, ἐπειδὴ ἔμελλεν νὰ μᾶς δώσῃ αὐτὸς ἀπὸ λόγου του ἄλλον νόμον νέον, τὸν προτυπούμενον ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ, τὴν νέαν καὶ καινὴν Διαθήκην, τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, αὐτὴν τὴν χάριν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ δὲ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Παύει τὴν σαρκικὴν ταύτην περιτομήν, τὴν ἄχρηστον καὶ ἀνωφελῆ, μὲ τὴν ἐδικήν του περιτομήν, καὶ ἀντὶ ταύτης μᾶς χαρίζει τὴν ἀληθινὴν καὶ πνευματικὴν περιτομήν, τὴν ἀναγκαίαν καὶ ψυχοσώτειραν, λέγω τὸ ἅγιον βάπτισμα, βαπτισθεὶς πρῶτος αὐτὸς ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου.

2. Τὴν περιτομὴν ἐκείνην τὴν παλαιὰν οἱ ἄνδρες μόνον ἐπεριτέμνοντο ὡσὰν ἕνα σημεῖον, διὰ νὰ ξεχωρίζωνται ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη τὰ ἀπερίτμητα, καὶ ὡσὰν ἕνα γνώρισμα θεοσεβείας καὶ ἔργων ἀγαθῶν· ἀμὴ τὴν ἀληθινὴν περιτομὴν τὴν περιτέμνονται ἁπαξάπαντες ὡς ἀναγκαίαν τε καὶ σωτήριον, κἂν ἄνδρες, κἂν γυναῖκες. Τὴν περιτομὴν ἐκείνην τὴν παλαιὰν μήτε οἱ ἄνδρες Ἑβραῖοι τὴν ἐκράτησαν, ἀλλ' ἔμειναν ἀπερίτμητοι τεσσαράκοντα χρόνους εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν ἄβατον, ἐπειδὴ ἦσαν κεχωρισμένοι ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη τὰ ἄπιστα, τοὺς εἰδωλολάτρας, καὶ ἀπέθανον οὗτοι πάντες εἰς τὴν ἔρημον ἀπερίτμητοι, ἔξω ἀπὸ δύο τινάς, τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τὸν Χάλεβ· ἀμὴ τὴν ἀληθινὴν περιτομήν, εἴ τις δὲν περιτέμνεται, ἀληθινὰ ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς ἐξολοθρευθήσεται, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην ἀπόφασιν, ὅστις οὐκ ἀναγεννηθῇ «ἐξ ὕδατός τε καὶ πνεύματος, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν»[1]. Ὀκταήμερον ἐκεῖνοι περιετέμνοντο, κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον διὰ τὸν πρῶτον καθαρισμὸν τῶν μητέρων ἀπὸ τὰ παχύτατα αἵματα (ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἁγίαν Γραφὴν ἑπτὰ ἡμέρας ἡ γυνὴ ἀκάθαρτος ἔσται), τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ περιετέμνοντο κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κατὰ δὲ τὸ νοούμενον διὰ τὴν τοῦ ἑπταδικοῦ τούτου αἰῶνος ἀκαθαρσίαν, διὰ τὴν φονικὴν καὶ αἱματηρὰν πλημμύραν τῶν ἀκαθάρτων καὶ παρανόμων καὶ ἀσεβῶν ἔργων καὶ λόγων καὶ ἐνθυμήσεων, τῆς τῶν ἀνθρώπων κακίας καὶ πονηρίας. Διὰ τοῦτο καὶ ὀλίγοι κατὰ πολλά εἰσιν οἱ σῳζόμενοι· διότι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος, καὶ οὐδεὶς ἀναμάρτητος κατὰ τὴν ἁγίαν Γραφήν, οὐδ' ἂν μία ἡμέρα ᾖ ἡ ζωὴ αὐτοῦ· κατὰ δὲ τὸν ὄγδοον καὶ ἀτελεύτητον ἐκεῖνον αἰῶνα πᾶσα κακία καὶ ἁμαρτία περιτέμνεται καὶ καταπαύει. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ σοφώτατος Σολομὼν μᾶς προστάζει καὶ λέγει· «δὸς μερίδα τοῖς ἑπτὰ καί γε τοῖς ὀκτώ»[2], διδάσκωντάς μας μὲ τοῦτο νὰ φυλάξωμεν εἰς τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ κληρονομήσωμεν ἐκεῖ τὴν αἰώνιον.

3. Κατὰ δὲ τὸ παιδογόνον μόριον περιετέμνοντο, διδάσκοντος τοῦ Λόγου δύο τινά, τὸ μὲν διὰ νὰ λείψουν ἀπὸ τὴν συγγενικὴν τεκνογονίαν καὶ δεύτερον διὰ νὰ ἀπέχουν καὶ νὰ λείψουν ἀπὸ τὰς σαρκικὰς καὶ ἐμπαθεῖς ἀπολαύσεις καὶ ἡδονὰς τῆς σαρκός, καὶ ἀπὸ τὰς φαύλους καὶ ψυχοφθόρους ἐννοίας καὶ ἐνθυμήσεις. Ζεῦγος δὲ τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν προσέφερον εἰς θυσίαν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ μὲν ἕνα τὸ ἐθυσίαζον, τὸ δὲ ἄλλο τὸ ἀπέλυον καὶ τὸ ἠλευθέρουν, φανερώνωντας ὁ Λόγος μὲ τοῦτο, πῶς ὁ αὐτὸς καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτον καὶ εἶναι ἀρχηγὸς καὶ δοτὴρ καὶ δεσπότης τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς Διαθήκης, καὶ πῶς τὴν μὲν παλαιὰν ὡς σκιώδη καὶ τυπικὴν Διαθήκην ἔμελλε νὰ τὴν καταργῇ καὶ νὰ τὴν σηκώνῃ ἀπὸ τὸ μέσον καὶ ἀντ' ἐκείνης νὰ εἰσαγάγῃ τὴν νέαν Διαθήκην, νὰ τὴν ἀφίνῃ ἐλευθέραν καὶ κυρίαν μέχρι συντελείας αἰῶνος. Δεύτερον, διὰ νὰ δείξῃ τὰς δύο φύσεις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν θεότητα λέγω καὶ ἀνθρωπότητα, καὶ πῶς ἡ μὲν ἀνθρωπότης του ἔμελλε νὰ σφαγῇ καὶ νὰ θυσιασθῇ ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν διὰ τὴν τοῦ κόσμου σωτηρίαν, ἡ δὲ θεότης του νὰ μένῃ ἐλευθέρα καὶ ἀπαθής. Καὶ τρίτον, διὰ νὰ μᾶς δείξῃ πῶς ἐκεῖνοι ὁποῦ περιτέμνονται τὴν ἀληθινὴν περιτομήν, λέγω διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, καὶ ἀφιερώνουσι τὸν ἑαυτόν τους εἰς τὸν Θεόν, χρεωστοῦν τὴν μὲν σάρκα τους νὰ τὴν θυσιάσουν καὶ νὰ νεκρώσουν τὸ φρόνημα τῆς σαρ-

[1]) Ἰωάν. γ', 5. [2]) Ἐκκλ. ια', 2.

www.dacoromanica.ro

κός, ὑποτάσσωντάς την εἰς τὴν δέσποιναν καὶ κυρίαν της, τὴν ψυχήν· αὐτὴν δὲ τὴν ψυχὴν νὰ τὴν ἀφήσουν ἐλευθέραν καὶ κυρίαν τοῦ σώματος, ὑποτάσσωντας τὸ φρόνημα καὶ τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς εἰς τὸ φρόνημα καὶ τὸ θέλημα τῆς ψυχῆς, ἂν εἶναι καὶ θέλουν νὰ κληρονομήσουν τὴν οὐράνιον βασιλείαν, ἐπειδὴ κατὰ τὸν εἰπόντα «ἡ πίστις καὶ τὸ βάπτισμα χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι», καθὼς καὶ τὰ ἔργα εἶναι νεκρὰ χωρὶς τὸ βάπτισμα καὶ τὴν πίστιν.

4. Αὐτὰ μὲν οὖν τὰ ὀλίγα τὰ εἴπαμεν διὰ τὴν κατὰ σάρκα περιτομὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ τόπου, καὶ ἂς εἰποῦμεν ἀκολούθως ὀλίγα τινὰ καὶ διὰ τὸν συνεορταζόμενον μέγαν Βασίλειον, τοῦ ὁποίου ἡ κοίμησις συνέδραμε σήμερον, ἀῤῥήτοις προνοίας λόγοις, μὲ τὴν κατὰ σάρκα περιτομὴν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, ὡσὰν ὁποῦ καὶ αὐτὸς μὲ τὴν δίστομον ῥομφαίαν καὶ πνευματικὴν μάχαιραν τῆς πανσόφου διδασκαλίας του περιέτεμε πᾶσαν αἵρεσιν καὶ πᾶσαν ἀντίθετον γλωσσαλγίαν ἀπὸ τὴν τοῦ σήμερον κατὰ σάρκα περιτμηθέντος Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ τὴν ἐκατάστησεν ἐλευθέραν ἀπὸ τὴν καταδυναστείαν τῶν τυραννούντων αἱρετικῶν καὶ ἀπίστων. Βασίλειος ἐκεῖνος ὁ μέγας, ὁποῦ ὑπέταξε πάντα τὰ πάθη τῆς ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος ὡς ἄλλος οὐδείς, καὶ ἐχρημάτισεν ὄντως κατὰ τὸ ὄνομά του βασιλεὺς καὶ κύριος τῶν παθῶν· Βασίλειος ἐκεῖνος, ὁποῦ ἤλεγξεν αὐθεντικῶς τε καὶ βασιλικῶς μὲ τόσην τόλμην καὶ παῤῥησίαν βασιλεῖς καὶ τυράννους, Οὐάλεντα λέγω καὶ Μόδεστον· Βασίλειος ἐκεῖνος ὁ μέγας, ὁποῦ κατέσφαξε τὸν παραβάτην ἐκεῖνον καὶ ἄθεον βασιλέα, τὸν Ἰουλιανόν, φθάνωντας εἰς μίαν ῥοπὴν καιροῦ ἀπὸ τὴν Καισάρειαν εἰς τὴν Περσίαν μὲ τὴν δύναμιν καὶ ῥομφαίαν τῆς προσευχῆς του· Βασίλειος ἐκεῖνος ὁ πύρινος καὶ οὐρανομήκης στῦλος τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς τὸν ἔβλεπεν ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀσκητὴς καὶ ὁσιώτατος Ἐφραὶμ ὁ Σύρος μὲ τὰ νοερὰ μάτια τῆς ψυχῆς του· ὅθεν καὶ ἄκουεν ἀπὸ οὐράνιον μαρτυρίαν, πῶς τοιοῦτος οὐρανομήκης καὶ στῦλος τοῦ πυρὸς ὑπάρχει ὁ μέγας Βασίλειος. Βασίλειος οὗτος ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου τὰ διατάγματα καὶ θεσπίσματα καὶ βασιλεῖς ᾐδέσθησαν καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι ἐπεκύρωσαν. Βασίλειος ἐκεῖνος, ἡ ἀκράδαντος καὶ ἀπερίτρεπτος βάσις τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἄξιος καὶ τῷόντι γνήσιος υἱὸς καὶ κληρονόμος τῆς οὐρανῶν βασιλείας· Βασίλειος, τοῦ ὁποίου τὴν πρὸς Θεὸν παῤῥησίαν καὶ δαίμονες ἔφριξαν καὶ ὁ τούτων ἀρχηγός· ὡσὰν νὰ ἦτον ἀδικημένος ἔκραξε λέγωντας· «Ἀδικεῖς με, Βασίλειε, ἀδικεῖς με». Βασίλειος ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος αὐτοδεσπότως τε καὶ βασιλικῶς διετάξατο κανόνας καὶ ὅρους ἐκκλησιαστικούς τε καὶ πολιτικούς, ἀσκητικούς τε καὶ μοναδικούς. Βασίλειος ὁ μέγας, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν προσευχήν του καὶ μόνην (ὢ ἐξαισίου τερατουργήματος) ἐχάρισεν τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν καὶ γλῶτταν ἐκείνου τοῦ ἁγιωτάτου ἀνδρὸς καὶ μεγάλου προειρημένου ἀσκητοῦ Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου. Βασίλειος ὁ μέγας, ὁ θεῖος καὶ κατὰ χάριν θεὸς (ὢ τοῦ φρικοῦ θαύματος), ὁποῦ συνεχώρει ἁμαρτίας καὶ μετὰ θάνατον. Βασίλειος ἐκεῖνος, ὁποῦ ἐβασίλευσεν καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου καὶ δὲν ἐτόλμα κἂν νὰ τοῦ πλησιάζῃ ὁ θάνατος, μόνον διὰ νὰ σώσῃ ψυχὰς Ἰουδαϊκάς.

5. Τοιαῦτα τὰ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἀνδραγαθήματα, τοιαῦτα τὰ τοῦ οὐρανοφάντορος κατορθώματα. Τοιοῦτος ἐστάθηκεν ὁ μέγας Βασίλειος, ἂν καλὰ καὶ αὐτὰ μὲν τὰ εἴπαμεν ἡμεῖς, ὅσον νὰ φανερώσωμεν ἀπὸ παραμικρά τινα γνωρίσματα τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ ὑπερέχον καὶ ἀσύγκριτον τῆς ἀγγελικῆς ζωῆς τε καὶ πολιτείας τοῦ θειοτάτου τούτου ἥρωος καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου, ὡς καθώς τινες ζωγράφοι δοκιμάζουν νὰ δείξουν ἐξ ὀνύχων τὸν λέοντα· ὅτι ἐκεῖνοι ὁποῦ βούλονται νὰ παραστήσουν ἀκριβῶς μὲ λόγον καὶ μὲ διήγησιν τὸν βίον, τὴν πολιτείαν, τὴν σοφίαν, τὴν ἄκραν ἄσκησιν, τὴν ἀγγελικὴν διαγωγήν, τὰς ἀμιμήτους καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀρετὰς καὶ κατορθώματα τοῦ ἁγίου, μιμοῦνται ἄνθρωπον ὁποῦ δοκιμάζει νὰ μετρήσῃ καὶ νὰ ἀπαριθμήσῃ ἀκριβῶς ἢ τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, ἢ τὴν ἄμμον καὶ τοὺς σταλαγμοὺς τῆς θαλάσσης.

6. Τοιαύτην διπλῆν ἑορτὴν ἑορτάζομεν σήμερον, δεσπότου καὶ δούλου, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ ἁρμοδιώτερα καὶ σαφέστερα, πατρὸς οὐρανίου καὶ κατὰ χάριν υἱοῦ καὶ εἰκόνος θείας, καθὼς μᾶς τὸ βεβαιώνει σήμερόν καὶ ὁ ᾀσματογράφος λέγωντας ὡς πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν μέγαν Βασίλειον· «Εἰκὼν τοῦ πατρὸς ὁ υἱὸς καὶ υἱοῦ τὸ πνεῦμα πέφυκεν· σὺ δὲ τοῦ πνεύματος, ὦ Βασίλειε, ἀκηλίδωτον ἔσοπτρον οἶκός τε τῆς ὅλης Τριάδος ἐδείχθης· μα-

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

καρία ἡ μνήμη σου καὶ οἱ δοξάζοντες αὐτὴν ἀντιδοξάζονται»[1]. Βλέπετε πόσην ἔχει δύναμιν ἡ θεάρεστος ζωή τε καὶ πολιτεία καὶ ἀκραιφνεστάτη τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ; ὁποῦ κατασταίνει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κάμνει ἔσοπτρον καὶ καθρέπτην Θεοῦ καὶ ναὸν ἅγιον καὶ οἰκητήριον τῆς ὅλης Τριάδος· ὅτι ὡς καθὼς μέσα εἰς ἕνα παστρικὸν καὶ ἀκηλίδωτον καθρέπτην φαίνεται καθαρὸς ὁ λαμπρότατος ἥλιος καὶ ἀντιλάμπει καὶ ὁ καθρέπτης ὡς ἄλλος ἥλιος καὶ γίνεται ὡσὰν ἕνα δοχεῖον καὶ κατοικητήριον τοῦ ἡλίου, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ καθαρώτατος καὶ ἁγιώτατος νοῦς δέχεται τὰς θείας ἐμφάσεις καὶ λάμψεις τοῦ θείου φωτὸς καὶ γίνεται ὡσὰν ἕνας καθρέπτης καὶ ναὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπὸ τότε γίνεται καὶ εἶναι καὶ λέγεται κατὰ χάριν θεὸς καὶ κάμνει θαυμάσια ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ὑπερφυῆ καὶ μεγάλα, τὰ ὅσα μανθάνομεν καὶ ἀκούομεν ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

7. Τοιοῦτον ἀκηλίδωτον καὶ καθαρώτατον ἔσοπτρον καὶ ἔμψυχον εἰκόνα Θεοῦ τὴν σήμερον βλέπομεν καὶ γνωρίζομεν τὴν ἡλιόμορφον, θεοδόξαστον καὶ θεοφρούρητον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα, ἔστωντας καὶ νὰ βλέπωμεν καὶ εἰς αὐτὴν τοιούτους τινὰς θείους καὶ πνευματικοὺς χαρακτῆρας καὶ ἀστραπὰς καὶ ἀκτῖνας θεοειδεῖς, λέγω τὰς θεοφιλεῖς ἡρωϊκάς τε καὶ μεγαλοφυεῖς αὐτῆς ἀρετάς, μὲ τὰς ὁποίας θείως τε καὶ θεαρέστως καὶ σχεδὸν ὑπὲρ ἄνθρωπον κυβερνᾶτε τὸ θεόθεν ἐμπιστευθὲν ὑμῖν ποίμνιον, ὁποῦ νοῦς ἀνθρώπου δὲν φθάνει μηδὲ κἂν νὰ κατανοήσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν ἄκραν ὑμῶν φρόνησίν τε καὶ σύνεσιν καὶ ἔμφυτον σοφίαν καὶ γνῶσιν· πρᾶγμα ὁποῦ δὲν ἠμπορεῖ τινας νὰ ἀποκτήσῃ τοιοῦτόν τινα πνευματικὸν πλοῦτον μὲ τὴν ἔξωθεν ἐπίκτητον σοφίαν καὶ προκοπὴν τῶν γραμμάτων. Τίς νὰ μὴν ἐκπλαγῇ τὴν ἄκραν αὐτῆς ἡμερότητα καὶ γλυκύτητα, ὁποῦ αἰχμαλωτίζετε τοὺς πάντας εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὸν διακαέστατον πόθον τῆς θεοσώστου ὑμῶν εὐσεβείας; Τίς νὰ μὴν θαυμάσῃ τὴν ἄκραν αὐτῆς ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν; Ἄλλοι ἂς μεγαλύνουν καὶ ἂς ἐκθειάζουν τὴν καθαρὰν αὐτῆς καὶ ἄδολον καὶ κατὰ πάντα θεάρεστον διαγωγήν τε καὶ πολιτείαν, τὰς νυκτερινὰς καὶ μυστικὰς αὐτῆς καὶ πρὸς Θεὸν ἐκ βαθέων καρδίας ἐντεύξεις καὶ ἱκεσίας, τὰς ἀπείρους ἐλεημοσύνας, φανεράς τε καὶ ἀφανεῖς, τὰς πολυτελεῖς οἰκοδομάς τε καὶ ἀνεγέρσεις τῶν θείων ναῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων πρὸς τὰς ἀνθρωπικὰς καὶ πολιτικὰς χρείας μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων τε καὶ κτισμάτων, τὰς διηνεκεῖς λιτανίας καὶ λειτουργίας. Ἀμὴ θαύματος ἄξιον εἶναι ἀπάνω εἰς ὅλα νὰ ἀπορήσῃ τινάς, πῶς τὰ μὲν ἔξοδα τῆς ἐξωτερικῆς δυναστείας, ἀφίνω νὰ λέγω τὰ διατεταγμένα καὶ τὰ συνήθη, ἀμὴ τὰ ἄλλα παράλογα καὶ ἄδικα καὶ ἀμέτρητα νὰ ὑπερεπλήθυναν τόσον, ὁποῦ λογαριασμὸν δὲν ἔχουν, καὶ μάλιστα εἰς σὲ τέτοιαις ἀνωμαλίαις καὶ ἀκαταστασίαις πολέμων καὶ βαρυσυμφορωτάτους καιροὺς καὶ τόπους ἐπικινδύνους, καὶ ἀπέκει νὰ γένῃ τοιαύτη κυβέρνησις εἰς ὅλην τὴν τζάραν καὶ αὐθεντείαν, ὡσὰν νὰ μὴν ἐπλήθυναν τὰ τοιαῦτα κακὰ ἀπὸ τὴν πάνσοφον αὐτῆς σοφίαν καὶ γνῶσιν.

8. Τοῦτο ἐκπλήττει κάθε σοφὸν καὶ φρόνιμον ἄνθρωπον· τοῦτο καταναγκάζει τοὺς πάντας νὰ μεγαλύνουν τὴν θείαν πρόνοιαν, ὁποῦ μᾶς ἐχάρισεν εἰς σὲ τέτοιους ἀναγκαίους καιροὺς τοιοῦτον θαυμάσιον καὶ ἁγιώτατον αὐθέντην καὶ εὐεργέτην, καὶ ἀπάνω εἰς ὅλα τὰ ἄλλα νὰ καταστήσετε καὶ μαθημάτων σχολεῖον καὶ ψυχῶν φροντιστήριον διὰ προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν τῶν φιλομαθῶν καὶ σπουδαίων τῆς περιφήμου ταύτης πολιτείας καὶ αὐθεντείας· ἕνα καλὸν τοιοῦτον, μέγα καὶ θαυμαστόν, ὁποῦ εἰς τοὺς εὐτυχισμένους καιρούς τε καὶ χρόνους δὲν ἀξιώθηκεν ποτὲ νὰ τὸ κάμῃ καὶ νὰ τὸ καταστήσῃ εἰς ταύτην τὴν πολιτείαν. Τοῦτο τὸ κατόρθωμα τὰ ἄλλα τὰ ὑπερβαίνει· τοῦτο τὸ μέγα καλὸν ἔχει νὰ μεγαλύνῃ καὶ νὰ κυρύξῃ τὴν θεοφρούρητον ὑμῶν ἐκλαμπρότητα εἰς ὅλα τοῦ κόσμου τὰ πέρατα. Τοῦτο ἔχει νὰ τῆς προξενήσῃ ἀειποτεσινὸν τὸ μνημόσυνον, ἐπειδὴ πάντα τὰ ἄλλα καλὰ ἐνεργοῦνται καὶ γίγνονται διὰ σωματικὴν κυβέρνησιν τῶν ἀνθρώπων, ὁποῦ εἶναι πρᾶγμα φθαρτόν τε καὶ πρόσκαιρον· ἡ δὲ τοιαύτη ὠφέλεια καὶ προκοπὴ τῶν γραμμάτων εἰς τὴν ψυχὴν διαβαίνει καὶ φωτίζει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ εἶναι εἰκὼν ἀθάνατος τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου καὶ τὸν κάμνει νὰ γένῃ κατὰ χάριν θεός.

---

[1]) Κανόνος Ἰωάννου ᾠδὴ ζ' ἐν τῷ Μηναίῳ Ἰανουαρίου (Βενετίᾳ 1890), σ. 9.

9. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς οἱ εὐτελεῖς δοῦλοι τῆς θεοτιμήτου ὑμῶν ἐκλαμπρότητος, ὁποῦ ἀπολαμβάνομεν διηνεκῶς καὶ καθ' ἑκάστην τὸ τοιοῦτον μέγα καλὸν τῆς μαθήσεως διὰ μέσου τῆς θεοφυλάκτου ὑμῶν ἐκλαμπρότητος, παρακαλοῦμεν χρεωστικῶς ὅλοι κοινῶς ἐκ μέσης ψυχῆς καὶ καρδίας τὸν πανοικτίρμονα Κύριον, κοντὰ εἰς τὰς ἄλλας αὐτῆς εὐεργεσίας καὶ χάριτας ὁποῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἀπολαμβάνομεν, καὶ διὰ ταύτην τὴν μεγάλην καὶ ὑπερβολικὴν πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίαν καὶ χάριν νὰ τῆς ἐπιβραβεύσῃ τὴν ἀνταπόδοσιν ἀπειροπλασίως κατὰ πάντα ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, εἰς ἀπεράντους ἀλήκτους καὶ ἀδιαδόχους αἰῶνας αἰώνων. Ἀμήν.

,αχϙϛ$^{\varphi}$ (=1696). *Οὐκ ἐῤῥέθη ὅμως τότε.*

Πολυχρόνιον ποιήσαι Κύριος ὁ Θεὸς καὶ τὰ ἑξῆς.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Η΄.

ΙΩΑΝΝΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΡΙΜΙΚΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΘΡΟΝΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΤΕΡΟΝ

ΔΙΑΛΑΜΒΑΝΩΝ ΤΟΝ ΒΙΟΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ

ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΗΣ ΟΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΛΟΓΟΣ ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΤΕΡΟΝ

διαλαμβάνων τὸν περιφανῆ βίον τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ σοφωτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Ἀλεξάνδρου βοεβόνδα, συντεθεὶς παρὰ τῷ ἐν ἐλαχίστοις Ἰωάννῃ γραμματικῷ καὶ μεγάλῳ πριμικηρίῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Θρόνου.

1. Εἴ μοι περί τινος τῶν ἰδιωτευόντων τῷ βίῳ καὶ τῶν κάτω (ὡς εἰπεῖν) καὶ χαμαὶ ἐρχομένων προὔκειτο γράφειν, οὐκ ἂν ἀγώνων ἐδέησε καὶ καμάτων, ἐφ᾽ ᾧ διεξελθεῖν ἐκ τοῦ σχεδὸν τὰ ἐκείνου, ἀλλ᾽ οἷα δὴ μικρῶν πέρι μέλλοντι λέγειν ῥάστην καὶ ἀκάματον ξυνέβαινεν εἶναι καὶ τὴν τοῦ λόγου πλοκήν· ὧν γὰρ ὁ βίος χαμαιπετής, μικρὰ δήπου καὶ τὰ σφῶν ἔργα καὶ εἰς ἀφήγησιν εὐχερῆ. Καὶ τί γὰρ ἂν καὶ φαίη τις πρὸς Θεοῦ, ἢ πῶς καὶ ἐς διαρκὲς λόγου μῆκος τὸ τῆς ξυγγραφῆς ὕφος ἔχοι συνείρειν καὶ ὡς ἀπὸ πηγῆς ἀναστομωθείσης δαψιλῆ νάματα καθηδύνοντος λόγου φιλοκροάμασιν ὑπαντλῆσαι ψυχαῖς ἔνθα τὸ μὲν γένος ἄσημον, λιτὴ δὲ ἡ ἐκ παίδων ἀνατροφή, ὅ τε βίος χαμερπὴς καὶ αἱ πράξεις ἀνώνυμοι καὶ οὐδὲ μνήμης ἐπάξιοι, εἰ μήπου καὶ εἰς τοὐναντίον μᾶλλον αὐτῷ τὸ ἐγχείρημα περισταίη καὶ ταὐτὸν πάθοι ὡσανεί τις ἐν θέρει ἀπὸ χειμάῤῥου πειρῷτο ὕδωρ ἀντλεῖν καὶ πληθὺν διψῶσαν ποτοῦ κορέσαι; Νῦν δὲ τί πάθω, τίς γένωμαι; ὅλον γὰρ Ἀτλαντικὸν πέλαγος διηγημάτων ἀπεράντων διανήξασθαι πειρώμενος ἰλιγγιῶ καὶ κραδαίνομαι, καὶ τὴν καρδίαν δειλαίνομαι καὶ ἱδρώτων λιβάσι πολλαῖς περιῤῥαίνομαι· μέγας καὶ γὰρ ὁ προκείμενος οὗτος ἀγών, παρ᾽ ὅσον καὶ ὁ περὶ οὗ τὸν παρόντα λόγον ἐνεστησάμην μέγιστος καὶ μεγέθει οὐδενὶ ξυμβλητός.

2. Ταύτῃ τοι μεγάλοις οὕτω καὶ ἀνεφίκτοις μέλλων ἐπιχειρεῖν, ἄλλως τε καὶ ἀμηχανίαν ἐξ ἀπειρίας περὶ τὸ συγγράφειν ἐμαυτῷ συνειδώς, ὑποστέλλομαι καὶ δέδοικα τὰ πολλὰ φόβῳ συνεχόμενος καὶ τῆς χειρὸς τὸν τόνον ἀνακοπτόμενος, μήποτε πλήθει μὲν καὶ μεγέθει τῶν ἀφηγηθησομένων, ἀπειροκαλίᾳ δὲ καὶ ἀβελτηρίᾳ τῆς ἐμῆς τυχὸν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀδυναμίας πόῤῥω σκοποῦ βάλλειν καὶ τῆς ἀξίας κατόπιν ἥκειν (ὃ δὴ καὶ πᾶσα παθεῖν ἀνάγκη) τὸν παρόντα γένοιτο λόγον κἀντεῦθεν δόξαι τοῦτον συμβῇ καθυβρίζειν μὲν παρὰ χορδὴν καὶ παρ᾽ ἀξίαν τὸν ἄνδρα, μηδὲ τοῦ πολλοστοῦ τῶν προσόντων αὐτῷ πλεονεκτημάτων ἐφικέσθαι δεδυνημένον, ἀμαθίαν δὲ τοῦ συγγραφέως καταγινώσκειν καὶ πολλήν οἱ τὴν ἀπαιδευσίαν ἐλέγχειν, ὡς ἀνηνύτοις ἐπιχειροῦντος καὶ τὰ ὑπὲρ δύναμιν καθυπισχνουμένου. Οὕτως οὖν τῆς περὶ λόγων συγγραφὴν δεξιότητος ἀποδέοντί μοι καὶ τηλικούτοις παραβάλλειν κινδύνοις ἐπιχειροῦντι ἔννοιά τις ἐπῆλθε δειλίας καὶ ἀγωνίας μεστή, μικροῦ καὶ τοῦ ἀρχῆθεν ἀνασειράζουσά με σκοποῦ καὶ ἀναγκαστῶς πείθουσα παλινῳδίαν ᾄσαντα τοῦ ἐγχειρήματος ἀποσχέσθαι καὶ τῇ σιγῇ ἐφησυχάσαι· κρεῖττον καὶ γὰρ εἶναι κατ᾽ ἐμαυτὸν διεσκόπουν πραγμάτων ἀφέμενον τηλικούτων ἀτρέμας ἔχειν καὶ ἀφασίᾳ συζῆν καὶ κατὰ τοὺς πολλοὺς σιγῶντα ἰδιωτεύειν ἤπερ ζήλῳ τοῦ τὰ καλὰ διεξιέναι ἐθέλειν τὴν περὶ ἐμὲ ὑπόληψιν τῶν τυχόντων, εἴ τῳ καὶ τῶν ἡμετέρων μέλει ποσῶς, εἰς τοὐναντίον περιτρέψαι τε καὶ προσχῶσαι, μῶμόν τ᾽ ἐπισπᾶσαι καὶ οὐκ ἀγαθὴν ἐξενεγκεῖν καθ᾽ ἑαυτοῦ ψῆφον, μὴ τοῦ κατ᾽ ἀξίαν ἐφικνεῖσθαι οἵου τε ὄντος καὶ τέλος δι᾽ ἀποτυχίαν σκοποῦ πλατὺν γέλωτα παρὰ τοῖς πολλοῖς ὀφλῆσαι καὶ (ὃ δὴ λέγεται) διασυριχθῆναι· οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐπίμωμον καὶ καταγέλαστον ἀνθρώπῳ, ὡς τὸ ἀπάρξασθαι τοὔργου καὶ πρὶν ἢ πε-

www.dacoromanica.ro

φθακέναι τὸν πρὸς ὃν ὅρον δοκεῖν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὸ πᾶν ἤδη κατωρθωκέναι, κᾆτα πρύμναν κρουσάμενον ἀπειρίᾳ τέχνης παλινδρομῆσαι καὶ τοῦ σκοπουμένου διαμαρτῆσαι· ὃ δήπου καὶ παρὰ τῇ θείᾳ κατηγορεῖται Γραφῇ, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν τοῦ Σωτῆρος φωνήν, «οὐδεὶς» οὕτω φάσκοντος «βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ»[1].

3. Ὡς οὖν μήποτε κἀμοὶ τοιοῦτόν τι παρὰ γνώμην ἐπὶ τοῦ παρόντος συμβῇ, μηδὲν τῆς ἐς ὕστερον μεταμελείας ἀπωναμένῳ, οὔκουν ἐδόκει τῆς ἐγχειρήσεως ἅψασθαι. Ἄλλως τε καὶ οἷς γε, μηδεμιᾶς τῶν βιωτικῶν ὑπολειφθείσης φροντίδος, ὡς αὐτάρκεις πλουτοῦσι τὰς πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμὰς λόγος ὁ βίος ἅπας ἐγένετο, πρέποι ἂν προσφυῶς τὸ ἐπιχείρημα, ὡς δι' ἀπράγμονα καὶ ἀπερίσπαστον βιοτὴν ξυρῷ πρὸς ἀκόνην εἰκαζομένοις καὶ τυχεῖν ἴσως τοῦ κατ' ἀξίαν συνησομένοις· ἐμοὶ δὲ πράγμασι τοῖς κατὰ κόσμον ἀφύκτοις πιεζομένῳ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς κατατεινομένῳ καὶ τῶν δεόντων ἀέκοντί γε θυμῷ ἀπασχολουμένῳ, ὡς τῶν ἀναγκαίων εἰς ἄλλα κατεπειγόντων, τόν τε τῆς ψυχῆς τόνον ἐξ ἧς προϋπέστην μακρονοσίας ἐκείνης ἐκλελυμένῳ, ὥστε καὶ τῶν ἐγνωσμένων παρ' ὀλίγον κινδυνεύειν ἐπιλελῆσθαι, σχολῇ γε ἂν ἐφαρμόζειν εἴκαζον τοὔργον· κἀντεῦθεν τῆς προθέσεως ἀπαγόμενος, ὤκνουν τὴν ἀρχὴν καὶ ἀνεδυόμην καθάπερ ἐχῖνός φασι τὸν τόκον. Ἀλλὰ γὰρ ἑτέρωθεν αὖθις τὸ ἔνδον τοῦ πόθου πῦρ ὑπεκκαῖόν με καὶ ἀνθέλκον δεινῶς ἐτυράννει καὶ ἀδεῶς κατατολμᾶν τοῦ ἔργου ἀνέπειθε καὶ θαρρεῖν παρεκέλευε, καὶ τέως μὲν ἐν ἀμφιβόλῳ καθειστήκειν καὶ ὡς ἐν μεταιχμίῳ γενόμενος οὐκ ᾔδειν ποῖ τράπωμαι· ὑπῆρχον τ' ἐφ' ἱκανὸν τὸν νοῦν ὥσπερ ζυγοστατῶν καὶ τὴν διάνοιαν ἀμφιτάλαντος, πόθῳ καὶ φόβῳ τὴν ψυχὴν μεριζόμενος· χρόνου δὲ συχνοῦ μεταξὺ τριβέντος εἰς ἐκλογὴν τοῦ πρακτέου, τέλος ἡττηθεὶς τῆς τὰ πάντα νικώσης φύσεως αἱροῦμαι τὸ βέλτιον καὶ γίνομαι τῆς κρείττονος μοίρας· πάντα τε ὄκνον ἀποσεισάμενος ἐρρίφθω κύβος ἔφην καὶ πρὸς τὸν παρόντα ἀπεδυσάμην ἀγῶνα, Θεῷ τὸ πᾶν ἀνατιθείς, τῷ καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ εὖ λέγειν διδόντι καὶ ἐπ' αἰσίοις τὸ τοῦ λόγου πέρας κατευοδοῦντι. Ἀλλὰ τῶν μὲν τῆς ὑποθέσεως προτεμενισμάτων ἅλις· καιρὸς δ' ἂν εἴη λοιπὸν θύραν ὑπανοίξαντας ἡμᾶς τῷ λόγῳ τὴν εἴσοδον οὕτω θαρρῆσαι.

4. Πάλαι μὲν Ἀθῆναι καὶ γῆ Ἑλλάδος κλεινὸν ἔδαφος Μουσάων θείων καὶ ἐνδιαίτημα Χαρίτων ὅσων ἁπανταχῇ διεθρυλεῖτο, ἡδὺ μὲν ὁρῶσι θέαμα, περιλάλητον δὲ ἐπαΐουσιν ἄκουσμα· κεῖθι γὰρ τὰ φιλοσοφίας ὄργια τοῖς μυουμένοις ἐτελεῖτο, γραμματικῆς τε ἔντεχνοι λόγοι καὶ ποιητῶν ἔμμουσα μέλη τοῖς προσφοιτῶσιν ἀκαδημείαις ἐκοινοῦντο· ῥητορείας τε δεινότης καὶ λόγων τορῶν πολύστροφοι ἐνήκμαζον πλοκαί, μαθηματικῆς τε παντοῖαι καὶ πολυσχιδεῖς ἐπήνθουν ἰδέαι καὶ πάσης ἄλλης, συλλήβδην φάναι, παιδείας καὶ ἐπιστήμης ἀγαθὸν ἐπεχωρίαζε χρῆμα· εἶπες ἂν τὸν χῶρον ἰδὼν ἀτεχνῶς ἐαρινῷ λειμῶνι παρεμφερῆ καὶ τὰ λειμῶνος ἄνθη μιμούμενον, λογικῶν ἀνθέων ἀποπνέοντα χάριτας, τοὺς δὲ τῶν λόγων φιλομαθεῖς καὶ φιλακροάμονας ὥσπερ τινὰς μελίττας σοφάς, ἄλλον ἀλλαχῇ τῶν βλαστημάτων τῆς σπουδῆς καθιζάνοντας καὶ τὰ κάλλιστα τῶν ἀνθέων, ὅσα εἰς ψυχῆς ἥκει κόσμον καὶ γλυκασμόν, φιλοπόνως συλλέγοντας καὶ τοὺς καρποὺς τῆς ὄντως εὐδαιμονίας δρεπομένους εἰς κόρον. Ἐξ ὅτου δὲ μετὰ πολὺν ἐπιγενόμενον χρόνον τὰ βασίλεια σκῆπτρα ἀπὸ τῶν ἑσπερίων ἐπὶ τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον μετενήνεκται μέρη καὶ ἡ τοῦ Βύζαντος φιλοτιμότερον ἐπολίσθη καὶ βασιλικὴ ἀπεφάνθη καθέδρα, ἐχρῆν εἰκότως πρὸς ταῖς λοιπαῖς τοῦ βίου λαμπρότησιν, ὅσαι τηνικαῦτα οἷά τινα ποτάμια ῥεῖθρα ἐκεῖθεν αὐτῇ μετοχετευθέντα ἀγλαοπρεπῶς τὸ βασιλικὸν κατήρδευον ἔδαφος, καὶ τὰ κατὰ πᾶσαν ἰδέαν φιλοσοφίας καὶ ἐπιστήμης εἰσρεῦσαι τῇδε πολύρρυτα νάματα, πᾶσαν ὄχθην (τὸ τοῦ λόγου) ὑπεραλάμενα καὶ πλήσμιον ἑκάστοις ἀρύεσθαι τὸ τῆς γνώσεως ποτὸν παρεχόμενα· παρῆν γὰρ τέως ὁρᾶν σοφῶν καὶ ἐλλογίμων ἀνδρῶν πόρρω σοφίας ἐληλακότων καὶ ἐς ἄκρον παντοίας ἀρετῆς ἐξηκριβωμένων θαυμαστήν τινα καὶ ξένην χορείαν λογικῆς ἕξεως καὶ ἐπιστημονικῆς θεωρίας πολύφθογγα καὶ Σειρήνιά τινα προέσχουσαν ᾄσματα τὰς ψυχὰς τῶν φιληκόων κατακηλοῦντα τῇ τῶν λόγων ἡδύτητι· μεστά τε ἦν τὰ κατὰ τὴν πόλιν μικροῦ δεῖν πάντα φιλοσοφίας καὶ ῥητορείας ἀνάπλεω· ἥ γε μὴν τῆς δογματικῆς θεολογίας διδασκαλία καὶ ἡ τῶν

---

[1] Λουκ. θ', 62.

θείων λόγων μελέτη, πάντων ὡς εἰκὸς τῶν ἄλλων ὑπερανίσχουσα παιδευμάτων, ἐπήνθει μᾶλλον καὶ ἤκμαζε καὶ ὁ περὶ εὐσεβείας λόγος ἐκράτει καὶ ἄλλος ἐξαίσιος οἷος ἐμπρέπων κόσμος τῇ Κωνσταντίνου ἐτύγχανεν ὤν.

5. Καὶ τί με δεῖ καταλέγειν καθ' ἓν ἕκαστον ἀριθμοῦντα ὅσα τοιαῦτα ὁ πάλαι χρόνος ἤνεγκε τῷ Γένει ἡμῶν, εὐμενῶς τῆς τύχης τηνικαῦτα προσμειδιώσης, οὐκ εὐάριθμα ἀγαθά, ἃ καὶ σῶμα κοσμοῦσι καὶ ψυχαῖς τὰ μάλιστα συντελοῦσι καὶ οἷς ὁ κυρίως καὶ ἔσω χαρακτηρίζεται ἄνθρωπος, κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ πλάσαντος ὄντως γνωριζόμενός τε καὶ πιστευόμενος; ἐξὸν τῷ βουλομένῳ παντὶ ἱστοριογράφων ἀρχαίων βίβλοις ἐγκύψαντι ἐντεῦθεν τὴν περὶ αὐτῶν ἀναλέξασθαι γνῶσιν καὶ οἷον αὐτοπτῆσαι τῇ καθ' ἕκαστα ἀφηγήσει τὴν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν ἐν λόγοις δοκίμων πληθύν. Ὃ δέ μοι λέγειν προήχθη ὁ παρὼν λόγος, ἐκεῖνο ἄρα ἐστίν, ὡς εἰ καὶ ὁ πρόσθεν ζηλωτὸς τοῦ καθ' ἡμᾶς Γένους ἠλλοίωται ὕστερον βίος καὶ τῆς πρὶν ἐκπέπτωκεν εὐκληρίας, τῶν πραγμάτων εἰς τὸ ἀντίξουν ἀποκλινάντων, ὥσπερ ὀστράκου ἢ κύβου μεταπεσόντος εἴτε τύχης ἀλάστορος ἐπηρείᾳ, ὡς ἄν τις εἴποι, ἄλλοτε ἄλλως τὰ ἀνθρώπεια μεταμειβούσης καὶ ὡσεὶ παίγνιον διαχλευαζούσης, εἴτε καὶ τἀληθὲς φάναι κρίμασι προνοίας ἀῤῥήτοις, ἥτις ὡς οἶδε καὶ βούλεται καὶ ὡς οὐκ ἂν ἐφίκοιτο λόγος ἄγει καὶ στρέφει, πρὸς τὸ συμφέρον οἰκονομοῦσα τὰ ἡμέτερα. Ἔμπης ὄμμασιν ἱλέοις εἰσέτι καὶ νῦν ἐφ' ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ ἐπιβλέποντος οὐ πάντη τὸ ἡμέτερον Γένος παρορα θὲν ἐν σπάνει τῶν προτέρων αὐχημάτων κατέστη, οὔτε μὴν ἄρδην τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα τῆς ἀρχαίας εὐδαιμονίας καὶ εὐγενείας γνωρίσματα ἀπεβάλετο· ἀλλὰ τῆς εὐσεβοῦς τὰ μάλιστα πίστεως ἀκεραίου σῳζομένης τε καὶ φυλαττομένης, ὃ δὴ πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας τε καὶ κηδεμονίας ἀψευδὲς τυγχάνει μαρτύριον καὶ δι' οὗ τὰ τῆς σωτηρίας ἡμῖν ἐλπίζεται, καί τινες τῶν προλαβόντων τοῦ βίου ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ καλῶν σπινθῆρες ἐναύοντες, τοῦ πυρσοφαοῦς ἐκείνου πυρὸς μακρά τινα περιληφθέντες λείψανα, κατὰ μικρόν, προϊόντος τοῦ χρόνου, εἰς πυρσὸν ἀνεῤῥιπίσθησαν αὖθις καὶ τὸ ἀρχαῖον ὀλίγου δεῖν ἀνεζωπύρησαν φῶς. Καὶ δῆτα συχνοὶ μὲν καὶ ἄλλοι φρονήσει καὶ παιδείᾳ προὔχοντες ἄνδρες ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἤκμασαν χρόνοις, ἄλλος ἄλλοτε λόγοις ἐνευδοκιμήσαντες καὶ οὐ τὸ τυχὸν κλέος ἐν ἀνθρώποις ἀράμενοι· ὃν δὲ ὁ καθ' ἡμᾶς οὗτος ἤνεγκέ τε καὶ ἐγνώρισεν αἰών, κύριος Νικόλαος φημὶ ὁ τῶν πώποτε ἡγεμονίᾳ καὶ ὑπεροχῇ δόξης σεμνυνομένων περιφανέστατος καὶ ὑψηλότατος χρηματίζων ἤδη αὐθέντης Οὐγγροβλαχίας, οὐ μενοῦν τοιοῦτος οἷος τοῖς ἄλλοις εἰς παιδείας παραβάλλεσθαι λόγον, ἀλλὰ πολλῷ τῷ μέσῳ τούς τε πρὸ αὐτοῦ καὶ τοὺς κατ' αὐτὸν ἐπὶ συνέσει τε καὶ σοφίᾳ καὶ λόγων ἀπηκριβωμένων μελέτῃ παραδραμών, ἅτε πᾶσι τούτοις ὡς οὐδεὶς ἄλλος κατηρτισμένος, κατὰ πάντων ἦρε καταλλήλως τῇ κλήσει τὰ νικητήρια, παῖδας, ὡς ἔγῳμαι, ἐκείνους ἀποφηνάμενος.

6. Ὁ τοίνυν ἐν ἡγεμόσι περίβλεπτος οὗτος καὶ ἐν σοφοῖς διαβόητος, ἵνα μικρὸν ἄνωθεν ἀναλαβόντες, ὅσον ἐξ ὀνύχων γνωρίσαι τὸν λέοντα, τὴν χρυσῆν αὐτῷ τοῦ γένους σειρὰν ἐξυφάνωμεν ἐπιτροχάδην τῷ λόγῳ, πατρίδα μέν, ἐν ᾗ καλῶς ἔφυ τε καὶ ἐτράφη, τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων ἔλαχε, Βυζάντιος ὢν καὶ τὰ πρῶτα ἐν Βυζαντίοις τελούντων γένει τε καὶ δόξῃ καὶ πλούτου περιουσίᾳ κἂν τῇ λοιπῇ τοῦ βίου λαμπρότητι πολλῷ προφερέστερος καὶ τῶν πάλαι ποτὲ ἐπὶ προγόνων εὐγενείᾳ ἐναβρυνομένων Πελοπιδῶν ἐκείνων καὶ Κεκροπιδῶν περιφανέστερος καὶ τῆς ἐνεγκαμένης καρπὸς ἐπάξιος, πόλεως ὄντως βασιλείοις σκήπτροις ἀναλογούσης ἀφ' ἑστίας τε πλουτούσης τὸ εὐκλεὲς καὶ πασῶν οἷα βασιλίδος ὑπερκαθημένης τῶν πόλεων. Ταύτης τὴν ἀρχαίαν καλλονὴν καὶ εὐπρέπειαν, ὅση τε περὶ τοὺς θείους καὶ εὐκτηρίους ναοὺς πλήθει καὶ μεγέθει καὶ κάλλει ἀνὰ τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἐπισημοτάτους ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς αὐτοκρατόρων μετὰ τὸν ἐν βασιλεῦσιν ἰσαπόστολον Κωνσταντῖνον τὸν πρῶτον οἰκιστὴν αὐτῆς καὶ δομήτορα σὺν ἁδραῖς δαπάναις πεφιλοτίμηται, καὶ ὅση ἐν οἰκοδομίαις λαμπραῖς χρυσορόφων βασιλικῶν ἀνακτόρων τῇ ἐκ χρυσοῦ ποικίλῃ καὶ πολυτελεῖ διαυγείᾳ μαρμαρυγὰς ἀποστιλβόντων καὶ ἄλλων μετεώρων οἴκων διορόφων τε καὶ τριορόφων χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ κατακόρως ἀληλειμμένων πεφιλοτέχνηται, τάς τε ὑπερεχούσας τῶν ἀνάκτων ἀρχὰς καὶ τὰς ὑπερηφάνους τῶν ἐπὶ δόξης τιμὰς καὶ τὰ τῶν ἐν τέλει περιφανῆ ἀξιώματα, τάς τε συγκροτήσεις τῶν ἑκασταχόθι σεμνείων τε καὶ μουσείων καὶ τὰ τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν τηνικαῦτα τῷ βίῳ διαλαμψάντων συστήματα,

www.dacoromanica.ro

ἐῶ μὲν λέγειν, τὴν πρὸ τῶν ἄλλων τὰ μάλιστα τότε ἐπικρατοῦσαν καὶ ἐς τόδε χάριτι Θεοῦ ἐπὶ ποσὸν σῳζομένην ὡς ἐκ πολυχόρδου καὶ πολυφθόγγου κινύρας πνευματικῆς ἐναρμόνιον καὶ ἐμμελεστάτην τῆς Ἐκκλησίας ἁγιαστικὴν εὐκοσμίαν καὶ εὐταξίαν, τὴν κατὰ βαθμοὺς ἱεραρχίας εὐαγοῦς προϊοῦσαν καὶ εἰς διαιρέσεις πνευματικῶν ἀξιωμάτων μεριζομένην καὶ τὸ πλήρωμα τῶν ὀρθοδόξων καταχαλλύνουσαν, καὶ πρό γε πάντων τὰ σεπτὰ καὶ θεῖα κειμήλια, ὅσα τοῦ δεσποτικοῦ προσψαύσαντα σώματος καὶ δεῦρο προνοίᾳ βασιλέων εὐσεβῶν κομισθέντα ἐν ἱεροῖς τὸ τηνικάδε ναοῖς ὑπῆρχον ἀπόθετα ὡς χριστιανοῖς φυλακτήρια καὶ τῆς σωτηρίας σφίσιν ἐχέγγυα· τἆλλά τε ὅσα ἐπηκολούθει τέλος ἐπανθοῦντα τῇ πόλει αὐχήματα, τὰ βασιλικά φημι τρόπαια, τὰ ἐξάκουστα τῶν ἀνδρῶν ἀριστεύματα, τὰς τῶν θεαμάτων ἀναστηλώσεις, τοὺς πολυτελεῖς ἐπὶ νίκαις θριάμβους, τὰ δημοτελῆ θέατρα, τὰ προάστεια, τὰ κυνηγέσια, τὰ γυμνάσια, τὰ θεώρια, τὰς ἁμίλλας, τὰς ἱπποδρομίας καὶ τὰ λοιπά, ὅσα οὐδὲ καταλέγειν τανῦν ἡμῖν ἡ τοῦ λόγου ἐπιτρέπει ὁρμὴ ἐπὶ τὰ καιριώτερα κατεπειγομένοις· ταῦτα δὴ πάντα καὶ ἅπερ ὁ λόγος διὰ τὸ πλῆθος παρῆκεν ἀξιοθέατα ὄντα καὶ ἀξιάκουστα ἱκανῶς οἱ πρὸ ἡμῶν ἀφηγήσαντο, καὶ ἄλλοτε ἄλλοις λογίων ἀνδρῶν ὑπὸ τὸν χρόνον ἐκεῖνον γεγενημένα καὶ τὰ πράγματα αὐτοπτήσασιν ἱστορικαῖς ξυγγραφαῖς παραδοῦναι προὔργου ἐγένετο, κἀκεῖθεν ἔνεστι τοῖς γε βουλομένοις ἀκοῦσαί τε καὶ μαθεῖν ἐκεῖνα σὺν ἐκπλήξει καὶ θαύματι.

7. Σὺ δέ μοι θέα ὁ τῶν καλῶν ἐραστὴς καὶ τὰ εἰσέτι καὶ νῦν διαρκοῦντα κάλλη τῆς πόλεως, ὅσα ταύτῃ φύσις ἅμα καὶ τέχνη ἀλλήλαις ὥσπερ διαμιλλώμεναι ἐπεδαψιλεύσαντο, τὰς πολυδαπάνους λέγω δὴ καὶ πολυταλάντους τῶν τειχέων οἰκοδομὰς καὶ τὰς ὑπεριδρυμένας τῶν πύργων κατὰ περίμετρον προβολάς, τὰς παλαιοτάτας στοὰς καὶ τὰς τῶν ὑδάτων δεξαμενὰς ἐκ μυρίων ὀχετῶν τε καὶ ὑπονόμων ὡς διὰ σηράγγων ἑκασταχῇ τῆς πόλεως μετοχετευούσας τὰ νάματα, τοὺς εὐθέτους λιμένας, τοὺς εὐκλύστους ὅρμους καὶ τὰ νεώλκια, τό τε περὶ ἑκάστην τοῦ ἔτους ὥραν ὑγιεινόν τε καὶ σύγκρατον, εὐκρασίαν τε ἀέρος πανταχόθεν εἰσπνέοντος καὶ εὐφορίαν γῆς καρποφόρου τε καὶ παμφόρου· ἄλση τε κατάσκια καὶ κατάῤῥυτα ὕδασιν, ὅσα Βυζαντίου ἔνδον καὶ ὅσα πέριξ τῆς πόλεως, πολὺ τὸ χαρίεν ἀνθρώπων ὄψεσι παρεχόμενα καὶ ψυχὰς φιλοκάλους τρυφᾶν τῆς θέας παρασκευάζοντα, καὶ δένδρα ποικίλα ἀμφιλαφῆ καὶ κατὰ στέγην συνηρεφῆ ἄλλα τε καὶ κυπαρίττους ἐπὶ στοίχου πεφυτευμένας, καὶ πίτυς ἅμα καὶ πεύκας ζεφύρου πνοαῖς συριζούσας καὶ οὐκ ὀλίγην καταχεούσας τῶν ὁρώντων τὴν ἡδονήν (ἐν οἷς καὶ ὄρνιθες ᾠδικοί, ἦρος ἄρτι φανέντος καὶ ἡλίου εἰς τὸ τῆς γῆς παρακύψαντος πρόσωπον, ἄκροις τοῖς πετάλοις ἐπικαθήμενοι κελαδήμασι πολυφθόγγοις καὶ μελῳδικοῖς ᾄσμασί τε καὶ τερετίσμασι περιηχοῦσι τῶν παριόντων τὰς ἀκοάς), λειμῶνάς τε καὶ κήπους καὶ παραδείσους ῥοδωνιαῖς ἅμα κρινωνιαῖς τε καὶ ἰωνιαῖς κοσμουμένους καὶ πολλὰς τὰς ἐκ τῶν σφίσιν ἀνθέων προβαλλομένους τὰς χάριτας, πᾶσί τε φυτοῖς κομῶντας καὶ παντοίοις βρίθοντας καρποῖς· ὅπως τε πέφυκεν ἡ μεγαλόπολις αὕτη στάσεως καὶ θέσεως κατὰ τόπον, μέση μὲν ἑῴας καὶ ἑσπερίας κειμένη γῆς καὶ ἀμφοτέρων οὖσα μεταίχμιον, ἄρκτῳ τε καὶ μεσημβρίᾳ συνηρμοσμένη καὶ ἑκατέρᾳ γνωριζομένη μεθόριον, δισσῇ δὲ θαλάσσῃ συνεζευγμένη καὶ κοινὸν αὐταῖς λογιζομένη ἐμπόριον, ἑπτά τε γηλόφοις ὑπὸ τῆς φύσεως οἷά τισιν ἀθανάτοις στήλαις στεφανουμένη καὶ καλουμένη Ἑπτάλοφος· ἅ τε ἀπὸ γῆς καὶ θαλάσσης πλουτεῖ ἑκατέρωθεν παντοδαπὰ καὶ ἄφθονα ἀγαθά, μυρίοις ὅσοις ἔκτοθεν περιῤῥεομένη καὶ εὐθηνουμένη καλοῖς, ὅσα τε εἰς χρῆσιν καὶ ὅσα εἰς τέρψιν ἄλλως τοῖς ἐνοικοῦσι συμβάλλει, κοινόν τε πᾶσιν ἔθνεσι καὶ γένεσι προκειμένη καταγώγιόν τε καὶ καταφύγιον, ἰδέσθαι τε θαῦμα καὶ ἀκούεσθαι ἐξαίσιον χρῆμα ἀνὰ στόμα τῇ οἰκουμένῃ ἁπάσῃ κείμενον καὶ ὑφ' ἡλίῳ λαλούμενον μάρτυρι.

8. Ἐκ τοιαύτης οὖν ἀρούρας εὐβώλου καὶ εὔγεω καὶ οὕτω λιπαρᾶς καὶ εὐδαίμονος ὁ ἁβρὸς καὶ ἀειθαλὴς οὗτος ἐξήνθησεν ἄσταχυς, ἀρδείαις καὶ ἐπιμελείαις ταῖς προσηκούσαις εἰς καρποφορίαν ζωοτρόφων ληΐων ἐπὶ σιτισμῷ καὶ εὐεργεσίᾳ πολλῶν γεωργηθεὶς καὶ τημεληθεὶς τῶν καὶ γειναμένων καὶ θρεψαμένων· ὧν πατὴρ μὲν ἦν αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἐκεῖνος ὁ πάνυ, εἰς τοὺς περιφήμους Μαυροκορδάτους ἀναφέρων τὸ γένος, οὗ πολὺς ἐπὶ σοφίᾳ διακωδωνίζεται λόγος· διὰ γὰρ τὸ περιὸν τῆς ἐνούσης αὐτῷ κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν προκοπῆς ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖνός φημι ἐφ' ἱκανοῖς χρόνοις βασιλικὸς ἑρμηνεὺς χρηματίσας καὶ οἱονεὶ γέρα ἧς μεταξὺ βασιλέων

www.dacoromanica.ro

διεπρεσβεύσατο εἰρήνης αὐθεντικῇ ἐπωνυμίᾳ τετιμημένος καὶ ἐξ ἀποῤῥήτων τῆς κραταιᾶς βασιλείας ἐπικληθεὶς ἑαυτῷ τε μέγα κλέος προσεκτήσατο καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ καταγομένοις καταλέλοιπεν· ἀνὴρ ἀγχίνους τῳόντι καὶ συνέσει τῶν ἄλλων ἁπάντων προὔχων, πολιτικοῖς τε ὁμιλῆσαι πράγμασι δεινότατος καὶ τὰ μάλιστα δραστήριος, συνεῖναί τε τὸ δέον νοὸς ὀξύτητι δυνατὸς καὶ καταπράξασθαι σὺν λόγῳ δυνάμεως περιουσίᾳ ἱκανός, ὥστε καὶ πολλῶν πολλάκις τῶν τοῦ ἀρχιερατικοῦ καταλόγου ἐγκρίτων ἤκουσα ἐγὼ ἐπιφωνούντων ἐκείνῳ, ἐν τοῖς ζῶσι τέως διατελοῦντι, τὸ παρὰ Πυθαγορείοις θρυλούμενον «αὐτὸς ἔφα». Οὕτω διὰ πάσης ἤγετο παρὰ πᾶσιν ἐκείνοις αἰδοῦς καὶ τιμῆς, ἅτε καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ εὐταξίας διάπυρος ζηλωτὴς καὶ τῶν πρὸς σύστασιν αὐτῆς καὶ ἐπικουρίαν φερόντων εὐγνώμων πρόμαχός καὶ προασπιστής, τῆς τε καθ' ἡμᾶς ἱερᾶς θεολογίας εἰδήμων ὑπάρχων ἀκραιφνὴς καὶ τῆς θύραθεν φιλοσοφίας γνώμων ἀκριβής, ναὶ δὴ καὶ τῆς τῶν Ἀσκληπιαδῶν περὶ τὴν σωτήριον ἰατρικὴν ἐπιστήμης ἐμπείρως ἔχων ὡς οὐδεὶς ἄλλος, λόγων τε ἀγαθῶν δημιουργὸς καὶ τῶν πώποτε μέγ' ὄνομα ἐπὶ σοφίᾳ κληρωσαμένων οὐ δεύτερος, ἐν ταῖς ἁπάντων γλώσσαις ἐς δεῦρο κείμενος καὶ δι' εὐφήμου μνήμης ἀγόμενος δι' ἅπερ ἐπλούτει ἔκ τε πράξεως καὶ θεωρίας πλεονεκτήματα, ὥς γε τὰ ὑπ' αὐτῷ Ἑλλάδι φωνῇ κατὰ γραμματικοὺς καὶ φιλοσόφους καὶ ῥήτορας δαιμονίως ἐκπονηθέντα συγγράμματα τὴν προσοῦσαν τἀνδρὶ ἀρετὴν ἀριδήλως παρίστησι, μηκέτι μηδενὸς οἶμαι ἐπαινέτου ἑτέρου εἰς ἀφήγησιν δεομένην. Ἀλλὰ καὶ οἷς γε ῥητορικωτέρας μέτεστι γλώττης τὰ κατ' ἐκεῖνον προτερήματα ἄλλοτε πρότερον ἀναγεγραμμένα ἅλις ἔχει δοκῶ μοι, ἐν τῷ παρόντι τὰ τῆς ὁμοζύγου συνείρειν ὑπὸ τοῦ λόγου προτρεπομένῳ, τῆς καὶ μητρὸς τοῦ εὐφημουμένου, Σουλτάνας ἐκείνης λέγω τῆς εὐγενείᾳ καὶ σεμνοπρεπείᾳ καὶ κοσμιότητι βίου πασῶν τῶν ἄλλων τηνικαῦτα διαφερούσης καὶ καταλλήλως τῷ γαμέτῃ συναρμοσθείσης· ἐκ Χρυσοσκουλαίων καὶ γὰρ γένους οὕτω πως ὀνομαζομένου ἐξορμωμένη ἔσχε μὲν καὶ ἀπ' ἐκείνου ὄνομα εὐκλεές, διὰ δὲ τὴν πρὸς τηλικοῦτον ἄνδρα συνάφειαν, ἐπιδόξου τότε γεγενημένου, πλέον ἢ πρότερον περιώνυμος ἐγεγόνει καὶ ἐν τιμαῖς παρὰ πᾶσιν ἐτύγχανεν οὖσα.

9. Ἐκ ταύτης οὖν τῆς καλῆς τὰ πάντα κἀγαθῆς ξυνωρίδος ἄλλοι θ' ἱκανοὶ ἄῤῥενές τε καὶ θήλειαι προήλθοσαν παῖδες ἀγαθοί, ὧν οἱ μὲν εἰς ἄνδρας ἤδη τελοῦντες, τοῦ ζῆν αὐτοῖς ὅσον εἵμαρτο σχεδὸν ἐκμεμετρημένου, ἐξ ἀνθρώπων ἐγένοντο, Σκαρλάτος ἐκεῖνός φημι ὁ καὶ τῶν υἱέων πρεσβύτερος φὺς καὶ γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ Βασσαράβα τοῦ πρόσθεν ἱκανῶν χρόνων ἡγεμονεύσαντος Οὐγγροβλάχων γενόμενος, καὶ ὁ τῶν ἄλλων νεώτερος καὶ περιβόητος Ἰωάννης βοεβόνδας ὁ μακαρίτης, ὃς ἐφ' ἡμῶν τε ἤκμασε καὶ μεγαλοπρεπῶς, περιόντος ἔτι τοῦ πατρός, ἀνετράφη τε καὶ ἐβίω καὶ ἐπὶ μέγα δόξης προὐκεχωρήκει, ἑρμηνεὺς μετὰ ταῦτα κἀκεῖνος τῆς μεγίστης τῶν Ὀθωμανῶν βασιλείας κατὰ διαδοχὴν τοῦ παρόντος ὁμαίμονος γεγονὼς καὶ τὴν ἡγεμονίαν Οὐγγροβλαχίας εἰσέπειτα, ἐφ' ὅσον ὁ καιρὸς καὶ τὸ φέρον συνεχώρει, περιζωσάμενος. Αἱ δέ, ἵνα τι καὶ παρεκβατικώτερον παρενείρωμεν τῷ λόγῳ, ὡς δήπου καὶ τοῦτο ἐν ἐπαίνου μοίρᾳ τῷ εὐφημουμένῳ λογισθησόμενον, διὰ τὴν ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης κοινὴν αὐτῶν βλάστησιν εἰσέτι καὶ νῦν λαμπρῶς ἄγαν καὶ ἐνδόξως ἀμφότεραι τὸν βίον ἐπιμετροῦσι, πασῶν τῶν ἀνὰ τὴν πόλιν εὐγενῶν κατὰ πάντα ὑπερτεροῦσαι καὶ ὡς εἰκὸς προτιμώμεναι, Ῥωξάνδρα φημὶ ἡ περιφανὴς ὁμοῦ καὶ περικαλλής, ἡ καὶ κυρία δόμνα τανῦν χρηματίζουσα, ἀπὸ τοῦ κλεινοῦ υἱέος αὐτῆς κυρίου Γρηγοράσκου τοῦ ἐκλαμπροτάτου Μολδοβλαχίας αὐθέντου ἐπαξίως τὴν ἐπωνυμίαν λαχοῦσαι γυνὴ τά τε ἄλλα συνετὴ καὶ μεγαλοφυὴς τὴν διάνοιαν, ὥστε καὶ ἀνδράσι τὰ δέοντα βουλεῦσαι ἱκανή, καὶ κοσμιότητι βίου διαπρέπουσα, πλούτῳ τε κομῶσα καὶ τοῖς ἄλλοις βρύουσα πᾶσι τῶν ὅσα γυναιξὶ κόσμον φέρει προσάντα καλά· καὶ ἡ ταύτης τῷ μὲν καθ' ἡλικίαν ὑστερίζουσα χρόνῳ τὰ δ' ἄλλα πάντα συναμιλλωμένη ἐνδοξοτάτη Ἑλένη, ἐχέφρων τε καὐτὴ καὶ μεγαλοπρεπὴς γυνὴ καὶ τοῦ προσήκοντος συνέσεως μέτρου οὐκ ἀποδέουσα, χρηστοήθης τ' ἐς τὰ μάλιστα καὶ σεμνοπρεπής, ὥραν τε περὶ τὸ σῶμα εὖ ἔχουσα καὶ ταύτῃ τὰς κατ' αὐτὴν διαφερόντως παρελαύνουσα πάσας καὶ τῷ ἐκτὸς τοῦ σώματος εἴδει τὴν ἔνδον τῆς ψυχῆς ὑπογράφουσα ὡραιότητα, ὡς τοῦ ἔξωθεν ἀνθρώπου τὸν ἔσω χαρακτηρίζοντος.

10. Μεταξὺ δὲ τούτων ὡσεὶ ῥόδον εὔοσμον ἐν μέσῳ κρίνων ἡδυπνόων ὡς ἀπό τινος ἀμφιλαμφοῦς καὶ καλλιχρόου ῥοδωνιᾶς ἐξέφυ τε καὶ ἐξήνθησεν ὁ περὶ οὗ πρόκειταί μοι λέγειν

www.dacoromanica.ro

ἀγαστὸς ὁμοῦ καὶ σοφὸς ἐν ἡγεμόσι κύριος Νικόλαος, ἀψευδὲς ὄντως τοῦ φύσαντος ἀφομοίωμα καὶ τοῦ γενέτου λαμπρὸν ἀπεικόνισμα· ὃς ἐς παῖδας ἄρτι τελῶν μεγαλοφυῶς ἀνετρέφετο καὶ σεμνοπρεπῶς ἐπαιδαγωγεῖτο τῇ τῶν πρώτων καὶ στοιχειωτικῶν γραμμάτων θηλῇ κατὰ ἀναλογίαν ἡλικίας καὶ δυνάμεως προσανέχων καὶ ὡς ὑπὸ στάθμῃ τῷ οἰκείῳ πατρὶ τυπούμενος τὸν βίον καὶ ῥυθμιζόμενος. Αὐξομένης δὲ τῆς κατὰ σῶμα ἡλικίας αὐτῷ, καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἅμα συνηύξανε προκοπή, καὶ ἐγίνετο ἄρα τὰ ἐν ἀρχαῖς προγυμνάσματα τῆς ἐσομένης κατ' ἀρετὴν τελειότητος προμηνύματα· καὶ γὰρ φυτὰ ἀπὸ γραμμῆς, ὃ λέγεται, δῆλα ἃ μέλλει κάρπιμα ἔσεσθαι. Οὔπω δὲ τὸν μείρακα παραλλάξας καὶ τοῖς ἑλληνικοῖς ἐγγυμνάζεται παιδεύμασι, καὶ τὰ μὲν πρῶτα ὑπὸ ἐλλογίμῳ καθηγητῇ, τῷ ἐξ Ἄργους κυρῷ Ἰακώβῳ τῷ καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικῆς ἐξ δεῦρο προϊσταμένῳ σχολῆς, ἀνδρὶ γραμματικῆς τ' ἐπὶ πλεῖστον ἥκοντι τέχνης καὶ λίαν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ γνωρίμῳ, τὰ ἐγκύκλια ἐκπαιδεύεται, πᾶσαν θ' ὑπ' αὐτοῦ ἔντεχνον ἰδέαν παιδείας, ὅση τε εἰς λογογράφους ἀνήκει καὶ ὅση ῥητορικώτερον μεθοδεύεται, ἐς ἀκρίβειαν διδάσκεται.

11. Εἶθ' οὕτω καθ' ὁδὸν προϊὼν καὶ τῶν κατὰ θεωρίαν ἐπιστημονικῶν ἀκροαμάτων ἐφάπτεται· ὧν δὴ θᾶττον ἢ καθ' ἡδονὴν ποδὸς ἐπήβολος γεγονὼς καὶ πάντων ἅμα κατακόρως γευσάμενος, ὥσπερ τις γίγας νεανικῷ καὶ κούφῳ ἁλάμενος τῷ πηδήματι ἐπ' αὐτὰ τὰ τοῦ Ἑλικῶνος ἀνέθορεν ἀνακτόρια, ἔνθα αἱ Μοῦσαι περιχορεύουσαι καὶ τὸν ὑμέναιον ᾄδουσαι χρυσοπλόκοις στέμμασιν ἀνθέων εὐχρόων τε καὶ μυριπνόων τὴν κεφαλὴν τοῦ ἥρωος ἀνεδήσαντο καὶ τῷ χορῷ τῶν φιλοσόφων συνετάξαντο. Ἀλλ' ἔδει ἄρα καὶ ἀναγκαίως ἐχρῆν, οὕτω καθ' εἱρμὸν καὶ τάξιν ἰούσης τῆς τῶν πραγμάτων ἀκολουθίας, μὴ μόνον τῆς καθ' Ἕλληνας παιδείας τὸν Μουσῶν τρόφιμον κορεσθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἑτερογλώσσων διαλέκτων καὶ τῶν κατ' ἐκείνας παιδεύσεων καὶ ἐπιστημῶν πειραθῆναι, ἵνα μηδ' ἐν τούτοις τοῦ γενέτου ἀπολειφθείη, πρὸς ὃν ὅσαι ὧραι ὡς εἰς ἔμψυχον καὶ ζῶσαν ἀτενίζων εἰκόνα κἀκεῖθεν τοὺς τύπους τῶν ἀρετῶν ἄγαν εὐφυῶς ἀπομάττων ὡσεὶ κηρῷ τῇ ψυχῇ ἐγκεκολαμμένους ἐδέχετο καὶ ἄντικρυς ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου ἐγίνετο, τῷ πατρὶ κατ' ἴχνος ἑπόμενος κἀκείνῳ συμπαρεκτεινόμενος καὶ συναμιλλώμενος. Καὶ δῆτα συχνοὺς τῶν κατὰ πᾶσαν διάλεκτον εὐδοκιμούντων τότε ἀνδρῶν ἐπιστήσας ἑαυτῷ διδασκάλους, πατρικαῖς θ' ἑρμηνείαις τὰ πολλὰ ὑπαγορευόμενος, ἐντὸς ὀλίγου κἀκείνων ἐγκρατὴς ἐγεγόνει, καὶ τὰ Λατίνων Ἀράβων τε καὶ Περσῶν οὐκ ἐπιπολαίως οὐδ' ἄκρῳ (φασὶ) δακτύλῳ, ἀλλ' ἐν χρῷ καὶ ἐς κόρον ἐξεμελέτησε γράμματα, διὰ πάσης συνελόντα εἰπεῖν διαλέκτου ἀκριβῶς οὕτω καὶ ἐπιστημόνως ἐλάσας, ὡς οὐδεὶς διὰ μιᾶς καὶ μόνης, καὶ οὕτως ἑκάστην κατάκρως ἐξακριβώσας, ὡς δῆθεν μίαν καὶ μόνην αὐτὴν ἐπιστάμενος.

12. Οὕτως οὖν τῶν ἐκ πάσης καὶ παντοίας παιδεύσεως ποικίλων καὶ καλῶν ἀγωγίμων τὴν τῆς ψυχῆς ἀναπλήσας ὁλκάδα, φοροῦ τε καὶ κατὰ πρύμναν λαβόμενος πνεύματος καὶ ἐξ οὐρίας τὸν ἀπόπλουν ποιήσας, ὡς ὀρθῷ δήπου πηδαλιουχούμενος λογισμῷ, ἀγαθῷ λιμένι τῆς εἰσέπειτα διαδεξαμένης ὑπεροχικῆς καὶ λαμπροτέρας εὐημερίας φέρων προσήῤῥαξεν. Ἄρτι καὶ γὰρ τοῦ πατρὸς ἀπὸ ἑρμηνέως βασιλικοῦ πρέσβεως ἀναδεδειγμένου κἀκ τῆς πρεσβείας ἐπανιόντος μεθ' ὅσης ἂν εἴποις εὐδαίμονος τύχης καὶ εὐφημίας καὶ εἰς βαθμὸν ἀξίας καὶ προσηγορίας αὐθένταις ἀποκληρωθείσης προβιβασθέντος, τὴν ἐπιστασίαν τοῦ προλαβόντος αὐτῷ ἀξιώματος ὥσπερ τινὰ κλῆρον πατρῷον ὁ ἀξιάγαστος οὑτοσὶ διαδέχεται καὶ γενικὸς ἑρμηνεὺς τῆς κραταιᾶς βασιλείας προβάλλεται, βασιλικαῖς τε καὶ ὑπερεχούσαις συναγελάζεται ἔψεσι, ναὶ δὴ καὶ μέγας λογοθέτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὑπὸ τοῦ τότε πατριαρχοῦντος κατὰ διαδοχὴν τοῦ πατρὸς προχειρίζεται καὶ τοῦ εὐαγοῦς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κλήρου προεξάρχων ἀναδείκνυται, πατριάρχαις ἀρχιερεῦσί τε καὶ κληρικοῖς καὶ ἀρχόντων λογάσι τὰ εἰκότα τιμώμενός τε καὶ ἀγαπώμενος· ἡνίκα καὶ γάμου δεῆσαν αὐτῷ (ἦν γὰρ ἄχρι καὶ τότε ἄζυγα βίον ἀνύων) κατεγγυᾶται καὶ συναρμόζεται εὐγενὴς γυνὴ καὶ ἐπίδοξος, ἐξ αὐθεντικῶν αἱμάτων τὸ γένος ἐφέλκουσα καὶ τοῦ ὀνομαστοῦ ἐν αὐθένταις Δημητράσκου βοεβόνδα ἐκείνου τῶν θυγατέρων ἡ τῷ χρόνῳ καὶ τῷ κάλλει πρωτεύουσα. Ἑξῆς δὲ προφρόνως ἄγαν καὶ συνετῶς ταῖς ἀναλογούσαις τῷ βασιλικῷ ἀξιώματι ἐνασχολούμενος χρείαις, πρός τε τὰς τοῦ καιροῦ τύχας καὶ τὰς τῶν δεσποζόντων τῷ τότε γνώμας σοφοῦ δίκην ἀμέμπτως δίκην μεθαρμοζόμενος καὶ τὰ τοῖς κρατοῦσι δο-

www.dacoromanica.ro

κοῦντα ἀνελλιπῶς ἐκπληρῶν εὐάρεστος ἦν ἐκείνοις καὶ ἐνευδοκίμει τοῖς πράγμασι καὶ τῆς περὶ ἕκαστα ἐπιστήμης καὶ ἀρετῆς ὡς εἰκὸς ἐθαυμάζετο, πράξει μὲν κοσμούμενος, θεωρίᾳ δὲ σεμνυνόμενος καὶ παντοίων ἀγαθῶν ἐπομβρίᾳ περικλυζόμενος. Ἀλλ' οὔ φασιν ἀλύπως τῶν ἡδίστων μετέχειν τῇ ἀνθρωπίνῃ συγκεχώρηται φύσει, οὐδὲ πάντῃ ἔοικεν ἀμιγῆ τὰ καλά, ὥσπερ οὐδὲ τρίτος ἐν Διὸς πίθος, οὐκ οἶδ' ὅπως τοῖς τοῦ βίου τερπνοῖς τῶν ἀνιαρῶν παραπεπηγότων· ἐν ᾧ γὰρ τὰς διατριβὰς εἰς Ἀδριανούπολιν ἐποιεῖτο, τῆς βασιλείας ἐκεῖσε τηνικαῦτα αὐλιζομένης, συνέβη οὕτω παρ' ἐλπίδας τὴν ὁμόζυγον θανάτῳ ζημιωθῆναι, τῆς προθεσμίας τοῦ βίου ἐκείνην καταλαβούσης· ἐφ' ᾧ καὶ ἤλγησε μέν, ὅσον ἔδει φιλόσοφον ὄντα ἀλγῆσαι, οὐ μὴν δὲ καὶ ἡττήθη τοῦ πάθους ὁλοσχερῶς, φιλοσοφῶν κἀν τοῖς πάθεσι· καί γε μετ' οὐ πολὺ τὸ ἀλγεινὸν εἰκότως παραμυθούμενος καὶ νόμῳ φύσεως εἴκων πρὸς δευτέρους ἀπεκλίνατο γάμους καὶ Πουλχερίαν ἐκείνην τὴν ἐπ' εὐγενείᾳ καὶ ἤθων κοσμιότητι καὶ ψυχικαῖς ἀρεταῖς καὶ οἴκτῳ τῷ πρὸς τοὺς δεομένους πολλῷ τὰς κατ' ἐκεῖνον ὑπερβάλλουσαν τὸν χρόνον ἠγάγετο, κόρην ἐς Καντακουζηνοὺς μὲν τὴν τοῦ γένους διαδοχὴν ἀναφέρουσαν, σώφρονα δὲ καὶ σπουδαίαν ἐν τῇ κατ' ἀρετὴν ἀκριβεῖ πολιτείᾳ τοῦ βίου μαρτυρουμένην.

13. Συχνὸς ἐξ οὗ χρόνος τῇ ἀξίᾳ ταύτῃ διέπρεπε, καὶ ἡ τῆς προνοίας ψῆφος πόῤῥωθεν τὸ τῆς πολλοῖς ξυνοῖσον προβλεπομένη τὴν ἀνωτάτω ἡγεμονίαν αὐτῷ προμνηστεύεται· ἔδει γὰρ ὄντως καὶ λίαν ἥρμοζε τὸν καλῶς ὑπὲρ ἑαυτοῦ διανοηθέντα καὶ περὶ τῶν ἄλλων συμφερόντως βουλεύσασθαι, καὶ τὸν ἐν ἤθεσι σφετέροις καὶ ταῖς κατ' οἶκον οἰκονομίαις δόκιμον ἀναφανέντα τὸ πρὶν καὶ βασιλικαῖς τὰ μάλιστα ἐνευδοκιμήσαντα λειτουργίαις καὶ πολιτικῶν προστήσασθαι διοικήσεων καὶ ἀρχὴν ὅλην ἐγχειρισθῆναι λαοῦ. Ἀμέλει τοῦ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὴν δεσποτείαν διέποντος Μολδοβίας προστάξει βασιλικῇ τοῦ ἡγεμονεύειν παραλυθέντος, καίπερ ἄλλων τέως τῷ θρόνῳ τῆς ἀρχῆς ἐποφθαλμιζόντων, τῶν καὶ δικαίου πρόφασιν δῆθεν ἐκ τοῦ προτέρου δοκούντων ἔχειν καὶ τὰ μέγιστα ἀγωνισαμένων σὺν μεσιτείαις λιπαρεστέραις καὶ χρυσοῦ πολυταλάντοις ὑπισχνουμέναις ὁλκαῖς, ἔμπης τοῦ βασιλικοῦ κράτους μηδένα λόγον ἐκείνων ποιησαμένου καὶ τὴν τῆς ἡγεμονίας ἐξενέγκαντος ψῆφον ἐπ' αὐτὸν τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ ἑρμηνέα, ὡς ἀξιώτερον πάντων καὶ εἰς ἀρχαιρεσίαν ἁρμόδιον προκριθέντα, δι' ἣν εἰλήφει προτοῦ ἀποχρῶσαν πεῖραν τῆς ἐνούσης αὐτῷ ἀρετῆς. Ἤδη λοιπὸν ὁ πάμμεγας οὗτος βασιλικῷ προτρεπόμενος νεύματι, μὴ ἐξὸν ἑτέρως γενέσθαι, τὸ ἡγεμονικὸν ἀνεζώσατο κράτος, χλαμύδι καὶ διαδήματι καταλλήλῳ ὡς ἔθος ἐπ' ὀφθαλμοῖς τοῦ ἄνακτος κοσμηθεὶς καὶ τοῖς λοιποῖς παρὰ βασιλεῖ δωρουμένοις συνήθεσι τῶν ἡγεμόνων γνωρίσμασι φιλοτιμηθείς, τοῦ ὑστάτου αὐτῷ ἀδελφοῦ Ἰωάννου βοεβόδα τοῦ μακαρίτου, οὗ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐμνήσθην, εἰς τὴν τοῦ ἑρμηνέως τότε ἀξίαν διαδοχῆς λόγῳ προβεβλημένου, ἅμα δὲ καὶ τοῦ τρισμακαρίστου πατρὸς παρὰ πόδας μεταστάντος τῶν τῇδε ἐν προβεβηκότι καὶ εὐκλεεῖ ζωῆς καταστήματι· κἀπὶ τὴν περιωπὴν ἀκολούθως ὁ τρισόλβιος οὗτος τοῦ τῆς ἡγεμονίας ἐκείνης ἥλατο ὕψους, ἐπὶ θώκου ἡγεμονικοῦ ἀξιοπρεπῶς ἐφεζόμενος καὶ μεγέθει δόξης ἀναδούμενός τε καὶ λαμπρυνόμενος. Ἔνθα ἅπαξ καὶ δὶς μετὰ ταῦτα τὸ ἄρχειν ἐκ βασιλείας ἐπιτραπεὶς καὶ κηδεμονικῶς ἄγαν τὸν ὑπὸ χεῖρα διοικήσας λαὸν θαυμαστὰ μᾶλλον ἢ πειθοῦς ἄξια διεπράξατο, ὀλίγα μὲν δυνάμεως καὶ ἐξουσίας φροντίζων, τὰ πλεῖστα δὲ ἐπιεικείᾳ καὶ χρηστότητι χαίρων καὶ πραότητι τὴν ἐξουσίαν κιρνῶν, πατρικῶς τε καὶ εὐνοϊκῶς μᾶλλον ἤπερ ἡγεμονικῶς καὶ κατὰ δυνάστας τοῖς ὑπὸ χεῖρα προσφερόμενος, οἴκτῳ τε καὶ συμπαθείᾳ πρὸς πάντας καμπτόμενος καὶ δι' ἐλευθεριότητα γνώμης μεγαλοπρεποῦς καὶ μεγαλοδώρου χεῖρας προτείνων τοῖς ἅπασιν εὐεργέτιδας. Εἰ δέ ποτε, καιροῦ καλοῦντος, καὶ φόβου ἔδει, καὶ τούτου οὐκ ἀπελείπετο· δίκαιος θ' ἅμα καὶ φοβερὸς ἐν καιρῷ τῷ δέοντι ἐγίνετο, καὶ τῷ μὲν τοὺς εὖ βιοῦντας θαῤῥεῖν ἀσφαλιζομένους, τῷ δὲ τοὺς ἁμαρτάνοντας ὀκνεῖν σωφρονιζομένους παρεσκεύαζεν, ἐκεῖνο σαφῶς ἐπιστάμενος, ὡς ἄρ' ἀτελὲς ὑπάρχον θάτερον παρὰ θάτερον ἀναρχία μᾶλλόν ἐστιν ἢ ἀρχή, καὶ (εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν) πᾶσιν ἅμα φόβον, οὐχ ὃν μῖσος καὶ ἀπέχθεια συνίστησιν καὶ ὃν δοῦλοι πρὸς δεσπότας καὶ οἱ τυραννούμενοι φέρουσι πρὸς δυνάστας, ἀλλὰ τὸν εὐλαβῆ καὶ σεμνόν, οἵῳ δὴ χρῶνται παῖδες πρὸς πατέρας καὶ οἱ εὔτακτοι τῶν πολιτῶν πρὸς τοὺς εὐνοϊκῶς διοικοῦντας, ὅσα γε δὴ Νικομαχείοις πείθεσθαι.

14. Ἐπεὶ δὲ τοιοῦτος ὢν ἐθρυλεῖτο παρὰ πάντων καὶ ἐθειάζετο καὶ ἡ φήμη ἀπτέρῳ

www.dacoromanica.ro

τάχει ἀπανταχῇ ἐφοίτα διαδραμοῦσα καὶ διαπρυσίως σαλπίζουσα καὶ Στέντορος δίκην καταβροντῶσα πάντων ἐπλήρου τὰς ἀκοὰς καὶ τὸ σμῆνος τῶν ἀρετῶν περιεβόμβει μικροῦ δεῖν τὴν ὑπ' οὐρανόν, ἤδη δὲ καὶ βασιλικοῖς ὠσὶν ἐνηχεῖτο τὰ κατ' αὐτόν, συμβάν τε παρὰ πόδας τῷ τότε καιρῷ τὴν αὐθεντίαν Οὐγγροβλαχίας χηρεύουσαν ἡγεμόνος καταλειφθῆναι, τῶν φθασάντων ἤδη βασιλικαῖς ὑποπεσόντων ὀργαῖς καὶ ἐκ μέσου γεγενημένων, ἀκολούθως λοιπὸν ὁ ἐν αὐθένταις ἀπόβλεπτος οὑτοσὶ καὶ περίπυστος, μηδεμιᾶς αὐτῷ προϋπούσης εἰδήσεως καὶ μελέτης, ὡς ἄρα τοῖς εἰδόσι μαρτύρεται, βασιλικῇ ἐκλογῇ τε καὶ προτροπῇ ἡγεμὼν Οὐγγροβλαχίας ψηφίζεται· κἀντεῦθεν ἀπὸ Δακίας ἐπὶ τὴν Μοισῶν ἐπικράτειαν μεταβαίνει καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν μεταχωρεῖ καὶ θρόνου θρόνον ἀλλάσσεται μείζονα, ἄξια τὰ γέρα τῶν ἀρετῶν ἐκεῖσε μᾶλλον καρπούμενος· καί γε τῶν πρὸ αὐτοῦ ἡγεμονευσάντων τὰ εἰς εὔκλειαν δόξης καὶ εὐνομίας διοίκησιν πολὺ καθυπερτερῶν οὐδενὶ τῶν πρωτείων παραχωρεῖν ἠνείχετο, πάντας δ' ἐπὶ πᾶσι παρευδοκίμει καὶ τὰς μνήμας ἐκείνων τῷ εὐκλεεῖ αὐτοῦ ὀνόματι καταχωννύων ἀπέκρυπτε, καθάπερ τὰς ἀστραϊκὰς ἀγλαΐας οἶδεν ἐξαμαυροῦν τὰ ἡλιακὰ σελαγίσματα.

15. Ἀλλ' ἔμελλεν ἄρα ἐν τοσούτῳ ὕψει καὶ τηλικούτῳ μεγέθει εὐημερίας καὶ αἰθρίας ὑπερβαλλούσης καί τινα τῶν ἀδοκήτων ἐνσκήψαντα οἷόν τι νέφος πρὸς καιρὸν τῷ ἡλίῳ ἐπιπροσθῆναι, οὐκ ἄλλως (οἶμαι) τὰ τοιαῦτα παρὰ τῆς προνοίας συγχωρηθέντα, εἰ μὴ ἐφ' ὅσον τὸ τῆς μεγαλόφρονος τούτου ψυχῆς περὶ μέσης κινδύνους γενναῖον καὶ ἀπτόητον λῆμμα ἐν τῷ τῆς ὑπομονῆς χωνευτηρίῳ χρυσοῦ δίκην δοκιμασθῆναι καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ χρῆμα διάδηλον πᾶσι γενέσθαι, ὡς τῆς ἐπιστήμης τοῦ σοφοῦ καὶ δεξιοῦ κυβερνήτου ἐν τρικυμίαις πραγμάτων τὰ μάλιστα γνωριζομένης. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα θανάτου τὴν σύνευνον αὐτῷ δόμναν μακαρίτιδα Πουλχερίαν ἐκείνην κατειληφότος οὐκ ἀναλγήτως διετέθη, τὸ μὲν διὰ τὴν στέρησιν τῆς ἀποιχομένης, τὸ δ' ὅτι καὶ χηρείᾳ ὑποπέπτωκε διπλῇ· εἶτα δὲ καὶ βασιλέων κατὰ πόδας ἐκπολεμωθέντων ἀλλήλοις καὶ τῶν τῇδε πραγμάτων εἴπερ ποτὲ στενωθέντων, εἰς γόνυ τ' ἐπιδήλως καμψάντων καὶ ἐν χρῷ κινδύνου γεγενημένων, βασιλικῆς τε δυνάμεως σχεδὸν ὅλης ἀπειρηκυίας, οὐκ ἦν ἄρα καὶ τὸν μέγιστον τοῦτον καὶ καρτερικὸν ἡγεμόνα μὴ οὐχὶ πειραθῆναι τῶν ἀβουλήτων. Τύχης δὲ ἀλόγῳ φορᾷ τῶν ἐναντίων τὰ Μοισῶν ὅρια ἐξάπινα καταδραμόντων καὶ ἀγρίων μονιῶν δίκην ἄχρι καὶ ἐς τὴν αὐθεντικὴν σὺν ἀκατασχέτῳ ῥύμῃ ἐπιβρισάντων ἑστίαν καὶ Μυσῶν λείαν (ὃ λέγεται) πεποιημένων, μετανίσταται τέως ἐκεῖθεν, τοῦ προειρημένου αὐταδέλφου καὶ ἑρμηνέως παραχρῆμα τὴν τῆς ἡγεμονίας ἀρχὴν διαδεξαμένου, καὶ δὶς ἀπὸ γῆς Οὐγγροβλάχων ὁ παμφαὴς οὗτος ἀστὴρ τοῖς τῶν Οὔννων ἐπέλαμπε μέρεσι, καίτοι περιστάσεως νεφέλῃ συσκιαζόμενος.

16. Ἀλλ' οὐδ' ἂν ὑπὸ μοδίῳ, γραφικῶς φάναι, ὁ λύχνος κρύπτοιτο, τὴν λαμπηδόνα τοῦ φωτὸς ἀπεστέρητο· κἀκεῖσε γὰρ πρὸς καιρὸν παρεπίδημος, οὕτω συμβάν, γεγονώς, οὐδόλως τῆς σφετέρας κατ' ἀρετὴν ἐπελάθετο εὐγενείας, οὐδὲ τῇ φορᾷ τῶν πραγμάτων ἐνδοὺς τὸ ἀνδρεῖον προῄκατο, ἢ καθυφεῖκέ τι τοῦ φρονήματος· μεγαλοφυὴς γὰρ καὶ γενναία ψυχὴ οὐχ οὕτω ῥαδίως ἐπὶ ταῖς προστυχοῦσι παθαίνεται. Πάντων δὲ τῶν ἔξωθεν προσπεσόντων, κατευμεγεθοῦσάν τε καὶ ὑπερτεροῦσαν τὴν ψυχὴν ἔχων ὡς οὐκ ὄντων ἐκείνων ὑπερευφρόνει· χρησταῖς ἐλπίσιν ὀχούμενος καὶ τῆς συνήθους ἀντείχετο ἀρετῆς. Οὕτως ἄρα ἐν μεγέθει πραγμάτων ἐσωφρόνισε πρὸς τὴν τύχην, καὶ τύχης αὐτῆς καθυπέρτερος γενόμενος· ἅτε γὰρ ἀκαμπὲς καὶ ἀνένδοτον πάθεσι τὸ φρόνημα κεκτημένος καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα ἀνεπισκότητον φέρων καὶ λαμπρυνόμενον καὶ τὴν τοῦ νοὸς δύναμιν πλουτῶν ὡς ἐν σταθηρᾷ καὶ μεσημβρινῇ αἰθρίᾳ γαληνιῶσαν καὶ ἤρεμον, σχολῆς τε ἀπράγμονος καὶ τῷ σκοπῷ ἐπιτηδείας λαβόμενος, ὡς φροντίδων ἀπηλλαγμένος, τὴν πολλῆς γέμουσαν φιλοσοφίας *Περὶ τῶν καθηκόντων* συνετάξατο βίβλον, ἐν ᾗ ὅπως χρὴ τὸν κατὰ πρᾶξιν φιλοσοφοῦντα πολιτικοῖς ἐφεστάναι πράγμασι σοφῶς ὑποτίθεται. Ταύτῃ τοι τὴν ἐν λόγοις καὶ ἔργοις σύνεσιν αὐτοῦ καὶ σοφίαν, οἷς ἡ τοῦ ἔθνους ἐκείνου ἐπιτέτραπται ἀρχή, αἰδεσάμενοι καὶ τὴν ἐν πᾶσιν ἀκριβῆ τελειότητα τοῦ νοὸς ὡς χρὴ ὑπαραγασάμενοι (οὐδὲ γὰρ πολεμίοις, ᾗ λέγεται, τὸ τῆς ἀρετῆς χρῆμα ἀγέραστον διαμένει), περὶ πλείονος τὸν ἥρωα ἐποιοῦντο καὶ διὰ τιμῆς ἦγον καὶ φιλοφροσύνης ἁπάσης, τὰ εἰκότα τε ἐθεράπευον καὶ ὅσα μεγίστῳ ἡγεμόνι προσεῖχον.

www.dacoromanica.ro

17. Ἄρτι δὲ σπονδαὶ καὶ συνθῆκαι διαλλαγὴν βασιλεῦσιν ἐπραγματεύοντο, καὶ ὁ γεννάδας οὑτοσὶ πρεσβείας ἔργον γενόμενος μεταναστεύει κατὰ τάχος ἐκεῖθεν κἀπὶ τὴν Κωνσταντίνου μετάπεμπτος ἵεται· καὶ πατρικοῖς τοῦ λοιποῦ ἐνδιαιτώμενος δόμοις, τοῖς ἀπὸ κλήρου λαχοῦσιν αὐτῷ, ἐκαραδόκει τὸ μέλλον καὶ ὡς ἐπ' ἀγκύραις ταῖς ἐλπίσιν ἐσάλευε, Θεῷ τὸ πᾶν ἀναθέμενος. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ γάμου ἐπιμνησθείς, ἤδη καὶ πρὸς τὰ τρίτα ἔβλεψε λέκτρα καὶ ἐσοικίζεται γαμετὴν ἡγεμονικῷ κήδει πρόσφορον καὶ κατάλληλον καὶ γάμου ὄντως ὡραίαν, οὐδεμιᾶς ἐλάσσω τῶν ἐν τῇ πόλει εὐγενίδων γεγενημένην, τὴν νῦν ἐκλαμπροτάτην κυρίαν δόμναν Σμαράγδαν· ἧς τὰ κατὰ σῶμα καὶ ψυχὴν περιᾳδόμενα προτερήματα, ὅσα φύσις καὶ τύχη ταύτῃ πεφιλοτίμηνται, τὴν πασῶν, φημί, τῶν ἀρετῶν προεξάρχουσαν σωφροσύνην, τὴν τοῦ βίου σεμνότητα, τὴν τῶν ἠθῶν εὐκοσμίαν, τὴν ἐν τοσούτῳ δόξης μεγέθει μετριόφρονα καὶ χαρίεσσαν γνώμην, τὴν περὶ τὰ θεῖα εὐλάβειαν, τὴν μετ' αἰδοῦς ἡγεμόνι ὀφειλομένην πρὸς τὸν γαμέτην εὐπείθειαν, τὸ πρὸς πάντας τούς τε τῷ γένει ἑκατέρωθεν προσήκοντας καὶ τοὺς ἄλλως οἰκείους τε καὶ γνωρίμους προσηνὲς καὶ εὐπρόσιτον ἦθος, ἵνα τὴν λοιπὴν καθ' ἕκαστα πᾶσαν περὶ τὸν ἐκτὸς ἄνθρωπον ἀναζωγραφουμένην καὶ ἐπανθοῦσαν κατὰ λειμῶνα πλήμμην τῶν ἀρετῶν παραδράμωμεν ἤδη τῷ λόγῳ, ἑτέρου ἂν εἴη καὶ οὐ τοῦ παρόντος ἀφηγήσασθαι καιροῦ, ὑπόθεσιν ὅλην λόγου τὰ κατ' αὐτὴν ἀναγκαζομένου προβάλλεσθαι.

18. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ καὶ τἀδελφοῦ, τοῦ Οὐγγροβλαχίας τηνικάδε αὐθέντου, τὸ ζῆν μεταλλάξαντος, ἐκεῖσε αὖθις ὁ ἥρως οὗτος ἐπάνεισι καὶ τῷ ὑψηλῷ τῆς ἡγεμονίας θρόνῳ ὑπὸ βασιλικαῖς ψήφοις ἀποκαθίσταται, κἀπὶ τὴν φωτοδόχον τῆς αὐθεντίας λυχνίαν ὁ φαεσφόρος τίθεται λύχνος, πυρσοφαεῖς λαμπηδόνας ἐκπέμπων τῶν ἀρετῶν καὶ καταυγάζων πᾶσαν τὴν τῆς ἐπικρατείας περίχωρον· καὶ τανῦν λαμπρῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἄγαν τὰς τῆς ἀρχῆς ἡνίας μεταχειρίζεται καὶ τὸν ἡγεμονικὸν πλέον ἢ πρότερον θῶκον κατακοσμεῖ δᾳδουχῶν καὶ λαμπρότερον δείκνυσιν, ὑπεροχῇ δόξης καὶ εὐφημίαις στεφόμενος καὶ τῷ περιστοιχοῦντι τῶν ἐν ἀξιώμασιν ἀρχόντων χορῷ γεραιρόμενος, μᾶλλον δὲ τῷ ἐνδογενεῖ τῆς ψυχῆς κόσμῳ καὶ τῇ χορείᾳ τῶν δορυφορουσῶν ἔσωθεν ἀρετῶν καθωραϊζόμενος ὁμοῦ καὶ μεγαλυνόμενος· ἐφ' οἷς καὶ πάρεστιν ἤδη λέγειν κατὰ χορδήν, οἷς γε μετὸν τὸ φιλάληθες, ὅπερ τις τῶν πάλαι περὶ τοῦ πότ' ἂν ἄριστα τὰ κοινὰ διοικοῖντο προσφυῶς ἀπεφήνατο, καὶ καιρὸν ἐκεῖνον εἶναι ἀριδήλως τανῦν, καθ' ὃν οἱ βασιλεῖς, ταὐτὸν εἰπεῖν ἡγεμόνες, φιλοσοφοῦσι καὶ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύουσιν· ἅτε γὰρ σοφίᾳ τε καὶ ἡγεμονίᾳ ἀνακραθεὶς τὴν ψυχὴν καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνης γλυκεροῖς νάμασι τὸ οἰνῶδες καὶ σφοδρὸν ταύτης λεαίνων τε καὶ χαλῶν ἀσινὲς καὶ ἐπωφελὲς πᾶσι τὸ τῆς διοικήσεως κεράννυσι πόμα, πράως τε διέπει καὶ ἐπιεικῶς διεξάγει τὸν ὑπὸ χεῖρα λεὼν καὶ πᾶσι τρόποις τοὺς ἀρχομένους εἰς εὐνομίαν καθίστησι, δικαιοσύνῃ καὶ φιλανθρωπίᾳ ταλαντευόμενος καὶ νῦν μὲν τοῦτο νῦν δὲ ἐκεῖνο γινόμενος καὶ πρὸς τὸν συντείνοντα ἑκάστῳ καιρὸν δεξιῶς μεταῤῥυθμιζόμενος, ὡς φοβεῖσθαι μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν διὰ τὸ περὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἀκρίβειαν ἀπροσωπόληπτον καὶ ἀδέκαστον, ἀγαπᾶσθαι δὲ παρὰ πάντων διὰ τὸ ὑπερβαλλόντως τῆς γνώμης εὐσυμπάθητον ὁμοῦ καὶ φιλάνθρωπον· οἷς τισι χρώμασιν ἡ τοῦ κυρίως καὶ ἀληθῶς ἄρχοντος ἀναζωγραφεῖται καὶ μορφοῦται ψυχή, πολυτρόπως τὸ συμφέρον ἑκάστῳ τῶν ὑπ' αὐτὸν οἰκονομοῦντος καὶ πρυτανεύοντος.

19. Καὶ τὰ μὲν ἐκ θείας προνοίας καὶ τῆς ἄνωθεν ῥοπῆς κατὰ τὸν ἔξω μάλιστα περιφανῆ αὐτοῦ βίον οἰκονομηθέντα τε καὶ συντελεσθέντα ἐς δεῦρο τοιαῦτά τε καὶ τοσαῦτα καὶ ὅσα μόνον ἡ μνήμη ἀναπεμπάζουσα γραφῇ καὶ λόγῳ παρέδωκε, τῶν πλειόνων, οἶμαι, ταύτης διὰ τὴν μεταξὺ τοῦ χρόνου πολυωρίαν ἀποῤῥυέντων· τὰ δὲ ἐσωτερικὰ τῶν περὶ τὸ σῶμα δοκούντων καλῶν, ὅσα φύσις ὡς ὑπὸ χειρὶ ζωγράφου ἐφιλοτεχνήσατο αὐτῷ καὶ φιλοτίμως ἀνεζωγράφησεν, ὁποῖα ἄρα καὶ ὅσα; πάντως γε τῷ ὕψει ὑπερμεγέθη καὶ τῷ κάλλει ὑπέρλαμπρα καὶ οἷα ἐχρῆν ἡγεμονικῷ σώματι συνεξυφανθῆναι· πάρεστι γὰρ ὄντως περιαθρεῖν οἷς τὰς τῆς αἰσθήσεως ἔῤῥωται τὸ τῆς μορφῆς αὐτῷ πρωτεῦον καὶ ἀξιοθέατον εἶδος καὶ τὸ τῆς ὄψεως ἀγλαόμορφον καὶ ἡγεμονίας ὄντως κατὰ τὸν φιλόσοφον ἄξιον, τὸ προσηνὲς τοῦ ἤθους καὶ οἷον ὑπομειδιάζον καὶ ἥμερον, τὸ ἱλαρὸν τοῦ βλέμματος καὶ γαλήνιον, τὴν εὔλαλον γλῶτταν καὶ εὐανθῆ καὶ μυρίας ὅσας ἀποπνέουσαν χάριτας, τὴν ἐπικαθημένην τοῖς χείλεσι γλυκεῖαν πειθὼ

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

καὶ τὸ ἐν λόγοις ἡδύ τε καὶ εὐφραδὲς καὶ ὅλως ἐπαγωγὸν καὶ σειρήνιον, ἐφ᾽ ᾧ καὶ τὸ ποιητικὸν προσφυῶς ἂν ἔχοι εἰρῆσθαι, «τοῦ καὶ ἀπὸ γλώττης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή»[1], τὴν εἰς ἱκανὸν καὶ σύμμετρον μέγεθος τοῦ σώματος ἀναδρομήν, ὅπως τε πέφυκεν αὐτὸ διαρθρώσεως καὶ ἁρμονίας μελῶν καὶ μερῶν ὀργανώσεως (ἐν οἷς ἡ τῆς σωματικῆς ὁλοκληρίας καὶ ἀρτιότητος γνωρίζεται ἀρετή), καὶ τὴν πᾶσιν αὐτοῖς ἐπιτρέχουσαν ἀναλόγως ποιὰν καὶ εὔχρουν διάθεσιν καὶ φύσεως φιλοτιμίᾳ σχεδιασθεῖσαν ἠρινοῖς ἄνθεσι παραπλησίως περικαλλεστάτην τοῦ σκήνους περιγραφήν, ἣν Φειδίου τέχνη ἄντικρυς ἔγλυφε καὶ Δαιδάλου χεὶρ ἐτεχνούργησεν· ἐξ ἧς ἔνεστι τεκμαίρεσθαι ἀτεχνῶς ὡς ἀπὸ κατόπτρου διαυγεστάτου τὴν ἐνδογενῆ τῆς ψυχῆς καλλονὴν καὶ εὐπρέπειαν, ὡς τῶν ψυχικῶν αὐτῷ κινημάτων ἐκ τῶν ἐκτὸς διαῤῥήδην μαρτυρουμένων· πέφυκε γὰρ ὡς ἐπίπαν, ἔφη τις τῶν πάλαι σοφῶν, τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασι καὶ βουλήμασι τὸ τοῦ σώματος εἶδος συνδιαπλάττεσθαι. Ἐγὼ δὲ μέμνημαι, αὐτήκοος γεγονὼς καὶ τοῦ ἀειμνήστου τοῦδε πατρός, τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης ἐξ ἀποῤῥήτων, τοῦ προσδιαλεγομένου περὶ τοιούτων ποτέ, ἐκ Πυθίου τρίποδος ὥσπερ ᾠδίπως ἀποφοιβάσαντος, ὡς ἄρα ψυχὴ ἐν καλῷ κατασκηνοῖ σώματι καὶ ἀντιπεπονθότως τῷ μὴ καλῶς ἔχοντι τὰ περὶ ψυχὴν προσόμοιον τὸ σκῆνος συνεξυφάνθη.

20. Ἀλλὰ μέχρι μὲν τοῦδε εὔδρομά μοι τὰ τῆς πορείας ἐγένετο καὶ ἀπροσκόπως ἰόντι ἐδόκει ῥᾳδίως καὶ ὅσον οὔπω τοῦ τέλους ἐπιτυχεῖν· ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενόμενος μικροῦ ἄφωνος ὥσπερ καὶ ἐννεὸς ἀναπέφηνα, καί γε τὸ μέλλον ἀποσκοπῶν ἀποναρκῶ τὴν χεῖρα καὶ τὼ πόδε προσκόπτω καὶ οἷον εἰς λαβύρινθον ἐναπειλημμένος οὐκ οἶδα ποίᾳ χρήσομαι ὁδῷ· φρίκη γάρ με ὑποτρέχει καὶ δέος κατέχει παρομαρτοῦν τοῖς ἑξῆς τοῦ διηγήματος προσιόντα καὶ ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς ἀχανεῖ πελάγει ἐπαφέντα τὰς ὄψεις καὶ ἀψευδῶς συνορῶντα, ὡς ἄρα μοι ἀγὼν ὁ μείζων ἐπίπροσθεν ἔτι κεῖται καὶ τὰ πλείω τε καὶ καλλίω, ὧν ἀφηγεῖσθαι προὐθέμην τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ πλεονεκτημάτων, ἀνέπαφά μοι εἰσέτι καὶ ἀμνημόνευτα περιλείπεται, ἀπέραντα ὄντα τῷ πλήθει καὶ τῷ μεγέθει ἀδεξίτητα καὶ ὠκεανείοις ὅλως ἀναλογοῦντα θαλάσσαις καὶ (τὸ τοῦ ποιητοῦ φάναι) «νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν»[2]. Ἔμπης καὶ τούτοις ἐπιβαλεῖν οὐκ ἀποκνητέον ὑπὸ Θεῷ ποδηγέτῃ.

21. Τοίνυν ἧς τρέφει πρὸς Θεὸν εὐσεβείας καὶ ὀρθοδόξου λατρείας λαὸν ὀρθόδοξον, πάντα ταύτῃ ὑπερνικῶν ὁ τῆς νίκης ὄντως φερώνυμός τε καὶ ἁγιώνυμος, τοῦ χοροῦ τῶν ἐν τῇ θεοτυπώτῳ αὐτοῦ ψυχῇ ἐμφιλοχωρουσῶν γενικῶν φημι ἀρετῶν οἷα βασιλίδος προεξαρχούσης. χριστιανικώτατος εἴπερ τις ἄλλος καὶ ἔστι καὶ λέγεται· ἀκριβείας τε καὶ γὰρ δογμάτων ἀπρὶξ ἀντέχεται καὶ διάπυρος ζηλωτὴς τῆς ὀρθοδοξίας γνωρίζεται καὶ θερμῶς τῆς Ἐκκλησίας προΐσταται· πάντων τε τῶν ἐπιῤῥεόντων αὐτῷ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἄλλως πως γινομένων τοὺς λόγους καὶ τὰς αἰτίας, οἷα δὴ προνοητῇ καὶ διοικητῇ τῶν ὅλων, τῷ κρυφιομύστῃ Θεῷ ἀνατίθησι κἀκείνῳ εὐσεβοφρόνως ἐπιγράφεται πάντα καὶ εὐγνωμόνως ἐπὶ πᾶσιν εὐχαριστεῖ καὶ δόξαν προσφέρει διηνεκῆ καὶ οὐδενὸς τῶν εἰς εὐσέβειαν ἡκόντων ἀπολιμπάνεται· ἅτε γὰρ ἀκραιφνὲς καὶ ἀκέραιον τὸ περὶ τὴν ἀμώμητον πίστιν φρόνημα κεκτημένος καὶ ἀραρότως ἐπὶ τῇ ταύτης ὁμολογίᾳ ὡς ἐπὶ πέτρᾳ (Δαβιτικῶς εἰπεῖν[3]) τὰς τῆς ψυχῆς βάσεις ἐρηρεισμένος, οὐδόλως ἀνέμων πνοαῖς περιτρεπόμενος ἢ φερόμενος καλάμου δίκην σαλεύεται, ὥστε καὶ μικρόν τι τῆς εὐθείας παρατραπῆναι καὶ νοσῆσαι ψυχικὴν νόσον περὶ τὰ θεῖα κατὰ τοὺς ἀσθενοῦντας τῇ πίστει (ὅ φησιν ὁ θεῖος ἀπόστολος[4]), οἵτινες διὰ τὸ περὶ τὸν ὀρθοτομοῦντα τῆς πίστεως λόγον ἀπαγὲς αὐτῶν καὶ ἀβέβαιον τῇδε κἀκεῖσε περικραδαινόμενοι παραφέρονται καὶ ὥσπερ ὄρνιθος πτερόν, ἥπερ ἄλλος ἔφη θεῖος πατήρ, ἄρτι ποθὲν ἐκτιλθὲν καὶ γεγονὸς ἐναέριον οὐδαμοῦ στῆναι δύναται, οὕτω τῆς ὀρθῆς περὶ Θεοῦ δόξης ὑπὸ κουφότητος λογισμῶν ἐκτιναχθέντες αὐτοὶ παντὶ πνεύματι ἀνεμώλιοι φέρονται καὶ τέλος εἰς Ἅδου πέταυρον καταφέρονται· καὶ τούτοις, ὡς ἀμυήτοις τὰ θεῖα καὶ ἀτελέσι καὶ ἀπαραδέκτως ἔχουσι πρὸς στερεωτέραν τῶν μυστηρίων τροφήν, μηδὲ τὸν ἀρτοποιούμενον τοῦ πνεύματος λόγον ἱκανουμένοις εἰσδέξασθαι ἀναλόγως ἂν ἐφαρμόσοι, ὥς φησιν ὁ θεηγόρος αὐτός, λάχανα ἐσθίειν καὶ γάλακτι τρέφεσθαι.

22. Ἀλλ᾽ ἅπαξ τοῖς τῆς πίστεως φεγγοβόλοις ἀκτῖσι τὸν νοῦν ἐλλαμφθεὶς καὶ τῷ τῆς

---

[1]) Ἰλιάδος Α στίχ. 249. [2]) Ἰλιάδος Γ στίχ. 222. [3]) Πρβλ. ψαλμ. κθ', 3. [4]) Ῥωμ. ιδ', 1.

θεογνωσίας φωτὶ φρυκτωρούμενος, κἂν τῷ θεμελίῳ τοῦ ἀκρογωνιαίου λίθου τὸ τῆς ψυχῆς ἡγεμονικὸν ὡς ἄλλος Ἰακὼβ ἐφεδράσας, ἐν ὑγιαινούσῃ τῇ πίστει καὶ σταθηρᾷ διανοίᾳ καὶ ἀκλινεῖ λογισμῷ ἀπρὶξ τοῦ πατροπαραδότου ἀντέχεται δόγματος· ἔκ τε μελέτης ὧν ἐμβατεύει θείων Γραφῶν καὶ ἐκ μεγέθους καὶ καλλονῆς κτισμάτων (ἀποστολικῶς εἰπεῖν) ἀναθρώσκων τῆς τοῦ νοῦ ὀξυτάτοις κινήμασιν, ἐπὶ τὰ πνευματικὰ μετέωρα κἀπὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ τοῖς κάτω κειμένοις ἀθέατα ἐπαίρων τῆς διανοίας τὰ ὄμματα ἐπιγινώσκει πρὸ πάντων, ὅσον ἔνεστιν ἀνθρώπῳ, καὶ τούτῳ σοφῷ, τὸν πλάστην αὐτοῦ Θεόν, συνίεισι τὸν κτίσαντα, τὰ τοῦ Κυρίου θαυμάσια διαγγέλλει, τὰ πλούσια τούτου διηγεῖται ἐλέη, ὅσα τε πρότερον αὐτῷ ὡς οἰκείῳ καὶ πιστῷ θεράποντι πεποίηκε καὶ εἰσέτι ποιεῖ καὶ οὐδέ ποτε παύσεται ποιῶν· ὑμνεῖ εὐχαρίστως τὸν εὐεργέτην, τὸν δοξάσαντα ἀξίως ἀντιδοξάζει, χάριτας ἀνομολογεῖ διὰ πάντων τῷ καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ εὖ εἶναι χαρισαμένῳ καὶ λόγοις ἅμα καὶ ἔργοις τὸν πλουσιοδότην ἀμείβεται. Καὶ δῆλον ἐξ ὧν ἄλλων τε παρέσχε πολλῶν τεκμηρίων ἡ αὐτοῦ θεοσέβεια τὸ ὀρθόδοξον σέβας, προσμαρτυρούντων καὶ ὧν μάλιστα ἐδείματο μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐκ βάθρων ἀνήγειρεν ἐντὸς ὁρίων τῆς ἐπικρατείας αὐτοῦ καὶ τῷ πατριαρχικῷ τῶν Ἱεροσολύμων θρόνῳ ἐξ αὐτῶν κρηπίδων ἀφωσιώσατο εὐαγῶν ναῶν καὶ ἱερῶν σκηνωμάτων εἰς αἶνον καὶ δόξαν Θεοῦ καὶ ἔνδειξιν ἧς πρὸς αὐτὸν ὠδίνει ὑπερβαλλούσης ἀγάπης καὶ οὗ τρέφει περὶ τὰ θεῖα διαπύρου καὶ θερμοῦ ζήλου.

23. Τῆς γε μὴν φρονήσεως, ὅσης μέτεστι τῷ μεγαλεπηβόλῳ τούτου νοΐ, οὐδ' ἂν πᾶσαι ῥητόρων εὔστροφοι γλῶσσαι εἰς ταὐτὸν συνδραμοῦσαι ἓν χεῖλος γένοιντο τὸ πολλοστὸν παραστῆσαι τῷ λόγῳ δυνήσονται. Οὕτω νουνεχὴς καὶ μεγαλόνους ὑπάρχων ὁ θεῖος οὗτος ἀνήρ, τὰ ἑκατέρωθεν ἀνακύπτοντα καθ' ὑπέρπτωσιν καὶ ἔλλειψιν οὐκ ἀγαθὰ διαπέφευγε γειτονήματα· κἂν τῷ μεσαιτάτῳ τῆς ἀρετῆς ἐνιδρυμένος καθέστηκεν, οὔτε τὸ τοῦ ὄφεως φρόνιμον φέρων ἄκρατον, οὔτε τὸ τῆς περιστερᾶς ἀκέραιον ἀνεπίμικτον, πάντων δὲ λόγων τε καὶ ἔργων τὴν φρόνησιν ἐφεστῶσαν καὶ ἡνιοχοῦσαν ὥσπερ πλουτῶν, δεξιῶς ἄγαν καὶ καταλλήλως τοῖς πράγμασιν ἡνιοστροφεῖται καὶ διεξάγεται, πράττων μὲν σὺν λόγῳ τὰ δέοντα, μετὰ δὲ συνέσεως λέγων τὰ παριστάμενα, τὰ δὲ δοκοῦντα τῷ βασιλικῷ κράτει θᾶττον ἢ λόγος περαίνων ἀνελλιπῶς καὶ τὰ πρὸς σύστασιν καὶ εὐστάθειαν τοῦ αὐθεντικοῦ συμβάλλοντα θρόνου μεταδιώκων ἐπιμελῶς καὶ πᾶσιν ἁπλῶς ἐπιβάλλων καὶ ἐπιστατῶν νουνεχῶς· καί γε τὴν τοιαύτην αὐτῷ ἀρετὴν ἡ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων περὶ μέσας ὅλας ἡγεμονίας ὑπὸ χειρὶ τοῦ αὐτοῦ διακονουμένη ἀρίστη διοίκησις ἐν οὕτω στενοῖς καὶ κατηναγκασμένοις καιροῖς ἀποχρώντως ἐπιμαρτύρεται. Σιωπῇ τιμάσθωσαν τοιγαροῦν ὅσοι πάλαι καὶ νῦν ἐπὶ φρονήσει διατεθρύληνται λάμποντες, ταῖς μείζοσι φωταυγίαις στενοχωρούμενοι καὶ πρὸς τηλικαύτης ὁλολαμποῦς γνώσεως ἀνείκαστον φῶς μικρὸν ὅλως καὶ ἀμυδρὸν ἀποσπινθηρίζοντες καὶ ὥσπερ ἀστέρες ἡλίου τελεσφόροις ἀκτῖσιν ὑπερλαμπόμενοι. Σιγάτω Σωκράτης ἐκεῖνος καὶ Λυκοῦργος καὶ Σόλων καὶ πολύμητις Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ λοιπὸς τῶν συνέσει διαπρεψάντων χορός, τῷ σφῶν αὐτῶν προεξάρχοντι ἐπιεικῶς τὰ πρωτεῖα παραχωρήσαντες καὶ ἀνεπιφθόνως τὴν ἧτταν ὁμολογούντων ἐκεῖνοι τῇ δυνάμει ὥσπερ τῆς ἀληθείας ἀναγκασθέντες.

24. Τί δὲ καὶ φῶμεν περὶ τῆς ἐνούσης αὐτῷ ψυχικῆς ἀνδρίας καὶ καρτερίας; ἢ ὅτι καὶ τὸν φθάσαντα μὲν ὅσα ὁ λόγος ἐδήλωσεν ἱκανά γε ταύτης μαρτύρια· πάντως γὰρ ἐκεῖνα ἑτέρῳ τῳ προσπεσόντα τῶν οὐκ ἀγενῶν καὶ ἀνάνδρων συνετάραξεν ἂν καὶ παρετρέψατο μονονοὺκ τοῦ λογιστικοῦ τὴν ἀκρόπολιν, οὕτως ὄντα μεγάλα καὶ ψυχῆς οὐ τυχούσης καθικέσθαι δυνάμενα· ἃ δὲ καὶ εἰσαῦθις κατὰ συγχώρησιν προνοίας ἐπηκολούθησε, τὴν μαρτυρίαν ἐπισφραγίζεται. Παίδων καὶ γὰρ ἀγαθῶν, ἀρρένων τε καὶ θηλέων, ἐξ ὧν πρότερον ἐγήματο πατὴρ γεγονώς, καὶ τῶν μὲν γάμου ὥρᾳ πλησιαζόντων, τῶν δὲ καὶ εἰς γάμον συναρμοσθέντων, οὓς πάντας μεγαλοπρεπῶς ἀναθρέψατό τε καὶ εἰς μέτρον ἤγαγεν ἡλικίας, ἤθεσί τε καὶ βίῳ ἐρρύθμισε, ζηλωτοὺς τὰ πάντα καὶ φύσασιν ὅλως προσεοικότας καὶ ἀτεχνῶς γλύμματα Χαρίτων, φύσεως ἄνθη· κἀκείνων ἄωρον ἀποβολὴν ὑποστάς, οὔτω δόξαν θείῳ βουλήματι, οὔτε ἀπαθῶς καὶ ἀλύπως προσηνέχθη τοῖς συμπεσοῦσιν ἀτέγκτου καὶ θρασυκαρδίας φειδοῖ (πῶς γὰρ ἂν ὁ πρὸς οἶκτον τῶν ἄλλων ἐπικαμπὴς ἀναλγήτως τῶν καθ' ἑαυτὸν σχοίη;), οὔτε περιπαθὴς καὶ κατωφερὴς ἐγένετο τῇ λύπῃ προσκαρτερῶν· σοφῶς γὰρ τὸ τοιοῦτον ἐκκλίνων ὡς ἄνανδρον

www.dacoromanica.ro

καὶ θηλυπρεπές, κρείττων ὤφθη τοῦ πάθους καὶ ἀδάμαντος δίκην ἀνένδοτον καὶ ἀήττητον ὅλως τὴν ψυχὴν ἐνεδείξατο, ὡς ἐξ ἐμφύτου ἀρετῆς διδασκόμενος μήτε τοῖς δεξιοῖς τῶν πραγμάτων ἐπαίρεσθαι, μήτε τοῖς ἀριστεροῖς καταπίπτειν καὶ κάμπτεσθαι.

25. Καὶ τὴν μὲν ἀνδρίαν τοιοῦτος· τὴν δὲ σωφροσύνην καὶ τὴν τοῦ βίου κοσμιότητα οἷος; ἄρ' οὐ πᾶσιν ἀνωμολόγηται, τοῖς γε ἀπαθῶς εἰδόσι κρίνειν τὰ πράγματα, ὡς ἀνδρὶ σοφῷ καὶ γενναίῳ κατὰ ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ἡγεμόνα τῶν παθῶν ἐπιστήσαντι οὐ πόνος τὴν σάρκα τῷ πνεύματι καθυποτάξαι καὶ τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα δουλαγωγῆσαι καὶ τὸ κρεῖττον προτιμῆσαι τοῦ χείρονος καὶ ψυχὴν ἅμα καὶ σῶμα τῷ λόγῳ κατήκοα παρασχεῖν, κατευνάσαι τε τὰ πάθη καὶ ἐγκρατῆ γεγονέναι; Ἀλλὰ κἀντεῦθεν ἄν τις τοῦ λεγομένου στοχάσαιτο ἀκριβῶς καὶ τεκμήρασθαι σχοίη τὸ ἀσφαλὲς καὶ τῇ ἀληθείᾳ σύμψηφος γένοιτο, ἐκεῖνο σκοπήσας ὀρθῶς, ὡς ὁ πολλῶν ἀρχὴν ἐπιτετραμμένος καὶ δήμου ὅλου ἄρχων ἀναῤῥηθεὶς πολλῷ δήπου πρότερον ἑαυτοῦ ἦρξε καὶ οὐκ ἂν οὕτως εὐκόλως εἴασε τὸν ἀντιστρατευόμενον (κατὰ Παῦλον εἰπεῖν[1]) ἐν τοῖς μέλεσι νόμον τοῦ ἐν τῷ νοΐ κατισχύσαι ψυχικοῦ νόμου, μηδὲ τὸ σαρκικὸν φρόνημα τοῦ πνευματικοῦ κατεξαναστῆναι καὶ τὰ δοῦλα τῶν δεσποζόντων κατακαυχήσασθαι· οὐδ' ἂν ὅλως ἀνάσχοιτο αὐτὸς ἄρχων ἄλλων οἰκείοις ἄρχεσθαι πάθεσιν. Ἢ πῶς ἂν εὐδοκιμήσοι καὶ γένοιτο περὶ τὰ ἔξω χρηστός, εἰ μὴ καὶ τὰ ἔνδον τοιοῦτος εἴη; καὶ ὃς ἡγεγονεύειν προφρόνως οἶδε τοσούτου λαοῦ, εὔδηλον ὡς τῶν τῆς σαρκὸς παθημάτων ἡγεμὼν φθάσας ἀποκατέστη· καὶ ὁ σωφρονίζειν ἄλλους καλῶς ἐπιστάμενος, καὶ καθ' ἑαυτὸν πάντως πολλῷ μᾶλλον ἐγένετο σώφρων καὶ σώφρονι λογισμῷ τῶν σαρκικῶν σκιρτημάτων τὰς ἡνίας φέρων ἐπέτρεψεν, ὡς ὑπὸ μανδραγόρᾳ τῷ λόγῳ κοιμίσας τῶν παθῶν τὰ οἰδήματα. Οὐ γὰρ ἂν περὶ τὰ κοινὰ ὑπῆρξεν ὅλως βελτίων, οὐδ' ἂν ἄλλους ἐῤῥύθμισε καὶ φρονίμους ἐποίησεν, ὃς μὴ πρότερον εἴη ἑαυτῷ χρήσιμος καὶ τὰ πρὸς ψυχὴν ὑπάρχῃ μακάριος· ἄλλως τε καὶ ᾧ γε τρίτος ἐμέλησε γάμος καὶ κηδεύματα νόμιμα, ἅλις ἂν ἔχοι εἰς ἔνδειξιν βίου κοσμίου καὶ σώφρονος.

26. Οὕτως οὖν ἐν τοῖς ψυχικοῖς τούτοις διαπρέπων καλοῖς, δικαιοσύνης τὰ μάλιστα ἐπιστρέφεται, μηδενὶ κἂν τούτῳ ὑπεξιστάμενος τῶν πρωτείων· ἐλευθέραν γὰρ καὶ ἀδούλωτον λήμμασι τὴν ψυχὴν κεκτημένος καὶ τὴν γνώμην ἀδωροδόκητον καὶ οὐδόλως ἐρασιχρήματον ἀδεκάστους ἐπιφέρει τὰς ἐν ταῖς τῶν πραγμάτων κρίσεσι ψήφους καὶ ὡς ἐπὶ τρυτάνης ἀκλινοῦς τε καὶ ἀῤῥεποῦς εὐθυβόλως ζυγοστατεῖ καὶ ἰσοῤῥόπως τὸ δίκαιον ταλαντεύεται, οὔτε χρημάτων λήψεσι προσανέχων, οὔτε πρόσωπον εἰς κρίσιν ἐπιλαμβάνων (τὸ τῆς Γραφῆς εἰπεῖν[2]), ὑφ' ὧν πᾶς ἄλλος οἶμαι κριτὴς τυραννούμενος καὶ οἷον ὑποκλεπτόμενος πείθεται προδοῦναι πολλάκις τὸ δίκαιον· ἀλλὰ τῇ ἀπλανεῖ τῆς δικαιοσύνης πορευόμενος τρίβῳ καὶ τῆς θείας ἐντολῆς μεμνημένος, κατὰ τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν κρίνει καὶ τοῖς πᾶσι διανέμει τὰ δίκαια. Εἰ γὰρ οἰκτίρμων καὶ συμπαθής, εἰ καί τις ἄλλος, εἶναι διαβεβόηται, οὐδὲν ὅμως τοῦ δικαίου ἐπίπροσθεν τίθεται· ᾧ γὰρ ἔλεον καὶ κρίσιν ὡς κυρίῳ ᾄδειν ἐπίσταται, αὐτῷ κἂν τούτοις συνεξωμοίωται, καὶ εἴ τι ἐγὼ τῆς ἀληθείας συνίημι, ἐν ἑκατέροις ἐξ ἴσου μερίζεται, καὶ τὸ δίκαιον συντηρεῖ καὶ τὸ φιλάνθρωπον οὐκ ἀπαναίνεται, καὶ νόμοις προσέχει καὶ φύσεως ἐλέει κρατεῖται, τῷ ἐπαμφοτερίζοντι τοῦ τρόπου σταθμώμενος καὶ ἀναλόγως τῷ καιρῷ καὶ τοῖς προσώποις καὶ πράγμασι προσφερόμενός τε καὶ διαιτώμενος, ὡς μὴ δέον ὂν μήτε ὅλως ἐξὸν ἑνὶ τρόπῳ τοῖς ἀρχομένοις ἅπασι χρῆσθαι. Καὶ ἔνθα μὲν τῆς ἐκ τῶν νόμων προσδεῖ αὐστηρίας εἰς χαλιναγωγίαν καὶ σωφρονισμὸν τῶν τοῦ δικαίου κατορχουμένων, εἴπερ τις φαίνεται νομοφυλακῶν, νόμοις τε τὰς ψήφους ἀποκληρῶν καὶ διώκων ἀσφαλῶς τὸ ἀκριβοδίκαιον καὶ ἄντικρυς δικάζεσθαι Βίαντος καὶ δικαιότερος σταχάνης ὤν, ὡς ἡ παροιμία φησίν. Ἐνταῦθα γὰρ φιλανθρωπίας ὑπόθεσις τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λεγόμενον καὶ ἐν πολλοῖς πολλάκις γινόμενον ὕλη μειζόνων ἀδικημάτων τοῖς πονηροτάτοις τῶν ἀνθρώπων πέφυκε γίνεσθαι· ὅπου δ' αὖ συγκαταβάσεως καὶ συμπαθείας καιρός, τότε τὸ σφοδρὸν καὶ οἷον ἀπότομον τῆς νομικῆς ἀκριβείας μεθεὶς ὡς ἀνόνητον εἰκότως οἶκτον τῶν χρῃζόντων λαμβάνει καὶ ἑτοίμως συγγνωμονεῖ, καὶ σπλάγχνα πραότητος ἐπιδείκνυται καὶ ὡς δεξιὸς καὶ ἄριστος οἰκονόμος φιλανθρωπίᾳ τὰ πολλὰ ἢ νόμοις χαρί-

[1]) Ῥωμ. ζ', 23. [2]) Πρβλ. Δευτερ. α', 17.

www.dacoromanica.ro

ζεται, τοῦτο μὲν τὸ ἐκ παρατηρήσεως καὶ φυλακῆς πολλοῦ δικαιώματος ἐπακολουθοῦν τῷ δικαίῳ πολλάκις εὐλαβούμενος ὀλίσθημα, ὡς τὸ ἱερὸν τῆς σοφίας διέξεισι λόγιον, τοῦτο δὲ καὶ μάλα εἰδώς, ὡς ἄρα δικαίου πάντως καὶ τὸ οἰκτείρειν καὶ ἐλεεῖν καὶ οὐκ ἔξω δικαιοσύνης ἡ εὐσυμπάθητος καθέστηκε γνώμη· μᾶλλον δ᾽ ἐξ ἐκείνης αὕτη προκύπτει κἀκείνη ταύτῃ συμπλέκεται, ᾗπερ ὁ δίκαιος πῇ μὲν οἰκτείρειν ψυχάς, πῇ δὲ ἐλεεῖν καὶ δανείζειν λέγεται παρὰ τῇ θείᾳ Γραφῇ[1]. Καὶ ἵνα τι καὶ νεανικώτερον φθέγξωμαι, τύπος ὢν αὐτὸς νόμων καὶ δικαιοσύνης τοῖς ἄλλοις ὑπογραμμός, οὐ δεῖται νόμων ἐφ᾽ οἷς ἂν πράττοι δικαίως· νόμος γὰρ τῷ δικαίῳ οὐ κεῖται, τὸ Γραφικὸν ἀποφαίνεται λόγιον. Κἀντεῦθεν φιλοδίκαιος ὁμοῦ καὶ φιλάνθρωπος εἶναι ὁ θεοειδὴς οὑτοσὶ εἰκότως λέγεται καὶ πιστεύεται, τῷ μὲν ὥσπερ μάστιγι τοὺς ῥαθύμους διανιστῶν, ἐντρέπων τε ἅμα καὶ διορθῶν καὶ δικαιοπραγεῖν ἀναγκάζων οὐκ ἔξω λόγου δικαίου (καὶ γὰρ καὶ πατὴρ παισὶν ἐμβριμᾶται, καὶ διδάσκαλος μαθητιῶσιν ἐπιτιμᾷ, καὶ κριτὴς τοὺς δικαζομένους ἐλέγχει, καὶ ἄρχων ἐπιπλήττων ἐνδίκως σωφρονίζει τοὺς ἀρχομένους, καὶ ἰατρὸς πυρὶ καὶ σιδήρῳ τοὺς κάμνοντας ἐξιᾶται, καὶ πάντες ἅμα πολλάκις τοιούτοις χρῶνται φαρμάκοις πρὸς οὓς ἐτάχθησαν ὠφελεῖν, τὴν σωτηρίαν ἑκάστοις πραγματευόμενοι), τῷ δὲ οἱονεὶ θελγήτρῳ καὶ ἀγάπης ἀρραγεῖ πείσματι τὴν πάντων εὔνοιαν ἐφέλκων καὶ ἐπισπώμενος καὶ ὡς συγγνώμων καὶ ἵλεως καὶ πρύτανις ἐλέους πᾶσιν ὑπεραγαπώμενος καὶ ἀνευφημούμενος. Οἶδε γάρ, οἶδεν ὁ βάθεσι σοφῶν ἐμβατεύων καὶ τὰ πάντα σοφός, ὡς ὅ τε ὄρθιος ἄγαν καὶ εἰς ἅπαντα ἀντιβαίνων τόνος προφάσει δῆθεν δικαιοσύνης ἀπηνὴς καὶ σκληρὸς καὶ τὸ συγκαταβατικὸν αὖθις καὶ ὡς ἐπίπαν συνεφελκόμενον καὶ ἐπιῤῥέπον τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἐπισφαλὲς τυγχάνει καὶ κάταντες, καὶ ἀμφότερα τοῦ κανόνος ἐκπίπτοντα, καὶ ὅ φησιν ἡ θεολογικὴ γλῶττα· «ἐπίσης ἄρα κακὸν καὶ ἄνεσις ἀσωφρόνιστος καὶ κατάγνωσις ἀσυγχώρητος, ἡ μὲν ὅλην ἀφιεῖσα τὴν ἡνίαν, ἡ δὲ τῷ σφοδρῷ ἄγχουσα». Διὸ δὴ τῇ μέσῃ τούτων ἀρίστῃ καὶ ἐπαινετῇ κράσει οἱονεὶ ῥυθμῷ ἐμμελεῖ καὶ μουσικῇ ἁρμονίᾳ, ᾗ καὶ σύμπας ὁ κόσμος ἐκ Θεοῦ διοικεῖσθαι λέγεται, χρώμενος συμφερόντως ἰθύνει, πειθοῖ τε καὶ λόγῳ διέπει καὶ διοικεῖ τὸ ὑπήκοον.

27. Ἑξῆς δὲ τούτων τῶν ἀρετῶν καὶ τὰς λοιπὰς ἐπανατελλούσας αὐταῖς ἔνεστιν ὁρᾶν περιχορευούσας ὡς ἐν λειμῶνι πολυανθεῖ τῇ κατηγλαϊσμένῃ τούτου ψυχῇ καὶ ἄλλην ἀλλαχόθεν ἀνθέων δίκην καὶ ῥόδων ἀνίσχουσαν καὶ φιλονεικοῦσαν ἐπιεικῶς τῇ εὐχροίᾳ τε καὶ εὐπνοίᾳ τὰς ἄλλας ὑπερβαλλεῖν· ἔνθεν, φημί, τὴν περὶ τὸ συγγενὲς καὶ ὁμόφυλον φιλοστοργίαν καὶ εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν πρὸς πάντας τοῦ τρόπου καλοκἀγαθίαν τε καὶ χρηστότητα, ἐκεῖθεν τὴν ἄκραν ἐπιείκειαν καὶ εὐμένειαν καὶ ἣν πλουτεῖ κατ᾽ ἐξαίρετον ἐπαινετὴν μετριοφροσύνην καὶ τὴν τοῦ πνεύματος ταπεινότητα, ὅσῳ μέγας ὢν τοσούτῳ καὶ ταπεινούμενος καὶ τῇ ἐνδείξει τῆς ταπεινώσεως τὸ ὕψος τῆς δόξης καρπούμενος· συνῆκε γὰρ ὡς σοφὸς (ὅπερ εἴρηταί τινι τῶν τὰ θεῖα σοφῶν), ὡς οὐκ ἔστι σοφοῦ τὸ ἐπαίρεσθαι, νηπίων δέ, καὶ τούτων ἐπὶ ταῖς ἰδίαις μητράσι· μᾶλλον δὲ ψυχῆς οἶδεν ἀμυήτου καὶ ἀτελοῦς, ἐπειδὰν καὶ μικρᾶς τινος ἀρχῆς ἐπιλάβηται, τῇ κεφαλῇ τὸν οὐρανὸν ἐξαράσσειν τὸ δὴ λεγόμενον.

28. Κἀντεῦθεν τὸ φύσει καὶ ὡς ἐπίπαν ἀόργητον καὶ ὃ περὶ τοὺς πταίοντας φέρει ἀνεξίκακον τὰ πολλὰ καὶ μακρόθυμον, ἐφ᾽ ὅσον μὲν καὶ ὅτε καὶ οἷς γε δεῖ τὸ θυμοειδὲς ἐνδεικνύμενος, μᾶλλον δ᾽ ὥσπερ τινὶ προσωπείῳ εἰς δέον τούτῳ προσχρώμενος, εἶτ᾽ αὖθις τὰ τοῦ δράματος ἀναλύων καὶ εἰς γαλήνην ἀπαθείας μεθιστάμενος· τὸ γὰρ κατάκρως θυμαίνεσθαί τε καὶ ἐγκοτεῖν καθάπαξ τῷ λόγῳ χαλινωθέντα τῆς τοιαύτης ψυχῆς ἀπεσχοίνισται καὶ ἀπῴκισται, τῶν δέ γε τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῷ δικαίῳ καὶ Θεῷ μᾶλλον προσκεκρουκότων τῷ θυμῷ ἐνδίκως καθοπλιζόμενος καὶ εἰς ἄμυναν καθιστάμενος καὶ ὄντως ὀργιζόμενος καὶ οὐχ ἁμαρτάνων κατὰ τὸ ᾀδόμενον ἐν ψαλμοῖς[2]. Ἑτέρωθεν αὖ τὴν εἰς πάντας, ὅσοι τε οἰκεῖοι καὶ κατὰ γένος προσήκοντες καὶ ὅσοι ἁπλῶς τῆς αὐθεντικῆς αὐλῆς τρόφιμοι καὶ ἄλλως ξένοι τε καὶ ἐπήλυδες, ποταμηδὸν προχεομένην εὐεργέτιδα γνώμην καὶ πλουτοδότειραν· καὶ ἄλλοθεν πάλιν, κυριώτερον δ᾽ εἰπεῖν, τὴν ἐν γειτόνων οἰκοῦσαν περὶ τοὺς δεομένους ἄκραν συμπάθειαν καὶ τὸν χριστομίμητον οἶκτον καὶ τὸ πρὸς αὐτοὺς ὡς ἔκ τινος ἀειῤῥύτου πηγῆς, τῆς μεγαλοδώρου χειρός, ανα-

---

[1]) Πρβλ. ψαλμ. λς´, 21. [2]) Ψαλμ. δ´, 5.

www.dacoromanica.ro

δλόζον ἀνεξάντλητον καὶ ἀδιάπαυστον ἔλεος, τὰς ψυχὰς τῶν τηκομένων τῇ δίψῃ τῆς γυμνητείας ἐς κόρον παραμυθούμενον, καὶ πρό γε πάντων τὴν περὶ τὰ θεῖα τεμένη καὶ ἱερὰ ἑκασταχοῦ καταγώγια δαψιλῶς φιλοτιμουμένην διηνεκῆ εὐποιΐαν καὶ τὴν πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ τοῦ ἱεροῦ βήματος ὄντας, πατριάρχας φημὶ καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἄλλως τὸ ἱερᾶσθαι λαχόντας καὶ μοναχοὺς καὶ οἷς μόνον ὄνομα καὶ σχῆμα ἱερὸν ἐπιφαίνεται, πᾶσαν καὶ παντοίαν προσφερομένην αἰδῶ καὶ τιμὴν καὶ εὐλάβειαν· οὓς καὶ ἀφθονίᾳ δώρων αὐθεντικῶν καὶ πάσῃ ἄλλῃ φιλοφροσύνῃ οὐ διαλείπει ἑκάστοτε μεγαλοπρεπῶς ἀμειβόμενός τε καὶ δεξιούμενος, ἅτε καὶ τὴν χεῖρα (τὸ τῆς Γραφῆς εἰπεῖν) ἔχων οὐκ εἰς τὸ λαβεῖν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ διδόναι μᾶλλον ἐκτεταμένην, καὶ τὸ χρηματίζεσθαι καὶ πλουτεῖν οὐχ ὥστε κεκτῆσθαι καὶ ταμιεύεσθαι κατὰ τοὺς πολλοὺς καὶ τῇ γῇ τὸν μαμωνᾶν κατορύττειν καὶ ψυχὴν θ᾽ ἅμα συγκατορύσσειν, ὃ λέγεται, ἀλλὰ διὰ τὴν χρῆσιν καὶ τὸ εὖ πράττειν λογιζόμενός τε καὶ ποριζόμενος καὶ πλούτου σχεδὸν ἑκάστοτε ῥέοντος καρδίαν, δαβιτικῶς εἰπεῖν[1], μηδαμῶς προστιθέμενος.

29. Τὸ γὰρ τῆς φιλαργυρίας, ταὐτὸν εἰπεῖν εἰδωλολατρείας, ἐπάρατον καὶ γαγγραίνῃ τῷόντι ἐφάμιλλον νόσημα ὡς λαθραίως ὑφέρπον καὶ τὰ καίρια βλάπτον, ψυχῶν τε δήπου καὶ σωμάτων λυμαντικόν, ἐξ οὗ καὶ τἆλλα φύεται τῶν ἐν τῷ βίῳ κακῶν, ὡς ἐκ πικρᾶς ῥίζης ἀναβλαστάνοντα, ᾗ φησι τὸ θεηγόρον τοῦ Χριστοῦ στόμα, καὶ Θεῷ διὰ τοῦτο καὶ ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσι στυγερόν τε καὶ ἀποτρόπαιον καὶ ὅλως ἀνοίκειον καὶ ἀπᾷδον τῷ μεγαλείῳ τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως, ἐλευθεριότητι ἐκ πρώτης (ὅ φασι) τριχὸς ἀνατεθραμμένης, παρῆκεν εὐλόγως τοῖς ἀπὸ ἀγορᾶς λεγομένοις πλουσίοις, ὡς ἐκείνοις ἁρμόδιον καὶ κατάλληλον, μικροπρεπέσιν οὖσι καὶ ταπεινοῖς καὶ ἀνελευθέροις τὸ σύνολον, μᾶλλον δ᾽ ἀγύρταις καὶ προσαιτοῦσι προσφυὲς καὶ εὐάρμοστον καὶ ὅλως ἀνδραποδώδεσι καὶ βωμολόχοις ἀνθρώποις, πρὸς τὸ χρηματίζεσθαι κεχηνόσι καὶ μηδέποτε τοῖς ἀθλίοις κορεννυμένοις· ὧν κατ᾽ οὐδὲν οἶμαι ὁ φιλοχρήματος, καίτοι κεκτημένος πολλά, διενήνοχε, πένης εἰκότως καλεῖσθαι ἄξιος ὤν, οὐχ ὡς μηδὲν ἔχων, ἀλλ᾽ ὡς πολλῶν δήπου, καθὼς ὥρισται σοφοῖς, δεόμενος· πλοῦτος γὰρ καὶ πενία, ὥς πού τις ἔφη τῶν τὰ θεῖα σοφῶν, οὐχ ἐν χρήμασιν, ἀλλ᾽ ἐν προαιρέσεσι γνωρίζεται, καίτοι ἀνδρὶ μὲν πένητι συγγνωστὸν ἴσως τὸ τῆς φιλαργυρίας κακόν, τῷ δὲ πλούτῳ βρίθοντι τὸ ἀνελεύθερον καὶ χρυσολάτρην εἶναι αἶσχος ἀπαίσιον.

30. Τοῦ δὴ τοιούτου μοχθηροῦ πάθους, ᾧπερ οὐκ ὀλίγοι σχεδὸν τῶν νῦν ὄντων συνεπιῤῥέπουσι, περιουσίας χρημάτων τἆλλα πάντα δεύτερα θέμενοι, καὶ τῇ τερθρείᾳ τοῦ πλουτοτοκεῖν ἐναβρύνονται, ἀλλοτρίοις πτεροῖς κολοιῶν δίκην χήτει κόσμου οἰκείου ἀμφιεννύμενοι καὶ γαννύμενοι καὶ ἐπ᾽ αὐτοῖς ὥσπερ (βαβαὶ τῆς ἀβελτηρίας) τὸν βίον σαλεύοντες καὶ τὴν σφῶν σωτηρίαν ἐπιγραφόμενοι, πράγμασι κομιδῇ ἀστάτοις καὶ ἀβεβαίοις καὶ πολλὴν τοῖς παρὰ τὸ δέον ἐρασταῖς ὑπανάπτουσι τὴν τῆς νόσου πυράν, ἵνα τὰ λοιπά, ἅπερ ἄν τις εἶχε συνῳδὰ τοῖς εἰρημένοις ἐπιμετρῆσαι καὶ καταφορικῶς ἐπισωρεῦσαι τῷ λόγῳ, τὰ ὦτα τῶν πολλῶν ὑποκνίζοντα καὶ οἷον κατακτυποῦντα τοῖς εἰδόσι παρεὶς σιγῇ παραπέμψω τό γε νῦν εἶναι, τὸ μὲν νόμους ἐγκωμίων αἰδούμενος, τὸ δέ τι καὶ παρενθήκης μηκυνομένης φειδόμενος,—μακρὰν που εἰκότως ἀπελαθέντος τῆς μεγίστης καὶ μικροῦ ἀπαθεστάτης αὐτοῦ ψυχῆς, ὡς μηδέποτε πάροδον ἐκείνῳ ἔνδον αὐτῆς παραχωρηθῆναι οὐχ οὕτω ῥαδίως ἀναξιοπαθεῖν ἡγησαμένης ἀνασχετόν, μεγαλοπρεπῆ καὶ μεγαλόδωρον γνώμην ὁ τρισμέγιστος οὗτος προΐσχεται καὶ χειρὸς ἀφθονίαν προβάλλεται καὶ τῶν ἐκ Θεοῦ πλουτοδοτηθέντων αὐτῷ μυριοστῶν ἀγαθῶν κοινωνοὺς καὶ συμμεριστὰς ποιεῖται τοὺς δεομένους· εὐεργεσίαις τε καὶ εὐποιΐαις μικροῦ δεῖν ἅπαντας κατακλύζει, οὐ μόνον οἷς γε τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ οἰκειώσεως μέτεστι περιορίζων τὰς δωρεάς, ἀλλ᾽ ἐξ ἀφθόνου χάριτος καὶ πᾶσιν ἁπλῶς τοῖς χρῄζουσιν ἀναλόγως ἐξαπλῶν καὶ προχέων τὸν ἔλεον, καὶ πεινῶντας ὁμοῦ καὶ διψῶντας (εὐαγγελικῶς φάναι), ἀστέγους καὶ γυμνητεύοντας, ἀσθενεῖς καὶ δεσμώτας ἐν φυλακαῖς, τοὺς μὲν ἐκτρέφει καὶ διαθρύπτει αὐτοῖς καθ᾽ ἑκάστην τὸν ἄρτον, τοὺς δὲ ποτίζει· τούτους συνεισάγει, ἐκείνους περιβάλλει, ἄλλους ἐπισκέπτεται καὶ ἑτέρους παραμυθεῖται καὶ πᾶσι τρόποις πάντας ὁμοῦ θεραπεύει, καὶ πρό γε πάντων Θεὸν

---

[1]) Πρβλ. ψαλμ. ξα', 11.

www.dacoromanica.ro

αὐτὸν μάλιστα, ᾧ καὶ μιμεῖται εὐεργετῶν καὶ ἐξομοιοῦται ὅσον τὸ ἐφικτόν, ὡς ὁ τῆς θεολογίας ὑπαγορεύει ἐπώνυμος. Καὶ τὸ δὴ μέγιστον, ὅτι καὶ ἥδεται ἀγαθοεργῶν καὶ ταῖς εὐποιΐαις ἐγκαλλωπίζεται μᾶλλον ἤπερ ἡγεμονίας δόξῃ σεμνύνεται· οὐ γὰρ οἴεται ἄρχειν, εἴποτε μὴ τύχῃ (εἰ καὶ τοῦτο ὅλως δοθείη) εὐεργετήσας, τὸ παλαίφατον ἐκεῖνο συνεχῶς ἀνελίττων τῷ νῷ καὶ τῷ στόματι μελετῶν, σήμερον λέγω οὐ βεβασίλευκα, ἐπείπερ οὐδένα εὐηργέτησα· καὶ οὐχ οὕτως ἄλλος εὖ πάσχων ὡς εὖ ποιῶν ὁ κοινὸς οὗτος εὐεργέτης τοῖς ἀγαθοεργήμασιν ἐπαγγέλλεται, οὕτω διδούς, ὡς αὐτὸς λαμβάνων, καὶ οὕτω θεραπεύων τοὺς ἄλλους, ὡς δι' ἐκείνων θεραπευόμενος. Οὐ γὰρ ὅλως τὴν ἄκραν αὐτοῦ διέλαθε σύνεσιν, ὡς ὁ εὖ ποιῶν, καθὼς τοῖς θείοις πατράσι δοκεῖ, οὐ μᾶλλον εὐεργετεῖ ἢ εὖ πάσχει· πληθύνει τὰ ἑαυτοῦ, οὐχὶ δαπανᾷ, αὔξει τὸν πλοῦτον, οὐχὶ μειοῖ, εὐεργετεῖται οὐχ ἧττον αὐτὸς ἢ εὐεργετεῖ, καὶ ἡγούμενος εὖ πάσχειν πολλαπλάσιον ποιεῖ τὸ διδόμενον, καὶ πλειστηριάζων τὸ τάλαντον εἰς ἑαυτὸν διαβιβάζει τα φυόμενα κέρδη, καὶ ὧν μετὰ Θεοῦ διὰ τῶν πτωχῶν ποιεῖται συναλλαγμάτων, αὐτὸς ἑαυτῷ ὁλόκληρον τὴν ὠφέλειαν ἀνταλλάσσεται καὶ Θεὸν ὀφειλέτην τελευτῶν ἀπεργάζεται, ἀμοιβαῖς ἐπαξίοις καὶ νῦν καὶ εἰσέπειτα ἀντιμετροῦντα τὰς χάριτας.

31. Ἀλλὰ μικροῦ με παρέδραμε τὸ καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων εἰς λόγον θαύματος ἄξιον, ὃ κἂν ἄνθρωποι σιγήσωσι, σιγῶν τὸ πρᾶγμα βοᾷ, ὃν δηλαδὴ ὁ διαβατικώτατος οὗτος καὶ τὰ πάντα διακριτικώτατος νοῦς προσερείδει σπουδαίοις καὶ πεπαιδευμένοις ἀνδράσιν εὐνοϊκὸν ὀφθαλμόν, καὶ ἣν ἀπονέμει ἐκείνοις περιποίησιν καὶ περίθαλψιν, τὸ τῆς παιδείας δήπουθεν χρῆμα δι' ἐκείνων ἀσπαζόμενος καὶ τιμῶν καὶ δαιμονίως τὴν ταύτης ἐπίδοσιν ἐπισπεύδων, ὡς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς ἀρχῆθεν ὢν ἐραστὴς καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἡδέων καρπῶν κατακόρως ἐμφορηθεὶς καὶ ταῖς ἐπ' αὐτῇ συνδιημερεύων μελέταις καὶ τῇ χρήσει ταύτης ἀδιαλείπτως προσκείμενος, μηδόλως τῶν τῆς ἡγεμονίας πολυασχόλων καὶ ἐμμερίμνων περισπασμῶν ἀπαμβλύνειν δυναμένων τὴν ἔμφυτον προθυμίαν. Ὥστε τῷ διαπύρῳ πρὸς αὐτὴν φίλτρῳ οὐδέποτε λήγει ἀντὶ θησαυρῶν τῶν τοῦ Κροίσου (οἶμαι) πολυταλάντων, καίτοι κἂν τούτῳ μηδενὸς ἥττων, πληθώρας ὅσης βιβλίων τῶν παρὰ τοῖς πάλαι ξυγγεγραμμένων σοφοῖς παντοίων τε καὶ πολυειδῶν καὶ μηδὲ εἰς γνῶσιν ἡκόντων τοῖς πολλοῖς τῶν νῦν ὄντων ἀποθήκας ὅλας ἀναπιμπλῶν καὶ Πτολεμαῖον ἐκεῖνον νικᾶν ἐν τούτῳ φιλοτιμούμενος, καθὼς ἁπανταχῇ τὰ τοιαῦτα ὡς ὑπὸ σάλπιγγι διατόροις τοῖς ἁπάντων κηρύσσεται στόμασι, ψυχῆς ἄντικρυς ὄντα εἰκόνι θείᾳ λελαμπρυσμένης καὶ τῷ ἀρχετύπῳ ἀφωμοιωμένης φωτὶ καὶ τὸ ὅλον φάναι θεοειδοῦς καὶ ἴσα Θεῷ μεταξὺ τῶν ἄλλων γνωριζομένης. Θεοῦ γὰρ ἄξιος ἄνθρωπος θεὸς ἂν εἴη ἐν ἀνθρώποις.

32. Ἀλλὰ τὰς μὲν σὰς ἀρετάς, ἡγεμὸν ὑψηλότατε καὶ σοφώτατε, ἀκριβῶς καὶ ἐπὶ μέρους διεξιέναι προθυμεῖσθαι ταὐτὸν ἂν εἴη κοτύλῃ θαλάσσης ὕδωρ ἀντλεῖν καὶ παράλιον ψάμμον ὅλην ἀναμετρεῖν καὶ φθάνειν ἐπιχειρεῖν τὰ ἀνέφικτα· οὐδὲ γὰρ τοῖς λόγον τὸν βίον πάντα πεποιημένοις καὶ τούτοις οὐκ εὐαρίθμοις, μήτοι γὲ δὴ ἐμοὶ ἀμούσῳ τε καὶ ἑνὶ καὶ μηδενὶ μᾶλλον ὄντι, ἐξέσται ὅλως καὶ τοῦ πολλοστοῦ τῶν σῶν ἐφικέσθαι προτερημάτων, ὠκεανοῦ ὅλου εἰς πλοῦν ἀφηγήσεως δεομένων. Ἔνθεν τοι, εἰ καὶ ὁ λόγος ἤδη ὡς ὑπέραντλος γεγονώς, εἰκότως τὰ τῆς διηγήσεως ἱστία χαλάσας καὶ τῷ ὅρμῳ τῆς σιγῆς προσοκείλας, τοῦ κατ' ἀξίαν σκοποῦ λειπόμενος φαίνοιτο· ἀλλ' οὖν γε πρὸς τὴν πρόθεσιν ἀποβλέψας καὶ Θεῷ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν ἐπιστάμενος, εὐαπόδεκτον, ἐγῷμαι, κρινεῖς, ὁ τὰ πάντα εὐμενὴς καὶ εὐπρόσιτος, τὸ εἰς ἀφοσίωσιν προσκυνήσεως δουλικῆς παρ' ἐμοὶ ταπεινῷ γε οἰκέτῃ προσφερόμενον τουτὶ δῶρον, ὅσα καὶ βασιλεῖ ποτε ὕδωρ προσενεχθέν, μὴ ἐνὸν ἑτέρως δωροφορῆσαι, τὸ ἔργον ἀποδεξάμενος. Καὶ εἴη γε τὸ θεοπρόβλητον τῆς ἡγεμονίας σου κράτος ὡς ἐπ' ἀσφαλεῖ πέτρᾳ τῷ αὐθεντικῷ θρόνῳ ἐρηρεισμένον καὶ ἀστεμφῶς ἐγκαθιδρυμένον, ἐῤῥωμένης τε καὶ γαληνιώσης ἐπαπολαῦον μακροβιώσεως καὶ εὐζωΐας, τῆς ἐξ ὕψους θείας χειρὸς συναιρομένης τε καὶ συναντιλαμβανομένης ἐν πᾶσι καὶ πάντοτε ἀκλόνητόν τε καὶ ἀνεπιβούλευτον τῇ ὑμετέρᾳ θεοδοξάστῳ καὶ προσκυνητῇ κορυφῇ σὺν τῷ ἐξ αὐτῆς καὶ περὶ αὐτὴν ἐκλαμπροτάτῳ τῶν οἰκείων χορῷ τὴν τῆς ἡγεμονίας ἀρχὴν συντηρούσης καὶ περιεπούσης εἰς κύκλα περιόδων ἡλίου ἀμύθητα.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Θ΄.

ΙΩΣΗΦ ΠΡΩΗΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

ΣΤΙΧΟΙ ΘΡΗΝΗΤΙΚΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΗΝ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΟΥ ΚΑΙ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΗΣ ΟΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ, ΤΟΥ ΕΚ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

1731.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΣΤΙΧΟΙ ΘΡΗΝΗΤΙΚΟΙ

εἰς τὴν τελευτὴν Νικολάου τοῦ μακαρίτου καὶ ἀοιδίμου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας, τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Τίς δώσει μου τῇ κεφαλῇ σὺν κατανύξει δῶρον
καὶ τοῖς βλεφάροις τοῖς ἐμοῖς πηγὴν πολλῶν δακρύων,
καὶ θρηνῳδήσω γοερῶς Νικόλαον τὸν πάνυ,
Οὐγγροβλαχίας τὸν σοφὸν καὶ πολιστὴν αὐθέντην,
τὸν λαοσῶον ὀλβιστήν, ἄριστον ἡγεμόνα
καὶ μέγα ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς φῶς καὶ αὐγὴν ὀφθέντα,
καὶ ἐπὶ χλόην νιφετὸς κ' ἐπ' ἄγρωστιν ὡς ὄμβρος
καὶ μαίευμα λόγων σοφῶν καὶ τῶν μουσῶν ἑστία,
τὸν ὅνπερ πάντα οἴδασι κράτη τῶν βασιλέων
ὡς ἀρετῶν πρὸς μέγα τι βαθέως ἀφιχθέντα
καὶ ἤδη κλῆρον ἀφεγγῆ τὸν τάφον κεκτημένον,
εὐκλείας ἔρημον εὑρὼν πυθμένα; φεῦ, ἀβάλε.
Πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς, στενάξατε εὐτόνως
καὶ κλαύσατε καὶ κόψατε κοπετὸν ἐκ καρδίας,
τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν ἀνδρῶν κανόνος.
Ὄρη, βουνοὶ καὶ φάραγγες, ὀλολύξατε μέγα
τὴν δυστυχίαν τοῦ πτωχοῦ γένους τῶν νῦν Ῥωμαίων.
Θηρία ἅπαντα τῆς γῆς, ἰχθύες τῆς θαλάσσης,
στενάξατε, θρηνήσατε Γένους τὴν ὀρφανίαν.
Ἄκουσον, γῆ καὶ οὐρανέ, ἥλιος καὶ σελήνη,
πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς καὶ τῶν ὑδάτων φύσις·
τὸν τῆς ψυχῆς μου στεναγμὸν προενωτίσθητέ μοι
καὶ συναλγήσατε πικρῶς καὶ συνθρηνήσατέ μοι.
Ὄντως οὐδὲν καθέστηκε μόνιμον ἐν τῷ βίῳ,
οὐ πλοῦτος, οὐ βασίλειον, κράτος, οὐ δυναστεία·
ὄντως ὁ κόσμος στρέφεται, παράγει δὲ τὸ σχῆμα·
παρέρχονται, μαραίνονται, φεύγουσιν, οὐ κρατοῦνται
ἄνθρωπος, δόξα καὶ τιμή, ἰσχύς, ὑγεία, κάλλος·
τὰ πάντα παραῤῥέουσι, τὰ πάντα ματαιότης,
κόνις καὶ τέφρα καὶ καπνός, ὕθλος, σκιὰ καὶ ὄναρ.
Ἰδοὺ γὰρ ὁ τετράκουστος Νικόλαος, ὁ κράτωρ
Οὐγγροβλαχίας ὁ πολύς, τὸν βίον ἀπολείπει

www.dacoromanica.ro

καὶ λίθον κάλυμμα σιγῆς ἐν Βακαρέστοις ἔχει·
ὥσπερ ἀστὴρ ἡμεραυγὴς ὑπὸ τὴν γῆν ἐκρύβη,
καὶ διαβὰς ὡς ἄνθρωπος τὴν ἅλμην τὴν τοῦ βίου,
τὴν ματαιότητα τῆς γῆς λιπών, εἰς πόλον ἤρθη
τῆς πρωτοπόλεως βλαστὸς καὶ 'Αλεξάνδρου γόνος
ἐξ ἀποῤῥήτων τοῦ ποτὲ τῆσδε τῆς βασιλείας·
ὄντως σοφίας θησαυρός, θείων Γραφῶν τὸ στόμα
καὶ γλῶσσα, νοῦς ὁ καθαρός, θεολογίας τόμος,
ἀνὴρ χρηστός, ἐπιεικής, κῆπος πολλῶν χαρίτων
καὶ ἡγεμόσι πρὸ αὐτοῦ ἥλιος ἄλλος μέγας.
'Αλλ', ὦ Βλαχία πενθηρά, πένθει κοινῇ τὸν ἄνδρα·
καὶ σύ, Μοισία, στέναξε καὶ θρήνους σαυτῇ πλέκε·
σῆς γὰρ εὐκλείας καὶ τιμῆς τὴν φλόγα οὐ σκαλεύει,
καὶ κόσμος ἅπας σου εἰς γῆν καὶ τερπωλὴ ἐκρύβη
καὶ χέρσος ὤφθη αὐθεντῶν καὶ ἡγετῶν σου θρόνος
καὶ ἔγκεντρον ἐνέδωκε Κλωθὼ λημμάτων βάτον.
Σὺ δὲ πῶς τόσους ἠρεμεῖς, Ὅμηρε, χρόνων χρόνους;
δέον δευτέραν γράφειν σε ἐν Δάκαις 'Ιλιάδα
καὶ δυσπραγοῦσαν ἅπασαν δακρύειν τὴν Βλαχίαν,
ἥσπερ τὸ κλέος κέκρυπται ἄγον σιγὴν βαθεῖαν.
'Αλλὰ δεῦτε, φιλάδελφοι, δεῦτε, συναρχιθῦται,
δεῦτ', ἔξοχαὶ πατριαρχῶν, βάθραι, τὸ φῶς τοῦ κόσμου·
δεῦτε, πιστοὶ φιλόθεοι, κάλλιστοι φίλοι πάντες,
συνελατῆρες ἀδελφοί, γνωστοί, συνήθεις, ξένοι,
οἱ ταῖς ὀπαῖς ταῖς ὀρειναῖς οἰκοῦντες ἀπροΐτως,
οἱ ἡσυχίας ἐρασταὶ τῆς θεοπεφιλημμένης,
οἱ μαρτυροῦντες ὡς ἀεὶ ἐκ Θεοῦ θελημάτων,
νέοι ὁμοῦ καὶ γέροντες καὶ συνηλικιῶται·
δεῦτε, δεῦτε, συνάχθητε, ὅσοι Χριστὸν μιμεῖσθε·
τὴν τῆς ἀγάπης ἐντολὴν πληρώσατε προθύμως·
ἐπαγρυπνήσατε μικρόν, εἰς προσευχὴν σταθέντες,
κ' ἐκδυσωπήσωμεν Χριστόν, Θεὸν τὸν τῶν πνευμάτων,
ὑπὲρ οὗ πρόκειται ἡμῖν ὁ λόγος Νικολάου,
ἀδιαστρόφου καὶ ὀρθοῦ δούλου, πιστοῦ καὶ λάτρου
τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ, Τριάδος τῆς ἁγίας,
τὸ χρέος δόντος τὸ κοινὸν ἐν εὐσεβείᾳ πλείστῃ,
τὸν νήγρετον καὶ ἔσχατον ὕπνον καταδαρθέντος
καὶ τὸν τοῦ σώματος πηλὸν εἰς γῆν ἀποθεμένου,
παραδιδόντος χοῦν χοΐ, τὸ πνεῦμα τῷ Κυρίῳ·
ᾧ λάτρης εὐδιάγνωστος καὶ δοῦλος ἦν ἐκ βρέφους
καὶ δένδρον θεοφύτευτον, ἄλσος χρηστοτροπίας,
ἔτεσι πεντεκαίδεκα τοὺς Βλάχους διϊθύνας,
ὡσαύτως τε καὶ πρότερον πέντε τοὺς Μολδαβίους,
βιώσαντος ἐπὶ τῆς γῆς χρόνους ἑξήκοντά που,
παραλιπόντος τὸν υἱὸν διάδοχον τοῦ θρόνου,
πατρῴζοντα τὴν ἀρετήν, κύριον Κωνσταντῖνον,
τὸν αὐξηθέντα βαθμηδὸν πήχει ἡγεμονίας
καὶ στίλβοντα ταῖς χάρισι τῆς ἔνδον εὐπρεπείας,
μεμουσωμένον ἔκτοπα, ὡς εἶναι ἀριστίνδην

www.dacoromanica.ro

καὶ οὐ πλουτίνδην (ὥς φασιν), ἀλλ' ἄξιον τῆς δόξης.
Ἄρχει δὲ ἤδη ἐν Χριστῷ, ᾧ ζῶμεν καὶ πλουτοῦμεν,
ἐν ᾧ καὶ πάντες θησαυροὶ σοφίας τῆς ἀῤῥήτου,
τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ πατρός, ὁ ἥρως Κωνσταντῖνος,
ὁ ἔντιμος παρὰ Θεοῦ καὶ παρ' ἀνθρώποις μέγας,
καὶ ἀμφοτέρας εὐκοσμεῖ τετράκις τὰς καθέδρας,
Οὐγγροβλαχίας κοίρανος καὶ Μολδαβίας κράντωρ
ἅπαξ καὶ δὶς ὡς ἥλιος θεόθεν ἀπαστράψας·
καὶ μάλιστα οἷον εἰπεῖν Θεὸς ὁ πάντων ἄναξ,
ἐξ οὗ, δι' οὗ πᾶν γέγονεν, ἐν ᾧ καὶ πάντα μένει,
προέβαλεν, ἀνέδειξεν, ἀνέθηκεν ὡς λύχνον,
ὡς πόλιν, ὡς ἀκρόπολιν ἄμφω ταῖς αὐθεντίαις
ἀναβιβάσας τὴν αὐτοῦ στεφηφοροῦσαν κάραν,
μέγαν πυρσὸν ὡς ἄσβεστον, λιμένα πάσῃ ζάλῃ,
φρούριον, καταφύγιον θείων καταγωγίων,
πτωχῶν χηρῶν διορθωτήν, λύτρον αἰχμαλωσίας,
εὔλυτον κόσμον δεξιόν, ἀνώδυνον ἐν πᾶσιν,
ἄφθονον θεῖον θησαυρόν, πλούτων χαρίτων χύσιν,
χρηστότατον, ἐπιεικῆ, καρπὸν ἀγάπης ὄντως,
φωστῆρα ἀπερίσπαστον, νέφος ὑλώδους δίχα·
ὃν εὐλογήσοι ὁ Θεός, ἡ βρύσις τῆς εἰρήνης,
τὸ πέλαγος τὸ ἄπειρον τῆς θείας εὐσπλαγχνίας,
τῶν οἰκτιρμῶν ἡ θάλασσα, τὸ τῆς σοφίας βάθος,
τὰς τῆς καρδίας ἀκοὰς πάντοτε διανοίγων
καὶ ὀφθαλμοὺς τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς ἀκουτισθῆναι,
κατανοῆσαί τε τὸν νοῦν καὶ συνιδεῖν τὴν γνῶσιν,
γνήσιον δείξας πληρωτὴν τῶν λόγων καὶ τῶν νόμων
τοῦ παναγάθου καὶ σεπτοῦ καὶ παντελοῦς καὶ θείου
θελήματος Θεοῦ, πατρὸς τῶν ὅλων καὶ δεσπότου,
καταφωτίζων ὡς Θεὸς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν,
βραβεύων αὐτῷ σύνεσιν καὶ γνῶσιν καὶ σοφίαν,
καὶ μετὰ ταῦτα εὕροιτο τὴν ἄνω βασιλείαν.
Δεῦτε οὖν, πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς εὐσεβείας, πάντες
ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, λαοὶ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι,
οἱ τοῦ Ἀδὰμ ἀπόγονοι, προκύψωμεν ἐν τάφοις
καὶ ἴδωμεν μυστήριον τὸ φοβερὸν καὶ μέγα,
ὁ κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ πλαστουργηθεὶς ἐν δόξῃ,
ὁ τῶν ἀγγέλων κοινωνὸς καὶ τῶν μεγάλων μύστης,
ὁ λίαν εὐπρεπέστατος, ὡραῖος ἐν τῷ κάλλει,
πῶς οὗτος πρόκειται βορὰ σκωλήκων καὶ σαπρίᾳ
τῷ σκότει δαπανώμενος, ὅλος ἐκλελυμένος·
καὶ γνῶμεν ὅτι λύεται πανήγυρις τοῦ βίου,
ἡ πονηρὰ καὶ χαμερπής, ἐλπὶς ἡ τῶν ἀνθρώπων.
Σήμερον γὰρ ἡ μοχθηρὰ πανήγυρις τοῦ βίου
καὶ πάσης ματαιότητος εἰς τέλος ἠφανίσθη·
ὡσεὶ καπνὸς ἐξέλιπε καὶ ὡς ὄναρ παρῆλθεν,
ὡς ἄνθος (φεῦ) ἐξέπεσε καὶ χόρτος ἐξηράνθη.
Σήμερον πᾶσα γήϊνος ἐλπὶς ἅμα καὶ δόξα
ὡς πλάνη ἀποσβέννυται καὶ εἰς τέλος ἐκλείπει·

www.dacoromanica.ro

τὸ πνεῦμα γὰρ ἐξέλιπεν ἐκ τοῦδε τοῦ σαρκίου·
ὁ πηλὸς μεμελάνωται, τὸ σκεῦος διεῤῥάγη·
νεκρὸς γὰρ ἀναίσθητος καὶ ἄλαλος ὁρᾶται
ὁ πρὸ μικροῦ ζῶν καὶ λαλῶν καὶ χαίρων ἐν τῷ βίῳ·
φίλτρον ψυχῆς καὶ σώματος διέστη ἀπ' ἀλλήλων·
μορφὴ δὲ ἀφανίζεται καὶ ὄψις ἀμαυροῦται·
ὦτα μὲν κατακλείονται κ' ἐμφράττεται δὲ στόμα,
χεῖρες καὶ πόδες ἅμα δὲ ἐμαράνθησαν ἄφνω.
Ποῦ πλούτου περιφάνεια; ποῦ δόξης εὐκληρία;
ποῦ ἱματίων καλλονή; ποῦ τῶν τριχῶν τερπνότης,
στρωμνῆς ἡ πολυτέλεια, βρωμάτων ποικιλία,
τοῦ κόσμου τὰ χαρίεντα, ἀνθέων εὐκοσμία;
Πάντα παρέδραμεν ἰδού, πάντα καλύπτει λίθος,
πάντα κόνις γεγόνασιν, εἰς τέφραν μετεβλήθη·
οὐδεὶς χωρίζει πλούσιον καὶ πένητ' ἐκ τοῦ τάφου,
οὐδεὶς σοφὸν ἢ ἄσοφον, ἔνδοξον ἄδοξόν τε·
ὁμοῦ γὰρ κεῖνται βασιλεῖς, τοπάρχαι, ἡγεμόνες,
μητροπολῖτ', ἐπίσκοποι, πάπαι καὶ πατριάρχαι,
τῆς Βυζαντίδος ἡ λογάς, Ῥώμης τε καὶ Γαλλίας,
καὶ πάντες ἔνδοξοι τῆς γῆς, κριταί, σοφοί, δυνάσται,
πτωχοί, γυμνοί, ἀπέριττοι, ὁμοῦ πενήτων πλήθη,
ἀσυμπαθῶν μυκτηρισμοί, οἱ ὀρφανοὶ καὶ χῆραι,
ὀστᾶ μόνον ὁρώμενα, κῶλα γεγυμνωμένα.
Ἀκαιροφάνταστος λοιπὸν ὁ μόχθος τῶν ἀνθρώπων,
ἀνύπαρκτος πᾶσα σπουδὴ πάντων τῶν ἐπικούρων·
ἀπατηλότερα καὶ γὰρ ὀνείρων τὰ τοῦ βίου·
ἐξαίφνης γὰρ ὁ πανσθενὴς θάνατος αἴρει πάντας
καὶ φύρδην ἅπαντας ὁμοῦ τίθησι τυμβοχώστους·
ὁ πανδαμάτωρ χρόνος δὲ πάντας βροτοὺς δαμάζει
καὶ τάφῳ συγκαλύπτεται πᾶσα (οἴμοι) λαμπρότης.
Πάντα νῦν τὰ τοῦ σώματος βλέπομεν μέλη ἅμα,
ἀκίνητα τὰ κινητά, ἄπρακτα τὰ πρακτέα,
τῶν ὀφθαλμῶν κατάδυσιν καὶ τῶν χειρῶν τὴν δέσιν,
ποδῶν τὸ ἀνενέργητον, τῆς ἀκοῆς ὡσαύτως,
σιγὴν τῆς γλώσσης τὴν μακράν, τῆς πρὶν εὐλαλευούσης.
Τάφῳ περίκειται σμικρῷ, ἀναισθησία πᾶσι·
βροτῶν γὰρ χρόνος τῆς ζωῆς ταχέως ἐκπληροῦται.
Ὅθεν πρὸ τέλους, πρὸ μικροῦ, κράζω, βοῶ, στενάζω,
συμπρεσβευτὰς παραλαβὼν ὅσους ὁ πόθος τρώσει·
«Δέσποτα κύριε Χριστέ, παμβασιλεῦ οἰκτῖρμον,
μακρόθυμε, πανεύσπλαγχνε, ἡ τοῦ πατρὸς οὐσία·
ὁ πλάστης πλάσμα γεγονὼς ὑπὲρ τοῦ πλάσματός σου,
καὶ κόσμῳ ἥκες, κοσμουργέ, κοσμῶν τὴν ἀκοσμίαν
καὶ κόσμου σου τοῦ σύμπαντος αἴρων τὴν ἁμαρτίαν,
καὶ θεοῤῥύτῳ αἵματι σῷ ἐξηγόρασάς με·
οἰκτείρησόν με δωρεὰν ὡς μόνος ἐλεήμων·
φεῖσαι, συμπάθησον κἀμέ, καθάπερ πρὶν τοὺς ἄλλους,
πόρνην, τελώνην καὶ λῃστήν, ἄσωτον, Σολομῶντα,
τὸν Μανασσῆν σὺν τῷ Δαβίδ, πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος·

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Τὸ στῆθος τύπτω ἐκβοῶν· Ἥμαρτον, ἥμαρτόν σοι·
αὐτοκατάκριτός εἰμι καὶ πρὸ τῆς καταδίκης,
πλήρης ὑπάρχων ῥυπαρῶν ἔργων ἀνιστορήτων,
ἅπερ οὐδείς σοι ἥμαρτεν, ἀφ' οὗ τὸ πᾶν παρῆξας.
Τούτων οὖν λύσιν ἐξαιτῶ τὴν σὴν φιλανθρωπίαν,
ἥντινα, σῶτερ, φυσικῶς, οὐκ ἐπικτήτως φέρεις.
ἀλλ' ἔχεις ὑπεράπειρον τῶν οἰκτιρμῶν τὴν χύσιν.
Πάσας οὖν ἀπαλήλιψον[1] πάσας ἀτασθαλίας,
ἃς εἰργασάμην ἀδεῶς καὶ πρόσω σ' ἀπτοήτως·
ὁ δείξας Πέτρον δάκρυσι στήλην τῆς μετανοίας,
αὐτὸς κἀμοῦ τὰ δάκρυα δέξαι καὶ σῶσον, σῶτερ,
καὶ καθαρίσας, καθαρὲ φύσει, ἐξ ἁμαρτίας,
πασῶν μου τῶν ἀνομιῶν ἐκνίψας μου τὸν σπῖλον,
καὶ δός μοι τὴν ἀπόπλυσιν, φιλάνθρωπ', ἐπιπλέον.
Μετὰ δὲ ταῦτα δέομαι, παρακαλῶ, πρεσβεύω,
ἀντιβολῶ, λιτάζομαι, ἐκλιπαρῶ, βοάω
ἐν κατανύξει μου πολλῇ, ἐν συντριβῇ καρδίας,
πόνῳ καὶ πόθῳ, πίστει τε καὶ ἀσφαλεῖ ἐλπίδι,
καὶ στεναγμοῖς καὶ δάκρυσι γουνάζομαι καὶ κράζω·
Πάτερ, Υἱέ, Παράκλητε, Τριὰς ἁγία μόνη,
ἀκένωτα τὰ ἀγαθὰ εἰς πάντας πάντα ῥέων
καὶ κάλλος πολυέραστον (βαβαὶ) οὐκ ἔχον κόρον·
ὦ φῶς, Τριὰς τὸ τριλαμπές, φύσις ἡ μακαρία,
Τριὰς προσώποις καὶ μονάς, ἀγχίφωτος οὐσία·
ὦ πῦρ τὸ καθαρτήριον, ἁγιασμοῦ ἡ βρύσις,
χρηστότητος ἡ ἄβυσσος, πέλαγος εὐσπλαγχνίας,
συμπαθεστάτῳ ὄμματι ἐπίβλεψον σοῖς οἴκτοις
ἐφ' ὃν σὺ ἔθηκας ἐν γῇ λαοῦ τοῦ σοῦ προστάτην,
δι' οὗ ἐν κόσμῳ, ὥς φησι τὸ συμφυές σου πνεῦμα,
βασιλεῖς βασιλεύουσι, κρατοῦσιν ἡγεμόνες·
αὐτὸς καὶ νῦν, φιλάγαθε, σοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ
μνήσθητι τοῦ ἱκέτου σου, μνήσθητι Νικολάου·
τοῦ ἡγεμόνος, φύλακος τῶν ἀρχικῶν σου νόμων,
καὶ εἴ τι ἐπλημμέλησεν ὡς ἄνθρωπος ἐν κόσμῳ
καὶ παρετράπη ὡς βροτὸς καὶ ἥμαρτέ σοι, σῶτερ,
ἄνες τὰ πάντα τῶν αὐτοῦ ὅσων ἀγνοημάτων,
ὀφλήματα, ἐγκλήματα, τὰ τῶν βροτῶν οἰκεῖα·
καὶ τῆς τραπέζης σου αὐτὸν γεῦσον τῆς ἀθανάτου,
ὥσπερ αὐτὸς ἐχόρτασεν ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν σου
πεινώντων σύστημα πολύ, λιμωττόντων, διψώντων,
χηρῶν προστάτης γεγονώς, προνοητὴς ἁπάντων,
ἀρχιερέων, κληρικῶν, ἐγκλείστων, πεπτωκότων,
καὶ πολυόρεκτος λιμὴν τῶν καταποντουμένων·
σεμνείων θείων καὶ ναῶν στήριγμα ἦν καὶ κλέος,
καὶ χεὶρ καὶ ποῦς τῶν ὀρφανῶν (κατὰ τὸ γεγραμμένον),
καὶ ἀγαθὸς καὶ συνετὸς καὶ τρέμων εἰς τὰ θεῖα,
καὶ δοῦλος ἀδιάστροφος τῶν θείων σου κριμάτων,

---

[1]) ἀπαλήλιψον = ἀπάλειψον.

καὶ μεριστὴς ὧν δέδωκας δίκαιος καὶ εὐγνώμων.
Κάλλιστον ἤγειρε ναόν, θείαν σκηνὴν καὶ οἶκον,
καὶ καταγώγιον τερπνὸν καὶ τέγος, δόμον θεῖον
σῇ τῇ θεότητι μιᾷ, ἀνάρχῳ θεαρχίᾳ,
Τριάδι τρισηλίῳ τε, μόνῳ Θεῷ τῶν ὅλων,
πατρὶ τῷ πανάρχῳ τε, Υἱῷ τῷ γεννηθέντι
καὶ παναγίῳ Πνεύματι τῷ προβλητῷ πατρόθεν,
ἐν ᾧ τὸν χοῦν ἀπήτησας ὡς κτίστης ἀπὸ τούτου
καὶ μνήματι κατέκλεισας τὸ γηγενὲς σαρκίον·
τοῦ ἀοιδίμου δούλου σου μνήσθητι Νικολάου
καὶ πλούτισον σῶν ἀγαθῶν τοῦτον τῶν αἰωνίων,
καὶ τῆς χαρᾶς ἀξίωσον πάντων τῶν ἐκλεκτῶν σου·
ἐν χώρᾳ τάξον ζώντων τε καὶ ἐν σκηναῖς δικαίων·
ναί, Ἰησοῦ φιλάνθρωπε, παμβασιλεῦ, παντάναξ,
ὁ συναΐδιος Πατρὶ καὶ Πνεύματι ἁγίῳ,
ὁ παντοκράτωρ, τέλειος Θεὸς ὁ τῶν πνευμάτων.
Τὸ πνεῦμα δὲ ἀνάπαυσον τοῦδε τοῦ σοῦ ἱκέτου
καὶ καταξίωσον τῆς σῆς, Κύριε, βασιλείας
ἐν τῇ μελλούσῃ καὶ φρικτῇ κρίσει σου τῇ δικαίᾳ,
ἀμνημονήσας καὶ αὐτοῦ κἀμοῦ τῶν ἐγκλημάτων
καὶ ὧν τὴν μνήμην ἔχω δὲ ἐν διανοίᾳ πάντων.
Μνήσθητι πάντων, ἀγαθέ· πάντων τὰ γραμματεῖα
σχίσον καὶ διασκόρπισον εἰς χάος τὸ τοῦ Ἅδου,
μεσίτην προσδεχόμενος τὴν ἀγαθότητά σου,
τὴν ἄπειρον χρηστότητα, τὴν ἀνεξικακίαν,
τὴν ἄφατον συμπάθειαν, τὴν ἄκραν εὐσπλαγχνίαν,
καὶ τὴν σὴν χάριν δὸς ἡμῖν πρέσβιν ἐξῃρημένην.
Δέξαι μεσίτην δεύτερον, δευτέραν, ὑπερτάτην,
Μαρίαν τὴν κοσμοπρεπῆ μητροπαρθένων κόρην,
ῥάβδον, τὴν θείαν κλίμακα, τὴν ὄντως Θεοτόκον,
ἄνασσαν τὴν παγκόσμιον, τὸν ἔμψυχόν σου θρόνον,
ἥτις ἀνθρώπους τέθεικεν εἰς θρόνον σου τὸν θεῖον.
Δέξαι μεσίτας, πρεσβευτὰς σοὺς λειτουργούς, παντάναξ,
τὰ Χερουβὶμ καὶ Σεραφίμ, ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας
καὶ πάσας τὰς ἐν οὐρανῷ ἀγγελικὰς δυνάμεις,
καὶ ἀσωμάτων τὰς λοιπὰς θείας ταξιαρχίας.
Δέξαι μεσίτην τέταρτον τὸν Πρόδρομόν σου, Λόγε·
καὶ κήρυκας καὶ μύστας σου δέξαι μεσίτας, πρέσβεις,
τῶν ἀποστόλων τὸν χορὸν καὶ προφητῶν τοὺς δήμους,
ἱεραρχῶν τὸ σύστημα καὶ πάντων τῶν ἁγίων
καὶ τὸν μέγαν Νικόλαον ὑπὲρ τοῦ ὁμωνύμου,
μεθ' οὓς κἀμοῦ τὰς προσευχάς, τὰς ἐκ πολλῶν δακρύων.
Κλῖνον τὸ οὖς σου, Κύριε, καὶ συγκατάβηθί μοι,
καὶ σῶσον οὗ προσέλαβες ἦτορ, τοῦ Νικολάου,
τοῦ τετραχῶς εὖ ἄρξαντος, χρηστοῦ θεράποντός σου,
ὡς οἷόν τε φυλάξαντος τὰς θείας ἐντολάς σου,
τὴν ἀνταπόδοσιν πολλὴν αὐτῷ ἐπιβραβεύων,
μισθὸν πολὺν καὶ στέφανον τὸν τῆς δικαιοσύνης·
καὶ ἀγαθῶν τὴν ἄβυσσον, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ οἶδε,

www.dacoromanica.ro

δώρησαι, δός, ἐκδυσωπῶ ὁ εὖ παθὼν ἐκ τούτου.
Κατάταξον, ἀνάπαυσον αὐτὸν ἔνθα ἁγίων
χορεῖαι πρωτοτόκων τε πατριαρχῶν, πατέρων,
μαρτύρων, ὁμολογητῶν καὶ τῶν ἀπὸ αἰῶνος
Πατρὶ Υἱῷ καὶ Πνεύματι, σοὶ εὐαρεστησάντων·
σὸν γάρ ἐστι τὸ ἐλεεῖν καὶ σῴζειν ἡμᾶς πάντας
τοὺς εὐσεβῶς ὑμνοῦντάς σε, πιστῶς καὶ προσκυνοῦντας
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ πάντοτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὁ Ἰωσὴφ ὁ πιναρός, ὁ πρώην Βουλγαρίας
τῆς κατὰ τὸν παντάπορον Ἴστρον περιτελούσης
κ' ἄνω Μοισίας κάτω τε πάνυ γειτνιαζούσης,
ἀρχιερέων ἔκτρωμα καὶ μονοτρόπων γέλως,
φιλαδελφείας νικηθεὶς πάθει, πονήσας ταῦτα
γέγραφεν· ἐτραγῴδησεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἄθω,
ἐν σκήτῃ τῆς προμήτορος Χριστοῦ ἁγίας Ἄννης,
ἔτει ἑπτακοσιοστῷ τριακοστῷ τε πρώτῳ
χιλιοστῷ ἀπὸ Χριστοῦ, μηνί τε Ἰουλίῳ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

I'.

ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ

ΑΠΑΡΙΘΜΗΣΙΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΣΤΩΝ ΝΑΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΑΠΑΡΙΘΜΗΣΙΣ
ΤΩΝ
ΟΝΟΜΑΣΤΩΝ ΝΑΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ.

Ἀνέγνωσας, ἄγα πητέ, τὰ ἄνω γεγραμμένα·
εἶδες καὶ ἐμυρίσθηκες ἄνθη τὰ περασμένα,
τὰ ἄνθη τὰ πνευματικά, τἀμάραντα κεὐφράνθης
καὶ εὐωδίαν καὶ χαρὰν πνευματικὴν ὠσφράνθης.
Τώρα ἰδές, ἀνάγνωσε καὶ τὰ τῆς Παναγίας
ἅγια μοναστήρια, ὁμοῦ καὶ ἐκκλησίας,
μόνον τὰ περιβόητα διὰ θαυματουργίας
(ἴσα μὲ τἄστρα ὅλα γὰρ εἶναι ἐπ' ἀληθείας)
Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως καὶ νήσων καὶ χωρίων,
τῶν ὀρθοδόξων μοναχά, δούλων της τῶν γνησίων.
Ὡς ἄνθη εὐωδέστατα καὶ τοῦτα μύρισέ τα·
ὡς ἕνα καὶ ὡραῖον δὲ κῆπον θεώρησέ τα
καὶ θέλεις νὰ νοστιμευθῇς κέδῶ τῇ ἀληθείᾳ
καὶ ὀσφρανθῇς καὶ εὐφρανθῇς τῇ τούτων εὐωδίᾳ.
Ἰδοὺ πὲρ κουρμοζιτὰ καὶ χάριν εὐλαβείας,
ὁποῦ ἐσύ, τέκνον, κἐγὼ ἔχω τῆς Παναγίας·
ἔξω ἀπὸ τῆς Μοσχοβιᾶς ὁμοῦ καὶ τῆς Φραγγίας
ἕνα πρὸς ἕνα τὰ μετρῶ πάσης μετ' ἀληθείας,
καὶ ὄχι ὅλα πάλιν δέ, ὅτι ἡ Παναγία
ὅλα τὰ ξεύρει μοναχὰ τῶν ὅλων ὡς κυρία.
Ἐγὼ ἐδῶ μόνον μετρῶ καὶ γράφω ὅσα ἄλλα
εἶδα καὶ ἤκουσ' ἀληθῶς, μικρά τε καὶ μεγάλα.
Πρὸ πάντων κάνω δὲ ἀρχὴν ἐγὼ ἀπὸ τὴν Δύσιν
καὶ τέλος στὴν Ἀνατολὴν κατὰ δικήν μου κρίσιν.
Ἀπὸ τὸ Κρίμι ἀρχινῶ, θρόνου τοῦ Ταταρχάνη.
Ἐντεῦθεν ὁ κατάλογος καλὴν ἀρχὴν λαμβάνει
τῶν θαυμασίων καὶ σεπτῶν οἴκων τῆς Παναγίας,
καὶ ἄκουε μετὰ χαρᾶς, τέκνον, καὶ εὐλαβείας.

Ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

α'.

Τὸ Κρίμι ἔχει τὸ λοιπὸν ναὸν τῆς Παναγίας,
εἰς τὸ Μπαχτζὲ Σαράγι δέ, ἔξω τῆς πολιτείας.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Ἐπῆγ᾽ ἀτός μου καὶ μετρῶ σκαλιὰ ὡς τετρακόσα
νάξιωθῶ μέσα νάμπῶ· νὰ μὲ πιστέψῃς, τόσα.
Λέγεται Θεοσκέπαστη, ὄντας πελεκημένη
ἡ ἐκκλησία στὸ βουνὸ μέσα, οὐχὶ κτισμένη·
ἡ δὲ εἰκὼν παμπάλαια, ἡ τῆς ὑπεραγίας·
ὅθεν καὶ διακρίνεται μόλις καὶ μετὰ βίας.
Ἀλλὰ διὰ τὰ θαύματα ὡς καὶ ὁ Ταταρχάνης
τὴν ξεύρει καὶ τὴν ἐτιμᾷ, ναί, σὺν τοῖς μεγιστάνοις·
καὶ εἰς αὐτῆς τὴν ἑορτήν, ἤγουν τὴν Κοίμησίν της,
τὸ Κρίμι ὅλο καὶ καλὰ τρέχει διὰ τιμήν της.

β΄.

Τοῦ Γκόλτα εἰς τὴν Ἰογδανιὰ εἶναι τῆς Παναγίας
μεγάλο μοναστήριον, ἔσω τῆς πολιτείας,
Βασίλη βόδα κτίριον, μὲ μίαν της εἰκόνα
θαυματουργὸν καὶ θαυμαστὴν εἰς τοῦτον τὸν αἰῶνα,
τὸ μέγα θαῦμα, ἡ στολή, τῆς πόλεως Γιασίου,
καθὼς τὸ Σαραντάριον στολὴ Βουκουρεστίου.
Εἰς τὴν μονὴν Βατοπεδιοῦ εἶναι προσκυνημένον
καὶ ὡς τυγχαίνει πλούσιον καὶ καταστολισμένον.

γ΄.

Στὸ Νιάμτζου καδιλίκιον πάλιν τῆς Ἰογδανίας
εἶναι τὸ μοναστήριον Νιάμτζου τῆς Παναγίας,
καὶ ἡ εἰκὼν ἀποτελεῖ πολλὰς θαυματουργίας
καὶ γίνεται πανήγυρις πολλὴ ἐπ᾽ ἀληθείας.

δ΄.

Μέσα δὲ στὴν αὐθεντικὴν τὴν κούρτην τῆς Βλαχίας
εἶναι ὁ Εὐαγγελισμός, ναὸς τῆς Παναγίας.

ε΄.

Εἶναι τὸ Σαραντάριον μονὴ τῆς Παναγίας,
τὸ θαῦμα τοῦ Βουκουρεστιοῦ, πηγὴ θαυματουργίας.
Εἰς τῶν Πατέρων τὴν μονήν, οὕτως ὠνομασμένην,
εἶναι προσκυνημένο δέ, στὴν Ῥούμελη κειμένην·
κτίριον τοῦ αὐθέντου δὲ Ματαίη Μπασαράμπα,
ὅστις, ὡς λέγουν, ἔκτισε ναοὺς ἕως σαράντα,
Βασίλη βόδα σύγχρονος, καὶ χρόνους πολεμοῦσαν,
ὕστερα δὲ ἀγάπησαν κι᾽ ὡς ἀδελφοὶ ἐζοῦσαν.

ϛ΄.

Εἶναι τὸ τοῦ Σερδάνξοδα, πάλιν τῆς Παναγίας
καὶ Κουτρουτζάνι λέγεται, στόλισμα τῆς Βλαχίας·
εἶναι δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος προσκυνημένον
καὶ ὡς τυχαίνει ἔνδοξον καὶ καταπλουτισμένον.

ζʹ.

Εἰς δὲ τὸ καδιλίκιον Μπουζέου τῆς Βλαχίας
εἶναι ναὸς θαυματουργὸς πάλιν τῆς Παναγίας,
καὶ εἰς τὸ μοναστήριον, ὁπόχει τοῦ ἁγίου
τὴν κάραν Βησσαρίωνος, τοῦ νέου μας ὁσίου,
κείμενον εἰς τὴν Ῥούμελην, εἶναι προσκυνημένος,
καὶ ἀρκετὰ δὲ πλούσιος καὶ τοῦτο τιμημένος.
Εἰς τὴν Κραγιόβα φαίνονται, ὡς ἤκουσα, καὶ ἄλλα,
πλὴν δὲν τὰ εἶδα, δυνατὰ ὅμως αὐτὰ μεγάλα.
Εἰς ἕνα τούτων σῴζεται τὸ τοῦ Δεκαπολίτου
τοῦ Γρηγορίου λείψανον (μαζί μας ἡ εὐχή του),
εἰς ἄλλο δὲ ἡ δεξιὰ ἐκείνη τοῦ ἁγίου
μεγάλου Νικολάου μας, ἱεραρχῶν τοῦ θείου,
ὁποῦ ἐχάρισε ποτὲ ῥάπισμα τοῦ Ἀρείου,
κἐγὼ τὴν ἐπροσκύνησα ὡς χάρισμα Κυρίου,
καθὼς ὁποῦ τοῦ Βαπτιστοῦ εἶναι στὴν Πογδανίαν·
κιαὐτὸν τὸν ἐπρόσκύνησα χωρὶς ἀμφιβολίαν.
Ταῦτα μὲν περὶ τῶν ναῶν Κριμίου, Μπογδανίας,
καὶ τῶν μοναστηρίων δὲ τῶν τῆς Οὐγγροβλαχίας.

ηʹ.

Εἰς δὲ τὸν ἐκλαμπρότατον θρόνον τῆς Παναγίας,
πρώην Κωνσταντινούπολιν, νῦν δὲ τῆς δυστυχίας,
ἐρχόμενος ἐγὼ θωρῶ μὲ δίψαν τῆς καρδίας
ἐκεῖνό της τὸ Μπαλουκλί, τὸ ὕδωρ σωτηρίας,
τὴν Ζωοδόχον τὴν Πηγήν, ἐξ ἧς ζωῆς πλουσίως
ἐχύθησαν καὶ χύνονται ὕδατα αἰωνίως·
τοῦ βασιλέως κτίριον Λέοντος τοῦ Μακέλλη,
τώρα δὲ φεῦ ἐλεεινό· χειρότερα δὲν θέλει.
Βλέπω δὲ τὴν εἰκόνα της πολλὰ παλαιοτάτην,
εἰς δὲ τὰ θαύματα πολλὰ νέαν, προθυμοτάτην,
ὁποῦ πολλοὶ μαλώνουσι τίς νὰ τὴν πρωτοπάρῃ.
Ἔχει ὁ Δέρκων δι' αὐτὴν ξεχωριστὸ καμάρι.

θʹ.

Ὁ ἐν Βλαχέρναις θαυμαστὸς ναὸς καὶ ἡ εἰκόνα
τῆς βασιλείας τὸν χρυσὸν ἐκεῖνον τὸν αἰῶνα
τῆς Κωνσταντινουπόλεως προσκύνημα τὸ πρῶτον
καὶ ἑορτὴ βασιλικὴ μετὰ μεγάλων κρότων·
τῆς Πουλχερίας κτίριο πρῶτο τῆς βασιλίσσης,
Ξηροποτάμου τῆς μονῆς τῆς πρώτης κτητορίσσης.
Φεῦ, τώρα ἀφανίσθηκεν· ἔχομεν μετὰ βίας
μόνον τἀγίασμα αὐτῆς, βρύσιν θαυματουργίας,
καθὼς καὶ πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν κατεδαφίσθη
τοῦ Μαύρου Μόλου ἡ μονὴ κἐχάθη, ἀφανίσθη·
ἦτον ἀπάνω στὸ Στενό, κοντὰ εἰς τὸ φανάρι,
τῶν Μαυροθαλασσίτικων τῶν καραβιῶν καμάρι.
Τὴν Παναγίαν καὶ αὐτὴ ἤξευρε νοικοκύρη
καὶ κάθε χρόνον ἔκανε μεγάλο πανηγύρι.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ι'.

Πηγαίνω στὸ 'Αγρὶ-Καπί, βλέπω τὴν Παναγίαν
μέσα εἰς μίαν εὔμορφην καὶ νέαν ἐκκλησίαν,
γεμάτην τοὺς Χριστιανούς, γεμάτην 'Αρμενίους,
εὐεργετοῦσαν καὶ τοὺς δυὸ μὲ τρόπους ἐξαισίους.
Αὐτὴ τώρα ἀπόμεινε τὸ ἔξοχον εἰς ὅλην,
ὕστερ' ἀπὸ τὸ Μπαλουκλί, προσκύνημα τὴν Πόλιν,
τῆς Παναγίας ἀληθῶς κοινὸν νοσοκομεῖον,
ἢ (νὰ εἰπῶ καλλήτερα) ἄμισθον ἰατρεῖον.

ια'.

'Απάνω δὲ εἰς τὸ Μουχλειὸ βλέπω τὴν Παναγίαν
εἰς μίαν κουμπελίδικην ἀρχαίαν ἐκκλησίαν,
θαυματουργοῦσαν καὶ αὐτὴν μὲ διαφόρους τρόπους
εἰς τοὺς προστρέχοντας ἐκεῖ ἐκ πίστεως ἀνθρώπους.
Δυὸ μὲ κουμπέδες ἔμειναν μόνον τοῦ Βυζαντίου,
αὐτὴ καὶ εἰς τὰ Ψωμαθιὰ τἀγίου Γεωργίου.
Λέγεται καὶ Κανλὶ-κλισὲ αὐτὴ τῆς Παναγίας,
ὡς ἔχομεν ἐξ ἀκοῆς ἀπὸ πολυκαιρίας,
μὲ τὸ νὰ ἐκρημνίσθηκαν καὶ εἶχαν σκοτωθοῦσι
κεῖνοι ὁποῦ ἀνέβηκαν, ὡς εἶχαν προσταχθοῦσι,
νὰ τῆς κρημνίσουν τὸν κουμπέ, νὰ μὴ τὸν ἐκυτάζουν,
καὶ διὰ τοῦτο ἔκτοτε ἔτζι τὴν ὀνομάζουν.

ιβ'.

Πηγαίνω εἰς τὴν Χαντζερλῆ, μὲ δείχνει τὸ χαντζάρι
μάρτυρα τῶν θαυμάτων της εἰς ὅλον τὸ Φανάρι.

ιγ'.

Εἰς τοῦ Μπαλίνου ἔρχομαι, ἀκούω τὴν ἰδίαν
θαυματουργοῦσαν καὶ ἐδῶ 'ς ὅλην τὴν ἐνορίαν.

ιδ'.

Εἰς τὴν Κυρίαν Οὐρανῶν τρέχω καὶ ἀνεβαίνω
καὶ προσκυνῶ τὴν χάριν της καὶ χαίρων κατεβαίνω.
Τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅλαις ἡ ἐκκλησίαις
τῆς Παναγίας κάνουσιν ὅλο θαυματουργίαις·
σημάδι ὅτι ἦτονε κλῆρος ποτὲ δικός της
καὶ θρόνος της βασιλικὸς καὶ ὁ λαὸς λαός της,
καὶ ὅτι μέλλει νὰ γενῇ χωρὶς ἀμφιβολίαν
καὶ ἴσως δίχως ἄργητα εἰς δόξαν της καὶ θείαν·
καὶ δι' αὐτὸ ὅλαις κἠγὼ πρέπει νὰ ταῖς μιλήσω,
ὅτι ἀλλιῶς σφάλλω, θαῤῥῶ, ἐὰν ταῖς σιωπήσω.

ιε'.

Τρέχω στὰ Ἕξι Μάρμαρα καὶ εἰς τὸ Κοντοσκάλι
καὶ θεωρῶ καὶ προσκυνῶ πάλιν δικά της κάλλη

ἐδῶ, τὴν Γοργοπήκοην· ἀπὸ τὰ γλήγορά της
θαυμάσια ὠνόμασεν αὐτὴ τὸ ὄνομά της.

ιϛ'.

Ἐκεῖ στὸ Κοντοσκάλι δὲ ἐκείνην τὴν Ἐλπίδα·
σῴζει γὰρ τοὺς ἐλπίζοντας αὐτῇ, καθὼς τὸ εἶδα.

ιζ'.

Στῆς Κωνσταντινουπόλεως μέσα τὸ Μπελιγράδι
εἶναι ναός της καὶ πτωχός· τρέχει λαὸς κοπάδι
διὰ τὰ καθημερινὰ θαύματα καὶ ἰάσεις·
σῦρε καὶ νὰ μὲ θυμηθῇς ἐκεῖ καὶ νὰ θαυμάσῃς.

ιη'.

Στὸ Μπάνιο τὸ βασιλικὸ βλέπω τὴν Παναγίαν
θαυματουργὸν εἰς τοὺς ἐκεῖ διὰ παρηγορίαν
καὶ μαρτυρίαν, πῶς αὐτὴ εὔγαλε θαυμασίως
ὅσους στὸ Μπάνιο ἤτανε τοῦ Ἅδου αἰωνίως.
Μέσα στὸ Μπάνιο, στὸν ὀντᾶ, εἶναι εἰκόνα μία,
μεγάλη δὲ καὶ παλαιά· εἶναι ἡ Παναγία
καὶ ἐκτελεῖ θαυμάσια κεἶναι ὠνομασμένη.
Πῆγα, τὴν εἶδα καὶ ἐγώ, μισὴ ζωγραφισμένη.
Μέσα εἰς τοῦτον τὸν ὀντᾶ χρόνους εἰς τοὺς χιλίους
δεκαοχτὼ ἀπὸ Χριστοῦ μὲ τοὺς ἑπτακοσίους
ἐκάθισεν ἕνας παπᾶς ἐκ Κρήτης σκλαβωμένος,
Γεώργης Παπαδόπουλος δὲ ἐπωνομασμένος.
Ἐδέχθη δὲ ἄλλον παπᾶ, καὶ τοῦτον σκλαβωμένον,
ὅμως Ἰαννουάριον αὐτὸν ὠνομασμένον·
ὅστις πανοῦκλα εὔγαλε, καὶ ἔτζι τὸν εὐγάλει
εἰς ἕνα ἔξω σπήτιον τὸν πάγει καὶ τὸν βάλλει·
ὁ παπᾶ Γεώργης φοβηθεὶς ἔπεσ' ἐπροσκυνοῦσε
τὴν Παναγίαν τὸ λοιπὸν καὶ ἐπαρακαλοῦσε,
μὴ τὴν εὐγάλῃ καὶ αὐτός, κἔτρεμε σὰν καλάμι,
καὶ ἔτρεχαν τὰ μάτια του δάκρυα σὰν ποτάμι.
Ὅθεν τὴν νύχτα τὴν αὐτὴν εἶχε πολὺν ἀγῶνα
κἐγύριζε συχνὰ πυκνὰ κἔβλεπε τὴν εἰκόνα.
Τὸν πῆρε δὲν τὸν πῆρε δὲ ὁ ὕπνος καὶ κυτάζει
τὴν ζωγραφιὰ ὁλάκαιρην καὶ τρέμει καὶ θαυμάζει.
Ἁπλώνει τὰ ποδάρια της γυναῖκα μιὰ τιμία
ἀπ' τὴν εἰκόνα παρευθὺς (μέγα τῇ ἀληθείᾳ)
μήτε μακριά, μήτε κοντή, γυναῖκα δὲ τελεία,
καλή, στρογγυλοπρόσωπη, μελαχρινή, γλυκεῖα.
Ὁ παπᾶ Γεώργης τὴν θωρεῖ καὶ τρέμει σὰν τὸ ψάρι
ἀπὸ τὸν φόβον ὁ πτωχὸς ὁποῦ ἐκ' εἶχε πάρῃ.
Βλέπει δὲ κἐκατέβηκεν ἐκείνη ἡ γυναῖκα
κάτω (σκαλούνια κοντὰ ἤτανε ἕως δέκα)
κἕως τὸ ἄλλο τοῦ ὀντᾶ τὸ μέρος μοναχή της
πηγαίνει ἱεροπρεπῶς· μαζί μας ἡ εὐχή της.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Τὸν φάνηκε δὲ ὁ ὀντᾶς ὅλος ἀσβεστωμένος
καὶ ἀπὸ φῶς γεμᾶτος δέ, ὁποῦναι μαυρισμένος,
καὶ τἄλλο μέρος τοῦ Μπανιοῦ ὅλο ἀσβεστωμένο
κιἀπὸ λαμπάδες καὶ πολλὰ καντήλια γεμισμένο.
Γυρίζοντας δὲ ἡ γυνὴ πρὸς τὴν εἰκόνα πάλιν
δὲν ἦτον πλέον μοναχή, μὲ δόξαν δὲ μεγάλην·
νέοι πολλοὶ ξεσκούφωτοι αὐτὴν ἀκολουθοῦσαν,
ἄσπρα δὲ καὶ πολλὰ μακριὰ φορέματα φοροῦσαν,
ὁποῦ ἐτοῦτα Τούρκικα τὰ λέγουσι σαγιᾶδες·
καὶ ἦτανε παρόμοιοι αὐτοὶ σὰν σατιρᾶδες.
«Ποιὰ εἶναι» (ἕναν ἀπ' αὐτοὺς αὐτὸς εἶχ' ἐρωτήσῃ)
«τούτ' ἡ μεγάλη ἡ κυρά»; Δὲν εἶχε τὴν γνωρίσῃ.
«Ἡ βαλεντὲ» τοῦ εἶπασι. Τοῦτο αὐτὸς ν' ἀκούσῃ,
τὰ μέλη ἀπ' τὸν φόβον του λίγον νὰ νεκρωθοῦσι
καὶ νὰ κρυφθῇ ἐγύρευεν ἀπὸ τὰ μάτιά της,
διότι θάνατος κανεὶς νὰ στέκεται μπροστά της.
Αὐτὴ δὲ ἦλθεν εἰς αὐτὸν καὶ βάλλει τὸ δεξί της
στὸν ὦμόν του τὸν δεξιόν (μαζί μας ἡ εὐχή της)
καὶ «Ἐνθυμᾶσαι», τὸν ρωτᾷ, «τὰ ὅσα σὲ προεῖπα»;
Αὐτὸς δὲ ὁποῦ γύρευε νὰ εὕρῃ καμμιὰ τρύπα,
ἀπὸ τὸν φόβον νὰ χωθῇ, νὰ ἔμπῃ νὰ γλυτώσῃ,
ἔντρομος ὅλος καὶ νεκρὸς ἀπόκρισ' εἶχε δώσῃ.
Βγάνει τὸ καμηλαύκι του, τὰ χέρια του σταυρώνει
καὶ πρὸς αὐτὴν τὰ μάτια του τρέμοντας τὰ σηκώνει
καὶ λέγει· «Δὲν θυμοῦμαί τα, ὄχι, βασίλισσά μου·
μὲ τὸν καιρὸν τὰ ξέχασα, τί εἶχες πῇ κυρά μου».
Εἰς τὴν εἰκόνα δὲ αὐτὴ σιμώνοντας γυρίζει
καὶ λέγει πάλιν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀποστοματίζει·
«Ὁ ἐλπίζων ἐπὶ Κύριον οὐ καταισχυνθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα».
Ταῦτα εἰποῦσ' ἀνέβηκεν εἰς τὴν εἰκόνα πάλιν
καὶ πάλιν ἔγινεν εἰκὼν μ' εὐκολίαν μεγάλην.
Ὁ παπᾶ Γιώργης ξύπνησεν εὐθὺς τὴν ὥρα κείνην
καὶ ρίχνεται, τινάζεται κάτω ἀπὸ τὴν κλίνην,
καὶ τρέχει καὶ καταφιλεῖ εἰκόνα τὴν ἁγίαν
μὲ φόβον του καὶ μὲ χαρὰν καὶ μ' ὅλην τὴν καρδίαν.
Καὶ μεθ' ἡμέρας εἴκοσι ἦλθασι γνώριμοί του
καὶ τὸν ἐξαγοράσασιν, ἔδωκαν τὴν τιμή του
πρώτῃ Μαρτίου τοῦ μηνός, τῶν Νηστειῶν τῇ τρίτῃ
Κυριακῇ, καθὼς αὐτὸς τὸ γράφει, τὸ κηρύττει.
Ἔκαμε καὶ κανόνα δὲ αὐτὸς στὴν Παναγίαν
καὶ μὲ τρεῖς τέσσαρες εὐχαῖς διὰ τὴν λιτανείαν,
ὅταν τὸ Μπάνιο ἄναψε ἀπὸ πανούκλα μίαν
(ὡς τρεῖς μῆνες προτήτερα ἀπὸ τὴν ὀπτασίαν),
καὶ λιτανεύοντας εἰς τρεῖς ἡμέρας εἶχε σβύσῃ
σὰν τἀναμμένο τὸ κηρί· ὅλ' εἶχαν ἀπορήσῃ.
Καὶ ταῦτα μὲν περὶ αὐτοῦ χάριν τῆς Παναγίας,
ἐγὼ δὲ πάλιν ἀρχινῶ αὐτῆς τὰς ἐκκλησίας.

ιθ΄.

Ἐπῆγα εἰς τὸν Γαλατᾶ, εἶδα τὴν Παναγίαν
μέσα εἰς μίαν καὶ καλὴν καὶ νέαν ἐκκλησίαν
μ' ἐκείνην τὴν Καφατιανὴν εἰκόνα τὴν ἁγίαν,
γιατ' ἦλθεν ἀπὸ τὸν Καφᾶ μὲ θαλασσοπορίαν
(τοῦ Κρίμιου κάστρο ὁ Καφᾶς· τίς οἶδε τὴν αἰτίαν;),
καθὼς ἡ Πορταΐτισσα ἀπὸ τὴν Ἰβηρίαν.

κ΄, κα΄, κβ΄.

Πηγαίνω στὸ Μπεσίκτασι, εἰς δύο ἐκκλησίας·
'ς τὸ Μπάνιο καὶ εἰς τὸ χωριὸ ναὸς τῆς Παναγίας.
Πάγω στὸ Ἀρναούτκιοϊ, μπαίνω στὴν ἐκκλησίαν
καὶ τὴν Μαυρομολήτισσαν βλέπω τὴν Παναγίαν,
ὁποῦ ἐφέρθηκεν ἐδῶ ἀπὸ τὸ Μαυρομόλου,
ἀφόντις ἐκρημνίσθηκεν αὐτὸ ὅλως διόλου,
καθὼς ἐτῶν πρὸ ἑκατὸν ἀθλίως ἐκρημνίσθη
βασιλικῇ πάλιν χειρὶ καὶ πάντη ἀφανίσθη.
Τὸ ἄλλο μοναστήριον, τὸ ἐν τῇ Σωζοπόλει
(εἰς τίνος ὄνομ' ἀγνοῶ· ξεύρουν τὴν χώραν ὅλοι),
μὲ τὴν αὐτὴν πάλιν κιαὐτὸ πάντη ψευδῆ αἰτίαν,
πῶς οἱ Ῥωμαῖοι τἄχουσι διὰ πολέμου χρείαν
καὶ ἔχουν μέσα ἄρματα, διὰ νὰ βοηθήσουν,
ὅταν Μοσχόβοι σηκωθοῦν διὰ νὰ πολεμήσουν·
ὅτι ἐκείνους τοὺς καιροὺς καράβια τῆς Ῥωσσίας
κατέβαιναν ὡς τὸ Στενὸ διὰ αἰχμαλωσίας
καὶ τὸ Νιοχώρι πάτησαν καὶ ἄλλα (λὲν) χωρία,
ὁπόταν εἶχε πόλεμον μὲ τούτην ἡ Τουρκία.
Καὶ τὰς εἰκόνας ἔφεραν ἀπὸ ταῖς ἐκκλησίαις
εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ ἱερὰν μονὴν τῆς Παναγίας,
καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τινὰς τρίχας ἐκ τοῦ Προδρόμου·
ταῖς ἐπροσκύνησα κιαὐταῖς ἐγὼ εἰς τὸν καιρό μου.
Εἰς μίαν τῶν εἰκόνων δέ, ἤγουν τῆς Παναγίας,
οἱ στίχοι τοῦτοι φαίνονται μετὰ καλλιγραφίας·
«Ὦ βασίλεια καλλίπαις, θεοῖο νύμφα μοι ἁγνά,
«ἃ χοροῖς εὐαγέεσσιν ἀγγέλων οὐρανίων,
«ἁμερίων τληπόνων καινῶς ἐνήλασας φυλὰν
«ἐξ ἰλύος αἰθέριον ἀμφιβιβάσ' ὕψος·
«τὸν παντογόνου αἰωνοτόκου βασιλῆος
«υἱέα παμμέδοντα Λόγον, κόσμου γενετῆρα,
«ἐκ καθαρῶν λαγόνων τέκες, ἁγνὰ φυλαχθεῖσα.
«Χεὶρ Κωνσταντίνου Βυζαντίου.

κγ΄.

Εἰς τὸ Νιοχῶρι καταντῶ, βλέπω τὴν Παναγίαν
εἰς μίαν πάλιν εὔμορφην καὶ νέαν ἐκκλησίαν.
Τόσα καὶ περὶ τῶν ναῶν τῶν ἐν τῷ Βυζαντίῳ·
τώρα τοὺς ἄλλους ἐφεξῆς σᾶς λέγω ἐν Κυρίῳ.

www.dacoromanica.ro

κδ'.

Περνῶ στῆς Χάλκης τὸ νησί, εὑρίσκω τὴν μονήν της
καὶ τὴν πανυπερθαύμαστον εἰκόνα τὴν σεπτήν της,
μεγαλοπρόσωπην πολλά, μεγάλα δυναμένην,
εἰς τὴν καμάρα τοῦ ναοῦ ἔξω ἱστορισμένην.
Τοῦ Ἰωάννου κτίριον, τοῦ καὶ Παλαιολόγου,
τοῦ Παναγιωτάκη δὲ μεγάλου ἑρμηνέως
ὕστερον ἀνακαινισμός, ὡς φαίνεται, ὡραῖος,
στὸ τέλος τοῦ βασιλικοῦ θρόνου καὶ καταλόγου.
Πρῶτα δὲν ἦτονε αὐτὸ μονὴ τῆς Παναγίας,
ἀλλ' ἦτονε τοῦ Βαπτιστοῦ χωρὶς ἀμφιβολίας,
τῆς Παναγίας τότε δὲ ἦτονε παρακλῆσι,
ἀφ' οὗ δὲ ὁ τοῦ Βαπτιστοῦ ναὸς εἶχε κρημνίσῃ.
Φαίνονται ὡς τῆς σήμερον ἐκεῖ τὰ λείψανά του·
ἡ Παναγία ἔλαβε πλέον τὸ ὄνομά του,
ἥτις ἐθαυματούργησε καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις
'ς ἐμένα τὸν ἁμαρτωλὸν μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
θαῦμ' ἀξιοδιήγητον ἕνα τῇ ἀληθείᾳ
ἀπ' ὅσα τῶν Ἁμαρτωλῶν γράφει ἡ Σωτηρία.
Κρῖμα κατὰ ἀλήθειαν αὐτὸ νὰ σιωπήσω·
εἰς δόξαν της καὶ εἰς τιμὴν πρέπει νὰ τὸ μιλήσω
καὶ πίστωσιν τῶν ὅσων δὲ σήμερον ἀπιστοῦσι
καὶ θαύματα δὲν δέχονται καὶ τὰ περιγελοῦσι·
καὶ σᾶς ὀμνύω τὸν Θεόν, γιατὶ εἶναι μεγάλο,
ὅτι ποσῶς δὲν ψεύδομαι εἰς τοῦτο οὐδὲ σφάλλω.
Ἐγὼ ἀφόντις γλύτωσα ἀπὸ τὴν φυλακήν μου,
τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἔργων μου, ἀξίαν πληρωμήν μου,
ἐδῶ στῆς Χάλκης τὸ νησί, εἰς τὸ τῆς Παναγίας
ἔτρεξα μοναστήριον μετ' ἄκρας προθυμίας,
τὸ μέν, εἰ καὶ ἀνάξιος, διὰ εὐχαριστίαν,
ὅτι αὐτὴ μ' ἐχάρισε, ναί, τὴν ἐλευθερίαν,
τὸ δὲ νὰ ἔχω καὶ κοντὰ τὴν θείαν ἐκκλησίαν
καὶ πάντα νὰ εὑρίσκωμαι εἰς τὴν ἀκολουθίαν
(διότι μῆνας εἴκοσι, ὄντας φυλακωμένος,
ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν μου ἤμην ὑστερημένος),
καὶ διὰ νὰ γλυτώσω δὲ τὸ τρίτον ἕνα λάκκον,
εἰς τὸν ὁποῖον φώλευεν ἕνας μεγάλος δράκων.
Ἐδῶ ἐπόνεσα πολλά, καὶ πρότερον πονῶντας,
καὶ πολυφάγα δόντια μου (πόνος μεγάλος ὄντας)
τὰ ζέστανα τὰ ἔκαμα τὸ πᾶν ἰατρικόν μου,
ἀλλ' ὅμως ἐξωδίασα ματαίως τὸν καιρόν μου.
Δὲν εἶδ' ἀπὸ τὰ γιατρικὰ καμμίαν ἰατρείαν·
δὲν εὕρισκα παντάπασι ἀνάπαυσιν καμμίαν·
ἐπρήσθηκα τὸ πρόσωπον, τὸ μάγουλο τὸ ἕνα,
τὸ μέρος ὁποῦ ἤτανε τὰ δόντια πονεμένα·
μοῦ ἔγινε μιὰ φλόγωσις ὡσὰν ἀπὸ φωτίαν
καὶ ἄναφτε τὸ στόμα μου καὶ μέσα στὴν καρδίαν,
ὅθεν ἀνεμοπύρωμα ὅλοι κοινῶς τὸ λέγουν

www.dacoromanica.ro

καὶ ὅλοι τὸ παθαίνουσιν, ὀδύρονται καὶ κλαίγουν.
Ὅθεν ὠδύρουμουν κἐγὼ μέσα εἰς τὸ κελλίον
ἀπὸ τὸ πάθος τὸ συμβὰν ἀπὸ τῶν ὀδοντίων.
Ἐκόπηκεν ἡ ὄρεξις, ἔκλεισεν ὁ λαιμός μου
καὶ τίποτας δὲν ἔτρωγα· ὁ πόνος δυνατός μου.
Τέλος ἐμνήσθην τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μητρὸς τῆς θείας
καὶ τρέχω μὲ τὰ τέσσαρα ἔνδον τῆς ἐκκλησίας.
Κράζω τὸν ἐφημέριον, ἦτον δὲ τῶν Βαΐων·
μαζίλης ὁ Παΐσιος ἀπ' τὸ Πατριαρχεῖον
καὶ τὸ κονάκι του ἐδῶ, αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Πόλιν.
Εἴχαμεν δὲ ἐντάμωσαις τετραμηνίαν ὅλην
ἀπὸ γεννήσεως Χριστοῦ χρόνους εἰς τοὺς χιλίους,
ἐννιὰ καὶ τεσσαράκοντα ἐπὶ ἑπτακοσίους.
Τρέχω καὶ πέφτω παρευθὺς ὀμπρὸς στὴν Παναγίαν,
ζωγραφιστὴν στὸν νάρθηκα, στὸν τοῖχον, θαυμασίαν.
Κλαίω, θρηνῶ, παρακαλῶ μέσ' ἀπὸ τὴν καρδίαν,
κράζω, ζητῶ ἐλεεινῶς ἔλεος, ἰατρείαν.
Ὁ ἱερεὺς τὴν δεξιὰν στὴν κεφαλήν μου βάζει·
ἀπ' τὸ κανδῆλι μ' ἔχρισε, τὴν αἴτησιν διαβάζει·
ὕστερα δὲ καὶ τρεῖς στρωτὰς τῆς κάνω μετανοίας,
τὴν προσκυνῶ καὶ τὴν φιλῶ μετὰ δακρυῤῥοΐας.
Ἐρχόμενος δὲ νὰ εὐγῶ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν
(ὢ, Παναγία δέσποινα εἰς τὴν θαυματουργίαν·
ὢ, μέγα σου τὸ ἔλεος μεγάλ' ἡ σωτηρία
τοῖς ἐπικαλουμένοις σε ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ),
βλέπω, θωρῶ, στοχάζομαι καὶ ψηλαφῶ καὶ πιάνω·
κιἀκόμι τὸ ποδάρι μου στὴν γῆν δὲν εἶχα βάνω,
εἰς τὰ σκαλιὰ τοῦ νάρθηκος ἐστέκουμουν ἀπάνω
καὶ ὑγιῆ τοῦ λόγου μου εὐθὺς καταλαμβάνω.
Ἐχάθηκε τὸ πρήξιμο, ἔσβυσεν ἡ φωτία,
τὸ πρόσωπόν μου ἴσασε, μοῦ χύθη μιὰ δροσία·
πότε καὶ πῶς καὶ ἀπὸ ποῦ δὲν ἔννοιωσα καθόλου,
ἔννοιωσα δὲ πῶς ἔγινα γερὸς ὅλως διόλου·
ὄχι μὲ ὥραν, μὲ καιρόν, ἔλαβα τὴν ὑγείαν,
ἀλλὰ ἀχρόνως ἐν ταὐτῷ καὶ ὅλην καὶ τελείαν,
ὡς ὁ παράλυτος ποτέ, λεπρός, τυφλὸς καὶ ἄλλοι
παρὰ κυρίου τοῦ Χριστοῦ· κανεὶς μὴν ἀμφιβάλῃ.
Ἔδωκα δόξαν τῷ Θεῷ καὶ τῇ ἀειπαρθένῳ
ἐπὶ τῷ πράγματι αὐτῷ τῷ θαυμαστῷ καὶ ξένῳ.
Ἐστράφην εἰς τὴν κέλλα μου εὐχαριστῶν δοξάζων
καὶ χαίρων ἀγαλλόμενος καὶ ἀπορῶν θαυμάζων.

κε'.

Φθάνω στὰ Τοῦσλα (ἀλλ' ἡμεῖς εἰς τὸ προκείμενόν μας
πάλιν ἂς ἐπανέλθωμεν, εἰς τὸν κατάλογόν μας),
φθάνω στὰ Τοῦσλα, ἀπαντῶ τὴν ἱερὰν μονήν της
καὶ τὴν εἰκόνα προσκυνῶ τὴν Χρυσαληθινήν της.

www.dacoromanica.ro

κε'.

Πάγω στὴν Μαγγουριώτισσα ἐκείνην Παναγίαν,
θαυματουργόν, ἂν καὶ πτωχήν, εἰς ταπεινὴν οἰκίαν.

κζ'.

Εἰς τοῦ Φιλιππουπόλεως ῥωτῶ τὴν ἐπαρχίαν·
μανθάνω εἰς τὸ Μπάτζκοβο πάλιν τὴν Παναγίαν
μεγάλο μοναστήριον, πλούσιον ἀπ' ἀνθρώπους,
πλούσιον ἀπὸ θαύματα μὲ διαφόρους τρόπους.

κη'.

Περνῶ ἀπ' τὴν Σηλυβριά, βλέπω τὴν Παναγίαν
ἐξακουσμένην δυνατὰ διὰ θαυματουργίαν,
καὶ τῆς ἁγίας Ξένης δὲ λείψανον μπροστά της,
καθὼς ἡ δούλη στέκεται μπροστὰ εἰς τὴν κυρά της.

κθ'.

Εἰς τὰ Καλύβια ἔρχομαι, χωριὸ τῆς Ἡρακλείας,
βρίσκω ναὸν νεόκτιστον· ποίας; τῆς Παναγίας,
μὲ θαύματα καθημερνά, ὁποῦ κανεὶς θαυμάζει
(καὶ τὸ χωριὸ αὐτὸ αὐτὴ κρατεῖ, ἀλλιῶς ῥημάζει).
καθὼς ὁ Γεώργιος ἐκεῖνος ὁ Ἀράπης,
ὁ μέγας μάρτυς καὶ θερμὸς τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγάπης,
γέμισε τὴν Ἡράκλειαν ἀπὸ τὰ θαύματά του
μ' ἐκεῖνο τὸ θαυμάσιον σεπτὸν εἰκόνισμά του.
Εἰς τῶν Ἰβήρων τὴν μονὴν εἶναι ὁ εἰρημένος
νέος εἰς τὰ Καλύβια ναὸς προσηλωμένος.

λ'.

Ἀκούω στὴν Μαρώνειαν, στὴν Γκιουμουρτζίνα, πάλιν
θαυματουργοῦσαν καὶ ἐκεῖ κυρίαν τὴν μεγάλην.

λα'.

Καὶ εἰς τὴν Ξάνθην, καὶ ἐκεῖ, αὐτὴν τὴν Παναγίαν
Μεσίτριαν ὀνόματι, ἀκούω θαυμασίαν·
καὶ ἀψευδὲς τὸ ὄνομα, διότι μεσιτεύει
πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ μᾶς διαφεντεύει.

λβ'.

Πάγω στὴν Αἶνον καὶ θωρῶ ἐδῶ τὴν Παναγίαν
εἰς μίαν καὶ θαυματουργὴν κεὔμορφην ἐκκλησίαν.

λγ', λδ'.

Ἀλλὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἀλλὰ τὴν εὐμορφίαν,
ἀλλὰ καὶ τὰ θαυμάσια καὶ τὴν φιλοξενίαν
τῶν ἐν τῷ ὄρει Ἄθωνος δύο μοναστηρίων,
τῆς χάριτος καὶ δόξης τῆς τῶν εὐκλεῶν ταμείων,

www.dacoromanica.ro

Βατοπαιδίου τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν κλεινῶν Ἰβήρων,
προσκυνουμένων εὐλαβῶς ὑπὸ λαῶν ἀπείρων,
μάλιστα τῆς Γκιουρτζίδισσας, ἤγουν Ἰβηριτίσσης
εἰκόνος τῆς τερατουργοῦ, τῆς καὶ Πορταϊτίσσης,
τῆς φοβερῆς, τῆς ζωντανῆς, τῆς μεγαλοπροσώπου,
μεγαλοπρεπεστάτης τε καὶ μελανοπροσώπου,
αὐτὰ τίς διηγήσεται, ἢ τίς ἐξαριθμήσει;
οὐδείς, εἰ μὴ εἰς Γαβριήλ, καὶ μόλις νὰ ἰσχύσῃ.

λε΄.

Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην δὲ εἶναι ἡ ἐκκλησία
Λαγουδιανὴ ὀνόματι· κἐδῶ ἡ Παναγία,
παρὰ πολλὰ ἐξακουστὴ διὰ τὸ μάρμαρόν της,
ὁποῦ γεμίζει τὸ νερὸ μὲ τρόπον θαυμαστόν της.
Σηκώνουσι τὸ μάρμαρο, τὸ χύνουσι, τ' ἀδειάζουν
καὶ τὸ βουλλώνουν, μ' ὅλ' αὐτὰ γεμᾶτο τὸ κυτάζουν
καὶ ἀσεβεῖς καὶ εὐσεβεῖς καὶ ὅλοι τὸ θαυμάζουν,
καὶ Θεοτόκον καὶ Θεὸν θεοπρεπῶς δοξάζουν.
Ἐδῶ εἶναι καὶ ἡ μονή, ὄχι τῆς Παναγίας,
Τζαούση μοναστήριον λέγετ' ἐξ ἱστορίας·
εἰς τὸ ὁποῖον σῴζεται ἐκεῖνο τὸ ποτήρι,
μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς (χαρὰ στὸ μοναστήρι)
ἔπιε μὲ τοὺς μαθητάς, καθὼς μᾶς ἱστορήθη,
στὸν δεῖπνόν του τὸν μυστικό, καὶ εἶναι κολοκύθι.
Καὶ εἶναι μὲ χρυσόβουλλο τοῦτο μαρτυρημένο
καὶ ἐκτελεῖ θαυμάσια, παντοῦ ἐξακουσμένο.
Εἶναι καὶ εἰς τὸν Ὄλυμπον τὸ τοῦ Διονυσίου
ἐκεῖνο μοναστήριον, νεογενοῦς ἁγίου
(πλὴν δὲν ἐπῆγα, καὶ θαῤῥῶ Τριάδος τῆς ἁγίας
νὰ εἶναι ἐπ' ὀνόματι), καλῆς δὲ πολιτείας.
Καθὼς εἰς τὰ Μετέωρα, ὁποῦ στὴν ἐπαρχίαν
τὴν τοῦ Σταγῶν εὑρίσκονται κατὰ τὴν Θεσσαλίαν,
ἂν εἶναι μοναστήριον κἐκεῖ τῆς Παναγίας,
δὲν ἄκουσα, πλὴν καὶ ἐκεῖ εἶναι ἐπ' ἀληθείας
Μετέωρα καὶ Ὄλυμπος (καὶ λείπ' ἡ Παναγία!).
Ὄλυμπος ὁ ὁλολαμπής, Θεοῦ ἡ κατοικία,
τὸ ὄρος τὸ μετέωρον, τὸ ὑπερυψωμένον,
τὸ ὑπερβαῖνον οὐρανούς, τὸ καὶ τετυρωμένον.

λϛ΄.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ Τρίκκαλα, εἰς ἓν ἐκεῖ χωρίον
Πόρταις ὀνομαζόμενον παρὰ τῶν ἐγχωρίων,
εἶναι ναὸς βασιλικός· ποίας; τῆς Παναγίας,
καθὸ βασίλισσα τῆς γῆς μετ' ἄκρας ἐξουσίας.

λζ΄.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπισκοπήν, ἤγουν τὴν τῶν Τρικάλων,
εἶναι καὶ μοναστήριον ὀνομαστὸν μεγάλον,

www.dacoromanica.ro

(Ντούσικον ὀνομάζεται), πάλιν τῆς Παναγίας,
καὶ μὲ πατέρας πλούσιον καὶ μὲ θαυματουργίας.
Εἰς τοῦτο τανῦν σῴζεται ἐλέει τοῦ Κυρίου
ἡ κάρα Βησσαρίωνος, κτήτορος τοῦ ἰδίου.

λη'.

Στὴν ἐπαρχίαν Δράμας δὲ ἡ Παναγία πάλιν,
ἡ καὶ Ἀχειροποίητος, καὶ εἰς μονὴν μεγάλην·
Κοσσυφινίτζα λέγεται, ὅτι κοσσύφι ἕνα
ἔδειξ' ἐκεῖ ἕνα νερό· θαῦμα βεβαιωμένο,
θαῦμα τῆς Παναγίας μου καὶ τοῦτο δίχως ἄλλο·
διὸ πανηγυρίζεται μὲ πλῆθος καὶ μεγάλο.

λθ'. μ'.

Πῶς νὰ μὴ γράψω τὸν Σεῤῥῶν ναὸν τῆς Παναγίας
(Βλαχέρνα ὀνομάζεται, κάλλος τῆς πολιτείας·
μὲ ἕνα στέφανον θαῤῥῶ ἑνὸς τοῦ τῆς Σερβίας
ποτὲ αὐθέντου ἄνωθεν εἰκόνος τῆς ἁγίας)
καὶ τὸ εἰς τὸ Μελένικο πάλιν τῆς Παναγίας
Ῥοζινὸ μοναστήριον, πλῆρες θαυματουργίας;

μα'.

Ἀκούω εἰς τὴν Νάουστα, Βεῤῥοίας ἐπαρχία,
καὶ βρύει θαύματα κἐκεῖ μία της ἐκκλησία,
καθὼς μέσα στὴν Βέῤῥοιαν Ἀντώνιος ὁ νέος
θαυματουργεῖ πολλὰ συχνά, πολλὰ δὲ καὶ ταχέως
εἰς εὐσεβεῖς καὶ ἀσεβεῖς, ὄχι καὶ καλογέρους
(κανεὶς δὲν ξεύρει τὸ γιατί, ῥώτησα νιοὺς καὶ γέρους),
καθὼς εἰς τὴν Βοσκόπολιν[1] καὶ ὁ Ναοὺμ ὁ θεῖος,
τοῦ Ἀντωνίου καὶ αὐτὸς σύγχρονος καὶ οἰκεῖος.

μβ'.

Ἀκούω εἰς Βελέγραδα πάλιν τὴν Παναγίαν
καὶ λεγομένην Ἄρδουσαν, καὶ ὄντως κατ' ἀξίαν·
ἄρδει ποτίζει γὰρ πολλοὺς διὰ τῶν θαυμασίων·
λέγεται Ἀρδενίτζα δὲ ὑπὸ τῶν ἐντοπίων.

μγ'.

Σβερνέτζι μοναστήριον εἰς τὸν Αὐλῶνα ἄλλο,
τῆς Παναγίας καὶ αὐτό, ὀνομαστό, μεγάλο.
Εἰς τὸ Ἰπέκι λέγουσι, κατὰ τὸ Μαῦρο ὄρος,
ἐκεῖ ὁποῦ ὁ Στέφανος ὁ νέος στεφηφόρος
ἐφάνη τώρα νεωστὶ τοῦ Τούρκου ἐναντίος·
ἔχει καὶ στράτευμ' ἀρκετὸ καὶ στέκεται ἀξίως.
Εἰς τὸ Ἰπέκι τὸ λοιπὸν εἶν' ἕνα καὶ μεγάλο
καὶ συμπεραίνω πῶς κἀὐτὸ δικό της δίχως ἄλλο.

[1]) Ἐν τῇ ᾤᾳ· «Ἡ Βοσκόπολις καὶ Μοσχόπολις λέγεται».

www.dacoromanica.ro

Ὄντας μεγάλη καὶ αὐτή, τῆς πρέπουν τὰ μεγάλα
καὶ πράγματα καὶ λόγια καὶ τὰ καλὰ τὰ ἄλλα.

μδʹ.

Στὴν Σάτιστα, εἰς τὸ χωριὸ Τζερούσνου, διηγοῦνται
τῆς Παναγίας τὴν μονὴν κἐκεῖ καὶ τὴν καυχοῦνται.

μεʹ.

Ἀκούω κατὰ τ' Ἄγραφα, εἰς τὴν τοῦ Φαναρίου
ἐπισκοπήν, ἀντάμα δὲ καὶ τοῦ Νεοχωρίου,
Τατάρνα μοναστήριον εἶναι τῆς Παναγίας,
παρόμοιον ὡς τὰ λοιπὰ εἰς τὰς θαυματουργίας·
καὶ Κρύα Βρύσις λέγεται ἐτοῦτο καὶ Κορῶνα,
καὶ ὄντως ἡ βασίλισσα στὸν ἅπαντα αἰῶνα·
καὶ ὡσὰν ὁποῦ δρόσισε καὶ πάντοτε δροσίζει
τὸ γένος τὸ ἀνθρώπινον, καθὼς αὐτὴ γνωρίζει.
Εἰς τοῦτο τανῦν σῴζεται χάριτι τοῦ Κυρίου
ἡ κεφαλὴ τοῦ Σεραφείμ, νεοφανοῦς ἁγίου,
τοῦ καὶ ἱερομάρτυρος, καθὸ τοῦ Φαναρίου
ἀρχιερεὺς ἐστάθηκε καὶ τοῦ Νεοχωρίου,
καὶ ὁποῦ ἐμαρτύρησεν εἰς χρόνους τοὺς χιλίους
ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως ἕνα κἑπτακοσίους,
ὡς φαίνεται εἰς τὸν αὐτοῦ βίον καὶ πολιτείαν,
ὁποῦ εἰς τὴν Μοσχόπολιν τυπώθη κατ' ἀξίαν.
Ὁ Βησσαρίων ὁ ῥηθεὶς ἀρχιερεὺς Λαρίσσης
ἐτούτου παλαιότερος, ὡς ἐρευνῶν εὑρήσεις·
καὶ αὐτουνοῦ ὁ βίος δὲ καὶ ἡ ἀκολουθία
τυπώθηκεν ἐν τῇ αὐτῇ τῇ πόλει τῇ ἰδίᾳ.

μϛʹ.

Καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν δὲ Λητζᾶς τῆς Παναγίας
ᾄδεται μοναστήριον, Προυσὸς ὀνομασίας.
Ἀπὸ τὴν Προῦσα, καθὼς λέν, εἰκόνα της ἡ θεία
ἦλθεν ἐδῶ καὶ ἔμεινε, πολλὰ δὲ θαυμασία.
Θαυματουργεῖ δὲ μάλιστα εἰς τὴν πανήγυρίν της·
ὅθεν κρατεῖ μέραις ἐννιὰ εἰς δόξαν καὶ τιμήν της.

μζʹ.

Στοῦ Ἐλασσῶνος καὶ ἐκεῖ μονὴ τῆς Παναγίας
μὲ μίαν πέτραν ὄπισθεν εἰκόνος της τῆς θείας.
Ἐξ ἱστορίας, φαίνεται, ἡ πέτρα θαυμασίως·
τὴν εἶπαν καὶ τὴν ξέχασα ἐκ τῆς πολυκαιρίας.

μηʹ.

Εἰς τὸ χωρίον Λιγανή, τόπος τοῦ Πλαταμῶνος,
καθὼς αὐτὸς μὲ τὄλεγεν ὁ Πλαταμῶνος μόνος,
εἶναι ἡ ἐκκλησία της πολλὰ δεδοξασμένη
τοῖς θαύμασι καὶ Λιγανὴ πάλιν ὠνομασμένη.

www.dacoromanica.ro

μθ'.

Εἰς τοῦ Δημητριάδος δὲ πάλιν τὴν ἐπαρχίαν,
στὴν Μακρυνίτζα, καὶ ἐκεῖ ἔχουσιν ἐκκλησίαν,
καὶ καθὼς πρέπει τὴν ἐλέν, Μεγάλην Παναγίαν,
γιὰ τὴν μεγάλην χάριν της καὶ τὴν θαυματουργίαν.

ν'.

Καὶ εἰς τὸν Γῶλον ἐρωτῶ, κἐκεῖ ἡ Παναγία,
Ὑπακοὴ ὀνόματι, ὅλο θαυματουργία·
τὸ ὄνομά της μαρτυρεῖ, ὅτι τοὺς δεομένους
τοὺς ἐπακούει παρευθὺς καὶ ἐπικαλουμένους.

να'.

Καὶ ἔξω ἐκκλησία της ἄλλη ἐγκρημνισμένη,
ὅμως διὰ τὰ θαύματα κιαὐτὴ ἐξακουσμένη,
μάλιστα διὰ τὸ νερό, ὁποῦ τῆς λειτουργίας
τὴν ὥραν ἀναδίδεται διὰ τῆς Παναγίας.

νβ'.

Ἄκουσε καὶ τοῦ Ζητουνιοῦ πάλιν τὴν Παναγίαν,
εὑρισκομένην εἰς τὸν ναὸν μέσα στὴν πολιτείαν·
Δέσποινα ὀνομάζεται κεῖναι τῇ ἀληθείᾳ
δέσποινα, πάντων δέσποινα, μετὰ Θεὸν κυρία.

νγ'.

Θαύμασε δὲ καὶ τὴν μονὴν τὴν εἰς τοῦ Ταλαντίου
(ἐπισκοπὴν τῶν Ἀθηνῶν ἐλέει τοῦ Κυρίου),
Ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ τὴν ὀνομαζομένην,
Ἁγιασαρλῆ δὲ νῦν κοινῶς παντοῦ συνειθισμένην·
εἰς ταῖς ποδιαῖς τοῦ Παρνασοῦ, ὄρος ἐπαινεμένο
ἄμετρα εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ πάντα χιωνισμένο.
Ὡς πόσο δὲ θαυματουργεῖ, τὄνομα μαρτυρία·
ἄλλη γὰρ Ἱερουσαλὴμ μονή της ἡ ἁγία.

νδ'.

Ἰδὲς καὶ τὴν εἰς τὸ χωριὸ Σκριποῦ ὠνομασμένην
καὶ τὴν μονὴν πάλιν Σκριποῦ, καλῶς κατοικημένην.
Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπισκοπὴν εἶναι τὸ μοναστήρι
τοῦ ἐν ὁσίοις θαυμαστοῦ Λουκᾶ τοῦ ἐν τῷ Στήρει,
ἐκεῖνο τὸ περίφημον διὰ τὸ κτίριόν του
τὸ μέγα καὶ περικαλλὲς καὶ πολυθαύμαστόν του.
Κάτωθεν εἶναι ὁ ναὸς τῆς μάρτυρος Βαρβάρας
καὶ ἀπὸ πάνω τοῦ Λουκᾶ μὲ ὑψηλὰς καμάρας,
καὶ μὲ ψηφὶ ζωγραφιστὸς ὅλος, οὐδεὶς ὡς ἄλλος
εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὡς αὐτὸς εὔμορφος καὶ μεγάλος·
τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ τοῦ πορφυρογεννήτου
τοῦ νέου εἶναι κτίριο· ν' ἁγιάσῃ ἡ ψυχή του.

www.dacoromanica.ro

νε', νϛ'.

Εἰς τὸ χωρίον τὸ Δαδί, χωριὸ πολλὰ μεγάλο
(τοῦ Ταλαντίου καὶ αὐτὸ θαῤῥῶ, πλὴν ἴσως σφάλλω),
ἐκεῖναι μοναστήριον· ποίας; τῆς Παναγίας·
τοῦ Γαδριδίκου λέγεται· τίς οἶδε τὰς αἰτίας.

νϛ'.

Στὴν ἐπαρχίαν τοῦ Θηδῶν πηγαίνοντας εὑρήσεις
καὶ ἄλλο μοναστήριον αὐτῆς καὶ προσκυνήσεις.
Τὸ λὲν Μακαριότισσα, καὶ ὄντως μακαρία,
μακάριοι δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτῆς τῇ συγγενείᾳ.

νζ', νη', νθ'.

Καὶ ἡ Ἀθήναις ἡ σοφαῖς ἔπρεπε νὰ καυχοῦνται
εἰς μοναστήρια αὐτῆς κιαὐταῖς καὶ νὰ τιμοῦνται·
ὅθεν καὶ τρία ἔχουσι, τὸ ἕνα λὲν Πεντέλη,
τὸ ἄλλο Καισαριανή (τίς οἶδε γιατὶ τέλη),
τὸ τρίτον λέγεται Δαφνί (τίς οἶδε τὴν αἰτίαν)·
αὐτὰ τὰ τρία γιὰ τιμὴν ἔχουν τὴν Παναγίαν.
Λέγουσι, πῶς εἰς τὸ Δαφνὶ αὐτὸ ἡ ἱστορία
τοῦ Ἰμπερίου ἔγινε (ῥιμάδα θαυμασία)
καὶ πῶς ἡ Μαργαρώνα του, γυναῖκα Ἰμπερίου,
ἐδῶ ἐκαλογέρεψεν ἀγάπῃ τοῦ Κυρίου,
εἶτα καὶ ὁ Ἰμπέριος καὶ παρ' αὐτοῦ καινίσθη
αὐτὸ τὸ μοναστήριον καὶ πλιὸ ἐκαλλωπίσθη.

ξ'.

Καὶ εἰς τὰ Ἰωάννινα εἶναι μιὰ ἐκκλησία
καὶ λέγεται Περίδλεπτος· ποία; ἡ Παναγία·
ἄλλη περίδλεπτος ποτέ, ἐκτὸς τῆς Παναγίας,
λέγεται, ὀνομάζεται; ὄχι ἐπ' ἀληθείας.
Αὐτὴ μόνη περίδλεπτος, περίδοξος κυρία,
περίφημος, περίμορφος, παρθένος ἡ Μαρία.
Καὶ εἰς τὴν Χάλκη τὸ νησὶ Τριάδος τῆς ἁγίας
εἶν' ἕνα μοναστήριον, ἄξιον θεωρίας,
καὶ λέγεται Περίδλεπτος γιὰ τὴν τοποθεσίαν·
γύρω τριγύρω βλέπεται ὅλο μὲ εὐκολίαν.

ξα'.

Εἶναι καὶ μοναστήριον εἰς ἕνα τῶν χωρίων
Περίλεφτη λεγόμενον, ὡς τρεῖς ὥρας πλησίον.
Περίδλεπτος ἐλέγετο κιαὐτὸ κιἐδαδαρίσθη
(λογιάζω ἀπὸ λόγου μας) καὶ μετωνοματίσθη.

ξϐ'.

Εἶναι καὶ ἄλλο, Παλιουρή· ὡς ἓξ ὥραις ἀπέχει
αὐτὸ ἀπὸ τὰ Γιάννινα, πολλὴν τιμὴν δὲ ἔχει
διὰ πολλά της θαύματα καὶ διὰ τὴν πολλήν της

www.dacoromanica.ro

καὶ θαυμαστὴν πανήγυριν εἰς δόξαν καὶ τιμὴν της.
Λέγεται δὲ (λὲν) Παλιουρή, ὅτι εἰκὼν ἡ θεία
εἰς τὸ Παλιούρι βρέθηκε μέσα στὴν ἐρημία.

ξγ'.

Εἶναι καὶ τρίτον καὶ καλό, καὶ τοῦτο Ἐλεοῦσα
λέγεται Σπηλαιώτισσα, ὡς ἐν σπηλαίῳ οὖσα,
καὶ ἐλεοῦσα πᾶσαν γῆν καὶ ἐλεοῦσα προῖκα·
εἶναι δὲ στὸ λεγόμενον ὄρος Τζιομερίκα.

ξδ'.

Χειμάῤῥας καὶ Δελβίνου δὲ ἐπισκοπὴ τιμᾶται
μὲ ἕνα μοναστήριον τίμιον καὶ καυχᾶται·
τῆς Παναγίας καὶ αὐτό, τὸ ὄνομά του Στῦλον,
μὲ θαύματα διάφορα ὡς τοῖς ἐκεῖσε δῆλον,
στῦλος ἡ Παναγία μας οὖσα τῆς ἐκκλησίας
καὶ πύργος ἀδιάσειστος ἕως τῆς συντελείας.

ξε'. ξϛ', ξζ', ξη'.

Ἀλλὰ τίς διηγήσεται, ἢ τίς ἐξαριθμήσει
τόσων μοναστηρίων σου κάλλος, καὶ πῶς ἰσχύσει,
δέσποινα Παναγία μου, τὸ μέγα Σπήλαιόν σου,
ἐν ᾧ περ ᾑρετίσατο κατὰ τὸν ὁρισμόν σου
νὰ κατοικῇ αἰώνια εἰς δόξαν κἔπαινόν σου
ἡ γενομένη σου εἰκὼν ἀπ' τὸν ἀπόστολόν σου;
Σπήλαιον τὸ ἐξάκουστον διὰ τὴν σὴν εἰκόνα
εἰς πᾶσαν τὴν ὑφήλιον εἰς ἅπαντα αἰῶνα,
Σπήλαιον τὸ εἰς μίμησιν Σπηλαίου τοῦ ἁγίου,
ἐν ᾧ ἐγέννησας ἁγνῶς τὸν Λόγον τοῦ Κυρίου·
εἰκόνα, ἐξ ἧς ῥέουσι τὸ μέλι καὶ τὸ γάλα
καὶ τὰς ψυχὰς εὐφραίνουσι θαυμάσια, μεγάλα·
εἰκόνα, ἣν ἡγίασας μὲ τὸ γλυκὺ τὸ ὄμμα
καὶ μὲ τὸ χαριτόῤῥυτον καὶ χρυσόν σου στόμα.
Ὅθεν τὴν ἐσυντρόφιασες μὲ ἄλλας θαυμασίας,
μ' ἐκείνην τὴν Παντάνασσαν τῆς Λακεδαιμονίας,
ὄνομα κυριώτατον σῆς δόξης καὶ ἀξίας
καὶ μοναστήριον σεπτόν, ὅλο θαυματουργίαις·
καὶ μὲ ἐκείνην πάλιν δὲ τὴν οὕτω λεγομένην
μόνον Ἁγίαν σου Μονὴν κοινῶς καὶ τιμωμένην·
τρίτον μὲ τὴν Περίβλεπτον ἄλλην σου ἐκκλησίαν,
εἰς τὸν Μιστρᾶ πάλιν κἀὐτήν, μέσα εἰς ἐνορίαν.

ξθ'.

Εἶναι καὶ εἰς τὴν Κόρινθον, εἰς τὸ Ἁγιονόρι
χωρίον, ἄλλη τις μονή, καθὼς ζητοῦν οἱ ὅροι·
Φανερωμένη λέγεται, καθὸ φανερωμένη
διὰ τὰ θαύματα αὐτῆς καὶ ἑορταζομένη.

www.dacoromanica.ro

ο'.

Εἶναι κὴ Λεχοβήτισσα μονὴ αὐτῆς μεγάλη
εἰς τὸ χωρίον Λέχωβα Κορίνθου, ὡς ἡ ἄλλη.

οα'.

Εἶναι καὶ στὸ Γαστούνι δὲ Βλαχέρνα ἡ μονή της,
εἰς τὴν Γλαρέντζα τὸ χωριό· μεγάλη ἡ τιμή της.

οβ'.

Εἰς τὸ Γαστούνι κὴ μονὴ εἶναι ἡ Ἐλεοῦσα·
ποία; ἡ Παναγία μου· ἔλεος, ἡ τεκοῦσα.

ογ'.

Εἶναι καὶ εἰς τὰ Τρίκκαλα, ὅμως τὰ τοῦ Μωρέως,
καὶ ἄλλη ἱερὰ μονὴ δική της, καὶ δικαίως,
καὶ λέγεται ἡ Κορυφή· ὄντως ὀνομασία
τῆς Παναγίας μου σωστή, τῆς δόξης της γνησία,
ὅτι ἡ Παναγία μου εἶναι ἡ κορυφαία
τῶν ὅλων, μετὰ τὸν Χριστὸν τὸν πάντων βασιλέα.

οδ'.

Δὲν εἶναι μόνον δὲ αὐταῖς ὅλαις ἡ Παναγίαις
εἰς ὅλον τὸν Μωρέαν μας, μοναῖς καὶ ἐκκλησίαις.
Εἶναι κεἰς τὰ Καλάβρυτα μονὴ ἐξακουσμένη,
ἐκ τῶν ἐκεῖσε Κρεμαστὴ ἡ ὀνομαζομένη·
ὁ γὰρ κρεμάσας πᾶσαν γῆν ἐπάνω τῶν ὑδάτων
σεσάρκωται ἐκ τῶν ἁγνῶν τιμίων της αἱμάτων.

οε'.

Εἶναι κεἰς τὴν ἐπισκοπὴν τέλος τὴν τοῦ Ἀντρούσης
μονὴ τῆς Παναγίας μου, πολλὰ θαυματουργούσης
(Βουλκάνου ὀνομάζεται) καὶ τοῖς προσερχομένοις
ἰάσεις γίνοντ' ἐξ αὐτῆς φιλανθρωπευομένης.

Τόσα μὲν περὶ τῶν ναῶν καὶ τῶν μοναστηρίων
τῶν ἐν Εὐρώπῃ εὕρηκα μὲ ἔλεος τὸ θεῖον
τῆς Παναγίας μου ἐγώ, τῆς πάσης γῆς κυρίας,
παντὸς μοναστηρίου τε καὶ πάσης ἐκκλησίας.
Εἶναι καὶ ἄλλα ἀλλαχοῦ ἀπὸ τὰ εἰρημένα,
πλὴν εἰς ἐμένα ἄδηλα, δὲν εἶναι γνωρισμένα.
Τώρα δὲ πάλιν ἀρχινῶ αὐτῆς τῇ βοηθείᾳ
καὶ ὅσα εἶδα κἤκουσα πῶς εἶναι στὰ νησία.

Ἐν ταῖς νήσοις.

ος'.

Ἡ Σκόπελός μου (ἀπ' ἐδῶ καὶ τὰς εἰς τὰ νησία
ἀρχίζω, Παναγία μου· βοήθει Παναγία),

www.dacoromanica.ro

ἡ Σκόπελός μου εὐτυχεῖ τὴν Εὐαγγελιστρίαν
κεὐαγγελίζεται ἡμῖν ζωὴν καὶ εὐτυχίαν
μ' ἐκείνην τὴν πανθαύμαστον καὶ πάνσεπτον εἰκόνα,
ὁποῦ ὀλίγαις σὰν αὐτὴν εἰς τοῦτον τὸν αἰῶνα,
εἰς ἕνα μοναστήριον, κτίριον πατρικόν μου,
τὸ μέγιστον προσκύνημα 'ς ὅλην τὴν Σκόπελόν μου.
Εἰς τὸ ὁποῖον σήμερον τώρα ἡγουμενεύει
ὁ παλαιὸς Νέων Πατρῶν καλῶς καὶ προεδρεύει.
Τοῦτο τὸ μοναστήριον μὲ θαῦμ' ἀνεκαινίσθη
ὑπερφυὲς καὶ θαυμαστὸν κιῶς φαίνετ' ἐστολίσθη,
διότι ἦτον εἰς μικρὴν πρότερον ἐκκλησίαν.
Θυμοῦμαι ὁ πατέρας μου μὲ εἶπε τὴν αἰτίαν
καὶ ἔχω κρῖμα καὶ αὐτὴν ἂν δὲν τὴν ἱστορήσω,
θαῦμα τῆς Παναγίας μου τέτοιο νὰ σιγήσω.
Τὸ εἶπα τὸν κὺρ Σίλβεστρον τὸν τῆς 'Αντιοχείας
καὶ εἰς τιμὴν τὸ ἔγραψεν εὐθὺς τῆς Παναγίας.
Οἱ προεστοὶ τῆς χώρας μας, οἱ καὶ συμπατριῶται,
εἰς τῶν νησίων τὸν ἀγᾶ, ὅστις κιᾶν ἦτο τότε,
φθόνῳ τὸν ἐπαράδωκαν ὡς ἔνοχον θανάτου
(διαβολιαῖς τέτοιαις πολλαῖς φθόνου τοῦ καταράτου)·
τὸν πῆρε στὴν φεργάδα του, στὴν ἅλυσον δεμένον,
καὶ εἰς τὴν Σκύρον ἔφθασε, νησίον ξακουσμένον,
στὴν Πόλιν ἀναβαίνωντας, γιὰ νὰ τὸν παραδώσῃ
τοῦ καπεδὰν-πασᾶ ἐκεῖ, νὰ τὸν ἐθανατώσῃ.
'Εκεῖ οὖν ὁ ἀφέντης μου θωρεῖ μίαν κυρίαν
τὴν νύκτα εἰς τὸν ὕπνον του, γυναῖκα σεβασμίαν,
καὶ «Σήκω» λέγει πρὸς αὐτόν, «σήκω καὶ μὴ φοβῆσαι».
Αὐτὸς σὰν νὰ τὴν γνώρισε καὶ δὲν εἶπε, «Ποιὰ εἶσαι»;
Μόνον τῆς ἀποκρίνεται καὶ λέγ' εἶμαι δεμένος
καὶ δὲν μπορῶ νὰ σηκωθῶ ὡς βλέπεις, ὁ καϊμένος.
«Σήκω», τὸν λέγει δεύτερον, «σὲ λέγω»· κἐσηκώθη
καὶ ἔπεσαν τὰ σίδηρα κἐκείνη ἀφαντώθη.
Γιὰ νὰ γενῇ δὲ μιὰ δουλειὰ τοιαύτη, σᾶς ἀφίνω,
ὅσοι τὸ διαβάζετε, κρίνετ' (ἐγὼ δὲν κρίνω),
δάκρυα πόσοι ποταμοὶ χύθηκαν νύχτα μέρα
καὶ πόσοι ἀναστεναγμοὶ ἔκοψαν τὸν ἀέρα.
Τοῦτ' ὁ πατήρ μου νὰ ἰδῇ, ξυπνᾷ τὸν φύλακά του
(ἐγέμισεν ὅμως χαρὰ μεγάλη ἡ καρδιά του)
καὶ λέγει του καὶ τἄβαλε πάλιν τὰ σίδηρά του,
χωρὶς ποσῶς νὰ τὸν εἰπῇ διὰ τὸ ὅραμά του·
βλέπει δὲ πάλιν τὴν αὐτὴν καὶ πέφτουσι καὶ πάλιν·
τρεῖς φοραῖς ἔγινεν αὐτὸ μὲ ἔκπληξιν μεγάλην
τοῦ ἀφεντός μου καὶ αὐτοῦ τοῦ δεσμοφύλακός μου
καὶ πλιὸ δὲν τὸν σιδέρωσε· τρόμαξε καὶ ἀτός του.
Τὸ δὲ ταχὺ ταχὺ εὐθὺς τὸ λέγει τὸν ἀγᾶ του,
ὁ δὲ ἀγᾶς τὸν ἔφερεν εὐθὺς ἐκεῖ μπροστά του
καὶ τὸν ῥωτᾷ τὰ κατ' αὐτὸν καὶ θάῤῥος τὸν ἐδίνει,
νὰ τοῦ εἰπῇ καταλεπτῶς τὸ πρᾶγμα πῶς ἐγίνη.
Τὸ εἶπεν ὁ πατέρας μου καὶ τὸ ἐδιηγήθη·

www.dacoromanica.ro

ὁ μπέης ἐκατάλαβε καὶ ἐπληροφορήθη.
Ἔφερε καὶ τοὺς Σκυριανοὺς καὶ εἶχε τοὺς ῥωτήσῃ
ὡς γείτονας καὶ αὐτουνούς, καὶ εἶχαν μαρτυρήσῃ,
πῶς διὰ φθόνον καὶ καλὰ εἶχαν τὸν παραδώσουν,
ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς διὰ νὰ τὸν σηκώσουν.
Ὅθεν τὸν στέλνει πάραυτα ὁ μπέης τιμημένα
ὀπίσω τὸν ἀφέντη μου καὶ πλέον δοξασμένα.
Πλησίον εἰς τὴν Σκόπελον εἶναι πεντὲξ νησία·
δὲν κατοικοῦσιν ἄνθρωποι, μόνον ἡ Παναγία·
τόπον δὲν ἄφηκεν αὐτὴ νὰ μὴ τὸν κατοικήσῃ.
Εἰς τρία τέσσαρ' ἀπ' αὐτά, στὸ Γυμνοπελαγήσι,
στὰ Γιοῦρα καὶ εἰς τὸ Παπποῦ, Σκάντζουρα καὶ Πιπέρι,
εἰς τοῦτ' ἀπὸ τρεῖς τέσσαρες κάθονται καλογέροι
καὶ ἀπὸ μίαν ἔχουσι ὅλοι τους ἐκκλησίαν,
καὶ ὄχι ἄλλον ἅγιον, μόνον τὴν Παναγίαν.

οζ'.

Ἡ Εὔριπος πλουτεῖ κιαὐτὴ ἕνα της μοναστήρι,
μεγάλο δὲ καὶ πλούσιο κατὰ τὸν νοικοκύρη,
τοῦ Σταματᾶ λεγόμενον, εἰς τὰ βουνὰ χωμένον,
παντοῦ δὲ περιβόητον ἐκεῖ καὶ δοξασμένον.

οη', οθ'.

Ἡ Ἄντρος ὅμως εὐπορεῖ δυὸ μοναστήριά της,
Ἁγίαν καὶ Πανάχραντον, ὄντως ὀνόματά της.

π'.

Ἡ Πάρος δὲ σεμνύνεται μὲ τὴν πασῶν κυρίαν
Ἑκατονταπυλιανήν, καλλίστην ἐκκλησίαν·
αὐτῆς λέγουν κτητόρισσαν Ἑλένην τὴν ἁγίαν,
ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ στρέφουσαν τὴν πορείαν.
Ἐδῶ ἀσκήτευε ποτὲ ἐκείνη ἡ ἁγία,
ἔρημον ὄντας τὸ νησί, παρθένος ἡ Λεσβία.

πα'.

Ἡ Μῆλος ἔχει τὸν ναόν, ἐν ᾧπερ τοῦ ἁγίου
ἡ δεξιὰ φυλάττεται μεγάλου Βασιλείου,
τὸ δὲ κατασιάγωνον καὶ μὲ τὰ δόντια τρία
θείῳ ἐλέει σῴζεται τοῦτο ἐν Μολδαβίᾳ,
εἰς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν μονὴν πολλὰ ὡραίαν,
Βασίλη βόδα κτίριον, ὄχι πολλὰ ἀρχαίαν,
εἰς τοῦ Ἁγίου τὸ Κοινὸν Ὄρους προσκυνημένην,
καὶ ὡς τυχαίνει ἔνδοξον καὶ καταπλουτισμένην,
ὡς κάτω ἀπὸ ἄνωθεν ἔξω πελεκημένην
καὶ πλουτισμένην ὅλην δέ, γλυπτήν, ἐσκαλισμένην,
ἐν ᾧ ἡ νέα σῴζεται Παρασκευὴ ὁσία,
φερθεῖσα ἀπὸ τὸν αὐτόν, ὡς γράφ' ἡ ἱστορία.
Ἡ Μῆλος ἔχει τὸ λοιπὸν αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν,

www.dacoromanica.ro

ἡ ἐκκλησία ἔχει δὲ τιμὴν τὴν Παναγίαν·
ἡ Παναγία ἔχει δὲ πλῆθος θαυματουργίας
καὶ λέγεται Πορτιανή, ἔνδον τῆς πολιτείας.

πβ'.

Ἡ Σαντορήνη τὴν Κυρὰ ἔχει τὴν Παναγίαν,
τὴν λέγει καὶ Καταφυγήν, ὄντως ὀνομασίαν·
αὐτὴ γὰρ ἡ καταφυγὴ καὶ ἡ βοήθειά μας
εἰς πᾶσάν μας περίστασιν καὶ ἡ παρηγοριά μας.

πγ'.

Ἡ Ὕδρα ἔχει καὶ αὐτὴ τὸ μοναστήριόν της
εἰς δόξαν της καὶ καύχημα καὶ εἰς σωτήριόν της.

πδ'.

Εἰς τοὺς Κορφοὺς τιμᾶται μὲν ὁ ἅγιος Σπυρίδων,
θαυματουργεῖ, τερατουργεῖ καὶ πέρα τῶν ἐλπίδων·
εἶναι καὶ ἐκκλησία δὲ μεγάλη καὶ κοντά του·
ποίας; τῆς Παναγίας μας, ὡσὰν βοήθειά του.
Λέγεται τῶν Στερεωτῶν, ἔτζι ὠνομιασμένη,
μὲ θαύματα δὲ καὶ μὲ στολὴν καὶ τούτη πλουτισμένη.

πε'.

Εἰς τὸν λιμένα τῶν Κορφῶν λέγεται Κασσιόπη
(εἰς τοὺς ἐκεῖσε πλέοντας γνωστοὶ τοῦτοι οἱ τόποι)
εἶν' ἐκκλησία καὶ εἰκὼν πάλιν τῆς Παναγίας,
ἥτις κοντὰ εἰς τὰς πολλὰς αὐτῆς θαυματουργίας
ὠμμάτωσε καὶ τὸν τυφλὸν κατὰ τὴν ἱστορίαν,
ἥτις καὶ ἐτυπώθηκε μέσα στὴν Βενετίαν.

πς', πζ'.

Εἰς τὴν Κεφαλληνία δὲ δύο τῆς Παναγίας
ἀκούω θαυματοποιοὺς εἰκόνας σεβασμίας,
ἡ μὲν Σίσια λέγεται (ἐν τῷ μοναστηρίῳ),
ἡ δὲ Εὐαγγελίστρια (ἔνδον ἐν τῷ χωρίῳ).

πη', πθ'.

Δύο καὶ εἰς τὴν Ζάκυνθον· ἡ μὲν στὴν πολιτείαν
Φανερωμένη λέγεται διὰ θαυματουργίαν,
ἡ δὲ εἰς μοναστήριον Σκοπὸς ὠνομασμένο
καὶ διὰ τὰ θαυμάσια καὶ τοῦτο δοξασμένο.

ϙ'.

Ἀντίκρυ εἰς τὴν Ζάκυνθον κομμάτι μακρυσμένο
εἶναι νησί, Στροφάδια αὐτὸ ὠνομασμένο,
καὶ ἔχει μοναστήριον καλὰ κατοικημένο,
τῆς Παναγίας καὶ αὐτὸ καὶ πολυφημισμένο.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ϙα΄.

Ἡ Κρήτη δὲ ἡ θαυμαστὴ θαῤῥεῖς ἔχει ὀλίγα
τῆς Παναγίας θαύματα; ἀμ' εἰς αὐτὴν δὲν πῆγα.
Ἀκούω ὅμως θαυμαστὸ ἕνα τῆς Παναγίας
μέγιστον μοναστήριον εἶναι εἰς τοῦ Σιτίας·
Ἀρκάδι ὀνομάζεται, πολλὰ ὠνομασμένο·
λέγεται Ὁδηγήτρια, τὄνομα ταιργιασμένο·
ὁδὸς γὰρ εἶναι ὁ Χριστός· ποῦ; εἰς τὴν βασιλείαν.
αὐτὴ δὲ ὁδηγήτρια γιατί; γιὰ εὐκολίαν.

ϙβ΄, ϙγ΄.

Εἰς δὲ τοῦ Πέτρας, καὶ ἐκεῖ καὶ εἰς τοῦ Ἀρκαδίας
θαυματουργομονάστηρα δύο τῆς Παναγίας·
τὸ ἕνα ὀνομάζεται Κυρὰ Φανερωμένη,
τἄλλο Κυρὰ Λημμώτισσα, ἀξίως λεγομένη.

ϙδ΄.

Καὶ τὰ Ψαρὰ τόσο μικρὰ κἔχουν τὴν Παναγίαν
εἰς ἕνα μοναστήριον ὑπὲρ τὸ πᾶν τιμίαν.

ϙε΄.

Ἡ Μυτιλήνη ὅμως δὲ μετὰ χαρᾶς μεγάλης
τιμᾷ τὴν Παναγίαν μας, καὶ τούτη πρὸς τοῖς ἄλλοις
διὰ τὴν πολυτίμητον εἰκόνα, ἡ ὁποία
καὶ τὸν ναὸν ἐτίμησε πολλὰ τῇ ἀληθείᾳ.
Ὅθεν Ἁγία λέγεται Σιὼν ἡ ἐκκλησία·
τῆς Παναγίας ἀληθὴς κλῆσις, ὀνομασία.
Περὶ αὐτῆς γὰρ τῆς Σιὼν πολλὰ δεδοξασμένα
λαλοῦνται καὶ λαλήθηκαν παντοῦ ἀπὸ καθένα,
καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὸ χωριό, ἐν ᾧ ἡ ἐκκλησία,
Ἁγιάσω ὀνομάζεται κοινῇ τῇ συνηθείᾳ·
εἰς τὸ ὁποῖον γίνεται καὶ σύναξις μεγάλη
εἰς τὴν πανήγυριν αὐτῆς, ὡς οὐδεμία ἄλλη.
Ἡ Σμύρνη καὶ Ἀνατολὴ καὶ Ἔφεσος καὶ Χίος
χύνονται εἰς τὴν ἑορτὴν ἑτούτην ἐτησίως.

ϙϛ΄.

Ἡ νῆσος Χίος χαίρεται κάμποσαις Παναγίαις,
διότι ἔχει περισσοὺς ναοὺς καὶ ἐκκλησίαις·
ἀλλ' ἐξαιρέτως χαίρεται τὴν Νέαν τὴν Μονήν της,
τὴν πολυάνθρωπον μονήν, τὴν σκέπην καὶ τιμήν της,
ἧς ὁ ναὸς μὲ τὸ ψηφὶ ὅλος ἱστορισμένος,
μὲ πορφυρᾶ δὲ μάρμαρα στρωμένος, στολισμένος.
Τοῦ Κωνσταντίνου κτίριον εἶναι τοῦ Μονομάχου,
τοῦ βασιλέως τοῦ κλεινοῦ, τοῦ καὶ φιλομονάχου.
Ὡς τριακόσιαις ψυχαῖς εἶναι στὸ μοναστήρι,
καὶ ἡ μισὴ Χίος αὐτὸ γνωρίζει νοικοκύρη.

ϥη'.

Ἔχει καὶ τὴν Ὑπακοήν, πάλιν τῆς Παναγίας
τὴν ἐκκλησίαν τῶν λωδῶν, ἀξίαν εὐφημίαν.

ϥθ'.

Ἓξ ἑπτὰ ὥραις στὰ βουνὰ ἔχει καὶ ἕνα ἄλλο
δικό της μοναστήριον καὶ ἀρκετὰ μεγάλο·
τὸ ὀνομάζουν Διευχά, διότι δι' εὐχῶν της
πρὸς τὸν υἱόν της συντηρεῖ τὸν κόσμον, τὸν λαόν της.

ρ', ρα', ρβ'.

Ἡ Σάμος δὲ σεμνύνεται κιαὐτὴ τῇ ἀληθείᾳ,
ἔχουσα μοναστήρια αὐτῆς ὑπὲρ τὰ τρία·
πλιὸ δὲ καλὰ τὸ Βλαμαρί, τῆς Ζώνης τῆς Ἁγίας,
ἥτις τὸ θεῖον ἔζωνε σῶμα τῆς Παναγίας·
δεύτερον δὲ τὸ τοῦ Βροντᾶ, ὅτι παιδὶ βαστάζει,
ὁποῦ ἀστράπτει καὶ βροντᾷ δίχως νὰ κοπιάζῃ·
τρίτον δὲ καὶ καλλήτερον ἐπὶ τὰ ὄρη πάλιν
τὴν Παναγίαν δέσποιναν ὀνόματι Μεγάλην,
ὀνόματι καὶ πράγματι μεγάλην Παναγίαν,
μὲ νέαν καὶ μεγάλην δὲ περιοχὴν πλουσίαν.

ργ'.

Ἡ Πάτμος, ἀγκαλὰ μικρή, ὅμως τὴν ἐστολίζουν
πολλὰ μεγάλα πράγματα καὶ τὴν ἐκαλλωπίζουν·
πρῶτον ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ θείου Θεολόγου,
εἶτα τὸ Εὐαγγέλιον τὸ τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου,
στολίδια πολύτιμα, ὁποῦ εἰς ἕνα ἄλλο
ἐτοῦτα δὲν ἐδόθηκαν νησὶ τὸ πλιὸ μεγάλο·
καὶ ἡ τῆς Ἐλεούσης δὲ τὸ τρίτον ἐκκλησία·
ποία ἡ Ἐλεοῦσα δέ, παρὰ ἡ Παναγία;

ρδ'.

Ἀμὴ ἡ Λέρος, τί θαῤῥεῖς; δὲν ἔχει Παναγίαν;
ἔχει καὶ καλοέχει δὲ εἰκόνα της τὴν θείαν,
καὶ κάνουσιν οἱ Λέριοι μεγάλας λιτανείας
καὶ περισσὰς διὰ πολλὰς παραδοξοποιΐας,
καὶ λερωμέν' οἱ Λέριοι ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας
πλύνονται καὶ παστρεύονται διὰ τὰς λιτανείας.

ρε'.

Ἀμὴ στὴν νῆσον Ἀμοργῷ δὲν εἶναι Παναγία;
εἶναι δὲ καὶ βασιλικὴ μάλιστα ἐκκλησία.

ρϛ'.

Ἡ Ῥόδος, ῥόδον τῶν νησιῶν ὅλων τῇ ἀληθείᾳ,
εὐωδιάζει καὶ αὐτὴ αὐτῆς τῇ εὐωδίᾳ,
διότι τὴν ῥωδωνιὰν χαρίτων τῶν ἀῤῥήτων,

www.dacoromanica.ro

ἐξ ἧς τὸ ῥόδον ἤνθησε, τῶν οὐρανῶν τὸ κρεῖττον,
τὴν Παναγίαν μου τιμᾷ εἰς μίαν ἐκκλησίαν
ἡ Λίνδος μὲ ξεχωριστὴν τιμὴν καὶ ὑμνῳδίαν.

ρζ΄.

Ποίοις δὲ τῶν εὐφημιῶν στέμμασιν ἀναδήσω
τὴν νῆσον Κύπρον, ἀδελφοί, καὶ νὰ ἀνευφημήσω,
ὁποῦ φορεῖ εἰς στέφανον εἰς τὸ κεφάλιόν της,
ὁποῦ κρατεῖ τὸ στῆθός της ὡσὰν ἐγκόλπιόν της,
ὁποῦ κρατεῖ ὡς θησαυρὸν στὸ μοναστήριόν της
(Κύκκου τὸ μοναστήριον τὸ περιβόητόν της),
τὸ κάλλος τῶν εἰκόνων της, τὴν κεχαριτωμένην,
τὴν ἐκλεκτὴν εἰκόνα της καὶ τὴν εὐλογημένην,
ταῖς ἱεραῖς χερσὶ Λουκᾶ τὴν καὶ ἱστορηθεῖσαν
καὶ παρ' αὐτῆς σεμνοπρεπῶς αὐτὴν εὐλογηθεῖσαν,
τὴν τῆς εἰκόνος ἀδελφήν, ὁποῦ ἐν τῷ Μεγάλῳ
Σπηλαίῳ συνδοξάζεται; Τὸ λέγω καὶ δὲν σφάλλω,
Λουκᾶς καὶ εὐαγγελιστὴς καὶ μαθητὴς πῶς στάθη
ζωγράφος δὲ καὶ ἰατρός, μπορεῖ κανεὶς νὰ μάθῃ·
ὅτι ὡς εὐαγγελιστὴς τὸ Εὐαγγέλιόν του
εἰς μαρτυρίαν ἄφηκε καὶ εἰς μνημόσυνόν του.
Πῶς ἦτον δὲ καὶ μαθητὴς καὶ ἰατρὸς ἀτός του,
τὸν μαρτυρεῖ ὁ μαθητὴς Παῦλος ὁ δάσκαλός του.
Πῶς ἦτον καὶ ζωγράφος δέ, τὸ εἶχεν ὑποστήσῃ,
ὅτι εἰκόναις κάμποσαις μᾶς εἶχε ζωγραφήσῃ,
τῆς Παναγίας, τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν πρωταποστόλων,
κεῖναι ὁμολογούμενον ἀπὸ τὸν κόσμον ὅλον.
Πέτρου καὶ Παύλου καὶ Χριστοῦ ἂν εἶναι, δὲν ἠξεύρει
οὔτε μπορεῖ, θαῤῥῶ, κανεὶς σήμερα νὰ ταῖς εὕρῃ.
Τῆς Παναγίας δὲ ἡ τρεῖς (γιατὶ τρεῖς ἱστοροῦσι
οἱ παλαιοὶ πῶς ἔκαμε Λουκᾶς καὶ βεβαιοῦσι),
τῆς Παναγίας τὸ λοιπὸν αὐταῖς καὶ ἀπ' τοὺς νέους
ἡμᾶς παντοῦ εἶναι γνωσταῖς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους
καὶ ἀπὸ γράμματα πολλὰ καὶ ἀπὸ θαύματά τους
κι̯ἀπὸ σημάδια τινὰ καὶ ἄλλα αἴτιά τους.
Ἡ μὲν εἶναι στὸ Σπήλαιον, στὴν Κύπρον δὲ ἡ ἄλλη,
διὰ τὴν τρίτην εἶναι δὲ λογοτριβὴ μεγάλη·
καὶ ἄλλοι μὲν τὴν ἐζητοῦν διὰ τὴν Βενετίαν,
ἄλλοι δὲ πάλιν τὴν τραβοῦν διὰ τὴν Μοσχοβίαν,
ὅτι κι̯ἐδῶ εἶναι κι̯ἐκεῖ εἰκόναις Παναγίας
θαυμάσιαις καὶ παλαιαῖς, ἀρχαίαις ἱστορίαις,
καὶ ἔκαναν καὶ κάνουσι θαύματα μυριάδες
κἔχουν ἐπάνω θησαυρόν, στολίδια χιλι̯άδες.
Δὲν εἶναι ὅμως τοῦ Λουκᾶ, ἀλλ' εἶναι θυγατέρες
τῆς Κωνσταντινουπόλεως (ναί, ἀδελφοί, πατέρες)
καὶ ἀπ' ἐκεῖ εὐγήκασι (ποι̯ὸς ξεύρει ταῖς αἰτίαις;)
κἐπῆγαν εἰς ταῖς Βενετι̯αῖς καὶ εἰς ταῖς Μοσχοβίαις.
Εἶναι καὶ ἄλλοι ἀπ' αὐτούς, ὁποῦ τὴν ἀνεβάζουν
εἰς τὴν μονὴν τοῦ Σουμελᾶ, διὰ νὰ τὴν δοξάζουν·

www.dacoromanica.ro

ὅτι κιἐκ' εἶναι θαυμαστὴ εἰκὼν τῆς Παναγίας
καὶ τοὺς Λαζοὺς ἐγέμισεν ἀπὸ θαυματουργίας.
Δὲν εἶναι τούταις μοναχά, ἡ πόλις ἡ Λαζία,
ἡ Μοσχοβία ἡ λαμπρὰ κ' ἐκείν' ἡ Βενετία,
ὁποῦ μαλώνουν πολεμοῦν διὰ τὴν Παναγίαν
καὶ κάθε μιὰ τὴν ἐζητᾷ εἰς δόξαν της οἰκείαν·
ἀλλ' ἦτον ἕως τὰ προχθὲς καὶ ἡ καλὴ Λεχία,
ὁποῦ τὴν ἐπρετέντερε καὶ τούτη παῤῥησία,
ὄντας εἰς τὴν Κρακόβιαν εἰκὼν τῆς Παναγίας
καὶ θαυμαστὴ καὶ παλαιᾶς καὶ τούτη ζωγραφίας.
Ῥωμαῖσα ὅμως καὶ αὐτή, καὶ τούτη Βυζαντία,
κἐστάθη δῶρον στὴν Λεχιά· σῴζεται ἱστορία.
Ἴσως καὶ ἄλλαις τὴν ζητοῦν, καὶ πρέπει δίχως ἄλλο,
πρέπει καὶ ἔχουν δίκαιον νὰ τὴν ζητοῦν μεγάλο·
διότι, ἂν τὸν Ὅμηρον ἑπτὰ τὸν ἐζητοῦσι,
ἑπτάκις ἑβδομήκοντα ἐτούτην χρεωστοῦσι.
Ἐγὼ καὶ τὸν Αὐξέντιον, ὁποῦ ποτὲ πετοῦσε
εἰς τὸ χωρίον Κατιρλὶ καὶ ἐδημηγοροῦσε,
βλέπωντας τὴν εἰκόνα της ὁποῦ τὴν ἐκρατοῦσε
(παλαιὰ δὲ καὶ θαυμαστὴ) κιὸ κόσμος προσκυνοῦσε,
ρωτῶντας μ' ἀποκρίθηκε, πῶς εἶναι κιαὐτὴ μία
τῶν ἐκ τοῦ ἱεροῦ Λουκᾶ δαιμόνων μαρτυρία.
Ἔγραψα δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ ταύτης, ἐνθυμοῦμαι,
εἰς τὸν Καθρέπτην Γυναικῶν κεἰς πλάτος διηγοῦμαι.
Καὶ εἶναι πόλεμος λοιπὸν πολὺς στὸ μεταξύ τους,
θεάρεστος δέ (ἱερὸς ζῆλος γὰρ καὶ τιμή τους),
πάσχοντες ν' ἀποδείξωσι τὴν ἀμφιβαλλομένην
ὅλοι τους εἰς τοῦ λόγου τους οὖσαν κατοικημένην.
Τώρα δὲ ὁποῦ σὺν Θεῷ εἰς χρόνους τοὺς χιλίους,
ὀκτὼ δὲ καὶ ἑξήκοντα μὲ τοὺς ἑπτακοσίους,
ἔκλινε γόνυ ἡ Λεχιὰ ὅλη εἰς τὴν Ῥωσσίαν
(πρᾶγμα μεγάλο δυνατά, χωρὶς ἀντιλογίαν,
καὶ ὁποῦ δὲν ἀκούσθηκε καὶ πρὸ πολλῶν αἰώνων
τοιοῦτόν τι κατόρθωμα, εἰ μὴ αὐτὸν τὸν χρόνον,
καὶ διὰ τοῦτο πόλεμον ἄνοιξεν ἡ Τουρκία
καὶ πολεμοῦν τώρα μαζὶ Τουρκία καὶ Ῥωσσία),
οἱ Ῥοῦσσοι τὴν ἐσήκωσαν ἀπὸ τὴν Κρακοβίαν
δυνατὰ (πόλιν δυνατὴν μέσα εἰς τὴν Λεχίαν)
μὲ πολλοὺς ἄλλους θησαυροὺς καὶ μ' αἱματοχυσίαν
(διότι ἀντιστάθηκεν αὐτὴ εἰς τὴν Ῥωσσίαν),
καὶ τὴν ἐξαποστείλασιν εὐθὺς στὴν Μοσχοβίαν
μὲ πολλὴν δόξαν καὶ τιμὴν καὶ μὲ δορυφορίαν,
καὶ τὴν ἐδέχθ' ἡ βασιλὶς ἡ νῦν Αἰκατερίνα
μὲ ὅλα τὰ βασιλικὰ προνόμια ἐκεῖνα.
Κοντὰ εἰς ὅλα δὲ αὐτὰ καὶ εἰς τὴν Ἰβηρίαν
τὴν λεγομένην σήμερον βαρβαρικῶς Γκιουρτζίαν,
λέγουν πῶς νὰ εὑρίσκεται ἐτούτη ἡ χαμένη,
ἡ τρίτ' εἰκόνα τοῦ Λουκᾶ, ἡ τόσο ζητημένη,
εἰς ἕνα μοναστήριον· Κελάτι τ' ὀνομάζουν·

www.dacoromanica.ro

τὸ ἔκαμαν τοὺς βασιλεῖς γιὰ νὰ ἐνταφιάζουν.
Ἐδῶ λέγουν εὑρίσκεται κἕν ἀπὸ τὰ καρφία,
μὲ τὰ ὁποῖα τοῦ Χριστοῦ καρφώθη σάρξ ἡ θεία·
ὁ μέγας Κωνσταντῖνός μας εἶχε τοὺς τὸ χαρίσῃ,
διότι σταῖς ἡμέραις του εἶχαν χριστιανίσῃ.
Εἶναι εἰς τὰ δεσποτικὰ εἰκὼν τῆς Παναγίας
καὶ ἔχει εἰς τὴν κεφαλὴν (πολὺ ἐπ' ἀληθείας)
κεῖνον τὸν περιβόητον λίθον ὠνομασμένον
ἄνθρακα, τὸν πλιὸ ἀκριβὸν τῆς γῆς καὶ τιμημένον,
καρμπούνι ὁποῦ λέγουν· εἶναι δὲ καὶ μεγάλο,
κοντὰ σὰν περδικάδγολο, ἀνίσως καὶ δὲν σφάλλω.
Ὡς τόσον εἶναι λέγουσι κατὰ τὸ μεγαλεῖον·
βέβαια δέκα χιλιαδῶν εἶναι τιμῆς πουγγείων.
Εἶναι καὶ ἕνας βασιλεὺς ἐκεῖ ζωγραφισμένος,
τῆς Παναγίας ἐμπροστὰ στὰ γόνατα πεσμένος.
Κοντά της εἶν' ἕνας σταυρὸς μαλαμοκαμωμένος
καὶ ὅλος μὲ πολύτιμα πετράδια σκεπασμένος.
Καταμεσῆς ἔχει μικρὴν πλάκα ἀπὸ χρυσίον
καὶ λὲν πῶς εἶναι ὁ χρυσὸς τῶν Μάγων τῶν ἁγίων.
Ἀπάνω εἰς τὸ τέμπλο δὲ εἰκὼν κεχρυσωμένη
(ἔσω καὶ ἔξω στέκεται) καὶ πεπαλαιωμένη,
τῆς Παναγίας ἡ εἰκών, καὶ ὅλη σκεπασμένη,
ἀπὸ τὰ πολυτίμητα πετράδια στολισμένη.
Εἶναι δὲ τὸ στεφάνι της ὅλο μαλαματένιο,
μάλαμα ὅλο καθαρό, ὅλο τζαβαερένιο·
ἀπὸ τῶν πολυτίμων δὲ τῶν λίθων τῶν σαρδίων
εἶναι καλὰ ὡσὰν αὐγὰ κατὰ τὸ μεγαλεῖον.
Καὶ ὅλοι λέγουσιν ἐκεῖ, πῶς εἶναι ζωγραφία
τοῦ ἀποστόλου τοῦ Λουκᾶ, ἀπὸ ταῖς τρεῖς ἡ μία.
Ἀλλ' ἐπειδὴ εὐγῆκα πλιὸ ἀπ' τὸ προκείμενόν μου,
κιᾶλλα τοιαῦτα ἂς εἰπῶ χάριν τῶν ἀδελφῶν μου.
Εἰς τὸ Τιφλίζι, καὶ αὐτὸ πόλις τῆς Ἰβηρίας
(πῶς ἦτον κιᾶλλα τέτοια ἔχομ' ἐξ ἱστορίας),
ἕνα καρφὶ ἀπ' τοῦ σταυροῦ 'ς ἕνα τζεβαερένιο
κουτὶ μέσα εὑρίσκουνταν καὶ μαργαριταρένιο
ἅγιον αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ μέρος τοῦ σχοινίου,
ὁποῦ στοῦ πάθους τὸν καιρὸν τὸν ἔδεσαν τοῦ θείου·
αὐτὰ τὰ δύο πράγματα μέσα εἰς ἄλλο ἕνα
κιβώτιον πολύτιμον ἦταν βεβαιωμένα·
εἰς ἕνα τρίτον ἦταν δὲ μερὶς ξύλου τιμίου
καὶ μερικαῖς τρίχαις αὐτοῦ Χριστοῦ μας τοῦ ἰδίου·
ἦτον δὲ ἔτι εἰς αὐτὸ ἀπὸ τὸ σάβανόν του
ὁποῦ τὸν ἐνταφίασαν μέρος στὸν θάνατόν του.
Καὶ ταῦτα μέν, ἀγαπητοί, περὶ τῆς Ἰβηρίας·
εἰς δὲ τὴν Πόλιν ἔχομεν πάλιν ἐξ ἱστορίας,
πῶς ὅταν τὴν κυρίευσαν οἱ φίλοι οἱ Λατῖνοι,
σήκωσαν ἅγια πολλὰ καὶ τίμια ἐκεῖνοι,
ἅγια λείψανα πολλά, τίμια ξύλα τόσα,
ἄλλα σταυροσχημάτιστα, γυμνὰ δὲ ἄλλα πόσα;

www.dacoromanica.ro

Ηὗραν καὶ τὸν ἀκάνθινον στέφανον τοῦ Κυρίου,
ηὗραν καὶ τὰ σανδάλια Χριστοῦ μας τοῦ ἰδίου
κἕνα καρφὶ ἀπ' τοῦ σταυροῦ, τὸ πλέον δὲ μεγάλο
ἐκ τούτων ὁποῦ εἴπαμεν, ὅσο κανένα ἄλλο.
Ηὗραν καὶ ἄρτον ἅγιον, ἐξ οὗ ὁ Κύριός μας
στὸν δεῖπνόν του τὸν μυστικόν, ἀτός του ὁ Χριστός μας,
ἔπιασε καὶ ἐμοίρασε στοὺς μαθητάς του ὅλους
(κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον), τοὺς θείους ἀποστόλους,
ἔνζυμον ἄρτον τέλειον, προζυμοζυμωμένον,
καθὼς ὅλοι μας τρώγομεν, ψωμὶ συνειθισμένον,
μέσα εἰς ἓν κιβώτιον ὅλο μαλαματένιο
καὶ ὅλο μὲ πετράδια καὶ μαργαριταρένιο,
μὲ γράμματα ἑλληνικά, ὁποῦ τὸν μαρτυροῦσι.
Ἰδοὺ δὲ καὶ τὰ γράμματα ἄκουσε, τί μιλοῦσι·
«Ἐνθάδε κεῖται ὁ θεῖος ἄρτος, ὃν ὁ Χριστὸς τοῖς μαθηταῖς
«ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου διένειμεν εἰπών· Λάβετε, φάγετε·
«τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου».
Οἱ δὲ εὑρόντες ἦσανε Λατῖνοι τιμημένοι,
ὄντες ἐπίσκοποι κοὶ δυὸ αὐτοὶ μαρτυρημένοι·
ὁ μὲν ἕνας ἐπίσκοπος ἦτον Ἀλβεστανίας,
ὁ ἄλλος ὑποψήφιος τῆς Βηθλεὲμ ἁγίας.
Τίμιον αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν Βενετίαν
φαίνεται πῶς εὑρίσκεται (χωρὶς ἀμφιβολίαν
ἀπὸ τὴν Πόλιν καὶ αὐτὸ χωρὶς ἄλλο παρμένον,
καὶ τόσον πολυτίμητον πρᾶγμα καὶ λατρευμένον)
μέσα εἰς ἓν κιβώτιον, κεῖναι σημειωμένοι
οἱ στίχοι οὗτοι εἰς αὐτό, οἱ ὧδε γεγραμμένοι·

Εἰς κιβώτιον ἔχον τὸ τοῦ Σωτῆρος αἷμα.

«Ἔχεις με Χριστόν, αἷμα σαρκός μου φέρον.

Εἰς ἕτερον κιβώτιον ἔχον ἔνδον τουτὶ τὸ κιβώτιον.

«Αἵματος ζωηφόρου τερπνὸν δοχεῖον,
«ἐξ ἀκηράτου Λόγου πλευρᾶς ῥυέντος».

Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἂς τρέξωμεν τοῦ λόγου
καὶ τὴν σειρὰν ἂς πλέξωμεν πάλιν τοῦ καταλόγου.
Δὲν εἶναι τὸ κειμήλιον τῆς Κύπρου τοῦτο μόνον,
τῆς Παναγίας ἡ εἰκών, τὸ κάλλος τῶν εἰκόνων,
ἀλλ' εἶναι καὶ τὸ τίμιον ξύλον, ὁποῦ Ἑλένη
τ' ἄφηκεν ἡ βασίλισσα ὡς θεοφωτισμένη
(ἀπὸ τῆς Κύπρου τὸ νησὶ ἐτοῦτο ἀπερνῶντας
καὶ ἀνεβαίνωντας 'ς αὐτό, Θεοῦ θέλημα ὄντας),
ὅλον τὸ ὑποπόδιον, ὁποῦ τοῦ σταυρωμένου
οἱ πόδες ἦταν τοῦ Χριστοῦ ἀπάνω καρφωμένου,
εἰς ἕνα μοναστήριον, ὁποῦ εὐωδιάζει
καὶ μισὴν ὥραν ἔξωθεν ἡ μυρωδιὰ φωνάζει.

www.dacoromanica.ro

ρη'.

Εἶναι δὲ καὶ τοῦ Μαχαιρᾶ μεγάλο μοναστῆρι
(τὴν Παναγίαν καὶ αὐτὸ γνωρίζει νοικοκύρη)
εἰς αὐτὸ πάλιν τὸ νησὶ τῆς Κύπρου νῦν ἀθλίας,
ἀλλὰ ποτὲ χρυσὸ θρονί, ῥηγᾶτο αὐθεντείας.

ρθ'.

Κοντὰ δὲ εἰς τὴν Μπαρμπαριὰ εἶναι ἡ Λοπαδοῦσα,
νησὶ μιλίων δώδεκα, κοινῶς δὲ Λαμπαδοῦσα,
εἰς τὸ ὁποῖον φαίνονται φαντάσματα μυρία
τὴν νύχτα, καθὼς λέγουσι, τέρατα καὶ σημεῖα.
Δὲν κατοικοῦσιν ἄνθρωποι γιὰ τὰ φαντάσματά του
ἢ διὰ ἄλλα αἴτια καὶ τὴν μικρότητά του.
Εἰς τοῦτο εἶναι σπήλαιον καὶ μέσα ἐκκλησία,
τῆς ἐκκλησίας δὲ κυρὰ εἶναι ἡ Παναγία.
Εἶναι πολλὰ δὲ θαυμαστή, παντοῦ ἐξακουσμένη
ἡ Λαμπαδοῦσα Παναγιά, ἔτζι ὠνομασμένη·
καὶ ὅλα τὰ καράβια, ὁποῦ ἐκεῖ πηγαίνουν
εἰς τὸν λιμένα καὶ καλὸν ἐτουτουνοῦ καὶ μένουν,
κἂν τε καλά, κἂν τε κακά, πρέπει νὰ στοχασθοῦσιν
ἀπάνω εἰς τὸ σπήλαιον εὐθὺς νὰ ἀνεβοῦσιν,
εἰς τὸν ναὸν νὰ ἔμπουσι μέσα νὰ προσκυνήσουν
καὶ πράγματα διάφορα ὡς δῶρα νὰ ἀφήσουν,
ἢ ἄσπρα, ἢ φορέματα, θυμίαμα, κηρία,
λάδι, ψωμί, βόλια, μπαροῦτι· ἔτζι τῇ ἀληθείᾳ.
Φράγγοι ἂς εἶναι δίνουσι, Τοῦρκοι ἂς εἶναι δίνουν·
ὅλοι ἐδῶ λίγο πολὺ ἀνάγκη νὰ ἀφίνουν.
Ὅποιος δὲν ἀφήσει δὲ ἢ πάρῃ, ὑστερήσει,
δὲν ἠμπορεῖ ἀπ' τὸ νησὶ νὰ φύγῃ, νὰ κινήσῃ.
Ὅσα δὲ δὲν ἀράξουσι κι' ἀπὸ σιμὰ περνοῦσι,
μὲ ἕνα δύο τόπια πρέπει νὰ χαιρετοῦσι.

Τόσα καὶ περὶ τῶν ναῶν καὶ τῶν μοναστηρίων
τῶν ἐν ταῖς νήσοις ἔμαθα μὲ ἔλεος τὸ θεῖον
τῆς Παναγίας μου ἐγώ, τῆς πάσης κυρίας,
παντὸς μοναστηρίου τε καὶ πάσης ἐκκλησίας.
Εἶναι καὶ ἄλλα ἀλλαχοῦ ἀπὸ τὰ εἰρημένα,
πλὴν εἰς ἐμένα ἄδηλα, δὲν εἶναι γνωρισμένα.
Τώρα δὲ πάλιν ἀρχινῶ αὐτῆς τῇ συνεργείᾳ
καὶ γράφω ὅσα ἤκουσα πῶς εἶν' ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
λίγα, πολλά, ὡς φαίνονται, διότι ἡ Ἀσία
εἶναι ὁλάκαιρη σχεδὸν ἄπιστος ἡ ἀθλία.

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ.

ρι'.

Εἰς πόλιν Κουτατήσιον, πρώτην τῆς Μεγγρελίας,
μπορεῖς αὐτὴν νὰ τὴν εἰπῇς καὶ πόλιν τῆς Γκιουρτζίας,
διότι ὅλ' ἡ Μεγγρελιὰ μέρος τῆς Ἰβηρίας·

www.dacoromanica.ro

παλαιὰ λέγεται Κολχὶς κατὰ τὰς ἱστορίας·
στὸ Κοτατέσι[1] τὸ λοιπὸν εἶναι τὸ εἰρημένον
Κελάτι μοναστήριον, τὸ περιφημισμένον,
εἰς ὄνομα τιμώμενον κιαὐτὸ τῆς Παναγίας,
μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Λουκᾶ, ὡς λέγουν, τῆς ἰδίας.

ρια'.

Στὴν Τραπεζοῦντα εἶναι δὲ τὸ μοναστήριόν της
ἐκεῖνο τὸ τοῦ Σουμελᾶ, τὸ θαυματοποιόν της,
εἰς τὸ ὁποῖον κρέμονται (μεγάλη Παναγία
ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ εἶσαι τῇ ἀληθείᾳ·
εἰς ἀσεβεῖς καὶ εὐσεβεῖς τὸ χέρι σου μεγάλο·
ἡ δόξα σου καὶ δύναμις ἄμαχος δίχως ἄλλο)
πέντε λαμπάδες τοῦ σουλτὰν Σελὴμ τοῦ βασιλέως·
ἅγιος τῶν Ἀγαρηνῶν ἐτοῦτος καὶ γενναῖος·
καὶ χάτι ἔλαβ' ἐξ αὐτοῦ διὰ θαυματουργίαν,
ὁποῦ εἰς τοῦτον ἔδειξε ποτέ, καὶ νουθεσίαν.

ριβ'.

Στὸ Σάμι μοναστήριον εἶν' ἔξω καὶ μεγάλο,
(Σεγιτινάγια λέγεται ἀραβικά, δὲν σφάλλω),
τῆς Παναγίας καὶ αὐτό, πολλὰ ὠνομασμένο,
προσκύνημα τῶν εὐσεβῶν μεγάλο, ξακουσμένο.

ριγ'.

Ἔξω ἀπὸ τὴν Τρίπολιν, τὴν πόλιν τῆς Συρίας,
κάθηται μοναστήριον πάλιν τῆς Παναγίας
(μέγα καὶ τοῦτο θαυμαστὸ διὰ τὴν δύναμίν της)
καὶ Παλαμέντι λέγεται· τιμᾷ τὴν κοίμησίν της
καὶ συναθροίζει ἄμετρον λαὸν στὴν ἑορτήν της
διὰ τὴν παρουσίαν της καὶ τὴν φανέρωσίν της.
Τὸ μοναστήριον αὐτὸ πολλὰ δεδοξασμένον
ἐπλούτησε προνόμιον μόνον κιἐξακουσμένον,
ὁποῦ εἰς ἄλλον της ναὸν ὑπ' οὐρανὸν τοιοῦτον
ἀκόμι δὲν ἀκούσθηκεν ὡς τὸν καιρὸν ἐτοῦτον.
Ἀνήμερα τὴν ἑορτήν, ὅταν ὁ ἱερέας
τὴν λειτουργίαν ἐκτελῇ, ἢ καὶ ἀρχιερέας,
μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον (ἀλλὰ χαρίσετέ μου
ἀκρόασιν παρακαλῶ κιἐδῶ, ἀκροαταί μου·
χαρίσετέ μου καὶ τ' αὐτιὰ κιαὐτὴν σας τὴν καρδίαν
εἰς τὸν παρόντα λόγον μου, 'ς αὐτὴν τὴν ἱστορίαν,
ὅτι ὁ λόγος μου αὐτὸς ἔχει τῇ ἀληθείᾳ
θαῦμα, χαράν, κατάνυξιν, ἀντάμα καὶ τὰ τρία.
Μοῦ τὸν ἐδιηγήθηκεν αὐτὸς ὁ Χαλεπίου
ἀρχιερεὺς Γεννάδιος, ἐκ στόματος ἰδίου,
ὄντας παρὼν εἰς τὸν ναὸν μέσα καὶ λειτουργῶντας

---

[1]) Ἐν τῇ ᾤᾳ ἔγραψεν ὁ Δαπόντες· «Τὸ Κονταταίσιον καὶ Κοτατέσι λέγεται».

καὶ τοῦτο ὀφθαλμοφανῶς τὸ θέαμα ὁρῶντας.
Ἐπιταυτοῦ πῆγεν αὐτὸ διὰ νὰ θεωρήσῃ,
ὅτι πολλάκις τἄκουσε καὶ εἶχεν ἀπιστήσῃ),
ἀνήμερα τὴν ἑορτήν, ὅταν ὁ ἱερέας
τὴν λειτουργίαν ἐκτελῇ, ἢ ὁ ἀρχιερέας
(ἀξίωσέ με νὰ τὸ πῶ, κυρά μου Παναγία,
τὸ πρᾶγμα καθὼς γίνεται ὅλον ἐν ἀληθείᾳ
εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, εἰς δόξαν τοῦ ναοῦ σου
καὶ δόξαν τῶν χριστιανῶν, λαοῦ σου τοῦ πιστοῦ σου),
μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον πάραυτα ἐκτελεῖται
κάποιος ἦχος στὸν ναόν· ὡσὰν βροντὴ ἐκχεῖται.
Εὐθὺς ὁ κόσμος, ὁ λαὸς ὅλος ὁ μαζωμένος,
ἔντας ἀπὸ τὰ πέρυσι 'ς αὐτὸ βεβαιωμένος,
νοεῖ πῶς ὥρα καὶ καιρὸς ἦλθεν ἡ Παναγία
νὰ εὔγῃ νὰ φανερωθῇ εἰς ὅλους παῤῥησίᾳ·
καὶ πέφτει κάτω, προσκυνεῖ καὶ κλαίει καὶ φωνάζει,
καὶ μὲ τὰ μάτια τέσσερα καὶ χαίρει καὶ κυτάζει.
Τότε ἡ Παναγία μας (τίς μή σε μακαρίσῃ,
δέσποινα, καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην σου ὑμνήσῃ;),
τότε ἡ Παναγία μας, τότε ἡ δέσποινά μας,
εὐγαίνει ἀπ' τὸ ἱερὸν βῆμα (βοήθειά μας!).
Ὁ παπᾶς πλέον σιωπᾷ, εἶναι εἰς ἀγωνίαν,
καθὼς καὶ ὅλος ὁ λαός, διὰ τὴν Παναγίαν·
μεσολαβεῖ διακοπὴ στὴν θείαν λειτουργίαν,
ἀφίνει τὰ εἰρηνικὰ καὶ τὴν ἀκολουθίαν
καὶ «Κύριε ἐλέησον» ὅλη ἡ ἐκκλησία
βοᾷ μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ τὰ μικρὰ παιδία.
Ξεσκούφωτοι ὅλοι ἐκεῖ, μικροί τε καὶ μεγάλοι,
καὶ σκεπασμένο δὲν θωρεῖς κανένα πλιὸ κεφάλι·
καὶ βασιλεὺς ἂν εἶν' ἐκεῖ, δὲν γίνεται ἀλλέως,
ἀνάγκη νὰ ξεσκουφωθῇ ὡσὰν ἕνας χυδαῖος.
Τότε ἡ Παναγία μας (νἄχωμεν τὴν εὐχήν της)
εὐγαίνει ἀπ' τὸ ἱερὸν σὰν ἀπ' τὴν κάμαρήν της
ἀόρατος καὶ ὁρατή (πῶς νὰ σᾶς τὸ μιλήσω
δὲν ξεύρω, νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ καὶ νὰ τὸ ἐξηγήσω·
τόσον ἠξεύρω νὰ σᾶς πῶ, νὰ σᾶς ἐμολογήσω,
ὅτι μεγάλ' ἡ πίστις μας, νὰ σᾶς εὐαγγελίσω,
ὅτι μεγάλα πράγματα θέλει ἀξιωθοῦμεν
διὰ τὴν Παναγίαν μας καὶ γλήγορα νὰ δοῦμεν),
ἀόρατος καὶ ὁρατὴ (τὴν ὥραν τὴν ἰδίαν
φαίνεται καὶ δὲν φαίνεται· πρᾶγμα δι' ἀπορίαν·
γεμίζει τοῦ ἀνθρώπου δὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν
ἐλπίδ', ἀγάπην καὶ χαρὰν ἀληθινήν, γλυκεῖαν·
ἀλλὰ καὶ φόβος ἐν ταὐτῷ, φόβος τῇ ἀληθείᾳ
σοῦ ἔρχεται καὶ τρέμει δὲ καὶ χαίρει ἡ καρδία.
Ἄνθρωπον τέλειον θωρεῖς τέλεια καὶ κυτάζεις,
εἰς σχῆμα ὅμως γυναικός, ὁποῦ νὰ μὴ διστάζῃς),
καὶ εἰσοδεύει στὸν ναόν, στὴν ἐκκλησίαν μπαίνει
καὶ περπατεῖ, πλὴν δὲν πατεῖ στὴν γῆν καὶ νὰ πηγαίνῃ.

www.dacoromanica.ro

Καὶ ὁ ναὸς ὅλος εὐθὺς γεμίζει εὐωδίαν,
καὶ τούτην ἀνεξήγητον, ἄῤῥητον, οὐρανίαν.
Περιπατεῖ μέσα στὸν ναόν, ἀλλὰ εἰς τὸν ἀέρα,
καὶ τὴν ἐβλέπει ὁ λαός, διότι εἶναι μέρα.
Τὴν βλέπουν ὅλοι, τὴν θωροῦν, πλὴν συνεσκιασμένα·
ὁ ἴσκιος της, ὁ τύπος της, φαίνεται στὸν καθένα.
Τὸν τοῖχον τοῖχον περπατεῖ ἄνω ἀπ' τὰ στασίδια,
ὡς πνεῦμα, ὡσὰν ἄγγελος, ὡσὰν ἄσαρκος, ἴδια·
καὶ μοναχὴ δὲν περπατεῖ, γιατὶ δὲν τῆς τυχαίνει,
γιατὶ εἶναι βασίλισσα, ἀμὴ συντροφιασμένη,
καὶ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς βλέπει θωρεῖ καὶ δύο
μαζί της ὁποῦ περπατοῦν καιρῷ ἐν τῷ ἰδίῳ.
Ἀνδρῶν εἰς σχῆμα καὶ οἱ δυό, ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ νέων
ἀγγέλων της (φῶς φανερόν, δὲν ἔχει λόγον πλέον)·
ὁ μὲν ἀπὸ τὰ δεξιά, ἀριστερὰ ὁ ἄλλος,
συνεσταλμένοι καὶ οἱ δυὸ οἱ ἄγγελοι μεγάλως.
Καὶ οὕτω περιέρχεται ὅλην τὴν ἐκκλησίαν
μὲ τῶν ἀγγέλων τὴν διπλῆν αὐτῶν δορυφορίαν,
ἀργὰ ὡσὰν βασίλισσα, ἐν ὅσῳ τὸ «Πιστεύω»
(μακάριοι οἱ βλέποντες αὐτὴν καὶ καθορῶντες,
μακάριοι καὶ ὅσοι δὲ πιστεύουν μὴ ἰδόντες)
νὰ τελειώσῃ, πλὴν ἀργά, ἀνίσως δὲν λαθεύω.
Ἔπειτα εἰς τὸ ἅγιον βῆμα ἐμπαίνει πάλιν
ἡ Παναγία δέσποινα ἀπ' τὴν μεριὰ τὴν ἄλλην·
κεῖ ἐδῶ γίνεται ἄφαντος, ἀμὴ ἡ εὐωδία
μένει ἐν ὅσῳ νὰ γενῇ ἡ θεία λειτουργία.

ριδ'.

Στὸ μέρος τῆς Τριπόλεως εἶναι τῆς Παναγίας
καὶ ἄλλο μοναστήριον, πολλῆς κι αὐτὸ ἀξίας,
μεγάλο καὶ περίφημο διὰ θαυματουργίας,
καὶ Καδομπότζου λέγεται κοινῶς ἐκ συνηθείας.
Κοντὰ εἰς ὅλα δὲ αὐτά, μικρά τε καὶ μεγάλα,
τὰ γεγραμμένα, ἄγραφα, τίς οἶδε πόσα ἄλλα,
ὁποῦ ἐγὼ τὰ ἀγνοῶ καὶ δὲν τὰ περιγράφω·
ἀκόμι ὅμως δυὸ ναοὺς ἀξιογράφους γράφω.
Δὲν εἶναι εἰς τὸ ὄνομα αὐτοὶ τῆς Παναγίας,
ἀλλὰ πολλὰ ὀνομαστοὶ χωρὶς τζερεμονίας·
οἱ πλέον καλλιώτεροι τοῦ τωρινοῦ τοῦ κόσμου
(εἶναι καὶ περιβόητοι, λέγει ὁ λογισμός μου),
τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Μοσκοβιᾶς· καθὼς ἀκούω κρίνω,
τὴν κρίσιν τὴν τελείαν δὲ εἰς τοὺς εἰδότας δίνω.
Τῆς Μοσχοβίας ὁ ναὸς εἰς ὄνομα τῆς θείας
Τριάδος καὶ προσκυνητῆς εἶναι τῆς μακαρίας·
τῆς Ῥώμης εἰς τὸ ὄνομα τῶν πρωτοκορυφαίων
Πέτρου καὶ Παύλου, τῶν τῆς γῆς ἀνθρώπων ἀναγκαίων·
τῆς Ῥώμης τὸν ἐλέγουσι πῶς εἶναι καὶ μεγάλος
καὶ μεγαλοπρεπέστατος, εὔμορφος ὡς οὐκ ἄλλος·
τὰ δυνατά τους ἔβαλαν οἱ πάπαι νὰ περάσουν

www.dacoromanica.ro

τὸν Ἰουστινιάνειον, ἢ κἂν νὰ τὸν ἐφθάσουν.
Τώρα αὐτὸς εἰς αὐτουνοὺς εἶναι πατριαρχεῖον,
ἢ νὰ εἰπῶ καλλήτερα ἰταλικὰ παππεῖον.
Τοῦ δὲ Κιόβου ὁ ναός, ἤγουν τῆς Μοσχοβίας,
εἶναι, καθὼς μᾶς λέγουσι, τέρας ἐπ' ἀληθείας,
μεγέθει μεγαλώτατος χωρὶς ἀντιλογίαν,
τῷ κάλλει ὡραιότατος κατὰ ἀναλογίαν,
τῷ πλούτῳ πλουσιώτατος χωρὶς ἀμφιβολίαν,
Πετζέρσκη τῷ ὀνόματι, ναὸς δι' ἀπορίαν.
Ἄνωθεν ἀργυρόχρυσος, ὅλος ἱστορισμένος,
κάτωθεν σιδηρόστρωτος, λαμπρὸς δέ, γυαλισμένος.
Ἔχει ἑπτὰ τούρλαις ψιλαῖς, μὲ πλάκαις σκεπασμέναις,
χαλκωματένιαις ὅλαις δέ, μαλαμοκαπνισμέναις·
ἀφίνω ταῖς εἰκόναις του, μεγάλαις, δοξασμέναις,
ζωγραφιαῖς πρώταις, θαυμασταῖς, περιηργυρωμέναις·
ἀφίνω τὰ κανδήλια, τὰ πολυκάνδηλά του,
ἀργυρᾶ ὅλα τεχνικά, ἀξιοθαύμαστά του·
ἀφίνω τὰ μανάλια, δεξιά, ἀριστερά του,
καὶ τόσ' ἀρχιερατικὰ καὶ ἱερατικά του·
ἀφίνω τὰ πολύτιμα τὰ Εὐαγγέλιά του,
δισκάρια, ποτήρια καὶ τὰ θυμιατά του,
τοὺς θρόνους, τὰ στασίδια, τὸ τέμπλον, τὴν ἁγίαν
τράπεζαν καὶ τὸ ἱερόν· ὅλα δι' ἀπορίαν.
Καμπάναις δὲ ἔχει ἐννιά· τὸ δὲ καμπαναρίον,
ὑπὲρ τὸ μέτρον ὑψηλόν, ἐγγὺς τῶν οὐρανίων,
ἄμετρα ὑπερήφανον, ἄμετρα ἐπηρμένον·
νὰ τὸ ἰδῇς, σὲ φαίνεται στὰ σύνεφα χωμένον.
Καὶ δὲν μπορεῖς ἡ σκούφια σου νὰ τὸ κυτάξῃς πέφτει·
τὸ ὕψος του τὴν ὅρασιν τῶν ὀμματιῶν σου κλέφτει·
σκαλούνια πεντακόσια καὶ δέκα λογιάζω·
ἂν πρέπῃ, πέτε μου λοιπόν, νὰ τὸ ἐγκωμιάζω·
σὰν τοῦ ἁγίου Μάρκου δὲ τὸ ἐν τῇ Βενετίᾳ
δυὸ κάνει βέβαια αὐτό, δύο τῇ ἀληθείᾳ·
ἀπὸ τὸν φαρφουρένιον πύργον τῆς Κίνας πάλιν
ἐτοῦτος ὑψηλότερος, μὲ καλλονὴν μεγάλην·
εἶναι δὲ καὶ ὀκτάγωνος πύργος, θηριακωμένος,
μὲ χάλκωμα ὁλόχρυσον ἀπάνω σκεπασμένος·
ὄντας δὲ εἰς τὸν ἥλιον κοντὰ ἡ κορυφή του,
λάμπει κι αὐτὸς σὰν ἥλιος· ἡ λάμψις περισσή του.
Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἔξωθεν· τὰ ὑποκάτω πάλιν
αὐτὰ τίς διηγήσεται; Χάριν διὰ μεγάλην
εἶν' ἕνα σπήλαιον βαθύ, πολλῆς εὐρυχωρίας·
γεμᾶτον δὲ τὸ σπήλαιον ἀπὸ πολυκαιρίας
ἁγίων λείψανα γερά, ἄφθαρτα φυλαγμένα,
Ῥούσσων Μοσχόβων ὅλων δέ, πολὺ βεβαιωμένα·
καὶ ὄχι δέκα, εἴκοσι, τριάντα ἢ σαράντα,
δέκα δὲ διακόσια καὶ τέσσαρα τὰ πάντα·
εἶναι δὲ καὶ τὸ λείψανον ἐκείνου τοῦ ἁγίου
ὁποῦ τοὺς χριστιάνισε χάριτι τοῦ Κυρίου.

www.dacoromanica.ro

Τέτοιον μοναστήριον τὸ τοῦ Πετζέρσκη εἶναι
καὶ ποῖος εἶναι ἱκανὸς ὧδὶ διηγηθῆναι;
Εἶναι καὶ πολυχρόνιον, εἶναι Θεοδοσίου
καὶ Ἀντωνίου κτίριον, ζεύγους ἑνὸς ἁγίου,
τοῦ Ἀθωνίτου μαθητῶν θείου Ἀθανασίου,
δυνάμει δὲ βασιλικῇ καὶ γνώμῃ τοῦ Κυρίου,
τουτέστι χρόνους πλειότερους ἀπὸ ὀκτακοσίους
ἀφόντις ἀπὸ αὐτουνοὺς ἐκτίσθη τοὺς ἁγίους.
Ἀπὸ ἐτοῦτο λέγουσι, πῶς νὰ ἐβοηθήθη
Πέτρος ὁ μέγας εἰς καιρὸν ὁποῦ στενοχωρήθη,
δανεισθεὶς ἄσπρα ἀρκετὰ διὰ τυχοῦσαν χρείαν,
καὶ πάλιν τὰ ἐπλήρωσε καὶ μὲ εὐχαριστίαν·
καὶ δι' αὐτὸ οἱ βασιλεῖς, ὅταν κορωνιασθοῦσιν,
ἀνάγκη εἰς προσκύνησιν ἐτούτου νὰ ἔλθουσιν,
ὡς οἱ Ῥωμαῖοι βασιλεῖς, ὁποῦ εἰς τοῦ ἁγίου
Ἀγαθονίκου πήγαιναν μάρτυρος τοῦ Κυρίου·
καὶ δι' αὐτὸ ἦλθεν ἐδῶ καὶ ἡ μακαρισθεῖσα,
ἡ Ἐλισάβετ ἡ καλή, καὶ προαναπαυθεῖσα.
Ἄλογα τεσσαράκοντα τ' ἀμάξι της τραβοῦσαν·
πρᾶγμα ἀξιοθαύμαστο, πολλὰ τὸ ἐπαινοῦσαν·
καὶ δι' αὐτὸ θέλει ἔλθῃ καὶ ἡ Αἰκατερίνα
ἡ τωρινὴ βασίλισσα μὲ τὰ καλὰ ἐκεῖνα,
ἀφόντις δώσῃ ὁ Θεὸς τέλος εὐτυχισμένον
τῆς μάχης καὶ σωτήριον (ἀμήν) καὶ δοξασμένον.
Ἀπὸ τὴν ἄλλην μάχην δέ, ὁποῦ εἰς ταῖς ἡμέραις
τῆς Ἄννης ἠκολούθησε, νὰ ξέρετε, πατέρες,
εἴκοσι χρόνοι καὶ ἐννιὰ εἶναι ἀπ' τὴν εἰρήνη·
ἐβάσταξε καὶ τέσσαρες σωστοὺς ἡ μάχη κείνη.
Ἀπέχει δὲ τὸ Κίοβον ἀπὸ τὴν Μοσχοβίαν
μίλια ἑπτακόσια χωρὶς ἀμφιβολίαν·
καὶ δι' αὐτὸ εἶναι ἐδῶ κορώναις βασιλέων
πολλαῖς καὶ πολυτίμηταις καιρὸν ἀπ' τὸν ἀρχαῖον,
ἐγκόλπια βασιλικά, κειμήλια μεγάλα,
σκῆπτρα, σταυροὶ καὶ θησαυροὶ πολλοὶ καὶ πράγματ' ἄλλα.
Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἂς τρέξωμεν τοῦ λόγου
καὶ τὴν χρυσῆν ἂς πλέξωμεν σειρὰν τοῦ καταλόγου,
καὶ ἂς τὸν τελειώσωμεν εὐχῇ τῆς Παναγίας,
διὰ νὰ πλέξωμεν σειρὰν καὶ ἄλλης ἱστορίας.

ριε'.

Εἶναι καὶ τὸ εἰς τὸ Σινᾶ τέλος τῆς Παναγίας
ἐκεῖνο μοναστήριον, τῆς Βάτου τῆς ἁγίας,
μέγα καὶ πολυθρύλλητον δι' ἀρχαιότητά του
καὶ διὰ τὸν μεγάλον του ἐκεῖνον κτήτορά του,
λέγω Ἰουστινιανὸν Ῥωμαίων βασιλέα,
προσκύνημα τῶν εὐσεβῶν καὶ δόξα μας ἀρχαία.
Ἀλλὰ ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ πόλις ἡ ἁγία,
πασῶν τῶν ἄλλων πόλεων λαμβάνει τὰ πρωτεῖα,
ὅτ' εἰς αὐτὴν γεννήθηκε καὶ εἰς τὸ Ἱερόν της

www.dacoromanica.ro

ἔμεινε χρόνους δώδεκα ὡσὰν στὸ σπήτιόν της.
Τιμᾶται καὶ ἡ Ναζαρέτ, ὅτι ἀῤῥαβωνίσθη
ἐν ταύτῃ μὲ τὸν Ἰωσήφ, ἀλλὰ κεὐαγγελίσθη.
Δοξάζεται κὴ Βηθλεέμ, διότι τὸν Θεόν της
ἐν ταύτῃ τὸν ἐγέννησε, τὸν ἄσπορον υἱόν της.
Καυχᾶται καὶ ἡ Γεθσημανή, διότι ἐκοιμήθη
ἐν ταύτῃ καὶ ἐτάφη δὲ καὶ πάλιν ἀναστήθη.
Σεμνύνεταί καὶ οὐρανὸς ἀπάνω καὶ χορεύει,
ὅτι ἐκεῖ σὺν τῷ υἱῷ αὐτῆς συμβασιλεύει
καὶ βασιλείας ἄξιοι τοὺς ἀνυμνολογοῦντας
ἐν ἐκκλησίαις τὸν Θεὸν καὶ ταύτην εὐλογοῦντας.

Β'.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

αἰτήσει τοῦ παπᾶ Γαβριήλ.

Σοφία καὶ ἡ ἀρετή, ἐτούταις καὶ ἡ δύο,
εἶναι ὡς δύο ἀδελφαῖς, τέκνα μου ἐν Κυρίῳ·
εἶναι δὲ καὶ θεάρεσταις, ὄχι, ἀλλ' ὅλο θείαις,
καθολικὰ χάρες Θεοῦ εἶναι καὶ ἐργασίαις·
εἶναι δὲ καὶ συμπόθηταις, κοσμοαγαπημέναις,
εἶναι δὲ καὶ ἀθάναταις καὶ λίαν δοξασμέναις,
εἶναι δὲ καὶ ἐξαίρεταις ἀπ' ὅλα τὰ τοῦ βίου
χαρίσματα καὶ ἀγαθά, τὰ ἐκ Θεοῦ Κυρίου·
εἶναι δὲ καὶ συστατικαί, τολμῶ εἰπεῖν, τοῦ ὅλου,
ὅλου τοῦ κόσμου αὐτουνοῦ, τῆς γῆς τε καὶ τοῦ πόλου.
Εἶναι στοιχεῖα καὶ ἡ δυό, εἶναι κὴ δύο ζώναις
τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ τῆς γῆς, αὐταῖς ἡ δύο μόναις.
Κἤλλα πολλὰ εἶναι αὐταῖς, εἶναι δὲ καὶ εἰκόναις
τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ· μάρτυρες οἱ αἰῶνες.
Τῆς ἀρετῆς τὰ σπήτια εἶναι τὰ μοναστήρια,
τῆς δὲ σοφίας τὰ σχολειὰ εἶναι καὶ σπουδαστήρια·
καὶ διὰ τοῦτο ἔκτιζαν καὶ παλαιοὶ καὶ νέοι,
καὶ εὐσεβεῖς καὶ ἀσεβεῖς, Βάρβαροι καὶ Ῥωμαῖοι·
καὶ διὰ τοῦτο πάντοτε καὶ πανταχοῦ σχολεῖα
εἶναι καὶ μοναστήρια ὡς πάντων πρυτανεῖα.
Καὶ διὰ τοῦτο ἔκτισε καὶ ὁ ἐν μακαρίᾳ
τῇ λήξει κῦρ Μελέτιος πολλῇ ἐπιμελείᾳ,
ἀδείᾳ τε καὶ συνδρομῇ θερμῇ τοῦ κῦρ Κυρίλλου,
τοῦ παναγιωτάτου τε καὶ πλήρους θείου ζήλου,
εἰς ὄρος τὸ τοῦ Ἄθωνος περικαλλὲς σχολεῖον,
κἔζησε χρόνους ἓξ ἑπτὰ μετὰ τῶν προνομίων
καὶ μὲ πολλὴν ὠφέλειαν πολλῶν καὶ εὐφημίαν,
καὶ μὲ κοινὴν πάντων χαράν, ναί, καὶ εὐχαριστίαν,
ἕως ὁποῦ ὁ τάραχος πάσης τῆς οἰκουμένης,

www.dacoromanica.ro

ὁ λυμεὼν τῶν ἀγαθῶν, ὁ νοῦς ὁ τῆς γεέννης,
δράκων ὁ καταχθόνιος, ἐχθρὸς ὁ τῆς σοφίας,
ὁ Χάρων πάσης ἀρετῆς καὶ ἀγαθοεργίας
ἔκαμεν ὅ τι ἔκαμε καὶ εἶχε τὸ χαλάσῃ
(νὰ τὸν χαλάσῃ ὁ Θεός, ἡ γῆ νὰ ἡσυχάσῃ!),
μὴν ἠμπορῶντας νὰ θωρῇ μαζὶ μὲ τὴν σοφίαν
τὴν ἀδελφήν της ἀρετὴν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν,
σοφίαν καὶ τὴν ἀρετήν, ἐν Ὄρει τῷ Ἁγίῳ
οἰκούσας καὶ τεκούσας δὲ τὰ τέκνα ἐν Κυρίῳ.
Καὶ καθὼς εἶπέ τις σοφός, πῶς τότε σωτηρία
παντὶ τῷ κόσμῳ γίνεται, χαρὰ καὶ εὐτυχία,
ὁπόταν ὅλ' οἱ βασιλεῖς φιλόσοφοι γενοῦσι,
ἢ ὅταν οἱ φιλόσοφοι καὶ βασιλεῖς σταθοῦσι,
τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐδῶ ἔγινε σωτηρία
παντὶ τῷ Ὄρει καὶ χαρὰ πολλὴ καὶ εὐθυμία.
Οἱ μοναχοὶ ὅλοι σοφοὶ σχεδὸν ἤθελαν γένῃ,
καὶ οἱ σοφοὶ δὲ μοναχοί· πρᾶξις ἐπαινεμένη,
ἅγιον πρᾶγμα δυνατὰ καὶ πρὸ πολλῶν αἰώνων
ὁποῦ δὲν εἶχε φανισθῇ, εἰμὴ τώρα καὶ μόνον.
Αὐτό 'ναι ὁποῦ ἔκαμε τὸν δαίμονα νὰ σκάσῃ
καὶ ἡ ποδιαῖς του ἄναψαν, ἕως νὰ τὸ χαλάσῃ.
Διὸ καὶ ὁ κὺρ Γαβριήλ, ἕνας τῶν ἀντιμάχων
τοῦ δράκοντος, ζήλου πλησθείς, καὶ ἱερομονάχων,
καὶ τὸ σχολεῖον βουληθεὶς νὰ τὸ ἀνανεώσῃ
καὶ πάλιν ὡς τὸ πρότερον αὐτὸ νὰ τὸ γεμώσῃ,
καὶ πάλιν ἀπὸ τὴν μονὴν τὴν τοῦ Βατοπαιδίου,
ἐξ ἧς καὶ ὁ Μελέτιος, ὁ κτήτωρ τοῦ σχολείου,
ἐκίνησε καὶ ἔδραμεν, ὃν τρόπον τὸ ἐλάφι
εἰς τῶν ὑδάτων τὰς πηγάς, ὡς ὁ προφήτης γράφει,
εἰς τὰς οἰκίας τῶν πιστῶν χριστιανῶν Ῥωμαίων,
τὰς ὄντως βρύσεις τῶν καλῶν πραγμάτων καὶ δικαίων
Προστρέχει εἰς τοὺς ἀδελφούς, πατρὸς τοῦ οὐρανίου
τὴν εὐχὴν σύνδρομον λαβὼν καὶ ὁδηγὸν τοῦ βίου
καὶ μὴ λαβὼν βοήθειαν ἀνθρώπινην καμμίαν,
τὴν Παναγίαν βοηθὸν μόνον καὶ προστασίαν.
Πηγαίν' εἰς τοὺς πραγματευτάς, τοὺς εἰς τὴν Βενετίαν
καὶ τοὺς εἰς τὸ Τριέστι δὲ καὶ τοὺς εἰς τὴν Σερβίαν.
Τὸν δέχονται ὅλοι αὐτοὶ ὡς ἐκ Θεοῦ Κυρίου
ἀπεσταλμένον εἰς αὐτοὺς καὶ γένος τοῦ ἰδίου.
Τὸν δέχονται μετὰ χαρᾶς ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
μετὰ ἀγάπης καθαρᾶς καὶ μετὰ εὐλαβείας,
ὡς γῆ διψῶσα τὴν βροχήν, ὡσὰν ὁ πεινασμένος
πολλαῖς ἡμέραις τὸ ψωμὶ καὶ ἐπιθυμισμένος,
ὡς εὐεργέτην ὁλουνοῦ τοῦ γένους καὶ οἰκεῖον,
ὡς ζηλωτὴν ἔργου καλοῦ, ὡς εἶναι τὸ σχολεῖον.
Τὸν πέρνουν εἰς νὰ σπήτια τους, ὅλοι τὸν προσκαλοῦσι,
ὅλοι μεγάλοι καὶ μικροὶ τὸν ἐπαρακαλοῦσι·
ἁγιασμὸν ἀπὸ αὐτὸν ὅλοι τους ἐζητοῦσαν
καὶ ἅγιον ὠνόμαζαν αὐτὸν καὶ τὸν θαῤῥοῦσαν.

www.dacoromanica.ro

Τὴν ἐλεημοσύνην του ὡς ἐλεημοσύνην
δικήν τους τὴν ἐνόμιζαν καὶ θείαν καλωσύνην,
καὶ διὰ τοῦτο ἀνοικτὰ ὅλα τὰ σπήτιά τους
ἦτανε εἰς τὸν Γαβριὴλ μὲ ἄμετρον χαρά τους.
Ἔτυχεν ὁ καλότυχος δὲ καὶ ὀνομασίαν
ἀγγελικὴν κιῶς ἄγγελον τὸν εἶχαν κατ' ἀξίαν·
ἔτυχε δὲ καὶ ἄνθρωπος πρεπούσης πολιτείας
τῷ ἐπαγγέλματι αὐτοῦ, ὡς πρέπει, καὶ τιμίας,
καὶ δὲν τὸν ἐρωτούσασι· «Ποῦ τὰ μαρτυρικά σου
γράμματα καὶ συστατικά, τὰ μοναστηριακά σου» ;
Τὸν μαρτυροῦσεν ἀψευδῶς αὐτὴ ἡ πολιτεία,
ὁ τοῦ σχολείου ζῆλός του, σύστασις ἡ τελεία·
μεγάλη γὰρ ἡ ἀρετὴ σύστασις, μαρτυρία,
πολλὰ δὲ μεγαλήτερη, ἂν σμίξῃ καὶ σοφία·
ὅθεν ἐγὼ τὸν ἔδινα καὶ τὸν ἁπλοχερνοῦσα
ἕνα φλουρί, φέρε εἰπεῖν, γιατὶ τόσο μποροῦσα·
ἐσὺ πάλιν τὸν ἔδινες, τὸν ἐφιλοδωροῦσες
δυό, τρία, τέσσαρα φλουριὰ καὶ τὸν ξεπροδοδοῦσες·
ἐκεῖνος τὸν ἐχάριζεν ὀχτὼ φλουριὰ καὶ δέκα,
ξεχωριστὰ δὲ ἀπ' αὐτὰ χάριζε κὴ γυναῖκα·
μία τὸ σκουλαρίκι της, τὸ δαχτυλίδιόν της,
ἄλλη δὲ τὸ ἐγκόλπιον, τὸ ῥοῦχο τὸ χρυσόν της·
ἐτούτη τὸ ζωνάρι της, ἐκείνη τὸ βραχιόλι,
γιὰ νὰ φανοῦν εἰς τὸ καλὸν ἔργον ἐργάται ὅλοι,
διὰ νὰ γένῃ γλήγορα καὶ νὰ συγκοινωνήσουν
ἀπὸ τὴν χάριν καὶ αὐτοί, ἀντάμα νὰ τὸ κτίσουν,
ἴδια καθὼς ἔκαναν εἰς τὸν καιρὸν Μωσέως
τῶν Ἰουδαίων ὁ λαὸς ἐκεῖνος ὁ ἀρχαῖος
τοῦ μαρτυρίου τὴν σκηνήν, διὰ νὰ τὴν στολίσουν,
ὡς καθὼς εἶπεν ὁ Θεός, καὶ νὰ τὴν ἐπλουτίσουν.
Τῆς ἐλεημοσύνης γὰρ ἡ ἀρετὴ τιμᾶται
εἰς τοὺς Ῥωμαίους δυνατὰ καὶ λάμπει καὶ καυχᾶται.
Μὲ ὅλην τὴν πτωχείαν τους, μ' ὅλην τους τὴν δουλείαν,
μὲ τόσα τους δοσίματα καὶ τόσην τυραννίαν
τὴν ἐλεημοσύνην τους δὲν τὴν ἀπαραιτοῦσι,
ἀπ' ὅλα δὲ τὴν προτιμοῦν αὐτὴν καὶ ἐνεργοῦσι.
Βεβαρυμένοι δυνατά, γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι,
ἡ ἐλεημοσύνη τους ἀνάγκ' εἶναι νὰ γένῃ.
Τὴν βοῦκα ἀπ' τὸ στόμα τους βγάνουν καὶ μὲ τὴν δίνουν,
τὸ ῥοῦχο ἀπ' ταῖς πλάταις τους βγάζουν καὶ σὲ ἐνδύνουν.
Ὁ πολυέλεος Θεὸς αὐτοὺς νὰ ἐλεήσῃ,
ἡ Παναγία δέσποινα αὐτὴ νὰ συνεργήσῃ·
ἐλπίζω δὲ καὶ γλήγορα ἡμᾶς νὰ ἐλεήσῃ,
ἐλπίζω καὶ βασιλικὰ νὰ μᾶς εὐεργετήσῃ.
Ὑπομονή, χριστιανοί, ὑπομονή, παιδιά μου·
ὀλίγο τι ἀπέμεινε· ναί, Μαριὰμ κυρά μου.
Χαίρεσθε καὶ εὐφραίνεσθε ὅλοι λοιπόν, Ῥωμαῖοι,
κιᾶς εἶσθε εἰς τὸ ἐλεεῖν πρόθυμοι καὶ σπουδαῖοι·
τοιοῦτον γὰρ ἡ πίστις μας, τὴν ἐλεημοσύνην

τὴν ἀναπᾷ καὶ τὴν ζητᾷ Χριστοῦ ὡς εὐφροσύνην·
τοιοῦτον γάρ, ὁ Χριστὸς αὐτὸς ὅλος πτωχεία
καὶ ἐλεημοσύνη δὲ ὅλος τῇ ἀληθείᾳ·
καὶ κατὰ τοῦτο οἱ πτωχοὶ χριστιανοὶ κυρίως
εἶναι εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καὶ νῦν καὶ αἰωνίως·
καὶ διὰ τοῦτο οἱ πτωχοὶ χριστιανοὶ βεβαίως
συγκληρονόμοι τοῦ Χριστοῦ θέλουν γενῇ δικαίως,
καὶ σύνθρονοι συμβασιλεῖς Χριστῷ τῷ αἰωνίῳ
καὶ τῶν αἰώνων βασιλεῖ, Θεῷ τῷ ἀϊδίῳ.
Πολλοὶ ἐκεῖ τὸν ἔδωκαν καὶ εἴκοσι φλωρία,
ἔδωκαν καὶ πενῆντα δὲ τινὲς τῇ ἀληθείᾳ,
καὶ μὲ χαρὰν τὰ ἔδιναν καὶ μὲ εὐχαριστίαν,
μὲ ἱλαρότητα πολλήν, μὲ ὅλην τὴν καρδίαν
(ἱλαρὸν ὅτι ἀγαπᾷ δότην ὁ Κύριός μας,
ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὁ δάσκαλός μας),
σὰν νὰ τὰ ἔδιναν αὐτὸν ἀμέσως τὸν Χριστόν τους,
ὡσὰν νὰ εἶχαν τὸ σχολειὸ αὐτὸ πρὸ ὀφθαλμῶν τους,
φιλόχριστοι ὄντες πολλά (ἄς ἔχουν τὴν εὐχήν του),
φιλελεήμονες πολλὰ διὰ τὴν ἐντολήν του,
φιλομαθεῖς δὲ δυνατὰ καὶ φιλομόναχοί τε·
καὶ δι' αὐτὸ ἡ πραγματειὰ ἐτούτων εὐλογεῖται,
καὶ δι' αὐτὸ ἡ συντροφιὰ ἐτούτων ἐπαινεῖται
καὶ πάντοῦ εἶναι ξακουστή. Πραγματευταί μου, ζῆτε·
ζῆτε, καλοὶ πραγματευταί, ζῆτε καὶ εὐθυμεῖτε,
καὶ εὐθυμεῖτε, ἀδελφοί, καὶ πάντοτ' εὐτυχεῖτε,
ὅτι ἀπ' τὰς ἁγίας σας αὐτὰς τὰς κουμπανίας
Σερβίας, Γερμάνίας τε καὶ ἄλλας παρομοίας,
πολλοὶ ἐκυβερνήθηκαν καὶ ὅλο κυβερνοῦνται,
πολλοὶ παρηγορήθηκαν κι᾿ ὅλο παρηγοριοῦνται.
Τὸ ὄρος τὸ τοῦ Ἄθωνος ἀπὸ τὰς κουμπανίας
αὐτὰς ἀπόλαυσε πολλὰς πολλάκις βοηθείας.
Ὅλα τὰ μοναστήρια τὰ τοῦ Ἁγίου Ὄρους
ἀπὸ ἐσᾶς τοὺς εὐγενεῖς πραγματευτὰς ἐμπόρους
εἶδαν μεγάλα καὶ πολλὰ καλὰ κευεργεσίας
εἰς διαφόρους καὶ καιροὺς καὶ περιστάσεις χρείας.
Νὰ ἔχετε οὖν τὴν εὐχὴν τῶν ἐν αὐτοῖς ἁγίων,
νὰ σᾶς πληρώσῃ ὁ Θεὸς καὶ νῦν καὶ μετὰ βίον.
Ὄχι αὐτὰ δὲ μοναχὰ πάντοτε βοηθᾶτε,
ἀμὴ καὶ τἄλλα τὰ λοιπὰ ὅλα τὰ κυβερνᾶτε·
ὅσα προστρέχουν εἰς ἐσᾶς εἰς διαφόρους χρείας,
ὅλα σᾶς βρίσκουν πάντοτε λιμένα σωτηρίας.
Ἀμὴ ὁ Τάφος τοῦ Χριστοῦ πσσάκις ἐπλουτίσθη
ἀπὸ ἐσᾶς τοὺς θησαυροὺς καὶ ἐκαταστολίσθη
(ὅτι καὶ ὄντως θησαυροὶ εἴσθε ἐπ' ἀληθείας,
εὐλογημένοι ἀδελφοί, καὶ πλουτισμὸς πτωχείας);
πόσαις φοραῖς στολίσθηκε μὲ σκεύη τὰ χρυσᾶ σας,
μὲ τοὺς πολυελέους σας, μὲ τὰ κανδήλιά σας;
πόσαις φοραῖς γεμίσθηκε μὲ ἱερατικά σας,
μὲ σάκκους, μὲ φελώνια κἐπιτραχήλιά σας,

www.dacoromanica.ro

καὶ ὅλα χρυσοΰφαντα, ἀσήκωτά, βαρέα,
πολύτιμα, πανθαύμαστα, καὶ δυνατὰ ὡραῖα;
πόσαις φοραῖς πλουτίσθηκε καὶ μὲ τὰ Οὐγγρικά σας
φλωρία, καραγρόσια καὶ τὰ Βενέτικά σας;
πόσαις φοραῖς ἐπάσχασε λαμπροστεφανωμένος
ἀπ' τὰ δικά σας τὰ πουγγειὰ καὶ χρυσοφορεμένος;
πόσαις φοραῖς ἑώρτασεν ἀπ' τὰ εὐλογημένα
τὰ χέρια σας, παντοτεινὰ νὰ δίνουν μαθημένα;
Ἔχετε οὖν καὶ τὴν εὐχὴν τοῦ ἐν αὐτῷ ταφέντος
καὶ ἀναστάντος ἐξ αὐτοῦ Χριστοῦ καὶ ἐγερθέντος.
Δὲν δύναμαι νὰ ἀρνηθῶ, μοῦ καίονται τὰ χείλη
καὶ πέφτει ἀπ' τὸ χέρι μου ἡ πένα, τὸ κοντύλι·
δὲν μπορῶ λέγω νἀρνηθῶ καὶ τὰ τῆς Μοσχοβίας
καὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βλαχομπογδανίας,
τῶν νήσων καὶ τῆς Ῥούμελης τὰ πλεῖστα καὶ μεγάλα
ἐλέη τῶν χριστιανῶν, ὡσὰν αὐτὰ καὶ ἄλλα.
Ὁ λόγος μου δὲ ὁ παρὼν διὰ τὰς συντροφίας
τῶν εὐσεβῶν πραγματευτῶν εἶναι καὶ ἐκκλησίας,
ὁποῦ εὑρίσκονται τανῦν εἰς τὰς ἐπικρατείας
τῶν Ἐνετῶν, τῶν Γερμανῶν, καὶ τὰς δοσοληψίας·
ὡς ῥόδα μέσον ἀκανθῶν φυλάττουν τὸ ῥιτόν τους
καὶ ἔχουν διαφεντευτὴν Χριστὸν τὸν Κύριόν τους,
καὶ εἶναι διαφεντευταὶ εἰς ὅλον τους τὸν βίον
πολλῶν πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν καὶ τῶν μοναστηρίων.
Καὶ οὕτως ἐσυνάχθησαν Βενέτικα φλουρία
τρεῖς χιλιάδες ἀπ' αὐτοὺς (ὢ σύναξις ἁγία),
καὶ εἰς διάστημα μηνῶν δέκα τῇ ἀληθείᾳ.
Ὢ προθυμία θαυμαστή, ὢ συνδρομὴ ἀξία,
ὢ ζῆλος, ὢ πραγματευταί, ὢ ἐλεημοσύνη,
ὢ ἔργον ἀξιάγαστον, ὢ ὁμογνωμοσύνη.
Ταῦτα λαβὼν ὁ Γαβριὴλ δὲν πέταξεν εὐθέως,
δὲν ἔκαμεν ὡς Γαβριὴλ (σφάλλω νὰ πῶ ἀλλέως),
δὲν ἦλθεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐδῶ ταχέως,
ὃν τρόπον ἐπὶ τὰς πηγὰς ἡ ἔλαφος δρομαίως,
νὰ ἀναστήσῃ τὸ σχολειό, χρόνους ἀποθαμμένο,
νὰ τὸ ἀνοίξῃ παρευθύς, τόσον καιρὸ κλεισμένο·
ἀμὴ ἐξαναγύρισε πάλιν εἰς Βενετίαν,
διὰ νὰ πάρῃ ἀπ' ἐκεῖ μίαν τυπογραφίαν
καὶ τυπογράφον ἐν ταὐτῷ, καὶ νὰ τὴν μετοικίσῃ
εἰς ὄρος τὸ τοῦ Ἄθωνος, διὰ νὰ τὸ τιμήσῃ
καὶ νὰ προικίσῃ ἐνταὐτῷ ὁμοῦ καὶ τὸ σχολεῖον
μὲ τὸ εἰσόδημα αὐτῆς τὸ ἀπὸ τῶν βιβλίων.
Ὁ τυπογράφος, ἀγκαλὰ καὶ φίλος καὶ Ῥωμαῖος,
ὅμως χωρὶς συνείδησιν, δίχως αἰδῶ ἢ δέος,
τὸν ἀπατᾷ καὶ τὸν τραβᾷ μὲ τὴν τυπογραφίαν
καὶ πιθανολογίαν του ἀπάνω στὴν Βλαχίαν,
καὶ μετὰ τῶν ἀρχόντων της γνωρίζεται, κολλᾶται
ὡς λογιώτατος εὐθὺς καὶ σύντροφος τιμᾶται·
καὶ δίδει ἄδειαν εὐθὺς αὐτῷ ἡ αὐθεντεία,

www.dacoromanica.ro

ἀνοίγει ἐργαστήριον, τυπώνει καὶ βιβλία,
καὶ ὁ παπᾶ κῦρ Γαβριὴλ ἀπὸ τὴν συντροφίαν
ἀλλοτριοῦται, διώχνεται, καὶ τὴν τυπογραφίαν,
καὶ κρίνεται ἀντάμα του, πολλάκις καὶ νικᾶται
(καὶ πῶς δὲν σκάζει ἀπορῶ, ὅταν τὸ ἐνθυμᾶται)
κἔρχεται εἰς τὸν Ἄθωνα μὲ τὴν ψυχὴν στὸ στόμα
καὶ (ὡς λέν) γιῶτα μοναχή. Ἐλπίζει δὲ ἀκόμα,
ἐλπίζει πρῶτα στὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν Παναγίαν,
δεύτερον στὴν εὐγένειαν καὶ εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν
τῶν ἀδελφῶν πραγματευτῶν πάλιν καὶ τῶν χρησίμων
καὶ πάντοτε εἰς τὰ καλὰ σπουδαίων καὶ ἑτοίμων.
Καὶ δὴ λαβὼν μετὰ χαρᾶς τὸν κόπον αὐτὸν πάλιν
ἔρχεται εἰς τοῦ λόγου σας μ' ἐλπίδα του μεγάλην.
Δεχθῆτέ τον μετὰ χαρᾶς πάλιν ἡ ἀφεντιά σας
καὶ ἐλεήσατε αὐτὸν πάλιν μὲ τὴν καρδιά σας·
πλούσιος γὰρ ὢν ὁ Θεὸς σᾶς ἔκαμε πλουσίους
νὰ ἐλεῆτε πλούσια καὶ πάντοτε ἀξίους·
ἢ μᾶλλον ἐλεήσατε καὶ πάλιν τὸ σχολεῖον,
ταὐτὸν εἰπεῖν τὸ ταπεινὸν Γένος σας τὸ οἰκεῖον,
γιὰ νὰ ἐγκωμιάσετε τὸν ἑαυτόν σας πάλιν,
νὰ δοξασθῆτε μὲ διπλῆν δόξαν σας τὴν μεγάλην.
Μὲ τὴν πολλὴν καὶ πρώτην σας τὴν ἐλεημοσύνην
ἐλάβατε τὸν ἔπαινον μὲ τὴν δικαιοσύνην·
μὲ τὴν δευτέραν δὲ αὐτὴν διπλοῦς ὁ ἔπαινός σας
γίνεται καὶ ἡ φήμη σας, ὁμοῦ καὶ ὁ μισθός σας.
Ἀνοίγει δὲ καὶ τὸ σχολειό, τὸ Ὄρος εὐφημεῖται,
ὁ Κύριος δοξάζεται, ὁ δαίμονας λυπεῖται,
οἱ μαθηταὶ συντρέχουσι, τὸ Γένος ὠφελεῖται,
τὸ δὲ εὐλογημένον σας τὸ τάγμα ἐπαινεῖται,
ὄχι ἀπ' ἕνα μοναχόν, ὡς νῦν ἀπὸ ἐμένα,
ἀλλ' ἀπὸ πατριαρχικὰ πρόσωπα τιμημένα,
καὶ μάλιστ' ἀπὸ τέσσαρα, πρᾶγμα τῇ ἀληθείᾳ
καὶ ἔνδοξον καὶ σπάνιον, μιὰ Σύνοδος τελεία,
ὁποῦ ποτὲ τοιοῦτόν τι δὲν ἔγινε λογιάζω
οὔτε ἐδῶ, οὔτε ἀλλοῦ (τὸ λέγω καὶ θαυμάζω),
ἀπό τε τὸν κῦρ Κύριλλον, τὸν ἐναρέτως ζῶντα,
καὶ Σεραφεὶμ τὸν ὅμοιον καὶ εἰς ταῖς Κάραις ὄντα,
ἀπό τε τὸν κῦρ Σαμουήλ, πρὸ ἡμερῶν ἐλθόντα
καὶ ἐν τῇ Λαύρᾳ ἔγκλειστον διωρισμένον ὄντα,
καὶ ἀπ' τὸν κῦρ Ματθαῖον δὲ τὸν πρὶν Ἀλεξανδρείας,
ὁποῦ κι αὐτὸς ἦλθεν ἐδῶ χάριν τῆς ἡσυχίας.
Ἐτοῦτοι καὶ οἱ τέσσαρες θέλει σᾶς εὐχηθοῦσιν
ἐξ ὅλης τῆς καρδίας τους καὶ νὰ σᾶς ἐπαινοῦσιν,
ὅτι ν' ἀνοίξῃ τὸ σχολειὸ πολλὰ ἐπιθυμοῦσι
καὶ ἀπὸ λόγου σας αὐτὸ τώρα τὸ καρτεροῦσι·
καὶ ὅλοι οἱ πατέρες δὲ οἱ τῶν μοναστηρίων,
ὅλοι κοινῶς τὸ ἀγαποῦν καὶ θέλουν τὸ σχολεῖον·
καὶ οἱ διδάσκαλοι αὐτοὶ θέλει σᾶς εὐφημοῦσι,
καὶ ὅλοι δὲ οἱ μαθηταὶ θέλει σᾶς συγχωροῦσι.

www.dacoromanica.ro

Πρέπει δὲ νὰ ἠξεύρετε καὶ τί ἐστι σχολεῖον,
διὰ νὰ λάβετε καρδιὰ καὶ ζῆλον πολλῷ πλεῖον.
Σχολεῖον εἶναι, ἀδελφοί, ἀνδρῶν τε καὶ γυναίων
σύναξις διὰ μάθησιν σοφῶν τε καὶ πρακτέων·
τιμιωτάτη σύνοδος, καθέδρα τῆς σοφίας,
τόπος Θεοῦ, χαρὰ Θεοῦ, μάθησις ἀληθείας,
τῶν κατὰ φύσιν δήλωσις, γνῶσις τῶν ὑπὲρ φύσιν,
φύσεως ἐγκαλλώπισμα πᾶσαν εὐφραῖνον κτίσιν,
ἀνθρώπου μεταμόρφωσις, ἡ τοῦ νοὸς ἀκόνη,
ὁ ἑρμηνεὺς τῶν ἀρετῶν, ἡ τῶν παθῶν ἀγχόνη,
τῶν νεωτέρων ἡ σπουδή, ὁ ἔρως τῶν ἀρχαίων,
ὁ πόθος πάντων τῶν λαῶν, καλὸν τὸ ἀναγκαῖον,
τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῷ παντί, ἀρχὴ εὐδαιμονίας,
πόλεως πάσης στολισμός, ἀξίας, ἡλικίας,
ἱερωμένων, λαϊκῶν, ἀρχόντων, βασιλέων,
πλουσίων καὶ πενήτων τε, γερόντων τε καὶ νέων,
τὸ ἐργαστήριον ἁπλῶς πράξεως, θεωρίας.
Τέτοιο πρᾶγμα τὸ σχολειὸ εἶναι ἐπ' ἀληθείας,
καὶ δι' αὐτὸ μακάριος ὅποιος τὸ συσταίνει
καὶ ὅστις μέσα εἰς αὐτὸ διὰ νὰ μάθῃ μπαίνει·
καὶ δι' αὐτὸ παρακαλῶ καὶ σᾶς ἐσυμβουλεύω,
νὰ ἀνοιχθῇ πλειὸ τὸ σχολειὸ καὶ ν' ἀνοιχθῇ πιστεύω.
Πιστεύω πρῶτα στὸν Θεόν, ἔπειτα στοὺς χρυσοῦς μας
πραγματευτὰς καὶ ἄρχοντας ἐσᾶς καὶ ἀδελφούς μου.
Ναί, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, ναί, τέκνα τοῦ Κυρίου,
ἃς γένῃ τούτη ἡ καλὴ σύστασις τοῦ σχολείου·
δουλειὰ ἐτούτη ἡ χρυσῆ, δουλειὰ ἡ ἀναγκαία,
δουλειὰ τοῦ Γένους ὁλουνοῦ, δουλειὰ γιὰ βασιλέα
αὐτὸ τὸ ἔργον τὸ λαμπρόν, αὐτὴ ἡ καλωσύνη,
αὐτὴ ἡ πολυτίμητος ἡ ἐλεημοσύνη,
ἵνα κἐσεῖς παρὰ Θεοῦ κἠμεῖς ἐλεηθῶμεν
καὶ νῦν καὶ μετὰ θάνατον, καὶ καταξιωθῶμεν
ν' ἀκούσῃ πᾶσα ἕνας μας (ὢ ἀκοὴ ἁγία,
ὢ μακαρία ἀκοή, ναί, καὶ τρισμακαρία)·
«Εὖγε, ὢ δοῦλε ἀγαθέ, ἄξιε καὶ πιστέ μου·
εὖγε, καλῶς ἐδούλευσας, καλὲ χριστιανέ μου·
ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστός, θέλω σου καταστήσω
ἐπὶ μεγάλων καὶ πολλῶν ἐγὼ καὶ σὲ πλουτίσω.
Εἴσελθε οὖν εἰς τὴν χαρὰν τώρα τὴν θεϊκήν μου
καὶ δόξαν τὴν οὐράνιον καὶ τὴν παντοτεινήν μου,
δοξάζων με σὺν τῷ πατρὶ καὶ πνεύματι ἁγίῳ
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ πάντοτε, ἐν χρόνῳ αἰωνίῳ.
Δόξα σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ κύριος κυρίων,
ὁ κτήτωρ τῶν σχολείων τε καὶ τῶν μοναστηρίων.
Δόξα σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ χορηγὸς σοφίας
καὶ βραβευτὴς τῆς ἀρετῆς, ἕως τῆς συντελείας.
Δόξα σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ποιητὴς τῶν χρόνων,
τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ τῆς γῆς, αἰῶνας εἰς αἰώνων. Ἀμήν.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΙΑ΄.

ΛΑΜΠΡΟΥ ΦΩΤΙΑΔΟΥ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΕΙΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΡΟΥΖΗΝ

ΚΑΙ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΥΨΗΛΑΝΤΗΝ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Α'.

Λάμπρου Φωτιάδου ἐπὶ τῇ πανεκλάμπρῳ καὶ κοινοτερπεῖ παρουσίᾳ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου Κωνσταντίνου Μουρούζη βοεβόδα προσφώνημα.

1. Τὸν μὲν θεόσοφον ἐν βασιλεῦσι Σολομῶντα ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου εἶδον καθήμενον ὁ τοῦ νόμου Ἰσραὴλ ἐν ἀκμῇ μὲν ἡλικίας, συνέσει δὲ διαφέροντα, μειλίχιόν τε ἅμα καὶ τὴν φρόνησιν πρεσβύτερον· ἔχαιρον εὐφημοῦντες καὶ μακαρίζοντες· τὸ δὲ θεόσεπτον ὑμῶν ὕψος ἐπὶ τοῦ πανεκλάμπρου τούτου θρόνου τῆς Οὐγκροβλαχίας θεώμενοι σήμερον ὁ τῆς χάριτος Ἰσραήλ, τὸ πιστὸν τῶν Δακῶν ὑπήκοον, ἀνερμηνεύτῳ διακεχυμένοι θυμηδίᾳ τὸ κατὰ ψυχὴν γῆθος τῇ τῶν προσώπων ἐπισημαίνουσι φαιδρότητι, σῴζοντος (κατὰ τὸν προφήτην) ἡγεμόνος εὐμοιρήσαντος, δικαιοσύνην τε καὶ πλῆθος εἰρήνης καὶ τὴν ἐξ εὐνομίας εὐδαιμονίαν ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ νέου Σολομῶντος ἀνατελεῖν πειθόμενοι. Καί γε εἰκότως· ἐκ γονέων γὰρ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων φύς, τὸ γένος ἀναπτόντων εἰς οὐκ εὐαρίθμους σειρὰς προγόνων, ἀξιωμάτων λαμπρότησι καὶ βασιλικοῦ γένους ἐπιγαμβρεύσει ἐξ ἀμνημονεύτων (φασὶ) χρόνων διαπρεψάντων, οὕτω δεξιᾶς ἔλαχε φύσεως, ὡς κηροῦ μὲν παντὸς πρὸς ἐγγραφὴν εὐπλαστότερος, πάσης δὲ πλακὸς πρὸς διακατοχὴν τῶν ἀρίστων ἰδεῶν στεγανώτερος φαίνεσθαι, ἅτε δὴ ταῖς κατὰ ψυχὴν ἐνεργείαις ὑπερδέξιον φέρων καὶ τὸ σκῆνος διάκονον. Κἀκ πρώτης φασὶ τριχὸς ἣν ἐπέθησε τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἐπιστήμην, τὴν ἀρχικὴν ἀρετήν φημι, τοῦτο μὲν ἐκ τῆς παιδείας ὅσα ἀρχαῖα καὶ ὅσα νεώτερα ἀναλεξάμενος, τοῦτο δ' ἐκ προσεχοῦς ὑποδείγματος τοῦ γεννήτορος ἀπομαξάμενος τὰ ἄριστα ἐξηκριβώσατο, ἔμψυχον αὐτοῖς ἀποκαταστὰς ταῖς ἀληθείαις ἀρχέτυπον. Ὅτι γὰρ οὐδενὶ τὰ πρῶτα ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖνος ἐν ἡγεμέσι παρῆκε φέρεσθαι, καθ' ὅσα βαθυνοίας καὶ πολιτικῆς συνέσεώς εἰσι γνωρίσματα καὶ τὴν τῶν κρατούντων προσάγεται εὔνοιαν, τίς ὁ ἀντερῶν; Τί δὲ ἡ θεοσεβεστάτη κυρία, οὐχ ἡ παρὰ τῷ ψαλμῳδῷ ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένη μήτηρ ἐκείνη ἀριδηλότατα ἀναπέφηνεν; Ἀλλὰ μικρὰ ταῦτα πρὸς τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ ἡμετέρου ἥρωος.

2. Τοῦ γὰρ κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν πρώην, οὔπω πάνυ πρώην, δεινοῦ συῤῥαγέντος πολέμου, ἡνίκα τῶν μοναρχιῶν ταῖς μεγίσταις ὁ περὶ τῶν ὅλων ἐπέκειτο κίνδυνος ἐν οὕτω χαλεποῖς καὶ ἐπισφαλεστάτοις καιροῖς ἀπαιτοῦσι δριμύτητα, μόνος ἁπάντων ἱκανὸς τῶν πραγμάτων ἀντιλαβέσθαι ἐγκέκριται· ἐφ' ᾧ καὶ τὴν τοῦ μεγάλου ἑρμηνέως ἀξίαν περιβαλόμενος ἦρεν ἐπὶ μέγα, τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐν ταῖς ἀποῤῥήτοις τῶν συνελθόντων ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν βουλαῖς μεγέθει νοὸς βάθει τε καὶ ἐμβριθείᾳ κρίσεως καὶ λόγων εὐστοχίᾳ διαγνωρισάμενος καὶ ἐν ἀπόροις πόρον εὐμηχάνῳ φανερῶν ὀξύτητι ἐξευράμενος καὶ τὴν κοσμοπόθητον εἰρήνην κατ' ἐλπίδα τοῦ κρατοῦντος καὶ ἔφεσιν ἐν βραχεῖ διαπραξάμενος, καὶ οὕτω χρυσοπτέρυγος δίκην περιστερᾶς κάρφος ἐλαίας φέρων ἐπὶ τοῦ στόματος εἰρήνην τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς εὐηγγελίσατο. Οἷς οὖν οὕτω καλῶς τὸ τέως ἐμπιστευθὲν αὐτῷ μέγα ᾠκονόμησεν ὑπούργημα, καὶ τοῦ μείζονος κριθεὶς ἄξιος ἀμέσως προπεριεβάλετο οἰκείας ἀμέλει ἀρετῆς ἔπαθλον, οὐ τύχης ἄλλως δῶρον ἢ κατὰ κληρονομίαν ἀγαθὸν τὴν ἀρχὴν ἀναδεξάμενος, ἢ τοῖς ἀρχομένοις μόνος γνωστός, ὡς τῶν πώποτε ἡγεμονευσάντων συχνοί, ἀλλ' εἰς τὸ οἰκούμενον ἅπαν ὁ τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ φθόγγος ἐξέδραμε.

3. Τοῦτον ἡ τὰ πάντα σοφῶς διεξάγουσα πρόνοια ἐν καρδίᾳ βασιλέως νεύσασα, καίτοι πρὸς τὸ βορειότερον ἡμῶν πρὸς βραχὺ ἀποκλίναντα, μετατίθησι κἀπὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ τοῦδε τῆς πατρίδος ἡμῶν θρόνου ὥσπερ ἐξ ἀπόπτου τινὸς ἀκτινοβολοῦντα τὸ ὑπήκοον φωστῆρα τίθησιν. Ἐπέβλεψεν ἄρα καὶ ἐφ' ἡμᾶς ὁ πανάγαθος Κύριος ἱλέῳ τῷ ὄμματι, καὶ τῷ σκότῳ τῆς ἐς δεῦρο ἀπουσίας τοῦ σοφοῦ ἡγεμόνος ἐγκυβιστῶντας ἐπὶ τὸ τῆς εὐθυμίας ἀνήγαγε φῶς, θαλπνότερον ἡμῖν ἤδη τὸν φωστῆρα καὶ ζωτικώτερον περιποιησάμενος, χρίσας τε καὶ ἐπιστήσας ἡμῖν ἡγεμόνα, πλάτος καρδίας (κατὰ τὸν Σολομῶντα) τοῦ ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαὸν ἐν δικαιοσύνῃ καὶ συνιέναι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ αἰτήσαντα παρ' αὐτοῦ καὶ κτησάμενον.

www.dacoromanica.ro

Προφανὴς τοιγαροῦν ἡ τῆς ἡγεμονίας ταύτης εὐκταία διοίκησίς τε καὶ σύστασις, ἐχούσης ἡγεμόνα τῆς εὐετηρίας τὸ σύμβολον οἴσοντα καὶ τὰ μὲν συντετριμμένα ἡμῶν ἰασόμενον, τὰ δὲ ἐξησθενημένα ἐπισκεψόμενον καὶ πᾶσι τὰ πάντα πρὸς σωτηρίαν ἐσόμενον· φρόνησιν γὰρ σύνεδρον ἔχων ὁ θεόστεπτος ἡμῶν ἡγεμὼν εὐστόχως τὰ πρακτέα χειρίζεται, ἔργοις ἀμηχάνοις καὶ ῥαδίως κατορθῶν ἅττα καὶ νοῦς ἂν ἀπελπίσειεν· ἦθος δὲ ἑστηκὸς μὲν ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς μεγαλειότητος, προσηνὲς δὲ καὶ χάρισι σύγκρατον τοῖς προσιοῦσι προφαίνων, καὶ ἐν μὲν ἀρχαιρεσίαις ἄνδρας τοῖς πράγμασιν ἐφιστῶν τοὺς ὡς πατέρες παίδων τῶν ὑπ᾽ αὐτοὺς μελησομένους, τοῖς δὲ πενίᾳ βαπτιζομένοις πυρσὸν ἄντικρυς αἴρων σωτήριον καὶ τὸ μὲν διανεμητικὸν ἔχων ἀκριβοδίκαιον, τὸ δ᾽ ἐπανορθωτικὸν συμπαθές (αὕτη γὰρ εἰκὼν εἶναι τῆς ἀκριβείας ὑφίησιν), ὑπόχρεως μᾶλλον ἔχειν τοὺς πλημμελοῦντας βουλόμενος, ὡς πολλὰ μὲν ὀφείλοντας, πολλὰ δὲ ἀφεθέντας, τοιοῦτον ἀποταμιεύεσθαι πλοῦτον οἶδε μᾶλλον ἢ μυριάδας ἄλλοι ταλάντων δακρυομένων καὶ πενθουμένων.

4. Ἀλλὰ γὰρ ἀνάγκη καὶ τοὺς ἀγαθοὺς δρομέας, οὐχ ὅπως τοὺς κατ᾽ ἐμὲ ἀδρανεῖς τούτων ἀρετῶν ὑστερίζειν ἅρματος, ὃ πτηνὸν ἐλαύνει ὁ θεοφρούρητος ἡμῶν ἡγεμών, ταῦτα καὶ εἰς σταθμὸν ἐκεῖνον ὥρα καταλῦσαι, ἐπειπόντας ὅ ποτε ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις καὶ ἡ βασίλισσα Σαβά. Μακάριοι οἱ παρεστηκότες οὗτοι ἐνώπιόν σου, εὐμενέστατε ἡγεμόν, καὶ δὴ ὅ τε κλῆρος ἅπας μετὰ τῆς γερουσίας καὶ ξύμπαν ὁμοθυμαδὸν τὸ ὑπήκοον, ἃς πρὸ πολλοῦ ἀγαθὰς ηὔχοντο ἰδόντες ἡμέρας, κοινὴν ἤδη χορείαν στησάμενοι, τοῦ ποιμενάρχου σφίσι προεξάρχοντος, ἐπεύχονται. Ζήτω ὁ εὐσεβέστατος καὶ ὑψηλότατος ἡμῶν ἡγεμὼν ἀστεμφῶς καὶ ἀδιασείστως ἐπὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ τούτου θρόνου στερεούμενος καὶ διηνεκῶς κραταιούμενος, καὶ θριαμβεύων ἐπὶ πᾶσι καὶ πᾶν ἀντικείμενον ὑψηλῷ καταπαλαίων βραχίονι. Περιφρουροίη ἡ ἄμαχος καὶ πανσθενὴς τοῦ ὑψίστου δεξιὰ τὸ τρισόλβιον αὐτοῦ ὕψος εὐδαιμονοῦν μακρόβιον, εὔθυμον, ὑγιαῖνον μετὰ τῆς θεοσεβεστάτης δόμνης καὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων χρυσῶν βλαστῶν. Γένοιτο.

Β΄.

Τοῦ αὐτοῦ, ὅτε προσετάχθη τοῖς κατὰ τὴν συστᾶσαν σχολὴν προσφοιτῶσι τὰ γραμματικὰ ὑποτίθεσθαι, προσλαλιά.

1. «Ἀρχόμενος δ᾽ ἔργου πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές»[1], λέγει τοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ ἡ ὑψήγορος μοῦσα· καὶ ἰδοὺ τοῦ ἔργου μας ἔφορος καὶ προστάτης θεόπεμπτος, πρόσωπον ὡς ἀληθὲς τηλαυγέστατον καὶ περιφανέστατον ὁ ὑψηλότατος καὶ μεγαλοπρεπέστατος ἡμῶν ἡγεμών. «Θαητὸν μέγαρον ἔπαξε χρυσέας ὑποστάσας κίονας»[2], τὴν χρυσαυγῆ δυάδα τῶν ἐκλαμπροτάτων. Τὸ εὐρὺ κλέος τῶν προσωπικῶν πλεονεκτημάτων τοῦ ὕψους του ἀντηχοῦσαι ἀλλήλαις, ἥ τε πρὸς ἀνίσχοντα καὶ ἡ πρὸς δυόμενον τετραμμένη ἥλιον, κηρύττουσι διαπρυσίως καὶ μεγαλύνουσιν. Ὅθεν τὸ μικρόν μου ἀκάτιον δὲν κατατολμᾷ νὰ διαπλεύσῃ τοῦτο τὸ ἀδιεξίτητον πέλαγος. Εἶναι τοῖς πᾶσιν ὁμόλογον, ὅτι ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀνέβη πανευκλεῶς ἐπὶ τοῦ πανεκλάμπρου ἡγεμονικοῦ αὐτοῦ θρόνου καὶ ἐνεχειρίσθη τοὺς οἴακας τῆς μυριαγώγου τῶν Οὐγκροβλάχων ὁλκάδος, ἐφήπλωσεν ἀμέσως τὰς ζωογόνους ἀκτῖνας τῆς ἡγεμονικῆς αὐτοῦ κηδεμονίας ἐπὶ πάντας τοὺς πιστοὺς ὑπηκόους του, καὶ ἐφάνη ἤπιος πατὴρ καὶ ἡγεμὼν ἐμφρονέστατος, «ὅς τε θεουδής. . . εὐδικίας ἀνέχῃσεν ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶν»[3].

2. Τὸ θεοφρούρητον ὕψος του κατὰ τὸν θεόσοφον Σολομῶντα ἔχον τῷ θρόνῳ συμπάρεδρον ἣν ἐξέτι παίδων ἐπόθησε καὶ ἐκτήσατο σοφίαν, καὶ ἐντεῦθεν κεκοσμημένος πράξει καὶ θεωρίᾳ, εἰς ἃ συγκεφαλαιοῦται πᾶν τέλειον ἀγαθόν—«δὸς δέ μοι», ἔλεγεν ἐκεῖνος[4], «τὴν τῶν σῶν θρόνων πάρεδρον σοφίαν, ἵνα συμπαροῦσά μοι διδάξῃ με, τί εὐάρεστόν ἐστι παρὰ σοί (μὲ τοῦτο δηλοῖ τὴν πρᾶξιν), καὶ ὁδηγήσει με ἐν γνώσει» (μὲ τοῦτο τὴν θεωρίαν)—, μὲ ταύτην τὴν εὐκταίαν δυάδα προείλετο νὰ κατακοσμήσῃ τὸ πιστὸν αὐτοῦ ὑπήκοον. Ὄχλος φροντίδων, μεμεριμνημένη τῶν ὅλων ἐπιστασία, ἀλλεπάλληλοι τοῦ καιροῦ περιστάσεις, δυσχέρειαι τόσαι καὶ

[1]) Πινδάρου Ὀλυμπ. ς΄ 4.
[2]) Πινδάρου Ὀλ. ς΄, 1, 2.
[3]) Ὀδυσ. ρ, 487. ζ, 109—111.
[4]) Σοφ. θ΄, 4, 10, 11.

www.dacoromanica.ro

τόσα ἄλλα ἐμποδὼν ἱστάμενα τὴν εὐθυπορίαν ἀνείργουσιν· οὐδὲ κατέπεισε τὸ εὐσταθέστατον φρόνημα τοῦ ὕψους του, ἀλλ' ἔστηκε (κατὰ τὸν Σιμωνίδου λόγον) τετράγωνος ἐπὶ τῆς προθέσεως[1]. Διὸ καὶ ἀεννάοις εὐεργεσίαις κατακλύζει τοὺς ἀρχομένους τὴν ἐξ εὐνομίας εὐδαιμονίαν αὐτοῖς πανταχόθεν ἐκ παντὸς τρόπου εὐμηχάνως τε καὶ ἐπιστημόνως πρυτανευόμενος, καὶ οὕτως ἐπὶ τὴν ἐνδεχομένην ἄγων αὐτοὺς τῆς πράξεως τελειότητα, εὑρὼν τὰ εἰς θεωρίαν ἐνταῦθα νύκτα βαθεῖαν καὶ ἀσέληνον κατέχουσαν, οὔτε διδασκομένου ἐν τῇ σχολῇ ἀποσωθέντος, οὔτε διδάσκοντος, οὐκ ἐν χρῷ ἀλλὰ καὶ μέσην ἐπὶ τούτῳ δηχθεὶς τὴν καρδίαν οὐκ ἔδωκεν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδὲ τοῖς βλεφάροις αὐτοῦ νυσταγμόν[2]· ἀλλ' ἀπλέτου ζήλου πλησθεὶς καὶ συμπαραλαβὼν τοῦ τε πανιερωτάτου μητροπολίτου τὸ φιλόμουσον καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ πιστῶν θεραπόντων τοῦ ὕψους του τὴν μετὰ πάσης προθυμίας ὑπουργίαν εἰς τὰ αὐθεντικά του νεύματα, εἴ τί που λυχνάριον ἀμυδρὸν ἐν παραβύστῳ καὶ ὑπὸ τὸν μόδιον κρυπτοδεικτούμενον τέως διὰ τὸ ἄσημιον ὑπελάνθανεν, ἐπιμελῶς ἀναζητήσας ἐν εὐμενείᾳ παρεθάρρυνε καὶ αὐθεντικοῦ ἐλέου πλήσας ἀνεψύχωσε, καὶ ἤνοιξε δὴ τῶν λόγων τὸ ἐργαστήριον καὶ μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος συγκαλεῖται ἡμᾶς ἐργάτας εἰς τοὺς λειμῶνας τῶν λόγων, ἐξ ὧν καὶ ἡ εἰς θεωρίαν τῶν ἀρχομένων ἐπίδοσις καὶ τελειότης; τὸ σκοπιμώτατον τοῦ ὕψους του.

3. Διὰ νὰ ἐγγίξῃ ἕνας τὸν φυσικὸν Στράτωνα, τὸν εἶπεν ὁ Μενέδημος, ἔχει περισσοτέρους μαθητάς· πρὸς ὃν ὁ Στράτων, καὶ τὸ παράδοξον· «Ἂν περισσότεροι ἐπιθυμοῦσι νὰ λούωνται καὶ ὀλίγοι νὰ ἀλείφωνται». Τὸ ὕψος του μᾶς θέλει ἀλειφομένους καὶ ἀποδυομένους εἰς τὸ στάδιον τῶν λόγων. Διὰ νὰ μὴ φανῶμεν λοιπὸν ἀγνώμονες, ἐξαιτησάμενοι πρώτιστα θεόθεν τὴν ἐν εἰρήνῃ πολυχρόνιον στερέωσιν τοῦ ὕψους του, μετὰ πάσης προθυμίας ἀρξώμεθα. Τὸ ὀλιγομαθὲς καὶ ἡ ἀναξιότης ἡ ἐδική μου μὴ θροείτω τὰ σπέρματα τῆς Ἑλλάδος φωνῆς, ἣν μυεῖσθαι ἀναβαλλόμεθα. Εἶναι σπουδαῖα, τὰ λαμβάνομεν ἀπὸ τὰς χρυσᾶς ἀποθήκας τῶν δοκιμωτέρων συγγραφέων διὰ τῶν ἀρίστων τεχνογράφων, καὶ ὅταν ἡ γῆ εἶναι καλή, παρέξει ἐξάπαντος τὸ λήιον καὶ εὔσταχυ καὶ πολύφορον, καὶ τὸ ἓν τριάκοντα, ἑξήκοντα, ἑκατόν. Ἔχομεν ἀλείπτην καὶ ἀγωνοθέτην πανάριστον τὸ ὕψος του. Ἡ μεγαλεπήβολος αὐτοῦ σύνεσις μᾶς ἀναπληροῖ πᾶν ἔλλειμμα· ὅθεν εὐθύμως χωρῶμεν, βαίνοντες μακρὰν κατὰ τὸν Σαλαμίνιον ἥρωα.

Γ'.

Δός, Θεὲ παμμεδέων, τό τε δεύτερον ὡς τὸ πάρος περ

Τρίγωνον

Ἱκετήριον.

Δηρὸν ἐν εὐκλεΐῃ μίμνειν Δακίης ἐπὶ θώκου

Δῖον Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην μεγάθυμον.

Προσφώνημα <εἰς Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην>.

1. «Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών»[3], ἡ θεοσύλλεκτος τῶν Δακῶν Ἐκκλησία· εὔκαιρον γὰρ ἐν τῇ εὐσήμῳ καὶ εὐκταίᾳ ταύτῃ ἡμέρᾳ τὰ προφητικὰ ἡμῖν ὑπηχεῖσθαι προσφυῶς παρῳδούμενα. Κήρυσσε στεντορείᾳ φωνῇ, «ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἀπώσατό με Κύριος», ἀλλὰ διαρρήξας

1) Πρβλ. Πλάτωνος Πρωταγ. 339A. 344A.

2) Πρβλ. ψαλμ. ρλα', 4.

3) Ζαχαρ. θ', 9.

www.dacoromanica.ro

ὃν ἐπὶ τῇ οὕτω μακρᾷ τοῦ εὐμενεστάτου ἡγεμόνος ἀποδημίᾳ περιέθου σάκκον ὀδύνης, χιτῶνα εὐφροσύνης περιέβαλέ σε, καὶ τῆς πικρίας τὸ κόνδυ ἀποστήσας τῶν χειλέων μου, ἐπὶ ὕδατος ἐξέθρεψέ σε ἀναπαύσεως. Ἰδοὺ γὰρ ὁ θεοφρούρητος ἡμῶν ἡγεμών, μᾶλλον δὲ πατὴρ ὁ φιλοστοργότατος ἐπανῆκεν ἡμῖν πραΰς καὶ σῴζων, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ πανεκλάμπρου ἀρχαίου θρόνου αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπίπαν αὐτοῦ ἀπωρφανίσθημεν, εἰ καὶ ἐπὶ πολὺ μάλ' ὀδυνηρῶς ἀπελείφθημεν· ἐφ' ᾧ δὴ ἐνώπιον αὐτοῦ σήμερον τὸ πιστὸν τῶν Δακῶν ὑπήκοον, ἔθους εἴκοντες θεσμῷ καλῶς ἔχοντι, τὰ νενομισμένα προσφωνήσοντες αὐτῷ παρέστησαν, καὶ τὸ κατὰ ψυχὴν γῆθος τῇ τῶν προσώπων ἐπισημαίνουσι φαιδρότητι, τὴν ἐξ εὐνομίας προτέραν ἐκείνην εὐδαιμονίαν αὖθις ἀνατελεῖν πειθόμενοι.

2. Καί γε εἰκότως· ἣν γὰρ ἐκ πρώτης φασὶ τριχὸς ὁ θεόστεπτος ἡμῶν ἡγεμὼν ἐπόθησε τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ὄντως ἐπιστήμην, τὴν ἀρχικὴν ἀρετήν φημι, πρὸς τὸ τέλειον ἐξακριβωσάμενος καὶ μηδενὸς τῶν εἰς ταύτην παραμελήσας καλῶν, ἔμψυχον αὐτῆς ἀποκατέστη τῆς ἀληθείας ἀρχέτυπον, οὐ μύθοις καλλωπιζομένοις πρὸς τὸ θαυμάζεσθαι, ἀλλ' ὀφθαλμοῖς ἁπάντων κριταῖς προβαλλούσης τὸ εὔδαιμον. Τίς γὰρ οὕτως ἔξω πυλῶν Ἡρακλείων, ἢ τίς τῶν ὑπὲρ τὸν Καύκασον ἢ καὶ τῶν Κιμμερίων αὐτῶν, οὓς ὁ μῦθος ἀφείλετο τὸν ἥλιον, ὥστ' ἀνήκοος εἶναι τῆς ἡμετέρας ἐκείνης εὐδαιμονίας, ἣν ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἡγεμονίας ἡμῖν περιεποιήσατο, ἡνίκα τῆς δαίμονος ὁ κῦδος πρὸς τὸ βαρυσυμφορώτατον ἡμῖν μετεπεπτώκει καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐρέμβετο κενεμβατοῦν καὶ σφαλλόμενον, τὰ δὲ τοῦ λαοῦ ἀγόμενα καὶ φερόμενα ἀπέγνωστο, μὴ ὄντος λυτρουμένου μηδὲ σῴζοντος;

3. Τηνικαῦτα γὰρ εὐκαίρως ἐπιφανεὶς ὤφθη σωτὴρ ἀλεξίκακος, καί γε δικαίως καὶ ἐπισταμένως ἐπιστὰς τοῖς πράγμασι τό τε ἔθνος κατέστησε καὶ γνώμας ἀνδρῶν ἐρρύθμισεν, οὐ κατὰ τὸν τοῦ μύθου Προμηθέα ἀνθρώπους πλάττοντα, ἀλλὰ σοφῇ προμηθείᾳ μεταπλάσας ἐπὶ τὸ βέλτιον. Τὴν γὰρ πρὸς Θεὸν εὐσέβειαν ἐν ἑαυτῷ φαεινὴν κρηπῖδα πηξάμενος, πρὸς τοῦτον ἑαυτὸν εὐθύνων καὶ τὸν ἐνόντα τρόπον ἀφομοιούμενος οὔποτ' ἐπαύσατο. Ἔχων δὲ καὶ εὐστάθειαν ἐν βουλαῖς, τάχος ἐν πράξεσιν, εὐψυχίαν, φιλανθρωπίαν, προαίρεσιν ἐν τῷ καλῷ τελεσιουργόν, πολιτικῆς ἀναλογίας καὶ ἰσότητος οὕτως ἐφρόντισεν, ὡς μήτε πλέον μήτε ἔλαττον τοῦ δέοντος ξυνορᾶν καὶ νομοθετεῖν καὶ πράττειν. Πρὸς δὲ τὸν ἀστραβῆ τοῦ ὀρθοῦ λόγου γνώμονα ἀποσκοπῶν, ἀναλόγως τὴν μὲν ἀρετὴν ἐτίμησε, τὴν δὲ κακίαν ἐκόλασε, καὶ ἀδιαφορίαν ἐρρύθμισε, καθεστηκὸς καὶ ὅμοιον αὐτῷ τὸ βλέμμα παρέχων ὁρᾶσθαι καὶ μηδόλως μετατρεπόμενον, ἐξ ὧν πολλὴ εὐφημία τε καὶ ἡσυχία κατεῖχεν ἀθόρυβος. Ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν τῆς ἡγεμονίας ἀναγκαῖα νενόμικε, τὸ δὲ τῆς εὐεργεσίας μόνον ἑκούσιόν τε καὶ ἴδιον· διὸ καὶ τῶν εὐεργετουμένων αὐτοῦ πλεῖον ἥδεται εὐεργετῶν, καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν ὑπῆρχεν ἀφθονέστατος, ὡς ἂν οὐδέποτε ἐπιλειψομένων, κακοῦ δ' οὐδενὸς οὐδενὶ πώποτ' ἐγένετο αἴτιος, ὡς εἶναι αὐτῷ οὐχ ἧττον ἢ Περικλεῖ ἐναμβρύνεσθαι, ὅτι μηδεὶς Δακῶν δι' αὐτὸν μελανειμονήσειε.

4. Ταῦτα τῆς πρώτης αὐτοῦ ἡγεμονίας τὰ καλλωπίσματα, οὐ στόλοι δι' ὀρέων πλέοντες, οὐ μάστιγες καὶ πέδαι, μανικὰ καὶ βάρβαρα τῆς θαλάσσης κολαστήρια, οὐ τρυφαὶ Μηδικαὶ καὶ τράπεζαι Συβαριτικαί, οὐ σωροὶ ἐπασσύτεροι ταλάντων δακρυομένων καὶ πενθουμένων, ἀλλ' ἑνὶ κόσμῳ πάντας τοὺς ἀρχομένους κοσμήσαντα μιᾶς ἐθάδος καταστῆναι διαίτης καὶ τὴν ἐλπομένην πολιτείαν ἐπίφθονον ἀναδεῖξαι, ὥσπερ δὴ καὶ ἀνέδειξε. Ταῦτα σύμπαντα ἐν ἀγοραῖς, ἐν οἴκοις, ἐν συλλόγοις ὁδοιποροῦντες, σχολὴν ἄγοντες, ἐργαζόμενοι οὐδέποτε λήγουσιν ἐς δεῦρο εὐφημοῦντες καὶ μακαρίζοντες· ὀρφανοὶ γὰρ πατέρων ἀσθενῶν στερούμενοι ἀντελάμβανον τὸν τὰ μέγιστα δυνάμενον· ὁ χηρῶν σεμνὸς χορὸς στηρίζοντα αὐτὸν ὅρια οἶδε τὰ ἡγεμονικὰ αὐτοῦ προστάγματα· πένης κατὰ τῶν ἁρπακτικῶν καὶ πλεονεκτικῶν χειρῶν εἶχε τὸν ἔκδικον, πλούσιος κατὰ τῶν συκοφαντῶν καὶ κακοήθων πενήτων τὸν σύνδικον.

5. Πόσων τὴν γύμνωσιν περιέθαλψε; πόσοις τὰς τοῦ λιμοῦ ἀγχόνας διέῤῥηξε; πόσους παῖδας ἐπὶ πατέρων, πατέρας ἐπὶ παίδων, γυναῖκας ἐπὶ ἀνδρῶν θανάτοις παρεκάλεσεν; Οὐδὲ ἐκεῖνο τῆς Ἡσαΐου παρεῖδε φωνῆς, τὸ κτεινομένους ἐκπρίασθαι, ἀλλὰ τὸ τοῦ θανάτου σκότος ἤδη πολλοῖς ἐπιχεόμενον ὁ τοῦ ἐλέους ἥλιος ἀπεσκέδασε· πολλοῖς δὲ καὶ τὸ μοναδικὸν ἐδιεσκέ-

www.dacoromanica.ro

δασε σύνταγμα καὶ τὸν κλῆρον ἅπαντα περιέβαλψε. Παρῆν ὁρᾶν δὲ καὶ γεωργὸν ὕπνους εὐονείρους ὑπνώττοντα διὰ τὴν ὑπὲρ πάντων τοῦ ἡγεμόνος ἀγρυπνίαν, καὶ οὐ φανταζόμενον τὸν διώκοντα· ἀλλ᾽ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ ὅδ᾽ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας ἐξήρχετο· καὶ ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν καὶ ὅδ᾽ ἀναλύων ἀπὸ τοῦ ἔργου αὐτοῦ τράπεζαν ἵστη τῇ εὐφορίᾳ κατάκομον, καὶ κρατῆρα πλήσας ἐλεύθερον τῷ σῷ προὔπινεν χάριν, προσθήκην ἐξαιτούμενος. Ἢ οὐχὶ καὶ ὁ περὶ ἡμᾶς οὗτος τῆς γερουσίας κύκλος ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀρετῆς ὑμῶν τὰς ἴσας εὐθείας τῆς ἔμφρονος καὶ δικαίας πολιτείας ἐκδεχόμενος ἐπὶ τοὺς ὑπαλλήλους ξυνάρχοντας καὶ πάντας ἀλληλοδιαδόχως τοὺς ἀρχομένους ἣν ἀκτινοβολῶν, οἷς ὅσα καὶ χερσὶ χρώμενος οὐδὲν εἴας ἀνεπιμέλητον;

6. Ὅτε οὖν πόλις καὶ δῆμος ὅλος, μᾶλλον δὲ ἔθνος τοσοῦτον τὴν ἑαυτοῦ εὐδαιμονίαν, τὴν κοινὴν εὐταξίαν καὶ εὐφροσύνην καὶ τὸ καλῶς βιοῦν ἀνατίθησι καὶ οὐ ἐκ τῆς εὐνομίας καὶ σοφῆς διοικήσεως ταῖς ἡμέραις τὸν χρυσοῦν αἰῶνα διαπρυσίως ἐπιφημίζει ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος, πῶς οὐκ ἂν εἴη οὗτος, ὡς εἴρηται, τῆς ἀρχικῆς ἀρετῆς ἀκριβὲς ἀρχέτυπον; Ἢ οὐχ ἅλις ἐκ τούτων καὶ ὁ τοῖς ἄλλοις πλεονεκτήμασι τοῦ ἡμετέρου ἥρωος ἐποφειλόμενος ἔπαινος, ξυναγόμενος παντὶ τῷ ἐφιστῶντι τὸν νοῦν ῥᾷστα συνεξυφανθήσεται; Εἰ δέ τῳ νόμιοις προσφωνημάτων αὐτὸς μὴ στοιχήσας δόξαιμι πατρίδα παραλιπών, Βασιλίδα τῶν πόλεων, γένους περιφανεστάτην ἐξ ἀμνημονεύτων φασὶ χρόνων σειράν, τὸ κατὰ σῶμα πρῶτον εἶδος ἄξιον τυραννίδος καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἐκτὸς εὔροιαν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐκ ἦν μοι βουλομένῳ ἐκ τοῦ ἐλύτρου ἀποσεμνύνειν τὸν μαργαρίτην· ἔπειτ᾽ οὐδ᾽ ἣν ἄλλως ἀνεύθυνον τοῖς εἰδόσιν ἃ ἴσασιν ἀκριβῶς καὶ πάσης ἀνακηρύττουσι σάλπιγγος γεγωνότερον ἐκτιθέναι ἐπιχειρεῖν, οἷον ὑποδεικνύναι τὰ αὐτοφανῆ πειρώμενον.

7. Ἀλλ᾽ ἐχρῆν γάρ ποτε χρυσοῦ δίκην κἂν τῇ τῶν περιστάσεων χωνείᾳ τὸ ἀπαράμιλλον τῆς ἀρετῆς τοῦ ἡμετέρου δοκιμασθῆναι ἥρωος, ἵν᾽ ἡμεῖς τῆς εὐκληρίας ὑποσκελισθῶμεν, τῆς ἀῤῥαγοῦς αὐτοῦ προστασίας ἐπὶ πολὺ στερηθέντες, ὁ δὲ πύργος ἀναδειχθῇ καρτερικός, ἀκλόνητος ταῖς ἀντιπνοίαις καὶ καταιγίσι ταῖς δαίμονος, ἥν, πᾶσαν μὲν πεῖραν αὐτῷ καθιεῖσαν, πᾶσαν δὲ μηχανὴν ἐπινοοῦσαν καὶ ἐπήρειαν προσάγουσαν, εὐμηχάνως τε καὶ ῥᾳδίως ἀπεσείσατο, ἀταπείνωτον διατηρήσας τὸ φρόνημα ἐν ἀκαταπλήκτῳ τῷ παραστήματι καὶ εὐπετῶς διαπραξάμενος ἅττα καὶ νοῦς ἂν ἀπελπίσειε. Τοῦτον οὖν, ὃν οἱ μὲν ἰδόντες διακαῶς ἐπόθουν, οἱ δὲ ἀκούοντες ἐπεθύμουν ἰδεῖν οὐχ ἧττον ἢ πάντες παῖδες ἀγνοουμένους πατέρας ἀνευρεῖν, καὶ δεύτερον ἤδη ἡ τὰ πάντα σοφῶς διεξάγουσα πρόνοια τοῖς εὐπειθέσιν ἀρχομένοις εὐμενῆ ἡγεμόνα, μᾶλλον δὲ (ὡς ἤδη τῶν ἁπάντων βοᾷ τὰ στόματα) τέκνοις πατέρα ἤπιον εὐκαίρως πάλιν ἐπέδωκεν οἰκονομήσασα, καὶ ἔμελλεν ἄρα ἡ πολιτεία ἐπὶ κρειττόνων κρηπίδων τὸ δεύτερον ἀναστήσασθαι ἀναπλασθησομένη ὑπὸ τοῦ πρώτως αὐτὴν πηξαμένου τε καὶ συστήσαντος.

8. Καὶ παρῆν οὖν ὁρᾶν, εὐμενέστατε ἡγεμόν, ὅπως εἰσιόντι τῷ ὕψει σου ἡ πόλις ἐσείσθη ἅπασα, μετ᾽ εὐφημιῶν παραπέμποντες, προάγοντες, ἀκολουθοῦντες, προσιέναι ἐκ τῶν ἐνόντων σπεύδοντες καὶ ξυμπροθυμούμενοι, ὅπως δὲ οἱ μὴ δυνάμενοι ἐγγὺς γενέσθαι καὶ πόῤῥωθεν ἦσαν ἐνατενίζοντες, ἀναγνωρίζοντες, τοῖς νέοις οἱ πρεσβύτεροι ὑποδεικνύοντες, ὅπως δὲ τοῖς χαίρουσι καὶ τὸ δάκρυον σφίσι ἀνεκέκρατο, ὧν ἐπὶ μακρῶν οὕτως ἐστερήθησαν εὐτυχημάτων, ἐκείνων τῆς ἀναμνήσεως συνεφελκομένης τὸ δάκρυον συμμιγὲς τῇ ἐκ τῆς ἐλπιζομένης εὐημερίας χαρᾷ, ἣν ἄλλως ἄλλος αὐτῶν ὑποτυπούμενοι ἔλεγον· «Ἰδὼν εὐμενῶς αὖθις ἐπιβλέψει ὁ εὐμενέστατος ἡμῶν ἡγεμὼν ἐπὶ τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ· ἐξαλεῖψαι σπεύσει τῶν τε ἰδίων ἑκάστου καὶ τῶν κοινῶν ἀτυχημάτων τὴν ἀθυμίαν, ἐπὶ τὸ τῆς πρώτης εὐθυμίας φῶς ἀποκαταστήσας καὶ θαλπνότερον καὶ ζωτικώτερον τὸν ἥλιον περιποιησάμενος· οὐκέτ᾽ ἀνέξεται ὑπὸ τοῦ ψεύδους παρευδοκιμεῖσθαι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν συκοφαντίαν ἐστεφανωμένην κατὰ τῆς δίκης πομπεύειν λαμπρῶς ἐπὶ πορφυρέου ἅρματος· ἀξίως ἑαυτοῦ ἕξει, ὑπὸ μηδενὸς τῆς προθέσεως παρακινούμενος, οἷς οἱ πολλοὶ πεττευόμεθα, ἐπανάξει συλλήβδην τὴν πρώτην ἐκείνην εὐδαιμονίαν καὶ τὴν ἐκ ταύτης εὐδαιμονίαν τῶν ἡμετέρων εὐχῶν ἄμεινον· μετὰ δὲ εἰς τὸν πρῶτον κόσμον μεταῤῥυθμίσει τὴν πόλιν, τοὺς εὐαγεῖς οἴκους ἐπισκεψάμενος, τὰ ἀρχεῖα ἀναδειμάμενος, τὰ ταμεῖα τῆς εὐποιΐας ἀναπετάσας, τὰ μουσεῖα ἀνακτισάμενος καὶ ὁ τοῖς δεομένοις συνέταξε τοῦ ἐλέους κιβώτιον ἐπανοί-

www.dacoromanica.ro

ξας». Εἰς τοῦτο γὰρ ἤδη ὅ τε κλῆρος ἅπας μετὰ τῆς γερουσίας καὶ ξύμπαν ὁμοθυμαδὸν τὸ ὑπήκοον ἃς πρὸ πολλοῦ ηὔχοντο ἀγαθὰς ἰδόντες ἡμέρας, κοινὴν χορείαν στησάμενοι, τοῦ ποιμενάρχου σφίσι προεξάρχοντος, ἐπεύχονται: Ζήτω ὁ εὐσεβέστατος καὶ εἰρηνικὸς πατὴρ τῆς πατρίδος ἡμῶν ἡγεμών, ἀστεμφῶς καὶ ἀδιασείστως ἐπὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ αὐτοῦ θρόνου στερεούμενος καὶ διηνεκῶς κραταιούμενος καὶ θριαμβεύων ἐπὶ πᾶσι καὶ πᾶν ἀντικείμενον ὑψηλῷ καταπαλαίων βραχίονι. Περιφρουροίη ἡ ἄμαχος καὶ πανσθενὴς δεξιὰ τὸ τρισόλβιον αὐτοῦ ὕψος εὐδαιμονοῦν, μακρόβιον, εὔθυμον, ὑγιαῖνον μετὰ τῆς εὐσεβεστάτης δόμνης καὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ περιβλέπτων βλαστῶν. Γένοιτο.

IB'.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

ΣΕΙΡΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗΣ ΤΩΝ ΟΘΩΜΑΝΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ,

ΒΕΖΙΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΥΘΕΝΤΩΝ ΒΛΑΧΟΜΟΛΔΟΒΙΑΣ

ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ,ΑΨΠΑ' (1781) ΕΤΟΥΣ.

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΦΑΝΑΡΙΩΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ 1756.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΣΕΙΡΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗΣ ΤΩΝ ΟΘΩΜΑΝΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ,

ΒΕΖΙΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΥΘΕΝΤΩΝ ΒΛΑΧΟΜΟΛΔΟΒΙΑΣ

ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ͵ΑΨΠΑ^ου^ ΕΤΟΥΣ.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΟΘΩΜΑΝΩΝ.

Ἔτος.

1297 σουλτὰν Ὀτμὰν πρῶτος.
1327 σουλτὰν Ὀρχὰν τοῦ Ὀτμάν.
1360 σουλτὰν Μουρὰτ τοῦ Ὀρχάν.
1387 σουλτὰν Μπαγιαζὶτ τοῦ Μουράτ.
1414 σουλτὰν Μεχμὲτ τοῦ Ἰαγιαζίτ.
1422 σουλτὰν Μουρὰτ τοῦ Μεχμέτ.
1451 σουλτὰν Μεχμὲτ τοῦ Μουράτ, ὁ Φετίχης.
1482 σουλτὰν Μπαγιαζὶτ τοῦ Μεχμέτ.
1512 σουλτὰν Σελὶμ τοῦ Μπαγιαζίτ.
1520 σουλτὰν Σουλεϊμὰν τοῦ Σελίμ, ὁ Κανουνῆς.
1566 σουλτὰν Σελὶμ τοῦ Σουλεϊμάν.
1575 σουλτὰν Μουρὰτ τοῦ Σελίμ.
1595 σουλτὰν Μεχμὲτ τοῦ Μουράτ.
1604 σουλτὰν Ἀχμὲτ τοῦ Μεχμέτ.
1618 σουλτὰν Μουσταφᾶς, ἀδελφὸς τοῦ Ἀχμέτ.
1618 σουλτὰν Ὀσμὰν τοῦ Ἀχμέτ.
1622 σουλτὰν Μουσταφᾶς δευτέραν φοράν.
1624 σουλτὰν Μουρὰτ τοῦ Ὀσμάν.
1640 σουλτὰν Ἰμπραχίμ, ἀδελφός του.
1642 σουλτὰν Μεχμὲτ τοῦ Ἰμπραΐμ.
1685 σουλτὰν Σουλεϊμὰν β', ἀδελφός του.
1691 σουλτὰν Ἀχμέτ, ἀδελφός του.
1695 σουλτὰν Μουσταφᾶς τοῦ Μεχμέτ.
1703 σουλτὰν Ἀχμέτ, ἀδελφός του.
1730 σουλτὰν Μαχμοὺτ τοῦ Μουσταφᾶ, τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος σουλτὰν Ἀχμέτης ἔβαλεν εἰς τὸ βασιλικὸν τάκτι, μὲ τὸ νὰ ἔγινεν ἐπανάστασις κατ' αὐτοῦ. Τὸν ἔδωσε, ὡς λέγουν, καὶ μερικὰς συμβουλὰς καὶ τὰς ἐφύλαξεν. Ἔπειτα αὐτὸς ἐπῆγεν εἰς τὸ καφάσι καὶ ἐκλείσθη κατὰ τὴν συνήθειαν.
1754 σουλτὰν Ὀσμάν, ἀδελφός του.
1757 σουλτὰν Μουσταφᾶς τοῦ Ἀχμέτ.
1774 σουλτὰν Ἀπδὶλ Χαμίτ, ἀδελφός του.
1789 σουλτὰν Σελίμης, υἱὸς τοῦ Μουσταφᾶ, Μαΐου κα', ἡμέρᾳ Τρίτῃ·
1807 σουλτὰν Μουσταφᾶς, υἱὸς Ἀμπτὶλ Χαμίτ. Κατεβάσαντες οἱ γιανίτζαροι δυναστικῶς τὸν Σελίμη, ὅνπερ καὶ ἔκλεισαν ἐν τῷ συνήθει τόπῳ, καὶ ἀνεβάσαντες τοῦτον εἰς τὸν θρόνον Μαΐου ιζ', ἡμέρᾳ ς', ὥρᾳ δ'· ἔγινε δὲ μεγάλη αἱματοχυσία ἐκ τῶν στρατιωτῶν πρὸς μόνους τοὺς δεβλετλῆδες καὶ πρὸς τὸ κοινὸν μεγαλωτάτη ἡσυχία καὶ ἄνεσις.

www.dacoromanica.ro

1808 σουλτὰν Μαχμούτ, ὁ μικρὸς υἱὸς Ἀπτὶλ Χαμίτ, ἀδελφὸς Μουσταφᾶ· κατεδάσας τοῦτον ἐξαίφνης ὁ Μουσταφᾶ-πασᾶς ὁ Ῥουζτζοὺκ-βαλῆς, καὶ ἀνεβάσας τὸν ἀδελφὸν Ἰουλίου ιζ'. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀλλαγῆς ταύτης ἀπέβλεπεν αὖθις πρὸς τὸν σουλτὰν Σελίμη, πρὶν προλαβῶν ὁ σουλτὰν Μουσταφᾶς ἔπνιξε τοῦτον ἐν τῷ καφασίῳ. Διὸ ἀνέβασαν τὸν Μαχμοὺτ εἰς τὸν θρόνον, κλείσαντες τὸν Μουσταφᾶ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ. Καὶ ἐδῶ ὡσαύτως ἔγινε μεγάλη αἱματοχυσία ἀπὸ τὸν Μουσταφᾶ-πασᾶ, ὅστις λαβὼν τὴν βούλλαν κατέσφαξε ὅλους τοὺς τοῦ σουλτὰν Μουσταφᾶ σημαντικούς.

ΒΕΖΙΡΙΔΕΣ.

Ἔτος

Σουλτὰν Ὀρχὰν τοῦ Ὀσμὰν χρόνους 33.

1329 Ἀλαδὶν-πασᾶς.

Σουλτὰν Μουρὰτ τοῦ Ὀρχὰν χρόνους 29.

1360 Σουτζιμὰν-πασᾶς.
1369 Καρᾶ-Χαλὶλ-πασᾶς.

Σουλτὰν Παγιαζὶτ τοῦ Μουρὰτ χρόνους 25.

1412 Ἀλῆ-πασᾶς.
1412 Ἰμπραῒμ-πασᾶς.

Σουλτὰν Μουρὰτ τοῦ Μαχμοὺτ χρόνους 29.

1429 Χαλὶλ-πασᾶς.
1445 Βελῆ-Μαχμοὺτ-πασᾶς.

Σουλτὰν Μεχμὲτ τοῦ Μουράτ, ὁ Φειίχης, χρόνους 33.

1469 Ῥοὺμ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1492 Ἰσὰκ-πασᾶς.
1474 Βελῆ-Μαχμοὺτ-πασᾶς $\beta^{αν}$ φοράν.
1475 Γεδὶκ-Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1479 Μεχμὲτ-πασᾶς Καραμανλῆς.

Σουλτὰν Μπαγιαζὶτ τοῦ Μεχμὲτ χρόνους 30.

1489 Δαοὺτ-πασᾶς.
1498 Ἀχμὲτ-πασᾶς τοῦ Ῥουσέκ.
1499 Ἰμπραῒμ-πασᾶς τοῦ Χαλὶλ.
1501 Μεσσὶχ-πασᾶς.
1503 Χαδοὺμ Ἀλῆ-πασᾶς.
1505 Ἀχμὲτ-πασᾶς τοῦ Ῥουσὲκ $\overline{\beta}^{αν}$ φοράν.
1507 Χαδοὺμ Ἀλῆ-πασᾶς $\overline{\beta}^{αν}$ φοράν.
1511 Ἀχμὲτ-πασᾶς τοῦ Ῥουσὲκ $\overline{\gamma}^{ην}$ φοράν.
1511 Ἀμαζῆ-Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1512 Ἀχμὲτ-πασᾶς τοῦ Ῥουσὲκ $\overline{\delta}^{ην}$ φοράν.

Σουλτὰν Σελὶμ τοῦ Παγιαζὶτ χρόνους 8.

1514 Χαδοὺμ-Σινὰν-πασᾶς.
1517 Γιονοὺς-πασᾶς.

www.dacoromanica.ro

Σουλτὰν Σουλεϊμὰν τοῦ Σελίμ, ὁ Κανουνῆς, χρόνους 46.

1523 Ἰμπραῒμ-πασᾶς.
1535 Ἀγιᾶς-πασᾶς.
1537 Λατὶφ-πασᾶς.
1540 Χαδοὺμ-Σουλεϊμὰν-πασᾶς.
1544 Ῥουσὲν-πασᾶς.
1553 Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1555 Ῥουσὲν-πασᾶς.
1560 Μεχμὲτ-πασᾶς.

Σουλτὰν Μουρὰτ τοῦ Σελὶμ χρόνους 9.

1579 Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1580 Σινὰν-πασᾶς.
1582 Σιγιαοὺτ-πασᾶς.
1584 Ὀσμὰν-πασᾶς.
1585 Μεσὶχ-πασᾶς.
1586 Σιγιαοὺτ-πασᾶς β^{αν} φοράν.
1591 Φερὰτ-πασᾶς.
1592 Σινὰν-πασᾶς β^{αν} φοράν.
1595 Φερὰτ-πασᾶς β^{αν} φοράν.

Σουλτὰν Μεχμὲτ τοῦ Μουρὰτ χρόνους 20.

1595 Σινὰν-πασᾶς γ^{ην} φοράν.
1596 Λαλᾶ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1596 Σινὰν-πασᾶς δ^{ην} φοράν.
1597 Σινὰν-πασᾶς ἕτερος.
1597 Ἰμπραῒμ-πασᾶς.
1598 Χαδοὺμ-Χασὰν-πασᾶς.
1598 Τζεράχ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1599 Ἰμπραῒμ-πασᾶς β^{αν} φοράν.
1602 Γιαμαζῆ-Χασὰν-πασᾶς.
1604 Κιαοὺτ-πασᾶς.
1605 Λαλᾶ-Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1607 Δερβὶς-πασᾶς.
1607 Μουρὰτ-πασᾶς.
1612 Νασοὺχ-πασᾶς.
1615 Καρᾶ-Μεχμὲτ-πασᾶς.

Σουλτὰν Μουσταφᾶς ἀδελφός του μῆνας 8.

1618 Χαλὶλ-πασᾶς.

Σουλτὰν Ὀσμὰν τοῦ Ἀχμὲτ χρόνους 4.

1620 Καρᾶ-Μεχμὲτ-πασᾶς β^{αν} φοράν.
1621 Τζελεμπῆ-Ἀλῆ-πασᾶς.
1622 Χουσεῒν-πασᾶς.

Σουλτὰν Μουσταφᾶς β^{αν} φορὰν χρόνους 2.

1622 Διλαβὲρ-πασᾶς.
1622 Δαοὺτ-πασᾶς.

www.dacoromanica.ro

1623 Καρᾶ-Χουσεΐν-πασᾶς.
1623 Λοκαλῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς.
1623 Γκιουρτζῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1624 Καρᾶ Χουσεΐν-πασᾶς $\overline{β}^{αν}$ φοράν.

Σουλτὰν Μουρὰτ τοῦ Ὀσμὰν χρόνους 16.

1624 Κεμανκὲς-Ἀλῆ-πασᾶς.
1625 Τζερκὲζ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1626 Ἀφὶζ-Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1628 Χαλὶλ-πασᾶς $\overline{β}^{αν}$ φοράν.
1629 Χουσρὲβ-πασᾶς.
1633 Ἀφὶζ-Ἀχμὲτ-πασᾶς $\overline{β}^{αν}$ φοράν.
1633 Ῥετζὲπ-πασᾶς.
1633 Μεχμὲτ-πασᾶς.
1638 Μπαϊρὰμ-πασᾶς.
1639 Δαγιὰρ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1639 Μουσταφᾶ-πασᾶς.

Σουλτὰν Ἰμπραῒμ ἀδελφός του χρόνους..

1644 Μεχμὲτ-πασᾶς.
1646 Σαλὶχ-πασᾶς.
1648 Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1649 Μεχμὲτ-πασᾶς.

Σουλτὰν Μεχμὲτ τοῦ Ἰμπραῒμ χρόνους 38.

1650 Μουρὰτ-πασᾶς.
1651 Μελὲκ-Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1652 Γιαοῦζ-πασᾶς.
1652 Γκιουρτζῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς $\overline{β}^{αν}$ φοράν.
1653 Ταρχοντζῆ-Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1654 Δερβὶς-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1655 Ἰψὸρ-Μουσταφᾶ-πασᾶς.
1656 Μουρὰτ-πασᾶς.
1656 Σουλεϊμὰν-πασᾶς.
1657 Δελῆ-Χουσεΐν-πασᾶς.
1657 Ζουρναζὰν-Μουσταφᾶ-πασᾶς.
1657 Γιαοῦζ-πασᾶς $\overline{β}^{αν}$ φοράν.
1657 Ἐγρὶ-Πουρνοῦ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1657 Κιουπρουλῆ-Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1662 Κιουπρουλῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1677 Καρᾶ-Μουσταφᾶ-πασᾶς.
1683 Καρᾶ-Ἰμπραῒμ-πασᾶς.
1685 Σουλεϊμὰν-πασᾶς.
1687 Κιαοῦζ-πασᾶς.

Σουλτὰν Σουλεϊμὰν ἀδελφός του χρόνους 4.

1687 Ἰσμαὴλ-πασᾶς ἀπὸ νισαντζῆς.
1687 Μουσταφᾶ-πασᾶς Τεκὶρ-δαγλῆς.
1689 Κιουπρουλῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς.
1690 Αλῆ-πασᾶς Ἀραπαντζῆς.
1691 Σοφὶ-Ἀλῆ-πασᾶς.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Σουλτὰν Ἀχμὲτ ἀδελφός του χρόνους 4.

1602 Μπουγιουκλῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς.
1693 Ἀλῆ-πασᾶς Σάμ-Ταραμπουλοῦς.
1695 Ἐλμὰζ-Μεχμὲτ-πασᾶς.

Σουλτὰν Μουσταφᾶς τοῦ Μεχμὲτ χρόνους 8.

1698 Ἀμουτζα-Χουσεὶν-πασᾶς.
1702 Δελταμπὰν-Μουσταφᾶ-πασᾶς.
1702 Ἀχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ νισαντζῆς.
1703 Ῥαμῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς.

Σουλτὰν Ἀχμέτ, ἀδελφός του, χρόνους 29

1704 Καλαϊλῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1704 Παλδατζῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1706 Τζορλοῦ-Ἀλῆ-πασᾶς.
1710 Νουμὰν-πασᾶς Κιουπρουλῆς.
1711 Παντατζῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς β^αν φοράν.
1712 Ἰσοὺφ-πασᾶς.
1712 Γκιουρτζῆ-Σουλεϊμὰν-πασᾶς.
1713 Χότζα Ἰμπραῒμ-πασᾶς.
1713 Τζὶν-Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Σεΐτης.
1716 Χαλὶλ-πασᾶς.
1717 Μεχμὲτ-πασᾶς.
1718 Δαμὰτ-Ἰμπραῒμ-πασᾶς.

Σουλτὰν Μαχμοὺτ τοῦ Μουσταφᾶ χρόνους 24.

1730 Μεχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ σιλικτάρης. Ἔγινεν ἐπανάστασις. Τὸ κούλι ἐζήτησε τὸν βεζίρην Ἰμπραῒμ-πασᾶν καὶ Μεχμὲτ-κεχαγιᾶν. Ὁ βασιλεὺς σουλτὰν Ἀχμὲτ ἔπνιξε καὶ τοὺς δύο καὶ ἔρριψε τὰ σώματά τους ἀπὸ τὸ τεῖχος τοῦ σαραγιοῦ. Τότε τὸ κούλι εἶπεν, ὅτι «Μήτε τὴν βασιλείαν σου δὲν θέλομεν». Καὶ αὐτὸς ἐκατέβη ἀπὸ τὸ βασιλικὸν τάκτι καὶ ἔβαλε τὸν σουλτὰν Μαχμούτην.
1731 Ἰμπραῒμ-πασᾶς καμπακουλάκης.
1731 Τοπὰλ-Ὀσμὰν-πασᾶς.
1732 Ἀλῆ-πασᾶς-Χεκιμζαδές.
1735 Ἐμὶν-Μεχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ σιλικτάρης.
1737 Γεγὲν-Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1739 Ἐδλιᾶ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1740 Γεγὲν-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1741 Ἀχμὲτ-πασᾶς.
1742 Ἀλῆ-πασᾶς-Χεκιμζαδὲς β^αν φοράν.
1743 Χασὰν-πασᾶς ἀπὸ γενιτζὰρ-ἀγᾶς.
1746 Τεριακῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1747 Ἀπτουλὰχ-πασᾶς ἀπὸ ἰμπροχόραγας.
1749 Διβικτὰρ-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1751 Τιλκῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, ὅστις ἔβαλεν εἰς τὸ βασιλικὸν τάκτι τὸν σουλτὰν Ὀσμάνην.

Σουλτὰν Ὀσμάνης, ἀδελφός του, χρόνους 3.

1755 Ἀλῆ-πασᾶς Χεκιμζαδὲς γ^ην φοράν.
1755 Ναΐλῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς.

www.dacoromanica.ro

1756 Ἀλῆ-πασᾶς ἀπὸ νισαντζῆς.
1756 Σαΐτ-Μεχμὲτ-πασᾶς Ἰγρημισεκὶζ-τζελεμπῆς· τοῦ δὲ ἐξωσθέντος Ἀλῆ-πασᾶ ἀμέσως ἐπῆρε τὴν κεφαλήν του.
1757 Τιλκῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς β^{αν} φοράν.
1757 Ῥαγὶπ-Μεχμὲτ-πασᾶς, ὅστις ἔβαλεν εἰς τὸ βασιλικὸν τάκτι τὸν σουλτὰν Μουσταφᾶ.

Σουλτὰν Μουσταφᾶς τοῦ Ἀχμὲτ χρόνους 17.

1763 Χαμζᾶ-πασᾶς, μὲ τὸ νὰ ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος ὁ Ῥαγὶπ-πασᾶς εἰς τὸ πόστι του.
1764 Τιλκῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς γ^{ην} φοράν.
1765 Ἀχμὲτ-πασᾶς Μουχσουνζαδὲς· τὸν δὲ ἐξωσθέντα Μουσταφᾶ-πασᾶ ἔστειλεν εἰς τὴν Μυτιλήνην ἐξόριστον· ὁ δὲ καπιτζῆπασις, ὁποῦ τὸν ἐπῆγεν εἰς τὴν ἐξορίαν, ἀφ᾽ οὗ ἔφθασεν ἐκεῖ, τὸν ἐπῆγε προσταγὴ καὶ ἐπῆρε τὴν κεφαλὴν τοῦ ῥηθέντος Μουσταφᾶ-πασᾶ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Βασιλεύουσαν.
1768 Χαμζᾶ-πασᾶς, καὶ ἐκηρύχθη πόλεμος κατὰ τῶν Ῥώσσων.
1768 Ἐμὶν-Μεχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ νισαντζῆς, ὅστις ἐβγῆκε μὲ τὸ ὀρδὶ-χουμαγιοῦν ἀπὸ Βασιλεύουσαν· ἔφθασε δὲ εἰς Χὰν-τεπεσί, καδιλίκι τῆς Πογδανίας λεγόμενον Ῥεπούγκα. Ὄντας ἐκεῖ ἐπῆγεν ἀπὸ Βασιλεύουσαν ὁ κιουτζιοὺκ-ἰμπροχὸρ-ἀγᾶς καὶ ἐπῆρε τὴν βασιλικὴν βούλλαν, διορίζων καϊμεκάμην τὸν Ἀγᾶ-πασᾶν, γενίτζερ-ἀγασῆ, τὸν δὲ Ἐμὶν-Μεχμὲτ-πασᾶ ἔστειλεν εἰς τὴν ἐξορίαν καὶ εἰς τὸν δρόμον ἐπῆραν τὴν κεφαλήν του.
1768 Ἀλῆ-πασᾶς Μολδοβαντζῆς, ὅστις ὄντας εἰς Χοτῖνι σερασκέρης, ὁ ῥηθεὶς ἰμπροχὸρ-ἀγᾶς τὸν ἐπῆγε τὴν βασιλικὴν βούλλαν.
1769 Χαλὶλ-πασᾶς-Αϊβὰτ-ζαδές.
1770 Ἀχμὲτ-πασᾶς Δανατζῆς.
1772 Ἀχμὲτ-πασᾶς Μουχσουνζαδὲς β^{αν} φοράν· οὗτινος ὄντος μὲ τὸ ὀρδὶ εἰς Σούμλαν, ὁ καϊμεκάμης τῆς Πόλεως Μελὲκ-Μεχμὲτ-πασᾶς ἔβαλεν εἰς τὸ βασιλικὸν τάκτι τὸν σουλτὰν Ἀπτὶλ-Χαμὶτ κατὰ τὸ ,αψοδ^{ον} ἔτος, μὴν Ἰανουάριος. Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει ἔλαβε τέλος καὶ ὁ πόλεμος. Ἐπιστρέφοντος δὲ τοῦ Μουχσουνζαντὲ μὲ τὸ ὀρδὶ εἰς Βασιλεύουσαν, εἰς τὸν δρόμον ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος, καὶ ὁ Ἀγᾶ-πασᾶς ἐπῆγε τὸ σαντζὰκ-σερίφι εἰς Βασιλεύουσαν.

Σουλτὰν Ἀπτὶλ-Χαμὶτ ἀδελφός του χρόνους 14.

1774 Ἰζὲτ-Μεχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ καϊμεκάμης.
1775 Δερβὶς-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1777 Μεχμὲτ-πασᾶς Δερένδερης.
1778 Μεχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ γενίτζερ-ἀγᾶς.
1779 Ἐμὶν-Μεχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ σιλικτάρης.
1781 Ἰζὲτ-Μεχμὲτ-πασᾶς β^{αν} φοράν, μὲ τὸ νὰ ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος ὁ Ἐμὶν-Μεχμὲτ-πασᾶς εἰς τὸ πόστι του.
1782 Γεγὲν-Μεχμὲτ-πασᾶς.
1782 Χαλὶλ-πασᾶς ἀπὸ κεχαγιάμπεϊς· ὅστις ἐξώσθη καὶ ἐστάλη εἰς Τένεδον ἐξόριστος, ὅπου μετὰ παρέλευσιν μερικῶν ἡμερῶν ἐστάλη καπιτζῆμπασις καὶ ἔκοψε τὴν κεφαλήν του, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς Βασιλεύουσαν ἀνήμερα τοῦ Πάσχα ,αψπε΄, Μάρτιος.
1782 Σαχὶν-Ἀλῆ-πασᾶς ἀπὸ Ὀζοῦ-βεζίρης.
1786 Γιουσοὺφ-πασᾶς ἀπὸ Μόρα-βεζίρης. Ἐκηρύχθη δὲ πόλεμος κατὰ Ῥώσσων εἰς τὴν ε^{ην} τοῦ Αὐγούστου ,αψπζ΄, ὅπου ἐβγῆκε ἡ ὑψηλότης του μὲ τὸ ὀρδὶ-χουμαγιοῦν, ἀφήσας καϊμεκάμην εἰς τὴν Πόλιν τὸν Ἀγᾶ-πασᾶ. Μετὰ δὲ τοῦτον ἔγινεν ὁ Μουσταφᾶ-πασᾶς, ὁ τῆς Πεχὰν σουλτάνας σύμβιος.

ΑΥΘΕΝΤΑΙ ΒΛΑΧΙΑΣ.

1290 Ῥάδουλ βόδας ὁ Μαῦρος πρὸ τοῦ σουλτὰν Ὀτμάνη, πρώτου βασιλέως Τουρκῶν.
1314 Μιχάλ-βοδας, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ῥηθέντος σουλτάνου.
1333 Δάν-βοδας ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ σουλτὰν Ὀρχάνη τοῦ Ὀθμάνη.
1356 Ἀλεξὰν βόδας ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ ἰδίου σουλτάνου.
1389 Μίρτζα βόδας ὁ Γέρων, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁποῦ ἐβασίλευσεν ὁ σουλτὰν Παγιαζὶτ ὁ τοῦ Μουράτ.
1408 Ῥάδουλ βόδας Τζέπες, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ῥηθέντος.
1423 Βλαδισλὰδ βόδας ἐν τῷ χρόνῳ σουλτὰν Μουράτη υἱοῦ Μεχμέτη.
1445 Ῥάδουλ βόδας ὁ Εὔμορφος, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοῦ.
1460 Λαϊώτα βόδας Μπασαράμπας, κατὰ τοὺς χρόνους σουλτὰν Μεχμὲτ Φετίχη.
1477 Βλάδουλ βόδας Τζεμπελοὺρ ὁ Γέρων, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοῦ Φετίχη.
1493 Ῥάδουλ βόδας, κατὰ τοὺς χρόνους σουλτὰν Μπαγιαζίτη τοῦ Μεχμέτ.
1508 Μίχνι βόδας, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοῦ.
1510 Βλαδούτζα βόδας, υἱὸς Ῥάδουλου καλογέρου, ὁμοίως.
1512 Μπασαράμπα βόδας, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ σουλτὰν Σελίμη τοῦ Μπαγιαζίτη.
1520 Ῥάδουλ βόδας ὁ καλόγερος, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τῆς βασιλείας σουλτὰν τοῦ Κανωνῆ καὶ σουλτὰν Σουλεϊμάνη.
1521 Βλαδισλὰδ βόδας, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοῦ.
1522 Ῥάδουλ βόδας ἀπὸ Ἀφουμάτζι β^{αν} φοράν, ὁμοίως.
1529 Μωϋσῆ βόδας τοῦ Βλαδισλάδου ὁμοίως.
1530 Βλάδουλ βόδας ὁμοίως.
1533 Βιντὶλ βόδας ἀπὸ Σλάτιναν, ὁμοίως.
1536 Ῥάδουλ βόδας, ὁ Παΐσιος ἡγούμενος τοῦ Ἄρτζες, ὁμοίως.
1546 Μίρτζα βόδας ὁμοίως.
1553 Ῥάδουλ βόδας, ὁ ὀνομασθεὶς Ἠλίας, ὁμοίως.
1553 Μίρτζα βόδας β^{αν} φοράν, ὁμοίως.
1554 Πετράσκο βόδας ὁ Καλός, ὁμοίως.
1558 Μίρτζα βόδας γ^{ην} φοράν, ὁμοίως.
1560 Πέτρο βόδας τοῦ Μίρτζα, ὁμοίως.
1577 Μίχνι βόδας τοῦ Ἀλεξάνδρου, κατὰ τοὺς χρόνους σουλτὰν Μουράτη τοῦ Σελίμη.
1583 Πέτρο βόδας ὁ Τζερτζέλης, υἱὸς Πετράσκου, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοῦ.
1585 Μίχνι βόδας ὁμοίως.
1599 Στέφαν βόδας ὁ Κωφός, ὁμοίως.
1591 Ἀλεξὰν βόδας ὁμοίως.
1595 Μιχὰλ βόδας ὁ ἀνδρεῖος, υἱὸς Πετράσκου, ὁμοίως.
1601 Σερμπὰν βόδας Μπασαράμπας, κατὰ τοὺς χρόνους σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ Μουράτη.
1609 Ῥάδουλ βόδας, υἱὸς Μίχνια, κατὰ τοὺς χρόνους Ἀχμέτη τοῦ Μεχμέτη.
1614 Ἀλεξὰν βόδας, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοῦ.
1616 Γαβριὴλ βόδας Μογίλας, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τῆς βασιλείας σουλτὰν Μουσταφᾶ πρώτου.
1619 Ῥάδουλ βόδας, υἱὸς τοῦ Μιχαήλ, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας σουλτὰν Ὀσμάνη τοῦ Ἀχμέτη.
1623 Ἀλεξὰν βόδας, υἱὸς τοῦ Ῥάδουλου, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς β^{ας} φορᾶς τῆς βασιλείας τοῦ σουλτὰν Μουσταφᾶ πρώτου.
1628 Ἀλεξὰν βόδας, κατὰ τοὺς χρόνους σουλτὰν Μουράτη τοῦ Ὀσμάνη.
1630 Λέων βόδας τοῦ Στεφάνου Τόμσα, κατὰ τὰς χρόνους τοῦ αὐτοῦ.

www.dacoromanica.ro

1633 Ματαίη βόδας Μπασαράμπας, υἱὸς Διαύτζουλου βορνίκου, ὁμοίως.
1654 Κωνσταντίδοδας Μπασαράμπας υἱὸς Σερμπάνου, κατὰ τοὺς χρόνους σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ Ἰμπραΐμη.
1658 Μίχνι βόδας τοῦ Γιαννάκη. κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοῦ.
1660 Γεώργι βόδας, καπικεχαγιᾶς τοῦ Βασίλδοδα, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ.
1661 Γρηγόρδοδας τοῦ Γκίκα, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ.
1665 Ῥάδουλ βόδας ὁ Στριδᾶς, υἱὸς τοῦ Λέοντος βόδα, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ.
1669 Ἀντὼν βόδας ὁ Γέρων, ὁμοίως.
1672 Γρηγόρδοδας τοῦ Γκίκα β̅ᾱν φοράν, ὁμοίως.
1674 Δούκα βόδας ὁμοίως.
1679 Σερμπὰν βόδας Καντακουζηνός, ὁμοίως.
1689 Κωνσταντίδοδας Πραγκοβᾶνος Μπασαράμπας, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σουλτὰν Σουλεϊμάνη.
1714 Στέφαν βόδας Καντακουζηνός· τὸν δὲ Κωνσταντίδοδα Μπραγκοβᾶνον τὸν ἐπῆγαν εἰς Βασιλεύουσαν. Ἐπῆρεν ἡ βασιλεία τὴν κεφαλήν του καὶ τῶν πεϊζαδέδων του, ἐπὶ ἡμερῶν σουλτὰν Ἀχμέτη.
1716 Νικολάη βόδας Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδᾶτος· τὸν δὲ Στέφαν βόδαν Καντακουζηνὸν τὸν ἐπῆγαν εἰς Βασιλεύουσαν. Ἐπῆρεν ἡ βασιλεία τὴν κεφαλήν του ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ.
1717 Ἰωάννης βοεβόδας Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδᾶτος, ἀδελφός του, ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος, μὲ τὸ νὰ ἐπῆραν σκλάβον οἱ Νέμτζοι τὸν Νικολάη βόδαν ἀδελφόν του εἰς τὸν πόλεμον. Γενομένης δὲ τῆς εἰρήνης, ἠλευθερώθη καὶ ἐπῆγεν εἰς Βασιλεύουσαν. Ὁμοίως.
1719 Νικόλαος βοεβόδας Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδᾶτος β̅ᾱν φοράν, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀδελφός του ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος εἰς Βλαχίαν· ὁμοίως.
1730 Κωνσταντίδοδας υἱός του, μὲ τὸ νὰ ἐπλήρωσε τὰ κοινὸν χρέος ὁ Νικόλαος βόδας, πατέρας του. Ὁ Κωνσταντίδοδας αὐθέντευσεν ἡμέρας 15, μὲ τὸ νὰ ἔγινεν εἰς Βασιλεύουσαν ἐπανάστασις καὶ ἤλλαξεν ὁ βασιλεύς. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.
1730 Μιχάλδοδας Ῥακοβίτζας, ἐπὶ σουλτὰν Μαχμούτη τοῦ Μουσταφᾶ.
1731 Κωνσταντίδοδας Νικολάου Μαυροκορδᾶτος β̅ᾱν φοράν, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ.
1733 Γρηγόρδοδας Γκίκας ἀπὸ Πογδανίας καὶ ὁ Κωνσταντίδοδας Νικολάου Μαυροκορδᾶτος εἰς Πογδανίαν, ἤτοι μετάθεσις αὐτοῦ. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.
1735 Κωνσταντίδοδας Νικολάου Μαυροκορδᾶτος γ̅ῑν φορὰν ἀπὸ Πογδανίας, καὶ ὁ Γρηγόρδοδας Γκίκας εἰς Πογδανίαν, ἤτοι μπετζιάϊσι. Ἐπὶ ἡμερῶν αὐτοῦ.
1741 Μιχάλδοδας Ῥακοβίτζας β̅ᾱν φοράν, καὶ ὁ Κωνσταντίδοδας Νικολάου Μαυροκορδᾶτος εἰς Πογδανίαν.
1744 Κωνσταντίδοδας δ̅ῑν φοράν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.
1748 Γρηγόρδοδας Γκίκας β̅ᾱν φορὰν ἀπὸ Πογδανίας, καὶ ὁ Κωνσταντίδοδας εἰς Πογδανίαν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.
1752 Ματαίη βόδας, ὁ β̅ος, υἱὸς Γρηγορίου Γκίκα, ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος, μὲ τὸ νὰ ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἰς Βλαχίαν· ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.
1753 Κωνστατίδοδας Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας ἀπὸ Πογδανίας, καὶ ὁ Ματαίη βόδας εἰς Πογδανίαν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.
1756 Κωνσταντίδοδας Νικολάου Μαυροκορδᾶτος ε̅ῑν φοράν, καὶ ὁ Κωσταντίδοδας Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας εἰς Πογδανίαν. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σουλτὰν Ὀσμάνη καὶ σουλτὰν Μουσταφᾶ.
1758 Σκαρλὰτ βόδας Γρηγορίου Γκίκας ἀπὸ Πογδανίας, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ.
1761 Κωνσταντίδοδας Νικολάου Μαυροκορδᾶτος ς̅ῑν φοράν, ἐπὶ ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ.
1763 Κωνσταντίδοδας Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας β̅ᾱν φοράν.
1764 Στέφαν βόδας, τρίτος υἱὸς Μιχαὴλ Ῥακοβίτζα, μὲ τὸ νὰ ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος ὁ ἀδελφός του εἰς Βλαχίαν· ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ.
1766 Σκαρλὰτ βόδας Γρηγορίου Γκίκας β̅ᾱν φοράν, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοῦ.

www.dacoromanica.ro

1767 'Αλεξὰν βόδας Σκαρλάτου Γκίκας εἰς τὸν πατρικὸν τόπον, μὲ τὸ νὰ ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

1769 Γρηγόρβοδας 'Αλεξάνδρου Γκίκας, ἀφ' οὗ ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος κατὰ τῶν 'Ρώσσων, καὶ εἰς τὸν χρόνον τὸν ἐπῆραν σκλάβον οἱ 'Ρῶσσοι. 'Επὶ ἡμερῶν (τοῦ) αὐτοῦ.

1770 Μανόλβοδας Τζανῆς ἀπὸ καϊμεκάμης τῆς Κραγιόβας, μὲ τὸ νὰ ἄφησαν οἱ 'Ρῶσσοι τὴν Βλαχίαν. Ἔπειτα πάλιν τὴν ἐπῆραν καὶ ὁ Μανόλβοδας ἔφυγεν εἰς Νικόπολιν καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ ἕως τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης. 'Επὶ τοῦ αὐτοῦ.

1774 'Αλέξανδρος βοεβόδας 'Υψηλάντης ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος, εὐθὺς μετὰ τὴν εἰρήνην, Σεπτεμβρίου ιδ', ἐπὶ ἡμερῶν σουλτὰν 'Απτὶλ-Χαμίτ.

1782 Νικόλαος βοεβόδας Καρατζᾶς ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος, 'Ιανουαρίου ε', ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.

1783 Μιχάλβοδας Σοῦτζος ἀπὸ πρώην μέγας δραγουμᾶνος 'Ιουλίου α'. 'Ομοίως.

1786 Νικόλαος βοεβόδας Μαυρογένης ἀπὸ δραγουμᾶνος τοῦ στόλου, Μαρτίου κε^{η}, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.

ΑΥΘΕΝΤΑΙ ΜΟΛΔΟΒΙΑΣ.

1352 Δραγοὺς βόδας.

1354 Σάη βόδας.

1358 'Ηλιάσκο βόδας τοῦ Σάη βόδα.

1366 Ἴογδὰν βόδας.

1372 Πέτρο βόδας τοῦ Μουσάτ.

1388 'Ρώμαν βόδας. ἀδελφὸς του.

1391 Στέφαν βόδας.

1398 Πέτρο βόδας τοῦ Στέφαν βόδα.

1399 Γιοῦγα βόδας τοῦ Πέτρου βόδα.

1401 'Αλεξὰν βόδας τοῦ 'Ρωμάνου ὁ Καλός.

1433 'Ηλιάσκο βόδας τοῦ γέροντος 'Αλεξάνδρου.

1445 'Ρώμαν βόδας τοῦ 'Ηλιάσκου.

1446 Πέτρο βόδας τοῦ Στεφάνου.

1451 Στέφαν βόδας.

1452 Ἴογδὰν βόδας.

1454 Πέτρο βόδας ὁ λεγόμενος 'Αρών.

1456 Στέφαν βόδας ὁ Καλός, υἱὸς Ἰογδάνου.

1503 Ἴογδὰν βόδας τοῦ Στεφάνου, ὅστις ἐπροσκύνησε τὴν Ἰογδανίαν εἰς τοὺς 'Οθωμανούς.

1516 Στέφαν βόδας ὁ Νέος τοῦ Ἰογδάνου.

1527 Πέτρο βόδας 'Ράλης τοῦ Στεφάνου.

1538 Στέφαν βόδας ὁ Λακούστας.

1540 'Αλεξάνδοδας ὁ Κορνίας.

1540 Πέτρο βόδας ὁ 'Ράλης.

1546 'Ηλιάσκο βόδας τοῦ Πέτρου.

1554 Στέφαν βόδας τοῦ Πέτρου 'Ράλης.

1557 'Αλεξὰν βόδας Λεπουσνᾶνος.

1562 Δεσπότ βόδας, ὁ 'Ιάκωβος Βασίλειος.

1564 Στέφαν βόδας Τόμπα.

1564 'Αλεξὰν βόδας Λεπουσνᾶνος β^{αν} φοράν.

1569 Ἴογδὰν βόδας τοῦ 'Αλεξάνδρου.

1570 'Ιὼν βόδας ὁ Τύραννος.

1578 Πέτρο βόδας ὁ Κουτζός. υἱὸς Μίρτζα.

1581 Γιάγκουλ βόδας ὁ Σάσος.

1584 Πέτρο βόδας ὁ Τζερτζέλης.

1586 Πέτρο βόδας ὁ Κουτζός.

www.dacoromanica.ro

1591 Ἀρὼν βόδας ὁ Κακός.
1592 Ἀρὼν βόδας $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν.
1594 Ἱερεμία βόδας Μογίλας.
1607 Συμεὼν βόδας Μογίλας.
1609 Κωνσταντίβοδας Μογίλας.
1610 Στέφαν βόδας Τόμπα.
1615 Ἡ δόμνα Ἱερεμία βόδα μὲ τὸν υἱόν της Πόγδανον.
1616 Ῥάδουλ βόδας ὁ Μέγας.
1618 Γαβριὴλ βόδας Μογίλας.
1619 Γάσπαρ βόδας, Ἰταλὸς Φράγκος.
1621 Ἀλεξάνδοδας Ἠλιάσκου.
1622 Στέφαν βόδας τοῦ Τόμπα $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν.
1623 Ῥάδουλ βόδας ὁ Μέγας $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν.
1626 Μωϋσῆ βόδας ὁ Πουρνόσκης.
1631 Ἀλεξὰν βόδας Ἠλιάσκου.
1633 Μυρὼν βόδας ὁ Πουρνόσκης $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν, καὶ εὐθὺς Μωϋσῆ βόδας.
1633 Μωϋσῆ βόδας.
1634 Βασὶλ βόδας ὁ Ἀλβανίτης.
1654 Στέφαν βόδας Γεώργιος, υἱὸς Δημητράσκου Λογοθέτου.
1658 Γεώργη βόδας Γκίκας, καπικεχαγιᾶς τοῦ Βασὶλ βόδα.
1660 Στέφαν βόδας τοῦ Βασίλη.
1664 Εὐστρὰτ βόδας Ταπίζας.
1666 Δούκα βόδας ὁ Ἀλβανίτης.
1668 Ἠλιάσκο βόδας τοῦ Ἀλεξάνδρου.
1669 Δούκα βόδας $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν.
1673 Στέφαν βόδας Πετροτζέϊκος.
1674 Δημητράσκο βόδας Κανταχουζηνός, Πολίτης.
1676 Ἀντὼν βόδας Ῥωσσέτη, ὁ κυρίτζη Δράγωτας.
1679 Δούκα βόδας $\overline{\gamma}^{\eta\nu}$ φοράν.
1684 Δημητράσκο βόδας Κανταχουζηνὸς $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν.
1685 Κωνσταντίβοδας Καντεμίρης.
1693 Κωνσταντίβοδας Δούκα.
1696 Ἀντιόχη βόδας τοῦ Κωνσταντίνου Καντεμίρη.
1701 Κωνσταντίβοδας τοῦ Δούκα $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν.
1704 Μιχάλβοδας Ῥακοβίτζας ἀπὸ μέγας σπαθάρης.
1705 Ἀντιόχη βόδας Καντεμίρης $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν.
1708 Μιχάλβοδας Ῥακοβίτζας $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν.
1710 Νικόλαος βοεβόδας Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδᾶτος ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος.
1711 Δημητράσκο βόδας τοῦ Κωνσταντίβοδα Καντεμίρη, ὅστις ἔφυγεν εἰς Ῥωσσίαν.
1712 Νικόλαος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδᾶτος $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φοράν.
1716 Μιχάλβοδας Ῥακοβίτζας $\overline{\gamma}^{\eta\nu}$ φοράν.
1729 Γρηγόρβοδας Γκίκας ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος.
1733 Κωνσταντίβοδας Νικολάου Μαυροκορδᾶτος ἀπὸ Βλαχίας, καὶ ὁ Γρηγόρβοδας Γκίκας εἰς Βλαχίαν.
1735 Γρηγόρβοδας Γκίκας $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φορὰν ἀπὸ Βλαχίας, καὶ ὁ Κωνσταντίβοδας Μαυροκορδᾶτος εἰς Βλαχίαν.
1741 Κωνσταντίβοδας Μαυροκορδᾶτος $\overline{\beta}^{\alpha\nu}$ φορὰν ἀπὸ Βλαχίας.
1743 Ἰωάννης βόδας Μαυροκορδᾶτος, ἀδελφός του.
1747 Γρηγόρβοδας Γκίκας $\overline{\gamma}^{\eta\nu}$ φοράν.

www.dacoromanica.ro

1748 Κωνσταντίβοδας Νικολάου Μαυροκορδάτος γ^ην φοράν ἀπὸ Βλαχίας, καὶ ὁ Γρηγόρβοδας εἰς Βλαχίαν.

1749 Κωνσταντίβοδας Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας.

1753 Ματαίη βόδας Γρηγορίου Γκίκας ἀπὸ Βλαχίας, καὶ ὁ Κωνσταντίβοδας Ῥακοβίτζας εἰς Βλαχίαν.

1756 Κωνσταντίβοδας Ῥακοβίτζας β^αν φορὰν ἀπὸ Βλαχίας, καὶ ἐσήκωσε τὸ βακαρῖτον ἀπὸ Πογδανίαν.

1757 Σκαρλὰτ βόδας, πρῶτος υἱὸς Γρηγορίου Γκίκα.

1758 Ἰωάννης βόδας Καλλιμάχης ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος.

1761 Γρηγόρβοδας, υἱὸς Ἰωάννου Καλλιμάχη, τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος πατήρ του ἔβαλεν εἰς τὸν αὐθεντικὸν θρόνον, καὶ μετὰ μερικὰς ἡμέρας ἐκίνησεν εἰς Βασιλεύουσαν.

1764 Γρηγόρβοδας Ἀλεξάνδρου Γκίκα ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος.

1767 Γρηγόρβοδας Ἰωάννου Καλλιμάχη β^αν φοράν, καὶ αψξη^ον ἔτος ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος κατὰ τῶν Ῥώσσων. Ἦλθε δὲ τὸ ὀρδΐί-χουμαγιοῦν εἰς Χαν-τεπεσί, καδιλίκι τῆς Πογδανίας ὀνόματι Ῥεμπούγιαν. Τὸ ὕψος του ἐπῆγε νὰ προσκυνήσῃ τὸν ὑπέρτατον ἐπίτροπον. Αὐτὸς τὸν ἐσήκωσεν εἰς φυλακήν, καὶ εὐθὺς τὸν ἔστειλεν εἰς Βασιλεύουσαν, ὅπου αὖθις τὸν ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ μετ᾽ ὀλίγας ἡμέρας ἔκοψεν ἡ βασιλεία τὴν κεφαλήν του.

1769 Κωνσταντίβοδας Νικολάου Μαυροκορδάτος δ^ην φοράν. Ἐν καιρῷ τοῦ πολέμου τὸν ἐπρόσταξεν ἡ Πόρτα νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ ὀρδΐί. Εὐθὺς οὖν ἐκίνησεν, καὶ φθάσας εἰς Χαν-τεπεσί, ὅπου ἦτον τὸ ὀρδΐί, ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος τὸν ἐφόρεσε καβάδι διὰ τὸν θρόνον τῆς Πογδανίας, ἔπειτα κούκαν, ἄτι δοναδισμένον, ἐρκιάνι σαμουρόγουναν, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς Πογδανίαν. Τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον τὸν ἐπῆραν σκλάβον οἱ Ῥῶσσοι ἀπὸ Γαλάτζι. Τὸν ἔφερον εἰς Γιάσι, εἰς τὴν αὐθεντικὴν κούρτην· ἦτον δὲ ἄῤῥωστος καὶ μετ᾽ ὀλίγας ἡμέρας ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος, ἐνταφιάσαντες αὐτὸν εἰς τὴν μητρόπολιν μὲ παράταξιν μεγάλην.

1774 Γρηγόρβοδας Ἀλεξάνδρου Γκίκας β^αν φοράν. Τὸ ὕψος του ἐν καιρῷ πολέμου ἐπάρθη σκλάβος ἀπὸ τοὺς Ῥώσσους ἀπὸ Βλαχίας καὶ ἐστάλη εἰς Πετρούπολιν. Ἔπειτα ἐφέρθη εἰς Πογδανίαν. Μετὰ δὲ τὴν εἰρήνην τὸν ἦλθεν ἀπὸ τὴν βασιλείαν καβάδι καὶ τὰ λοιπὰ βασιλικὰ ἰλτιφάτια, καὶ τὸν ἐδιώρισεν αὐθέντην Μολδοβίας. Ἐν δὲ τῷ γ^ῳ ἔτει τῆς αὐθεντείας του ἦλθεν ἀπὸ Βασιλεύουσαν καπιτζήπασις ἀγᾶς (ὡς περαστικός). Τὸν ἐκόνευσεν εἰς τὸ πεγιλίκι· ἐπροσποιήθη ὅτι εἶναι ταΐφης καὶ δὲν ἐπῆγεν εἰς τὴν κούρτην. Τὸ ὕψος του εἰς τὴν μίαν ὥραν τῆς νυκτὸς (ὄντας Ῥαμαζάνι) ἐπῆγε διὰ νὰ τὸν ἰδῇ. Ἐβγῆκε δὲ ὁ ἀγᾶς ἔξω καὶ τὸν ὑπεδέχθη, ἔπειτα ἐμβῆκαν εἰς τὸν ὀδᾶ, ὁ αὐθέντης, ὁ ἀγᾶς καὶ μερικοὶ ἄνθρωποί του. Τοὺς ἔκαμεν οὖν σημεῖον ὁ ἀγᾶς καὶ ἐπῆραν τὴν κεφαλὴν τοῦ αὐθέντου καὶ τὴν ἔστειλαν εἰς Βασιλεύουσαν· καὶ χωρὶς νὰ γίνῃ καμμία ταραχὴ ἔστειλεν εἰς τὴν αὐθεντικὴν κούρτην καὶ ἐβούλλωσε, καὶ κατόπιν πρὸς τὴν νύκτα ἐπῆγε καὶ ὁ ἀγᾶς. Συνήχθησαν δὲ εἰς τὴν κούρτην ὁ μητροπολίτης καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ ἀνέγνωσεν ὁ ἀγᾶς τὸ φερμάνι τῆς μανζιλίας καὶ ὅτι ἐδιωρίσθη αὐθέντης ὁ μέγας δραγουμᾶνος. Ἐδιώρισε δὲ καϊμεκάμιδες κατὰ τὸν βασιλικὸν ὁρισμὸν καὶ τὰ αὐθεντικὰ γράμματα.

1777 Κωνσταντῖνος βοεβόδας Δημητρίου Μουρούζης ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος, Ὀκτωβρίου ιθ'.

1782 Ἀλέξανδρος βοεβόδας, υἱὸς τοῦ Κωνσταντίβοδα Μαυροκορδάτου, Μαΐου κε'.

1786 Ἀλέξανδρος βοεβόδας Μαυροκορδάτος, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου βοεβόδα Μαυροκορδάτου, ἀπὸ μέγας δραγουμᾶνος.

1787 Ἀλέξανδρος βοεβόδας Ὑψηλάντης β^αν φοράν.

1788 Μανόλβοδας Γζανῆς β^αν φοράν, Μαΐου ια'.

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΦΑΝΑΡΙΩΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

- 1 *Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος καὶ Σκαρλᾶτος*
  - 2 Νικόλαος
    - 4 Σκαρλᾶτος
    - 5 Κωνσταντῖνος
      - 8 Ἀλέξανδρος
      - 9 Ἰωάννης
      - 10 Δημήτριος
        - 16 Κωνσταντῖνος
        - 17 Ἀλέξανδρος
    - 6 Ἰωάννης —•— 11 Ἀλέξανδρος
      - 12 Σκαρλᾶτος
        - 18 Στέφανος
        - 19 Ἀλέξανδρος
        - 20 Κωνσταντῖνος
    - 7 Ἀλέξανδρος
      - 13 Νικόλαος —•— 21 Ἀλέξανδρος
      - 14 Ἱερεμίας
      - 15 Γεώργιος
        - 22 Ἀλέξανδρος
        - 23 Ἰωάννης
        - 24 Κωνσταντῖνος
        - 25 Γρηγόριος
        - 26 Γρηγόριος
  - 3 Ἰωάννης

Β'.

- 1 *Ἰωάννης Καλλιμάχης*
  - 2 Ἀλέξανδρος
    - 4 Σκαρλᾶτος —•— 6 Ἀλέξανδρος
    - 5 Ἰωάννης
      - 7 Ἀλέξανδρος
      - 8 Γρηγόριος
  - 3 Γρηγόριος

- 1 *Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης* —•— 2 Κωνσταντῖνος —•—
  - 3 Ἀλέξανδρος
  - 4 Δημήτριος
  - 5 Γεώργιος
  - 6 Νικόλαος

Γ'.

- 1 *Κωνσταντῖνος Μουρούζης*
  - 2 Ἀλέξανδρος
    - 6 Κωνσταντῖνος
      - 12 Ἀλέξανδρος
      - 13 Ἰωάννης
      - 14 Δημήτριος
      - 15 Παναγιώτης
    - 7 Δημήτριος
      - 16 Ἀλέξανδρος
      - 17 Κωνσταντῖνος
    - 8 Νικόλαος
  - 3 Δημήτριος
    - 9 Κωνσταντῖνος
    - 10 Γεώργιος
    - 11 Ἀλέξανδρος
  - 4 Γεώργιος
  - 5 Παναγιώτης

www.dacoromanica.ro

Δ'.

1 Κωνσταντῖνος Δράκος Σοῦτζος
- 2 Ἀλέξανδρος
  - 7 Κωνσταντῖνος
    - 17 Ἀλέξανδρος
    - 18 Δημήτριος
    - 19 Ἰωάννης
  - 8 Γεώργιος
    - 20 Κωνσταντῖνος
    - 21 Ἀλέξανδρος
- 3 Ἰωάννης —•— 9 Κωνσταντῖνος —•— 22 Ἀλέξανδρος
- 4 Νικόλαος
  - 10 Γεώργιος
    - 23 Ἰωάννης
    - 24 Ἀλέξανδρος
  - 11 Ἀλέξανδρος
    - 25 Γρηγόριος
    - 26 Νικόλαος
    - 27 Δημήτριος
    - 28 Γεώργιος
    - 29 Ἰωάννης
    - 30 Σκαρλᾶτος
- 5 Δημήτριος
  - 12 Γρηγόριος —•— 31 Δημήτριος
  - 13 Κωνσταντῖνος
    - 32 Μιχαήλ
    - 33 Δημήτριος
    - 34 Ἀλέξανδρος
    - 35 Παναγιώτης
- 6 Μιχαήλ
  - 14 Ἰωάννης
    - 36 Μακάριος
    - 37 . . . . . .
    - 38 Γρηγόριος
  - 15 Ἀλέξανδρος
    - 39 Γρηγόριος
    - 40 Νικόλαος
  - 16 Γρηγόριος
    - 41 Μιχαήλ
    - 42 Νικόλαος
    - 43 Κωνσταντῖνος
    - 44 Ἰωάννης

Ε'.

1 Νικόλαος Μαυρογένης
- 3 Πέτρος
- 2 Κωνσταντῖνος
- 4 Ἰωσήφ

ϛ'.

1 Γεώργιος Χαντζερῆς
- 2 Νικόλαος
- 3 Δημήτριος
  - 6 Ἀλέξανδρος
  - 7 Γεώργιος
  - 8 Κωνσταντῖνος
- 4 Κωνσταντῖνος
  - 9 Μιχαήλ
  - 10 Ἀλέξανδρος
- 5 Ἀλέξανδρος
  - 11 Γρηγόριος
  - 12 Τηλέμαχος

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΙΓ΄.

ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΠΗΓΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

(1597—1598).

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΠΗΓΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΟΥ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

1.

Νικηφόρῳ τῷ λογιωτάτῳ εἰρήνην.

† Πολλῶν σε καὶ μεγάλων ἀφαρπάσασα κινδύνων ἡ θεία πρόνοια, οὐκ ἀμέριμνον εἶναί σε βούλεται οὐδ' ἀργόν, ἀλλὰ μεμνημένον τῆς ἐπὶ τοῖς φθάσασι παιδείας ἐπεκτείνεσθαι τοῖς ἀκολουθοῦσι πρὸς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως, μὴ ἐῶντα (τό γε εἰς αὐτὸν ἧκον) παρευδοκιμεῖν τὴν εὐσέβειαν τοὺς ἀποστατοῦντας· νικᾶν γὰρ ἀδικώτατον τὴν κακοδοξίαν. Νικησάτω, Νικηφόρε, διὰ σοῦ ἡ ἀλήθεια καὶ μηδὲν ὅλως τῶν πατρικῶν δογμάτων σαλευέσθω, ἅπερ Ἀνατολικοί τε καὶ Δυτικοὶ (τοὺς πρόπαλαι λέγω) πατέρες ἐν συνόδοις ταῖς θείῳ κεκροτημέναις πνεύματι παρέδωκαν. Μὴ πρόσεχε τοῖς γλωσσάλγοις τουτοισὶ σχολαστικοῖς, τοῖς παίζουσι τὰ θεῖα ὡς ἐν σκηνῇ· οἳ ταύτην καὶ μόνην κέκτηνται τὴν σπουδήν, λέγειν τι ἀεὶ ταῖς ἑαυτῶν δόξαις καὶ κατὰ τῆς ἀληθείας συνηγοροῦν. Διάλυε αὐτῶν τὰς πλοκὰς τῇ ἁπλότητι τοῦ θείου λόγου· οὐ γὰρ ἐν σοφίᾳ τῇ τῶν ἀνθρώπων τὸ τῆς εὐσεβείας κήρυγμα· ἀλλὰ μὴ ἀπεριμερίμνως, ὡς ἄλλοτέ ποτε, χρώμενος τοῖς πράγμασι προστρίψειας σαυτῷ μομφήν τινα, παρακαλῶ, καὶ σύνες μοι τῇ πατρικῇ νουθεσίᾳ, ἥν σοι πολλάκις κατὰ Θρᾴκην τὸ τῆς ἐμῆς ἀγάπης εἰλικρινὲς προσαγήοχέ ποτε. Αἱ ὀξέες τῶν πραγμάτων ἐπιχειρήσεις μεγάλους ὑφίστανται τοὺς κινδύνους, οὓς φευκτέον τοῖς σωφρονοῦσι πρὸς τὸ τέλος ἀποβλέπουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν (οὐκ ἄπο σκοποῦ ἔφη τῶν ἔξω τις) ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται. Ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ, τιμιώτατον τέκνον. εᾳ φθίνοντος Γαμηλιῶνος, ͵ζρε' (Ἰαν. 1597). Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

2.

Τοῖς ἁπανταχοῦ.

† Τῶν δέκα ἐντολῶν τοῦ Κυρίου μία καὶ ἡ ἀπαγορεύουσα μὴ ψευδομαρτυρεῖν, καὶ συντάσσεται ψεύστης τοῖς ἐπιόρκοις ἐν τοῖς ἱεροῖς γράμμασι τῆς νέας Διαθήκης, ἐξ ὧν πᾶς τις δύναται μαθεῖν, οἷόν ἐστι κακὸν τὸ ψεῦσμα, κεκτημένον πατέρα τὸν διάβολον κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἀπόφασιν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς δικαίως ἀγανακτήσαντες ἐπὶ τῇ ἔναγχος γενομένῃ συκοφαντίᾳ, τῇ τοῦ διαβόλου συνεύνῳ καὶ μητρὶ τοῦ ψεύδους, φόνων μαιευτρίᾳ ἀδίκων, ὥστε καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀρχιτέκτονας τῶν κακῶν παιδευθῆναι τῶν ὁμοίων ἐπιχειρημάτων· φαμὲν οὖν, ὅτι οἱ συγγράψαντες τὰ γράμματα, τὰ ὡς ἀπὸ προσώπου τοῦ λαμπροτάτου πρώην αὐθέντου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων κὺρ Εὐσταθίου καὶ τῶν λοιπῶν, δι' ἃ γράμματα οὐ μικρὸς ἐνέκυψε κίνδυνος τοῖς εἰρημένοις ἀξίοις προσώποις, οἱ οὖν συγγράψαντες καὶ πλάσαντες τὰ νόθα ἐκεῖνα γράμματα ἔστωσαν ἀφωρισμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι παρὰ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἐχέτωσαν τὰς ἀρὰς τῶν τιη θεοφόρων πατέρων. Ἵνα δὲ ἀσφαλέστερον διατεθῶσιν εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον οὗτοι, τὸ παρὸν ἐξεχαράχθη, καὶ τὸ ἐπιτίμιον μενέτω ἀκίνητον, ἕως ἂν μετανοήσωσιν οἱ πεπλημμεληκότες. Ἡ δὲ χάρις τοῦ Κυρίου εἴη μεθ' ὑμῶν. ιαᾳ Μαρτίου, ͵ζρε (=1597).

www.dacoromanica.ro

3.

† Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ λαμπροτάτῳ αὐθέντῃ Μιχαὴλ βοϊβόδᾳ, υἱῷ ἐν Κυρίῳ περιποθήτῳ, χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ <θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ>.

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὔχεται καὶ εὐλογεῖ τὴν σὴν αὐθεντίαν, παρακαλοῦσα ἀδιαλείπτως τὸν Κύριον, ἵνα διαφυλάττῃ τὴν αὐθεντίαν σου ἐν εἰρήνῃ σῶον, ὑγιᾶ, ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς θείας χάριτος αὐτοῦ Μιχαήλ, υἱὲ περιπόθητε, ὁ πόθος ὃν ἔχομεν τῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης, ἵνα καὶ οἱ πτωχοὶ μὴ ἔχωσι τοὺς ἀνυποίστους πειρασμοὺς καὶ αἱ χῶραι μὴ λυμαίνωνται καὶ ἀπόλλωνται αἱ ψυχαί, οὗτος ὁ πόθος ἀναγκάζει ἡμᾶς πρεσβεύειν πάντοτε παρὰ τοῖς ἐκλαμπροτάτοις τῶν κρατούντων ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ τῇ καθ' ἡμᾶς βασιλείᾳ, καὶ γράφειν καὶ πρὸς τὴν σὴν αὐθεντίαν, ἵνα σπουδάσητε τηρεῖν τὴν ἀγάπην, καθὼς καὶ ἡ αὐλὴ ἡ μεγίστη αὕτη καὶ ὁ πολυχρονισμένος βασιλεὺς ὑπισχνεῖται. Καὶ ἐλπίζω καὶ παρακαλῶ, ἵνα φυλαχθῇ παρὰ ἄμφω τὰ μέρη ἄτρωτος καὶ ἀνεπιβούλευτος· οὕτω γὰρ καὶ ὁ κόσμος οὐκ εἰς ἀπώλειαν περιπεσεῖται καὶ δοξασθήσεται ὁ πανάγαθος Θεός. Ἡ αἰτία, δι' ἣν ἡμεῖς οὐκ ἤλθομεν, ἔστιν ὅτι ὁ ἐκλαμπρότατος στρατοπεδάρχης, ὁ σερδάρης, ἀνέμεινεν ἰδεῖν δεύτερον γράμμα τῆς σῆς αὐθεντίας καὶ εὐθὺς ἀποστεῖλαι ἡμᾶς, καθὼς ἐγράψαμεν καὶ πρότερον· σὺ δὲ μὴ ἀμφίβαλε περὶ τῆς τοῦ κρατίστου βασιλέως πρός σε ἀγάπης· ἀλλὰ μηδὲ ὁ στρατὸς (τὰ φουσᾶτα λέγω, ἅπερ ἤκουσα ὅτι συνήγοντο ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Παρατουνάδου) μή σου ἐμποιήσῃ τῇ ψυχῇ φόβον οὐδένα. Ἐγὼ γὰρ ἠρώτησα πορευθείς, εὐθὺς ὡς τοῦτο ἤκουσα, ὅτι δηλονότι τῇ ἡμέρᾳ τοῦ μεγάλου Γεωργίου, κγ̄ᵢ Ἀπριλίου, ζαούσης βασιλικὸς ἀπεστάλη παρὰ τοῦ αὐθέντου Ἱερεμίου, ἵνα συνάξῃ στρατόν, τουτέστι φουσᾶτα· λοιπὸν ἐπορεύθην πρὸς τὸν λαμπρότατον σερδάρη Σατρετζῆν Μεεμὲτ-μπασᾶ, ἵνα ἴδω, μήπως καὶ σκανδαλισθῇ ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀγάπης καὶ εἶπέ μοι, ὅτι «Ἡμεῖς τὴν ἀγάπην, καθὼς ἐτάξαμεν, φυλάττομεν καὶ φυλάξομεν, καὶ μόνον ἐκεῖνοι μὴ ποιείτωσαν πρᾶγμά τι ἄπρεπον· πλὴν ἡ αἰτία, δι' ἣν ἔδωκα ὁρισμὸν περὶ τῶν φουσάτων, ἔστιν αὕτη. Ὁ αὐθέντης ὁ Ἱερεμίας ἀνέφερεν ἡμῖν, ὅτι ὁ κράλης τῆς Ἐρδελίας ἀπειλεῖ τοῦ ἐξῶσαι αὐτόν, καὶ ἐδεήθη βοηθείας, καὶ ἔθηκα θέλημα ἵνα συναχθῶσι φουσᾶτα ἐκεῖ, μόνον δὲ ἵνα ὦσιν ἕτοιμα εἰς βοήθειαν, ἐὰν ὁ κράλης τῆς Ἐρδελίας ἐπηρεάζῃ». Καὶ τοῦτον τὸν λόγον ἔκρινα καὶ φρόνιμον καὶ πιστόν, καὶ ἐθεραπεύθην. Τοῦτο δὲ γράφω τῇ σῇ αὐθεντίᾳ, ἵνα μὴ σκανδαλισθῇς· καλὸν γὰρ καὶ φρόνιμόν ἐστιν, ἵνα ἕκαστος ᾖ ἕτοιμος εἰς φύλαξιν ἑαυτοῦ, οὐκ εἰς βλάβην τοῦ ἑτέρου. Γινώσκετε, ὅτι ὁ πόλεμος οὐκ ἔστιν εὐδοκία Θεοῦ, ἀλλὰ θυμὸς Θεοῦ καὶ ὀργή· ἡ δὲ εἰρήνη ἐστὶν ἡ φίλη τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ φυλάσσοντες αὐτὴν παρὰ Θεοῦ φυλαχθήσονται· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος μετὰ τῆς σῆς αὐθεντίας, υἱὲ ποθεινότατε. Ἀμήν. Μαΐου κγ', ἔτει ͵ζρε' (= 1597). Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

4.

† Ἱερεμίᾳ τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ ἐκλαμπροτάτῳ ἡγεμόνι Μολδοβλαχίας, υἱῷ ἐν Κυρίῳ περιποθήτῳ χάριν, ἔλεος καὶ <εἰρήνην> κτλ.

Ἐκ τῶν γραμμάτων τῆς σῆς αὐθεντίας ἐγνώρισα σαφέστατα τὴν ὑπερφυᾶ γνώμην τῆς σῆς λαμπρότητος πρὸς ἡμᾶς, λυπουμένης μὲν ὅτι ἐνεποδίσθημεν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐλυπήθημεν (οἶδεν ὁ Θεός), παρακαλούσης δὲ ἡμᾶς μὴ ἀποκαμεῖν, ἀλλὰ πάλιν γενέσθαι τῆς ὁδοῦ ταύτης. Ἀλλὰ καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀγάπης ὑπισχνεῖται ἡ σὴ αὐθεντία παρασχεῖν ἡμῖν βοήθειαν καὶ πλῆθος ἀνδρῶν δορυφορησόντων ἡμᾶς καὶ παραπεμψόντων εἰς τὰ ἐνδότερα μέρη, ὅπου τοῖς ἡμετέροις ἀντεστράτευσεν ὑπερηφάνεια καὶ φθόνος καὶ ἡ πρὸς τὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὑπέρμετρος φιλοτιμία τοὺς λεγομένους μὲν Ἰησουΐτας, ἀντὶ δὲ τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ κηρύττοντας τὸν ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον πάπαν, τὸν πάσης ἀντεπαιρόμενον ἐξουσίας· τούτου γὰρ δηλωτικαὶ αἱ συλλαβαὶ ἐκεῖναι τῆς ἰσοθείας εἴποιεν ἂν αὐτοί, σαφὲς δὲ ὅτι ἀντιθείας· ἐν αἷς ἐν τοῖς εὐεργετικοῖς διπλώμασι διοριζόμενος ἐπιφέρει τὸ . . . . . . βούλεται γὰρ (καὶ τοῦτο κεφάλαιον ἕν ἐστι τῶν τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ἀποξενούντων τῆς εὐθείας) ἐξεῖναι αὐτῷ οὐ μόνον ὑπερδογματίζειν, ἀλλὰ καὶ ἀντιδογματίζειν, ὡς ἔοικεν, καὶ αὐτῶν

www.dacoromanica.ro

τῶν ἱερῶν ἀποστόλων, ἤδη δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν ἄλλοις· σοῦ δὲ ἡ λαμπρότης ὑπισχνουμένη ἡμῖν βοήθειάν εἰς τὸ δύνασθαι ἐκεῖσε παραγενέσθαι, ὅπου κατὰ τῆς ἀληθείας τῶν ὀρθοδόξων, φημὶ δὴ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἀπὸ βορρᾶ ἢ καὶ ἑσπερίας ἐξεγερθέντες ἀνηλεῶς παρατάττονται, πολλὴν ἑαυτῇ τὴν πρὸς τὸν Σωτῆρα ἐπισπᾶται παῤῥησίαν· ἐν οἷς ἡμεῖς τῆς εὐσεβείας σε μακαρίζομεν, ζηλωτὴν ἐπιγινώσκοντες τῆς εὐσεβείας καὶ ὀρθοδοξίας ὑπερασπιστήν, τοῦ ἀνοθεύτου κηρύγματος, τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ὑπὲρ δὴ τούτου ἡμεῖς μὲν τῇ σῇ λαμπρότητι εὐχαριστοῦμεν, παρέξει δέ, εὖ οἶδα, Θεὸς τοὺς ἐπαξίους στεφάνους, ὡς Κωνσταντίνῳ τῷ Μεγάλῳ καὶ τοῖς λοιποῖς τῶν φιλοθέων ἀνδρῶν, τῶν τῆς εὐσεβείας ὑπερμάχων. Ἡμεῖς δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰργόμεθα οὐ μόνον ταῖς τῆς Ἐκκλησίας ἁπάσης παρακλήσεσί τε καὶ δάκρυσιν, ἀλλ' ἤδη καὶ προστάγμασι βασιλικοῖς, μάλιστά γε καὶ μεσιτεύσαντες ὑπὲρ εἰρήνης μεταξὺ τοῦ ὑψηλοτάτου σουλτάνου καὶ τῶν ὑπερφυῶν ἡγεμόνων, τοῦ τε Μιχαὴλ καὶ τῶν λοιπῶν. Τούτου ἕνεκα οὐ δυνάμεθα πρὸς τὴν σὴν λαμπρότητα ἐλθεῖν καὶ εὐλογῆσαι, ὡς αἰτεῖτε, πάντας ὑμᾶς, κἀκεῖθεν ἐκεῖσε πορευθῆναι, ὅπου ὁ πόλεμος ῥιπίζεται, ὅπου συνέδραμεν ἡ δυναστεία τῶν ἀντιφερομένων τῇ Ὀρθοδοξίᾳ καὶ ὅπου οἱ τῆς εὐσεβείας ὑπερασπισταὶ πάνυ ὀλίγοι καὶ ἀσθενεῖς. Ἀλλὰ «τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου», φησὶ Παῦλος, «ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς ἰσχυροὺς καταισχύνῃ»[1]. Ὅλοι μὲν τῷ πνεύματι πάρεσμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς ἀγῶσιν ἐκείνοις, εἰ καὶ τὰ ποικίλα πάθη καὶ αἱ μεγάλαι τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγκαι ὅλους κατέχουσι καὶ συνέχουσιν ἡμᾶς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐρήμους πάσης βοηθείας καὶ μεστοὺς πάσης ἀνάγκης καὶ θλίψεως, πενομένους, ἀστέγους (οὐδὲ γὰρ ἔχομεν οὐδὲ κατάλυμα), πλήρεις χρεῶν, κινδύνων, θλίψεων. Ὁ δὲ Θεὸς ὁ τοὺς οἰκείους διὰ πολλῶν θλίψεων, καθὼς γέγραπται[2], εἰς τὰς αἰωνίους σκηνὰς εἰσάγων, ἐνδυναμώσειε καὶ ἡμᾶς ἐγκαρτερεῖν ταῖς βασάνοις καὶ συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ μᾶλλον, ὡς περὶ Μωϋσέως φησὶν ὁ ἀπόστολος[3], ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀπόλαυσιν· τὰ γὰρ βλεπόμενα, φησὶν ἡ Γραφή, πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. Παρακαλοῦμεν δὲ τὸν Κύριον ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς διαφυλάττειν τὴν σὴν αὐθεντίαν ἐν ὑγείᾳ, εὐημερίᾳ, εἰρήνῃ, γαλήνῃ καὶ σωτηρίᾳ ψυχῆς, σκεπομένην τῇ θείᾳ χάριτι. Ἀμήν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ιδ^η Ἰουνίου, ‚ζρε' (= 1597).

5.

Μιχαὴλ βοϊβόδα.

✝ Ἔγραφες ἡμῖν, πῶς ἠδίκησεν τοὺς ἀνθρώπους δὶς ἐν καιρῷ εἰρήνης ὁ μπασᾶς, ὁ εὑρισκόμενος ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτοῖς, καὶ ὅτι ἤκουσας ὅτι οἱ Τάρταροι εἶχον περάσαι διὰ τῆς χώρας τῆς σῆς, καὶ ἠξίους ἀναφέρειν ἡμᾶς ταῦτα τῷ ὑψηλοτάτῳ βεζίρῃ Ἰμπραὴμ-πασᾷ. Οὕτως οὖν ἐποιήσαμεν καὶ ἐλυπήθη ὁ ὑψηλότατος βεζίρης· οὐ γάρ ἐστι θέλημα τοῦ πολυχρονημένου μεγάλου αὐθέντου σουλτὰν Μεεμέτ, ἵνα ἀδικῶνται οἱ λαοί· οὐ γὰρ ὡς βασιλεὺς μόνον διοικεῖ τὸν κόσμον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν λαόν· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ ὑψηλότατος βεζίρης, ὁ ὁποῖος μετὰ τοσαύτης δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας κυβερνᾷ τὸν λαὸν τοῦ βασιλέως καὶ ὅλον τὸ βασίλειον, ὅτι ἅπαντες ἡμεῖς ἐσμεν ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ. Εὐθὺς οὖν ἐπρόσταξεν ὁ ὑψηλότατος βεζίρης, κατὰ τὸ σὸν θέλημα, καὶ εἶναι τὸν μπασᾶν ἐκεῖνον πεπαυμένον τῆς ἀρχῆς καὶ τοὺς Τατάρους μὴ περάσαι διὰ τῶν σῶν ὁρίων· πλὴν ταῦτα ποιήσει μετά τινος τρόπου πρέποντος, καὶ οὕτως ἐλπίζομεν σὺν Θεῷ. Λοιπόν ἐστιν ἵνα καὶ σὺ μένῃς ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ ὑπακοῇ τοῦ πολυχρονημένου βασιλέως καὶ μὴ διὰ τὴν ἀπανθρωπίαν τῶν ὑπηρετῶν τοῦ βασιλέως ἀθετῆσαι τὴν πρὸς τὸν βασιλέα ὑπακοήν, μάλιστα ὅταν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔχει εἴδησιν οὐδὲ θέλημα εἰς τὰ κακά. Γίνωσκε ὅτι ὁ Θεὸς τὴν εἰρήνην ἀγαπᾷ (ὁ γὰρ πόλεμος ὀργὴ Θεοῦ ἐστιν, ἣν οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν ὀφείλουσι φεύγειν), καὶ

---

[1]) Κορινθ. 1, α', 27.
[2]) Πράξ. ιδ', 22.
[3]) Ἑβρ. ια', 25.

www.dacoromanica.ro

οὕτω παρακαλοῦμεν καὶ σὲ ποιῆσαι καὶ παροτρύνειν καὶ πάντας τοὺς λοιποὺς ποιῆσαι, καθὼς καὶ ἐγράψαμεν ἤδη πρὸ πολλοῦ καὶ πολλάκις, καὶ εὐχαριστοῦμέν σοι ὅτι ὑπήκουσας ἕως νῦν· καὶ ἀξιοῦμεν ἵνα ὑπακούσῃς ἕως τέλους, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἔχωμεν εἰρήνην ἐν τῇ σκέπῃ τοῦ πολυχρονημένου βασιλέως καὶ τοῦ ὑψηλοτάτου βεζίρη, ὃς ἡμᾶς ἀγαπᾷ. Ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. ε^{η} Αὐγούστου ,ζρε' (= 1597). Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

6.

Τῷ μητροπολίτῃ Οὐγκροβλαχίας Εὐθυμίῳ.

† Δύο γράμματα ἀπέστειλεν ἡμῖν ἡ ἀρχιερωσύνη σου, τὸ μὲν εὐχαριστοῦσα ἡμῖν, ὅτι ἀποδεχόμενοι τὴν σὴν χειροτονίαν ὡς ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν ἡγούμεθα. Καὶ περὶ τούτου ἐκρίναμεν καθὼς ἐγινώσκομεν, λογιζόμενοι καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ καιροῦ· ἐν γὰρ μέσοις τοῖς πολέμοις οὐκ ἦν εὔκολον μηνύειν περὶ χειροτονίας εἰς Κωνσταντινούπολιν, καθὼς ἦν δίκαιον· καὶ περὶ τούτου ἔχομεν γράφειν λαμπρότερον, ὅτε σὺν Θεῷ δεξόμεθα τὰ περὶ τῆς χειροτονίας τῆς σῆς γράμματα. Τὸ ἕτερον γράμμα διελάμβανε περί τινων ἐγκλημάτων τινῶν τῶν αὐτόθι ἀπειθούντων τῇ σῇ ἱερότητι καὶ πολιτευομένων ἀθέσμως, οὓς διὰ γραμμάτων ἀφορίζομεν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ὁρίζομεν πάντας εἶναι εὐεπηκόους καὶ πειθηνίους τοῖς σοῖς προστάγμασι. Παρακαλοῦμεν δὲ καὶ τὴν σὴν ἀρχιερωσύνην, ἵνα παντοιοτρόπως ἀγωνίζῃ γενέσθαι καὶ λόγῳ καὶ βίῳ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ἅλας, καθὼς ἡμῖν ἐνετείλατο ὁ Σωτήρ[1], πάντα πράττων καὶ πάντα λέγων, ὅσα καί σοι σωτηρίαν προξενήσει καὶ τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο γὰρ ἔργον ἐστὶ τοῦ καλοῦ ποιμένος. Ἀλλὰ καὶ ὁ καιρὸς καὶ αἱ ἡμέραι αἱ χαλεπαὶ ἀπαιτοῦσιν ἐπιμελεστέραν ἀγρυπνίαν, ἵνα ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ ἐργαζώμεθα τὴν ἡμῶν σωτηρίαν κατὰ τὸ παράγγελμα τῆς Γραφῆς. Ταῦτα ποιῶν καὶ Θεὸν ἕξεις βοηθὸν καὶ παρὰ πᾶσιν ἔπαινον καὶ ἡμᾶς εἰς πᾶσάν σου αἴτησιν φιλανθρώπους. Πέμπομέν σοι τὴν ἱερὰν Γραφήν, καίπερ μετὰ πολλῆς δυσχερείας, οὐ μόνον ὅτι δυσκόλως εὑρίσκεται καὶ μετὰ πολλῆς δαπάνης, μάλιστα δὲ καὶ οὕτω διωρθωμένη, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἡμερῶν τουτωνί. Τὸ δὲ Νομοκάνονον ἐδώκαμεν ἀντιγράφεσθαι, οὐκ ἔχοντες δεύτερον· περιέχει δὲ ὅλους τοὺς κανόνας πασῶν τῶν συνόδων, πλὴν χωρὶς ἐξηγήσεων· ποιήσομεν δὲ καὶ ταύτην τὴν δαπάνην διὰ τὴν σὴν ἀγάπην, καίπερ ὄντες ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ.

Γνωρίζομεν τῇ σῇ ἱερότητι, ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπωλήθησαν δύο μοναστήρια, ὁ Μέγας Δημήτριος καὶ ἡ Παναγία τοῦ Μπαλίνου εἰς τὴν Ξυλόπορτα· ἠγοράσαμεν δὲ ἡμεῖς αὐτά, ἵνα μὴ εἰσέλθωσιν εἰς χεῖρας τῶν ἀσεβῶν· χρεωστοῦμεν δὲ ἔτι καὶ νῦν τὰ ἄσπρα, καὶ εἰ βούλεται καὶ ἡ ἀρχιερωσύνη σου βοηθῆσαι ἢ εἰς τὸ ἕτερον, ἢ εἰς ἀμφότερα, σόν ἐστι· τὸν μισθὸν οἶδας. Πρὸς δὲ πᾶσι τούτοις φρόντιζε καὶ περὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ὄντων, καὶ ὑπομίμνησκε καὶ τὸν εὐσεβέστατον αὐθέντην καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας· οὐ γὰρ δυνατὸν ζῆν ἡμᾶς καὶ κρατεῖν τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ τῶν ἀσεβῶν δίχα βοηθείας. Ὁ Κύριος μεθ' ὑμῶν· ς^{η} Αὐγούστου, ,ζρε' (= 1597). Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

7.

Νεκταρίῳ ἀρχιεπισκόπῳ.

† Τῷ παναγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἐν Κυρίῳ περιποθήτῳ . . . . .

Διὰ τῶν σῶν γραμμάτων τὰ κατὰ τὴν σὴν μαθόντες ἀρχιερωσύνην παρὰ τοῖς ἄνω διατρίβουσιν Δαξίν, ἐχάρημεν τῇ ὑγείᾳ ὑμῶν, λυπούμεθα δὲ τῇ ἀθυμίᾳ· διὸ καὶ παρακαλοῦμεν ὑπομένειν μικρὸν τὰς τοῦ κόσμου τούτου θλίψεις· ἕξομεν γὰρ ἄκρατον τὸν μισθόν. Ἐπιστελοῦμεν δὲ τοῖς αὐτόθι περὶ ὑμῶν, ἃ δεήσειν γνωρίσομεν καὶ ὑμῖν ὠφέλειαν προξενήσειν. Ὁ δὲ Κύριος μεθ' ὑμῶν. Ἰανουαρίου ια'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ,ζρς' (= 1598).

---

[1]) Ματθ. ε', 13, 14.

www.dacoromanica.ro

8.

Μιχαὴλ βοϊέόδᾳ.

† Περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων τῶν κοσμικῶν, ἀγάπης δηλαδὴ καὶ εἰρήνης, τί ἐπράξαμεν μετὰ τοῦ ὑπερφυεστάτου βεζίρη τοῦ Ἰμπραὴμ-πασᾶ, ὅτι τε καθεῖλε τῆς ἀρχῆς τὸν ἐπηρεάξαντά σε πασᾶν καὶ ὅτι οὐκ ἀφήσει τοὺς Σκύθας περᾶσαι διὰ τῶν σῶν ὁρίων, ἐσημηνάμεθα διὰ τῶν γραμμάτων, ἅπερ κομίζει ὁ Ἰωάννης τῇ σῇ λαμπρότητι, καίπερ καὶ τότε βραχέα γράψαντες· καὶ οὐδὲν ἄλλο προσθεῖναι δεῖ παρὰ τοῦτο, ὅτι ἀνάγκη ἐστὶν ἐνδείξασθαι καὶ τὴν σὴν αὐθεντίαν σημεῖον ἀγάπης πρὸς τοὺς κρατοῦντας, πέμπων λόγῳ χαρατζίου ὅ τι ἂν δυνηθῇς· τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ φεύγει ὁ κόσμος αὐτὸς τὰς Σκυθικὰς αἰχμαλωσίας. Νυνὶ δέ, ἐπειδὴ διὰ τῶν σῶν ἐπιστολῶν παρακαλεῖς ἵνα βοηθήσωμεν τοῖς ὀρθοδόξοις ἀδελφοῖς, τοῖς παρὰ τῶν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πολεμουμένοις, ὡς οὐκ ὄφελε, κατὰ Λεχίαν, ἀποκρινόμεθα καὶ περὶ τούτου. Καὶ πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ σωτῆρι Θεῷ, ὅτι ἐνεποίησέ σου τῇ ἱερᾷ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ ζῆλον ἱερὸν τῆς δόξης τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ· δόξα γὰρ Χριστοῦ ἡ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἐπίγνωσις, ἡ εὐσέβεια, ἡ ὀρθοδοξία, ἣν παραλυποῦσιν ὅσοι οὐκ ἐμμένουσι τοῖς δόγμασι καὶ παραδόσεσι τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἱκετεύω τὸν τρισυπόστατον Θεὸν φυλάττειν τὸν τῆς εὐσεβείας τοῦτόν σοι τὸν πυρσόν· ἐκεῖθεν, ἐκ Θεοῦ, τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἡμῶν. Παύλου φωνή[1]. Πρῶτον οὖν τοῦτο. Δεύτερον παρακαλῶ καὶ τὴν λαμπρότητα καὶ εὐσέβειάν σου ἐπεκτείνεσθαι μᾶλλον ἐν τῷ τῆς ὀρθοδοξίας φρονήματι, στερεουμένην τῇ πίστει· οἶδας γὰρ ὅτι χωρὶς πίστεως (φησὶ Παῦλος) ἀδύνατόν ἐστιν εὐαρεστῆσαι Θεῷ[2]. Ἔστι δὲ πίστις ἡ ἀληθής, ἣν νοθεύουσιν ἀνθρώπων νεωτερισμοὶ καὶ καινοτομίαι· κἂν μοι τὴν σφῶν σοφίαν προβάλωνται, μωρίαν εἶναι παρὰ Θεῷ τὴν τῶν ἀνθρώπων σοφίαν ἀκούσουσι παρὰ Παύλου[3]· κἂν φιλοσοφίαν προτείνωσι, τῶν νεωτερισμῶν καὶ καινοτομιῶν μητέρα, Παῦλος ἐρεῖ τὴν φιλοσοφίαν κενὴν ἀπάτην[4]· οὐ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἢ φιλοσοφίᾳ τοῦ κόσμου τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον ἀπεκάλυψεν ἡμῖν ὁ Θεός, ἀλλὰ διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐν ταῖς θεοπνεύστοις Γραφαῖς, ἑρμηνευόντων ταύτας τῶν θείων πατέρων, οἳ καὶ παρέδωκαν ἡμῖν ἐν ἑπτὰ συνόδοις ἃ καὶ κατέχομεν καὶ διδάσκομεν. Τρίτον δὲ γνῶθι ὅτι ἃ παρακαλεῖς ἡμᾶς ποιῆσαι, πεποιήκαμεν καὶ πολλάκις καὶ διὰ πολλῶν γραμμάτων, ὧν καί σου τῇ εὐσεβείᾳ πέμπομεν τὰ ἴσα, ἵνα γνῷς πόσην εἰσφέρομεν σπουδήν, πόσον πόνον καὶ μόχθον ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας. Ὁ Θεὸς οἶδεν, ὅτι οὐκ ἀρκοῦσιν ἡμῖν οὔτε αἱ ἡμέραι οὔτε αἱ νύκτες, ὥστε πράττειν, λέγειν, γράφειν τὰ κοινῇ συμφέροντα. Ἐμαί εἰσιν αἱ τοῦ λαοῦ παρεκτροπαὶ καὶ κρίσεις καὶ διαφοραὶ πᾶσαι, ἐμοὶ οἱ τῆς Ἐκκλησίας κίνδυνοι, αἱ ἀνάγκαι, αἱ τῶν ἱερῶν ναῶν οἰκοδομαί, αἱ περὶ τῆς ὀρθοδοξίας φροντίδες, ἃς καὶ γράφοντες καὶ λαλοῦντες καὶ τοῖς πόῤῥω καὶ τοῖς ἐγγύς, τοὺς μὲν ἐλέγχομεν, τοὺς δὲ νουθετοῦμεν, τοὺς δὲ διορθοῦμεν, τοῖς δὲ καὶ προφυλακήν τινα πραγματευόμεθα, πυρπολούμενοι (Θεὸς οἶδε) καὶ νοῦν καὶ ψυχὴν καὶ καρδίαν· ἡμέτεραι αἱ τῶν τῆς Ἐκκλησίας χρεῶν ἐπισκοπαί, τῶν πτωχῶν αἱ ἔνδειαι. Καὶ ταῦτα πάντα Θεοῦ χάριτι καὶ βοηθείᾳ πράττομεν, ἢ πράττειν ἐπιχειροῦμεν, ὡς ἂν βέλτιον ἢ γνωρίζομεν, ἢ δυνάμεθα, μόνοι, ἄποροι, ἀσθενεῖς· ἀλλ' οὐδὲ οἱ δυνάμενοι βοηθῆσαι κἂν λόγῳ, κἂν τοῖς ἀπολλυμένοις χρήμασι τὴν ὀφειλομένην παρέχουσι σπουδήν. Ἔχει Θεὸς ἔκδικον ὄμμα· μελήσει τῷ Θεῷ καὶ περὶ ἡμῶν. Ἀντιπαρακαλῶ σου τὴν εὐσέβειαν εὑρεῖν τινα καλῶς πεπαιδευμένον τὰ λατινικὰ καὶ ἑρμηνεῦσαί σοι τὰ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τὸν ἀήττητον Ῥαδοῦλφον, ἵνα ἴδῃς τί γράφω, καὶ πέμψαι ἃ γράφω, ἀλλὰ καὶ διὰ σῶν γραμμάτων ἀξιῶσαι τῶν ἡμῶν ἐπακοῦσαι ἀξιώσεων. Ἔχω δὲ ἔνδον τοῦ γράμματος τοῦ ἑλληνικοῦ τὸ λατινικόν, καὶ λάβε καὶ ἀντίγραφον· ἔπειτα ἐμβαλὼν πάλιν εἰς τὸ ἑλληνικὸν τὸ λατινικὸν πέμψον. Τὰ δὲ λοιπά, ἃ καὶ αὐτοὶ πέμπομεν εἰς Λεχίαν, πέμψον ὡς ἂν γωρίζοις ἁρμόζειν σοι. Καὶ μὴ ἀμέλει καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς. Ἐπειδὴ δὲ ἔγραψας, ἵνα καὶ γράφω καὶ τὰ γράμματα πέμψω πρὸς τὴν σὴν εὐσέβειαν δι' ἡμετέρου ἀνθρώπου πιστοῦ

---

[1]) Ἐφεσ. β', 8.
[2]) Ἑβρ. ια', 6.
[3]) Κορ. 1, γ', 19.
[4]) Κολοσ. β', 8.

www.dacoromanica.ro

καὶ ἔσται ὄφελος μέγα καὶ βοήθεια, ἰδοὺ καί σοι ἄνθρωπον πέμπω ἡμέτερον, τὸν τίμιον κῦρ Θεοδωρῆ· οὐκ ἔχω γὰρ ἐκκλησιαστικούς, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐνεστῶσαν τῶν καιρῶν ταραχήν. Στέλλω δὲ καὶ τὰ γράμματα. Ποίησον ὡς ὑπέρμαχος τῆς εὐσεβείας καὶ ὁ Κύριος ἀποδώσει ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως τὸν μισθόν, ὅταν ἀποδώσῃ τὰ κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ· οὗ ἡ χάρις μετὰ τῆς σῆς εὐσεβείας καὶ τῶν σῶν. Ἀμήν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, κθῃ Αὐγούστου, ,ζρε' (= 1597).

Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ μητροπολίτου πεποιήκαμεν ὡς ἐβούλεσθε· ἔγνωμεν γὰρ φιλανθρωπευθῆναι, μάλιστα τῆς ἀνάγκης ἀπαιτούσης. Τὰ γράμματα, ἅπερ ἐγράψαμεν ἢ γράφομεν τῇ αὐθεντίᾳ σου, γνώριζε, πῶς τὰ μεταγλωττίζομεν τούρκικα καὶ τὰ θεωρεῖ ὁ μπασᾶς καὶ ὁ βασιλεύς, καί τινα τῶν σῶν γραμμάτων. Τὰ ἑκατὸν φλωρία ἔκαμα μίαν πατερίτζα εἰς σὸν μνημόσυνον.

9.

Τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Μολδοβλαχίας Γεωργίῳ καὶ συλλειτουργῷ ἐν Κυρίῳ περιποθήτῳ χάριν, ἔλεος καὶ <*εἰρήνην παρὰ τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ*>.

† Γράφεις ἡμῖν περί τινων χαρτίων συγχωρήσεως, καὶ ἰδοὺ πέμπομεν. Τὸν δὲ μανδύαν, ὃν αἰτεῖς, ἵνα μετά τινος τῶν ἀρχιερέων ἐκπέμψωμεν, πέμπομεν· οὐ μετὰ ἀρχιερέως δὲ πέμπομεν, μὴ συγχωροῦντος τοῦτο τοῦ καιροῦ, χαλεποῦ ὄντος. Σὺ δὲ δεξάμενος καὶ μετ' εὐχῆς καὶ εὐλογίας τίμησον τὸ δῶρον, διαφυλάττων τὸν θησαυρὸν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἄτρωτον. Δύνασαι γάρ, συναιρομένου τοῦ θείου καὶ συνυπουργοῦντος τοῦ εὐσεβεστάτου σου ἀδελφοῦ, τοῦ ἡγεμόνος Μολδαβίας, τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ ποιμαίνων ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ, τῇ ὀρθοδοξίᾳ ἐκτρέφων. Ἐπάρκεσον τοῖς δεομένοις, μὴ φείδου φθειρομένων διὰ τὰ αἰώνια. Γίνου πιστὸς οἰκονόμος καὶ τὰς δόξας τὰς προσκαίρους καταφρόνει τοῖς ὀρθοδόξοις πατράσιν ἑπόμενος, ἵνα μετ' αὐτῶν καὶ συγκληρονόμος αὐτοῖς γένῃ τῆς αἰωνίου ζωῆς. Καινοτομίας, μάλιστα τὰς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἀποσκυβάλιζε· ταράττουσι γὰρ τὰ νάματα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἣν οἱ κοσμοῦντες ἔργοις ἀγαθοῖς παρὰ Θεοῦ στεφανωθήσονται· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ὃς ὑμᾶς διαφυλάξειεν ἀεὶ εὐημεροῦντας.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ζ' Σεπτεμβρίου ,ζρς' (= 1597).

10.

Ἱερεμίας αὐθέντῃ Μολδοβλαχίας.

† Μετὰ τοῦ τιμίου κῦρ Πάνου κόμισο, λαμπρότατε ἡγεμὼν καὶ υἱὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος περιπόθητε, καὶ τὴν τῆς σῆς ἀγάπης ἐδεξάμεθα ἐλεημοσύνην ἐν καιρῷ μεγάλης ἀνάγκης, ὅτε περὶ πολλῶν τῆς εὐσεβείας πραγμάτων δαπάνην ποιούμεθα καθ' ἡμέραν πολλήν. Ὁ Κύριος ἑκατονταπλασίονα σοῦ τῇ φιλανθρωπίᾳ παράσχοι καὶ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὑπὲρ ἧς καὶ παρακαλοῦμεν τὴν σὴν εὐσέβειαν ἀγωνίζεσθαι, μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐργαζόμενος τὴν σαυτοῦ σωτηρίαν. Ἔγραψα τῇ σῇ αὐθεντίᾳ καὶ πάλιν γράφω ἀπέχειν χριστιανῶν αἱμάτων καὶ μηδεμίαν πτοεῖσθαι πτόησιν Θεὸν ἔχων βοηθόν. Οὕτω ποίησον. Ἐπειδὴ δὲ ἀκούω, ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι καταδιώκονται ἐν Πολωνίᾳ, ἀγωνίσου πρὸς τὸν λαμπρότατον κράλην διὰ πρεσβειῶν καὶ ἐπιστολῶν, ἵνα τοὺς ὀρθοδόξους ἐάσῃ πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ δόγματα καὶ παραδόσεις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἅπερ ἐσφραγίσαντο οἱ ἅγιοι πατέρες Ἀνατολικοὶ καὶ Δυτικοὶ δι' ἑπτὰ συνόδων οἰκουμενικῶν, οἷς ἀκολουθεῖν ἀσφαλὲς καὶ εὐσεβές· ταῖς γὰρ τοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καινοτομίαις ὑπακούειν ἢ ὑπάγεσθαι σφαλερὸν καὶ ὀλέθριον. Πρέσβευσον καὶ περὶ Νικηφόρου· μὴ φανῇς ἀποβαλὼν τὸν Νικηφόρον ἐν καιρῷ πολέμου τῆς κατὰ τῶν ἡμετέρων, φημὶ δὴ τῶν ὀρθοδόξων, ταραχῆς. Τὸν λαμπρότατον ἐλτζῆν τῆς Ἐγγιλτέρας θεράπευσον σπουδαίως· μεγάλα γὰρ δύναται καὶ ὁ καιρός ἐστιν ἄστατος. Ἄκουε τῶν ἐμῶν λόγων· ἐγὼ γάρ σου τὴν αὐθεντίαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀγαπῶ καὶ συμβουλεύω τὰ συμφέροντα· ἀλλὰ καὶ βοηθῶ ὅπου ἂν τύχῃ ἐν ταῖς ἀκοαῖς τῶν μεγιστάνων τῆς βασιλείας, καὶ βοηθήσω ἀεὶ σὺν Θεῷ, οὗ ἡ χάρις μετὰ τῆς σῆς αὐθεντίας. Ἀμήν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ςῃ Αὐγούστου ,ζρς' (= 1598).

www.dacoromanica.ro

11.

< Γεωργίῳ Μογίλᾳ, μητροπολίτῃ Μολδοβλαχίας >.

† Τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Μολδοβλαχίας κῦρ Γεωργίῳ τῷ Μογίλᾳ, ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ ἐν Κυρίῳ περιποθήτῳ, χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ.

Εὐχαριστεῖτε ἡμῖν δι' ὧν γράφετε ὑπὲρ τοῦ πνευματικοῦ δώρου, ὅπερ ἐπέμψαμεν τῷ ἱερωτάτῳ θρόνῳ τῆς Μολδοβλαχίας διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην καὶ ὑπερβάλλουσαν εὐλάβειαν τὴν πρὸς Θεὸν τὸν φιλάνθρωπον καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ ὀρθοδοξοτάτου αὐθεντὸς τοῦ ἀδελφοῦ σου, εἰς τιμὴν καὶ τῆς σῆς ἀρχιερωσύνης. Ἡμεῖς δὲ τὴν μὲν εὐχαριστίαν ἀποδεχόμεθα, σπουδάσομεν δὲ καὶ ἐπὶ πλεῖστον κοπιᾶσαι ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης εἰς ὃ ζητεῖ ὁ ἐκλαμπρότατος αὐθέντης καὶ ἡμέτερος υἱός. Ἔχει δὲ σκέψεως χρείαν ἡ ὑπόθεσις, ἵνα τρόπον ἐξεύρωμεν, πῶς συνοδικῶς ψηφήσωμεν ἀρχιεπισκοπὴν τὴν μητρόπολιν· ὁ δὲ μανδύας τέσσαρσι πόλοις κεκοσμημένος, μόνοις πατριάρχαις τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τέτακται εἰς κόσμον· οἱ λοιποὶ δὲ τῶν ἀρχιερέων μανδύας φοροῦσι δυσὶ πόλοις σημειωμένους. Ἀλλ' ὁ ὑμέτερος θρόνος ὡς ἤδη εἰς ἀρχιεπισκοπὴν ἐπαναβιβασθείς, τῆς ἀξίας ταύτης ἔχει παρ' ἡμῶν τὰ παράσημα ταῦτα, τόν τε πατριαρχικὸν μανδύαν καὶ βακτηρίαν πατριαρχικήν. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ εὐλαβέστατος αὐθέντης οὕτως ὁλοψύχως τῆς ὀρθοδοξίας ὑπερασπίζεται, ἄξιός ἐστι καὶ τῆς κοσμικῆς ἡγεμονίας, ἣν ὁ Κύριος ἐπιβεβαιώσειε ἀδιάλειπτον παισὶ παίδων εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μεγαλειότητα ἡ πολιτικὴ ἀξία συνεπακολουθοῦσαν ἕξει. Περὶ δὲ ἐμοῦ μὴ κλαίετε τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῆς δυστήνου ἀναχωρήσαντος· κλαίετε δὲ σὺν ἐμοὶ ἐπὶ τῷ τῆς Ἐκκλησίας κλύδωνι, καὶ συμπάσχετε τῇ καμνούσῃ μητρὶ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πεπονθότος ὑπὲρ ἡμῶν· οὕτω γὰρ καὶ σὺν αὐτῷ συνδοξασθήσεσθε ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ. Ἀμήν.

Ἐπιστέλλομεν, ὡς ἠξίωσας, τῷ ὑπερφυεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Λεοντοπόλεως λατινιστί, καθὼς καὶ αὐτὸς πρὸς ἡμᾶς ἐπέστειλε· ἐλπίζω δὲ καὶ αὐτὸν βοηθῆσαι μικρὸν τοῖς ἡμετέροις, καίπερ τῆς αὐλῆς ἐκείνης ὄντα, ὅθεν ἐκθρώσκει εἰς τὸν κόσμον τὰ σκάνδαλα· πρέπουσα δέ ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ καὶ σοφοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀνδράσιν. Ὁ Κύριος μεθ' ὑμῶν. γ^η Νοεμβρίου ζρζ' (= 1598).

12.

Ἱερεμίᾳ αὐθέντῃ Μολδοβλαχίας.

† Μετὰ δακρύων ἀνέγνωμεν τὰ γράμματα τῆς σῆς αὐθεντίας διὰ τὴν λύπην ἣν ὑμᾶς ἐλυπήσαμεν, ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὅτι μετεμελήθη σου ἡ αὐθεντία κτίσαι ἐκεῖ τὸ Πατριαρχεῖον. Ἀλλὰ μή, λαμπρότατε αὐθέντα καὶ περιπόθητε υἱέ, μὴ παρίδῃς τὰ λείψανα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ διὰ τὰς τινῶν ἀταξίας· μὴ νικώμεθα ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νικῶμεν τὸ κακὸν ἐν τῷ καλῷ, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ θείου Παύλου[1]. Ἀνάγκη ἐστί, καθὼς λέγει ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγελίοις, ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται[2]. Ὁ σπόρος τοῦ Εὐγγελίου οὐ πίπτει εἰς γῆν ἀγαθὴν ἅπας, ἀλλὰ καὶ εἰς πετρώδη καὶ εἰς ὁδὸν καὶ εἰς τὰς ἀκάνθας, πίπτει δὲ καὶ εἰς γῆν ἀγαθήν[3]· διὰ τοῦτο καὶ ὀλίγοι οἱ σῳζόμενοι[4], ἐν οἷς παρακαλῶ καὶ ὑμᾶς εὑρεθῆναι· εὑρεθήσεσθε δὲ πάντως, ἐὰν τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ ἀναλώσητε εἰς κτῆσιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Περὶ μὲν οὖν ἐμοῦ μὴ λυπεῖσθε, λυπεῖσθε δὲ περὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ταύτῃ βοηθεῖτε διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ· περὶ δὲ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς πρῶτον μὲν χαίρω, ὅτι ἐχειροτονήθη καὶ ἕτερος ἐπίσκοπος, καθὼς ἐβουλόμην· δεύτερον δὲ τὸν μανδύαν τὸν πατριαρχικὸν μετὰ τεσσάρων τυπωμάτων καὶ τεσσάρων ποταμῶν (τῶν γὰρ λοιπῶν ἀρχιερέων δύο ἔχουσιν ἐκτυπώματα οἱ μανδύες) διὰ τοῦτο ἀπεστείλαμεν, εἰς

---

[1]) Ῥωμ. ιβ', 21.

[2]) Πρβλ. Ματθ. ιη', 7.

[3]) Πρβλ. Λουκ. η', 11—15.

[4]) Πρβλ. Λουκ. ιγ', 23, 24.

www.dacoromanica.ro

τὸ εἶναι σημεῖον καὶ σύμβολον τῆς ὑπεροχῆς τῆς τιμῆς, ἣν ζητεῖ ἡ αὐθεντία σου τῇ μητροπόλει· ἣν καὶ τελειώσομεν σὺν Θεῷ διὰ τὴν σὴν εὐλάβειαν καὶ τὸν θεῖον ζῆλον· ἀνάγκη δὲ σύνοδον γενέσθαι καὶ περὶ τούτου σκεψόμεθα, πῶς προσκαλέσωμεν τοὺς λοιποὺς παναγιωτάτους πατριάρχας. Ἔστι δὲ χρεία καὶ κόπου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐ σμικρᾶς, ἵνα πάντες συναχθέντες εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ προφάσει μὲν ἑτέρων ὑποθέσεων, διὰ τὸν φόβον τῶν ἔξω, κατὰ δὲ ἀλήθειαν εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὴν ὑμετέραν ἐπιθυμίαν καὶ τὸ ἡμέτερον χάρισμα, ὥστε εἶναι ἀρχιεπισκοπὴν τὴν ὑμετέραν μητρόπολιν διὰ τὴν ἀγάπην τῆς αὐθεντίας καὶ εὐλάβειαν τοῦ ὀρθοδόξου σου λαοῦ Καὶ περὶ τούτου μηνύσατε ἡμῖν τὴν ὑμετέραν γνώμην· ἡμεῖς γὰρ δυνάμεθα καὶ μόνοι τὴν εὐεργεσίαν ταύτην ποιῆσαι καὶ μελετήσομεν περὶ τούτου, ἕως ἂν ἔλθωσι καὶ τὰ ὑμέτερα γράμματα. Πέμπομεν δὲ τὸ ἅγιον μύρον τῇ σῇ αὐθεντίᾳ καὶ πολυπλασιασάτω ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης· πέμπομεν δὲ διὰ τοῦ ἡμετέρου πρωτοσυγκέλλου καὶ πνευματικοῦ παπᾶ κὺρ Μαξίμου καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ. Ταῖς κυρίαις δόμναις, τῇ τε μητρὶ καὶ συζύγῳ, τῷ τε αὐθέντῃ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ τῷ εὐσεβεστάτῳ, εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν (μάρτυς κύριος ὁ Θεὸς) ἀδιαλείπτως· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. ,ζρζ' (= 1598). Νοεμβρίου ζ'.

---

www.dacoromanica.ro

ΙΔ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

ἔχουσαι καὶ σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν ἱστορίαν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν Ῥουμανίᾳ.

Α'.

ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.

1.

Τῷ λογιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις κυρίῳ Κυρίλλῳ χαίρειν.

Πρότριτα ἐπεμψάμην ἐπιστολὴν τῇ σῇ λογιότητι μετὰ καὶ τῶν ζητημάτων ἐπιλύσεων παρενείρας καὶ ἄλλα τινά, δι' ὧν τὴν πρὸς ἡμᾶς σου ἀνέστελλον ὁρμήν, εἰδὼς ἅτε προφήτης ἐμπειρικὸς τὰ μετ' ὀλίγον ἐσόμενα. Καὶ δὴ ταῦθ' ἐκβεβηκότα ἀψευδῶς ἀπείργω σου τελείως τὴν ὁδόν. Τρεῖς τινες τῶν πρώτων τῆς σχολῆς μαθητῶν, ἀγνωμονέστεροι καὶ τοῦ προδότου καὶ τῶν Ἑβραίων ἀχαριστότεροι, ζῆλον καθ' Ἡσίοδον ἔχοντες πρὸς τέταρτον δευτέρας Ἔριδος, ἣν ἀπέτεκε Χάος καὶ Νὺξ ἐρεβεννή, φθονοῦντες τῷ νεανίᾳ τῆς ἀγχινοίας, ἔπλεξαν λόγους, ὡς μᾶλλον ἐκεῖνον τῶν λοιπῶν ὑπαλείφω τοῖς μαθήμασιν· ὅθεν, ἵνα μὴ ἐλεγχθῶσι, καὶ τοὺς λοιποὺς συνηρίθμουν παῖδας, οἷς ἅπασι προσέχειν μ' ἔφασαν. Ὡς δ' ἀναπολογήτους ἑώρων ἑαυτούς, ἐγγράφους τῷ ἄρχοντι[1] καὶ τοῖς ἐπιτρόποις προσῆγον γραφάς, δι' ὧν ἐκμήναντες τοὺς ἄνδρας κατ' ἐμοῦ· ἐκεῖνοι δ' ἀποστείλαντες ἕνα τῶν ἐπιτρόπων καὶ τῆς ἀληθείας ἐπιλαμψάσης, μὴ οὕτως ἐχούσης ὡς λέγουσιν, ἐπὶ τὰς ὕβρεις μετήμειψαν τὰς κατηγορίας, καὶ πολλὰς ἐκφορήσαντες, ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα πίπτουσι χεῖμα. Ἔμοι γε δέ, ἀθ' ὑπὸ τῶν μαθητῶν ὑβριζομένῳ καὶ ἀτιμαζομένῳ, δεινὸν ἐδόκει σχολαρχεῖν ἔτι καὶ τρέφειν ὄφεις ἐν κόλπῳ ἀφανῶς τε καὶ φανερῶς δάκνοντας· ὅθεν ἀπεσεισάμην τὴν σχολήν. Ἀλλ' ἐπεὶ μηδεὶς ἦν ὁ ἐπιληψόμενος, πρός τινα Καλλονᾶν τὸ ἐπίκλην, ἡμίξηρον μὲν τὸ σῶμα, ὀρφανὸν δὲ παιδείας Ἑλληνικῆς, ἀρτίως ἐπὶ θεραπείᾳ τῆς σωματικῆς αὐτοῦ ναρκώσεως προσελθόντα, προσῆλθον λιπαροῦντες τὸν ἄνδρα καὶ προτρέποντες ἐπιλαβέσθαι τῆς σχολῆς· ὡς δ' οὐκ ἤκουεν διὰ τὰς εἰρημένας, πάλιν ἐπ' ἐμὲ τὴν ἀτραπὸν ἐποιοῦντο. Ἐγὼ δὲ κάτοχος γεγονὼς τῇ λύπῃ καὶ τῇ ὑπὸ τῶν εὐεργετηθέντων περιφρονήσει, κρίσιν ἀπῄτησα ἀρχιερέων κριτῶν καὶ περιμένω ἔτι τὴν δίαιταν· καὶ εἰ μὲν δυνηθῶ τοὺς κατηγόρους ἀπώσασθαι, ἴσως ἂν καὶ μενοίμην καί σοι λυσιτελὲς ἐπανήξειν· εἰ δὲ πάλιν κἀκείνους ἐπιφορτίσαντες οἱ ἐπίτροποι, ἐρήμην καταλείψομαι τὴν καθέδραν. Πρᾶγμά μοι γέγονεν, ἀδελφέ, ὅπερ μηδ' ὄναρ ἐφαντάσθην πώποτε, ἐπικειμένων μοι τῶν μαθητῶν λῃστρικῶς καὶ ἄλλος ἄλλην φιλοτιμούμενος ὕβριν ἐκχέειν κατ' ἐμοῦ, μὴ φθάνοντος πρὸς μηδεμίαν ἀπαντῆσαι διὰ τὸ ἀθρόον ἐμπίπτειν τὰς ἑτέρας. Μέχρι τοῦδε λοιπὸν οὕτως ἔχω λίαν περιπαθῶς, ἑξῆς δὲ οὐκ οἶδα, ποῖ στήσομαι ἐντεῦθεν ἀπαλλαγείς, κα' τὴν ὁδὸν ἀγνοῶ ἥτις με διαδέξεται, ἢ τάχα καὶ Κωπαρίδης[2] καθέξει με. Καὶ εἰ μέν σοι φίλον ἕπεσθαί μου ταῖς πλάναις, εὐπορήσεις ὧν ἔχω· εἰ δὲ δυσχεραίνεις ταῖς μεταβολαῖς, μένε κατὰ χώραν, ἵνα μή σοι πρόξενος δυστυχίας γένωμαι δυστυχῶς. Σκόπει τὴν ἄνοδον καλῶς, καὶ εἰ μὲν συμφέρει, μηδ' ἐγὼ ἀπαρέσκομαι, κἂν μέχρι τῶν Γαδείρων πλευσοῦμαι.

---

[1]) Νοεῖται Μανολάκης ὁ Καστοριεύς, ἱδρυτὴς ἰδιαιτέρας κοινῆς σχολῆς ἐν Κ/πόλει κατὰ τὸ ἔτος 1663, ἐν τῷ ἐκεῖ Μετοχίῳ τοῦ Παναγίου Τάφου.

[2]) Κωπαρίδης κατά τινα σημείωσιν ἐν τῇ ᾤᾳ τοῦ κώδικος νοεῖται «*Μιχαὴλ Ῥωσσέτος, υἱὸς Κωνσταντίνου Κουπάρη*».

www.dacoromanica.ro

2.

Τῷ αὐτῷ.

Ἐπίτευξιν τῶν ποθουμένων ἐπεύχομαι.

Τὰ πρὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τέλους πεμφθέντα ἡμῖν πρὸς τὴν σὴν φίλην ἐμοὶ κεφαλὴν γράμματά ἦν ἐξαγγελτικὰ τῆς κακίας τῶν ἐμβροντήτων καὶ βλακωδῶν ἐμῶν μαθητῶν, οὓς τότε ἐπετρεψάμην ὡς συκοφάντας καὶ πονηρούς. Οὐ πολὺ τὸ ἐξῆς διελθόν, ὁ μὲν ἄρχων καὶ κτήτωρ διαπρεσβεύων πρὸς ἡμᾶς ἦν ἐκείνους μὲν ἀποδέχεσθαι ἐκλιπαρῶν καὶ αὖθις ἐν τάξει μαθητῶν ἔχειν με διεκελεύετο· ὡς δὲ οὐκ ἠκούετο, ἐφ᾽ ἑτέρας ἐτράπη ἐννοίας, μεταθήσειν με τῆς σχολῆς. Οἱ δὲ (καὶ γὰρ ἦσαν πάλαι τοῦτο ἐπιθυμοῦντες) ταῖς ὑποβολαῖς τοῦ γυναικοκρατήτου Μαυρογιάννη χαρτοφύλακος[1] ὑπαχθέντες, τὸν Καλλονᾶν προβάλλοντες καθιστᾶν ἑαυτοῖς διδάσκαλον. Ἀνήχθη γὰρ ὁ Καλλονᾶς οὗτος ἀπὸ Μήλου νήσου ἐνταῦθα πέρυσιν ἔρωτι ὑγείας ἁλούς· βαίνει γὰρ ὑπὸ νάρκης τῶν νεύρων (στηριζόμενος ἑκατέρωθεν) καθάπερ βόσκημα, αὐχεῖ δὲ ὅσα καὶ δαίμων εἰς κακίαν ἐπὶ σοφίᾳ (οὗτος γοῦν τὰ πλείω τῶν σκευωρημάτων ἐλογοῤῥάφει κατ᾽ ἐμοῦ), ἥν τινα ἑκοντὶ παρέλιπον. Ὁ δὲ Καλλονᾶς, φάθι καὶ Κακονᾶς διὰ τὴν αὐθάδειαν, ᾤετο μηδὲ ἀνθρώπους εἶναι ἡμᾶς τοὺς αὐθέλληνας, πολλοῦ γε δεῖ καὶ γνῶσιν ἔχειν γραμμάτων· καὶ ὥσπερ ὑπὸ τύφου μετεωρισθεὶς σχολάρχης ἀπεκατέστη εἰς τὸ φροντιστήριον, καὶ πατριάρχου καὶ ἀρχιερέων τοῦτον εἰδότων ἄμοιρον εἶναι γραμμάτων, πλὴν ἐμοῦ (ἀπεκρύπτετο γὰρ καὶ μόνῃ τῇ ἀπαριθμήσει τῶν βίβλων ἐδοξοσόφει), καὶ κωλυόντων τὸν ἄρχοντα μὴ κατασπᾶν πρὸ τοῦ ἀνιστᾶν τὸ φροντιστήριον. Ὡς δὲ οὐκ ἤκουεν, εἵλκυσαν πόδας. Γενόμενος δὲ ὁ Καλλονᾶς μεθ᾽ ὅσης τῆς παρατάξεως τῶν ἀλιτηρίων, πρῶτον μὲν ἐπειρᾶτο ἀποκρούσασθαι τὴν ἀμάθειαν αὐτοῦ τῇ ἀλαφράγκᾳ· ὡς δὲ οὐκ ἔλαθε προστυχὼν μαθητὰς κρεῖττον γεγυμνασμένους ἑαυτοῦ εἰς γραμματικήν, ἠπόρει πῶς ποτε χρήσαιτο τῇ σχολῇ. Κἀντεῦθεν ἴδοις ἂν τὸν σὸν Γερμανὸν ᾀδόμενον καὶ ἐπαινούμενον τοῖς ἁπάντων στόμασι, μετὰ δὲ καὶ οἱ μᾶλλον μετέχοντες σπουδῆς συνεῤῥύησαν καὶ πρὸς ἐμὲ γεγονότες ὅσην αἰσχύνην προσῆψαν τῷ Καλλονᾷ, ὅσον δὲ κλέος ἐμοί. Ἀλλὰ καὶ γραφάς τινας ἀπεκομισάμεθα διεκφορούσας τὴν ἀμάθειαν αὐτοῦ· πρῶτον μὲν οὐδὲ ἄρθρα οἶδεν ὅλως πόσα ἐστί, κἀκεῖνα ψιλοῖ πάντα· τὰ δὲ περισπώμενα ῥήματα ὀξύνει· ἀντὶ βοῶ *βοώ* γράφει· τὰ βαρύτονα περισπᾷ ἐν τῇ παραληγούσῃ, *τῦπτω*, *γρᾶφω*, τοῖς βραχέοις χρώμενος ἀντὶ τῶν μακρῶν, *νιστία*, *σιμίον*. Ὀφθέντων δὲ τούτων καὶ ὥσπερ τέρας φανερωθέντων, οἱ πλεῖστοι, μᾶλλον δὲ πάντες, τὸν ἄρχοντα λόγοις ἀπηνέσι διεῤῥαπίζοντο. Ἦν γὰρ τῶν πρώτων ὁ ἐμὸς Μπαλάσης πρωτονοτάριος τὸ πλῆκτρον τῆς ἀτρεκίης, ὅστις οἰοννήφοντ᾽ ἀπέδειξε τὸν ἄρχοντα, ἐπιβοῶν καὶ λέγων ὅτι οὐκ οἶδε Καλλονᾶς, ἀλλὰ μηδὲ ὁ Μαυρογιάννης ὁ ἐπαινῶν αὐτὸν οἶδε. Ἐντεῦθεν τί; ὁ μὲν σχολάζει μετὰ τῶν πολεμίων ἐμοί, ἓξ τῶν ἁπάντων ὄντων, ἐγὼ δὲ ἀντισχολάζω εἰς τὸ Μετόχιον πλείους καὶ κρείττους ἔχων· καὶ ὁ μὲν ἀποκρύπτεται μὴ φανῆναι, ἐγὼ δέ, ἅτε ἀγέρωχος, περιπολῶ πανταχοῦ. Ἐκ πάντων ἔχω τὸ γέρας καὶ πολλάκις προσκληθεὶς ἐπανιέναι οὐκ ἠξίωσα· αἰδοῦνται γὰρ τὸν Καλλονᾶν ἧττον ἢ ἐλεοῦντες· ὅθεν «Μενέτω» φασὶ «κἀκεῖνος μετὰ σοῦ». Μὴ ἀνεχομένου δέ μου τουτί, μένω ἔξω τῆς σχολῆς· ἀλλὰ εἰς ὀλίγον· τάχ᾽ ἂν καὶ τοῦτον ἀποδιοπομπήσειν ἀπειλοῦσιν, ὅτι καὶ οἱ κατήγοροι τοῦτον μυσάττονται, ὡς αἴτιον γεγονότα τῆς πλάνης αὐτῶν. Ἔῤῥωσο.

3.

Ἰωάννῃ τῷ ἰατροφιλοσόφῳ εὖ διάγειν.

Ὑπερήσθην σου τῇ ταινίᾳ, τῇ κατὰ νόμους ἰατρῶν χορηγουμένῃ σοι ἐν θεάτρῳ πανδήμῳ τῶν φιλοσόφων τοῦ κλεινοῦ Παταβίου, καὶ γάννυμαι αὐτὸς ὥσπερ ἐγὼ ταύτην ἀναδησάμενος. Ἀλλ᾽ ὥρα μοι ὥσπερ εἰκὸς ἦν περιεργάζεσθαι ἄνδρα ἰατρὸν καὶ πολλῶν Ὀλυμπιάδων κατηθληκότα τῆς τέχνης μεστόν· ἐπιθυμεῖ γὰρ ποτίμῳ λόγῳ τῆς ἐπιστήμης οἷον ἁλμυρὰν λύμην τὴν ἀμάθειαν ἀποκλύσασθαι πᾶς, ὥσπερ τῶν βοτρύων οὔπω πρὸς ὥραν ὄντων τὴν ὀξύτητα

[1]) Ἐν τῇ ᾤᾳ τοῦ κώδικος· «Ἰωάννου Καρυοφύλλου».

www.dacoromanica.ro

τῆς πιότητος εἰς ἄνθος ἀποτριβομένων καὶ κατὰ μικρὸν τῆς ἡλιακῆς αὐγῆς ἐπισπωμένων πεπείρους ἑαυτοὺς τοῖς ἀμπελουργοῖς ἀποδιδόασι, καρπὸν ὥριμον καὶ ἰδεῖν καὶ φαγεῖν τοῖς φιλοπονήσασιν. Ἐπεὶ οὖν πολύς σοι διέῤῥει τῆς περὶ τὴν ἰατρικὴν σπουδῆς ὁ ἱδρώς, μὴ καταῤῥείτω καὶ δυσοσμία ἐκ τούτου, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔοσμον προετοιμάσῃς σαυτόν· σοφοῦ γὰρ ἰατροῦ τὸ δόκιμον καὶ φρενὶ καὶ πορίμῳ τῇ γλώττῃ πρὸς τὸ ἀνιχνεύειν κατεσμιλευμένως τὰς τῶν νούσων αἰτίας καὶ μὴ δεῖσθαι τὸ σύνολον βακτηρίας πτωχοῦ. Τούτων οὕτω σοι προσεπεξεργασμένων καὶ κατεῤῥινημένων, ἀνιδρωτὶ περιγενήσῃ νοσήματος οὑτινοσοῦν. Πρὸς δὲ τὴν κατὰ πρᾶξιν τῆς μίξεως καὶ κατασκευῆς τῶν βοτανῶν καὶ φαρμάκων εὑρήσεις κἀνταῦθα· ἔστι γάρ μοι φίλος ἰατρὸς παρὰ τῷ ἡγεμόνι, ᾧ τὰ περὶ σοῦ ἐκοίνωσα καὶ τοὐπίγραμμα δέδειχα, καὶ ἐκέλευσε γράφειν πρὸς σέ, μὴ τὴν πρᾶξιν εἰς Ἑνετίαν ἀσκῆσαι (πολυδάπανος γὰρ καὶ σὺ τῶν ἀπόρων ἧς), καὶ οὕτως ὑπόσχεταί μοι δι' ἑξαμηνιαίου καιροῦ πρακτικώτατον ἀποφῆναί σε· οὐ γὰρ ἀρέσκεται παραμένειν ἐνταῦθα καὶ ζητεῖ τὸν διαδεξόμενον τὴν ἐπιστασίαν. Ἴθι λοιπόν, εἰ δοκεῖ σοι, πρὸς ἡμᾶς τὴν ταχίστην, εἰ θεωρίας ἰατρικῆς ἐνεφορήθης. Ἴσθι με τανῦν ἔμφρουρον καὶ καθειργμένον ἐν τῷ ὀνόματί μου, καὶ μηδὲ τὸν πόδα ἔξω βηλοῦ δύναμαι αἴρειν δι' αἰτίαν τοιαύτην. Ἦλθεν ὁ Ἱεροσολύμων καὶ ἐχρήσατό μοι πνευματικῷ, οἰόμενός με θεὸν ἀφεῖναι πάντα τὰ αὐτοῦ ἀνομήματα, ὧν ἀκούσας ἐγὼ ἀνένευσα· ὁ δὲ ἐζήτει πάντων ἀπολύειν ἐλεύθερον ἑαυτόν. Στηριζόμενος ἐγὼ τῷ τῶν νόμων θεμέθλῳ, οὐκ ἠνέσχετο· ὁ δὲ ἐπιτίμιον ἤθελε δέχεσθαι. Ἦν δὲ τὸ ἐπιτίμιον κατὰ νόμους ἀναχωρεῖν τοῦ βήματος καὶ προχειρίσασθαι ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ πατριάρχην· ὁ δὲ ἀνθίστατο. Εἰδὼς οὖν ἐγὼ θάνατον ἐμαυτοῦ, κακεῖνον ψυχικόν, ἀνεχώρησα. Μηχανᾶται τοιόνδε. Πέρυσι δέδωκέ μοι μοναστήριον ὁ αὐθέντης ἔρημον ἐκ πάντων, ᾧπερ κατηνάλωσα ἀργύριον ἐμὸν εἰς ἀνακαινισμὸν καὶ ἠνωρθωσάμην, οὐδὲν ἐξ ἐκείνου λαβών· τῆτες δὲ ἦν εἰσόδημα ἱκανὸν καὶ τὰς ἐξόδους μου λαβεῖν καὶ κερδᾶναι. Ὠήθη ὁ παμμίαρος διαρπάσαι, ἵνα διὰ τῆς ἁρπαγῆς ἑλκύσῃ με πρὸς ὃ παρὰ νόμους ἐζήτει· ὑποκλέπτει τὸν ἡγεμόνα λόγοις ἀπατηλοῖς καὶ ἁρπάζει τὸ μοναστήριον· συναρπάζει καὶ τὰ ἐμὰ πάντα καὶ ἐξωθεῖ με γυμνόν· ἐγὼ δὲ ἀφῆκα πάντα, ἵνα μὴ προδώσω τοὺς πνευματικοὺς νόμους. Ὡς δὲ οἶδεν ὅτι οὕτως ⟨οὐ⟩ με πείθει, ἐτράπη πανούργως δελεάσαι με τοῖς δώροις καὶ γράφει ἐπιστολήν, ἧς τὸ ἴσον στέλλω ὅπως δημοσιεύσῃς αὐτοῦ καὶ μικροῖς καὶ μεγάλοις, ἀναγινώσκοντας καὶ τὸ παρόν, ἵνα γνῶσιν οἱ ἄνθρωποι εἰς ποῖον πονηρὸν δοχεῖον κατήχθη ὁ θρόνος τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ὅτι οὐκ ἐξαγγέλλω τὰς κατὰ μέρος ἀθεμιτουργίας τούτου, ἀλλ' ὅτι μόνον ἀνάξιός ἐστι καὶ τοῦ θρόνου καὶ τῆς ἀξίας. Εἰ δὲ ἔνευον τῇ αἰτήσει αὐτοῦ τούτου, ἐλάμβανον ἂν καὶ τὰ ἐμὰ καὶ προσθήκην παράνομον ἐδεξάμην. Οὐκ ἐπιλέλησμαί σου, ὦ παῖ, ἀλλ' οὐχ εὗρον τοὺς κομιοῦντας τὰ γράμματα. Ὁ Νικόλαος ἐξῆλθεν ἐντεῦθεν ἀψοφητὶ καὶ οὐκ ἔγνων. Ἔρρωσο. ͵Αχπς' (1686), Ὀκτωβρίου η̅ῃ.

4.

Τῷ σοφωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ διδασκάλῳ κυρίῳ Εὐγενίῳ ὁ Γερμανὸς εὖ πράττειν.

Τῷ χρηστομαθεῖν ᾑρημένῳ ἱκανὸν καὶ τὸ μέχρι ψιλῶν ὀνομάτων ἐπαΐειν τὴν φήμην, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, καὶ τὰ ψευδῆ ὡς ἐξ ἁμάξης ἀποδέχεσθαι· ἃ γὰρ καὶ φιλοῦσιν ἄνθρωποι, τούτοις καὶ πρόσκεινται καὶ ὑπὸ φύλλων ῥιπιζομένων πολλάκις μαντεύονται τὸ φιλούμενον. Ἀπατώμεθα πλὴν ταῖς ἐλπίσι καὶ μηδ' οὕτως τοῦ καλόν τι προσδοκᾶν ἀφιστάμεθα μᾶλλον. Ὁπηνίκα δὲ καὶ τὸ βάρβαρον καθ' ἡμῶν ἀποταυρούμενον φῦλον ὁρῶμεν, τηνικαῦτα καὶ παῦλαν ὀνειροπολοῦμεν τῆς εἰσδρομῆς, πάλιν εἰκαίοις περιχλαινίζομεν ἑαυτοὺς ταῖς νίκαις, εὐπαρακόμιστόν τι καὶ ἐλαφρὸν ἀποφέροντες τὸν νοῦν καὶ ταῖς ἐπ' ἀμφότερα ῥοπαῖς κατασπιλοῦμεν τὸ ἡγεμονικόν· καὶ χαλεπὸν ὅσον τὴν πολυπλανῆ καὶ πολύτροπον ἀποκρούσασθαι ἀπάτην. Φέρε δὴ πάλιν ἐκτραγῳδήσωμεν τὰ τῆς ἡμετέρας ἐλπίδος αὐχήματα. Ὁ μὲν οὖν τῶν ἀρκτῴων σκήπτρων Ἀλέξιος ὁσίως τὸν βιωτικὸν δίαυλον κατὰ μῆνα τὸν Ἀνθεστηριῶνα διήνυσε, μεταχωρήσας εἰς ὁσίων μονάς· ἣν δέ φασιν ἐκείνῳ προὔργου καταστρατηγήσειν τῶν Βαρβάρων μετὰ τῶν Σαρματικῶν δυνάμεων· ὑπεῖξαν καὶ γὰρ οἱ Σαρμάται τοῖς τοῦ Ἀλεξίου βουλήμασι προτροπῇ τοῦ Ῥώμης καὶ πᾶσι προσυφιζάνειν τοῖς ὑπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας σφᾶς

www.dacoromanica.ro

αὐτοὺς νενομοθετημένοις, πλὴν τοῦ παπικοῦ ὀνόματος· γνώρισμα τοῦτο καὶ σημεῖον ἔν γε σφίσιν αὐτοῖς ἔχειν παρεκελεύετο, καὶ τοῦτο τοὺς Βαρβάρους ἐξεδειμάτου, καὶ πρέσβυν χρησαμένους τὸν ἡγεμόνα τῆς ἐνταῦθα ἀνείλκυσε πρὸς ἐκείνων ἕτερον ἐνθάδε πρέσβυν. Ἀλλ' ἐν τούτοις ὄντες, ἀπηγγέλθη καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἀλεξίου· ἀνήγειρε τὰ βαρβαρικὰ φρονήματα καὶ ἅπερ ὑπέσχοντο δηλαδὴ τοῖς Σαρμάταις, νεύσασι πρὸς εἰρήνην, ἀπηγόρευσαν· ἦν δέ, εἰ τὴν εἰρήνην ἀσπάσωνται, μένειν ἀνενοχλήτους καὶ παρὰ Σκυθῶν καὶ προσέτι καὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ δαπανηθέντων ἀκαταζητήτους διατελεῖν, μονονοὺ τὴν ληφθεῖσαν πόλιν ἔχειν τοὺς Βαρβάρους μετὰ καὶ τῆς πέριξ τῶν κωμῶν πληθύος· οἱ δὲ τὴν μὲν πόλιν διωμολόγουν ἐάσειν ὡς προληφθεῖσαν, ἔξω δὲ τῆς πόλεως οὐδὲ βῆμα ποδὸς κατένευον δοῦναι. Διατρίβοντες οὖν ἐν τούτοις, ἀνηγγέλθη κατὰ τὸν Σκιῤῥοφοριῶνα καὶ ἡ ἐπέλευσις τῶν Σαρματικῶν δυνάμεων ἐγγύτερον, καὶ συνέστειλε μὲν τοὺς Βαρβάρους, ὥστε μηδὲ τὸν Ἴστρον θαῤῥεῖν διαπερᾶν ἄχρι καὶ τήμερον, φοιτῶντας δ' ἀκούομεν συχνῶς ἐξ ἑκατέρου μέρους, διαπραγματευομένους τὴν εἰρήνην· ὥστε τεκμαιρόμεθα, ἡ νέα ἰνδικτιὼν ἴσως διακρινεῖ τὰ πράγματα οὕτω πεφυρμένα καὶ ἐπὶ μόνῃ σαλεύοντα τῇ θείᾳ θελήσει. Ἔῤῥωσο. Τοὺς περὶ σὲ ἐν Κυρίῳ ἀσπάζομαι.

,Αχος' (1676), Μεταγειτνιῶνος πέμπτη ἱσταμένου. Μπουκουρεστίηθεν.

Ὁ Γερμανός.

Β'.

ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ΝΟΤΑΡΑ.

5.

Τῷ Ἰάννῃ.

Ἤρκει ἡμῖν εἰς ἀναπλήρωσιν φιλικοῦ καθήκοντος τἀληθές· καὶ γὰρ οὐ λόγοις ἀλλὰ διαθέσει εἰλικρινεῖ ἡ ὄντως φιλία παρὰ φίλοις κρίνεται. Αὐτὸς δὲ οὐκ οἶδ' ἀνθ' ὅτου τἀναντία ἀεὶ πρὸς ἡμᾶς ἐπιδείκνυσαι, καὶ οὐ μόνον οὐ φειδομένας χαρίζεις ἡμῖν τὰς τῶν γραμμάτων χάριτας, ἀλλὰ καὶ ταινιούμεθα δι' αὐτῶν, ὄντες τἀληθὲς Μεγαρεῖς, οἵτινες οὐδὲ τρίτοι οὐδὲ τέταρτοι. Πολὺν οὖν σοι τὴν εὐγνωμοσύνην ὁμολογοῦμεν, ὅτι προθύμως ἔχεις πρὸς ἡμᾶς· καὶ τῷόντι χαίρεις ταῖς φιλικαῖς προσρήσεσιν, ἢ τοῖς ἄλλοις τερπνοῖς τοῦ βίου, καὶ οὐ πρὸς Διόνυσον, ὡς οὐδὲν κτῆμα φίλου κάλλιον. Ἀλλ' ἐπεὶ τέλος φιλίας ἡ τῶν φίλων ὄνησις, σχώμεθα πρῶτον μὲν μὴ λαβεῖν πεῖραν φίλων· εἰ δὲ μή, ἡμεῖς σοι τῷ φιλτάτῳ δεόμεθα, εἴ πού τινος τὰ καθ' ἡμᾶς χρήζουσι διορθώσεως, ἐπανορθοῦν μετὰ γνώμης ἀγαθῆς προθύμως, ὡς καὶ αὐτοὶ οὐδέποτε ἐπιλήσμονές ἐσμεν τῆς σῆς εἰλικρινοῦς φιλίας, ἀλλ' ὡς δίκαιον δι' εὐφημίας φίλους σοι περιποιούμεθα οὓς ἂν δυνατὸν κτήσασθαι. Μᾶλλον δὲ εὖ ποίει ἡμᾶς διὰ τὸ κάλλος τῶν γραμμάτων σου καὶ ἀθάνατόν σοι τὴν χάριν ὁμολογήσομεν. Τανῦν εὑρισκόμεθα εἰς τὸν μεγαλοπρεπέστατον αὐθέντην Οὐγκροβλαχίας, ὃς εἰς τοὺς τοῦ Δανούβεως καταῤῥάκτας παραμένων, λεγομένους νῦν Ντεμὶρ-καπισί, ἀνακομίζει τὰς πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευὰς κατὰ Γερμανῶν· οὐ πλωτὸς γὰρ ὁ Ἴστρος ἐν τουτῳῒ τῷ μέρει καὶ τὰ πλοῖα διὰ τὸ ἄναντες δύσπλοα. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον, αὐτὸς δὲ εἴης εὖ πράττων, μεμνημένος ἀεὶ τῆς φιλίας, καὶ ἔῤῥωσο.

,Αχπς' (1686), μηνὶ Αὐγούστῳ.

6.

Τῷ σοφωτάτῳ ἀρχιδιδασκάλῳ καὶ ἀξιωτάτῳ κυρίῳ Βαλεντίνῳ τῷ Λουτέρῳ ὑγείαν.

Πάντες μὲν βροτοὶ ποθοῦσι λίαν ἡλίου μαρμαρυγὰς καὶ ἀκορέστως τούτων ἐμπίμπλασθαι θέλουσιν· οὐδεὶς δὲ τούτων, ὡς οἶμαι, ποθεῖ, καθάπερ ἐγὼ τῆς σῆς ἡλιομόρφου θέας ἐξέχομαι, ψυχῆς ἐμῆς ῥίζωμα καὶ χαρίτων ἐρωτικῶν πλουσιωτάτη πηγή. Εἰ γὰρ φίλου πιστοῦ ἀντάλλαγμα τῶν ὄντων οὐδέν, πόσον δεῖ ἐσεῖσθαι ὁ πιστὸς ἅμα καὶ σοφὸς Βαλεντῖνος; Ὅθεν ῥᾷον αὐτὸν τὸν κοσμοπόθητον ἥλιον καὶ τῆς ἡμέρας παραιτησάμην τὸ φῶς, ἢ τῆς σῆς καὶ ἐξ ἀκοῆς μόνης φήμης ἀκούσομαι· ἐξότου γὰρ αὐτοῦ σὲ ἔγνων, τὴν φίλην σὴν κεφαλήν, οὐδὲν ἔτι περὶ σοῦ ἤκουσα· ἐφ' ᾧ οὐ σμικρὸν ἠγανάκτουν. Ὅτε δέ τις ἐν τοῖς τοῦ Δανούβεως καταῤῥά-

www.dacoromanica.ro

κταις εἰπέ μοί τι περὶ σοῦ, οὐκ ἔχω λέγειν ὅπως ἐχρησάμην τῷ πλήθει τῆς χαρᾶς, τοῦ γλυκυτάτου σου ἐνωτισθεὶς ὀνόματος· παρ᾽ οὗ μαθὼν ὅτι καὶ προεβιβάσθης εἰς τὴν τοῦ ἀρχιδιδασκαλικοῦ ἀξιώματος τάξιν, καὶ τοῦτο οὐ τῆς τυχούσης με τέρψεως καὶ θυμηδίας ἐνέπλησε· ζητεῖ γὰρ ἡ σοφία, ὥς φησι, τοὺς ἀρίστους ἑαυτῆς καὶ εἰς τὸν κολοφῶνα ἄγει τοὺς αὐτῆς φιλεργάτιδας. Ἀλλ᾽ ἐπεὶ σχετικὸν ἡ φιλία καὶ πρὸς τὸν φίλον ἀναφέρεται, δίκαιον τούτους παρόντας μὲν προσαγορεύειν διὰ στόματος, ἀπόντας δὲ δι᾽ ἐπιστολῶν. Χάριν τούτων ἕνεκεν ἀπόστειλον τὴν ἀμοιβαίαν, φανερῶν αὐτῆς τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ἀγαθὴν κατάστασιν, ἀποῤῥίπτων πόρρω τὰ τῆς λήθης ἐγκλήματα. Ἔῤῥωσο.

7.

Χριστός.

Τῷ τιμιωτάτῳ καὶ αἰδεσιμωτάτῳ ἀρχιδιακόνῳ κυρίῳ Χρυσάνθῳ εὖ χαίρειν.

Τὰ γράμματα λέληφα παρὰ σοῦ ἀποσταλέντα. Πολλὴν χάριν ἔχω σοι τούτων ἕνεκα. Ἀσμένως κἀγὼ ἐπιστολὴν ἐμπρεπέα πέμποιμι πρὸς σέ, ἀλλ᾽ οὐ δύναμαι. Ἐγὼ εὖ ἔχω Θεοῦ χάριτι. Προσκυνῶ τῷ Θεῷ τῷ τρισμεγίστῳ αὔξειν καὶ σῴζειν τὴν ὑγείαν σου, τοῦ ἰδίου καὶ κοινοῦ λυσιτελοῦντος ἕνεκα. Πλείω γράφειν οὐκ ἔχω ἄρτι. Ἔῤῥοσο, ἐνδοξότατε ἀνδρῶν.

Ἐγράφη ἐν Βρασχῷ Στεφανοπόλει θῃ ἡμέρᾳ τοῦ Δεκεμβρίου ἐν ἔτει τῆς Χριστογονίας ͵αχπς΄ (1686).

Ὁ σὸς ὅσος

Οὐαλεντῖνος Γρεήσγγε ὁ ἀρχιδιδάσκαλος.

8.

Τῷ ἐνδοξοτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ κυρίῳ Κ: τῷ Καντακουζηνῷ καὶ μεγάλῳ στολνίκῳ.

Ἐτύχομεν ἤδη τοῦ ποθουμένου καὶ (ἵν᾽ οὕτως εἴπω) σωτηρίου λιμένος, τῆς Γερμανικῆς χώρας, μόλις δ᾽ ἔμπης τῇ βᾳ Δεκεμβρίου. Καὶ ὅσον μὲν τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ καὶ τὰ παραπλήσια ταύτης συμβεβηκότα, ὁποῦ ἑξήκοντα τῶν ἡμερῶν ὡδοιποροῦμεν, καλώτατα δὲν τὴν λανθάνουν, ἐπειδήπερ καὶ ἡ σοφωτάτη αὐτῆς ψυχὴ τὴν πόλιν ταύτην διώδευσεν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν προσεχῆ, ἴδια τῆς σπουδῆς κατὰ τὸν Ἰσοκράτην, ὅστις τῆς παιδείας τὴν ῥίζαν πικρὰν ἔφη, γλυκεῖς δὲ τοὺς καρπούς. Ὦ πόνος ἀγάστονος, ὢ μυρίων κλαυθμῶν ἡ στέρησις τοῦ μακαρίτου αὐθεντός· ἀξία γὰρ τόσον, ὅσον καὶ εἰς τὸν τετράκλιμον θρῆνον ἀπέρατον ἐπροξένησεν εἰς τοιούτους μᾶλλον ἀνωμάλους χρόνους. Μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐγὼ ὡς ἀληθῶς δάκρυα θερμὰ ἐκατήγαγον καὶ θρῆνον ἀπαραμύθητον πεποιήκαμεν. Ἀλλ᾽ ὑπὲρ τούτων μὲν δὲν λανθάνει τὴν σοφωτάτην της ψυχὴν τὸ ποιητικὸν λόγιον «πάντ᾽ εὐχαρίστως τἀκ Θεοῦ δέχεσθαι χρή». Ἂς παρηγορᾶται λοιπόν, ὅτι οὐκ ἄνθρωπος ἔλαβεν, ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας καὶ τὸ συμφέρον ἑκάστου εἰδὼς καὶ μᾶλλον ἡμῶν τῶν πλασμάτων αὐτοῦ κηδόμενος· ὅτι ὕπνος τὸ πρᾶγμα καὶ ὁ θάνατος μετάστασις καὶ οὐκ ἀπώλεια· ἀποδημία ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων ἐπὶ τὰ βελτίω καὶ ὅλως ἀναγωγὴ ἐπὶ τὰ κρείττω καὶ βελτίονα, καὶ δὴ αἰώνια. Ἤλγησε μὲν καὶ Ἰὼβ ἐπὶ τῇ στερήσει τῶν οἰκείων τέκνων, ἀλλὰ τοσοῦτον, ὅσον ἦν εἰκός, σκεδάσας τὸ νέφος τῆς ἀθυμίας, εἰπών· «Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο». Ἀλλὰ δὴ καὶ πάντες οἱ κατὰ Θεὸν ζήσαντες ὀλίγην τῶν κακῶν αἴσθησιν ἐλάμβανον· ἔχαιρε γὰρ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ἐν τοῖς παθήμασιν. Αὐτὰ τοίνυν, σοφώτατε καὶ χριστιανικώτατε ἀνδρῶν, διανοηθεὶς καὶ πιστεύων ὅτι, ὥσπερ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἔζησεν, οὕτω καὶ τοὺς κοιμηθέντας ἄξει σὺν αὐτῷ, ἔνθα τῶν δικαίων οἱ χοροί, ἔνθα τῶν ἁγίων ἀγγέλων τὸ στρατόπεδον, ἔνθα στρατάρχης καὶ ἀρχηγὸς ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης· αὐτὰς γὰρ προελήλυθε τὴν ὁδόν, ἣν πάντες ἐλθεῖν ἀναγκαίως ἐστίν. Ὅθεν, ὢ θεία καὶ σοφωτάτη κεφαλή, γενοῦ πατὴρ παρακλήσεως καὶ παραμυθίας, παραμυθῶν αὐτὸν καθ᾽ ἑαυτόν· ὁ δὲ Θεὸς τῶν οἰκτιρμῶν καὶ πατὴρ πάσης παρακλήσεως παρηγορήσειε τὰς καρδίας πάντων ὑμῶν τῶν συγγενῶν καὶ κατὰ σάρκα καὶ κατὰ πνεῦμα, καὶ διατηροίη καὶ περιέποι παντὸς ἐναντίου συναντήματος τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ θεόσεπτον ἡμῶν αὐθέντην κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον βοεβόδα, στερεώνωντάς τον εἰς τὸν ὑψηλότατον αὐτοῦ θρόνον εἰς ἐτῶν πολλῶν περιόδους· τὴν δὲ ἱερὰν καὶ σοφωτάτην αὐτῆς κεφαλὴν μετὰ τῶν παμφιλτάτων αὐτῆς βλαστῶν διαφυλάττοι ὑγιαίνουσαν καὶ εὐτυχοῦσαν ἐν βίῳ παντί. Ἀμήν.

www.dacoromanica.ro

Γ'.

ΑΒΒΑΚΟΥΜ.

9.

Παμφίλτατε καὶ περιπόθητέ μοι ἀδελφὲ ἅγιε διδάσκαλε κύριε κῦρ Μάξιμε, τὴν λογιότητά σου δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὸν γλυκὺν καὶ πεποθημένον χαιρετισμὸν κομίζω τῇ μεγίστῃ σου λογιότητι σὺν τῷ ἐν Χριστῷ ἀσπασμῷ, καὶ δέομαι κύριον τὸν Θεὸν τοῦ ὑγιαίνειν ψυχῇ καὶ σώματι. Καὶ ἡμεῖς, τοῦ Θεοῦ μακροθυμοῦντος, ὑγιῶς ἔχομεν τῷ σώματι. Εἰς πλάτος δὲν γράφω τῇ λογιότητί σου· μόνον ἕνας μαθητής μου εὑρισκόμενος εἰς τὴν Βλαχίαν ἤκουσεν ὑπέρ τινος μαθηματικοῦ Ἀββακοὺμ λεγομένου, ὁποῦ εὑρίσκονταν τότε εἰς τὴν Μπογδανίαν, καὶ ἔχοντας ὁ μαθητής μου ὄρεξιν νὰ σπουδάξῃ εἰς τὴν μαθηματικὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς ἄλλα, ἐπῆγεν ἐκεῖ καὶ ἐκάθισε τρεῖς χρόνους καὶ ἐσπούδαξεν ὅσα ἠμπόρεσε καὶ ὅσα ὁ ἄνωθεν Ἀββακοὺμ ἐδύνετον νὰ τοῦ παραδώσῃ. Λοιπὸν ἔχοντας αὐτὸς ἐπιθυμίαν νὰ σπουδάξῃ ἀκόμι καὶ εἰς μεγαλήτερα μαθήματα τῆς φιλοσοφίας, ἐπιθυμεῖ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν σὴν λογιότητα, καὶ ἂν ὁρίσῃ, ἂς μᾶς γράψῃ νὰ ἠξεύρωμεν. Ταῦτα μὲν καὶ οἱ χρόνοι τῆς σῆς λογιότητος εἴησαν πολλοί τε καὶ ἀγαθοί.

Ὁ σὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Ἀββακούμ.

Δ'.

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ.

10.

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ ἡγεμόνι καὶ δεσπότῃ πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Ῥάδουλᾳ βοεβόδᾳ ὑγιείαν καὶ σωτηρίαν καὶ κατ᾽ ἐχθρῶν νίκην εὐχόμεθα παρὰ Θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ζωοποιοῦ τε καὶ ὁμοουσίου αὐτοῖς πνεύματος. Ἀμήν. ,Αχξγ$^{\omega}$ (1663).

Τὰ ῥεύματα τῆς κακῆς καὶ ἀδίκου τύχης, ἐκλαμπρότατε κύριε Ῥάδουλα, καὶ τὴν ἄδικον αὐτῆς καὶ δυσπάλαιστον φορὰν δὲν ἐδυνήθη ποτὲ ἄνθρωπος γεγεννημένος εἰς τὸν κόσμον νὰ φύγῃ τὴν κακίαν της, ἢ νὰ ἐμποδίζῃ τὴν βουλήν της καὶ τῆς κακῆς της θελήσεως τὰ θανατηφόρα κινήματα, ἀφ᾽ οὗ μέχρις ἂν ὁ περίγειος οὗτος συνέστη κόσμος· εἰς ὅλους ἡ κατάρατος ἐκτείνει τὰ θανατηφόρα της δίκτυα, εἰς ὅλους κινᾶται καὶ ἐπιτίθεται ἀνελεήμονα καὶ ἀσυμπάθητα. Ἀλλ᾽ εἰς τοῦ λόγου μας τώρα ἔχυσεν ὅλον της τὸ φαρμάκι καὶ τὸ ἄγριον μῖσος καὶ τὴν μισάνθρωπόν της κακίαν. Ἤκουσε, λογιάζω, καὶ διὰ πολλῶν ἐγνώρισε τὸν θάνατον τοῦ φιλτάτου μου παιδὸς καὶ μονογενοῦς υἱοῦ Κυρίτζου τὸν παράκαιρον χωρισμὸν καὶ τὸν ἄωρον θάνατον. Ἐχάσαμεν, ἐκλαμπρότατέ μου κύριε, τὴν ἐλπίδα τῆς ζωῆς μας, τὴν ῥάβδον καὶ τὴν τοῦ γήρατός μου παρηγορίαν, τὴν μετὰ Θεὸν βοήθειαν τῆς ἀδυναμίας μου, τὸ φῶς καὶ τὴν τῶν ἀθλίων ἐμῶν ὀμμάτων διάλαμψιν. Ἐμείναμεν φανερῶς παντέρημοι καὶ ἀπαρηγόρητοι· ἄφηκεν ὅμως ἐκεῖνος χρόνους πολλοὺς τῆς ἐκλαμπρότητός σου ὑγιεῖς τε καὶ εὐτυχεῖς καὶ ἐπὶ ἅπασαν τὴν λαμπράν της κατ᾽ οἶκον ἐκκλησίαν καὶ ἠγαπημένους της φίλους. Ἐδιάβη εἰς τὴν παγκόσμιον ἐκείνην στράταν καὶ κοινὴν καὶ ἐπ᾽ οὐδενὶ ἀπαραίτητον, εἰς τὸν ἔσχατον καὶ φρικτὸν δρόμον τῆς ἀνθρωπίνης καταστάσεως. Μᾶς ἄφηκεν ἐρήμους καὶ ἀπαρηγορήτους εἰς τὸ τρίστρατον, καθὼς ὁ κοινὸς καὶ δημώδης λέγει λόγος. Μᾶς ἄφηκεν εἰς θορύβους καὶ ταραχὰς ἀνιάτους καὶ ὡσὰν νὰ εἰπῇ τινας ἕνα καράβι βασανιζόμενον ὑπὸ μυρίων πνευμάτων καὶ βυθισθῆναι κινδυνευόμενον. Ποῖον πρῶτον, ἐκλαμπρότατέ μου, νὰ ἀντιπαλεύσῃ; τὰ πάθη τοῦ γήρατος καὶ τοὺς κακοὺς αὐτοῦ δορυφόρους, ἢ τὰ κοινὰ τοῦ Γένους ἀτυχήματα καὶ τὰς ὑπὲρ λόγον δυσμοιρίας; Ἡ παντοδύναμος καὶ οὐράνιος τοῦ Χριστοῦ χάρις, ἡ νεύματι μόνον ψιλῷ τῶν κακῶν περιγινομένη καὶ λόγῳ μόνῳ τὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀδύνατα νικῶσα, αὐτὴ ἐκείνη τώρα νὰ λάβῃ ὅπλον καὶ θυρεόν, καθὼς ὁρίζει ἐν ψαλμοῖς ὁ θεῖος Δαβίδ, καὶ νὰ κινηθῇ ἐξ ἐναντίας καὶ μετὰ ἐκδικήσεως κατὰ τῶν ἡμᾶς διωκόντων. Ἂς διασώσῃ μὲ τὸ παντοδύναμόν της χέρι τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτὴν ἐν ἀληθείᾳ. Ἀμήν.

www.dacoromanica.ro

11.

Τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ ἄρχοντι κυρίῳ Γεωργίῳ Κανταχουζηνῷ τῷ Βυζαντίῳ ὑγείαν, σωτηρίαν καὶ εὐτυχῇ ἐπὶ τὰ οἰκεῖα ἐπάνοδον.

Πολλαῖς φοραῖς οἱ θερισταί, πανευγενέστατε κύριε Γεώργιε, ἀφίνουσιν ὀπίσω τὰ ὥριμα καὶ πεπιωμένα στάχυα τοῖς σταχολογοῦσιν ὄχι ἐξ ἀμελείας ἢ περιφρονήσεώς τινος, ἀλλ' ἔκ τινων περιστάσεων συμβαινουσῶν τοῖς θερισταῖς· παρατρέχουσι δ' ἔστιν ὅτε οὐ τοὺς θεριστὰς μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἤδη τοὺς ἀσταχολόγους. Αὐτὸ δὴ τοῦτο συνέβη καὶ εἰς ἡμᾶς τώρα προχθὲς ἐδῶ· ἐρχόμενος γὰρ ὁ Ῥίζος, ὁ πιστὸς ἡμῶν ὑπηρέτης, ἐξέπληξεν ἡμᾶς μὲ τοὺς παρ' ἐλπίδας καὶ ἐξαπίνης χαιρετισμούς, καὶ ὅτι συνεκατέβη μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων εἰς τὴν χώραν, καὶ οὕτως ἀφάτου ἐνεπλήσθημεν χαρᾶς, θορυβήσας ἡμᾶς ὁ ῥηθεὶς Ῥίζος διάλογον διὰ λόγων πολλῶν καὶ καταπλήξας ὡσὰν ἡ σφοδρὰ τῆς ἀστραπῆς ἔλλαμψις τὰς τῶν ἀνθρώπων ὄψεις. Διὰ τοῦτο ἐπαραδράμαμεν τὸ εὐγενὲς ὄνομα τῆς ἀγάπης σου ἀμνημόνευτον ἐν τῷ τοῦ εὐγενοῦς Κωνσταντίνου γράμματι. Ἰδοὺ τοίνυν χαιρετοῦμεν καὶ αὐτὴν ὁλοψύχως καὶ ἀσπαζόμεθα διά τε τοῦ παρόντος καὶ τοῦ κομίζοντος ἐν φιλήματι ἁγίῳ, καὶ χαίρω καὶ συγχαίρω μετὰ πολλῶν τὸν ἐρχομὸν τῆς ἀγάπης σου καὶ τὴν ὑγιείαν της ὁμοῦ μὲ τὴν καλὴν καὶ τὴν ὑγιᾶ ζωήν της. Παρακαλῶ οὖν τὴν παντοδύναμον τοῦ Χριστοῦ χάριν νὰ τῆς χαρίσῃ καὶ τὴν εἰς τὰ οἰκεῖα καλὴν ἐπάνοδον καὶ εὐχερεστέραν τῆς καταβάσεως.

12.

Φιλολογώτατε, σοφώτατε καὶ ἐν χριστιανοῖς θεοσεβέστατε κύριε Φώτιε, εἴης ἀείποτε ἐν τοῖς καταθυμίοις εὐοδῶν μετὰ πάσης ὁμοῦ τῆς κατ' οἰκόν σου ἐκκλησίας καὶ τῶν φίλων.

Τὸ τίμιον ἐμοὶ καὶ ποθούμενον γράμμα τῆς σῆς γλυκυτάτης ἀγάπης, ὁποῦ ἔπεμψεν οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας πρότερον πρὸς ἡμᾶς, τὸ ἐλάβαμεν ἡμεῖς ἀγαθῇ τύχῃ προχθές. Τὸ γράμμα οὖν τοῦτο διέλυσε πάσας τὰς ἀπορίας καὶ τοὺς ἀμφισδητησίμους λογισμοὺς τῆς ψυχῆς, ὁποῦ εἴχαμεν ἤδη χρόνον διὰ λόγου της· πρὸ γὰρ τούτου τοὺς ἐμερίζαμεν καθ' ἡμέραν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς μυρίας ἐννοίας καὶ γνώμας διαφόρους, λέγουσα πολλάκις καθ' ἑαυτήν· «Τάχα ποῦ καὶ πῶς εὑρίσκεται τώρα ὁ ἐμὸς καλοκάγαθος Φώτιος, ἡ οὕτως πεφιλημένη καὶ θεοφιλὴς ψυχὴ καὶ ἀγάπη ἀδολωτάτη; πῶς ἄρα τὰ τῆς ψυχῆς αὐτῷ πρoφέρεται ῥεύματα; τάχα ἡ Ἀδριανοῦ εἰσέτι καὶ νῦν αὐτὸν ἔχει παροικοῦντα, ἢ ἡ μεγαλόπολις τοῦ Βύζαντος, ἢ περιδιαδάζει τὰ πεδιάσιμα τῆς ἐλευθέρας Βλαχίας, τῷ νέῳ ἡγεμόνι ἑπόμενος»; Ἐλέγετο γὰρ καὶ τοῦτο καὶ ἀπὸ πολλῶν ψιλοῖς μόνοις καὶ ἀγράφοις διεδεβαιοῦτο λόγοις καὶ ἐπιστεύετο, ὅτι ἔδραμον ἐκεῖ πολλοί, ὡσὰν τρέχουσι τὰ πρόβατα — — —· πρὸ πάντων δὲ καὶ μετὰ πάντων ἔδραμεν ὁ ἐμὸς ἑταῖρος Ἰωάννης ὁ Καρυόφυλλος καὶ ὁ κῦρις Νεόφυτος, ὁ τῆς Ἀδριανοῦ ἐκκλησίας προστάτης (οὗτοι γὰρ πρὸ τῶν ἄλλων ὡς κριοὶ ἐπίσημοι καὶ κωδωνοφόροι), τῷ ἡγεμόνι[1]. Ἀλλ' ἐγὼ γράψας πρότερον πρὸς αὐτὴν εἰς τὴν νῦν ἀβασίλευτον καὶ τρισβάρβαρον Πόλιν, τὴν Χάρυβδιν νὰ εἰπῶ δι' ὀλίγου καὶ Βρεττανικὴν ἄμπωτιν ἢ ἄλλην τινὰ νεοφανῆ Βαβυλῶνα, καὶ μὴ λαβὼν ἀσυνήθως ἀπόκρισιν ἐκρέμασα τοῦ λοιποῦ τὸν γραφικόν μου κάλαμον ὑπὲρ καπνοῦ, καθὼς λέγει ὁ λόγος· ὅτι δὲ αἱ φροντίδες, ὡς ὁρίζει, καὶ αἱ τύρβαι τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν καὶ τὰ πάθη τούτων κατασπῶσιν πολλὰς ἀνοδίας καὶ τὸ θεωρητικὸν τῆς ψυχῆς ὄμμα, δὲν ἀμφιβάλλω μηδὲ ἀπιστῶ· ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ὡς ὁμοιοπαθεῖς, τέκνον μου Φώτιε, ἐσμὲν τοῖς τοιούτοις πάθεσιν ἁλώσιμοι καὶ νενικημένοι καὶ καθ' ἡμέραν πλανώμεθα <μέσον> τῶν πικρῶν κυμάτων· ποτὲ δὲ ὑπερνικώμενοι εὐθὺς τῇ τοῦ θείου σταυροῦ δυνάμει ἐπάνω τῶν κυμάτων γινόμεθα. Τοῦτο τὸ ἴδιον ἂς κάμῃ, παρακαλῶ, καὶ αὐτὴ καὶ ἂς ὑποθέσῃ πρὸ πάντων τὴν πίστιν ὡς ἄγκυραν καὶ τὴν ἐλπίδα ὡς πλοῖον καὶ ὡς ἄρμενον ἰσχυρὸν τὴν ἀγάπην, καὶ οὕτω μὲ τὴν ὑπέροπλον δύναμιν τοῦ ὑπὲρ

[1]) Ἐ τῇ ὤᾳ διὰ χειρὸς μεταγενεστέρας τῆς τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος· «Ἐν ἔτει 1693 ἐπῆγεν εἰς τὴν Βλαχίαν ὁ Ἰωάννης ὁ Καρυοφύλλης, ἡγεμονεύοντος ἐκεῖ τοῦ Κωνσταντίνου βοεβόνδα Μπασαράμπα· ὅπου ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν».

www.dacoromanica.ro

ἡμῶν παθόντος καὶ σταυρωθέντος Χριστοῦ θέλει πλέει ἀκινδύνως τὴν τοῦ βίου τραχυτάτην καὶ ἁλμυρὰν ὁδόν, καὶ θέλει διασωθῆ παραδόξως ἐκ τῶν βιωτικῶν κυμάτων, καθὼς διασώζεται ἐκ τῶν βρόχων τῶν κυνηγῶν ἡ δορκάς. Μὴ οὖν ἀγανάκτει καὶ κατάπιπτε εἰς τὴν κακὴν φορὰν τῶν νῦν ἀτυχημάτων· δὲν εἶναι κανένας βίος (κατὰ τὸν Εὐριπίδην) ἀτυχημάτων ἐλεύθερος καὶ παθῶν ἀπηλλαγμένος. Ὅλη ἐδῶ ἡ ἀνθρωπότης πάσχει καὶ σείεται, ὡς ὑπὸ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων ἡ καλάμη καὶ τὸ κόσκινον ὑπὸ τῶν κοσκινιζόντων τὰ ἄλευρα. Εὑρίσκονται οἱ ἄνθρωποι εἰς μυρία ἀτυχήματα καὶ πικροὺς καθ' ἡμέραν θανάτους· ἔχουσι τὸν θάνατον τώρα μᾶλλον ἀσπαστὸν ἢ τὴν γλυκυτάτην ζωήν. Ἐν τῷ νῦν χρόνῳ ἀνεφύσησαν οἱ ταρτάριοι δαίμονες διὰ τῶν οἰκείων ὑπηρετῶν ὅλην τὴν θηριώδη καθ' ἡμῶν ἔχθραν· ἀλλὰ σύ, παιδί μου ἀγαπημένον Φώτιε, μὴ λυποῦ ἐπὶ τοῖς ἀτυχήμασι καὶ εἰς τὰ πνεύματα τοῦτα τὰ τυφωνικά, τὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην καταλαδόντα, ἡ παντοδύναμος ἰσχὺς τοῦ τῶν ὅλων δεσπότου θέλει διαλύσει τὴν ῥύμην τῶν ἀλλεπαλλήλων τρικυμιῶν· μόνος κυβέρνα τὴν ζωήν σου μὲ συμμετρίαν ἐπὶ πᾶσι καὶ τὴν δίαιτάν σου ὀλιγοδεῆ καὶ ἀκριβωμένην· τοῦτο αὐτὸ καὶ τὴν κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίαν ἐπίταττε. Σπέρνε πάντα συχνὰ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ γένους σου καὶ τὴν εὐλάβειαν πρὸ πάντων εἰς τὰ θεῖα, καὶ ὅσα ἄλλα διὰ πολλῶν ἤκουσας, καὶ χρηστὰ καὶ λυπηρά, παροδεύονται ποδὶ ἡσύχῳ. Τὰ θεῖα καὶ οὐράνια ἔχει τὸ εἶναι ἀεὶ ὡσαύτως, ἐν οἷς ἡμᾶς τε καὶ τὴν σὴν ἀγάπην καὶ πάντως τοὺς ἀνυποκρίτως φιλοῦντάς σε ἀξιωθῆναι παρακαλῶ. Πρὸς τούτοις ἂς ἔλθῃ τὸ ἀξίωμά μου, παρακαλῶ, ἐνώπιόν σου (νὰ εἴπω ψαλμικῶς), μάλιστα ἂν διαφέρῃ ἀπὸ τὸ χέρι σου τίποτες.

Ε'.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΟΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ.

13.

Παναγιώτατε καὶ θειότατε οἰκουμενικὲ πατριάρχα κύριε κύριε Παΐσιε, ἡμέτερε αὐθέντα καὶ δέσποτα, τὴν ὑμετέραν θεοκόσμητον παναγιότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ καὶ τὴν σεβασμίαν αὐτῆς δεξιὰν ταπεινοφρόνως ἀσπάζομαι.

Ἀγκαλά, παναγιώτατέ μοι αὐθέντα καὶ δέσποτα, νὰ γνωρίζω ὁ ἐλάχιστος αὐτῆς δοῦλος τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιώματος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως ταύτης Οὐγκροβλαχίας, τήν τε ἀναξιότητα τῆς εὐτελείας μου καὶ ὅτι παρὰ τῆς ἐμῆς ἰσχύος καθέστηκεν ἡ ταύτης ἐγχείρησις· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ εὐσεβέστατος καὶ φιλόχριστός μοι αὐθέντης, ὁ ἐφάμιλλος τῆς πατρῴας ἀρετῆς δόξης τε καὶ τελειότητος, ὁ τῆς ἐμῆς ταπεινότητος μετὰ Θεὸν εὐεργέτης καὶ κηδεμὼν προνοητικώτατος καὶ εὐσπλαγχνικώτατος θεόθεν ὁδηγηθεὶς καὶ ὑπὸ τῆς χριστιανικωτάτης εὐλαβείας καὶ ἐμφύτου εὐμενείας αὐτοῦ παρακινηθείς, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐκ εὐαριθμήτοις εὐεργετήμασιν, ὧν ἀποχρώντως παρὰ τῆς μεγαλοδώρου δεξιᾶς τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας ἀπήλαυσα, βουληθεὶς τανῦν ἔτι μᾶλλον εὐεργετῆσαι καὶ εὐποιῆσαι τὴν ἐμὴν ἐλαχιστότητα ἐξελέξατό με καὶ ἀνελάβετο ἀπὸ τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς Μπουζέου καὶ διὰ τῆς δεσποτικῆς συναινέσεως ἐκδόσεώς τε καὶ εὐλογίας τῆς ὑμετέρας θειοτάτης παναγιότητος, μετὰ τὸ γενέσθαι ἐν τῇ αὐτόθι ἁγιωτάτῃ τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τὰς κανονικὰς ψήφους κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑποτύπωσιν, Θεοῦ συναιρομένου καὶ συναντιλαμβάνοντος προεβιβάσθην καὶ μετετέθην (εἰ καὶ ἀνάξιος) εἰς τὴν ἁγιωτάτην ταύτην μητρόπολιν Οὐγκροβλαχίας, μάλα πειθηνίως ὑποκλίνων τὸν αὐχένα τοῖς δεσποτικοῖς νεύμασιν τῆς ὑμετέρας παναγιότητος καὶ τοῖς ἐκλαμπροτάτοις ἐπιτάγμασι τῆς εὐσεβεστάτης ὑψηλότητος αὐτοῦ καὶ χαριστηρίους ὕμνους ἀπὸ βάθους ψυχῆς ἀναπέμψας τῷ παναγάθῳ Θεῷ, τῷ περὶ τὴν ἐμὴν ἐλαχιστότητα τηλικαύτην πρόνοιαν πεποιηκότι, δὲν ἔλειψα διὰ τοῦ παρόντος ταπεινοῦ μου γράμματος, ἁπτόμενος νοερῶς τῶν ἱερῶν κρασπέδων τῆς ὑμετέρας θεοτιμήτου παναγιότητος καὶ τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμενος πανευλαβῶς καὶ ταπεινοφρόνως, νὰ προσφέρω καὶ τῇ ὑμετέρᾳ παναγιότητι τὴν μετ' ἄκρας ὑποκλίσεως δουλικήν μου προσκύνησιν καὶ εὐχαριστίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ δύναμις τῆς ἐμῆς πτωχῆς

γλώττης εἶναι πάντη μικρὰ καὶ οὐτιδανὴ καὶ λίαν ἀτεχνέστατος ὁ ἀπὸ τῆς καρδίας μου προερχόμενος ἀχάριστος λόγος, δέομαι μόνον θερμῶς καὶ ἀνενδότως τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ἵνα ἐπιχορηγῇ τῇ μὲν ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ παναγιότητι μακρότητα ἡμερῶν, εἰρηνικὴν καὶ εὐδαιμονεστάτην κατάστασιν καὶ ἀδιάπτωτον διαμονὴν καὶ στερέωσιν ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον οἰκουμενικὸν αὐτῆς θρόνον, τῷ δὲ ὑψηλοτάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ μοι αὐθέντῃ ἀντιβραβεύσῃ τὰς ἀξίους ἀντιμισθίας καὶ χάριτας, ἀκαταμάχητον κράτος, ἀστασίαστον διαμονήν, ἐπίμονον στερέωσιν καὶ ἐρρωμενεστάτην ὑγείαν, ὑποτάττων ὑπὸ τοὺς ἐκλάμπρους αὐτοῦ πόδας πάντα δυσμενῆ καὶ πολέμιον. Ὁ αὐτὸς Κύριος, ἡ ἀνεξάντλητος ἄβυσσος πάντων τῶν θείων δωρεῶν καὶ χαρίτων διὰ τῶν παναγίων καὶ θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ διὰ τῆς ἡγεμονικῆς προστασίας καὶ κηδεμονίας τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ θεοφρουρήτου μου αὐθέντου καὶ εὐεργέτου δώῃ καὶ τῇ ἐμῇ εὐτελείᾳ ἐξαρκοῦσαν ἰσχὺν καὶ δύναμιν εἰς τὸ ποιμᾶναι θεαρέστως τὸ ἐμπιστευθέν μοι λογικὸν τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον καὶ κατὰ νόας ἰθύνειν αὐτὸ καὶ παραστῆσαι ἄσπιλον καὶ ἀμόλυντον ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ φρικτῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εὐάρεστόν τε γενέσθαι με τῷ ὑψηλοτάτῳ μοι αὐθέντῃ καὶ πᾶσι τοῖς περὶ τὴν αὐθεντικὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι καὶ λοιποῖς ὑπηκόοις. Καὶ ἐπειδή, παναγιώτατέ μοι αὐθέντα καὶ δέσποτα, ὁ ὑψηλότατός μοι αὐθέντης εἶναι ὅλως ἐγκεχωμένος μὲ εἰλικρινεστάτην υἱϊκὴν ἀγάπην καὶ ἄπλετον εὐλάβειαν πρὸς τὴν ὑμετέραν παναγιότητα καὶ διαπαντὸς ἐξήρτηται τῶν πατρικῶν αὐτῆς ἐπιταγμάτων, καὶ <ἐγὼ> θέλω εἶσται ἀείποτε κατὰ τὴν ἐνοῦσάν μοι βραχυτάτην δύναμιν εὐπειθέστατος καὶ εὐπήκοος αὐτῆς δοῦλος· ἧς αἱ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί.

ϛʹ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΠΑΤΜΙΟΥ.

14.

Τῷ λαμπροτάτῳ, εὐσεβεστάτῳ τε καὶ γαληνοτάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Μιχαὴλ τὴν δουλικὴν καὶ προσήκουσαν προσκύνησιν.

Μετὰ πολλῆς καὶ ἀνυπερβλήτου χαρᾶς ἠκούσαμεν τὸν ἀναβιβασμὸν αὐτῆς εἰς τὸν προσήκοντα καὶ ὀφειλόμενον αὐτῇ θρόνον, ἔχοντες χρηστὰς ἐλπίδας καὶ τὰς ἀποδείξεις βεβαίας ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἡγεμονίας, ὅτι ἐξαπέστειλε πάλιν ἡ θεία πρόνοια παράκλησιν τοῖς τεθλιμμένοις, συνήγορον τοῖς ἀδικουμένοις, ὀφθαλμὸν τοῖς τυφλοῖς καὶ τοῖς πεινῶσι τὸν ἄρτον, τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς τὸν κόσμον καὶ ἁπλῶς τοῖς πᾶσι τὸν πάντα γινόμενον ἀποστολικῶς. Τοιοῦτον γαληνότατον καὶ φιλοπτωχότατον ἡγεμόνα ἔδειξαν τὴν ὑμετέραν ὑψηλότητα ὄχι λόγοι ψιλοὶ κολάκων, ἀλλ' ὁ χρόνος, ἡ ἀκριβὴς βάσανος τῶν πραγμάτων. Διὰ τοῦτο καὶ χαρᾶς ἡμῖν πρόξενος ἀσυγκρίτου γέγονεν ἡ ἀποκατάστασις εἰς τὸν προσήκοντα αὐτῇ θρόνον καὶ χάριτας ἀναπέμπειν τῇ θείᾳ προνοίᾳ ἔπεισεν, ἀλλὰ δὴ καὶ διὰ τούτων τῶν εὐτελῶν γραμμάτων προσκυνῆσαι τὴν ὑμετέραν γαληνότητα· ἣν καὶ παρακαλοῦμεν δουλικῶς πάντες οἱ μονάζοντες, οἱ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἠγαπημένου ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὅπως καὶ αὖθις ἐνδείξητε τὴν ἔμφυτον αὐτῆς καλοκἀγαθίαν, καὶ καθὼς ὑπερέβαλε τοὺς πρὸ αὐτῆς ἡγεμόνας πάντας τοῖς ψυχικοῖς καὶ ἀληθέσι προτερήμασιν, οὕτως ὑπερνικήσῃ τὸ ἔλεος, οὐ μόνον ἐνεργήσας τὸ ἀρχαῖον χρυσόβουλλον, οὗπερ ἠξίωσαν οἱ πρὸ αὐτῆς ἡγεμόνες τὴν ἀποστολικὴν ταύτην μονήν, ἀλλὰ καὶ ἐπιδαψιλευόμενος προσθήκην τῆς αὐτοῦ καλοκἀγαθίας· ἐπειδὴ ὅσον οἱ καιροὶ στενοὶ καὶ ἡ νῆσος αὐτὴ ἀπαράκλητος καὶ ἀξία ἀποστολικῆς ἐξορίας καὶ τὰ φορτία τῶν χρεῶν δυσφόρητα, τόσον ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα μονάζοντες ἀνεπιτήδειοι εἰς περιηγήσεις καὶ τὰ κοινῶς λεγόμενα ταξίδια. Διὰ τοῦτο, πρὸς αὐτῆς τῆς ἀγάπης τοῦ ἠγαπημένου πλέον τῶν ἀποστόλων παρὰ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Χριστοῦ, φάνηθι νέος κτίτωρ καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς δυστυχισμένης ταύτης μονῆς, μήποτε παραρρυῶσι τὰ ἀρχαῖα τῶν θεοφιλῶν ἀναθήματα· καὶ κἂν ἡμεῖς ἀνάξιοι (ὡς εὐτελεῖς καὶ ἁμαρτωλοί) εἰς ἀμοιβὴν τὴν προσήκουσαν αὐτῇ, ἀλλ' ὁ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστής, ὁ ἔφορος τῆσδε τῆς μονῆς, παρρησίαν ἔχει πολλὴν πρὸς Κύριον, καὶ αὐτὸς ἀμεί-

www.dacoromanica.ro

ψεται ἀναμφιβόλως τὴν σὴν γαληνότητα· ὃν καὶ δυσωπεῖν οὐ παυσόμεθα τοῦ λαμπροῦ αὐτῆς μνημονεύοντες ὀνόματος. Ταῦτα μετὰ τῆς δουλικῆς προσκυνήσεως τολμήσαντες γράφομεν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀπαράμιλλον πραότητα· ὁ δὲ φιλάνθρωπος δεσπότης διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἀποστόλου αὐτοῦ ἀποδῴη αὐτῇ πλούσια τὰ ἐλέη του μετὰ τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ σοφωτάτων αὐτῆς τέκνων καὶ <τῆς> χριστιανικωτάτης καὶ εὐσεβεστάτης συζύγου εἰς ἀναψυχὴν καὶ παράκλησιν παντὸς τοῦ δυστυχισμένου ἡμῶν Γένους καὶ ἡμῶν τῶν εὐτελῶν αὐτῆς δούλων.

15.

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ, εὐσεβεστάτῳ τε καὶ γαληνοτάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Μολδοβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ βοεβόδᾳ τὴν δουλικὴν καὶ προσήκουσαν προσκύνησιν [1]).

Ἀπὸ τὴν παῤῥησίαν, ἣν δεικνύετε καθ' ἑκάστην εἰς τὸν ἐκ τῆς μονῆς ἡμῶν πνευματικὸν κῦρ Γεράσιμον, καταλαμβάνομεν τὴν φιλόπτωχον αὐτῆς ψυχὴν καὶ πραότητα. Ὅθεν καὶ χάριτας ἀνεπέμψαμεν τῇ θείᾳ προνοίᾳ, ἥτις ἀνεβίβασεν αὐτὴν εἰς τοιοῦτον ἀξίωμα, ἵνα δείξῃ τοῖς πᾶσι τὸν ἐγκεκρυμμένον θησαυρὸν ἐν τῇ μακαρίᾳ αὐτῆς ψυχῇ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ φιλοπτωχίας. Πρὸς ταῦτα ἀφορῶντες ἐτολμήσαμεν γράψαι ταύτην τὴν δουλικὴν προσκύνησιν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐκλαμπρότητα ὄχι ὡς ξένοι, ἀλλ' ὡς οἰκεῖοι αὐτῆς δοῦλοι καὶ ὡς πρὸς γνήσιον καὶ θερμὸν φίλον τοῦ ἀποστόλου καὶ ἠγαπημένου ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους παρὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἐπειδὴ πρὸς αὐτὸν τὸν ἀπόστολον ἀφορῶσα ἡ ὑμετέρα γαληνότης παῤῥησίας καὶ ἀγάπης ἠξίωσε τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καὶ εἴθε καὶ τὴν μονὴν αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου ὑποδεχθείη τοῖς φιλοπτώχοις αὐτῆς σπλάγχνοις, κινδυνεύουσαν ἤδη εἰς τελείαν ἐρήμωσιν διὰ τὴν κοινὴν ἀνωμαλίαν καὶ δυστυχίαν τοῦ καιροῦ. Γενοῦ τοίνυν ὑπερασπιστὴς τῆς τοιαύτης ἀποστολικῆς μονῆς, ὑπερασπιζόμενος αὐτῆς οὐ μόνον κατὰ τὸ ἀρχαῖον χρυσόβουλλον τῶν πρὸ αὐτῆς ἡγεμόνων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἔμψυχον αὐτῆς φιλοπτωχίαν καὶ θερμὴν ἀγάπην, ἣν δεικνύει πρὸς τοὺς δούλους αὐτῆς· καὶ πάντως γε ὁ κοινὸς δεσπότης δυσωπούμενος ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου καὶ ἠγαπημένου ἀποδώσει αὐτῇ τὰς ἀμοιβὰς ἑκατονταπλασίως ἔν τε τῷ παρόντι καὶ μέλλοντι· ὃν δὴ καὶ ἡμεῖς δυσωπεῖν, μνημονεύοντες τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐτῆς ὀνόματος, οὐδέποτε παυσόμεθα. Ταῦτα χάριν τῆς ὀφειλομένης δουλικῆς προσκυνήσεως· ὁ δὲ τῶν ὅλων πρύτανις διατηροίη αὐτὴν εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον αὐτῆς θρόνον ἄνοσον, ἀτάραχον ἄχρι βαθυτάτου γήρως, εἰς ἀναψυχὴν πολλῶν καὶ τῆς ἀρχαιοτάτης ταύτης μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τοῦ ἐξορισθέντος ποτὲ ἐν τῇ δυστυχεστάτῃ καὶ ἀνίκμῳ ταύτῃ νήσῳ.

16.

Τῷ εὐγενεστάτῳ, χρησιμωτάτῳ καὶ χριστιανικωτάτῳ κυρίῳ κῦρ Σκαρλάτῳ τὸν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀσπασμὸν σὺν τῷ «Χριστὸς ἀνέστη», τῷ σωτηρίῳ ἀσπασμῷ.

Καὶ ἄλλοτε ἐτόλμησα διὰ εὐτελῶν μου γραμμάτων νὰ πληρώσω τὸν χρεωστούμενον ἀσπασμὸν εἰς τὴν σὴν τιμιότητα, καὶ τώρα μὲ παρακινεῖ πολλὰ νὰ γράψω τὸ παρόν, πρῶτον τὰ εὐγενικά σου σπλάγχνα καὶ δεύτερον ἡ μεγάλη συμφορὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὸ παρὸν ἱερέως· τρίτον τὸ πολυεύσπλαγχνον ῥουφέτι τῶν γουναράδων, τὸ ὁποῖον ἡ πολυκαιρία καὶ ἡ δοκιμὴ τῶν πραγμάτων μαρτυρεῖ, ὅτι εἶναι κοινὸς λιμὴν τῶν χειμαζομένων, παρηγορία τῶν τεθλιμμένων, ἄνεσις καὶ ἀναψυχὴ πάντων τῶν χριστιανῶν, ἐλευθερία κοινὴ τῶν αἰχμαλώτων, καταφυγὴ τῶν πενήτων. Τοιοῦτον ἐγνώρισαν πάντες οἱ ὀρθόδοξοι τὸ ῥουφέτι τῶν γουναράδων. Διὰ ταῦτα τὰ αἴτια ἀποτολμῶ καὶ ἐγὼ καὶ πέμπω εἰς τέτοιον κοινὸν λιμένα τὸν παρόντα ἱερέα Βασίλειον, ὁ ὁποῖος ἀληθῶς ἔγινεν αἰχμάλωτος μὲ ὅλον του τὸν οἶκον ἀπὸ τοὺς ἀσπλάγχνους Μπαρμπαρέσους, καθὼς μᾶς ἐφανέρωσε διὰ γράμματος ὁ περιβόητος ἀληθινὸς πατὴρ κῦρ

---

[1]) Ἐν τῇ ᾤᾳ τοῦ κώδικος ὁ γραφεὺς ἐσημείωσε ταῦτα· «Ἰστέον, ὅτι εἰς τὰς ἐπιστολὰς τῶν αὐθεντῶν τῆς Οὐγκροβλαχίας, τῆς κοινῶς λεγομένης Βλαχίας, καὶ τῆς Μολδοβλαχίας, τῆς λεγομένης κοινῶς Μπογδανίας, πρὸ τοῦ κυρίου ὀνόματος δεῖ γράφειν τὸ *Ἰωάννη*».

www.dacoromanica.ro

'Αγάπιος. Λοιπὸν δόσε τὸν χρεωστούμενον ἀσπασμὸν εἰς ὅλον τὸ ῥουφέτι τῶν τιμιωτάτων γουναράδων ἀπὸ μέρος μας, καὶ ἂς ἠξεύρουν ὅτι τὸ σχολεῖον τὸ ἐν τῇ Πάτμῳ, ἂν καλὰ καὶ νὰ εἶναι κτίριον τοῦ εὐγενεστάτου κυρίου Μανολάκη, ὅμως ἡμεῖς τὸ κηρύττομεν ὅτι εἶναι τῶν γουναράδων. Ὅθεν καὶ ὅσα τίμια, ὅσα πρόξενα τῆς ψυχικῆς ἡμῶν σωτηρίας δὲν θέλομεν παύσει νὰ φροντίζωμεν, διὰ νὰ προξενήσωμεν εἰς ὅλον τὸ ῥουφέτι. Διὰ τοῦτο καὶ πέμπομεν τὸν πολλὰ δυστυχισμένον τοῦτον ἱερέα εἰς τὰ φιλάνθρωπα σπλάγχνα τὰ ἐδικά σας καὶ ἡ ἀναξιότης ἡ ἐδική μας, παρακαλῶ, ἂς μὴν κλείσῃ τὸν κοινὸν λιμένα τοῦ ῥουφετίου· ἀλλὰ φανῆτε καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἱερέα ἐκεῖνο ὁποῦ σᾶς κηρύττει ὅλος ὁ κόσμος, κοινοὶ πατέρες, κοινὴ παρηγορία πάντων τῶν λυπημένων· καὶ ἂς εἶστε βέβαιοι, ὅτι αὐτὸ θησαυρός, αὐτὸ πλοῦτος, αὐτὸ δόξα, αὐτὸ τιμή, αὐτὸ πραγματεία, αὐτὸ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, τὸ νὰ μιμῆται τινὰς τὴν ἐλεημοσύνην τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἐκεῖνος μόνος φύσει ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, ἡμεῖς δοῦλοι καὶ οἰκονόμοι καὶ κυβερνῆται τῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ δεδομένων. Τὸ ἠκούσατε πολλάκις καὶ ἀπὸ πολλούς, ὅτι «ὁ βαλὼν ἐν τῇ χειρὶ τοῦ πένητος εὑρήσει ἐν τῇ παλάμῃ τοῦ κριτοῦ», καὶ ὅτι «ἐλεημοσύνη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν», καὶ ὅτι «ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δανείζει Θεῷ». Καὶ ἄλλας πολλὰς φωνὰς τοιαύτας μᾶς ἔπεμψεν ὁ φιλάνθρωπος Θεός, διὰ νὰ μᾶς παρακινήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν τέχνην τῶν τεχνῶν, τὴν ἐλεημοσύνην λέγω, τὸ χρυσὸν κλειδὶ τοῦ Παραδείσου, τὸ σημεῖον τῆς εὐγενείας τὸ ἀψευδέστατον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀληθῶς τὸ χριστιανικώτατον καὶ εὐγενέστατον ῥουφέτι τῶν γουναράδων. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς καυχώμεθα πῶς εἴμεσθε ἀπὸ τέτοιον ῥουφέτι καὶ μὲ θάῤῥος πέμπομεν τὸν πολλὰ δυστυχισμένον καὶ κατὰ πολλὰ πληγωμένον ἱερέα τοῦτον Βασίλειον, καὶ ἂς εἶστε βέβαιοι ὅτι καθὼς σᾶς διηγηθῇ τὴν συμφοράν του, οὕτως ἔχει ἡ ἀλήθεια· ἐπειδὴ ὄχι μόνον ἔχομεν τὴν μαρτυρίαν ἀπὸ τὸν κὺρ 'Αγάπιον, ὁποῦ προεῖπα, ἀλλὰ καὶ κάποιος Χατζῆ Θεοδωρῆς καραβοκύρης ἐλευθέρωσε καὶ ἤφερεν ἐδῶ μίαν ψυχὴν ἀπὸ τὰς δεκατρεῖς, ὁποῦ αἰχμαλωτίσθησαν, αὐτοῦ τοῦ ἱερέως. Λοιπὸν ἐνδύσασθε σπλάγχνα οἰκτιρμῶν κατὰ τὴν συνήθειάν σας καὶ ὁ μισθαποδότης, ὁ χρεωφειλέτης ἐκεῖνος κτλ.

Ζ'.

ΑΙΤΗΣΙΣ ΣΟΥΜΕΛΙΩΤΩΝ ΠΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΡΑΚΟΒΙΤΣΑΝ.

17.

Ὑψηλότατε καὶ θεοσεβέστατε ἡμῶν αὐθέντα, τὴν ὑμετέραν ὑψηλότητα ταπεινῶς ἐπευχόμενοι τὴν δουλικὴν καὶ ἐδαφιαίαν αὐτῇ ἀποδιδόαμεν προσκύνησιν.

Θερμῶς τῆς παναγίας τρισυποστάτου θεότητος δεόμενοι, ὅπως διαφυλάττῃ καὶ περιφρουρῇ αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ ἀμεταπτώτῳ εὐδαιμονίᾳ πρεσβείαις τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης Σουμελᾶς, τῶν τε ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν Βαρνάβα Σωφρονίου καὶ ἱεροῦ Χριστοφόρου, τῶν κτητόρων τῆς ἁγίας μονῆς ταύτης, ἐπιστηρίζοι τε αὐτὴν εἰς τὸν ὑψηλότατον καὶ πανευδαιμονέστατον τῆς φιλοχρίστου αὐτῆς αὐθεντίας ἡγεμονικὸν αὐτῆς θρόνον ἀσινῆ τε καὶ ἀπήμαντον εἰς ἀπειροστὴν ἡλίου περίοδον, μετὰ τῆς εὐσεβεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης κυρίας δόμνης καὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ περιβλέπτων μπεϊζαδέδων καὶ δομνιτζῶν, συνάμα τοῖς τῆς καθ' ὑμᾶς θεοστηρίκτου ἡγεμονίας εὐγενεστάτοις ἄρχουσι καὶ πιστοῖς θεράπουσι. Μαθόντες τὴν φιλάνθρωπον καὶ θεοσεβῆ αὐτῆς γνώμην καὶ ἣν σῴζει περὶ τὰ θεῖα θερμὴν ὑπεράσπισιν καὶ βοήθειαν ἔγκαιρον, πάντοθεν ταλαιπωρούμενοι καὶ θλιβόμενοι ἡμεῖς οἱ ἐλάχιστοι εὐχέται καὶ ταπεινοὶ δοῦλοι τοῦ ὕψους της, οἱ ἐν τῇ ῥηθείσῃ ἱερᾷ καὶ σεβασμίᾳ βασιλικῇ μονῇ τῆς ἀειπαρθένου καὶ ὑπερενδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Παναγίας Σουμελᾶ, ἐνασκούμενοι ἱερομόναχοί τε καὶ μοναχοί, μὲ τὸ νὰ ὑπέπεσε τὸ ἱερὸν ἡμῶν μοναστήριον εἰς χρέη πολλὰ καὶ δυσβάστακτα ἐξ αἰτίας τῶν διαφόρων καιρικῶν περιστάσεων καὶ κινδυνεύει νὰ καταντήσῃ εἰς ἀθλίαν καὶ ἀξιοδάκρυτον δυστυχίαν διὰ τοὺς περικαθημένους Ζορπάδας καὶ ἀλλεπαλήλλους ἀγκαρίας, ὡσὰν ὁποῦ δὲν διαρκεῖ διὰ τὰς τοιαύτας αἰτίας νὰ κρατήσῃ τοὺς ἐν αὐτῇ οἰκοῦντας καὶ κλίνει (φεῦ) εἰς ἐρήμωσιν· ὅθεν οὐδαμόθεν ἔχοντες βοη-

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

θείας τινὸς ἐλπίδα, ἢ εἰσοδήματος ἢ συνδρομῆς ἱκανῆς, καὶ μὴν ἠμποροῦντες ἄλλως πως νὰ κάμωμεν. διὰ νὰ παραμένωμεν καὶ νὰ φυλάττωμεν ἐκεῖνα ὁποῦ ἀπὸ τοσούτους αἰῶνας τῶν ἀοιδίμων κτητόρων Ἀλεξίου τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ καὶ Ἀνδρονίκου καὶ τῶν ἄλλων ἐφυλάχθησαν θεῖα καὶ ἱερὰ προσκυνήματα μὲ τὴν βοήθειαν καὶ συνδρομὴν τῶν εὐσεβεστάτων χριστιανῶν καὶ τοῖς ἱεροῖς χρυσοβούλλοις τῶν γαληνοτάτων καὶ φιλοχρίστων αὐθεντῶν, θαῤῥοῦντες δὲ ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πεποιθότες τοῖς θεοσεβεστάτοις ὑμῶν σπλάγχνοις θερμῶς προσπίπτομεν καὶ γονυκλιτῶς δεόμεθα, ὁποῦ νὰ ἐπιβλέπῃ μὲ ἱλαρὸν καὶ εὐμενὲς ὄμμα ἐκείνους ὁποῦ κοινῇ γνώμῃ πάσης τῆς ἱερᾶς συνάξεως πέμπομεν αὐτόθι ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφοὺς ὁσιωτάτους ἐν ἱερομονάχοις, Ἱλαρίωνα καὶ Ἰγνάτιον· δι' ὧν προσπίπτομεν γονυκλιτῶς εἰς τὸ αὐθεντικὸν αὐτῆς ἔλεος, παρακαλοῦντες θερμῶς τὸ θεοσεβέστατον ὕψος της, ἵνα διαδίδωται ἐπὶ τῆς πανεκλάμπρου αὐτῆς αὐθεντίας τὸ ἐκ τῶν αὐθεντικῶν ὄκνων διδόμενον ἔλεος εἰς τοὺς κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπους ἡμῶν, ὁποῦ ἐντεῦθεν νὰ ἔχῃ ἐλάφρωσιν τὸ ἅγιον ἡμῶν μοναστήριον ἀπὸ τὰ βαρύτατα χρέη· ἕξει δὲ πάντως ἀντὶ τούτων τὸ θεοστήρικτον αὐτῆς ὕψος τὴν δέσποιναν κυρίαν ἡμῶν τὴν Ὁδηγήτριαν ἀειπάρθενον Μαρίαν ἄμαχον βοήθειαν καὶ κραταιὰν ἀντίληψιν, εἰς τὸ νὰ ἐπιχορηγῇ αὐτῇ τὰ οὐράνιά τε καὶ ἐπίγεια ἀγαθά· ἧς ταῖς πρὸς τὸν υἱὸν αὐτῆς πρεσβείαις εἴθε διαμένοι τὸ ὕψος της ἐπὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ καὶ πανεκλάμπρου αὐτῆς θρόνου ἄσειστόν τε καὶ ἀνεπηρέαστον εἰς παμπληθεῖς ἐνιαυτῶν περιόδους. Ἀμήν.

Τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης γαληνότητος ἐλάχιστοι δοῦλοι.

Ἡ ἐπάνω ἐπιγραφή:

Τῷ ὑψηλοτάτῳ, εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Μιχαὴλ προσκυνητῶς.

18.

(1821, κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον?).

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ Ε'.

Τὴν ὑμετέραν θειοτάτην καὶ σεβασμιωτάτην ἡμῖν παναγιότητα σὺν τῇ περὶ αὐτὴν ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ συνόδῳ δουλικῶς προσκυνοῦμεν καὶ πανευλαβῶς τὴν παναγίαν καὶ χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιὰν ἀσπαζόμεθα.

† Ἣν καὶ διατηροίη ὁ πανάγαθος Θεὸς ἄκρως ὑγιαίνουσαν καὶ πανευημεροῦσαν ἀμεταπτώτως μετὰ μακροβιότητος καὶ δαψιλοῦς ἐπιτεύξεως πάντων ὧν ἐφίεται ἀγαθῶν καὶ σωτηριωδῶν, πρὸς σύστασιν καὶ ἀντίληψίν τε καὶ περίθαλψιν τῶν πτωχῶν καὶ ταπεινῶν ἡμῶν δούλων αὐτῆς καὶ παντὸς τοῦ Γένους, ἁπάντων πιστῶν ῥεαγιάδων καὶ δούλων εὐτελῶν τῆς κραταιοτάτης βασιλείας (ἧς τὸ κράτος εἴη διαιωνίζον καὶ θριαμβεῦον εἰς αἰῶνας). Μετὰ δὲ τὰς δουλικὰς ἡμῶν προσκυνήσεις ἀναφέρομεν τῇ ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ παναγιότητι, ὅτι ὑπτίαις χερσὶν ἐκομισάμεθα τὰς ὑμετέρας πατριαρχικὰς καὶ συνοδικὰς προσκυνητὰς ἡμῖν ἐπιστολάς, συμβουλευτικὰς διὰ τὴν θεάρεστον καὶ σωτήριον ἐντελῆ πίστιν καὶ σαδακάτι, ὁποῦ μετ' ἄκρας ὑποταγῆς πρέπει νὰ διασῴζωμεν ἔχοντες εἰς τὸ ὑψηλὸν δεβλέτι (οὗ τὸ κράτος εἴη διαιωνίζον καὶ θριαμβεῦον εἰς αἰῶνας) καὶ νὰ ἀποδεικνύωμεν τὴν ἀθωότητα ἡμῶν ἄμεμπτον κατά τε τὸ ῥεαγιαδικὸν ἡμῶν χρέος καὶ ὡς αἱ ἱεραὶ παραγγέλλουσιν Γραφαί, ἀντίθεον ἄντικρυς ἀποφαίνουσαι τὸν μὴ πειθόμενον τῇ παρὰ Θεοῦ τεταγμένῃ ἡμῖν βασιλείᾳ καὶ ἐξουσίᾳ. Ἰδεοποίουν προσέτι ἡμᾶς αἱ ῥηθεῖσαι ἐπιστολαὶ καὶ περὶ τοῦ ἀθεεὶ τολμηθέντος τολμήματος καὶ πάσης γέμοντος μωρίας ἀχαριστίας καὶ κακονοίας τοῦ προχρηματίσαντος (ὡς μὴ ὤφελε) ἡγεμόνος Μολδαβίας κακοβούλου Μιχαήλ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, καὶ ὅτι διέσπειραν οὗτοι καὶ γράμματα καὶ ἀποστόλους ἀπέστειλαν αὐτῶν εἰς διάφορα μέρη, διὰ νὰ ἀπλώσωσι λόγους εἰς τὸ πλῆθος νὰ διαταράξωσι τὴν κοινὴν εἰρήνην, νὰ ἐξαπατήσωσι καὶ νὰ ἐφελκύσωσιν εἰς τὸν ἴδιον τῆς ἀπωλείας κρημνὸν (ἂν δυνηθῶσι) καί τινας τῶν ὁμογενῶν ἁπλουστέρους τὸν τρόπον, ἢ μὴ γινώσκοντας τὸ εἶναι αὐτῶν οὐδὲ τὸ συμφέρον ἑαυτοῖς. Προσεταττόμεθα ἐπο-

μένως κατὰ τὸν ὑψηλὸν προσκυνητὸν ὁρισμόν, ὡς ἂν πιασθῶσι γράμματα αὐτῶν, ἢ ἂν φανῶσι τοιοῦτοι ἐνταῦθα, νὰ προσέχωμεν ἀτενῶς καὶ νὰ πιάνωμεν αὐτοὺς καὶ νὰ παραδίδωμεν εἰς τὸν ἀρχιερέα ἡμῶν, ἢ εἰς τὴν ἱερὰν βασιλικὴν κρίσιν, καὶ νὰ ἐμφανίζωμεν καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν τὰ περὶ αὐτῶν, ἀποδεικνύοντες οὕτως ἐμπράκτως σταθερὰν τὴν πίστιν ἡμῶν, εἰλικρινὲς τὸ ῥεαγιαλίκι καὶ εὐχάριστον διάθεσιν εἰς τὰ ἄπειρα ἐλέη καὶ εὐεργεσίας καὶ χάριτας, ὁποῦ καθ' ἑκάστην ἀπολαμβάνομεν παρὰ τῆς εὐσπλαγχνικωτάτης κραταιᾶς βασιλείας. Εὐθὺς οὖν ὁποῦ ἐλάβομεν τὰς ἐπιστολὰς ταύτας, συναχθέντες ἀπὸ ἐκκλησίας εἰς ἐκκλησίαν ἀνέγνωμεν αὐτὰς εἰς ἐπήκοον πάντων· καὶ εἰς τὰ πέριξ χωρία ὁμοίως διενεργήσαμεν· ὧν καὶ ἀναγινωσκομένων, πάντες ὡς πιστότατοι καὶ εὐγνωμονέστατοι δοῦλοι καὶ ῥεαγιᾶδες, γνόντες ἀκριβῶς τὰ γραφόμενα, ὑπεκλίναμεν τὸν αὐχένα· καὶ τὰ πρόσωπα ἡμῶν ἐγγίσαντες πρὸς γῆν καὶ προσκυνοῦντες ὑψώσαμεν φωνὰς ἱκετηρίους πρὸς τὸν παντάνακτα Θεόν, δεόμενοι αὐτοῦ ὁλοκαρδίως, ἵνα διαιωνίζῃ τὸ κράτος τῆς βασιλείας θριαμβεῦον εἰς αἰῶνας, περιέπῃ τε καὶ διατηρῇ τὸν πολυχρόνιον καὶ κραταιότατον παγκόσμιον ἄνακτα, γαληνότατόν τε καὶ εὐσπλαγχνικώτατον βασιλέα καὶ σεφκατλῆ ἐφέντην ἡμῶν σουλτὰν Μαχμοὺτ-χάν, εἰς αἰωνίαν διαμονὴν κράτος τε καὶ στερέωσιν, ἀνώτερον παντὸς ἀνιαροῦ, νικητήν, θριαμβευτὴν καὶ τροπαιοῦχον κατὰ πάντων τῶν ἀντικειμένων τῷ αὐτοῦ κράτει, ἐνισχύων καὶ ἐφαπλῶν τὰ θριαμβευτικὰ αὐτοῦ ὅπλα ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης· καὶ τὸ «Ἀμὴν» εὐθὺς ἐπισυνάψαντες ἀνεπέμψαμεν πρὸς τὸν ἐπουράνιον Κύριον φωναῖς ἀναβαινούσαις ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, προσεπιδεόμενοι τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος, ἵνα ἀξιοῖ ἡμᾶς κατὰ τὸν διακαῆ πόθον ἡμῶν νὰ μένωμεν στερεοὶ εἰς τὸ ῥεαγιαλίκι καὶ ἀπαρασάλευτοι αἰωνίως, καὶ νὰ ἀπολαμβάνωμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν ἀείποτε τὰ ἄπειρα ἐλέη, τὰς χάριτας καὶ εὐεργεσίας, ἃς καὶ ἐξέχεε καὶ ἐκχέει πρὸς ἡμᾶς εὐμενῶς ὡς ἀπὸ ἀκενώτου πηγῆς εὐσπλαγχνίας ἡ τροφὸς καὶ εὐεργέτις ἡμῶν κραταιὰ καὶ ἀήττητος βασιλεία. Καὶ ἑπομένως ὅ τε ἀρχιερεὺς καὶ πιστὸς δοῦλος τῆς κραταιᾶς βασιλείας μετὰ τοῦ ἱερατείου, οἱ πρόκριτοί τε καὶ προεστῶτες καὶ πάντες οἱ ῥεαγιᾶδες συνελθόντες αὖθις ἀπό τε Καλλιουπόλεως, ὁμοίως καὶ τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐγενόμεθα ἐγγυηταὶ καὶ μουτὲ-κεφίληδες εἷς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου· καὶ οὕτως ἀναπέμψαντες καὶ αὖθις εὐχὰς πρὸς Κύριον ὑπὲρ τῆς κραταιᾶς βασιλείας, ἵνα διαιωνίζῃ καὶ θριαμβεύῃ (αὐτὴν) εἰς αἰῶνας, ὑποσχόμεθα διὰ τῆς παρούσης κοινῆς ἡμῶν ἀναφορᾶς νὰ διατηρῶμεν πίστιν καὶ σαδακάτι στερεὸν καὶ ἀπαρασάλευτον, ὡς ἀπαιτεῖ ὁ χαρακτὴρ τοῦ ῥεαγιαλικίου, εὐπείθειαν καὶ ὑποταγὴν σταθερὰν εἰς τὸ ὑψηλὸν δεβλέτι, ὄντες πιστοὶ ῥεαγιᾶδες καὶ μουτὲ-κεφίληδες εἷς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου καὶ ὑπερευχαριστοῦντες τῇ κραταιᾷ βασιλείᾳ καὶ διὰ τὰ ἤδη δειχθέντα πρὸς ἡμᾶς ἐλέη καὶ διὰ τὰς ἀπείρους χάριτας καὶ εὐεργεσίας, ἃς καθ' ἑκάστην ἀπολαμβάνομεν παρὰ τῆς εὐσπλαγχνικωτάτης αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς περιθάλψεως· τοὺς δὲ ἀντιπράττοντας εἰς τὸ κραταιὸν καὶ ἀήττητον δεβλέτι ἀντιθέους ὑπολαμβάνοντες, τὰς παλαμναιοτάτας ἀρὰς κατ' αὐτῶν καὶ αὐτὸ τὸ ἀνάθεμα προσεπιφωνοῦμεν καὶ προσεκτικωτάτην τὴν ἐπιμέλειαν καταβάλλομεν, ἵνα πιάσωμεν γράμματα, ἢ τοιούτους ἀσεβεῖς κακόνους, καὶ παραδῶμεν τοῖς πολυχρονίοις ἡμῶν αὐθένταις. Ὅμως ἐνταῦθα εἰς τὸν καζᾶν μας ἐλέει θείῳ τοιοῦτοι κακοήθεις ἀχάριστοι, ὥστε μὴ γινώσκειν ἑαυτοὺς καὶ τὸ χρέος τοῦ ῥεαγιαλικίου, οὐδεὶς εὑρίσκεται. Πάντες ταπεινοὶ καὶ εὐγνώμονές εἰσι καὶ πιστοί, εὐπειθεῖς ῥεαγιᾶδες, ἐνεργοῦντες ἐμπράκτως τὰ χρέη τοῦ ῥεαγιαλικίου, τιμῶντες τοὺς ἐχλῆ-ἰσλάμηδες καὶ μετ' αὐτῶν συμφώνως καὶ κοσμίως συναναστρεφόμενοι, καθὼς πρὸς πλείω πληροφορίαν τοῦ ῥεαγιαλικίου ἡμῶν, ἂν ἀγαπᾷ, τὸ ὑψηλὸν δεβλέτι ἐρωτᾷ τόν τε ἐνδοξότατον καὶ πανέκλαμπρον ἀγιάνην ἡμῶν καὶ τοὺς ἐχλῆ-ἰσλάμηδες περὶ ἡμῶν· οἵτινες καὶ ἤδη, ὅσοι πραγματευόμενοι περιερχόμεθα εἰς τὰ ἔξω καὶ διὰ τοῦτο μεταχειριζόμεθα ὅπλα τινὰ καὶ ἅρματα πρὸς διαφύλαξιν τῆς πορείας, ἀκούσαντες τὰ τρέχοντα, χωρὶς νὰ αἰτηθῶμεν αὐτά, αὐτοπροαιρέτως προσήλθομεν πρὸς τὸν ἐνδοξότατον καὶ πανέκλαμπρον ἀγιάνην ἡμῶν Χασὰν-πεῆ ἐφέντην μας, καὶ παρακαλέσαντες ἐνεχειρίσαμεν αὐτὰ τῇ αὐτοῦ ἐνδοξότητι, ἵνα μένωσι παρ' αὐτῷ· καὶ ἂν ποτε μέλλωμεν ἐξακολουθήσειν ταξίδιον, νὰ λαμβάνωμεν αὐτὰ πρὸς καιρόν. Προσπίπτοντες δὲ εἰς τὰ φιλάνθρωπα σπλάγχνα τοῦ ὑψηλοῦ δεβλετίου δεόμεθα θερμοτάτοις τοῖς δάκρυσιν, ἵνα γνωρίζῃ ἡμᾶς

www.dacoromanica.ro

δούλους εὐπειθεῖς καὶ πιστοὺς ῥεαγιάδες αὐτοῦ, καὶ διασώζῃ ἀπαραμείωτον τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐσπλαγχνικωτάτην εὐμένειαν, καὶ νὰ ἐκχέῃ ἐφ' ἡμᾶς ἄφθονα τὰ ἐλέη καὶ τὰς συνήθεις εὐεργεσίας καὶ χάριτας τῆς θεοδωρήτου μεγαλοδωρίας αὐτοῦ, οὗ τὸ κράτος εἴη ἀήττητον, διαιωνίζον καὶ θριαμβεῦον εἰς αἰῶνας· αἱ δὲ πανάγιαι καὶ θεοπειθεῖς πατρικαὶ ἡμῖν εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι τῆς ὑμετέρας θειοτάτης παναγιότητος εἴησαν ἡμῖν φύλακες καὶ ἀρωγοὶ διὰ βίου παντός.

Τῆς ὑμετέρας θειοτάτης παναγιότητος δοῦλοι ταπεινοὶ καὶ ἐγγυηταὶ καὶ μουτεκεφίληδες εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου.

---

www.dacoromanica.ro

ΙΕ΄.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΓΓΡΑΦΑ.

www.dacoromanica.ro

ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΓΓΡΑΦΑ.

1.

† Ῥωξάνδρα δέσποινα πιστὴ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ, δούλη δὲ τῆς θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῆς δεσποίνης καὶ κυρίας ἡμῶν, σύζυγος εὐσεβῶς καὶ νομίμως κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς νόμους τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδοξοτάτου αὐθεντὸς Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου βοεβόδα πάσης γῆς Μολδοβλαχίας, τοῦ ἐπονομασθέντος εἰς τὸ θεῖον καὶ ἀγγελικὸν σχῆμα Παχουμίου δούλου τοῦ Θεοῦ.

Εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν ἔτει ͵ζοζ $\left(\frac{1568}{1569}\right)$, τότε ὅτε ὁ σουλτὰνΣελίμη, ἐλιαντζῆς ὀνομαζόμενος Μουσταφᾶ τζελεπῆς ἐλθὼν μετὰ βασιλικοῦ ὁρισμοῦ ἐπώλησε πάντα τὰ μοναστήρια, τά τε κινητὰ πάντα καὶ ἀκίνητα αὐτῶν. Τότε οὖν ἐλθόντες οἱ ἐκ τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ Καρακάλλου εὑρισκόμενοι ἱερομόναχοι καὶ μοναχοὶ ἔκλαυσαν πικρῶς τὴν ἀδικίαν αὐτῶν καὶ τὸν τέλειον ἀφανισμόν· καὶ οὐκ ἔχοντες ἀλλαχοῦ που τὴν κεφαλὴν κλῖναι, εἰ μὴ πρὸς ἡμᾶς, εὐσπλαγχνίσθη ἡ ἐμὴ ἐξουσία τὰ μέγιστα ἀκούσασα ταῦτα· διὸ καὶ δέδωκα αὐτοῖς τοῖς ῥηθεῖσι μοναχοῖς χρήματα ἱκανὰ εἰς τὸ ἐλευθερωθῆναι τὰ τοῦ μοναστηρίου κτήματα, καὶ δέδωκα χιλιάδας ἄσπρα λε, ἤτοι τριάκοντα πέντε, ἕνεκα ψυχικῆς σωτηρίας. Οἱ δὲ ῥηθέντες μοναχοὶ ὑπεσχέθηκαν, ὅπως ποιήσωσιν ἕνεκεν ἐμοῦ μνημόσυνα ἓξ τὸ κατ᾽ ἔτος μέχρι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, τὴν ἑορτὴν τοῦ μεγάλου μου Νικολάου ἀγρυπνία διὰ παντὸς εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, κἄν τε πολλοὶ ὦσι, κἄν τε ὀλίγοι μέχρι ἑνὸς ἢ δύο. Διὸ καὶ δεσμὸν ποιήσαντες αὐτοθελῶς, ὅστις τῶν καθευρεθέντων μοναχῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκείνῃ μονῇ τοῦ Καρακάλλου, τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων, ἀμελήσει τὸ τοιοῦτον, ὁ τοιοῦτος ἀφωρισμένος γενήσεται ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος, καὶ ἐχέτω τὰ ἀρὰς τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ συνόδων.

Καὶ οὕτως ὑπεσχέθημεν καὶ ἐντελλόμεθα ἀλλήλοις κατὰ διαδοχήν.

Οἱ ἐκ τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ Καρακάλλου ἐν τῷ Ἁγιωνύμῳ Ὄρει.

2.

(Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ γράμμα περὶ τῆς μονῆς Ῥιμνίκου).

Ὁ παντοκράτωρ Θεός, ἂν καλὰ καὶ νὰ μὴν χρειάζεται καμμίαν ἄλλην τινὰ κατοικίαν ἔξω ἀπὸ λόγου του καὶ ἀπὸ τὴν ἐδικήν του οὐσίαν καὶ φύσιν, ἐπειδὴ καὶ πάντοτε ἀναπαύεται αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ ἀϊδίως, ἀλλ᾽ ὅμως οἰκείᾳ φιλανθρωπίᾳ τὸν ὁρώμενον τοῦτον τεκτηνάμενος κόσμον λέγεται πῶς νὰ ἔχῃ θρόνον καὶ κατοικίαν τὸν οὐρανόν, χωρὶς ὅμως νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τὰ κάτω (ὡς καθὼς τὸ λέγει καὶ μόνος του διὰ τοῦ προφήτου· «Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον»)[1], ὡς συνεκτικὸς καὶ κυβερνήτης πάντων τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων. Αὐτὸς ὁ δημιουργὸς τῶν ὅλων Θεὸς ἠθέλησεν νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλην κατοικίαν ἐπὶ τῆς γῆς ὄχι δι᾽ ἄλλο, παρὰ δι᾽ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, ὁποῦ κατοικοῦμεν τὴν γῆν· ὅθεν καὶ

---

[1]) Ἡσαΐου ξς', 1.

www.dacoromanica.ro

αὐτὸς ἀπὸ λόγου του ἐπρόσταξε τὸν μέγαν ἐκεῖνον προφήτην καὶ νομοθέτην νὰ τοῦ οἰκοδομήσῃ τὴν πρώτην ἐκείνην σκηνὴν κατὰ τὸ παράδειγμα ὁποῦ τοῦ ἔδειξεν αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ· «καὶ ποιήσεις» λέγει «τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει» (καθὼς φαίνεται πλατύτερα ἐν κεφαλαίῳ κε΄ τῆς Ἐξόδου). Κατὰ μίμησιν τῆς ὁποίας ἐκείνης σκηνῆς ἠθέλησε καὶ ὁ μέγας ἐν προφήταις καὶ βασιλεῦσι Δαβὶδ νὰ οἰκοδομήσῃ τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸς κατοικίαν ἐπίγειον τὴν παλαιὰν ἐκείνην Σιὼν μὲ τέτοιον πόθον, ὁποῦ μὲ ὅρκον ὑποσχέθηκεν, ὅτι νὰ μὴν ἔμπῃ εἰς τὴν κατοικίαν του, μηδὲ νὰ κοιμηθῇ εἰς τὴν κλίνην του, ἕως ὁποῦ νὰ εὕρῃ τόπον ἁρμόδιον εἰς κατασκευὴν τοῦ θείου ἐκείνου ναοῦ. Ὤμοσε, λέγει καὶ ἡ ἁγία Γραφή, τῷ Κυρίῳ· ηὔξατο τῷ Θεῷ Ἰακὼβ λέγοντας, «εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα οἴκου μου, εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου, εἰ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ Κυρίῳ, σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ» (καθὼς φαίνεται ἐν ψαλμῷ ρλα΄). Ἀλλ᾽ ὅμως δὲν ἠξιώθη νὰ τὴν οἰκοδομήσῃ αὐτός, μὲ τὸ νὰ ἦτον πολεμικώτατος καὶ ἔχυσεν αἵματα πολλὰ καὶ ἦτον ἀνὴρ αἱμάτων· ἀμὴ τὴν ᾠκοδόμησεν ὕστερον ὁ εἰρηνικώτατος καὶ σοφώτατος Σολομών, ὁ υἱός του, καθὼς φαίνεται καὶ εἰς τὸ κδ΄ κεφάλαιον τῶν Παραλειπομένων. Εἰς τὸν ὁποῖον ἐκεῖνον μέγαν ναὸν ἐσυναθροίζοντο ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἑώρταζον ὅλοι ὁμοῦ κοινῶς τὰς νομικὰς ἑορτὰς εἰς ἕνα τόπον καὶ μίαν ἐκκλησίαν, ἐπειδὴ δὲν εἶχον ἐξουσίαν νὰ ἑορτάζουν εἰς ἄλλον κανένα τόπον τῆς οἰκουμένης, ἔξω ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καθὼς φαίνεται εἰς τὸν ρλς΄ ψαλμόν, ὁποῦ λέγει προφητικῶς ὁ Δαβὶδ ἐκ στόματος τῶν Ἰουδαίων, πῶς «Ἄσωμεν τὴν ᾠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας». Ἀμή, ἀφοῦ ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς γενόμενος ἄνθρωπος ἐκυνήγησεν μὲ τὰ δίκτυα τῆς εὐαγγελικῆς του διδασκαλίας διὰ μέσου τῶν ἁγίων αὐτοῦ μαθητῶν καὶ ἀποστόλων πάντα τὰ ἔθνη καὶ ὅλην τὴν οἰκουμένην, καθὼς μᾶς τὸ βεβαιώνει καὶ ὁ προφητικὸς λόγος («Εἰς πᾶσαν», λέγει, «τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν»), ἀπὸ τότε καὶ ὕστερον ἄρχησαν νὰ οἰκοδομοῦν οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι πανταχοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον ναοὺς καὶ ἐκκλησίας εἰς δόξαν τιμὴν καὶ κατοικίαν τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως Θεοῦ, ἐπειδὴ καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ μόνον ναὸς καὶ παλάτιον ἐπίγειον καὶ κατοικητήριον τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως Θεοῦ κατὰ μίμησιν τοῦ σύμπαντος κόσμου οὐρανίου τε καὶ ἐπιγείου. Ὅθεν καὶ ἡ κοσμικὴ τῆς Ἐκκλησίας ἱεραρχία κατὰ μίμησιν ἐγένετο τῆς ἐπουρανίου ἱεραρχίας· καὶ ὄχι μόνον εἰς ὄνομα τοῦ παμβασιλέως Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῆς πανυπερυμνήτου Θεοτόκου καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων καὶ δεσποτικῶν ἑορτῶν κτίζουσιν ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια οἱ ὀρθόδοξοι. Διότι, ἂν καλὰ καὶ νὰ λέγῃ ὁ προφήτης «ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον» [1], ἀλλὰ τοῦτο τὸ λέγει κατὰ δεύτερον λόγον, διὰ νὰ μὴν εὕρωμεν πρόφασιν εἰς τόπους ὁποῦ δὲν εὑρίσκομεν ἐκκλησίας νὰ ἀμελήσωμεν τὴν ἀκολουθίαν μας· ἀμὴ ἐκεῖ ὁποῦ εὑρίσκομεν ἐκκλησίας, χρέος ἔχομεν ὅλοι ὁμοῦ κοινῶς εἰσερχόμενοι ἐν αὐταῖς νὰ εὐλογοῦμεν καὶ νὰ εὐχαριστοῦμεν τὸν Κύριον, καθὼς ὁ αὐτὸς προφήτης ἀλλαχοῦ ψαλμῷ ξζ΄ μᾶς προστάζει καὶ λέγει· «Ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεὸν κύριον ἐκ πηγῶν Ἰσραήλ». Ἀνάμεσα λοιπὸν εἰς τοὺς παλαιοὺς ἐκείνους ὀρθοδόξους καὶ βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας, ὁποῦ ᾠκοδόμουν τὰς ἐκκλησίας, ἐξαίρετος καὶ ὀνομαστότατος εἰς τὰς θείας οἰκοδομὰς ἐστάθηκεν εἰς τὸν καιρόν του ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει μέγας ἐν βασιλεῦσιν Ἰουστινιανός, ὁ ὁποῖος ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα του ἄπειρα καὶ πλήθει καὶ μεγέθει θεῖα κατοικητήρια ὁποῦ ᾠκοδόμησεν, ἔκτισεν καὶ τὴν περιβόητον ἐκείνην καὶ ὑπερθαύμαστον νέαν Σιών, κατὰ μίμησιν δηλονότι τῆς παλαιᾶς ἐκείνης τοῦ Σολομῶντος, τὴν ἁγίαν ἐπονομαζομένην τοῦ Θεοῦ Λόγου Σοφίαν· ἔπειτα δὲ καὶ τὴν σεβασμιωτάτην καὶ βασιλικὴν μονὴν τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ. Τανῦν δὲ κατὰ μίμησιν ἐκείνου τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως ἐκ θείας τινὸς ἐπιπνοίας ὁρμηθέντες καὶ ὁ εὐσεβέστατος καὶ χριστιανικώτατος καὶ ὑψηλότατος ἡγεμὼν πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριος Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Μπασαράμπας βοεβόνδας καὶ ὁ εὐγενέστατος καὶ ἐνδοξότατος ἐν

[1]) Ψαλμ. ρβ΄, 22.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ἄρχουσι μέγας σπαθάριος κύριος Μιχαὴλ ὁ Καντακουζηνὸς ἀνήγειραν καὶ ᾠκοδόμησαν εἰς τόπον καλούμενον Ῥίμνικον μοναστήριον περικαλλὲς καὶ θαυμάσιον εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῆς ὑπερενδόξου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἐπ᾽ ὀνόματι τῆς ἁγίας αὐτῆς Κοιμήσεως· τὸ ὁποῖον καὶ ἀφιέρωσαν ἐξ εἰλικρινοῦς αὐτῶν ψυχῆς καὶ καρδίας εἰς τὸ προῤῥηθὲν σεβασμιώτατον καὶ ἀνακτορικὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ εἰς μνημόσυνον ἑαυτῶν ἀΐδιόν τε καὶ ἄληκτον. Τούτου χάριν ἐζήτησαν καὶ παρ᾽ ἡμῶν τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιεπισκοπευόντων τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ γνώμῃ κοινῇ καὶ τῶν ἐνασκουμένων ἐκεῖσε πατέρων τὰ αὐτὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔθη κρατεῖν ἐν τῷ παρ᾽ αὐτῶν ἀφιερωθέντι σεβασμίῳ μοναστηρίῳ τῆς Θεοτόκου, ἅπερ καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ θεοβαδίστῳ ὄρει Σινᾶ ἐς ἀεὶ διακρατεῖται καὶ σῴζεται. Καὶ πρῶτον μὲν τὴν αὐτὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν, ὡς εἴπομεν, ἀπαραλλάκτως διατηρεῖσθαι καθάπερ καὶ ἐν τῷ θεοβαδίστῳ ὄρει Σινᾷ· δεύτερον, τοὺς ἐνασκουμένους ἐκεῖσε πατέρας μετὰ τοῦ καθηγουμένου αὐτῶν κοινὸν τὸν μοναδικὸν ἄγειν βίον, ὁμοσίτους τε καὶ ὁμοδιαίτους· τρίτον κατά τε τὰς ἑσπερινὰς τελετὰς ἑκάστης Παρασκευῆς καὶ τὰς ἐν τοῖς Σάββασι γινομένας ἱερουργίας κόλλυβα προσάγειν τῷ θείῳ ναῷ εἰς μνημόσυνον τῶν ἀοιδίμων καὶ μακαρίων κτητόρων τοῦ θείου ἐκείνου ναοῦ, μνημονεύοντας αὐτῶν τὰ ὀνόματα ἐν ἑσπέρᾳ καὶ πρωῒ κἂν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ· τέταρτον, καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ τοῦ μὴ ἐκλείπειν τὴν θείαν μυσταγωγίαν· πέμπτον καὶ τελευταῖον μηδένα τολμᾶν τῶν ἐνασκουμένων ἐκεῖσε πατέρων ἐξέρχεσθαι τοῦ μοναστηρίου καὶ πορεύεσθαι καὶ διατρίβειν ὅπου καὶ ὡς βούλεται ἄνευ εἰδήσεως τοῦ προεστῶτος. Αὐτὰ ταῦτα λοιπὸν καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ μεθ᾽ ἡμᾶς ἐπικυροῦμεν καὶ βεβαιούμεθα, ὥστε μένειν ἀπαραμείωτα καὶ ἀπαράθραυστα ἄχρις οὗ ὁ ἥλιος ἐφορᾷ τὴν περίγειον λῆξιν. Ὅστις δ᾽ ἂν φανείη παραβαίνειν τι τῶν εἰρημένων καὶ δεδογμένων καὶ ἐπικεκυρωμένων, ἔχοι ἀντίδικον αὐτὴν τὴν τοῦ Θεοῦ Λόγου μητέρα ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως καὶ μενέτω ὑπὸ ἐπιτίμιον φρικτόν, ἕως οὗ μετανοήσας ἐφ᾽ οἷς ἥμαρτε τύχοι τῆς συγχωρήσεως. Ἐγράφη δὲ ταῦτα κατὰ τὸ ,αχϛϛ^ον^ σωτήριον ἔτος (=1696), κατὰ μῆνα . . . .

3.

,Αψζζ΄. Ἰουνίου ι΄.

Μετάφρασις ἀπαράλλακτος τοῦ ἐκδοθέντος ὑψηλοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὁρισμοῦ καὶ φερμανίου περὶ Βενετζιάνων.

Ἐπειδὴ οἱ Σκλαβοῦνοι, Κεφαλωνῖται, Χερβάται καὶ ἄλλοι παρόμοιοι σούδιτοι Βένετοι τολμοῦν διάφορα ἀτοπήματα εἰς τὴν βασιλικὴν ἐπικράτειαν, καὶ προσφάτως ἔγιναν αἰτία τῆς ἐν Σμύρνῃ ἀνωμαλίας, προστάζομεν, ὅσοι τῶν τοιούτων ἔσωσαν νὰ κατοικήσουν εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ ἤθελον ἔλθῃ εἰς τὰ μέρη τῆς ἐπικρατείας μας διὰ ὑποθέσεις πραγματείας των, οἱ τοιοῦτοι νὰ γνωρίζωνται ὡς Ῥῶσσοι, ἂν εἶναι γεγραμμένοι εἰς τὴν καντζελαρίαν τῶν κονσόλων τῆς Ῥωσσίας καὶ εἰς τὸ ἐνυπόγραφον τευτέρι, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ μὴ διαφενδεύωνται ὡς Ῥῶσσοι· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰ Ῥωσσικὰ καράβια εἶναι διάφοροι σούδιτοι Βένετοι, οἱ τοιοῦτοι νὰ μὴ κρίνωνται ὡς Ῥῶσσοι, οὔτε νὰ διαφεντεύωνται ἀπὸ τὸν κόνσολον τῆς Ῥωσσίας, ἀλλὰ νὰ κρίνωνται ὡς μισθωτοὶ εἰς τὰ Ῥώσσικα καράβια καὶ νὰ καταδικάζωνται εἰς τὰς ἀκαταστασίας των, καθὼς κατωτέρω φανερώνεται· εἰς τὸ ὁποῖον εὐχαριστήθη καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας μὲ τακρίρι του εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν. Οἱ δὲ λοιποὶ Βένετοι ὁποῦ εὑρέθησαν ὑπανδρευμένοι καὶ ἐγκάτοικοι εἰς τὴν βασιλικὴν ἐπικράτειαν, νὰ καταγίνωνται εἰς τὰς τέχνας καὶ κιάρια ἀνήκοντα τοῖς ἐντοπίοις. Ὅσοι δὲν ἤθελον δεχθῇ τὸ ῥαγιαλίκι, νὰ διώκωνται· καὶ ἂν τολμήσουν νὰ ἔλθουν ἐκ δευτέρου, ὡς κλέπτας νὰ τοὺς βάζουν εἰς τὰ ζιντάνια καὶ φυλακάς· καὶ οἱ γεμιτζῆδες ὁποῦ ἔρχονται μὲ τὰ καράβια τὰ Βενέτικα, νὰ μὴν περπατοῦν ἁρματωμένοι οὔτε ἔξω ἀπὸ τὰ καράβια νὰ ἐβγαίνουν ἄνευ αἰτίας, οὔτε νὰ διατρίβουν καὶ νὰ κοιμῶνται ἔξω· καὶ ἂν ἤθελον φαίνονται ἐναντίοι εἰς αὐτὰς τὰς προσταγάς, ἢ νὰ κάμνουν καμμίαν κακίαν, νὰ μὴν εἶναι καμμία ὑπόληψις εἰς τὸ ὅτι εἶναι Βενετζιᾶνοι, ἀλλά, καθὼς εἶναι συνήθεια εἰς ὅλας τὰς βασιλείας, οἱ ζαμπῖται τῶν τόπων νὰ πιάνουν τοὺς τοιούτους, νὰ τοὺς φυλακώνουν καὶ νὰ

τοὺς παιδεύουν. Ὅσοι δὲ Βένετοι εἶναι ἀνύπανδροι καὶ ἤθελον δεχθῇ τὸ ῥαγιαλίκι, νὰ μὴ τοὺς δέχωνται, ἀλλὰ νὰ τοὺς διώκουν. Οὕτω διαλαμβάνει ἀποφασιστικῶς ὁ ῥηθεὶς ὑψηλὸς ὁρισμὸς βασιλικός τε καὶ προσκυνητός, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ὁποίου θέλετε ἀκολουθήσει ὅλοι σας ὡς εὐπειθεῖς ῥαγιᾶδες τῆς κραταιᾶς βασιλείας.

4.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πιττακίου τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ περιβλέπτου πεϊζαδὲ κυρίου κυρίου Μιχαὴλ Χαντζερῆ, διερμηνευτοῦ τοῦ βασιλικοῦ ὑψηλοῦ ἀκαταμαχήτου στόλου. αωϛ' (1806) Ὀκτωβρίου ιδ' ἐξεδόθη.

Μὲ τὸ νὰ ἰξεύρωμεν ὅτι εὑρίσκονται τινὲς ἄνθρωποι φύσει ταραχοποιοί, ἀγαπῶντες τὰς καινοτομίας καὶ χαίροντες εἰς τὰς ἐπιβλαβεῖς καὶ ἀείποτε ἐπιζημίους ἀκαταστασίας, δὲν θέλουν παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ διασπέρνουν τὸ φαρμάκι τῆς ταραχώδους φύσεως καὶ ἀποστατώδους καρδίας των καὶ νὰ ἀπατῶσι τοὺς ἁπλουστέρους μὲ διάφορα ἐπιχειρήματα, διὰ νὰ τραβοῦν καὶ αὐτοὺς εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀκαταστασίαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν παραφροσύνην, μὲ λόγους ἀνυπάρκτους εἴτε φοβερισμῶν, ἢ ἄλλων ματαίων φαντασιῶν καὶ ἀσυστάτων ἐλπίδων, — διὰ τοῦτο ἡμεῖς προνοοῦντες πατρικῶς σᾶς δίδομεν τὴν εἴδησιν, ὅτι ὅσον ὁ κραταιότατος καὶ γαληνότατος ἡμῶν ἄναξ, τόσον καὶ ὁ ὑψηλότατος καὶ πολυχρόνιος καπουδὰν-πασᾶς ἐφέντης μας, ἔχουν καὶ σῴζουν ξεχωριστὴν εὐμένειαν καὶ εὐσπλαγχνίαν εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐγκατοίκους τῶν νησίων. Διὸ καὶ θέλετε ἔχει πρὸ πάντων ὅλοι οἱ νησιῶται ξεχωριστὴν προστασίαν καὶ δαψιλὲς ἔλεος καὶ μεγάλην ὑπεράσπισιν ἀείποτε ἀπὸ τὴν κραταιὰν βασιλείαν, ὄχι μόνον ὅσοι εἶστε ῥεαγιᾶδες, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἐφθάσατε νὰ γενῆτε σούδιτοι, νὰ εἶστε ὅλοι ὑπερβέβαιοι, ὅτι ἅμα ὁποῦ ἀφήσετε τὰς πατέντας καὶ ἀποκατασταθῆτε ῥεαγιᾶδες πιστοὶ καὶ εὐπειθεῖς, ὅλους θέλει σᾶς δεχθῇ ἀναμφιβόλως ἡ κραταιὰ βασιλεία μὲ ἀγκάλας ἀνοικτὰς καὶ μὲ ἄκραν εὐμένειαν καὶ εὐσπλαγχνίαν, χωρὶς νὰ ἔχῃ τις παραμικρὰν ὑποψίαν, ὅτι θέλει τῷ ἀκολουθήσει πώποτε παραμικρὰ ζημία ἢ ἐνόχλησις δι' αὐτὸ τοῦτο· καθότι ὄχι μόνον δὲν θέλει λάβει παραμικρὰν ἐνόχλησιν, ἀλλὰ μάλιστα κατὰ τὴν φυσικὴν γενναιότητα καὶ εὐσπλαγχνίαν τῆς κραταιᾶς βασιλείας θέλουν ἔχει καὶ ξεχωριστὴν περίθαλψιν καὶ προστασίαν, καθὼς περὶ τούτου κατόπιν θέλετε λάβει πληροφορίαν καὶ δι' ὑψηλῶν ἡγεμονικῶν πουγιουρουλδιῶν τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ πολυχρονίου καπουδὰν-πασᾶ ἐφένδη μας. Διὰ ταῦτα καὶ ἡμεῖς παραθαρρύνοντες ὑμᾶς διὰ τοῦ παρόντος μας σᾶς προτρέπομεν εἰς τὸ νὰ μὴν ἠθέλετε ἐκδώσῃ κατ' οὐδένα τρόπον, ἢ συγκατατεθῇ εἰς τοὺς λόγους τῶν τοιούτων ταραχοποιῶν καὶ παραφρόνων, ἀλλὰ νὰ εἶστε καὶ νὰ ἀποκατασταθῆτε ὅλοι κοινῶς μὲ ἄκραν ἀφοβίαν πιστοὶ ὑπήκοοι καὶ εὐπειθεῖς ῥεαγιᾶδες τῆς κραταιᾶς βασιλείας, διὰ νὰ ἀπολαμβάνητε ἀδεῶς καὶ τὰ δαψιλῆ ἐλέη καὶ τὴν παντοτεινὴν εὐμένειαν καὶ προστασίαν αὐτῆς ὡς πιστοὶ ὑπήκοοι. Διὰ νὰ γένῃ δὲ ἡ εἴδησις αὕτη γνωστὴ εἰς ὅλους, ἀφ' οὗ ἀναγνωσθῇ τὸ παρόν μας εἰς ὅλας τὰς νήσους καὶ παραλίους εἰς ἐπήκοον πάντων, διορίζομεν εἰς τὸ νὰ ἀντιγράφεται ἀπαραλλάκτως ἓν ἴσον καὶ νὰ μένῃ τὸ ἀντιγραφὲν ἐκεῖνο ἴσον εἰς τὴν καντζελαρίαν ἑκάστης νήσου καὶ τόπου, ὁποῦ νὰ μὴν μείνῃ πλέον καμμία ἀπολογία εἰς ἐκείνους ὁποῦ δὲν πεισθῶσι εἰς τὴν προτροπήν μας αὐτήν, ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς εἰς τὸν ὁποῖον οἱ τοιοῦτοι ἔχουν νὰ μετανοήσουν ἀναμφιβόλως, χωρὶς πλέον νὰ τοὺς ὠφελήσῃ ἡ τοιαύτη μετάνοια. αωϛ^ω (1806) Ὀκτωβρίου ιδ'.

Μιχαὴλ Χαντζερῆς.

5.

Σαλὴχ-πασᾶς ἐλέῳ Θεοῦ βεζίρης καὶ καπουδὰν-πασᾶς.

Προεστῶτες καὶ ἐπίτροποι τῶν νήσων Σπετζῶν, Ψιῤῥῶν, Ὕδρας καὶ τῶν λοιπῶν, ὁποῦ ἔχουν καράβια, καὶ ἅπας ὁ κοινὸς λαός, πιστοὶ ῥεαγιᾶδες τοῦ κραταιοῦ δεβλετίου, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι ἐπειδὴ εἰς τὸν παρόντα πόλεμον τὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς βασιλείας Ῥωσσῶν γίνεται μεγάλη ἑτοιμασία τόσον διὰ ξηρᾶς μὲ στρατεύματα ἱκανά, ὅσον καὶ διὰ

www.dacoromanica.ro

θαλάσσης μὲ ἀκαταμάχητον στόλον, ὁ ὁποῖος ἔχει νὰ ἐκπλεύσῃ εἰς τὴν Μαύρην καὶ Ἄσπρην Θάλασσαν, ἔκαμε χρεία νὰ γράψωμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς τοὺς ἔχοντας καράβια ἱκανὰ διὰ πόλεμον, οἱ ὁποῖοι πάντοτε ἐφάνητε κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ περιστάσεις ὄχι μόνον πιστοὶ εἰς τὸ ρεαγιαλίκι σας, ἀλλὰ καὶ προθυμότατοι εἰς ὅλας τὰς βασιλικὰς ἐκδουλεύσεις καὶ κατ' ἐξοχὴν τοῦ βασιλικοῦ Τερσανέ, δουλεύσαντες μὲ σαδακάτι καὶ προθυμίαν καὶ εὐχαριστήσαντες κατὰ πάντα τὸ κραταιὸν δεβλέτι· καὶ νὰ σᾶς παραγγείλωμεν καὶ νὰ σᾶς παρακινήσωμεν ὁποῦ εἰς τὴν παροῦσαν κατεπείγουσαν χρείαν τῆς κραταιᾶς βασιλείας νὰ προθυμοποιηθῆτε ὅλαις δυνάμεσι εἰς τὸ νὰ δείξετε πραγματικώτερον τὴν πίστιν καὶ προθυμίαν σας καὶ ὅτι εἶσθε διὰ πάντα πιστοὶ καὶ σταθεροὶ εἰς τὸ ὑψηλὸν δεβλέτι καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου πολέμιοι καὶ διῶκται τῶν ἐχθρῶν τῆς βασιλείας Ῥωσσῶν· καὶ ἐκ τῶν καραβίων ὁποῦ ἔχετε εἰς τὰ νησία σας νὰ ἀρματώσετε ὅσα ἠμπορεῖτε μὲ ταϊφὲν καλὸν καὶ μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου, διὰ νὰ τὰ μεταχειρισθῆτε ἐδῶ εἰς τὸν βασιλικὸν δονανμᾶ· τὰ ὁποῖα φέρνοντές τα ἐδῶ νὰ ἔχετε σενέδι τοῦ προεστῶτος τῆς σκάλας ἐκείνης ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤθελε σηκωθῇ τὸ κάθε καράβι· τὸ ὁποῖον σενέδι νὰ περιέχῃ ῥητῶς τὴν ἡμέραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκίνησε τὸ κάθε καράβι, διὰ νὰ λογαριάζεται ὁ μισθὸς καὶ ἡ πληρωμὴ τοῦ καραβίου ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἡμέραν μὲ κάθε εὐχαρίστησίν σας καὶ νὰ σᾶς δίδωνται καὶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, οἷον παρούτια, γγιουλέδες καὶ ὅσα ἄλλα ἤθελαν σᾶς χρειασθοῦν. Ἐπὶ τούτῳ τοίνυν ἐκδόντες τὸν παρόντα ἡγεμονικόν μας ὁρισμὸν προτρέπομεν πάντας ὑμᾶς, ὅπως κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ κραταιοτάτου καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν ἄνακτος καὶ τὴν ἡμετέραν ζήτησιν προθυμοποιηθῆτε εἰς τὸ νὰ δείξετε πραγματικώτερον τὴν πίστιν καὶ σαδακάτι σας εἰς τὴν προκειμένην ταύτην περίστασιν καὶ μὲ τὸ σύνηθες γαϊρέτι σας φιλοτιμηθῆτε ὅλοι σας εἰς τὸ νὰ ἀρματώσητε ὅσα καράβια ἠμπορέσετε, ξεσυνοριζόμενοι μεταξύ σας ποῖος ἀπὸ τὸν ἄλλον νὰ φανῇ προθυμότερος εἰς τὸ νὰ προφθάσετε ἐνταῦθα μίαν ὥραν προτήτερα, καθὼς ἀνωτέρω σᾶς παραγγέλλομεν. Θέλετε ἠξεύρει πρὸς τούτοις, ὅτι εἶναι ἄδεια παρὰ τοῦ ὑψηλοῦ δεβλετίου εἰς ὅλους ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς κατοίκους τῶν νήσων, ὁποῦ ὅσα καράβια Ῥούσσικα ἢ πραγματευτάδικα ἢ πεϊλίδικα ἤθελαν φανῇ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη, νὰ τὰ πολεμῆτε καὶ νὰ καταδιώκετε· καὶ τὰ μὲν πραγματευτάδικα μὲ ὅσον πρᾶγμα ἔχουν μέσα νὰ εἶναι πρέζα ἐδική σας, ἐκτὸς μόνον τῶν γεμιζίδων καὶ ἄλλων ἀνθρώπων καὶ τῶν χαρτιῶν ὁποῦ ἠθέλετε εὕρῃ μέσα· τοὺς ὁποίους προστάζομεν μὲ τὰ χαρτία ὅλα νὰ τοὺς κάμετε τεσλίμι εἰς τοὺς πλησιάζοντας αὐτόθι ζαπίτας· τὰ δὲ πεϊλίδικα καράβια, οἷον κορβέτας, φεργάδες, ἢ ἄλλα, πιάνοντές τα νὰ τὰ φέρετε ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν, ὄντες βέβαιοι ὅτι ἀφ' οὗ ἔχετε νὰ ἀξιωθῆτε πάσης τιμῆς, περιποιήσεως καὶ φιλοδωρίας, θέλετε πληρωθῇ καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν τῶν πεϊλίδικων καραβίων, καθὼς ἀξίζουν, μετρούμενα τὰ ἄσπρα εἰς ἐσᾶς αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἡμέραν καὶ στιγμὴν ἀπὸ τὸν χαζνὲ τοῦ βασιλικοῦ Τερσανέ. Καὶ ὅσοι ἀπὸ λόγου σας δὲν ἔχετε τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου, οἷον παρούτια, γγιουλέδες καὶ ἄλλα, ὁποῦ σᾶς χρειάζονται εἰς τὸ νὰ καταπολεμῆτε καὶ νὰ κουρσεύετε τὰ ἐχθρικὰ καράβια, ἀμέσως θέλετε γράψει πρὸς ἡμᾶς, διὰ νὰ σᾶς προφθάσωμεν τὰ ἐλλείποντα. Οὕτω γινώσκοντες ποιήσατε ἅπαντες ὡς πιστοὶ καὶ γνήσιοι ῥεαγιάδες τῆς κραταιᾶς βασιλείας, καθὼς σᾶς παραγγέλλομεν, καὶ μὴ ἄλλως· ἐξ ἀποφάσεως. ασκα^ω (1221 = 1806) Δεκεμβρίου λα'.

Ἐξεδόθη ἀπὸ διβανίου τοῦ βασιλικοῦ Τερσανέ.

6.

Σεγταλῆ-πασᾶς ἐλέῳ Θεοῦ βεζίρης καὶ καπουδὰν-πασᾶς.

Ζαπῖται καὶ προεστῶτες τῶν καθ' ἡμᾶς νήσων τῆς Ἄσπρης Θαλάσσης καὶ λοιπῶν μερῶν, Μαΐτου, Ἴμβρου, Σαμαθράκης, Ἀϊβαλί, Μοσχονήσια, Μυτιλήνη, Χίος, Σμύρνη, Τῆνος, Ἄνδρος, Σύρα καὶ τὸ σαντζάκι τῆς Ῥόδου. Γνωστὸν ἔστω ὑμῖν, ὅτι ἐξεδόθη ἤδη βασιλικὸς ὁρισμός, δι' οὗ γίνεται ὑμῖν δῆλον, ὅτι οἱ σύμμαχοι τῆς Ῥωσσίας Ἐγκλέζοι, ἐπειδὴ χωρὶς καμμίαν αἰτίαν ἐχάλασαν τὴν μεταξὺ τοῦ ὑψηλοῦ δεβλετίου φιλίαν καὶ ἔφεραν εἰς τὸ Στενὸν τῶν Κάστρων ἓν τακίμι ἀρμάδας, τὸ ὁποῖον ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ Μπογάζι, μὴ οὔσης ἑτοίμου τῆς

www.dacoromanica.ro

ἀναγκαίας εἰς διαφένδευσιν προπαρασκευῆς ἐξ ἀμελείας τῶν ἐκεῖ εὑρεθέντων μεμούρηδων, ἀμέσως τὸ κραταιὸν δεβλέτι ἑτοιμάζοντας μίαν δύναμιν θαλάσσιον, τριπλασίαν τῆς τῶν ἐχθρῶν, καὶ βάζοντας εἰς ὅλα τὰ παραθαλάσσια μέρη τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατολῆς καὶ Ῥούμελης τόπια, καὶ ἀσφαλίζοντας καλῶς τὸ Ἰπογάζι, ἡτοιμάσθη νὰ καταπολεμήσῃ τὴν ἐχθρικὴν ταύτην δύναμιν τῶν Ἐγκλέζων· οἵτινες βλέποντες τὰς τοιαύτας προπαρασκευὰς καὶ ὀχυρώσεις ἐφυγάδευσαν διὰ νυκτός, καὶ μὴ στοχαζόμενοι τὴν ἐνδεχομένην βλάβην καὶ ζημίαν τους πολεμοῦντες ἐβγῆκαν ἔξω ἀπὸ τὰ Κάστρα. Ἀπ' ἀρχῆς ἐχθροὶ τῆς βασιλείας καὶ πίστεως μὲ ὅλον ὁποῦ εἶσιν οἱ Ῥῶσσοι, οἱ Ἐγκλέζοι ὅμως ὄντες σύμμαχοι τῆς Ῥωσσίας φέρονται ἐχθρικῶς μὲ τὸ ὑψηλὸν δεβλέτι· διὰ τοῦτο ὅλοι οἱ Τοῦρκοι μικροὶ καὶ μεγάλοι γενόμενοι ἓν σῶμα καταβάλλουσι κάθε δυνατὴν προθυμίαν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ὑψηλοῦ δεβλετίου, καὶ διορισθέντες ἤδη ἄλλοι μεμούρηδες τῶν κάστρων δείχνουν μεγάλην ἐπιμέλειαν εἰς τὸ νὰ τὰ ὀχυρώσουν καὶ νὰ τὰ ἀσφαλίσουν μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μουχιμμάτια πρὸς διαφένδευσιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι βασιλικὴ θέλησις τόσον οἱ μεμούρηδες καὶ οἱ λοιποὶ Τοῦρκοι, ὅσον καὶ οἱ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὑψηλοῦ δεβλετίου ὄντες πιστοὶ ῥεαγιάδες, νὰ ἐνασχολοῦνται εἰς τοῦτο καὶ νὰ ἀντιφέρωνται εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς βασιλείας Ἐγκλέζους, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Ῥώσσους, εἶναι ἀμετάθετος βασιλικὴ προσταγὴ νὰ ἐμποδισθῇ τὸ ἐμπόριον τῶν Ἐγκλέζων εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς βασιλείας, χωρὶς νὰ τολμήσῃ τινὰς νὰ πραγματευθῇ εἰς τὸ ἑξῆς πρᾶγμα Ἐγκλέζικον, δηλαδὴ τζόχες, κουμάσια, μηνελίδικες ταμπακέρες, ὡρολόγια, καθρέπτες καὶ κάθε εἴδους Ἐγκλέζικου πράγματος, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας νὰ ἐπιμελῆται ὁ καθεὶς εἰς τὸν καθόλου ἀφανισμὸν τοῦ Ἐγκλέζικου ἐμπορίου. Καὶ ἂν τινας κρυφίως ἢ φανερῶς ἤθελε φερθῇ ἐναντίον τῆς βασιλικῆς ταύτης προσταγῆς, νὰ παιδεύεται σφοδρῶς πρὸς παράδειγμα τῶν ἄλλων. Εἰς ὅλα δὲ τὰ μέρη τῆς βασιλείας, χώρας, χωρία, νησία, παραθαλάσσια καὶ λοιποὺς τόπους ὁποῦ ἤθελαν εὑρεθῇ Ἐγκλέζοι ἢ πρᾶγμα αὐτῶν, νὰ καταγράφωνται μὲ τὸ μαραφέτι τοῦ κριτηρίου καὶ νὰ βάλλωνται εἰς μέρος ἀσφαλῶς διὰ φύλαξιν, γενομένης ἀκριβοῦς καταγραφῆς διὰ καθαροῦ καταστίχου, τὸ ὁποῖον νὰ στέλλεται ἐδῶ. Ὁ καθεὶς δὲ τῶν νησιωτῶν καὶ τῶν λοιπῶν παραθαλασσίων μερῶν νὰ ἐπιμελῆται εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ διαφένδευσιν τοῦ τόπου του, καὶ ὅλοι ἐκ συμφώνου γενόμενοι τὸ ἓν νὰ μὴν ἀφίνουν κανένα Ῥώσσικον ἢ Ἐγκλέζικον καράβι πολεμικὸν καὶ κάθε ἄλλης ξένης αὐλῆς νὰ πλησιάζῃ εἰς τὸν τόπον τους, ἀλλ' ἂν ζητήσουν δυναστικῶς νὰ πλησιάσουν, αὐτοὶ νὰ ἀντιστέκωνται καὶ καταπολεμοῦντές τα νὰ τὰ καίουν καὶ νὰ τὰ πνίγουν, προσέχοντες καλῶς εἰς τὸ νὰ μὴν ἀμελῶσιν πρὸς διαφένδευσίν των, ἀλλ' ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἐναντιώνωνται εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς βασιλείας κατὰ τὸ ἄπειρον χρέος τους. Ἐπὶ τούτῳ τοίνυν ἐξεδόθησαν βασιλικαὶ προσταγαὶ εἰς ὅλους τοὺς ζαπίτες, ἀγιάνηδες, μουτεσαρίφηδες καὶ εἰς τοὺς πεϊλὲρ-πεγῆδες τῶν ὀτζακίων Ταραπουλοῦσι, Τζεζάϊρι, Τούνεζι καὶ λοιπῶν μερῶν τῆς βασιλικῆς ἐπικρατείας εἰς τὸ νὰ ἑτοιμάσουν τὰ καράβιά των καὶ νὰ κτυποῦν καὶ νὰ πιάνουν τὰ ἐχθρικὰ καράβια, ἐμποδίζοντες καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν Ἐγκλέζων μὲ τελειότητα. Γράφοντες λοιπὸν καὶ ἡμεῖς συμφώνως τῷ ὑψηλῷ τούτῳ βασιλικῷ ὁρισμῷ, σᾶς προστάζομεν διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου ἡγεμονικοῦ πουγιουρουλδίου εἰς τὸ νὰ φερθῆτε ὅλοι σας ὡς πιστοὶ ῥεαγιάδες τοῦ κραταιοῦ δεβλετίου ἀπαραλλάκτως τῷ βασιλικῷ τούτῳ προστάγματι, ἐπιμελούμενοι κατὰ τὸ χρέος τοῦ ῥεαγιαλικίου σας εἰς τὸ νὰ ἀντιφέρεσθε πολεμικῶς εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς βασιλείας Ῥώσσους καὶ Ἐγκλέζους, ὑπερασπιζόμενοι καὶ διαφενδεύοντες τοὺς τόπους σας ὅλαις δυνάμεσι μὲ συμφωνίαν καὶ ἕνωσιν ὅλων ὤν σας καὶ καταγινόμενοι εἰς τὸ νὰ ἐμποδισθῇ τελείως τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ πραγματεῖαι τῶν Ἐγκλέζων, χωρὶς νὰ τολμήσῃ τινὰς νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ ἀγοράσῃ τὸ παραμικρὸν ἐναντίον τῆς βασιλικῆς προσταγῆς κρυφίως ἢ φανερά, ὅτι παιδεύεται ἀνηλεῶς· ἀλλ' ὅσον πρᾶγμα Ἐγκλέζικον ἢ ἄνθρωποι εὑρεθοῦν εἰς τὰ νησία σας, νὰ καταγράφωνται καὶ νὰ φυλάττωνται εἰς μέρος ἀσφαλές, στελλομένου ἐνταῦθα καθαροῦ καταστίχου. Οὕτω γινώσκοντες ποιήσατε ὡς προστάζομεν καὶ μὴ ἄλλως· ἐξ ἀποφάσεως. ͵αωκβ' (1222 = 1807) Μαρτίου α'.

Ἐξεδόθη ἀπὸ τοῦ διβανίου τοῦ βασιλικοῦ Τερσανέ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

7.

<Σημείωσις τῆς καντζελαρίας Μυτιλήνης>.

Κατὰ τὸ ,αωκα'' (1821) ἔτος τῇ κζ' Μαΐου, ἡμέρᾳ 5ῃ, ἠκολούθησεν ἐνταῦθα ἐπανάστασις καὶ ἐφονεύθησαν οἱ κάτωθεν.

Ὁ Ἰωάννης Χατζῆ-Ἀποστόλη Πιτέλη. — Ὁ Στάθης τοῦ Μπουχλέλη. — Ὁ Δουκάκης Χατζῆ-Μαλιάκα Μπερτουμᾶ. — Ὁ Γεώργιος Παναγιώτου Πατζαβούρα. — Ἡ Γιαλοῦρα Χατζῆ-Γεωργίου. — Ὁ Βαγιάννης Ψαραδέλη. — Ὁ Γεώργιος Τζάνου Κούμπα. — Ὁ Σπύρος Ματαφούνης. — Ὁ Ἀθανάσιος Χατζῆ-Δημητράκη. — Ὁ Ἀγγελῆς Παχτζεβάνης. — Ὁ Κωκώνης. — Ὁ Μιχαῆλος Πατρίκας. — Ὁ Γεωργάκης Εὐριπιώτης. — Ὁ Θεοδωρῆς Ἀναστασίου Χατζῆ-Ἀποστολέλη. — Ὁ Μανόλης Μπογιατζῆς. — Ὁ Κωνσταντῆς Χατζῆ-Γιαννακοῦ. — Τὸ παιδὶ τοῦ Σκουφέλη. — Ὁ Δούκας Αἰνίτης. — Ὁ Στρατῆς Αἰνίτης. — Ὁ Ἀποστόλης Καναλιός. — Ὁ Νικολῆς Πολίτης. — Ὁ Στρατῆς Αἰνίτης. — Ὁ Ἀθανάσης Πολίτης. — Ἡ Σοφία τοῦ Χατζῆ-Γεωργίου. — Ὁ Ἀναστάσης Ἀδάμ. — Ὁ Δημήτρης Πορνέτας. — Ὁ Ἀναστάσης Κουγιμτζῆς. — Ὁ Κωνσταντῆς Τζάνου. — Ὁ Δημητράκης Γρημάνης. — Ὁ Νικόλας Κοκηρῆς. — Ὁ Κυριάκος Ἐλτζατζῆς. — Ὁ Ἀντώνης Μουτεφελῆς. — Ὁ Θεοδωρῆς Χατζῆ-Ἀποστόλη Ἀσλανούδας. — Ὁ Νικόλας Δεσπότης. — Ὁ παπᾶ Χατζῆ-Ἱερώνυμος, ἐφημέριος τοῦ ἁγίου Συμεών. — Ὁ Στρατῆς Μουστάκης. — Ὁ Ἀναστάσης Κυριαζῆ. — Ὁ Ἰωάννης Μοσλούκη. — Ὁ Σάββας Ζάνος. — Ὁ Βαγιάνης Παπάζογλου. — Ἡ Βασιλῖνα Κουκούλαινα. — Ὁ Δημήτρης Μηστυγνιώτης. — Ὁ Στρατῆς Μανταμαδιώτης. — Ὁ Σταυράκης Ψαρᾶς. — Ὁ Ἀγιασσίτης εἰς Παράκοιλα. — Ὁ περπέρης Λουτραγιώτης. — Δύο Ἀγιασσῶται εἰς τὰ Κεραμεῖα.

8.

Διαθήκη Ἰωάννου Χατζῆ-Γιάντζου.

Бенїамін Мітрополітъ Молдавіей.

Ἐπειδὴ εἰς κάθε ἄνθρωπον εἶναι ἄφευκτος ὁ θάνατος καὶ προσέτι εἶναι ἄδηλος ἡ ἡμέρα αὐτοῦ τοῦ τέλους του, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι πάντοτε ἕτοιμος κατὰ τὰ χριστιανικὰ καὶ λοιπὰ χρέη του· εἶναι δὲ ἐκ τῶν χρεῶν του καὶ τοῦτο, τὸ νὰ ἔχῃ διατεθειμένην τὴν περιουσίαν του εἴτε πολλὴν εἴτε ὀλίγην, ὅπως οὐ μόνον μὴ προξενηθῇ καμμία διχόνοια μεταξὺ κληρονόμων του, ἀλλὰ καὶ ἀπολαύσῃ ψυχικὴν του τελείαν ὠφέλειαν μετὰ θάνατόν του, λογιζομένης θυσίας αὐτοπροαιρέτως τῆς ὅσης ποσότητος διορίζει διὰ τὴν ἰδίαν του ψυχήν, οὐχὶ δὲ τῆς προαιρέσεως τῶν κληρονόμων του, ὅταν ἤθελε εὑρεθῇ ἀδιάθετος καὶ δώσωσιν ἐκεῖνοι διὰ τὴν ψυχήν του.

Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ ὁ ὑπογεγραμμένος Ἰωάννης Χατζῆ-Γιάντζου Φιλιππουπολίτης αὐτὰ τὰ χρέη μου ἀναλογιζόμενος καὶ προσέτι συνεχόμενος ὑπὸ δεινοῦ πάθους ἐπαπειλοῦντός με καὶ αὐτὸ τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου, ἔκρινα ἀπαιτούμενόν μοι νὰ ποιήσω τὴν παροῦσαν διαθήκην. Καὶ δὴ σώας καὶ καθαρὰς ἔχων τὰς φρένας καὶ λογικόν μου καὶ ὑπ' οὐδενὸς βιαζόμενος, ἀλλ' ἑκουσίως καὶ αὐθαιρέτως διατάττω τὴν ταπεινὴν περιουσίαν μου, ὡς ἔκρινα δίκαιον καὶ εὔλογον καὶ ὠφέλιμον εἰς τὴν ἀθλίαν μου ψυχήν.

Ἐν πρώτοις οὖν ὁμολογῶ, ὅτι εἶμαι τέκνον πνευματικὸν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, πιστεύων εἰς ὅσα καὶ καθὼς διαλαμβάνει τὸ ἱερὸν αὐτῆς σύμβολον· ἑπομένως ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν ἀρχόντων, μεγάλου λογοθέτου Κωστάκη Κονάκη, ἄγα Μανολάκη Ῥάδου καὶ τοῦ ἀρχιμανδρίτου κυρίου Νικοδήμου τοῦ Τριεραρχίτου, ὑπὸ ἰδίας μου ἑρμηνείας καταγράφεται ἡ περιουσία μου ὡς ἀκολούθως, δηλαδὴ εἰς μετρητά, εἰς ὁμολογίας, εἰς ἀκαρέτια, τζουβαερικά, ἀσημικὰ καὶ ἄλλα πράγματα.

Nº	Εἰς μετρητά.	
611	ἤτοι ἑξακόσια ἕνδεκα πρὸς 34½ σταίνουν γρ.	21079.20
31½	ἤτοι τριάντα ἕνα ἥμισυ ἑρμηλίκια παλαιοῦ τύπου 16 γρ. .	504.—
9	ἤτοι ἐννέα νέου τύπου 15	135.—
418	ἤτοι τετρακόσια δεκαοκτὼ καρπόβ(ολ)α 12	5016.—
14	ἤτοι δεκατέσσαρα κολονᾶτα τῆς Ἱσπανίας 16	224.—
550	ἤτοι πεντακόσια πεντήκοντα σοροκοβέτζια 2½	1375.—
		28333.20

Εἰς ὁμολογίας.

1.	Ἀπὸ 836 Μαΐου τοῦ ἄρχοντος καβαλέρου Ἰωάννου Ῥούσου ἀπὸ Κισινόδι δι' ἐγγυήσεως τοῦ ἄρχοντος λογοθέτου Κωστάκη Κονάκη διὰ τριακόσια πεντήκοντα	46575.—
2.	Ἀπὸ 835 Ἰουναρίου 4 τῆς κουκόνας Ῥοξάνδρας Ἀβραὰμ μὲ ἐνέχυρον διὰ γρόσια	6500.—
3.	Ἀπὸ 836 Μαΐου τοῦ Φρεδερὶχ Σηδηρσῆ διὰ ἑκατὸν . . .	3450.—
4.	Ἀπὸ 833 τοῦ Ἰωάννου Χρίστου Γαλανοῦ διὰ 260	9142.—
5.	Ἀπὸ 837 Μαρτ. 18 τοῦ Στεφάνου Ἀρμένου μὲ ἐνέχυρον διὰ 200	6900.—
6.	Ἀπὸ 835 τοῦ Παύλου Ῥακιέρη διὰ 415	14317.—
7.	Ἀπὸ 828 τοῦ σπαθάρη Κωστάκη Πόμερ διὰ 650	22425.—
8.	Ἀπὸ 837 τοῦ καμινάρη Παναγιωτάκη Μάνου διὰ 300	10350.—
9.	Ἀπὸ 836 τοῦ ἀρχιμανδρίτου Νικοδήμου Τριεραρχίτου διὰ 100	3450.—
10.	Ἀπὸ 834 τοῦ Μάρκου Μερόνφελ Ἑβραίου διὰ 200	6900.—
11.	Ἀπὸ 836 τοῦ Γεώργη Λούγγου διὰ γρόσια	5000.—
12.	Ἀπὸ 835 τριῶν Ἑβραίων διὰ 150	5175.—
13.	Ἀπὸ 835 τοῦ καμινάρη Στεφανάκη Πάνου διὰ γρ.	3200.—
14.	Ἀπὸ 826 τοῦ ἀρχ. σεκρεταρίου Νικολάου Σάλα διὰ 50 . . .	1725.—
15.	Ἀπὸ 834 τοῦ Φιλίππου Ναΐμου διὰ γρόσια	586.20
16.	Ἀπὸ 835 τοῦ Βασίλη Ἠλιάδη διὰ 60	2070.—
17.	Ἀπὸ 837 τοῦ Παναγιωτάκη Πάνου διὰ 5	172.20
18.	Ἀπὸ 836 τοῦ Παναγιωτάκη Ῥάπτη διὰ γρόσια	200.—
19.	Ἀπὸ 837 τοῦ Ἄλτερ Ῥάφ Ἑβραίου διὰ 30	1035.—
20.	Ἀπὸ 835 τοῦ Μιχαὴλ Ἐρημία 100	3450.—
21.	Ἀπὸ 837 τοῦ Γεωργίου Γεράκη διὰ 20	690.—
22.	Ἀπὸ 836 τοῦ καβαλέρη Ἰωάννου Ῥούσου διὰ 80	2760.—
23.	Τοῦ κυρίου Κωστάκη Βασιλείου διὰ 15	517.20
24.	Ἀπὸ 836 τοῦ σπαθάρη Δημητράκη Δάνου διὰ 150 . . . . }	10350.—
25.	Ἀπὸ 836 τοῦ ἰδίου διὰ 150 . . . . }	
26.	Ἀπὸ 834 τοῦ Γγιομοδσι Ἀρμένου Κριμλίογλου μὲ τὸ περιπλέον, τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς τὸν ἄρχοντα λογοθέτην Κωστάκη Κάντα διὰ χίλια	34500.—
27.	Ἀπὸ 830 τῆς παχαρ. Μαρίας Δημιτζουλέσσης } 200	6900.—
28.	Τῆς ἰδίας 835 διὰ . . . . }	
29.	Ἀπὸ 832 τοῦ Ἰωάννου Χρήστου διὰ γρόσια	230.—
30.	Ἀπὸ 835 τοῦ Λαζάρου Μιζίκι διὰ γρόσια	700.—
31.	Ἀπὸ 826 τοῦ Βασιλείου Ἠλιάδη διὰ γρόσια	100.—
		237704.—

www.dacoromanica.ro

Εἰς ἀκαρέτια.

7 ἐργαστήρια καὶ ἕνα καπηλιό, ἐκτισμένα διὰ . . . . 70000.—
Εἰς ἀσημικὰ τζουβαερικὰ καὶ ἄλλα πράγματα . . . . 15000.—
322704.—

Ἐκ τῆς ὁποίας ὁλικῆς ποσότητος νὰ ἐκπεσθῶσι ὅσα ἀπέρασαν εἰς ἐμὲ ἀπὸ τὸν μακαρίτην ἀδελφόν μου σπαθάρην Γεώργιον Γγάντζου, τὰ ὁποῖα ἀνήκουσι τοῦ ἀνεψιοῦ μου Γαβριὴλ Γγάντζου· ὂν καὶ ἀφίνω ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου Κωστάκη Κονάκη καὶ κυρίου Γεωργίου Κομιζοπούλου· καί εἰσι γρόσια 44800.
Ἔτι νὰ ἐκπεσθῶσι καὶ ὅσα τοῦ ἀφίνω ἀπὸ καθαυτὸ περιουσίαν μου διὰ κληρονομίαν . . . . 20000.—
64800.— 257904.—

Ταύτας λοιπὸν τὰς διακοσίας πεντήκοντα ἑπτὰ χιλιάδας καὶ ἐννεακόσια τέσσαρα γρόσια διατάττω νὰ δοθῶσι ὡς ἀκολούθως.

Γρόσια

5000 ἤτοι πέντε χιλιάδες γρ. εἰς τὴν ἱερὰν μητρόπολιν τῆς πανσέπτου πατρίδος Μαλδαυΐας, ἵνα ὁ πανιερώτατος καὶ πανσέβαστος ἅγιος μητροπολίτης καὶ δεσπότης μὲ μνημονεύσῃ κἂν τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὰς αὐτοχείρους του ἀναιμάκτους θυσίας.
7000 ἤτοι ἑπτὰ χιλιάδες γρ. εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Βαράτικο.
2000 εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Ζιουρζένι.
500 εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Νέμτζου,
2000 εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Ἀγάπια.
1000 εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν Προποδόμνας Παρασκέβας, μετόχιον τῶν καλογραιῶν, τὴν πλησίον τοῦ Ῥωσικοῦ κονσουλάτου.
1000 εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀπὸ Γιάσι.
1000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν ὀνομαζομένην Μπεσέρικα Ἄλπα.
2000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Λαζάρου πρὸς καλλωπισμόν.
3000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Μπρεποδόμνας Παρασκέβας τῶν Ὄρπτων.
2000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, διὰ νὰ κάμουν τὴν περιοχήν της.
1000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ προφήτου Ἠλία διὰ δύο φορεσίας ἱερῶν ἀπὸ στόφα χρυσῆ πρὸς ἕνα φλωρὶ τὴν πῆχυν.
2000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Γεωργίου διὰ εὐπρέπειάν του.
5000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα διὰ τὴν σκέπην της.
500 εἰς τὴν ἐκκλησίαν Κουραλάρη.
1000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀπὸ Γαλατᾶ.
1000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.
1000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου ἀπὸ Γαρμαρόκι.
1000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου διὰ σκέπασμα τοῦ καμπαναριοῦ της.
1000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ προφήτου Ἠλία ἀπὸ Κισινόβι.
1000 εἰς τὴν ἐν Μόσκβᾳ Γραικικὴν ἐκκλησίαν.
1000 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.
500 εἰς τὴν ἐκκλησίαν καλουμένην Χοῦλπε.
500 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀπὸ Ταταρόσι.
500 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

www.dacoromanica.ro

Γρόσια

1000 εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τοῦ Ἰασίου διὰ σαρανταλείτουργα.

5000 εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, τὰ ὁποῖα νὰ στέκωνται εἰς τοὺς ἐπιτρόπους του πρὸς βοήθειαν τῶν ἀναλαδόντων καὶ νὰ δίδωνται ἑκάστου ἀναχωρήσοντος ἀνὰ γρόσια πεντήκοντα.

20000 ἤτοι εἴκοσι χιλιάδες γρόσια, ἐξ ὧν αἱ μὲν δεκαπέντε χιλιάδες νὰ δοθῶσι εἰς τὴν ἐν Ἰασίῳ ἁγίαν καὶ ἱερὰν μητρόπολιν, μὲ τὰς δὲ ἄλλας πέντε χιλιάδας νὰ κτισθῶσι τέσσαρες ὀντᾶδες εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέλων εἰς Ταταράσι, ὀνομαζομένην Ἀδοεδόζιλορ· καὶ ἐκ τούτων τῶν τεσσάρων ὀντάδων οἱ δύο νὰ γένωσι σχολεῖον, διὰ νὰ διδάσκωνται τὰ πτωχὰ παιδία τοῦ μαχαλᾶ ἐκείνου, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς δύο ὀντᾶδες νὰ κατοικῶσι ξένοι γέροντες καὶ πτωχοί· ὁ δὲ τόκος τῶν ἀνωτέρω δεκαπέντε χιλιάδων νὰ ἦναι διὰ πληρωμὴν δύο διδασκάλων· εἰς τὸ ὁποῖον σχολεῖον παρακαλεῖται ὁ ὑψηλοπανιερώτατος ἅγιος μητροπολίτης πάσης Μολδαυΐας νὰ δεχθῇ τὸ βάρος διὰ νὰ ἐφορεύῃ.

500 ἤτοι πεντακόσια γρόσια ἔτι διὰ νὰ γένῃ ἓν πηγάδι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἄνω σχολείου, διὰ νὰ ὑδρεύεται.

20000 ἤτοι εἴκοσι χιλιάδες γρόσια νὰ ἐξοδευθῶσι εἰς τὴν κηδείαν μου.

10000 ἤτοι δέκα χιλιάδας γρόσια διὰ μνημόνευσιν μέχρι τῶν ἑπτὰ χρόνων, ἐν ᾧ γένῃ καὶ ἡ ἀνακομιδή μου.

4000 ἤτοι τέσσαρας χιλιάδας γρόσια διὰ ἐλευθέρωσιν ἀπὸ τὰς ἐν Ἰασίῳ φυλακὰς ἐνδεῶν χρεώστων.

10000 ἤτοι δέκα χιλιάδας γρόσια διὰ ὑπανδρείαν πτωχῶν κορασίων ἐγκρινομένων παρὰ τῶν κυρίων ἐπιτρόπων.

2000 δύο χιλιάδες γρόσια εἰς τὸν ὀφικιάλον Ἀναστάσην Φιλιππουπολίτην.

2000 εἰς τὸν διδάσκαλον Ἀποστολάκην Χαρικλέους Φιλιππουπολίτην, τὸν εὑρισκόμενον ἐν Κισνοβίῳ τῆς Βασαραβίας.

2000 εἰς χήραν τοῦ Κωνσταντῆ Γκρεμπέντζη διὰ ὑπανδρείαν τεσσάρων κορασίων της.

1000 εἰς τὴν χήραν Ῥοξάνδραν, κόρην τῆς Τερτζιμπασοΐα.

1500 ἤτοι χίλια πεντακόσια γρόσια εἰς τὴν χήραν σύζυγον τοῦ Γεώργη Χαραμπατζήπασα διὰ ὑπανδρείαν τῆς κόρης της.

2000 δύο χιλιάδες γρόσια εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μακαρίτου ἰατροῦ Φωτεινοῦ διὰ ὑπανδρείαν τῆς θυγατρός του.

1000 εἰς τὴν χήραν σύζυγον τοῦ Ἰάννη Κυριάκου, πενθεροῦ τοῦ σετράρη Σέργη Καλιμανέσκου, διὰ ὑπανδρείαν τῆς πτωχῆς κόρης της.

2000 εἰς τὴν Ἑλένκο τοῦ Δημήτρη Καζανλῆ διὰ ὑπανδρείαν τῶν θυγατέρων της.

129000

Νὰ σταλθῶσι εἰς τὴν πατρίδα μου Φιλιππούπολιν:

1000 ἤτοι χίλια γρόσια εἰς παρρησίας τοῦ ἁγίου Φιλιππουπόλεως κυρίου Σαμουήλ, ὅπως μὲ μνημονεύσῃ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὰς ἀναιμάκτους θυσίας.

8000 ἤτοι ὀκτὼ χιλιάδες γρόσια διὰ ἀνακαίνισιν τῶν ἐκεῖ χαλασμένων ἐκκλησιῶν, ὁποῖαι ἐγκριθῶσι παρὰ τοῦ ἐκεῖ μητροπολίτου.

2000 ἤτοι δύο χιλιάδες γρόσια εἰς ὅλας τὰς ἐν Φιλιππουπόλει καὶ πέριξ ἐκκλησίας διὰ σαρανταλείτουργα.

10000 ἤτοι δέκα χιλιάδες γρόσια εἰς τὰ ἐκεῖ νοσοκομεῖα, ἂν καὶ ἤδη εὑρίσκωνται· τὰ ὁποῖα νὰ ἐμβασθῶσι εἰς τοὺς ἐκεῖ ἐπιτρόπους των· ἢ καὶ δὲν ὑπάρχωσι τὰ νοσοκομεῖα πλέον, νὰ τὰ μεταχειρισθῶσιν οἱ ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιῶν εἰς ὑπανδρείαν πτωχῶν κορασίων καὶ ἐλευθέρωσιν φυλακωμένων διὰ χρέη.

www.dacoromanica.ro

5000 εἰς τὸ ἐκεῖ ἑλληνικὸν σχολεῖον, ἂν ὑπάρχῃ· ἐξ ἐναντίας δὲ θέλωσι δοθῇ εἰς τοκισμὸν καὶ μὲ τὸν τόκον νὰ πληρωθῶσι κοινοὶ διδάσκαλοι διὰ μαθήτευσιν τέκνων.
4000 νὰ σταλθῶσι καὶ νὰ μοιρασθῶσι εἰς τοὺς ἐκεῖ πτωχούς.
17000 ἤτοι δεκαεπτὰ χιλιάδες γρόσια εἰς τὴν γνήσιόν μου ἀδελφὴν Ἑλένκω ἀπὸ Φιλιππούπολιν διὰ κληρονομίαν· ἂν ὅμως καὶ δὲν ζῇ καὶ μήτε τέκνα ἄφησε, νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς ἐπιτρόπους διὰ σχολεῖα.
2000 ἤτοι δύο χιλιάδες γρόσια εἰς τὴν μητρυιάν μου ἀπὸ Φιλιππούπολιν, ἂν ζῇ· ἢ καὶ ὄχι, νὰ τῆς κάμωσι τὰ μνημόσυνά της μὲ ἀρχιερέα.
2000 εἰς τὸ μοναστήριον Μπακηζόϊ. πλησίον τοῦ Στενιμάχου.
180000

15000 ἤτοι δεκαπέντε χιλιάδες γρόσια νὰ σταλθῶσιν εἰς τὰ τρία νοσοκομεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἤτοι ἀνὰ 5 χιλιάδες τὸ καθένα.
2000 ὁμοίως εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ ἐλευθέρωσιν τῶν ἐκεῖ αἰχμαλώτων.
1500 ἤτοι χίλια πεντακόσια γρόσια εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον.
13000 ἤτοι δεκατρεῖς χιλιάδες νὰ σταλθῶσιν εἰς τὰς 13 σκήτας τοῦ Ἁγίου Ὄρους διὰ χειρὸς τοῦ ἁγίου μητροπολίτου Εἰρηνουπόλεως, λαμβάνων καὶ περιλαβῆς ἀπόδειξιν.
3000 ἤτοι τρεῖς χιλιάδες ἀφίνω εἰς τὸν Κωστάκην.
1000 εἰς τὴν παλαιὰν δούλην μου Μαρίαν, ἥτις μὲ δούλευσεν τόσα χρόνια καὶ εἰσέτι μὲ περιποιεῖται.
200 ἤτοι διακόσια γρόσια εἰς τὴν ἄλλην μου δούλην Μαρίαν, ἐξαδέλφην τῆς ἄνω Μαρίας.
300 ἤτοι τριακόσια γρόσια εἰς τὴν τρίτην μου δούλην Μαρίαν ἀπὸ Μποτοσάνι.
200 διακόσια γρόσια εἰς τὸν Νῖκο υἱὸν τῆς Ἀνίκας, ἀνεψιὸς τῆς Μαρίας δούλης.
100 ἤτοι ἑκατὸν γρόσια εἰς τὸν βιζιτέον Γαβριὴλ χάριν, ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ του.
216300

Εἰς ταύτην μου δὲ τὴν μηδαμινὴν διατεταγμένην περιουσίαν γνωρίζων τὸ ἔντιμον, τὸ ἐπιεικὲς καὶ τὴν ἔμφυτον μάλιστα καλοκἀγαθίαν τοῦ ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου καὶ καβαλλέρου Κωστάκη Κονάκη καὶ τοῦ τιμιωτάτου ἐν πραγματευταῖς κυρίου Γεωργίου Κομιζοπούλου τοῦ καὶ πατριώτου μου, τοὺς παρακαλῶ ταπεινῶς νὰ ἀναδεχθῶσι τὸ βάρος τῆς ἐπιτροπῆς εἰς ταύτην καὶ δυνάμει τῆς παρούσης μου διαθήκης, τῆς γενομένης οἰκείᾳ μου θελήσει καὶ σώας ἔχων τὰς φρένας, παρ᾽ οὐδενὸς βιασθείς, ἀλλ᾽ ἐκ μόνης τῆς ἰδίας μου προαιρέσεως διαβεβαιωμένην καὶ παρὰ τοῦ ὑψηλοπανιερωτάτου καὶ πανσεβάστου μοι δεσπότου ἁγίου μητροπολίτου πάσης Μολδαυΐας, νὰ ἤθελον βάλει εἰς πρᾶξιν ὅλα καὶ καθὼς ἀνωτέρω διατάττω, φυλαττόμενοι ὅλα ἀπαρατρέπτως· ἔχοντες δικαίωμα πρὸς τούτοις οἱ κύριοι ἐπίτροποι, ἂν ἤθελον περισσεύσῃ ἐκ τῶν καταγραμμένων, νὰ προσθέσωσι δικαιοκρίτως καὶ ὀρθοφρόνως εἰς τὰ ἴδια ἄνω σεσημειωμένα μέρη, ἢ καὶ εἰς ἄλλα ὅπου ἐγκρίνῃ ἡ ἀγαθοεργία των· καθὼς καὶ ὅσα δὲν ἤθελον φθάσει, πάλιν νὰ ἀναλογισθῶσι καὶ νὰ ἐκπεσθῶσι ἐξ ἐκείνων τῶν ἰδίων, ἐπιτρέποντες δὲ ἐν ταὐτῷ νὰ μὴν ἤθελε τολμήσει ποτέ τις νὰ τὴν ἀνατρέψῃ ἐπ᾽ οὐδεμιᾶς προφάσεως, ὡσὰν ὁποῦ ἐγὼ διέταξα ἰδιόκτητόν μου περιουσίαν, ἐνῷ μάλιστα καὶ κατιόντας κληρονόμους δὲν ἔχω, ἀλλὰ μόνον πλαγίους· οἱ ὁποῖοι κατὰ τοὺς ἱεροὺς νόμους εἶναι ὑπόχρεοι νὰ εὐχαριστηθῶσι μὲ ὅσα προαιρέτως νὰ τοῖς ἀφήσω διὰ κληρονομίαν, ἠξεύροντες πρὸς τούτοις, ὅτι καὶ ἂν ἤθελον λάβει παράνομον τόλμημα, δὲν θέλουσι ἀποφύγει τὴν δικαιοκρισίαν τοῦ ἐν οὐρανοῖς πανσόφου κριτοῦ. Παρακαλεῖται δὲ καὶ κάθε δικεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον φανερωθῇ ἡ παροῦσά μου διαθήκη, νὰ ἤθελεν εἶναι ὑπερασπιζομένη, ὡς οἱ ἱερατικοὶ καὶ πολιτικοὶ νόμοι διαλαμβάνουσι.

Εἰς ὅσα δὲ μοναστήρια διέταξα νὰ δοθῶσι τὰ ἀνωτέρω, νὰ καταγραφθῶσι τὰ ὀνόματα ταῦτα, εἰς τὸ νὰ μνημονεύωνται εἰς τὰς ἱερὰς τελετάς· «Ὑπὲρ ἀναπαύσεως Ἰωάννου, Γαβριὴλ προσκυνητοῦ καὶ Εὐμορφίας». Ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τῶν νοσοκομείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, στελλομένου τοῦ ἀφιερώματός μου, νὰ φανερωθῶσι αὐτὰ τὰ ὀνόματα, διὰ νὰ

www.dacoromanica.ro

ἀπερασθῶσι εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἄλλων ἀφιερωτῶν καὶ συμμνημονεύωνται εἰς τὸ κατ' ἔτος μνημόσυνον, ὅπερ, ὡς ἐπληροφορήθην, γίνεται ὑπὲρ πάντων τῶν ἀφιερωσάντων εἰς αὐτὰ τὰ νοσοκομεῖα.

Τελευταῖον λέγω, ὅτι εἰς ὅσους ἔπταισα ἢ ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ, ἢ ἐψύχρανα ὡς ἄνθρωπος ἐν γνώσει ἢ ἀγνοίᾳ, καὶ δὲν προφθάσω ἢ δὲν ἐνθυμηθῶ νὰ διαλλαγῶ μετ' αὐτῶν, παρακαλῶ πάντας αὐτοὺς νὰ μὲ συγχωρέσωσι ἐκ ψυχῆς. Παρομοίως καὶ ἐγὼ συγχωρῶ ἅπαντας, ὅσοι ἔσφαλαν εἰς ἐμέ, ἢ ἐψύχρανάν με ὁποιωδήτινι τρόπῳ.

Ὅτι δὲ ἡ παροῦσα διαθήκη εἶναι γνησία ἐδική μου καὶ ὅτι τὴν ἀνέγνωσα μετὰ προσοχῆς καὶ εὗρον πάντα γεγραμμένα καθὼς διέταξα καὶ κατὰ τὴν ἀρέσκειάν μου, καὶ ὅτι ἡ ὑπογραφὴ τοῦ ὀνόματός μου ἐγράφη δι' ἀδείας μου, ἐπειδὴ ἐγὼ ὑπὸ τοῦ πάθους μου ἐμποδίζομαι νὰ ὑπογράψω ἰδιοχείρως, καὶ ὅτι ἐβλήθη ἡ σφραγίς μου δι' ἀδείας μου, ὁμολογῶ ἐνώπιον τῶν ἀξιοπίστων ὑποκειμένων, τοὺς ὁποίους παρακαλῶ νὰ ὑπογράψωσι μάρτυρες. Καὶ ταύτην τὴν ἐμμάρτυρον διαθήκην μου δέομαι θερμῶς τοῦ πανιερωτάτου καὶ πανσεβάστου μοι δεσπότου ἁγίου μητροπολίτου Μολδαυΐας κυρίου κυρίου Βενιαμίν, ἵνα ἐπιβεβαιώσῃ ἡ αὐτοῦ πανιερότης πρὸς τελείαν ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν.

Τῇ — Ἰουνίου τοῦ 1837 ἔτους ἐν Ἰασίῳ.

Ἰωάννης Χατζῆ-Γγάντζου βεβαιώνω τὰ ἄνωθεν· ἰδοὺ καὶ ἡ σφραγῖδά μου

Ἰωάννης Βασιλείου παχάρνικος μαρτυρῶ, ὅτι μὴν ἠμπορῶντας νὰ ὑπογράψῃ ὁ ἄνωθεν κὺρ Ἰωάννης, μὲ ἐπαρακάλεσε καὶ τὸν ὑπέγραψα ἐγώ· καὶ προσέτι μὲ εἶπεν ὅτι τὸ παρὸν εἶναι ἡ διαθήκη του καὶ μαρτυρῶ.

Ἀρχιμανδρίτης Νικόδημος Τριεραρχίτης καὶ πνευματικός του μὲ ἰδίαν θέλησιν ἔγινε ἡ παροῦσα διαθήκη καὶ μαρτυρῶ.

(Δυσανάγνωστος διὰ σλαβικῶν γραμμάτων μολδαβικὴ σημείωσις τοῦ μάρτυρος Ἰορδάνου Τάνε).

Θεόδωρος Μποτζάνου παχάρνικος μαρτυρῶ, ὅτι ἐρωτήσας τὸν κύριον Ἰωάννην Χατζῆ-Γγάντζου μοὶ ὡμολόγησεν, ὅτι ὅλα τὰ ἄνωθεν σημειωμένα εἶναι παρ' αὐτοῦ διαταγμένα ὡς ἠθέλησεν.

(Δυσανάγνωστος διὰ σλαβικῶν γραμμάτων μολδαβικὴ σημείωσις ἑτέρου μάρτυρος).

www.dacoromanica.ro

IS'.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

1.

Ῥαφαὴλ ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Τῆς ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς προκαθημένης, συνεδριαζόντων αὐτῇ τῶν τε περὶ αὐτὴν καθευρεθέντων ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων καὶ θεοφιλεστάτων ἀρχιεπισκόπων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν τιμιωτάτων καὶ λογιωτάτων κληρικῶν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐν ἁγίῳ πνεύματι υἱῶν αὐτῆς ἀγαπητῶν, τοῦ μεγάλου λογοθέτου κυροῦ Ἱέρακος ἔχοντος τὰς γνώμας τοῦ τε Καισαρείας Καππαδοκίας, Νικαίας, τοῦ Ἀγχιάλου καὶ τοῦ Εὐρίπου, τοῦ μεγάλου οἰκονόμου πρεσβυτέρου κυροῦ Θεοδοσίου ἔχοντος τὴν γνώμην τοῦ Δρύστρας, τοῦ μεγάλου σακελλαρίου πρεσβυτέρου κυροῦ Ἰωάννου ἔχοντος τὴν γνώμην τοῦ Ἀμασείας, τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος κυροῦ Γαβρᾶ ἔχοντος τὰς γνώμας τοῦ Νικομηδείας, τοῦ Λαοδικείας καὶ τοῦ Προύσης, τοῦ μεγάλου ῥήτορος κυροῦ Γεωργίου ἔχοντος τὰς γνώμας τοῦ Λαρίσσης, τοῦ Τουρνόβου καὶ Φιλιππουπόλεως. Ἐπειδὴ πρὸ ὀλίγου οἱ ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Βάρνης, παπᾶ Κυριακὸς σακελλάριος, παπᾶ Δανιὴλ σκευοφύλαξ, παπᾶ Ἀλέξιος χαρτοφύλαξ, προσελθόντες τῇ ἡμῶν μετριότητι συνοδικῶς πολλὰ κατηγόρησαν τοῦ μητροπολίτου αὐτῶν Βάρνης κυροῦ Θεολήπτου, ἃ καὶ ὑπέσχοντο παραστῆσαι καὶ ἀποδεῖξαι ἐκεῖ κατὰ τόπον διὰ μαρτύρων, ἢ τῇ ταὐτοπαθείᾳ παιδεύεσθαι, ἀπῆλθον δὲ προστάξει τῆς ἡμῶν μετριότητος κριταὶ καὶ ἐξετασταὶ τῶν τοιούτων κατηγορημάτων οἱ ἀρχιερεῖς οὗτοι, ὁ Δρύστρας κῦρ Ἰωάσαφ, ὁ Σωζοπόλεως κῦρ Καλλίνικος καὶ ὁ Νέων Πατρῶν κῦρ Παρθένιος· οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὸν ναὸν τῆς μητροπόλεως, παρόντος τοῦ αὐτοῦ Θεολήπτου, προκειμένων τῶν θείων Εὐαγγελίων καὶ ἀφορισμοῦ ἐκφωνηθέντος παρ' αὐτῶν μετὰ ἐπιτραχηλίων καὶ ὠμοφορίων, ἐφάνη καὶ ἀπεδείχθη παῤῥησίᾳ πάντων, ὅτι ὁ αὐτὸς Βάρνης Θεόληπτος πρῶτον μὲν ἐχειροτόνησε παρ' ἐνορίαν παπᾶ Γεώργιον ἀπὸ χωρίου Καστρίτζι, χωρὶς γνώμης τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως· δεύτερον δὲ ὁ αὐτὸς φιλοχρηματίᾳ νικώμενος ἐποίησε τετραγαμίαν, λαβὼν μὲν παρὰ Δημητρίου τοῦ ἀπὸ Κογιτζίκι ἄσπρα χιλιάδας πέντε, παρὰ δὲ Σάββα Τραπεζουντίου ἀπὸ Παγκάλιας γρόσια ἑκατόν, παρὰ δὲ ἀνήβου συνοικεσίου τῆς θυγατρὸς τοῦ Κοκονίτζη φλωρία πεντήκοντα· καὶ πρὸς τούτοις ὁμοίως ἱεροσυλῶν ἀπεστέρησεν ἀπὸ τῆς μητροπόλεως στιχάριον καὶ φελόνιον καὶ ἐδωρήσατο τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ ἄλλα πλεῖστα τούτοις παρόμοια· δι' ἅπερ πάντα ἡμεῖς μὲν ἐμέλλομεν αὐτὸν καθαιρήσειν τοῦ θρόνου καὶ τῆς τιμῆς ὡς ὑπεύθυνον τοῖς θείοις κανόσιν, αὐτὸς δὲ βίᾳ καὶ μεσιτείᾳ προσώπων ἀρχοντικῶν χρησάμενος ἐξέφυγε τότε τὴν ποινὴν καὶ τοιοῦτος ὢν ἐτόλμα ἀρχιερατεύειν ἐκεῖσε, μὴ εὐλαβηθεὶς τὴν ἀπειλὴν τῶν θείων κανόνων· καὶ πάλιν ἀναδραμόντες οἱ πρότερον ἐγκαλέσαντες κατεβόησαν περὶ τούτου, τὰ ὅμοια λέγοντες, ἐπειδὴ ταῦτα οὕτω διεπράχθη, τούτου χάριν ἡ μετριότης ἡμῶν κοινῇ γνώμῃ καὶ διασκέψει συνοδικῇ διορθοῦμεν τὸ κακῶς πορoραθὲν τοῦτο ἀπὸ αἰτίας τοῦ αὐτοῦ Βάρνης· ἀποφαίνεται, ἵνα ὑπάρχῃ καὶ διαμένῃ ὁ αὐτὸς Βάρνης Θεόληπτος καθῃρημένος καὶ γεγυμνωμένος πάσης ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, καὶ ἔκπτωτος τοῦ θρόνου καὶ τῆς τιμῆς, καὶ ἕτερος χειροτονηθῇ ἀντ' αὐτοῦ μητροπολίτης. Εἰς γὰρ τὴν περὶ τούτου δήλωσιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν σημείωμα καὶ κατεστρώθη ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι. Ἐν ἔτει ,ζριγ^{ῳ} (=1605), μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἰνδικτιῶνος γ^{ης}.

2.

(Πρᾶξις ἐπ' ἐκλογῇ μητροπολίτου Προϊλάβου καὶ Ἰσμαηλίου).

Ἐπειδὴ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Προϊλάβου καὶ Ἰσμαηλίου πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων ἐρημωθείσης καὶ δίχα γνησίου καὶ καθολικοῦ ἀρχιερέως ἐναπομεινάσης ἐκρίθη ἤδη γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ γενέσθαι ἐν αὐτῇ τῇ ἐπαρχίᾳ γνήσιον καὶ καθολικὸν ἀρχιερέα, τούτου χάριν ἡμεῖς οἱ καθευρεθέντες ἀρχιερεῖς συνήχθημεν ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, τῷ νέῳ Πατριαρχείῳ, προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Κυρίλλου τοῦ ἐκ Βεῤῥοίας, καὶ ἐποιήσαμεν ψήφους κανονικὰς διὰ τὴν μητρόπολιν αὐτὴν εἰς ἐκλογὴν προσώπου τοῦ ἀρχιερατεύσοντος ἐν αὐτῇ· ἐν αἷς πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κῦρ Μελέτιον, δεύτερον τὸν ἱερομόναχον Γρηγόριον καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον Θεοφάνην. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν κατεστρώθη καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν ἔτει σωτηρίῳ ‚αχλθῳ (1639), Μαΐῳ ἰνδικτιῶνος ζης.

† *Ὁ Ἐφέσου Ἄνθιμος.* † *Ὁ Κυζίκου Ἄνθιμος.*
† *Ὁ Νικαίας Πορφύριος.* † *Ὁ Τορνόβου Ἄνθιμος.*
† *Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Παρθένιος.* † *Ὁ Ναυπάκτου Κ . . . . .*
† *Ὁ Ἰωαννίνων Θεοφάνης.* † *Ὁ Αἴνου Παρθένιος.*
† *Ὁ Νέων Πατρῶν Ἰωάσαφ.*

3.

(Σιγίλλιον τῆς μονῆς Κοτρατζάνι).

Ἰάκωβος ἐλέῳ Θεοῦ <*ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης*>.

Τῶν ἄνωθεν ὄντως δεδεγμένων παρὰ πατρὸς τῶν φώτων δώρημα τέλειον, φωτοειδῆ τὰ κατορθώματα πάντα καὶ πλήρη καταυγάζει χαρίτων τῆς σφῶν πολιτείας κατάλληλα· δι' ὧν ἀτεχνῶς κατ' ἐντολὴν κυριόλεκτον αὐτὸς ὁ ἐν οὐρανοῖς πατὴρ οἶδε δοξάζεσθαι καὶ τοὺς δοξάζοντας αὐτὸν ἀντιδοξάζειν οὐκ ἔλαττον· «Ζῶ γὰρ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω» [1]. Φωτὸς υἱοὶ γὰρ ἀψευδῶς γεγονότες φωτοβολοῦσιν ἔργα τῆς ἄνω φρυκτωρίας ἐχόμενα, καθ' ὅσον οὐ τιθέασι λύχνον ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπ' αὐτὴν ἐκεῖνον ὑψοῦντες τὴν τηλαυγῆ λυχνίαν τῆς ψυχικῆς αὐτῶν κατ' ἀρετὴν τελειότητος ἀκτινοβολοῦσι τὰ πέρατα, καταφανῆ ποιοῦντες τὰ ἔργα τοῦ φωτὸς καὶ πασίδηλα· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστι κατὰ τὸ γεγραμμένον. Πολλῶν μὲν οὖν γε καὶ πολυτρόπων ὄντων τῶν παρὰ φιλαρέτοις ἔργοις, ἐν οἷς εὐαρεστεῖται Θεὸς καὶ δοξάζεται, τὸ διεγείρειν θείους ναοὺς καὶ ἱερὰ καταγώγια τοὺς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματα γινώσκοντας Κυρίου τῶν δυνάμεων ὀρθοδόξους εἰς μεγαλώνυμον δόξαν τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ διαφερόντως τῶν πολλῶν διαφέρειν ὁμολογούμενον ὑπάρχει καὶ ἀναμφίλεκτον. Ἔνθεν τοι καὶ τανῦν ὁ τοῖς αὐτοῖς ἐνθέοις χαρακτηρίσμασιν οἷα φωτὸς υἱὸς τηλαυγῶς ἐξαστράπτων ἐλέῳ Θεοῦ ἐκλαμπρότατός φημι καὶ εὐσεβέστατος αὐθέντης κύριος κύριος Ἰωάννης Σερβᾶνος Καντακουζηνός, βοεβόδας πάσης Οὐγγροβλαχίας καὶ κατὰ πνεῦμα υἱὸς ἀγαπητὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος, τοῖς ψυχικοῖς τε καὶ σωματικοῖς αὐτοῦ προτερήμασιν ὡς ἐν εἰκόνι διαγράφων ἀξῖ φρονεῖν τῆς ἐπουρανίου κλήσεως, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις τῆς θεοστεφοῦς αὐτοῦ ψυχικοῖς ὑπερτερήμασι καὶ τῶν ἀγαθουργιῶν ἀποτελέσμασιν ᾑρετίσατο καὶ σεβάσμιον νεουργῆσαι σκήνωμα Θεοῦ, δι' οὗ τὴν ἀξιοπιστίαν τῆς πρὸς Θεὸν ἀγάπης αὐτοῦ διάδηλον ἐργαζόμενος οὐκ ἐπιβραδύνειν ἔγνω κατάρξασθαι μηδ' ἐπιθέσθαι σχολαίως· ἀλλὰ δεύτερα πάντων ποιησάμενος τὰ ἀνθρώπινα πρώτιστον ἔργον τὸ τοῦ Θεοῦ διετάξατο καὶ πρώτης ἐξ αὐτῆς τῆς βαλβῖδος, τῆς ἄνωθεν αὐτῷ δωρηθείσης ἀρχῆς καὶ προπατορικῆς αὐθεντείας, ὡς προγονικῆς εὐσεβείας ἄριστος ζηλωτὴς θεοσεβείᾳ τε προσανέχων καὶ ὅλην πνέων εὐσέβειαν, ἄμφω τέ φημι τὴν πίστιν τῷ

[1]) Πρβλ. Βασιλ. 1, β', 30.

βίῳ καὶ τὸν βίον συνομόλογον τῇ πίστει δεικνύων, δίκην ἀπαρχῆς τῶν παρ' αὐτῷ καλῶν τῷ δοτῆρι τῶν ὅλων ἀγαθῶν, κατὰ τὸ «ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ, δόξαν καὶ τιμήν» καὶ «ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ»[1]. Καὶ δὴ χειραγωγίᾳ Θεοῦ καὶ συναντιλήψει τῆς Θεομήτορος περίπυστον ναὸν καὶ εὐαγὲς μοναστήριον ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων κατὰ τὴν τοποθεσίαν Κοτρατζάνι κικλησκομένην ἐπ' εὐφημίᾳ τῆς ἐνδόξου Κοιμήσεως αὐτῆς, τῆς ὑπὲρ λόγον τὸν Λόγον ἀφράστως κτησάσης δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας· ὅπερ ὡραΐσμασιν ἐξαισίοις φιλοκαλίας τε καὶ μεγαλουργίας ἐπιτηδεύμασιν ἐπεκόσμησεν, ἀφιερώσας αὐτῷ καὶ αὐτάρκη τὰ πρὸς ἐπισύστασιν αὐτοῦ καὶ κυβέρνησιν τῶν ἐν αὐτῷ μοναζόντων φιλαρέτων ἀνδρῶν ἀναγκαῖα, δαψιλεστάτῃ χειρὶ τῆς ἑαυτοῦ φιλοφρόνου μεγαλονοίας ἐπάξια, καθάπερ καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ εὐσεβέστατοι αὐθένται τῆς αὐτῆς φημι τζάρας κατὰ καιροὺς προνοηθέντες τοῖς ὑπ' αὐτῶν δομηθεῖσι μοναστηρίοις πλουτοδότως ἐφιλοτιμήσαντο. Μετὰ πάσης τε τῶν νομικῶν ἀκριβασμάτων συντηρήσεως ἀπαρτισάμενος ἅπαντα κοινῇ συνδιασκέψει συναινέσει τε καὶ βουλῇ τοῦ τε κατὰ τόπον ἀρχιερατεύοντος ἱερωτάτου μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας κῦρ Θεοδοσίου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ πάσης τῆς συγκλήτου τῶν ἐπιφανῶν ἀρχόντων τῆς αὐτῆς αὐθεντείας κατὰ κανόνας καὶ νόμους καὶ τὴν ἐπικρατοῦσαν κατὰ τόπον συνήθειαν (καὶ τοῦτο γὰρ ἀρίστης οἰκονομίας ἐστί, τὸ τοῖς κειμένοις δηλαδὴ κατακολουθεῖν ὅροις), τέως δι' οἰκείου σεπτοῦ χρυσοβούλλου λόγου κατησφαλίσατο, πάντα κατηριθμημένα λεπτομερῶς, ὅσα ἐν αὐτῷ δαψιλεύσας ἀνέθετο εἰς μνημόσυνον ἑαυτοῦ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν αὐθεντῶν τῆς αὐτῆς αὐθεντείας καὶ πάντων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν. Ὧν πρῶτον μέν ἐστιν, ὅπως ἀπὸ ὅλου τοῦ βάματος τοῦ δρασίου Φλοτζίου καὶ τῶν ὅλων εἰσοδημάτων, ὧν ἔχει τὸ Φλότζιον εἰς τὰ βάματα καὶ εἰς τὴν παροικίαν αὐτοῦ, λαμβάνῃ τὸ ἱερὸν αὐτὸ μοναστήριον τὸ τρίτον μπάνιον σῶον καὶ ἀνελλιπές· ὥστε ἀπὸ τῶν τριῶν ὀφαρίων τὸ ἓν ὀφάριον καὶ ἀπὸ τῶν κρίσεων τὸ τρίτον μέρος τοῦ κέρδους καὶ ἀπὸ τῶν λοιπῶν προσόδων καὶ εἰσοδημάτων καθ' ἣν ἔχουσι τὰ βάματα συνήθειαν ἀπολαμβάνειν καὶ κερδίζειν, τὸ τρίτον ἐξ ὁλοκλήρου ὑπάρχειν τοῦ μοναστηρίου· διατελῇ δὲ τὸ αὐτὸ μοναστήριον πάντῃ ἐλεύθερον καὶ ἀσύδοτον ἁπαξαπάντων ἁπλῶς τῶν αὐθεντικῶν βαρέων καὶ συδοσιῶν, δανείων, χαρισμάτων, δωρεῶν καὶ ἄλλων παντοδαπῶν ἐξόδων· οἱ δὲ βαμέσιδες ὑπάρχωσιν ἀμέτοχοι τῶν ἀνηκόντων τῷ μοναστηρίῳ παντάπασιν καὶ μὴ ἔχωσιν ἄδειαν παρ' αὐτοῦ ζητεῖν ἐξ ὧν εἰώθασι παρέχειν αὐτοὶ τῇ αὐθεντείᾳ συδοσιμάτων, μήτε λαμβάνειν αὐτοὺς ὅλως ἀπὸ τοῦ τρίτου βάματος καὶ λοιποῦ τρίτου εἰσοδήματος τοῦ εἰρημένου βάματος, ἐπειδὴ ἐξ ὁλοκλήρου ἀφωσιώθη καὶ προσνενέμηται τῷ μοναστηρίῳ διά τε τὴν πρὸς αὐτὸ νόμιμον φιλοτιμίαν τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθέντου καὶ ὅτι αἱ παρὰ τοῦ τρίτου μέρους τοῦ βάματος ἀνήκουσαι τῇ αὐθεντείᾳ δόσεις ἀφῃρέθησαν τῆς βεστιαρίας παρὰ τῆς αὐτοῦ ἐκλαμπρότητος. Δεύτερον ἀφιερώσατο ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ ἡ αὐτοῦ ἐκλαμπρότης καὶ βοιναρίτζιον αὐθεντικὸν ἀπὸ τοῦ ντάλου Τζιγανέστι καὶ ντάλου Βιτζικέστι, τῶν κειμένων κατὰ τὴν τοποθεσίαν τοῦ Πιτεστίου, ὥστε λαμβάνειν τὸ μοναστήριον ἀπὸ τῶν δύο τούτων ντάλων τὸ αὐθεντικὸν βοιναρίτζιον, ἐκ τῶν δέκα μέτρων τοῦ οἴνου ἓν μέτρον· προσέτι λαμβάνῃ καὶ τὸ ποκλόνιον καὶ τὸ λεγόμενον πέρπερον ἀπὸ παντὸς τοῦ παρέχοντος βοιναρίτζιον ἕως τοῦ νῦν, ὡς εἶχον συνήθειαν· οἱ δὲ συνάγοντες τὸ αὐθεντικὸν βοιναρίτζιον ἐκ τῆς λοιπῆς τοποθεσίας τοῦ Πιτεστίου μὴ ἔχωσιν ἄδειαν λαμβάνειν ἐκ τοῦ μοναστηρίου ὅλως οὐδέν, οὔτε διὰ τὸ βοιναρίτζιον τῶν εἰρημένων δύο ντάλων, οὔτε διὰ τὸ ποκλόνιον καὶ πέρπερον. Πρὸς τούτοις ἐδωρήσατο αὐτῷ ἅλατος μπολοβάνια τετρακόσια ἀπὸ τῆς ὄκνας ντελέγας, ἅπερ ἔχει ἄδειαν τὸ μοναστήριον παραλαμβάνειν ἐκ τῆς αὐτῆς ὄκνας κατὰ τὴν Νηστείαν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων σῶα καὶ ἀκαινοτόμητα καὶ ἀποκομίζειν καὶ πωλεῖν ἢ εἰς Βουκουρέστιον, ἢ ἀλλαχοῦ, διαπεραιούμενον ἐκεῖνα ἐξ ὁποίου βάματος καὶ οἱασοῦν βούληται σκάλας ἐλευθέρως, χωρίς τινος δόσεως καὶ ἀπαιτήσεως, οὔτε δωρεᾶς οὔτε ἐξόδων τροχοῦ καὶ λοιπῶν ἄλλων, μηδενὸς ἐπιχειροῦντος τῶν βαμεσίδων, οὔτε τῶν μεγάλων, οὔτε τῶν μικρῶν, οὔτε τῶν ἔνδον, οὔτε τῶν ἔξω, περὶ ἀπαιτήσεως διενοχλεῖν αὐτῷ τὸ σύνολον. Τρίτον προσεδωρήσατο αὐτῷ τὴν μπάλταν, τὴν κειμένην παρὰ τῷ χωρίῳ Πέτραις καλουμένῳ,

[1] Ψαλμ. κη', 1—2.

www.dacoromanica.ro

ἅπασαν, ὅση ἦν αὐθεντική, ἵνα λαμβάνῃ τὸ μοναστήριον τοῦ λοιποῦ πᾶσαν τὴν ὁπωσοῦν δεκατίαν ἐξ αὐτῆς ὁλόκληρον, ὡς δήπου ἐλάμβανον αὐτὴν οἱ ἐν τῇ γράκᾳ αὐθεντικοὶ στόλνικοι· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀγρεύῃ τὴν εἰρημένην μπάλταν μόνος ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἡγουμένου τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου, οἱ δὲ στόλνικοι τῆς γράκας ἢ ἄλλοι τινὲς ὁποιοιδήποτε μὴ ἔχωσιν εἰς αὐτὴν οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἀποδεκατισμοῦ ἢ ἄγρας ἢ ἄλλης τινὸς πράξεως ὁλοτελῶς· τὸ γὰρ ἀνῆκον τῇ αὐθεντείᾳ παρὰ τῶν στολνίκων ταύτης ἕνεκεν τῆς μπάλτας ἀφείλετο ἡ ἐκλαμπρότης αὐτοῦ ἀπὸ τῆς βεστιαρίας, ὅπως κατ᾽ οὐδὲν ἔχωσι τοῦ λοιποῦ οἱ τοιοῦτοι στόλνικοι μετέχειν τῆς λίμνης αὐτῆς. Ἔτι ἐδωρήσατο ἡ ἐκλαμπρότης αὐτοῦ τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ ὅλον τὸ δέκατον τοῦ οἴνου τοῦ εἰρημένου χωρίου τῶν Πετρῶν καὶ ὅσον ἦν αὐθεντικόν, ὅπερ ἐλάμβανον οἱ βοιναριτζάροι τοῦ Βουκουρεστίου, ἐπὶ τῷ ἄρτι λαμβάνειν αὐτὸ τὸ μονάστήριον, ἀπὸ τῶν δέκα μέτρων δηλονότι μέτρον ἓν καὶ τὸ πέρπερον κατὰ τὴν συνήθειαν· οἱ δὲ αὐθεντικοὶ βοιναριτζάροι ἐκεῖθεν τὸ καθόλου ἀπέχωνται. Ἀλλὰ καὶ τὸ χωρίον αὐτὸ τῆς Πέτρας, κείμενον εἰς τὸ Ζουτέτζιν-βλάστκα, μετὰ πάντων αὐτοῦ τῶν Ῥουμούνων ὡς ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα ἀφιερώσατο ὁ αὐτὸς ἐκλαμπρότατος αὐθέντης τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ, φιλοτιμησάμενος αὐτῷ τὴν ἐλευθερίαν ταύτην, τοῦ εἶναι ἀσύδοτον καὶ ἀκαταπάτητον καὶ ἀδούλωτον παρὰ παντὸς προσώπου αὐθεντικοῦ τε καὶ ἀρχοντικοῦ ἔν τε τῷ καθ᾽ ἕκαστον μῆνα παρεχομένῳ χαρατζίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις φορολογήμασι καὶ δικαιώμασι, τῶν ἀσλανίων τῆς σάμας, τῆς γαλιάτας, τοῦ χόρτου, τοῦ κηρίου, τοῦ μέλιτος, τοῦ μελισσονομίου, τοῦ χοιρονομίου, τοῦ προβατονομίου καὶ παντὸς ἀποδεκατισμοῦ αὐθεντικοῦ ἀκαταζήτητον, δανείσματός τε καὶ φλωρίων καὶ τῶν βαμεσίδων τῆς γράκας, τοῦ μὴ λαμβάνειν βάμα τῶν ὀψαρίων τελείως, τῆς τε λίμνης, ἥτις ἐστὶ τοσαύτη κατὰ τὸ μέγεθος, ὅσα τυγχάνουσι καὶ περιέχουσι κατὰ τὸ μέρος Δουνάβεως διὰ σύνορα τοῦ εἰρημένου χωρίου Πέτραις καὶ τῆς εἰρημένης μπάλτας, ἥτις ἦν μὲν αὐθεντική, ἐδωρήθη δὲ τῷ μοναστηρίῳ, τῆς τε ντίσμας, τοῦ καπνοῦ, τῶν μπανίων τῆς ἄκρης, τῶν ταχυδρομικῶν ἵππων, τῶν ποδοβόδων, τῶν μερτικίων καὶ πάσης δουλείας αὐθεντικῆς, σανίδων, ξύλων, προβάτων, κουφίων, σούλτζι, ζαγχιρέ, σαταρέδων, σουρσατίων, ναυλώνων, ἁμαξίων σεφερίου, ἵππων βασιλικῶν καὶ αὐθεντικῶν, χαρατζίου τῆς τουτουναρίας καὶ παντὸς ἄλλου συδοσίματος καὶ δουλείας τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὴν τζάραν καὶ αὐθεντείαν Οὐγγροβλαχίας, πάντῃ καὶ παντοίως ἐλεύθερον καὶ ἀπηλλαγμένον, ὡς διείληπται. Ἀλλὰ καὶ ἐάν τινες ἐπιδημήσαντες ξένοι τῶν πέραν Δανούβεως, ἢ καὶ ἀλλαχόθεν, Σέρβοι, Ῥωμαῖοι, Βούλγαροι, Ἄλβανες ἢ Μολδοβᾶνοι, ἢ Οὖγγροι παρεισδύσουσιν ἐν τῷ εἰρημένῳ χωρίῳ Πέτραις, κἀκείνους διωρίσατο εἶναι ἐλευθέρους καὶ ἀσυδότους πάσης δουλείας καὶ ἀγγαρειῶν τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων κατ᾽ εἶδος. Βλάχον μέντοι ἀρχοντικὸν ἢ αὐθεντικόν, ἢ ἄλλους τινὰς ὑποκειμένους καὶ ὑποτελεῖς ὁποιῳδήποτε τέλει αὐθεντικῷ, μὴ δέχωνται εἰς τὸ εἰρημένον χωρίον παντάπασι. Πάντα δὲ τὰ εἰρημένα χορηγήματα, ἅπερ ἡ ἐκλαμπρότης αὐτοῦ ἐδωρήσατο τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ, ὁ ἀποδεκατισμὸς τῶν γεννημάτων, τῶν προβάτων, τοῦ οἴνου, τῆς γαλιάτας, τοῦ χορταρίου καὶ τῶν λοιπῶν παρέχωνται ἀπὸ τοῦ νῦν ἐν τῷ μοναστηρίῳ ὃν τρόπον συμφωνήσουσι μετὰ τοῦ ἡγουμένου τοῦ μοναστηρίου οἱ ἐξωνούμενοι τὸν ἀποδεκατισμόν, ἤτοι τὰς αὐθεντικὰς ντίσμας καὶ ἑτέρας διαφόρους σλούσπας· οἱ δὲ περκαλάμοι καὶ ἄλλοι ὁποιοιδήποτε αὐθεντικοὶ καὶ ἀρχοντικοὶ ἄνθρωποι μὴ ἔχωσιν ἄδειαν εἰσέρχεσθαι ἐν τῷ εἰρημένῳ χωρίῳ τὸ καθόλου, οὔτε βόρνικος, οὔτε στολνιτζέλος, οὔτε μπανισιόρις τοῦ ζουτέτζου, οὔτε πρωτόπαπας, οὔτε ἄλλος τις αὐθεντικὸς ἢ ἀρχοντικὸς ἄνθρωπος, καὶ μηδένα οὔτε κρίσιν ποιεῖν παρ᾽ αὐτοῖς, οὔτε γλόμπαν λαμβάνειν· ἀλλὰ μόνος ὁ ἡγούμενος ἢ ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ πάσας ἐξ ὁλοκλήρου τὰς κρίσεις ποιῇ καὶ παιδεύῃ ἕκαστον κατὰ ἀναλογίαν τοῦ πταίσματος αὐτοῦ, ἢ εἰρηνεύῃ καὶ ἐπιτιμᾷ ὡς εἰκός· κλέπτας δὲ μόνον ἢ φονεῖς καὶ ἄλλους ὑπευθύνους κεφαλικῇ ἢ μεταλλικῇ τιμωρίᾳ παραπέμπεσθαι τῇ αὐθεντείᾳ, τοῦ κρίνεσθαι ἐξ αὐτῆς καὶ παιδεύεσθαι ἢ ἐλεεῖσθαι, καθὰ οἱ νόμοι καὶ τὸ δίκαιον βούλονται. Κἀπὶ τούτοις πρὸς τὴν Μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν γαληνοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπινεύσας ὡς ὄντως γνήσιος ταύτης υἱός, τῇ τε χάριτι τοῦ παναγίου περιλαμπόμενος πνεύματος καὶ πνευματικὰ πνευματικοῖς ἐγκρίνειν μεμαθηκώς, ἠξίωσε καὶ παρ᾽ ἡμῶν ἐμπεδωθῆναι τῇ πανσθενεῖ δυνάμει καὶ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος πᾶσαν τὴν περὶ αὐτὸ τὸ κτιτορικὸν αὐτοῦ μοναστήριον συντελεσθεῖσαν

www.dacoromanica.ro

ἀγαθουργίαν ὑπὸ τῆς αὐτοῦ ἐκλαμπρότητος προνοίαις ὅλαις τῆς παρ' αὐτῷ θεοσεβείας τὸ αὐτόνομον καὶ παντελεύθερον καὶ ὅσα προσεδωρήσατο αὐτῷ καὶ φιλοτίμως ἀφιερώσατο καὶ τῷ τῆς αὐθεντείας αὐτοῦ χρυσοβούλλῳ κραταιῶς ἐπικυρώσατο πρὸς ἰσχυροποίητον ὀχύρωσιν αὐτοῦ καὶ στερέωσιν. Τούτου χάριν τὴν εὐλαβῆ ταύτην ἀξίωσιν ἀξίως ἐνασμενίσαντες καὶ προσηνῶς λίαν ἀποδεξάμενοι, ὡς θεοσεβείας καὶ ὁσιότητος ἔμπλεων, γράφομεν ἤδη καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα αὐτὸ τὸ ἱερὸν καὶ σεβάσμιον μοναστήριον τῆς Κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας μου Θεοτόκου, τὸ εἰς τὸ Κοτροτζάνι, διὰ παντὸς μέχρι τῶν τοῦ αἰῶνος τερμάτων μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ὅσα νῦν προσηλώθησαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἰδίου κτήτορος εὐσεβεστάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου αὐθέντου κυρίου κυρίου Ἰωάννου Σερβάνου Καντακουζηνοῦ, βοεβόνδα πάσης Οὐγγροβλαχίας, κατὰ τὸ αὐθεντικὸν αὐτοῦ χρυσόβουλλον, καὶ ὅσα μετέπειτα ἐν αὐτῷ σὺν Θεῷ αὐξηθήσονται, εἴη καὶ διαμένῃ πάντῃ ἐλεύθερον καὶ αὐτόνομον καὶ ἀσύδοτον καὶ ἀκαταζήτητον καὶ ἀδούλωτον καὶ ἀκαταπάτητον παρὰ παντὸς προσώπου αὐθεντικοῦ καὶ ἀρχοντικοῦ, ἀνενόχλητόν τε καὶ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀνώτερον πάσης καὶ παντοίας καταδυναστείας καὶ εἰσπράξεως καὶ οὑτινοσοῦν φορολογήματος, κατὰ τὴν διακέλευσιν καὶ κατ' εἶδος διάταξιν τοῦ αὐθεντικοῦ αὐτοῦ χρυσοβούλλου καρπούμενον καὶ νεμόμενον ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως τὰ προσηλωθέντα αὐτῷ, διοικούμενόν τε καὶ διεξαγόμενον κατὰ τὰ φιλοτιμηθέντα καὶ ἐπιβραβευθέντα αὐτῷ προνόμια ὑπὸ τῆς αὐθεντικῆς χορηγίας τοῦ κτήτορος αὐτοῦ· ἥτις μὴ διαλείποι τὴν ἰσχὺν ἔχουσα καὶ τὸ κῦρος κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τὸ ἐνεργοῦν βέβαιον μόνιμόν τε καὶ ἀσφαλὲς καὶ ἀκατάσειστον καὶ ὅλως ἀπερικλόνητον. Ὁποῖοι δ' ἂν ὀψέποτε καθ' ὁποιονοῦν ἄδικον τρόπον ἢ γνώμην διεστραμμένην ἐμπαθῶς ἀντιβλέψωσι τῷ ἱερῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ, κἀντεῦθεν ἀποβαλόντες τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ ἐπιχειρήσωσιν ὁρμῇ βιαίᾳ καὶ φιλαδίκῳ γνώμῃ καὶ ἁρπαλέᾳ χειρὶ πλεονέκτιδος λύσσης διασεῖσαι καὶ παρενσαλεῦσαι αὐτὸ καὶ τὰ ἀφιερωθέντα ἐν αὐτῷ καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ ἀνατρέψαι καὶ τὰ προνόμια αὐτοῦ παραβλέψαι καὶ ἀποσπᾶσαί τι τῶν προσηλωμένων αὐτῷ, ἢ ἀποστερῆσαι καὶ ἀνακόψαι τὸ οἱονοῦν τῶν προσόδων αὐτοῦ καὶ στέρησίν τινα ἀνθυπενεγκεῖν αὐτῷ καὶ βλάβην καὶ ζημίαν προξενῆσαι, οἱ τοιοῦτοι ὡς ἄντικρυς ἱεροσυλίαν νενοσηκότες καὶ σχεδὸν θεομαχήσαντες διὰ τῆς τοιαύτης ἀπονοίας τῶν ἱερῶν τε νόμων καὶ κανόνων καταπατήσαντες ἀσυνειδήτως, ὁποίας ἂν τύχοιεν τάξεως ἀξίας τε καὶ βαθμοῦ, ἀφωρισμένοι εἴησαν ἀπὸ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, τῆς παναγίας καὶ ζωαρχικῆς τριάδος, καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ ἄλυτοι μετὰ θάνατον αἰωνίως· αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτοὶ δὲ οὐδαμῶς· καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπόδικοι καὶ ἔνοχοι τοῦ πυρὸς τῆς Γεέννης· ἡ μερὶς αὐτῶν εἴη μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα καὶ τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον καὶ εὕροιεν τὸν Θεὸν ἀντίδικον αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὅστις καταδιώξοι αὐτοὺς ἐν τῇ καταιγίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξειεν αὐτούς, ὡς σκεύη τε κεραμέως συντρίψοι, διατενοῖ τε τὴν ὀργὴν αὐτοῦ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν αὐτῶν· καὶ εἴησαν σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία, καὶ ἐξαλειφθείη τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ βίβλου ζώντων. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν αἰωνίζουσαν τῆς ὀχυρώσεως τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου καὶ τῆς κατ' αὐτὸ αὐθεντικῆς φιλοτιμίας ἐπεδόθη καὶ παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν ἐμπεδώσεως σιγιλλιῶδες γράμμα. ͵αχπα^{ῳ} (=1681) μηνὶ Φεβρουαρίῳ ἰνδικτιῶνος δ^{ης}.

4.

(Συγχωρητικὸν τοῦ κεκοιμημένου αὐθέντου Κωνσταντίνου Σεβάρνδοβα).

Καλλίνικος ἐλέῳ Θεοῦ <ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης>.

Ἡ μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν ἤδη συνευχομένων αὐτῇ, τοῦ τε μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κυροῦ Δοσιθέου, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου αὐτῆς ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ, καὶ τῶν παρευρεθέντων ἱερωτάτων συναδελφῶν

www.dacoromanica.ro

ἡμῶν ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, διὰ τῆς θείας χάριτος δωρεᾶς τε καὶ ἐξουσίας τοῦ παναγίου καὶ ζωαρχικοῦ πνεύματος, τῆς δοθείσης παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις εἰς τὸ δεσμεῖν τε καὶ λύειν τὰς τῶν ἀνθρώπων ἁμαρτίας, εἰρηκότος αὐτοῖς· «Λάβετε πνεῦμα ἅγιον· ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται· καὶ ὅσα ἂν δήσητε καὶ λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα καὶ λελυμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς»[1]. Ἐξ ἐκείνων δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς ἀλληλοδιαδόχως διαβάσης ταύτης τῆς θείας χάριτος, ἔχομεν συγκεχωρημένον καὶ λελυμένον· καὶ τὸν προκεκοιμημένον δοῦλον τοῦ Θεοῦ Ἰωάννην Κωνσταντῖνον βοεβόδα Μολδοβλαχίας[2] εἰς ὅσα καὶ αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος ὢν[3] καὶ τὸν πολυαμάρτητον κόσμον τοῦτον οἰκῶν διαφόρως καὶ ἐν διαφόροις καιροῖς ἥμαρτε καὶ εἰς Θεὸν ἐπλημμέλησε λόγῳ ἢ ἔργῳ, ἢ κατὰ διάνοιαν, καὶ ἐν πάσαις αὐτοῦ ταῖς αἰσθήσεσιν ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως ἐν ὅλῳ τῷ τῆς ζωῆς αὐτοῦ διαστήματι· καὶ εἴτε ὑπὸ κατάραν πατρὸς ἢ μητρὸς αὐτοῦ ἐγένετο, ἢ τῷ ἰδίῳ ἀναθέματι ὑπέπεσεν, ἢ ὅρκον ὤμοσε κἀκεῖνον παρέβη, ἢ ἀφορισμὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἐπιτίμιον δι᾽ ἡντιναοῦν αἰτίαν ὑπὸ ἱερέως ἢ ἀρχιερέως ὑπέστη[4] καὶ τῆς διορθώσεως αὐτοῦ οὐκ ἐφρόντισεν, ἢ σωματικοῖς τισι πάθεσι πορνείας, μοιχείας καὶ ἀσελγείας καὶ τοιούτων αἰσχρουργιῶν ἔκδοτον ἑαυτὸν ἐποίησε καὶ φιληδονίας ἡττήθη καὶ ἀπηγορευμέναις ἀσωτείαις ὡμίλησεν ἀπ᾽ ἐναντίας τῶν τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν καὶ τὰ τῶν θείων νόμων ἠθέτησε προστάγματα καὶ ἀπὸ τῶν τοῦ Θεοῦ κριμάτων ἐξέκλινεν, ἢ πλεονεξίᾳ κινούμενος καθήρπασε τὰ ἀλλότρια κρυφίως ἢ φανερῶς καὶ ἐστερημένους τῶν ἰδίων ἀφῆκε τινάς. Ἀλλ᾽ ἢ καὶ τὴν παρὰ Θεοῦ λαβὼν προστασίαν λαοῦ τῆς κατ᾽ αὐτὸν ἡγεμονίας οὐ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκυβέρνησε τὸ ὑπήκοον, ἀλλά πως ἐκτραπεὶς τῆς εὐθείας ὁδοῦ ἄλλως ἢ ὡς εἶχε τὸ δίκαιον ἐπολιτεύθη, διατρέψας κακῶς καὶ εἰς δυναστείαν ἐκκλίνας, κἀντεῦθεν ἢ βιαίαν ἁρπαγὴν ἐποίησε καὶ γύμνωσιν τοῖς ἀδυνατοῦσι προυξένησεν, ἢ κρίσεις ἀδίκους βαρείας τε καὶ φορτικὰς ἀποφάσεις παρὰ τὸ εἰκὸς καὶ παρὰ τὸ δίκαιον διεπράξατο, ἢ καὶ ἀκρίτως τινὰ κατεδίκασε καὶ παρέβλεψε καὶ ἐζημίωσεν εἴτε εἰς χρήματα εἴτε εἰς τιμὴν εἴτε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν· ἢ φόνον ποτὲ παράνομον ἐξετέλεσε καὶ ἀνόσιον καὶ τῆς ζωῆς ἐστέρησεν ἐναντίους τινὰς καὶ ἀθῴους ἢ καὶ κατετιμώρησέ τινας ἀναμαρτήτους, ἢ ἕτοιμος μὲν ἐφάνη εἰς τὸ παιδεύειν καὶ ἐκδικεῖν τοὺς ἁμαρτάνοντας, ὀκνηρὸς δὲ πρὸς τὸ συμπαθεῖν καὶ ἀποδέχεσθαι τοὺς προσπίπτοντας καὶ πρόχειρος εἰς τὸ ἀποτέμνειν, ἀνηλεὴς δὲ εἰς τὸ ὑγιᾶσθαι τοὺς ἀλγοῦντας καὶ πᾶν εἴ τι ἄλλο ἐν τῷ καιρῷ τῆς αὐθεντίας αὐτοῦ ἐξετέλεσεν εἰς τὸν λαὸν ἄδικον καὶ παράλογον καὶ τυραννικὸν ἀσπλάγχνως καὶ ἀδιακρίτως, εἴτε δι᾽ ἐθελοκακίαν τὰ φαῦλα πράξας, εἴτε δι᾽ ἀπέχθειάν τινα ἢ ἀντιπάθειαν ἢ πλεονεξίαν καὶ ἀνόσιον χρηματισμὸν καὶ αἰσχροκέρδειαν, ἢ δι᾽ ἄγνοιάν τινα καὶ ἀπειρίαν ἢ ἀμέλειαν καὶ ἀπροσεξίαν, ἢ ἀπάτην, ἢ λήθην, ἢ κακοβουλίαν τινῶν καὶ παρακίνησιν, ἢ δι᾽ ἀνάγκην ἀκούσιόν τινα ἢ καὶ πλάνην τὴν κατορχουμένην παντὸς τοῦ μετὰ σώματος βίου, ἢ φιλοκερδείᾳ τινὶ μικροψύχως ἡττηθεὶς κατεκράτησε δίκαιόν τινων συγγενῶν καὶ κληρονόμων τῆς προαπελθούσης συζύγου αὐτοῦ, ὡς φέρεται λόγος, καὶ οὐκ ἔφθασεν ἐπιστρέψαι. Ἐκ τούτων οὖν πάντων τῆς ἐνοχῆς τε καὶ τοῦ δεσμοῦ ἔχομεν αὐτὸν συγκεχωρημένον καὶ λελυμένον ἐν τῇ τοῦ πνεύματος δωρεᾷ καὶ ἐλεύθερον ἀποκαθιστῶμεν καὶ ἀπηλλαγμένον διὰ τῆς θείας χάριτος πάσης ποινῆς καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ ἐπιτιμίου. Εἰ δέ τινα διὰ λήθην ἢ ἄλλην τινὰ ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀνεξομολόγητα εἴασε, κἀκεῖνα συγχωρήσειεν αὐτῷ ὁ ἐλεήμων Θεὸς δι᾽ ἰδίαν φιλανθρωπίαν.

Ναί, δέσποτα πολυέλεε κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, νικησάτω σου τὸ ἄμετρον ἔλεος καὶ ἡ φιλανθρωπία ἡ ἀνείκαστος, καὶ μὴ παρίδῃς τὸ σὸν πλάσμα καταποθῆναι τῇ ἀπωλείᾳ, ἀλλ᾽ ἐπάκουσον μακροθύμως ἡμῶν τῶν ταπεινῶν καὶ ἀχρείων δούλων σου δεομένων

---

1) Ἰωάν. κ΄, 22—23.

2) Ἐν τῇ ᾠᾳ· «υἱὸν κατὰ πνεῦμα ἡμῶν τῆς μακαρίας μνήμης αὐθέντην καὶ βοεβόδα πάσης» κτλ.

3) Ἐν τῇ ᾠᾳ· «σάρκα τε φορῶν».

4) Ἐν τῇ ᾠᾳ· «καθ᾽ οἱονδήποτε τρόπον, ἢ τινα τῶν ἱερωμένων παρεπίκρανεν, ἢ παρήκοος καὶ παρόπτης ἐφαίνετο τῶν θείων θεσμῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐνταλμάτων, ἀλλ᾽ ὁτιοῦν ὅπως ποθ᾽ ἥμαρτε καὶ μεταμεληθεὶς ἐξωμολογήθη αὐτὰ τοῖς πατράσι».

www.dacoromanica.ro

καρδίᾳ συντετριμμένῃ καὶ τεταπεινωμένῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ προκεκοιμημένου δούλου σου Κωνσταντίνου, καὶ συγχώρησον αὐτῷ παντα, ὅσα ἥμαρτεν ἐν τῷ παρόντι βίῳ πῇ μὲν φανερά, πῇ δὲ κεκρυμμένα παρὰ ἀνθρώποις, γυμνὰ δὲ καὶ προφανῆ ἐνώπιον τῆς ἀπαραλογίστου σου γνώσεως· καὶ μὴ μνησθῇς ἀνομιῶν αὐτοῦ καὶ ἁμαρτίας νεότητος καὶ τῶν κατὰ πάντα βίον αὐτοῦ πλημμελημάτων, ἀλλ' ἐξάλειψον πάσας τὰς ἀνομίας αὐτοῦ ὡς ἀνεξίκακος Κύριος καὶ δεσπότης φιλάνθρωπος· καὶ μὴ ἀπώσῃς αὐτὸν ὁ ταχὺς εἰς ἀντίληψιν καὶ τοῦ ἀφιέναι ἁμαρτίας ἕτοιμος, ἀλλ' ἐπίβλεψον καὶ νῦν ὡς εὔσπλαγχνος ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου καὶ τῆς χρηστότητός σου, καὶ οἴκτειρον αὐτόν, Κύριε, τῷ πλήθει τῶν οἰκτιρμῶν σου πεπεδημένον καὶ κατερραγμένον οἰκτρῶς ἤδη κείμενον ἐνώπιον λαοῦ κρίμασιν εὐθέσι τῆς σῆς δικαιοσύνης διὰ τὰ κακῶς αὐτῷ πεπραγμένα (καὶ γὰρ δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου)· ἀνθ' ὧν οἷα δραπέτης δοῦλος καὶ παραβάτης τῶν σῶν δεσποτικῶν ἐντολῶν δεσμώτης ἐλεεινὸς σειραῖς ἀμπλακημάτων κατακρατούμενος ἐλέγχεται, κατάρας δεινῆς ἄντικρυς ἀποτέλεσμα (ἐπικατάρατοι καὶ γὰρ οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου), καὶ φωναῖς ἀλαλήτοις τῆς σῆς μακροθυμίας τὸ ἀμέτρητον ἔλεος προσκαλεῖται παρακλητεύων διὰ μεσιτείας καὶ ταπεινῆς δεήσεως τῶν ἀχρείων ἡμῶν δούλων σου. Διό, πανάγαθε δέσποτα καὶ φιλάνθρωπε Κύριε, ἐπίβλεψον καὶ νῦν ὡς εὔσπλαγχνος καὶ ἐπικάμφθητι, παντοκράτορ, ἡμῖν τοῖς αὐχένα κάμπτουσι δούλοις σου καὶ θερμῶς δεομένοις ὑπὲρ τοῦ κεκοιμημένου αὐτοῦ δούλου σου Κωνσταντίνου, καὶ ἐλέησον αὐτὸν ὁ πλούσιος ἐν ἐλέει καὶ λῦσον αὐτὸν τοῦ σωματικοῦ καὶ ψυχικοῦ δεσμοῦ καὶ τῆς τιμωρίας τοῦ πικροῦ ἀφορισμοῦ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς· καὶ συγχώρησον αὐτῷ πάντα, ὅσα ἥμαρτεν ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἰδοὺ γὰρ ἀπεκαλύφθησαν αὐτοῦ αἱ ἁμαρτίαι καὶ ἐγνώσθη ἐν μέσῳ λαοῦ ἡ ἀνταπόδοσις τῆς δικαιοσύνης σου (καὶ γὰρ δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου καὶ πλήρης δικαιοσύνης ἡ δεξιά σου), κατὰ τὸ «Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸ προσώπου αὐτοῦ»[1]. Δεῖξον ἄρα, φιλάνθρωπε, καὶ τὸ ἔλεος τῆς εὐσπλαγχνίας σου, ὁ κρίσιν ἅμα φέρων καὶ ἔλεος, ἐπ' ἀμφοτέροις τε προφητικῶς κηρυττόμενος καὶ μεγαλυνόμενος καὶ δοξαζόμενος, ὁ πατάζων καὶ πάλιν ἰώμενος· καὶ μὴ συναπολέσῃς αὐτὸν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ, μηδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μηνίσας τηρήσῃς τὰ κακὰ αὐτοῦ· μηδὲ καταδικάσῃς αὐτὸν ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς, ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι· «οὐκ ἔστι γὰρ θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρός, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν»[2], ὁ ἅγιός σου καταγγέλλεται λόγος. Ἀλλ' ἄφες αὐτῷ τὰ ἁμαρτήματα φιλανθρωπίας ἐλέει, ὁ μόνος ἔχων ἐξουσίαν τοῦ ἀφιέναι ἁμαρτίας, καὶ διάρρηξον καὶ διάλυσον καὶ ἀπάλειψον τὸν ψυχικὸν καὶ σωματικὸν αὐτοῦ δεσμόν, ὃν ἐπήνεγκε κατ' αὐτοῦ τὰ πλήθη τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ. Περίελε ἀπ' αὐτοῦ ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν ταύτην (ἐξουδένωνται καὶ γὰρ δικαίως πάντες οἱ ἀποστατοῦντες ἀπὸ τῶν δικαιωμάτων σου), καὶ κάθαρον αὐτὸν πάσης κηλῖδος ἐν τῷ θείῳ σου ἐλέει· ἀνακάλεσον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι τῶν σῳζομένων. Ἀντιλαβοῦ, κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ ζήσεται. Ἐξάλειψον ἔτι, παντοδύναμε Κύριε, καὶ τὴν πρόδηλον αὐτοῦ ἁμαρτίαν, ἣν ἐτόλμησε πράξασθαι, τῆς ἀπηγορευμένης τετραγαμίας, παρὰ τοὺς ὅρους καὶ θεσμοὺς τῆς ἁγίας σου Ἐκκλησίας, καὶ μὴ ἔλθῃς εἰς κρίσιν ἐπὶ τούτῳ μετὰ τοῦ δούλου σου. Ἐπὶ πᾶσι δεόμεθα, πολυέλεε καὶ μακρόθυμε δέσποτα, παριδεῖν σε μακροθύμως καὶ ἄλλην πασίδηλον αὐτοῦ ἁμαρτίαν, εἰς ἣν ἐξώκειλε παραβάσει δεινῇ, ὅτι δοὺς ὑπόσχεσιν ἅπαξ καὶ μὴ δευτερῶσαι τὴν ἣν ἐπέταξε συναχθῆναι ἀπὸ τοῦ ὑπηκόου αὐτοῦ δόσιν τινὰ χρημάτων τῶν μὴ συνήθων, ἐπικειμένης ἀνάγκης καὶ δι' ἐκφωνήσεως ἀφορισμοῦ τὴν ὑπόσχεσιν ἐμπεδώσας, ὡς ἐπιλαθόμενος ἐδευτέρωσεν ἐκείνην πάλιν, ὡς μὴ ὤφελεν, εἴτ' ἐξ ἀνάγκης τινὸς ἐλαυνόμενος, εἴτ' ἐξ ἐθελοβουλίας αὐτοῦ κατολισθήσας ἐν τούτῳ, ὅπως ποτὲ σὺ μόνος οἶδας, ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς καὶ τὰ βάθη τῶν νοημάτων καὶ πάντα εἰδὼς πρὶν γενέσθαι αὐτῶν, ἐν οὐδενί τε λανθανόμενος. Καὶ μὴ ἀνταποδώσῃς αὐτῷ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· σὺ γὰρ ὕψιστος, εὔσπλαγχνος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος ὢν καὶ μετανοῶν ἐπὶ κακίαις ἀνθρώπων ἐλέησον αὐτὸν κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος, καὶ λῦσον τοὺς κατακρατοῦντας καὶ συσφίγ-

---

[1]) Πρβλ. Ἠσαΐου ξβ', 11.

[2]) Ματθ. ιη' 14.

www.dacoromanica.ro

γοντας αὐτὸν δεσμούς, καὶ ἀπάλλαξον αὐτὸν τῆς αἰωνίου κολάσεως· σὺ γὰρ μόνος εἶ ὁ λύων πεπεδημένους, σὺ μόνος εἶ ὁ ἀνορθῶν κατεῤῥαγμένους, σὺ μόνος ὁ ἐπιστρέφων τεθραυσμένον ἐν ἀφέσει, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοί σου, Κύριε, καὶ ἐν σοὶ τὴν πᾶσαν ἀναθέμενοι ἐλπίδα προσπίπτομεν τῷ ἐλέει σου καὶ δεόμεθά σου ἐκ βάθους καρδίας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου αὐτοῦ Κωνσταντίνου, ἵνα μὴ ἀποῤῥίψῃς αὐτὸν εἰς τέλος ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, οὔτε μακρύνῃς τὸ ἔλεός σου ἀπ' αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ αὖθις δουλικῶς ἱκετεύομεν, κλῖνον τὸ οὖς σου φιλανθρώπως καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν τῶν ταπεινῶν δούλων καὶ δὸς αὐτῷ τὴν παντελῆ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ καὶ τὴν ὁλοτελῆ λύσιν τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἀφορισμοῦ· καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ διαλυθῆναι εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπ' αἰῶνός σοι εὐαρεστησάντων δικαίων ταχθῆναι εὐδόκησον καὶ τῆς παλινζώου λαμπρότητος ἀξίωσον καὶ ἐν σκηναῖς τῶν δικαίων κατάταξον· καὶ εἴη συγκεχωρημένος καὶ λελυμένος ἐν τῷ μέλλοντι πρεσβείαις τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καὶ πάντων σου τῶν ἁγίων. Ἀμήν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αχζη^{ω} (=1698), ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ ἰνδικτιῶνος ς^{ης}.

5.

Καλλίνικος ἐλέῳ Θεοῦ <ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης>.

Καλῶς ἐμμένειν καὶ διαμένειν ἀεὶ τῇ δοθείσῃ τάξει προσήκει πάντως τὰ πράγματα καὶ τοὺς ὅρους μὴ ὑπερβαίνειν ἀπερισκέπτως· οὐ γὰρ εἰσὶν ἡμέτεροι, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ, καθά που τὸ ἀποστολικὸν παρεγγυᾶται διάταγμα. Διὸ καὶ πανταχοῦ μὲν ἀναγκαῖον ὑπέρ τι ἄλλο τὴν ἰδίαν τάξιν φυλάττειν ἕκαστον καὶ τοῖς νενομισμένοις ὅροις μένειν ἐντός, ἐξ ὑπερπλέον δὲ μᾶλλον ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς διατάγμασι δέον ἐστὶν ἅπαντας διὰ πεφροντισμένης ὅλης σπουδῆς διατηρεῖν τὴν τάξιν ἀμεταποίητον, κἂν τοῖς κειμένοις ὅροις φημὶ τῆς ὁροθεσίας φυλάττειν τὸ ἀνεξάλλακτον· εἰ γὰρ αὐτῆς τῆς ὁρωμένης τὰ ἄψυχα κτίσεως, οὐρανὸν ἅμα καὶ τὰ κατ' αὐτόν, γῆ τε καὶ τὰ ἐν αὐτῇ συμπληροῦντα τὸ παγκόσμιον σύστημα τῇ κατ' ἀρχὰς ἐντυπωθείσῃ χρείᾳ δουλεύει ἀμεταπτώτως καὶ ὄρη μὲν ἀναβαίνουσι, πεδία δὲ καταβαίνουσι καθ' ὃν ἅπαξ ἐθεμελιώθησαν χῶρον καὶ ἐστηρίχθησαν (ὅριον γὰρ ἔθετο, φησί, καὶ οὐ παρελεύσονται)[1], πόσῳ μᾶλλον ἡμεῖς ὀφείλομεν μηδέν που μηδαμῇ τολμᾶν παραβαίνειν τοῖς θείοις ὅροις θεόθεν καὶ τῶν κατὰ γνώμην αὖθις Θεοῦ παρὰ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἐκείνοις διαδόχων κανονισθέντων καὶ ὁροθετηθέντων ἡμῖν; Ὅθεν τὴν κανονικὴν ταύτην ἀκρίβειαν καὶ τὴν ὑπὲρ ταύτης ἀναγκαίαν σπουδὴν λίαν καλῶς ἐπιστάμενος ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Θρᾴκης Δρογοβητίας, ὁ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς κῦρ Νεόφυτος, διὰ σπουδῆς ἔθετο φυλάξαι τὴν ἐγκάνονον τάξιν τῆς Ἐκκλησίας ἀπαρεγχείρητον, ἥτις ὑποτίθεται δηλονότι μὴ ἐφειμένον εἶναι τελείως τοῖς ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν κατὰ βαθμὸν ὀντιναοῦν ἀποδημεῖν ποτε τῶν οἴκοι καὶ μεταχωρεῖν εἰς ἀλλοδαπὴν χωρὶς ἐρωτήσεως καὶ ἀδείας τοῦ προστατεύοντος αὐτῶν, ἀλλ' ἐφοδιάζεσθαι παρ' ἐκείνου γράμμασιν ἀπολυτικοῖς καὶ δι' ἐκείνων ἀπέρχεσθαι τέως ὅπου ἂν αὐτοῖς πρὸς βουλήσεως γένηται εἰδήσει, ὡς εἴρηται, τοῦ προϊσταμένου αὐτῶν, ᾧ εἰσιν ὑποκείμενοι κατὰ τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας καὶ πατρικοὺς θείους καὶ ἱεροὺς θεσμούς· χρείας γὰρ ἤδη πρὸς ἀποδημίαν ἐπιστάσης τῇ αὐτοῦ ἱερότητι διαβῆναι τῶν ὁρίων ἔξω τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας, τοῦ καταλαβεῖν ἐφέσει πολλῇ τὴν αὐτοῦ πατρίδα εἰς στοργικὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἐνεγκαμένης αὐτόν, ἀνήγγειλεν ἡμῖν τὸ οἰκεῖον βούλημα καὶ ἄδειαν ἐξῃτήσατο τοῦ τῆς ὁδοιπορίας ἅψασθαι, ἐπαγγελλόμενος μὴ χρονοτριβῆσαι ἐς μακρόν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ διωρισμένῳ καιροῦ διαστήματι ἐπανακάμψαι πρὸς τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ, ἅτε τὴν περὶ τὸ λογικὸν αὐτοῦ ποίμνιον φροντίδα προτιμοτέραν θέμενος πατρίδος τε καὶ ἄλλων παντοίων ἀγαθῶν κατὰ χρέος αὐτοῦ· συνοδικῶς τε προβληθέντος τοῦ ζητήματος, ἔδοξε κοινῇ σκέψει μὴ παριδεῖν ἀτέλεστον τοῦ κοινοῦ ἀδελφοῦ τὴν αἴτησιν, ὡς ἀνέγκλητον δοκοῦσαν καὶ ἀζήμιον, ἀλλ' ἐκκλησιαστικῆς

[1]) Πρβλ. Ψαλμ. ργ', 9.

www.dacoromanica.ro

ἀξιωθῆναι προνοίας αὐτὸν ἐπὶ συμφέροντι αὐτῷ καὶ λυσιτελοῦντι πράγματι. Τούτου χάριν γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, ἵνα ὁ διαληφθεὶς ἱερώτατος μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως κῦρ Νεόφυτος ἔχῃ ἄδειαν ἐκκλησιαστικὴν ἀνεμποδίστως ἀποδημῆσαι ἐν εἰρήνῃ καὶ παραγενέσθαι εἰς ἀπόλαυσιν τῆς πατρίδος αὐτοῦ, καθάπερ ἐζήτησε, κατ' οὐδὲν κωλυόμενος, ἀλλ' ἐλευθέρως τὴν πορείαν ποιούμενος κατὰ τὴν χορηγηθεῖσαν αὐτῷ ἐκκλησιαστικὴν ἄδειαν, μετὰ διωρισμένης μέντοι προθεσμίας καιροῦ. Εἰ δὲ διὰ χρείαν ἕξει ποιῆσαι καὶ παρέκβασιν πρός τινα μέρη λυσιτελοῦντα ταῖς χρείαις αὐτοῦ ἐπὶ συνδρομῇ καὶ βοηθείᾳ παρά τινων φίλων αὐτοῦ δεομένων φιλοτιμίαις κυβερνῆσαι αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ περὶ τούτου προσεδεήθη, ἐχέτω ἄδειαν καὶ εἰς τοῦτο προχωρῆσαι διὰ κυβέρνησιν αὐτοῦ, ὅσον τε τάχος αὖθις ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ χωρὶς καιρικῆς παρατάσεως, ἀναντιῤῥήτως καὶ ἀπαρεμποδίστως. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐνεχειρίσθη τῇ αὐτοῦ ἱερότητι καὶ τὸ παρὸν πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἀπολυτικὸν γράμμα κατ' ἔθος ἐκκλησιαστικὸν καὶ κανονικὴν παρατήρησιν. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψ' (= 1700) ἰνδικτιῶνος θ^{ης}.

6.

Καλλίνικος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Τοῦ θείου πνεύματος ἀεὶ τὰ πάντα δημαγωγοῦντος, ὅσα περὶ τὴν πνευματικὴν προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας λυσιτελεῖ καὶ τῶν εὐσεβῶν τῇ εὐκαταστάτῳ διεξαγωγῇ ἐς τὰ μάλιστα συντελεῖ. πάντα δήπου τὰ κατὰ καιροὺς διαφόρους ἐν πνεύματι προσφυῶς ἰθυνόμενα καὶ πρὸς οἰκοδομὴν ἀφορῶντα τῆς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου συστήματος, εἰ καὶ τῆς ἀκριβείας ἐνίοτε μικρὸν ἀποδέουσιν, ἔμπης θεραπείας ἀξιοῦσθαι τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον τά γε τοιαῦτα ἐπάναγκες ἐστὶ καὶ χρειῶδες τοῖς τῶν Ἐκκλησιῶν προστάταις καὶ κηδεμόσιν, ὡς ὑπηρέταις οὖσι Χριστοῦ καὶ οἰκονόμοις μυστηρίων Θεοῦ. Ἐπεί τοί γε κατὰ τὸν μέγαν τῆς Ἀλεξανδρείας Κύριλλον ὁ τῆς οἰκονομίας τρόπος οὐδενὶ τῶν συνετῶν ἀπήρεσε πώποτε (διὸ καὶ οἱ τῆς ἱερᾶς τοῦ Χριστοῦ ποίμνης πρόβολοι ὡς ἕνα καὶ μόνον σκοπὸν ἐπιστησάμενοι τὴν τῶν πιστῶν σωτηρίαν λόγοις εὐλόγοις οἰκονομίας τῷ καιρῷ καὶ τοῖς προσώποις καὶ πράγμασι καταλλήλοις ἀκαταγνώστως ἐχρήσαντο, τῷ ἀποστολικῷ θείῳ λόγῳ πειθόμενοι φάσκοντι· «τοῖς πᾶσιν ἐγενόμην τὰ πάντα, ἵνα πάντας κερδήσω»)[1], ἄλλως τε καὶ εἰ ὁ ἐπιζητούμενος παρὰ τῆς Ἐκκλησίας λόγος τῆς οἰκονομίας μεταξὺ εὑρίσκοιτο προσώπων ἀξιώμασιν ὑπερτελέσι καὶ ἐπισημότητι διαφερόντως ὑπερανεστηκόσι καὶ τὰ πρῶτα τοῦ ἡμετέρου Γένους ἐπέχουσι (τῶν γὰρ τοιούτων καὶ τὸ μέγεθος καὶ ἡ τῆς ἀξίας ὑπεροχὴ δυσωπεῖν εἴωθε μᾶλλον καὶ ἀναπείθειν τοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν ἐμφρόνως προϊσταμένους συμπαθέστερον φέρεσθαι καὶ κηδεμονικῶς τὴν ἀπαιτουμένην συγκατάβασιν πρυτανεύειν ἔνθα μὴ περὶ τῆς εὐσεβείας καὶ δογμάτων ὁ λόγος, ὅπου Θεὸς τὸ κινδυνευόμενον· ἐν τούτοις γὰρ μόνον τὴν κανονικὴν ἀκρίβειαν ἀπαράτρεπτον διόλου φυλάττεσθαι χρή), ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τανῦν ἀνηνέχθη ἡμῖν περὶ ἑνὸς συνοικεσίου μεταξὺ ἀξιωματικῶν καὶ ὑπερεχόντων προσώπων Θεοῦ εὐδοκίᾳ συντελεσθῆναι μέλλοντος, ὅπερ ἔχει τόνδε τὸν τρόπον· ὁ γὰρ ἐκλαμπρότατος μπεϊζάδὲς Ἀλέξανδρος ὁ καὶ φίλτατος υἱὸς τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Μολδοβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Σκαρλάτου Γρηγορίου Γκίκα βοεβόδα, τοῦ κατὰ πνεῦμα υἱοῦ ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου τῆς ἡμῶν μετριότητος, βούλεται συναρμοσθῆναι καὶ εἰς κοινωνίαν γάμου ἐλθεῖν μετὰ τῆς εὐγενεστάτης Μαρζώρας, τῆς καὶ φιλτάτης θυγατρὸς τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ εὐγενεστάτου ἄρχοντος καπικεχαγιᾶ κυρίτζη Ἰακώβου Ῥίζου, τοῦ κατὰ πνεῦμα υἱοῦ ἀγαπητοῦ τῆς ἡμῶν μετριότητος· ἥστινος εὐγενεστάτης Μαρζώρας πρωτεξαδέλφη ἐστὶν ἡ ἐκλαμπροτάτη κυρία δόμνα Ῥωξάνδρα τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, ἡ κατὰ πνεῦμα θυγάτηρ ἀγαπητὴ ἡμῶν, ὥστε ἔπεσθαι ἐκ τούτου πατέρα καὶ υἱὸν λαμβάνειν δύο πρωτεξαδέλφας· ὅπερ συνοικέσιον, καίτοι βαθμολογούμενον εὑρίσκεται πέμπτου βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας καὶ διὰ τοῦτο ἀπειρημένον καὶ κεκωλυμένον ἐστὶ παρὰ

[1] Πρβλ. Κορ. 1, θ', 22.

www.dacoromanica.ro

τοῖς ἱεροῖς νομοθέταις, — ἔμπης ἐπειδὴ μέλλει γενέσθαι μεταξὺ τοιούτων ὁμολογουμένων ὑπερανεστηκότων τῇ ἀνωτάτῃ ἀξίᾳ προσώπων, παρ' ὧν ἡ προσενεχθεῖσα ἡμῖν τε καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐν υἱϊκῇ φιλοστοργίᾳ καὶ θερμοτάτῃ διαθέσει πνευματικὴ ἀξίωσίς τε καὶ ἐκλιπάρησις εἰς τὸ συντελεσθῆναι ἀκωλύτως τε καὶ νομίμως τὸν γάμον δι' ἃς προὐβεβλήκεσαν αἰτίας ἀναγκαίως ἐκβιαζομένας καὶ ἀπαραιτήτως ἀπαιτούσας τὸν ἀπαρτισμὸν αὐτοῦ· τούτοις γοῦν ἅπασι δυσωπηθέντες οὐκ ἔγνωμεν δέον εἶναι καὶ πρέπον παριδεῖν ἀνοικονόμητον καὶ ἀθεράπευτον τὴν τοιαύτην ἀξιολογωτάτην ἀξίωσιν, καὶ τῷ συνήθει ἐλέει τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλανθρωπίας καὶ χάριτος χρησάμενοι ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα ἐπινεῦσαι πατρικῶς τε καὶ φιλοστόργως τῇ ἀπαιτουμένῃ ἐκκλησιαστικῇ οἰκονομίᾳ τε καὶ συγκαταβάσει ταύτῃ, ἀνακοινώσαντες τὸ πρᾶγμα καὶ τοῖς ἐγκρίτοις καὶ γέρουσι τῶν ἐνδημούντων καὶ συνεδριαζόντων ἡμῖν ἐνταῦθα ἱερωτάτων συναδελφῶν ἡμῶν ἀρχιερέων· ὧν τῇ τε συμψήφῳ καὶ ὁμοφώνῳ γνώμῃ τε καὶ βουλῇ, ἀποβλέποντες καὶ πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν χρηματίσαντας μελεδῶνας καὶ προστάτας καὶ ποιμενάρχας τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, οἵτινες οὐ διέλειπον ἐνίοτε κατὰ καιροὺς συγκαταβαίνοντες συμπαθῶς καὶ κηδεμονικῶς τῇ τοιαύτῃ οἰκονομίᾳ, ἅτε δὴ συμφερόντως τῷ καιρῷ καὶ τοῖς προσώποις καὶ ταῖς ἀξιολόγοις τῶν πραγμάτων ἐκδυσωπεῖσθαι καλῶς μεμαθηκότες περιστάσεσι, καθὼς τὰ προκείμενα παραδείγματα ἐμφανέστατα τοῦτο δεικνύουσιν· ὧν κατὰ μίμησιν, καὶ μάλιστα διὰ τὰς ἐκτεθείσας ἀνωτέρω ἀξιολόγους αἰτίας, καὶ ἡμεῖς λόγοις οἰκονομίας καὶ συγκαταβάσεως χρησάμενοι συνεχωρήσαμεν γενέσθαι τὸ ἀνωτέρω ῥηθὲν λαμπρὸν συνοικέσιον. Καὶ δὴ γράφοντες τῇ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ καὶ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος ἀποφαινόμεθα, ἵνα ὁ διαληφθεὶς ἐκλαμπρότατος μπεϊζαδὲς κύριος Ἀλέξανδρος ἔχῃ ἄδειαν λαβεῖν εἰς γυναῖκα νόμιμον ἑαυτοῦ τὴν ῥηθεῖσαν Μαριώραν καὶ στεφανωθῆναι ἐκείνην νομίμως καὶ ἐκκλησιαστικῶς, μηδενὸς ἐναντιουμένου ἢ ἀντιλέγοντος ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ· καὶ εἴη τὸ συνοικέσιον αὐτῶν τοῦτο καὶ οἱ μέλλοντες γαμικῶς συναφθῆναι εὐλογημένοι καὶ συγκεχωρημένοι παρὰ πατρός, υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἑνὸς τῇ φύσει μόνου Θεοῦ, ἔχοντες καὶ τὰς εὐχὰς πάντων τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων πρεσβείαις τῆς πανυπερευλογημένης ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καὶ τῶν λοιπῶν ἁπάντων ἁγίων. Ἀμήν, ἀμήν.

͵αψνζ^{ῳ} (=1757), ἐν μηνὶ Μαρτίῳ ἰνδικτιῶνος ε^{ης}.

7.

Ῥαφαὴλ ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Θαλάττῃ μὲν εἰκότως ὁ παρὼν ἀπεικάζεται βίος, ἅτε δὴ ἀγχιστρόφοις μεταβολαῖς ὑποκείμενος καὶ νῦν μὲν γαλήνῃ ἠρέμα προσμειδιῶν καὶ νηνεμίᾳ ἐπιτέρπων τοὺς πλέοντας, ἄλλοτε δ' αὖ κυμάτων ἐπαναστάσεσι καὶ ἐπιδρομαῖς περιστάσεων ἐναντίων ἐπαντλούμενός τε καὶ κατακλυζόμενος· οἱ δ' ἐν αὐτῷ συμπλέοντες καὶ τὸ τῆς ἐπικήρου ζωῆς διανύοντες στάδιον, ἕως μὲν ἐξ οὐρίας ἐστὶν αὐτοῖς ὁ πλοῦς καὶ κατὰ ῥοῦν τὰ πράγματα φέρεται, ἐφησυχάζοντες τῇ τοῦ κυβερνήτου πηδαλιουχίᾳ οὐρίῳ τε καὶ πομπίμῳ χρωμένου τῷ πνεύματι, ἀσφαλῶς τε καὶ ἀκινδύνως τὸν πλοῦν διιθύνοντες, ναύτας τε καὶ ἐπιβάτας εὐθύμως συμπαραπέμποντες ἀπραγμονέστερον διάγουσι καὶ ἡσυχίας ἐπαπολαύουσι, ταραχῆς καὶ ζάλης ἀπηλλαγμένοι· ἐπειδὰν δὲ κλύδων καταλάβῃ ἀθρόον καὶ ἀνέμων ἀντίπνοια, λαύρως καταιγιζόντων καὶ πανταχόθεν συῤῥηγνυμένων καὶ αὔτανδρον τὸ πλοῖον καταδῦσαι ἐπαπειλούντων, τότε δὴ τότε οὐκέτι ἀπράγμονες εἰσὶν οὐδ' ἀμερίμνως καθέζονται καὶ ἡσυχίαν ἄγουσι· φροντίδων δὲ μᾶλλον καὶ ἀγώνων ἀναπλησθέντες ἐνεργοὶ καὶ δραστήριοι γίγνονται, καὶ τοῦ ἐπιβάλλοντος ἔργου ἐπιλαβόμενοι ἕκαστος ὁμοψύχως συναγωνίζονται τὴν κοινὴν σωτηρίαν κοινῇ καὶ ἐφαμίλλῳ σπουδῇ πραγματευόμενοι· ὅπου γὰρ πλειόνων ἀνδρῶν ἐπιδεῖται τὸ ἔργον τῆς βοηθείας, ἀνάγκη καὶ πλείονας συνδεδραμηκέναι καὶ συνεισενεγκεῖν ὁμοῦ πάντας τὰς τῆς σφῶν ἀντιληπτικῆς δυνάμεως ἐνεργείας καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ κοινῇ ἀπώσασθαι καὶ διεκφυγεῖν τὸν ἀπειλούμενον κίνδυνον. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τῇ

www.dacoromanica.ro

κοινῇ μητρὶ πάντων τῶν ὀρθοδόξων Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, τῇ παγκοσμίῳ ὁλκάδι καὶ τυπικῇ[1] κιβωτῷ τοῦ νεολέκτου λαοῦ καὶ χριστωνύμου πληρώματος (δι' ἧς οὐ μόνον σῳζόμεθα ἀκλύστως ἀπὸ τοῦ τῶν ἁμαρτιῶν κατακλυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ διαπεραιούμενοι εὐθυδόλως οἱ εὐσεβεῖς τοῦ Χριστοῦ λατρευταὶ πρὸς τὸν εὔδιον καὶ ἀκύμαντον λιμένα τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας διὰ τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἀκινδύνως ἐγκαθορμιζόμεθα) ἔν γε τοῖς παροῦσι καιροῖς, κρίμασιν οἷς μόνος οἶδε Θεός, κλύδων ἐνέσκηψε σφοδρὸς καὶ ἄνεμοι ἀπέπνευσαν ἐναντίον σὺν πολλῷ τῷ ῥοθίῳ πρηστῆρας καὶ λαίλαπας ἐπαιγίζοντες, τρικυμίαι τε καὶ πεντακυμίαι ἀλλεπαλλήλων καὶ πολυαρίθμων χρεῶν ἐγηγερμέναι καὶ ἶσα ὄρεσι κορυφούμεναι διὰ τῶν ὧν ἐπάγουσι μυρίων δεινῶν θλίψεών τε καὶ κακώσεων ἀφορήτων οὐ μόνον τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν καὶ οἰκουμενικὸν θρόνον ὑποβρύχιον εἰς ὑπέραντλον[2] ἀπειργάσαντο, ἀλλὰ καὶ ἄρδην ἀπειλοῦσιν ἐκτρῖψαι τὸ κοινὸν σκάφος τῆς Ἐκκλησίας καὶ χαλεπὸν ἐπανατείνονται[3] ὄλεθρον τῷ τῶν ὀρθοδόξων συστήματι προξενῆσαι, ὡς τόν τε κυβερνήτην ἐξαπορηθῆναι, μηκέτι δυνάμενον οἰακοστροφεῖν καὶ ἰθύνειν τὸν πλοῦν, ἅτε τῇ τοσαύτῃ καὶ τηλικαύτῃ ἀντιπνοίᾳ ἀπαγορεύσαντα καὶ τοὺς πλωτῆρας ἀπεγνωκότας ὅσον οὔπω ἀπεκδέχεσθαι τὰ ναυάγια, — τούτου χάριν φροντὶς καὶ μέριμνα ἐγένετο οὐχ ἡ τυχοῦσα τὴν κοινὴν ταύτην καὶ παγκόσμιον ὁλκάδα ἐπανασώσασθαι τῇ κοινῇ συμπράξει καὶ συνεργείᾳ παντὸς τοῦ χριστωνύμου λαοῦ· οὗ ἕνεκα, σκέψεως κοινῆς καὶ συμβουλῆς γενομένης, δέδοκται κοινῇ γνώμῃ συνελθεῖν εἰς ἓν τό τε ἐκκλησιαστικὸν καὶ τὸ πολιτικὸν σύστημα, συνεφαψαμένους τε ὁμοῦ πάντας κοινῇ τὴν ὠφέλειαν συνεισάξαι καὶ τὴν σωτηρίαν συνεξεργάσασθαι καὶ δι' ὡρισμένων κεφαλαίων τὰ τῆς Ἐκκλησίας διακυβερνῆσαι καὶ εἰς εὐκατάστατον (ὅσον ἔνεστιν) ἀγαγεῖν κατάστασιν δι' ἐκείνων, ῥητῶς οὑτωσὶ ἐν τῷ παρόντι καταγραφομένων.

Πρῶτον. Ὑποσχόμεθα πάντες οἱ συναδελφοὶ ἀρχιερεῖς δεικνύειν πρὸς τὸν παναγιώτατον ἡμῶν αὐθέντην καὶ δεσπότην τὴν προσήκουσαν ὑποταγὴν καὶ εὐλάβειαν, εἰλικρίνειάν τε καὶ καθαρότητα εἰς τὰ συντείνοντα πρὸς σύστασιν καὶ διαμονὴν τῆς αὐτοῦ παναγιότητος, τιμήν τε καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν ἁπάσης τῆς ἀδελφότητος, καθὰ καὶ ἡ αὐτοῦ παναγιότης ἐν τῷ ᾧπερ δέδωκεν ὑποσχετικῷ γράμματι ὑπέσχετο φυλάξαι καθαρὰν ἀγάπην πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων καὶ ἀπονέμειν τὴν προσήκουσαν πατρικὴν φιλοστοργίαν, οὐδόλως συναινοῦντες ποτὲ σκανδαλοποιῷ τινι φιλοταράχῳ τε καὶ κατατρέχοντι.

Δεύτερον. Οἱ ἐπίτροποι τοῦ Κοινοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, οἱ ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ ἐπιτροπεύσαντες, δοῦναι καθαρὸν λογαριασμὸν πρὸς τοὺς ἤδη διορισθέντας ἐπιτρόπους.

Τρίτον. Ἀνάγκη πᾶσα ἐστὶ δοθῆναι λογαριασμὸν παντὸς τοῦ χρέους τοῦ Κοινοῦ καὶ γενέσθαι παρὰ τῶν ἐπιτρόπων ἔρευναν οὐ μικρὰν καὶ ἐξέτασιν ἑκάστου τῶν χρεῶν, καὶ εἴ γε ἀποδειχθῇ τι χρέος ὀφειλόμενον παραλόγως ὑπὸ τοῦ Κοινοῦ, ἀναιρεῖσθαι καὶ μὴ δέχεσθαι καὶ ἀποποιεῖσθαι.

Τέταρτον. Ἐπεὶ προλαβόντως συνοδικῶς διωρίσθη πληρῶσαι πάντας τοὺς συναδελφοὺς ἀρχιερεῖς λόγῳ δανείου πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν βοήθειαν καὶ τινες ἐξ αὐτῶν οὐκ ἐφρόντισαν μέχρι τοῦδε ἐξαποστεῖλαι καὶ ἐξοφλῆσαι τὰ συνοδικῶς διορισθέντα αὐτοῖς δάνεια, ἀνάγκη φροντίδα γενέσθαι ἐπὶ τῷ συναχθῆναι ἐκεῖνα.

Πέμπτον. Ἐπειδὰν ποτε χρεία γένηται ἐπινοηθῆναι τρόπους ἐλεημοσύνης καὶ ἐξαρχικῆς βοηθείας, προβάλλεσθαι τοὺς τρόπους ἐκείνους καὶ τοὺς διορισμοὺς ἔμπροσθεν τριῶν ἐπιτρόπων λαϊκῶν ἐχόντων καὶ τὴν γνώμην τῶν λοιπῶν, καὶ λαμβάνειν τέλος τῇ παρουσίᾳ καὶ συναινέσει τούτων.

Ἕκτον. Χηρευούσης τινὸς ἐπαρχίας, ἡ μὲν ἐκλογὴ τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατικῶς προστησομένου δέον γίνεσθαι ἀκωλύτως παρὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου, καθὰ καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ ὑποσχετικῷ γράμματι τῆς αὐτοῦ παναγιότητος ἐμπεριέχεται, ὁ δὲ διορισμὸς τῆς ποσότητος, τῆς δοθησομένης παρὰ τοῦ νεοχειροτονήτου φιλοτιμίας, γίγνεσθαι τῇ εἰδήσει καὶ λήψει τῶν ῥηθέντων ἐπιτρόπων.

---

[1]) Αἱ λέξεις «καὶ τυπικῇ» μέχρι «ἐγκαθορμιζόμεθα» εὑρίσκονται ἐν τῇ ᾠᾳ.

[2]) Ὡσαύτως τὰ «εἰς ὑπέραντλον».

[3]) Ὡσαύτως αἱ λέξεις «ἐπανατείνονται» μέχρι «ναυάγια».

www.dacoromanica.ro

Ἕβδομον. Ἐκρίθη εὔλογον καὶ ἀπεφάνθη καὶ τοῦτο ὡς λίαν ἀναγκαῖον, θεωρηθῆναι δηλαδὴ ἀκριβῶς τε καὶ λεπτομερῶς καὶ μετὰ πάσης καθαρότητος ἀνοικτὲς ἅπας λογαριασμός, γιγνομένης ἀκριβοῦς ἐξετάσεως μετὰ φόβου Θεοῦ.

Ὄγδοον. Πρὸς δὲ ἐκρίθη εὔλογον τὸ ῥιφθησόμενον ἤδη κατάστιχον τῆς ἐννάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ζητομιρίου τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων ῥιφθῆναι καὶ διορισθῆναι ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ σὺν τῷ δικαίῳ, κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ἐπαρχίας καὶ οὐχὶ τοῦ προσώπου, μὴ ἀποβλέπειν δηλαδὴ εἰς τὸ πρόσωπον, ἀλλ' εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐπαρχίας· καὶ ὁ διορισμὸς οὗτος γίγνεσθαι ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν ἐπιτρόπων καὶ κατὰ τὸ κατάστιχον τῆς ἐννάτης ταύτης ἰνδικτιῶνος διορθωθῆναι καὶ τὸ τῆς ὀγδόης ζητομιρίον καὶ οὕτω συναχθῆναι, ὀφειλόντων πάντων τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων πληρῶσαι σῶα καὶ ἀνελλιπῆ τὰ ζητομιρία αὐτῶν τῶν δύο ἰνδικτιώνων, ὀγδόης δηλαδὴ καὶ ἐννάτης, χωρὶς τοῦ βαστάσαι ὅλως διάφορα ἐξ αὐτῶν τῶν δύο ζητομιρίων, ἐπὶ τῷ ἀνακουφισθῆναι ὀλίγον τὴν Ἐκκλησίαν τῶν ἐπικειμένων αὐτῇ βαρυτάτων ἀναγκῶν καὶ χρεῶν.

Ἔννατον. Ἐν ταῖς χρεωστικαῖς ὁμολογίαις τῶν χειροτονουμένων τοὐντεῦθεν ἀρχιερέων ὑπογράφεσθαι καὶ τοὺς ἐπιτρόπους μάρτυρας, καταγραφομένου τοῦ χρέους ἑκάστης ἐπαρχίας ἀπὸ τοῦ νῦν ἐν ἰδίῳ τινὶ κώδικι, ἐν ᾧ δέον καταγραφῆναι καὶ ἑκάστης ἐπαρχίας εὑρισκόμενον ἤδη χρέος.

Δέκατον. Τὰ δοθέντα δανειακῶς τῇ αὐτοῦ παναγιότητι ἐν τῇ πατριαρχείᾳ παρὰ τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων κατὰ τὸ ἴδιον περὶ αὐτῶν κατάστιχον ἔχωσι πληρωθῆναι παρὰ τῶν ἐπιτρόπων μετὰ παρέλευσιν μηνῶν ἐννέα.

Ἑνδέκατον. Παρεκτὸς τοῦ πρὸ ὀλίγου γεγονότος διορισμοῦ ἐπὶ τῷ δανεῖσαι τοὺς συναδελφοὺς ἀρχιερεῖς ἀνὰ πεντακόσια γρόσια ἕκαστον, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀπαραιτήτως ἐν διορίᾳ μηνῶν ἕξ, τοῦ λοιποῦ ἀποφαινόμεθα μὴ ἐνοχληθῆναι ὅλως τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτῶν μήτε παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος μήτε παρὰ τῶν ἐπιτρόπων δι' ἀπαιτήσεως δανείων καὶ ἑνὶ λόγῳ μὴ δανείζειν τοὺς συναδελφοὺς ἀρχιερεῖς ὡς καὶ πρότερον δι' ὁμολογιῶν τοῦ Κοινοῦ, καὶ ἀναιρεθῆναι διόλου τὴν τοιαύτην συνήθειαν, ἐπιβλαβῆ οὖσαν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ὀλεθρίαν.

Δωδέκατον. Τὰ συνήθη καὶ τυχηρὰ εἰσοδήματα τοῦ Κοινοῦ ἔχωσι λαμβάνειν οἱ ἤδη διορισθέντες ἐπίτροποι λαϊκοί, οἵτινες καὶ ὀφείλωσιν ἐξοδεύειν ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας τοῦ Κοινοῦ.

Δέκατον τρίτον. Θεωρουμένου κατ' ἔτος λογαριασμοῦ, ἔχωσι λαμβάνειν οἱ ἐπίτροποι γράμμα κοινὸν ἐξοφλητικὸν καὶ ἀποκαθίστασθαι πάλιν ἐπιτρόπους ἢ τοὺς ἰδίους αὐτούς, ἢ ἄλλους κατὰ τὸν ἐκτεθέντα τοῦτον τρόπον, ὅστις δεῖ φυλάττεσθαι ἐσαεὶ ἀπαραλλάκτως καὶ ἀμετατρέπτως.

Δέκατον τέταρτον. Δίδομεν ἄδειαν τοῖς κατὰ καιρὸν ἐπιτρόποις κατατρέχειν ὅσον ἔνεστι δι' ἐξόδων τοῦ Κοινοῦ τὸν φωραθέντα ποτὲ ἐπιφέροντα βίαν τινὰ καὶ ἐνόχλησιν ἢ εἰς τὸ Κοινόν, ἢ εἰς μητρόπολίν τινα, ἐπὶ βλάβῃ καὶ ζημίᾳ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως.

Δέκατον πέμπτον. Ἐν ταῖς χρεωστικαῖς ὁμολογίαις τοῦ Κοινοῦ ὑπογράφεσθαι ἐγγυητὰς τοὺς συναδελφοὺς ἀρχιερεῖς κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν.

Δέκατον ἕκτον. Τὰ διδόμενα πατριαρχικὰ ἄρζια δι' ἥντιναοῦν ὑπόθεσιν ἐκκλησιαστικὴν ἢ πολιτικὴν δίδοσθαι τῇ εἰδήσει καὶ συναινέσει τῶν ἐπιτρόπων.

Ἐπεὶ δὲ ἀναγκαῖον ἦν τῷ τοιούτῳ τῆς ὁλοκληρίας συνδέσμῳ καὶ τῇ γεγονυίᾳ ἑνώσει ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι κεφαλαίοις καὶ προσδιορισμοῖς ἐπιστάτας καὶ ἐπιτρόπους κατασταθῆναι ἱκανοὺς καὶ ἀξίους ἐπὶ τῷ ἐκπληροῦν μετὰ φρονήσεως τὰ συντελοῦντα τῇ κοινῇ συστάσει καὶ ὠφελείᾳ, τούτου χάριν κοιναῖς ψήφοις ἡμῶν καὶ γνώμαις διωρίσθησαν καὶ κατεστάθησαν ἐπίτροποι τοῦ Κοινοῦ ἐκ μὲν τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων ὁ Δέρκων κὺρ Σαμουήλ, ὁ Σερρῶν κὺρ Ἰωαννίκιος καὶ ὁ Μυτιλήνης κὺρ Ἄνθιμος· ἐκ δὲ τῶν εὐλογημένων ῥουφετίων ὁ χατζῆ κὺρ Δημήτρης ἀτλαστζῆς, ὁ χατζῆ κὺρ Ἀσλάνης, ὁ κυρίτζη Σκαρλατάκης γούναρις, ὁ χατζῆ κὺρ Μιχαλάκης λογάρης, ὁ μισὲρ Δημήτρης Σκαναβῆς, ὁ μισὲρ Δημήτρης Καβάκος, ὁ κυρίτζη Γεωργάκης Ῥάλογλους, ὁ χατζῆ κὺρ Γιωβάννης κερεστετζῆς, ὁ χατζῆ κὺρ Ἀθανάσης Μουσελλίμης καὶ

www.dacoromanica.ro

ὁ χατζῆ κὺρ Βασίλης κερεστετζῆς· οἵτινες καὶ ἀναλαδόντες τὴν φροντίδα καὶ ἐπιτροπὴν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τῇ προτροπῇ ἡμῶν ὑπέσχοντο ἐξυπηρετῆσαι αὐτῇ μετὰ πάσης προθυμίας, εὐθύτητός τε καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ καθαρῷ ψυχῆς συνειδότι φυλάττοντες τὰ εἰρημένα κεφάλαια, καθὰ καὶ ἡμεῖς ὑποσχόμεθα ἐν φόβῳ Θεοῦ φυλάττειν ταῦτα ἀπαρασαλεύτως, οὐδόλως διασείοντες καὶ ἀνατρέποντές τι ἐξ αὐτῶν καὶ ἀφορῶντες πρὸς τὴν ὠφέλειαν τοῦ Κοινοῦ εἰς τὴν σύστασιν τῆς Ἐκκλησίας, ἄνεσίν τε καὶ ἐλάφρωσιν τῶν βαρυτάτων αὐτῆς χρεῶν.

Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα οἱ ἀνωτέρω ῥηθέντες καὶ διορισθέντες ἐπίτροποι ἀρχιερεῖς τε καὶ ἄρχοντες καὶ προεστῶτες καὶ γέροντες καὶ πρόκριτοι τῶν ῥουφετίων ὡς τέλειοι καὶ πληρεξούσιοι ἐπίτροποι ἔχωσιν ἄδειαν ἀναντιῤῥήτως παραλαμβάνειν εἰς χεῖρας αὐτῶν πάντα τὰ κοινὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας εἰσοδήματα, ζητομιρίον δηλαδή, ἐμβατοίκια ἁπασῶν τῶν ἐνοριῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, χειροτονικὰ καὶ φιλότιμα τῶν χειροτονουμένων ἀρχιερέων καὶ εἴ τι ἄλλο παρεμπέσοι εἰσόδημα τῷ Κοινῷ, εἴτε τυχηρόν, εἴτε διωρισμένον, καὶ δι' αὐτῶν ἀπαντᾶν καὶ διορθοῦν τό τε ἐπικείμενον τῇ Ἐκκλησίᾳ βασιλικὸν μιρίον, τὰ διάφορα τῶν χρεωστουμένων βακουφικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἄσπρων καὶ τῶν λοιπῶν δανειστῶν, καὶ ἑπομένως ἀπολογεῖσθαι καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαίως ἐπακολουθοῦντα συνήθη καὶ διωρισμένα ἐτήσια δαπανήματα τοῦ Κοινοῦ διὰ καθαροῦ καταστίχου, καὶ ἑνὶ λόγῳ διεκπεραίνειν τὴν ἐπιστασίαν τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῶν ταύτης καὶ καλῆς οἰκονομίας ἐν ὁμονοίᾳ καὶ συναινέσει κοινῇ καὶ δοκιμασίᾳ τοῦ συμφέροντος τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, φυλαττομένων παρ' ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν ἀπαραμειώτως τῶν εἰδικῶς καὶ ὡρισμένως ἐκτεθέντων καὶ καταγραφέντων εἰρημένων κεφαλαίων. Ὁ δὲ τῶν καλῶν ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐπιδαψιλεύσοι τὸ ἔλεος αὐτοῦ πρὸς πᾶσαν καὶ παντοίαν διόρθωσιν, ἐνισχύων καὶ φωτίζων καὶ χειραγωγῶν αὐτοὺς πρὸς τὴν εὐκατάστατον στερέωσιν τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐν τῇ συνελεύσει καὶ θεαρέστῳ κοινῇ ἀποφάσει ταύτῃ προσκαλεσθέντες καὶ συμπαρευρεθέντες οἱ ὑπογεγραμμένοι τιμιώτατοι κληρικοὶ καὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες, μετ' εὐχαριστίας ὅλῃ ψυχῇ ὑπέσχοντο συμπάσχειν καὶ συναγωνίζεσθαι ἐπὶ τῇ διαμονῇ καὶ συντηρήσει τῶν κεφαλαίων τούτων καὶ τοῖς ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν συντείνουσιν ἐν φόβῳ Θεοῦ. Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν ὑποσχετικὸν ἡμῶν γράμμα καὶ ἐδόθη τοῖς διαληφθεῖσιν ἐπιτρόποις τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψνζ^{ῳ} (=1757), Νοεμβρίου λ^{ῃ} ἰνδικτιῶνος ϛ^{ης}.

† *Ὁ Σεραφεὶμ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Νικομηδείας Γαβριὴλ ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Νικαίας Ἱερεμίας ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Θεσσαλονίκης ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Δέρκων Σαμουὴλ ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Ἀδριανουπόλεως ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Προύσης Μελέτιος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Πατρῶν Γεράσιμος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Φιλιππουπόλεως Αὐξέντιος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Σεῤῥῶν Ἰωαννίκιος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Μυτιλήνης Ἄνθιμος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Βιζύης Ἀγάπιος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Σωζουπόλεως Ματθαῖος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Νεόφυτος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Χίου Διονύσιος ὑπόσχεται.*
† *Ὁ Προικοννήσου Νικηφόρος.*

www.dacoromanica.ro

† Ὁ Κώου Μελέτιος.

† Ὁ μέγας λογοθέτης Γεώργιος Καρατζᾶς.

† Ὁ μέγας δραγομᾶνος Ἰωάννης Καλλιμάχης.

† Ὁ Δράκος Σοῦτζος. — Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς. — Ἰωάννης Βλαστός. — Ἐμμανουὴλ Μάνος. — Νικόλαος Σοῦτζος. — Νικόλαος Μάνος. — Γεώργιος Χάτμανος. — Νικόλαος Ῥωσσέτος. — Γεώργιος Σπαθάρης. — Ἀλέξανδρος Σοῦτζος. — Ἀθανάσιος Ὑψηλάντης. — Νικόλαος Βεντούρας. — Κωνσταντῖνος Ποστέλνικος. — Γεώργιος Μάνος. — Ἰακωβάκης Ῥίζος. — Ἀντίοχος Μουρούζης. — Λουκᾶς Γιαγκουλαῖος. — Στέφανος Μίσιου. — Γρηγόριος Γκίκας. — Μανόλης Καμινάρης. — Γεώργιος Μουρούζης. — Θεόφιλος Καμινάρης.

IZ'.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΤΕΡΑ ΕΜΜΕΤΡΑ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΤΕΡΑ ΕΜΜΕΤΡΑ.

Α'.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΡΙΤΖΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΑΔΙΟΥ.

1.

Εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον αὐθέντην, εἰς βίβλον τυπωθησομένην ἡρωελεγεῖον.

Ἠέλιος δήπου αὐγάζει πείρατα γαίης,
νυκτὶ δ' ἀμαυρωθεὶς ὄλλυσι μαρμαρυγάς.
Κωνσταντῖνος ἄριστος ἐὼν δ' οὖν Βασσαράβας γε
Οὐγκροβλαχίης νῦν κοίρανος, ἕσπερος ὡς
ἀστὴρ φωτοδότης διαλάμψας πυξίδας ἱρὰς
θέλγει ἐκτυπέων εὐσεβέων κραδίην.

2.

Ἡρωελεγεῖον.

Μᾶρκον, ὃς Κύπρον αὐχεῖ πάτρην, περίδοξος
Ἑπτάλοφος θρέψεν ὡραΐσας σοφίῃ·
νῦν σχολῆς δ' ἀρχὸς τελέθων Οὐγκροβλαχίης τε
ὤρθωσ' ἀμπλακιῶν πυξίδα τήνδ' ἱερήν.

3.

Εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθέντου ἡρωελεγεῖον.

Δείματο τόνδε νεὼν Κωνσταντῖνος μεγακλεὴς
Βασσαράβας, Βλαχίης κοίρανος εὐσεβόφρων,
ὃν τῇ χειρὶ κρατῶν πόλον ἐμβῆναι πόθον ἴσχει·
τοιὰ δὲ ῥέζει πᾶς χριστιανὸς δόκιμος.

4.

Εἰς τὴν συνιστορηθεῖσαν εἰκόνα τῆς ἐκλαμπροτάτης δόμνας κυρίας Μαρίας.

Ἰαμβικά.

Κράτος φέρων πάντων, Ἰησοῦ δέσποτα,
μικροῦ χαρίζων σὸν ποθητόν τ' ὂν φάος,
ἡμᾶς ἁμαρτιῶν λύσας ναοῦ τούτου χάριν
νυμφῶνος ἀξίωσον οὐρανῶν ἄνω·
ἐμοῦ βίου κοινωνὸν ἠδὲ σύζυγον
τήρει τ' ἐς ἀεὶ ἀκράδαντον ἐν βίῳ.

www.dacoromanica.ro

5.

Εἰς τὴν εἰκόνα αὖθις τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἡρωελεγεῖον.

Πᾶς ἐν τοιοῖσδε πλοῦτον δαπανῶν δίχα λύπης
δόξης οὐρανίου κληρονόμος γίνεται.

6.

Ἕτερον ἐκ μέρους τῆς εἰκόνος τοῦ ἐκλαμπροτάτου μπεϊζατὲ κυρίου Στεφάνου, υἱοῦ τοῦ γαληνοτάτου αὐθέντου.

Ἡρωελεγεῖον.

Εὔχομαι ἀμφὶ τοκῆας ἐμεῖο σκῆπτρα φέροντας
πάτρης ἁμετέρας κ' εἰς πόλον ἱπταμένους
ταῖς ἐλέου πτέρυξι, συνέλκοντάς θ' ἅμα χ' ἡμᾶς·
ὧν εὐεργείαις τριάδα ὀψόμεθα.

7.

Ἐκ μέρους τῆς εἰκόνος τοῦ μπεϊζατὲ Κωνσταντίνου πρὸς τὸν αὑτοῦ πατέρα.

Μικρῶν τὰ μείζω καὶ φθιτῶν ἀΐδια,
πάτερ, καλῶς ὠνήσω· καὶ γὰρ εἰς γέαν
σηκοὺς ἱροὺς πήξας Σιὼν ἄνω λήψεις.

8.

Ἕτερον εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον αὐτὸν ἡγεμόνα.

Δεῦρο, μολεῖτ' ἀμελητὶ ἀολλέες, ὄφρ' ἰδῴητε (sic),
κράντορες ὄρχαμοι ἠδ' ἡγεμόνες Βλαχίης
Κωνσταντῖνον κλεινόν, ὅπως γόνυ τῷδε κλίνητε·
ἄσπετον εὖχος γὰρ ἤρατο γῇ ἀπάσῃ
ἔργοις θεοφιλέσσι, νεῶν θ' ἱδρύσσεσι πλείστων.
Βασσαράβαν πάντες δοξάσατ' ἠδὲ τοκεῖς.

9.

Εἰς τὸν Ῥάτουλα Γολέσκον ἰαμβικόν.

Κοινωνός, ὦ Ῥάτουλ, γεγὼς δομήσεως
θείου ναοῦ τοῦδε, χρυσοῦ ἀφειδήσας,
Χριστὸν ὀφειλέτην ἔχεις· ὅς σοι δῴη
γῆρας πῖον καὶ Ἀβραὰμ θείους κόλπους.

Β'.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΚΥΜΙΝΗΤΟΥ

1.

Ἀνεπίγραφον.

Αὐσονίων γενεὴ τὴν ὀφρὺν οὐκέτ' ἐπαίρει
ἐν σοφίᾳ προέχειν ἔν τε τύπῳ βιβλίων,
ὅττι περ ὄρχαμος τοῖσδ' ἀντολίην ἐπιπρέπει
κοίρανος ἐκ προγόνων καὶ χαρίτων τρόφιμος.

www.dacoromanica.ro

Κωνσταντῖνος ὁ Βασσαράβας, μέγας φέρτατος ἥρως,
τῆς Οὐγκροβλαχίης οἴακας ὃς διέπει,
θειοφρόνως ἰδίοις καὶ νῦν ἀναλώμασι ταύτην
χαλκοτυπεῖ βίβλον, σύμφορον εὐσεβέσι[1].

2.

Ἔν τινι οἰκήματι ἐν τῷ ἐν τῇ Πογιάνᾳ Προσκίμπιναν μοναστηρίῳ.

Ἐλθὼν νῦν εἴσω, φίλε, τοῦδ' οἰκήματος ἵζευ,
μάνθανε καὶ βίβλου ἥσυχος ἁπτόμενος·
σπουδὴν γὰρ μετιοῦσι τόδ' ὥρισε διὰ γυναικῶν
Θωμᾶν γειναμένη Παλλάσα εὐγενέα.

3.

Εἰς τὸ λαζαρέτον.

Δόμοι πέλουσιν ῥύψεως οἱ ἐνθάδε,
χάριν δοθέντες πᾶσι τοῖς προσηλύτοις·
ψαύειν γὰρ ἁγνῶν τοῖς ἀνάγνοις οὐ θέμις
ἡ Ἑνετῶν ἔφησε παρθένος πόλις.
͵αψδ^ῳ (=1704) Δεκεμ. 14.

4.

Ἀνεπίγραφον.

Ἐκ νεκάδων Χριστὸς ζωὴν νεκύεσσιν ἔδωκεν
ἐγρόμενος, θανάτῳ τε μόρον καθελὼν προθέλυμνον.
Ἐγρομένου Χριστοῖο, νεκροὶ βιοτῆς ἐπέτυχον.

5*).

Νυκτιφανέεσσιν ἔλαμψας ἐν ἄστρασιν ἥλιος ὄντως
ἔξοχα τεοῖς προγόνοις, πᾶσί τε ἡγεμόσι
θείαις σαῖς ἀρεταῖσι, φρονήσεσι σεῖο νοός τε
φεγγοβόλοις καθάπερ λάμψεσιν ἠελίου·
τοὔνεκα δὴ τὸ σκῆπτρον ἐδέξαο πᾶσιν ἀνάσσειν,
κοίρανε, οὐρανόθεν γ' ἀνδράσι τῆς Βλαχίης.

6.

Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου μανδηλίου.

Ὥσπερ δι' ὑπερβάλλουσαν, Σωτήρ, φιλανθρωπίαν
καταδεξάμενος ποτὲ ἑκούσιον πτωχείαν
διὰ τοῦ θείου τύπου σου τοῦ ἐν τῷ μανδηλίῳ
ἄνδρας καὶ πόλεις ἔσωσας πολλῶν πειρατηρίων,
οὕτω καὶ νῦν περίσωζε καὶ τὸν πιστὸν ποιμένα,
αὐθέντην γαληνότατον πάσης Οὐγκροβλαχίας,
τὸν Κωνσταντῖνον, μέγιστον καύχημα ὀρθοδόξων,
τῷ πάλαι πάντη ὅμοιον, νεώτερον τοῖς χρόνοις,

[1]) Ἄνωθεν τῶν δύο τελευταίων λέξεων· «*δογματικὴν σοφίαν*, ἢ *δόγματα σοφίης*».

*) Ἐν τῇ ῷᾳ γέγραπται τὸ ἴσ⟨ως⟩ *Εὐσταθίου.*

www.dacoromanica.ro

εὔθυμον καὶ μακρόβιον παρέχων εὐζωΐαν
σὺν τῇ συζύγῳ καὶ βλαστοῖς τοῖς κεχαριτωμένοις·
οἷς ἀλληλοδιάδοχον τήρει ἡγεμονείαν,
ἔσχατον χαριζόμενος τὴν ἄνω κληρουχίαν.

7.

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον, εὐσεβέστατον, ἐνδοξότατον, μεγαλοπρεπέστατόν τε καὶ ὑψηλότατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπα βοεβόδα[1].

Ηὔχετ' ὀφρὺς δυτικὴ σοφίῃ πρίν ποτε πάντῃ
ἔν τε τύπῳ βιβλίων ἀντολικῶν προφέρειν·
ἀμφοτέρων δ' ἀνέτειλε τέως χάρις ἐνθάδε πιστοῖς
ἔν τε διδασκαλίαις ἔν τε τυπογραφίαις
σπουδῇ καὶ δαπάνῃ μεγαλόφρονι καὶ θεοπνεύστῳ
σῆς χειρός, ἡγεμόνων πιστοτάτων ἀκρότης,
Κωνσταντῖνε μέγιστε, φαεινότατε Μπασαράμπα,
φέρτατε ἡγεμόνων Οὐγκροβλάχων πολίων.
Ζώῃς ἐς λυκάβαντας ἀπείρονας, ὦ Πτολεμαῖε
ὀψίτερε, στεφάνων ἄξιε οὐρανίων.

8.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν.

Ἄνθεσι πνευματικοῖς ἀναδήσατε φοίβιμον ἄνδρα·
μέλψατε δ' ἐκ στομάτων ἁπτόμενοι δονάκων,
ὅττι περ ἡγεμόνων κλέος εὐσεβέων μέγα θαῦμα
Κωνσταντῖνος ἔφυ, γέννα παλαιστεφέων.

9.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν.

Κωνσταντῖνον ἔδωκας ἄνακτα πάλαι βασιλεύειν
σῶν λογικῶν προβάτων, Χριστὲ ἄναξ, ἁγίως·
δεύτερον ἄρτι δέδωκας ὁμότροπον ἔξοχα κείνῳ
ὄρχαμον ἡγεμόνων, δέσποτα παντοκράτορ·
ἀντιλαβοῦ, περίσωσον ἀνώτερον ἐκ πολεμούντων
σῶν θεράποντα φανὸν προσταγμάτων ἁγίων,
οἴακας Οὐγκροβλάχων πολίων ὅτι γ' εὐθέα νωμῶν
ἥλιος ὡς λαμπρὸς ηὔγασε τόνδε βίον.

Ὁ διδάσκαλος τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Οὐγκροβλαχίας αὐθεντικῆς ἀκαδημίας Σεβαστὸς Τραπεζούντιος ὁ Κυμινήτης.

10.

Εἰς τὴν βίβλον.

Κάλλεος οὐρανίου τρίβον ἔξοχα θεσμοθετοῦσιν
ἀρχετύπων κανόνων ἴχνεσι πειθόμενοι,

---

[1] Πρβλ. *I. Bianu-N. Hodoş*, Bibliografia romănéscă veche, τ. 1, σ. 380. Διὰ τὰ ἐπιγράμματα 7—12 ἴδε *É. Legrand*, Bibliographie hellénique du XVII-e siècle, τ. 3, σ. 62—64.

www.dacoromanica.ro

ἀνδρῶν θειολόγων τ' ἀκριβεῖς ὀπαδοὶ θεοπνεύστων
πυρσὸν ἀληθείας, ἄγκυραν εὐσεβέων.
Ἐκ συνόδου βιβλίων τὸ μὲν ἐκδοθέν, ἐκ δὲ τὸ λοιπὸν
Βησσαρίων ὁ Μακρῆς δῶκ' Ἰωαννινόθεν
ἀκρεμόνων ἀρετῶν τριάδος πέρι θειολογήσας,
πίστεως, ἐλπωρῆς ἠδὲ τρίτης ἀγάπης.

11.

Τοῦ αὐτοῦ ὡς ἀπὸ τῆς βίβλου.

Δεῦτέ μοι, χριστοφόροι, ἀνὰ χεῖρας ἑλόντες ἁπάσης
δόγματα θειοσόφου γνῶτε διδασκαλίας.

12.

Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ.

Ἀρτιφανῶν πιδάκων ἀνιμῶμεν ἰόντες ἐάων,
οὓς παρέηκεν ἑοῖς ἀμπετάσας καμάτοις,
ἐκ γραφικῶν λιβάδων ὀχετεύσας τῶν θεοπνεύστων
Βησσαρίων ὁ Μακρῆς, βλαστὸς Ἰωαννίνων.

13.

Ἕτερον καταλειφθέν.

Οὐρανίου κάλλεος τρίβον ἅπασι θεσμοθετοῦσιν
ἀνδρῶν θεολόγων δόγματα καὶ σοφία.
Εὐσεβέων μέγα κῦδος, ἀπιστούντων μέγα τραῦμα,
φέγγος ἀληθείας, ψεύδεος αὐτολέτης
ἐκ συνόδου βιβλίων τὸ μὲν ἐκδοθέν, ἐκ δὲ τὸ λοιπὸν
Βησσαρίων ὁ Μακρῆς δῶκ' Ἰωαννινόθεν.

14.

Ἕτερον ὁμοίως.

Δόγματα θεῖα σοφοὶ[1] πανάριστά τε θεσμοθετοῦσιν
ἀρχετύπων[2] κανόνων ἴχνεσι πειθόμενοι
θειολόγων ἀνέρων ἀναγράπτοις πνευματοφθόγγων
πυρσὸν ἀληθείας καὶ νόμον εὐπραγίας.

15.

Κάμνει καὶ ἀδάμαντος ἅλις χρόνος, ἀλλ' ἀρετάων
μνήμην ἠδὲ κλέος σῶν, ἔξοχε δούξ,
οὐδ' ἂν ὁ πᾶς αἰὼν σχοίη καθάπαξ ἀπαλείφειν
ἐνσημανθεισῶν πλάκεσιν εὐσεβέων·
ὅσσα γὰρ ἡμετέρῃ γενεῇ πόρες οἷά τε πᾶσιν,
ἡγεμόνων[3] οὐδεὶς πρόσθεν ὄπασσεν ὅλως.
Πρίν ποθ'[4] ἕδος Μουσῶν ἦν καὶ κλέος ἄνθος Ἀθῆναι,
νῦν δ' ὑπέθου ταύταις κλεινὸν ἕδος Βλαχίης,

---

[1]) Ἄνωθεν τῶν «θεῖα σοφοὶ» ἡ γραφὴ «πρωτοτύπου σοφίης».
[2]) Ἄνωθεν τὸ «θεογράφων».
[3]) Ἄνωθεν· «ἀγλαὰ δῶρα».
[4]) Ἄνωθεν· «δέ τ'».

www.dacoromanica.ro

χαλκοτύποις τε βίβλοις παρέχεις χάριν εὐθυφρονοῦσιν
ἐν διαλέκτοισιν χρησιμοτετραπλόκοις,
Ἑλλήνων, Γραικῶν, Βλαχικῶν ἠδὲ Σθλωβανικῶν τε
σύν τ' ἀκαδημαϊκοῖς γυμνασίοις σοφίης,
Κωνσταντῖνε μέγιστε, θεῷ κεχαριτωμένε λίαν,
ἡμεμόνων ἀκρότης, φέγγος ἀριπρεπέων.

16.

Ἐπίγραμμα ἀφιερωτικὸν εἰς τὴν πανευγενεστάτην κόρην τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει κυρίου κυρίου Ἰωάννου Σερβάνου βοεβόδα πάσης Οὐγκροβλαχίας, τοῦ Καντακουζηνοῦ, κυρίαν δδεῖνα.

Πολλαὶ κόραι ἴσχυσαν ἐν τῇ Βλαχίᾳ
κάλλει, φρονήσει ψυχικῇ τε καὶ γένει·
σὺ δ' ἀλλ' ὑπέρκεισαι πασῶν ἀγλαΐαις
καὶ γραμμάτων γνώσει γένει τε προανάκτων,
ἐν εὐαρεστήσει τε τῶν θείων λόγων·
καί σοι προσῆγον ἱερὰν ταύτην βίβλον,
ἐξαιρέτως ἄγουσαν εἰς θεῖον χῶρον
τοὺς εὐλαβῶς καὶ νουνεχῶς ἀναγνόντας.

Τραγίτζης, δεύτερος σπαθάρης, ὁ ἀνεψιός σου. ,αχϞη^{ω} (= 1698) κατὰ μῆνα ὁδεῖνα.

17.

Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου μανδηλίου ἀφιερωθεῖσαν τῷ ἐκλαμπροτάτῳ.

Εἰκόνα σοι πρωτότυπον Χριστῷ κεχαραγμένην
προσάγομεν, φιλόχριστε, χειρόγραφον ὁμοίαν,
ὦ Κωνσταντῖνε μέγιστε, τῶν ἡγεμόνων κλέος,
χριστιανῶν τὸ καύχημα, στέφος Οὐγκροβλαχίας.
Ζωὴν δὲ πολυχρόνιον, κράτος, εὐδαιμονίαν
καὶ σωτηρίαν δώσει σοι Χριστὸς εἰς τοὺς αἰῶνας
σὺν τῇ συζύγῳ καὶ βλαστοῖς θεόθεν φρουρουμένοις
καὶ συγγενέσι καὶ γνωστοῖς ἄρχουσι καὶ στρατείᾳ·
ἡ τῆς εἰκόνος γάρ φησι Βασίλειος ὁ μέγας
τιμὴ πρὸς τὸ πρωτότυπον πάντοτε διαβαίνει
καὶ σωτηρίαν δίδωσι τοῖς σεβομένοις ταύτην
καὶ πάντα καταθύμια νῦν τε καὶ εἰς αἰῶνας.

18.

Ὥσπερ ξένοι χαίρουσι τυχεῖν πατρίδος
καὶ οἱ θαλαττεύοντες τυχεῖν λιμένος,
οὕτω κἀγὼ τέρπομαι τυχὼν πατρίδος,
πρὸς ἣν ἔσπευδον ἐκ πρώτης ἡλικίας,
τὰς τῇδε φυγὼν τοῦ βίου τρικυμίας.
Μὴ οὖν θρηνεῖτε, ἀλλ' ὑπερεύχεσθέ μου,
γεννήτορες φίλταται τοῦ Κωνσταντίνου,
Μπρατασάνε τε καὶ μήτηρ Ἀλεξάνδρα
καὶ ξυμφοιτηταὶ καὶ συγγενεῖς καὶ φίλοι
καὶ πάντες γνωστοί, τυχεῖν με σωτηρίας
καὶ μακαρίας τῶν ἄνω κληρουχίας
ταγμάτων νόων καὶ πάντων τῶν ἁγίων,

www.dacoromanica.ro

ὅπου τὸ ἄκρον τῶν καλῶν καὶ τὸ τέλος
ὑμνεῖν σὺν αὐτοῖς τὸν πάντων βασιλέα,
μονάδα τρισήλιον εἰς ἀϊδίους
καὶ ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ΗΜΕΤΕΡΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

19.

Ἐπίγραμμα εἰς Ἄνθιμον ἀρχιερέα Καισαρείας μετὰ τοῦ συντέκνου αὐτοῦ Θεοδώρου ἐν ἑνὶ κειμένων μνημείῳ.

Ἄνθιμον ἀρχιερῆά με Καισαρέων ὅδε τύμβος
ἄνδοχον ἐγκατέχει τοῦδ', ὃς ἅμ' ἔνθα πέλει·
τὸν Θεόδωρον ὁμοῦ σαόσαι, παροδῖτα, προσεύχου·
ἄμμι γὰρ ἐνδεδώκει φάρμακα πάντα πόνων.

20.

Εἰς μανδήλιον τοῦ μακαριωτάτου κυρίου Δοσιθέου· ἁρμόδιον καὶ εἰς ἑτέρων.

Κόσμια πάντα, σιγᾶτε· ἅπαν γέρας ἦκεν ἐμοί γε·
ὃν γὰρ ἐγὼ κοσμεῖν ἔλλαχον, οὗτος ἀγὼν
ἄκρᾳ πατεῖ, πατέρων ἅτε οἴακας εὐθέα νωμῶν
καὶ ἀρετάων δὴ πρῶτα φέρων σοφίῃ.

21.

Εἰς τὸ αὐτό.

Τίς πρὸς ἐμὸν πατέρων ἀγὸν ἀντία τόξα τιταίνει,
ἀψῖδας οὗτος ἐπεὶ πέφθακεν οὐρανίους;

22.

Εἰς τὸν αὐτόν.

Χαῖρε, Σιών· πρόμαχον μέγαν ἔλλαχες, οἷα πατριάρχης
Δουσίθεος, πάντων ὃς ῥύετ' ἐκ καμάτων.

23.

Ἐπιτάφιον ἐπίγραμμα εἰς τὸν Φιλιππουπόλεως κύριον Γαβριήλ.

Ἐνθάδε τὴν ἱερὰν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει
ἀρχιθυτῶν πόλεως, ἧς ὁ Φίλιππος ἄναξ.

24.

Ἕτερον.

Ἀρχιθυτῶν Γαβριὴλ κλέος, ἆρά γε[1] καὶ σὺ τεθνήκεις;
γηγενέων ὁ πατέρων οὐχ ὑπάλυξε τάφον.

25.

Ἕτερον.

Ἄστεος ἀρχιερῆα Φιλίππου τὸν Γαβριῆλον
τύμβος ὁ τῇδε φέρει· σπεῖσον, ὁδῖτα, δάκρυ.

---

[1]) Ἄνωθεν· «ἦ ὄντως».

www.dacoromanica.ro

26.

Εἰς γωνίαν καμάρας μεγάλης, ἢ οἰκίας λαμπρᾶς.

Ἰπνὸς ὁ τῇδε φίλος μεγάρων τῶνδ' ἔπλετο κόσμος·
ἔργμα δ' ἄπεστι, βορᾶς ἐνθάδ' ἄρωμ' ἀράρει.

27.

Ἐπιτύμβιον Μανουὴλ τοῦ Βλαστοῦ.

Βλαστοῦ τύμβος ὁ τῇδε Μανουὴλ σῶμα φορεῖται,
Κωνσταντῖνος τοῦ δείματ' ἄναξ πατρίδα.
Πάντες ὁμοῦ δακρύσωμεν ἁμαρτάδος εἵνεκα τοῦδε·
τῷδε γὰρ ἐνδεδώκει φάρμακα πάντα πόνων.

28.

Εἰς τὸν νέον τύπον. Ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου κατὰ Λατίνων
τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Ηὔχετ' ὀφρὺς δυτικὴ σοφίῃ μέγ' ἐν Ἑλλάδι πρώην
ἔν τε τύπῳ βιβλίων ἀντολικῶν προφέρειν·
ἀμφοτέρων δ' ἀνέτειλε τέως χάρις ἐνθάδε πιστοῖς·
ταῦτα κλέος κείνων, ἀντολικῶν δὲ θεός.

29.

Δείματο τοῦτον ἄριστα δόμον περὶ τῇδε κρατοῦσι
Σερβᾶνος Ἰωάννης, γέννα παλαιστεφέων·
κεῖνος ἄριστος ἀγῶν, ἀρεταῖς θεὸν ὃς φίλον ἴσχει·
ὄλβος ὁ τῇδε μάτην πλοῦτον ἐς οὐρανίων.

Ἐξήγησις τοῦ αὐτοῦ.

Ἰωάννης Σερβᾶνος βοηβόνδας ὁ ἐκ γένους βασιλικοῦ καταγόμενος ᾠκοδόμησε πολυτελῶς τὸν παρόντα οἶκον εἰς εὐωχίαν τε καὶ ἀνάπαυσιν τῶν ἐξαιρέτως ἐνταῦθα κρατούντων. Τοιγαροῦν, ὦ πανάριστοι ἡγεμόνες Οὐγκροβλαχίας, συνελθόντες ἀναπαύεσθε καθήμενοι ὑπὸ τοῦτον τὸν οἶκον· εὐωχούμενοι δὲ φροντίσατε καὶ ἀμφοῖν τῶν ἐσχάτων, τοῦ τε προσκαίρου φημὶ τῆς ζωῆς τέλους καὶ τοῦ μέλλοντος κριτηρίου. Ἐκεῖνος καὶ γὰρ ἔξοχος καὶ ἄριστος ἐν ἡγεμόσιν ἐστίν, ὅστις δι' ἐναρέτου πολιτείας εὔνουν ἔχει καὶ ἵλεων τὸν τῶν ὅλων θεόν· ὁ δὲ πρόσκαιρος ἐνταῦθα πλοῦτος καὶ σύμπασα ἡ τοῦ παρόντος βίου εὐδαιμονία τῳόντι ματαία κριθήσεται παραβαλλομένη πρὸς τὴν οὐράνιον βασιλείαν.

Γ'.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

1.

Ξείνοις Κωνσταντῖνος ἠδ' ἀστοῖς γλυκερὸν ἦμαρ,
Καντακουζηνῶν ἔκγονος εὐγενέων·
τοῦτον ἐγὼ δ' ἀνέθηκα θεόφρονι πίνακα τῷδε
ἐς μακροὺς κύκλους εὐχόμενος βιόειν.

www.dacoromanica.ro

2.

Λαμπρῶν τετρακτὺς ὡραΐζει χαρίτων
ἡρωϊκόν, μέγιστε, σὸν σκῆνος, μέδων·
εὐαγγελιστῶν δ᾽ ἡ τετρὰς τὴν σὴν κάραν
εὐχαῖς στέφουσα πανταχοῦ φρουρεῖ, σκέπει.

3.

Καὶ τόδ᾽ Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Βασσαράβας
τῶν Οὐγκροβλαχίης φέρτατος ἡγεμόνων
κήπῳ ἐν εὐθαλέοντι δομήσατο πάγκαλον ἔργμα,
ἡγεμόσι τρυφήν, θαῦμά τε δαιτυμόσι.

Δ΄.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ.

1.

Ἐπίγραμμα ἐπιτάφιον εἰς τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἐν διδασκάλοις ἀοίδιμον κὺρ Σεβαστόν, ποιηθὲν παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου ἐν ἰατροφιλοσόφοις κυρίου κυρίου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ[1].

Ἐνθάδε κεῖται πρεσβύτου σοφοῦ δέμας,
κλῆσιν Σεβαστοῦ καὶ γένος Κυμινήτου,
πατρὶς Τραπεζοῦς ᾧπερ ἦν κλεινὴ πόλις.
Ἀλλ᾽ ὦ μαθητῶν πληθύς, ὡς εὐγνωμόνως
οἷς αὐτὸς ἐξέδωκε παιδείας λόγοις
διδασκάλῳ σπείσατε δάκρυ κειμένῳ
(σβέσθη σοφῶν γὰρ λύχνος ἐκ μέσου μέγας)
καὶ Χριστὸν αἰτήσασθε τῶν πόνων γέρας
αὐτῷ παρασχεῖν τὴν ἄνω κληρουχίαν.

2.

Ἐπίγραμμα ἐπιτάφιον εἰς τὸν μακαρίτην διδάσκαλον κύριον Θεόδωρον τὸν ἐκ Τραπεζοῦντος, ποιηθὲν παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ ἐξοχωτάτου ἐν ἰατροφιλοσόφοις κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κομνηνοῦ, τοῦ ὕστερον διὰ τοῦ θείου καὶ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος Ἱεροθέου ἐπικληθέντος καὶ Σίδης χρηματίσαντος μητροπολίτου.

Τύμβος ὅδε κρύπτει Θεόδωρον τὸν Συμεῶνος,
Μουσῶν Πιερίδων εὐγενέα τρόφιμον,
κλεινῆς Τραπεζοῦντος ὃς ἤλυθεν ἔκποτε πάτρης
φωνὴν διδάξων Ἑλλάδος Οὐγκροβλάχοις.
Ἀλλὰ πότμος μιν ἔμαρψεν ἀμείλιχος, ἔλλιπε δ᾽ ἄλγος
δυστήνῳ τ᾽ ἀλόχῳ καὶ τεκέεσσι φίλοις.
Κλαύσατε, φιλολόγοι, καὶ εἰς νηὸν παριόντες
εὔχεσθ᾽ οὐρανίων τόνδε λαχεῖν στεφάνων.

---

[1]) Πρβλ. Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου πατριάρχου συγγραφὰς ἐλάσσονας (ἐν Κων/πόλει 1866), σ. 353 Ἀνώνυμον τὸ ἐπίγραμμα παρὰ τῷ Π. Τριανταφυλλίδῃ (Τὰ Ποντικά. Ἐν Ἀθήναις 1866, σ. 189), σημειοῦντι ὅτι σῴζεται ἐν τῇ βλαχικῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάβα μετὰ τῆς χρονίας· «Ἐν ἔτει 1702 Σεπτεμβρίου 6, ἡμέρᾳ Κυριακῇ.» Ἰδὲ καὶ Ἑ. Κυριακίδου Βιογρ. τῶν ἐκ Τραπεζοῦντος... λογίων. Ἐν Ἀθήναις 1897, σ. 67—68. Παρὰ τῷ Τριανταφυλλίδῃ (σ. 189) εὑρίσκεται ἀνώνυμον καὶ τὸ εἰς Θεόδωρον τὸν Συμεῶνος ἐπίγραμμα, ὅπερ Ἐπαμεινώνδας ὁ Κυριακίδης (ἔνθ᾽ ἀνωτ. σ. 83—84) προσνέμει εἰκαστικῶς εἰς τὴν γραφίδα Λαζάρου Σκρίβα.

www.dacoromanica.ro

ΙΗ΄.

ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΠΗΓΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΗΡΗΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΠΟΛΩΝΙᾼ ΚΑΙ ΜΙΚΡᾼ ΡΩΣΙᾼ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥΣ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΠΗΓΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΗΡΗΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΠΟΛΩΝΙᾼ ΚΑΙ ΜΙΚΡᾼ ΡΩΣΙᾼ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥΣ.

1.

Τοῖς κατὰ Πολώνιαν εὑρισκομένοις ὀρθοδόξοις τῆς ἐν Λεοπόλει Ἀδελφότητος σὺν τοῖς λοιποῖς ὀρθοδόξοις ἀδελφοῖς, ἐν Κυρίῳ υἱοῖς ἀγαπητοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάριν κτλ.

† Μεγίστης ἡμᾶς θυμηδίας ἐνέπλησαν τὰ ὑμέτερα γράμματα δηλοῦντα τὴν πρὸς ἡμᾶς κατὰ Θεὸν ἀγάπην, δι᾽ ἣν καὶ μετὰ δεήσεως ἰσχυρᾶς καλεῖτε ὡς ὑμᾶς δεομένους, ὡς φατέ, ἰατροῦ διὰ τὰς πνευματικὰς ἐκείνας πληγάς, αἷς κατέτρωσεν αὐτοῦ τὴν Ἐκκλησίαν ὁ ἐχθρός, καὶ μάλιστα τῶν ποιμένων τινὰς διγαμίαις περιπλεκομένους καὶ τὸ χρῆμα τὸ οὐράνιον τῆς ἱερωσύνης καταχραίνοντας· δείλαιοι, ἵνα καὶ ἡμεῖς τὸ ἐκεῖθεν παραδηλώσωμεν ἡμέτερον τραῦμα, οἵτινες καὶ νόμους συνοδικοὺς καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν καὶ διὰ τῶν πατέρων καὶ διὰ τοῦ ἀποστόλου νομοθετοῦντα δεῖν εἶναι τὸν ἐπίσκοπον μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα ἀθετοῦντες. Ἀλλὰ τυχὸν τὸ ἀποστολικὸν πάλιν τινὰς ἔβλαψε παρερμηνευθέν, ὡς δῆθεν ἐξὸν γυναικὶ συζῆν τὸν ἐπίσκοπον. Ἄλλως ἐνόησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀδελφοί, τὸν συζήσαντα γυναικὶ μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν κελεύοντες τὴν ὑπάρξασαν γαμετὴν ἐν μοναστηρίῳ εἰσοικίσαντα, καὶ μοναστηρίῳ τῆς ἐπισκοπῆς πορρωτάτω, οὕτω τῆς ἐπισκοπῆς ἀξιωθῆναι, καὶ τοῦτο οὐ τὸν γάμον βδελυσσόμενοι (κεκώλυται γὰρ τοῦτο παρὰ τῶν ἱερῶν νόμων), ἀλλ᾽ οὐδὲ διαλύοντες ἃ ὁ Θεὸς ἔζευξεν, ὡς ἀκούομεν λέγειν τινάς. Τότε λύεται καὶ διαλύεται ὁ κατὰ Θεὸν συζευχθείς, νόμος τε καὶ θεσμὸς καὶ σύνδεσμος, ὅτε τι παρεμπέσῃ Θεοῦ ἀλλότριον καὶ ξένον τῆς κατὰ Θεὸν βιοτῆς· εἰ δέ, μένει μὲν ἡ κατὰ Θεὸν ἀγάπη καὶ δίχα τῆς συναφείας τῆς σαρκικῆς (οἵα ἦν τοῦ προπάτορος Ἀδὰμ πρὸς Εὔαν τὴν προμήτορα πρὸ τῆς παραβάσεως), παραχωρεῖ δὲ μείζονι καλῷ, οἷόν ἐστι ἡ τῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ ποιμανσία· ὧν ἕνεκεν καὶ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ μή τι γε μητέρα κατέλιπεν, ἀλλὰ καὶ τῶν πατρικῶν κόλπων ἑαυτὸν ἀνεκφοιτήτως κενῶσαι καὶ θεοπρεπῶς παρέδωκεν εἰς θάνατον, ὅρον νομοθετήσας ἀγάπης ἀκρότατον τὸ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ὑπὲρ τῶν φίλων τιθέναι. Εἰ μὲν οὖν ἐν τῇ κατὰ Θεὸν πολιτείᾳ μὴ διασπασθείσης τῆς κατὰ Θεὸν ἀγάπης, ἀλλὰ τοῦ δεσμοῦ τοῦ πνευματικοῦ ἀῤῥαγεστάτου μεμενηκότος τὸ ζωωδέστερον τῆς σαρκὸς φρόνημα ἐκ μὲν τῆς παραβάσεως τῇ φύσει παραφυέν, ἐκ δὲ τῆς προνοίας τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ τῇ ἀσθενείᾳ συγχωρηθέν, ἡ ζωώδης φημὶ μῖξις παραχωρεῖ τῷ πνεύματι ὥστε μειζόνως καὶ ἀγγελοειδεστέρως ὑπηρετήσωμεν Θεῷ καὶ γεννήσωμεν διὰ τοῦ Εὐαγγελίου (κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον)[1] υἱούς, τίς ἔτι καταλείπεται πρόφασις τοῖς ἀρχιερεῦσι τοῦ μὴ βούλεσθαι τοῖς πατράσιν ἕπεσθαι καὶ μοναστηρίῳ καταστήσασι τὰς γαμετὰς γαμετὴν ἄλλην, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἑαυτοῖς συζεῦξαι, ἄλλως ἢ κατὰ σάρκα παιδογονοῦντες Χριστῷ; ἢ οὐκ ἴσασι τὰς εὐνούχοις παρ᾽ Ἡσαΐᾳ τεθησαυρισμένας ἐπαγγε-

---

[1]) Κορ. 1, δ᾽, 15.

www.dacoromanica.ro

λίας[1]; ἢ οὐκ ἤκουσαν τοῦ Σωτῆρος, ὅτι διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἰσι (φησί), οἳ ἑαυτοὺς εὐνούχισαν[2]; Ἀλλ' ἴσως ἐροῦσι καὶ αὐτὸν τὸν Σωτῆρα μὴ χωρεῖν πάντας εἰρηκέναι τὸ ἀγγελικὸν τοῦτο ἐπάγγελμα, καὶ δὴ καὶ τὸν ἀπόστολον ἕκαστον ἔχειν χάρισμα φάσκειν, τὸν μὲν οὕτως, τὸν δὲ οὕτως[3]. Καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ Σωτῆρος οὐ πᾶσι τὸ αὐτὸ νομοθετοῦμεν. Οἱ οὖν μὴ δυνάμενοι ἢ μὴ βουλόμενοι τῶν γαμετῶν ὑψηλότερόν τι φρονεῖν ἄλλοις παραχωρείτωσαν τὸ τῆς ἐπισκοπῆς ἔργον. — — — Πλὴν τούτων καὶ τῶν τοιούτων πέρι μακρηγορεῖν οὐ τοῦ παρόντος, ἡμῖν <οὐ> συγχωροῦντος <τοῦ> καιροῦ διὰ τὴν ἡμῶν ἀσθένειαν· ἐλπίζοντές τε (= ἐσμέν), ἂν εὐδοκήσῃ Θεός, ὡς ὑμᾶς παραγενέσθαι εὐθὺς ὡς ἂν ῥαΐσωμεν καὶ τὰ τοῦ θρόνου εὖ διαθήσωμεν. Ἔχομεν γὰρ ἐλπίδας τοὺς Διοσκορίτας τούτους Κόπτας, τοὺς ἀπὸ τῆς τρίτης συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ἀποστατήσαντας, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου παλιννοστῆσαι, συνθήκας ἤδη σπείσαντας πρὸς ἡμᾶς. Παύομεν ἐν τούτοις τὰ τῆς ἐπιστολῆς, παρακαλοῦντες ὑμᾶς μιμεῖσθαι οὐ τοὺς κακοὺς ἐργάτας, ἀλλὰ τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν διακελεύοντα τῶν ἐπὶ τῆς καθέδρας καθεζομένων τῆς Μωσέως ἀκούειν[4], τὰς παραλόγους αὐτῶν πράξεις μηδαμῶς μιμουμένους. Χαίρομεν, ἀδελφοί, ὅτι ἡ Ἀδελφότης αὐτοῦ αὐξάνει, ἣν καὶ ἡμεῖς ἐλπίζομεν κοσμῆσαι σὺν Θεῷ παρόντες, ἵνα καὶ τούτου τοῦ θρόνου πεῖραν ἔχωσιν οἱ εὐσεβῶς ζῆν προαιρούμενοι, σταυροκοσμημένου οὐρανοχρόῳ ἐν μέσῳ μελαίνης ἐπιφανείας (ὅπερ ἐστὶ τὸ τοῦ θρόνου σύνθημα), τοῦ συμβόλου τούτου δηλοῦντος τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τῷ σωτῆρι Χριστῷ ἀκολουθοῦντας, ἀραμένους τὸν σταυρὸν πολίτευμα μὲν ἐν οὐρανοῖς ἔχειν δεῖν, νενεκρωμένους δὲ τὰ μέλη τυγχάνειν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἂν δέ τι συμβῇ τῶν ἀνθρωπίνων τὴν ἡμετέραν ἄφιξιν ἐκκόψαν, τὰ παρόντα γράμματα ἔστωσαν ὑμῖν πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις ἀδελφοῖς καὶ τῆς ἡμετέρας βουλῆς σημαντικὰ καὶ παρεκτικὰ τοῦ σταυροφόρου χαρίσματος. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δῴη ὑμῖν καὶ πίστεως καὶ ἐλπίδος καὶ ἀγάπης αὔξησιν εἰς ἡμέραν Χριστοῦ θησαυρίζουσιν ἔργα βασιλείας Θεοῦ ἐπάξια πρεσβείαις τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τοῦ ἁγίου ἐνδόξου πανευφήμου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν.

Ἐν Αἰγύπτῳ κ$^{\eta}$ Μαιμακτηριῶνος, ͵ζρα', σωτηρίας ͵αφϙβ' (=1592).

2.

Τοῖς ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς.

† Παύλῳ Ἀνικίῳ τῷ Πολώνῳ, ἀνδρὶ τιμίῳ καὶ εὐγενεῖ, ἐπιδημήσαντι τοῖς καθ' ἡμᾶς κλίμασι καὶ τὸ θεοβάδιστον ὄρος τὸ Σίναιον ἱστορηκότι εὐλαβείας τῆς πρὸς τὸ θεῖον χάριν καὶ τὸ κειμήλιον τῆς πανσόφου παρθενομάρτυρος Αἰκατερίνης τὸ ἱερὸν ἀσπασαμένῳ, δεηθέντι δὲ μαρτυρίας, πρὸς δὲ καὶ εὐεργεσίας τοῦ ἐπιφέρειν ἐν ἐπισήμῳ τὸ ξίφος, τὸ τοῦ μαρτυρίου ὄργανον, καὶ δὴ καὶ τὸ φοίνικος βαΐον, τῆς νίκης τὸ σύμβολον, ἧς παρὰ Θεοῦ οἱ τὴν πίστιν τηρήσαντες καὶ τὸν ἀγῶνα τελέσαντες τυγχάνουσι, νενευκυῖα ἡ μετριότης ἡμῶν τὸ παρὸν δωρεὰν δέδωκεν εἰς μὲν τῶν πόνων τῆς ἀποδημίας μαρτύριον, εἰς δὲ τῆς ζητηθείσης εὐεργεσίας ἀσφάλειαν. Ἐξ Αἰγύπτου, Νοεμβρίου $\overline{\iota}^{\eta}$, ͵ζρα' (= 1592).

3.

Τοῖς ἐν Λεοντοπόλει ἀδελφοῖς.

† Ἐξ Αἰγύπτου ἐπεστείλαμεν ὑμῖν περὶ ὧν ἐζητεῖτε, ἃ ἐχορήγησεν ὁ Κύριος. Νῦν ἐκ Θράκης περὶ ὧν γράφετε σκανδάλων αὐτοῦ οὐ γράφομεν· τοῦτο γὰρ ἀνήκει τῷ οἰκουμενικῷ, οὗ εἰσι καὶ τὰ γράμματα, ἃ λέγετε ἔχειν περὶ τῶν καθ' ὑμᾶς ὑποθέσεων. Ἐλπίζω δὲ ὅτι σὺν

---

[1]) Πρβλ. Ἡσαΐου νς', 4 κέ.
[2]) Πρβλ. Ματθ. ιθ', 12.
[3]) Πρβλ. Ῥωμ. ιβ', 6.
[4]) Πρβλ. Ματθ. κγ', 2.

www.dacoromanica.ro

Θεῷ γράψω· παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ὅσον δύνασθε καὶ φέρει τὸ δίκαιον μετὰ καὶ συμμέτρου συγκαταβάσεως, πρὸς πάντας εἰρηνεύειν. Ἐπειδὴ δὲ δέεσθε γραμμάτων πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ ὀρθοδοξότατον βασιλέα Μοσκόβου, καὶ ἡμεῖς ἐξ οἰκείας κινηθέντες προαιρέσεως κατὰ τὴν ἀγάπην, ἣ ἀγαπῶμεν τὴν ὑμετέραν Ἀδελφότητα, ἐγράψαμεν ἅπερ πεπόμφαμεν ὑμῖν· πέμπομεν δὲ καὶ τὸ ἴσον τῶν γραμμάτων τῶν βασιλικῶν, ἵνα γνῶτε, τί διαλαμβάνει τὰ γράμματα. Ὅταν δὲ στείλητε αὐτὰ πρὸς τὸν βασιλέα, πέμψατε καὶ ἓν βιβλίον (ἐξ ὧν αὐτόθι ἐτυπώσατε) κατὰ Ἰουδαίων, ἵνα καὶ αὐτὸς ἴδῃ ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἀναγνῷ, ἐπειδή περ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ διερμηνεύθη· καὶ δέσατε τὸ βιβλίον εὐπρεπέστατα μετὰ χρυσέων σκεπασμάτων. Δῴη δὲ Κύριος ὑμῖν αὔξησίν τε καὶ στερέωσιν καὶ εἰρήνην εἰς σωτηρίαν ὑμῶν καὶ ἡμῶν εὐφροσύνην, εἰς δόξαν Χριστοῦ. Ἀμήν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει κθ^{η} Ἰουνίου ‚ζρα' (= 1593).

4.

Βασιλείῳ κνέζῃ καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ Μικρᾷ Ῥωσίᾳ ὀρθοδόξοις ἀδελφοῖς.

† Λύπην ἡμῖν ἐμποιοῦσιν οὐ σμικρὰν αἵ τε λοιπαὶ τοῦ βίου τούτου συμφοραὶ καὶ βάσανοι, αἷς ἡμᾶς οἵῳ τινὶ πυρὶ καθαίρει ἡ τοῦ Θεοῦ φιλάνθρωπος κηδεμονία· ἢ παιδεύει στέλλουσα οἷα χαλινῷ τῶν εὐθυδρομούντων τὰς ὑπερκαεῖς ὁρμάς, ὥστε μὴ ὑπερφρονεῖν, ἀλλὰ σωφρονεῖν κατὰ τὸν ἀπόστολον[1], ἢ λαμπρύνει κατὰ τὸν ἀθλητικὸν ἐκεῖνον Ἰώβ, εἰς φῶς ἄγουσα τὸ τῶν ἐπηρεαζομένων ψυχῶν εὐγενές τε καὶ ἀνδρεῖον καὶ εὔγνωμον. Δι' ὧν ἁπάντων Θεὸς δοξάζεται, ἡμεῖς λαμπρυνόμεθα, στηρίζονται οἱ πέλας· τούτων γὰρ παραίτιοι αἱ θλίψεις, αἵ γ' ὅμως οὐ σμικρὰν ἡμῖν ἐμποιοῦσι τὴν θλῖψιν, αἵ τε ἄλλαι καὶ αἱ παρὰ τῶν ἑτεροδόξων τοῖς ὀρθοδόξοις ἐπιφερόμεναι· ἐπειδή περ ψυχαὶ αἱ ἄκροις γευσάμεναι χείλεσι τῶν τῆς θείας οἰκονομίας μυστηρίων, οἰόμεναί τε ἀποδοκιμασθεῖσαι καὶ ἀπωσμένους εἶναι παρὰ Θεοῦ τοὺς θλίψεσι περιπεσόντας, αὐτοὶ βιοτεύοντες ἐκλύτως καθ' ἡμέραν (κατὰ τὸν πλούσιον ἐκεῖνον)[2], εὐφραινόμενοι λαμπρῶς καταγελῶσιν ἡμῶν, ταῖς τε ἡμετέραις ἐπεμβαίνουσι θλίψεσιν. Οἷόν τι πέπονθεν ὁ πολύτλας ἐκεῖνος Ἰὼβ παρὰ τῶν δῆθεν φίλων· οἳ δ' ἦσαν τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων ἀμύητοι. Οὕτω πρὸς ἡμᾶς οὗτοι, ἀμνημονοῦντες (ὡς ἔοικε) τῆς εὐαγγελικῆς τοῦ Σωτῆρος φωνῆς, οὕτω λέγοντος πρὸς τοὺς οἰκείους, «ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἕξετε», οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιφέροντος τὸ «θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον»[3]. Εἰς τοῦτο γὰρ φέρουσιν αἱ θλίψεις. Διὰ τοῦτο τοίνυν λυπούμεθα τὴν ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ συμφέροντι ἐπιφερομένην τοῖς οἰκείοις Θεοῦ προνοίᾳ φορὰν τῶν θλίψεων γίνεσθαι τοῖς ἀστηρίκτοις πρόσκομμα ἢ σκάνδαλον. Ἀλλὰ τούτους ἐγὼ παρακαλέσαιμ' ἂν ἀδελφὰ πράττων φρονεῖν ἀδελφά, τῶν προτέρων ἀφισταμένους· τοῦτο δὲ ποιήσουσιν οὕτως· ἐπικαμπτέσθωσαν ταῖς τῶν πέλας θλίψεσιν, αἷς παρὰ Θεοῦ καθαίρεται ἄνθρωπος, τῇ τε περὶ ἡμᾶς φιλανθρώπου Θεοῦ πατρικῇ οἰκονομίᾳ μὴ προσκοπτέτωσαν, πάντα κρίνοντες πρὸς τὸ δόξαν, ἀλλ' ἐπιγινωσκέτωσαν τὸ πρὸς Θεὸν γνήσιον ἡμῶν· τοῦτο δὲ αἱ θλίψεις παριστᾶσιν, ἃς οἱ νομίζοντες ἔνδειξιν εἶναι τῆς ἀπὸ Θεοῦ ἀλλοτριώσεως γνώτωσαν σφᾶς αὐτοὺς ἀλλότρια φρονοῦντας, ἢ αὐτὸς ἐδίδαξεν ὁ Σωτήρ. Ἀλλὰ καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος τἀναντία τούτοις γράφει· λέγει δὲ οὕτως· «Εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· εἰ δὲ παιδείας χωρίς ἐστε, ἧς πάντες (δηλονότι οἱ πρεσβύτεροι, οἱ φίλοι Θεοῦ) μετειλήφαν, ἄρα νόθοι ἐστέ»[4]. Καὶ ἀλλαχοῦ ἡ θεία Γραφὴ λέγει· «οὓς ἀγαπᾷ ὁ Θεός, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται»[5]. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει (φωνή τις ἐστι Θεοῦ τοῦτο διδάσκουσα)· «Ἐγὼ» φησιν, «ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω»[6]. Ἡ δὲ γρήγορος τῆς θεολογίας φωνὴ καὶ τὰς

1) Πρβλ. Ῥωμ. ιβ', 3.
2) Πρβλ. Λουκ. ις', 20 κέ.
3) Ἰωάν. ις', 33.
4) Πρβλ. Ἑβρ. ιβ', 7—8.
5) Παροιμ. γ', 12.
6) Ἀποκ. γ', 19.

www.dacoromanica.ro

τιμωρίας φιλανθρωπίας εἶναι διϊσχυρίζεται· γίνεται γάρ, φησί, φιλανθρωπία ἡ τιμωρία. Πρὸς ταύτας οὖν καὶ τὰς τοιαύτας τῆς θείας διδασκαλίας ἱερὰς φωνὰς ἀσπίδων ἂν εἴη κωφεύειν ἢ βύειν τὰ ὦτα. Ἀλλ οἱ μὲν οὕτω· ὑμεῖς δέ, τέκνα ἀγαπητά, δεσπόται καὶ ἄρχοντες ἐκλαμπρότατοι, σὺ δὲ μάλιστα ἐνδοξότατε κνέζη Βασίλειε, μὴ ἀποκάμητε (ὥς φησιν ὁ ἀπόστολος) θλιβέντες μικρόν. Ἐκείνων ἐσμὲν παῖδες, οἵτινες «περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος»[1]· ἀλλὰ πρὸς μὲν τὰς τῶν Βαρβάρων καταδρομὰς ἴστε Θεὸν μεθ' ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἀντιταττόμενον, ὃς καὶ ἐκδικήσει μετ' οὐ πολὺ τὰ αἵματα τῶν δούλων αὐτοῦ τὰ ἐκκεχυμένα· πρὸς δὲ τοὺς τὸ Χριστοῦ ἐπαγγελλομένους ὄνομα, εἶτα τὸ τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον λυμαινομένους, στήκετε κρατοῦντες τὰς τῶν πατέρων παραδόσεις ἀπαρατρώτους, κατὰ μηδὲν ἐκείνων παρασυρόμενοι, ἢ τὸν τοῦ Θεοῦ λαὸν τὸν ὀρθόδοξον παρασύρεσθαι συγχωροῦντες. Μηδεὶς ὑμᾶς ἔστω (κατὰ τὸν ἀπόστολον) «ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης»[2], ἥντινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· οὐ γὰρ λόγοις ἀνθρωπίνης σοφίας τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ κεκήρυκται ἢ κηρύττεται· οὐδ' ἡμεῖς τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας συλλογισμοῖς ἀνθρωπίνοις πεισθέντες δεδέγμεθα, ἀλλ' ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου (κατὰ τὸν ἀπόστολον)[3], ἀλλὰ σημείοις καὶ τέρασι κατ' αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον, ἐπιμαρτυροῦντος τοῦ Σωτῆρος, ὃν ἡμεῖς οἱ Θεοῦ χάριτι ὀρθόδοξοι κρατοῦμεν πέτραν ἀῤῥαγῆ· ἡ γὰρ πέτρα (φησὶ τὸ θεῖον λόγιον), ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός[4]. Αὐτός ἐστιν ἡμῶν, τοῦ σώματος αὐτοῦ, τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας κεφαλή· αὐτὸν γάρ, φησὶν Ἐφεσίοις ὁ ἀπόστολος ἐπιστέλλων, «ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ Ἐκκλησίᾳ»[5]· ἧς κεφαλῆς εὐθὺς οἱ ἀπόστολοι καὶ σὺν τοῖς ἀποστόλοις οἱ πατέρες καὶ μετὰ τῶν πατέρων ἡμεῖς συναρμολογούμενοι αὐξάνομεν ἐν αὐτῷ, τῷ αὐτῷ στοιχοῦντες πνεύματι (ἧς καὶ οἱ πρὸ τοῦ Σωτῆρος καὶ μετὰ τὸν Σωτῆρα, ὅσοι τοῦ Σωτῆρος εἰσί, περιεπάτησάν τε καὶ περιπατοῦσι), τὸ αὐτὸ καὶ ἡμεῖς ἔχοντες πνεῦμα τῆς πίστεως, καθὼς γέγραπται· «ἐπίστευσα δι' ὃ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν δι' ὃ λαλοῦμεν»[6]. Τούτων, τῶν καὶ προαγόντων τὴν τοῦ Σωτῆρος ἐν σαρκὶ ἐπιδημίαν καὶ ἀκολουθούντων, ὁ Σωτὴρ ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἀκρογωνιαῖος[7], ὁ τοὺς πάντας συνδέων καὶ τὰ πάντα ἀνακεφαλαιούμενος. Σὺν τούτοις καὶ ὑμεῖς δύνασθε ἀντιπαρατάττεσθαι καὶ νικᾶν· κατέχομεν γὰρ τὸν νενικηκότα τὸν κόσμον. Μετὰ τούτων τῶν πατέρων συνασπισμὸν ἕνα ποιησάμενοι πᾶσαν προσβολὴν ἐναντίαν ἀποκρουόμεθα. Εἰπάτωσαν γὰρ οἱ καθ' ἡμᾶς μὴ φρονοῦντες, τίνων εἰσὶ παῖδες· τῶν γὰρ πατέρων ἐκείνων τῶν ἁγίων καὶ θεοφιλῶν μὴ εἶναι παῖδας αὐτοὺς καὶ αἱ νεώτεραι τῶν ὀνομάτων αὐτῶν σημασίαι διελέγχουσιν. Ὅταν ἀναστῶμεν πάντες τῷ φοβερῷ βήματι παριστάμενοι, τίνας ἐπιγνώσονται οἰκείους οἱ πατέρες; τοὺς τὴν πατρῴαν πίστιν, τοὺς τὰς παραδόσεις τὰς πατρικὰς ἀθετήσαντας, ἢ ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους, τοὺς μηδὲν κατὰ μηδὲν παραλλάττοντας; οὐκ ἐκείνους, οἶμαι, ἀλλ' ἡμᾶς. Σύμβολον οἱ πάντα ἄριστοι πατέρες ἐκεῖνοι συνέθεντο, σῆμα καὶ σύνθημα τῶν οἰκείων τῆς πρὸς αὐτοὺς γνησιότητος ἐσόμενον· τοῦτο δὲ παρ' ἄλλοις μὲν ἄλλως, ὡς πάντες ἴσασι, παρ' ἡμῖν δὲ Θεοῦ χάριτι ἀπαραλλάκτως φυλλάττεται. Παρέδωκαν παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ τὰς παραδόσεις ἠθέτησάν τε καὶ ἀθετοῦσι πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως· ταῦτα δὲ μαρτύρων καὶ πίστεων οὐ δεῖται, ἐπ' ὄψεσιν ὄντα πᾶσι. Τοῖς οὖν οὕτως ἔχουσιν ἀλλοτρίως πρός τε τὴν πίστιν καὶ τὰς τῶν πατέρων τῶν ἁγίων παραδόσεις οἱ μὴ συντρέχοντες εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀθετήσεως ἀνάχυσιν πῶς ἂν μεμφθεῖεν ἐν δίκῃ; Ἵνα δὲ μὴ πέρα τοῦ προσήκοντος ἐπιστολῆ μέτρου παρεκτείνωμεν τοὺς λόγους, καταμαθόντες ἡμεῖς τοὺς κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ἐπηρεασμοὺς τῶν ἀλλοτρίως φρονούντων ἐν τοῖς κλίμασι τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης, ἐσπεύσαμεν παραγενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ τὴν ὑμετέραν ἱστορίσοντες θεοσέβειαν καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἀναπηγάζουσαν εὐφρο-

---

1) Ἑβρ. ια', 37—38.
2) Κολοσ. β', 8.
3) Πρβλ. Ῥωμ. ιε', 19.
4) Πρβλ. Κορ. 1, ι', 4.
5) Ἐφεσ. α', 22.
6) Κορ. 2, δ', 13.
7) Πρβλ. Ἐφεσ. β', 20.

www.dacoromanica.ro

σύνην καρπωσόμενοι καὶ τοῖς ἐπηρεάζουσι χεῖρα ὀρέξοντες βοηθείας, ὥστε δυνηθῆναι, εἴ γε ὀψέποτε γοῦν βουληθεῖεν τῆς εὐθείας ἀντιλαβέσθαι. Ἐπειδὴ δὲ τῶν καιρῶν ἡ χαλεπότης ἐμποδὼν γέγονε, δεύτερον μετελθόντες πλοῦν τὸν ἡμέτερον σύγκελλον, τὸν ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς Κύριλλον ἐξαποστέλλομεν σύν τισι τῶν ἡμετέρων συγγραμμάτων πρὸς τὴν ὑμετέραν λαμπρότητα· ἣν παρακαλοῦμεν μὴ συγχωρῆσαι τὸ σύνολον νεωτερισμόν τινα εἴτε τῶν λεγομένων παπιστῶν ἢ τῶν ἀπὸ Λουτήρου ταῖς ὑμετέραις ἐπαρχίαις φιλοχωρεῖν, λυμαινόμενον τῶν πατρῴων, πίστεώς τε καὶ παραδόσεων, τὸ θεόδμητον κάλλος· ἐκεῖνοι γὰρ καὶ σοφίᾳ διαπρέψαντες καὶ πνεύματι φωτισθέντες ἁγίῳ τὰ πρὸς σωτηρίαν ἡμῖν καθηγήσαντο. Τὸν δὲ ὁσιώτατον τοῦτον ἡμῶν υἱὸν φιλανθρώπως ἀσπασάμενοι πρᾶγμα ποιήσετε καὶ Θεῷ εὐάρεστον καὶ τῷ ἀποστολικῷ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνῳ ἁρμόδιον καὶ ἡμᾶς εἰς εὐχαριστίας ὑπόθεσιν ἐκκινῆσον. Ὁ Κύριος διαφυλάττειεν ὑμᾶς καὶ τὸ ὑμέτερον κράτος ἐχθροῖς φοβερὸν καὶ πάσης κακότητος ἀνώτερον.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Μουνυχιῶνος ὀγδόῃ φθίνοντος, ‚ζρβ' (=1594).

5.

Κυρίλλῳ ἱερομονάχῳ τῷ Λουκάρει.

† Ἃς ἐχαράξαμεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον κνέζην Βασίλειον καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους ἐπιστολάς, εὐθὺς μαθόντες τὰς τῶν ἀρχιερέων ἀποστασίας, ἐλθόντες εἰς Θρᾴκην καὶ συνοδικοῖς καὶ βασιλικοῖς κεκλημένοι γράμμασι πεπόμφαμεν· ἐλπίζομεν δὲ ταύτας οὕτω γοῦν ἐγχειρισθῆναι οἷς καὶ ἐγράφησαν· σὸν δὲ ἔσται τουτί. Γνώτωσαν καὶ οἱ ἡμέτεροι υἱέες, οἱ τῆς εὐσεβείας καὶ ὀρθοδοξίας παῖδες γνήσιοι, ὡς αὐτῶν καὶ ἐν μέσοις Αἰγυπτιακοῖς κύμασιν οὐκ ἀμνημονοῦμεν, ἀλλὰ καὶ ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπιστέλλομεν, ὧν τὰ ἴσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως πέμπομεν, ἀγωνιζόμενοι καὶ παραγενέσθαι καὶ αὐτοψεὶ θεάσασθαι ψυχὰς τῷ κάλλει τῆς ὀρθοδοξίας σεμνυνομένας καὶ διὰ τὴν εὐσέβειαν πολεμουμένας. Εἰ δέ τι συμβαίη τὰς ἡμετέρας ὁρμὰς πάλιν ἀνακόψον, ἔστω τὰ γράμματα καὶ τῶν ἡμετέρων τεκμήρια φροντίδων καὶ τῆς τῶν ἀδελφῶν ὀρθοδοξίας ἐρείσματα, οὓς ὁ Κύριος ταῖς τῆς θείας χάριτος σκέπειε πτέρυξ.

Γαμηλιῶνος ε^{η} φθίνοντος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ‚ζρε' (=1597).

6.

† Τῇ κατὰ Κύριον συστάσῃ καὶ ἐν Κυρίῳ πολιτευομένῃ Ἀδελφότητι τῶν κατὰ Λεοντόπολιν τὴν λαμπρὰν εὑρισκομένων ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τῶν τε τῆς ἱερᾶς τάξεως καὶ τῆς κοσμικῆς εὐταξίας, τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ περιποθήτοις υἱοῖς χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην.

Ἡ μετριότης ἡμῶν ἐπεύχεται καὶ εὐλογεῖ πάντας ὑμᾶς, ἐκτενῶς παρακαλοῦσα καὶ ἀδιαλείπτως τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἵνα διαφυλάττῃ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἀνωτέραν τῶν πειρασμῶν τοῦ αἰῶνος τούτου τοῦ πονηροῦ, ἐν ᾧ θλῖψιν ἔχει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ χειμαζομένη ἐν τοῖς κύμασι τῆς ἁλμυρᾶς τοῦ βίου θαλάσσης· παρακαλοῦμεν δὲ καὶ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἵνα ἀξίως τῆς κλήσεως τοῦ Χριστοῦ πολιτευόμενοι πρὸς τὸ βραβεῖον τῆς οὐρανίου βασιλείας ἀποβλέπητε, μιμούμενοι τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ὃς διὰ πολλῶν θλίψεων καὶ θανάτου ἤνυσεν ἡμῖν τὴν εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν εἴσοδον, συντρέχοντες ὁμοθυμαδὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ βοηθοῦντες τῇ Ἀδελφότητι. Συστήσατε σπουδαστήριον, ὅτι τὰ καθ' ἡμᾶς τῶν αἰχμαλώτων ἐσχάτως ἔχει· τοὺς ἀποστατήσαντας τῆς εὐσεβοῦς τῶν ὀρθοδόξων ὁμηγύρεως ἀποστράφητε· ἐὰν δὲ ἐπιστρέψωσι, συνοδικῶς δεχθήσονται μετὰ διακρίσεως, ἐπιτιμηθέντες ἐφ' οἷς ἔπραξαν ἀτόπως, ἵνα καὶ τῶν φθασάντων σχῶσι μετάμελον καὶ τῶν μελλόντων ἀκριβέστερον καὶ εὐσεβέστερον φροντίσωσι, μὴ χρώμενοι παλιῤῥοίαις ὥς τινες εὔριποι, παίζοντες οἷον ἐν οὐ παικτοῖς· εἰ γὰρ καὶ μακρόθυμος ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρός, καὶ φοβερόν ἐστιν ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

‚ζρε' (=1597), ἐν Κωνσταντινουπόλει, ιθ^{η} Μαΐου.

www.dacoromanica.ro

7

† Κυρίλλῳ τῷ ὁσιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς καὶ πρωτοσυγκέλλῳ τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας, υἱῷ ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ, χάριν, ἔλεος.

Θαυμάζω σου, Κύριλλε, τὴν σύνεσιν, πῶς εὐθὺς ἀρχόμενος τῶν γραμμάτων ἔπλεξας ἀπολογίαν παρὰ τὸ δέον, κατηγοροῦντός σου μηδενός· εἰ δέ σοι ὅτι ἡμετέρων ἐστέρησαι γραμμάτων δέος ἐμποιεῖ, μή σου τὴν ὑπόληψιν δι' ὑποψίας ἄγωμεν ἐγκλήματος (οὐκ οἶδ' ὅτου), λύε σου τὴν ψυχήν. Ἡμεῖς γὰρ καὶ πολλάκις ἀπεστάλκαμεν· καὶ εἰ μή, ἀλλ' οὐκ εὐθὺς κατηγορίαν ἡγεῖσθαι χρὴ τὴν ἡμετέραν σιωπήν, ἧς αἴτιον τῶν φροντίδων (ἃς καὐτὸς οἶδας) ὁ ἑσμός, ἥκιστα δὲ τῆς ἀγάπης ἔνδεια, ἣν καὶ προτοῦ σαφῶς οἶδας, πείρᾳ γνοὺς τὴν πατρικὴν διάθεσιν πρὸς σέ. Σπεῦσον οὖν ἀντὶ ἀπολογίας ἀμείψασθαί μου τὴν ἀγάπην ταῖς σαῖς ἐς τέλος εὐδρομίαις· καὶ γὰρ μεγάλας ἐγὼ περὶ σοῦ τὰς ἐλπίδας κέκτημαι, τὸ μὲν ὅτι κατ' ἴχνος τοῖς πατράσιν ἀκολουθήσεις, βίῳ καὶ θεωρίᾳ κοσμηθείσῃ συναγωνιζόμενος τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, καὶ ὅτι τῶν καθ' ἡμᾶς οὐκ ἀμνημονήσεις, ἀλλ' ἀντιπελαργήσῃ ταῖς τῆς μητρὸς ἐνδείαις. Σὺ δὲ παρένειρας τοῖς γράμμασι πάρεργόν τι θεολογικόν, τὸν τῶν ἀγγέλων φόβον, ᾧ συνέχονται, μή ποτε σφαλῶσι τοῦ πρέποντος Θεῷ λειτουργοῦντες. Ἐνεποίησάς μοι φόβον τῆσδ' ἕνεκα τῆς θεολογίας· εἰ γὰρ οὐκ ἐπίστανται οἱ Θεῷ λειτουργοῦντες ἄγγελοι τὰ κατ' αὐτούς, εἰ οὐκ οἴδασιν ἀραρότως σφᾶς αὐτοὺς εὐδρομοῦντας καὶ ἀμεταπτώτως ἐξομένους τῆς εὐσθενείας, ἀγνοίᾳ συνέχονται. Ἔστι δὲ σκότος ἡ ἄγνοια δεινόν· σκότος δὲ καταψηφίζεσθαι τῶν ταγμάτων ἐκείνων τῶν φωτοειδῶν σκότος ἐστὶν ἄντικρυς· πῶς γὰρ μεταδώσουσι τὰς θείας φωτοχυσίας οἱ καθεξῆς. οἱ πρώτως τούτων πεπλουτηκότες, εἰ σκότους οὐκ εἰσὶ πάμπαν ἀπηλλαγμένοι; τί δὲ καὶ κέκτηνται μετὰ τὴν τῶν ἀποστατίδων δυνάμεων ἔκπτωσιν οἱ μὴ τὴν στάσιν τὴν ἐν τῷ ἀγαθῷ, τὴν μόνιμον, τὴν ἄπτωτον καὶ ἄπταιστον καὶ τὴν ταύτης εἴδησιν καὶ τὸ μὴ δύνασθαι πεσεῖν καὶ εἰδέναι, ὡς οὐ δύνανται πεσεῖν, ἁρμόδιον γέρας τῆς θείας χάριτος προσκομιζούσης τοὺς μὴ συνεκπεσόντας τοῖς πεπτωκόσιν; Ἀλλὰ σὺ περὶ τούτων ἀκριβέστερον θεολογήσεις, μὴ μόνον ἐκεῖνον εἰδὼς τὸν φόβον, ὃν ἔχουσι δραπέται τε καὶ δοῦλοι, ἢ καὶ τῶν παίδων οἱ δυσάγωγοι ἐπὶ προαγούσαις ἁμαρτίαις καὶ κολάσεσι μελλούσαις. Ἔστι τις καὶ φόβος ἁγνὸς (κατὰ τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο) διαμένων εἰς αἰῶνας αἰώνων, ὃν οἴδασι τυχὸν ἄγγελοι καὶ οἱ ἰσάγγελοι τοῦ Θεοῦ παῖδες, εὐλάβειαν οὖσαν ἐγγινομένην τοῖς μετὰ εἰλικρινοῦς ἀγάπης καὶ ὑπερκαοῦς περιεστῶσι τὸ θεῖον καὶ ἀπολαύουσι τῶν θείων μαρμαρυγῶν. Ταῦτα φημί· σὺ ἀκριβέστερον θεολογήσεις· ἡμεῖς γὰρ ἤδη καὶ τὸ ἀναπνεῖν ἀφαιρούμεθα, μόλις τε γράφειν ἀρχόμεθα καὶ τέλος ἐπειγόμεθα θεῖναι τοῖς γράμμασι· σὺ δὲ ζήτησον τὰ ἡμέτερα πρὸς σὲ γράμματα· πολλάκις γὰρ ἀπεστάλκαμεν. Γνωρίζομέν σοι τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ πειρασμούς· εἰ γὰρ καὶ πάλιν ὁ Θεὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐφύλαξεν, ἀλλ' ὅμως ἐζημιώθημεν ἰσχυρῶς καὶ ἐπέσομεν εἰς χρέος βαρύ. Μετὰ δὲ πάλιν τὴν ἐμὴν ἀποδημίαν κατέλαβεν ἄλλος πειρασμὸς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ χρέος ἄλλο, καθὼς γράφουσιν οἱ πατέρες ἐκεῖθεν, ἐγένετο· ὅθεν ἐν ἀπορίᾳ πάντες ἐσμέν. Τούτου δὴ χάριν καί σου τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν δεῖ με ἀφροντιστὶ περὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ κἂν τούτῳ τυγχάνειν τῷ μέρει. Ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ, περιπόθητον τέκνον. Ὁ Κυπριανός, ὁ ὑμέτερος ἀρχιδιάκονος, μένει παρ' ἡμῖν.

͵αφϞζ' (= 1597), ιθ' Μαΐου, ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐπιτηρητὴς Κωνσταντινουπόλεως.

8.

† Τοῖς ἐν Βυλίνῃ τῇ λαμπροτάτῃ διάγουσιν ἀδελφοῖς τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τοῖς τε τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ τῆς κοσμικῆς εὐκοσμίας, τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ υἱοῖς ὑπερποθήτοις, χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην.

Εὐφραίνετέ μου τὰ τεθλιμμένα σπλάγχνα, ψυχαὶ τίμιαι, καὶ μόνον ὀνομαζόμενοι· ἐπειδήπερ σύλλογος ἐστὲ ἱερός, παράταξις τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου, συνασπισμὸς ὀρθόδοξος, συγκεκροτημένη πανήγυρις ἀδελφῶν ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, ἐν βίβλῳ Θεοῦ ζῶντος. Ὑμεῖς τὴν

www.dacoromanica.ro

ὀρθοδοξίαν κρατύνετε, τὴν Ἐκκλησίαν φαιδρύνετε τοῦ Χριστοῦ· διασῴζετε τὴν εὐσέβειαν τῇ μητρὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς προσφυέστατα βλαστήματα καὶ τέκνα φωτός, ἀντιπελαργοῦντες σκάφος θεόλεκτον ἐν προσκεφαλαίῳ μὲν κεκτημένον τὸν Χριστόν, κατὰ τῶν κυμάτων δὲ ἀγρυπνοῦντα τῆς ἁλμυρᾶς τοῦ βίου θαλάσσης· κιβωτὸς σπέρμα εὐσεβὲς διαφυλάττουσα εἰς ἀνάκτησιν καὶ θάλψιν κόσμου ἀπολλυμένου· υἱοὶ τῆς ἐπαγγελίας, εἰς ἣν διὰ τῆς ἀμώμου πίστεως μικρὸν πειρασθέντες ὡς ἐν χωνευτηρίῳ τοῖς πειρασμοῖς, τῷ πυρὶ τῷ καθαρτικῷ δηλονότι, καὶ εὑρεθέντες ἄξιοι Θεοῦ εἰσαχθήσεσθε μετὰ τῶν πατέρων ἐκείνων, οἳ διὰ πίστεως ἐκομίσαντο τὰς ἐπαγγελίας· ὧν τὴν πίστιν ἀπαράτρωτον, ἀμείωτον δηλονότι, καὶ προσθήκης οἱασοῦν ἄψαυστον τηροῦντες καὶ τοῖς ὀρθοῖς ἴχνεσιν ἑπόμενοι κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον στέφανον, ὃν ἀποδώσει ὁ δίκαιος κριτὴς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τοῖς κατὰ Παῦλον ἢ μετὰ Παύλου ἀγωνιζομένοις, μὴ πρὸς τὰ τοῦ βίου τερπνὰ βραχὺ σαίνοντα τὰς αἰσθήσεις κεχηνόσιν, ἀλλὰ ταῖς θλίψεσιν ἐγκαρτεροῦσι, ταῖς τὸν χριστιανισμὸν χαρακτηριζούσαις ἐπὶ Χριστῷ μάρτυρι καὶ νομοθέτῃ· «ἐν τῷ κόσμῳ γάρ», φησὶ τοῖς οἰκείοις, «θλῖψιν ἕξετε»· οἷς ἐπάγει τὴν παράκλησιν, «ἀλλὰ θαρσεῖτε» φάσκων· «ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» [1]. Μόνον τὴν πίστιν ὡς ὄφεις σοφοὶ [2] τηρήσατέ μοι τῶν νεωτερισμῶν ὑπερτέραν πάντων, μηδὲ προσέχετε σεσοφισμέναις σοφίαις τῆς γλωσσαλγοῦς θεολογίας τῶν σχολαστικῶν, περιστεραὶ οὖσαι τοῦ Σωτῆρος ἀκέραιαι [3], τὴν κενὴν τῆς τοῦ κόσμου σοφίας ἀπάτην ἀποστρεφόμενοι· φεύγετε δὲ καὶ τοὺς κακοὺς ἐργάτας, ὧν ἡ κοιλία ἐστὶν ὃ θεραπεύουσι, τῶν μελλόντων οὐδόλως φροντίζοντες. Ἀλλά με ταῖς ὑμετέραις ἐμφαιδρυνόμενον εὐφημίαις, αἵ με καὶ ὑμᾶς, οἶμαι, παρακαλοῦσι καὶ προσεπαλείφουσι τοῖς τῆς εὐσεβείας ἀγῶσιν ἐμφιλοχωρεῖν περαιτέρω, συγχωροῦσιν ἥκιστα αἱ καθ' ἡμᾶς περιπέτειαι καὶ τὰ δεινὰ πάθη καὶ αἱ θλίψεις αἱ ὑπερβάλλουσαι, ὧν οὐδαμόθεν ἔχομεν παραμύθιον. Ἔρρωσθε ἐν Κυρίῳ καὶ μὴ τῶν ἡμετέρων ἀμνημονεῖτε παθῶν, ὧν συγκοινωνοῦντες τυχὸν ὁλκὴν ἀντιλήψεσθε μισθῶν ὑπερφυεστάτων ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός, οὗ ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

κγ^{η} Μαρτίου ,ζρε' (=1597), ἐν Κωνσταντινουπόλει.

9.

† Ἰγνατίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ πρωτοπαπᾷ, χωρεπισκόπῳ Ὀστροβίας τῆς λαμπροτάτης καὶ ὀρθοδοξοτάτης, διδασκάλῳ λογιωτάτῳ, τῷ ἐν Κυρίῳ περιποθήτῳ υἱῷ χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν.

Ἐπαινῶ σου τὸν ζῆλον, ἱερὲ Ἰγνάτιε, τὸ τοῦ Θεσβίτου ἰσοτάλαντον· καὶ γὰρ καὶ Ἠλίας τοῖς ἱερεῦσιν ἀντετάξατο τῆς Ἰεζάβελ, νίκην νικήσας ἐκείνην τὴν λαοσῶον, τὴν τὰς Ὀλυμπίους ὑπερακοντίζουσαν. Δαυῒδ σε ὅμοιόν τι πεπονθέναι νομίζομεν (ἐξ ὧν ἡμῖν περὶ σοῦ Κυπριανὸς ὁ ὑμέτερος ἀρχιδιάκονος, ἤδη δὲ καὶ ἡμέτερος υἱὸς ἀναγγέλλει), Δαυῒδ λέγω τῷ θεοπάτορι καταπολεμήσαντι δίχα τῆς τοῦ Σαοὺλ πανοπλίας τὸν ἀλαζόνα Γολιάθ· οὐ γὰρ ἀνέχεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν ἅρμασιν ἔσθ' ὅτε καὶ ἵπποις τὰ τῶν εὐσεβούντων κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἐγείρειν τρόπαια, μὴ καὶ τολμήσῃ καυχήσασθαί τις σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, ἢ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ, ἢ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ. Δίκαιον τῷόντι ἦν σε, Ἰγνάτιε, Ἰγνατίῳ ἐκείνῳ κατ' ἴχνος ἕπεσθαι, οὗ καὶ τοὔνομα κέκτησαι, τῷ μετὰ τοὺς ἀποστόλους εὐθὺς κατὰ τοὺς ἀποστόλους τὴν τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καταρδεύσαντι. Σπυρίδωνά σε ἄλλον οἰόμεθα θεόφρονα, τὸν ἐν ἁπλότητι τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας τοῦ πνεύματος τὸν φιλόσοφον καταβαλόντα, τὸν ταῖς εὐστρόφοις τῆς μωρανθείσης σοφίας πλοκαῖς ἐναβρυνόμενον. Εὖγε, στρατιῶτα Χριστοῦ, ὑπὲρ οὗ ἀγωνιζόμενος κατὰ τῶν τοῦ Ἅδου πυλῶν, τῶν δηλονότι κενοδοξίας καὶ πλάνης ἐφευρεμάτων, στεφανωθείσῃ καὶ λαμπρότερον· «πρεσβύτεροι γάρ», φησί, «διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ» [4]. Ἀλλὰ σὺ μὴ ἀπόκαμε ὡς σοφὸς διδάσκαλος καὶ αὐτὸς ἀνταπαλαίων τῇ ψευ-

---

[1]) Ἰωάν. ις', 33.

[2]) Πρβλ. Ματθ. ι', 16.

[3]) Πρβλ. Ματθ. ι', 16.

[4]) Τιμοθ. 1, ε', 17.

www.dacoromanica.ro

δωνύμῳ γνώσει τῆςσεσοφισ μένης θεολογίας τῶν τινῶν καὶ τοῖς ἄλλοις γινόμενος τύπος καὶ ὑπογραμμός, τοὺς πάντας ὑπαλείφων τοῖς τῆς εὐσεβείας ἀγῶσι δι' ὧν καὶ πράττεις καὶ λέγεις. Ταῦτά σου τῇ ἱερᾷ ψυχῇ ἀναφωνοῦμεν ἡμεῖς ἐκ μέσης ἀβύσσου τῶν ταλαιπωριῶν, τῆς δεινοτάτης αἰχμαλωσίας καὶ πέρα Χαλδαϊκῆς· σὺ δὲ σῴζου τῶν κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας κεκινημένων κυμάτων ἀνώτερος καὶ τῶν πατρῴων ὡς γενναῖος Μακκαβαῖος ὑπερασπιζόμενος μετὰ τῶν πατέρων τὸν οὐράνιον προσδόκα στέφανον. Ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ, τιμιώτατον τέκνον.

Σκιροφοριῶνος $\overline{\text{ς}}^{\eta}$ φθίνοντος, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ͵ζρε' (=1597).

10.

Κνέζῃ Βασιλείῳ.

† Πολλάκις ἀπεστάλκαμέν σου τῇ λαμπρότητι, τὸ μὲν ἐπαινοῦντες τὸν φιλόθεον ζῆλον καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγῶνας, τὸ δὲ καὶ παρακαλοῦντες τοῦ προκειμένου μὴ ἀφίστασθαι πρὸς τοὺς ἐν ἐπαγγελίαις ἀποκειμένους στεφάνους ἀποσκοποῦντα. Νυνὶ δὲ μετὰ τοῦ ἠγαπημένου υἱοῦ Κυπριανοῦ πάλιν ἐπιστέλλοντες παρακαλοῦμεν τὴν σὴν λαμπρότητα τῆς πατροπαραδότου διδασκαλίας ἀντέχεσθαι, τοῦτο ὑγιέστατα διανοουμένην, ὅτι ἅπερ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ Ἀνατολικὴ δηλαδή, πρεσβεύει, τοῦτο καὶ ἡ Δυτικὴ καὶ σύμπασα ἡ τῶν πιστῶν ὁμήγυρις ἐπρέσβευε, ἑπτὰ οἰκουμενικαῖς συνόδοις οἷον ἑπτὰ στύλοις οἰκός τις σοφίας ἐπερειδομένη. Καὶ τοίνυν, εἴπερ ἅγιοι ἐκεῖνοι οἱ τοσοῦτοι καὶ τηλικοῦτοι πατέρες καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας οὐδαμῶς ἀποσυρόμενοι, τῶν αὐτῶν καὶ ἡμεῖς ἐκείνοις πρεσβειῶν ἐπιτευξόμεθα· οἱ δὲ τοῖς ὅσαι ἡμέραι νεωτερισμοῖς ἐπιχαίροντες, πόῤῥω τῆς πατρικῆς δόξης θέοντες, καὶ τῆς δόξης ἄμοιροι τῆς πατρικῆς καὶ γυμνοὶ εὑρεθήσονται. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἅλις· ὁ δὲ Κυπριανὸς ἀγαθὸς ὢν καὶ ὑπερζέων τῷ πνεύματι φυγὰς παρ' ὑμῶν ἐς ἡμᾶς ᾤχετο, πάντα εἰπών, πάντα πράξας, ὥστε ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν παρασκευάσαι· τοῦτο δὲ ἡμῖν πάσῃ ψυχῇ κέκρυπται. Ἔστι δὲ ὁ καιρὸς τῇ γνώμῃ καὶ πάνυ ἀντίπαλος· οὐ γάρ ἔξεστί μοι οὐδ' ὅσον τοῦ δωματίου προκύψαι· πάντα γὰρ ἐξηγρίωσεν ὁ δεινὸς πόλεμος· διὸ μετὰ γραμμάτων καθολικῶν πρὸς τὴν σὴν λαμπρότητα οὗπερ τὴν ἐπίνοιαν μαθοῦσαν ὅτι δηλονότι διὰ τὸ ἐκκινῆσαι ἡμᾶς παραγέγονε, δεξάσθω ἀσπασίως[2]. Παρακαλῶ δὲ τὴν σὴν λαμπρότητα ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας πόνοις καὶ τοῦτο προσθεῖναι, φροντιστήριον ἐγεῖραι πανσπερμίαν τῇ εὐσεβείᾳ διαφυλάττον. Μερίμνησον δὲ μικρὸν καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας αἰχμαλωσίας καὶ πάρεξον χεῖρα βοηθείας ποτέ· καὶ γὰρ σὺν Θεῷ δύνασαι· οὗ ἡ χάρις μετὰ τῆς σῆς λαμπρότητος.

11.

Γεδεὼν ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως.

† Ἐπῄνεσά σου τὸν κατὰ Θεὸν ζῆλον, εἴπερ τῆς ὀρθοδοξίας οὐκ εἴασας παρακινῆσαί σου τὴν διάνοιαν τὰ κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας ὑπὸ τῶν ψευδεπισκόπων ἐγηγερμένα κύματα· μανθάνω γὰρ ἐκ τῶν σῶν γραμμάτων ἑδραῖον μεμενηκέναι σε, ἀποστατησάντων τινῶν καὶ τὴν ἀγαθὴν μερίδα Χριστοῦ καταλελοιπότων· ἠγάπησαν γάρ, ὥς τινες ποτέ, τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. «Ἔσο οὖν πιστὸς ἕως τέλους», φησὶν ἐν Ἀποκαλύψει τὸ ἱερὸν λογίον, «καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς»[1]. Περὶ δὲ ὧν ζητεῖς μαθεῖν παρ' ἐμοῦ, ἔξεσται σοι ἐν ταῖς καθολικαῖς τῶν ἡμετέρων ἐπιστολῶν, ἃς πεπόμφαμεν κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ ἐξ ὧν νῦν πέμπομεν μετὰ Κυπριανοῦ τοῦ ἱεροδιακόνου καὶ ἡμετέρου υἱοῦ, ὃς αὐτόθεν ὡς ἡμᾶς ἀφίκετο τούτων σχεδὸν ἕνεκεν καὶ μετ' αὐτῶν πέμπεται πάλιν εἰς Σαυρομάτας. Σὺ δὲ καὶ μετὰ τῆς Ἀδελφότητος εἰρήνευε· ἐχέτω καὶ παρ' ὑμῖν τὸ Πατριαρχεῖον τὴν τοῦ σταυροπηγίου τιμὴν καὶ τὸ μνημόσυνον, ὡς ἐν πάσαις σχεδὸν ἔχει ταῖς μητροπόλεσιν· οὐ γὰρ ὕβρις σοι τοῦτο, ἀλλ' ἔπαινος· καὶ ἡ Ἀδελφότης δὲ εἰς κοινὸν ὄφελος συγκροτεῖται πανταχοῦ, συμβοηθούντων καὶ τῶν ἀρχιερέων. Περὶ δὲ τοῦ ἡμετέρου Κυρίλλου, ἐπειδὴ τοῦτον καταθύμιον μεῖναι, πρὸς ὑμᾶς γρά-

---

[1]) Ἀποκ. β', 10.

[2]) Τὸ κείμενον ἐνταῦθα ἀσαφές, ἐκτὸς ἂν παρελείφθησαν λέξεις τινὲς ἐν τῇ μεταγραφῇ αὐτοῦ.

www.dacoromanica.ro

φοιμεν ἵνα μείνῃ. Φροντίσατε δὲ σπουδαστήριον συστῆναι καὶ παρ' ὑμῖν καὶ τυπογραφίαν ἀσκεῖσθαι, ὅπως ἀνοθεύτως παρ' ὑμῖν τὰ ἡμέτερα ἐκτυπῶται. Καὶ τοῦτο δὲ μὴ παρίδητε, τὴν καθ' ἡμᾶς ταλαιπωρίαν· δεινῇ γὰρ αἰχμαλωσίᾳ συνεχόμεθα, ἧς ἀνωτέρους διαφυλάττειεν ὑμᾶς ἡ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία ἐν ὑγείᾳ καὶ ψυχῆς καὶ σώματος καὶ ἐν ὁμονοίᾳ καὶ εἰρήνῃ τῇ φίλῃ τοῦ Χριστοῦ.

Ἐν Κωνστατινουπόλει, ͵ζρε' (=1597), Ἰουλίου κγ'.

12.

Χλὲδ τῷ ταμίᾳ.

† Παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιδιακόνου Κυπριανοῦ μεμαθήκαμεν τὸν ἐνάρετόν σου βίον καὶ τὴν κατὰ Θεὸν διαγωγήν, τὸν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας ζῆλον καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην, ὧν ἕνεκεν εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ· ἐκεῖθεν γὰρ «πᾶν δώρημα τέλειον»[1]. Ἀλλὰ καί σου ἐπαινοῦμεν τὴν φιλοκἀγαθίαν, τῆς εὐλαβείας ἀντεχομένην καὶ μὴ ἀνεχομένην τῆς τῶν πατέρων Ἀνατολικῶν τε καὶ Δυτικῶν, τῆς τῶν ἀποστόλων, ἐκτραπῆναι διδασκαλίας, οὐδὲ τῶν νεωτερισμῶν τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας τὰς καινοτομίας παραδεχομένην, τὰς κενὰς δόξας καὶ ματαίας τοῖς κενεόφροσι καὶ ματαίοις παραχωροῦσαν. Προσδέχου τὰς ἀμοιβὰς τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἣν τηρεῖς καὶ τηρήσεις Θεοῦ χάριτι, καὶ τοῦ καλοῦ δρόμου, ὃν σὺν Θεῷ τελειοῖς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως. Ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Ὑπομίμνησκε τὸν ἐκλαμπρότατον κνέζην σπουδαστήριον συστῆσαι, τυπογραφίαν τε καὶ ἡμῶν μὴ ἀμνημονεῖν. Ἔῤῥωσο. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ͵ζρε' (= 1597).

13.

† Τῇ κατὰ τὴν λαμπρὰν Λεοντόπολιν συγκροτηθείσῃ τῶν εὐσεβῶν Ἀδελφότητι ἐν τῷ πανευαγεῖ τῆς Παναγίας ναῷ ἐπονομαζομένῳ Κοιμήσεως, τοῖς ἐν Κυρίῳ περιποθήτοις υἱοῖς χάριν <ἔλεος καὶ εἰρήνην>.

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὔχεται καὶ εὐλογεῖ πάντας ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ· τῷόντι γὰρ ἄξιοι εὐχῆς καὶ εὐλογίας ἐστέ, ἐπειδὴ Ἀδελφότητα συνεστήσατε, οὐκ ἀπόσπασμα τῆς τῶν πιστῶν καθολικῆς ἀδελφότητος, ἀλλὰ συνασπισμὸν ἀῤῥαγέστερον εἰς βοήθειαν τῶν δεομένων. Ἤλεγξε δὲ τὸν ὑμέτερον θεῖον ζῆλον ἡ ἔναγχος ζάλη τῶν ψευδαδέλφων· ἐκείνων γὰρ ἀποστησάντων καὶ ὑμᾶς ζητούντων ἀνατρέψαι τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ὅλως οὐκ ἠνέσχεσθε· οὐ γὰρ ἀκούουσι τὰ τοῦ Χριστοῦ πρόβατα τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν· ἐφ' ᾧ καὶ χαίρων ἐπαινῶ τὸ στερέμνιον τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς γνώμης. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἵνα διατελῆτε τὸν αὐτὸν ζῆλον καθωπλισμένοι καὶ μηδεμίαν καινοτομίαν ἀποδεχόμενοι· πρὸς δὲ τοῖσδε συστήσατε σπουδαστήριον, σπέρμα εὐσεβείας καρποὺς ἀποδῶσον πανευκλεεῖς εἰς σύστασιν τῆς ὀρθοδοξίας, εἰς καύχημα καὶ μνημόσυνον ὑμέτερον, τῶν ἀδελφῶν πάντων, οὓς διαφυλάττειν εἰς μείζονα ἐπίδοσιν ἀγαθῶν καθικετεύομεν τὸν ἐπουράνιον Θεόν· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἰουλίου κγ', ͵ζρε' (=1597).

14.

† Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ ὀρθοδοξοτάτῳ ἄρχοντι κνέζῃ Ἀδάμῳ Βασιλείῳ Βισκοβέτζικι καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ κνέζῃ Κυριακῷ Ῥουζίνσκι μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ τῶν ὀρθοδόξων τῆς τε ἱερᾶς τάξεως καὶ τῆς κοσμικῆς καταστάσεως, υἱοῖς ἐν Κυρίῳ περιποθήτοις, χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὔχεται καὶ εὐλογεῖ πάντας ὑμᾶς σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἐπειδὴ Θεοῦ φιλανθρωπίᾳ καὶ χάριτι ἐφυλάξατε τὸν οὐράνιον μαργαρίτην, τὸν ἀγγελικὸν δηλονότι θησαυρόν, τὴν εὐσέβειαν φημὶ καὶ ὀρθόδοξον πίστιν ἄσυλον καὶ ἀπαράτρωτον, καὶ οὐκ ἠκολουθήσατε τοῖς λύκοις τοῖς ἅρπαξιν ἀπὸ ποιμένων μεταβληθεῖσι εἰς λύκους διὰ κοσμικήν τινα δόξαν

[1]) Ἰακ. α', 17.

www.dacoromanica.ro

καὶ πρόσκαιρον ἀπόλαυσιν καὶ προδεδωκόσιν ὡς ὁ Ἰσκαριώτης τὸν Ἰησοῦν, οὕτω καὶ αὐτοὶ τὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ μεμενήκατε ἑδραῖοι ὡς τεθεμελιωμένοι ἐπὶ τὴν ἀρραγῆ πέτραν· ἡ δὲ πέτρα ἐστὶν ὁ Χριστὸς (Παύλου φωνή)[1], ὁ λίθος ὁ τίμιος ὁ ἐν Σιὼν (ὥς φησιν ὁ προφήτης)[2], ὁ ἀκρογωνιαῖος, ἡ καθολικὴ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας (ὥς φησι Παῦλος)[3]· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συναρμολογούμενοι αὐξάνετε καὶ αὐξάνοιτε (ναί, Χριστὲ βασιλεῦ), πορευόμενοι ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, μὴ φοβούμενοι τὰς ἀπειλὰς τῶν ψευδοαρχιερέων, τῶν τὴν πλατεῖαν ὁδὸν ἐκλεξαμένων, τὴν ἀπάγουσαν κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σωτῆρος εἰς ἀπώλειαν, καὶ καταλειψάντων τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην, τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν[4]. Φεῦ τῆς ἀπάτης, φεῦ τῆς πλάνης· πλάνη γὰρ ἄντικρυς τὸ καταλιπεῖν τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις ἅπερ ἐδογμάτισαν καὶ παρέδωκαν Ἀνατολικοί τε καὶ Δυτικοὶ πατέρες ἐν ἑπτὰ συνόδοις οἰκουμενικαῖς, ταῦτα κρατεῖ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ταῦτα διδάσκει, ταῦτα παραδίδωσιν, οὐδεμίαν προσθήκην ἢ ἀφαίρεσιν παραδεχομένη, ἀποστρεφομενη πάντα νεωτερισμὸν καὶ καινοτομίαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀρχάς, κἂν πάπα εἴπῃς, κἂν οὑτινοσοῦν, τὰς κατὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐξεγερθείσας ἀποδοκιμάζουσα· προσέταξε γὰρ ὁ Σωτὴρ (ἵνα τὰ λοιπὰ σιωπήσω) σῶμα καὶ αἷμα ἐν εἴδεσιν ἄρτου καὶ οἴνου, ὁ δὲ Ῥώμης πάπας οὐκ οἶδ' ὅπως τὸ μὲν δίδωσιν, τὸ δὲ ἀφαιρεῖται τοὺς λαοὺς καὶ τυφλώττει ὁ κόσμος οὕτως ἀναιδῶς. Ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν πορευέσθωσαν τὴν ἑαυτῶν ὁδόν, ἐπειδὴ τὴν τοῦ Κυρίου οὐ θέλουσιν· ὑμεῖς δὲ στήκετε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐνδυναμοῦσθε (κατὰ Παῦλον εἰπεῖν) ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ[5]. Σπουδάσατε τηρῆσαι τὸν θησαυρὸν τῆς πίστεως, τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων, ἵνα μετὰ τῶν πατέρων τῶν ἁγίων ἀξιωθῶμεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ζ' Αὐγούστου ἐν Κωνστατινουπόλει, ͵ζρε' (=1597).

† Ὅταν ἀκούω τῶν ἡμετέρων τινὰς ἀτακτεῖν, λύπῃ μὲν συνέχομαι καὶ ἀθυμίᾳ μὴ πάνυ μικρᾷ, οὐχ ἁπλῶς οὕτως ὅτι τινὲς τῶν ἡμετέρων ἀτακτοῦσιν (ἐνδέχεται γὰρ ἀνθρώπους ὄντας πάσχειν τι τῶν ἀνθρωπίνων), ἀλλ' ὅτι τινὲς τῶν πολλὰς ἐχόντων καὶ μεγάλας δοκοὺς ἐν τοῖς οἰκείοις ὀφθαλμοῖς, ταῦτα τὰ μεγέθη τῶν οἰκείων σφαλμάτων παραθεωροῦντες, τοῖς μικροῖς ἐνατενίζουσι κάρφοις καὶ βούλονται τοῖς μικροῖς κώνωψιν ἐμπαροινεῖν, μεγάλας καμήλους ἀψοφητὶ καταπίνοντες.

15.

† Τοῖς εὐσεβέσι καὶ ὀρθοδοξοτάτοις Ῥώσοις τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑψηλοτάτην ἀρχὴν τῆς κρατίστης βασιλείας Πολωνίας παροικοῦσι, τοῖς ἐν Κυρίῳ υἱοῖς περιποθήτοις τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν.

Ἄνδρες Ῥῶσοι, τῆς εὐσεβείας τὰ θρέμματα, τῆς ὀρθοδοξίας ὑπερασπισταί, οἱ τῇ προαιρέσει ἤδη καὶ μάρτυρες, καὶ πρὸς τὸ κράτος τῆς βασιλείας ἀντέστητε ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγωνιζόμενοι, ἥκιστα μέντοι ταῖς παρὰ Θεοῦ δοθείσαις ἀντεπαιρόμενοι ἐξουσίαις, ἀλλὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγάπην πάντων τῶν ἄλλων ὑπερτιμῶντες καὶ τὸ τῆς ἀληθοῦς πίστεως εἰλικρινὲς ἐνδεικνύμενοι, δευτερεύειν ἀνεχόμενοι τῶν ὅλων ὅλως οὐδενί, ὑμᾶς ξενοτρόπως αἱ καθ' ἡμᾶς ἡμέραι, αἱ κατὰ τοῦτο μόνον οὐ πονηραί, κατεθεάσαντο οὐ πανοικὶ μάρτυρας, ἀλλὰ πανδημεί. Ἐν ὑμῖν παραδόξως τὸ φῶς γενόμενον σκότος, φῶς τὸ σκότος ἀπήλεγξεν· οἱ γὰρ ταχθέντες ἡγεμονεύειν ὑμῶν ποιμένες λύκοι γενόμενοι καὶ ἀποστατήσαντες τῆς καλῆς ἀγέλης τοῦ Χριστοῦ οὐ μόνον σπαράξαι ὑμᾶς ἢ θῦσαι ἢ ἀπολέσαι οὐκ ἴσχυσαν, ἀλλὰ καὶ εἰς μείζω ζῆλον ἀντικατέστησαν· ποιμένων γὰρ ἀνελάβετε ζῆλον ὑμεῖς καὶ τοὺς κακοὺς ποιμένας ἀπεστράφητε, τῆς

---

[1]) Πρβλ. Κορ. 1, ι', 4.
[2]) Πρβλ. Ἡσαΐου κη', 16.
[3]) Πρβλ. Ἐφεσ. β', 20. δ', 15.
[4]) Πρβλ. Ματθ. ζ', 13—14.
[5]) Πρβλ. Ἐφεσ. ς', 11.

www.dacoromanica.ro

ἀληθείας ἐκστάντας καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων δόξαν κατασεῖσαι μὲν ἐπιχειρήσαντας, οὐκ ἰσχύσαντας δὲ Θεοῦ χάριτι. Ὦ πρόβατα χριστώνυμα καὶ τῳόντι Χριστοῦ καὶ παρὰ Χριστοῦ μεμαθηκότα τῶν ἀλλοτρίων μὴ ἀκούειν τῆς φωνῆς, μηδὲ ἀκολουθεῖν τοῖς ἀλλοτρίοις· ὢ ἄγγελοι ἐπίγειοι μιμούμενοι τοὺς οὐρανίους καὶ ταὐτὸ πεπονθότες τοῖς ἐπουρανίοις, μὴ συνεκπεσοῦσι τῷ Ἑωσφόρῳ, θαῦμα μέγα, πῶς ἐφύλαξεν ὑμᾶς ἡ θεία χάρις· καὶ τῶν ἐπισκόπων τῶν ὑμετέρων (φεῦ τῆς ἀπάτης) τὸν νῦν ἀγαπησάντων αἰῶνα καὶ στραφέντων εἰς τὰ ὀπίσω καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ ὀρθοδοξίας ἀποστατησάντων, ὑμεῖς μεμενήκατε στῦλοι ἀκλόνητοι, ἑδραῖοι τῇ πατροπαραδότῳ διδασκαλίᾳ, τῇ τοῦ Σωτῆρος, τῇ τῶν ἀποστόλων, τῇ τῶν πατέρων, μεθ' ὧν καὶ στεφανωθήσεσθε, εὖ οἶδα, τοὺς στεφάνους ἐκείνους τῆς δικαιοσύνης, οὓς τοῖς κατὰ Παῦλον[1] τὸν δρόμον τετελεκόσι καὶ τὴν πίστιν τετηρηκόσιν ἐν ἐπαγγελίαις ἀποκειμένους ὁ δίκαιος ἀποδώσει κριτὴς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις· ἡμεῖς δὲ τοὺς καθ' ὑμᾶς ἀναμαθόντες ἔτι ἐν Αἰγύπτῳ πειρασμοὺς τῷ πνεύματι συνεδράμομεν, ἐπεστείλαμέν τε μὴ φειδόμενοι πόνων καὶ μόχθων, ἵνα συναθλήσωμεν ὑμῖν τοὺς ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας Ὀλυμπίους ὄντως ἀγῶνας καὶ στεφανωθῶμεν Θεοῦ χάριτι τοὺς ἀμαραντίνους στεφάνους. Ἀλλὰ καὶ τὴν Θράκην καταλαβόντες καὶ τὴν τῶν πόλεων Βασιλεύουσαν, τὸν αὐτὸν ἔχοντες ζῆλον τῶν αὐτῶν ἡψάμεθα πόνων. Νυνὶ δὲ πάλιν, τῶν ζητημάτων τῶν καθ' ὑμᾶς κεκινημένων καὶ πρὸς ἡμᾶς παραπεμφθέντων, σὺν ὑμῖν τούτων τὴν λύσιν ἀθλῆσαι ἔγνωμέν τε σὺν Θεῷ καὶ ἤδη λύσωμεν ἢ καταλύσωμεν γενναίως, οὐ τῇ ἡμετέρᾳ σοφίᾳ τεθαῤῥηκότες ἢ παιδείᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ (οὐδένες ἡμεῖς), ἀλλὰ τῇ τοῦ πνεύματος εὐσθενείᾳ καὶ δωρεᾷ καὶ τῇ τῶν ζητημάτων μὲν σχήματι κατηγοριῶν δὲ ταῖς ἀληθείαις σαθρότητι· τούτων γὰρ τὸ χαῦνον καὶ ἰδεῖν ῥᾴδιον καὶ διαλῦσαι εὐχερές.

Πρῶτον. Κατηγοροῦσι τοίνυν κατὰ μὲν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχου ὅτι οἰκουμενικός· πόθεν γάρ, φασίν, ἐστὶν ἢ λέγεται; εἶτα τοῦ Ἀλεξανδρείας, πόθεν κριτὴς τῆς οἰκουμένης· κατὰ Θεοῦ γάρ, φασίν, ὑπεραίρεται. Εἶτα τὸν Ἱεροσολύμων προβαλλόμενοι, πῶς οὐ προτιμᾶται τῶν τριῶν, δηλονότι Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας; τοὺς τρεῖς μηχανῶνται καταβαλεῖν, οὐ τὸν Ἱεροσολύμων ἐγεῖραι· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς τρεῖς παραλαμβάνουσι, τὸν τῆς Ῥώμης ἀφέντες, ὃς καὶ τετίμηται, τῶν κορυφαίων ἐκεῖ τὸν δρόμον τετελεκότων. Ὅτε γὰρ τοῦ θρόνου ἐκείνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης οἱ τῆς πρεσβυτέρας παῖδες Ῥώμης λόγον ποιοῦσιν, οὐδένα ποιοῦνται λόγον τοῦ Σωτηρίου Τάφου, τοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τὴν ἀρχὴν τηροῦντες ἀπαρασάλευτον· κεῖται δὲ ἀκλεὴς αὐτοῖς ὁ Ζωοδόχος Τάφος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα προστριβῇ δόξα καὶ τιμὴ τῷ πρεσβυτέρας Ῥώμης θρόνῳ, ὑπεραρθείσης τῷ τῶν κορυφαίων τάφῳ Πέτρου καὶ Παύλου, τῶν τοῦ Σωτῆρος ὑπερφυεστάτων μαθητῶν· αὕτη γὰρ ἡ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀκρόπολις, ἐν ᾗ τὸ τῆς τυραννίδος ἵδρυται κράτος. Ἀλλὰ ζητεῖται, πόθεν οἰκουμενικὸς ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ πόθεν κριτὴς τῆς οἰκουμένης ὁ Ἀλεξανδρείας καὶ τίνος χάριν ἐν βαθμοῖς θρόνων ὁ Ἱεροσολύμων. Τὴν μὲν οὖν ἰσχὺν καὶ δύναμιν καὶ ἀξίαν τὴν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἔχει λαβοῦσα ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία παρὰ Χριστοῦ ἐν οἷς τε ἔλεγε πρὸς τὴν ἱερὰν χορείαν τῶν ἀποστόλων· «Ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανοῖς»[2]. Ἐπὶ τῆς γῆς φησί, τὴν ὑφήλιον ἅπασαν συμπεριλαμβάνων· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ μονογενὴς περὶ ἑαυτοῦ ἔλεγεν· «Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας»[3], οὐχ ἑνὶ τόπῳ τὴν ἑαυτοῦ ἐξουσίαν περιγράφων, ἀλλ' ἀνὰ τὴν οἰκουμένην πᾶσαν ἐξαπλῶν. Καὶ ἐν οἷς ἔλεγεν· «Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει»[4]. Τὴν οὖν ἐπιστασίαν καὶ ποιμανσίαν τὴν οἰκουμενικὴν ἐν τούτοις συνίστησιν ὁ Σωτὴρ καὶ ταύτην οἷόν τινα πάνδημον θησαυρὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ παρατίθησιν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὶν τὸν Σωτῆρα τῶν ἐπιγείων ἀπᾶραι· μετὰ δὲ τὴν τοῦ Σωτῆρος εἰς οὐ-

1) Πρβλ. Τιμοθ. 2, δ', 7.
2) Ματθ. ιη', 18.
3) Ματθ. θ', 6.
4) Μάρκ. ις', 15.

www.dacoromanica.ro

ρανοὺς ἀναπεφοίτησιν διασπαρέντες, ὡς αἱ Πράξεις διατρανοῦσιν, ἄλλος ἀλλαχόσε οἱ μαθηταί, πάντας ἐζώγρησαν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ σωτηρίου κηρύγματος, τῆς θανατηφόρου πλάνης τὸν ζόφον ταῖς ζωηφόροις τοῦ Εὐαγγελίου διαλύσαντες αὐγαῖς. Ἔνταλμα δὲ λαβόντες παρὰ τοῦ Σωτῆρος οὐ τὸν ἀμπελῶνα μόνον ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἔργα τῶν τοῦ ἀμπελῶνος ὑπερφροντίζειν καὶ δὴ καὶ δέεσθαι τοῦ Κυρίου τοῦ ἀμπελῶνος (οὕτω γάρ, διὰ προσευχῆς δηλονότι, καθίστανται οἱ τοῦ ἀμπελῶνος ἐργάται, παρὰ τοῦ κυρίου τοῦ ἀμπελῶνος ἀξιούμενοι τὸ ἀμπελουργεῖν) ἐμβάλλειν ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ, τοῦτο δὴ καὶ πεποιήκασι κατὰ πόλεις καὶ τόπους καθιστῶντες πρεσβυτέρους καὶ ἐπισκόπους, διαταξάμενοι τοὺς ἐπισκόπους ἑκάστου ἔθνους ἕνα γινώσκειν πρῶτον αὐτῶν καὶ δίχα τῆς ἐκείνου γνώμης πράττειν οὐδέν, οἷον τὴν καθολικὴν ἐξουσίαν συνάγοντες, καὶ τοὔμπαλιν οὐδ' αὐτὸν πράττειν δίχα τῆς τῶν πάντων γνώμης, οἷον τὴν ἐξουσίαν κινοῦντες τοῖς ἀδελφοῖς, ὡς ἐν λδ' κανόνι τῶν ἱερῶν ἀποστόλων ἐμφέρεται· ἔχει δὲ οὕτω· «Τοὺς ἐπισκόπους ἑκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν καὶ μηδέν τι πράττειν περιττὸν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης· ἐκεῖνα δὲ μόνα πράττειν ἕκαστον, ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικίᾳ ἐπιβάλλει καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις. Ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς πάντων γνώμης ποιείτω τι· οὕτω γὰρ ὁμόνοια ἔσται καὶ δοξασθήσεται ὁ Θεὸς διὰ Κυρίου ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα». Ταῦτα τὰ πρεσβεῖα τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον διωρίσατο τῶν ἱερῶν ἀποστόλων ἡ ὁμήγυρις καὶ ταῦτα διετέλεσε φυλάττουσα· οὐ γὰρ ἄλλως ἐποίουν οἱ μακάριοι ἢ ὡς ἐδίδασκον, τὴν ἑαυτῶν μιμούμενοι κεφαλήν, τὸν ἡμῶν Κύριον καὶ Σωτῆρα ποιοῦντα καὶ διδάσκοντα. Τὰ τοίνυν πρακτικὰ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης συνόδου τῶν μαθητῶν ταῦτα παρίστησιν· ὁρῶμεν οὖν πάντας μὲν τοῦ φωτὸς μετεσχηκότας καὶ τῶν πυρίνων ἐκείνων γλωσσῶν καὶ λαλοῦντας τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ· ἐπὶ δὲ τῷ παραδόξῳ ξενιζομένων τῶν ἐθνῶν, Πέτρος μὲν ἀνίστησι καὶ τῆς τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου θαυματουργίας ὑπεραπολογούμενος τὰς σωτηρίους ἀρχὰς τοῦ εὐαγγελικοῦ προκαταβάλλεται κηρύγματος, ὥσπερ δὴ καὶ παραυτὰ τῆς τοῦ Σωτῆρος ἀναλήψεως ἐπὶ τῇ τοῦ Ματθία χειροτονίᾳ πεποίηκε πρῶτος τὴν ὑπόθεσιν προβαλών. ἀλλ' οὐ μόνος ἐκτελῶν τὴν ἐνέργειαν· «Ἔστησαν γάρ», φησί, «δύο, τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸν Ματθίαν, καὶ προσευξάμενοι εἶπον καὶ ἔδωκαν κλήρους»[1]· ἐν ταὐτῷ καὶ τάξιν τινὰ διασῳζομένην ἐνδεικνύων ὁ ἱερὸς λόγος τῆς θείας Γραφῆς καὶ τὴν τυραννικὴν κατὰ τῶν ὁμοταγῶν αὐτονομίαν περιελόμενος. Καὶ ἴδε μοι τοῦτο λαμπρῶς ἐξ ὧν ἔπραξαν οἱ θεοφόροι ἐκεῖνοι ἀπόστολοι· χρείας γὰρ ἀναφυείσης, ἀκούσαντες οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι, ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον (πέμπεται Πέτρος, καὶ οὐ μόνος) τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην ὑπερετήσοντας τῇ βουλῇ αὐτῶν. Καὶ στάσεως γενομένης καὶ ζητήσεως (οὕτω γὰρ αἱ Πράξεις δεδηλώκασιν ἐν πεντεκαιδεκάτῳ κεφαλαίῳ)· «τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ»), ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν (οὐ πρὸς Πέτρον μόνον, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους) εἰς Ἱερουσαλήμ· ὧν παραγενομένων, συνήχθησαν, φησίν, οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς τε συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ἄνδρες ἀδελφοί» καὶ καθεξῆς· οἷς ἐπιφέρει· «μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος» τὰ καὶ τά· οἷς ἐπιλέγει· «Διὸ ἐγὼ κρίνω» καὶ τὰ λοιπά. Ἔχει δὲ ἔμφασιν ὁ λόγος, τὸ «ἐγὼ κρίνω», ἐν μέσῳ ῥηθεὶς τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν λοιπῶν μαθητῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πέτρου, τοῦ καὶ προβαλόντος τὰ τῆς ὑποθέσεως, ὥστε περιγράφειν τῷ μακαρίῳ Ἰακώβῳ τὴν ἐξουσίαν πᾶσαν καὶ αὐτῆς τῆς τῶν ἀποστόλων χορείας. Γράφουσι μετὰ ταῦτα οἱ ἀπόστολοι τὴν ὁμόνοιαν ὑπεμφαίνοντες τὴν ἄτυφον, ὅτι «ἔδοξε τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν» τὸ καὶ τό[2]. Τούτων τὴν ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτὸς ὁ Σωτὴρ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὑποσχεθεὶς ὅπου ἂν ὦσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, αὐτὸν παρεῖναι ἐν μέσῳ αὐτῶν[3]. Ἔστιν οὖν ἡ μὲν ἐξουσία καὶ δύναμις τῆς ἱεραρχικῆς ἐνεργείας καὶ χάριτος οἱά τις κόκκος σινάπεως παρὰ τοῦ σωτῆρος αὐτοῦ τῇ Ἐκ-

[1] Πράξ. α', 23—26.
[2] Πρβλ. Πράξ. ιε', 2 κέ.
[3] Πρβλ. Ματθ. ιη', 20.

www.dacoromanica.ro

κλησίᾳ καταβεβλημένῃ· εἵπετο δὲ ταύτῃ τῇ δυνάμει τὸ ἔκτακτον· συνεισάγει γὰρ τὸ ποιμαίνειν τὸ ποιμαίνεσθαι· τῇ γὰρ ἀρχῇ τὸ ἀρχόμενον ἀκολουθεῖ, συνδέδεταί τε τὰ μέλη τῇ κεφαλῇ. Διὸ κατὰ τόπους πρεσβυτέρους καταστήσαντες καὶ αὐτοῖς ἐπισκόπους ἐπιστήσαντες τὴν Ἐκκλησίαν εὐτάκτως διοικεῖσθαι προσέταξαν· ἦν δ' ἄρα εἰκὸς πρὸς τὴν τῶν τόπων διαίρεσιν καὶ τὰς ἐπιστασίας τῶν ἀδελφῶν διατάττεσθαι. Οἱ δὲ τῆς ὑφ' ἥλιον πάσης τόποι διακεκριμένοι ὄντες εἰς Ἀσίαν, Εὐρώπην, Ἀφρικήν, ἐκληρώσαντο τὰς ἀξιολόγους ὑπεροχάς· ἐν γὰρ Ἀντιοχείᾳ, οὔσῃ πόλει τῆς Ἀσίας, ἔνθα πρῶτον οἱ Χριστὸν θεὸν καὶ σωτῆρα τοῦ κόσμου πιστεύοντες χριστιανοὶ ὀνομάζεσθαι ἐκρίθησαν[1], συγκροτηθείσης ἐκεῖ συνόδου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ μακαρίου Πέτρου, πατριαρχικὸς θρόνος ἐπάγη. Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τότε τῆς οἰκουμένης κρατοῦσαν πόλιν καταλαβὸν τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας τὸ φῶς, Πέτρου τοῦ ἀποστόλου σημείοις ἐκεῖ κυρώσαντος τὸν λόγον, θρόνος ἄλλος ἠγέρθη Χριστῷ Εὐρώπης ἁπάσης ὑπερκείμενος. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον καὶ Αἴγυπτος πλάνην ἀποσεισαμένη τὴν πολύθεον καὶ τὰς αὐγὰς δεξαμένη τῆς θεογνωσίας, Μᾶρκον τὸν εὐαγγελιστὴν καὶ ἀπόστολον πλουτήσασα τῆς ἑαυτῆς ἐπιστροφῆς προστάτην καὶ συνεργόν, τῇ θείᾳ χάριτι θρόνου ἀξιοῦται κατὰ τὴν μεγαλόπολιν Ἀλεξάνδρειαν πατριαρχικοῦ, Λιβύης, Αἰθιοπίας καὶ πάσης προκαθημένου τῆς Αἰγύπτου. Μετὰ δὲ τοὺς χρόνους ἐκείνους Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, ὁ Ῥωμαίων καὶ πάσης οἰκουμένης αὐτοκράτωρ, τῷ Σωτῆρι μαθητευθεὶς τόν τε τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας ἀρχηγὸν τῆς Ῥώμης ἐπίσκοπον βασιλείοις καταστολίσας λαμπρότησι καὶ αὐτὸ παρασχὼν τῆς ἀρχῆς τὸ διάδημα, τῆς Ῥώμης ἀπαίρει παραχωρῶν τῷ πατρὶ τῆς ἀρχῆς, ἄλλοσε δὲ τραπεὶς οἰκοδομήσων πόλιν τῆς οἰκουμένης βασιλεύουσαν, θεόθεν ὁδηγούμενος εἰς Βυζάντιον καταντᾷ καὶ πόλιν ἀνίστησι, τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς τουτέστι τῆς οἰκουμένης πάσης κατάλληλον ἀνάκτορον. Κοσμεῖται δὲ ταῖς βασιλείαις ἁρμοζόντως δόξαις καὶ ἐκκλησιαστικὴ μεγαλοπρέπεια συνοδικῇ τῶν πατέρων ὁροθεσίᾳ· φασὶ γὰρ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν γ$^{\omega}$ κανόνι «τὸν μὲν Κωνσταντινουπόλεως ἔχειν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν τῆς Ῥώμης ἐπίσκοπον, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ῥώμην»[2]. Καὶ τούτοις συνῳδὰ οἱ ἐν Χαλκηδόνι ἐν κη' ταῦτα φασίν· «Πανταχοῦ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὅροις ἑπόμενοι καὶ τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, τῶν συναχθέντων ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης μεγάλου Θεοδοσίου τοῦ γενομένου βασιλέως ἐν τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει, Νέᾳ Ῥώμῃ, γνωρίζοντες τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὁρίζομέν τε καὶ ψηφιζόμεθα περὶ τῶν πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης· καὶ γὰρ τῷ θρόνῳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην οἱ πατέρες εἰκότως ἀποδεδώκασι τὰ πρεσβεῖα· καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένειμαν τῷ τῆς Νέας Ῥώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, εὐλόγως κρίναντες τὴν βασιλείᾳ καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείαν τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι Ῥώμῃ καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνην μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν· καὶ ὥστε τοὺς τῆς Ποντικῆς καὶ Ἀσιανῆς καὶ τῆς Θρᾳκικῆς διοικήσεως μητροπολίτας μόνους, ἔτι καὶ τοὺς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἐπισκόπους τῶν προειρημένων διοικήσεων χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ προειρημένου ἁγιωτάτου θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, δηλαδὴ ἑκάστου μητροπολίτου τῶν προειρημένων διοικήσεων μετὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων χειροτονοῦντος τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπους, καθὼς τοῖς θείοις κανόσι διηγόρευται· χειροτονεῖσθαι δέ, καθὼς εἴρηται, τοὺς μητροπολίτας τῶν εἰρημένων διοικήσεων παρὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπου, ψηφισμάτων συμφώνων κατὰ τὸ ἔθος γινομένων καὶ ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων». Αὕτη ἡ τάξις τοῖς πατράσιν ἔδοξεν ἁρμόδιος καὶ πρέπουσα τῇ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ· τοῦτον τὸν τρόπον τὰ πρεσβεῖα διωρίσαντο, τιμῆς δηλονότι πρεσβεῖα, οὐ μέντοι αὐθεντίας τυραννικῆς νόμους φέρειν ἢ ἀκυροῦν, οὐ παρὰ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλ' ἤδη καὶ κατὰ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ οἷα κατὰ μικρὸν σφετεριζόμενος ὁ Ῥώμης τῆς πρεσβυτέρας νῦν εἰς ὕψος ἦρεν, ὅπου γε οὐδὲ τὰς ἐμπιπτούσας τῶν προέδρων τῆς Ἐκκλησίας ἀμφισβητήσεις διακρίνειν αὐτῷ συγκεχώρηται.

[1]) Πρβλ. Πράξ. ια', 26.

[2]) Νοεῖται ὁ 3-ος κανὼν τῆς ἐν Κων/πόλει συνελθούσης δευτέρας οἰκουμενικῆς συνόδου.

www.dacoromanica.ro

Τὰς μὲν γὰρ διαποντίους οἱ ἐν Ἀφρικῇ συνελθόντες ἐκώλυσαν εἰς Ῥώμην διαπερᾶν, τὰς δὲ ἐγχωρίους ἑκάστης ἐκκλησίας οἱ ἐν Χαλκηδόνι τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἀνέθηκαν ἐν ιζ' κανόνι ταῦτα φάσκοντες· «Ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἠδικεῖσθαι περὶ τούτων κινεῖν παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας· εἰ δέ τις ἀδικοῖτο παρὰ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ἢ μητροπολίτου, παρὰ τῷ ἐξάρχῳ τῆς διοικήσεως ἢ τῷ Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ δικαζέσθω, καθὰ προείρηται». Τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἀνωτάτω ἀξίωμα, περὶ οὗ μεταξὺ τῶν δύο θρόνων τῆς παλαιᾶς τε καὶ τῆς νέας Ῥώμης ἡ ἄσπονδος ἀνέφυ φιλονεικία, ἡ κυκῶσα τὸ πᾶν· τοσοῦτον γὰρ ἡ πρεσβυτέρα Ῥώμη τὸ μῆλον τοῦτο τῆς ἔριδος νοσφίσασθαι ἐφιλοτιμήθη, ὥστε οὐ τιμῆς μόνον ὑπεροχὴν καὶ προκαθεδρίαν ἢ διακρίσεως, ἀλλὰ καὶ νομοθεσίας καὶ νόμων ἀθέτησιν ἑαυτῇ καθαρπάξασα τὴν Ἐκκλησίαν πᾶσαν ἠνδραποδίσατο καὶ τὸ τοῦ Εὐαγγελίου ὕψος τῇ ἑαυτῆς καθυπέβαλεν ἀρχῇ. Ἔοικε δὲ τοὺς πατέρας τῆς φιλονεικίας ταύτης ἀπαλλάξαι τὰς δύο ταύτας φιλοτιμουμένας Ἐκκλησίας τῷ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνῳ, προφάσεως εἰλημμένους εὐλόγου, τὸ κριτᾶτον τῆς οἰκουμένης προσάψασθαι, οὐκ ἄθεόν τι ἢ ἀντίθεον δόγμα, ὥς φατε, ἀλλ' εἰρηνικόν τε καὶ φιλόθεον· οὐ γὰρ κριτήν τινα παρὰ τὸν Θεὸν ἄλλον καθιδρύουσιν, ἀλλὰ ὑπὸ Θεὸν καὶ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ὑπὲρ Θεοῦ ἀγωνιζόμενον καὶ ὑπερασπίζοντα τοῦ δικαίου· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἅγιοι ἢ θεοὶ κεκλήμεθα, ὡς θεοὶ ἄλλοι πέρα Θεοῦ ἢ παρὰ Θεὸν τὸν φιλάνθρωπον ἢ ὅλως ἀλλαχόθεν ἄλλοθεν τὴν ἁγιωσύνην κεκτημένοι, ἢ παρὰ Θεοῦ καὶ Θεοῦ φιλανθρωπίᾳ καὶ χάριτι· ἀλλ' οὐδὲ θεοί τινες καὶ λεγόμενοι παρὰ τῇ θείᾳ Γραφῇ πρὸς αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ἤδη καὶ ἀντίθεοι ἢ ὑπέρθεοι· οὐδὲ φῶς τοῦ κόσμου, οὐδὲ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, ἢ ἄλλο τι ἐσμὲν ἢ λεγόμεθα παρὰ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν καὶ παρὰ τὸν τοῦ Θεοῦ υἱόν· ἐκεῖνο πρὸς ἐκεῖνον διαφέροντες, ὅτι ἐκεῖθέν τε ἔχομεν ὅπερ ἔχομεν καὶ χάριτι ἐκείνου ἐσμὲν ὅπερ φύσει τυγχάνει ὢν ἐκεῖνος. Οὐκοῦν ὑπεραίρεται, οὐχ ὑπεραίρεται τοῦ Θεοῦ ἢ κατὰ Θεοῦ λεγόμενος ὁ Ἀλεξανδρείας κριτὴς τῆς οἰκουμένης· χριστοὶ γάρ πού τινες λέγονται ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ καὶ οὐκ εὐθέως κατὰ Χριστοῦ ὑπεραίρονται. Ὁ δὲ τῶν Ἱεροσολύμων θρόνος πατριαρχικῷ τετίμηται μὲν ἀξιώματι, μὴ καὶ ἐλαττωθῇ τιμῆς καὶ δόξης ἡ Σιών, ἡ μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅθεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ Καινὴ Διαθήκη, τὸ τῆς χάριτος Εὐαγγέλιον· μὴ ἐλαττωθῇ, φημί, μὴ ἐλαττωθῇ δόξῃ καὶ τιμῇ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Ἔσχατον δὲ κεκλήρωκε τόπον, πανσόφως τῶν πατέρων οἰκονομησάντων ταῦτα, μὴ καὶ φανῇ, πρωτεύοντος τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων, ἐπίγειος εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ. Μετέχει τοίνυν τῆς πατριαρχικῆς δόξης ἴσα τῶν ἄλλων θρόνων ὁ τῶν Ἱεροσολύμων οὐ διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ταύτην ἢ προκαθημένην εἶναι τῆς Ἀσίας, καίπερ τῆς Παλαιστίνης οὖσαν μητρόπολιν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐκεῖσε πολιτεύεσθαι τὸν σωτῆρα Χριστὸν καὶ τὸν Ζωοδόχον Τάφον ἐκεῖσε διαμένειν, φυλάττοντα τῆς ἡμετέρας σωτηρίας τὰς σφραγῖδας καὶ τὰ τεκμήρια. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὸς τοὺς ἐν σχήματι ἀποροῦντας καὶ ζητοῦντας, τὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀναμοχλεύοντας εἰρήνην τε καὶ κατάστασιν, ἵνα μὴ παρ' ἑαυτοῖς ὅσοι φρόνιμοι καὶ οἱ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ δικαιοῦντές τε ἑαυτοὺς καὶ τῶν ἑτέρων ὡς ἀδίκων κατηγοροῦντες, ἐπιγνῶσιν ἑαυτοὺς ἐσφαλμένους περὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ μέγιστα ἀδικοῦντας καὶ ἑαυτοὺς οἷς θησαυρίζουσι κατάκρισιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν αὐτὴν παραλυποῦντες καὶ σκανδαλίζοντες. Ταῦτα γὰρ τυχὸν συνοίσει τοῖς ἐθέλουσι συναίσθησίν τε τῶν πεπλημμελημένων λαβεῖν καὶ διόρθωσιν· εἰ δὲ μή γε, ἀλλὰ γοῦν ἀσφάλειαν τοῖς ὀρθοποροῦσιν ἡμῖν καὶ παράκλησιν· μόνοι γὰρ (κατὰ τὸ θεῖον λόγιον)[1] οἱ τὰ φαῦλα πράσσοντες μισοῦσι τὸ φῶς, τὴν θείαν δηλαδὴ διδασκαλίαν τῆς ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης συνήγορον, ἣν μισοῦσιν οἱ τὰ φαῦλα πράττοντες· οἱ γὰρ ἔλεγχοι τοῖς παραβαίνουσι μώλωπες.

Ταῦτα μὲν οὖν ἀρκέσειε πρὸς ἀντιφερομένους καὶ πάντα κινοῦντας λίθον, ἵνα τὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰρήνην παραφθείρωσιν· οἱ δέ γε Θεοῦ παῖδες, οἱ θείῳ πνεύματι ἀγόμενοι, οἱ μὴ φρονοῦντες τὰ τῆς σαρκός, οἱ ἐν σαρκὶ οὐ κατὰ σάρκα, οἱ προθύμως ἔχουσι γενέσθαι τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα τοὺς πάντας (κατὰ Παῦλον) κερδήσωσι[2], εἰ καὶ ἄλλως περὶ τούτου διανοοῦνται. Καὶ ἔστι τούτοις, ἔστι τις τούτων τῶν ἀποριῶν ἢ ἐπηρειῶν ἀνατροπὴ καὶ διάλυσις, ὡς ἐμὲ

[1]) Πρβλ. Ἰωάν. γ', 20.
[2]) Πρβλ. Κορινθ. 1, θ, 22.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

μέντοι φάναι, ῥᾳδία τε καὶ χρησιμωτάτη καὶ θεοφιλεστέρα· εἰ γὰρ τοῦτό ἐστι τὸ τὴν Ἐκκλησίαν ταράττον, ἐμβάλλον εἰς ἀπορίας καὶ σκανδαλίζον, εἰπεῖν εὐαγγελικῶς, τὸ τινὰς εἶναι ἢ λέγεσθαι κριτὰς τῆς οἰκουμένης, οἰκουμενικοὺς πατριάρχας (ταῦτα γὰρ ἄμφω ἡ τοῦ Θεοῦ φιλάνθρωπος πρόνοια ταῖς ἡμετέραις ἐναπέθετο χερσί, ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας), καὶ μόνον . . . [1] καὶ ἐπίτροπον, μόνον ἐμπιστευθέντα τὰς κλεῖς καὶ τὸ δεσμεῖν, νόμους φέρειν καὶ ἀθετεῖν καὶ αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον οἷ ἂν βουληθείη μετάγειν, μόνον ὄντα διδάσκαλον καὶ μόνον ποιμένα, πρὸς ὃν οὐδὲ κατακρημνίζοντα σωρηδὸν εἰς Ἅδου τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς ἀντοφθαλμῆσαι οὐδενὶ τῶν ὅλων τὸ σύνολον ἔξεστι· εἰ ταῦτα τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ σκανδαλίζει, ἀποθώμεθα τὰ τὴν Ἐκκλησίαν σκανδαλίζοντα, ἵνα μὴ τὴν Ἐκκλησίαν, ὑπὲρ ἧς ἀπέθανεν ὁ Χριστός, σκανδαλίζωμεν. Εἴημεν δοῦλοι εἰς εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁμόνοιαν καὶ Χριστῷ συμβασιλεύσωμεν· εἴημεν ἐπίσκοποι εἰς οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας· εἴημεν πατριάρχαι, ἵνα τὴν Ἐκκλησίαν ἢ φαιδρύνωμεν δόξῃ καὶ τιμῇ, ἢ φιλοτιμήσωμεν τὴν ἑαυτῶν φιλοδοξίαν. Ἰδού σοι λύσις ἁπλῆ καὶ ἀπερίεργος, πᾶσαν περιελοῦσα στάσιν καὶ φιλονεικίαν ἀπᾴδουσαν Ἐκκλησίαις Χριστοῦ καὶ συμβιβάζουσαν εἰς σύμπνοιαν ἀδελφικήν. Εἰ δὲ ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐταξία ἱεραρχίαν τινὰ ζητεῖ συντεταγμένην σώματί τινι εὐτάκτῳ ἀναλογοῦσαν καὶ μέλη καὶ κεφαλὴν κεκτημένῳ, εἴημεν σῶμα καὶ μέλη ἐκ μέρους [2]· ἔστω καθολικὴ κεφαλὴ ὁ Χριστός, ὃν ἔδωκε (Παύλου φωνή) [3] ὑπὲρ πάντα κεφαλὴν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ πατήρ· ἀλλήλων δέ, ὥς φασι Παῦλος, ἀλλήλων μέλη [4]. Ἐχέτω ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία κατὰ τὸν ἀποστολικὸν τύπον τοὺς πρωτεύοντας ἑκάστου ἔθνους καὶ τούτους ὡς κεφαλὴν ἡγείτω, ἡ δὲ καθόλου Ἐκκλησία μόνον Χριστὸν ἡγείσθω κεφαλὴν τῷ καθόλου σώματι ἀναλογοῦσαν, ᾗ σύνεστιν ὡς κεφαλὴ μέλεσιν. «Ὅπου γάρ», φησίν, «εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι συνηγμένοι, ἐκεῖ ἔσομαι ἐν μέσῳ αὐτῶν» [5]. Ἀλλὰ πάλαι μὲν οὕτω, ἐν δὲ τῇ καινῇ πολιτείᾳ «εἰπὲ» φησὶ «τῇ Ἐκκλησίᾳ»· οἱ δὲ κανόνες τῶν θεοφόρων πατέρων δικάζεσθαί φασι παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας, ἢ παρὰ τῷ ἐξάρχῳ τῆς διοικήσεως, ἢ τῷ Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ· «θρόνῳ» φασίν· οὐ γὰρ ἑνὶ προσώπῳ τὸ ἀσφαλὲς περιορίζουσιν οἱ πατέρες, ὡς νῦν φαντάζεται ὁ Ῥώμης τὴν σύμπασαν Ἐκκλησίαν σφαλῆναι τῆς ἀληθείας, οἰόμενος εἶναι ἐνδεχόμενον· μονώτατον δὲ ἑαυτὸν τῶν ἀδυνάτων εἶναι παρακρουσθῆναι ποτέ. Ὁρῶμεν δὲ καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους οὐκ ἄλλως πολιτευσαμένους, ἀλλὰ κοινῇ σκέψει διαλύοντας τὰς ζητήσεις· τοῦτον τὸν τρόπον τὸν πατρικόν, ὡς ἐδιδάχθημεν καὶ πάλαι διὰ τύπων καὶ διὰ τῆς ἀληθείας, ἱεροπρεπῶς διαιτήσωμεν τὴν Ἐκκλησίαν, ἀντιστρατευόμενοι ταῖς τῶν ἀμφισβητήσεων ἐπιφοραῖς καὶ τὰς τῆς Ἐκκλησίας τρικυμίας καταπραΰνοντες. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πρώτου.

Τὸν δὲ τύπον τῆς ἐπισκοπῆς (ὅπερ ἐν δευτέρῳ ζητεῖτε) τεθαύμακα οὕτως εἶναι παρ' ὑμῖν ἐν ἀρχῇ τὰ πράγματα, ὥστε περὶ τούτου ἀμφιγνοεῖν· ὁ γὰρ ἐπίσκοπος τόπον ἐπέχων καὶ τύπον Χριστοῦ διακρινεῖ μὲν αὐτὸς τὰ πάντα (ἐν δὲ ταῖς δημοσίαις ἀγωγαῖς συμπαρόντας ἔχων καὶ τοὺς τοῦ κλήρου τοῦ ἱεροῦ), διακρινεῖ δὲ κατὰ τοὺς ἱεροὺς θεσμούς, καὶ τοῦτο μόνον ἀγωνιζόμενος, πρὸς τὸν κανόνα τῶν θείων νόμων διευθύνειν τὰς ὑποθέσεις. Οἱ δὲ τοῦ κλήρου πρὸς ἀλλήλους ἔχουσί τινα διάκρισιν εὐταξίας· πεντάδες γὰρ διετάχθησαν ταῖς πεντάσιν ἴσως ἀντιπαραβαλλόμεναι τῶν τοῦ σώματος αἰσθήσεων, δι' ὧν καὶ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ τὰ τοῦ νοὸς εἰς ἔργα ἐξάγομεν. Ἑκάστη δὲ τῶν πεντάδων τοὺς ἰδίους κέκτηται· ἔχει δὲ ἡ πρώτη πεντὰς τὸν μέγαν οἰκονόμον, τὸν μέγαν σακελλάριον, τὸν μέγανσκευοφύλακα, τὸν μέγαν χαρτοφύλακα, τὸν σακελλίου, τὸν πρωτέκδικον· ἡ δὲ δευτέρα τὸν νομοφύλακα, τὸν πρωτονοτάριον, τὸν μέγαν πρωτοπαπᾶν, τὸν λογοθέτην, τὸν κανστρίνσιον, τὸν πρωτοπαπᾶν, τὸν ῥεφερενδάριον καὶ ὑπομνηματογράφον· ἡ δὲ τρίτη τὸν ἱερομνήμονα, τὸν ὑπομιμνήσκοντα, τὸν διδάσκαλον τοῦ Εὐαγγελίου, τὸν διδάσκαλον τοῦ Ἀποστόλου, τὸν διδάσκαλον τοῦ Ψαλτῆρος· ἡ δὲ τετάρτη τὸν ἐπὶ τῶν γονάτων, τὸν ἐπὶ τῶν κρίσεων, τὸν ἐπὶ τῶν δεήσεων, τὸν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς καταστάσεως, τὸν

---

[1]) Τόπος κενὸς ἐν τῷ κώδικι, δυνάμενος ἴσως νὰ συμπληρωθῇ οὕτω· «*τὸν Ῥώμης εἶναι κεφαλὴν*» κτλ.
[2]) Πρβλ. Κορ. 1, ιβ', 27.
[3]) Πρβλ. Ἐφεσ. δ', 15. ε', 23.
[4]) Πρβλ. Ἐφεσ. δ', 25, 30.
[5]) Ματθ. ιη', 20.

ἐπὶ τῶν σεκρέτων· ἔχει καὶ ἕτερα, ἄρχοντα τῶν μοναστηρίων, ἄρχοντα τῶν ἐκκλησιῶν, ἄρχοντα τοῦ Εὐαγγελίου, ἄρχοντα τῶν ἀντιμινσίων καὶ τὰ λοιπά.

Τρίτον ἀποροῦσι περὶ τῆς Ἀδελφότητος, πόθεν ἡ ἀδελφοσύνη καὶ τίς διέταξε ταύτην τὴν ἀδελφοσύνην. Αὕτη οὖν πᾶσι τοῖς ἐπιγραφομένοις τὸ τοῦ Κυρίου ὄνομα κοινόν τί ἐστιν χρῆμα· εἰ γὰρ ἑνὸς πατρὸς γινόμεθα παῖδες τῇ τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως δυνάμει, ἀλλήλων πάντως ἐσμὲν ἀδελφοί. Οἶδε καὶ γέννησις καὶ ἀναγέννησις ἀδελφοὺς ποιεῖν καὶ διάθεσις ἀγάπης. Ὥσπερ οὖν ἡ τῆς ἀναγεννήσεως χάρις οὐκ ἀναιρεῖ, ἀλλ' ἀναπληροῖ τὴν τῆς φύσεως γέννησιν καὶ εἰς τελειότητα προάγει, οὕτως ἐν τοῖς ἀναγεγεννημένοις ἐπιφερομένη τῆς ἀγάπης ἡ ἀκτὶς τὸ τέλειον ἐργάζεται τοῦ χρήματος· δεῖ γὰρ τῇ ἄνωθεν φερομένῃ δωρεᾷ τε καὶ χάριτι καὶ τὰ ἡμέτερα συνεισφέρειν· ἐπὶ γὰρ τούτῳ δίδωσιν ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς τὴν χάριν, ἵνα ἐνεργοὺς ἥκιστα δ' ἀργοὺς ἀπεργάσηται. Ἵνα οὖν οἱ τὴν χάριν δεξάμενοι καὶ δωρεὰν τοῦ φιλοδώρου Θεοῦ τὰ τῆς ἀγάπης ἐνεργῶμεν, συναγόμεθά που τινὲς ἐπὶ ῥηταῖς τισι συνθήκαις οὐκ ἀπαγούσαις τῶν θείων ἐντολῶν, ἀλλὰ τοῖς θείοις συντελούσαις προστάγμασι· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τῆς ἀδελφότητος σύστημα, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀδελφότης, συλλογή τις φιλοθέων ἀνδρῶν ἐπὶ συνθήκαις τισὶ συμφωνησάντων, ὥστε φυλάττεσθαι τὰς τοῦ Κυρίου ἐντολὰς καὶ τὸ κοινὸν ὠφελεῖσθαι τῆς ἀνθρωπότητος, ὥσπερ δὴ καὶ ἡ λεγομένη τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, περὶ ἧς καὶ γράφετε, οὐχ ὅτι τὸν ἅγιον Σπυρίδωνα ἤ τινα τῶν ἁγίων (ὃν ἐπιγράφεται) κέκτηται σωτῆρα ἢ πατέρα οὕτως ἁπλῶς, ἀλλ' ὅτι πρὸς τὴν ἐκείνου μίμησιν ἀφορῶντες σὺν τῷ τῆς πίστεως εἰλικρινεῖ καὶ ζέοντι τὸ πρὸς τὸν πλησίον φίλτρον ἐνδείκνυσθαι τῶν πτωχῶν ἐπιμελεῖσθαι συνεφώνησαν καὶ τῶν ξένων καὶ ἀστέγων, συνεισφρέοντες ἕκαστος κατ' ἔτος ὃ καὶ συνωμολόγησεν· ἅπερ τῆς εὐαγγελικῆς ἤρτηται διδασκαλίας. Ταῦτα δὲ ἐκφέρεται σαφέστερον ἐν οἷς συνεγράψαμεν, ὅτε τὴν ἀρχὴν ἡ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος συνεκροτεῖτο Ἀδελφότης, τὴν παρ' ἡμῶν παρηγμένην εἰς εὐπρεπεστάτην μόρφωσιν.

Τὸ δὲ τέταρτον τῆς ἀπορίας, μάλιστα τῆς ἀτοπίας, οὐδὲ ἐρωτᾶν ἔδει, εἰ δεῖ ἄνθρωπον κοσμικὸν τὸ τοῦ διδάσκειν ἀναλαμβάνειν ἀξίωμα, οὐδὲ ἐκ τῆς ἡλικίας ἢ πολιτείας κεκτημένον τὸ ἀξιόπιστον· σκεπτέον γὰρ οἷος ἦν Ἰωάννης ἀρξάμενος τοῦ κηρύγματος, ὃς ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἄχρι τῆς ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς Ἰσραὴλ ἐκ κοιλίας μητρὸς χάριν (οἷον κεχειροτονημένος) πλουτήσας τοῦ πνεύματος, ὡς καὶ πρόπαλαι Ἱερεμίας. Ὁ δὲ Ἡσαΐας καὶ οἱ λοιποὶ ἐκεῖθεν ἄρχονται, ἐκ τῶν θείων ἐμφάσεων, «Ὅρασις» λέγοντες, ἢ «Λόγοι Κυρίου» καὶ τὰ ἑξῆς. Οἷόν τι παρέδειξεν ὁ Σωτήρ, οὐδ' αὐτὸς τὸ κηρύττειν ἐπιχειρήσας πρὸ τελείας πολιτείας καὶ ἡλικίας, ἄκραν ἄσκησιν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀγῶνας ἀντλήσας οἵους τε ὄντας ἀνθρωπίνην φύσιν ἐλέγξαι καὶ τελειῶσαι. Σκόπει δὲ ποταποὺς ἀποστέλλει τοὺς μαθητὰς εἰς τὸ κήρυγμα, λαβόντας πνεῦμα ἅγιον διὰ τοῦ φυσήματος καὶ τέλος πυρίνων γλωσσῶν μεμοιρασμένους· ἀλλὰ καὶ συνελόντα εἰπεῖν οἱ προβάτων ἐπέχοντες τόπον, πῶς ποιμένων εὐαρμόστως ἀναπληρώσωσι τάξιν, μάλιστά γε ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς ἡμέραις ταῖς πονηραῖς, ὅτι μόλις ἡλικίᾳ καὶ πολιτείᾳ καὶ σοφίᾳ διαπρεπόντων ἀκούομεν ἡδέως; «Μὴ πολλοί», φησὶν ἡ θεία Γραφή, «μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε»· μὴ πάντες τῷ ἑτοιμοτάτῳ χρώμεθα ὀργάνῳ, τῇ γλώττῃ δηλαδή, ὥς που ἡ γρήγορος ἠγανάκτησε φωνή[1]. Εἰ δὲ καὶ ἱερέων ἢ καὶ ἀρχιερέων καθάπτεται, ἐντεῦθέν ἐστιν ἰδεῖν τὸ ἐκμελὲς τοῦ πράγματος· μὴ γὰρ μέμφεσθαι τοῖς ἀμελῶς περιπατοῦσιν (ἵνα μή τι σκληρότερον εἴπω) θέμις οὐδαμῶς· πράττειν δὲ τοῦτο τοὺς λαϊκοὺς ἴσον ἐστὶ τῇ κεφαλῇ, καίπερ ἀλγούσῃ, οἱ πόδες ἀντεπαιρόμενοι ἢ τὴν ἀσθένειαν ἐλέγχωσιν, ἢ περὶ θεραπείας φιλοσοφῶσι· πρὸς γὰρ τῷ τῆς κεφαλῆς ἄλγει καὶ τῷ ἀταξίας περιπλεκόμεθα ἐγκλήματι, μοῖραν ἔχοντι κακίας οὐ τὴν ἐσχάτην.

Ἕνα δὲ μητροπολίτην, ὅπερ ἐστὶ τὸ πέμπτον τῶν ἀπορουμένων, δύο μητροπόλεων ἐξουσιάζειν καὶ ἄθεσμον καὶ ἀπάνθρωπον· εἰ γὰρ δόξης ὀρέγεται, δυσκόλως κατορθωθήσεται αὐτῷ πλείστοις ὑπηρετοῦντι καὶ εἰς πολλὰ καὶ μεγάλα μὴ παρατραπῆναι τοῦ δέοντος καὶ προσκρούειν πολλοῖς καὶ δὴ καὶ Θεῷ· εἰ δὲ κέρδους καὶ εὐπαθείας, ἐλεεινόν· ψυχὴ τηλικοῦτον ἀκόρεστος!

---

[1]) Νοεῖται Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

www.dacoromanica.ro

Εἰ δὲ κατὰ Θεὸν βούλεται πράττειν, κίνδυνος πολύς. Ὁ δὲ νόμος ῥητῶς ἀπείργει τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως ἅπαντας, παλλαχοῦ ἀπαγορεύων δυσὶ καθίστασθαι ἕνα τινὰ ἐκκλησίαις, ἢ ἐπιπηδᾶν ἀφ' ἑτέρας εἰς ἑτέραν, κἂν καὶ ὑπὸ πολλῶν παρακαλούμενον· μόλις γὰρ καὶ ἐπὶ μεγάλῳ τῷ τῆς Ἐκκλησίας χρησίμῳ τότε εἴκειν προσήκει καὶ ταῖς κοιναῖς παρακλήσεσιν. Εἰ δὲ ἑτέρα ἡ μητρόπολις Κυέβου, ἑτέρα δὲ Γαλίτζης, ὑποτοπάζω ὑμᾶς εἰδέναι σαφέστερον, τῶν προαγόντων μεμνημένους καιρῶν καὶ πῶς πρόπαλαι διῳκοῦντο αἱ τοιαῦται ἐπαρχίαι· ταῦτα γὰρ παρ' ὑμῖν τὰ τῆς καθ' ὑμᾶς Ἐκκλησίας τακτικὰ περιέχειν ἀνάγκη πᾶσα, ἑκάστης τε ἐνορίας τοὺς ὅρους καὶ τὰ προνόμια.

Τὸ δὲ περὶ σταυροπηγίου, τὸ ἔσχατον δηλαδὴ τῶν ἀπορουμένων, φανερὸν ὡς ἔστι τῆς Ἐκκλησίας παράδοσις· εἰ δὲ παράδοσις, ἀρκεῖ τοῦτο ὅτι παράδοσις καὶ μὴ πολυπραγμονῶμεν. Ἓν καὶ τοῦτο ἀποστολικὸν κατόρθωμα, τὸ αἰχμαλωτίζειν ἑαυτῶν τὰ νοήματα πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων λογομαχίας ἁπάσης, οὐ σαρκικοῖς ὅπλοις, ἀλλὰ ταῖς τοῦ πνεύματος ἐνεργείαις, οὐ τῇ ἡμετέρᾳ συνέσει τε καὶ σοφίᾳ, ἀλλὰ τῇ τοῦ πνεύματος κρατοῦντες τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν. Φυλάξωμεν πρόσταγμα θεολογικόν· «πνεύματα», φησί, «προφητῶν προφήταις ὑποτάττεται». Ταῖς τῶν πατέρων παραδόσεσιν ὑποτάξωμεν τὸ καθ' ἡμᾶς φρόνημα, ὅπου γε μάλιστα τὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα ἥκιστα παραλυποῦμεν καὶ τὴν εἰς ἀλλήλους ἀγάπην διαφυλάττομεν· ἧς κρατούσης, τὸ τῆς ἀνθρωπίνης φιλονεικίας περίεργον ἀφανίζεται, τὸ τὰς Ἐκκλησίας Χριστοῦ σκανδαλίζον. Εὗρον οὖν τὸ σταυροπήγιον οἱ πατέρες οὐκ εἰς στάσιν ἀλλ' εἰς σύστασιν τῶν Ἐκκλησιῶν· ἵνα γὰρ ἡ Ἐκκλησία ἡ Μεγάλη ἐν ἐπαρχίᾳ ἢ παροικίᾳ τῇ δεῖνι ἔχῃ τὸ μνημόσυνον ἄσβεστον, ἢ καὶ μικράν τινα βοήθειαν (ὅπερ σύνδεσμός ἐστι πρὸς τὴν μητέρα τῶν θυγατέρων), ἐπενοήθη τὰ σταυροπήγια, οὐκ εἰς ἀναίρεσιν ἢ ὅλως βλάβην ἢ καὶ ἀτιμίαν τοῦ κατὰ χώραν ἐπισκόπου, οὐ τῆς ἐξουσίας ἐξῄρηται τὸ σταυροπήγιον, ἀλλ' εἰς ἀνάῤῥυσιν καὶ βοήθειαν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, ὅθεν καὶ ὁ ἐπίσκοπος πέμπεται καὶ ὅθεν ἔχει λαβὼν καὶ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐπαρχίας. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα οἰκοδομεῖ μὲν ἀγάπη, συγχέει δὲ καὶ ἀνακυκᾷ φιλοδοξία καὶ φιλοκέρδεια. Τὴν οὖν ἀγάπην ἀνακαλέσαντες ἐγκομβώσωμεν τὴν πάντα (κατὰ τὸν ἀπόστολον)[1] στέγουσαν, πάντα ὑπομένουσαν καὶ μὴ ἀσχημονοῦσαν· τὴν δὲ αἰσχροκέρδειαν καὶ κενοδοξίαν, τὰς τῶν σκανδάλων μητέρας, τῶν ἱερῶν ἀποδιοπομπήσωμεν συλλόγων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν πατρὶ καὶ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ͵ζρε' (=1597).

16.

Γεδεὼν ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως.

† Γεδεὼν τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως καὶ συνεπισκόπῳ σὺν τοῖς λοιποῖς εὐλαβεστάτοις ἱερεῦσι καὶ λαμπροτάτοις ἄρχουσι μετὰ πάντων τῶν ὀρθοδόξων τῆς Μικρᾶς Ῥωσίας λαῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, γερόντων τε καὶ παιδίων, τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀγαπητοῖς, χάριν, ἔλεος, εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὔχεται καὶ εὐλογεῖ πάντας ὑμᾶς, τοὺς μὲν ὡς ποιμένας καλούς, ἀδελφοὺς καὶ συλλειτουργοὺς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, τοὺς δὲ ὡς ἐκλεκτὰ πρόβατα τῆς ἀληθινῆς αὐλῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, περὶ ὧν Χριστὸς ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἔθηκεν, οἷς πᾶσιν ὡς γνησίοις παρήγγειλεν ὁ οὐράνιος πατὴρ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ λέγων· «αὐτοῦ ἀκούετε»· οὐ γὰρ ἑτέρων, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος ἀκούειν βούλεται τοὺς οἰκείους· καὶ περὶ ὧν ἔλεγεν ὁ Σωτήρ, ὅτι «τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, τοῦ ποιμένος, καὶ ἀκολουθήσουσιν· ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύγονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασι τὴν φωνὴν τῶν ἀλλοτρίων»[2]. Εἰσὶ δὲ ἀλλότριοι, ὅσοι ἄλλο τι διδάσκουσι παρ' ὃ ἐδίδαξεν ὁ Σωτήρ, οἱ ἀπόστολοι, οἱ πατέρες, οἱ ἐν ἑπτὰ συνόδοις οἰκουμενικαῖς διαπρέψαντες. Ὑμᾶς, ὦ φιλόθεοι ψυχαί,

---

[1]) Πρβλ. Κορινθ. 1, ιγ', 4—8.

[2]) Πρβλ. Ἰωάν. ι', 4—5.

www.dacoromanica.ro

ὑμᾶς ἠσφαλίσατο ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος διὰ τοῦ προφήτου λέγων· «μὴ μέταιρε ὅρια ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου»[1]. Ὑμᾶς περιέφραξεν ὁ διὰ Παύλου λαλῶν Χριστὸς λέγων· «κἂν ἄγγελος ᾖ»· ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον· ἀλλὰ κἂν καὶ τὸ ἀδύνατόν τις δῷ ἄγγελον ἐξ οὐρανοῦ ἄλλο τι παρ' ὃ παρελάβετε εὐαγγελίζοντα εἶναι ἀνάθεμα[2]. Τέκνα ἐστὲ γνήσια τῆς Καθολικῆς τῷόντι (λέγεται γάρ τις καθολική, μὴ οὖσα καθολική), τῆς οὖν τῷόντι Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὀρθοδόξου ὑμεῖς ἐστε γνήσια τέκνα τοῖς ὅροις ἐμμένοντα τῶν πατέρων, οἳ τὸ ἱερὸν συμπληρώσαντες σύμβολον. Ἐκεῖθεν γάρ, ἐκ τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς, ἐπάγη τὰ τοῦ ὅρου τούτου· αὕτη γὰρ τὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἀναπτύξασα κεφάλαιον κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου καὶ πᾶσαν ἐμφήνασα τὴν τοῦ πνεύματος θεολογίαν ὅρον ἔθετο τοῖς προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν τι τολμήσουσιν εἶναι ἀνάθεμα. Τούτοις ὑμεῖς ἠσφαλίσθητε. Ὑμῶν εἰσιν αἱ σφραγῖδες αὗται, τὰ τοῦ θείου πνεύματος χαράγματα. Τοῦτό ἐστι τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας, ὅπερ ἐσημειώθη ἐφ' ὑμᾶς· τὸ γὰρ φῶς τοῦ κόσμου, ὁ Σωτήρ, «ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον»[3] διὰ τῶν ὀργάνων ἐκείνων, τῶν ἱερῶν καὶ φωτεινοτάτων πατέρων, τὸ φῶς τῆς εὐσεβείας καὶ ὀρθοδοξίας ἀπήστραψεν εἰς ὑμᾶς. Συνέζωσε καὶ συνέσφιγξεν ὑμᾶς περιβολαῖς ἐνθέοις καὶ ἀποδιοπομπούσαις πᾶσαν παράβασιν καὶ παρακοήν, ἃς γεννᾶν εἰώθασιν οἱ νεωτερισμοί, οὐδὲν ἄλλο καὶ αὐτοὶ τυγχάνοντες οἱ νεωτερισμοί, εἰ μὴ παραβάσεις καὶ παρακοαί· περὶ ὧν γέγραπται, ὅτι ἔλαβον ἔνδικον μισθαποδοσίαν ἐν ἡμέρᾳ, ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὴν φύσιν πᾶσαν. Τοῦτο τὸ πατρικὸν τῆς εὐσεβείας φυλακτήριον ἐφυλάξατε μέχρι τοῦ νῦν χάριτι Θεοῦ ῥωσθέντες τῷ πνεύματι τοῦ Χριστοῦ· «ἐν αὐτῷ γὰρ πάντα ἰσχύομεν» (Παύλου φωνή)[4]. Ὑμῖν ὀφείλονται ὡς ἀπαραίτητον χρέος, ὡς κληρονομία πατρική, αἱ εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι αἱ πατρικαὶ καὶ αἱ ἐν ἐπαγγελίαις ἀποκείμεναι δωρεαί τε καὶ χάριτες, ἡ δόξα ἡ ἰσάγγελος, ἣν ἀποδώσει ὑμῖν ὁ δίκαιος κριτὴς ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς· τότε γὰρ ἀναλάμψετε ὡς ὁ ἥλιος καὶ ὡς σπινθῆρες διαδραμεῖτε. Τότε ἐρεῖ πρὸς ὑμᾶς ὁ καλὸς διδάσκαλος, ὃν οὐ παρῃτήσασθε διὰ τὰς διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων, διὰ τὴν ψευδώνυμον σοφίαν καὶ κενὴν ἀπάτην, ὥς φησι Παῦλος[5], διὰ τοὺς νεωτερισμούς, οὓς οὐκ οἴδασιν οἱ πατέρες ἡμῶν (ὃν γὰρ ἐκεῖνοι καὶ ἡμεῖς κηρύττομεν Χριστόν, αὐτὸς καὶ χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· ὃν δὲ οἱ νεωτερισμοί, οὓς εἰσάγουσιν εἰς τὴν οἰκουμένην οἱ τἀναντία φρονοῦντες ἡμῖν, ἐκεῖνοι οἱ νεωτερισμοὶ ἄλλον τινὰ σήμερον κηρύττουσι παρ' ὃν ἐκήρυττον χθές· πρὸς γὰρ τὸν Σωτῆρα τὰ τοῦ Σωτῆρος ἀνατρέχουσιν· οὐ γὰρ ἐπὶ τῇ ἀρραγεῖ πέτρᾳ θεμελιῶσαι γνόντες, ἀλλ' ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ κόσμου τὰ καθ' αὐτοὺς στῆναι ἐπ' ἀσφαλοῦς οὐ δύναται)· «Εὖ δοῦλοι ἀγαθοὶ καὶ πιστοί»[6], οἱ συμπάσχειν Χριστῷ προελόμενοι, ἵνα καὶ συνδοξασθῆτε, ἐκεῖνο λογιζόμενοι εὐσεβέστατα, «ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν αἰῶνος πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς»[7]. Ταῦτά ἐστιν ὑμῶν τὰ γέρα, οἱ στέφανοι, αἱ τῶν καμάτων ἀμοιβαί, τὰ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας διαδήματα, ἡ τῆς εὐσεβείας δόξα τε καὶ λαμπρότης, ἧς ὑμᾶς μετὰ τῶν πατέρων τῶν ἁγίων ὡς ὁμόφρονας τῶν πατέρων τῶν ἁγίων ὁ τῶν ἁγίων πατέρων Θεὸς ἀξιώσειε δι' ἰδίαν φιλανθρωπίαν καὶ χάριν, ἣν ἀπέθετο ταμιευσάμενος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Οἱ δὲ καταλιπόντες τὴν ἰδίαν στάσιν τε καὶ τάξιν καὶ ἀποστατήσαντες τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν ᾗ ἐβαπτίσθησαν, ἐν ᾗ ἐτράφησαν, ἐν ᾗ ἐδιδάχθησαν, ἐν ᾗ ἐχειροτονήθησαν (ὢ τῆς ἀγνωμοσύνης καὶ τῆς ὠμότητος· ὢ τῆς τόλμης, ἣν κατὰ τῆς ἰδίας μητρὸς οἱ τῆς ἰδίας μητρὸς ἀνάξιοι παῖδες ἐτόλμησαν), αὐτοὶ τοίνυν, εἰ ἐμμένωσι τῇ ἀποστασίᾳ, ἔστωσαν οὐ μόνον καθῃρημένοι ἢ τῆς ἱερᾶς ἢ ἀρχιερατικῆς τάξεως, ἀλλὰ καὶ ἀφωρισμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ συνακολουθοῦντες αὐτοῖς καὶ συγκοινωνοῦντες· θεσμὸς γὰρ οὗτός ἐστι τῆς Ἐκκλησίας δικαιότατος, τὸν κοινωνοῦντα τῷ ἀκοινωνήτῳ εἶναι ἀκοινώνητον.

---

[1]) Παροιμ. κβ', 28.
[2]) Πρβλ. Γαλ. α', 8.
[3]) Ἰωάν. α', 9.
[4]) Πρβλ. Φιλ. δ', 13.
[5]) Πρβλ. Κολ. β', 8.
[6]) Πρβλ. Ματθ. κε', 21—23.
[7]) Ῥωμ. η', 18.

www.dacoromanica.ro

Δίκαιον δὲ αὐτοὺς οὐ τῆς καθαιρέσεως μόνον ἧς κατεκρίθησαν καὶ παρ' ὑμῶν συνοδικῶς, ἀλλὰ καὶ ἀρῶν καὶ κατάρας παραπολαῦσαι, ἐπειδὴ μεμενήκασι τῇ ἀποστασίᾳ. Λεγέτωσαν γὰρ οἱ ἀσυνείδητοι, τίνος οὐκ ἄξιοι τιμωρίας μετὰ τηλικούτων θορύβων καὶ κινδύνων τῶν πολιτειῶν ἀφεστηκότες τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ᾗ καὶ τὸ βάπτισμα ἔλαβον, ἐχρημάτισάν τε χριστιανοὶ καὶ τὸ ἱερὸν χρίσμα τὸ τοῦ πνεύματος, τῆς ἀρχιερωσύνης, ἀξιωθέντες. Τί γὰρ ἐροῦσι πρὸς τὸν διαγορεύοντα κανόνα, τὸν τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς τρίτον, ὑποκεῖσθαι τῷ Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ τοὺς τῆς Ποντικῆς καὶ Ἀσιανῆς καὶ Θρᾳκικῆς διοικήσεως, ἔτι καὶ τοὺς ἐν τοῖς Βαρβαρικοῖς; οὕτω γὰρ τὰ Σαυροματῶν καὶ ὑπερβόρεια ἢ καὶ βόρεια πάντα μέρη ὠνόμασται. Τί φήσουσι τοσούτων χρόνων περιόδους ὑποκείμενοι τῷ Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ, νῦν αἰφνίδιον μεταβαλλόμενοι καὶ ἀποσεισάμενοι τὸν χρηστὸν ζυγὸν διὰ τὸ ἐπ' ἐγκλήμασί τισιν ἐξετάζεσθαι, τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν πνευματικὴν μητέρα, καταλιπόντες καὶ εἰς τὴν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀποπηδήσαντες μάνδραν; τί δὲ ἐροῦσιν ἐγκαλούμενοι ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας, ἣν προδεδώκασι; Τὰ γὰρ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς εὖ οἴδασι πάντες εὐαγγελικὴν εἶναι καὶ πατρικὴν διδασκαλίαν· προσθήκην δὲ μόνοι φέρουσιν οἱ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης παῖδες· ἣν προσθήκην, κἂν ὑγιαίνουσαν εἴπωσιν, εὐλόγως ἀποστρεφόμεθα, τοῖς πατράσιν Ἀνατολικοῖς τε καὶ Δυτικοῖς (οὗτοι γὰρ τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους ἀπαρτίζουσιν ἑκάτεροι) ἑπόμενοι, οἳ τὰς προσθήκας πάσας καὶ ἀφαιρέσεις ἐπ' ἀναθέματι τῆς τῶν πιστῶν Ἐκκλησίας περιορίζουσι. Δὶς οὖν πταίουσιν οἱ τάλανες, καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς μητρὸς αὐτῶν, καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ ὀρθοδοξίας ἀποπεσόντες· διὸ καὶ ταῖς ἐσχάταις εὐθύναις παρὰ τῶν πατέρων καθυποβάλλονται. Ἐπειδὴ δὲ οὐ μόνον ἐπαινετέον τὰς ἀρετάς, οὐδὲ μόνον ψεκτέον τὰς κακίας, ἀλλὰ προνοητέον ὅπως προκόψοι μὲν τὸ καλόν, τὸ δὲ κακὸν ἀφανισθῇ, δεῖ καὶ ἡμᾶς ἐπίσκεψίν τινα ποιήσασθαι, τὴν ἱερὰν χορείαν τῶν ἀποστόλων μιμουμένους. Μετὰ γὰρ τὸ τὸν Ἰούδαν τοῦ κύκλου ἐκπεσεῖν τοῦ εὐαγοῦς καὶ πορευθῆναι εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ὡς υἱὸν τῆς ἀπωλείας, περὶ ἑτέρου ἐσκόπησαν ψηφίσαντες ὁμοθυμαδόν, τοῦ ἀναπληρώσοντος τὸν χορὸν ἐκεῖνον τὸν ὑπερφυᾶ. Διὸ καὶ ἡμεῖς ἀντεπεισάγοντες τοῖς λιποτάκτοις ἄλλους ἀγαθοὺς (ἐκεῖνοι γὰρ ἑαυτοῖς ἐπεσπάσαντο τὰς τῶν πατέρων ἀγανακτήσεις· οἱ πατέρες γάρ εἰσιν οἱ τὸ ἀνάθεμα ὅρον θέντες τοῖς τὰ ὁρισθέντα παρὰ αὐτῶν τῶν πατέρων ἀθετοῦσι καὶ κιβδηλεύουσι),

α'. Ὁρίζομεν σύνοδον γίνεσθαι ἐπισκόπων οὐ περὶ δογμάτων ἢ τι τῶν τῆς Ἐκκλησίας παλαιτάτων ἐθῶν (ταῦτα γαρ πάντα τοσύνολον παρασαλευθῆναι οὐκ ἀνεχόμεθα οὔτε συνοδικῶς, οὔτε κατ' ἰδίαν), ἀλλ' ὡς χρυσίον ἑπταπλασίως δοκιμασθὲν τὰ δι' ἑπτὰ συνόδων εἰς ἡμᾶς παραπεμφθέντα μένειν ἀναμφισβήτητα διοριζόμεθα. Συναχθέντων οὖν ἐπισκόπων ὀρθοδόξων πολλῶν, εἰ δυνατόν, εἰ δ' οὔ, τριῶν τοὐλάττον κατὰ τὰς νομοθεσίας τῶν πατέρων, ὡς ἐν δ$^{\omega}$ τῶν ἐν Νικαίᾳ τιη' κανόνι, θ$^{\omega}$ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ, ιγ$^{\omega}$ καὶ νδ$^{\omega}$ τῶν ἐν Καρθαγένῃ ἐμφέρεται, καὶ ψήφων γενομένων, μητροπολίτης πρῶτον μὲν χειροτονηθήτω, ἢ καὶ τῶν μεμενηκότων ἐν εὐσεβείᾳ ἐπισκόπων εἰς μετατεθείτω εἰς μητροπολίτην· ἔπειτα καὶ ἐπίσκοποι ψηφιζέσθωσαν καὶ χειροτονείσθωσαν, ἄξιοι ὄντες τηλικούτου ἔργου· ἔργον γὰρ ἡ ἐπισκοπὴ καὶ ἔργον ἀγαθόν. Καὶ δεῖ τὸν ἐπίσκοπον εἶναι οἷον παρὰ τῷ ἀποστόλῳ ἀναγέγραπται, νηφάλεον, διδακτικόν, σώφρονα, μὴ πλεονέκτην, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, διδακτικὸν δέ· καὶ ἡ πεῖρα αὕτη διδάσκει ἡμᾶς <οὕτω> δεῖν εἶναι τοὺς καθ' ἡμᾶς.

β'. Ἐπείπερ ἡ τῶν γραμμάτων στέρησις πολλὰ τῶν ἀτόπων οἶδε προξενοῦν, ἀντεχόμενοι τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου ὁρίζομεν καὶ ἐν ἁγίῳ παρακελευόμεθα πνεύματι ἀκαδημίαν εἴτουν διδασκαλεῖα συστῆναι παρὰ πάσῃ τῇ ἐπαρχίᾳ, ἐξόχως ἐν Λεοντοπόλει διὰ τὸ ἐμπόριον οὖσαν τὴν πόλιν καὶ δεχομένην ἐπιμιξίαν πολλῶν καὶ διαφόρων δεῖσθαι καὶ ἐπιστημόνων ἀνδρῶν καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐπισταμένων, ὥστε καὶ ῥᾷον πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀναγράφειν καὶ μηνύειν τὰ συμβαίνοντα καὶ οὕτω συμφερόντως καὶ μετὰ ῥαστώνης διοικεῖσθαι τὰ τῆς Ἐκκλησίας· αἱ γὰρ ἄλλαι χρεῖαί τε καὶ ἀνάγκαι τῆς μαθήσεως πᾶσιν εἰσὶ κοιναὶ ταῖς τῆς ἐπαρχίας πόλεσιν, ὧν τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀρχιερεῖς ἐν πνεύματι ἁγίῳ προστάσσομεν μηδεμιᾶς φείδεσθαι δαπάνης εἰς τὰ τῶν καλῶν σπουδαστηρίων ἀναστήματά τε καὶ συστήματα.

www.dacoromanica.ro

γ'. Ὁρίζομεν ἕκαστον τῶν ἀρχιερέων, τόν τε μητροπολίτην τὸν μέλλοντα καθίστασθαι, καὶ τοὺς ἐπισκόπους ἐν ταῖς ἰδίαις ἐπισκοπαῖς τοὺς κληρικοὺς ἔχειν, μεθ' ὧν τὰς κρίσεις καὶ σκέψεις ποιεῖσθαι τὰς δημοσίας καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἐπιμελεῖσθαι πατρικῶς. αὐτὸν μὲν ὡς πατέρα καὶ ἀγαπώμενον καὶ τιμώμενον καὶ διὰ πειθοῦς ὄντα καὶ κληρικοῖς καὶ πᾶσι καὶ παρ' αὐτῶν στεφόμενον πανταχοῦ καὶ παραπεμπόμενον, ἔχοντα δὲ καὶ αὐτὸν τοὺς πάντας ὡς υἱοὺς ἐν ἀγάπῃ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου, μάλιστα δὲ τοὺς κληρικούς, οὓς οἷον μάρτυρας τῆς αὐτοῦ βιοτῆς καὶ συνέδρους ἔχει τῶν πρακτέων καὶ κοινωνοὺς φροντίδων.

δ'. Ὁρίζομεν κατὰ μηδένα τρόπον δι' ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις συγκροτεῖσθαι σύνοδον μετὰ τῶν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης· ὄντων γὰρ τῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δογμάτων τε καὶ ἐθῶν δι' οἰκουμενικῶν συνόδων κεκηρυγμένων, καὶ τῶν ἐθῶν δὲ πάντων πατρικῶν ὄντων παραδόσεων, οὐ φέρομεν ὅλως ἀνακριθῆναι αὐτά· ἀλλὰ τοῦτο καθάπαξ ἐκρίναμεν, τοῖς πατρῴοις δόγμασί τε καὶ ἔθεσιν ἐμμένειν, εἰδότες ὅτι ἅπερ δι' ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων τῇ Ἐκκλησίᾳ παρεδόθησαν, ἐν αἷς καὶ Ἀνατολικοὶ καὶ Δυτικοὶ πατέρες παρῆσαν κατὰ καιροὺς βίῳ καὶ σοφίᾳ διαπρεπεῖς καὶ περίφημοι, ταῦτα λόγια εἶναι Θεοῦ παντοκράτορος· αὐτὸς γὰρ εἶπεν· «ὅπου ἂν ὦσι δύο ἢ τρεῖς ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐκεῖ ἔσομαι ἐν μέσῳ αὐτῶν». Ἡμεῖς δὲ οὐ δύο, οὐ τρεῖς, ἀλλὰ πολλὰς πολλῶν πατέρων συνόδους τῶν ἡμετέρων δογμάτων καὶ ἐθῶν ἔχομεν προστάτας καὶ διδασκάλους καὶ τηλικούτων χρόνων περίοδον, ὥστε ἐκζητεῖν καὶ ἀμφισβητεῖν περὶ τῶν αὐτῶν μανίαν εἶναι σαφεστάτην. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνάθεμα φοβούμεθα τοῖς ἀφαίρεσιν ἢ προσθήκην τολμῶσιν ἐπινοεῖν ἐπικρεμάμενον, καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τῆς θείας φωνῆς, μὴ μεταίρειν κελευούσης ὅρια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες.

ε'. Ὁρίζομεν εἶναι ἐξάρχους τοῦ Θρόνου τοῦ Οἰκουμενικοῦ, Κωνσταντινουπόλεως, τρεῖς. τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Λεοντοπόλεως Γεδεών, τὸν διαμείναντα ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ φυλάξαντα τὰ τῶν πατέρων, εἰς φύλαξιν τῶν αὐτῶν δογμάτων τε καὶ ἐθῶν· δεύτερον τὸν ὁσιώτατον ἐν πνευματικοῖς Κύριλλον τὸν πρωτοσύγκελλον καὶ ἀρχιμανδρίτην τοῦ εὐαγγελικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Ἀλεξανδρέων· ἐπὶ τούτοις τὸν ἐκλαμπρότατον κνέζην Βασίλειον· οἷς πᾶσιν ἐξουσίαν διδόαμεν ἄχρις ἀποκαταστάσεως τοῦ τε μητροπολίτου καὶ τῶν ἐπισκόπων.

Παραγγέλλομεν δὲ τῶν διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας ὑπερασπίζεσθαι πάντας ὑμᾶς καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς παντὶ σθένει· γέγραπται γάρ· «πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ»[1]. Ἀξιοῦμεν καὶ τῶν ἡμετέρων μεμνῆσθαι δεσμῶν· ἐσμὲν γὰρ αἰχμάλωτοι, οὐκ οἶδ' ὅπως. Παραγγέλλομεν τοῖς ἡμετέροις αὐτοῖς ἐξάρχοις ἱκεσίαν ποιῆσαι πρὸς τὸν γαληνότατον κράλην καὶ τὴν ὑπερφυᾶ σύγκλητον ὑπὲρ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, πρῶτον μὲν ἵνα ἐξῇ κατὰ τὰ πάτρια δόγματά τε καὶ ἔθη πολιτεύεσθαι· τοῦτο γὰρ καὶ παρὰ τοῖς δικαιοτάτοις τῶν Ἑνετῶν ἄρχουσιν ἔξεστι τοῖς Ἀνατολικοῖς· ἔστι δ' ὅπου οὐ μόνον ἀφιᾶσι τοῖς ἡμετέροις ζῆν κατὰ τὸ παλαιόν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκλαμπρότατοι ἄρχοντες κατ' αὐτὸ πολιτεύονται· τὸ γὰρ καλανδάριον τὸ Γρηγοριανὸν οὐ μόνον ἀδιόρθωτόν ἐστι καὶ ἔξω τῶν κανόνων τῶν πατέρων, ἀλλὰ καὶ συγχύσεις καὶ σκάνδαλα γεννᾷ καὶ τὰς πολιτείας εἰς στάσιν ἐγείρει. Ἐξέστω οὖν καὶ παρὰ τῇ τῆς Πολωνίας ὑψηλοτάτῃ ἀρχῇ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἀνατολικῶς βιοτεύειν, καθὼς εἰσὶ τῆς τῶν ὑπηκόων ἐξουσίας καὶ τῶν προνομίων καὶ πριβιλεγίων ὑπερασπισταί· ἐφ' ᾧ καὶ τὸν τῆς βασιλείας ἐπιλαβέσθαι μέλλοντα ὅρκῳ συνδέουσιν, ὥστε τὰ τῶν ὑπηκόων φυλάττειν προνόμια. Ἔστι δὲ πέρα παντὸς δικαίου μόνους ἡμᾶς τῶν ἀρχαίων δογμάτων καὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων πρεσβευτὰς τῆς τε ἀληθινῆς πίστεως ἐν μέσῳ τῶν τῆς ἀσεβείας κυμάτων κήρυκας καὶ πρέσβεις τῶν προνομίων ἡμῶν ἀποστερεῖσθαι παρὰ κριταῖς κατὰ πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ἐπὶ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ βεβοημένοις, λέγω δὴ τὸν γαληνότατον ῥῆγα καὶ τὴν ὑπερφυᾶ σύγκλητον τῆς Πολωνείας κορώνας· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ξένον καὶ παράδοξον ἐξεῖναι ἡμῖν παρὰ τοῖς τῆς εὐσεβείας ἀντιμάχοις βιοτεύειν κατὰ τὰ πάτρια δόγματά τε καὶ ἔθη, παρὰ δὲ χριστιανοῖς βιάζεσθαι ἐξομνύειν τὰ πάτρια, ὅπου γε οὐδ' αὐτὸς ὁ Σωτήρ, ὃν

---

[1]) Τιμοθ. 1, ε', 17.

www.dacoromanica.ro

πιστεύομεν βιάζεσθαι προτρέπει, ἀλλὰ καλεῖν ἀξιοῖ τοὺς βουλομένους πιστεύειν καὶ βαπτίζεσθαι. Δεύτερον· ἱκεσίαν ποιείτωσαν, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς ἡμετέροις ἐξάρχοις ταῖς κανονικαῖς εὐθύναις ὑποβάλλειν τοὺς παρ' ἡμῶν ἢ τῶν πρὸ ἡμῶν λαβόντας τὰς μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπάς, ἀθετήσαντας τὸν θρόνον, ᾧ ὑπόκεινται, καὶ ταράξαντας καὶ στάσιν δεινὴν πεποιηκότας κατὰ τηλικαύτην εὐδαιμονοῦσαν ἀρχήν, μὴ λογισαμένους τοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰς καθ' ἡμᾶς ἡμέρας τὰς πονηράς, μὴ ἐγχωρούσας στασιάζειν τὰ τῶν πόλεων· ἡλίκος γὰρ ὁ κίνδυνος τὸ στασιάζειν καὶ ὁποίας παρέχουσιν ἀφορμὰς τοῖς ὑπεναντίοις οἱ στασιάζοντες, ἀφίημι σκοπεῖν τῷ κράτει τοῦ γαληνοτάτου βασιλέως καὶ τῇ τῆς ὑπερφυοῦς συγκλήτου συνέσει. Τρίτον· ζητηθήτω ἄδεια παραγενέσθαι ὅταν ἐξέσται (νῦν γὰρ τῶν δυσκόλων ἐστίν) ἡμετέρους ἐξάρχους, ὡς δὴ καὶ πρότερον εἰώθει.

Ταῦτα μὲν ὡς ἐνδέχεται νυνὶ γράφομεν στενοχωρούμενοι πανταχόθεν καὶ κινδύνους ὑφιστάμενοι μεγίστους, δι' ἣν αἰτίαν καὶ παραγενέσθαι αὐτοὺς ἡμᾶς ἐστὶν ἀδύνατον, εἰ καὶ κατὰ θυμὸν ἦν καὶ ἔστιν. Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, στήκετε ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινεῖσθε ὡς ἐκεῖνοι οἱ ἀστατοῦντες, οἳ δίκην καλάμων ὑπὸ ἀνέμων σαλευομένων κλονοῦνται· περὶ ὧν φησιν ὁ Σωτήρ, ὅτι ῥίζαν μὴ ἔχοντες, καύσωνος ἐπερχομένου, τῶν δηλονότι πειρασμῶν, σκανδαλίζονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν[1]. Ἐστὲ πιστοὶ μέχρι τέλους· Θεὸς κελεύει καὶ δώσει ὑμῖν τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ἧς ἀξιώσειε καὶ ἡμᾶς ὁ δίκαιος καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς σὺν ὑμῖν. Ἀμήν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ͵ζρε' (=1597).

17.

Γεδεὼν[2] ἐπισκόπῳ.

† Τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως, τῷ Παλαπάνῳ, ἐν Κυρίῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ περιποθήτῳ χάριν κτλ.

Περὶ μὲν τῶν τῆς καθ' ὑμᾶς ἐπαρχίας ἐγράψαμεν πρότερον καὶ πολλὰ καὶ πολλάκις· καὶ πάλιν νῦν πρὸς ἃ ζητοῦσι παρ' ἡμῶν κατὰ τὸ ἐγχωροῦν ἀποκριθέντες πέμπομεν τὰς λύσεις, παρακαλοῦντες πάντας, ἵνα καταλείψαντας τὰς λογομαχίας καὶ ζητήσεις τὴν ἁπλότητα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως σπουδάζωσιν ἔχειν ὡσεὶ Χριστοῦ περιστεραί. Δεῖ δὲ καὶ σοῦ τὴν ἀρχιερωσύνην πᾶσαν σπουδὴν ποιήσασθαι, ὥστε μετὰ τῶν ἀδελφῶν εἰρηνεύειν ὡς μαθητὴς τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ, μάλιστα δὲ καὶ ποιμὴν ὀρθόδοξος καὶ ἄξιος, πάντα ὑποφέρων διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ἀγάπην (κατὰ τὸν ἱερὸν ἀπόστολον) καὶ πολλὰ χαριζόμενος οἷον πατὴρ τέκνοις. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τούτων· παρακαλοῦμεν δὲ τὴν σὴν ἀρχιερωσύνην καὶ τοὺς λοιποὺς ὀρθοδόξους ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, ἄρχοντας καὶ πάντα τὸν χριστώνυμον λαόν, ἵνα μετὰ πάσης προθυμίας βοηθήσητε ταῖς ἀνάγκαις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας· ἐν γὰρ τῇ χαλεπῇ ταύτῃ αἰχμαλωσίᾳ πρὸς τοῖς κόποις πόνοις μόχθοις παντοίοις καὶ κινδύνοις ἔχομεν καὶ δαπάνης μεγάλης χρείαν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος παρ' ἡμῖν διὰ τὴν βίαν τῶν δυναστῶν ἔπεσεν εἰς πτωχείαν καὶ οὐ δύναται ταῖς ἰδίαις χρείαις καὶ ἀνάγκαις ἀρκέσαι καὶ βοηθῆσαι ἀρκούντως καὶ ταῖς ἀνάγκαις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μεγάλης καὶ τῶν ἐκκλησιῶν, αἳ καθ' ἡμέραν λεηλατοῦνται, κλείονται, βίαν πᾶσαν πάσχουσι. Διὸ παρακαλοῦμεν καὶ ὑμᾶς ἵνα βοηθήσητε, ἐλεημοσύνην ἕκαστος παρέχοντες κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν καὶ ἀγαθὴν προαίρεσιν· καὶ πρῶτοι μὲν οἱ θεοφιλέστατοι ἀρχιερεῖς σὺν τοῖς εὐλαβεστάτοις ἱερεῦσιν, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ εὐγενέστατοι καὶ ὑπερφυεῖς ἄρχοντες σὺν τῷ θεοφιλεῖ λαῷ. Τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον καὶ ἡμεῖς δυνησόμεθα ἀντιστῆναι μικρὸν πρὸς τοὺς μεγάλους πειρασμοὺς καὶ μὴ εἰς τέλος ἀφανισθῆναι καταποντούμενοι τούτῳ τῷ μεγάλῳ κλύδωνι, καὶ ὑμεῖς ἕξετε ἑκατονταπλασίονα τὸν μισθὸν καὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν κατὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπαγγελίαν· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ͵ζρς' (=1598)*.

[1] Προβλ. Λουκ. η', 13—14.

[2] Ἐν τῷ κώδικι *Συμεών*.

*) Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εὑρίσκεται μεταξὺ γραμμάτων συντεταγμένων ἀπὸ 19 Δεκεμβρίου 1597 μέχρι 11 Ἰανουαρίου 1598.

www.dacoromanica.ro

18.

Μελέτιος ἐλέῳ Θεοῦ πάπας καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ κριτὴς τῆς οἰκουμένης, ἐπιτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως.

† Τῷ λαμπροτάτῳ ἄρχοντι καὶ μέγα καγγελλαρίῳ Ἰωάννῃ Ζαμοσκήνῳ σὺν τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἄρχουσι τῆς ὑπερφυοῦς συγκλήτου τῆς ὑψηλοτάτης κορώνας Πολωνίας, υἱοῖς ἐν Κυρίῳ περιποθήτοις χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ποιμαίνειν ἐτάχθημεν παρὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἡμεῖς, καὶ δὴ καὶ ποιμαίνομεν τὰ τοῦ Χριστοῦ πρόβατα κατὰ τὴν παρ᾽ αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος χορηγηθεῖσαν ἡμῖν καὶ ἰσχὺν καὶ σύνεσιν εἰς σωτηρίαν κοινὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, εἰς εὐστάθειαν τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς εἰρήνην τοῦ σύμπαντος κόσμου. Διὸ καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστέλλομεν, ἐκλαμπρότατοι ἄρχοντες καὶ πᾶσα ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, καθὰ δὴ καὶ πρὸς τὸν γαληνότατον βασιλέα. ὦ τέκνα τῆς ἡμῶν μετριότητος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ περιπόθητα, οἱ τὴν τρισόλβιον κατακοσμοῦντες ἀρχὴν τῆς εὐδαιμονεστάτης Πολωνίας δικαιοσύνῃ τε καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ. Τῶν δὲ ἡμετέρων γραμμάτων ἡ ταραχὴ καὶ στάσις ἡ κατὰ τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν πρὸ πολλοῦ μὲν ἠργμένη, νῦν δ᾽ εἰς ὕψος ἠρμένη γέγονεν ὑπόθεσις· ἐξ οὗ γὰρ ἐξεδόθη τὸ Καλανδάριον τὸ Γρηγοριανὸν ἄλλο οἷον μῆλον ἔριδος τὴν οἰκουμένην ἐτάραξε καὶ χειμών τις αἰφνίδιος κατέλαβε τὴν ὑπ᾽ οὐρανόν· φθάσαν καὶ εἰς Σαυρομάτας τὸ κακὸν τὴν τῆς ὑψηλοτάτης κορώνας ἀρχὴν οὐ μετρίως παρενώχλησε καὶ παρενοχλεῖ. Τῆς γὰρ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τοὺς μαθητάς, τοὺς Γραικούς φημι τοὺς ὑπὸ τὸ ὑμέτερον διαιτωμένους κράτος, παρ᾽ οἷς αἱ τῶν πατέρων Ἀνατολικῶν τε καὶ Δυτικῶν παραδόσεις καὶ δόγματα οὕτω κρατεῖται ὁλοψύχως, ὥστε μηδένα νεωτερισμόν, οὐδεμίαν καινοτομίαν ὅλως ἀνέχεσθαι τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ παρ᾽ οὑτινοσοῦν εἰσαχθῆναι· λύμη γὰρ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ νεωτερισμοὶ καὶ καινοτομίαι τυγχάνουσιν οὖσαι· δικαίως καὶ τοῖς πατράσιν ἐπ᾽ ἀναθέματι συνοδικῶς ἀπαγορεύεται καὶ τοῖς ἡμετέροις εὐσεβῶς μάλα ἀποδιοπομποῦνται. Τούτους ἐκβιάζοντές τινες τῶν πατρῴων ἐκστῆναι δογμάτων τε καὶ παραδόσεων τὴν ὑμετέραν χειμάζουσιν ἀρχήν· τοῦτο γάρ ἐστιν ὅπερ διώκουσιν οἱ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, τοῦτό ἐστι δι᾽ ὃ καὶ τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν ἐκκινοῦσι κατὰ τῶν ἡμετέρων, ἀνατρέψαι τὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν ὑπηκόων φιλοτιμούμενοι παρὰ θεσμὸν εὐαγγελικόν, ὃς ἑκουσίως οὐκ ἀκουσίως βούλεται κηρύττεσθαι, καὶ παρὰ θεσμὸν τῆς ὑμετέρας βασιλείας, ἥτις ὅρκῳ πιστοῦται φυλάττειν τὰ τῶν ὑπηκόων προνόμια. Τρισσῶς οὖν ἡμᾶς (λέγω γὰρ ἡμᾶς τοὺς ἡμετέρους ἀδελφούς, τοὺς ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὑμῶν βασιλείας διάγοντας), τρισσῶς οὖν ἡμᾶς ἀδικοῦσιν οἱ καθ᾽ ἡμῶν τὴν ὑμετέραν ἐκκινοῦντες εὐστάθειαν· τὸ μέν, ὅτι διδασκαλίας ἀπάγειν εὐαγγελικῆς ἀγωνίζονται, μὴ προσιεμένης τὸ βίαιον· τὸ δέ, ὅτι πατρικῆς νομοθεσίας καὶ ὅρων πατρῴων φιλονεικοῦσιν ἀποσπάσασθαι, κολαζόντων τὴν ἀποστασίαν ἀναθέματι· τρίτον, ὅτι καὶ προνομίων τὴν καθαίρεσιν οἰκοδομοῦσι παρ᾽ ὑμῖν καὶ τῷ γαληνοτάτῳ βασιλεῖ τὰ προνόμια τῶν ὑπηκόων ἀπαρασάλευτα φυλάττειν μεθ᾽ ὅρκων ὑπισχνουμένοις. Περὶ τούτου οὖν ὑμῶν τὴν λαμπρότητα διὰ γραμμάτων ἠξιώσαμεν, ὥστε μὴ ἀποτυχεῖν ἡμᾶς ἢ φιλανθρωπίας παρὰ ἀρχουσιν ἐπιεικείας ἀντεχομένοις, ἢ δικαιοσύνης πρὸς κριτῶν δικαιοτάτων· ἐπιστέλλομεν δὲ λατινιστί· χάριτι γὰρ Θεοῦ τὰ τῆς γλώττης ἐπιστάμεθα τῆς λατινικῆς· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἡμετέρους λόγους καὶ τὴν καθ᾽ ἡμᾶς ἀξίωσιν βουλόμεθα χωρὶς ἑρμηνέως, αὐτηκόους δ᾽ ὑμᾶς καὶ δεχομένους καὶ ἀκούοντας μὴ ἄπρακτον ἐκπέμπειν, πραῦναι δὲ μᾶλλον τὰς καθ᾽ ἡμῶν ἐπηρείας, ἐᾶσαί τε τοῖς κόλποις ἡμᾶς τοῖς τῶν πατέρων ἐφησυχάζειν, ἡμᾶς τοὺς παντοδαπὰς ὑφισταμένους ταλαιπωρίας τῆς τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ὀρθοδόξου πίστεως ἕνεκεν· πατέρες γὰρ ἡμῖν καὶ τὰ δόγματα ἃ πιστεύομεν καὶ τὰς παραδόσεις ἃς κατέχομεν ἐδογμάτισάν τε καὶ παρέδωκαν ἐν ἑπτὰ οἰκουμενικαῖς συνόδοις, ἐξ Ἑῴας τε καὶ Δυσμῶν διαπρέψαντες· ὧν ταῖς εὐπροσδέκτοις ἐντεύξεσι Χριστὸς ὁ Θεὸς φυλάττειεν ὑμῶν τρισόλβιον καὶ πάντοτε θριαμβεύουσαν τὴν ἀρχὴν ἀεὶ βασιλεύουσαν. ,Ζρς´ (= 1598).

www.dacoromanica.ro

19.

Γεδεὼν ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως.

† Πρὸς τὰ γράμματα καὶ αἰτήσεις τῆς σῆς θεοφιλίας, ἅπερ ὁ κῦρ Συμεὼν ὁ ὑμέτερος καὶ ἡμέτερος υἱὸς ἧκε φέρων παρ' ὑμῶν, ἀπεκρίθημεν κατὰ πλάτος, καίπερ πολλάκις καὶ μετὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου Κυπριανοῦ καὶ πρότερον καὶ μετέπειτα γεγραφότες ἐς κόρον περὶ τῶν αὐτόθι ἀμφισβητήσεων. Ἔχετε οὖν τὰ γράμματα· μεταγλωττίσατε εἰς τὴν ὑμετέραν Ῥωσαϊκὴν διάλεκτον, ὁμοῦ τε σὺν τοῖς ἑλληνικοῖς ἐκτυπώσατε πάντα ὁμοῦ τὰ γράμματα, ὥστε διὰ γοῦν τῶν γραμμάτων ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία παράκλησιν ἔχῃ τὴν ὑμῖν γε δυνατήν· παραγενέσθαι γὰρ ἡμᾶς, καθὼς καὶ ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν, ἔστιν ἀδύνατον, τό γε νῦν ἔχον· ἀποστεῖλαι δέ τινας ἀρχιερεῖς ἐξάρχους, ἱκανοὺς πρὸς τὴν ἀνάγκην, τῆς καθ' ἡμᾶς ζάλης <ἕνεκεν> οὐκ εὐποροῦμεν. Καὶ τούτου πέρι λόγον δώσουσι τῷ Θεῷ οἱ πλούτη κεκτημένοι πολλά, ἔπειτα μὴ βοηθοῦντες τῇ Ἐκκλησίᾳ τῇ Ἀνατολικῇ ἐν τῇ δεινῇ αἰχμαλωσίᾳ, ὥστε δύνασθαι καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀσεβῶν ἐκκρούειν ἐκ μέρους καὶ τρέφειν ψυχὰς ἐν καιρῷ βοηθείας οὔσας σοφίᾳ καὶ συνέσει καὶ γραμμάτων ἱερῶν πείρᾳ καὶ πάσῃ ἄλλῃ παιδείᾳ ταῖς ὑπηρεσίαις τῆς Ἐκκλησίας· πόνους γὰρ καὶ κινδύνους φέρειν ἡμεῖς σὺν Θεῷ δυνάμεθα, καὶ δὴ καὶ φέρομεν σὺν Θεῷ· δαπάνης δὲ πόρος παρ' ἡμῖν οὐδείς, τῶν λαῶν καταγωνισθέντων παρὰ τῶν ἐξουσιαστῶν καὶ μὴ δυναμένων ἑαυτοῖς καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν εἰς τὰ ἀναγκαιότατα ἐπαρκέσαι. Τούτων δὲ πάντων μελήσεται Θεῷ· ὑμεῖς δὲ εἰρηνεύοιτε, τῶν πατρικῶν δογμάτων καὶ παραδόσεων μὴ ἀφιστάμενοι τὸ σύνολον, εἰδότες ὅτι καὶ πολλαὶ σύνοδοι, καὶ οἰκουμενικαὶ καὶ τῷ ἱερῷ κοσμούμεναι ἀριθμῷ τῶν ἑπτὰ (καὶ τοῦτο γὰρ οὐκ ἀθεεί) καὶ πολλῶν ἐτῶν περιόδοις κεκυρωμέναι, τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ δόγματα παρέδωκαν καὶ παραδόσεις κατέχετε πατρικὰς Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν πατέρων· ὧν ἐξ οὗπερ ἠβουλήθη ἐξίστασθαι ἡ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἐκκλησία διεῖλέ τε τὴν οἰκουμένην καὶ μέχρι σήμερον ταράττει σὺν πολλῷ τῷ σάλῳ καὶ ψυχῶν ἀπωλείᾳ πάνυ πολλῶν. Ὁ Κύριος μεθ' ὑμῶν.

Κ̄Ϛ̄ Αὐγούστου, ἐν Κωνσταντινουπόλει ,ζρε' (=1597).

20.

Ῥαδούλφῳ αὐτοκράτορι.

† Ἀξιώσεις πρὸς σὲ συγγράψαντες λατινιστὶ πεπόμφαμεν, καῖσαρ ἀήττητε, δέσποτα καὶ υἱὲ ἐν Κυρίῳ περιπόθητε· καὶ παρακαλοῦμεν τὴν σὴν φιλανθρωπίαν ἀναγνῶναί τε εὐμενῶς καὶ νεῦσαι φιλανθρώπως καὶ φιλευσπλάγχνως ταῖς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀξιώσεσιν. Οἶδας Ἐκκλησίαν οὖσαν τεθεμελιωμένην τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου Χριστοῦ, νεωτερισμοὺς ἅπαντας ἀποστρεφομένην καὶ τοῦτο μόνον παρέχουσαν καθ' ἑαυτῆς τοῖς ἐθέλουσιν ἀφορμήν, ὅτι τῶν πατρῴων οὐκ ἐξίσταται ὅρων, πρᾶγμα πράττουσαν πάσης ἀποδοχῆς ἄξιον. Εἴθε καὶ ἡ πρεσβυτέρα Ῥώμη τοῦτο διετέλει μέχρι τέλους πράττουσα· τὴν οἰκουμένην ἂν εἶδες γαληνιῶσαν, ἣν οἱ νεωτερισμοὶ καὶ καινοτομίαι πυρπολοῦσιν. Ἀλλ' ἕκαστος ἣν ἂν βούληται πορευέσθω· ἡμεῖς τοῖς πατράσιν ἑπόμεθα, Ἀνατολικοῖς τε καὶ Δυτικοῖς· διὰ ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων (τὰς γὰρ τοπικὰς σιωπῶ) παρειλήφαμεν ἃ κρατοῦμεν, καὶ τούτοις ἀρκούμεθα. Παρενοχλοῦμεν ἴσως σου τὰς ὑπερφυεῖς ἀκοὰς ἐν οὗ καιρῷ· ἀσχολουμένην γὰρ γινώσκομεν περὶ πολέμους, ὧν ἐλπίζομεν καὶ ἀκοιμήτως παρακαλοῦμεν τὸν φιλάνθρωπον δεσπότην εἰς βαθεῖαν καὶ ψυχωφελῆ καὶ εὐκλεῆ μεταμεῖψαι ὅσον τάχος εἰρήνην. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο ἡμεῖς (Θεὸς οἶδεν) οὐκ ἀμογητὶ κοπιῶμεν· τὴν γὰρ ἡμετέραν πρὸς τὴν ὑμετέραν δόξαν εὐμενεστάτην καὶ πατρικὴν διάθεσιν ἴσασι καὶ τῶν ὑμετέρων οὐκ ὀλίγοι, καὶ σου ἡ φιλανθρωπία μαθήσεται λαμπρότερον, ἐπὰν συναιρομένου τοῦ Θεοῦ ἐς πέρας ἔλθωσιν αἱ ἡμέτεραι ἐφέσεις, δεήσεις, κόποι, φροντίδες καὶ συμβουλαὶ πρὸς τοὺς κρατοῦντας ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου· ὑπὲρ ἧς καί σου τὴν φιλανθρωπίαν παρακαλοῦμεν, γινώσκουσαν πολλῷ τὴν εἰρήνην εἶναι τῶν πολεμικῶν ταλαιπωριῶν κρείττονα καὶ θυμηρεστέραν· ἣν κύριος ὁ Θεὸς βραβεύσειε τῇ οἰκουμένῃ, σοῦ, καῖσαρ, συναγωνιζομένου τῇ θείᾳ χάριτι. Ὁ Κύριος σοῦ τὸ κράτος διαφυλάττειεν ἀήττητον καὶ τροπαιοῦχον. Ἀμήν.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΙΘ΄.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΤΕΛΛΑΡΟΥ

ΣΤΙΧΟΙ ΗΡΩΕΛΕΓΕΙΟΙ

ΒΑΣΙΛΕΙῼ ΒΟΕΒΟΔᾼ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑΣ.

1643.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΤΕΛΛΑΡΟΥ

ΣΤΙΧΟΙ ΗΡΩΕΛΕΓΕΙΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙῼ ΒΟΪΒΟΔᾼ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑΣ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

τοῦ σοφωτάτου ἐν διδασκάλοις κυρίου Γαβριὴλ τοῦ Βλασίου, τοῦ Κερκυραίου.

Ὄλβιον Αἰακίδην κλεινὸς πάις ηὔδα Φιλίππου,
δῖον Ὅμηρον ἐπεὶ λάχ' ἑὸν ὑμνοπόλον·
τοῦ δ' ἀποτεύξας ἄθλιος ἔμμεναι ᾤετο κεῖνος·
τὺ δέ, κύδιστε, πέλεις, ὄρχαμε, κοδαλίμου
Δακίας ὀλβιότητος ὑπέρτερος, ἔξοχα πάντων
ἄρτι κορήσας ἄδην ἀρχιθότου ζαθέου.

Τῷ εὐλαβεστάτῳ, ἐκλαμπροτάτῳ τε καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ δουκὶ καὶ αὐθέντῃ πάσης Μολδοβλαχίας, κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Βασιλείῳ βοϊβόνδα, Ἀθανάσιος ὁ πρώην οἰκουμενικὸς πατριάρχης χάριν, εἰρήνην καὶ ἔλεος ἀπὸ τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ, παρὰ δὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις εἴη τῶν πλημμελημάτων.

Μεγαλοπρεπέστατον καὶ γενναιότατον ἥρωα γνωρίζοντας τὴν εὐσεβεστάτην σου καὶ θεσπεσίαν κεφαλήν, ἐκλαμπρότατε καὶ γαληνότατε δοὺξ καὶ αὐθέντα, καθὼς καὶ ἡ κοινὴ καὶ ἀψευδεστάτη φήμη εἰς ὅλην τὴν ὑφήλιον δικαίως σε κηρύττει, ἐνόμισα διὰ δίκαιον δῶρον καὶ ἄξιον τοῦ χριστομιμήτου σου φρονήματος ὄχι χαμερπὲς καὶ ὠκύμορον, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ μικροπρεπεῖς χαίρονται καὶ οἱ φιλάργυροι δοξάζονται, ἀλλ' ἐκεῖνο ὁποῦ οἱ μεγαλόψυχοι μεγαλύνονται καὶ οἱ ἡμίθεοι εὐφραίνονται, ὁποῦ εἶναι τὸ ἐξαίρετον ἔργον τῆς σοφίας καὶ μάλιστα τῆς ποιητικῆς, ὁποῦ δίδει τέρψιν καὶ ἡδονὴν τοῖς φιλοκάλοις. Δέξαι λοιπὸν εὐμενῶς, χαριέστατε αὐθέντα, τοὺς ἡρωελεγείους τούτους στίχους, ἁρμοδίους εἰς τὴν ἡρωϊκήν σου μεγαλειότητα· ὁποῦ δὲν περιέχουσι κολακείας μυθολογήματα, ἀλλ' ἀληθείας προτερήματα καὶ ὅσας τῆς πλουσιοδώρου σου χειρὸς εὐποιίας κατειπεῖν ἐδυνήθημεν. Καὶ εἰ μὲν τὸ δῶρον πτωχὸν νομίζεται, ἀλλ' ἀπὸ εὐλαβητικὴν καὶ πλουσίαν διάθεσιν καμωμένον λογίζεται· ἡ δὲ ὀξυτάτη σου ἀγχίνοια τοιοῦτον θέλει τὸ συλλογίζεται, ὡς καὶ ὁ Κύριος τὰ δύο τῆς χήρας λεπτὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ξέρξης τὸ ἐν τῇ παλάμῃ προσφερόμενον ὕδωρ τοῦ Συνέτου πένητος ὡς πολυτάλαντον πλοῦτον ἐδέξατο. Ὁ δὲ πανοικτίρμων Κύριος νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἀνωτέραν παντὸς ἀνιαροῦ καὶ ἀπευκταίου σὺν τῇ εὐσεβεστάτῃ κυρίᾳ δόμνᾳ καὶ ἐκλαμπροτάτοις υἱοῖς αὐτῆς, Στεφάνῳ καὶ Ἰὼν βοϊβόνδᾳ, σὺν παντὶ τῷ παλατίῳ καὶ στρατοπέδῳ ἐν πολυαρίθμοις τοῦ ἡλίου κύκλοις. Ἀμήν.

Ἐν Γιασίῳ ,α, χ, μ, γ'. Μαρτίῳ ιε'. Ἔτος σωτήριον

---

www.dacoromanica.ro

Εἰς τὸν εὐσεβέστατον, μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἐκλαμπρότατον δοῦκα καὶ αὐθέντην πάσης Μολδοβλαχίας, κύριον κύριον Βασίλειον βοϊβόνδα, Ἀθανασίου τοῦ πρώην οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

Ποῦ ποτε δῖος Ὅμηρος, ἀρήιος Ἡσίοδός τε,
ἤ τις μουσοπόλων ἡδυτάτοις ἐπέων;
ποῦ δὲ καὶ ἡδύλαλοι Σειρῆναι νῦν κελαδῆσαι,
ἢ Μῶσαι λιγυραὶ θελγόμεναι χθονίους
ἄνθεσιν ὀσμητάτοις Βασίλειον ἄριστον ἀπ' ἄλλων,
Μολδοβίης τὸ κράτος, στεψέμεναι κροτάφοις,
ᾄσμασιν ἢ γλυκεροῖς προτερήματα τοῦδε μελίσδειν,
τέρμασιν δὲ προχέειν κόσμου ἀπειροτάτου;
Αἰνέσαι οὐ γὰρ ἔχουσιν ἐρεισμένα τείχεα Τροίης,
ἢ Ἑλένης γλαφυρῆς εἶδος ἀριπρεπέον,
Ἕκτορά τ' ἢ Μενέλαον, ἀρήιον ἢ Ἀχιλλῆα,
Τυδέα, Δηίφοβον, τὸν Πάριν ἢ Πρίαμον,
Εὐρύπυλον, Σθένελον, Πύρον καὶ σθεναρὸν Διομήδην,
Πουλυδάμαντα, Θόαντ' ἠὲ Λαερτιάδην,
οὐδὲ γεωργωσύνης πολυείδεα ὄργανα τέχνης,
ἢ καιροὺς σπορέως, ἢ καὶ ἀμητοῦ ἄκρον,
ἀλλ' ἥρωος ἀλίγκιον ἔξοχον ἡμίθεόν τε,
ἀντιπάλοις στιβαρόν, μειλίχιον δ' ἑτάροις·
οὗ ἀρεταὶ χαρίεσσαι ἀκήρατον οὔνομα θῆκαν
κἄφθιτον ὄσσαν ἔχει οὔασι γηγενέων·
καὶ ἀίοντες ἅπαντες ἐπῆλθεν ἕκαστος ἀλίτης
εὔδιον ἐς λιμένα, σπευδόμενοι δρομέως·
οἷα μέλισσαι ἄρισται ἐχέφρονες, ἠῦτε θυέλλη
ἢ ζοφερὴ ὀμίχλη πᾶσι φόβον παρέχει,
ᾧ κατεπασσύτεραι τανυσίπτεραι ἄμμιγα σίμβλα
ἐμβαίνουσι τροφῆς δεύμεναι γλυκερῆς,
τῶς ἀπὸ χειμερινῆς ὀμοκλῆς πολυώδυνοι ἧκον
ἐς γλυκερὸν σὸν ἕδος καὶ σκεδάσαι τὸ δέος.
Ὡς δὲ βροτοὶ μὲν ἅπαντες ὕφαρ Σολομῶντος ἀκοῦσαι
καὶ κλέος εἰσοράειν ἔστιχον ἀλλαχόθεν

Οἱ ἡρωελεγεῖοι στίχοι ἀντικρὺ γεγραμμένοι κατὰ λέξιν μεταγλωττισμένοι εἰς εὐκολωτέραν κατανόησιν εἰς ἐκείνους ὁποῦ τοὺς ἀναγινώσκουν.

Ποῦ νὰ εἶναι τάχα ὁ εὐγενικὸς καὶ θεῖος Ὅμηρος, ἢ ὁ καλώτατος
Ἡσίοδος, ἢ ἄλλος τις μουσικὸς μὲ τοὺς γλυκυτάτους του στίχους;
καὶ ποῦ νὰ εἶναι αἱ γλυκόλαλοι Σειρῆναι τώρα νὰ κελαδήσουν;
ἢ ποῦ εἶναι αἱ εὔλαλαι Μοῦσαι, ὁποῦ μὲ τὴν τέρψιν σύρνουσι τοὺς ἀνθρώπους πρὸς αὐτάς,
διὰ νὰ στεφανώσουσι τὸν Βασίλειον, τὸν καλλιώτερον ἀπ' ὅλους εἰς τὸ κεφάλι
μὲ ἄνθη μυρωδᾶτα, ὁποῦ εἶναι τὸ κράτος καὶ ἡ δόξα τῆς Μολδοβίας,
ἢ μὲ ψάλματα ἁρμονίας νὰ μελῳδήσουσι τὰ μεγαλεῖά του καὶ νὰ τὰ
κηρύξουσιν εἰς τὰ ἄκρα τοῦ μεγάλου καὶ ἀπείρου κόσμου;
Διότι δὲν ἔχουσι τώρα νὰ ἐπαινέσουσι τὰ στερεωμένα τείχη τῆς Τροίας,
ἢ τῆς πλουμισμένης Ἑλένης τὸ εὐμορφότατον εἶδος,
ἢ τὸν Ἕκτορα, ἢ τὸν Μενέλαον, ἢ τὸν ἀξιώτατον Ἀχιλλέα,
τὸν Τυδέα ἢ τὸν Δηίφοβον, τὸν Πάριν ἢ τὸν Πρίαμον,
τὸν Εὐρύπυλον, τὸν Σθένελον, τὸν Πύρον καὶ τὸν δυνατὸν Διομήδην,
τὸν Πολυδάμαντα, τὸν Θόαντα, υἱὸν τοῦ Λαέρτου τὸν Ὀδυσσέα·
οὔτε ἔχουσι νὰ ἐπαινέσουσι τῆς γεωργικῆς τέχνης τὰ πολύλογα ὄργανα,
ἢ τοὺς καιροὺς τοῦ σπέρματος, ἢ νὰ γνωρίσουν ποτὲ νὰ θερίσουν·
ἀλλ' ἔχουσι νὰ ἐπαινέσουν ἕνα ὅμοιον ἑνὸς ἥρωος, ἢ ἕνα ἐξαίρετον ἡμίθεον,
ὁποῦ εἶναι εἰς τοὺς ἐχθροὺς του φοβερὸς καὶ γλυκὺς εἰς τοὺς φίλους,
τοῦ ὁποίου αἱ χαριτωμέναι ἀρεταὶ τὸν ἔδωκαν ἕνα ἀθάνατον ὄνομα
καὶ ἔχει μίαν φήμην ἀχάλαστην εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀνθρώπων·
καὶ ἀκούοντες ὅλοι τὴν φήμην ἦλθασιν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον,
σπουδάζοντες μὲ πολὺν κόπον νὰ φθάσουσιν εἰς τὸν εὔδιον λιμένα.
Ὡσὰν αἱ καλλίσταται καὶ φρόνιμαι μέλισσαι, ὅταν ἡ καταχνιὰ
ἢ σκοτεινὴ ὀμίχλη τὲς πλακώσῃ καὶ τῶς δίδῃ μεγάλον φόβον
καὶ παρευθὺς ὅλαι περιμαζωμέναι ἀντάμα ξαπλώνουσαι τὰς πτέρυγάς τως
σεβαίνουσιν εἰς τὸ κοφίνι, ὁποῦ χρειάζονται νὰ φάγουν τὴν γλυκέαν τροφήν,
οὕτως ἀπὸ τὴν χειμερινὴν ταραχὴν τῶν δυστυχιῶν ἦλθασι πικραμέναι
εἰς τὸ ἐδικόν σου γλυκὺ φαγὶ καὶ νὰ ἀποδιώξουσι τὸν φόβον τως.
Καὶ καθὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι παρευθὺς ἦλθασι ἀπὸ παντοῦ νἀκούσουσι
τὴν σοφίαν τοῦ Σολομῶντος καὶ νὰ ἴδουσι τὴν μεγάλην του δόξαν

www.dacoromanica.ro

καὶ βασίλισσα Νότου πολυποίκιλα δῶρα προσῆξε
θαύμασέ τ' ὀξὺ νοός, κοιρανίης τε κλέος,
τῇδε λίθοιο δίκην μαγνήτου ταχυνῶς μὲν ἐφέλκεις
θαύματι εὐφυΐης, θαύματί σου δὲ κράτους
τοὺς τὰ σὰ πανταχόθεν μεγέθη κλέει εἰσαΐοντας
καί φασιν οὐδὲ φύσις τοῖον ἔχει τελέσαι.
Τοὔμισυ ὧν γὰρ ἔχεις λόγος οὔ ποτε δείξατο φήμης·
ὧν γε φάτις κελαδεῖ, πλείονα καὶ γὰρ ἔχεις.
Οὐ προσάγουσι δ' ἄποινα· σὺ τοῖσδε κάλλιστα πορίζεις
καὶ πτερύγεσσι τεαῖς οἷα τέκν' εὖ συνάγεις·
Τοὔνεκεν ἐκ περάτων ἱεράρχαι ἐπήλυθον ὧδε
σὸν κλέος εἰσοράειν, εὐφροσύνην τε φέρειν
καὶ ἀπὸ σῆς παλάμης παραμύθιον εὑρέμεν ἄλγους,
πειρασμῶν τε λύσιν καὶ ἀποχὴν ἀχέων.
Ἦσθα τὸ παναίτρεκως φύσεως τέρας, ὅς θ' ὑπερῆρας
ἔργμασί σου μερόπων ἔργματα πάντα ῥέα·
εὐσεβίης χάριτας, γενικάς τ' ἀρετὰς καὶ ἁπάσης
τῆς μεγαλοπρεπίης ἔσχες ἄπειρα κλέη.
Ἥδεο γοῦν, μεγάθυμ', ὑπερήδεο· χεὶρ γὰρ ὑπάρχει
τοῦ κυρίου κραδίῃ σοῦ θεοπνευστοτάτῃ·
δευομένοις γὰρ ἅπασι διδεῖς τάχυ ἄφθονα πάντα,
εὐμενέως δὲ χέεις φάρμακ' ἀκεστορίης
ὡς ἀγαθὸς ταμίας καὶ ἐπίτροπος ὑψιθεοῖο,
ὧν ἀγαθῶν μὲν ἔχεις ἀντιχαριζόμενος.
Ἄντυγος αἰθερίης ἀνεῴχθησάν σοι, ἐχέφρων,
δεχνύμεναί σε πύλαι ὡς ἴδιον πολίτην·
ἀγγελικὴ χορείη κατατέρπεται, ὅττ' ἀτενίζει
δραξόμενόν σε πόλον καὶ στάσιν οὐρανίην·
θῦται γὰρ ἅπαντες ἀολλέες ὧδε τελοῦντες,
χεῖρας ἀειρόμενοι σοὶ τελέθουσ' ἱκέται·
παμμεδέων τε Θεὸς ποτιδέγμενος ἐκλιπαρίης
τῶνδε πέρας διδόναι σοὶ χάριτας παρέχει.
Πῶς δίεις, πανάριστ', Ἱερὸν σέθεν οὕνεκεν Οὖρος
εὐχολίας τελέειν ἡμερονυκτολιτόν,
φόρτον ὅτ' εὐκραδίως μοναχῶν παλάμαισιν ἄειρας,

καὶ ἡ βασίλισσα Νότου τοῦ ἔφερε πολόλογα δῶρα
καὶ ἐθαύμασε τὴν ὀξύτητα τοῦ νοός του καὶ τὴν δόξαν τῆς βασιλείας του,
οὕτω καὶ σὺ ὡσὰν τὸν μαγνήτην λίθον σύρνεις ὅλους γλήγορα
μὲ τὸ θαῦμα τῆς ὀξύτητός σου καὶ μὲ τὸ θαῦμα τῆς αὐθεντικῆς σου δυνάμεως,
ὅσοι ἀκούουσι μὲ δόξαν ἀπὸ παντοῦ τὰ μεγαλεῖά σου
καὶ λέγουσι πῶς οὔτε ἡ φύσις δύναται νὰ κάμῃ τέτοιον ἄνθρωπον ὅμοιόν σου.
Διότι τὰ ἥμισυ ἀπ' ὅσα ἔχεις δὲν ἐδυνήθη μὲν ἀκόμη νὰ φανερώσῃ
ἡ φήμη, διότι ἔχεις περισσότερα καὶ δὲν ἠξεύρει νὰ τὰ εἰπῇ.
'Αλλὰ δὲ' σὲ φέρνουσι δῶρα ὡσὰν τοῦ Σολομῶντος, διότι σὺ τῶς δίδεις
καὶ ὑποκάτω τῶν πτερύγων σου ὡς τέκνα σου τοὺς περιμαζώνεις.
Διὰ τοῦτο ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου οἱ ἀρχιερεῖς ἤλθασιν ἐδῶ,
νὰ ἰδοῦσι καὶ τὴν δόξαν σου καὶ νὰ πάρουσι καὶ εὐφροσύνην,
καὶ ἀπὸ τὸ χέρι σου νὰ εὕρουσι παρηγορίαν τοῦ πόνου τως
καὶ ἐλευθερίαν τῶν πειρασμῶν καὶ ἀποχὴν τῶν θλίψεών τως.
Σὺ εἶσαι βεβαιότατα ἕνα θαῦμα τῆς φύσεως, ὁποῦ ἐπερίσσευσες
μὲ τὰ ἔργα σου εὔκολα ὅλα τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων·
σὺ ἔχεις τὲς χάρες τῆς εὐσεβείας καὶ τὰς γενικὰς ἀρετὰς
καὶ τὲς ἄπειρες δόξες πάσης τιμῆς καὶ μεγαλοπρεπείας.
Χαίροις λοιπόν, μεγαλόψυχε· χαίροις πολλά, διότι τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ
εἶναι εἰς τὴν καρδίαν σου, ὁποῦ εἶναι φυσησμένη καὶ καμωμένη ἀπὸ Θεοῦ·
διότι εἰς ὅλους τοὺς δεομένους δίδεις γοργὰ ὅλα πλουσιοπάροχα
καὶ μετὰ χαρᾶς χύνεις εἰς αὐτοὺς τὰ βότανα τῆς ἰατρείας τως·
καὶ ὡσὰν καλὸς κυβερνήτης καὶ ἐπίτροπος τοῦ ὑψηλοῦ Θεοῦ
ἀπὸ τὰ καλὰ τοῦ πλούτου, ὁποῦ σ' ἔδωκε, χαρίζεις τοῖς μὴ ἔχουσιν.
Διὰ τοῦτο, φρονιμώτατε, αἱ πόρται τοῦ οὐρανοῦ σοὶ ἀνεῴχθησαν
καὶ σὲ δέχονται μέσα ὡς ἴδιον καὶ καθολικόν τως πολίτην·
καὶ ὁ χορὸς τῶν ἀγγέλων χαίρεται, διότι σὲ θεωρεῖ πῶς ἁρπᾷς
διὰ τὰς ἀρετάς σου τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν στάσιν καὶ κατοικίαν τὴν οὐράνιον.
Διότι ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς περιμαζωμένοι, ὅσοι εὑρίσκονται ἐδῶ,
σηκώνοντες τὰς χεῖράς τως εἰς τὸν οὐρανὸν εἶναι εὐχέται σου,
καὶ ὁ παμβασιλεὺς Θεὸς ἐπεθυμῶντας καὶ θέλοντας νὰ δώσῃ
τέλος εἰς τὰ παρακαλέματά τως δίδει ἐσένα τὲς χάρες του.
Πῶς σὲ φαίνεται, καλώτατε; πόσες δέησες κάμνει διὰ λόγου σου
τὸ Ἅγιον Ὄρος παρακαλῶντας ἄπαυστα ἡμέρα καὶ νύκτα,
διότι μὲ καλὴν καρδίαν ἐσήκωσες εἰς τὲς παλάμες σου τὸ φορτίον

δοὺς κατ' ἔτος τὰ τέλη ἔθνεσιν οἰκτροτάτοις;	τῶν μοναχῶν δίδοντας κάθε χρόνον τὰ χαράτζιά τως εἰς τὰ σκληρὰ ἔθνη;
Κἀρχιερεὺς πολύφημος, ἀκήρατος Ἱεροσολύμων	Καὶ ὁ πολύφημος καὶ καθαρώτατος ἀρχιερεὺς τῶν Ἱεροσολύμων
Θειοφάνης, λέεται σεῦ χάριν ὑψίθεον	Θεοφάνης δέεται διὰ λόγου σου εὐλαβητικῶς τὸν ὑψηλὸν Θεὸν
ἄμμιγα πατράσι τοῖς τελέθουσ' ἐνὶ λαμπαδοφώτοις	μαζὶ μὲ τοὺς πατέρας, ὁποῦ εὑρίσκονται εἰς τὸν λαμπαδόφωτον
Ζωοδόχῳ τε Τάφῳ σαρκοφόροιο Θεοῦ·	καὶ Ζωοδόχον Τάφον τοῦ δι' ἡμᾶς σαρκωθέντος υἱοῦ τοῦ Θεοῦ·
ᾧ ἔνι θειοφαὴς κατεπέρχεται ἔνδοθι λάμψις, μαρμαρυγὸν τε φάος θαυμασίως κατ' ἔτος,	εἰς τὸν ὁποῖον τάφον μέσα κάθε χρόνον καταβαίνει μία θεόφωτος λάμψις καὶ ἕνα φωτεινὸν φῶς μὲ μεγάλον θαῦμα,
ὄφρα σοι οὐρανόθεν πολυποίκιλα δῶρα παρέξῃ,	καὶ δέεται διὰ νὰ σὲ δώσῃ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν οὐρανὸν πολύλογα δῶρα
ζωὴν πολυετῆ καὶ κλέος ἐν χθονίοις,	καὶ ζωὴν πολυχρόνιον καὶ δόξες μεγάλες καὶ τιμὲς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον,
καὶ πύματον στάσιν ἐν μακάρεσσί σοι ἐγγυαλίξαι	καὶ ὕστερον νὰ σὲ δώσῃ τὴν στάσιν καὶ ἀγαλλίασιν εἰς τὴν μακαριότητα
καὶ ὄπα θεσπεσίην τῶν μακάρων ἀεῖσαι·	καὶ νἀκούσῃς ἐκείνην τὴν θεϊκὴν καὶ τρισολβίαν φωνὴν τῶν μακαρίων·
«Δεῦτέ μοι εὐλογίην καταλάμβανε πατρὸς ἐμεῖο,	«Ἔλα καὶ ἔπαρε, τέκνον μου, τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρός μου καὶ νὰ κατοικᾷς
ναιετάειν τε πόλου κοιρανίῃ ἀφάτῳ·	δικαίως καὶ ἀξίως εἰς τὴν ἄρρητον βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
πιστὸς ἐπεὶ ὀλίγοισιν ἔης, ἐπὶ μείζοσιν ἄλλοις	Ἐπειδὴ ἦσουν πιστὸς εἰς τὰ ὀλίγα, ὁποῦ σ' ἔδωκα εἰς τὸν κόσμον,
σὲ προβαλῶ ταχέως ἄξιον οἰκονόμον	θέλω νὰ σὲ βάλω εἰς ἄλλα μεγαλειότερα οἰκονόμον τῆς βασιλείας μου,
ἐν στάσεσ' οὐρανίαις, ἵνα χάρμα τελεῖ παραδείσου	νὰ σὲ βάλω εἰς τοὺς οὐρανίους θρόνους, ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι ἡ χαρὰ τοῦ
καὶ γέρας Ἀβραάμου στέρνεσι θειοτάτου».	παραδείσου καὶ οἱ στέφανοι εἰς τοὺς κόλπους τοῦ θείου Ἀβραάμ.
Καὶ Πατριαρχείῳ Οἰκουμενικῷ στῦλος ὤφθης,	Καὶ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον σὺ ἐφάνης ἀρραγὴς στῦλος,
ᾧ γ' ἐπερειδόμενον τεῦχεν ἐλευθερίης· ἦν γὰρ μὴ ἐφάνης, πανερείπιον ἦν ἂν ἐκεῖνο,	εἰς τὸν ὁποῖον ἀπακουμπῶντας ηὗρε τὴν ἐλευθερίαν του· διότι ἂν δὲν ἤθελες φανῇ, ἤθελεν εἶναι παντελῶς ἀφανισμένον
οὔτε λίθον γε λίθῳ εἶεν ἂν εἰσοράειν.	τὸ πατριαρχεῖον καὶ οὔτε ἤθελε θεωρεῖ τινας σήμερον λίθον ἐπὶ λίθῳ.
Παντοδαποὺς κανόνας καὶ ἀπείρονα θῆκας ἐν αἴῃ	Πολλῶν λογιῶν κανόνες καὶ ἄπειρα εὔλογα πράγματα ἔβαλες
εὔλογα Μολδοβίης ναιετάουσι βροτοῖς·	εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὁποῦ κατοικοῦσι τὴν περίφημον Μολδοβλαχίαν·
κτήνεα γὰρ καθάπερ βιοτὴν ἔχον, ἔκνομα ῥέζον, σώματος ἀχράντου χαἵματος οὐ μετέχον·	διότι ὡς κτήνη ἔζουσαν προτήτερα, παράνομα ἔκαμναν, δὲν ἐκοινωνοῦσαν τοῦ καθαροῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Σωτῆρος·
βρώματος οὐχ ἁγίου μετελάμβανον, ᾧ ἔνι σῶμα καὶ θεότης τελέθει τοῦ βροτοθειοτάτου· χὤστις ἔδει καθαρῶς τὸν ἀκήρατον ἄρτον ἐκεῖνον	δὲν ἐμεταλαμβάνασι τὸ ἅγιον φαγί, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ σῶμα καὶ ἡ θεότης μαζὶ τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ· καὶ ὅποιος τρώγει καθαρῶς ἐκεῖνον τὸν ἀθάνατον ἄρτον
ἠδὲ πίνει γλυκεροῦ αἵματος ἱρωτάτου,	καὶ πίνει τὸ γλυκύτατον καὶ ἁγιώτατον αἷμα του δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ῥᾶστα Θεοῦ μέτα ναιετάει. Θεὸς ἠδ' ἐνυπάρχει	εὔκολα κατοικᾷ μὲ τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς πάλιν εἶναι μετ' ἐκεῖνον
αὖθις ἔδοντι, διδοὺς κάρτος ὀλομποπετές.	ὁποῦ τὸ τρώγει, δίδοντάς του τὴν ἐπεθυμίαν τῆς καρδίας του.
Ἡγεμονεὺς Βασίλειος ἀπείργεεν ἔκνομα πάντα, μήτε πρόσωπ' ἐνορῶν, μήτε χαριζόμενος·	Ἀλλ' ὁ αὐθέντης Βασίλειος ἀμπόδισεν ὅλα τὰ παράνομα, οὔτε πρόσωπα θεωρῶντας, οὔτε κάμνοντας χάριν διὰ κἂν ἕνα.
πᾶσιν ἐν εὐθυδίκῃ τὰ ἰσόρροπα πάντα πορίζει,	Εἰς ὅλους δίδει ὅλα τὰ ἰσόζυγα μὲ δικαιοσύνην καὶ ὅλα δίδει
πᾶσι διδοῖ ζυγέων πάντ' ἐν ἐτητυμίῃ·	εἰς ὅλους ζυγιάζοντάς τα μὲ πᾶσαν καθαρὰν ἀλήθειαν.

www.dacoromanica.ro

κοινωνούς τε παρῄνεσεν ἔμμεναι ἐνθέου ἄρτου
καὶ οἴνου, σαρκὸς χαἵματος ἀνδροθέου,
πάντα μὲν ἀμφαγαπᾶν σύνοδοι ἅπερ ἑπτὰ παρέσχον,
οἴκῳ τ' Ἀντολίης θέσπισαν ἐκτελέειν.
Τηλόθι δ' ἐξ ὀρέων ἀναλώμασι πουλυαρίθμου
ἐν Γιάσει ἀφένου ὕδατ' ἐπηγάγετο·
καὶ πίδακας κατέρρεξεν ἀρείονας ἐν πτολιέθρῳ·
ἀντλεῖ πᾶς δὲ βροτὸς χάρματ' ἀπειρεσίῳ
τὸ προπάροιθε κόμιζον ἐν ἀχθοφόρῃσιν ἁμάξαις
ὕδατος ἦν λιμὸς καύμασιν ἀελίου.
Καὶ μελετᾷ πλείους ἀποτευξέμεν ἔνδοθι κρίνας,
ἄφθονον ὄφρα πέλῃ πᾶσιν ἐελδομένοις.
Πρῆξε δὲ καὶ μοναχῶν καλοείδεα κεύθετα τεύχη,
καί γε δόμησε νεούς, οἷς ἔνι οἰκέμεναι·
δῶκέ τε εἰσοδίας, πολυάσπετα πάντα παρεῖξε,
σκεύεα δῶχ' ἱερῶν πάγκαλ' ἐν ἀφθονίῃ·
χρύσεα κἀργύρεα προσεπήξατο καὶ ἀναθήσας
δῶκε Θεῷ λάφυρον καὶ δόμ' ἀριπρεπέον.
Πλεῖστ' ἀγαθῶν ἑτάρων ἐδομήσατο παντοδαποῖσι
χώροις ἀλλοδαποῖς, οὐ Γιάσει δὲ μόνον,
καί γε ναοὺς ἁγίους, πύργους, καλὰ τείχεα, κρήνας
καὶ γεφύρας, λίμνας καὶ φρέαθ' ἡδύποτα.
Ποῖ' ἀγαθεργοσύνης οὐ πρήξατο δ' ὄρχαμος οὗτος
ἔργματα; τίς δὲ θέλων οὐκ ἐκόμισε χάριν;
τίς δὲ πένης ἐπέλασε καὶ οὐκ ἀπέλαβε πενίης
πρόσφατον εὐθὺς ἄκος, χρῃζομένων τε κόρον;
τίς δ' ἐν ἀπελπισίῃ καὶ ἐπώδυνος ἦλθε καὶ ἄφνω
οὐ λάβεν εὐμενέως πᾶσαν ἐλευθερίην;
πειναλέος δὲ τίς εὐρυχόροισιν ἐλήλυθε τοῦδε
ἀγκαλίδεσσι καὶ οὐχ εὗρε παρηγορίην;
Πᾶσ' ἐνὶ γηθοσύνῃ πορέει πολυπλούσια πάντα,
πᾶσι παρεῖ ταχινῶς χείρεσιν εὐλογίης.
Τοὔνεκεν οὐκ ἐδάην καλέσαι τεὸν οὔνομα πάντως,
πῶς δέ σε καὶ προσερεῖν, ὄρχαμε Μολδοβίης·
εὔθετον ἠδὲ δίκαιον καὶ ἐλεήμονα, πρᾶον
καὶ προσιτὸν χαρίῃ τοῖς ἀλαπαδνοτέροις,
καὶ ἱλαρόν, χαροπόν, καθαρόν, γλαφυρόν, συνετόν τε
ἠδὲ γαληνότατον καὶ φιλικόν τε λίην,
καὶ ἀνδρεῖον, ἐχέφρονα, σύμμετρον, ἱππέ' ἀρίστων,
γεννάδα καἰχμητήν, ἄλκαρ ῥωμαλέον;

Καὶ ἐπαρακίνησε τοὺς Μολδοβάνους νὰ κοινωνοῦσι τοῦ ἁγίου ἄρτου
καὶ οἴνου, ὁποῦ εἶναι σὰρξ καὶ αἷμα τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ,
καὶ ὅλα ν' ἀγαποῦσιν, ὅσα ἔδωκαν αἱ ἑπτὰ σύνοδοι
καὶ ἐθέσπισαν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, νὰ τὰ κάμνουσι τελείως.
Καὶ ἀκομὶ ἀπὸ μακρὰν ὁ αὐθέντης ἔφερε νερὰ εἰς τὸ
Γιάσιον μὲ κόπους μεγάλους καὶ μὲ ἔξοδα πολυαρίθμου πλούτου.
Καὶ ἔκαμε βρύσες καλώτατες καὶ εὐμορφότατες εἰς τὴν κούρτην σιμά,
καὶ παίρνει πᾶς ἄνθρωπος μὲ χαρὰν ἄπειρον,
ὅτι προτήτερα τὸ νερὸν ἔφερναν μὲ κοπιαστικὰ ἁμάξια
καὶ ἦτον λιμὸς καὶ δίψα νεροῦ εἰς τὲς μεγάλες καῦσες τοῦ ἡλίου·
καὶ μελετᾷ νὰ κάμῃ ἀκομὶ μέσα περισσότερες βρύσες,
διὰ νὰ εἶναι τὸ νερὸν πλουσιοπάροχον εἰς ἐκείνους ὁποῦ τὸ ἐπεθυμοῦσι.
Ἔκαμε καὶ εὔμορφα καὶ καλλωπισμένα κτισίματα τῶν μοναχῶν,
καὶ τῶς ἔκαμε μοναστήρια ὡραῖα νὰ κατοικοῦσιν εἰς αὐτά·
καὶ τῶς ἔδωκεν εἰσοδήματα· ὅλα τῶς τὰ ἔδωκε πλουσιοπάροχα,
σκεύη ἱερὰ εὐμορφότατα, ἄξια καὶ πολλότατα.
Χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἔκαμε καὶ ἀφιερώνοντάς τα ὅλα
τὰ ἔδωκεν διὰ μνημόσυνόν του εἰς τὸν Θεὸν πρεπούμενον δῶρον.
Πολλὰ καὶ ἄλλα καλὰ εἰς διαφορετικοὺς τόπους ἀξιοθαύμαστα
κα ἔκτισε καὶ ἔκαμε, καὶ ὄχι εἰς τὸ Γιάσιον μόνον·
ἔκαμεν ἁγίους ναούς, πύργους, καλὰ τείχεα, βρύσες,
γεφύρια εὔμορφα, λίμνας καὶ γλυκόποτα πηγάδια.
Καὶ ποῖα ἔργα καλωσύνης εἶναι ὁποῦ δὲν ἔκαμε τοῦτος
ὁ αὐθέντης; καὶ ποῖος γυρεύοντας χάριν ἀπ' αὐτὸν δὲ' τὴν ἐπῆρε;
καὶ ποῖος πτωχὸς ἐσίμωσεν εἰς τὸν αὐθέντην καὶ δὲν ἔλαβε παρευθὺς
τὸ ἁρμόδιον ἰατρικὸν τῆς πτωχείας του καὶ χορτασμὸν εἰς εἴ τι ἐχρειάζετον;
καὶ ποῖος ἦτον εἰς ἀπελπισμὸν καὶ λυπημένος καὶ δὲν ἐπῆρε
μετὰ χαρᾶς πᾶσαν ἐλευθερίαν τῆς δυστυχίας του;
καὶ ποῖος πεινασμένος ἦλθεν εἰς τὲς εὐρύχωρες τοῦ αὐθεντὸς
ἀγκάλαις καὶ δὲν ηὗρε τὴν παρηγορίαν ὁποῦ ἤθελε;
Εἰς ὅλους μὲ χαρὰν δίδει πλούσια τὰ πάντα,
εἰς ὅλους δίδει τὰ χρειαζόμενα μὲ χέρια εὐλογημένα.
Διὰ τοῦτο δὲν ἠξεύρω νὰ καλέσω τὸ ὄνομά σου
καὶ πῶς νὰ σὲ ὀνομάζω, μεγαλοδοξότατε αὐθέντα τῆς Μολδοβίας·
νὰ σὲ εἰπῶ εὔτακτον, δίκαιον, ἐλεήμονα, πρᾶον,
χαριτωμένον, ὁποῦ σιμώνεις καὶ εἰς τοὺς πλέον μικρότερους;
Νὰ σὲ εἰπῶ ἱλαρόν, χαροποιόν, καθαρόν, ἐπιτήδειον, γνωστικὸν
καὶ γαληνότατον καὶ πολλὰ ἄξιον ἀγάπης;
Νὰ σὲ εἰπῶ ἀνδρεῖον, φρόνιμον, συγκεραστόν, εἰς τὴν καβάλλαν
καλώτατον, ἰσχυρόν, πολέμαρχον καὶ εἰς τὴν δύναμιν φοβερόν;

www.dacoromanica.ro

Εὐσεβίην δὲ φέρεις ἀκλόνητον, ἁγνήν τε πρὸ πάντων
πίστιν ἀκίβδηλον κἐλπίδα καὶ ἀγάπην.
Τὰ τρία ταῦτα φέρεις, ἅπερ ἔξοχα ἔστ' ἀρετάων,
ὧν τε διὰ προφρόνως οὐράνιοι πέλομεν.
Καὶ τόδ' ἔτι προστίθημι· πέλει γὰρ ἐτήτυμον ὄντως.
τοῦ χάριν οὐ ναρκῶ θαρραλέως ἐρέειν.
Φάντο ποτ' ἀρχέγονοι μόνα θαύματα ἑπτὰ μὲν εἶναι
κόσμῳ· οὐ γὰρ ἔην θαυμεπιθαυμάσιον,
ὁ προτελὴς Βασίλειος, ὃς ἔπλετο θαῦμ' ἐνὶ γαίῃ
ὄγδοον ὡς προφανῶς, τῶν μερόπων τὸ γέρας·
τοῦδε γὰρ ἐξεχύθη πολύβομβος τέρμασι κόσμου
φήμη κοὐδὲ χρόνος καββαλέμεν δύναται.
Τοὔνεκα καὶ Βασίλειον ἐροῦμεν, ὅτ' εἶ βάσις ἄμμι
λεία καὶ οὐδοτιοῦν εἶ τραχύς, ἀλλ' ὁμαλός,
ἢ βασίλειον ἔχεις τὸ φρόνημα καὶ ἔργματα πάντα
καὶ φρένας ἠδὲ φυὴν καὶ μεγαλοπρεπίην.
Καὶ μέλανες Σκύθαι, ὁκκόσα δὴ σκῦλα ῥᾶστα σολοῦντες,
γειτνιόωντες ἄφαρ συχνάκις ἠνδραπόδουν
ἁρπαλέων γε λύκων ἐπιείκελοι ἠὲ λεόντων
αἱμοβόρων τ' ἄρκτων, ἢ δολερῶν ὄφεων·
καὶ γεραροί, ἀνέρες, πάιδες, βρέφη ἢ νεανίσκοι,
χῆραι, ὕπανδροι ὁμῶς, παρθένοι ἠδὲ κόραι,
πλούσιοι ἠδὲ πένητες, ἅπαντες τῶνδε μελαίνων
σμερδαλέων μερόπων ὠμοτάτων κακίῃ
ἦσαν ἐς ἁρπαγίην καὶ ἐπώλεον ἀλλοδαποῖσιν
ἀργυρίοιο χάριν δούλιον ἐς βιοτήν.
Πλείονες αὖ κατόλισθον δυσσεβέων ἐνὶ βουλῇ,
πίστιος εὐσεβέων πτωσσόμενοι τὸ σέβας,
οὐλομένην κακίην ἐχεπευκέα τ' οὔπω ὑποίσειν
ἄλκαρ ἔχοντες ὅλως τῶνδε τυραννοφόνων.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Βασίλειος, ἐὺ κλέος ἡγεμονούντων,
Μολδοβίης καθέδρῃ ἵζετ' ἐν εὐκλείῃ,
δὴ τόθ' οἱ ὀρφνόχροες, ζοφεροί, πελιδνοί, μανικοί τε
καὶ βλεφαραιματόεις ῥίγεον ἠδ' ἔδεον.
Ηὔτε λέων βαρύφωνος ἐν οὔρεσιν ὑψικαρήνοις
λεύσει ὄνυξιν ἕδος καὶ βρύχεται πελώρως
καί γε τένοντ' ἐφύπερθεν ἐρευγόμενός τ' ἀναείρει
καὶ συνεχῶς στρέφεται ὧδε καὶ ὧδε βλέπων,
πτώσσει ἅπαν δὲ γένος στιβαρῆς ἐπακοῦον ἐκείνου
κραυγῆς, ζῷα, βροτοὺς χἐρπετὰ θηρία τε,

Καὶ τὴν εὐσέβειαν ἔχεις ἀκλόνητον καὶ καθαρὰν ἀπάνω ε'ς ὅλα,
καὶ τὴν πίστιν ἄδολον, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀγάπην εἰς τὸν Θεόν.
Ταῦτα τὰ τρία ἔχεις, ὁποῦ εἶναι τὰ ἐξαίρετα ἀπ' ὅλες τὲς ἀρετές,
διὰ τὰ ὁποῖα γινόμεθα οὐράνιοι, καθὼς λέγει ὁ μακάριος Παῦλος.
Καὶ τοῦτο ἀκόμι προσθέτω, διατὶ εἶναι βέβαια ἀληθινὸν
καὶ διὰ τοῦτο δὲ' δειλιῶ οὔτε φοβοῦμαι νὰ τὸ λέγω μὲ θάρρος.
Εἶπασι τὸν παλαιὸν καιρὸν οἱ προπάτορές μας, πῶς νὰ εἶναι μόνον ἑπτὰ
θαύματα, διατὶ τότε δὲν ἦτον τὸ θαῦμα ὁποῦ εἶναι ἐπάνω εἰς τὰ θαύματα,
ὁ τελειότατος Βασίλειος, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν γῆν φανερὰ
ὄγδοον θαῦμα, ἐπειδὴ εἶναι ἡ δόξα τῶν εὐσεβῶν ἀνθρώπων·
διότι ἀπὸ τοῦτον ἐξεχύθη μία πολυφουμισμένη φήμη εἰς τὰ ἄκρα μέρη
τοῦ κόσμου καὶ οὔτε ὁ καιρὸς ποτὲ δύναται νὰ τὴν χαλάσῃ.
Διὰ τοῦτο σὲ λέγομεν καὶ Βασίλειον, διότι εἶσαι βάσις καὶ θεμέλιον
λεῖον καὶ ὁμαλόν, ὅτι δὲν εἶσαι τραχὺς οὔτε ἀνώμαλος·
ἢ διατὶ ἔχεις τὸ φρόνημά σου βασιλικὸν καὶ τὰ καμώματά σου
καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν, διὰ τοῦτο εἶσαι Βασίλειος.
Καὶ οἱ μαῦροι Τάταροι πόσα κουρσεύματα σκλαβώνοντες
συχνάκις ἅρπουσαν, ὁποῦ γειτονεύουσι μὲ τὸ Γιάσιον,
ὁποῦ εἶναι ὅμοιοι ὡσὰν τοὺς ἅρπαγας λύκους ἢ τοὺς λέοντας,
ἢ τοὺς αἱμοβόρους ἄρκτους, ἢ τοὺς δολεροὺς ὄφεις·
καὶ ὅλοι, γέροντες, ἄνδρες, παιδία, βρέφη καὶ νέοι,
χῆραι, ὑπανδρευμέναι, παρθένοι καὶ κόραι,
πλούσιοι καὶ πένητες, ὅλοι μὲ τὴν κακωσύνην τούτων
τῶν μαύρων καὶ φοβερῶν ἀνθρώπων τῶν σκληροτάτων
ἦσαν εἰς ἁρπαγὴν καὶ τοὺς ἐπωλοῦσαν εἰς ξένους τόπους,
εἰς μίαν ζωὴν σκλαβωμένην, διὰ νὰ παίρνουσιν αὐτοὶ ἀργύριον·
καὶ οἱ περισσότεροι χριστιανοὶ ἐγλιστροῦσαν καὶ ἔπιπτον εἰς τὴν πίστιν τῶν ἀσεβῶν, καταφρονοῦντες τὸ σέβας τῶν εὐσεβῶν,
δὲν ἠμπορῶντες νὰ ὑποφέρουσι τὴν θανατηφόρον κακίαν
τούτων τῶν φονέων τυράννων καὶ ἀπανθρώπων.
Ἀλλ' ὁπόταν ὁ Βασίλειος, ἡ μεγάλη δόξα τῶν αὐθεντῶν,
ἐκάθισεν μὲ τὴν πρέπουσαν τιμὴν εἰς τὸν θρόνον τῆς Μολδοβίας,
ὢ τότε οἱ μαυρόθωροι, οἱ σκοτεινοί, οἱ μελανοί, οἱ ἄγριοι,
ὁποῦ ἔχουσι τὰ ὀμμάτια αἱματωμένα, ἔτρεμον καὶ ἐφοβοῦνταν.
Ὡσὰν ἕνα λεοντάρι μεγαλόφωνον, ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ ὑψηλὰ βουνὰ
καὶ σκάπτει μὲ τὰ ὀνύχιά του τὴν γῆν καὶ βρύχεται μεγάλως
καὶ σηκώνει ὑψηλὰ τὸν λαιμόν του κράζοντας
καὶ πυκνὰ στρέφεται βλέποντας ἀπὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ ἄλλο
καὶ φοβερίζει πᾶσα γένος ὁποῦ νἀκούσῃ τὴν φωνήν του,
καὶ ζῷα καὶ ἀνθρώπους κ' ἑρπετὰ καὶ θηρία,

www.dacoromanica.ro

τῶς Βασίλειος, ὅταν πανυπέρτατος ἕζετο θώκῳ, κραντορίης ἐπέδω πτῶσιν ἐῇ δυνάμει.	οὕτως αὐθέντης ὁ Βασίλειος, ὅταν ὑψηλότατα ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον τῆς αὐθεντείας, ἔδωκέ τως φόβον μὲ τὴν δύναμίν του.
Ὡς δ' ὅταν ἀντέλλει ἀελίου φάος ὕψει Ὀλύμπῳ,	Καὶ καθὼς ὅταν ἀνατείλῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ὑψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν
εἰς μάνδρας δὲ μολεῖ πάντα τὰ ἰοβόλα,	καὶ ὅλα τὰ φαρμακερὰ ζῶα κρύβονται εἰς τὰς μάν- δρας τως.
τῶς μὲν ἀπ' ἀντολίης ἁγὸς ἔνθεος εὖ ἀνατείλας	οὕτως ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν ἥλιος τῆς εὐσεβείας ἀνα- τέλλοντας
ἥλιος εὐσεβίης πέφνεεν ἀντιπάλους.	ὁ ἔνθεος οὗτος αὐθέντης ἐθανάτωσε καὶ ἐδίωξε τοὺς ἐχθρούς του·
Ὡς δ' ὅταν αἰετὸν ὠκὺν ὑποπτώσσουσι λαγωοὶ καὶ ἄποροι τρομέουσ' ἔνδοθεν εἰν λαγόσιν, θάμνοις δ' ἐν λασίοισιν ὃς ἐγγύθεν ὀξὺ κεκληγὼς νέρθεν ἀπὸ χθονίων εἰς ἀέρ' ἐμφέρεται ποτᾶτ' ἔνθα καὶ ἔνθα τανυσσάμενος πτερύγεσσιν, τεύχεα μαιόμενος τούσδε τάχ' ἐργασέμεν,	καὶ καθὼς ὅταν οἱ λαγωοὶ φοβοῦνται τὸν γλήγορον ἀετὸν καὶ ἄποροι τρομάζουσι μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα τως, καὶ τοῦτος ὁ ἀετὸς κτυπῶντας μέσα εἰς τὰ δασωτὰ κλαδία ἀπὸ χάμαι ἀπὸ τὴν γῆν ἀναβαίνει εἰς τὸν ἀέρα καὶ πετᾷ εἰς μίαν μερὰν καὶ εἰς ἄλλην ξαπλώνεται τὰς πτέρυγάς του καὶ γυρεύει νὰ τοὺς κάμῃ γοργὰ κομμάτια,
ὡς οἵδ' ἄλλοθεν ἄλλος ὑπέτρεσαν ὄμβριμον ἄνδρα καὶ ὀλοοῦ θανάτου σώσατο Μολδοβίην.	οὕτως αὐτοὶ οἱ Σκύθαι φεύγοντες ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐφοβηθήκασι τὸν ἀνδρεῖον τοῦτον ἄνδρα καὶ ἐλευθέ- ρωσε τὴν Μολδοβίαν ἀπὸ τὸν θάνατον.
Χρύσεον ἣν ἐδάης λυκάβαντα, τὰ νῦν ἐνυπάρχει	Ἂν ἠξεύρῃς τὸν χρυσὸν χρόνον, ὁποῦ λέγουσι πῶς ἦτον εἰς τὸν κόσμον
Μολδοβίης ὁρίοις, τῆς ποτε λευγαλέης·	μ' εὐτυχίες, τώρα εἶναι εἰς τὴν Μολδοβίαν, ὁποῦ πρῶτα ἦτον δυστυχισμένη·
αἰπόλος ὡς δ' ἀγαθὸς προεθήκατο κοὔνεκα μήλων	καὶ καθὼς εἷς καλὸς ποιμὴν βάνει τὴν ζωήν του διὰ τὴν ἀγάπην
τὴν βιοτὴν ἐλάσας δυσμενέας ἀγέλης,	τῶν προβάτων του, διὰ νὰ διώξῃ τοὺς ἐχθροὺς ἀπὸ τὴν μάνδραν,
τοῖα καὶ ἡγεμονεὺς πολυφέρτατος ἔνθετο κῆρα	οὕτω καὶ ὁ καλώτατος αὐθέντης ἔβαλε τὴν ψυχὴν καὶ ζωήν του
τῶν ὑποχειρίων οὕνεκα καὶ ἰδίων· καὶ δραπέτας φυγάδευσεν ἀποφθιμένους ξιφο- πέφνους κοὐδ' ἀνακάμψαι ὅλως θάρσος ἔχουσι ποτέ.	διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ του καὶ τῶν ἀνθρώπων του καὶ φευγάτους τοὺς Σκύθας τοὺς ἐδίωξεν ἀφανισμένους καὶ σκοτωμένους καὶ οὔτε πλέον ἔχουσι θάρρος καὶ δύναμιν νὰ γυρίσουσι.
Εὔγ' ὅτι πᾶσι δίδως ταχὺ πρόσφορα φάρμακα ῥᾷστα, τοῖς ἀπόροισι πόρον κἀσθενέσι τὸ ἄκος.	Χαρὰ εἰς ἐσένα, ὁποῦ δίδεις γοργὰ καὶ εὔκολα εἰς ὅλους τὰ χρειαζόμενα· εἰς τοὺς ἀπόρους δίδεις πόρον καὶ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τὸ ἰατρεῖον.
Δέρκεο πλῆθος ἅπαν ἱεραρχῶν, δέρκεο πάντας τοὺς τόσον ἐλδομένους ἄλκαρ ἐς εὐφροσύνην·	Κύταξε ὅλον τὸ πλῆθος τῶν ἱεραρχῶν, κύταξε ὅλους ὁποῦ ἐπεθυμοῦσι τὴν δύναμίν σου εἰς μεγάλην τους εὐφροσύνην.
χεῖρα δὸς εὐμενίης πολυάφθονον, ἔξελε βόθρου	Δός τως τὸ χέρι τῆς εὐσπλαγχνίας σου τὸ πλουσιο- πάροχον· ἔβγαλε ἀπὸ τὸν βόθρον
καὶ σκότεος λυγροῦ τούσδε τεοὺς ἱκέτας,	καὶ ἀπὸ τὸ σκληρὸν σκότος τούτους, ὁποῦ παρακα- λοῦσι διὰ λόγου σου,
ὥς ποτε Χριστὸς ἄναξ παρέδω ὀπαδῶν κορυφαίῳ Πέτρῳ, ἠὗτε βυθῷ βρύχετο βενθετάτῳ.	καθὼς ἔδωκε τὸ χέρι του ὁ βασιλεὺς Χριστὸς εἰς τὸν Πέτρον τὸν κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων, ὅταν ἐπνίγετον εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης.
Μήποτε λῆγε, φέριστε, τεῶν ἀγαθῶν πολυδόμβων,	Μὴ παύσῃς ποτέ, ἀξιώτατε, ἀπ' αὐτὰ τὰ πολύφημα καλὰ ὁποῦ κάμνεις,
ἀλλὰ πόρευ ταχέως ἄφθονα πᾶσι χάριν· σοὶ γὰρ ὅλῃ κραδίῃ κατακαλύπτουσ', ἐν σοὶ ἀνῆκαν	ἀλλὰ δίδε εἰς ὅλους πλουσίαν τὴν χάριν σου· διότι εἰς ἐσὲ κλίνουσι μὲ ὅλην τως τὴν καρδίαν· εἰς ἐσὲ ἐπαράδωκαν
αὖθι Θεὸν μεθ' ἑὴν ἐλπίδα χαρμοσύνης.	ὕστερα ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν ἐλπίδα τῆς χαρᾶς τως,
Σὺ πτέρυγας τανύεις χαρίτων σέθεν, αἷς ὑπ' ἀγείρεις ἐλδομένους προφρόνως, τοὺς μάλα λευγαλέους.	καὶ σὺ ξαπλώνεις τὰς πτέρυγας τῶν χαρίτων σου, εἰς τὲς ὁποῖες ὑποκάτω συνάζεις τοὺς χρειαζόμενους καὶ λυπημένους.
Ἀρχιερεῖς, μιγάδαι, μοναχοί, γεραροί, νεανίσκοι, χῆραι, ἔφηβοι, ὅλοι, ὀρφανοὶ ἠδὲ τέκνα, τάξις ἅπασα δέ σε φθιμένων παραμύθιον ἴσχει· σοὶ καταφεύγει ἅπας δῆμος ἐελδομένων.	Οἱ ἀρχιερεῖς, ὑπανδρεμένοι, μοναχοί, γέροντες, νέοι, χῆρες, παλληκάρια, ὅλοι, ὀρφανοὶ καὶ παιδία, ὅλη ἡ τάξις τῶν ἀνθρώπων σὲ ἔχει παρηγορίαν καὶ εἰς ἐσένα προστρέχει ὅλος ὁ λαὸς τῶν πτωχῶν δεομένων·

www.dacoromanica.ro

καὶ σὺ ἀκεστορίην παρέχεις τάχα παντὶ μὲν ἕλκει
καὶ ἴασιν προχέεις τραύμασιν ὀζωτάτοις.
Τοὔνεκεν εὐμενέως καταδέχνυσο ἐν παραδείσῳ
τὰς μακάρων χορείας κἀγγελικὴν καθέδρην
κἀγλαΐην τε φάεος φαεινοῦ μάλα πρωτοτοκοόντων,
μαρμαρυγὰς βολίδας τῶν καθαρῶν θ᾽ ἁγίων.
Θῶκος ἔνεστι τεὸς δεληχόσκιος ἄντυγ᾽ Ὀλύμπου
λάμψεσι φωτοβόλοις πάντοθι λαμπετόων.
Δεξιτερὴ χορείη, μακάρων ὅποι ἐστιν ὁ κόσμος,
σὴ χορείη τελέθει πρήγματ᾽ ἔχων μακάρων.
Ἦν δ᾽ ἀπ᾽ ἔνεστι τρόπου πρὸ τελευτῆς μὲν μακαρίζειν
(ἐνδέχεται γὰρ ὅλως τοὔμπαλιν ἐργασέμεν),
ἀλλὰ τεῶν χαρίτων μόνιμον, μάκαρ, οὔποτε λήγει᾽
μᾶλλον εἰς ὑψηρεφῆ ἔρχεται εὐπορίην.
Τοὔνεκα καὶ μάκαρον μακάροιν τε σύνοικον ἐροῦμεν᾽
εἴκελα γὰρ μακάρων ἐν χθονὶ πρήγματά σευ.
Οὐρανίην σοφίην ἀπὸ πνεύματος ἔμφυτον ἴσχεις
κεὐσεβίην σύνεσιν καὶ φόβον ὑψιβέου
βουλὴν ἁγνοτάτην καὶ γνῶσιν ἀκήρατον ὄντως.
ἰσχὺν ἐν ἀντιπάλοις᾽ δῶρα τάδ᾽ ἑπτὰ φέρεις.
Ἀνδρείην κατέχεις δέ, δικαιοσύνην ἰσόμετρον,
τήν τε φρόνησιν ὅλως, τήν τε σαοφροσύνην᾽
τέτταρα δῶρα τάδ᾽, ὧν μετοχὴ πέλει ἄντικρυ παύροις᾽
ἀλλὰ σὺ ἀσπασίως εὔθετα πάντα φέρεις.
Τὴν ἐλεημοσύνην, ἀρετῶν βάσιν οὖσαν ἀρίστων,
ἧς δι᾽ ἀλιτροσύνας ῥηγνύομεν ταχέως
καὶ καθαροί γε ῥύπου τανυσίπτεροι αὖθις Ὀλύμπῳ
βαίνομεν εὐμενέως χάρματι τερπνοτάτῳ,
σώματι σῷ ζαθέῳ ψυχῇ τε καλὸν φάρος ὥσπερ
ἀμφιέσαο τρανῶς χρύσεον εὐθέατον.
Τίπτ᾽ ἀρετῶν μεγέθη κατὰ ῥυθμὸν ἅπαντα πραδάζω;
σώματι πάσας ἔχεις, θῶκον ἔχουσί σ᾽ ὅλως.
Εἰκόνα δ᾽ εἴ τις ἰδεῖν ποτιδέγμενος ἔστ᾽ ἀρετάων,
Μολδοβίης ἰδέτω ἄξιον ἡγεμόνα,
θαυμάσιον Βασίλειον, ἀρήιον εὖχος ἁπάντων,
ὅς γ᾽ ὑπερῆρε βροτοὺς πρήξεσιν ἠδὲ λόγοις.
Μοῦνον ἔχει Γένος ἁμέτερόν σε κέρας καὶ ἀλείπτην᾽
μοῦνον ἔχει σε φάος, μοῦνον ἔχει σε γέρας.

καὶ σὺ δίδεις τὴν ἰατρείαν γοργὰ εἰς πᾶσαν πληγὴν
καὶ τὴν ἴασιν δίδεις εἰς τὲς βρωμεσμένες πληγές τως.
Διὰ τοῦτο δέξαι μετὰ χαρᾶς εἰς τὸν παράδεισον
τὰς χορείας τῶν μακάρων καὶ τὴν καθέδραν τῶν ἀγγέλων,
καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ πολλὰ φωτεινοῦ φωτὸς τῶν πρωτοτόκων καὶ τὲς μαρμαρυγὲς ἀκτίνες τῶν ἁγίων.
Ὁ θρόνος ὁ ἐδικός σου εἶναι ὑψηλότατος εἰς τοὺς οὐρανούς,
ὁποῦ λάμπει ἀπὸ παντοῦ μὲ φωτοειδεῖς καὶ καθαρὲς λάμψες.
Ἡ δεξιὰ στάσις, ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι ὁ στολισμὸς τῶν μακαρίων,
εἶναι καὶ ἡ ἐδική σου στάσις, ἐπειδὴ ἔχεις ἔργα τῶν μακαρίων.
Καὶ ἂν ἴσως εἶναι ἔξω τοῦ πρέπου νὰ μακαρίζωμεν ἄνθρωπον πρὶν ἀποθάνῃ,
διότι ἐνδέχεται ὁ καλὸς νὰ γυρίσῃ εἰς τὸ κακόν,
ἀλλὰ τὸ στερεὸν τῶν ἐδικῶν σου ἐνθέων χαρίτων ποτὲ δὲ᾽ παύει,
μάλιστα καὶ εἰς ὑψηλοτέραν ἔρχεται εὐτυχίαν καὶ τελειότητα.
Διὰ τοῦτο σὲ λέγομεν καὶ μακάριον καὶ συγκάτοικον μὲ τοὺς μακαρίους,
διατὶ τὰ ἔργα σου εἰς τὴν γὴν εἶναι ὅμοια τῶν μακαρίων.
Τὴν οὐράνιον σοφίαν ἔχεις φυσικὴν ἀπὸ τὸ ἅγιον πνεῦμα
καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν σύνεσιν καὶ τὸν τρομερὸν φόβον τοῦ Θεοῦ.
Ἔχεις τὴν καθαρωτάτην βουλήν, τὴν ἀχάλαστον γνῶσιν,
τὴν ἰσχὺν εἰς τοὺς ἐχθρούς᾽ ταῦτα τὰ ἑπτὰ χαρίσματα ἔχεις τοῦ ἁγίου πνεύματος.
Τὴν ἔνθεον ἀνδρείαν ἔχεις, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν φρόνησιν
καὶ τὴν σωφροσύνην, ὁποῦ εἶναι αἱ τέσσαρες γενικαὶ ἀρεταί.
Ταῦτα τὰ τέσσαρα δῶρα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πολλὰ ὀλίγοι ἄνθρωποι, σὺ τὰ
ἔχεις, θαυμασιώτατε, ὅλα τέλεια εἰς τοῦ λόγου σου.
Τὴν ἐλεημοσύνην, ὁποῦ εἶναι τὸ στερεώτατον θεμέλιον πάντων τῶν ἀρετῶν,
διὰ τῆς ὁποίας χαλοῦμεν γοργὰ τὰς ἁμαρτίας
καὶ καθαρισμένοι ἀπὸ τὸν ῥύπον μὲ ξαπλωμένες πτέρυγες
παγαίνομεν εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ χαρὰν γλυκυτάτην᾽
ταύτην ἔχεις εἰς τὸ θεϊκόν σου σῶμα καὶ ψυχήν σου φορεμένην ὡσὰν
ἕνα καβάδι χρυσοΰφαντον καὶ εὔμορφον εἰς τὴν θεωρίαν.
Ἀμή, διατί ἀργῶ καὶ ἀναφέρνω ὅλα τὰ μεγαλεῖα τῶν ἀρετῶν κατὰ τάξιν;
ὅλες τὲς ἔχεις εἰς τὸ κορμί σου καὶ ὅλες σ᾽ ἔχουσι καθέδραν.
Καὶ ὅποιος ἐπεθυμεῖ νὰ ἰδῇ τὴν εἰκόνα ὁλωνῶν τῶν ἀρετῶν,
ἂς ἰδῇ τὸν ἄξιον ἡγεμόνα τῆς Μολδοβίας,
τὸν θαυμαστὸν Βασίλειον, τὴν μεγάλην τιμὴν καὶ δόξαν ὁλωνῶν,
ὁποῦ ὑπερέβη ὅλους τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς πράξεις καὶ λόγους.
Σὲ μοναχὸν ἔχει τὸ Γένος μας δόξαν καὶ βοηθόν,
σὲ μόνον ἔχει διὰ φῶς του, σὲ μόνον ἔχει διὰ καύχησίν του.

www.dacoromanica.ro

'Ην τὸ πάροιθεν ἄριστον ἐμὸν Γένος, ἦν μεγαλόφρον,
παντοδαποῖσι βρῖθον πλήθεσι τῶν χαρίτων,
πάσας ἔχον χάριτας, σοφίας προτερήματα πάντα,
θεολογίης τὸ ἄκρον, τῆς τε γεωμετρίης,
ῥητορικῆς πολυειδοῦς, γραμματικῆς πολυμόχθου
καὶ ποιητικῆς, βένθεά τ' ἀστρολόγων,
μουσικά θ' ἁρμονίης τερετίσματα κεῦλαλα μέτρα,
ῥυθμοὺς ἡδυλάλους, πλῆθος ἀναλογίης.
Νῦν δ' οὖν πάντα παρῆλθεν, ἀπώλετο πάντα καὶ ἄμμες
ἐσμὲν ἐνὶ χθονίοις πᾶσι γέλως καὶ ὄναρ·
καὶ βασίλειον ἄπεστι καὶ εὐκλεὲς εὖχος ἀρίστης
φροῦδον ἔην σοφίης, ἣ πέλεν ἄμμι φύσις,
καὶ γοερῶς κραδίης ἄπο χεύομεν ἄσπετον δάκρυ,
φάρμακα μηδαμόθεν τευξέμεν οἰόμενοι.
'Αλλὰ σύ, ἀξιάγαστε, πέλεις βασιλεύτατος ἄμμιν
καὶ σοφίην σὺ πάλιν πρὸς φάος ἐξέχεας
Μολδοβίης ὁρίοις προσάγων τύπον, οὗ διὰ πᾶσιν
ἐχθροῖς εὐσεβέων φράζομεν ἀτρεκίην
καὶ χθαμαλῶν λογίων τὰ κακέντρεχα τῶν κακοδόξων
δόγματα πεφνέομεν σφενδόνῃ τοῦδε τύπου.
Φέρτατον ἠδὲ μέγιστον ἐξείλετο πρῆξαι ἁπάντων,
μουσεῖον σοφίης, φροντίδα τῶν παίδων.
Ὢ χάρις, ὢ σοφίη· ἀρετῶν κλέος αὖθ' ἐπανῆλθεν
ἁμετέρῃ γενεῇ τῇ πολυφημοτάτῃ.
Κόσμον ἔχεις τεόν, ὃν προπάροιθ' ἀπώλεσας οἴμοι·
νῦν φάρος ἀγλαΐης ἄφθιτον ἦλθε, Γένος·
τὸ ζοφερὸν σκότος ἀδρανέην θ' ἅμ' ἀπώσε' ὁμίχλην
καὶ φάος ἐκ βολίδων φωτοβόλων κατέχεις.
Μὴ ἐπιτήκεό μοι· ἀπόμορξον ἀθέσφατον οἶκτον·
τρέψον ἐς εὐφροσύνην πένθος ὅλων ἀχέων.
Εὐχωλήν ποτ' ἀνακτοπόλοιο τέλει καθ' ἑκάστην
οὕνεκα σοῦ τροφέος, οὕνεκα σοῦ δὲ κλέους,
τῷδ' ὄφρα τῶν χαρίτων ἀποπέμψῃ οὐρανομήκων
τῇδε καὶ ἐν πυμάτοις ἦτε πόλῳ πέλομεν.
Ναί, μεγάθυμε, φέριστ', ἐπάκουσον ἐμῆς πολυφώνου
κραυγῆς, ἣν βοάω ἔνδοθ' ἀπὸ κραδίης.
Δὸς χάριν οὐρανόθεν ἐλέους τέθε τῷ Βασιλείῳ
εὐσεβεῖ ἡγεμόνων, συζύγῳ ἠδὲ τέκνοις.

'Ητον τὸν παλαιὸν καιρὸν καλώτατον τὸ Γένος μου,
ἦτον δοξασμένον, ὁποῦ ἦτον πλούσιον μὲ παντοῖα πλήθη τῶν χαρίτων,
ὁποῦ εἶχεν ὅλες τὲς χάρες καὶ ὅλα τὰ προτερήματα.
Τὸ ἄκρον τῆς θεολογίας εἶχε καὶ τῆς μεγάλης γεωμετρίας,
τῆς ῥητορικῆς τῆς πολυειδοῦς, τῆς γραμματικῆς τῆς πολυκοπιασμένης,
τῆς ποιητικῆς καὶ τὰ βάθη τῶν ἀστρολόγων,
καὶ τὰ μουσικὰ ψάλματα τῆς ἁρμονίας καὶ τὰ εὔλαλα μέτρα,
τοὺς γλυκυτάτους εἱρμοὺς καὶ τὸ πλῆθος τῆς ἀναλογίας.
'Αμὴ τώρα ὅλα παρῆλθον καὶ ἐχάθηκαν ἀπὸ τὸ ταλαίπωρον Γένος μας,
καὶ ἡμεῖς εἴμεσταν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅλους γέλως καὶ ὄνειρον·
καὶ τὸ βασίλειόν μας ἐχάθηκε καὶ ἡ τιμία δόξα τῆς καλῆς
σοφίας ἔσβυσε καὶ ἐφθάρη, ὁποῦ τὴν εἴχαμεν φυσικήν·
καὶ ἀναστενάζοντες χύνομεν πολὺ δάκρυον ἀπὸ τὴν καρδίαν μας,
δὲν ἐλπίζοντες ἀπὸ πουθὲ νὰ εὕρωμεν ἰατρείαν.
'Αλλὰ σύ, ἀξιοθαύμαστε, εἶσαι ὡς βασιλεὺς εἰς ἡμᾶς·
σὺ πάλιν τὴν σοφίαν εἰς τὸ φῶς ἔφερες, ὁποῦ ἦτον χαμένη ἀφ' ἡμῶν,
φέρνοντας εἰς τὰ ὅρια τῆς Μολδοβίας τὸν τύπον τῶν γραμμάτων,
διὰ τοῦ ὁποίου εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς εὐσεβείας κηρύττομεν τὴν ἀλήθειαν
καὶ τὰ κακὰ δόγματα τῶν χαμερπῶν λογίων τῶν κακοδόξων
τὰ θανατώνωμεν μὲ τὴν σφενδόνην τούτου τοῦ τύπου.
Καὶ ἐδιάλεξες ἀκομὴ καὶ ἀπεφάσισες νὰ κάμῃς τὸ καλλιώτερον
καὶ μεγαλήτερον, τὸ σπουδαστήριον τῆς σοφίας διὰ τοὺς παῖδας.
Ὢ χάρις, ὢ σοφία· πάλιν ἐγύρισεν ἡ δόξα τῶν μεγάλων ἀρετῶν
εἰς τὸ Γένος τὸ ἐδικόν μας τὸ ἔνδοξον καὶ πολυφημισμένον.
Ὢ Γένος μου, τώρα ἔχεις τὸν στολισμόν σου, ὁποῦ ἔχασες ἀπὸ παλαιά·
τώρα ἔχεις τὸ ἀχάλαστον φόρεμα τῆς ἀξίας σου.
'Αποδίωξε τώρα τὸν σκοτεινὸν ζόφον καὶ τὴν ἀχαμνὴν ὁμίχλην
τῆς πίκρας σου, ὅτι ἔχεις τὸ φῶς ἀπὸ λαμπρότατες ἀκτῖνες.
Μὴ τήκεσαι πλέον· σφόγγισον τὸ δάκρυον τῶν ἀναστεναγμῶν σου
καὶ γύρισε εἰς χαρὰν τὸ πένθος τῶν βασάνων σου.
Κάμε μίαν δέησιν εἰς τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ καθ' ἡμέραν
διὰ τὸν τροφέα σου καὶ διὰ τὴν δόξαν σου, ὁποῦ εἶναι ὁ αὐθέντης,
διὰ νὰ τοῦ στείλῃ ἀπὸ τὲς οὐρανομήκιστες χάρες
καὶ ἐδῶ καὶ ὕστερον, ὅταν παγαίνωμεν εἰς τὴν βασιλείαν του.
Ναί, μεγάθυμε κύριε καὶ Θεέ, ἐπάκουσον τῆς μεγαλοφώνου μου
κραυγῆς, ὁποῦ βοᾷ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας μου.
Δὸς τὴν χάριν τοῦ ἐλέους σου ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τῷ
εὐσεβεστάτῳ ἡγεμόνι Βασιλείῳ καὶ συζύγῳ καὶ ἀγαπητοῖς τέκνοις

www.dacoromanica.ro

καί γε κλέος μεγάδοξον ᾧ δῶρον ἔδος κατατέρπων

τοῦτον κοιρανίης πλεῖστ' ἐς ἔτη ἐάσαις
νῆις ὅλως ἀχέων ταραχῆς, ἀσινῆ τε κακίστων,

δυσμενάων δ' εἶναι ῥάβδον ἐνὶ κροτάφοις,
οἷά τε πρωτότοκον κατιδεῖν ταχὺ δοῦκα καὶ υἷας

κείνου χερσὶν ἑαῖς κἀγκαλίδεσσι φέρειν,
φίλτατα δ' ἄλλα πάλιν πολύτεκνα ἰδεῖν ἐνὶ γαίῃ

κἀγαθότεκνα λίην πρὸς κλέος εὐτοκέων,
καὶ μετὰ τόνδε βίον καλέσειν ἀγαθῇ ἐνὶ δόξῃ

κἀγγελίῃ χρηστῇ χάρματι λαμπροτάτῳ.

καὶ τὴν δόξαν τὴν πολύφημον τῆς αὐθεντείας, ὁποῦ
τοῦ ἔδωκες διὰ δῶρον,
νὰ τὴν χαρῇ καὶ νὰ τοῦ τὴν ἀφήσῃς εἰς τὴν ζωήν του
χωρὶς ταραχῆς παντελῶς βασάνων καὶ ἄβλαβον ἀπὸ
κακωσύνες,
καὶ νὰ εἶναι ῥαβδὶ εἰς τὸ κεφάλι τῶν ἐχθρῶν του,
καὶ τὸν υἱόν του τὸν πρωτότοκον νὰ τὸν ἰδῇ μεγάλον
δοῦκα καὶ παιδία
νὰ βαστάσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του μὲ χαράν, καὶ
τὰ ἄλλα του παιδία νὰ τὰ ἰδῇ πολύτεκνα εἰς τὴν
γῆν ταύτην
καὶ καλλίτεκνα εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τῶν γονέων τως,
καὶ ὕστερον ἀπὸ τὴν ζωὴν ταύτην νὰ τὸν κράξῃς μὲ
καλὴν δόξαν
καὶ μὲ μήνυμα καλὸν εἰς τὴν χαρὰν τὴν λαμπροτάτην
τοῦ παραδείσου.

Εἰς τὸν αὐτὸν μεγαλοπρεπέστατον καὶ γαληνότατον αὐθέντην Ἰωάννην Βασίλειον, ἡγεμόνα Δακίας ἐμοῦ Ἀθανασίου τοῦ πρώην οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τάδε.

Χρυσοφαεῖς Χάριτες κατέχουσαι λήρια πάντα
σχήματ' ἐνὶ στεφάνων, ποῦ στίχετ' ὠκυπόδως;

Τὸ ἀντικρὺ ἐπίγραμμα μεταγλωττισμένον.

Ὦ Χάριτες, ὁποῦ εἶστε καθαρὲς καὶ λαμπρότατες ὡσὰν τὸ φῶς, ποῦ παγαίνετε μὲ γληγοροσύνην τῶν ποδαρίων, βαστῶντας εἰς τὰς χεῖράς σας ἀπὸ πάσης λογῆς ἄνθος καὶ λουλούδιον εἰς σχῆμα ὡσὰν εὐμορφοπλόκων στεφάνων καὶ ὡραιοτάτων;

Ἀπόκρισις.

Μαιόμεναι πυκάσαι Βασίλειον ἐν ἄνθεσι τοῖσδε,
φάντο δὲ τῆς Δακίης ἔμμεναι ἐν καθέδρῃ.

⟨Ἀπόκρισις⟩.

Πηγαίνομεν γυρεύοντας τὸν εὐσεβέστατον αὐθέντην Βασίλειον νὰ τὸν στεφανώσωμεν μὲ ταῦτα τὰ ἄνθη, καὶ μᾶς εἶπασι πῶς εἶναι εἰς τὴν καθέδραν τῆς αὐθεντείας τῆς Μολδοβίας καὶ ἐκεῖ νὰ παγαίνωμεν νὰ τὸν εὕρωμεν.

Ἀνθυποφορά.

Ναὶ τελέθει παναριστος ἀκήρατον οὔνομα θήσας
τέρμασι τετραμεροῦς κόσμου ἐφημερίοις.
Ζῆθι, λέγουσι βροτοί, Βασίλειε, κλέος πολυφήμου
κοιρανίης, ἔτεσι πλείοσιν εὐτυχέων.

⟨Ἀνθυποφορά⟩.

Ναὶ ἐκεῖ εὑρίσκεται πολλὰ καλώτατος μὲ ὄνομα ἀθάνατον ὁποῦ ἔχει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τὰ τετραπέρατα τοῦ κόσμου· καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εὐχαριστημένοι ἀπὸ λόγου του λέγουσι· Νὰ ζῇς, αὐθέντα Βασίλειε, εἰς τὸν αἰῶνα, ὁποῦ εἶσαι δόξα τῆς πολυφήμου αὐθεντείας, εὐτυχῶντας εἰς καλοὺς καὶ πολλοὺς χρόνους.

Ἄλλη σύγκρισις Βασιλείου καὶ Ἀχιλλέως.

Θάμβεε μηδοτιοῦν τὸν Ἀχιλλέα· θάμβεε μᾶλλον
τὸν Βασίλειον, ὅτι προὔφερεν Αἰακίδου.

Τῆνος ὅλην Ἰλίου πτόλιν ἄλκαρι ἐξαλαπάζει
καὶ ὅδε δυσμενέων κάββαλε μηχανίην.

Τῆνος ἄρηξ ἑταίροις, ὀλοοῦ τε κατεῖργεν ὀλέθρου
καὶ ὅδε Μολδοβίην σῶσατ' ἀφ' ἁρπαγίης.

Τῆνος ὑπῆρχ' ἥρως, γενεῆς προτερήμασι δ' αὔχει,
καὶ ὅδ' καὶ ἥρως ἡγεμονεύς τε μέγας.

Τῆνος ἄριστος ἔην καὶ ἀρείονα πρήγματα τεῦχεν,
καὶ ὅδε δ' εὐπραγίας πᾶσι πορεῖ ταχέως.

Τῆνος ἕκητι Πρόκλοιο τὸν ὄμβριμον Ἕκτορα πέφνεν
καὶ ὅδ' ἕκητι ἰδίων τοὺς Σκύθας ἐξέβαλεν.

⟨Ἄλλη σύγκρισις Βασιλείου καὶ Ἀχιλλέως⟩.

Μὴ θαυμάζεσαι παντελῶς, ἄνθρωπε, τὸν Ἀχιλλέα ἐκ τὰ μεγαλεῖά του, ἀμὴ θαύμαζε περισσότερον τὸν Βασίλειον, ὁποῦ εἶναι καλλιώτερος ἀπ' ἐκεῖνον.

Ἐκεῖνος ὅλον τὸ πολύφημον κάστρον τῆς Τροίας μὲ τὴν δύναμίν του τὴν ἀφάνισε καὶ τοῦτος τὴν μηχανὴν τῶν ἐχθρῶν ἐχάλασε, ὁποῦ εἶχαν ἐναντίον του.

Ἐκεῖνος ἐβοήθησε τοὺς φίλους του καὶ τοὺς ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν χαλασμόν, καὶ τοῦτος ἐλευθέρωσε τὴν Μολδοβίαν ἀπὸ τὴν ἁρπαγὴν καὶ κουρσεμὸν ὁποῦ εἶχεν.

Ἐκεῖνος ἦτον ἥρωας καὶ εἶναι καὶ ἐκαυχᾶτον εἰς τὰ μεγαλεῖα τοῦ γένους του, καὶ τοῦτος εἶναι καὶ ἥρωας καὶ εἶναι καὶ μεγάλος ἡγεμὼν καὶ αὐθέντης.

Ἐκεῖνος ἦτον καλώτατος καὶ ἔκαμνε καὶ καλλιώτερα ἔργα πάντων, καὶ τοῦτος κάμνει μὲ τὴν καλωσύνην του πᾶσαν εὐεργεσίαν εἰς ὅλους.

Ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ φίλου του Πρόκλου, τὸν ὁποῖον ἐθανάτωσεν ὁ Ἕκτωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας, ἐθανάτωσε καὶ τοῦτος τὸν Ἕκτορα εἰς ἐκδίκησιν τοῦ ἀκριβοῦ φίλου του· καὶ τοῦτος διὰ τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων ἐδίωξε καὶ ἐθανάτωσε τοὺς Σκύθας.

www.dacoromanica.ro

Τῆνος ἐμουνομάχει πολυαίνῳ Πενθεσιλείᾳ,
καὶ ὅδε μουνομαχεῖ σαρκὶ σὺν οὐλομένῃ.

Τῆνον ἔχεσκε Θέτις πολύδοξον ἐοῦσά γε μήτηρ,
καὶ ὅδ' ἔχεσκε χάριν τρισσοφαοῦς μονάδος.

Τῆνος ἔχει μόνον οὔνομ' ἐνὶ χθονὶ ἄφθιτον ὧδε,
καὶ ὅδε πλαξὶ πόλου τῇδ' ἀνώλεθρον ἔχει.

Ἐκεῖνος ἐμονομάχησεν εἰς τὸν πόλεμον μὲ τὴν ἀνδρειωμένην Πενθεσίλειαν καὶ τὴν ἐθανάτωσε, καὶ τοῦτος μονομαχεῖ μὲ τὴν ἀγρίαν σάρκα καὶ τὴν νικᾷ.

Ἐκεῖνον εἶχεν ἡ θεὰ ἡ ψεύτικη, ἡ Θέτις, τιμημένον, ὅτι ἦτον μήτηρ του, καὶ τοῦτος εἶχε τὴν χάριν τοῦ τρισυποστάτου ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Ἐκεῖνος ἔχει ἀθάνατον ὄνομα ἐδῶ μόνον εἰς τὴν γῆν, καὶ τοῦτος τὸ ἔχει ἀθάνατον καὶ γεγραμμένον εἰς τὰς πλάκας τοῦ οὐρανοῦ μὲ τοὺς δικαίους, καὶ τὸ ἔχει ἀθάνατον καὶ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

K'.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΔΟΣΙΘΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.

1677—1704.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΔΟΣΙΘΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.

1677–1704.

1.

† Ἡ μετριότης ἡμῶν διαλαμβάνει διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς πατριαρχικοῦ γράμματος, ὅτι ὁ μακαρίτης Στέφανος βοεβόδας, ὁ μετὰ τὸν μακαρίτην Βασίλειον βοεβόδαν αὐθεντεύσας ἐνταῦθα, ἔκτισε τὸ ἐν τῷ Κάσινῳ μοναστήριον τῶν Ἀρχαγγέλων καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸ καὶ χωρία τινὰ ἀφιέρωμα· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Στέφανος οὗτος ἐδίωξε τὸν Βασίλειον βοεβόδα καὶ ἔλαβεν ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πολλά, καὶ χρήματα καὶ πράγματα, ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλείου βοεβόδα Στεφανίτζας βοεβόδας αὐθεντεύσας μερικὰ χωρία, ἐξ ὧν εἶχεν ὁ Στέφανος βοεβόδας ἀφιερωμένα εἰς τὸ μοναστήριον εἰς τὸ Κάσινον, ἐπούλησε καὶ μερικὰ ἐχάρισεν, ἐξ ὧν εἰσὶ καὶ τὸ Μπουτζουλέστι καὶ Ῥόζνοβον, καὶ τοῦτο τὸ ἔκαμε τάχα διότι (ὡς εἴρηται) ὁ Στέφανος βοεβόδας ἐπῆρεν ἄσπρα τοῦ πατρός του καὶ ἐπούλησε καὶ ἐχάρισε τὰ χωρία, διὰ νὰ πάρῃ ὡς γνήσιος κληρονόμος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὸ δίκαιον· θεωρηθέντος ὅμως μετὰ ταῦτα τοῦ πράγματος ἐν Κωνσταντινουπόλει, νομίμως τε καὶ κανονικῶς ἐκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Στεφανίτζα βοεβόδα ἐστίν, ἐπειδὴ ὁ Στέφανος βοεβόδας, ἂν εἶχεν ἄσπρα παρμένα, εἶχε καὶ ἄλλα πράγματα, ἐξ ὧν ἐδύνατο ὁ Στεφανίτζας βοεβόδας καὶ ἄλλοι αὐτοῦ χρεωφειλέται νὰ πάρωσι διὰ τὰ χρέη αὐτῶν, τὰ δὲ χωρία ἀφιερωθέντα καθάπαξ τῷ Θεῷ εἰσὶν ἀναπόσπαστα. Εἶτα καὶ ἄλλοι αὐθένται ἀφιέρωσαν μοναστήρια τῷ Θεῷ, οἰκοδομήσαντες αὐτὰ δι' οἰκείων χρημάτων, καὶ εἶχασι καὶ διάφορα χρέη καὶ εἶτα ἢ ἀπέθαναν, ἢ ἐξεβλήθησαν τῆς αὐθεντείας, ἀλλ' οὐδεὶς ἔλαβε τὰ ἀφιερώματα ὁποῦ ἔδωκαν εἰς τὰ μοναστήρια διὰ τὸ χρέος τους. Τούτου οὕτως ἔχοντος, ἐπειδὴ ἡμεῖς ἐλάβομεν τὸ Κάσινον παρὰ τοῦ αὐταδέλφου τοῦ μακαρίτου, αὐταδέλφου καὶ αὐτοῦ, ἤτοι τοῦ ἄρχοντος λογοθέτου Βασιλάσκου, ἀδελφοῦ τοῦ Στεφάνου βοεβόδα καὶ τῆς μακαρίτου δόμνας τούτου τοῦ Στεφάνου βοεβόδα Σάφτας, διὰ νὰ εἶναι ἀφιέρωμα εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον, ἐλάβαμεν καὶ συνοδικὸν γράμμα, ὅτι τὰ χωρία ὁποῦ ἐπώλησεν ἢ ἐχάρισεν ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλείου βοεβόδα Στεφανίτζας βοεβόδας, τὰ ὁποῖα ἦσαν τοῦ μοναστηρίου Κάσινου, νὰ δοθοῦν ἀπαραιτήτως εἰς τὸ Κάσινον, ὡς ἦσαν καὶ πρότερον· καὶ ὅσοι τὰ ἠγόρασαν, νὰ ζητοῦν τὰ ἄσπρα τους ἀπεκεῖ ὁποῦ τὰ ἐπώλησαν καὶ τὰ ἠγόρασαν αὐτοί, ἢ νὰ τὰ ζημιώνωνται, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἠγόρασαν παρανόμως· καὶ ὅσοι τὰ ἔλαβον χάριν, να ὑστεροῦνται τῆς δωρεᾶς, ἐπειδὴ οὐδεὶς δύναται νὰ χαρίσῃ τινὶ τὸ ἀλλότριον. Οὕτως οὖν τὰ εἰρημένα δύο χωρία Μπουτζουλέστι καὶ Ῥόζνοβον, τὰ ὁποῖα εἶχε χαρίσει ὁ διαληφθεὶς Στεφανίτζας βοεβόδας τὸ μὲν Μπουτζουλέστι τῷ ἄρχοντι λογοθέτῃ μακαρίτῃ Ἠφθόδῃ, τὸ δὲ Ῥόζνοβον τῷ ἄρχοντι λογοθέτῃ κὺρ Νικολάῳ Ῥακοβίτζᾳ, υἱῷ τοῦ διαληφθέντος ἄρχοντος Ἠφθοδίου Ῥακοβίτζα, τὰ ἐλάβαμεν καὶ ἄλλα παρὰ ἄλλων, ὁποῦ τὰ εἶχασι καὶ ἐκεῖνοι ἠγορασμένα καὶ κατὰ δωρεὰν εἰλημμένα παρὰ τοῦ εἰρημένου Στεφανίτζα βοεβόδα. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μοναστήριον τοῦτο ἦτο σχεδὸν ἔρημον ἀπὸ κάθε τίποτε, καὶ μάλιστα ἀπὸ ζῷα, ἐπαρακαλέσαμεν τὸν διαληφθέντα τιμιώτατον ἄρχοντα λογοθέτην κύριον Νικόλαον Ῥακοβίτζαν καὶ

www.dacoromanica.ro

ἔδωκεν εἰς τὸ μοναστῆρι τοῦτο διακόσια μελίσσια, διακόσια πρόβατα, τριάντα ἀγελάδια καὶ εἴκοσι βώδια, ὅλα καλὰ καὶ γερὰ καὶ διαλεγμένα, καὶ ἀντὶ τούτων ἐδόσαμεν αὐτῷ τὸ χωρίον Ῥόζνοβον μὲ τοὺς Ῥωμούνους του ὅλους καὶ μὲ ὅλην του τὴν μωσίαν, ὥστε νὰ εἶναι ἐδικόν του καὶ τῶν τέκνων του καὶ κληρονόμων αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, παρ' οὐδενὸς πώποτε ἐνοχληθησόμενος, ἢ αὐθεντός, ἢ ἀρχόντων, ἢ ἀπὸ τῶν πατέρων τῶν κατὰ καιροὺς εὑρισκομένων ἐν τῷ διαληφθέντι μοναστηρίῳ, ἐν βάρει ἀλύτου ἀφορισμοῦ καὶ ἀναθέματος αἰωνίου. Ἐπὶ γὰρ ἀσφαλείᾳ τῆς εὐγενείας αὐτοῦ καὶ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ ἐδόσαμεν τὸ παρὸν ἡμέτερον γράμμα ἡγεμονεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου αὐθεντὸς Ἰωάννου Ἀντωνίου Ῥουσέτου, βοεβόδα πάσης Μολδοβλαχίας. Ἐν ἔτει ͵αχοζ' (= 1677), ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ.

2.

† Διαλαμβάνει τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος γράμμα, ὅτι τὸ σεβάσμιον μοναστήριον τὸ κείμενον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Πὸλ-βρατίου καὶ τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν θείων Εἰσοδίων τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, ὅπερ ᾠκοδόμησεν ὁ μακαρίτης ἄρχων Ντάντζουλος Μιλέσκος καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Ἅγιον καὶ Ζωοδόχον Τάφον ἐν ἔτει ͵ζρνη' (= 1650), ἐπιδημοῦντος ἐνταῦθα καὶ τοῦ τότε πατριάρχου τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ κὺρ Παϊσίου· ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ μὴ δώσῃ εἰς τὸ μοναστήριον αὐτὸ ὁ ῥηθεὶς κτίτωρ αὐτοῦ μωσίας καὶ ὑποστατικὰ ἱκανά, ὁποῦ νὰ δύνεται νὰ κυβερνᾶται καὶ νὰ διεξάγεται ὁπωσοῦν καὶ εἶτα μὲ τὸ νὰ συνέβουν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς περιφήμου Οὐγκροβλαχίας πολλὰ καὶ ἀλλεπάλληλα κακά, ὁποῦ οἱ πάντες γινώσκουσιν, ἠκολούθησεν ἀναγκαίως καὶ ἀπὸ τὴν οἰκείαν ἀδυναμίαν καὶ ἀπὸ τὰ ἔξωθεν συμβάντα περιστατικὰ μήτε οἱ κτίτορες νὰ δύνωνται νὰ τὸ ἀνακαινίσουν ἢ ὅλως νὰ τὸ κυβερνήσουν, μήτε ἡμεῖς νὰ ἠμποροῦμεν εἰς αὐτὸ νὰ κάμωμεν καμίαν ὠφέλειαν, τόσον ὁποῦ μηδεμία ἔμεινεν ἐλπὶς μήτε δύναμις, ὁποῦ νὰ ἠμποροῦμεν νὰ τὸ κρατήσωμεν ἢ ὅλως νὰ τὸ φυλάξωμεν· ἐπειδὴ πρὸς τοῖς εἰρημένοις τὰ μὲν κελλία καὶ οἱ τοῖχοι καὶ ἡ περιοχαῖς τοῦ μοναστηρίου τινὰ μὲν ἐκρημνίσθησαν, τινὰ δὲ ἀπέβλεπον εἰς κρημνισμόν, τὰ δὲ ζῶα τοῦ μοναστηρίου παντελῶς ἐξαλείφθησαν, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Ῥωμοῦνοι καὶ Κατζιβέλοι τοῦ μοναστηρίου ὑπὸ τῶν τοσούτων κακῶν ἔφυγον ὅπου ἐδυνήθηκαν. Ὅθεν τὸ μοναστήριον αὐτὸ ἔμεινε σχεδὸν πανταχόθεν ἔρημον καὶ κατὰ τὸ λεγόμενον ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ «ὡς τερέβινθος ἀποβεβληκυῖα τὰ φύλλα» αὐτῆς [1] καὶ χωρὶς πάσης ἀμφιβολίας ἀπέβλεπεν εἰς ἀναμφίβολον τέλειον ἀφανισμόν. Εὑρισκόμενοι οὖν σωματικῶς ἐνταῦθα εἰς Οὐγκροβλαχίαν ἐσυνωμιλήσαμεν μετὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ εἰρημένου μακαρίτου κτίτορος, τῆς τε δηλονότι εὐγενεστάτης κυρίας Μαρίας συμβίου ποτὲ τοῦ Μακαρίτου μπάνου Μπάρμπουλου Μιλέσκου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Μαρίας καὶ τοῦ Κωνσταντίνου, ὃν ἐγέννησεν ὁ εἰρημένος Μπάρμπουλος ἐξ ἑτέρας αὐτοῦ γυναικός, καὶ τοῦ Στάϊκου υἱοῦ τοῦ μακαρίτου Πέτρου Μιλέσκουλου καὶ τῆς Στάνας θυγατρὸς τοῦ μακαρίτου Πρέδα Μιλέσκουλου· καὶ ἐπαρακαλέσαμεν καταπολλὰ τὸν ἐκλαμπρότατον εὐσεβέστατον καὶ ὑψηλότατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Μπασαράμπαν βοεβόδα, τὸν ἐν ἁγίῳ πνεύματι υἱὸν ἀγαπητὸν καὶ περιπόθητον τῆς ἡμῶν μετριότητος, νὰ κάμῃ ἐλεημοσύνην νὰ τὸ δεχθῇ καὶ νὰ τὸ ἀνακαινίσῃ, τοῦ εἶναι εἰς μετόχιον τοῦ σεβασμίου μοναστηρίου, ὁποῦ ἤγειρεν ἐκ βάθρων ἡ ἐκλαμπρότης του ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων ἐνδόξων μεγάλων θεοστέπτων καὶ ἰσαποστόλων βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, καὶ νὰ δώσῃ τίποτε ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ καὶ οὕτω καὶ τὸ μνημόσυνον τῶν κτιτόρων νὰ μὴ σβύσῃ, ἀλλὰ νὰ μένῃ διαπαντὸς καὶ ὁ Ἅγιος Τάφος νὰ ἔχῃ βοήθειαν τινά, ὁποῦ ἔχει τώρα δεκαπέντε χρόνους ὁποῦ δὲν ἐπῆρε τίποτε ἀπ' αὐτό, ἀλλὰ μήτε ἔχει ἐλπίδα νὰ πάρῃ ἀπεκεῖ τίποτε οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον. Καὶ λοιπὸν ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ εὐσεβέστατος αὐθέντης ὡς εὔσπλαγχνος καὶ συμπαθὴς καὶ φιλόχριστος αὐθέντης ἐσυγκατένευσεν εἰς τὴν δέησιν ἡμῶν καὶ ἐδέξατο τὸ εἰρημένον μοναστήριον, καὶ ἔδωκεν ἀντ' ἐκείνου τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ πουγγεῖα τρία, ἤτοι ἀσλανία χίλια πεντακόσια,

[1]) Ἡσαΐου α', 30.

www.dacoromanica.ro

τὰ ὁποῖα θέλομεν ἐξοδιάσει εἰς ἀνακαίνισιν καὶ τελείωσιν τῶν κελλίων, ἤτοι τῶν ὀντάδων τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐνταῦθα εἰς τὸ Μπουκουρέστιον, πρὸς ἐτήσιον καὶ παντοτεινὴν βοήθειαν τοῦ Κυριακοῦ Τάφου. Ἀποφαινόμεθα οὖν μὲ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος γράμμα, ὅτι τὸ μοναστήριον αὐτό, τὸ τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν Εἰσοδίων τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ κείμενον εἰς τὸ Πὸλ-δράτι, μὲ ὅλην του τὴν περιοχὴν καὶ μὲ ὅλους του τοὺς Ῥωμούνους καὶ Κατζιβέλους, τὰ ὁποῖα κατ' ὄνομα γράφουν τὰ ἀφιερωτικὰ καὶ αὐθεντικὰ γράμματα τοῦ μοναστηρίου, νὰ εἶναι μετόχιον καὶ ἴδιον καὶ καθολικὸν κτῆμα τοῦ σεβασμίου μοναστηρίου τοῦ ἤδη ἀνοικοδομηθέντος ἐκ βάθρου παρὰ τοῦ διαληφθέντος ἐκλαμπροτάτου καὶ εὐσεβεστάτου αὐθέντου ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἕως οὗ ὁ ἥλιος ἐφορᾷ, καὶ νὰ διοικῆται καὶ νὰ κυβερνᾶται ἀπὸ τοὺς κατὰ καιροὺς ἡγουμένους αὐτουνοῦ τοῦ μοναστηρίου, ὡς δόξει αὐτοῖς, καὶ μήτε οἱ κατὰ καιροὺς μακαριώτατοι πατριάρχαι τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, μήτε οἱ πατέρες καὶ ἐπίτροποι τοῦ Ἁγίου Τάφου νὰ ἔχουν κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀνακατώνωνται μὲ τὸ μοναστήριον αὐτό, ἢ μὲ τοὺς πατέρας τοῦ μοναστηρίου· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνέκαθεν συνήθειαν τοῦ Κυριακοῦ Τάφου, ὁποῦ ἔχουν ἐξουσίαν πληρεστάτην οἱ κατὰ καιροὺς πατριάρχαι τοῦ ἀποστολικοῦ ἐκείνου θρόνου, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν νεαρὰν τοῦ ἀοιδίμου αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου πρὸς Πέτρον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῶν Ἱεροσολύμων, ὁποῦ διαγορεύει ὅτι νὰ ἔχουν ἐξουσίαν πληρεστάτην οἱ κατὰ καιροὺς ἁγιώτατοι πατριάρχαι τῶν Ἱεροσολύμων τὰ ἀφιερώματα καὶ κτήματα τοῦ Ἁγίου Τάφου νὰ τὰ ἀλλάσσουν καὶ νὰ τὰ διοικοῦν κατὰ τὸν καιρὸν καὶ τὴν χρείαν[1], νὰ μένῃ αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ ἀμετακίνητος καὶ ἀμετάτρεπτος, βεβαία καὶ ἀδιάσειστος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ὡς εἴρηται, καὶ νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν παντὶ τόπῳ, ἐν παντὶ προσώπῳ καὶ ἐν παντὶ κριτηρίῳ ἐκκλησιαστικῷ τε καὶ πολιτικῷ. Εἰ δέ τινές ποτε βουληθεῖεν φρονῆσαι ἢ ἐνεργῆσαί τι ἐναντίον τῷ παρόντι τῆς ἡμῶν μετριότητος γράμματι, εἴτε ἐκ μέρους τοῦ Ἁγίου Τάφου, εἴτε ἐκ μέρους τῶν κτιτόρων τοῦ μοναστηρίου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν, εἴτε ἄλλοι τινὲς ἄρχοντες ἢ ἀρχόμενοι, ἱερωμένοι ἢ λαϊκοί, ὡς διαλῦσαι προθυμούμενοι τὰ καλῶς διωρισμένα καὶ βουλόμενοι ἀναιρῆσαι τὸ δίκαιον καὶ τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν καὶ συμφέρουσαν οἰκονομίαν ταύτην, ὡς ἀντικείμενοι ἀναφανδὸν τοῖς ἱεροῖς νόμοις καὶ αὐτῷ τῷ προφανεστάτῳ δικαίῳ οἱ τοιοῦτοι ἔστωσαν ἀσυγχώρητοι καὶ ἀφωρισμένοι παρὰ Θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἄλυτοι μετὰ θάνατον καὶ τυμπανιαῖοι· ἐχέτωσαν καὶ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων, ὅπερ ἐστὶ τὸ αἰώνιον καὶ ἀσύγγνωστον ἀνάθεμα, καὶ τέως ἔστω ἡ μερὶς αὐτῶν μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα· τοῖς δὲ ἐμμένουσιν ἐν τοῖς καλῶς διορισθεῖσι διὰ τοῦ παρόντος γράμματος χάρις εἴη ἀπὸ Θεοῦ καὶ παρ' ἡμῶν εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Ἐδόθη ἐπὶ βεβαιώσει τοῦ παναγιωτάτου λογιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρώην καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Διονυσίου, διατρίβοντος ἐνταῦθα ἐν Βουκουρεστίῳ, καὶ μαρτυρίᾳ τῶν ὑπογεγραμμένων ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ἐντιμοτάτων ἀρχόντων· μεθερμηνεύθη δὲ καὶ ἐγράφη εἰς γλῶσσαν Βλάχικην διὰ σαφεστέραν κατάληψιν τῶν ἐντοπίων. Ἐν ἔτει τῷ σωτηρίῳ ‚αχ'γγ' (=1693). Ἰουνίῳ μηνί, ἐν Βουκουρεστίῳ.

3.

† Ἡ μετριότης ἡμῶν διαλαμβάνει διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς πατριαρχικοῦ γράμματος, ὅτι τὸ ἅγιον μοναστήριον τὸ τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέλων καὶ κείμενον εἰς τὸ Κάσινον, τὸ ὁποῖον ἔκτισεν ὁ μακαρίτης Στέφανος Γεωργίτζας βοεβόδας, τὸ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ μακαρίτης Βασίλειος λογοθέτης καὶ ἡ δόμνα αὐτοῦ μακαρίτις Σάφτα· ἦτον δὲ μόνον τὸ παρακλήσιον καὶ ὀλίγα κελλία ἔξω· μέσα δὲ ἡ ἐκκλησία ἦτον μὲ θεμέλιον καὶ μόνον καὶ οὐδὲν ἄλλο τί· ἡμεῖς δὲ ἐτελειώσαμεν καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰ

[1]) Νοεῖται ἡ ἔτει 536-ῳ ἀπολυθεῖσα νεαρά, ἥτις ἀριθμεῖται τεσσαρακοστὴ ἐν τῷ Corp. Juris Civilis Berolini 1895, τ, 3, σ. 258—261. Πρβλ. Iustiniani Novel. τ. 1, σ, 349—353 ἐκδ. Zachariæ. Lipsiæ. 1881.

www.dacoromanica.ro

κελλία μὲ ἄσπρα τοῦ ῾Αγίου Τάφου, νομίσαντες ὅτι νὰ ἔχῃ τίποτε βοήθειαν ἱκανὴν παρ᾽ αὐτοῦ ὁ ῞Αγιος Τάφος. ᾽Επειδὴ δὲ ἦτον ὑστερημένον παντάπασιν ἀπὸ ζῷα καὶ ἀπὸ πολλὰ καὶ ἀπὸ ὀλίγα, ἐπαρακαλέσαμεν τὸν τότε ὀρθῶς καὶ εὐλαβῶς πολιτευόμενον ἄρχοντα μακαρίτην Νικόλαον λογοθέτην τὸν ῾Ρακοβίτζα καὶ τοῦ ἐδόσαμεν τὸ χωρίον ῾Ρόζνοβα τρόπῳ εἴτε πωλησίας εἴτε ἀλλαγῆς, καὶ ἔδωκεν εἰς τὸ μοναστήρι μερικὰ ζῷα, τὰ ὁποῖα καταγράφονται εἰς τὸ ζαπίσι, ὁποῦ τοῦ ἐδόσαμεν. Μετὰ ταῦτα αὐτὸ τὸ μοναστήρι ἀπὸ ταῖς ἀνάγκαις τοῦ καιροῦ δύο καὶ τρεῖς φοραῖς ἦλθεν εἰς τὴν ἐσχάτην πενίαν καὶ τὸ ἐβοηθήσαμεν, παρέχοντες αὐτῷ καὶ ζῷα καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἐνταῦθα μοναστήρια τοῦ ῾Αγίου Τάφου. Νῦν δὲ ἐλθόντες πάλιν ἐνταῦθα εἰς Μολδοβλαχίαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου αὐθέντου κυρίου κυρίου ᾽Ιωάννου Μιχαὴλ ῾Ρακοβίτζα βοεβόδα, εὕρομεν τὸ εἰρημένον μοναστήριον ἀπὸ ταῖς ἀνωμαλίαις καὶ διάφορα κακά, ὁποῦ ἐσυνέβηκαν εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἀπὸ Λέχους, ἀπὸ Τατάρους καὶ ἀπὸ κακοτρόπους κυβερνήτας, παντέρημον καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἐνταῦθα μοναστήρια τοῦ ῾Αγίου Τάφου νὰ τὸ βοηθήσωμεν δὲν ἠμπορέσαμεν, ἐπειδὴ ηὕρομεν καὶ αὐτὰ σχεδὸν ἔρημα, — ἐπαρακαλέσαμεν τὸν τιμιώτατον καὶ εὐγενέστατον ἄρχοντα μέγα βόρνικον κύριον Γεωργάκην ῾Ρουσσέτον καὶ τοῦ ἐδόσαμεν ἕνα χωρίον τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου, ἤτοι τὸ Μπουτζουλέστι μὲ ὅλους τοὺς ῾Ρωμούνους καὶ μὲ ὅλην τὴν μωσίαν λόγῳ πωλησίας εἴτε ἀλλαγῆς, καὶ ἔδωκεν ἀντ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸ μοναστήριον αὐτὸ τοῦ Κάσινου διακόσια πενήντα πρόβατα τῆς γέννας, διακόσια μελίσσια, δέκα φοράδια, εἴκοσι βώδια, τριάντα γελάδαις τῆς γέννας· τὰ ὁποῖα ὅλα ἐδόθησαν εἰς τὸ εἰρημένον μοναστήριον σῶα καὶ ἀνελλιπῆ. ᾽Αποφαίνεται οὖν ἡ μετριότης ἡμῶν, ἵνα τὸ διαληφθὲν χωρίον, ἤτοι τὸ Μπουτζουλέστι μὲ ὅλους τοὺς ῾Ρωμούνους καὶ μὲ ὅλην τὴν μωσίαν, νὰ εἶναι κτῆμα ἴδιον τοῦ διαληφθέντος εὐγενεστάτου ἄρχοντος μέγα βορνίκου κυρίου Γεωργάκη τοῦ ῾Ρουσσέτου καὶ νὰ τὸ ἔχῃ κατά τε δεσποτείαν καὶ χρῆσιν ἐξ ὁλοκλήρου ἡ εὐγενεία του καὶ τὰ τέκνα του καὶ ἁπλῶς οἱ κληρονόμοι του ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ τινὰς ἄρχων ἢ ἀρχόμενος, ἱερωμένος ἢ λαϊκός, ἢ καὶ ἐκ μέρους τῶν πατέρων τοῦ διαληφθέντος μοναστηρίου Κάσινου νὰ μὴν ἔχῃ ποτὲ οὔτε εἰς ἐκκλησιαστικὸν οὔτε εἰς πολιτικὸν κριτήριον νὰ κάμῃ καμμίαν ἐνόχλησιν ἢ εἰς τὴν εὐγενείαν του, ἢ εἰς τὰ τέκνα του. ἢ εἰς τοὺς κληρονόμους του, ἐν βάρει ἀλύτου ἀφορισμοῦ καὶ ἀναθέματος αἰωνίου. ᾽Επὶ γὰρ ἀσφαλείᾳ καὶ βεβαιώσει διηνεκεῖ τῆς ἀλλαγῆς ταύτης ἐδόθη τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος γράμμα.

᾽Εν Γιασίῳ ͵αψδ΄ (= 1704), ᾽Οκτωβρίῳ.

4.

Γράμμα ὁποῦ ἐδόσαμεν νὰ εἶναι τὸ μοναστήρι τοῦ Χαντούμη μετόχι τοῦ ῾Αγίου Σάββα.

† Διαλαμβάνει τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος γράμμα, ὅτι τὸ μοναστήρι ὁποῦ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν ῞Αγιον Τάφον ὁ μακαρίτης ᾽Ιωάννης Χαντούμης, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὸ Ντάλμάρι, ἐλθὼν ἐνταῦθα ὁ Δημητράσκος βοεβόδας Κωνσταντινουπολίτης τὸ ἐξιαγούμισε. Μετὰ ταῦτα ἐσυνέβηκαν πόλεμοι καὶ ἦλθον εἰς τὸν τόπον τοῦτον Λέχοι, Τοῦρκοι, Τάταροι καὶ ἅρπαξαν τὰ ζῷά του, τὰ μελίσσιά του καὶ εἴ τι ἄλλο εἶχε τόσον εἰς τὸ μοναστήρι, ὅσον καὶ εἰς τὸ μετόχι, καὶ ἀκομὴ οἱ ἄνθρωποι ὁποῦ ἦσαν εἰς τὰ χωρία του ἄλλοι ἐσκλαβώθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀφανίσθηκαν καὶ διεσκορπίσθησαν. Καὶ πολλάκις ἐδόσαμεν εἰς αὐτὸ ἀπὸ τὰ ἐνταῦθα ἐν Γιασίῳ εὑρισκόμενα μοναστήρια τοῦ ῾Αγίου Τάφου ζῷα μερικὰ καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα, διὰ νὰ τὸ ἀναστήσωμεν, ἀμὴ ἀπὸ τοὺς κακοὺς καιροὺς ἔπαθε πάλιν τὰ αὐτά. Τέλος πάντων μὴ δυνάμενοι νὰ κάμωμεν ἄλλον τρόπον διὰ νὰ στέκεται ἐκείνη ἡ ἐκκλησία εἰς τὸν τόπον της, Θεοῦ εὐδοκοῦντος ηὕρομεν εὔλογον καὶ τὸ ἐκάμαμεν νὰ εἶναι μετόχιον τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Σάββα, ὁποῦ εὑρίσκεται ἐδῶ εἰς τὸ Γιάσιον· ὥστε καὶ τὸ μοναστήριον αὐτὸ τὸ εἰς τὸ Ντάλ-μάρε καὶ τιμώμενον ἐπ᾽ ὀνόματι τῆς Γεννήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τὸ μετόχι του ὁποῦ ἔχει ἐκεῖ εἰς τὸ Μποτέστι, καὶ τὰ ἱερά του ὅσα ἔμειναν, καὶ ἡ μωσίαις του καὶ οἱ τόποι τῶν ἀμπελίων, καὶ οἱ μῦλοι καὶ οἱ τόποι τῶν μύλων, καὶ ἡ πίμνιτζαις καὶ τὰ ἐργαστήρια καὶ οἱ τόποι ὁποῦ ἔχει ἐδῶ εἰς τὸ Γιάσι, νὰ εἶναι εἰς τὴν χρῆσιν καὶ δεσποτείαν τούτου τοῦ μοναστηρίου τοῦ

www.dacoromanica.ro

ἁγίου Σάββα, ὡσὰν νὰ ἦσαν ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἅγιον Σάββα. Ὅθεν καὶ ὅλα τὰ χρυσόβουλλα καὶ οὐρέκια καὶ ζαπίσια καὶ ἄλλα χαρτία τοῦ μοναστηρίου Ντὰλ-μάρι τὰ ἐδόσαμεν εἰς τὸν Ἅγιον Σάββα. Ὀφείλει δὲ ὁ κατὰ καιροὺς ἡγούμενος τοῦ Ἁγίου Σάββα νὰ ἔχῃ τὸ μετόχι εἰς ἐπίσκεψιν, ὁποῦ νὰ εὑρίσκεται ἐκεῖ κανένας ἱερεύς, καὶ τὸ μοναστήριον τὸ ἴδιον ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ Ντὰλ-μάρι νὰ ἔχῃ πάλιν ὁ κατὰ καιροὺς ἡγούμενος τοῦ Ἁγίου Σάββα νὰ τὸ μερεμετίζῃ καὶ νὰ τὸ σκεπάζῃ καὶ νὰ ἔχῃ πάντοτε τινά, ἢ ἱερέα, ἢ ἱερομόναχον, νὰ διαβάζῃ τὴν ἀκολουθίαν καὶ νὰ ἱερουργῇ τὴν ἑβδομάδα ἅπαξ καὶ δίς· καὶ ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου ὅλους τοὺς τόπους, τόσον ἐκείνους ὁποῦ εἶναι ἔξω εἰς τὴν τζάραν, ὅσον καὶ ἐκείνους ὁποῦ εἶναι ἐδῶ εἰς τὸ Γιάσι, νὰ μὴν ἠμπορῇ ὁ κατὰ καιροὺς ἡγούμενος τοῦ Ἁγίου Σάββα νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ ἀλλάξῃ, μήτε πολὺ μήτε ὀλίγον, ἐν βάρει ἀλύτου ἀφορισμοῦ καὶ ἀναθέματος αἰωνίου· καὶ ἂν ποτὲ τοιοῦτόν τι ἀκολουθήσῃ, χρεία νὰ γένῃ νὰ εἶναι μὲ τὴν εἴδησιν καὶ γνώμην τοῦ κατὰ καιροὺς πατριάρχου τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ ὄχι μὲ μόνην τὴν γνώμην τοῦ ἡγουμένου. Ἐδόθη ἐν Γιασίῳ ͵αψδ΄ (= 1704), μηνὶ Νοεμβρίῳ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΚΑ'.

ΝΟΥΘΕΣΙΑΙ

ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΒΟΕΒΟΔΑ ΑΥΘΕΝΤΗΝ

ΔΟΘΕΙΣΑΙ ΕΝ ΕΤΕΙ ͵ΑΨΚϛ[ω]

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΝΟΥΘΕΣΙΑΙ

ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΒΟΕΒΟΔΑ ΑΥΘΕΝΤΗΝ,

δοθεῖσαι ἐν ἔτει ,αψκς$^{\omega}$.

---

1. Τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ νὰ τὸν γνωρίζῃς θεμέλιον εὐτυχίας· χωρὶς τὴν θείαν βοήθειαν ὅλα μάταια εἶναι.

2. Ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἡ οἰκειοτάτη ἀρετὴ τῶν ἡγεμόνων.

3. Ὁ θυμὸς ἀπαίσιος, ἡ πραότης ἔχει νεῦρα.

4. Ἡ ἀνδρεία καὶ μεγαλοψυχία τῆς καρδίας μέγα δῶρον τοῦ Θεοῦ.

5. Ἡ σωφροσύνη στολισμὸς ἐξαίρετος.

6. Ἡ βία καὶ δυναστεία, κἂν τε ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα, κἂν τε ἀπὸ τοὺς περὶ αὐτόν, ὀλέθριος, κἂν τε εἰς χρήματα, κἂν τε εἰς κτήματα· μάλιστα διὰ τὴν πλήρωσιν αἰσχρᾶς ἐπιθυμίας (μὴ γένοιτο, μὴ γένοιτο) ἔχει ὀδυνηρὰ παραδείγματα μύρια ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ συμπεράσματα.

7. Ἐν τῇ καρδίᾳ ταπείνωσις, ὅτι πάντες ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ γῆ καὶ σποδός. Ἐν τῷ προσώπῳ σοβαρότης· λόγοι ὀλίγοι καὶ προσηνεῖς, χωρὶς κινήματα ὀμμάτων καὶ προσώπου, χωρὶς κινήματα χειρῶν· αἱ προσταγαὶ μετὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ ἀξιώματος, ὅμως ἀφοφητί, χωρὶς κρότον.

8. Ἡ φυλακὴ τοῦ ἀξιώματος ἀναγκαία. Ἡ ὑποταγή, καθὼς ἐκ μέρους σου εἰς τὴν βασιλείαν καὶ εἰς τὰς πατρικὰς νουθεσίας καὶ πρὸ πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσιν εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ μεγάλου Θεοῦ, οὕτως εἶναι ἀναγκαία καὶ ἐκ μέρους τοῦ ὑπηκόου πρὸς τὸν ἡγεμόνα. Χωρὶς τὴν ὑποταγὴν ὅλα εἶναι νεκρά· ὅμως πρέπει νὰ προστάζῃς τὰ κατὰ δύναμιν, διὰ νὰ σὲ ὑποτάσσωνται.

9. Νὰ μὴν ὑπόσχεσαι· ἀγκαλά, ἀφοῦ ὑποσχεθῇς, νὰ μὴ παραβαίνῃς τὴν ὑπόσχεσιν· νὰ μὴν ἀθετήσῃς τὸν λόγον σου ὁποῦ ἔδωκες, κατ' οὐδένα τρόπον, ἂν καὶ χωρὶς ὅρκον ὑποσχέθης.

10. Νὰ μὴ δανείζεσαι ἀστόχαστα, μήτε μὲ ὑπέρογκα διάφορα· καὶ ὅταν ἐξ ἀνάγκης δανεισθῇς, κἂν τε ἀπὸ χριστιανούς, κἂν τε ἀπὸ ἄλλας φυλάς, νὰ ἔχῃς ἀπόφασιν νὰ τὰ ξεπληρώσῃς· ἀλλέως, ἂν διακρατῇς ξένου δίκαιον, ἁμαρτάνεις θανάσιμα, καὶ ἂν μετανοήσῃς, δὲν ἔχεις συγχώρησιν, ἂν δὲν ἀποδώσῃς τὸ ξένον δίκαιον· πρόσεχε, πρόσεχε.

11. Μὴν εἶσαι σκορπαλέος, ἀλλὰ φειδωλός· μὴ πλεονέκτης, ἀλλὰ οἰκονομικός. Κατὰ τὸ πάπλωμά σου ἅπλωνε τὰ ποδάρια σου.

12. Ἡ μάταιαις μεγαλοπρέπειαις, τὰ πολλὰ ροῦχα, τὰ πολλὰ στολίδια, τὰ πολλὰ ἄλογα, τὰ οἰκοδομήματα νὰ λείπουν. Τὰ ἄμετρα χαρίσματα, κἂν τε εἰς ξένους, κἂν τε εἰς οἰκείους, προξενοῦν κακὸν ὄνομα· εἶναι εἰς τοὺς ἐντοπίους ἀφόρητα· φέρνουν ὅλον τὸ ὑπήκοον εἰς ἀδημονίαν. Ἂν ἔσφαλεν ὁ πατέρας σου εἰς τοῦτο τὸ μέρος, ἂς εἶναι εἰς ἐσένα τὰ παθήματά του μαθήματα.

13. Πρόσεχε, λεῖπε ἀπὸ οἰκοδομάς· ἐν ὅσῳ εἶσαι αὐθέντης, ἔχεις παλάτια· ὅταν εἶσαι εἰς τὴν Πόλιν, ἀρκεῖ ἡ προγονικὴ ἑστία. Ἂν μὲ δανεικὰ οἰκοδομήσῃς, πολλὰ κακοπαθεῖς, καὶ ψυχικὰ καὶ σωματικά· πρόσεχε.

14. Νὰ λείπῃς ἀπὸ νεωτερισμούς· νὰ βαδίζῃς τὴν πεπατημένην ὁδόν· νὰ μὴ χαλάσῃς τὸ ὄνομά σου μὲ δόλιαις συμβουλαῖς, μὲ νέα δοσίματα, μὲ νέας συνήθειαις, ὅτι κερδαίνεις κακὸν ὄνομα· ὃ μὴ γένοιτο.

www.dacoromanica.ro

15. Ἔχε κρυπτὰς προσευχάς· συχνὰ μυστικὰ ἐπικαλοῦ τὴν θείαν βοήθειαν. Ἀγρύπνει, μερίμνα· τῷ μεριμνῶντι ἔνεστι περισσόν. Ἐρώτα, συμβουλεύου, μάνθανε· ἔχε μὲ ἀδιάκοπον ἔρευναν εἴδησιν καὶ κατάληψιν πραγμάτων, προσώπων, μεγιστάνων, φίλων, ἐχθρῶν, ἀδιαφόρων. Ἤξευρε καὶ τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα ἐκείνων, μὲ τοὺς ὁποίους ἔχεις νὰ κυβερνηθῇς, μάλιστα τῶν αὐθέντων, τῶν μεγιστάνων, τῶν ἐντοπίων ἀρχόντων, τῶν γειτόνων. Ἤξευρε τὰς ἱστορίας, ἤξευρε τὰς παρούσας ὑποθέσεις, μάλιστα μὲ ὅλα τους τὰ περιστατικά. Στοχάζου τὰ μέλλοντα· ἀπὸ πρακτικοὺς ἐρεύνα νὰ μάθῃς ἐκεῖνα ὁποῦ ἴδαν καὶ ἔπραξαν καὶ ἠξεύρουν. Οἱ σύμβουλοί σου πρόσεχε νὰ μὴν εἶναι πλεονέκται, ἀπατεῶνες, κόλακες, ἄπρακτοι, ἀμαθεῖς φιλέκδικοι, ἀθυρόστομοι, ὑπερήφανοι, ψεῦσται.

16. Τὰ ἐλαττώματα τῶν ἐντοπίων ἀρχόντων ἤξευρέ τα, φυλάγου τα· ὅμως παράβλεπέ τα διὰ τὸ εἰρηνικόν· τῶν δὲ οἰκείων σου μὴν τὰ ὑποφέρῃς. Μὴ δώσῃς ἑτέρῳ τὴν δόξαν σου, μὴ τοὺς δίδῃς πρόσωπον, νὰ μὴ καταφρονήσουν τὴν νεότητά σου· ὅρκιζέ τους εἰς τὸν Θεὸν νὰ εἶναι φιλαλήθεις, ἐπιμεληταὶ τῶν δεόντων, φίλοι τοῦ δικαίου ἄγρυπνοι, ἀδωροδόκητοι, ταπεινοί, ὀλιγαρκεῖς. Ἔχε κατάσκοπον φιλαλήθη ἀπάνω τους καὶ χαλίνωνέ τους, ὅτι πολλοὶ ἡγεμόνες ἀφανίσθηκαν ἀπὸ ταῖς ἀταξίαις τῶν οἰκείων τους. Σέβεται ἡ γῆ, ὅταν οἰκέτης βασιλεύσῃ· «οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω»[1]. Τῶν ἄλλων τὰ παθήματα ἂς εἶναι μαθήματα. Τὰ μυστήρια τῆς αὐθεντίας εἶναι ἢ δύο ἢ τρεῖς νὰ τὰ ἠξεύρουν, οἱ ἀδιστάκτως πιστότατοι, καὶ ὄχι ὅλα· τὰ ἀναγκαιότατα μόνος σου καὶ μόνος σου γράφε.

17. Νὰ ἠξεύρῃς τὰ καδηλίκια, τὴν δύναμίν τους εἰς κάθε καιρόν, μὲ ποῖα μέρη συνορίζονται καὶ ποῖοι ἄρχοντες καὶ μαζήλιδες κατοικοῦν εἰς κάθε καδηλίκι· τὰ πρὸς τὴν βασιλείαν τῆς ὑποταγῆς καθήκοντα, τὰ πρὸς τὸν χάνην δέοντα, τὴν κυβέρνησιν πρὸς τοὺς πέριξ πασάδες καὶ καδῆδες, τὰ πρὸς τοὺς Λέχους, τὰ πρὸς τοὺς Γερμανούς. Δευτέρι καθαρὸν τῶν εἰσοδημάτων· φεργιάδι καὶ ἐλεεινολογία διὰ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ τόπου· μεγαλοψυχία, ὅταν δὲν τρέχουν τὰ πράγματα κατὰ τὴν θέλησίν σου. Διβάνια συχνά, τραπέζια ὀλίγα, περιδιάβασες ὀλίγαις. Μὴ σπατάλαις, μὴ μέθαις. Κυνήγια ὀλίγα, ὄχι εἰς μακρυνοὺς τόπους. Περιδιάβασες νὰ εἶναι ἡ δουλειαῖς, ἡ τελείωσις τῶν βασιλικῶν προσταγμάτων, ἡ ἔρευνα τῶν εἰσοδημάτων καὶ ἐξόδων, ἡ μετὰ φρονήσεως κοινολογία τῶν προκειμένων ὑποθέσεων ἀναγκαίων μετὰ τῶν ἐντοπίων καὶ οἰκείων ἀρχόντων, ἡ ἀνάγνωσις τῶν ῥαβασιῶν, ἡ ἀντάμωσις τῶν μουσαφήριδων, ἡ ἀπόκρισις τῶν γραμμάτων.

18. Νὰ φυλάξῃς τάξιν εἰς ταῖς δουλειαῖς σου· νὰ μὴν ἀνακατώνῃς μίαν μὲ τὴν ἄλλην, εἰς τὸν καθένα νὰ ταῖς μοιράζῃς κατὰ τὸ ὀφφίκιόν τους· ὅμως νὰ μὴν ἀφίνεσαι ἀμέριμνος, ἀλλὰ νὰ ἐξετάζῃς, ἂν ἐτελειώθησαν.

19. Νὰ λέγῃς τοὺς ἄρχοντας νὰ σὲ δίδουν εἴδησιν, ἂν ἀτακτοῦν οἱ οἰκεῖοί σου καὶ νὰ τοὺς ἔχῃς εἰς μεγάλον ζάπτι.

20. Νὰ ἔχῃς ὀλίγον τεβαπί, ὀλίγους Φαναριώταις.

21. Νὰ κάμῃς ὅτι κάμῃς, νὰ σὲ ἀγαποῦν οἱ ἐντόπιοι.

22. Νὰ μὴ πιστεύῃς εὔκολα τὰς κατηγορίας τῶν τζαράννων διὰ τοὺς ἄρχοντας. καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ μὴ ἀφίνῃς νὰ ἐκδικοῦνται οἱ τζαράννοι.

23. Τὸ μέτριον εἶναι καλόν· νὰ μὴ δίδῃς εὔκολα πριβιλέγγια καὶ προνόμια καὶ γράμματα ἀσυδοσίας, ὅτι ἀπὸ αὐτὰ φθείρονται τὰ εἰσοδήματα.

24. Πρόσεχε νὰ μὴ βουλλώνωνται γράμματα, ἂν δὲν ἠξεύρῃς τί περιέχουν.

25. Νὰ μὴ δίδῃς ἕνα γράμμα καὶ ὕστερον τὸ ἀναιρῇς καὶ ἐξουθενεῖται ἡ τιμή σου καὶ καταφρονοῦνται τὰ γράμματά σου. Ὁ λόγος σου λόγος, ἡ ἀπόφασίς σου ἀπόφασις. Οἱ νέοι ἡγεμόνες καὶ ἂν σφάλλουν καὶ ὀλίγον ἀποκτοῦν κακὸν ὄνομα καὶ καταφρονοῦν τὴν νεότητά τους.

---

[1]) Ἰλιάδος Β, 204.

www.dacoromanica.ro

ΚΒ΄.

ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ ΥΨΗΛΟΤΑΤΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ

ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ΕΝ ᾯ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΗΘΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ΕΝ Ω ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΗΘΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ.

1. Εὐμετάβολον, μάταιον, πολύχουν ζῷον ὁ ἄνθρωπος· ὥστε πάνυ δυσχερές ἐστι βεβαίαν περὶ τῆς αὐτοῦ διαθέσεως φέρειν κρίσιν καὶ ἀσφαλῶς φαντασθῆναι τὰ κατ' αὐτόν.

2. Πρᾶττε τὸ σὸν ἔργον καὶ γνῶθι σεαυτόν· γνῶθι τὰ σοὶ οἰκεῖα, τὰ ἁρμόζοντα καὶ ἐπιβάλλοντά σοι, μηδαμῶς μετιὼν ὡς ἴδια τὰ ἀλλότρια. Φίλει καὶ θεράπευε σεαυτὸν παρὰ πάντα τἆλλα. Ἀποποιοῦ τὰς ἀνοήτους ἀσχολίας συνειλούμενος εἰς σεαυτὸν ἀραρότως· ἀντέχου τῶν σοὶ προσηκόντων.

3. Ὅς οὐκ ἐπήξατο ἑδραῖον καὶ ἀσφαλῆ τινα ἑαυτῷ σκοπόν, πλανώμενος διαῤῥεῖ καὶ διοίχεται, πανταχοῦ εἶναι δοκῶν, μηδαμοῦ δὲ παρών.

4. Τὸ μετριόφρον τῇ τε ψυχῇ ἔνδον ἐπανθοῦν καθάπερ χαλινὸς ἀναχαιτίζει τὴν ἀλαζονείαν καὶ ὁποιανοῦν σφαλερὰν περιαιρούμενον ὑπόληψιν ἐς βεβαιοτέρας ἀρετῆς θήραν καὶ κτῆσιν ἀνεγείρει καὶ ἀκμὴν θήγει τούς γε νοῦν ἔχοντας· καὶ πρὸς τὰ ἔξω δὴ προβαῖνον οὐ μόνον τὸν φθόνον κατευνάζειν εἴωθεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπαντῶντας ἐς εὔνοιαν ἐφελκόμενον καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀντιπάλους μετριωτέρους παρασκευάζει τιθασεῦον καὶ ἐκμαλάσσον. Ἔχει δὲ καὶ τὸ μετριόφρον ὅρους, οὓς ἥκισθ' ὑπεράλλεσθαι προσήκει τοὺς γλιχομένους ἐν τῇ κατ' ἀρετὴν ὁδῷ πρόσω χωρῆσαι· τοῖς δ' ἐπιτηδείως ἔχουσιν ἀνακοινοῦσθαι χρεὼν τὰ ἔνδον καλά, ταύτῃ ἐκκαλουμένους καὶ τὴν ἐκείνων ἀγχίνοιαν εἰς ἀντίδοσιν ἐναμίλλων λόγων τε καὶ πράξεων.

5. Μὴ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν ἡ παροιμία φησί· δεῖ δὴ τιμᾶν τὸ μέτριον ἔν τε ὁτῳοῦν ἄλλῳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀγχινοίᾳ καὶ ὀξύτητι τοῦ νοός· ἔνιοι δὲ ἐς τοσοῦτον λεπτουργεῖν καὶ κατατέμνειν εἰώθασι τὰ ἐς σκέψιν προκείμενα, ὥστε οὐδ' ἐπιτυγχάνουσα τοῦ σκοποῦ ἡ τοῦ νοὸς ἐπιβολὴ ἡσυχάζειν οἶδεν, ἀλλὰ τὸν μὲν παραδραμοῦσα περαιτέρω δὲ διιπταμένη ὑπ' ἀλαζονείας καὶ τύφου ἐκπίπτειν εἴωθεν ὡς τὰ πολλὰ ἐς ἀλλοκότους ἐννοίας· τὰ γὰρ ἐκτόπως λεπτυνόμενα καὶ διατεινόμενα ῥήγνυνται, τὰ δὲ καλῶς νοούμενα ὥσπερ τὰ τετράγωνα καὶ στερεὰ σώματα ἀσφαλῶς ἱδρυμένα ἐπὶ μήκιστον διαμένουσι.

6. Τοὺς τὸν τῳόντι μονήρη βίον ἀσπαζομένους καὶ μόνοις ἑαυτοῖς ζῆν ἐθέλοντας οὕτω δεῖ διατεθεῖσθαι καὶ παρεσκευάσθαι, ὥστε μόνον ἐξ ἑαυτῶν ἠρτῆσθαι τὴν κατὰ ψυχὴν γαλήνην καὶ εὐθυμίαν. Κατασκευαστέον ἄρα τοῖς τοιούτοις ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ εὐρύχωρον καὶ ἀνειμένον τόπον, ἐς ὃν ἀναχωροῦντες καὶ συνειλούμενοι ὅπῃ παρείκοι ἔχωσι καθ' ἑαυτοὺς ἐπ' ἀμφιλαφεῖ σχολῇ καὶ ἐλευθερίᾳ ἀφθόνῳ διαλέγεσθαι καὶ διαχεῖσθαι, πολλῆς ἐμφορουμένους ἡδονῆς ἄνευ γυναικός, ἄνευ τέκνων, δίχα πλούτου, δούλων χωρὶς καὶ τῆς ἄλλης τῆς ἀπὸ τῆς τύχης περιβολῆς· οὕτω γὰρ συγκεκροτημένοι πάνυ κούφως οἴσουσι τὴν τούτων ἀποβολήν.

7. Τῶν ὥσπερ σκιὰ τῷ σώματι παρακολουθούντων ἡμῖν δεινῶν καὶ μονονουχὶ προσπεφυκότων, καίτοι ἱκανῶν ὄντων ἄπλετον ἀθυμίας ἀχλὺν τῆς ἡμετέρας κατασκεδάσαι ψυχῆς, ἐπιφορτιζόμεθα καὶ τὰ τῶν πέλας ἀτυχήματα· γυναικὸς ἀτεκνία δάκνει, τέκνων ἀμορφία λυπεῖ, δούλων μοχθηρία ταράττει· ἀλλὰ καὶ ἔξω θυρῶν προϊόντες παρασυρόμεθα, καὶ τοῖς ἐκ γειτόνων κακοῖς σχετλίως προδιδόντες τὸ ἐξαίσιον χρῆμα τὴν ἡσυχίαν.

www.dacoromanica.ro

8. Ἱκανῶς ἕξομεν, εἰ τὰ καθ' ἡμᾶς καλῶς οἰκονομήσομεν.

9. Διττή ἐστιν ἡ ἄγνοια· ἡ μὲν προηγεῖται τῆς γνώσεως καὶ τοῖς ἀναλφαβήτοις ἐμπέφυκεν, ἡ δὲ τοῖς παιδείας ὁπωσοῦν γευσαμένοις ἐπιφύεται· καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡ μάθησις ἀφανίζει, ἡ δὲ δευτέρα ὑπὸ τῆς μαθήσεως γεννᾶται καὶ ἀνεξάλειπτος παραμένει μέχρι τέρματος βίου, τοὺς φρονηματίας τῳόντι δὲ ἀνοήτους χαρακτηρίζουσα.

10. Ἰδίωματά ἐστι τῆς φρονήσεως τὸ προσαρμόττεσθαι τοῖς καιροῖς ἄνευ κακουργίας, γλώσσης κρατεῖν, τοῖς πταίουσι συγγνώμην ἀπονέμειν, τοῖς ὑπερέχουσιν ὑπείκειν, τοὺς εναμίλλους ταῖς εὐποιΐαις προλαμβάνειν, φιλοφρόνως ὁμιλεῖν τοῖς ὑποδεεστέροις, ἀναμηρυκᾶσθαι τοὺς λόγους, ἢ πέπειρα καὶ πέπονα φθέγγεσθαι, ἢ διὰ τῆς σιωπῆς σωτηρίαν εὑρίσκεσθαι, καὶ ἐπὶ πᾶσι γινώσκειν τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἀσθένειαν τῆς ἰδίας φύσεως καὶ ἀγαπᾶν τοῖς παροῦσι.

11. Διόρθου τὰς ἀντιπαθείας.

12. Φεῦγε τὰς περιπλοκάς.

13. Ἔσο φειδωλὸς περὶ τὰς ὑποσχέσεις.

14. Μὴ ἔμπλεκε σεαυτὸν παντὶ πράγματι.

15. Ἡ ἐν διεφθαρμένῃ πολιτείᾳ ἀναστροφὴ λίαν ἐστὶν ἐπικίνδυνος· ἀνάγκη γὰρ διόλλυσθαι ἢ μιμούμενον ἢ μισοῦντα τοὺς μοχθηρούς.

16. Αἰδοῦ σεαυτόν.

17. Αἱροῦ τὰ κρείττω.

18. Μέμνησο τοῦ «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα».

19. Χρῶ καλοῖς ὀργάνοις.

20. Φείδου σεαυτοῦ.

21. Ἔχε νοῦν ὑγιῆ καὶ γεῦσιν τρυφεράν.

22. Μέμνησο, ὅτι τὸ εὐδυσώπητον μεστὸν μυρίων κακῶν.

23. Λάμβανε καλῶς τὰ μέτρα τῶν πραγμάτων.

24. Μάθε καρτερῶς ἀνανεύειν.

25. Ἴθι κατὰ στίβον ἔν τε λόγοις καὶ ἐν πράξεσι.

26. Ἐν καιρῷ προσήκει τόν γε εὖ φρονοῦντα ἀναχωρεῖν τῆς πολιτικῆς περιπλοκῆς, ὁπηνίκα δηλαδὴ αἴσθοιτο ἐτώσιον ἄχθος ἑαυτὸν φαίνεσθαι, μὴ ἰσχύοντ' εἰσφέρειν τὸ ἐπιβάλλον ἐς τὸ κοινόν· οὐδὲ γάρ, ὥς ἔφη τις, δανείζεσθαι δεῖ τὸν ἀποτῖσαι μὴ δυνάμενον.

27. Γνῶθι τὰ σὰ ἐλαττώματα.

28. Ἔσο εὐπρόσιτος.

29. Ἐπίβαλλε σεαυτῷ ἐν τῷ κατ' ἀρετὴν δρόμῳ μήτε τὰ πάνυ δυσχερῆ καὶ τὴν σὴν ὑπερβάλλοντα δύναμιν, μήτε τὰ λίαν ταπεινὰ καὶ χαμαίζηλα· τὰ μὲν γὰρ τῷ ὑπερόγκῳ καταβάλλει τὸν φέροντα διαῤῥηγνῦντα τῆς ψυχῆς τὸν τόνον, τὰ δ' ἐς ῥαθυμίαν ἀνιέντα παντάπασιν ἐκλύουσι τὸν νοῦν τῇ κουφότητι.

30. Ἐς ὁποιανοῦν κακίαν αἰσθανόμενος σεαυτὸν ἐπιῤῥεπῶς ἔχειν μέχρις ὑπερβολῆς διατείνου ἐς τὴν ἐπίκτησιν τῆς ἀντικειμένης διαθέσεως· τῆς γὰρ ἐνδομυχούσης ῥοπῆς ἀνθισταμένης τῇ σῇ προθέσει, μόλις ἐπιτυχὴς γενήσῃ τῆς ἐν τῷ μετρίῳ ἱδρυμένης ἀρετῆς.

31. Ἄνετον καὶ ἐλεύθερον χρῆμα ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις· πάντα ζυγὸν ἀποσείεται, πάντα χαλινὸν ἀποπτύει, θᾶττον ἀντιποιεῖται τῶν παρέργων, ἢ τῶν ἔργων· διὸ ῥᾷον ἴσως ἀρετῆς ἐπιτευξόμεθα μὴ βιαζόμενοι τὴν φύσιν, ἀλλ' οἷον εἰπεῖν μαλακῇ χειρὶ καταψῶντες αὐτὴν καὶ ὅπου ἂν μάλιστα ῥέπῃ ταύτῃ ἄγοντες, διά τε τῶν προσηνεστέρων ἐπὶ τὸ σκοπούμενον μάλα εὐφυῶς προάγοντες· κἀνταῦθα γὰρ τὸ σμικρῷ χεῖρον (ἥδιον δὲ τῶν βελτιόνων μέν, ἀδεεστέρων δέ) μᾶλλον αἱρετέον· τὸ γὰρ ἐν προοιμίοις ἀνειμένον τῇ μὴ διακοπτομένῃ προόδῳ θεραπεύεται· καὶ δὴ τοὺς ἰατροὺς μιμητέον, οἵ γε μὴ ἀπαναινόμενοι ὑπείκειν καὶ δουλεύειν τῇ φύσει προσφιλεστέροις ὡς τὰ πολλὰ χρῆσθαι φιλοῦσι φαρμάκοις, καὶ μάλισθ' ὁπόσοι διὰ τῆς καθ' ἡμέραν διαίτης λεληθότως τὰς θεραπείας ἐνστησάμενοι ἢ παροῦσαν φυλάττουσιν, ἢ ἀποῦσαν ἀνακαλοῦνται τὴν ὑγείαν, τῶν τοῖς σφοδροτέροις χρωμένων ἀσφαλέστεροι ἅμα καὶ εὐκλεέστεροι.

32. Ἡ συνήθεια εὐφυῶς μὲν καὶ ἐμφρόνως ἀναπλαττομένη καὶ περιαγομένη τῳόντι

www.dacoromanica.ro

δευτέρα φύσις ἐστίν, ἀπείρως δὲ καὶ ἐκ ταὐτομάτου φερομένη μιμεῖται μὲν ἐνίοθ' ὁπωσοῦν τὴν φύσιν, ἀλλὰ πάνυ σκαιῶς καὶ γελοίως, ὥσπερ ὁ πίθηκος.

33. Ἐν τῇ καθ' ἡμέραν ἀναστροφῇ λεπτουργεῖν οὐκ ἀσφαλές· ἀρκεῖ δὴ τὸ ὑγιῆ ἔχοντα νοῦν μετ' εὐταξίας ὁμιλεῖν προσώποις τε καὶ πράγμασι.

34. Τῷόντι ἄθλιος ὁ σχολὴν ἄγων, ἐπειδὰν μόνος διάγῃ.

35. Ὁ διὰ παντὸς καθ' ἑαυτὸν ζῶν κρείττων ἔμοι γε δοκεῖ ἐκείνου, ᾧ γ' οὐδέποτ' ἔξεστιν εἶναι μόνῳ.

36. Τὸ προσηνὲς καὶ γεγηθὸς παρά γε τοῖς εὖ φρονοῦσι μηδαμῶς τῆς ἀρετῆς ἀπῴκισται.

37. Τὰ μὲν ἀῤῥωστήματα τοῦ σώματος αὐξανόμενα φανερώτερα καθίσταται, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς νοσήματα ἐς ἀκρότηθ' ἥκοντα ὅλως καταδουλοῦσι τὸν πάσχοντα καὶ ἀφαιροῦνται πᾶσαν αἴσθησιν.

38. Πικρῶς καὶ ἀποτόμως ἐξέταζε σεαυτόν.

39. Μὴ ἔσο δυσξύμβολος.

40. Ἐν καιρῷ πραγμάτων ἅπτου.

41. Μάνθανε τὰ δέοντα καὶ παρὰ τῶν ὑποδεεστέρων.

42. Ἀνανεοῦν μὴ ἀπόκνει τὰ πεπονηκότα τῆς περὶ σὲ φήμης.

43. Οἱ λεπτῶς μεριμνῶντες πένονται, ὁ Πλάτων φησίν· ἀμέλει ἐπιπολαίως ἐπίβαλλε καὶ ὄμματα καὶ νοῦν τοῖς τε εὐτυχήμασι καὶ τοῖς ἀτυχήμασι μὴ καταδυόμενος ἐς τὸ βάθος, ἵνα μὴ σκοτοδινιάσῃς ἢ ἀλαζονείας ἢ λύπης ὑπερβολῇ.

44. Βουλῆς ἡγησαμένης, τὸ παράβολον ἔξω μώμου.

45. Ὅτε οὐ καιρὸς βουλεύεσθαι, ἀλλ' ἤδη βεβουλεῦσθαι, τοῦ προῖκα θανεῖν τὸ κατατολμᾶν τῶν ἐσχάτων κινδύνων αἱρετώτερον.

46. Μάθε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὠφελεῖσθαι.

47. Ἄσκει οὐ μόνον τὸ ἐν λόγοις, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἤθεσι καὶ πράξεσιν ὕφος.

48. Ἐν δέοντι ἀντιποιοῦ, προσποιοῦ, ἀποποιοῦ, περιποιοῦ.

49. Μάθε ἀποκρίνειν τὰ κελύφη τοῦ πυρῆνος, τὰ ὀστᾶ τοῦ μυελοῦ, τὰ συμβεβηκότα τῆς οὐσίας, τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ στερεοῦ.

50. Ἔχε στόμαχον ἰσχυρόν.

51. Μὴ ἔσο διαπαντὸς σοβῶν ὡς ἐν θριάμβῳ.

52. Κάτεχε σεαυτὸν ἔνδον τῆς σῆς σφαίρας, εὐλαβούμενος τὰς ἐκκεντρικὰς καὶ παλμικὰς κινήσεις.

53. Αἱ ἐγκεντρίσεις καὶ μεταφυτεύσεις οὐδὲν μεῖον ἐν ἀνθρώποις ἢ ἐν φυτοῖς ἐπικίνδυνοι.

54. Μὴ ἔσο μεμψίμοιρος.

55. Ἔσο ἐνδελεχὴς ἐπὶ καρδιῶν θήρᾳ.

56. Μὴ σπεῖρε κατὰ πετρῶν, ἵνα μὴ γεωργήσῃς ἀνέμους.

57. Εὐτυχῶν παρασκεύαζε σεαυτόν, ὅπως γενναίως ἅμα καὶ καλῶς οἴσῃς δυστυχίαν.

58. Ὅσον ἐφικτὸν φεῦγε τὴν ἅμιλλαν, καὶ μάλιστα τὴν πρὸς τοὺς κρείττονας.

59. Πεφεισμένως φθέγγου περὶ σεαυτοῦ.

60. Πάντα κατὰ φύσιν, πάντα κατὰ ῥυθμὸν χωρείτω· μηδὲν περιττῶς ἐπιτηδευέσθω.

61. Εἰ παρὼν οὐκ ἔσῃ φορτικός, μνησθήσονταί σου πολλοὶ καὶ ἀπόντος.

62. Τὸ μὲν πταίειν παντὸς ἀνθρώπου, τὸ δὲ μὴ εἰδέναι διορθοῦν ἢ κρύπτειν τὸ πταῖσμα μόνον τῶν ἀνοήτων ἐστίν.

63. Ἔχε πλατεῖαν καρδίαν.

64. Μετὰ πάντων ἄφρων καὶ μὴ μόνος φρόνιμος.

65. Ὁ μόνος φρόνιμος μεταξὺ πάντων ἄφρων.

66. Γνῶθι καιρόν, γνῶθι τὰς ἡμέρας, ὁπότε εἰσὶ μητρυιαί.

67. Λυγκέως δίκην τὰ ἐν τῷ βάθει διάθρει.

www.dacoromanica.ro

68. Ἴσθι χρᾶσθαι φίλοις.
69. Ἴσθι φέρειν τοὺς ἄφρονας.
70. Τὸ μηδ᾽ ἅπαξ ἀποτυχεῖν τοῦ πολλάκις ἐπιτυχεῖν εὐκλεέστερον.
71. Γνῶθι τὰ ἀρέσκοντα τῶν ἐλαττωμάτων.
72. Ἐπάμυναι σεαυτῷ.
73. Μὴ ἴσθι τερατώδης.
74. Ἀντέχου τῆς τῶν προκειμένων οὐσίας, τῶν ἐπιπολαζόντων συμβεβηκότων ὀλίγον ἐπιστρεφόμενος.
75. Μὴ καταχρῶ ταῖς τῶν ἄλλων εὐνοίαις.
76. Μὴ ἔριζε μετὰ τοῦ μηδὲν ἔχοντος.
77. Οὐ δεῖ τὸν ἐχέφρονα ἐσπευσμένως βιοῦν.
78. Τίμα σιωπήν· τοῦτο γὰρ σφραγὶς φρονήσεως.
79. Πίστευε τῇ καρδίᾳ.
80. Τῶν αἰσχρῶν φεῦγε καὶ τὴν ὑπόνοιαν.
81. Πρᾶττε μεγάλα, μεγάλα μὴ ὑποσχόμενος.
82. Τῇ παῤῥησίᾳ αἰδὼς ἔστω πάρεδρος.
83. Παῤῥησιάζου μετ᾽ αἰδοῦς.
84. Ἀνόνητος ἡ μὴ ἐν καιρῷ μεταμέλεια.
85. Ἡ διὰ πάντων ἥκουσα καὶ πάντων κηδομένη πρόνοια ξυμπήγνυσι καλιὰς καὶ τοῖς ἀσθενεστέροις πτηνοῖς.
86. Πάντα τὰ μέλη ὑπὲρ κεφαλῆς ἀγωνίζονται.
87. Ὁ ἐς τὴν ὑστεραίαν ἀναβληθεὶς κίνδυνος μηδὲ λογιζέσθω κίνδυνος.
88. Μυρία ξυμπίπτει πρὶν ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον.
89. Καὶ ὁ μύρμηξ τὸ κατὰ δύναμιν.
90. Γεγηρακότος λύκου ψωραλέοι κατορχοῦνται κύνες.
91. Ὁ πλοῦτος τῆς καρδίας τεμάχιον.
92. Ἡ ζωὴ οὐ μόνον διὰ τοῦ στόματος ἐξέρχεται, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ στόματος εἰσέρχεται.
93. Ὑγεία γλώττης σωτηρία κεφαλῆς.
94. Καὶ σμικρὰ πλεονεξία μεγάλην ἐπισύρεται ζημίαν.
95. Ὁ γυμνὸς ληστὰς οὐ φοβεῖται.
96. Ἐνίοτε ἔῤῥωται τὸ «ἢ στέφανος ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, ἢ γύπες ἐπὶ τῷ πτώματι».
97. Κἂν λιμώττης, φύλαττε τυράννου θύραν.
98. Ὁ ἑκουσίως πίπτων οὐ δακρύει.
99. Τῷ ἀσθενεῖ καὶ κοῦφον ῥάπισμα καιρία δοκεῖ πληγή.
100. Φίλησον ἣν οὐκ ἰσχύεις ἐκκόψαι χεῖρα.
101. Εἰ ὁ καιρὸς οὐκ εἴκει σοι, εἶξαι σὺ τῷ καιρῷ.
102. Οὐ κατέχουσιν αἱ φλέβες τὸ ῥυησόμενον αἷμα.
103. Θρέψαι κορώνην, ἵνα σοι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύξῃ.
104. Ὁ ἐπ᾽ ἀλλοτρίοις ἀτυχήμασι θρηνῶν ταχέως ἀποβαλεῖ τῶν ὀμμάτων τὸ φῶς·
105. Τὸ ἐκτοξευθὲν βέλος οὐκ ἐπανακάμπτει.
106. Ἡ τοῦ γείτονος ἀλεκτορὶς χὴν εἶναι δοκεῖ τῷ γείτονι.
107. Ἐπὶ τὴν φαινομένην κώμην οὐ χρήζομεν ὁδηγοῦ.
108. Οἱ σύες κατεσθίουσι τοὺς ὡραιοτέρους καρπούς.
109. Ὁ ἐν τῷ κήπῳ κύων οὐδ᾽ αὐτὸς ἐσθίει καὶ τοὺς ἄλλους τοῦ ἐσθίειν κωλύει.
110. Μετὰ τὴν ἧτταν πολλοὶ σύμβουλοι.
111. Οὐκ ἀποτέμνομεν τὴν κεφαλὴν τοῦ ἅπαξ προσκρούσαντος ἵππου.
112. Ἔστι καὶ καμήλου μείζων ἐλέφας.
113. Ὁ ἀνασκολοπισθησόμενος οὐ ναυαγεῖ.

www.dacoromanica.ro

114. Οὐ σπείρουσι κέγχρον οἱ τὰ στρουθία φοβούμενοι.

115. Φοβερὸν ὄναρ οὐκ ἐς φλαῦρον ἀποσκήπτει.

116. Καὶ μικρὸς λίθος κεφαλὴν τραυματίζει.

117. Οὕτω δευσοποιός ἐστιν ὁ φθόνος, ὥστε πολλάκις τῶν φθονουμένων πραγμάτων ἐξιτήλων γενομένων, ἢ τῶν προσώπων ἀπὸ τῆς πρὶν εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν μεταπεσόντων, οὐδὲν ἧττον ἐναπομεῖναι προσπεφυκότα ταῖς μιαρωτάταις ψυχαῖς τῶν φθονούντων τῆς ἀπεχθείας τὸν ἰόν.

118. Τὸ ἐπίμονον, τὸ ὀχληρόν, τὸ φορτικὸν πολλάκις ἐπιτυχίας εἰσὶ πρόξενα.

119. Πεφεισμένως χρῶ σεαυτῷ συστελλόμενος, συνειλούμενος, ἥκιστα δὲ σκεδαννύμενος.

120. Τὸ πᾶν ἔχει ἐν ἑαυτῷ λαμπροτάτους χαρακτῆρας, τοὺς μὲν ἐξ ἀρχῆς παρὰ τοῦ κτίσαντος ἰσχυρῶς ἐγκεκολαμμένους καὶ γεγωνοτάτῃ φωνῇ τὴν αὐτοῦ δύναμιν καὶ σοφίαν κηρύττοντας, τοὺς δὲ καθ' ἡμέραν παρὰ τῆς διὰ πάντων ἡκούσης θείας προνοίας ἐγχαραττομένους, δαιμονίως ἐκπαιδεύοντας εἰς τὴν τοῦ ποιητοῦ καὶ κηδεμόνος λατρείαν τοὺς προσέχειν βουλομένους τὸν νοῦν καὶ πεφροντισμένως ἀναγινώσκειν ταυτηνὶ τὴν θαυμαστὴν βίβλον.

121. Τὸ κακῶς ἀγορεύειν ἐνίοτε ματαιοφροσύνης, ἀλλ' οὐχὶ μοχθηρίας ἐστὶ γονή.

122. Τὸ μηδὲν θαυμάζειν μεγαλοψυχίας ἐστὶ χαρακτήρ.

123. Τὸ ἀδρανὲς τῆς ἡμετέρας φύσεως ἥκιστ' ἰσχύει εἰλικρινῶς ἀντιποιεῖσθαι τῶν ὄντων· οὐκοῦν οὐ μόνον συμπέφυρται τὰ τοῦ παντὸς στοιχεῖα ἡμῖν διακονούμενα, τά τε μέταλλα ἀνακιρνάμενα τοῖς ὑποδεεστέροις ταῖς ἀνθρωπίναις ὑπηρετεῖται χρείαις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς τὰ ταῖς ἐγκεντρίσεσι τερατουργούμενα τὴν ἐκδεδιῃτημένην γεῦσιν μᾶλλον εὐφραίνουσιν, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐν ἤθεσι καὶ πολιτεύμασι φιλία τ' ἄμικτος κολακείᾳ ἀηδὴς ἀποβαίνει καὶ ὀχληρὰ καὶ διοίκησις ἄνευ πανουργίας, ἣν ὑποκοριζόμενοι ἐμβριθῆ φρόνησιν οἱ πλείους καλοῦσιν, ὡς τὰ πολλὰ ἐς φλαῦρον ἀπέσκηψεν· ὃ δὲ πάντων ἀτοπώτατον, ἡ διάπυρος εὐσέβεια μὴ ὑπὸ δεισιδαιμονίας ὁπωσοῦν καταλεαινομένη παρ' ὄχλῳ ἀγνοίᾳ καὶ ἀμαθείᾳ μεθύοντι, ἀσεβείας πολλάκις φεύγει γραφήν.

124. Ἔστιν ἀκηδία σώματος καὶ ἀκηδία πνεύματος, ἀλλ' ἡ δευτέρα μᾶλλον ἐπιβλαβής, ὅτι τοῦ κρείττονος· εἴωθε γὰρ πυκνότερον τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ ἐκλύεσθαι καὶ ἐς ἀκηδίαν ἐξολισθαίνειν.

125. Πολυειδής ἐστιν ἡ πλεονεξία· ἔννοοι γὰρ κεναῖς ἐλπίσιν ἐπικεχηνότες τὴν οὐσίαν προΐενται· ἄλλοι δὲ τοῦ ἐς τοὐπιὸν κέρδους ἥκιστα φροντίζοντες τὴν παροῦσαν ἁρπάζουσιν ὠφέλειαν.

126. Οὐ μόνον περὶ τὰ καίρια τοῦ ἡμετέρου βίου καλῶς ἢ κακῶς ἔχοντος ἐν εὐθυμίᾳ ἢ ἀθυμίᾳ διάγειν φιλοῦμεν, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ὁσημέραι ἡμῖν ἀπαντῶντα, εἰ καὶ καθ' ἑαυτὰ ὀλίγου λόγου ἄξια, σωρηδὸν ἐπιφοιτῶντα εἰς χαρὰν ἢ λύπην τὴν ἡμετέραν ψυχὴν διατίθησι.

127. Τὸ ἄναντες διαδέχεται κάταντες.

128. Ὁ εἰς λοετρὸν εἰσιὼν ἱδρῶτι περιρρεῖται.

129. Φοβοῦ τὸν τοῦ πράου θυμόν.

130. Χαμερπεῖς καὶ χαμαιζήλους ψυχὰς νομιστέον τὰς οὐ μόνον ἀρετῶν ἐρήμους, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰς ἐνέργειαν ἀναγκαίων παθῶν στερομένας.

131. Παρὰ τῶν ἀναιδῶν μάνθανε τὴν αἰδῶ.

132. Τὸ πᾶν τῆς προνοίας.

122. Διὰ τῶν σκολιῶν ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἡ ἄνοδος τοῖς μοχθηροῖς.

134. Ἡ θεία πρόνοια ἀνατρέπει τὴν ἀνθρωπίνην ἐπίνοιαν.

135. Πᾶς τις ὑπείκει τῇ βίᾳ.

136. Ἀπὸ τῶν φιλημάτων ἀνακύπτει τὰ δήγματα.

137. Εἰ οὐ κινεῖται τὸ ὄρος, κινηθήτω ὁ ἥρως.

138. Ἡ ἄπλετος εὐφημία πάρεδρον ἔχει τὴν ἐξώλειαν.

139. Ὥσπερ εἰς τύπον εἰς τὸ τοῦ ἄρχοντος ἦθος ἀποβλέπει τὸ ὑπήκοον.

140. Ἡ τοῦ λαοῦ γλῶσσα κάλαμός ἐστι τῆς θείας χειρός.

141. Ἡ σωτηρία ἐν τῇ εὐθύτητι.

www.dacoromanica.ro

142. Αἱ προφάσεις ἔστωσαν ὁποῖαί ποτ' ἂν εἶεν· οἱ μὴ ἐς χρείαν αὐτῶν καθιστάμενοι εὐτυχέστεροι.

143. Περὶ ὧν εὐτυχοῦντες ἐλαχίστην ποιούμεθα φροντίδα, ἅτ' ἐπ' ἔλαττον ἐνδεχομένων καὶ σχεδὸν ἠθικῶς ἀδυνάτων, ἐκείνων ἐνίοτ' ἐπισκηπτόντων, ὀλιγοφροσύνης ἡμῶν οἱ πολλοὶ καταχέουσι μομφήν, τὴν φθάσασαν περὶ τῶν δεόντων φροντίδα εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι.

144. Κατὰ καιρὸν πολέμου οὐδὲν ἀπροσδόκητον.

145. Ἡ ὑπόνοια καὶ ἡ φυλακή, καὶ μάλιστα κατὰ καιρὸν πολέμου, εἰ καὶ ἐν τῷ ἀκροτάτῳ εἴη βαθμῷ, ἥκιστα μωμητέα.

146. Τὸ κατὰ λόγον οἴεσθαι δρᾶν τοὺς ἀνοήτους καὶ τολμητίας καὶ μοχθηροὺς πολλάκις πολλοὺς ἐμπεσεῖν ἐποίησε ταῖς ἐκείνων ἄρκυσιν.

147. Ἡ ἐπισφαλὴς ἀσφάλεια πολλάκις μεγάλους εἴωθε τίκτειν κινδύνους.

148. Τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἔμπλεω ὄντος μυρίων δεινῶν, ἡ φύσις κατοικτισαμένη τὴν συνήθειαν καλὸν ἡμῖν ξυνοδοιπόρον ἐχορήγησεν, ὅπως λήθην τῶν ἀνιαρῶν ἐπάγουσα ἐς τὸ κουφότερον αὐτὰ μεταφέροι.

149. Ὀλέθριοί εἰσιν ὡς τὰ πολλὰ οἱ ἀπὸ τῆς νομιζομένης ἀσφαλείας ἀναφυόμενοι κίνδυνοι.

150. Ὁ πλήττων πλήττεται, ὁ δάκνων δάκνεται.

151. Παρὰ τῇ δυσχερείᾳ ἡ εὐχέρεια.

152. Τὸ τοῦ λαοῦ στόμα μαντεῖόν ἐστιν.

153. Ὁ κεναῖς ἐς ἀγορὰν χωρῶν παλάμαις κενὸς ἀνακάμπτει.

154. Ἡ ἐλευθέρων ἀνδρῶν ὑπόσχεσις ἀπαραίτητον χρέος ἐστίν.

155. Ὁ διὰ πολλῶν ἐτῶν τῷ πυρὶ λατρεύσας, ἅπαξ ἐμπεσὼν ἐς αὐτό, αὐτίκα καταφλεγήσεται.

156. Ἡ ἀπόνοια θήγει τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ψυχὴν ἐς ἄμυναν ἀκμὴν συγκροτεῖ.

157. Ὁ ἐν ὁποιαοῦν ἀσχολίᾳ ἐντιμότερος τοῦ παντάπασι σχολάζοντος.

158. Ὁ ἑτέρου ἐπιτάττοντος πράσσων ἱκανὴν ἔχει τὴν ἐπὶ τοῖς πραττομένοις ἀπολογίαν.

159. Διὰ συντόνου σπουδῆς καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀναμοχλεύεται ὄρη.

160. Ἡ εὐκαιρία μέγα τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἕρμαιον.

161. Μὴ προΐεσο τὴν εὐκαιρίαν.

162 Ἔξεστιν ἀπαντᾶν ἐν πολέμῳ.

163. Ὁδός ἐστιν ἀπὸ καρδίας ἐς καρδίαν.

164. Ὑπὲρ τῆς νίκης τὸ νεῖκος.

165. Τὰ τραύματα τῆς γλώττης δυσίατα.

166. Τοῖς δεδογμένοις τῇ θείᾳ προνοίᾳ μεμυκόσιν ὀφθαλμοῖς προσαράσσομεν.

167. Ἡ νὺξ ἐγκύμων ἐστί.

168. Οἱ ὑπὲρ τοῦ ἄρχοντος τῆς ζωῆς μὴ φειδόμενοι πολυδάπανον τελοῦσι λειτουργίαν καὶ τῷόντι εἰσὶν ἐλεύθεροι.

169. Τὸ ῥόδον θέλγει πρῶτον ὄσφρησιν, ἔπειτα πυκάζει κεφαλήν.

170 Παρὰ τῶν μεθυόντων μάνθανε νήφειν.

171. Καὶ οἱ ἐλευθέριοι ταῖς εὐεργεσίαις καταδουλοῦνται.

172. Τῇ συντόνῳ πάνθ' ὑπείκει σπουδῇ.

173. Μὴ διύπνιζε κοιμώμενον λέοντα.

174. Μνησθήσονται πάντως οἱ οἰκοδομοῦντες τοῦ ἐς οἰκοδομὴν καλῶς ἔχοντος λίθου.

175. Ὃς προῖκα φίλος ἐστίν, ἐκεῖνος τῷόντι φίλος ἐστί.

176. Μὴ ἔγειρε κείμενον ὄφιν.

177. Μὴ φέρε ὄφιν ἐν κόλπῳ.

178. Τὸ σπάνιον ὡς οὐκ ὂν λογιζέσθω.

179. Ὁ μὲν πολλὰ δαψιλευόμενος ἐκ τοῦ περισσεύματος δίδωσιν, ὁ δ' ὀλίγα διδοὺς ἀπὸ καρδίας δίδωσιν.

www.dacoromanica.ro

180. Ἡ ὄψις ἐνίησι τὴν αἰδῶ.
181. Παρὰ τῶν καλῶν ὡς τὰ πολλὰ βλαστάνουσιν αἱ χάριτες.
182. Πόῤῥω ὀφθαλμῶν, πόῤῥω καρδίας.
183. Μηδέποτε ξυγχωρῆσαι τὸ θεῖον τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀριστεροῦ ἐν ἐνδείᾳ γενέσθαι.
184. Οὐχ εὑρεθήτω ἐν τῇ ἐμῇ πήρᾳ ἄρτος παρὰ βασιλέως χορηγούμενος.
185. Εἰς τὰ κεκωλυμένα μᾶλλον διατείνεται τὸ ἀνθρώπινον.
186. Ἕκαστος φάρμακον ἐπιζητεῖ τῷ ἰδίῳ τραύματι.
187. Μήτε κατάβαλλε, μήτε καταβλήθητι.
188. Ἔστι παντὶ τραύματι φάρμακον.
189. Ἐνίοθ' ὑπὸ τριχὸς γίγας δεσμεῖται.
190. Αὐχμοῦ τὴν γῆν κατέχοντος, ἀγαπητοὶ καὶ σταγόνες ὕδατος.
191. Ὁ ξένος δῶρον ἡμῖν ἥκει παρὰ Θεοῦ.
192. Ὀφείλεται τῷ ξένῳ τὰ ξένια.
193. Ἀναιρεθέντος τοῦ ἐν μέσῳ λεπτοῦ παραπετάσματος τῆς αἰδοῦς, τὸ ἀρχόμενον ἰσχυρότερόν ἐστι τοῦ ἄρχοντος.
194. Ἑκάστῃ ἡμέρᾳ ἀπόκειται τὰ ἐπιβάλλοντα.
195. Ἡμέρα πᾶσα φέρει παντὶ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν.
196. Ἡ σωτηρία πολλάκις ἐστὶ φόβου γονή.
197. Ὁ παρὰ Θεοῦ ζητῶν οὐδέποτ' ἀποτυγχάνει.
198. Παρὰ Θεοῦ διωκόμενος ἐς αὐτὸν πάλιν κατάφευγε· οὐδὲ γὰρ εὑρήσεις ἀσφαλέστερον ἄσυλον.
199. Περὶ τῆς παρούσης ἡμέρας ὁ λόγος.
200. Ἡ μετὰ φρονήσεως οἰκονομία ἀμφιλαφής ἐστι πρόσοδος.
201. Καὶ οὐχ ἑκούσῃ τῇ φρονήσει· οἱονεὶ σκιὰ ἡ οἴησις εἴωθε παρακολουθεῖν.
202. Λόγοι βασιλέων βασιλεῖς λόγων.
203. Οὐ πᾶς ὁ λέγων πράττει.
204. Ἐκεῖνοι τῶν λόγων ἐξαίρετοι, οἳ μετὰ βραχύτητος διατρανοῦντες τὰ νοήματα καὶ τὰ πράγματα.
205. Ὁ τῆς ὑπομονῆς ἐπίλογος εὐτυχίας προοίμιον.
206. Ἡ τῆς ὑπομονῆς κορυφὴ σωτηρίας κεφάλαιον.
207. Φεῦ, ὅσον αἷμα ἐκχέει τὸ στόμα.
208. Ἐκμείλισσαι εὐποιΐαις τὸ ἀντίπαλον.
209. Λόγων ἄριστος ὁ μὴ χρῄζων λόγου.
210. Ὁ κόσμος φόβων καὶ ἐλπίδων μεστός.
211. Παρὰ τοῦ ἄφρονος τὴν ἀλήθειαν.
212. Τὰ καρποφόρα τῶν δένδρων λίθοις βάλλεται.
213. Ὁ παρὼν καιρὸς καιρὸς οἰκουρίας καὶ σιωπῆς.
214. Ἔχις ὑπὸ τῇ πέτρᾳ κοιμᾶται.
215. Ἔχε συστηματικὸν νοῦν.
216. Ὁ παρὰ τὴν πυρὰν καθήμενος θερμαίνεται.
217. Ἔχει πᾶν δένδρον σκιάν.
218. Τὰ τῆς ἀσχολίας καὶ τῆς σχολῆς ἐν ταῖς αὐλαῖς ἐκ περιτροπῆς διαιτάσθω.
219. Οἱ ἐχθροὶ οὐ καθεύδουσι.
220. Τὰ ἐν πεδίοις ἱστάμενα τῶν ὀρνίθων τῶν ἐν τοῖς οἰκίσκοις τρεφομένων εὐτυχέστερα.
221. Ἡ ἐλπὶς ψωμίζει τοὺς ἐν περιπετείαις ὄντας.
222. Φυλακὴ τοῦ μυστηρίου ἐπιτυχία τοῦ σκοπουμένου.
223. Ἐπιτηδειότης καὶ ἐπιμέλεια πολλὰ κατορθοῖ.
224. Οὐ μόνον ἡ κακὴ φήμη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπ' ἄκρον εὐφημία πολλάκις πολλοὺς ἔβλαψε.

www.dacoromanica.ro

225. Μέμνησο ἐν ὁποίῳ αἰῶνι ζῇς.

226. Μάθε τὴν τοῦ εὐδαιμονεῖν τέχνην.

227. Ἔσο ἄνευ κηλῖδος.

228. Γνῶθι σεαυτόν, γνῶθι δὲ καὶ τοὺς ἄλλους.

229. Μὴ παύου διορθοῦν τὴν σὴν φαντασίαν.

230. Προαιροῦ τῆς ἐκτάσεως τὴν ἐπίτασιν.

231. Ἀνερευνῶν μάνθανε τὴν ἑκάστου ἀσθένειαν καὶ ὅπῃ εἴη εὐκαταμάχητος καὶ εὐάλωτος.

232. Μηδὲν ἔχε δημῶδες καὶ τοῦ πολλοῦ πάτου.

233. Κρεῖττον ὀρθὸν εἶναι ἢ ὀρθοῦσθαι.

234. Μὴ ἐπιτηδεύου τὰ ἔξω συνηθείας, μήτε πίστευε χιμαίραις.

235. Εἰδέναι σε δεῖ τοὺς εὐτυχεῖς καὶ τοὺς δυστυχεῖς, ὅπως ἑκατέρᾳ τύχῃ ὡς εἰκὸς ὁμιλοίης.

236. Γίνωσκε τὴν σαυτοῦ δύναμιν καὶ ἰσχύν.

237. Εὐλαβοῦ τὰς ὑπερβολάς.

238. Ἡ ταπείνωσις ἴᾶται ὡς τὰ πολλὰ τὴν καθ' ἡμῶν τῶν ἰσχυροτέρων μῆνιν, ἀλλ' ἐνίοτε τὸ σταθηρὸν καὶ ἀκράδαντον τῆς ψυχῆς ταὐτὸ τοῦτ' ἐργάζεται.

239. Ἔξεστί σοι ἐς ἀθυμίαν κατενεχθέντι καὶ πρὸς ἅπαντα τὰ τοῦ βίου κατιῶντι ἠπιωτέροις λογισμοῖς κατακηλεῖν καὶ περιθάλπειν σεαυτόν, ἐνίοτε καὶ μέχρι θωπείας χωροῦντα· δεῖ δὲ τοῦ καιροῦ τοῦτο καλοῦντος, οὐδὲν μεῖον ἐλέγχειν καὶ διυπνίζειν τὴν ψυχὴν ἐς ἀντιποίησιν τῶν δεόντων, αἰδεῖσθαί τε καὶ φοβεῖσθαι τὸν ἡγεμόνα λόγον καὶ τὸ συνειδός· ὥστε ἐνώπιον αὐτῶν οἱονεὶ ἀρχόντων εὐσχημόνως βαίνειν, ἥκιστ' ἐν λόγοις τε καὶ ἔργοις ὑποσκάζοντα.

240. Τὸ οὐκ ἐς δέον δαπανηρὸν ὡς τὰ πολλὰ ἐς ἀσωτίαν ἡμᾶς ἐκτραχηλίζει, ἐλευθεριότητος προσχήματι παρακρουόμενον.

241. Ὁ δένδρον φυτεύων ἀποδρέπεται καρπούς· φύτευσον ἄνθρωπον καὶ ἐκριζώσει σε.

342. Ὁ σοὶ διηγούμενος τὰ τῶν ἄλλων διηγεῖται καὶ τὰ σὰ τοῖς ἄλλοις.

243. Τοῦ θυμοῦ τὸ μὲν προοίμιον μανία, ὁ δ' ἐπίλογος μεταμέλεια.

244. Φυλάττου τὸν σοὶ ἀγνῶτα.

245. Ἐνίοτε σμικρὰ ζημία μεγάλου κέρδους αἱρετωτέρα.

246. Ἄκουε καὶ μάνθανε, σιγὴν ἀσπάζου καὶ σῴζου.

247. Ἀσφαλὴς βιβλιοθήκη τὸ στῆθος.

248. Ὁ ἄφρων ἄνευ αἰτίας ὀργίζεται, ἄνευ ὠφελείας λαλεῖ, παντὶ τεθάρρηκε, κινεῖ τὰ καλῶς κείμενα, ζητεῖ τὰ αὐτῷ μὴ προσήκοντα, τοῦ ἐχθροῦ τὸν φίλον οὐ διακρίνει.

249. Πολυχρηματία καὶ πολυλογία τοὺς ἀνθρώπους διόλλυσιν.

250. Ὁ ἐπιξενούμενος ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τελεῖ τοῦ ξενίζοντος.

251. Δυστυχὴς ἄνευ ὑπομονῆς λύχνος ἄνευ ἐλαίου.

252. Νέος ἄνευ μεταμελείας οἰκία ἄνευ στέγης.

253. Οὐ σμικρὸν ἐν τῷ βίῳ τὸ μὴ φροντίζειν περὶ τῶν σμικρῶν.

254. Ἀμώμητος ἔσο.

255. Ἐπεύχου σεαυτῷ τὰ συνοίσοντα.

256. Ἔθιζε τὴν σὴν ψυχὴν ἑπομένην Θεῷ μέγα τι περὶ ἑαυτῆς ἀναλογίζεσθαι.

257. Λόγοι νοημάτων κενοὶ ὄνειδός εἰσι μέγα.

258. Φίλει τὴν ἀλήθειαν.

259. Ἡ γενικὴ φιλαυτία ἐπαινετή, ἡ δὲ μερικὴ λίαν ἐπίψογος.

260. Ἡ ἀπιστία ἐν τοῖς πολιτεύμασι μήτηρ ἐστὶν ἀσφαλείας.

261. Οὐ τοσαῦτα δεινὰ καὶ χαλεπὰ ἀπαντᾶν ἡμῖν εἴωθε παρὰ τῶν δι' ὁποιασοῦν αἰτίας κακῶς πεπονθότων, ὅσων πεῖραν λαμβάνομεν παρὰ τῶν εὐεργετηθέντων, οἵτινες ἢ ὑπ' ἀχαριστίας ἐρεθιζόμενοι, ἢ φθόνῳ φλεγόμενοι καὶ μηδαμῶς τὰς ἀρετὰς καὶ ὑπεροχὰς φέρειν δυνάμενοι πάντα κάλων κινοῦσιν, ὅπως τὸν κρείττονα καταβάλωσι.

www.dacoromanica.ro

262. Φέρειν προσήκει τὰ τῶν ἡμῖν συμπολιτευομένων ἐλαττώματα, ὅπως κἀκείνοις φορητὰ γένοιτο τὰ ἡμέτερα προτερήματα.

263. Ἴδιον τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν ἐξαισίοις ἐλαττώμασι καθάπερ ἀκάνθαις περιείργεσθαι.

264. Τὰ αἴτια τῶν ἐν τοῖς πολιτεύμασι διαχειρίσεων τὰ καίρια καὶ κύριά εἰσιν ἐνδόμυχα καὶ ἐν τῷ ἐσωτάτῳ τῆς καρδίας τῶν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντων κεκρυμμένα· διὸ ὡς τὰ πολλὰ σφαλερὰν κρίσιν φέρομεν περὶ τῶν συμβαινόντων εἴτ' ἐγκαλοῦντες εἴτε καὶ ἐπαινοῦντες τοὺς ἐπικεχειρηκότας, ἅτε τῆς μὲν ἀρχῆς καὶ προόδου λεληθυίας, τῆς ἀποβάσεως δὲ καὶ μόνης εἴτ' εὐφήμου εἴτε καὶ σκαιᾶς ἁρπαζούσης τὴν ψῆφον· ἐκεῖνο ἄρ' ἀποκηρύττει τὴν τῶν πολλῶν προπέτειαν, ὅτι καίπερ πολυσχιδεῖς πτυχὰς ἐχούσης τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ πολλῶν ὄντων τῶν ὅτι ἐνδοτάτω κειμένων καὶ ἕκαστον ἡμῶν λανθανόντων καὶ φευγόντων καὶ τὴν ἡμετέραν αἴσθησιν καὶ γνῶσιν (καὶ γὰρ καὶ ὁ προφητικῷ πνεύματι ἐλλαμπόμενος καὶ βασιλικῷ κατηγλαϊσμένος φρονήματι, ὅπως ἐκ τῶν κρυφίων αὐτοῦ καθαρισθείη, θερμῶς ἱκετεύει τὸ θεῖον), ἐς τοσαύτην ἥκουσι θρασύτητα, ὥστε μετὰ πολλῆς ἰταμότητος, καὶ ῥαστώνης καθίζειν ἑαυτοὺς δικαστὰς ἐπὶ ὁτῳοῦν ἐγχειρήματι.

265. Ἡ κακία φόρον ὑποτελεῖ τῇ ἀρετῇ τὴν ὑπόκρισιν.

266. Χρῆσις ψεύδους ὡς δηλητηρίου φαρμάκου.

267. Φθέγγου, ὁπότε κίνδυνον φέρει τὸ σιωπᾶν.

268. Ὁπόσα σοι πράττοντι ὄνειδος φέρει, ἐκεῖνα μηδὲ τοῖς ἄλλοις ἐπίταττε.

269. Ζήτει παρὰ Θεοῦ ἰσχύν, ἵνα καὶ τοὺς ἐχθροὺς εὖ ποιήσῃς.

270. Ἔστωσαν οἱ σοὶ λόγοι εὐσεβείας μεστοί.

271. Ἐν ὁτῳοῦν ἔργῳ ἔχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν Θεόν.

272. Οὐκ ἀρκεῖ τὸ εὖ λέγειν, ἀλλὰ δεῖ καὶ εὖ ποιεῖν.

273. Τὸ μὲν ζῆν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, τὸ δὲ ὀρθῶς ζῆν πάντως τῶν ἐφ' ἡμῖν.

274. Σπούδαζε κοινωφελὴς εἶναι.

275. Εἰ θέλεις εὐθύμως ζῆν, μὴ πολλὰ πράττε· ἡ γὰρ πολυπραγμοσύνη τὴν εὐθυμίαν μειοῖ.

276. Μεταδίδου παντὶ ἀνθρώπῳ.

277. Ἔλεγχε ἐν καιρῷ, ἀλλὰ σπανίως.

278. Ὁ σοὶ σοφὸς ἐκεῖνος τῳόντι σοφός.

279. Μὴ ἀνακοπτέτω σε τοῦ εὐεργετεῖν τὸ τῶν εὖ πεπονθότων ἀχάριστον.

280. Μηδὲν λέγε περὶ Θεοῦ, ὃ οὐκ ἔμαθες περὶ Θεοῦ.

281. Ὁ οὐδένα βλάπτων οὐδένα φοβεῖται.

282. Ὃ ἀνάγκη πράττειν, ἑκὼν πρᾶττε.

283. Ἡ καρδία τοῦ φοβουμένου τὸν Θεὸν ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ παλάμῃ δορυφορεῖται.

284. Ὁ σοφὸς καὶ σιωπῶν ὑμνεῖ τὸν Θεόν.

285. Ἔθιζε σεαυτὸν διὰ παντὸς ἐς τὸν Θεὸν ἀποβλέπειν.

286. Ὁ γινώσκων ἑαυτὸν εὐτελὴς παρ' ἑαυτῷ.

287. Θέλε λανθάνειν.

288. Ἐν διηνεκεῖ πολέμῳ ἐστὶν ὁ σπεύδων νικῆσαι ἑαυτόν.

289. Ἀόκνως ἐπὶ τὸ ἐντελέστερον σπεῦδε.

290. Τῳόντι μέγας ὁ μεγάλην ἔχων ἀγάπην.

291. Τῳόντι μέγας ὁ παρ' ἑαυτῷ εὐτελής.

292. Ὁ καθαρὸς καὶ ἁπλοῦς καὶ ἀσφαλὴς νοῦς ἐς πολλὰ ἔργα οὐ διασκίδναται.

293. Μὴ πίστευε παντὶ λόγῳ, μὴ εἶκε πάσῃ ὁρμῇ, ἀλλὰ μετὰ προσοχῆς καὶ μακροθυμίας, ὡς ἀρεστὸν Θεῷ, ζυγοστάτει τὰ πράγματα.

294. Πράττε τὸ σοὶ ἐπιβάλλον, ὅσον ἐφικτόν, καὶ παρέσται σοι ἡ ἄνωθεν ἐπικουρία.

295. Τοῖς ξένοις σπανίως ὁμίλει.

296. Πρᾶττε τὰ πρὸς οἰκοδομήν.

297. Ἡ μὲν ἀγάπη πρὸς πάντας, ἡ δὲ οἰκειότης πρὸς οὓς δέον.

www.dacoromanica.ro

298. Τὸ ὑφ' ἑτέρῳ τελεῖν ἐνίοτ' εὐθυμίας χορηγόν, ἅτε τὰς φροντίδας περιτεμνόμενον.

299. Ἡ περὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ βίου σφαλερὰ φαντασία πολλοὺς πεφενάκικεν.

300. Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης πολλάκις γνώμην τ' ἰδίαν καὶ πρᾶξιν ἐπαινετῶς παραιτούμεθα.

301. Ῥᾷστα τῇ ματαιότητι καταῤῥυπαινόμεθα καὶ καταδουλούμεθα.

302. Γνῶθι τὸν καιρὸν τῆς ἐπωφελοῦς μεταφυτεύσεως.

303. Ὁ πάντων ἐπιτετυχηκὼς καὶ μηδενὸς ὀρεγόμενος ἐν εὐτυχίᾳ δυστυχεῖ καὶ ὑγιαίνων νοσεῖ.

304. Οὐ μόνον πάντες, ὁπόσοι δοκοῦσιν εἶναι μωροί, εἰσὶ τῷόντι μωροί, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν μὴ δοκούντων.

305. Μάθε ἀντιλέγειν ἐν καιρῷ.

306. Μάθε ἀμάθειαν προσποιεῖσθαι.

307. Ἔθιζε σεαυτὸν ἀμνημονεῖν.

308. Ἴσθι ἀρέσκειν τοῖς κρείττοσιν.

309. Μάθε βιοῦν ὡς ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ.

310. Πρᾶττε ὡς ἐπὶ μαρτύρων.

311. Μέμνησο, ὅτι ἡ φαντασία χρήζει χαλινοῦ.

312. Ἄσκει τὴν μετὰ τῶν ὑπερεχόντων συμπάθειαν.

313. Οὐδεὶς ἀγαθὸς ἑαυτῷ μόνῳ ἀγαθός.

314. Ἡ προτεραία τῆς ὑστεραίας διδάσκαλος.

315. Τὸν κίνδυνον οὐκ ἄν ποτε ἄνευ κινδύνου διαδράσῃς.

316. Φέρε σιγῶν ἃ καὶ λαλῶν οἴσεις.

317. Τὸ ζῆν εἰς δέον λαμπρότατον καὶ κυριώτατον ἔργον ἀνθρώπῳ· τὰ δὲ λοιπά, οἷον τὸ κτᾶσθαι, τὸ οἰκοδομεῖν, τὸ νικᾶν, τὸ ἄρχειν καὶ τὰ τούτοις ἀδελφά, πάντ' ἐν προσθήκης μέρει.

318. Ὁ ἑαυτὸν ἐν τῇ νίκῃ νικῶν δὶς θριαμβεύει.

319. Μηδὲν περιορᾶν.

320. Οὐ μόνον πρὸς τὸ ἐρώμενον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς συμπολιτευομένους εἰσί τινα φίλτρα, οἷς γ' ὁπόσοι εὐφυῶς χρῶνται, κατεργάζονται ὅ τι ἂν αὐτοῖς βουλομένοις εἴη· δαιμονίως τε κηλήσαντες καταδουλοῦνται ἑαυτοῖς τό τε εὖνουν καὶ τὸ ἀντίπαλον.

321. Οὐδ' ὅλος σεαυτοῦ, οὐδ' ὅλος τῶν ἄλλων.

322. Ἡ φιλαυτία μέγας κόλαξ.

323. Οὐ μόνον τοὺς ἐπὶ φρονήσει κομπάζοντας παρατρέπειν φιλεῖ τὰ πάθη, ἀλλ' ὃ δὴ θαυμαστόν, ἐνίοις τῶν ἀνοήτων ἐπεισφρήσαντα καὶ εἰς ἀνάγκην καταστήσαντα ἐνίοτε ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τῷ ἔργῳ δόξαι παρασκεύασεν.

324. Ἡ τοῖς εὐτυχοῦσιν ἐπανθοῦσα μετριοφροσύνη ὡς τὰ πολλὰ οὐκ ἀρετῆς, ἀλλὰ τύχης εὐμενοῦς ἐστι κύημα.

325. Οὐ μόνον οἱ μυρίαις κακίαις περικυκλούμενοι ἐξουδενητέοι, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον οὐδενὸς λογίζεσθαι δεῖ τοὺς μηδεμιᾶς νεανικῆς ἀρετῆς μετέχοντας.

326. Δεινοὶ ῥήτορές εἰσι τὰ πάθη· οὐδὲ γὰρ θύραθεν ἐπείσακτον ἔχει τὴν τέχνην, ἀλλ' ὑπὸ στρατηγῷ τῇ φύσει ἀῤῥαγέσιν ὅπλοις ἐς μέσον προϊόντα δαιμονίως τὴν νίκην αἴρουσιν· ἔνθεν τοι καὶ οἱ ἐν ἀγροῖς πάθει τινὶ κατειλημμένοι οὐδενὸς τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ῥητόρων φανεῖεν δεύτεροι, οἱ δὲ παθῶν ἔρημοι ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ ὡς τὰ πολλὰ ψυχρῶς ἀπαλλάττουσιν.

327. Αἱ μὲν ἄλλαι κακίαι αἱ πιέζουσαι τὴν τοῦ ἀνθρώπουψ υχὴν ἐς ἐπίκτησιν ἀρετῆς ἀντιῤῥόπου, νεανιευομένου τοῦ ἐφεδρεύοντος λόγου, πολλάκις ἀπελαύνονται· τὸ δὲ ἀσθενὲς καὶ ὑπτιάζον τῆς φύσεως τοσαύτην ἰσχὺν ἔχει, ὥστε μηδεμίαν θεραπείαν ἐπιδέχεσθαι.

328. Τὸ ὑπὸ φιλαυτίας μὴ μετιέναι τὰ ὁπωσδήποτε ἅπαξ δόξαντα, εἰ καὶ μὴ ὀρθῶς ἔχοι, νοός ἐστι ἀσθένεια· καὶ τὸ μὴ ἔννοιαν λαμβάνειν τὰ κρείττω πολλάκις ἐπέκεινα ἱδρῦσθαι τῆς ἡμετέρας καταλήψεως ἐξαίσιόν ἐστι διανοίας ἀῤῥώστημα.

329. Ἡ ἐπὶ τῶν ἀπὸ φύσεως καὶ ἀρετῆς προσόντων ἡμῖν ἐπίδειξις καὶ μεγαλαυχία ἐν μὲν τοῖς ἠθικοῖς πάντοτ' ἐπίμωμος, ἐν δὲ τοῖς πολιτικοῖς εὐφυῶς χωροῦσα ἐνίοτε ξυγχωρητέα.

www.dacoromanica.ro

330. Ὥσπερ οἱ βασκαίνοντες τῶν πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντων καθικνοῦνται ἐνιέντες αὐτοῖς τὴν ἰώδη ποιότητα, οὕτω καὶ οἱ φθονοῦντες ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ τῆς κατ' ὄψιν θέας ἀναῤῥιπιζομένου τοῦ πάθους καὶ μισοῦσι καὶ διασύρουσι καὶ διαβάλλουσι, ναὶ μὴν καὶ καταβάλλουσι τοὺς φθονουμένους· καὶ διὰ ταῦθ', ὁπόσοι καὶ μάλιστα ἐν τοῖς πολιτεύμασιν αἰσθάνονται ἤδη ἀφόρητον εἶναι τὴν ἀρετὴν ἢ τὴν τύχην αὐτῶν, ὑπεξίστανται βασκαίνουσιν ὀφθαλμοῖς καὶ χαίρειν φράσαντες τῇ ἐξώλειαν ἐπαπειλούσῃ ἐν αὐλαῖς ἀναστροφῇ ἔν τινι ἀγρῷ πόῤῥω Διὸς καὶ κεραυνοῦ[1] διατρίβουσιν· ἔσθ' ὅτε δὲ τὰ τοῦ φθόνου βέλη τῷ Ἀβάριδος ὀϊστῷ[2] ξυμφερόμενα καὶ τοὺς πόῤῥω ποι ἀπεσχοινισμένους καιρίᾳ καταβάλλουσι τῇ πληγῇ· ἐς τοσοῦτον γὰρ ἥκει μοχθηρίας ἐνίοτε τὸ ἀνθρώπινον.

331. Οὐ σμικρᾶς ἐπιτρίβεται ζημίας τῷ εὐεργετοῦντι τὸ ἀχάριστον· ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἐξαίσιος λογιζέσθω ζημία, τὸ μειοῦν καὶ ἀμβλύνειν τὸ ἐς εὐποιΐαν αὐτοῦ πρόθυμον.

332. Ὥσπερ τὰ παρορώμενα τῶν νοσημάτων τῇ προόδῳ τοῦ χρόνου ἐς τὸ ἀνίατον εἴωθε προϊέναι, οὕτω ξυμβαίνει καὶ τὰς ἀπεχθείας μὴ καταπραϋνομένας ὅτι τάχιστα ἐς ἐξώλειαν ἀποσκήπτειν ὡς τὰ πολλά.

333. Τῇ μόνοις τοῖς ἀχαρίστοις ὀφειλομένῃ ποινῇ πολλάκις ἀποκναίομεν τοὺς ἴσως εὐγνώμονας φανησομένους, ἀχαριστίας δήπουθεν δέει κἀκείνους ἀποστεροῦντες ὁποιασοῦν εὐποιΐας.

334. Ὁ ἀναινόμενος φίλος εἶναι σαφῆς δίδωσιν ὑπόνοιαν ὑπουλότητος.

335. Τοὺς ὁλοσχεροῦς τελειότητος ἐφιεμένους ἐν τοῖς ἐγχειρήμασι μηδ' ὁτιοῦν δεῖ τῶν κατὰ μέρος περιορᾶν ἀθεράπευτον καὶ ἀνεπίσκεπτον.

336. Τὸ εὐμετάβολον τῆς τύχης, ὅσης ἀθυμίας πρόξενόν ἐστι τοῖς εὐτυχοῦσι, τοσαύτην ἐναλλὰξ εὐθυμίαν ἀποστάζει τοῖς δυστυχοῦσι, ταῖς ἐξ ὑπογυίου ἐλπίσι τῆς εἰς τὸ κρεῖττον μεταβολῆς ἀνορθοῦν τὸ καταπεπτωκὸς τοῦ φρονήματος.

337. Τῶν προτερημάτων ὁπόσα ἐν δέοντι λίαν εὐφυῶς προβαίνουσιν ἐς τὸ τοῦ βίου θέατρον, καταπλήττει μᾶλλον τοὺς ὁρῶντας ἤπερ αἱ ἐν παραβύστῳ κείμεναι ἀρεταί, αἱ τῷόντι ἀσφαλεῖς καὶ ἀκήρατοι.

338. Τοῦ προορᾶσθαι τὰ μέλλοντα τῶν ἀτυχημάτων ῥᾷόν ἐστι τὸ γενναίως φέρειν τὰ ἤδη παρόντα.

339. Τὸ κοῦφον καὶ εὔηθες τῶν ταῖς ὑπὲρ τὸ μέτρον εὐεργεσίαις σεμνυνομένων ἐστὶν ἐν αἰτίᾳ, ὥστε πολλοὺς διὰ τῆς ἀχαριστίας ὥσπερ διά τινος κλίμακος χωροῦντας πολλάκις ἀποδρέπεσθαι προσφάτους χαρίτων καρπούς, γέλωτα πολὺν καταχέοντας τῆς ἀπλέτου σκαιότητος τῶν ἐπὶ θήρᾳ ἐξιτήλων ἐπαίνων προϊεμένων τὰ ὑπάρχοντα.

340. Ἀγάπη καὶ φθόνος δικάζουσιν ὡς τὰ πολλὰ τὴν περὶ τῶν ἀλλοτρίων πράξεων κρίσιν

341. Καὶ αἱ ἀτυχίαι φέρουσί τι καλόν.

342. Ἥκιστ' ὠφελούσης ἀθυμίας, μᾶλλον αἱρετέον τὴν κατὰ ψυχὴν ἠρεμίαν, τὴν μυρίων ὅσων ἀγαθῶν χορηγόν.

343. Ἡ ἀγαθὴ τῶν πλειόνων ὑπόληψις ἐξωνεῖται τὰ παρ' ἐνίων ὀνείδη.

344. Κτῶ ἐρύματα καὶ βοηθήματα τῷ βίῳ.

345. Ὥσπερ ἰατροῖς γνώριμα εἶναι προσήκει ἔν τε ταῖς θεραπείαις ἔν τε τῇ λοιπῇ διαίτῃ τὰ πολύχρηστα καὶ πάγχρηστα, οὕτω κἂν τοῖς πολιτεύμασιν ὁπόσοις πρόχειρα τὰ ἐν τῷ βίῳ πάγχρηστα· ἐκεῖνοι τῷόντι θᾶττον ἐπιτυχεῖς γιγνόμενοι τῶν σκοπουμένων τῇ μεγαλουργίᾳ τοὺς συμπολιτευομένους ἀκμὴν καταπλήττουσιν.

346. Οἱ ἐν δυστυχίαις ὄντες οὐδενὸς οὕτω χρήζουσιν, ὡς τοῦ ζῆν· τῆς γὰρ ζωῆς ἐκτεινομένης Θεοῦ συναιρομένου, πέρας λαμβάνουσι τὰ τῆς δυστυχίας.

347. Καθάπερ ἡμέρα καὶ νὺξ τῇ ἀλληλοδιαδόχῳ περιόδῳ παρέχουσι τούς τε πόνους ἐλαφροτέρους καὶ τὴν ἠρεμίαν ἡδίω, αἵ τε τοῦ ἔτους ὧραι νεαρώτερ' ἀποδιδόασι τὰ κηλοῦντα καὶ θέλγοντα, οὕτω καὶ αἱ μετὰ τὰς περιπετείας εὐτυχίαι πολλῷ τερπνότεραι εἰώθασιν ἀπαντᾶν τοῖς μυρίων πειραθεῖσι δεινῶν.

---

[1]) Πρβλ. Corpus paroem. τ. 2, σ. 620.

[2]) Ἴδε Σουΐδαν ἐν λ. Ἄβαρις.

www.dacoromanica.ro

348. Ἄλλοι μὲν ἐπαινοῦντες τῇ γλώσσῃ, οἱ δὲδ ἄκνοντες τοῖς ὀδοῦσι τῶν σκοπουμένων ἐπιτυγχάνουσι.

349. Τὸ εὐφυὲς ἐς εὕρεσιν διαδύσεων θᾶττον ἀπαλλάττεται τῶν ἐπηωρημένων κινδύνων.

350. Ταῖς ἀποβάσεσι χαρακτηρίζεται τὰ ἐγχειρήματα.

351. Τὸ μήπω ἀπόπειραν ποιησάμενον τῆς ἰδίας δυνάμεως ὁμολογεῖν ἑαυτὸν ἥκιστ' ἰσχύειν ἐπαμῦναι φίλῳ ἐν δεινοῖς ὄντι, τί ἂν ἄλλο εἴη ἢ σκῆψις ἀμφιλαφὴς τοῦ τὴν ὑπάρχουσαν ἄντικρυς ἐξομνυμένου φιλίαν;

352*). Εἴ γε τὸ ἀχάριστον ἰσχυρότερον ἦν τοῦ μεγαλοψύχου καὶ μεγαλόφρονος, οὐδεὶς ἂν εἶχε δὶς ἐπ' ἀχαριστίᾳ θριαμβεῦσαι.

353. Οἱ ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις μεταμελόμενοι οὐμένουν ἐξόμνυνται ὡς ἐπιτοπολὺ τὴν προτέραν ἀναστροφήν, ἀλλ' ἐπιπολαίῳ τινὶ μετανοίᾳ ἀφοσιοῦνται τοὺς ἐπικρεμαμένους κινδύνους.

354. Ἀρετῆς πρόσχημα οὐδὲν μεῖον κακίας ὑπηρετεῖ ταῖς τῶν ἀνθρώπων ὁρμαῖς.

355. Τὸ πολυτάραχον καὶ πολύμοχθον τῶν ἀνθρώπων ἥκιστα μεταβάλλει τὴν τάξιν τῆς θείας προνοίας.

356. Φιλαυτία καὶ ῥαθυμία πολλῶν εἰσι γόνιμοι προφάσεων· ἐς τοῦτο δ' ἐνίοτε σκαιότητος χωροῦσιν, ὥστε καὶ τῇ ἐπιπλάστῳ τῶν μὴ προσόντων ἐλαττωμάτων προσποιήσει ἐξωνεῖσθαι πολλάκις τὴν ἐπιφυομένην αὐταῖς ἀδοξίαν.

357. Ἀσφαλὴς φιλία κτῆμα παμφορώτατον, γονιμώτατον, πολυτελέστατον.

358. Ὅ τι ἂν πράττῃς μὴ ἀργῶς καὶ ἀνειμένως πρᾶττε.

359. Κυριώτατον ἔργον ἀνθρώπου δῆθεν ἐν τῷ παρόντι βίῳ τὸ ζῆν.

360. Ἔθιζε σεαυτὸν ὁμιλεῖν μετ' εὐθυμίας καὶ τοῖς ὑποδεεστέροις.

361. Ἔλπιζε τὰ κρείττω.

362. Ἡ τοῦ νοὸς ἰσχὺς ὑπείκει ὡς ἐπιτοπολὺ ταῖς τῆς καρδίας κινήσεσι.

363. Τὸ παραδιδόναι τὴν ναῦν τοῖς κύμασι καὶ τοῖς ἀνέμοις τὰ ἱστία δεῖγμ' ἐστὶν ἐνίοτε ἀγαθοῦ κυβερνήτου.

364. Ὁ διαπαντὸς ἐν προχείρῳ ἔχων τὴν σαγήνην πάντως ἐπιτυγχάνει τῆς ἄγρας.

365. Ἐν τῇ κατὰ ψυχὴν ἠρεμίᾳ ὑφίσταται ἡ τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονία καὶ διὰ τοῦτο πάντες ἐφικέσθαι σπεύδουσι γαλήνης καὶ εὐθυμίας· οἱ μὲν πολλοὺς λόγους κυκῶσιν, οἱ δὲ διὰ τῆς συντομωτέρας ἰόντες ὁδοῦ μονονουχὶ μεμυκόσιν ὀφθαλμοῖς ὑπείκουσι τοῖς ἐπιτάγμασι τῆς προνοίας· καὶ οἱ μὲν ἀραρόσι λόγοις ἐπερειδόμενοι, οἱ δὲ διὰ τῆς ἀκραιφνοῦς ὑποταγῆς χωροῦντες ἥκουσιν ἀμφότεροι ἐς τὸν τῆς ἀνεπιμώμου ἀδιαφορίας βαθμόν, ὀλίγον φροντίζοντες ὅπως ποτ' ἂν ἀποβαίη τὰ ἐν τῷ βίῳ· τῆς τοιαύτης δ' ἀδιαφορίας ἐστὶ γονὴ ἡ κατὰ ψυχὴν ἠρεμία καὶ εὐθυμία.

366. Τῶν ἐπαίνων οἱ γ' ἀπὸ τῶν ἐς φῶς προϊουσῶν ἀναφυόμενοι πράξεων τῶν διὰ τῶν ἐπιθέτων ὀνομάτων ὡς ἔθος γιγνομένων ἀληθέστεροι ἅμα καὶ ἀσφαλέστεροι

367. Αἱ ἐν τῷ μετρίῳ κείμεναι ἀρεταὶ λανθάνουσιν ὡς τὰ πολλὰ ἑκουσίως ἀποκλίνουσαι βασκαίνοντας ὀφθαλμούς· ὁρᾷ δὲ καὶ τέθηπε τὰς ὑπερβολὰς τὸ ἀνθρώπινον· ὅθεν οὐ μόνον τῷ ἐς ὑπερφυῆ βαθμὸν ἀρετῆς ἀφικομένῳ, ἀλλὰ καὶ τῷ πόῤῥω κακίας ἁπάσης ἐληλακότι ἥρωος περιτίθησιν ὄνομα.

368. Ἐχθρῶν ἢ φίλων ἡμᾶς ἀπατώντων ἐκτόπως ἀσχάλλομεν, ἡμεῖς δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπατῶντες μηδαμῶς δυσχεραίνομεν.

369. Τὸ προσηνές, τὸ εὐξύμβολον, τὸ συγγνωμονικὸν οὐ μόνον κτᾶται καὶ φυλάττει τὰς εὐνοίας, ἀλλὰ ῥᾳδίως θεραπεύει καὶ τὴν ἀπέχθειαν.

370. Ὁ τοὺς ἄλλους οἰόμενος ἀπατᾶν ἄντικρυς ἀπατᾶται.

371. Οὐ μόνον αἱ περὶ τὸ πρόσωπον ἀμορφίαι, ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ νοὸς ἀῤῥωστήματα γηράσκοντ' ἀποβαίνουσι χαλεπώτερα.

372. Πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τόδε βασιλεῦσι πρόσεστιν, ὁλοκλήρους ἀλλ' οὐκ ἐξ ἡμι-

---

*) Ἀπέναντι τούτου ἐν τῇ ᾤᾳ τοῦ κώδικος· «*Ἐχρ' ἡμῖν καὶ τὸ καλῶς καὶ τὸ κακῶς ἀκούειν.* Φίλ: Μακ.»

www.dacoromanica.ro

σείας ἑαυτῶν ἐθέλουσιν εἶναι τοὺς ὑπηρετουμένους αὐτοῖς· τί δ' ἐξ ἡμισείας φημί; οὔτε τοῦ πολλοστοῦ συγχωροῦσιν αὐτοῖς μεταδοῦναι γυναικί, τέκνοις, φίλοις, ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἀνάγκη τὸν παρ' αὐτοῖς βουλόμενον ὁπωσοῦν εὐδοκιμῆσαι ἀποτάξασθαι οὐ μόνον κόσμῳ καὶ σώματι, ἀλλὰ καὶ αὐτῇ ἄντικρυς τῇ ψυχῇ· ἀπίτω ἄρα, ὁτῳοῦν εἴη βουλομένῳ, καὶ ἐπὶ τοιαύταις συνθήκαις τοῖς βασιλεῦσιν ὑπουργείτω.

373. Ἡ στάσεις κινοῦσα καὶ ἐχθροὺς γεννῶσα φιλία τῆς ἔχθρας οὐδὲν ἦτον ἐπιζήμιον.

374. Τὸ ἐρίζειν πρὸς τὰς εὐποιΐας μεγαλοψυχίας ἐπίσημός ἐστι χαρακτήρ.

375. Ὁτῳοῦν ἐξαίσιός ἐστι πρόσοδος, ἡ ἐπίκαιρος χρῆσις τῶν ἐπῳδῶν, αἷς εἴωθε κηλεῖσθαι τὸ ὁμόφυλον.

376. Τὸ μὴ ἐς τὸ μεταμελησόμενον προϊέναι μέτρον ἐστὶν οὐ μόνον ὀργῆς εὐφήμου, ἀλλὰ καὶ πραότητος.

377. Αἱ ἐλπίδες ἐγρηγορότων εἰσὶν ἐνύπνια καὶ ἀπατῶσιν ὡς τὰ πολλὰ τοὺς οὐκ ἐν δέοντι τεθαῤῥηκότας· δεινοῖς δὲ παλαίουσιν ὀνησιμώτερον τὸ εὔελπι τοῦ ἐς ἀπόνοιαν ἐκτραχηλίζεσθαι λεπτουργοῦντας τὰ περὶ αὐτοὺς χαλεπά· οὐ μόνον ἄρα τὸ διὰ προσηνεστέρων λογισμῶν χωροῦντα σῴζεσθαι ἐν εὐχῆς ἐστι μέρει, ἀλλὰ καὶ τὸ δι' ἐλπίδων, οἱονεὶ διὰ γλυκυτάτου ὕπνου, ἐπὶ τὸ τοῦ βίου τέρμα κατολισθαίνειν ἀνεπαισθήτως πολλῷ κουφότερον τοῦ ἐκ τοῦ ἀπεῤῥωγότος τραχύτητι λογισμῶν καὶ μονονουχὶ τῷ φόβῳ προαποθνήσκοντας τοῖς ἐσχάτοις προσαράσσειν κινδύνοις.

378. Ὁτῳοῦν ἀρέσκοντός σοι οὕτω παρασκεύαζε σεαυτόν, ὅπως ἀρέσῃς τῷ ἀρέσκοντι· ἅπαν γὰρ ἁλώσιμον τῇ γ' ὁμοίᾳ διαθέσει.

379. Πολλάκις, ῥαθυμίας ἢ δειλίας ἔργων λαμπρῶν ἐγχειρήσεως ἡμᾶς ἀναχαιτιζούσης, ἡ φρόνησις ἑαυτῇ τὸ πᾶν ἐπιγραφομένη εὐφυῶς καλύπτει τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν.

380. Μὴ ἀπείρως ἔχε ἐς θήραν ἀνθρώπων.

381. Ὁ φεύγων τὴν ἔργῳ παντὶ ἐνιζάνουσαν καὶ μονονουχὶ συμπεφυκυῖαν αἰτίαν, οὐδενὸς θ' ἁπτόμενος ἔργου, ἀξύμβολος καὶ ἀνώνυμος ἐν τῷ κοινῷ θεάτρῳ περιϊὼν εὐκλεῆ πάντως διανύσει βίον.

382. Συχνοί τινες τῶν οὐκ ἐγχειριζομένων αὐτοῖς ἀρχῶν τῇ διοικήσει ἐκ περιουσίας ἱκανοὶ εἶναι δοκοῦσιν, οἵ γ' ἴσως ἐπὶ τοῖς πράγμασι γενόμενοι ἐψεύσαντο ἂν τὴν περὶ αὐτῶν φθάσασαν ὑπόληψιν.

383. Ἐνίοτ' ἐν δέοντι χρυσὸν καταβαλόντες ἐλπίδας ὠνούμεθα.

384. Οὐδεὶς πάντοτε σοφός.

385. Οἱ γεωργοὶ δυστυχήσαντες περὶ τὸν ἀμητὸν θαῤῥαλεώτερον σπείρουσιν.

386. Εὐπλοήκασιν, ὁπόσοι μετὰ τὸ ναυάγιον τοῦ πελάγους κατατετολμήκασι.

387. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν ἀπόπειραν δεῖ ποιεῖσθαι τῆς τύχης.

388. Οὐδὲν ὅλως τέλειον οὐδ' ἀναίτιον οὐδ' ἀνέγκλητον ἐν τῷ βίῳ· τὸν ἐγχειροῦντα ἄρ' ὁτῳοῦν ἔργῳ δι' αὐτῶν τῶν ἐγκλημάτων δεῖ ἐς τὸ πρόσω χωρεῖν ταῖς ἀπαντώσαις εὐκλείαις πᾶσαν αἰτίαν ἐξωνούμενον.

389. Ἡ ἑκάστου περὶ τὸν πλοῦτον διάθεσις μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ πλούτου κατάδηλος γίγνεται.

390. Οὐ μόνον αἱ εὔνοιαι γεννῶσι τὰς εὐποιΐας, ἀλλὰ πολλάκις ἐξαισίου τινὸς εὐποιΐας εἰσὶν αὗται γοναί· κἀπειδὰν φθὰς εὐηργέτηκέ τις οὕτω, πρυτανευούσης τῆς τύχης, τὸν πρὶν μηδαμῶς αὐτῷ φιλίᾳ συνημμένον, τοαποτοῦδε φιλεῖ τὸν εὖ πεπονθότα καὶ ὡς ἑαυτοῦ κτῆμα περιέπει καὶ περιθάλπει· καὶ διὰ τοῦτ' ἄρα οἱ τῶν ἀρχόντων τὰς εὐνοίας θηρώμενοι δεξιῶς ὀφείλουσιν εἰς εὐποιΐαν αὐτοὺς ἀνεγείρειν, ὅπως ἐς τοὐπιὸν ἀσφαλῶς ἀπολαύειν ἔχωσι τῆς παρ' αὐτῶν εὐνοίας.

391. Τὸ πλούσιον καὶ περίδοξον ὄντα ἀνέπαφον φυλάττειν τὴν ψυχὴν καὶ μὴ προστετηκέναι μήτε πλούτῳ μήτε δόξῃ ἀληθής ἐστι πτωχεία.

392. Ἡσθείην ἢ μανείην;

393. Τοῖς μεγαλοψυχίας περιουσίᾳ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν ὑπαρχόντων εἰς ἑαυτοὺς

www.dacoromanica.ro

συνειλουμένοις καὶ φιλοσόφῳ τῳόντι φρονήματι τῆς κατὰ ψυχὴν ἀμφιλαφῶς ἀπολαύουσι γαλήνης οἱ παραμυθητικοὶ λόγοι ἀηδεῖς ἀπαντῶσι καὶ φορτικοί, ὥσπερ ἡ τῶν φαρμάκων ὑπόμνησις ναυτιᾶν ποιεῖ τοὺς ἀσφαλῶς ὑγιαίνοντας.

394. Ἀκαριαία πραότης πολυχρόνιον διεσκέδασε πολλάκις λύμην.

395. Ἐπιβάταις μὲν καὶ ναύταις ἔξεστιν ἐξ οὐρίας φερομένης τῆς νηὸς μεθύσκεσθαι καὶ ᾄδειν καὶ ῥέγχοντας καθεύδειν, κόπτεσθαι δὲ κυμαινομένης αὐτῆς· τῷ δ' ἐπειλημμένῳ τῶν οἰάκων εὐπλοοῦντι μὲν ἡ ψυχὴ κυμαίνεται τὸ μέλλον ὑφορωμένη, κυμαινομένῳ δ' ἐπανθεῖ πολὺ τὸ γενναῖον καὶ μεγαλόφρον.

396. Οὐ μόνον ἐπιτομωτέρα, ἀλλὰ καὶ ἰσχυροτέρα ἡ διὰ τῶν παραδειγμάτων ὁδός· καὶ γὰρ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τοσαύτην ἔχουσι δύναμιν τὰ παραδείγματα, ὥστε τοῖς ἰνδάλμασι τῶν παρακειμένων τύπων ἐνίοτ' ἀναρπαζομένην αὐτὴν καὶ τῆς εὐθείας παρεκτρεπομένην μυρί' ἀποτιτρώσκειν ἔν τε ζῴοις καὶ φυτοῖς τέρατα· καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἄρα διεγείρεται μὲν ἔσθ' ὅτε ἐς μίμησιν γειτνιαζούσης ἀρετῆς, ἐκπομπεύει δὲ πολλάκις καὶ τὰς ἐνδομυχούσας κακίας, τὰς ἐπιπολαζούσας τοῖς ὁμιλοῦσι μοχθηρίας ἀπερικαλύπτῳ κεφαλῇ, καὶ μέχρι αὐχήματος μιμούμενον.

397. Θεία ῥώννυσι χεὶρ τὸ ἀνειμένον τῆς πραότητος.

398. Οἱ μὲν μὴ ἐμβαθύνοντες ἐς τὴν τῶν ἀρετῶν οὐσίαν τὴν ἀμιγῆ παντάπασιν ὀργῆς διάθεσιν καλοῦσι πραότητα, οἱ δ' ὀρθῶς αὐτὴν ὁριζόμενοι τὴν ἐν δέοντι ὀργὴν τῷ τῆς πραότητος κοσμοῦσιν ὀνόματι.

399. Κόσμος εὐσεβείας πραότης.

400. Σμικρὰ παράβλεψις μεγάλας ἐρύκει βλάβας.

401. Τοῖς γε εὖ φρονοῦσι παχύτερόν πως δεῖ ξυνυφάνθαι τὸν τῆς τιμῆς χιτῶνα, ἵνα μὴ ὁτουοῦν ἐμπίπτοντος ζωϋφίου διαῤῥήγνυται.

402. Ἔνεστι παντὶ ἀνθρώπῳ σπινθὴρ ἀρετῆς.

403. Ἡ τῳόντι γενναία καὶ ἀσφαλὴς νίκη τῆς ἥττης οὐδὲν ἧττον ἀποποιεῖται τὴν ἐκδίκησιν.

404. Τὸ καὶ μετὰ τὸν θρίαμβον ἐπεμβαίνειν τῷ πτώματι τοῦ ἐχθροῦ ὑπερπαίει πᾶσαν ὠμότητα.

405. Ἀκροχορδὼν ἐστιν ἐπὶ τῷ παγκάλῳ τῆς νίκης προσώπῳ ἡ ἐκδίκησις.

406. Ἀκοσμία νίκης τὸ μετὰ τὴν νίκην φιλέκδικον τοῦ νικήσαντος.

407. Ἡ δίδυμος νίκη ἀκήρατος τῷ νικήσαντι στέφανος.

408. Ἡ ἐν ἀσφαλείᾳ τῶν πραγμάτων ὄντων τιμωρία ἀποτρόπαιος ἄντικρύς ἐστιν ἐκδίκησις.

409. Ἡ τοῖς ἡττηθεῖσι νεμομένη συγγνώμη οἱονεὶ ἀποδεκάτωσις προσφέρεται τῷ χορηγῷ τῆς νίκης Θεῷ.

410. Ὁ μετὰ τὴν νίκην τὴν συγγνώμην ὑπερτιθέμενος διαῤῥήδην ἱερόσυλός ἐστι νοσφιζόμενος τὰς ὀφειλομένας τῷ χορηγῷ καὶ ταμίᾳ τῆς νίκης δεκάτας.

411. Ὁ ὑπὸ τῆς νίκης νικώμενος ἐξ ἡμισείας νενίκηκε.

412. Φείδου τῶν σῶν φίλων.

413. Καπηλικὴ ἄντικρύς ἐστι καὶ βάναυσος φρόνησις ἡ ὅρον ἔχουσα τὸ οἰκεῖον μόνον συμφέρον καὶ ἀπὸ παντὸς κερδαίνειν ἐθέλουσα, ἀμιγὴς μεγαλοπρεπείας, ἀμιγὴς μεγαλοψυχίας καὶ ἐς χαμαίζηλον τάξιν τοὺς μετιόντας αὐτὴν οἰκτρῶς κατασπῶσα καὶ καταβιβάζουσα.

414. Ἡ φύσις ὑπουργεῖ πολλάκις τῇ τύχῃ· ὃν γὰρ ἡ τύχη καταβαλεῖν ἐθέλει, τοῦτον καὶ ἡ φύσις αὐτὴ μονονουχὶ χαριζομένη τῇ τύχῃ μυρίαις αἰκίζει ποιναῖς· Ἐκπέπτωκέ τις, τερατευομένης τῆς τύχης, τῆς βασιλέως εὐνοίας· αὐχμῷ καταξηραίνει τὰς ἀρούρας αὐτῷ ἡ φύσις, ἐρυσίβη φθείρει τὰ λήϊα, ἐπινέμεται λοιμὸς τὰς ἀγέλας, θάνατος ἀφαρπάζει τὰ τέκνα· ἀλλὰ καὶ ἡ τύχη ἀμοιβαίως ὑπηρετεῖ τῇ φύσει πολλάκις· εἰ γὰρ ὁποιαισοῦν ἀρεταῖς ἐπικοσμήσοι τοὺς αὐτῆς ἥρωας ἡ φύσις, ἄνευ τῆς ἀπὸ τῆς τύχης συμμαχίας οὐδὲν ἀξιάγαστον ἔχουσιν ἐπιδείξασθαι ἐν τῷ τοῦ βίου θεάτρῳ.

415. Οὐαὶ ἐκείνῳ, ὃν τύχη καὶ φύσις ξυνομωμοκυῖαι διώκουσιν.

www.dacoromanica.ro

416. Οὐ μόνον ἐν τοῖς θείοις ἡ τῶν πεπλημμελημένων ἐξομολόγησις συγγνώμης ἐστὶ ποριστική, ἀλλὰ κἀν τοῖς πολιτεύμασι, μηδεμιᾶς ἄλλης ἀναφαινομένης ἐπὶ τοῖς ἐπταισμένοις θεραπείας, ἡ ὁμολογία τοῦ ὀλισθήματος οὐ μόνον μυρίων ἐξείλετο κινδύνων τοὺς ὡς ἐς ἄσυλον εἰς αὐτὴν καταπεφευγότας, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ ἀνιάτως ἔχειν δοκοῦντα αὐτίκα καίριον εἴληφε τὴν θεραπείαν παρὰ τοῦ ἄρχοντος.

417. Οἱ εὖ φρονοῦντες καὶ ἀπὸ τῶν δεινῶν ὠφελοῦνται· πολλοὶ ἄρα καὶ ταῖς νόσοις ἐς δέον ἐχρήσαντο οὐ μόνον πεπονηκὸς ἀνακτησάμενοι τὸ συνειδός, ἀλλὰ καὶ ὑγείας πάλιν ἐπανελθούσης ἐπιμελέστεροι γενόμενοι περὶ τὴν ἐκείνης φυλακήν· πολλοὶ δὲ καὶ ὑγιαίνοντες μόνῃ τῇ τοῦ νοσηλεύεσθαι προσποιήσει ἐν τοῖς πολιτεύμασιν ἐνίοτε μεγάλως ἀπώναντο· πολύχρηστος ἄρα τοῖς νουνεχεστέροις ἡ τοῦ νοσεῖν πρόφασις.

418. Ἡ τῶν ἀπὸ τύχης ἀγαθῶν περιβολὴ καλὴ τῷ εὖ φρονοῦντι θεραπαινίς, ἀπηνεστάτη δὲ δέσποινα τοῖς ἄφροσιν.

419. Ὁπόσοι αὐλικαῖς ἀρεταῖς μὴ συγκεκροτημένοι ἐν ταῖς αὐλαῖς βιοῦσι, καταγελῶνται καθάπερ οἱ πίθηκοι.

420. Τοὺς ἐπὶ γῆς βασιλεῖς πρὸς τοὺς μεγίστους τῶν ἀστέρων οὐκ ἀφυῶς ἀπεικάσαιμεν· αἱ γὰρ παρ᾽ αὐτῶν ἐπιῤῥοαὶ οὐ μόνον τοὺς κατὰ μέρος ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρα φῦλα καὶ ζωογονοῦσι καὶ φθείρουσιν.

421. Ὥσπερ ἡ τύχη κατά τε φύσεως καὶ ἀρετῆς θριαμβεύουσα ἀπλέτῳ πλούτῳ καὶ δόξῃ πολλάκις περιβάλλει τοὺς καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν μοχθηρούς, οὕτως ἀπ᾽ ἐναντίας ἀρετὴ καὶ φύσις ἐνίοτε καὶ κάλλει καὶ ὑγείᾳ καὶ ῥώμῃ καὶ πολυτελεστάταις ἀρεταῖς κοσμοῦσιν οὓς ἡ τυφλώττουσα τύχη ἐν ἐσχατιᾷ τινι ἀπεῤῥιμμένους καταλέλοιπε.

422. Ἡ φήμη ποταμοῦ δίκην αἴρουσα τὰ κοῦφα καταβυθίζει τὰ στερεά.

423. Ὁ συρφετώδης ὄχλος ἐπαινεῖ τὰς χαμαιζήλους ἀρετάς, τέθηπε τὰς μετρίως ἐξεχούσας, οὐδεμίαν δ᾽ αἴσθησιν ἔχει λαβεῖν κορυφαίων ἀρετῶν.

424. Τύραννός ἐστιν ἡ συνήθεια ἀντιμαχομένη τῇ φύσει, ἀλλ᾽ ἀπὸ σμικρᾶς αἰτίας ἔσθ᾽ ὅτε καταβάλλεται.

425. Οὐκ ἀπεικότως ἔφη τις τὴν τύχην ὁμοίαν εἶναι τῷ τοῦ γάλακτος κύκλῳ· οἱονεὶ δεσμὸς γάρ ἐστι μήτε φαινομένων μήτ᾽ ὀνομάτων εὐμοιρουσῶν ἀρετῶν.

426. Ἡ ἑνός τινος ἄνοια τῆς θατέρου πολλάκις εὐτυχίας μήτηρ ἐστί.

427. Τὸ τὰ περὶ τὴν ζωὴν μᾶλλον τιμᾶν ἢ αὐτὴν τὴν ζωὴν ἀφροσύνης λαμπρόν ἐστι δεῖγμα.

428. Ὥσπερ τῷ πιθήκῳ ἡ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὁμοιότης προσθήκη ἀμορφίας ἐστίν, οὕτω καὶ τὸ δεισιδαιμονοῦν πρὸς εὐσέβειαν καλλωπιζόμενον καταγελαστότερον.

429. Τὸ ἐπιτετηδευμένον καὶ μὴ κατὰ φύσιν ἰὸν ἔν τε πολιτικῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ περὶ τὸ θεῖον λατρείᾳ ἐφέλκεται τῶν ὑγιᾶ νοῦν ἐχόντων τὴν ἀπέχθειαν.

430. Ὁπόσοι τῶν ἀρχόντων οὐδενὸς φεισάμενοι πόνου ἐπὶ τῇ φυλακῇ καὶ βελτιώσει τοῦ πολιτεύματος τὸ αὐτοῖς ἐπιβάλλον ἀποπεπληρώκασι· τῶν πραγμάτων σκαιῶς ἀποβάντων, ἥκιστα μωμητέοι· «δεῖ γὰρ οὐ μόνον ἑωυτὸν παρέχειν τὰ δέοντα ποιέοντα, ἀλλὰ καὶ τὸν νοσέοντα καὶ τοὺς παρεόντας καὶ τὰ ἔξωθεν»· τοῦτο δ᾽ ὡς τὰ πολλὰ οὔτε τῆς τῶν ἰατρῶν οὔτε τῆς τῶν ἀρχόντων ἐξουσίας ἤρτηται.

431. Ἀνάπλαττε καὶ ἀνανέαζε σαυτόν, εἰ δυνατὸν ὁσημέραι.

432. Πρόσεχε, μήποτε παραῤῥυῇς.

433. Ἔχε ἀνδρεῖον λῆμα.

434. Μὴ ἔσο καπηλικὸς τὴν διάνοιαν.

435. Ἐν τοῖς πολιτεύμασι τὸ ἄκρατον ἐν ὑπονοίαις παραφερόμενον ἄντικρυς μαίνεται.

436. Ὀργὴ καὶ δειλία βιαίων βουλῶν εἰσιν ἀμορφόταται μητέρες.

437. Τὸ ἐν πολιτεύμασι βίαιον ὀργῆς καὶ δειλίας γόνος ἐστί.

438. Τὰ βίαια καὶ μὴ ἐν δέοντι διδόμενα φάρμακα ἐγκύμονά εἰσι νέων κακῶν.

439. Ἡ ἀνάγκη σύμβουλος ἅμα καὶ ἐνεργὸς φιλεῖ γίγνεσθαι βιαίων ἐγχειρημάτων.

www.dacoromanica.ro

440. Οἱ πλείους τῶν κινδύνων οὐ κρατοῦσι τῶν γενναίων, ἀλλὰ μόνῃ τῇ φήμῃ καὶ ὑπολήψει καταπλήττοντες ἀπατῶσιν αὐτούς.

431. Ἡ μὲν ποιὰ ἀλλοίωσις ἔν τε τῇ παράσκευῇ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ἐν δέοντι διοικονομουμένη ἐς ἐπιτυχίαν συντείνει τῶν σκοπουμένων· τὸ δ᾽ ἀφ᾽ ἑτέρων εἰς ἕτερα παντάπασι διαλλάττοντα μεταπηδᾶν ἀλαζονείας μεστὸν καὶ πρόξενον ἀτυχίας.

442. Διαιτητέον ἐκ περιτροπῆς τὰ τῆς παρασκευῆς καὶ τὰ τῆς ἐγχειρήσεως.

443. Ἡ ἐν ταῖς παρασκευαῖς ἀκρασία κατασπαθᾷ πολλάκις ἐν τῇ τῶν πραγμάτων ἀκμῇ σκαιῶς προϊεμένη τὰς εὐκαιρίας.

444. Τὰ σμικρὰ πταίσματα οὐ μόνον ὀνήσιμα, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖά ἐστιν ἔσθ᾽ ὅτε τοῖς πολιτευομένοις· αἱ γὰρ ἐς ἄκρον εὐεξίαι πανταχοῦ σφαλεραί.

445. Οἱ τοῖς βασιλεῦσιν ὑπουργοῦντες οἱ μὲν ἀλύουσι καὶ ἀσχάλλουσι λόγῳ ἢ σιωπῇ ἢ σχήματι ἐνίοτ᾽ ἀποκναιόμενοι, οἱ δὲ φρενῶν εὖ ἥκοντες τοὺς ἐμπείρους μιμούμενοι τῶν ἰατρῶν καὶ ἑκουσίοις ἔσθ᾽ ὅτε πταίσμασι λύουσι τὴν ἐπ᾽ ἄκρον εὐεξίαν, τὴν βασκαίνουσαν τύχην ταύτῃ πως δυσωπούμενοι.

446. Παχύτερον ὁμίλει τοῖς πράγμασιν· οὕτω γὰρ αἵ τε ἐπιτυχίαι μᾶλλον εὔωνοι καὶ αἱ ἀποτυχίαι ἧττον ἐπιζήμιοι· σφαλεραὶ δ᾽ ἐν τῷ βίῳ αἱ λεπταὶ καὶ ἀκριβέες δίαιται.

447. Φύλαττε καὶ ἐν δέοντι χρῶ τῇ ἀποποιητικῇ καὶ ἀποκρουστικῇ δυνάμει· ὠφελεῖ γὰρ οὐδὲν ἧττον τῆς ἑλκυστικῆς.

448. Ἀνθρωπίνως προσήκει μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἀναστρέφεσθαι· τοὺς γὰρ πάνυ λεπτολογουμένους καὶ διακριβωμένους λόγους τε καὶ πράξεις ἢ ὡς φωτὸς ἢ ὡς σκότους ἀγγέλους ἢ ἐκπληττόμενοι ἢ δεδιττόμενοι φεύγουσιν οἱ ἄνθρωποι.

449. Τῶν φίλων κακῶς πασχόντων ἐν αὐτοῖς προοιμίοις ἀποκρύπτεσθαι καὶ διαδύεσθαι καὶ μηδ᾽ ἀπόπειραν τῆς ἰσχύος ποιούμενον εὐφυῶς παραιτεῖσθαι τὰς ἐπικουρίας καὶ λειτουργίας, τί ἄλλο ἂν εἴη, ἢ διαῤῥήδην ἐξόμνυσθαι τὴν ὑπάρχουσαν φιλίαν;

450. Πρῶτον ἄνθρωπος, ἔπειτα τέκτων, ἢ γεωργός, ἢ ἔπαρχος, ἢ βασιλεύς.

451. Ὀφθαλμοῖς μὲν σώματος ἀπαντᾷ πρῶτα τὰ συμβεβηκότα, τὰ δὲ τοῦ νοὸς ὄμματα παραδραμόντα τὰς ἐπιφανείας ἐς τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων διατείνεται.

452. Ἔνιοι τῶν μοχθηρῶν διὰ τὴν σμικρότητα παραβλεπόμενοι διαδιδράσκουσι τὰς δίκας, ἃς παρά γε τῶν ἐπισημοτέρων μέχρις ὀβολοῦ εἰσπράττεται τὸ τῶν νόμων ἀδυσώπητον.

453. Τῇ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων ὑπολήψεσιν ὡς ἐπὶ σαθραῖς κρηπῖσιν ἱδρυμένῃ τύχῃ ἐπισφαλὲς τὸ ἀγέρωχον.

454. Ἐπὶ τοσοῦτον τὸ ἀνθρώπινον ναυτιᾷ πρὸς τὰ καθεστηκότα τῶν πραγμάτων καὶ κέχηνε ταῖς μεταβολαῖς, ὥσθ᾽, ὁπηνίκα οὐκ ἐξισχύσει μεταβαλεῖν τὰ πράγματα, κομψῶς μεταβάλλειν τὰ ὀνόματα.

455. Ὁπόσα ἡ τύχη πωλεῖν εἴωθε τοῖς ἐπισπέρχουσιν, ἐκεῖνα προῖκα δίδωσι τοῖς βραδύνουσι.

456. Καὶ μετὰ τὰς τῶν κινδύνων ἀποκλίσεις καὶ θεραπείας εἴωθε μέχρι καιροῦ παραμένειν τὰ τούτων ἴχνη, ἃ τοῖς γε εὖ φρονοῦσι φυλακτέον· καὶ γὰρ ὥσπερ τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα μετὰ τὰς νόσους ὑποστροφὰς εἴωθε ποιέειν.

457. Οἱ νουνεχεῖς τῶν ἀνθρώπων, κυμαινομένων μὲν τῶν πραγμάτων καὶ διὰ τὸ ἀμφίκρημνον καὶ κινδύνου μεστὸν οἷον ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἱσταμένων, μετ᾽ ἔμφρονος καὶ ἐνδελεχοῦς παρατηρήσεως ταμιεύονται τῆς ἐγχειρήσεως τὸν καιρόν· ἐς θάτερον δ᾽ ἤδη μέρος ἀποκλινόντων, ἄνευ ἀναβολῆς τὰ αὐτοῖς ἐπιβάλλοντα καὶ συνοίσοντα πράττουσιν.

458. Οἱ σχολαίῳ ποδὶ τῶν πραγμάτων ἀντιλαμβανόμενοι μόλις καταλαμβάνουσι τὰς τούτων σκιάς.

459. Τὰς μὲν ἀρχὰς τῶν ἐγχειρήσεων παραδοτέον τῷ Ἄργῳ, τὰ δὲ τέλη ἐγχειριστέον τῷ Βριάρεῳ.

460. Τὰ μὲν προοίμια τῶν μεγάλων ἔργων ὀφθαλμῶν δεῖται πολλῶν, αἱ δὲ τούτων πρόσοδοι καὶ κατορθώσεις πολυχειρίας εἰσὶ γοναί.

www.dacoromanica.ro

461. Μέγας καινοτόμος ὁ χρόνος.

462. Τὰ αὐτοφυῆ καὶ αὐτοσχέδια ἔσθ' ὅτε τῶν ἔργων τῶν πρὸς παράδειγμα καλλωπιζομένων εὐπρεπέστερα.

463. Τὸ μὲν τὰ καλῶς κείμενα κινεῖν λίαν ἐπισφαλές· τῶν δὲ πραγμάτων ἀεννάῳ τινὶ φορᾷ ἐπὶ τὸ χεῖρον χωρούντων, εἰ δέει καινοτομίας, ἔσθ' ὅτ' ἐμβριθεῖ καὶ σώφρονι κρίσει μηδαμῶς ἀνορθοῖτο τὰ ὑποῤῥέοντα· ὁσημέραι προκόπτον ποῖ στήσεται τὸ δεινόν;

464. Ἐν τῇ κατὰ τὸν βίον ἀναστροφῇ οἱ δίκην ἀνδραπόδων ἑώλῳ δουλεύοντες ἔθει ἐν τῷ ἐνεστηκότι χρόνῳ γέλωτα πλατὺν ὀφλισκάνουσιν.

465. Οὔτε τοῖς παλαιτάτοις τῶν νομισμάτων ὠνησαίμεθα τὰ πρὸς τὸν βίον, οὔτ' ἔθεσιν ἐξιτήλοις χρώμενοι τοῖς συμπολιτευομένοις ἀρέσαιμεν.

466. Ὁ παρὼν αἰὼν καταγελᾷ τῶν τοῦ παρεῤῥυηκότος ἀπρὶξ ἀντεχομένων.

467. Κοιμωμένων τῶν νόμων, ἡ ἀνάγκη ἐνίοτε ῥᾳδιουργεῖ τὴν ἐπὶ μέρους ἄμυναν.

468. Κολακείᾳ τιθασευόμενον ἐς ἀρετὴν ἐνίοτε τυποῦται τὸ ἄρχον.

469. Ἐξόν ἐστιν ἴσως καὶ διὰ κολακείας χωροῦντα παιδαγωγεῖν εἰς ἐνέργειαν τῶν δεόντων τὸ ἄρχον, τὴν ἄκρατον συμβουλὴν μειωτικὴν δῆθεν εἶναι τῆς ἀξίας ὑπονοούμενον.

470. Ἡ τῆς κολακείας ἀμορφία ἀπὸ τῆς κωμῳδίας χωρεῖ· μεγάλας δ' ἐπιτριβομένη τοῖς οἷς ὁμιλεῖ ζημίας, τραγῳδιῶν τὸν βίον ἐμπίπλησι.

471. Τοὺς μὴ κολακεύοντας ἑαυτοὺς ἡ παρὰ τῶν ἄλλων ἥκουσα κολακεία ὀλίγον λυμαίνεται.

472. Πᾶς τις εὐφυέστατος ἑαυτοῦ κόλαξ.

473. Κατὰ τὴν παροῦσαν τοῦ χρόνου φορὰν τὸ εὐφυὲς ἐπὶ κολακείᾳ καὶ γόνιμον καινῶν νοημάτων κατηκριβωμένης θωπείας ὡς ἐπ' ἄκρον ῥητορείας ἧκον καὶ τοῦ ἐν λόγοις ὕψους ἐφικνούμενον ἐξυμνεῖται καὶ ἀμοιβαίᾳ κολακείᾳ γεραίρεται.

474. Θεοῦ μέγιστον δῶρον ἀνθρώποις ἡ φρόνησις.

475. Ἕκαστος τῷ μέτρῳ τῆς φρονήσεως εὐτυχεῖ.

476. Ὁ νοῦς οὐκ ἔστιν, ὅτε οὐχ ὑπαγορεύει τὰ δέοντα.

477. Τὸ ἐν ταῖς πολιτικαῖς συνουσίαις μετὰ τῆς δεούσης οἰκονομίας ἀναμὶξ εἰδέναι χρῆσθαι σπουδῇ τε καὶ παιδιᾷ ἐς ἐπιτυχίαν τῶν σπουδαζομένων οὐκ ἐλαχίστην ἔχει ῥοπήν.

478. Τὸ μὲν ἀλησμένον βίον βιοῦν ἐπίμωμον· τὸ δ' ἀλησμένους λόγους φθέγγεσθαι οὐ μόνον οὐκ ἐπίμωμον, ἀλλ' εὐδοξίας, πολλάκις δὲ καὶ σωτηρίας πρόξενον.

479. Ἄνθρωπος ἄνευ φρονήσεως ἵππος ἄνευ χαλινοῦ.

480. Τὰ ὀνείδη τῆς νόθου φρονήσεως τῇ ἐντελεστάτῃ πολλάκις ἀναγράφουσι φρονήσει, ὁπόσοι ἐπὶ τῇ ἀληθεῖ τῶν πραγμάτων κρίσει τυφλώττουσι.

481. Κρηπὶς φρονήσεως ἡ εὐσέβεια.

482. Φρόνησις ἔρημος εὐσεβείας ἀμενηνὴ σκιὰ φρονήσεως.

483. Ἐκείνη τῷ ὄντι ἀκήρατος ἡδονή, ἡ μηδέποτε τίκτουσα κόρον.

484. Ὁ περὶ τὸ τοῦ παντὸς κέντρον εἰλούμενος ἐκεῖνος καὶ ἄνθρωπος καὶ πολίτης ἄριστος.

485. Ἐκεῖνος εὖ φρονεῖ, ὁ καὶ ἐν τοῖς παρέργοις φρονῶν.

486. Ἡ πίστις κυριώτατον ἔργον ἐπὶ ὁτουοῦν ἔργου κατορθώσει· οἱ οὐκ ἐν δέοντι ἄρα προσποιούμενοι καὶ μυρίοις καλλωπισμοῖς φενακίζοντες τὸ ὁμόφυλον, ἅτε πίστεως ἔρημοι, ἐκπίπτουσιν ὡς τὰ πολλὰ τῆς τῶν ἐγχειρημάτων ἐπιτυχίας.

487. Ἀμοιβαία προσποίησις δικαία ποινὴ προσποιήσεως· πάτταλοι γὰρ παττάλοις ἐκκρούονται.

488. Ὁ ὑγιὴς ἐν τῷ βίῳ σκοπὸς Ἀμαλθείας κέρας ἐστί, πᾶσαν ἀρετὴν φέρων ἐν ἑαυτῷ.

489. Ἡ φρόνησις χαλινὸς κακίας, κέντρον ἀρετῆς, ἐπὶ τοῖς ὑπ' ὄψιν Ἄργος, ἐπὶ τοῖς μὴ φαινομένοις Λυγκεύς· διαιτᾷ τοῖς παροῦσι, προνοεῖται τοῦ μέλλοντος, ἐπικαλύπτει πᾶσαν ἀμορφίαν, κόσμον περιτίθησι τῷ κάλλει.

490. Ὑπὸ δικαιοφροσύνης καταθολούμενον τὸ τοῦ νοὸς ἔσοπτρον οὐκ ἀποδίδωσι τοὺς

www.dacoromanica.ro

ἀληθεῖς τῶν πραγμάτων τύπους, ἀλλ' ἀπατᾷ τοὺς φρονηματίας τοῖς ὑπὸ σφαλερᾶς φαντασίας αὐτοσχεδιαζομένοις ἰνδάλμασι.

491. Τῆς ἐπὶ κατορθώσει ὁτουοῦν ἔργου ὁμιλίας ὁ τόνος ἀστειότητι λόγων ἔσθ' ὅτ' ἀνιέμενος θᾶττον διατίθησι τὴν τοῦ ἀκροωμένου ψυχήν, ὑποκλέπτων τὴν ἐπὶ τῷ σπουδαζομένῳ κατάνευσιν.

492. Ὀλίγοι ἐπιτηδείως ἔχουσι διαιτᾶν σπουδῇ καὶ παιδιᾷ, ὥστε κεράσαντες[1] θατέραν θατέρᾳ ἀμφοτέραις ἐν δέοντι χρῆσθαι μετ' εὐφημίας.

493. Τῇ εὐτραπελίᾳ ἐνίοθ' οἷον ὀχήματι χρώμενον τὸ ἀποστῦφον τῆς ἀληθείας ῥᾷον εἰσδύει εἰς τὰς τῶν ἀκροωμένων ψυχάς.

494. Ὁ τοῦ προσώπου σχηματισμὸς καὶ τὰ σώφρονα κινήματα, ἅπερ ἀκμὴν ἀρκοῦντες καὶ ἐξυμνοῦντες ὑπόκρισιν καλοῦσιν οἱ ῥήτορες, οἱονεὶ ἅλας εἰσὶ καὶ ἀνεπίμωμος καρυκεία τῶν τε ἐν λόγοις ἀρετῶν καὶ αὐτῶν δὴ τῶν περὶ τὰ ἤθη.

495. Τὸ ἐν τοῖς πολιτεύμασι παρορᾶν ὀλιγωροῦντα τὸν εἰθισμένον ἐν συνουσίᾳ καὶ ἀναστροφῇ τύπον τοῦ ἐκφύλῳ καὶ οὐ συνετῇ διαλέκτῳ τοῖς συμπολιτευομένοις ὁμιλεῖν οὐ διενήνοχεν.

496. Οἱ ἐν δέοντι προσποιούμενοι ἐν ἐπιτομῇ σοφοί.

497. Ἐπίτομος σοφία ἐπίκαιρος εἰρωνεία.

498. Ὥσπερ γυμνὸν σῶμα, οὕτως ἀνακεκαλυμμένη ψυχὴ καταγέλαστος.

499. Ἀσφαλὲς ἔρυμα βίου ἡ μὴ εἰς ἀπάτην ὅλως τείνουσα ἀνεπίμωμος προσποίησις.

500. Περικεφαλαία βουλῆς ἡ προσποίησις.

501. Ὁπόσοι τῶν ἐξαισίων πολιτικῶν ἀρετῶν οὐκ ἀσφαλῶς ἐφικνοῦνται, ἀσθένειαν ἑαυτοῖς συνειδότες κατακόρως χρῶνται τῇ προσποιήσει, ὡς ἐν ἀσύλῳ ὑπ' αὐτῇ συνειλούμενοι.

502. Ὁ ὡς ἐπιτοπολὺ σιωπὴν ἀσπαζόμενος οὐκ αἴσια σύνοιδεν ἑαυτῷ.

503. Ἐπίκαιρος σιωπὴ κορωνὶς φρονήσεως, ἡ δὲ διηνεκὴς σιγὴ ὀλιγοφροσύνης ἐστὶ παραπέτασμα.

504. Καθάπερ φθοροποιὸν ἀποβαίνει τὸ μὴ κινούμενον ὕδωρ, οὕτω καὶ οἱ μὴ διὰ λόγων προχεόμενοι καὶ μετοχετευόμενοι λογισμοὶ λοιμώδεις ἀναδιδόντες αὔρας ἐς ἄπλετον ἀποσκήπτουσι λύμην.

505. Τῇ ἐκ περιτροπῆς σιωπῇ οἱονεὶ γλυκυτάτῳ ὕπνῳ καὶ νηπενθεῖ φαρμάκῳ τὸ εὖ φρονοῦν ἀνανεούμενον εὐτονώτερον ὁμιλεῖ τοῖς πράγμασιν.

506. Εὔκαιρος σιωπὴ τύπος ἀσφαλοῦς φρονήσεως.

507. Τὸ εὖ φρονοῦν πάντοτε τοῖς αὐτοῖς ἀρέσκεται προσώποις καὶ λόγοις καὶ πράγμασι· καὶ τοῦτο δὲ δεῖγμα φρονήσεως, συγκαταβαίνοντ' ἐνίοτε κἂν ἐπιπολαίως ὁμιλεῖν οἷς θέλγεται καὶ κηλεῖται τὸ ὁμόφυλον.

508. Ὁ τὸ πλῆθος δημαγωγῶν ἑαυτὸν δημαγωγεῖ.

509. Ὥσπερ τὸ ἐλατὸν εἶναι ἔνεστι τῷ χρυσῷ, οὕτω τὸ εὐμάλακτον καὶ ὑπεῖκον ἐν δέοντι χρυσῆς τῷόντι φύσεως ἐπίσημός ἐστι χαρακτήρ.

510. Μηδὲν μέγα προσδόκα παρὰ τοῦ μὴ ἐκ τοῦ παραχρῆμα φρονοῦντος τὰ δέοντα.

511. Ὁ καὶ αὐτοσχεδιάζων μετ' ἐμβριθοῦς φρονήσεως ἐκεῖνος τῷόντι ἰσχυρῶς φρονεῖ.

512. Οἱ μὲν μὴ πηξάμενοι ἀσφαλῆ τινα ἐν τῷ βίῳ σκοπόν, ἀσκοῦντες δ' ἑαυτοὺς κατὰ τὸ ἐγχωροῦν ἑκάστῃ τῶν ἀρετῶν, τοῖς ἀνδριαντοποιοῖς εἰσιν ὅμοιοι, οἵτινες γλύφουσιν ἐπὶ μέρους κεφαλήν, χεῖρα, πόδα, ἐν τῇ προόδῳ τοῦ ἔργου ἄμορφα προδεικνύντες θάτερα τῶν μερῶν· οἱ δ' ἐξαίσιόν τινα ἰδέαν αἱρησάμενοι βίου καὶ γενναίῳ χωροῦντες λήματι ἐπὶ τὸ προκείμενον τέρμα, τὴν φύσιν ἄντικρυς μιμούμενοι μιᾷ κινήσει μορφοῦσιν ἑαυτοὺς εἰς πᾶσαν ἀρετήν, μηδὲν ἐπιλείποντες ἀτημέλητον.

513. Τὸ ἐς ὑπονοίας κατωφερὲς τοῦ ἄρχοντος λίαν ἐστὶ φορτικὸν τοῖς περὶ αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὁτῳοῦν πιστεύειν ὀχληρότερον· ταῖς μὲν γὰρ ὑπονοίαις φρόνησις ἐπιστατοῦσα ἀνα-

---

[1] Ἐν τῷ κειμένῳ κεράσαντας, ἀλλ' ὁ καλλιγράφος διώρθωσε τοῦτο εἰς κεράσαντες.

www.dacoromanica.ro

χαιτίζει τὴν τούτων ὁρμήν, τό τε ἀκέραιον τῆς τῶν ὑπηρετουμένων γνώμης τὸ τελευταῖον πᾶσαν ὑπονοίας πρόφασιν παραιρεῖται· τῷ δὲ παντὶ λόγῳ πιστεύοντι ὁποῖον ἐπιβαλοῦμεν φάρμακον, οὐ μόνον τὰ ὦτα νοσοῦντι, ἀλλὰ καὶ τὰς φρένας ἀνιάτως κάμνοντι;

514. Καὶ τοῦ παντὸς προνοούμενον ἑκάστου προνοεῖται τὸ θεῖον, ἀνατέλλον δικαίοις τε καὶ ἀδίκοις τὸν ἥλιον καὶ διὰ τῆς ἐπὶ μέρους προνοίας ἀνεξαντλήτῳ φιλανθρωπίᾳ πρυτανεῦον τὰ ἑκάστῳ ξυμφέροντα· ἔξεστι δέ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιβάλλει ἀνθρώπων ἑκάστῳ προνοεῖσθαι ἑαυτοῦ, ψυχῇ τε καὶ σώματι περιποιούμενον ὅσα γ' ἀσφαλῆ καὶ συνοίσοντα.

515. Ἡ θεία πρόνοια καὶ τοῦ παντὸς προνοεῖται καὶ σοῦ, ἀλλὰ καὶ σὺ σαυτοῦ προνοοῦ.

516. Δικαιοσύνη καὶ φρόνησις παραιτούμεναι τὸ πρᾶον ὑπὲρ τοῦ κοινῇ συνοίσοντος τὴν φθάσασαν ἢ ὑπονοουμένην μοχθηρίαν ἐν δέοντι ἀπαραιτήτως κολάζουσι.

517. Περιουσίᾳ μεγαλοψύχου πραότητος φείδου καὶ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ μᾶλλον φείδου σεαυτοῦ.

518. Ἔνιοι ἐπὶ τοσοῦτον εἰς ἐπίμωμόν τινα πραότητα καλλωπίζονται, ὥστε φειδόμενοι τῶν ἐχθρῶν ἑαυτῶν ἀφειδοῦσι.

519. Τὸ μὲν ἐχέμυθον ἀναγκαίως ὀφείλει παρέπεσθαι[1] τοῖς κοινωνοῖς οὖσι τῶν ἀποῤῥήτων· ἀλλ' ὅμως τοῖς προσπελάζουσι τοῖς ἄρχουσι καὶ πυκνότερον αὐτοῖς ὁμιλοῦσιν ἀσφαλέστερον ἂν εἴη μηδ' ἀκροατὰς γενέσθαι τὸ παράπαν ἐκείνων, ὁπόσα κίνδυνον φέρει· ἐπειδὴ οὐ μόνον ἐκφόρων γεγονότων κινδυνεύουσιν οἱ συνειδότες, ἀλλ' ἐνίοτε, τῆς προτέρας εὐνοίας ἀποφυγείσης, ἥ γε ὑπόνοια καὶ μόνη τοῦ μὴ ἐκφοιτῆσαι ἐς τοὺς πολλοὺς τὰ ἄλλως ἐνδομυχοῦντα ἐξωλείας γέγονε τοῖς κεκοινωνηκόσι πρόξενος, καθάπερ καὶ ἔνιαι τῶν ἐπὶ ἀμορφίᾳ δυσχεραινουσῶν γυναικῶν συντρίβουσιν ὀργιζόμεναι τὸ κάτοπτρον, ὅπερ ἀσφαλῶς ὑπ' ὄψιν τίθησι τὸ αἰσχρὸν τοῦ εἴδους.

520. Καὶ ἐν τῷ πολιτικῷ σώματι ἐνίοτ' ἐπίκαιρος φλεβοτομία μεγάλην διελύσατο νόσον.

521. Οἱ πέρα τοῦ μετρίου ἀρχῆς ὀρεγόμενοι ὡς τὰ πολλὰ λοιμοὶ πολιτείας εἰσίν, ἐς θατέραν τῶν ἀκροτήτων ἐπιῤῥεπεῖς, ἄστατοι, φιλοτάραχοι, ψεῦσται καὶ ἑνὶ λόγῳ πᾶν δεινόν.

522. Ἡ δικαιοσύνη οὐ δύναται παντάπασιν ἐκ μέσου ποιήσασθαι τὴν κακίαν· ἀλλ' ὅμως ἀμβλύνει τὴν ὀξύτητα καὶ ἀφαιρεῖται αὐτῇ τὸν ἰόν, τὸν ἄλλως καὶ εἰς τοὺς πλησίον μεταχωρήσοντα.

523. Ἡ δικαιοσύνη οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον ἰσχύει, ὥστε προθέλυμνον ἀνασπᾶσαι τὴν κακίαν ἀπὸ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ψυχῆς, ἀλλ' ὡς ἀγαθὸς γεωργὸς ταῖς ἐγκεντρίσεσι καὶ ἀπὸ τῶν ἀγρίων δένδρων ἡμερωτέρους ἀποδρέπεται καρπούς· τῷ τε σιδήρῳ περιτέμνουσα τοὺς σφαδάζοντας καὶ ἀκολασταίνοντας κλάδους ἐμποδὼν ἵσταται τῷ γονίμῳ τῶν ἰοδεστάτων χυμῶν.

524. Τῆς δικαιοσύνης ἐν τῷ «ὃ σὺ μισεῖς, ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς»[2] ἐχούσης τὴν ὑπόστασιν, καὶ τῶν ἐν καιρῷ συγγνώμην ἀπονέμειν δικαιοσύνης λαμπρὸν ἔργον ἐστί.

525. Εἴ γ' ἑκάστῳ ἀποδοτέον τὸ ἑαυτοῦ, τῇ ἀνθρωπίνῃ ἀσθενείᾳ, ἀλλ' οὐ τῇ μοχθηρίᾳ ὥς γ' ἐπιτοπολὺ συγγνώμην ἀποδοτέον.

526. Λοιμός ἐστι διαῤῥήδην ὁ ἄρχων ἐς τοὺς παρ' ὁτουοῦν ἥκοντας λόγους ἔχων ἀναπεπταμένα τὰ ὦτα· ἐκείνου γὰρ οὕτω διακειμένου, ἡ δεινὴ αὕτη νόσος πάντας τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπινέμεται· καὶ οἱ μὲν τῶν ὑπηρετουμένων ἀνιχνεύουσι τὸ δειλὸν καὶ κατεπτηχός, μυρίοις πεπλασμένοις λόγοις ὥσπερ ὑπεκκαύμασιν ἄπλετον ἐν τῇ ψυχῇ ἀνεγείροντες αὐτῷ φλόγα, οἱ δὲ τὸν φθόνον ἀναῤῥιπίζουσι καθάπερ μαινάδας ἐκβακχεύοντες τὰ πάθη κατὰ τῶν ἀρεταῖς σεμνυνομένων· ἕτεροι δὲ τούς γε πλείους διαβάλλοντες ἀποτρίβονται τὰς ἐπιπολαζούσας αὐτοῖς κηλῖδας· ἄλλοι δὲ δάκνοντες τοὺς ἐναμίλλους περιποιοῦνται τοῖς συνήθεσι τὴν ἀσφάλειαν, ὅ τι ἂν αὐτοῖς σπουδάζοιτο πορίζόμενοι· συχνοὶ δ' ὥσπερ ἐπὶ σκηνῇ τραγῳδίας μεστὰ κατὰ τῶν ἀντιπάλων συγκροτοῦσι δράματα· ἀλλὰ καὶ ὁπόσοι ἤθους τιμῶντες μετριότητα τὸ πρὶν διετέλουν ἐν μέσῳ πλημμυρούσης μοχθηρίας κατειλημμένοι καὶ δεδιττόμενοι τὴν ὑφέρπουσαν λύμην, ἀπο-

---

[1]) Παρέπεσθαι] οὕτως ἐν τῷ κειμένῳ, ἀλλ' ἐν τῇ ᾤᾳ διορθοῖ τὸ *παρέπεσθαι* ὁ καλλιγράφος εἰς *προσεῖναι*.

[2]) Πρβλ. Τωβ. δ', 15.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

κλίνουσι κἀκεῖνοι τῆς λεωφόρου, αὐτομολοῦντες πρὸς τοὺς ἐπ' ἀμφιλαφεῖ κακίᾳ σοβοῦντας· ἐς τοῦτο ἄρα σκαιότητος τῶν πραγμάτων ἀφικομένων, κύμασι πανταχόθεν περικλυζόμενον ἐξ ὑπογυίου οἰκτρῶς ναυαγεῖ ἅμα τῷ ἄρχοντι τὸ ἀρχόμενον.

527. Ἡ μετὰ θερμότητος κατ' ἀρετὴν διηνεκὴς ἐνέργεια οὐ μόνον οὐκ ἐφικτὴ ἐν τῷ ἐπικήρῳ βίῳ τοῖς περιβεβλημένοις σαρκὸς παχύτητα, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος ἡ ὑπὲρ τὸ μέτρον αὐτῆς διάπειρα, ἅτε τὸν τόνον χαλῶσα καὶ ἐς ἀκηδίαν τὴν ψυχὴν ἑλκύουσα· τὸ δὲ μετρίως ἀνιέμενον καὶ ἡ ἀπὸ τῶν κατ' ἀρετὴν πόνων ἠρεμία εὐτονωτέρους ἡμᾶς ποιεῖ πολλάκις εἰς τὰς κατ' ἀρετὴν πράξεις, καὶ γίγνεται ἄρα τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων παρασκευαστικά, τῆς ἐπιτεταμένης ἐνεργείας γεννώσης ἠρεμίαν καὶ ῥαθυμίαν, τῆς δ' ἐναλλὰξ ἐπιτηδείους παρασκευαζούσης ἡμᾶς καὶ ἀνεγειρούσης εἰς ἔργα καλὰ καὶ ἐξαίσια, ὥστε καὶ ταύτῃ κρατεῖν τὸ πολυθρύλητον «μηδὲν ἄγαν». Ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐν ἀμφιλαφεῖ τῇ ἡσυχίᾳ ὅλως εὐχῇ καὶ μελέτῃ καὶ θεωρίᾳ προσανακειμένοις συγχωρεῖ πολλάκις τὸ θεῖον ἐπιπολάζειν τὴν κατὰ ψυχὴν ἀηδίαν καὶ ξηρότητα, κολάζον δήπουθεν καὶ καταστέλλον τὴν ὑφέρπουσαν ἀλαζονείαν, τῇ θ' ὑπομνήσει τῆς οἴκοθεν ἀσθενείας θερμοτέρους αὐτοὺς ἀπεργαζόμενον εἰς ἐπίκλησιν τῆς ἄνωθεν ἀρωγῆς.

528. Τὸ εὔρυθμον καὶ ἐναρμόνιον καὶ ὁμοειδὲς μέτρῳ τε καὶ εἱρμῷ προϊὸν ἔν τε νοήμασι καὶ πάθεσι καὶ λόγοις καὶ πράξεσιν οὐράνιά εἰσιν ἀγαθὰ καὶ ἀϊδιότητος τῳόντι χαρακτῆρες.

529. Τὰ τοῦ σώματος ναρκωτικῶν φαρμάκων, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς πάθη γενναίων λόγων ἐπιδέονται.

530. Οὐ μόνον τῶν κατὰ στέρησιν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' ἐνέργειαν ἀρετῶν ἡ συνδρομὴ συγκροτοῦσα τοὺς ἀνθρώπους εἰς μεγαλουργίαν ἱκανοὺς ἀπεργάζεται· αἱ γὰρ κατὰ στέρησιν ἕξεις ἴσως ἀκεραιότητος μόνον, ἀλλ' οὐκ ἀσφαλοῦς ἀρετῆς εἰσι γόνιμοι.

531. Ὁ ἐν τῷ μεσαιτάτῳ μετ' ἀκριβείας ἱδρυμένος καὶ τὴν ἐς τὰς ἀκρότητας ἐν δέοντι ῥοπὴν δεδιττόμενος νοῦς οἱονεὶ νοσηλευόμενος καὶ μαλακιζόμενος πολιτικῶν πραγμάτων ἐγχειρήσει οὐκ ἂν εἴη πάμπαν ἐπιτήδειος.

532. Θερμουργὸς ἀρετὴ καὶ δραστήριος ἐπὶ πολιτικῶν ἐγχειρημάτων κατορθώσει μᾶλλον αἱρετέα.

533. Κρηπὶς ἀρετῶν ἡ στεῤῥότης.

534. Ἐπειδὴ τὰ περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐν διηνεκεῖ διατελεῖ ῥοῇ καὶ σάλῳ, κἂν ὁ φέρων αὐτὰ ἑδραῖος ἔστω καὶ ἀκίνητος, σκοπέλου μὲν δίκην τοῖς κύμασι περικλυζόμενος, ἀλλὰ μηδαμῶς καταρασσόμενος.

535. Πανταχόθεν μυρίοις ἐλαττώμασι πιεζόμεθα· ἐν ἑκάστῃ ἡλικίᾳ, ἐν ὁποιᾳοῦν ἰδέᾳ βίου οἱονεὶ νεαροῖς ἐχθροῖς προσφάτοις κακίαις περιπίπτομεν. Ἐν νεότητι κουφότης, εὐήθεια, ἀκολασία ἄγουσι καὶ φέρουσι τὰ καθ' ἡμᾶς· ἐν τῷ καθεστηκότι τοῦ βίου ἀποκναίει τὸ φιλόδοξον, λυπεῖ τὸ φιλάργυρον· τὸ δὲ γῆρας οὐ μόνον τῶν περὶ τὸ σῶμα κακῶν ἐργαστήριον, ἀλλ' ἴσως καὶ τῶν κατὰ ψυχὴν ἐς μὲν ὀργὴν εὔκολον, δύσκολον δέ, καὶ ναυτιῶν καὶ μεμψίμοιρον ὂν ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν πέλας· ἐπὶ δὲ τούτοις παλινδρομεῖ τῇ φαντασίᾳ καὶ ὁπόσα σκαιὰ καὶ γελοῖα ἀπό τε νεότητος καὶ νηπιώδους ἡλικίας δανείζεται. Ὑποχορηγεῖ δὲ κακιῶν ἀφορμὰς καὶ ἡ ποικιλία τῶν βίων· τὸ μὲν γὰρ ἰδιωτεῦον δειλὸν καὶ κατεπτηχός, τὸ δὲ πολιτευόμενον ἰταμόν, ἄκρατον ἐν ἐπιθυμίαις ἅμα καὶ ὀργαῖς, ἐχθρὸν ἀληθείας, φθόνου μεστόν, αἵματος λίχνον, πᾶν κακόν· ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἐρημίαις διάγον ἢ μνήμῃ τοῦ προτέρου στρεβλοῦται βίου, ἢ ὑπ' ἀκηδείας τῆς τε κατὰ τὸ σῶμα καὶ τῆς κατὰ τὸν νοῦν ἐκλέλυται, ἢ τῆς φαντασίας νοσούσης φρούδαις ὑπονοίαις καὶ ἐπινοίαις καὶ δειλίαις κατατείνεται, ἢ καὶ τὴν ἀκρώρειαν τῶν ἀρετῶν οἰόμενον ἀφικέσθαι καὶ ἤδη πάντα τὰ κάτω κείμενα ἀγερώχῳ πατοῦν φρονήματι φυσιοῦται καὶ μονονουχὶ δι' ἀέρος ἵπταται. Ἐν οὕτω δὴ πολυσάλῳ πελάγει οἱ δύστηνοι κυμαινόμενοι, τῷ τρόπῳ κἂν ὀλίγην ἑαυτοῖς ἠρεμίαν πορισαίμεθα; ἢ ἄρα διὰ τῆς ἔμφρονος ἁπλότητος ἐν τῇ ὑπομονῇ τὰς ψυχὰς ἡμῶν κτησόμεθα;

536. Οὐ μόνον ἀρετῇ, ἀλλὰ καὶ μοχθηρίᾳ γενναίᾳ κόσμον ἔσθ' ὅτε περιάπτει τὸ ἀραρὸς καὶ ἀκράδαντον.

www.dacoromanica.ro

537. Τῷ τῆς τύχης εὐμεταβόλῳ προσεπιτιθέμενον τὸ ἄστατον τοῦ ἡμετέρου φρονήματος, ὥσπερ ἐν σάλῳ διηνεκῶς κραδαινομένοις, ἀβίωτον ἡμῖν τοῦ λοιποῦ παρέχει τὸν βίον.

538. Ὑπὸ τῇ σκιᾷ τῶν ἀρετῶν τὰ ἐλαττώματα ἐνίοτε λανθάνοντα ἔλαττον ὄνειδος περιάπτουσι τοῖς ἔχουσι.

539. Τοσαύτη ἰσχὺς ἅμα καὶ κόσμος ἔνεστι ταῖς ἀρεταῖς, ὥστε καὶ τῶν παραπεφυκότων ἐλαττωμάτων ἐνίοτε παραιρεῖσθαι τὴν ἀκοσμίαν.

540. Ἐς τοσοῦτον εὐφυΐας, ἢ ἀληθέστερον εἰπεῖν ἀναιδείας ἔσθ' ὅτε ἥκει τὸ ἀνθρώπινον, ὥστε τὰ τῶν ἀρετῶν ὀνόματα περιτιθέναι ταῖς γειτνιαζούσαις κακίαις.

541. Καὶ τοῦτο πολιτικῆς ἐστι θρασύτητος ἢ περινοίας, τὸ μὴ ἐξικνουμένης τῆς δυνάμεως ἐς ἐπιτυχίαν τῇ ὀλιγωρίᾳ τῶν σπουδαζομένων ἐξωνεῖσθαι τὴν ὑπονοουμένην ἀδοξίαν.

542. Ἄνευ τῆς τῶν ἀφρόνων συνουσίας δυσκόλως οἱ εὐφρονοῦντες βιώσουσι.

543. Καὶ ἐπαινοῦντες καὶ ψέγοντες ὡς ἐπιτοπολὺ θηρώμεθα τὰ ἡμῖν συνοίσοντα.

544. Ἐπαινοῦμεν πολλάκις ἐπαινεθῆναι βουλόμενοι.

545. Οἱ τοὺς ἐπαίνους ἀποποιούμενοι δὶς ἐπαινεῖσθαι θέλουσι.

546. Καὶ τὰ μεγάλα τῶν προτερημάτων τῆς ἐν δέοντι χρήζουσιν οἰκονομίας· συστολῇ γὰρ καὶ φειδοῖ θεραπεύεται τὸ καὶ πρὸς τὰ καλὰ ναυτιῶν τῆς ψυχῆς.

547. Ἀρετὴ δόξης ὀρεγομένη διωκέτω τὰς μετὰ τῶν πολλῶν καὶ λαμπρῶν συνουσίας, τὴν ἐρημίαν καὶ ἠρεμίαν ἀποκλίνουσα.

548. Πᾶς τις ἅπερ ἔσπειρεν, ἐκεῖνα θερίσει.

549. Οἱ ἓν ἔργον μετιόντες μεγάλην τελοῦσιν λειτουργίαν τῷ κοινῷ τοῦ βίου.

450. Οἱ καινῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων ἐφευρεταὶ ἓν καὶ μόνον ἔργον ἀσκοῦντες διετέλεσαν.

551. Μὴ μόνον βλέπε τὰ πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀλλ' ὀσφραίνου καὶ τὰ ποῤῥωτέρω κείμενα, ὅπως παρασκευασάμενος σεαυτὸν ἐν καιρῷ τὴν λύμην ἀποκρούσαιο.

552. Ἐκεῖνα, ὧν τὰς ψήφους δεκάζοντες ἐφιέμεθα, οὐ μόνον ἀδιάφορα, ἀλλὰ (βαβαὶ τῆς ἀφροσύνης) ἀμώμητα, ἀκήρατα, ἅγια εἶναι καὶ ὑπειλήφαμεν καὶ διϊσχυρισαίμεθα.

553. Καὶ ἐν τῷ εὐφρονεῖν ἡλικία ἡλικίας κρεῖττόν ἐστιν.

554. Ἡ τύχη ἀμαυροῖ πολλὰ τῶν ἡμῖν μονονοὺκ ἐμπεφυκότων ἐλαττωμάτων, ἅ γ' οὔτε φύσις οὔτ' ἀρετὴ ἰσχύκασι διορθώσασθαι.

555. Ἔχει καιροὺς ἰδίους καὶ τὸ ἀνεπιμώμως πολυδάπανον.

556. Εὔχου καὶ σπούδαζε ὅπως εὐποροίης· σοῦ δ' ἀπορουμένου, καὶ ἡ τοῦ γείτονος εὐπορία ἐν εὐτυχίας σοι λογιζέσθω μέρει.

557. Ἀπὸ τῆς ἐμφύτου ῥαθυμίας παρεωραμένων πολλάκις τῶν ἐν τῇ κατὰ τὸν βίον συνουσίᾳ καθηκόντων, ἐπ' ἐννοίᾳ τινὶ λανθανούσῃ, δῆθεν ἐπὶ θήρᾳ συμφέροντος, ἀναγράφοντες τὴν παράβλεψιν μάτην ἑαυτοὺς ἀποκναίομεν.

558. Τὸ ἐπίμονον φύσεως μᾶλλόν ἐστιν ἢ φρονήσεως παρακολούθημα· ἡ δ' ἀνθρωπίνη φρόνησις κἀνταῦθα κομψῶς σοβοῦσα ἐπὶ ταῖς ἀκατασχέτοις τῆς φύσεως ῥοπαῖς ὡς ἐπὶ ἰδίαις γοναῖς μεγαλαυχεῖ καὶ σεμνύνεται.

559. Οὐ μόνον αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἀρετῶν ὀνόματα ὑπουργοῦσι τοῖς εὐφυῶς θηρωμένοις τὰ αὐτοῖς συνοίσοντα.

560. Καὶ οἱ ἀσφαλῶς ὑγιαίνοντες ἐνίοτ' ἐκ τοῦ παραχρῆμα φθινωδεστάτοις περιπίπτουσι νοσήμασι καὶ οἱ ἐξαισίοις ἀρεταῖς κοσμιούμενοι, ἔσθ' ὅτε κύβου φασὶ μεταπεσόντος, ἐς βάραθρον κακίας ἐκτραχηλίζονται

561. Αἵ τε ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι, αἵ γε σωτηρίας ἢ ἐξωλείας πρόξενοι, τῆς ἡμετέρας ἤρτηνται προαιρέσεως· ἀλλ' ἐνίοις τῶν προτερημάτων οὐδὲν μεῖον ἢ τῶν ἐλαττωμάτων οὐκ ἀπεικότως φαίημεν ἂν ἀπὸ τῆς φύσεως διωρίσθαι καὶ πεπηγέναι τοὺς ὅρους· καὶ γὰρ οὔτε πόνος, οὔτε χρόνος, οὔτε τύχη δύναται στῆσαι τοῖς μὲν τὴν φοράν, τοῖς δὲ πρυτανεῦσαι τὴν ἐπίδοσιν.

562. Πολλοὺς διὰ μακροῦ χρόνου κακίαι καὶ κῆρες ἀσκήσασαι καὶ καταδαπανήσασαι

www.dacoromanica.ro

μονονουχὶ αὔους καὶ σκελετοὺς μεθίενται· οἱ δὲ κομπάζουσι καὶ σοβοῦσιν ὡς παραιτησάμενοι καὶ δῆθεν ἀπονιψάμενοι τὰς ἐπιπολαζούσας κηλῖδας· τοιοῦτοί εἰσιν, ὁπόσοι ἤδη ἐκνενευρισμένοι καὶ ὑπὸ γήρως μόλις πνέοντες σωφρονεῖν οἴονται, οἵ τε πᾶσαν καταπροέμενοι τὴν οὐσίαν, φειδῶ δὲ καὶ οἰκονομίαν ὑποκρινόμενοι.

563. Ὥσπερ τὰ τοῦ σώματος νοσήματα, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ὑποστροφὰς εἴωθε ποιεῖν· ἡ δὲ τῶν πολλῶν ἄνοια τὴν ὀλιγοχρόνιον τῶν παθῶν ἀνακωχὴν ὁλοσχερῆ ἧτταν οἰομένη ὡς ἐπὶ θριάμβῳ μεγαλαυχεῖ· ἀλλ' αὐτίκα μετὰ πλείονος ῥύμης ὥσπερ ἐξ ἐνέδρας ἐπιβαλόντι τῷ ἀντιπάλῳ χεῖρας ἐνδιδοῦσα τῆς φθασάσης ἀλαζονείας τὰς δίκας ἀποτέτικε.

564. Δειλίας ἢ φιλαυτίας ἢ καὶ ῥαθυμίας πολλάκις παραιτουμένης τὴν ἄμυναν, οἱ μὴ ἐμβαθύνοντες τοῖς πράγμασιν ἀναγράφουσι τὸ πᾶν τῇ πραότητι, οὐ κατανοοῦντες ὅτι ἐνίοις ἡ τῶν ἀδικημάτων μνήμη οὐδὲν ἔλαττόν ἐστι φορτικὴ καὶ ἀχληρά, ἢ τοῖς ἀχαρίστοις ἡ τῶν εὐποιϊῶν ἀνάμνησις.

565. Φρούδων ὄντων ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἐξιτήλων τῶν ἡμετέρων φόβων ἅμα καὶ ἐλπίδων, ἡ θεία πρόνοια ἀῤῥήτοις λόγοις καὶ μηδ' ἐς νοῦν ἥκουσι μέσοις καὶ τρόποις τὰ πλείω τῶν ἔργων κατορθοῦσα διαῤῥήδην παραδειγματίζει τὴν ἀνθρωπίνην ἄνοιαν.

566. Ἡ κατὰ προσαγωγὴν ἐπίδοσις ἀθρόας εὐτυχίας ἀσφαλεστέρα καὶ μονιμωτέρα.

567. Ὁπόσοις ἔθος ὥσπερ ἐῤῥυπωμένον χιτῶνα ἀποτίθεσθαι παλαιὰν φιλίαν ἐπὶ θήρᾳ προσφάτου, ἐκεῖνοιπρ σφάσεις εὑρισκόμενοι καὶ σμικρολόγους τινὰς μέμψεις τοῖς φίλοις μεμφόμενοι κατὰ μικρὸν χωροῦσιν ἐς τὴν κυοφορουμένην ἀποστασίαν.

568. Ἔν τε τοῖς κατὰ μέρος καὶ ἐν τοῖς πολιτεύμασι, τῶν τραυμάτων ὁπωσοῦν θεραπευθέντων, μένουσιν αἱ οὐλαί· πρόσεχε τοίνυν, ἵνα μὴ ἀπὸ σμικρᾶς τινος ἀφορμῆς αὖθις ἀναῤῥαγῶσιν.

569. Ἔνιοι τῶν ἀνθρώπων μετριώτερόν πως δουλεύειν φαίνονται ἑνί τινι πάθει· οὐ-μενουν ἐγκρατευόμενοι καὶ τὰς ὑπερβολὰς εὐλαβούμενοι, ἀλλὰ πολλοῖς καὶ δεινοῖς πάθεσι πολιορκούμενοι κατακερματίζειν ἀναγκάζονται τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου καὶ ὑφαιρεῖσθαι ἑαυτοὺς θατέρῳ πάθει θάτερον ἐξασκοῦντες.

570. Ῥᾳδίως τῇ λήθῃ παραδιδόαμεν ἐκεῖνα τῶν ἁμαρτημάτων, ἃ τοὺς ἄλλους λανθάνοντα μόνοις ἡμῖν εἰσι γνώριμα.

571. Εἰώθασιν ἐνίους οἱ ἄνθρωποι καὶ παρὰ τὰ ὄντα ἐπαίνοις ἐξαίρειν, ἵνα ταῖς περὶ τὸ ἐνάμιλλον εὐφημίαις τοῖς μισουμένοις μείζονα περιάψωσιν ὀνείδη.

572. Ὑπέκκαυμα ἐς ἀντιποίησιν ἀρετῆς φιλεῖ γίγνεσθαι τοῖς πολλοῖς τὸ κενόδοξον.

573. Τὸ κενόδοξον οὐκ ὀλίγους ἄλλως ὑπτιάζοντας κέντρου δίκην ἀνερεθίζει εἰς ἐπίκτησιν ἀρετῆς.

574. Ἡ ὀλιγάρκεια ἐν τῷ ἀκηράτῳ τῆς ψυχῆς πλούτῳ ἄντικρυς ἐστι κακία καὶ χαρακτὴρ νοὸς μὴ ἔχοντος νεῦρα.

575. Ὁ οἰόμενος ἱκανῶς ἔχειν βιοῦν ἄνευ τῆς πρὸς τὸ ὁμόφυλον ἐπιμιξίας οὐδὲν μεῖον ἠπάτηται τοῦ φανταζομένου κακῶς ἂν πάντως ἀπαλλάξαι τὸ πολίτευμα, τῆς ἐκείνου δῆθεν ἐπικουρίας καὶ κοινωνίας στερόμενον.

576. Ὅ γε ἐν ὑπαίθρῳ ζῶν καὶ μετὰ τῶν ἐντίμων συνδιαιτώμενος, ἐκεῖνος τῷόντι ἔντιμος· φιλεῖ δ' ἡ μοχθηρία τὸ σκότος οὐ μόνον ἐν τοῖς τῶν οἰκιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὑπογαίοις ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς καρδίας λανθάνουσα.

577. Τὸ μὲν ἀνθρώπινον ἀλύει καὶ δεινοπαθεῖ ἐπὶ τοῖς ἀπαντῶσι σκαιοῖς· ἀλλ' ἐν τῷ ταμιείῳ τῆς θείας προνοίας ἥ τε τάξις καὶ ὁ ἀριθμὸς καὶ ὁ καιρὸς καὶ ἡ ποιότης καὶ ἡ ἐπίτασις τῶν συμβαινόντων ἀραρότως πεπήγασι.

578. Τριπλῆ ἐστιν, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ἡ ἐν τοῖς πολιτεύμασι παρεκτρεπομένη τῆς λεωφόρου ἀπάτη· καὶ ἡ μὲν αὐτῆς ἐστιν ὑφειμένη, τῆς ἀρετῆς οὐ πόῤῥω βαίνουσα· περιῤῥαίνεται δὲ καὶ ἐπιπολαίῳ τινὶ μοχθηρίᾳ· τοιαύτη ἂν εἴη ἡ ἀπιστία, τὸ ἐν ὑπονοίαις ἄκρατον, ἡ προσποίησις καὶ αἱ τούτοις ὅμοιαι διαθέσεις καὶ τέχναι· ἡ δὲ δευτέρα περαιτέρω χωροῦσα μᾶλλον ἀποσχίζεται τῆς ἀρετῆς τῇ κακίᾳ προσελάζουσα· ἐκείνη εἴωθεν ὑποποιεῖσθαι ἀνέλκουσα

ἐς ἑαυτὴν τοὺς ἑτέροις ὑπηρετουμένους, δώροις φθείρουσα, ἐλπίσιν ἀναρτῶσα, φενακίζουσα, παράγουσα καὶ μυρία τερατευομένη ἐπὶ τῷ ἰδίῳ συμφέροντι· ὁ δὲ τελευταῖος βαθμὸς ἐς αὐτὸν τὸν κολοφῶνα τῆς κακίας ἐλάσας ἀρετῇ τε καὶ νόμοις αὐτοῖς χαίρειν φράζει, μετ᾽ ἀναιδείας ἀπλέτου νεανικὴν ἀσκεῖ κακίαν, προδότης, ἄδικος, βδελυρός, Σαλμωνεὺς ἄλλος ἢ Τάνταλος· οἱ δὴ μετριώτεροι τῶν περὶ πολιτείας διειληχότων τὸν μὲν πρῶτον βαθμὸν συγγνώμης οὐκ ἀπαξιοῦσιν, ἀνέχονται δ᾽ ἐνίοτε καὶ τοῦ δευτέρου, τὸν δὲ τελευταῖον ὡς λοιμὸν πολιτικῆς κοινωνίας ἄρδην ἐξοστρακίζουσιν.

579. Ἐνέσταξε καὶ ταῖς ἡρωϊκαῖς ψυχαῖς ἡ φύσις μωρίας ἢ ἀληθέστερον εἰπεῖν μανίας ῥανίδα.

580. Οὐδεὶς ἑαυτῷ ἐπιγράφεται τὰ σκαιῶς ἀποβαίνοντα.

581. Ἔνιοι θᾶττον ἑνί τινι ἐπισήμῳ εὐποιΐᾳ δεσμοῦνται, ταῖς δ᾽ ἀλλεπαλλήλοις εὐεργεσίαις ὥσπερ οἱ μοχθηροὶ τῶν ἀχθοφόρων ἐπὶ πρόσωπον πίπτουσι.

582. Τῶν εὐποιϊῶν ὁπόσαι τῶν ἐλπισθέντων ἥττους εἰσίν, ἀχαριστίας γίγνονται πολλάκις ὑπέκκαυμα.

583. Πλῆθος ὅλον τῶν ἐπὶ μέρους ἀνθρώπων μᾶλλόν ἐστιν ἀχάριστον, καὶ διὰ τοῦτο αἱ εἰς ὁλόκληρον ἔθνος καταβαλλόμεναι χάριτες ὡς τὰ πολλὰ οἴχονται φροῦδαι· ἀλλ᾽ εἰ τύχοι κακουχίαν τῆς φθασάσης εὐποιΐας καὶ εὐτυχίας διάδοχον κατατρίψασαν τὸ πολίτευμα τὴν μνήμην ἀναῤῥιπίσαι τοῦ πρότερον εὐηργετηκότος, τότε δὴ τότε μυρίοις ἐπαίνοις γεραίρουσιν οἱ εὖ πεπονθότες τὸν εὐεργέτην, ἀνεξαλείπτους τε θάλπουσι τὰς εὐποιΐας, νεάζουσαν καὶ ἀκήρατον τῷ παρέρποντι αἰῶνι τὴν τούτων μνήμην παραπέμποντες.

584. Ἀσεβῶν οἰκτιρμοὶ ἀνελεήμονες· οὐ γὰρ οἶκτος, ἀλλ᾽ ὠμότης ἐστὶ τὸ φείδεσθαι τῆς ἐπὶ λύμῃ τῶν τε κατὰ μέρος καὶ αὐτοῦ τοῦ κοινοῦ θριαμβευούσης μοχθηρίας.

585. Ὀλίγων λεπτῶν ἐλαττωμάτων συνδρομὴ μεγάλην ἔσθ᾽ ὅτε ἀκοσμίαν φέρει ταῖς ἀρεταῖς.

586. Ἔνιοι ἀκαίρῳ ζήλῳ μεθύοντες ἐκτιτρώσκουσι τὰς ἀξιαγάστους ἐγχειρήσεις, τὰ δὲ μὴ κυοφορούμενα μηδ᾽ ὡρισμένῳ χρόνῳ ἐς φῶς προϊόντα οὐ μόνον ὀλιγοχρόνιον ἔχει τὴν ζωήν, ἀλλὰ πολλάκις καὶ τοὺς γεννήσαντας διόλλυσιν.

587. Ἡ τῶν ἀνθρώπων ἄνοια ἐρίζουσα τῇ προνοίᾳ καὶ τῇ φρονήσει τό γε δοκοῦν ἄγει καὶ φέρει κἀκείνη τὰ ἐν τῷ βίῳ.

588. Κρυφίνουν οὐδὲν μεῖον ἢ πολύχουν τὸ φίλαυτον τὸν πλοῦτον ἀποβαλὸν μεγαλοψυχίαν ὑποκρίνεται· τῇ δ᾽ ἀληθείᾳ ἐκτόπως ἑαυτὸ φιλοῦν τῷ νηπενθεῖ τῆς ὀλιγαρκείας φαρμάκῳ θεραπεύει καὶ ἄκον τὴν φλεγμαίνουσαν ὀδύνην· τῶν τέκνων ἀποθνησκόντων[1], πάλιν ἡ φιλαυτία ἐπίσχει τὸν ῥοῦν τῶν δακρύων· ἀλλὰ πάλιν ὑποκοριζομένη σεμνύνεται καρτερίας ὀνόματι, καὶ νόσῳ παλαίουσα ὑπερφιλοῦσα ἑαυτὴν ἀνέχεται καὶ πυρὸς καὶ σιδήρου· ἀλλὰ κἀνταῦθα ἐς γενναιότητα κομψῶς καλλωπίζεται· ὑγιαίνουσα σωφρονεῖ ἑαυτήν, ἀλλ᾽ οὐ τὴν σωφροσύνην φιλοῦσα· καὶ ἐφ᾽ ὁτῳοῦν κινήματι ἑαυτῆς κηδομένη ἐπὶ τῷ ἰδίῳ συμφέροντι οὐ διαλείπει προνοεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων· εὐεργετεῖ, δικαιοσύνην ἀσκεῖ, μετ᾽ ἀκριβοῦς φρονήσεως λεπτολογεῖται τὰ δέοντα, λιπαρεστέραις σπουδαῖς ἀποπληροῖ τὰ πρὸς τὸ ὁμόφυλον καθήκοντα· καὶ εἰ τύχοι δι᾽ ἐρημίας ὁδεῦσαι, τῶν ἄλλων φειδομένων, τὸ φίλαυτον μόνον χρημάτων δῆθεν ὀλίγωρον ἁβροτέροις μισθοῖς εὑρίσκεται τοὺς ἀσφαλῶς τῆς πορείας ἡγησομένους· τῆς πατρίδος πολιορκουμένης, μηδαμῶς φείδεται τῶν ὑπαρχόντων, ἀλλὰ πολιτικὴν περίνοιαν ἐπονομάζον τὸ πρᾶγμα καὶ ἄδοξον σωτηρίαν ὠνούμενον τῇ πόλει ἑαυτῷ τὴν ἀσφάλειαν πραγματεύεται· καὶ ἐν πελάγει πλέον, ὑπονοουμένου ναυαγίου, τῶν ἄλλων σμικρολόγως φιλαυτούντων καὶ ἀναδυομένων δυσωπῆσασθαι τῇ ἀποβολῇ τοῦ φόρτου τὸν Ποσειδῶνα μαινόμενον, τὸ ἀκριβῶς φίλαυτον καὶ τὸν χιτωνίσκον μάλα προθύμως προήκατο, γενναιότητος δῆθεν περιουσίᾳ πλούτου περιφρονεῖν ὑποκρινόμενον· καὶ ταύτῃ πως ἐπηλυγάζον ἑαυτό, τῶν τε παχυτέραν τινὰ καὶ ἀγελαίαν φιλαυτίαν νοσούντων κοπτομένων ἐπὶ τῇ πενίᾳ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἀπολεγομένων, τὸ

[1]) Οὕτως ἐν τῇ ῷᾳ, ἐν δὲ τῷ κειμένῳ *τέκνων θανόντων*.

www.dacoromanica.ro

ἀσφαλῶς φίλαυτον ἐκ τοῦ παραυτίκα εὐσεβείας προσωπεῖον ὑποδυόμενος ἐς οὐρανὸν αἴρει χεῖρας καὶ ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας δοκοῦν ἀγωνιᾶν ἑαυτῷ μνηστεύεται τὴν ἀσφάλειαν· ἀλλὰ πάνυ δυσχερές ἐστιν ἐπὶ λεπτοῦ ἀναπτύσσοντα ἀπιέναι πᾶσαν φιλαυτίας πτυχήν· βαθὺ τὸ χρῆμα καὶ Δηλίου τῳόντι δεῖται κολυμβητοῦ.

589. Ἡ φιλαυτία ἴσως ἐστὶ τὸ αὐγοειδὲς τῆς ψυχῆς ὄχημα.

590. Οὐδὲν θαυμαστὸν ἔκφορα γίγνεσθαι τὰ τῆς ψυχῆς ἀπόῤῥητα, τῶν αἰσθήσεων οἱονεὶ κατασκόπων ἐπαγρυπνουσῶν τοῖς κινήμασιν αὐτῆς καὶ παραυτίκα προδιδουσῶν τὴν ἐνδομυχοῦσαν διάθεσιν.

591. Ὁ πολὺς ῥέων περὶ τὰς πεύσεις κατασκόπου δίδωσιν ὑπόνοιαν.

592. Τὸ ἀπατᾶν καὶ εὐφυῶς παρακρούεσθαι τὴν μοχθηρίαν ἄντικρυς φρόνησις.

593. Κεχρυσωμένους εἶναι δεῖ τοὺς προσφερομένους τοῖς ὑπερέχουσι τῶν λόγων τροχίσκους.

594. Ἡ ἀλήθεια οἱονεὶ πάγκαλος παρθένος· ὀφθαλμοὺς ἀποκλίνουσα βασκαίνοντας διὰ παραπετάσματος εἴωθεν ὁμιλεῖν.

595. Χρῶ ἐκ περιτροπῆς ἁπλότητι καὶ περινοίᾳ

596. Καὶ αἱ ἐξαίσιοι φιλίαι οὐκ ἀποποιοῦνται τὰς ἐξαιρέσεις.

597. Εἰ θέλεις φιλεῖσθαι, φίλει.

598. Αἱ φιλίαι ἀπὸ τῆς συμπαθείας οἷον ἀπὸ ῥίζης ἀναβλαστάνουσιν.

599. Ἡ αἰδὼς τῇ ἀγάπῃ οὐ συνυφίσταται.

600. Ἡ ἀγάπη θαῤῥαλεωτέρα τοῦ μίσους ἐστί.

601. Τὸ φιλεῖν οὐκ ἐλάττονος ἡδονῆς χορηγὸν ἢ τὸ φιλεῖσθαι.

602. Τὰ τῶν κακολόγων στόματα τῶν πολιτειῶν βορβορώδεις εἰσὶν ὑπόνομοι.

603. Τὸ μὲν μῖσος κατὰ μικρὸν δαπανᾷ καὶ φθείρει, ἡ δ' ἀγάπη δίκην λάβρου πυρὸς ἐπινέμεται.

604. Ἡ ἑκάστου περὶ αὑτὸν σφαλερὰ ὑπόληψις ἀνίατος νόσος ἐστίν.

605. Ὁ ἐν τοῖς ἰδίοις κριτὴν καθίσας ἑαυτόν, ὑπὸ τῶν παθῶν φθειρόμενος, δεκάζει τὰς ψήφους.

606. Ἡ φιλαυτία ἔοικε μικροσκοπείῳ, ὃ τοῖς ἐλαχίστοις περιτίθησι μέγεθος καὶ ἐγγὺς ἄγει τὰ πόῤῥω κείμενα· μεταβάλλει δὲ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ οὐ μόνον τὴν ποσότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν ποιότητα τῶν ἀντικειμένων πραγμάτων οὐδὲν μεῖον ἢ προσώπων.

607. Τά γε πλείω τῶν ἀτυχημάτων ἀφροσύνης ὄντα γοναὶ ἔχουσι τιθηνὸν τὴν ὀλιγοψυχίαν.

608. Ἡ εὐφυὴς ἀντιλογία δέλεαρ ἐπὶ θήρᾳ μυστηρίων.

609. Τὸ ἐν ταῖς κατ' ἰδίαν συνουσίαις φιλόνεικον πόλεμον εἴωθεν ἐν ταῖς οἰκίαις ἀναῤῥιπίζειν.

610. Ἡ προσοχὴ ἐν ταῖς ὁμιλίαις ψυχῆς λόγον ἔχει.

611. Φεῦγε τὰ ὑπερθετικὰ καὶ συγκριτικά· γεννῶσι γὰρ ἔριδας.

612. Ἡ τοῦ ἀμνημονεῖν διάθεσις ἐνίοτε μνήμης ἐστὶν αἱρετωτέρα.

613. Τὸ ὀργίζεσθαι ἐν δέοντι μεγαλοψυχίας ἐστὶ χαρακτήρ.

614. Τὸ μετὰ γλυκύτητος σοβαρὸν τοῦ ἤθους τῆς παρὰ τῶν προσπελαζόντων ὀφειλομένης ἐν ταῖς ὁμιλίαις αἰδοῦς καὶ τιμῆς ἰσχυρός ἐστι δορυφόρος.

615. Ἡ ἐν τοῖς πολιτεύμασιν ἀγαθότης ἄνευ κέντρου ἀγελαία καὶ νηπιώδης ἀρετή.

616. Τὸ δεινοπαθεῖν καὶ ἐλεεινολογεῖσθαι ἐπὶ τοῖς φθάσασι προπηλακισμοῖς οὐκ οἶκτον γεννᾷ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐς νέας ὕβρεις ἐρεθίζει τὸν ἀντίπαλον.

617. Οἱ νουνεχεῖς ταῖς εὐποιΐαις προανακόπτουσι τὴν τῶν ἀντιπάλων ὁρμήν.

618. Ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἔξεστιν ἐνίοτε ἀνεπιμώμως ἑαυτὸν ἐπαινέσαι· ἥ τε ἐπίκαιρος ἐπίδειξις εὐφυῶς χωροῦσα καλλονὴ καὶ κόσμος ἐστὶ τῶν ἐγχειρημάτων.

619. Ἡ ἀσφαλὴς φρόνησις ὡς ἀπὸ χαλινοῦ ἕλκει τὰ πάθη.

620. Θήρα ἡρώων ἔργον ἥρως.

www.dacoromanica.ro

621. Ἐν τῇ μετὰ τοῦ ὑπερτρέχοντος ὁμιλίᾳ ἐπανθείτω αἰδὼς ἅμα θάρσει.

622. Τῶν ἀρχόντων ὁπόσοι μᾶλλον ἐπιδείκνυνται τὸ φιλάνθρωπον ἢ τὸ δεσποτικόν, ἐκεῖνοί γέ εἰσι τῳόντι γεραρώτατοι.

623. Ὁμίλει τῷ ὑπερέχοντι ἄνευ δειλίας, ἀλλ' οὐκ ἄνευ αἰδοῦς.

624. Οἱ τῶν βασιλέων λόγοι ὥσπερ πλαξὶν ἐγκεκολαμμένοι αἰωνίως φυλάττονται ἐν τῷ τοῦ χρόνου ταμείῳ.

625. Ἐν τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς λύπης ἡ ἐλπὶς πολυτελέστατόν ἐστιν ἀντίδοτον.

626. Μὴ ἔσο δαπανητικὸς σεαυτοῦ.

627. Θάλπε καὶ τρέφε τὸ εὔελπι ὑπέρ τε σεαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν περὶ σεαυτόν.

628. Μάθε περιφρονεῖν τῶν περιφρονούντων.

629. Ἔνιοι μὲν καὶ μετὰ τῶν ἐμπεφυκότων αὐτοῖς ἐλαττωμάτων χαρίεις φαίνονται· ἄλλοι δὲ μετὰ πολλῶν προτερημάτων ἀπαρέσκουσι, φορτικοί τινες εἶναι δοκοῦντες.

630. Ἡ θεία πρόνοια μετέβαλε πολλάκις ὡς ἀλεξιτήρια τὰ δηλητήρια.

631. Ἔχε ἐν προχείρῳ ὁμωνύμους λόγους τε καὶ πράξεις, ὅπως ἀποφεύγῃς τὴν μετὰ δόλου τῶν ἀντιπάλων καὶ ἐναμίλλων διάπειραν.

632. Ἴσθι κινεῖν τὰ πάθη.

633. Μέμνησο ἐκπληροῦν καὶ τὰ πρὸς τὸ ἀντίπαλον καθήκοντα.

634. Τὰς ὅλῳ πλήθει καταβαλλομένας χάριτας ὑπτίαις μὲν ὑποδέχεται χερσὶν ἕκαστος, ὀκνοῦσι δὲ πάντες περὶ τὴν ἀπότισιν, οἰόμενοι κατ' ἰδίαν ἀχάριστον μὴ λυμαίνεσθαι τὴν ὀφειλὴν τοῦ κοινοῦ.

635. Οὐδέποτε μείζων ἐλπὶς εἰρήνης, ὡς ὁπηνίκα τὰ περὶ τὸν πόλεμον νεανικῶς διαπράττεται.

636. Ἐν τῷ πολέμῳ οὐ μόνον ὁ φόβος, ἀλλ' ὑπόνοιά τε καὶ σκιὰ φόβου ἔφθειρε μεγάλως τὰ πράγματα.

637. Πολλοὶ ἐπὶ τοῖς ἁμαρτανομένοις κοινωνοὺς εὑρισκόμενοι ταύτῃ πως πορίζονται καὶ ἑαυτοῖς τὴν ἀσφάλειαν.

638. Ὁ τοῖς ἔργοις προσέχων συγγνώμην ἀπονέμει τῇ τῶν λόγων τόλμᾳ.

639. Θερμότερον ὑπὲρ ἑστίας ἢ ὑπὲρ βωμοῦ φιλεῖ μάχεσθαι τὸ ἀνθρώπινον.

640. Τὸ ὑπουργοῦν, ἀλλ' οὐ τὸ αὐτουργοῦν ἀρέσκει τῷ ἄρχοντι.

641. Ὀξυδερκὴς καὶ λίχνος μοχθηρία εὐφυής ἐστιν εἰς εὕρεσιν εὐκαιρίας, ὅπως ἐκτοξεύσῃ τὸν ἔνδον ἰόν.

642. Αἱ ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἀντιπάθειαι καὶ οἷον εἰπεῖν ἀκροβολισμοὶ τῶν ἀντικειμένων διαθέσεων, προϊόντος τοῦ χρόνου εἰς μέγαν ὄγκον ἀφικνούμεναι, ἐς πικρότατον ἀναῤῥήγνυνται πόλεμον.

643. Τῶν ἀτυχημάτων τὰ μὲν πολλὰ ἅμα καὶ ἀθρόα προσβάλλει δίκην σκηπτοῦ, τὰ δὲ κατὰ διαδοχὴν οἷον πῦρ λάβρον ἐπινέμεται καὶ καταναλίσκει τὸν πάσχοντα.

644. Οἱ μετὰ πολλοῦ κρότου καὶ κόμπου τὸ ἀραρὸς ἐν ταῖς ὑποσχέσεσι προτείνοντες ἔν γε τῷ ἔργῳ ἐκ τοῦ ἀπεῤῥωγότος παραχαράττουσιν ὡς τὰ πολλὰ τὰς πίστεις, ἀποχρησάμενοι τῇ τῶν πεπιστευκότων αὐτοῖς ἀφελείᾳ.

645. Τό τε πράττειν τὰ προστατττόμενα καὶ τὸ ἐπιτάττειν τὰ πρακτέα ἐπίσης εἰσὶ δυσχερῆ.

646. Οὐ δεῖ τραυματίζειν οὓς οὔτε δυνατὸν οὔτ' ἀσφαλές ἐστιν ἐκ μέσου ποιήσασθαι.

647. Οὐ δύναται ἐν ἀμφικρήμνῳ ἵστασθαι ὃν πολλοὶ πανταχόθεν περιχυθέντες ὠθοῦσιν εἰς τὸ κάταντες.

648. Τὸ ἀπότομον ἐνίοτε ἀνιεμένῳ χαλινῷ[1] εὐχερέστερον περιφέρεται ὅπῃ παρείκοι.

649. Δορυφόρος ἐστὶ τῶν νόμων ὁ φόβος.

650. Τὰ σμικρὰ τῇ ἑαυτῶν σμικρότητί εἰσιν ἀσφαλέστερα.

---

[1]) Ἐν τῇ ᾤᾳ τοῦ κώδικος· ἢ *κέντρου* ἢ *χαλινοῦ*.

www.dacoromanica.ro

651. Πολλῶν πταιόντων, ἀμηχανοῦν τὸ ἄρχον οὐδένα ποινὰς εἰσπράττεται.

652. Δοτέον τινὶ μοῖραν μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου.

653. Τοσαύτη ἐστὶν ἡ τῆς ἀληθείας ἰσχύς, ὥστε καὶ τὸ ψεῦδος ποιόν τινα κόσμον ἀπ' ἐκείνης ἐρανιζόμενον ὥσπερ ἔνοπλον ἐς μέσον πρόεισι, τοιούτῳ προσχήματι τοὺς ἀπαντῶντας παρακρουόμενον.

654. Ὁπόσοι ὀλιγωροῦσι θανάτου, ὁτουοῦν ὀλιγωροῦσιν.

655. Ἡ ἀνάγκη τοῦ νικῆσαι ἰσχυρότατον νίκης ὅπλον.

656. Τοῖς γε μὴ προσιεμένοις ὁποιασοῦν λειτουργίας λιπαρῶς προσφέρουσιν οἱ ἄνθρωποι.

657. Οὐκ ἀηδῶς θάλπει καὶ τρέφει τὸ ἄρχον ἐκείνους, οἷς οἷα θυσίαις ἔχει δυσωπήσασθαι τὸ πλῆθος, εἰ τύχοι μαινόμενον.

658. Οἱ τοὺς περὶ τὸν ἄρχοντα μισοῦντες οὐκ ἔστιν ὅπως αὐτὸν ἀγαπῷεν.

659. Οἱ ἄρχοντες οὐδέποτε πταίουσι μόνοι.

660. Τὸ μεγαλόψυχον ἀποποιεῖται τὰς τῶν δώρων ὑποσχέσεις· τὸ δὲ γενναιότητος περιουσίᾳ οὐδὲ παροῦσι προσβλέψαι, ἀλλ' ἀποκρουσάμενον τὰ νῶτα δεῖξαι ἀνώνυμός τις καὶ μεγαλοψυχίας μείζων ἀρετή.

661. Τὸ ἑκουσίως κινδυνεῦσαι καὶ κατατολμῆσαι φάρμακόν ἐστι πολλάκις ἐξαίσιον τῶν ἐπικρεμαμένων κινδύνων.

662. Ὁ κοινὸς κίνδυνος ἀῤῥαγής ἐστι τῶν ἐν αὐτῷ καθισταμένων δεσμός.

663. Προδοσίαν ὠδίνουσα ψυχὴ μηδέσι δεσμοῖς χαλινοῦται· εὐεργεσιῶν προχεομένων ὀλιγωρεῖ, κινδύνων ἐπηρτημένων κατορχεῖται, ὀνείδους παρὰ πόδας ἕρποντος οὐδ' ἐπιστρέφεται· ἐπὶ δὲ τῇ κυοφορουμένῃ κακίᾳ ὡς ἐπὶ βωμῷ κατασφάττει τό τε κοινὸν καὶ τὸ ἴδιον κλέος, καὶ παντάπασι τυφλώττουσα ὥσπερ ἑκατόμβην κατακαίει καὶ ἀποτεφροῖ προφανῆ καὶ πολύχουν εὐτυχίαν.

664. Ἡ κατάχρησις οὐκ ἐμποδὼν ἵσταται τῇ χρήσει.

665. Μάνθανε διὰ παντὸς τοῦ βίου καλῶς ζῆν, μάνθανε δὲ καὶ καλῶς θανεῖν.

666. Ἐν τῷ παρόντι χρὴ ζῆν τὸν ἐχέφρονα, προνοούμενον καὶ τῆς κρείττονος ζωῆς· τὸ δὲ προϊέναι τὸ παρὸν ἐφέσει πλείονος πλούτου ἢ μείζονος ἀξίας οὐκ ἔστι ζωή, ἀλλὰ σκιὰ ζωῆς καὶ ὕπνος ἐγρηγορότος.

667. Τῶν πραγμάτων ἐν κινδύνῳ ἤδη σαλευόντων καὶ φανερῶν ἐπῃωρημένων δεινῶν, οἱ μὴ ἀποκλίνοντες ἐς θάτερον τῶν μερῶν, ἀλλ' ἐν τῷ μετρίῳ ἱδρυμένοι, ὡς τὰ πολλὰ κακῶς ἀπαλλάττουσι· τὰ γὰρ ὀξύτατα τῶν νοσημάτων ὀξυτάτας ἀπαιτεῖ θεραπείας αὐθημερὸν ῥᾳδιουργουμένας, ἀλλ' οὐχ ὑπερημέρους καὶ ἑώλους ἐπὶ κηδείᾳ καὶ ἐκφορᾷ τοῦ νοσοῦντος φοιτώσας.

668. Ζήτει βουλὴν παρὰ Θεοῦ.

669. Τοσαύτη δύναμις ἔνεστι τῇ ἀληθείᾳ, ὥστε, καίπερ μυρίοις ψεύδεσι καλυπτομένην οἱονεὶ νέφεσι παχυτάτοις, ἀναλάμπειν ὅμως ταῖς μαρμαρυγαῖς δαιμονίως καταστράπτουσαν.

670. Μέτρῳ καὶ σταθμῷ παιδεύει τὸ θεῖον.

671. Μὴ ἄκρατον ἄσκει φρόνησιν, ἀλλὰ νήφουσαν δῆθεν, ἀνακεκραμένην ἁπλότητι.

672. Νεανικὴ καὶ ἄκρατος ἀρετὴ ἀνεπιδεής ἐστι προσποιήσεως.

673. Τῆς θείας νεμέσεως ἐπιβαλλούσης ὁτῳοῦν τὰς χεῖρας, φρόνησις καὶ ἀγχίνοια μηδὲν ὠφελοῦσιν.

674. Αἱ ἀκρότητες τῶν ἀρετῶν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἀνάγκης ὡς ἀπὸ πυρίτου λίθου χάλυβι προστριβομένου ἀπαστράπτουσιν ἐκρηγνύμεναι.

675. Συγγενές ἐστι τῷ ἀθῴῳ τὸ μετὰ συστολῆς καὶ ἐρυθήματος πεπλημμεληκός.

676. Τὸ ἄρχον οὐ μόνον περὶ τῆς ἰάσεως τῶν τραυμάτων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς οὐλῆς, ὅπως μὴ ἀμορφίαν περιάπτοι, τήν γε ἐφικτὴν καταβαλλέτω σπουδήν.

677. Τοῦ μιᾷ τινι νεανικῇ κακίᾳ πιεζομένου ἐνίοτε χείρων ὁ μυρίοις, εἰ καὶ κουφοτέροις, ἐλαττώμασι πιεζόμενος καὶ συμπνιγόμενος.

678. Οὔτε τοῖς ἀγρίοις τῶν θηρίων οὔτε ταῖς κακίαις ἤδη τιθασευομέναις ἔξεστι τεθαῤῥηκέναι.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

679. Ἔξεστι καὶ τὰς ὑφειμένας τῆς κακίας παραφυάδας τῷ τῆς ἀρετῆς ὀνόματι κοσμεῖν λιπαρᾷ σπουδῇ ἐς ἀσφαλεῖς ἀρετὰς κατὰ μικρὸν ἐγκεντρίζοντας.

680. Καὶ οἱ γυμνοὶ ἔχουσιν ὅπλα.

681. Ἡ ἀνάγκη καὶ τοῖς γυμνοῖς δίδωσιν ὅπλα.

682. Τὰ νόμιμα τῆς ἀγάπης τῶν τοῦ νόμου κανόνων εὐρύτερα.

683. Τὸ τοῦ δούλου συμφέρον ὑπείκει τῷ τοῦ δεσπότου συμφέροντι.

684. Ἀμοιβαία ἀσφάλεια ὀφείλεται τῇ ἀσφαλείᾳ.

685. Τὸ αἰφνίδιον πολλάκις δεκάζει τὰς ψήφους.

686. Ὁποιαοῦν γωνία τοῖς χειμαζομένοις λιμήν ἐστι.

687. Τοῖς φοβουμένοις μηδὲν ἀσφαλές.

688. Ὁ φόβος οὐ μόνον μέγεθος περιτίθησι τοῖς ἀπαντῶσι χαλεποῖς, ἀλλὰ καὶ τὰ πόῤῥω ὄντα ὑπ' ὀφθαλμοὺς τίθησιν.

689. Ὁποιῳοῦν σανίδι ὑπὸ τῆς τύχης ὑποδεικνυμένῃ οἱ ναυαγοῦντες ἐπιβῆναι μηδαμῶς ἀπαναίνονται.

690. Ἡ πανουργία ἐνίοτε ἐκπέπωκε τὸ δηλητήριον, ὅ γε ἑτέροις παρεσκευάκει.

691. Μηδεὶς οὕτως ἀντίτυπος ἐς θεραπείαν καὶ δυσωπίαν, ὥστε μὴ ἐνεῖναί γε αὐτῷ λαβίδα, ἀφ' ἧς εὐάγωγος γένοιτο.

692. Ἐνίοθ' ὑπείκοντες καὶ ὑποχωροῦντες ἐς τὸ ἄναντες ἀψοφητὶ ἀναῤῥιχῶνται οἵ γε νοῦν ἔχοντες.

693. Τὰ γεννήματα τῶν ἐχιδνῶν κἂν μυρίαις εὐποιΐαις ὥσπερ γάλακτι θρέψειας, ἀλλ' ὅμως μηδαμῶς ἐστιν ἀσφαλὲς περιθάλπειν ἐν τῷ κόλπῳ φέροντα.

694. Ἡ μετὰ φρονήσεως περιφρόνησις ἐνίοτε θᾶττον ἀνατρέπει τάς γε ἀδρανεῖς τῶν ἀντιπάλων μηχανάς.

695. Τὸ κραδαινόμενον εὐόλισθον.

696. Αἱ πρὸ ὀλίγου σβεσθεῖσαι λαμπάδες καὶ ἀπὸ σπινθῆρος αὐτίκ' ἀναφλέγονται.

697. Ταχυνόντων τῶν ἐπὶ μέρους, ἡ τοῦ ὅλου κίνησις σχολαιοτέρα.

698. Ὁπόσοις ἡ τιμὴ τῆς ζωῆς προτιμοτέρα, ἐκεῖνοι βέλει λόγου τραυματισθέντες, οἷα καιρίαν κατὰ μέσην καρδίαν λαβόντες, οὐδ' ἡμιθανεῖς παραιτοῦνται τὴν ἄμυναν, ἀλλὰ τῷ περὶ τὴν τιμὴν ἐκκαιόμενοι ζήλῳ ὥσπερ οἱ μαινόμενοι καὶ διὰ πυρὸς ὁρμῶσι κατὰ τοῦ τρώσαντος.

699. Ὁπόσοι φρενῶν εὖ ἥκουσι[1], καὶ τὰ ἤδη ἐπὶ γῆς κείμενα τῶν ἀντιπάλων πτώματα οὐ περιορῶσιν, οὐδ' ἀφυλάκτως αὐτοῖς προσπελάζουσι.

700. Μηδὲν εἴωθε μόνον ἐνσκήπτειν ἀτύχημα.

701. Ὁ φθόνος ὀξυδερκὴς ὢν περὶ τὴν εὐτυχίαν τυφλώττει περὶ τὴν ἀρετήν.

702. Ἐν τῷ σκότει καὶ οἱ γυμνοὶ λευχειμονεῖν φασιν.

703. Ἡ εὐκαιρία καὶ τοῖς μικροῖς ὄγκον ἐπιτίθησιν.

704. Ἀσφαλεστέρα ἐστὶν ἐνίοτε ἡ τῶν κινδύνων ἄγνοια τὴν σωτηρίαν παρεχομένη, ἣν ὁ φόβος ἀφείλετο ἄν.

705. Ἀφοβίαν ἐνίοτε τίκτει τὸ τῶν κινδύνων ἀλλεπάλληλον.

706. Μηδὲν προσωπεῖον ἰσχύει περικαλύψαι ὅλον τὸ τοῦ ἄρχοντος πρόσωπον, ἀλλ' ὥσπερ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα, οὕτω κἀκεῖνον προσποιούμενον περιεργότερον οἱ πολλοὶ παρατηροῦσι.

707. Δεινὸς τερατουργὸς ὁ φόβος.

708. Ὁσημέραι πολλαὶ μονομαχίαι συγκροτοῦνται ἐν τῷ τῆς καρδίας σταδίῳ.

709. Ἡ μωρία διὰ πάσης ἡλικίας καὶ ἰδέας βίου χωρεῖ· ἐπειδὰν δὲ οὐ παντάπασιν ἀπῳδὸς εἴη, ἀλλ' οἷον εἰπεῖν κατάλληλος τῇ ἡλικίᾳ καὶ τῷ βίῳ ἑκάστου, τηνικαῦτα ἢ διαφεύγει τὴν αἴσθησιν, ἢ μετριώτερα περιάπτει τὰ ὀνείδη.

710. Ὁμόψηφον τῇ τύχῃ γνώμην οἱ πλείους περὶ ἑκάστου φέρειν εἰώθασι.

---

1) Ἐν τῷ κειμένῳ· *Οἵ γε νοῦν ἔχοντες*· ἀλλ' ἄνωθεν τούτων ὁ καλλιγράφος ἔγραψεν· *Ὁπόσοι φρενῶν εὖ ἥκουσι.*

711. Καὶ ἡ ἐν πολέμῳ ἀνδρεία ὡς τὰ πολλὰ φιλαυτίας ἐστὶ γονὴ ἐπὶ τῇ φυλακῇ ζωῆς τε καὶ τιμῆς καὶ μείζονος εὐδοξίας περιποιήσει εὐφυῶς διατεινομένη.

712. Ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι, ὅπως ἐκ ῥᾴστου πάλιν ἔχωσι δανείζεσθαι, ἡκούσης τῆς προθεσμίας ἀποδιδόασι τὸ δάνειον, οὕτω πολλοὶ εὐχάριστοι πρὸς τοὺς εὖ πεποιηκότας φαίνονται, ἵνα καὶ ἐς τοὐπιὸν εἰς τὸ εὖ ποιεῖν αὐτοὺς ἀνερεθίσωσι.

713. Τὸ ἐχέμυθον καὶ πιστὸν ἐπὶ φυλακῇ τῶν ἀνακοινουμένων λόγων ἀπὸ τῆς φιλαυτίας ὡς ἀπὸ ῥίζης πολλάκις ἀναφύεται· ἐχεμυθοῦσι γὰρ οἱ πολλοί, ἵνα καὶ τοὺς ἄλλους ἑλκύσωσιν εἰς ἀνακοίνωσιν τῶν ἀποῤῥήτων κἀντεῦθεν κλέος ἑαυτοῖς περιάψωσιν.

714. Ἡ μεγαλοψυχία πόῤῥω πάσης ῥυπαρίας οὖσα ἁπάντων καταφρονεῖ, ὅπως ἁπάντων ἐγκρατὴς γένηται.

715. Ἐπειδὴ πᾶσα ἀρχὴ παρὰ Θεοῦ καὶ σκιαὶ Θεοῦ οἱ βασιλεῖς ἐπὶ τῆς γῆς, τοὺς ἐν τοῖς πολιτεύμασιν ἀποταξαμένους μὴ μόνον οἰκίᾳ καὶ γυναικὶ καὶ τέκνοις καὶ φίλοις, ἀλλ' (ὃ δὴ πάντων δυσχερέστατον) ἀποδυσαμένους ἑαυτοὺς ἐξόν ἐστιν ἴσως ἀνεπιμώμως ἐπονομάζειν πολιτικούς τινας ἁγίους καὶ γενναίους ἀθλητὰς ἐπὶ τῇ τοῦ ὁμοφύλου σωτηρίᾳ μονονουχὶ θυσίαν γιγνομένους.

716. Ὁ μὲν εὐεργέτης ἢ ἀπλέτῳ τινὶ καὶ ἐμφύτῳ ῥοπῇ εἰς τὸ εὖ ποιεῖν ὁρμώμενος, ἢ ὑπὸ φιλοτιμίας κεντούμενος συγγνώμην ἔσθ' ὅτε ἀπονέμει τῷ ἀχαρίστῳ, μὴ κωλυόμενος δήπουθεν ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν, ἀλλ' ἀποδρεπόμενος τὸ θυμηρέστατον τῆς εὐδοξίας ῥόδον· τὸ δ' εὐχάριστον καὶ μνημονεῦον εὐποιΐας φύσει πως καὶ ἄκον οὐδέποτε τῷ ἀχαρίστῳ διαλλάττεται.

717. Ἡ ἐμφωλεύουσα τῇ ψυχῇ φιλαυτία πηγὴ καὶ ῥίζα μυρίων ἐστὶ κακῶν, καὶ διὰ τοῦτ' ἄρα τοῖς ἀποταξαμένοις τῷ κόσμῳ ὑποτίθεται τὸ δεσποτικὸν στόμα, ὅπως ἑαυτοὺς ἀπαρνήσωνται· οἶδε γὰρ ἡ ἐνυπόστατος σοφία, ἡ ἐτάζουσα καρδίας καὶ νεφρούς, πολλοὺς ὑπὸ φιλαυτίας τὴν πρὸς τὸ ὁμόφυλον ὁμιλίαν ἀποφεύγοντας καὶ ἐν ἐρημίαις οὐδὲν ἔλαττον φιλαυτοῦντας· τὸ δὲ μήτ' ἐλπίζον μήτε φοβούμενον, ἀλλ' ἀκράτῳ καὶ ἀκηράτῳ ἀγάπῃ πυρπολούμενον τῷόντι θείας φιλοσοφίας ἀκρότης ἐστί.

718. Τὸ δραστήριον οὐκ ἀπαναίνεται τὸ πρᾷον. Ἔξεστιν ἄρα νεανικῶς ἅμα καὶ λείως ὁμιλεῖν προσώποις τε καὶ πράγμασι.

719. Κορωνὶς ἀρετῶν ἀποταγὴ φιλαυτίας.

720. Αἱ ἡδοναί, ἐφ' ᾧ τοὺς ἀπαντῶντας ῥᾷστα φενακίσωσι, κεκαλλωπισμέναι καὶ μυρίαις ἐπῳδαῖς συγκεκροτημέναι ἐς μέσον προβαίνουσι, μέχρις ὅτου καταγοητεύσωσι τοὺς ὁμιλοῦντας αὐταῖς, περικαλύπτουσαι τὰ ἐμπεφυκότα καὶ παρακολουθοῦντα δεινά· εἰ γὰρ ἡ κεφαλαλγία καὶ ἡ κραιπάλη προηγήσαιτο τῆς μέθης, οἵ γε πλείους φεύγοντες διετέλεσαν ἂν τὴν πολυποσίαν. Ἀναπεπταμέναις ἄρα χερσὶ περιπτύσσονται καὶ συσφίγγουσιν αἱ ἡδοναὶ τοὺς δειλαίους ἀνθρώπους, ὅπως αὐτοὺς ἀποπνίξωσιν.

721. Ἅπαντα ἐπέρχου ὑψηλῷ καὶ νεανικῷ πνεύματι.

722. Γενναῖος τῷόντι λογισμὸς ὅ γ' ὑπὸ τοῦ χρόνου ἡττᾶσθαι μηδαμῶς ἀνεχόμενος.

723. Ἔνιοι καὶ νήφοντες μεθύουσι.

724. Τὸ ἀμιγὲς κακίας ἀγαθὸν καὶ ἐπικρυπτόμενον ἑαυτὸ ἐν ὑπαίθρῳ διάγει.

725. Ἡ ἀχαριστία ἀπροφάσιστος καὶ ἄκρατος ἀδικία.

726. Πάντα κακίας ὅρον ὑπερβέβληκε τὸ ἀχάριστον, ὥστε, μὴ εὑρισκόντων τῶν ἀνθρωπίνων νόμων τὰς προσηκούσας τιμωρίας, ἑαυτῷ κατ' ἐξαίρεσιν φυλάττειν τὸ θεῖον καὶ τὴν κατὰ τῶν ἀχαρίστων ἐκδίκησιν.

727. Τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν μόνῳ Θεῷ δουλεύουσιν, οἱ δὲ μόνῳ τῷ κόσμῳ, ἕτεροι δὲ καὶ τῷ Θεῷ καὶ τῷ κόσμῳ· ἀλλ' ἐν ὁποιᾳοῦν ἰδέᾳ βίου ἔχει πολὺ μέρος ἡ φιλαυτία καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ δουλεύει ἑαυτῷ, ὁ μὲν τῆς κατὰ ψυχὴν γαλήνης, ὁ δὲ χρημάτων, ὁ δὲ δόξης ὀρεγόμενος.

728. Ὁ ἀρετῆς ἀπρὶξ περιεχόμενος, ἀπαρεσκόμενος δ' ἑαυτῷ, ἐκεῖνος πολλοῦ ἂν εἴη τοῖς γ' εὖ φρονοῦσιν ἄξιος.

729. Τὸ μὲν ἐς ἄκρον ἀρετῆς ἐληλακότα καὶ πᾶν εἶδος φιλαυτίας ἀποδυσάμενον,

www.dacoromanica.ro

μόνῳ δὲ τῷ θείῳ ἔρωτι πυρπολούμενον ἐν τῷ θεῷ ζῆν, σπάνιον χρῆμα· οἱ δ' ἐν τῷ ἐπικήρῳ φυρόμενοι, οὐκ ἔχοντες ὁλοσχερῶς ἀποτάξασθαι τῇ φιλαυτίᾳ, τὴν μὲν μερικὴν καὶ χαμαὶ ἕρπουσαν φιλαυτίαν, τὴν περὶ τὰς ἀποπτύστους ἡδονὰς εἱλουμένην, τῇ χαμαιζήλῳ κενοδοξίᾳ καὶ ῥέοντι πλούτῳ δουλεύουσαν, τὴν περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἐφήμερον αὐτοῦ ζωὴν ὡς περὶ κέντρον δινουμένην, ὡς ἀπηνῆ δέσποιναν ὅλῳ σθένει φευγέτωσαν· ἀντ' ἐκείνης δὲ διά γε τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῆς ἀμβλυωπούσης ὡς τὰ πολλὰ περὶ τὸ ἀκρότατον ἀγαθόν, τὴν γενικωτέραν φιλαυτίαν ἀνεπιμώμως αἱρείσθωσαν, τὴν ἐς τὸ κρεῖττον μέρος μεταβαίνουσαν καὶ τὴν ψυχὴν λιπαρῶς κοσμοῦσαν, ἐκτεινομένην δὲ καὶ ἐς τὸ ξυγγενὲς καὶ ὁμόφυλον, καὶ τὴν ἐπιβάλλουσαν λειτουργίαν εἰσφέρουσαν ἐς τὸ κοινὸν τοῦ βίου· συναγελαστικὸν γὰρ ζῷον ὢν ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει μέρος ἑαυτοῦ τῇ πατρίδι τῇ τε μείζονι καὶ τῇ ἐλάττονι, μέρος ὀφείλει τοῖς ἀπογόνοις, μέρος οὐκ ἐλάχιστον τοῖς φίλοις, ὀφείλει δὲ ὅλον ἑαυτὸν τῷ Θεῷ· καὶ ἐν μὲν τῇ ἀτομικῇ ὡς ἔπος εἰπεῖν φιλαυτίᾳ κυλινδούμενος ὁ ἄνθρωπος οὐ μόνον οὐκ ἂν εἴη κοσμοπολίτης, ἀλλ' οὐδ' ἁπλῶς πολίτης οὐδ' ἄνθρωπος, μηδὲν ἔργον περαίνων, μηδὲν τῶν καθηκόντων ἐκπληρῶν[1]· εἰς δὲ θατέραν ἐγκεντρισθεὶς νουνεχῶς ἅμα καὶ ἐντίμως ἔχει διανύσαι τὸν βίον φιλῶν οὐ μόνον σῶμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχήν, ἀπολαύων μὲν νομίμως τῶν μὴ κεκωλυμένων ἡδονῶν καὶ ἀνακτώμενος ἑαυτὸν πεπονηκότα γλαφυραῖς καὶ ἀνειμέναις σπουδαῖς, ἀπολαύων δὲ μᾶλλον τῶν ἀκηράτων τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν, ἀσκῶν ὁσημέραι τὰς ἠθικάς τε καὶ πολιτικάς τε ἀρετὰς καὶ προθύμως ἀποδιδοὺς τὰ ἐπιβάλλοντα τῷ κοινῷ τοῦ βίου· πρὸ δὲ πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὅλον ἑαυτὸν ἀποδιδοὺς καὶ ἀνατιθεὶς τῷ χορηγῷ καὶ συνεχεῖ τῶν ὅλων Θεῷ, ὑποβάλλων τὰ ὑπάλληλα τῶν ἔργων τῇ εὐσεβείᾳ καὶ τῷ καλῷ, ἃ κυριώτατα ἀνθρώπου ἔργα· εἰ δ' ἐπ' ἐκείνοις οἷον ἐπ' ἀραρόσι θεμελίοις ἐποικοδομήσαιτο καὶ τὰ ἰδίως[2] συνοίσοντα, οὐκ ἂν εἴη μωμητέος· μιμείσθω δὴ τὰς τῶν πλανητῶν σφαίρας, τὰς μετ' ἀόκνου μὲν ὡς εἰπεῖν ὑποταγῆς καὶ μεθ' ὁρμῆς ἀπλέτου μετὰ τῆς ἀνωτάτω σφαίρας συμπεριφερομένας τὴν ταχυτάτην κίνησιν, σχολαίτερον δὲ τὸν ἑαυτῶν δρόμον ἰδίοις λόγοις ἀνυούσας.

730. Τὸ μὲν καπηλικὴν ἔχειν τὴν διάνοιαν ὀνείδου μεστόν, τὸ δ' ἐν ταῖς συνουσίαις καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ βαναύσου βίου παραδείγμασιν εὐφυῶς ἐνίοτε χρώμενον διατρανοῦν καὶ κρατύνειν τοὺς ἰδίους λόγους σωκρατικὸν ἄντικρυς καὶ φιλόσοφον· αἱ γὰρ τέχναι θεραπαινίδες οὖσαι φύσεως ἀπὸ τῶν ἐκείνης ταμείων ἐς τὸ κοινὸν τοῦ βίου ἀνεπαισθήτως οὐκ ὀλίγα προάγουσιν.

731. Οὐ μόνον τὰ ἐν ἡμῖν πάθη, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ νοῦς ἀτίθασόν ἐστι χρῆμα· παχυτάταις γὰρ ἁλύσεσι δεσμούμενος πάλιν ἀποπηδᾷ, κενοδοξίας τε καὶ φιλαρχίας οἴστρῳ κεντούμενος κατὰ κρημνῶν ἑαυτὸν οἰκτρῶς ὠθεῖ· καὶ ὑπὸ μὲν τῶν νόμων ἐν στενῷ περιειργμένος συγκέκλεισται, μυρίους φορεῖ χαλινούς, ἔθεσιν ἀναστέλλεται, παραινέσεσι καὶ ἐπιτάγμασιν ἀναχαιτίζεται, ὑποσχέσεσιν, ἀμοιβαῖς ἀνθρωπίναις ἅμα καὶ θείαις κηλεῖται καὶ θέλγεται· ἀλλὰ τοσούτων καὶ τηλικούτων ἐπιστατῶν καὶ δορυφόρων καὶ φυλάκων παρόντων, πάλιν ἀκολασταίνει μαινόμενος καὶ πάντα διαῤῥήξας πολλάκις δεσμὸν διολισθαίνει καὶ διαδύεται καὶ εἰς ἐξωλείας σχετλίως ἐκτραχηλίζεται βάραθρον.

732. Νηπιάζοντι καὶ μονονουχὶ μαινομένῳ τῷ ἡμετέρῳ νοῒ ἐφεστήκασιν ὥσπερ ἐπιστάται καὶ παιδαγωγοὶ φοβεροὶ θεῖοί τε καὶ ἀνθρώπινοι νόμοι.

733. Γυμνῷ ξίφει ἔοικεν ὁ νοῦς· πάσας γὰρ τὰς περὶ αὐτὸν διαῤῥήξας ἁλύσεις πολλάκις καὶ αὐτὸν κατακτείνει τὸν βαστάζοντα.

734. Οὐ μόνον ἡ τῶν ἀνθρώπων μοχθηρία, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἡ ἄνοια ὄργανον γίνεται τῇ προνοίᾳ ἐς ἀγαθὸν εἰωθυίᾳ χρῆσθαι καὶ ταῖς ἀντιπάλοις δυνάμεσι.

735. Καὶ διὰ τῆς τῶν πολλῶν ἀνοίας, τῆς θείας διηκούσης προνοίας καὶ τὰ δέοντα κατορθούσης, συρίττεται καὶ καταισχύνεται τὸ γαῦρον καὶ ἀγέρωχον τῆς φρονήσεως.

736. Ὥσπερ ἱεροὶ χῶροι ἢ τὸ παντὸς ὑπεράνω νόμου ἱδρυμένον τῆς θείας δυνάμεως

---

[1]) Ἐν τῷ κειμένῳ ἀποπληρῶν· ἀλλ' ἄνωθεν τὸ ἀπο διώρθωσεν ὁ καλλιγράφος εἰς ἐκ.

[2]) Οὕτως ἄνωθεν τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ ἰδίᾳ.

www.dacoromanica.ro

ἐπιδεικνύμενοι, ἢ τὸ ἐπιεικὲς τοὺς νόμους διδάσκοντες, ἢ τῷ ἀσθενεῖ τῆς φύσεως ἐπικλώμενοι καὶ τὰς τῆς μετανοίας ἀναπεταννῦντες θύρας τὸ ἄσυλον τοῖς ἐπταικόσι χαρίζονται, οὕτω δὴ καὶ ἐπίσημος ἀρετή, ἱερὸν τῷόντι χρῆμα, ἀπαλλαγὴν ἐνίοτε καὶ ἀσφάλειαν παρέχεται καὶ αὐτῇ τῇ ἀντιπάλῳ κακίᾳ.

737. Οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι οὐκ ἀνερευνῶσι τὰ ἔνδον ἐν τῇ ψυχῇ ταμεῖα.

738. Τοῖς γε καλῶς πολιτευομένοις συμβιβαστέον τὰ ἐπὶ μέρους συνοίσοντα τοῖς τοῦ κοινοῦ ξυμφέροντος λόγοις, ἑτοίμως ἔχουσι παραιτήσασθαι, ὁπότε δεήσοι, τὰ μόνοις αὐτοῖς ὀνήσιμα.

739. Ἡ φύσις αὐτὴ ξυγγνώμην ἀπονέμειν δοκεῖ τοῖς ὁτῳοῦν ἔργῳ χρωμένοις, οὗ χωρὶς οὐκ ἰσχύουσιν ἱκανοὶ γενέσθαι ἐς κατόρθωσιν τῶν παρ᾽ αὐτῆς ἐπιταττομένων.

740. Ἀλαζονεία καὶ κενοδοξία ποικίλοις τρόποις ἐπινέμεται ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον· καὶ ὑπὸ προσωπείῳ γὰρ ταπεινώσεως πολλάκις λανθάνειν πειρᾶται. Οὐκοῦν οἱ μὲν λόγοις, οἱ δὲ σιωπῇ δόξαν θηρῶνται, καὶ ἔνιοι μὲν μεταδιδόντες καὶ ἑτέροις τῶν ὄντων ἀπὸ τῆς ἐλευθεριότητος κλέος ἑαυτοῖς μνῶνται, ἕτεροι δὲ τὸ ῥυπαρὸν ὑποκοριζόμενοι οἰκονομικὸν καλοῦσι καὶ ταύτῃ μεγαλαυχοῦσι δῆθεν ἐπὶ φρονήσει· τὸ δ᾽ ὑπέροφρυ καὶ ἀλαζονικὸν καὶ ἐς χαμαιζήλους ἐνίοτε πῖπτον ψυχὰς τοὺς γραμματοδιδασκάλους καὶ πολλοὺς τῶν τὰς βαναύσους ἀσκούντων τέχνας τοσούτου φυσήματος πληροῖ, ὥστ᾽ οὐκ ὀλίγους τῶν ἐφ᾽ ὑψηλοῦ δίφρου καθεζομένων ἀρχόντων μετριωτέρους ἐκείνων τῷόντι εἶναι, καίτοι γε διὰ τὸν ὄγκον τοῦ ἀξιώματος μὴ φαινομένους.

741. Ὁ τοῦ ἀνθρώπου νοῦς ἐν ἑαυτῷ φέρει τὰ σπέρματα τοῦ θείου νόμου, ἥ τε κατ᾽ ἀρετὴν ἀγωγὴ ἐμπέφυκέ πως αὐτῷ· πολλάκις δὲ ἢ ἐξωτερικαῖς καὶ βιαίοις τισὶ περιστάσεσιν ἢ ἀσθενείᾳ φύσεως παρεκτραπεὶς τῆς εὐθείας ὁδοῦ ὑπὸ τῆς τῶν παθῶν τυραννίδος ἐς ἐκφύλους καὶ τερατώδεις ἐκτραχηλίζεται πράξεις· ἀλλ᾽ ὥσπερ τὰ ἐν τῇ φύσει τέρατα φέρουσί τινα τοῦ πρωτοτύπου μορφήν, οὕτω καὶ αἱ ἐς μοχθηρίαν ὑποσυρεῖσαι ψυχαὶ διά τε παραμυθίαν ἐπὶ τοῖς συνθλίβουσι δεινοῖς, ἐφ᾽ ᾧ τ᾽ ἐξὸν αὐταῖς εἴη πάλιν ἀναλαβεῖν τὸ πρότερον τοῦ βίου κάλλος, οἷον ἐνεχύρου ἢ ἱερᾶς ἀγκύρας διατελοῦσι χερσί τε καὶ ὀδοῦσιν αὐτοῖς ἀπρὶξ ἀντεχόμενοι τοῦ ἐπιπολαίου σχήματος τῶν ἀρετῶν· ὅ γε προσποίησιν καὶ ὑπόκρισιν ἐκφαυλίζοντες οἱ πολλοὶ καλοῦσι· τὸ δὴ τοιοῦτον, κἂν ὑπόκρισις εἴη, ἀλλ᾽ ἴσως ἔσθ᾽ ὅτ᾽ ἔξω μώμου ἂν εἴη· ἔστι γὰρ ἀναιρετικὸν προσκόμματος, χαλινὸς κακίας καὶ μέσον ἀσφαλὲς ἐς ἀνάκτησιν τῆς προτέρας διαθέσεως.

742. Οἱ μὴ περαιτέρω τῶν ἐπιπολῶν χωροῦντες, μήθ᾽ οἷον εἰπεῖν καταδυόμενοι ἐς τὰ τῆς ψυχῆς βάθη, τὰ εἴδωλα τῶν ἀρετῶν μόλις περιδραξάμενοι καὶ περιπτύσσονται καὶ γεραίρουσι.

743. Καὶ αἱ σμικρόταται τιμωρίαι βαρύταται εἶναι δοκοῦσιν, ὁπότε τὸ ἄθῳον ἀποκναίεται·

744. Καὶ οἱ μετριώτατοι τῶν ἀνθρώπων χεῖρας ἐνδιδόντες ῥᾷστα καταλλάττονται τῇ φεύγοντας δῆθεν αὐτοὺς διωκούσῃ δόξῃ.

745. Τῶν ἀνθρώπων καὶ οἱ ἐς ἐξαίσιον μετριοφροσύνην νεανιευόμενοι ταῖς ἐν τῇ ψυχῇ θαλαμευομέναις ἀρεταῖς ξυγγνώμην ἀπονέμουσιν, ἐνίοτ᾽ ἔξω προκυπτούσαις ἐπὶ θήρᾳ σώφρονος δόξης.

746. Ἡ στεῤῥότης ὥσπερ τις θυρωρὸς δύσκολος καὶ μεμψίμοιρος πολλὰ τῶν ὀνησίμων ἀποκλείει.

747. Ὁ φθόνος οὐδέποτε σχολὴν ἄγει.

748. Ὥσπερ ἔνια τῶν δηλητηρίων ἀφανίζει τὴν ἑτέρων δύναμιν, οὕτως ἔστιν ὅτε ἡ ὑπερηφάνεια ὑπερορίζει τῆς ψυχῆς τὰς κακίας.

749. Πολλοὶ νεανικήν τινα ἀλαζονείαν νοσοῦντες, ὅπως ἐνάρετοι δόξωσιν, ἐπ᾽ ἀληθείας ἀσκοῦσι τὰς ἀρετάς.

750. Ἡ ὑπερηφανεία πανταχοῦ ἀπαναινομένη τὸ χαμερπὲς καὶ εὐόμιλον ἀποποιεῖται καὶ τὴν μετὰ τῶν ἐλαττωμάτων συνουσίαν.

751. Τὸ ἀλαζονικὸν καὶ ὑπέροφρυ ὁποιανοῦν φεῦγον κοινωνίαν καὶ μόλις τὰς ἐμπεφυκυίας αὐτῷ φέρον κακίας ἥκιστ᾽ ἀπομάττεται τὰς ἐπιπολαζούσας τοῖς ὁμιλοῦσι κῆρας.

752. Αἱ μὲν ἄλλαι κακίαι διαῤῥήδην ἀντίκεινται ταῖς ἀρεταῖς, ἡ δ᾽ ἀλαζονεία πάσαις ἀρεταῖς ἐπιφύεται.

www.dacoromanica.ro

753. Δι' ἄγνοιαν οἱ ἄνθρωποι φοβοῦνται τὸν θάνατον, ὥσπερ τὰ παιδία τὸ σκότος.

754. Ἥ τε κατὰ τοῦ θανάτου καὶ ἡ περὶ τὸν θάνατον συγκροτουμένη παρασκευὴ φοβερώτερον ποιεῖ τὸν θάνατον.

755. Ὀργῆς, οἴκτου, ἀγάπης, μίσους, λύπης, ἐλπίδος καὶ ὁτουοῦν ἑτέρου πάθους ἐπίτασις τὸν τοῦ θανάτου φόβον πολλάκις νικᾷ.

756. Αἱ μὲν φανεραὶ τῶν ἀρετῶν ἐπαίνων γόνιμοι, τῶν δ' ἀνωνύμων ἡ τύχη γονή.

757. Οἱονεὶ ἀντανακλάσεις εἰσὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς αὐγαζουσῶν ἀκτίνων οἱ ἔπαινοι.

758. Ἡ φήμη ὡς ἐπιτοπολὺ οὔτε κήρυξ ἐστὶν ἀληθής, οὔτε κριτὴς ἀδέκαστος.

759. Οἱ μεγάλας ἀρχὰς διοικοῦντες ὥσπερ τὰ οὐράνια σώματα θαυμάζονται καὶ γεραίρονται, ἀλλὰ διηνεκῶς ἀγόμενοι καὶ φερόμενοι οὐδεμίαν ἔχουσι παῦλαν.

760. Ἡ πρὸς τὸ ὁμόφυλον ἀγάπη ἀφ' ἑστίας ἄρχεται.

761. Ὁ ὁμιλήσας γάμῳ καὶ τέκνων γενόμενος πατὴρ ἀσφαλῆ καὶ πολυτελῆ ἐνέχυρα ἔφθη δεδωκὼς τῇ δεσποζούσῃ τύχῃ.

762. Οἱ οἰκονομίᾳ προσανακείμενοι, τῇ τε φυλακῇ καὶ αὐξήσει τῶν ἰδίων κτημάτων προσλιπαροῦντες, μαλακῶς καὶ ἀνειμένως ὡς τὰ πολλὰ προνοοῦνται τοῦ κοινῇ ξυμφέροντος.

763. Αἱ δεύτεραί φασι φροντίδες σοφώτεραι· ἀλλὰ πολλάκις αἱ πρῶται φροντίδες παρὰ Θεοῦ.

764. Ἔσθ' ὅτε ταῖς ἀρεταῖς ἀμύνονται τὴν φύσιν ἐκεῖνοι, οἷς οὐκ ἐδωρήσατο τὸ τοῦ σώματος κάλλος.

765. Καὶ ἐν νεκροῖς καὶ ἐν ἐρειπίοις τιμῶμεν τὴν παλαιότητα· πολλῷ μᾶλλον ἄρ' ἔμπνουν αὐτὴν καὶ ζῶσαν γεραίρειν ὀφείλομεν.

766. Ὀλιγωρουμένης εὐγενείας τὰ τῶν ἀνθρώπων ἔκγονα, τῶν ἀλόγων ζῴων τίνι διοίσουσι;

767. Καὶ ἐν τοῖς σμικροῖς ἐς ὑπομονὴν μὴ διαλείπῃς ἀλείφειν σεαυτόν, ὅπως, ὡς ἔχει τὰ ἀνθρώπινα, ἐνσκήψαντα τὰ μείζονα δεινὰ ἐλαφρότερον οἴσῃς.

768. Ἡ φρόνησις καὶ τὰς σμικρὰς λεπτουργοῦσα πράξεις περιουσίᾳ προσοχῆς δεδίττεται καὶ οὐδὲ προσπελάσαι τολμᾷ τῇ ἐγχειρήσει μεγάλων ἔργων.

769. Τὰ μὴ ἐς φῶς προϊόντα τῆς ψυχῆς κινήματα οὐχ ὑποπίπτουσι ταῖς ψήφοις τῶν ἐπιγείων δικαστῶν, ἀλλ' ἐν οὐρανῷ καὶ κρίνονται καὶ κατακρίνονται.

770. Αἱ θεῖαι ποιναὶ χρόνου κιγκλῖσιν οὐ περιείργονται.

771. Τὸ φανερῶς φιλεῖν καὶ φανερῶς μισεῖν νεανικοῦ φρονήματος καὶ μεγαλοψυχίας ἐστὶ χαρακτήρ.

772. Τολμητίας ὁ φόβος, ὁπηνίκα ἐς ἄκρον ἐλάσῃ.

773. Θράσους ἀδελφός ἐστιν ὁ ἄπλετος φόβος.

774. Οἱ ἔν τε λόγοις καὶ πράξεσι διὰ τῆς πεπατημένης καὶ λεωφόρου ἰόντες τῆς κατὰ ψυχὴν ἀπολαύουσι γαλήνης.

775. Ἔνιοι τοσοῦτον εἰώθασι τιμᾶν φιλίαν, ὥστε οὐκ ἀποκάμνουσι φιλοῦντες, καίτοι τῶν φιλουμένων ἥκιστ' ἀποπληρούντων τὰ πρὸς αὐτοὺς καθήκοντα· οἱ δὲ τοιοῦτοι μηδαμῶς μωμητέοι, ἀλλὰ μᾶλλον μιμητέοι· τῶν γὰρ καλῶν καὶ ἡ ἐξ ἡμισείας ἀπόλαυσις πολλὴν ἀποστάζει γλυκύτητα· οἱ δὲ περὶ φιλίας δύσκολοι καὶ μεμψίμοιροι καὶ τὸ κύμινον διαπρίοντες, ὡς ἡ παροιμία φησίν, ἐν ἐρημίᾳ φίλων ὥσπερ ἐν νυκτὶ ἀκλεῆ καὶ τυφλὸν βίον βιοῦσιν· ὁπόσοι δὲ οὐκ εὐχερῶς ἀποστεροῦσιν ἑαυτοὺς τῶν ἐν τῷ βίῳ καλῶν, τὴν ἐπαινετὴν φιλαυτίαν ἱκανὴν ἀφορμὴν νομίζουσιν ἐπὶ περιποιήσει τῶν ὁπωσοῦν φίλων· φύσει γὰρ λίχνον ἐς συνουσίαν τὸ ἀνθρώπινον, ἐρημίας μηδαμῶς ἀνεχόμενον.

776. Ὁ καλῶς ἠρεμεῖν ἐπιστάμενος, οἶδε καὶ πράττειν καλῶς.

777. Λεπτὴ καὶ ἀμφίβολος ἐλπὶς τῆς ἀπογνώσεως κρείττων ἐστί.

778. Τὰ νοσήματα οὐχὶ λόγοις ἀνθηροῖς, ἀλλὰ σωτηριώδεσι φαρμάκοις θεραπεύονται.

779. Πρόσεχε μὴ ὑγιαίνων καταδαπανήσῃς τὰ τῶν ἀῤῥωστημάτων βοηθήματα.

780. Μετὰ κόρον μηδὲν πρᾶττε.

www.dacoromanica.ro

781. Ὁ κόρος πανταχοῦ σφαλερός.

782. Αἱ μεταβολαὶ καὶ ἐν τῷ πολιτικῷ σώματι κατὰ μικρὸν καὶ ἀνεπαισθήτως γιγνέσθωσαν.

783. Τὰ φάρμακα οὐκ εἰσὶ πάντοτε τοῖς ἀσθενοῦσιν ὀνήσιμα, τοὺς δ' ὑγιαίνοντας πάντοτε βλάπτουσιν.

784. Ἃ οὐκ ἰᾶται λόγος, ἰᾶται τόλμα.

785. Τὸ καὶ μηδεμιᾶς ὑποφαινομένης ἐλπίδος εὔελπι καὶ ἔμμονον ἐπὶ προμηθείᾳ καὶ χορηγίᾳ τῶν δεόντων καὶ ἐν σώματι καὶ ἐν πολιτείᾳ κατορθωτικόν ἐστι σωτηρίας καὶ μέχρι θαύματος.

786. Τὸ δύνασθαι φέρειν ἀπουσίαν θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης παραμυθίας μεγάλη τῷόντι γενναιότης ψυχῆς.

787. Μάθε ὑπὲρ Θεοῦ παραιτεῖσθαι τὰ πάνυ σοι πεφιλημένα καὶ κεχαρισμένα.

788. Ἡ φαντασία διὰ τῆς τῶν χωρίων μεταβολῆς πολλοὺς πεφενάκικεν.

789. Ὁ χρόνος πολυτελέστατόν ἐστι κειμήλιον· μὴ δὴ ἀργὸς παρατρεχέτω.

790. Ἐπὶ μὲν τῷ τῆς νεαρᾶς καὶ καθεστηκυίας ἡλικίας θανάτῳ ἐς γῆρας οὐ πολλοὶ μεταβεβηκότες οὐκ ἀπολοφύρονται, δάκρυα πολλὰ (ὥς γε εἰκὸς) κατασπείσαντες, ἀλλὰ καὶ μετὰ θυμηδίας ἀφηγοῦνται τὰ ἀγαθά, ὧν ἀκμάζοντες ἐπειράθησαν· δεδίττονται δὲ τὸν θάνατον ἀναπήρου καὶ σαθροῦ σώματος, ὃ ἤδη γεγηρακότες καὶ εἰς γῆν κεκυφότες φέρουσιν.

791. Ἀποσπάσας ἀπὸ τῶν ἔξω σύλλεγε σεαυτὸν ὡς ἐφικτόν.

792. Οὐ μόνον ἐν τοῖς φυσικοῖς ἡ ἑτέρου φθορὰ ἑτέρου γένεσις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς περὶ τὸν βίον ὁποιουοῦν φόβου ἢ φροντίδος, ἢ ἀσχολίας, ἢ πάθους, ἢ περιπετείας πεπαυμένης ἀπὸ τῆς πυρᾶς, οἷον εἰπεῖν, αὐτῆς αὐτίχ' ἕτερον οὐδὲν μεῖον λυποῦν καὶ ἀποκναῖον ἀναφύεται· καὶ οὕτως ὁ δύστηνος ἄνθρωπος ἀπὸ θατέρας εἰς ἑτέραν ναῦν μεταφερόμενος ναυτιᾷ καὶ κυμαίνεται, μέχρις ὅτου γε ναυαγήσοι ἐν τῷ πολυσάλῳ τοῦ βίου πελάγει· ἐκεῖνοι δ' ἀσφαλέστερον πλέουσι καὶ τῆς ἄνωθεν ἀρωγῆς ἐμπιπλώσης ἱλαρῶς τὰ ἱστία εἰς σωτήριον προσορμίζονται λιμένα, ὁπόσοι γ' ὑπομονῇ καὶ ταπεινώσει οἷον ἐπὶ δυσὶν ἱεραῖς ἀγκύραις σαλεύουσι.

793. Τῷ λύπῃ πιεζομένῳ οὐ μόνον παρὰ τῶν μισούντων καὶ φρονούντων, ἀλλ' (ὃ δὴ πάνυ ἀπηχὲς καὶ παράδοξον) καὶ παρ' αὐτῶν τῶν εἰλικρινῶς φιλούντων πολλάκις λιποψυχοῦντι ἀντὶ ὕδατος ὄξος ἀποδίδοται· οὕτω γὰρ εὐόλισθόν ἐστι τὸ ἀνθρώπινον, ὥστε καίπερ ἐπαγρυπνοῦν ἐπὶ λιπαρᾷ θεραπείᾳ, ἀλλ' ὅμως ἐνίοτε καὶ ταύτῃ πως τυφλοῦται τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον.

794. Λέληθεν ἡμᾶς πολλάκις ὁ βαθμὸς τῆς ἡμετέρας δυνάμεως· ἀτυχίᾳ δὲ περιπεσόντες, μυρίοις χαλεποῖς παλαίοντες, αἰσθανόμεθα καὶ διάπειραν λαμβάνομεν, ὅτι καὶ ἄκουσα γενναῖος ἐστιν ἀχθοφόρος ἡ ταλαίπωρος ψυχή.

795. Ἀτυχίας ἐπισκηψάσης μανθάνομεν ποταποί ἐσμεν.

796. Ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἐπιβολὴν σφοδρότερα τὰ πάθη καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς τῷόντι ἀνδρείους ἐνίοτε τῷ ῥοθίῳ κατέπληξεν, οὐδεὶς ἂν ἔξαρνος γένοιτο· ἀλλὰ τὸ τὰς θύρας ἐπιζυγώσαντα καὶ κατασφαλισάμενον ἐν αὐτοῖς προοιμίοις ἀπαντῆσαι γενναίως τῷ ἀντιπάλῳ μετὰ μείζονος ῥαστώνης νίκης ἐστὶ χορηγόν, πολλὴν ἐς ταὐπιὸν δωρούμενον τοῖς εὖ φρονοῦσι τὴν ἀσφάλειαν.

797. Ἔν τε ταῖς ἡμετέραις λόγοις καὶ πράξεσι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ πολλὰ παραπέφυκεν ἐνιζάνοντα, ἃ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς λέληθε, καίτοι μετὰ πολλῆς περινοίας ἀνιχνεύοντας, ἀνερευνῶντας καὶ περιέργως ἑαυτοὺς ἀναπτύσσοντας.

798. Ὁ πλήρης ἀγάπης πρός τε Θεὸν καὶ πρὸς τὸ ὁμόφυλον, ἐκεῖνος πάντως μεγαλουργός.

799. Σπάνιον ἐν τῷ βίῳ χρῆμα εἰλικρινὴς ἀγάπη, σαρκὸς ἀνωτέρα, ὁποιουοῦν καθαρεύουσα πάθους, πόῤῥω φιλαυτίας, ὀλίγωρος ἀμοιβῆς, ἄνετος, ἀδεής, ἐς οὐρανὸν ὁρῶσα καὶ μεμυκόσιν ὀφθαλμοῖς ὑπὲρ μόνου τοῦ καλοῦ ἐς τὸ καλὸν ὁρμῶσα.

800. Κίβδηλος ἀγάπη μίσους οὖσα γονή, ὁπόσα ὀργῇ καὶ φθόνῳ καὶ φόβῳ θητεύουσα τερατεύεται, ἅπαντα πανούργως ἐπιγράφεται τῇ ἀκηράτῳ ἀγάπῃ, τῇ δουλευούσῃ μόνῳ Θεῷ.

www.dacoromanica.ro

801. Σπινθὴρ ἀγάπης ὥσπερ ἡ τῆς χημείας θρυλουμένη λίθος, ἡ καὶ τὰ σμικρότατα τῶν ἔργων ἐς ἐξαίσιόν τινα μορφὴν μεταπλάττουσα ἀπεργάζεται ἀπέφθου χρυσοῦ ἄντικρυς πολυτελέστερα.

802. Στοιχείοις τε καὶ ὥραις καὶ ζῴοις καὶ ἀνθρώποις ἀποῤῥήτῳ καὶ δικαιοτάτῃ διανομῇ ἐνῆκεν ἡ θεία πρόνοια τὰ τῶν ἀγαθῶν σπέρματα, ἀμοιβαίαις ἐνδείαις μονονουχὶ συνδήσασα τοὺς λόγους τῆς πολιτικῆς κοινωνίας· καὶ ἄλλη μὲν γῆς μοῖρα καρποφόρος ἐστίν, ἑτέρα δὲ πυροφόρος, τῶν τε ὡρῶν ἡ μὲν ἄνθη φύει, ἡ δὲ ἀκρόδρυα βλαστάνει, ἄλλη δ' ἐμπίπλησι σίτου τὰς ἀποθήκας· ἡ μὲν ἀροῖ, ἡ δὲ σπείρει, ἄλλη πάλιν ἀρδεύει καὶ ἄλλη δρέπει τοὺς γλυκυτάτους καρπούς· καὶ ἄλλη μὲν γῆς ἀπόμοιρα σίδηρον γεννᾷ, ἡ δὲ χαλκὸν φύει, ἑτέρα δὲ ἄργυρον φέρει, ἄλλη δὲ βλαστάνει χρυσόν. Ἀμέλει ταύτῃ πως καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀκριβεστάτῃ διανομῇ ἐνέσταξεν ὁ Θεὸς τὰ καλὰ κἀγαθά, οὓς μὲν λόγων εὐροίᾳ οὓς δὲ σιωπῆς ἀσφαλείᾳ κοσμήσας, τοῖς μὲν δωρησάμενος κάλλος σώματος, τοῖς δὲ νοὸς λαμπρότητα· καὶ οἱ μὲν πλούτῳ περιῤῥέονται, οἱ δὲ τοῦ ἀκηράτου πλούτου τῆς κατὰ ψυχὴν ἠρεμίας ἀπολαύουσι καὶ τῶν τοῦ παντὸς καλῶν πάνυ δαψιλῶς ἐμφοροῦνται, καίτοι γε ἐν παραβύστῳ λανθάνοντες· καὶ οἱ μὲν ἐν τῷ τῆς νεότητος ἔαρι τεθήλασιν, οἱ δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου οἷον ἐν θέρει καρποφοροῦσι, πολλοὺς δὲ καὶ γήρως λειμὼν περιβλέπτους ἔδειξε καὶ περικλεεῖς. Δεῖ δὴ τόν γε νοῦν ἔχοντα στοχάζεσθαι κἀνταῦθα τὰς κράσεις τοῦ τε κατὰ μέρος τῶν ἡλικιῶν, καὶ μάλιστα τοῦ γενικωτέρου, τοῦ πολιτικοῦ φημι χρόνου (ἔχει γὰρ κἀκεῖνος αὐχμούς, πλημμύρας, καύματά τε κυνικὰ καὶ κρυμούς), ὅπως δι' ἀόκνου καὶ λιπαρᾶς παρατηρήσεως ἐπικαίρως ἀποδρέπηται τοὺς ἡδυτάτους καρπούς, μήτε μελλήσει παρατρέχων τὰς ὥρας, μήθ' ὑπὸ πλεονεξίας τρυγῶν ὄμφακας.

803. Πολυειδής ἐστιν ἡ πραότης· ἡ μὲν γὰρ διαῤῥήδην Θεοῦ δῶρον οὖσα ταῖς ἀκηράτοις ἐπανθεῖ ψυχαῖς ἵλεως, ἱλαρά, οἴκτου καὶ φιλανθρωπίας προῖκα μεταδιδοῦσα τοῖς προσκεκρουκόσι, μνημονικὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας, συγγνωμονική, ἐλευθεριότητος περιουσίᾳ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἠδικηκότας εὖ ποιοῦσα· ἑτέρα δὲ πραότης φρονήσεως καὶ περινοίας ἐστὶ γονή, ναυτιῶσα μὲν ἐπὶ τοῖς σκαιῶς πραττομένοις, βελτιώσεως δὲ καὶ διορθώσεως ἐλπίδι ἐς φιλανθρωπίαν εὐφυῶς ἑαυτὴν ἀναπλάττουσα καὶ τὸ εἰς ἄμυναν σφαδάζον ἔν γε τῷ παρόντι κατευνάζουσα καὶ ταμιευομένη τὸν καιρόν. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος πραότητος ἐπίμωμον, μεστὸν ὑποκρίσεως ἀπλέτου καὶ ὑπουλότητος ἐκείνοις ἐπιπολάζον, οἳ σιωπῶντες δάκνουσι καὶ οὐδὲ τῶν ὑπ' ἀγνοίας ὁπωσοῦν παρατραπέντων φείδονται, ἀλλ' αὐτίκα ἀπηνεῖ τινι κατηφείᾳ καὶ σκυθρωπότητι μυελῶν αὐτῶν καὶ ὀστέων καθάπτονται. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη διάθεσις ψυχῆς, ἥ γε ὁτὲ μὲν ἀλαζονείαν, ὁτὲ δὲ δειλίαν ἔχει μητέρα· ἑαυτῇ τε μηδαμῶς τεθαῤῥηκυῖα οὔκουν πρόεισιν ἐς φῶς, ἀλλ' ἀμφιβόλου νίκης, αὐθαιρέτου δῆθεν πραότητος ὄνομα προτιμῶσα σοβεῖ καὶ σεμνύνεται· τὸ δ' ἄνευ λόγου πατουμένην περιορᾶν τὴν ἰδίαν τιμήν, τὸν πολυτελῆ θησαυρὸν προσχήματι πραότητος, ἀγελαίου ψυχῆς ἐστι χαρακτήρ· γεννᾷ δ' ἐνίοτε τὸ πρᾶον καὶ ἤπιον τὸ ῥᾳθυμοῦν καὶ ὅλως ὑπτιάζον τῆς ψυχῆς, οὐ δυναμένης βαστάζειν, ἀλλ' ὡς ἄχθος ἀποτιθεμένης τὴν μνήμην τῆς φθασάσης ὕβρεως, τῆς γ' ἐς ἄμυναν ἐκκαλουμένης τὸ γενναῖον τοῦ φρονήματος.

804. Πολλῶν ἀγαθῶν γόνιμός ἐστιν ἡ φιλοπονία, ἡ δὲ ῥᾳθυμία φθοροποιὸς κομιδῇ, ἅτε δὴ οὐ μόνον τῶν ἔξωθεν ἀπαντώντων ὠφελημάτων τῇ κτήσει ἐμποδὼν καθισταμένη, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἤδη προσοῦσιν ἡμῖν ἰοῦ δίκην ἐπιφυομένη καὶ ταῦτα καταδαπανῶσα. Δεῖ δὲ τόν γε νοῦν ἔχοντα διαπονεῖσθαι μέν, ἀλλὰ προηγουμένης φρονήσεως, ἥτις οἶδ' αἱρεῖσθαι τὰ συνοίσοντα σχολαίῳ ποδὶ βαίνουσα καὶ μηδαμῶς ἐπιταχύνουσα τὰ μετὰ χεῖρας ἔργα· ἡ γὰρ παρὰ τὸ δέον ταχυτὴς ἀφροσύνης ἐστὶ δεῖγμα. Οἱ δὴ φρονήσεως εὖ ἥκοντες πταίουσι μὲν ἐνίοτε, ἀλλὰ κατὰ βραδύτητα πταίουσιν, ἥ γε παρακολουθεῖ τῷ τοῦ νοὸς ἐπιμόνῳ καὶ ἐμβριθεῖ· ὁπόσοι δὲ πρὸς τὴν ἀπόβασιν μόνον ἀφορῶντες τῶν ἐς ταύτην ἀγόντων μέσων ὠλιγωρήκασιν, οὐ μόνον ἐκπεπτώκασι τοῦ προκειμένου, ἀλλὰ δὴ καὶ γέλωτα πολὺν ὠφληκότες αἰσχρῶς ἀπηλλάγησαν. Ἔστιν ὅμως ὀλίγ' ἄττα τῶν ἐν τῷ βίῳ, ἃ τὸ θερμουργὸν καὶ δραστήριον ἀπαιτοῦσι μονονουχὶ φωνὴν ἀφιέντα· ἐν τοῖς τοιούτοις ἄρα κρατείτω τὸ τοῦ Κῴου γηραιοῦ, τὸ «ἐν τοῖσιν ὀξέσι νου-

www.dacoromanica.ro

σήμασιν αὐθημερόν», καὶ τὸ τοῦ Ἀθηναίου ῥήτορος, ὅτι βραδέως μὲν βουλευτέον, τὰ δὲ δόξαντα ταχέως ἐπιτελεστέον. Ἑκάστῃ δὲ ἡμέρᾳ ἰδία τις ἀπόκειται πρᾶξις, ἣν μετ' ἐμμελοῦς φροντίδος καὶ ἄνευ μελλήσεως ἀποδιδόντες κοῦφοι καὶ εὔζωνοι περιμενοῦμεν τὴν ὑστεραίαν ἐναμίλλῳ προθυμίᾳ καὶ προμηθείᾳ τὸν ὀφειλόμενον κἀκείνῃ φόρον ἀποτίσοντες. Ἔστω τοίνυν κεφάλαιον τοῦ λόγου τὸ ἐν ὁτῳοῦν ἐγχειρήματι σπεύδειν βραδέως.

805. Ἰός ἐστιν ἄντικρυς ἡ λύπη· ὁμίχλην καταχέει τῆς φαντασίας, ἀμαυροῖ τοῦ νοὸς τὸ κάλλος, μελανίας ἐμπίπλησι τὸ πρόσωπον, μεταδίδωσι δὲ καὶ τοῖς προσομιλοῦσι τῆς λοιμώδους ποιότητος, ὥστε κἀκείνους ὁμοίως τοῖς ἀπὸ Τροφωνίου (ὥς φασι) διατίθεσθαι ἐρήμους γέλωτας, ἐρήμους εὐθυμίας. Ἀλλ' ἔνιοι τὴν ἄγροικον καὶ ἄλαλον καὶ κωφὴν ταυτηνὶ διάθεσιν ἀρετῆς καὶ φρονήσεως καὶ εὐσεβοῦς συνειδήσεως ὀνόματι καλλωπίζειν ἐπιχειροῦσι καὶ ἢ ὑποκρίσει ἢ μελαγχολίᾳ ἀνοήτως ἐς ἄτοπον οὕτω δόξαν ὑποσυρόμενοι ἀπείργουσι τοῦ εὐθυμεῖν τοὺς ἀνθρώπους· ἡ φρόνησις μέντοι γε τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ λύπην ὁποιασοῦν τύχης καὶ ἰδέας βίου παντάπασιν ὑπερορίζει. Οἵ τ' ἀπὸ τῆς στοᾶς σοφοί, καίπερ εἰς ἀπότομον καὶ ἀπόκρημνόν τινα στεῤῥότητα ἐπαλείφοντες τοὺς αὐτῶν μαθητάς, οὐ ξυνεχώρουν ὅμως οὐδ' ἐκεῖνοι ὑπείκειν τῇ λύπῃ, ἀλλὰ καὶ στρεβλουμένην διετείνοντο ἐν εὐθυμίᾳ διαλάμπειν τὴν ἀρετήν· οἱ δὲ τὴν χριστώνυμον καὶ ἀκήρατον ἐπανῃρημένοι θρῃσκείαν διηνεκῆ χαράν, ἐν ὁποιοισοῦν κινδύνοις εἶεν ἀσκήσαντες, ἐπαινοῦνται καὶ στεφανοῦνται· τὴν δ' ἐπιπόλαιον οὐμενουν λύπην ἀλλὰ σκυθρωπότητα τοῖς ὀργιζομένου βασιλέως ἐν εἱρκτῇ ἢ ἐν ὑπερορίᾳ διατρίβουσι λυσιτελῆ νομιστέον, ἵνα μὴ φανερῶς καὶ ἀνερυθριάστως εὐθυμίᾳ καὶ χαρᾷ διαῤῥέον τὸ κολαζόμενον ἐς μείζονα ὀργὴν διερεθίσῃ τὸν ἐπιτριβόμενον τὴν ποινήν, ᾧ γε πάντως ἐστὶ πρὸς θυμοῦ μέχρι καρδίας διήκειν τὰ τῆς κολάσεως.

806. Ὁ φόβος μίσους πατήρ.

807. Καὶ εὐτελεστάτου αἵματος φείδεσθαι προσήκει τὸν ἄρχοντα.

808. Ὁ ταχέως καταδικάζων μονονοὺκ ἐθελοντὴς καταδικάζει.

809. Τὸ ἰᾶσθαι τοῦ ἀποτέμνειν τὰ σεσηπότα μέλη πολλῷ μείζονα εὐδοξίαν περιάπτει χειρουργικῇ τε καὶ πολιτικῇ.

810. Καὶ ἰατρῶν παῖδες οὐ τοῖς αὐτοῖς χρῶνται φαρμάκοις πρός τε τὸ βάναυσον καὶ πρὸς τὸ εὐγενείᾳ γεραρόν, ἀλλὰ τοῖς δευτέροις προσηνεστέροις ἰάμασι λιπαρωτέρᾳ τε θεραπείᾳ προσφέρονται.

811. Τοῖς εὖ φρονοῦσι τῶν ἀρχόντων, εἴ γε μὴ ἀνάγκης ἀκμὴ ἐνίοτε τερατευομένη ῥᾳδιουργοίη τὰς ἐπιχειρήσεις[1], τὰ μὲν ἀνιῶντα ἄλλοις ἐπιτακτέον, τὰ δὲ κηλοῦντα καὶ θέλγοντα καὶ ὅλως ἀναρτῶντα τὰς ψυχὰς αὐτουργητέον.

812. Συντετμημένον εἶναι δεῖ τὸν ἐπὶ ταῖς ποιναῖς χρόνον, μὴ κατακερματιζομένης τῆς κολάσεως καὶ πολλάκις τοὺς θεωμένους δακνούσης, ἀλλὰ μιᾷ πληγῇ περαινομένης τῆς κατ' ἀνάγκην θεραπείας.

813. Πληγαῖς καὶ τομαῖς μαλακῇ χειρὶ ἐπιβάλλειν αὐτίκα προσήκει τὰ οἱονεὶ μαλάγματα τὰς ἀφθενεστέρους πρὸς τοὺς κατεπτηχότας εὐποιΐας ἀποκλίνοντα πᾶσαν ἀπηνείας ὑπόνοιαν.

814. Οἱ πυκναῖς εἰσφοραῖς κατατρύχοντες τὸ ὑπήκοον οὐκ ἔστιν ὅτε οὐκ ἀπειλήφασι τῆς πλεονεξίας τἀπίχειρα, ἄπλετον μίσους ἀναζῤιπίσαντες φλόγα· αἷμα γὰρ καὶ ψυχὴ τοῖς γε πλείοσι τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀργύριον· διὸ ἐς ἴσα δεινὸν τό τε ἀφαιρεῖσθαι τὴν ζωὴν καὶ τὸ παραιρεῖσθαι τὰ ὄντα. Δεῖ δὴ ἀπὸ τῆς ἀνάγκης τῆς γε ἀληθοῦς ἀναφύεσθαι τὰς τῶν φόρων εἰσπράξεις ἐπὶ προφανεῖ φυλακῇ καὶ σωτηρίᾳ τοῦ κοινοῦ τῆς πολιτείας, μέτριά τε εἶναι προσήκει τὰ τέλη, μή γ' ἀπηνῶς ἀποσπῶντα καὶ ἀποκαλύπτοντα (κατὰ τὸν εἰπόντα) ἅμα τῷ ἐρίῳ τὸ δέῤῥιον· μισεῖ δὴ γενναῖος βασιλεὺς καὶ κηπουρὸν τὸν ἐκ ῥίζης ἐκτέμνοντα τὰ λάχανα. Εὐλαβεῖσθαι δὲ προσήκει καὶ τὰς πυκνὰς εἰσπράξεις, τάς τε περιτιθεμένας ἐκείναις καινὰς κλήσεις τὰς οὐδὲν ἔλαττον ἐπαιρούσας ἢ μειούσας τὴν ἀπέχθειαν· φενακιζόμενον γὰρ τὸ πλῆθος ἀδεέστερον βλασφημεῖ, δειλίας κατηγορῆσαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἐς ἔννοιαν ἐλθὸν τῆς

[1] Ἐν τῷ κειμένῳ ἐγχειρήσεις, ἀλλ' ἄνωθεν τῶν τριῶν πρώτων γραμμάτων ὁ καλλιγράφος ἐσημείωσε τὸ ἐπι.

www.dacoromanica.ro

αὐτοῦ δυνάμεως. Δεῖ δὲ καὶ ἐπαγρυπνεῖν τοῖς συλλέγουσι τοὺς φόρους, ὧν οἵ γε πλείους ἐπίσης συλῶσι τό τε ἄρχον καὶ τὸ ὑπήκοον Βριάρεοι πολύχειρες, παμφάγοι βδέλλαι, ἐκμυζῶντες οὐ μόνον τὸ γάλα, ἀλλὰ καὶ τὸ αἷμα τῶν δυστήνων, οἳ πολλὴν ἐπιτρίβονται τοῖς δεσπόταις λύμην, κατασπαράττοντες αὐτοὺς ὥσπερ αἱ κύνες τὸν τοῦ μύθου Ἀκταίωνα. Προσέτι δὲ καὶ ἡ μετ' ἀνακωχῆς καὶ κατ' ὀλίγον ἀπότισις ἐπικουφίζει τῶν εἰσφορῶν τὸ ἄχθος καὶ μονονουχὶ ἀφαιρεῖται τὴν αἴσθησιν, καὶ ἡ μετὰ φειδοῦς οἰκονομία καὶ τὸ ἐν τῇ διαίτῃ σῶφρον τοῦ ἄρχοντος προθυμώτερον ἐς τὰς λειτουργίας παρασκευάζει τὸ ὑπήκοον. Ὁπόσοι δὲ τὰ μετὰ στεναγμῶν καὶ δακρύων χορηγούμενα κακῶς δαπανῶσι, τοῖς ἐπὶ τῶν κρημνῶν δένδροις εἰσὶν ὅμοιοι, ὧν τοὺς καρποὺς κόρακες καὶ ἰκτῖνες κατεσθίουσι, τῶν ἀνθρώπων μηδ' ὁπωσοῦν ὠφελουμένων· ὁ γὰρ ἀκριβὴς πλοῦτος, ὡς ὁ Μαικήνας ἔλεγεν, οὐχ οὕτως ἐκ τοῦ πολλὰ λαμβάνειν, ὡς ἐκ τοῦ μὴ πολλὰ ἀναλίσκειν ἀθροίζεται. Κἀκεῖνο δὲ φυλακτέον, μὴ ἄνισοι μηδ' ἀδικίας μεσταὶ ὦσιν αἱ εἰσφοραί, τῶν μὲν συντριβομένων, τῶν δὲ γελώντων καὶ τῇ ἀφελείᾳ τοῦ ἄρχοντος ἀποχρωμένων· ἐπειδὴ κοινὸς ὀφείλει πατὴρ εἶναι καὶ ἅπαν τὸ πολίτευμα περιέπειν καὶ περιθάλπειν ὁ τῷόντι ἡγεμονικὸν ἀλλὰ μὴ τυραννικὸν ἀσκῶν φρόνημα, καὶ διὰ τοῦθ' ὁ Πλάτων ἐπαινεῖ τὸ τιμᾶν τὴν οὐσίαν.

815. Τὸ γῆρας ὥσπερ ἀπηνὴς τύραννος ἀπείργει τῆς ἀπολαύσεως τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν κεκωλυμένων· διαῤῥήδην θάνατον ἐπαπειλεῖ τοῖς ὀλιγωροῦσι τῶν αὐτοῦ νόμων.

816. Οἵ γε πλείους τῶν ἀνθρώπων ὅ τι ἂν ἀπλέτῳ πόνῳ παρακόπτοντες περιαιρῶσιν ἀπὸ τῶν αὐτοῖς ἐμπεφυκότων ἐλαττωμάτων, τοῦθ' ἅπαν τῇ ἀλαζονείᾳ προστιθέασι καὶ τῇ τοιαύτῃ ὁσημέραι προσθήκῃ εἰς μέγαν αὐτὴν ἐξαίρουσιν ὄγκον· καὶ ταύτῃ ἄρα, τῶν ἐν ἡμῖν παθῶν κολαζομένων ὁπωσοῦν, τὸ ὑπέροφρυ φυσιούμενον ὡς ἐπὶ νίκῃ καὶ θριάμβῳ βρενθύεται.

817. Οἱ ἀλαζόνες οὐ μόνον ἐκεῖνα τῶν ἐλαττωμάτων, οἷς οὕτω τυχὸν οὐ περιείργονται, μυρίαις ὕβρεσι πλύνουσιν, ἀλλὰ κἀκεῖνα τῶν προτερημάτων ἐξουθενοῦσιν, ὧν οὐκ εἰσὶ μέτοχοι.

818. Οὐ μόνον λογισμῷ, ἀλλὰ καὶ κενοδοξίᾳ τὰ ἀηδῆ προσιέμεθα.

819. Γόνιμος μέν ἐστιν ἡ φαντασία πολλῶν εἰδώλων· ἀλλὰ καὶ ὣς οὐκ ἐξισχύει διηκριβωμένως ζωγραφεῖν τὰς ἐν τῇ καρδίᾳ ὑπὸ τῆς τῶν παθῶν ποικιλίας ἐγκεκολαμμένας πολυμόρφους καὶ ἀλλοκότους εἰκόνας.

820. Ἡ μνήμη τοῦ παρῳχημένου καὶ ἡ περὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου φροντὶς ἀνθρώπῳ μόνον ἐνέσπαρται, τὰ δ' ἄλλα ζῷα ἐφήμερα καὶ ἔρημα λόγου περὶ τὸ παρὸν εἰλεῖται, τὸ χειμάῤῥου δίκην παραῤῥέον ὀξύτατα.

821. Τὰς μετὰ δόλου πεύσεις καιρίᾳ ἐκκρούεσθαι πεύσει φρονήσεώς ἐστι χαρακτήρ. τὸ δεσποτικὸν στόμα ἔχων διδάσκαλον.

822. Ἐνίοις ἔδοξεν ἐξὸν εἶναι ἐν μέρει τὸ ἀδίκως πράττειν, ὅπως ἡ συμπλήρωσις πολλῶν δικαίων ἀπαρτίζοιτο· ἀλλ' ἡ μὲν ἀπὸ τῆς παρούσης ἀδικίας λύμη ἀμφιλαφής ἐστι καὶ βεβαία, περὶ δὲ τοῦ μέλλοντος τίς ἐγγυήσεται; Ἀμέλει τοῖς γε ἀρετὴν τιμῶσι προσῆκόν ἐστιν ἀσκεῖν τὰ ἐν τῷ παρόντι ἀγαθὰ καὶ δίκαια καὶ κοινῇ συμφέροντα, ἀνατιθέναι δὲ τῇ θείᾳ προνοίᾳ τὰ μέλλοντα, μηδαμῶς παραχαράττοντας τὰ μετὰ χεῖρας ἀβεβαίου δικαιοσύνης προφάσει.

823. Πολλῇ λόγων τερθρείᾳ ἐπαινεῖν διατείνεται ἕκαστος ἐκεῖνα τῶν ἐλαττωμάτων, οἷς πολιορκούμενος καὶ πιεζόμενος οὐκ ἰσχύει αὐτὰ διορθώσασθαι καὶ καταλλήλων φαρμάκων ἐπιθέσει ἀπονίψασθαι τὰς ἐνιζηκυίας κηλῖδας.

825. Πολιὰ ἄνοια μείζων τῆς ἔτι νεαρᾶς καὶ νηπιώδους ἀνοίας.

816. Οὐδέν ἐστιν ὀχληρότερον ἀνοίας, ᾗ γε πρόσεστιν ἀγχινοίας ἀπόμοιρα.

827. Οὐδ' ἡ ἄκρατος μοχθηρία φανερὸν ἐπαναιρεῖται κατὰ τῆς ἀρετῆς πόλεμον· ἀλλὰ τό γε δοκοῦν τιμῶσα καὶ γεραίρουσα τὸ ταύτης ὄνομα πάσῃ μηχανῇ τὰ τῆς κακίας ὀνείδη προσάπτει καὶ πολυτρόπως διαβάλλει καὶ μυρίας αἰτίας ἐπάγει, καὶ τελευτῶσα ὡς εἰς κακίαν αὐτομολήσαντας καταβάλλει τοὺς ἀρετῆς θιασώτας.

828. Οἵ γε πλείους οὔκουν τιμῶντες τὸ ἀνακεκαλυμμένον καὶ φιλόμισθον, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τοῖς ἀνιῶσι καὶ ἀποκναίουσι κατελεεῖσθαι, ἢ ἐπὶ τοῖς κατορθώμασι θαυμάζεσθαι γλιχόμενοι τὴν πεπαῤῥησιασμένην συνουσίαν τῆς γ' ἀσφαλεστέρας ἐνίοτε προτιμῶσι σιωπῆς.

www.dacoromanica.ro

829. Τὰ ἐν τῇ ψυχῇ ζέοντα πάθη καὶ τοὺς ἐπὶ φρονήσει κομπάζοντας ἐς οὐκ ὀλίγας ἀτόπους καὶ παραδόξους συνελαύνουσι πράξεις· ἀλλὰ μᾶλλον ἁπάντων ὁ ἔρως μυρία ὅσα γελοῖα φιλεῖ τερατεύεσθαι.

830. Οὐ μόνον τὰς ἐπιπολαζούσας αὐτῷ κιβδήλους διαθέσεις νεανιευόμενον τὸ ἀνθρώπινον ἀρετῶν ὀνόμασι κοσμεῖν εἴωθε, τὸ ῥυπαρὸν οἰκονομικόν, λελογισμένον τὸ δειλόν, φιλότιμον τὸ κενόδοξον ὀνομάζον καὶ τὸ μὲν παράβολον μεγαλόψυχον, τὸ δ' ἐς θωπείαν μετὰ χυδαιότητος ὑποῤῥέον φιλόφρον καὶ τὸ ἀλαζονικὸν καὶ ὑπεροπτικὸν τοῦ ἤθους ἐμβριθὲς καὶ σοβαρόν, τό τε ἐς ἀπάτην συγκεκροτημένον ἀγχίνουν ἀποκαλοῦν· ἀλλ' ἐνίοτε ἐς τοσοῦτον ἀναιδείας ἔνιοι χωροῦσιν, ὥστε εἰς τὰς παντάπασιν ἐναντίας ταῖς προσούσαις αὐτοῖς κακίαις ἀρετὰς διατείνεσθαι καὶ ἄνευ ἐρυθήματος προσποιεῖσθαι τὴν τούτων κτῆσιν, δειλίαν μὲν νοσοῦντας, μεγαλοψυχίαν δ' ἀνέδην ὑποκρινομένους, ἀνελευθέρῳ γνώμῃ ῥυπαινομένους, ἐλευθεριότητι δὲ κομπάζοντας, ἡδοναῖς μὲν καλινδουμένους, σωφροσύνην δὲ γεραίρειν διϊσχυριζομένους, τοὺς ὑφ' αὐτοὺς κατατρίβοντας ἀδίκως, δικαιοσύνης δ' ἀντιποιεῖσθαι λέγοντας. Οὕτως ἄρ' εὐφυές ἐστι τὸ πλημμελοῦν καὶ πᾶσαν ὁδὸν τέμνον καὶ πανταχόθεν ἑαυτῷ παραπετάσματα μαστεῦον, ὅπως διαλύσαν ἀποκρούσηται τὰς παρὰ τῶν πέλας ἠκούσας αἰτίας καὶ μέμψεις.

831. Ῥᾷστα μὲν συγγνώμην ἀπονέμομεν τοῖς τῶν ἡμετέρων φίλων πταίσμασιν, ὁπότε μηδεμία ἡμῖν ἐπιτρίβεται ζημία· τὰ δ' ἡμᾶς ἀποκναίοντα τῶν ἐλαττωμάτων, κἂν σμικρὰ εἶεν, λήθῃ τῆς μεταξὺ φιλίας ὡς ἀφόρητα λόγων κομψείᾳ παραδειγματίζομεν καὶ μονονουχὶ στηλιτεύομεν, κἀνταῦθα δήπουθεν τῆς φιλαυτίας ὥς γε αὐτῇ φίλον δεκαζούσης τὰς ψήφους.

832. Οἱ ἀπὸ καρδίας τὰς ἀξιαγάστους ἐπαινοῦντες πράξεις μονονουχὶ κοινωνοὺς αὐτοὺς ἐπιδείκνυνται τῆς τούτων κατορθώσεως.

833. Τοῦ φόβου τὸ μὲν ἀχλὺν καταχέον τῆς διανοίας καὶ δῆθεν ἀσφαλείας προσχήματι ἀπάγον ἡμᾶς τῆς λεωφόρου ἄντικρυς ὀλέθριον· ἐκεῖνο δὲ τὸ μέρος αὐτοῦ, ὅ γε πραγμάτων εὐροίᾳ μεγαλαυχοῦντας καὶ μεθύοντας οἱονεὶ κέντροις διϋπνίζει ἀναμιμνῆσκον τῆς ἀσθενείας, πάνυ τοι λυσιτελεῖ καὶ πολλοὺς ἀποκρούεται κινδύνους· καὶ τὸ μὲν ἐν τῷ ἔργῳ δειλὸν καὶ κατεπτηχὸς φθείρει πᾶν ὅτι περ ἀξιέπαινον, ταῖς κεναῖς ἀπειλαῖς τοῦ ἀντιπάλου σκαιῶς ὑπεῖκον καὶ ταῖς εὐκαιρίαις προϊέμενον, τὸ δὲ σώφρονι πτοίᾳ κολάζον τύχην ἀκολασταίνουσαν καὶ ἐπικαίρῳ εὐλαβείᾳ καὶ προμηθείᾳ προπαρασκευάζον καὶ ἐξομαλίζον ἑαυτῷ τὴν ἐς τὸ κάταντες κάθοδον, ὡς ἔχει τὰ ἀνθρώπινα, ἀκράτου θράσους αἱρετώτερον, οὐδέποτ' αἰφνιδίως ἐκτραχηλιζόμενον, οὔτε διὰ κρημνῶν σχετλίως ὠθούμενον, ἀλλ' ὥσπερ εὔζωνος ὁδοιπόρος ἱλαρῷ καὶ γεγηθότι τῷ προσώπῳ τὸν προκείμενον ἀνύον δρόμον. Καὶ ὁπόσοι μὲν ῥᾳθυμίᾳ παραφέρονται, κἄν τε ἐν θαλάσσῃ πλέωσι, κἄν τε ἐν πολέμῳ ἐν ὁποιᾳοῦν τάξει τελοῦντες ὦσιν, οὐ μόνον ἑαυτοὺς λίαν βλάπτουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις, τῆς νόσου διαδοσίμου γενομένης, μεγάλας ἐπιτρίβονται ζημίας· οἱ δέ γ' ἑπόμενοι τῷ ἡγεμόνι λόγῳ, κἀκείνου ἐπιτάττοντος, συγκεραννῦντες ἀνδρείᾳ καὶ τόλμῃ τὸ λελογισμένον καὶ ὥσπερ χαλινῷ ἀνασειράζοντες τὸ παράβολον εἰς σωτήριον καθορμίζουσι λιμένα καὶ νῆας καὶ πολιτείας.

834. Πάνυ δυσχερής ἐστιν ἔν τε πράγμασιν ἔν τε νοήμασι καὶ λόγοις ἡ τῆς ἀληθείας διάκρισις· πολλά τε τὰ ἐπιπολάζοντα καὶ ἐπιπροσθοῦντα καὶ φενακίζοντα οὐ μόνον τὰς αἰσθήσεις καὶ τὴν παρ' ἐκείνων ἀποματτομένην καὶ ἀναπλάττουσαν μυρία ὅσα ἰνδάλματα φαντασίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ νοὸς πολλή τις ἀχλὺς καταχεῖται, ὥστε ὁσημέραι καὶ ὅσαι ὧραι ἐπὶ ὁτῳοῦν προσώπῳ καὶ πράγματι παρηλλαγμένας φέρειν τὰς ψήφους, τὰς μὲν κακίας ἀρετῆς ὀνόματι σεμνύνοντα, ταῖς δ' ἀρεταῖς κηλῖδα προστριβόμενα, καὶ τὰς ἀδιαφόρους δὲ πράξεις τὰς ἀπὸ ταὐτομάτου καὶ ἀκόντων ἐνίοτε τῶν πραττόντων ἐς φῶς ἐκ πηδώσας, αἷς οὔτε ἀρετῆς οὔτε κακίας μέτεστιν, ἐπαινοῦντα καὶ ψέγοντα. Ἀλλὰ πολλάκις, τῶν πραγμάτων ἥκιστα μεταβαλόντων, ταῖς καταφάσεσι καὶ ἀποφάσεσιν αὐτὸς ἑαυτῷ ἄντικρυς μαχόμενος ὁ νοῦς ἐπιδείκνυται τὴν ἔνδον ταραχὴν καὶ τὸ ἄστατον καὶ ἀνέδραστον καὶ ἀκμὴν δυσάρεστον θριαμβεύει, ὥστε τὰ ὀνείδη τῆς θαμὰ μεταβαλλομένης τύχης οὐδὲν ἔλαττον περιάπτεσθαι τῇ διαθέσει τῆς οὕτω κραδαινομένης ψυχῆς, ἧς τὸ ἁβρὸν καὶ τρυφερὸν καὶ ὅλως διαῤῥέον ἐπὶ τὸ ἀκρότατον ἥκει· καὶ εἴ γε φωνῆς μετῆν τῇ ταλαιπώρῳ τύχῃ, ἴσως ἂν ἐπιμέμψαιτο καὶ

www.dacoromanica.ro

κατηγορήσειε τῆς ἡμετέρας ἀνοίας, τῆς μηδέποτ' ἀρεσκομένης μηδ' ἀγαπώσης τοῖς παροῦσι· καὶ οὐδὲν μεῖον ἐπὶ τῷ αὐτῷ σχήματι μενούσῃ ἢ ποικίλα ὑποδυομένῃ προσωπεῖα μετὰ πολλῆς ναυτίας ὁμιλούσης τῇ τύχῃ, καίτοι γε ἴσως ἐκείνῃ ἐφ' ᾧ κηλήσει καὶ θέλξει, τὸ οὕτω δεινῶς δύσκολον καὶ μεμψίμοιρον ζῷον πολυειδεῖς μεταμφιέννυται μορφάς.

835. Οὔμενουν λέληθε τοὺς εὖ φρονοῦντας, ὅτι σιωπῆς ἀκίνδυνον γέρας, ἀπὸ δὲ τῆς τῶν λόγων δαψιλείας καὶ τῆς κοινωνίας τῶν ἀποῤῥήτων μεγάλην πολλάκις ἀπηντηκέναι ζημίαν· ἐπειδήπερ ὅμως ἡ φιλία οὐ μόνον κόσμος καὶ καλλονή, ἀλλ' ἔρυμά τε καὶ ἔρεισμα βίου, καρπὸς δὲ φιλίας ἡδύτατος ἡ μετὰ παῤῥησίας συνουσία, προαιροῦνται τῆς σιωπῆς τὸ δαψιλὲς τῶν λόγων· παθαινομένῃ γὰρ ψυχῇ ἡ τῶν λυπούντων λογισμῶν διαφόρησις οὐδὲν ἧττον ὀνήσιμος, ἢ σώματι πιεζομένῳ καὶ συμπνιγομένῳ ἡ τῶν ἀποκναιόντων χυμῶν ἐξάτμισις· διὸ καὶ τῶν ἐπὶ φρονήσει θαυμαζομένων ἔνιοι βασιλέων ἐξοικειούμενοί τινα τῶν ὑπηρετουμένων ἐς φίλου τάξιν καὶ ὁμότιμον βαθμὸν προβιβάζειν εἰώθασιν, ἐφ' ᾧ, ὁπότε γε αὐτοῖς βουλομένοις εἴη, ἀποθέμενοι τὸ τοῦ βασιλέως πρόσωπον ἀνακεκαλυμμένῃ καρδίᾳ καὶ ἀναπεπταμένοις σπλάγχνοις ὁμιλεῖεν, ἀπολαύοντες ἀκραιφνοῦς φιλίας, δαιμονίου τῳόντι χάριτος.

836. Τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀκέραιον καὶ ἀπέριττον ἐκμαγεῖον ἄντικρύς ἐστι τῆς πρωτογόνου φύσεως· καθαροὺς γὰρ φέρει καὶ ἀμιγεῖς τοὺς παρὰ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ κεχαραγμένους λαμπροὺς καὶ περικαλλεῖς χαρακτῆρας· καὶ τῶν τεχνῶν, ὁπόσαι παρὰ πόδας ἕπονται τῇ φύσει, ἐκεῖναι καὶ μάλα θαυμάζονται· αὐτοφυῆς δὲ πόα καὶ δένδρα, μὴ τραυματιζόμενα σιδήρῳ, ὑδάτων τε ἀείῤῥυτοι πηγαὶ τῶν τῆς γῆς κόλπων αὐτομάτως πηδῶσαι, πολλῷ γε μᾶλλον κηλοῦσι καὶ διαχέουσιν ὄμματα καὶ ψυχήν, ἢ ῥυπαρᾷ γηπόνου χειρὶ ἀνακαθαιρόμενοι καὶ ἀπλέτῳ γοητείᾳ εἰς ἐφήμερον ἡδονὴν περιττῶς κατακοσμούμενοι κῆποι καὶ μέτριον κάλλος οὐ φύκει καὶ ψιμμυθίῳ μαγγανευόμενον· τῷ δ' ἀπὸ φύσεως ἐξανθοῦντι χρώματι σεμνυνόμενον θᾶττον ἐφέλκεται καὶ σώφρονας ὀφθαλμούς· ἀλλ' ὅμως τὸ ἀκόλαστον τοὺς ὅρους τῶν ὄντων ἰταμῶς ὑπεραλλόμενον καὶ μυρίαις ἀπάταις συγκρατούμενον πόνῳ πολλῷ καὶ ἱδρῶτι τὸν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος βλαστάνοντα κόσμον προδίδωσιν, οὔμενουν ἐπαίνους ἑαυτῷ ποριζόμενον, ἀλλὰ παρά γε τοῖς εὖ φρονοῦσι πλατὺν ὀφλισκάνον γέλωτα.

837. Ἐν τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ ἢ νόμος ἢ βία ἔχει τὸ κράτος· πολλάκις γὰρ ἡ βία μιμεῖται τὸν νόμον, ἐνίοις τε τῶν νόμων μᾶλλον μέτεστι βίας ἤπερ ἐπιεικείας· ἀμέλει τὸ ἄδικον τριῶν ἀνίσχει πηγῶν, βίας ἀκράτου, μοχθηρᾶς ἀπάτης λανθανούσης νόμου προσχήματι, ἀνεπιεικείας τε καὶ αὐστηρότητος ἐμπεφυκυίας τῷ νόμῳ.

838. Ὁ τῆς κοινῆς σωτηρίας λόγος νόμων πατήρ· ὁπηνίκα ἄρα τῇ προόδῳ τοῦ χρόνου ἔνιοι τῶν νόμων ἐπὶ βλάβῃ τῆς πολιτείας ἀκολασταίνωσι, τὸ κοινῇ συμφέρον ὑπαγορεύει τὴν τούτων λύσιν.

839. Ὑπὸ τῇ σκιᾷ τῶν νόμων ἕκαστος ἀδεῶς καθεύδει· ἐκείνων γὰρ ἐγγυησαμένων τὴν ἀσφάλειαν, ζῶσί τε καὶ εὐθυμοῦσιν ἅπαντες· νόμων δὲ φύλακες οἱ προὔχοντες, ὧν ὑγιῶς ἐχόντων, ἀνθοῦσιν οἱ νόμοι καὶ φέρουσιν ἡδυτάτους καρπούς· ἐπαναιρουμένων δὲ ἦθος τυραννικόν, ἀσθενῆ καὶ φροῦδα παντάπασίν εἰσι τὰ παρὰ των νόμων ὅπλα.

840. Ἡ εὐδαιμονία τῶν συγκροτούντων τὴν πολιτείαν ὁ κύριός ἐστι τῶν νόμων σκοπός· τῆς δ' εὐδαιμονίας κρηπὶς μὲν ἀσφαλὴς ἡ εὐσέβεια. ἐρύματα δὲ τὸ ἀνεπίμωμον καὶ κόσμιον τῶν ἠθῶν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πολιτείας τὰ ὅπλα, τήν τ' ἔξωθεν ἐπισκήπτουσαν καὶ ἔσωθεν ἀναφυομένην βίαν ἀπείργοντα. Οὐκοῦν οἱ καλῶς κείμενοι νόμοι πρυτανεύουσιν ἡσυχίαν, διδάσκουσι τὴν πρὸς τὸ ἄρχον εὐπείθειαν, πλούτου καὶ μυρίων ἄλλων ἀγαθῶν εἰσι χορηγοὶ καὶ οἱονεὶ νεῦρα συνδέουσι πρὸς ἄλληλα τὰ μέρη τῆς πολιτείας, μὴ ξυγχωροῦντες διασπασθῆναι καὶ διαῤῥυῆναι.

841. Ἔχουσι καὶ οἱ νόμοι νόμους καὶ ὅρους, οἷς, εἴ γε μὴ περιείργοιντο, ἀποβαίνουσιν ἀπηνέστατοι τύραννοι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀνηλεεῖς δήμιοι. Δεῖ ἄρα τοὺς νόμους ἐπιτάττειν τὰ δίκαια, τὰ δυνατά, τὰ ἁρμόττοντα τῷ σχήματι τῆς πολιτείας, τὰ ἀρετὴν ἐνστάζοντα τῷ ὑπηκόῳ, ἵνα μὴ ἀνύποιστα ἐπιφορτιζόμενον ἄχθη καὶ ἄκον εἰς ἀπείθειαν ἀφηνιάσῃ, ἢ παρὰ τῶν νόμων ἀρυόμενον τὰ σπέρματα τῆς πανουργίας εἰς μοχθηρίαν διηνεκῶς ὑποσύροιτο.

www.dacoromanica.ro

842. Γνώριμα δεῖ εἶναι πᾶσι τὰ τῶν νόμων ἐπιτάγματα.

843. Τῶν νόμων ἐκεῖνοί γέ εἰσιν ἀσφαλεῖς καὶ σωτήριοι, οἳ διὰ τὴν οἴκοθεν καθαρότητα καὶ λαμπρότητα μηδαμῶς χρῄζουσι τῆς παρὰ τῶν δικαστῶν ἑρμηνείας.

844. Στενοὺς ὅρους ἔχει ἡ ἀνθρωπίνη φρόνησις· διὸ οὐκ ἰσχύει περιλαβεῖν τὰ καθ' ἕκαστα, καὶ διορίσασθαι τὰς ποικίλας περιστάσεις, ἅς γε ὁ καινοτόμος χρόνος ὁσημέραι φύει· καὶ δὴ[1] οἵ τε ἐντελέστατοι νόμοι οὐκ εἰσὶ παντάπασιν ἀνεπιδεεῖς ἑρμηνείας πολλῶν ἐμπιπτόντων τῶν ἐν τοῖς νόμοις οὐχ εὑρισκομένων· ἔμφρονι ἄρα διακρίσει τοῦ ἄρχοντος, ἐλλαμπομένου δηλαδὴ λόγῳ καὶ ὁπωσοῦν διϊθυνομένου τοῖς φθάσασι τῶν παραδειγμάτων, τὰ τοιαῦτα τέμνεται καὶ περαίνεται. Οὐκ ἔξεστι μέντοι γε ἐν τοῖς μὴ ὑπαγορευομένοις παρὰ τῶν νόμων ἀκράτῳ τόλμῃ ἀπὸ τῶν ὁμοίων ῥᾳδιουργεῖν τὰς ἀποφάσεις, ἀλλὰ μετὰ μεγάλης εὐλαβείας καὶ προσοχῆς καὶ μετ' ἐμβριθεστάτης κρίσεως χωρητέον, λόγῳ μᾶλλον ἢ συνηθείᾳ χειραγωγουμένοις· τὸ γὰρ ἄλογον καὶ ἄδικον οὐκ ἔχει γενέσθαι τύπος τοῖς δικαιοσύνην γεραίρουσιν.

845. Ἡ ἐκτεταμένη καὶ πλατυτέρα ἑρμηνεία ὁτουοῦν νόμου, ἐπειδὰν εἰς ἐξαίσιον τοῦ κοινοῦ τῆς πολιτείας ὄφελος διαῤῥήδην ἀποβλέπῃ, τοῖς γ' εὖ φρονοῦσιν αἱρετέα.

846. Τὸ στρεβλοῦν τοὺς νόμους ἐπὶ στρεβλώσει τοῦ ὁμοφύλου ἀποτρόπαιον. Οὐκ ἔξεστιν ἄρα τοὺς περὶ τὰς ποινάς, καὶ μάλιστα τὰς κεφαλικάς, κειμένους νόμους παρέλκειν καὶ παρασύρειν, προσαρμόττοντας τοῖς κοινοῖς ἀδικήμασι τὸ τούτων ἀπηνές· τοῦ δ' ἀνοσιουργήματος ἀνέκαθεν γνωρίμου τοῖς νόμοις ὄντος, μόνῳ δὲ τρόπῳ καὶ σχήματι παραλλάττοντος, καίτοι μὴ διατρανουμένου ἐν τῷ νόμῳ, μηδαμῶς προσήκει ἀκαίρῳ πολυπραγμοσύνῃ παρορᾶν τὴν μοχθηρίαν ἀτιμώρητον.

847. Αἱ διαταγαὶ χρόνου καὶ χρείας οὖσαι γοναί, ἐκείνου παραῤῥυέντος, τῆς δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν καταστάσεως ἄλλως ἀπαιτούσης, οὔτε περαιτέρω προβαίνουσιν, οὔτε μὴν ἕλκονται εἰς ὑπόδειγμα, ἀλλ' ἐκείνοις μόνον λυσιτελοῦσιν, ὑπὲρ ὧν κατ' ἀρχὰς ἔφθησαν ἐκδοθεῖσαι· αἱ δὲ γενικώτεραι καὶ ἀκυροῦνται καὶ παντάπασιν ἐξαλείφονται, οὕτω πειθούσης τῆς τοῦ κοινοῦ συστάσεως.

848. Ἐν τοῖς νόμοις οὐμενουν δίδοται τοῦ συμπεράσματος συμπέρασμα· ἰσχυροτέρα γὰρ ταύτῃ πως ἀποβήσεται καὶ αὐτῶν τῶν νόμων ἤ γ' ἐς ἀπάτην τείνουσα ἐνίων ἀγχίνοια.

849. Μηδαμῶς προσήκει τυποῦσθαι τὸ ἄρχον πρὸς τὰ παραδείγματα τοῦ τυραννικοῦ χρόνου· τὰ γὰρ τοιαῦτα νόθαι εἰσὶ τοῦ χρόνου γοναί, πολλὴν ἐπιφέροντα λύμην· τοῖς δὲ προθυμουμένοις τὴν τῆς πολιτείας βελτίωσιν οὐδὲ τὰ ἐξ ὑπογυίου παραδείγματα λυσιτελεῖ· τὰ γὰρ νεαραῖς μνήμαις ὑπ' ὄψιν κείμενα εὐκαταφρόνητά εἰσιν, ὡς ἐπιτοπολὺ μὴ διεγείροντα νεανικῶς εἰς μίμησιν· τῶν τε πραγμάτων ἐς τὸ σκαιότερον ὑποῤῥυέντων, ἀνάγκη διαδόσιμον γενέσθαι καὶ τοῖς τοιούτοις τῶν παραδειγμάτων τὴν ἐπιπολάζουσαν τῷ πολιτεύματι νόσον· δεῖ δὲ ἀσφαλεστέρῳ ὁδηγῷ χρήσασθαι κατὰ νύκτα τὴν πορείαν ποιούμενον. Καὶ τὰ παλαιὰ μέντοι γε τῶν παραδειγμάτων ἀμαυρωθέντα τῷ μήκει τοῦ χρόνου οὐκ ἀποδίδωσι καθαροὺς τοὺς τύπους, ἀλλὰ τῷ διαλλάττοντι τῆς τῶν πραγμάτων καταστάσεως καινοτομίας δίδωσιν ὑπόνοιαν, οὐδ' ὁτιοῦν ὠφελούσης τῆς παλαιότητος, τῆς παρὰ τῶν πολλῶν νεότητος ἐκφαυλιζομένης ὀνόματι. Ἀμέλει τὰ τῶν μέσων χρόνων ὑποδείγματα ἔχουσι μείζονα ἰσχὺν καὶ βρῖθος, καὶ ἐμφερέστερά εἰσι πολλάκις τῷ ἐνεστηκότι χρόνῳ τῶν πρὸ ὀλίγου εἰς φῶς προελθόντων, ὥς γε εἴωθε καὶ τὰ ἔκγονα οὐ τῶν γεννησάντων, ἀλλὰ τοῦ πάππου τὴν εἰκόνα φέρειν πολλάκις ἐν τῷ προσώπῳ.

850. Ἐπειδὰν οὐ λάμπει τὸ φῶς τοῦ νόμου, τὸ μετὰ προσοχῆς καὶ ὑπονοίας ψηλαφοῦντας ἐς τὸ πρόσω χωρεῖν ἀσφαλέστερον.

851. Ἔν τε τῇ τῶν νόμων ἑρμηνείᾳ καὶ ἐν πολιτικῶν ἐγχειρημάτων διαιτήσει τὸ τοῖς ἐρειπίοις καὶ τεμαχίοις τῶν παραδειγμάτων χρώμενον μηδὲ διακριβώσαντα τὰ προηγούμενα, τὰ ἑπόμενα, τὰ παραπεφυκότα τοῖς πράγμασι, τὰ ἔχοντα ὡς τὰ πολλὰ πολὺ τὸ διαλλάττον, ἀπερισκέπτως εἰς ἐνέργειαν χωρεῖν μεγάλας ἐναπέτεκε βλάβας.

852. Οἱ μὲν ἀρετὴν ἀσκοῦντες, ὁμοίους ἑαυτοῖς εἶναι ἐλπίζοντες τοὺς ἄλλους, πολπολλάκις ἀπατῶνται καὶ μυρίοις κινδύνοις περιπίπτουσιν· οἱ δὲ μοχθηροὶ ὑπονοίας εἰσὶ μεστοί.

[1]) Τοῦτο ἄνωθεν τοῦ πρότερον ἐν τῷ κειμένῳ γεγραμμένου οἰκοῦν.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

οὐδέποτε πιστεύουσιν οὔτ' ἐχθροῖς οὔτε φίλοις τῆς τε οἴκοθεν μιαρίας κεντούσης καὶ τῆς ἐμφύτου βδελυρίας οὔτε φαντασίαν ἀνυποκρίτου ἀγαθότητος λαβεῖν ξυγχωρούσης, καὶ λόγων ἠπιότητι καὶ ἁδραῖς εὐποιΐαις ἐρεθίζονται, τὴν ἐν ἀγαθότητι ἀκρασίαν ἀποκαλοῦντες ὑπόκρισιν· ἐξεμοῦσιν ἄρ' ὅτι τάχιστα τὸν ἰὸν κατὰ τῶν τεθαῤῥηκότων τῇ μετ' ἀκεραιότητος ἀρετῇ. Δεῖ δὴ φρονήσει καὶ περινοίᾳ στεγανῶς κατασφαλίζεσθαι κατὰ τῆς κακίας τὴν εὐκαταμάχητον ἁπλότητα καὶ ἀναπολεῖν ὅσαι ὧραι τὸ τῆς μοχθηρίας ἀπῆθασον.

853. Τὸ μεταπλάττειν τοὺς κειμένους νόμους τοῖς δικασταῖς μηδαμῶς ἐφεῖται, ἀλλὰ μόνον ἑρμηνεύειν μετ' ἐπιεικείας ἔξεστι, μεταδιδόντας τῇ ἀνθρωπίνῃ ἀσθενείᾳ τοῦ προσήκοντος οἴκτου διὰ τῆς ἐς τὸ φιλανθρωπότερον τῶν ἀμφιβόλων ἀναπτύξεως.

854. Ἡ δωροληψία δικαιοσύνης ἐστὶν ἰός· οἱ δὴ καθαρὰς ἔχοντες τὰς χεῖρας λημμάτων ἐκείνοι τῳόντι ἀκέραιοί εἰσι δικασταὶ ὀνόματί τε καὶ πράγματι.

855. Οἱ μὲν τῶν δικαστῶν εἰς ἀψίνθιον μεταβάλλουσι τὰς κρίσεις, ὡς οἱ ἱεροί φασι λόγοι, δεκάζοντες δήπουθεν τὰς ψήφους καὶ τὴν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης προσδοκωμένην γλυκύτητα καὶ πικρίαν μεταβάλλλοντες· ἄλλοι δὲ τῇ ὑπερμέτρῳ μελλήσει εἰς ὄξος τὴν κρίσιν μετατρέπουσιν.

856. Ἡ δικαιοσύνη ἀντιμάχεται βίᾳ καὶ δόλῳ καὶ τὸ μὲν βίαιον ὅσον φανερώτερον, τοσούτῳ μᾶλλον ὀλέθριον ὁ δὲ δόλος καὶ ἡ ἀπάτη ἐφ' ὅσον ἐπικρύπτονται καὶ μυρίαις χρῶνται διαδύσεσιν, ἐπιτοσοῦτον ὄγκον καὶ μέγεθος λαμβάνουσι.

857. Τότε ἀναλάμπει καὶ μάλα ἡ τοῦ δικαστοῦ ἀγχίνοια καὶ φρόνησις, ὁπηνίκα πάνυ εὐφυῶς ἐκ μέσου ποιησάμενος τὰ κωλύοντα εἴτε λόγων ὕθλῳ καὶ ἔριδι, εἴτε προστασίᾳ, καὶ οἷον ἐν ὁμαλῷ ἐπιπέδῳ στεγανώτατα πηξάμενος ἀνεγείρῃ τὴν περικαλλῆ τῆς δικαιοσύνης στέγην.

858. Τὸ τοὺς νόμους στρεβλοῦν, καὶ μάλιστα τοὺς ἐπιβάλλοντας τὰς ποινάς, μεγάλης ἐστὶν ἀποινίας μεστόν· εὐλαβείσθω ἄρ' ὁ δικαστὴς τὴν αἷμα πηγάζουσαν ἀκρίβειαν, καὶ μεμνήσθω τῆς ἐπιεικείας, ᾗ γε οὐδὲν ἔλαττον ἤπερ τῇ τῶν νόμων αὐστηρότητι συνέχεται τὸ ἀνθρώπινον· οἱ τοῦ Δράκοντος δῆτα νόμοι ἀπειλούντων ἀλλ' οὐχὶ βρόχους ὑφόντων ὡς ἐπιτοπλεῖστον κοιμάσθων ὑπὸ γιγαντιαίας μοχθηρίας μὴ διεγειρόμενοι.

859. Ἐπειδὰν ἡ σκέψις εἴη περὶ ζωῆς ἀνθρώπου, ὅς θείας ἐστὶ χειρὸς λαμπρὸν οἰκοδόμημα, τῆς πραότητος ἀναμιμνήσκεσθαι χρεὼν τοὺς δικαστὰς καὶ βλοσυροῖς μὲν ὄμμασιν ἀντωπεῖν τῇ μοχθηρίᾳ ἀνακόπτοντας τὸ διαδόσιμον τῆς λύμης, ἀλλ' οὐκ ἄνευ δακρύων προσβλέπειν τῷ πταίσαντι.

860. Μετὰ μακροθυμίας καὶ σοβαρότητος ἀκροᾶσθαι δεῖ τὸν κριτὴν τῶν τε ὀλοφυρομένων καὶ τῶν ἀπολογουμένων· καὶ τοῦτο γὰρ ἐξαίσιόν ἐστι δικαιοσύνης μόριον· ὁ δὲ μεταξὺ ἀντηχῶν καὶ πυκνὰ φθεγγόμενος κύμβαλόν ἐστιν ἄντικρυς ἀλαλάζον· ἔξεστιν ὅμως αὐτῷ τὴν ἐν περιττοῖς λόγοις πλημμύραν καὶ παλίῤῥοιαν τῶν τε διαφερομένων προσώπων καὶ τῶν προσώπων ἐνίοτ' ἀναστέλλειν, εὐφυῶς ἀνιχνεύοντι τὸν τῆς δίκης, ὡς ἔπος εἰπεῖν, μυελὸν τὸν ὑπὸ τῇ πολυφυλλίᾳ τῶν λόγων ὡς τὰ πολλὰ λανθάνοντα· δεῖ γὰρ κατὰ μίμησιν τοῦ θείου καὶ τοὺς κριτὰς τὴν μὲν ἀλαζονείαν περιστέλλειν, τὸ δὲ ταπεινὸν κατὰ γῆς ἐῤῥιμμένον ἀνορθοῦν.

861. Ἡ τοῦ ὑπηκόου σωτηρία νόμων κρηπὶς καὶ κορωνίς.

862. Οἱ λεπτῶς φρονοῦντες ὑπειλήφασι διεσχίσθαι ὑγιοῦς λόγου πολιτείας εὐνομουμένης τὸν νοῦν τῶν γε δικαίων νόμων· ἀλλὰ πολλή τις ἐπανθεῖ ἀμφοῖν ἀναλογία τε καὶ συμπάθεια, καὶ ἐν μὲν φιλίᾳ μίαν φησὶ ψυχὴν ἐν δυσὶ σώμασιν οἰκεῖν, ἐνταῦθα δὲ νόμος καὶ λόγος οἱονεὶ ψυχαὶ καὶ νεῦρα ἀμοιβαίως ζωογονούμενα κινοῦνται καὶ διαγίγνονται.

863. Μεμνήσθωσαν οἱ κριταὶ καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀξίας καὶ ὡς ἔξεστιν αὐτοῖς μεθ' ὑγιαινούσης φρονήσεως χρῆσθαι τοῖς νόμοις, συγκεραννῦντες τῇ ἀκριβείᾳ τὴν ἐπιείκειαν.

864. Τὰ μὲν τῆς εὐτυχίας ἀγαθὰ τοῖς πλείοσίν εἰσιν ἐφετά, τὰ δὲ τῆς δυστυχίας πᾶσι τῳόντι θαυμαστά· θαῦμα γὰρ τὸ ὑπεραλλόμενον τοὺς ὅρους τῆς φύσεως· ἐγγὺς δῆτα θαύματος καὶ τὸ γενναίῳ καὶ νεανικῷ φέρειν φρονήματι τὰ ἐνσκήπτοντα δεινὰ καὶ χαλεπά, σῶμα μὲν ἀδρανὲς περικείμενον, τὴν δὲ θείαν φύσιν μιμούμενον καὶ ἀμφιλαφοῦς ἔνδον ἀπο-

λαύοντα γαλήνης καὶ ἀσφαλείας· διὸ ἐν μὲν τῇ τοῦ νόμου σκιᾷ ὁ παρὼν βίος ἔθαλπε τὰ τῆς εὐδαιμονίας σπέρματα, ἀποδιδοὺς ἐξ ὑπογυίου καὶ τοὺς καρπούς· ἐν δὲ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, ἣ τὸν τέλειον ἡμῖν βραδεύει νόμον, ἐκεῖνοι μακαρίζονται, οἵ γε μετὰ γενναιότητος ὀλιγωροῦντες τῶν ἐφημέρων ἀγαθῶν καὶ ὑπερφυεῖ τινι ἀνδρείᾳ φέροντες ὁπόσα δεινὰ καὶ ἀντίξοα· ὅτε τοῦ πνεύματος κάλαμος λαμπροτέροις ζωγραφεῖ χρώμασι τὰς τοῦ δικαίου Ἰὼβ πληγάς, ἢ τὴν ἀνθηροτάτην τοῦ σοφοῦ βασιλέως εὐδαιμονίαν· καὶ ἡ Δαβιτικὴ λύρα θρήνων ἐστὶ μεστή· ἀλλ᾽ ὅμως ὥσπερ οἱ πλούτῳ περιῤῥεόμενοι καὶ ἀξιώμασι σοβοῦντες μυρίαις φροντίσιν ἀποκναίονται καὶ ἀπλέτῳ δάκνονται φόβῳ, οὕτως ἀπεναντίας ἱλαρᾶς ἐλπίδος, εὐθυμίας· καὶ καθάπερ αἵ τε γραφαὶ καὶ τὰ ὑφάσματα, ὁπηνίκα τὰ ἀποστίλβοντα τῶν χρωμάτων ἀνακεκραμένα πως διαφαίνοιτο ταῖς σκιαῖς μᾶλλον κηλοῦσιν, οὕτω καὶ ταῖς δυστυχίαις εἴτ᾽ ἔξωθεν ἐπιφοιτῶντα, εἴτ᾽ ἀπὸ τῆς κατὰ ψυχὴν γαλήνης ἐπανθοῦντα τὰ ἡδέα δαιμονίως διαφέρουσι· τά τε εὔοσμα τηκόμενά τε καὶ καιόμενα τοὺς θυμηρεστάτους ἀποπνέουσι χυμούς· πρόσεστι δὲ καὶ τοῦτο τῇ εὐτυχίᾳ, τὸ ἐς τοὐμφανὲς ἕλκειν τὰς ἐνδομυχούσας κακίας· ἐν δὲ τῇ δυστυχίᾳ ἀκμὴν ἀναλάμπουσιν αἱ τῆς ψυχῆς ἀρεταί.

865. Ὁ ἡμέτερος νοῦς μυρίοις λογισμοῖς οἱονεὶ ὅπλοις περιφράττων καὶ κατασφαλίζων ἑαυτὸν ἐνίοτε μὲν κατὰ τῶν παρεληλυθότων δεινῶν θριαμβεύει· ἀλλὰ περιουσίᾳ μεγαλαυχίας ὑπέρτερον ἑαυτὸν νομίζει καὶ τῶν μελλόντων· τὰ παρόντα ὅμως δεινὰ διαῤῥήδην θριαμβεύουσι κατὰ τοῦ νοός, δίκας ἀλαζονείας αὐτὸν εἰσπραττόμενα.

866. Μεγάλη τῳόντι ἡ τῆς φύσεως ἰσχύς· νοσοῦσα παρὰ δόξαν ἀναῤῥαΐζει, καὶ τῶν ἰατρῶν τεθηπότων αὐτουργεῖ τὰς θεραπείας· ὕπνον προσποιουμένη πολλάκις ἀγρυπνεῖ καὶ δράττεται πᾶσαν εὐκαιρίαν, ὅπως καταβάλῃ τὸν ἀντίπαλον. Δεῖ δὴ τούς γε ἐχέφρονας μηδαμῶς τεθαῤῥηκέναι τοῖς ἢ κεκμηκόσι καὶ κοιμωμένοις ἢ τὸ ἀνειμένον προσποιουμένοις πάθεσι, τοῖς τὴν Αἰσωπικὴν γαλῆν μιμουμένοις, ἣ μυὸς προφανέντος ἀποτίθεται τὸ προσωπεῖον καὶ εἰς τὸ ἔμφυτον ἦθος ἀναδραμοῦσα κατὰ τῆς θήρας ὁρμᾷ.

867. Εὐδαίμονές εἰσι τῳόντι, ὧν ἥ τε τοῦ σώματος κρᾶσις καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος συντρέχουσι καὶ συνᾴδουσι τῇ ἰδέᾳ τοῦ βίου, ἣν ἐνεστήσαντο.

868. Ἡ ἑκάστου φύσις αὐτομάτους φύει σωτηρίους τε καὶ δηλητηρίους βοτάνας· δεῖ δὴ τὰς μὲν ἐπικαίρους ἀρδεύειν, τὰς δὲ ἄρδην ἀνασπᾶν.

869. Ἡ φιλανθρωπία ὑπέρκειται πασῶν τῶν ἀρετῶν· φέρει γὰρ τὴν εἰκόνα καὶ τὸν ἀκήρατον χαρακτῆρα τῆς θείας φύσεως. Καὶ ταύτῃ ὑπερανέστηκεν ὁ ἄνθρωπος· εἴη γὰρ ἂν ἄλλως ζῷον πολυτάραχον καὶ ἀνόσιον καὶ ἄθλιον, ὥσπερ σκώληξ ἢ κατὰ γῆς συρόμενον, ἢ διαβιβρῶσκον καὶ σίνον τὸ παρατυχόν. Ἀμέλει ἡ ἔμφυτος ἀγαθότης ἀντίτυπός ἐστι τῷ ἱερῷ καὶ θείῳ τῆς ἀγάπης πυρί, καὶ ἐν μὲν Ῥώμῃ αἱ Ἑστιακαὶ πάλαι παρθένοι σώφροσιν ὀφθαλμοῖς διηνεκῶς ἐπαγρυπνοῦσαι νόθον, ἀϊδιότητος μίμημα, ἔνυλον καὶ ἀμυδρὸν πῦρ ἐφημέροις ἀνεζωπύρουν ὑπεκκαύμασι· τὸ δὲ τῆς θείας ἀγάπης πῦρ ἐν καρδίᾳ ἀναπτόμενον γεννᾷ καὶ τρέφει τὸν εὐαγῆ χορὸν τῶν ἀρετῶν, οὐδέποτ᾽ ἀποσβεννύμενον, ἅτε οὐρανίου φωτὸς ἀκτῖσιν ἀοράτως ζωογονούμενον.

www.dacoromanica.ro

ΚΓ'.

ΓΡΗΓΟΡΑΣΚΟΣ ΓΚΙΚΑΣ.-ΚΡΙΤΙΑΣ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΓΡΗΓΟΡΑΣΚΟΣ ΓΚΙΚΑΣ-ΚΡΙΤΙΑΣ.

1.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΔΟΞΟΝ ΤΕΛΕΤΗΝ ΤΩΝ ΓΑΜΩΝ

τῆς ἐνδοξοτάτης καὶ πανευγενεστάτης ἀρχοντίσσης κυρίας κυρίας Αἰκατερίνης, θυγατρὸς τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ εὐσεβεστάτου αὐθέντου ἐξ ἀποῤῥήτων τῆς κραταιᾶς βασιλείας τῶν Ὀθωμανῶν κυρίου κυρίου Ἀλεξάνδρου Γκίκα, μετὰ τοῦ τιμιωτάτου καὶ εὐγενεστάτου ἄρχοντος κυρίου Δημητρίου Γεωργιάδου, προσφωνηθὲν ἐνώπιον πάντων τῶν συμπαρόντων παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ περιφανεστάτου κυρίου Γρηγοράσκου Γκίκα, παμφιλτάτου υἱοῦ τῆς αὐτοῦ ἐκλαμπρότητος.

«Τίμιος ὁ γάμος καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος»[1].

1. Φαιδρὰ καὶ λαμπρὰ τῳόντι ἡ παροῦσα ἡμέρα, παναγιώτατε καὶ σεβασμιώτατε δέσποτα οἰκουμενικὲ πατριάρχα, παναγιώτατε καὶ σεβασμιώτατε πάτερ καὶ πατριάρχα πρώην Κωνσταντινουπόλεως, μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, πανιερώτατοι καὶ θεοπρόβλητοι μητροπολῖται, ἐξοχώτατοι καὶ περίβλεπτοι πρέσβεις τῆς περιφανεστάτης βασιλείας Σβεκίας, ἐκλαμπρότατε καὶ εὐσεβέστατέ μοι αὐθέντα μεγαλογοθέτα τῆς τοῦ Χριστοῦ Καθολικῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῆς κραταιᾶς βασιλείας ἐξ ἀποῤῥήτων, ἐνδοξότατοι καὶ ἐπισημότατοι ἄρχοντες. Φαιδρὰ καὶ λαμπρὰ τῳόντι φημὶ ἡ παροῦσα ἡμέρα, τελετὴν μυστηρίου ὑπόθεσιν ἔχουσα, τιμίων γάμων καὶ νυμφικῆς παστάδος προβαλλομένη ἑορτὴν πανευφρόσυνον, ἣν ἡ τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως μυστικὴ νύμφη ἄνωθεν ὡς κλῆρον παραλαβοῦσα τῷ γένει τῶν ὀρθοδόξων διετυπώσατο καὶ παρέδωκε· ὁ γὰρ νοητὸς νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς ὥσπερ ἄμωμον νύμφην ταύτην ἑαυτῷ ἁρμοσάμενος, τὴν ἀρχῆθεν θεϊκαῖς αὐτοῦ ψήφοις ὁροθετηθεῖσαν τοῦ ἄῤῥενος καὶ θήλεος συζυγίαν καὶ ἀνέκλειπτον τοῦ γένους διαδοχήν, διὰ τῆς ἐν Κανᾷ ὕστερον δεσποτικῆς αὐτοῦ παρουσίας εὐλόγησε καὶ ἡγίασε τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον μεταποιησάμενος (οἱονεὶ τὴν ἐκ τοῦ νομικοῦ σκιώδους γράμματος ὑδατώδη μόνην ποιότητα εἰς τὴν τοῦ οἴνου πνευματώδη στυφότητα, τὴν εὐαγγελικὴν δηλονότι διδασκαλίαν καὶ τὸν τῆς χάριτος νόμον, μεταμειβόμενος) καὶ ὡς κρηπῖδα τῶν μυστηρίων προκατεβάλετο, τίμιον τὸν γάμον καὶ ἀμίαντον τὴν κοίτην ἀποφηνάμενος.

2. Φαιδρύνεται δ᾿ αὖ καὶ νῦν καὶ λαμπρὰ τὰ τῆς πανηγύρεως ἀναδείκνυται, τοσούτων καὶ τηλικούτων ἐπιφανῶν καὶ ἐπισήμων προσώπων συγκροτούντων αὐτὴν καὶ ἐπικοσμούντων, ἐντεῦθεν μὲν παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ ἑτέρων ἁγιωτάτων πατριαρχῶν παρουσιαζόντων καὶ εὐλογούντων καὶ ἑτέρων ἁγίων ἀρχιερέων συνεδριαζόντων καὶ συνευχομένων, ἐντεῦθεν δὲ ἐξοχωτάτων καὶ περιβλέπτων πρέσβεων τῆς μεγαλοπρεπεστάτης βασιλείας Σβεκίας περιφανῶς δοξαζόντων καὶ λαμπρυνόντων, τοῦ τε ὑψηλοτάτου

[1]) Ἑβρ. γ᾿, 4.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

καὶ εὐσεβεστάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου βοεβόνδα καὶ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Μολδαβίας κυρίου κυρίου Γρηγορίου Γκίκα βοεβόνδα κατ' ἐπιτροπὴν στεφανωθέντων, καὶ τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ εὐσεβεστάτου φιλοστοργωτάτου μοι πατρός (οἷς δοίη Θεὸς ὑγιᾶ μακρόβιον καὶ εἰρηναίαν διαμονὴν καὶ συντήρησιν), ἐνδοξοτάτων τε καὶ ἐπισημοτάτων ἀρχόντων τῷ χορῷ συστοιχούντων καὶ πάντων ἅμα συνευχομένων τε καὶ ἀγαλλομένων· ἐν οἷς οὐχ ἧττον λαμπροφορεῖ καὶ τῆς πανηγύρεως προεξάρχει ὁ τῶν γάμων τελεσιουργός τε καὶ ἔφορος πατὴρ ἐμὸς σεβάσμιος καὶ φιλόστοργος, εὐφραινόμενος ἐπὶ τέκνῳ ποθουμένῳ νυμφῶνι καὶ Θεῷ προσᾴδων ᾄσματα χαριστήρια καὶ εἰς χαρὰν προτρεπόμενος πάντας, ὅσοι ἐκ συγγενείας ἢ ἑταιρείας ὡς ἀπὸ συνθήματος ἐνταυθοῖ συνελθόντες χρέος ἀποδόσοντες ἧκον θεσμοῖς συνηθείας ἐπικρατούσης ἀποκεκληρωμένον ἀνέκαθεν.

3. Ἐγὼ δὲ μετὰ πάντων ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πρὸ τῶν ἄλλων εὐφροσύνης ἱμάτιον περιβεβλημένος καὶ ὅλος πλήρης γενόμενος ἡδονῆς σιγῇ παρελθεῖν τὴν πανήγυριν οὐκ ἀνέχομαι· ὀφειλὴν δὲ νόμῳ φύσεως ἀπαιτουμένην ἀφοσιούμενος λόγον ἐφύμνιον ᾆσαι ὡς ὑπὸ σάλπιγγι διατόρῳ τῇ γλώττῃ συντόμως ἐπείγομαι καὶ λογικῶν ἀνθέων πλοκῇ τὰς στεφανουμένας τῶν νεονύμφων κορυφὰς ἀναδῆσαι γηθοσύνως σήμερον προτεθύμημαι· μὴ ἐνὸν γὰρ ἄλλως τὰ τῆς χαρᾶς ἐπιδείξασθαι λόγῳ ἀποτῖσαι τὸ χρέος δίκαιον ἥγημαι. Καὶ ἡ μὲν κλῖσις τῆς ἐμῆς προθέσεως αὕτη καὶ ἡ προθυμία τοσαύτη· ἐφ' ᾧ τὸν τῆς ψυχῆς ἀφοσιώσασθαι συνεχόμενος ἀγωνίᾳ καὶ φόβῳ, ὅτι σώματος ἡλικίᾳ ἐλαττονῶν καὶ λογικῶν μαθημάτων δυνάμει μὴ εὐτονῶν ἐγχειρεῖν τοῖς ἐπὶ δύναμιν προεθέμην καὶ εἰς μέσους ἀγῶνας ὁμόσε χωρεῖν κατηνάγκασμαι, ἀκοαῖς συνετῶν καὶ λογίων ἀκροατῶν λόγον ἀδρανῆ τε καὶ ἄτεχνον πειρώμενος κατηχεῖν. Ἀλλὰ γὰρ πατρικαῖς ὑμετέραις, ὦ πάτερ, εὐχαῖς καὶ δεσποτικαῖς εὐλογίαις τεθαῤῥηκὼς τι πρὸς δύναμιν ἐπιμετρῆσαι οὐκ ὤκνησα, καί μοι σύγγνωτε (ἀξιῶ) ἐγκωμίων ὅρον εὐφημεῖν τὰ οἰκεῖα μὴ συγχωροῦντα ὑπερβῆναι τολμήσαντι. Ἵνα δὲ καθ' εἱρμὸν ὁ λόγος μοι προϊὼν τοῦ προσήκοντος ἐπιτεύξηται τέλους, ἀναγκαῖον ἂν εἴη καὶ ἁρμόδιον τῷ προκειμένῳ σκοπῷ μικρὸν ἄνωθεν ἀρξάμενον ὡς ἔνι γε κατ' ἐπιδρομὴν ἑκατέρου γένους τῶν νῦν συναπτομένων ἀλλήλοις χρυσόπλοκον σειρὰν διυφᾶναι τῷ λόγῳ.

4. Καὶ δῆτα πάρεστιν ἰδεῖν νυμφευομένην τανῦν καὶ ἁρμοζομένην παρὰ Θεοῦ τὴν πανευγενεστάτην καὶ ποθεινοτάτην μοι αὐταδέλφην κυρίαν Αἰκατερίνην νομίμῳ καὶ πρσφόρῳ ἀνδρί, τῷ τιμιωτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ ἐν ἄρχουσι κυρίῳ Δημητρίῳ, καὶ ἀμφοτέρους εἰς ἕνωσιν καὶ μιᾶς σαρκὸς κοινωνίαν καὶ συμφυΐαν κατὰ τὸ θεῖον ἐπίταγμα[1]· ὧν ἡ μὲν θαλαμευομένη ὅτι ἐκ ῥίζης τῶν ἐμῶν ἐβλάστησε γεννητόρων καὶ τῆς αὐτῆς μοι φυῆς κεκοινώνηκε μηδένας οἶμαι ἀγνῶτας εἶναι· ἴσασι γὰρ πάντες καὶ φανερώτερον ὡς εἰπεῖν ἤδη ἡλίου ἐπίστανται, ὅτι γενέτην μὲν αὐχεῖ σὺν ἐμοὶ ζηλωτὸν καὶ περίβλεπτον πᾶσιν, ὃς ὁρᾶται νῦν προκαθήμενος, ὁ εὐσεβέστατος καὶ λαμπρότατός μοι αὐθέντης ἐξ ἀποῤῥήτων τῆς κραταιᾶς βασιλείας κύριος κύριος Ἀλέξανδρος Γκίκας, ἐξ αὐθεντικῶν αἱμάτων πατρόθεν τε καὶ μητρόθεν φὺς καὶ τραφεὶς μεγαλοπρεπῶς, πατρόθεν μὲν τοὺς περιφανεστάτους προγόνους Γρηγόριόν φημι καὶ Γκίκαν τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἡγεμόνας αὐχῶν, πρὸς δὲ μητρός, τῆς εὐσεβεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης μοι μάμμης, εἰσέτι καὶ νῦν πανευκλεῆ τὸν βίον ἐπιμετρούσης (ποία γὰρ τῶν ἐν τῇδε τῇ Βασιλευούσῃ μητέρων πατρὸς ἀδελφῶν υἱέων καὶ ἀνεψιῶν ἡγεμόνων ὡς αὕτη ἠξίωται;), εἰς τὸν περιώνυμον ἐκεῖνον ἐπὶ συνέσει τε καὶ σοφίᾳ ἀείμνηστον Ἀλέξανδρον τὸν ἐξ ἀποῤῥήτων, τὸ μέγα θαῦμα τῶν πάλαι καὶ νῦν ἐπὶ σοφίᾳ θαυμαζομένων, τὸ κλέος τῶν ἐν εὐσεβείᾳ καὶ ὀρθῇ πίστει τὸν βίον τελούντων, τὴν τοῦ γένους ἀνέλκων διαδοχήν, ὃς ὥσπερ τῆς ἐπωνυμίας οὕτω καὶ τῆς ἀξίας κοινωνὸς τῷ πάππῳ ἐγένετο. Ποῖ δὲ καὶ τακτέον τὸ μέγα κλέος καὶ τὴν ἀΐδιον μνήμην τῶν θαυμασιωτάτων ἐκείνων ἡρώων, τῶν εὐσεβεστάτων φημὶ καὶ ἀοιδίμων Νικολάου καὶ Ἰωάννου τῶν περιβλέπτων ἡγεμόνων, τῶν τοῦ ἐμοῦ πατρὸς θείων, ὧν ὁ μὲν τῷ περιόντι τῆς σοφίας καὶ τῇ τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν περιουσίᾳ, ὁ δὲ τοῖς πατρικοῖς ὁμοῦ καὶ ἀδελφικοῖς

[1]) Πρβλ. Ματθ. ιθ', 5.

ἀξιαγάστοις χαρίσμασι κατηγλαϊσμένοι δίκην φωστήρων δύο εἰς πᾶσαν σχεδὸν ἐξέλαμψαν τὴν ὑφήλιον; Γρηγορίου δὲ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ περιβλέπτου τῆς Μολδαβίας ἡγεμόνος τὰς μετὰ συνέσεως ἡρωϊκὰς πράξεις τίς ἂν ἀξίως ἐκδιηγήσαιτο; Κωνσταντίνου τε τοῦ θεοσεβεστάτου ὑψηλοτάτου ἡγεμόνος Οὐγκροβλαχίας τὰς ἀρετὰς ποῖος οὐκ ἐξυμνήσει τῶν νουνεχόντων; Τίς οὖν ἐφίκοιτο λόγος τῶν ἐγκωμίων ἄθλα μὲν τοῖς προγόνοις τῶν τε ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἀρετῶν ἄρχοντας χρηματίσαι λαῶν καὶ τοιούτων ἐκγόνων γεγονέναι πατέρας[1], τοῖς ἐκγόνοις δ' αὖ γέρα παρὰ Θεοῦ τοιούτων προγόνων ἐκγόνους καὶ ἡγεμόνας ὀφθῆναι; Εἰ τοίνυν τὰ ἑκατέρωθεν τοῦ γένους γεραίρειν ἐπιβαλλοίμην, ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλέσεται καὶ ὑποβρύχιον ὅλον ποιήσει με τὰ λαμπρὰ κατορθώματα καὶ θεοφιλῆ αὐτῶν ἔργα ἐκδιηγούμενον. Ἔνθεν τοι καὶ ὁ ἐκλαμπρότατός μοι αὐθέντης τὴν αὐθεντικὴν ἐπωνυμίαν ὡς προγονικὸν κλῆρον καὶ μισθὸν τῶν οἰκείων διαδεξάμενος ἀρετῶν, οὐ τοσοῦτον τῷ ὑπεροχικῷ ἀξιώματι, ὅσον τοῖς προτερήμασι σεμνυνόμενος, μᾶλλον δὲ οὐχ οὕτω τοῖς προτερήμασιν, ὅσον τῇ πίστει ἐγκαλλωπιζόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, δι' ἧς καὶ τῶν προσόντων αὐχημάτων αὐτῷ καὶ μεγαλουργῶν κατορθωμάτων ὑπῆρξεν ἐπίβολος καὶ νυμφικῶν ἤδη θαλάμων θυγατρὸς παμφιλτάτης αὐτουργὸς ἅμα καὶ θεατὴς ἠξιώθη γενέσθαι παρὰ Θεοῦ τοιούτοις ἀγαθοῖς δώροις τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ θεράποντας ἐπαξίως ἀμειβομένου.

5. Μητέρα δὲ πλουτεῖ φιλότεκνον καὶ φιλόστοργον τὴν ἐμήν γε σεβασμιωτάτην καὶ ἐκλαμπροτάτην κυρίαν κυρίαν Ἑλένην, τὴν ἐξ ἐπιφανῶν καὶ πρωτίστων ταυτησὶ τῆς Βασιλευούσης γενῶν, πρὸς πατρὸς ὁμοῦ καὶ μητρὸς τὰς ῥοὰς ἐφελκομένην τοῦ αἵματος καὶ τοῖν γενοῖν καταλλήλως μυρίοις ὅσοις καλοῖς ἐπικεκοσμημένην κατά τε ψυχὴν καὶ σῶμα εὐώδεσι χαρίτων ἄνθεσιν, ἀνθ' ὧν καὶ τὸ Δαβιτικόν ἐστιν ἰδεῖν ἐπ' αὐτὴν πληρούμενον, οἷα δὴ «μητέρα ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένην»[2]. Τοιαῦτα τῇ περιφανεστάτῃ νύμφῃ τὰ ἐξ ἑκατέρου τοῦ γένους ἐγκαλλωπίσματα καὶ μυρία ὅσα οἴκοθεν ἀξιέπαινα προτερήματα. Ὁ δὲ νυμφίος πατρὸς μὲν ἐπισήμου καὶ πρωτεύοντος τῶν ἐν τῇδε τῇ πολιτείᾳ ἀρχόντων καὶ μητρὸς τῶν εὐγενίδων τῆς Βύζαντος προελθὼν (φήμην ὀνόματος ἀγαθὴν ἐν τῷ βίῳ καὶ ἀξιομνημόνευτον ἀμφότεροι καταλελοιπότες), ἠθῶν εὐκοσμίᾳ καὶ τρόπων καλοκἀγαθίᾳ καὶ βίου σεμνότητι κοσμήσας ἐρρύθμισεν ἑαυτὸν παιδείᾳ καὶ σπουδῇ ἀνατεθραμμένος καὶ τῶν πρὸς εὔκλειάν τε καὶ ἔπαινον συντεινόντων ἀντιποιούμενος καὶ ἀρχόντων λογάσιν ἐφάμιλλος ὢν καὶ εἰς γάμου κοινωνίαν κληθεὶς ἐπάξιος.

6. Στίλβουσι τοίνυν ὥσπερ ἀστέρες λαμπρότατοι οἱ νεόνυμφοι οὐ μόνον τῇ ἔξω δὴ ταύτῃ καὶ κοσμικῇ εὐκληρίᾳ ἐγκαλλωπιζόμενοί τε καὶ λαμπρυνόμενοι, λαμπροτάτων καὶ ἐπισημοτάτων τυγχάνοντες γεννητόρων βλαστήματα, ἀλλά γε καὶ τοῖς ἐνδογενέσιν ἀγαθοῖς προτερήμασι τοὺς πλείστους ὑπερακοντίζοντες· καὶ ἵνα τὰ κατὰ μέρος τῶν γεννητόρων βλαστήματα παρεὶς τοῖς εἰδόσι, μακροτέρων δεόμενα λόγων καὶ νόμοις ἰδιάζουσιν ἐγκωμίων προσήκοντα, ἐπ' αὐτὸ τὸ τοῦ λόγου κεφάλαιον ἀναδράμω καὶ τὸν τῆς πανηγύρεως ὕμνον ἐπισφραγίσω, ἰδοὺ πάλιν εὐφροσύνης προσᾴδω ῥήματα, ὅτι ἡμέρα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως ἡ παροῦσα ἐπέφανεν εἰς κοινὴν ἑστίασιν ἅπαντας συγκαλοῦσα καὶ τῇ ἑορτῇ ἐπαγάλλεσθαί τε καὶ εὔχεσθαι ἀναπείθουσα.

7. Εὐφραινέσθωσαν τοιγαροῦν οἱ ἐκλαμπρότατοι φύντες τὸν ὑπερήδιστον ἀσπασμὸν τῶν ποθουμένων στεφάνων ἤδη πληροφορούμενοι, οἳ καὶ τοῖς λοιποῖς φιλτάτοις τῶν ἴσων θεόθεν ἀξιωθείησαν, καὶ Θεῷ τῶν καλῶν πρυτάνει ᾀδόντων εὐχαριστήρια καὶ ἴδοιεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων ἀγαλλόμενοι ἐπὶ πᾶσι διὰ βίου παντός. Ἐπευχέσθωσαν εὐλογοῦντες σεβασμιώτατοι πατριάρχαι, τῇ πανσθενεστάτῃ δεξιᾷ τοῦ ὑψίστου σκεπόμενοί τε καὶ συντηρούμενοι, ἥ τε ἁγία καὶ ἱερὰ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων χορεία ἐπακολουθείτω ταῖς ἱεραῖς εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις τοῖς νεοστέπτοις. Συνεπευχέσθω τοῖς στεφανίταις ἥ τε περίδοξος καὶ ἐπιφανεστάτη παρουσία τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ πανευγενεστάτων ἀρχόντων, οὓς ὁ δοτὴρ καὶ χορηγὸς τῶν ἀγαθῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀξιώσοι ἀῤῥαβῶνας ἰδεῖν καὶ στεφάνους ἀσπάσασθαι τῶν οἰκείων φιλτάτων

---

[1]) Τὸ χωρίον τοῦτο φαίνεται διεφθαρμένον ἐν τῷ κώδικι· διότι μὲ τὸ *ἐγκωμίων* ὑπάρχει σημεῖον ἐρωτήσεως, μετὰ δὲ τὸ *μὲν* ἀνέγνων ἐκεῖ ἐν *γὰρ* καὶ μετὰ τὸ *τοιούτων* ἐν *ἐγκωμίων*, ὅπερ ἔτρεψα εἰς *ἐκγόνων*.

[2]) Ψαλμ. ριβ', 9.

www.dacoromanica.ro

εὐχαριστηρίους ᾠδὰς καὶ ὕμνους προσᾴδοντας Χριστῷ τῷ ἀρχηγῷ καὶ τελειωτῇ τῆς ἄρτι συναρμοσθείσης ταύτης συζυγίας· ἕς παράσχοι τοῖς νεοστέπτοις καὶ πᾶσιν ὑμῖν ζωῆς μακροημέρευσιν, ὑγιείας συντήρησιν, ὁμόνοιαν συνοικήσεως ἀδιάσπαστον, καρπὸν κοιλίας πολύγονον μετ' εὐτεκνίας εἰς μακροτάτην γῆρως βαθυτάτου καὶ πανευθύμου ἐπιχορηγῶν αὐτοῖς τὴν δρόσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὴν πιότητα τῆς γῆς ἐν πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ ἴδοιεν τέκνα τέκνων εὐφραινόμενοι μετ' ἀλλήλων ἐν μακρότητι βίου. Ἀμήν.

2.

Ἑπόμενον τοῦ σοφωτάτου καὶ ἐλλογιμωτάτου οἰκουμενικοῦ διδασκάλου κυρίου Κριτίου.

1. Μεγίστης τῳόντι ἡδονῆς καὶ τέρψεως ἀμυθήτου, ὦ ἱερὰ καὶ σεβασμία ἁγιωτάτη ἀκρότης πατριαρχῶν, συνάμα τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἁπάντων πεπλήρωκεν ὁ τοῦ εὐγενεστάτου καὶ φιλτάτου υἱέως τῆς θεοσεβεστάτης αὐτοῦ ἐκλαμπρότητος σὺν ἀστειότητι καὶ χάριτι καὶ ἠθῶν εὐρυθμίᾳ καὶ εὐκοσμίᾳ προσφωνηθεὶς ἐπὶ τῇ λαμπροτάτῃ τῶν γάμων τελετῇ πανηγυρικὸς λόγος, κοσμούμενος μὲν τοῖς γλαφυρωτάτοις νοήμασι, καλλυνόμενος δὲ καὶ τῇ τοῦ λέγοντος εὐγενείᾳ καὶ οὐ κατὰ παῖδα ἀπομνημονεύσει. Εἰ δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τοσοῦτον ηὔφρανέ τε καὶ κατεκήλησε τῇ τῆς ἐπαγγελίας ἡδύτητι, πολλῷ γε δήπουθεν τὸν φιλοστοργότατον φύντα· εἰ γάρ, ὥς φασι, φίλα πατράσι καὶ αὐτὰ τὰ τῶν παίδων ψελλίσματα, τίνα οὐκ ἂν φέροιεν ἡδονὴν τὰ μετὰ σπουδῆς καὶ συνέσεως ἐκείνων φροντίσματα καὶ μεμεριμνημένα σπουδάσματα μετὰ φιλοπονίας γινόμενα; Καὶ ἀγάμεθα ἄρ' οὖν τὸ ἐν ἁπαλῇ ἔτι καὶ κομιδῇ νεαζούσῃ τῇ ψυχῇ γενναῖον τοῦ φρονήματος, τὸ εὐφυὲς τοῦ νοός, τὸ ἀκριβὲς τῆς μνήμης, τὸ πρὸς παιδείαν καὶ μάθησιν δεξιόν, τὸ φιλόπονον. Εὖγε τῆς εὐφυΐας· ὡς κάλλιστα καὶ ἐναργῆ ὑποφαίνει τῆς ἐπιδόσεως τὰ γνωρίσματα, ἀνθ' ὧν εὐέλπιδες ἐσμὲν προϊούσης τῆς ἡλικίας ὥσπερ φυτὸν εὐγενὲς τῇ τῆς διδασκαλίας ἀρδείᾳ εἰς ὕψος περιφανὲς ἀναδραμεῖν καὶ καρποὺς ἀρετῶν ἐκβλαστῆσαι τοὺς ἡδίστους τε καὶ ὡραιοτάτους. Τοιγαροῦν εὐχαῖς θεοπειθέσι τε καὶ εὐπροσδέκτοις τῆς ὑμῶν παναγιότητος καὶ μακαριότητος καὶ πάσης τῆς ἱερᾶς ὁμηγύρεως ζήτω ἐς μακραίωνας καὶ ἐπιδότω ἡλικίᾳ τε ἅμα καὶ παιδείᾳ καὶ σοφίᾳ, καὶ τὸν ἐκλαμπρότατον φύντα τε καὶ τεκοῦσαν μέχρι γήρως λιπαροῦ καὶ βαθυτάτου ἐπιτερπέτω ταῖς εἰς ἀρετὴν προόδοις καὶ ἀναβάσεσι.

2. Τὰ μὲν οὖν εὐφυῶς καὶ μετὰ πολλῆς χάριτος ἀρτίως προσφωνηθέντα ὡς ἱκανῶς παραδεδηλωκότα τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν καὶ τὰς νενομισμένας εὐχὰς ἐκτεθεικότα καὶ τὰς καθηκούσας εὐφημίας εὐμεθόδως συνυφάντα οὐ τὴν τυχοῦσαν τοῖς ἀκροασαμένοις ἀνῆκε τὴν ἡδονὴν καὶ ἡμᾶς πραγμάτων ἀπήλλαξε· ὅπως δὲ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν μετρίως γοῦν καὶ ἐπὶ ποσὸν μὴ ἐλλείψῃ, μήτε φανῶμεν πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον αὐθέντην ἀγνώμονες, πολλῶν ὑπόχρεοι ὄντες χαρίτων πρὸς τὴν αὐτοῦ ἐκλαμπρότητα, φέρε βραχέα τοῖς εἰρημένοις ἐπισυνάψαντες, ἐφ' ᾧ τὸ χρέος ἀφοσιώσασθαι καὶ οἷς ἂν ἥσθεῖεν οἱ ἀκροώμενοι, τὴν εὐγνωμοσύνην ἐκ τῶν ἐνόντων ἐνδειξώμεθα. Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς μονονουχὶ φωνὴν ἀφιεὶς πανταχόθεν ἡμῖν τὰ τῆς θυμηδίας προΐσχεται καὶ χαίρειν ἀναπείθει ἐπὶ τῇ διττῇ τῶν καλῶν μετουσίᾳ καὶ τῇ ἐλλείψει τῶν ἀλγεινῶν· οὐδὲ γὰρ μόνον φαιδροτέρας καὶ προσηνεστέρας τὰς ἀπὸ τοῦ ἔαρος ἀκτῖνας ἡμῖν ἐπανιεὶς τῆς πρὶν χειμερίου δριμύτητος καὶ ὀδύνης ἀπήλλαξε μεθ' ἱλαρότητος ἐπιῤῥωννύων καὶ διαναπαύων τὰ σώματα· ἀλλὰ καὶ τὸν μαινόμενον πρὶν τῇ πανοπλίᾳ Ἄρην κρεῖττον ἢ κατ' εὐχὴν δείξας ἀποψιλωθέντα τῶν ὅπλων καὶ πείσας καταθέσθαι τὸ μάχιμον, τάς τε ἐνυαλίους τρικυμίας καταστορέσας διὰ τῆς ἀναλαμψάσης εἰρήνης (τὸ χρυσοῦν καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα) ἡδονῆς ἀφάτου τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐμπέπληκεν.

3. Ἡ δὲ τελετὴ γάμων ἐνδόξων καὶ περιφανῶν αἰσίων τε καὶ εὐτυχῶν ἱερὰν ἁγιστείαν ἄγει· ὁ γὰρ ἐκλαμπρότατος καὶ εὐσεβέστατος αὐθέντης ἐξ ἀποῤῥήτων, ὁ τοῦ ἡμετέρου γένους μοναδικὸς φωστὴρ καὶ τῆς εὐσεβείας διάπυρος ζηλωτής, θείῳ νόμῳ πειθαρχῶν ἄνωθεν διαταχθέντι ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης διαπλάσεως τοῦ βροτείου γένους καὶ τὴν θέμιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εὐσεβοφρόνως τιμῶν τὴν λαμπροτάτην καὶ εὐγενεστάτην θυγατέρα αὐτοῦ Αἰκατερίνην εἰς γάμον ἐκδίδωσιν ἀνδρὶ νομίμῳ, τῷ τιμιωτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ ἐν ἄρχουσι κυρίτζῃ

www.dacoromanica.ro

Δημητράκη· συζεύξας καὶ συναρμόσας καταλλήλως τὴν λαμπρὰν ταύτην νεονύμφων ξυνωρίδα καὶ τὴν γαμήλιον παστάδα τῆς φιλτάτης παιδὸς μεγαλοπρεπῶς καὶ ἡγεμονικῶς ὡς οἷόν τε συγκροτήσας σὺν κόσμῳ παντοδαπῷ εὐωχίᾳ τε πολυτελεστάτῃ καὶ ἐξαισίᾳ παρασκευῇ δεξιοῦται φιλοφρόνως τῆς Βασιλευούσης τῆσδε τῶν πόλεων τὸ ἐπίλεκτον καὶ προῦχον ἔκ τε τοῦ ἱεροῦ τάγματος καὶ ἀρχοντικοῦ συστήματος. Τὰ μὲν οὖν οὕτω λαμπρὰ καὶ θαυμάσια καὶ μυρίων ἐπαίνων ἐπάξια πολλῶν εὐτυχημάτων συνδρομῇ περικοσμιούμενα, ὡς εἶναι μυρμηκιὰν ἀγαθῶν (τοῦτο δὴ τὸ τῆς παροιμίας)[1], πολλούς τε ἐπαινέτας ἀναγκαίως ἐπιζητοῦντα, ὅπως ἐν μέρει διελόμενοι ἕκαστος ἑνὶ τῶν εὐφημεῖσθαι δικαίων προσανασχοίη τὸν νοῦν, ἐμὲ δὲ τέως ἐκτόπως ἐφιέμενον ταῖς δυναταῖς, εἰ καὶ μὴ ταῖς κατ' ἀξίαν, εὐφημίαις ἐνδιατρῖψαι καὶ τὸ τῆς εὐγνωμοσύνης ἀποτίσασθαι ὄφλημα, ἀνείργει τοῦ σκοποῦ τὸ τοῦ καιροῦ κατεπεῖγον καὶ ἡ τῆς εὐωχίας φαιδρότης, ἄλλως τε καὶ τὸ ἀσύντακτον καὶ ἀπαράσκευον καὶ τὸ ἐξ ὑπογύου ἐντετυχηκέναι τῷ πράγματι. Κἀπειδὴ περὶ τῶν λοιπῶν ἱκανῶς τὸ προσφώνημα πεπραγμάτευται καὶ τοὺς ἀκροωμένους τῇ ἡδύτητι ηὔφρανεν, ἵνα μὴ περιττὸς δόξω παλιλλογῶν, ἐκείνων ἀφέμενος τὸν ἐκλαμπρότατον αὐθέντην καὶ ἀξιάγαστον ἑστιάτορα διὰ βραχέων δώσω τῷ λόγῳ, οὐχ ὡς τοιούτων χρῄζοντα ἐγκωμίων, ἀλλ' ἐφ' ᾧ τὴν ἐμὴν εὐγνωμοσύνην ἐνδείξασθαι, κἂν ἡ αὐτοῦ μεγαλόνοια καὶ σύνεσις μετριάζειν ἀείποτε ἐν πᾶσιν εἰδυῖα οὐ πάνυ τοι περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπτόηται· διὸ καὶ περὶ τὰ βραχέα ταυτὶ καὶ ἄκομψα καὶ ἐξ ὑπογυίου σχεδιασθέντα μηδὲ κατ' ἀξίαν τὴν αὐτοῦ λεγόμενα συγγνώμων ἔσται πάντως τῇ συνήθει μετριοφροσύνῃ καὶ φιλανθρωπίᾳ χρησάμενος.

4. Λαμπρὰ μὲν οὖν καὶ περίβλεπτα τῆς αὐτοῦ ἐκλαμπρότητος τὰ πάλαι τῶν προγόνων αὐχήματα, ὅσα τε πρὸς πατρὸς ὅσα τε πρὸς μητρὸς τὴν χρυσῆν ἀνάπτει τοῦ γένους σειράν, ἡρωϊκωτάτων ἡγεμόνων ἐπιδεικνύοντα κατάλογον, Γκίκαν φημὶ τὸν θαυμαστὸν ἅμα τῷ κλεινῷ Γρηγοράσκῳ τοὺς βοεβόδας καὶ τὸν περιώνυμον ἐπὶ σοφίᾳ ἀοίδιμον αὐθέντην ἐξ ἀπορρήτων Ἀλέξανδρον, οὗ καθ' ὁμωνυμίαν τε καὶ συνωνυμίαν οὐ μόνον τὸ ταὐτὸν τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴσον τῆς τιμῆς καὶ τοῦ ἀξιώματος ἐν ἐφαμίλλῳ πλεονεκτημάτων χορῷ διεδέξατο ἡ αὐτοῦ ἐκλαμπρότης. Οὐχ ἧττον δὲ λαμπρὰ καὶ θαύματος ἄξια τὰ τῶν ἀνθούντων τέως ἐν τῇ τοῦ γένους διαδοχῇ μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἀξιαγάστων ἡγεμόνων ἐγκαλλωπίσματα τῆς συμφωσφορούσης δίκην ἀστέρων φαεινοτάτων καὶ τὴν ὑφήλιον δᾳδουχούντων ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς θαυμασίας τῶν αὐθεντῶν συγγενικῆς ξυνωρίδος· ὧν ὁ μὲν αὐτάδελφος Γρηγόριος βοεβόδας τὰ Δακῶν, ὁ δὲ ἐξάδελφος Κωνσταντῖνος βοεβόδας τὰ Μοισῶν χριστιανικώτατα καὶ φιλανθρωπότατα διέπουσι σκῆπτρα, καὶ ὧν τὸ κλέος ἀφ' ἡλίου ἀνίσχοντος ἄχρι καὶ δυομένου διαπεφοίτηκεν ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ χρηστότητι καὶ ἀρίστῃ μετὰ συνέσεως τῶν ὧν παρὰ Θεοῦ ἐπιτέτραφθον ἄμφω ἡγεμονιῶν διοικήσει.

5. Οὕτως οὖν ἐπὶ προγόνων καὶ συγγενῶν εὐγενείᾳ σεμνυνομένη ἡ αὐτοῦ ἐκλαμπρότης οὔκουν ἀρκοῦντα ἑαυτῇ ἡγήσατο τοῦτο κόσμον, ἀλλὰ τοῖς ἐκ προαιρέσεως ἀρετῆς ὡς οἷόν τε ἑαυτὸν κατεκόσμησε καὶ ἐρρύθμισε καὶ τὸ εὐγενὲς τῆς ψυχῆς διαφερόντως τετίμηκε νοὸς τελειότητι, ἐπιστημῶν ἀναλήψει, ἠθῶν κοσμιότητι, πράξεων ἐπαινουμένων ἀσκήσει, διαλέκτων πολλῶν εἰδήσει. Καὶ ἐπανθεῖ μὲν οὖν τῇ αὐτοῦ ἐκλαμπρότητι προηγουμένως ἡ εὐσέβεια, συμπαρομαρτεῖ δὲ καὶ πᾶς ὁ τῶν λοιπῶν ἐμφύτων τε καὶ ἐπικτήτων ἀρετῶν θίασος ὡς ἐν λειμῶνι εὐανθεστάτῳ τε καὶ πολυανθεστάτῳ· σημεῖον δὲ ἡ περὶ τὸ ὁμογενὲς συμπάθεια καὶ τὸ πρὸς τοὺς δεομένους φιλάνθρωπον, ὁ περὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν θερμότατος ζῆλος, δι' ὃν ταῖς συμπιπτούσαις ἑκάστοτε περιστάσεσι ταύτῃ τε τῇ κοινῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ προϊσταμένοις καὶ ὅλως τῷ ἱερῷ τῶν ἀρχιερέων συλλόγῳ κηδεμονικῶς λίαν συνηγορεῖ καὶ συντρέχει σθένει παντί. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἰδίως ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν ἐκ τοῦ λοιποῦ τῆς πολιτείας συστήματος οὐ παύεται συνεισφέρουσα τὰς ἐν ταῖς χρείαις ἐπικουρίας καὶ προστασίας καὶ δεφενδεύσεις, κοινὸς λιμὴν προβεβλημένη τοῖς οἱᾳδήτινι περιστάσει συνεχομένοις· ὧν ἕνεκα πλεονεκτημάτων δικαίως τὸ θεῖον αὐτῇ ἀμειβόμενον ἐν μὲν τῷ ἐκκλησιαστικῷ κλήρῳ τῷ τοῦ μεγάλου λογοθέτου κλήρῳ τετίμηκεν, ἐν δὲ τῷ βασιλικῷ κράτει ἐπὶ τὸ τοῦ γενικοῦ κατ' ἀξίαν ἀνήχθη ἀξίωμα καὶ ἐπὶ

[1]) Ἴδε Corpus paroem. τ. 2, σ. 3.

www.dacoromanica.ro

τῆς βασιλικῆς στοᾶς μετὰ συνέσεως καὶ εὐφραδείας εὐφυῶς χρηματίζει τῷ ἄνακτι ὑπὸ πάντων ἐπὶ τούτῳ θαυμαζομένη.

6. Ἀλλ' ἐνταῦθα γενομένοις τοῦ λόγου θαυμάζειν ἔπεισι καὶ ἐκπλήττεσθαι τὰς ἐν τούτῳ τῷ λειτουργήματι ἀτρύτους διαπονήσεις αὐτῆς, τὰς συννοίας, τὰς μεμεριμνημένας φροντίδας, τὰς μεταφράσεις, τὰς ἀγρυπνίας, τὰς ἐν τοῖς ἀρχείοις εἰσόδους τε καὶ ἐξόδους, τὰς περὶ τὰς ἐντεύξεις τῶν πρέσβεων διαμοχθήσεις καὶ διασμιλεύσεις, τὸ πρὸς τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα δυσχερῆ καὶ ἐπίπονα διαρκὲς καὶ ἀκαταγώνιστον τῆς γενναίας τῳόντι καὶ ἀδαμαντίνης ψυχῆς αὐτῆς, κἀπὶ τούτοις τὰς βασιλικὰς ἐκστρατείας, αἷς ἀνάγκη συνεκστρατεύειν τὴν αὐτοῦ ἐκλαμπρότητα· τοὺς ἐκεῖσε παρομαρτοῦντας ἐναυλίους κινδύνους, ὧν τὴν ἐπὶ λεπτοῦ ἀφήγησιν καὶ ἄκων διὰ τὸ πλῆθος παρίημι εἰς συντομίαν ὑπὸ τοῦ καιροῦ συνωθούμενος. Ἑνὶ δὲ τούτῳ ἐπισφραγίζω τὸν λόγον, ὅτι τῷ περιόντι τῆς φρονήσεως καὶ μεγαλονοίας καὶ τῷ ὑπερφέροντι τῆς συνέσεως κἀν ταῖς γενομέναις τῶν βασιλειῶν συνθήκαις τε καὶ σπονδαῖς εὐφυῶς ὡς οἷόν τε καὶ σὺν ἀκεραιότητι γνώμης τῷ ἄνακτι διετέλει καθυπουργοῦσα, ᾧ παρὰ Θεοῦ διακονεῖν ἐτάχθη· καὶ τὸ πρόθυμον καὶ εὐθὲς καὶ μεμεστωμένον τοῦ νοὸς ἐν τῷ ὑποβάλλειν τὰ συνοίσοντα ἔργοις ἐπιδειξαμένη καὶ κοινωνὸς τῶν ἀποῤῥήτων τοῦ βασιλικοῦ κράτους ἀξιοπιστότατος καὶ ἐχέγγυος ἀναφανεῖσα ἆθλον ἀρετῆς καὶ τῶν γενναίων φιλοπονημάτων γέρας ἐπάξιον τὴν τῆς ἡγεμονίας τιμὴν παρὰ τοῦ κρατοῦντος φιλοτιμεῖται καὶ θεσπίσματι ἐπὶ βασιλικοῦ διπλώματος ἐκδοθέντι ἡγεμὼν ἐπαξίως ἀναγορεύεται καὶ κηρύσσεται καὶ τῇ λαμπρᾷ καὶ περιφανεῖ τῶν συγγενῶν ἡγεμόνων δυάδι ἐν ἰσότητι ἀξιώματος τρίτος αὐθέντης καταλέγεται καὶ ἐξονομάζεται. καὶ συνεκλάμπει τοιγαροῦν καὶ συνδοξάζεται τοῖς συγγενέσι τῶν ἡγεμόνων φιλοῦσα καὶ φιλουμένη καὶ φίλτρον ἀλλήλοις ἐμβάλλουσα καὶ συνάγουσα καὶ συνέχουσα ἐν ἀγάπῃ, οἷά που τὰ ἔναγχος περὶ τῆς μεταξὺ τῶν ἡγεμόνων κεκυρωμένης διαλλαγῆς καὶ βεβαίας εἰρήνης καὶ τῆς ἐς τοὐπιὸν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὁμονοίας γενναίως καὶ μεγαλοφυῶς διαπραχθέντα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ ἐκλαμπρότητος ἐναργῶς παριστῶσι· καὶ εἴησαν μὲν οὖν συζῶντες καὶ συνευδαιμονοῦντες τῶν ἡγεμόνων ἑκάτεροι συνάμα τῇ αὐτοῦ ἐκλαμπρότητι, καὶ τῶν θρόνων ἕκαστος καὶ τῆς ἧς ἐκληρώθη τιμῆς ἀραρότως ἐπειλημμένη καὶ ἀστεμφῶς ἡδρασμένη ἐς μῆκος βίου καὶ κύκλα ἡλίου ἀπειρίῃ συνεκλάμποντα.

7. Τοιγαροῦν, παναγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι δεσπόται συνάμα τῇ ἱερᾷ τῶν ἀρχιερέων χορείᾳ, εὐχαῖς ὑμετέραις θεοπειθέσιν ἐπιῤῥωσθέντες χεῖρας ἱκέτιδας τῷ δοτῆρι τῶν ἀγαθῶν Θεῷ ἱκέσιον προσάγομεν δέησιν, ὅπως τοῖς μὲν νεονύμφοις ἐπιβραβεύσῃ ὑγείαν καὶ μακροβιότητα, ἕνωσιν ψυχῆς τε καὶ σώματος, συνοίκησιν ὁμότροπον, ὁμόψυχον ἀγάπην ἀδιάσπαστον ἐν πᾶσι κατὰ τὸ «Κύριος κατοικίζει μονοτρόπους ἐν τῷ οἴκῳ[1]», καρπὸν κοιλίας γόνιμον μετ' εὐτεκνίας καὶ διαδοχῆς γένους, εὐτυχίαν καὶ ἀφθονίαν ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν ψυχῆς τε καὶ σώματος, καὶ γῆρας λιπαρὸν καὶ βαθύτατον· τῷ δὲ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ αὐθέντῃ, τῷ φιλοστοργοτάτῳ τῆς νεονύμφου πατρί, καὶ τῇ ἐκλαμπροτάτῃ ἀρχοντίσσῃ καὶ φιλοστοργοτάτῃ μητρὶ δῴη ἡ ἐξ ὕψους χάρις ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν ἀνέκλειπτον μετὰ μακροβιότητος καὶ διηνεκῶς ἐπιτέρπεσθαι ἐπὶ τῇ διαδοχῇ τῶν φιλτάτων καὶ εὐφραίνεσθαι προφητικῶς καθορῶσι κύκλῳ τῆς αὐθεντικῆς αὐτῶν τραπέζης τὰ εὐγενέστατα φίλτατα καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν ἐν ἀδιασείστῳ εὐημερίᾳ· καὶ γένοιτο ἐκτελέσαι φαιδρῶς καὶ περιδόξως καὶ τῶν λοιπῶν φιλτάτων εὐτυχεῖς καὶ παναισίους τοὺς γάμους· συνδιαφυλάττοι καὶ τὴν ἐκλαμπροτάτην κυρίαν δόμναν Ῥοξάνδραν, τὴν φιλοστοργοτάτην μητέρα τῆς αὐτοῦ ἐκλαμπρότητος, ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ εὐφραινομένην ἐπὶ τῇ τῶν φιλτάτων υἱῶν τε καὶ ἐκγόνων διαδοχῇ· περιφρουροίη δὲ καὶ πάντας τοὺς συνελθόντας ἐν τῇ λαμπρᾷ ταύτῃ καὶ περιφανεῖ εὐωχίᾳ ἐνδοξοτάτους τε καὶ εὐγενεστάτους ἄρχοντας ἐν ὑγείᾳ καὶ μακροβιότητι, δωρούμενος πᾶσι τῆς ὁμοίας ἀπολαύειν ἐν τοῖς τῶν φιλτάτων γάμοις εὐφροσύνης καὶ τέρψεως καὶ χαριζόμενος αὐτοῖς τὰ ἐφικτὰ καὶ καταθύμια.

---

[1]) Ψαλμ. ξζ', 7.

www.dacoromanica.ro

ΚΔ'.

ΤΑ ΛΕΙΠΟΝΤΑ ΤΗι ΕΚΔΟΣΕΙ
ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΤΑ ΛΕΙΠΟΝΤΑ ΤΗ͂Ι ΕΚΔΟΣΕΙ
ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ

(Προσθήκη εἰς κεφ. κ' βιβλίου ΙΙ', σελ. 124).

Ἔτει σωτηρίῳ 1608.

Τὸν Ἱεροσολύμων Σωφρόνιον τὸν δ' παραιτηθέντα διὰ τὸ γῆρας διεδέχθη ὁ Θεοφάνης. Ἐπὶ τούτου τοιαῦτα ἠκολούθησαν. Οἱ Φράροι ἐπὶ τῶν Τζερκέζων οὐκ ἴσχυον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καί τινες Φραντζεσκάνοι ἐλθόντες εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ οὐκ ἐδέχθησαν αὐτοὺς οἱ κρατοῦντες Τζερκέζοι καὶ ἐδίωκον· ἀλλ' αὐτοὶ δελεάσαντες τὸν τότε πατριάρχην Ἄραβα τῇ συνήθει αὐτῶν ὑποκρίσει παρεκίνησαν νὰ γένῃ ἐγγυητὴς ὑπὲρ αὐτῶν· ὃ καὶ ἐγένετο μὲ χοτζέτι τῆς κρίσεως μέχρι τοῦδε σῳζόμενον· ὥστε ἂν ἔλειπεν ἡ τοῦ πατριάρχου ἐκείνου φιλοξενία, δὲν ἤθελαν κατοικήσει ποτὲ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Εἰς αὐτοὺς λοιπὸν ἔδωκεν ὁ πατριάρχης κατοικίαν, ὡς μὴ ὤφελε, τὸ μοναστήριον τῆς Ἁγίας Σιών. Ἀλλὰ λαβόντες αὐτὸ παρ' αὐτῶν οἱ Σαρακηνοὶ καὶ διδασκαλεῖον ποιήσαντες, δέδωκαν οἱ Ἴβηρες τοῖς Φράτορσι δι' ἐνοικίου τὸ ἔνδον τῆς Ἱερουσαλὴμ μοναστήριον Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἐπικρατήσαντος δὲ τοῦ σουλτὰν Σελίμη τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔτει 1517, ἤρξαντο οἱ Φράροι ἐν πολλοῖς κακουργεῖν, χρώμενοι τῷ ἀργυρίῳ· καὶ πρῶτον μὲν ἰδιοποιήσαντο τὸ τῶν Ἰβήρων ῥηθὲν μοναστήριον· δεύτερον παρήλλαξαν τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὀρθοδόξων ἠθῶν· τὸν γὰρ πορνεύσαντα ἱερέα, ἢ φονεύσαντα, ἢ ἄλλην ἁμαρτίαν θανάσιμον ποιήσαντα καὶ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἐπιτιμηθέντα ἐδέχοντο αὐτοὶ καὶ συνεχώρουν παρ' ἐνορίαν ἐνεργοῦντες· συνεχώρουν δὲ καὶ τοῖς λαϊκοῖς τὰς τῶν νηστειῶν καταλύσεις, τὰς ἀθεμιτογαμίας, πορνείας, μοιχείας, φόνους, ἐπιβουλάς, μάχας καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Ὅθεν παμπληθεῖς τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ὀρθοδόξων προσετέθησαν τῷ παπισμῷ. Τρίτον, ἐπεκράτησαν τῆς ἐν τῇ Βηθλεὲμ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τοῦ σπηλαίου καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Γολγοθᾶ ἐπὶ Σωφρονίου· ἀλλ' ὁ Θεοφάνης ἔλαβε καὶ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον καὶ τὸν Γολγοθᾶν τῇ ἀποφάσει τοῦ κριτοῦ, καὶ διαδρὰς τὰς ἐπιβουλὰς τῶν Φράρων ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν· συνῆλθον καὶ οἱ Φράροι καὶ ἐκρίθησαν μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ Διβάνι καὶ ἔλαβεν ὁ πατριάρχης τὰ προσκυνήματα παρ' αὐτῶν μὲ χάτι-σερίφι τοῦ τότε βασιλεύοντος σουλτὰν Μουράτη ἔτει σωτηρίῳ 1633 καὶ τοῦ Χιτζρὲ 1043, ἤτοι τὴν Ἀποκαθήλωσιν, τὸν Γολγοθᾶν, τὸ Ἅγιον Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ καὶ τὸν ἐν τῇ Βηθλεὲμ κῆπον, τὸν πλησίον τοῦ βήματος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τὴν νότιον αὐλήν, ἐν ᾗ ἦσαν καὶ μνήματα χριστιανῶν. Τῷ δὲ ἔτει 1634 δόντες οἱ Φράροι τῷ σουλτὰν Μουράτῃ φλωρία 16 χιλιάδες καὶ τῷ βεζίρῃ γρόσια 25000 καὶ τῷ μουφτῇ καὶ ἄλλοις τὰ ἀνήκοντα λαμβάνουσι πάλιν τὰ προσκυνήματα, ἐξαπατηθέντος τοῦ βασιλέως ὑπὸ τοῦ βεζίρη. Ἀλλὰ προσκλαυθεὶς ὁ πατριάρχης Θεοφάνης τῷ καϊμακάμῃ τῆς Πόλεως Καρᾶ-Μουσταφᾶ-πασᾶ λαμβάνει ἄδειαν νὰ φανερώσῃ τῷ βασιλεῖ τὴν τοῦ βεζίρη ἀπάτην. Ὅθεν δικάζεται πάλιν ὁ κὺρ Θεοφάνης μὲ τοὺς Φράρους ἐν τῷ βασιλικῷ βήματι, ἤτοι καλαπᾶ-διβάνι, καὶ δίδονται πάλιν τοῖς Ῥωμαίοις τὰ προσκυνήματα καὶ λαμβάνει ὁ Θεοφάνης καὶ ἄλλο χάτι-σερίφι τοῦ σουλτὰν Μουράτη, βεβαιωτικὸν διὰ τὰ προσκυνήματα, καὶ ποιεῖ συνθήκην νὰ πλη-

www.dacoromanica.ro

ρώνῃ κατ' ἔτος εἰς τὸ τζαμὶ τοῦ σουλτὰν 'Αχμέτη φλωρία Βενέτικα 420. 'Εγράφη δὲ εἰς τὸ χάτ-σερίφι τὸ νὰ μὴν ἐνοχλῆται πλέον παρὰ τῶν Φράρων.

Προσέτι οἱ 'Αρμένιοι ἑτοιμάζοντο ποιῆσαι πρῶτοι τὴν τάξιν τοῦ φωτὸς ἐν τῷ Μεγάλῳ Σαββάτῳ τοῦ Πάσχα, ἵνα δράξωνται συνηθείας τοῦ ἔχειν τὰ πρωτεῖα. Καὶ δῆτα, ὄντος τοῦ σουλτὰν Μουράτη εἰς τὴν 'Αδριανούπολιν μετὰ τοῦ βεζίρη 'Ιμπραΐμ-πασᾶ, τοῦ καὶ ἐξ 'Αρμενίων, οἱ πιστοὶ τῆς Πόλεως εἰς τινας χιλιάδας συναριθμούμενοι ἔτρεξαν ἐκεῖσε, ἵνα ἀπαντήσωσι τὰ τῶν 'Αρμενίων περὶ τούτου κινήματα· ἐβοήθει δὲ τοῖς 'Αρμενίοις παρὰ τὸν βεζίρην καὶ ὁ 'Απαζά-πασας. Κριθέντος οὖν οἱ 'Ρωμαῖοι μετὰ τῶν 'Αρμενίων εἰς τὸν καζασκέρην, ἐνίκησαν οἱ 'Ρωμαῖοι τοὺς 'Αρμενίους, καίτοι ἔχοντας ἰλάμι τοῦ καδῆ τῆς 'Ιερουσαλήμ, δηλωτικὸν τοῦ ὅτι ἔχουσι δίκαιον· ἀλλ' ἐλθόντος εἰς τὴν Πόλιν τοῦ σουλτὰν Μουράτη, οἱ 'Αρμένιοι διενείμαντο τοῖς κρατοῦσι γρόσια 400 χιλιάδας καὶ ἔμελλον νικῆσαι. Μαθὼν δὲ παρὰ τοῦ ποσταντζίπασι ἐμμέσως τὰ πάντα ὁ σουλτὰν Μουράτης καὶ τὸ ὅτι ὁ 'Απαζά-πασας ἔλαβε περὶ τούτου παρὰ τῶν 'Αρμενίων ἑξήντα πουγγεῖα, καὶ εὑρὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ταμείῳ αὐτοῦ διώκει τοὺς 'Αρμενίους, φονεύει αὐτῶν προεστῶτας τέσσαρας καὶ εἱρκτῇ παραδοὺς 78 'Αρμενίους ἔλαβε παρ' αὐτῶν χρήματα πολλὰ καὶ ἔδωκε τοῖς 'Ρωμαίοις χάτι-σερίφι, ἵνα ἔχωσι τὰ πρωτεῖα.

Προσέτι, γενομένης πυρκαϊᾶς ἐν τῷ Γαλατᾷ καὶ Φαναρίῳ, κατεκάησαν ἐννέα ἐκκλησίαι ἐπὶ τοῦ σουλτὰν 'Ιπραΐμη καὶ τὸ μετόχιον τοῦ 'Αγίου Τάφου τὸ ἐν τῷ Διπλοφαναρίῳ, ὅπερ ἦν ποτε οἶκος τῶν Κατακουζηνῶν τῆς Βλαχίας, ἔχον ἐν ἑαυτῷ καὶ σμικροτάτην ἐκκλησίαν. Τοῦ δὲ πατριάρχου Θεοφάνους ἀγοράσαντος αὐτὸ καὶ ποιήσαντος μετόχιον, ἐμπρησθέντος τανῦν, οἱ γουναρᾶδες ἐζήτησαν παρὰ τοῦ βεζίρη ἄδειαν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν ὡς καὶ πρότερον· ὁ δὲ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν καζιασκέρην τῆς 'Ρούμελης, προστάξας ποιῆσαι καταγραφὴν τῆς καείσης ἐκκλησίας διὰ νὰ οἰκοδομηθῇ. Οἱ δὲ γουναρᾶδες δόντες χρήματα ἱκανὰ ἐποίησαν τὴν καταγραφὴν πολλὰ μείζονα τῆς ἀληθοῦς καὶ ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία πενταπλασία τῆς πρώτης. Κτισθεῖσαν δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἐσφάλισεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος ὁ ἀπὸ 'Αδριανουπόλεως, ὁ ἐπιλεγόμενος Νέος καὶ Γολιάθ, καὶ οὐ συνεχώρει λειτουργεῖν ἐν αὐτῇ· ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ μὴ ἔχειν ποσῶς ἐνορίαν καὶ τελεῖν αὐτὴν ὑπὸ τῇ μικρᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τῇ κειμένῃ ἐπὶ τῷ κάστρῳ τῆς Πύλης τοῦ Φαναρίου, ἠνέῳξε πάλιν ὁ Παρθένιος τὴν νεόκτιστον αὐτὴν ἐκκλησίαν· αὐτὴ δὲ ἡ ἐπὶ τῆς Πύλης τοῦ Φαναρίου ἐκκλησία γέγονε πολλῷ ὕστερον μεστζίτι ἐπὶ τοῦ σουλτὰν 'Αχμέτη τοῦ τρίτου καὶ ἔστι μέχρι τοῦδε μεστζίτι.

Διὰ ταῦτα ὑπέπεσε χρέει βαρυτάτῳ ὁ πατριαρχικὸς θρόνος τῆς 'Ιερουσαλήμ, καὶ τοσούτῳ, ὅπερ οὐκ ἦν δυνατὸν πληρωθῆναι. 'Ο Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἐπὶ τῆς γ' αὐτοῦ πατριαρχείας ἐβοήθησε τὰ μέγιστα· διδάξας γὰρ ἔν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ τῷ Γαλατᾷ παρεκίνησε τοὺς χριστιανοὺς σφόδρα καὶ ἐβοήθησαν ἱκανῶς τῷ 'Αγίῳ Τάφῳ. Εἶτα προσκαλεσάμενος εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους καὶ τοὺς ξένους ναυάρχους καὶ ποιήσας κατάστιχον ἤθροισε χρήματα ἱκανά. Περιῆλθε δὲ καὶ ὁ Θεοφάνης τήν τε Μακεδονίαν καὶ Θετταλίαν χάριν ἐλεημοσύνης· εἶτα ἀπῆλθε καὶ εἰς τὴν 'Ιβηρίαν καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ ἐπισκόπῳ Κουκατέρων νὰ ὀνομάζεται μητροπολίτης καὶ νὰ φορῇ σάκκον. 'Εφιλοδωρήσατο δὲ τῷ Θεοφάνει ὁ Τεϊμοράζης μέπες, ἤτοι βασιλεὺς τοῦ Καχετίου, καὶ ποτήριον λιθοκόλλητον 12 χιλιάδων γροσίων, ὅπερ ὁ Θεοφάνης κομίσας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκ παρακινήσεως τοῦ σαϊτζῆ Σκαρλάτου δοῦναι εἰς τὸ χρέος θελήσας ἐνεχείρισε τοῖς λιθογνώμοσιν 'Εβραίοις, οἵτινες ἔκλεψαν τοὺς πολυτίμους τῶν λίθων τοῦ ποτηρίου.

Σέρβοι μοναχοὶ ὑποκείμενοι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Πεκίου εἶχαν κατοικήσει πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν μονὴν τοῦ 'Αρχαγγέλου τὴν ἐν τῇ 'Ιερουσαλὴμ καὶ ἐξουσίασαν αὐτήν· καὶ παρακινούμενοι ὑπὸ τῶν δασμοφοριῶν ἐγένοντο κοινόβιοι τοῖς εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα οἰκοῦσι καὶ οὐ συνεφώνουν τῷ πατριάρχῃ τῶν 'Ιεροσολύμων, ὡς καὶ οἱ Ἴβηρες, καὶ ἔτιον τοὺς φόρους αὐτῶν χωρίς· καὶ ἐρχομένοις τοῖς προσκυνηταῖς προϋπήντουν οἱ 'Αρχαγγελοαγιοσαββῖται καὶ ἐλάμβανον αὐτοὺς εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν καὶ ὁ πατριάρχης ἐζημιοῦτο. Ταλαιπωρούμενοι δὲ ὑπὸ τῶν 'Αράβων οἱ 'Αγιοσαββῖται ἔκτισαν πύργον ἀντικρὺ τοῦ μοναστηρίου αὐτῶν, καταδα-

www.dacoromanica.ro

πανήσαντες γρόσια 12 χιλιάδας. Ὅθεν ὑπόχρεοι γενόμενοι ἀμφότεροι ἐπώλησαν πᾶν εἴτι καὶ ἂν εἶχον ἐν τοῖς μοναστηρίοις αὐτῶν καὶ τέλος ἠναγκάσθησαν ὑπὸ τοῦ χρέους φυγεῖν. Ὅθεν ἠγέρθησαν οἱ Φράγγοι μὲν λαβεῖν τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου, οἱ δὲ Ἀρμένιοι τὴν τοῦ ἁγίου Σάββα· καὶ ὁ Θεοφάνης μετὰ πολλοὺς κόπους καταβαλὼν γρόσια 54 χιλιάδων τὸ χρέος τῶν δύο μοναστηρίων τοῖς χρεωφειλέταις ἔλαβε μὲν καὶ τὰ δύο μοναστήρια, ἀλλ' ὁ χαρατζῆς καὶ οἱ ἄλλοι ἐξουσιασταὶ ἐζήτουν ἀπὸ τὸν Θεοφάνην καὶ τοὺς φόρους, ὁποῦ ἐπλήρωναν ἐκεῖνα τὰ μοναστήρια πρότερον ἐκ συνηθείας· ἥντινα συνήθειαν ἀναίρεσεν ὁ Θεοφάνης διὰ πολλῶν ὁρισμῶν· καὶ τὸ αὐτὸ πεποίηκε καὶ ὁ μετ' αὐτὸν πατριαρχεύσας Παΐσιος. Βεβαρυμένος οὖν καὶ πάλιν ὁ Θεοφάνης ὑπὸ ἀνυποίστου χρέους ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας Βασίλειον βοεβόδαν τὸν Ἀλβανίτην, ὅστις ἐπλήρωσε χρέος τοῦ Ἁγίου Τάφου 56 χιλιάδας φλωρία Οὐγκαρικά. Εἶτα διορθώσας ὁ Θεοφάνης τὸ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σάββα, κρημνισμὸν ἐπαπειλοῦν, ὑπέπεσε πάλιν εἰς χρέος καὶ ἔστειλεν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τὴν κορώναν αὐτοῦ ἀπεμποληθῆναι, ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Γερασίμου τοῦ α'· ἅπερ ἰδὼν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Ἑβραίων ἄρχων τις τοὔνομα Σεϊδουλλὰχ καὶ λυπηθεὶς ἀπέστειλε τῷ κὺρ Θεοφάνει φλωρία 10000, ἐσφραγισμένα τῇ τοῦ Ἀλεξανδρείας Γερασίμου σφραγῖδι, καὶ ὑπεστράφησαν τὰ σκεύη καὶ ἡ κορώνα ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπληρώθη τὸ χρέος.

Πρὸ δὲ τούτων ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας Ῥάδουλ βόδας, ὁ ἐπιλεγόμενος Μέγας, ἐπὶ τῆς β' αὐτοῦ ἡγεμονείας εἶχεν ἀφιερώσει τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ ἐπὶ Θεοφάνους τὸ μοναστήριον τοῦ Γαλατᾶ, κείμενον ἀντικρὺ τοῦ Γιασίου τῆς Μολδαβίας, κτισθὲν ποτε ὑπὸ τοῦ αὐθέντου τῆς Μολδαβίας Πέτρου τοῦ ζ', τοῦ ἐπιλεγομένου Τζελτζέλ, καὶ ἀφιερωθὲν τῷ Κιόδῳ. Ὁ αὐτὸς Θεοφάνης ἔλαβε διὰ τὸν Ἅγιον Τάφον καὶ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, κείμενον ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Βλαχίας· καὶ τὸ μὲν μετόχιον τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει μὲ τὴν ἐκκλησίαν καὶ μὲ τὸν ἄνωθεν κῆπον, ὡς εἴρηται, τὸν ἠγόρασεν ὁ Θεοφάνης, τὸν δὲ δυτικὸν κῆπον ἠγόρασεν ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἱεροσολύμων Παΐσιος, ὃν ἐπώλησεν ὕστερον ὁ κὺρ Χρύσανθος, μετὰ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ Παλατᾶ τὴν ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη τοῦ γ'.

Πατριαρχεύσας δὲ ὁ Θεοφάνης ἔτη 37 ἐκοιμήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔτει σωτηρίῳ 1645 καὶ ἐτάφη ἐν τῇ μονῇ τῆς Θεοτόκου τῇ ἐν τῇ νήσῳ τῆς Χάλκης. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος ὁ δεύτερος ὁ ἀπὸ Ἰωαννίνων καὶ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ὁ ἐπικληθεὶς Γολιὰθ καὶ Κεσκίνης, ἠθέλησε νὰ κάμῃ πατριάρχην Ἱεροσολύμων τὸν μητροπολίτην Βεῤῥοίας Ἰωαννίκιον· ἀλλὰ μέσον τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, τῇ συνεργείᾳ τοῦ Βασιλείου βοεβόδα ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας, ἐμποδίσθη.

Τοῦ πατριάρχου Θεοφάνους τὰς πράξεις, περιηγήσεις, οἰκοδομὰς καὶ πάντα τὸν βίον ὅρα πλατυτέρως παρὰ Δοσιθέῳ ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων βιβλίῳ ια^{ῳ}, κεφαλαίῳ ζ^{ῳ}, παραγράφῳ ϛ^{ῳ} τοῦ πρώτου τόμου.

Οἱ Ἰησουῖται κακίᾳ φερόμενοι κατηγόρησαν τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Κύριλλον τὸν Λούκαριν ὡς καλβινόφρονα. Οἱ Ῥῶσσοι ταῦτα ἀκούσαντες ἠρώτησαν τὸν Θεοφάνην διατρίβοντα τότε ἐν Γιασίῳ, ἔτει σωτηρίῳ 1630, εἰ ἀληθεύει ἡ κατηγορία, καὶ ὁ Θεοφάνης ἀπεκρίθη τοῖς Ῥώσσοις ἐν ιδ' κεφαλαίοις, ἀποδεικνὺς ψεῦδος καὶ συκοφαντίαν τὰ λαληθέντα καὶ ἀθῳῶν τὸν Λούκαριν.

(Προσθήκη εἰς κεφ. κζ' βιβλίου ΙΙ', εἰς σελ. 145, μετὰ τὸ «Σηλυβρίας»).

— — Προσηνέχθη δὲ τότε τὸ λείψανον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ Βελιγραδίου τῆς Σερβίας, μετὰ τὸ ἁλωθῆναι ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ κεῖται τανῦν ἐν Γιασίῳ, ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Ἔτει σωτηρίῳ 1642.

Γίνεται σύνοδος ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Παρθενίου τοῦ Γέροντος, τοῦ καὶ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, κατὰ μῆνα Μάϊον καὶ ἀναθεματίζονται τὰ προῤῥηθέντα 18 κεφάλαια.

www.dacoromanica.ro

Ἔτει σωτηρίῳ 1645.

Πατριαρχεία Παρθενίου τοῦ Νέου.

Παρθένιος ὁ Γέρων οὐκ ἀγαπῶν τὰς μακρὰς ἀκολουθίας καὶ ἀγρυπνίας κτᾶται ἔγκλημα καθαιρέσεως διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς ἀκολουθίας τῆς ἐπιτεταγμένης καὶ ᾀσματικῆς λεγομένης παρὰ τοῦ Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης· ὅθεν πατριαρχεύσας ἔτη πέντε καὶ μῆνας δύο ἐξορίζεται εἰς τὴν Κύπρον Σεπτεμβρίου τῇ ιζ' καὶ ἀναβιβάζεται εἰς τὸν θρόνον ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως Παρθένιος ὁ Νέος, Ἰωαννίτης τὴν πατρίδα, ὅστις καὶ Ὀξὺς καὶ Κεσκίνης καὶ Γολιὰθ ἐπωνομάσθη· ἐχρημάτιζε δὲ πρὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ Ἰωαννίνων μητροπολίτης, ἀνὴρ σεμνός, ἔντιμος καὶ μεγαλοπρεπής, καὶ πατριαρχεύων τανῦν δραστήριος καὶ τυραννικὸς ἐγένετο. Ὅθεν ἐπηύξησε καὶ τὰ τῶν ἱερέων ἐμβατοίκια· καὶ πλεονέκτης μὲν ἦν, οὐκ ἔξωσε δὲ τινὰ τῶν ἀρχιερέων ζώντων τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας.

Παΐσιος ὁ ἡγούμενος τοῦ παρὰ τῷ Γιασίῳ μοναστηρίου Γαλατᾶ τῇ συνδρομῇ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Βασιλείου βοεβόδα ψηφίζεται πατριάρχης Ἱεροσολύμων, καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως οὗτος Παρθένιος ὁ Νέος διὰ φόβον οὐκ ἀντειπὼν ἔπεμψεν εἰς Γιάσιον ἐξάρχους τὸν Λαρίσσης καὶ ἄλλους καὶ ἐχειροτόνησαν αὐτὸν ἐν Γιασίῳ, ἔνθεον ἄνδρα ἀπὸ Δημιτζάνας καὶ αὐτὸν καὶ συγγενῶν τοῦ Θεοφάνους. Ὅρα τὰ περὶ τούτου καὶ τὰς περιηγήσεις αὐτοῦ παρὰ Δοσιθέῳ τόμῳ β' περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, βιβλίῳ ιβ', κεφαλαίῳ α', παραγράφῳ ι', καὶ κεφαλαίῳ β', παραγράφῳ α' καὶ β'.

Χειροτονηθέντος οὖν ἐν Γιασίῳ καὶ ἐλθόντος εἰς Βυζάντιον ἵνα κ<ατέλθῃ> εἰς Ἱερουσαλήμ, ὁ οἰκουμενικὸς Παρθένιος οὗτος ὁ Νέος ἐζήτει παρ' αὐτοῦ χρήματα· ἀλλ' ὁ κῦρ Παΐσιος οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ οὐδὲ ὀβολόν. Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ κῦρ Παϊσίου ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπελθόντος εἰς Μοσκοβίαν χάριν ἐλέους, ἔγραψε κατ' αὐτοῦ ὁ Παρθένιος ὁ Νέος πρὸς τὸν βασιλέα Ἀλέξιον Μιχαηλοβίτζην πλάττων αἰτίας· ἀλλ' οὐδὲν ἀνύσας, παλιννοστήσαντα τὸν κῦρ Παΐσιον ἐκεῖθεν, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐλθόντα εἰς Βυζάντιον διέβαλεν εἰς τὸν βεζίρην ὡς δῆθεν ἐπίβουλον τῆς βασιλείας· ὅστις μεταπεμψάμενος αὐτὸν καὶ γνοὺς ἄνθρωπον ὀρθόν τε καὶ δίκαιον ἀφῆκεν ἐλεύθερον, λαβὼν παρ' αὐτοῦ δώρου χάριν φλωρία 4000. Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ Παϊσίου ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Βλαχοπογδανίαν ἀπελθόντος, πάλιν κατέτρεχεν αὐτὸν ὁ Παρθένιος ὁ Νέος*, προσθεὶς ἐπιβουλεύειν τῇ βασιλείᾳ τόν τε Μολδαβίας ἡγεμόνα Βασίλειον καὶ τὸν τῆς Βλαχίας ἡγεμόνα Ματαίην. Ὅθεν ἐνεργήσαντες οἱ ἡγεμόνες εἰς τὴν Πόρταν διά τε τοῦ Παυλακίου καὶ ἄλλων φίλων καὶ διὰ πολλῶν χρημάτων, διὰ νὰ παύσουν τὰ κακὰ τὰ προστεθέντα τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ τυραννικὰ καὶ βίαια ἤθη, ἀπεκτάνθη ὁ Παρθένιος, ὡς ῥηθήσεται, τῷ ἔτει 1651.

Οἱ Χαμπέσιοι, οἱ ὁμόπιστοι τοῖς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Κόπταις, εἶχαν λάβη παρὰ τῶν σουλι τάνων Τζερκέζων τῆς Αἰγύπτου μέρος τῆς πόρτας τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρεδηλαδὴ τῷ λεγομένῳ τοῦ Ἀβραάμ· κὰν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Τάφου εἶχαν τὰς καμάρας τὰς πρὸς τὸν νότιον μέρος τοῦ Ἁγίου Κουβουκλίου καὶ ἄλλα τινά, καὶ εἶχον καὶ ἄλλας οἰκίας ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Μετὰ δὲ παρέλευσιν χρόνων οἱ Ἀρμένιοι ὡς Θεοπασχῖται καλῶς ὁμιλοῦντες τοῖς Χαμπεσίοις, Ἰακωβίταις, ὡς Θεοπασχίταις καὐτοῖς, δελεάσαντες αὐτοὺς ἔλαβον παρ' αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Βηθλεὲμ οἰκίας τῶν Χαμπεσίων καὶ ἔκτισαν αὐτὰς μείζονας καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν. Δελεάσαντες δὲ καὶ τοὺς Κόπτας λειτουργοῦσιν ἐν τῇ κατὰ τὴν Βηθλεὲμ τραπέζῃ αὐτῶν· καὶ δελεάσαντες καὶ τοὺς πατριάρχας τῆς Ἱερουσαλήμ, τοὺς πρὸ τοῦ Γερμανοῦ Ἄραβας ὄντας καὶ αὐτόχθονας τῆς Παλαιστίνης, ἔλαβον τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον μὲ ἐνοίκιον ἐτήσιον πενῆντα φλωρία, καὶ κατ' ὀλίγον κόψαντες τὸ ἐνοίκιον ἐκυρίευσαν καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου. Εἶτα συγκοινωνήσαντες ταῖς τραπέζαις καὶ ταῖς οἰκίαις τῶν Χαμπεσίων ἐφαρμάκωσαν αὐτοὺς ἕνα πρὸς ἕνα ὡς κακότροποι καὶ φονεῖς, καὶ ἐκυρίευσαν τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν Χα-

*) Ἐν τῇ ῳᾳ' «πολλῷ ὕστερον, ἔτει δηλαδὴ σωτηρίῳ 1650, ἐπὶ τῆς δευτέρας δηλαδὴ πατριαρχείας αὐτοῦ, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῆς πρώτης».

www.dacoromanica.ro

πεσιακῶν οἰκιῶν, ἐξ ὧν ἦν καὶ εἷς ἀλογόμυλος ἀντικρὺ τῆς θύρας τοῦ Πατριαρχείου. Ὁ πατριάρχης Παΐσιος ἐζήτησε παρὰ τῶν Ἀρμενίων τὸν μῦλον, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἀσχημοσύνη· ἀλλ' αὐτοὶ ἐλοιδόρησαν αὐτόν. Ὅθεν ὁ πατριάρχης Παΐσιος ἐλθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔλαβε χάτι-σερίφι ἐπὶ τοῦ σουλτὰν Ἰπραΐμη τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ σουλτὰν Μουράτη τοῦ δ', διὰ ὅλα τὰ Χαπεσιακὰ κτήματα, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔλαβεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του πάντα, τά τε ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ τὰ ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ τὸ μοναστήριον αὐτῶν καὶ τὰ ὅσα εἶχον ἔνδον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ τὰς κανδήλας αὐτῶν τὰς ἐν τῷ Ἁγίῳ Κουβουκλίῳ καὶ τὰς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἀποκαθηλώσει. Ἀλλὰ κακῇ τύχῃ Χουσεΐν-πασᾶ τινι γενομένῳ μετ' οὐ πολὺ ἡμεμόνι Γάζης καὶ Ἱερουσαλὴμ δόντες οἱ Ἀρμένιοι πλῆθος χρυσίου ἀνεκτήσαντο δι' αὐτοῦ, ἁρπάσαντες ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων πάντα τὰ Χαπεσιακά· ἁρπάζουσι δὲ καὶ τὴν μίαν πόρταν τοῦ Σπηλαίου τοῦ ἐν τῇ Βηθλεέμ. Εἶτα, διὰ νὰ βεβαιωθῇ καὶ ὁρισμῷ βασιλικῷ ἡ ἁρπαγή τους, κατακρατουμένου τοῦ κὺρ Παϊσίου ὑπὸ τοῦ Χουσεΐν-πασᾶ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, ἀπῆλθον εἰς τὴν Πόλιν οἱ Ἀρμένιοι τρεῖς φοραῖς, πλῆθος χρημάτων καὶ δώρων προχέοντες, τὸ πρῶτον μὲν τῷ ἔτει 1649· ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσαν τότε, κρεμασθέντων τῶν βοηθούντων αὐτοῖς ἀγάδων διὰ τὴν τοῦ σουλτὰν Ἰπραΐμη καθαίρεσιν ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν. Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει βασιλεύσαντος τοῦ ἑπταετοῦς σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ δ' καὶ γενομένου βεζίρη τοῦ ἐξ Ἀρμενίων Σουλεϊμὰν-πασᾶ ἐπὶ τῆς δευτέρας πατριαρχείας τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας Ἰωαννικίου, πάλιν κινοῦνται οἱ Ἀρμένιοι μὲ δόσιν πολλῶν χρημάτων εἰς τὸν βεζίρην· ὅστις μεταπέμπεται τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωαννίκιον καὶ ζητεῖ δοῦναι γνώμην· ὁ δὲ ἀπεκρίθη εἶναι τὴν ἀπόκρισιν ἔργον οὐκ αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦ Ἱεροσολύμων (εὖγε τῆς ἀποκρίσεως). Ὅθεν ὁ βεζίρης βοηθεῖ τοῖς Ἀρμενίοις· ἀλλ' ἐξωσθεὶς οὐκ ἔφθασε τελειῶσαι τὸ ἔργον, ὡς ἐσκοπεῖτο, ὑπὸ τῆς κατακραυγῆς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πλήθους ἐπὶ ποσὸν ἐμποδισθείς.

Γίνεται οὖν ἄλλος βεζίρης καὶ πάλιν κινοῦνται οἱ Ἀρμένιοι ἔτει σωτηρίῳ 1653, καὶ βοηθεῖ αὐτοῖς ὁ βεζίρης καὶ σκοπεῖται νὰ κάμῃ χάτι-σερίφι διὰ βοήθειαν τῶν Ἀρμενίων· ἀλλ' οὐκ ἔφθασε τελειῶσαι αὐτό, καταβιβασθεὶς τῆς ἀρχῆς· καὶ γενομένου βεζίρη τοῦ Κιοπρουλῆ Μεχμὲτ-πασᾶ, δηλοποιοῦσιν αὐτῷ οἱ χριστιανοὶ τὰ κατὰ τοῦ Παϊσίου ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Ὅθεν ὁ βεζίρης πέμψας ἀγᾶν φέρει τὸν κὺρ Παΐσιον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ ἐλθὼν ἔτει σωτηρίῳ 1656, Ἰανουαρίου ιζ', κρίνεται μετὰ τῶν Ἀρμενίων εἰς τὸ Διβάνι διὰ τὴν Ἁγίαν Βηθλεὲμ καὶ διὰ τὰ ἀφιερώματα τῶν Χαπεσίων· καὶ νικηθέντων τῶν Ἀρμενίων ἐδόθη χάτι-σερίφι τῷ Παϊσίῳ διὰ τὰ προσκυνήματα καὶ τοὺς προῤῥηθέντας τόπους· καὶ εἰς τὸ χάτι αὐτὸ ἀνεφέροντο ῥητῶς καὶ τὰ χάτι-σερίφια τοῦ χαλίφου Ὀμὲρ-ἴπνου-Χιτὰπ καὶ τοῦ σουλτὰν Σουλεϊμάνη καὶ τοῦ σουλτὰν Μουράτη καὶ τοῦ σουλτὰν Ἰπραΐμη διὰ συνεργείας τοῦ δραγομάνου τῆς Πόρτας Παναγιώτου τοῦ Νικοσίου· καὶ ἔλαβεν ὁ βεζίρης παρὰ τοῦ κὺρ Παϊσίου διὰ τὸ χάτι-σερίφι αὐτὸ πουγγεῖα τριάντα, καὶ ἀπελθὼν μουμπασίρης εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐδίωξε τοὺς Ἀρμενίους καὶ παρεδόθησαν τοῖς Ῥωμαίοις τὰ προσκυνήματα ἔτει σωτηρίῳ 1657, Μαΐου α'. Ἀλλ' ὁ μιαρὸς Ἄνθιμος ὁ Σικοῦρτος, ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Τάφου, φθόνῳ φερόμενος κατὰ τοῦ πατριάρχου Παϊσίου ἔδωκε τοῖς Ἀρμενίοις τὸν Ἅγιον Ἰωάννην, τὸν ἔξω τῆς Ἁγίας Πόρτας ὄντα, καὶ τὰς τέσσαρας καμάρας τὰς οὔσας ἐπὶ τῆς Ἁγίας Πόρτας, καὶ τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον, καὶ ἔμειναν εἰς τοὺς Ῥωμαίους μόνα τὰ Χαπεσιακὰ τὰ προῤῥηθέντα· καὶ ταῦτα ἐτόλμησεν ὁ κακο-Ἄνθιμος διὰ τοῦ ῥηθέντος Χουσεΐν-πασᾶ, ὅστις καὶ ἐκράτει τὸν μουμπασίρην τζαούσην εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἀφίη ἀπελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μανζιλευθεὶς δὲ ὁ Χουσεΐν-πασᾶς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γάζαν καὶ ἐδόθη ἡ Ἱερουσαλὴμ τῷ ἡγεμόνι Δαμασκοῦ Ταγιᾶ-όγλοῦ. Ἦλθε καὶ ὁ τζαούσης εἰς τὴν Πόλιν καὶ μετὰ τοῦ Παϊσίου ἀπῆλθον εἰς τὸν βεζίρην, ὄντα εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τῶν ἔξω φρουρίων Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου, καὶ μηνύσας τῷ βεζίρῃ τὰ γενόμενα ὁ τζαούσης καὶ εἰπὼν ὅτι ἥρπασε παρὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ χρήματα, ἠρωτήθη ὁ Παΐσιος παρὰ τοῦ βεζίρη, πόσα ἔλαβεν. Ἀπεκρίθη ὁ Παΐσιος «διακόσια πουγγεῖα» καὶ ἐδωρήσατο ταῦτα τῇ βασιλείᾳ. Ὅθεν ὁ βεζίρης πέμψας εἰς τὴν Γάζαν ἔλαβε τὰ ἄσπρα παρὰ τοῦ Χουσεΐν-πασᾶ, καὶ λαβὼν καὶ τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον παρὰ τῶν Ἀρμενίων ἔδωκε τοῖς Ῥωμαίοις.

www.dacoromanica.ro

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Ματαίης ὁ Πασαράπας ἔδωκε τῷ Παϊσίῳ ἑπτὰ χιλιάδας γρόσια, διὰ νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν στέγην τοῦ ἐν τῇ Βηθλεὲμ ναοῦ· ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυσεν.

Ὁ καϊμακάμης ἤτοι ἀνθύπατος τῆς Πόλεως συκοφαντεῖ τὸν Παΐσιον ὡς κατασκευάσαντα κορώναν (εἶχε γὰρ κάμῃ πρὸ μικροῦ μίαν ὡς πατριάρχης), διὰ νὰ στείλῃ τῷ βασιλεῖ τῆς Μοσκοβίας, καὶ φυλακῇ παραδίδωσι σκοπῷ τοῦ χρηματολογῆσαι. Τοῦ δὲ Παϊσίου μὴ πληρώνοντος καὶ τὴν φυλακὴν ὑπομένοντος, φοβηθεὶς μήπου προσκλαυθῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι τῷ βασιλεῖ, πέμπει τὴν κορώναν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν πρὸς τὸν βεζίρην Κιοπρουλῆ, συκοφαντῶν τὸν Παΐσιον ὡς τῆς βασιλείας ἐπίβουλον· ἀλλ' οἱ πατέρες ταῦτα προγνόντες ἔδραμον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἔδωκαν εἴδησιν τῶν γεγονότων τῷ Κιοπρουλῇ. Ἐλθούσης δὲ τῆς κορώνης μετὰ ταῦτα καὶ ἀποδειχθέντος ἐκ τῶν ἐπιγεγραμμένων γραμμάτων ὅτι ἐστὶ τοῦ Παϊσίου, ἐπέμφθη τῷ Παϊσίῳ νὰ τὴν φορῇ ὡς ἔθος, δοθείσης τοιαύτης ἀδείας τοῖς πατριάρχαις παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν βασιλέων· καὶ ἐπρόσταξεν ὁ βεζίρης τὸν ἀνθύπατον ἐλευθερῶσαι τῆς φυλακῆς τὸν Παΐσιον. Εἶτα πέμψας εἰς τὸν πόλεμον τῆς Κρήτης ὁ βεζίρης τὸν ἀνθύπατον ἐκεῖσε πεφόνευκεν.

Τῷ δὲ ἔτει 1657 ἀπῆλθεν ὁ κὺρ Παΐσιος εἰς Πάνορμον, Πέργαμον, Ἀρτάκην, Μηχανιῶνα, Καλόλημνον, Συκῆν, Μουδανιὰ καὶ Κατιρλὶ χάριν ἐλεημοσύνης, κἀκεῖθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Καὶ τῷ ἔτει 1658 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν διὰ τοῦ Πόντου ἀπὸ τοῦ Κόνδοσι λιμένος τῆς Τζερκεζίας μέχρι τοῦ Κοὺρς λιμένος τῆς Μεγκρελίας· κἀκεῖθεν εἰς Ἰβηρίαν φθάσας χάριν ἐλεημοσύνης, μετὰ πολλὰ ἔφθασεν εἰς τὸ Νεοχώριον τὸ παρὰ τῷ Σωσθενίῳ τῆς Προποντίδος. Ἐκεῖσε ὄντι ἀφιέρωσε τῷ Παναγίῳ Τάφῳ ὁ προπάππος μου χατζῆ Νικόλαος τόπον ἀπὸ τὸ ποστάνι του, ἐν ᾧ ἦν καί τις μικρὰ ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τιμωμένη τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἐκτίσθησαν ὕστερον καὶ πλείω κελλία εἰς τὸν τόπον αὐτὸν διὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ σπίτι πατριαρχικὸν ὑπὸ τοῦ Ἱεροσολύμων Δοσιθέου. Κυριάρχης δὲ τοῦ ποστανίου κατὰ κληρονομίαν μέχρι σήμερον εἰμὶ ἐγώ.

Ὄντος δὲ τοῦ κὺρ Παϊσίου εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ὁ Βελῆς ἡγεμὼν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐτυράννησε καὶ ἐζημίωσε πολλὰ καὶ τοὺς κατοικητὰς καὶ τὸν ἀποστολικόν της θρόνον· ὅθεν προσκλαυθέντες τῷ σουλτάνῳ, ὄντι τότε εἰς τὴν Προῦσαν, ἐξώσθη τῆς ἡγεμονείας ὁ Βελῆς.

Οἱ Ἀρμένιοι ἔδωκαν χρήματα πολλὰ τῷ Σουλεϊμὰν-ἀγᾷ κεχαγιᾷ τοῦ ῥεῒζ-ἐφένδη, διὰ νὰ λάβουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τους τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον. Συνεφώνησαν μὲ τὸν δραγομᾶνον τῆς Πόρτας Παναγιώτην Νικόσιον, ἐμπαθῶς ἔχοντα κατὰ τοῦ κὺρ Παϊσίου. Ἀνήγγειλαν τῷ βεζίρῃ οἱ Ἀρμένιοι, ὅτι πρὸ 300 χρόνων ἦσαν κυριάρχαι τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου. Ἐρωτηθεὶς κρυφίως ὁ Παναγιώτης παρὰ τοῦ βεζίρη διὰ τὴν ἀλήθειαν ἐβεβαίωσε τὸ ψεῦδος τῶν Ἀρμενίων διὰ μνησικακίαν τὴν πρὸς τὸν Παΐσιον (εὖγε τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ). Ὅθεν ὁ βεζίρης Κιοπρουλῆς ἔδωκε φερμάνι τοῖς Ἀρμενίοις, διὰ νὰ λάβουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τους τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον καὶ ἐν τῇ Βηθλεὲμ πόρταν καὶ κῆπον καὶ δύο οἴκους τῶν Χαπεσίων, καὶ κατακρατοῦσιν αὐτὰ μέχρι τῆς σήμερον.

Ὠκοδόμησεν οἴκους ἐν τῇ Ἰόππῃ ὁ Παΐσιος πρὸς κατάλυμα τῶν διὰ θαλάσσης ἐρχομένων προσκυνητῶν, οἵτινες μέχρι τοῦδε κατέλυον ἐπὶ τῆς ψάμμου συγκαιόμενοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ψυχραινόμενοι ὑπὸ τοῦ ψύχους τῆς νυκτός, οἵ τε Ἄραβες ἔκλεπτον τὰ πράγματα αὐτῶν· μιμηθέντες δὲ τὸν Παΐσιον ἔκτισαν ἐκεῖσε ὕστερον οἴκους οἵ τε Ἀρμένιοι καὶ οἱ Λατῖνοι.

Τοῦ ἐν Λύδδῃ ναοῦ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἐν ᾧ ἐστι καὶ ὁ τάφος τοῦ ἁγίου, ἔλαβόν ποτε τὸ ἥμισυ οἱ Σαρακηνοὶ καὶ ἔκαμαν μεστζίτι καὶ μεϊρεσέν· ὕστερον δὲ λαβόντες καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἔμειναν ἄνευ ἐκκλησίας οἱ χριστιανοί. Ὅθεν διὰ χρημάτων ὁ Παΐσιος ἔλαβε τὸ ἥμισυ τοῦ ναοῦ, ἤτοι τὸ ἀπὸ τῆς μέσης ἕως εἰς τὸ λῆγον πέρας τοῦ ναοῦ.

Μεταξὺ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς Βηθλεὲμ κεῖται ναὸς τοῦ προφήτου Ἠλιοὺ μετὰ περιοχῆς· ἧστινος φθαρείσης ἀνενεώσατο τὸ μέρος τὸ πρὸς δυσμὰς ὁ Παΐσιος πληρεστάτῃ δαπάνῃ χρημάτων.

Ἰσοὺφ ὁ Σαλαχαδίνης λαβὼν τὴν Ἱερουσαλὴμ παρὰ τῶν Λατίνων ἔκτισε τὰ παράθυρα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ ἐλειτούργουν οἱ ἱερεῖς ἐν ζόφῳ· ἀλλ' ὁ Παΐσιος ἠνέωξε

www.dacoromanica.ro

τὸ τοῦ βήματος καὶ ἄλλα πολλά, καὶ γέγονε φωτεινὸς ὁ θεῖος οὗτος ναός, καὶ διωρίσθη γίγνεσθαι καὶ τὴν λειτουργίαν ὅταν ἡμεῖς θέλομεν καὶ οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀορίστως.

Τὸν ἐν τῷ μετοχίῳ τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει δυτικὸν κῆπον ἠγόρασεν ὁ κῦρ Παΐσιος.

Ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐντυχὼν τῷ βεζίρῃ Κιουπρουλῇ καὶ δοὺς αὐτῷ σαμουρόγουναν ἔκλαιε ζητῶν τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον· ὁ δὲ βεζίρης ἀπατηθεὶς πάλιν παρὰ τοῦ ῥεΐζ-ἐφένδῃ οὐκ ἤκουσε τοῦ πατριάρχου.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1660 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κίο, Προῦσαν, Μιχαλίτζι, Πέργαμον καὶ Καλλίπολιν χάριν ἐλεημοσύνης· μικράν τε τινὰ ἀθροίσας ἦλθεν εἰς Λέσβον ἀσθενῶν ὑπὸ αἱμοῤῥοΐδων, κἀκεῖθεν εἰς Χίον· καὶ ὑπὸ τῆς λύπης οὐδὲ τῆς νόσου ἀναλαμβάνων, καίτοι χρώμενος ἰατροῖς, εἶτα ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κῶ, Ἰουδρουμι, ἤτοι Ἁλικαρνασσόν, καὶ Ῥόδον· κἀκεῖθεν ἐπιβὰς πλοίου, ἵνα εἰς Ἀττάλειαν ἀπέλθῃ, παραλλάξας τὸ Καστελλόριζον, θνήσκει ἐν τῷ πλοίῳ ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ἔτει σωτηρίῳ 1660, Δεκεμβρίου β', πατριαρχεύσας ἔτη 16, καὶ ἐτάφη ἀντίπερα τοῦ Καστελλορίζου, ἀλλὰ μακρὰν αὐτοῦ ὡσεὶ μίλια 10, ἐν τῇ κορυφῇ σκοπιᾶς τινος παρὰ τῇ θαλάσσῃ κειμένης.

Τὰ λοιπὰ τῆς πατριαρχείας Παρθενίου τοῦ Νέου, τοῦ καὶ Γολιὰθ ἐπικαλουμένου.

Ἔτει σωτηρίῳ τῷ αὐτῷ 1645.

Ἐτίμουν οἱ πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως τοὺς εἰς τὴν Βασιλεύουσαν — — — —

(Προσθήκη εἰς κεφ. λα' βιβλίου ΙΙ', εἰς σελ. 160, μετὰ τὰς λέξεις «*ἀσθενεῖ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν*».

— — Ἐπισκέπτεται αὐτὸν ὁ σουλτὰν Μεχμέτης ἀσθενοῦντα καὶ ἐρωτᾷ, ποῖον νὰ κάμῃ ἐπίτροπόν του· ὁ δὲ ἀπεκρίθη τὸ ὅτι δὲν ἠξεύρει ἀξιώτερον ἄλλον ἀπὸ τὸν υἱόν του. Ὅθεν καταστρέψαντος τὸν βίον τοῦ Μεχμὲτ-πασᾶ, γίνεται βεζίρης ὁ τὸ κάστρον τῆς Κρήτης πολιορκῶν υἱὸς αὐτοῦ Φαζὶλ Ἀχμὲδ-πασᾶς ὁ Κιοπρουλόγλους ὁ προῤῥηθείς, καὶ παρετάθη τὸ βεζαρέτι του ἔτη δέκα πρὸς τοῖς ἑπτά, περίφημος γενόμενος διὰ τὴν φρόνησιν, παιδείαν, σταθερότητα καὶ εὐγλωττίαν του. Πρῶτος αὐτὸς ἐν τῇ τῶν Ὀθωμανῶν βασιλείᾳ διεδέχθη τὸν πατέρα του κατὰ τὴν μεγίστην ἀξίαν τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ μετέδωκεν αὐτὴν ὁ Κιοπρουλῆς οἱονεὶ κληρονομίαν τινὰ τῷ τε υἱῷ Ἀχμὲτ-πασᾷ καὶ μετ' ἐκεῖνον τῷ ἐγγόνῳ αὐτοῦ Μουσταφᾶ-πασᾷ.

Πυρκαϊὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ Κοντοσκάλι, καὶ καίονται ἐκκλησίαι ἑπτὰ Κοντοσκαλίου καὶ Βλάγκας. Τὸν Ἀντιοχείας Κύριλλον τὸν δεύτερον πατριαρχεύσαντα ἔτη δύο καὶ θανόντα διεδέχθη Μακάριος ὁ τρίτος.

Ἔτει σωτηρίῳ 1660.

Κατάστασις τῆς Ὀρθοδοξίας ἔν τισι τόποις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἡ ἐν τῇ Ποντοηρακλείᾳ ἐκκλησία κατεκάη λανθανόντως ὑπὸ τοῦ ἱερέως· ὅθεν καὶ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖθεν οἱ χριστιανοί. Ἐν τῇ Ἀμάστριδι εἰσὶ πολλαὶ ἐκκλησίαι καὶ καμπαναρία, ἀλλ' οὐδεὶς χριστιανός. Ἐν τῇ Οἰνοπόλει, ἥντινα καὶ Ἀβώνου Τεῖχος λέγει ὁ Λουκιανός, εἰσὶ πέντε χωρία ὀρθόδοξοι, ἕως ὀγδοήκοντα οἰκίας ποσούμενοι. Ἡ δὲ Στεφάνη ἡ παρὰ τῇ Σινώπῃ ὑπὸ Ῥώσσων ἠρημώθη. Ἡ Ἀμινσός, Μιλησίων κτίσμα, οὐκ ἔχει χριστιανὸν οὐδένα, οὔτε ἡ Νεοκαισάρεια, ἀλλ' ἐν μόνῃ τῇ Ἀμασείᾳ εἰσὶν ὀλιγοστοί. Τὸ Πολεμώνιον, ἄλλως Ἴνεος, περὶ οὗ μάχεται ὁ Νεοκαισαρείας μετὰ τοῦ Ἀμασείας, ἐστὶν ἀληθῶς τοῦ Νεοκαισαρείας. Ἐν τῇ Κερασοῦντι καὶ ἐν τῇ Τριπόλει τῇ παρὰ τῇ Τραπεζοῦντι εὑρίσκονται μερικοὶ χριστιανοί, ἐν δὲ τῷ τῆς Τριπόλεως κάστρῳ οὐδείς, ἀλλὰ μόνον ναὸς τῆς Θεοτόκου ἀξιόλογος, ὃν βουληθέντες σαρακηνίσαι οἱ Ὀθωμανοὶ ἐκωλύθησαν δείγμασι πασιδήλοις. Ὅθεν ἐν ἑκάστῃ Κυριακῇ εἰσερχόμενοι λειτουργοῦσιν ἐκεῖ οἱ χριστιανοὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ Τραπεζοῦς καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκτίσθησαν παρὰ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου· μητρόπολις δὲ τοῦ Τραπεζοῦντος μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἅλωσιν ἦν ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου

www.dacoromanica.ro

Φιλίππου, ἔξω τῆς πόλεως κειμένη, εἰς ἣν ἐλειτούργησε καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Παΐσιος ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας ἐπανερχόμενος· ἥντινα τῷ ἔτει 1674 ἐσαρακήνισαν οἱ Ὀθωμανοί. Ἀπὸ Σουρμένων ἕως Γκουρίας καὶ τοῦ ποταμοῦ Τζορόχι ἐσαρακήνισαν οἱ Λαζοὶ καὶ οὐκ ἔμεινεν ἤδη οὐδεμία ἐκκλησία ἢ ἱερεὺς ἐν ὅλῃ ἐκείνῃ τῇ ἐπαρχίᾳ. Τὸ μοναστήριον τοῦ Σουμελᾶ τῆς Τραπεζοῦντος ἀπέχει ὁδὸν ἡμερῶν δύο, ἐν τοῖς ὄρεσι κείμενον ἐπὶ κρημνῶν καὶ δυσβάτων τόπων· εἰς ὃ οἱ ἀποδημοῦντες εἰσέρχονται διὰ κλίμακος. Ἔστι δὲ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Σουμελᾷ ὡσεὶ πηχυαία καὶ λέγεται ἱστορηθῆναι παρὰ τοῦ Λουκᾶ. Εἰσὶ τανῦν ἐν τῇ Τραπεζοῦντι ἐκκλησίαι τῶν γειτονιῶν καὶ μοναστήριον τῆς Θεοτόκου, Θεοσκέπαστος ἐπιλεγόμενον. Μεταξὺ τῶν δύο βουνῶν, ὅπου ἐστὶν ὁ ποταμὸς ὁ ἀπὸ τοῦ Σουμελᾶ καταβαίνων, τῇ τῆς Θεοτόκου βοηθείᾳ αἱ εὑρισκόμεναι κῶμαι χριστιανίζουσιν· ὁμοίως καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ὄρους Σουμελᾶ χωρία ἕως Κανὶν εἰσὶ χριστιανικά· ὅρος δέ ἐστι τοῦτο τὸ Κανίν. Ἔξω τῆς Θεοδοσιουπόλεως ἔν τινι ὄρει ἐστὶν ἐκκλησία μικρά· εἰσὶ δὲ ὀρθόδοξοι ἱκανοὶ ἔν τε τῇ πόλει καὶ ἐν πολλοῖς χωρίοις. Οἱ παπισταὶ ἐπαπίστησαν ἐν αὐτοῖς Ἀρμενίους τινάς.

Ἔτει σωτηρίῳ 1661.

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος ὁ Μογιλάλος, ὁ Βασίλειος βεβόδας παρὼν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει (ἡγεμονεύοντος Μολδαβίας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Στεφάνου), ὁ δραγομάνος τῆς Πόρτας Παναγιώτης ὁ Νικόσιος καὶ ἡ σύνοδος τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων τε καὶ ἀρχόντων τῶν παρευρεθέντων, ψηφίζεται εἰς πατριάρχην Ἱεροσολύμων τὸν Σιναΐτην Νεκτάριον. Καὶ δῆτα πέμπουσι τὸν Φιλιππουπόλεως Γαβριήλ, ἵνα τελειώσῃ τὸ ἔργον· ὅστις φθάσας εἰς Ἰόππην ἤκουσε τὴν εἰς τὴν Γάζαν ἔλευσιν τοῦ Νεκταρίου. Θανόντος γὰρ τοῦ Σιναίου Ἰωάσαφ, προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος ὁ Νεκτάριος ἤρχετο χειροτονηθῆναι· ἀλλὰ χειροτονεῖται πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἔσω τοῦ Ἁγίου Τάφου τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων.

Σκεπάζει κελλία τινὰ ὄντα διεφθαρμένα· ἀγοράζει τοὺς οἴκους πλησίον τοῦ Προδρόμου γρόσια 1700. Ἐλθὼν διὰ Γάζης εἰς τὸ Ῥέμλι οἰκοδομεῖ κατοικίας (μὴ οὔσας πρότερον) πρὸς κατάλυμα τῶν τοῦ θρόνου πατέρων.

Ἔρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔτει 1662 Σεπτεμβρίῳ· κἀκεῖθεν ἀπῆλθεν εἰς τὸ Γιάσιον ἔτει 1663 Σεπτεμβρίῳ· κἀκεῖθεν εἰς τὴν Βλαχίαν ἔτει 1664 Ἀπριλίῳ· εἶτα εἰς Ῥουστζοῦκι, Ῥάσγρατα, Προβάτου, Βάρναν, Τύρνοβον, Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἦν καὶ ὁ σουλτὰν Μεχμέτης ὁ δ'· κἀκεῖθεν εἰς Βυζάντιον ἀσθενῶν ὑπὸ τοῦ κόλλικος πρὸ πολλοῦ καὶ τῆς ζωῆς ἀπεγνωσμένος· ἀλλ' ἀπελθὼν εἰς τὸ ἁγίασμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἁγιασμὸν ἐπιτελέσας καὶ πιὼν ἐξ αὐτοῦ ἐν ἀκαρεῖ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ κόλλιξ καὶ ἕως θανάτου οὐκέτι προσεπάλαισεν αὐτῷ.

Τὰ πέτρινα οἰκοδομήματα, ὧν τὸ ἕν ἐστι βιβλιοθήκη, δέδωκε τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκης ὁ Καστοριανός, καὶ ὁ αὐτὸς διὰ προτροπῆς τοῦ πατριάρχου Νεκταρίου ἀνεκαίνισε τὴν στέγην τοῦ ναοῦ τῆς Βηθλεέμ, ἀποστείλας διὰ τοῦ Φιλοθέου μοναχοῦ εἰς Ἰόππην ξύλα 40 δεκαπεντεπηχυαῖα καὶ ὀκτοπηχυαῖα 80, καὶ σανίδας καὶ σίδηρον καὶ ἥλους, προσεπιμετρήσας καὶ τῷ πατριάρχῃ διὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ φλωρία 20000 καὶ σταυρὸν πολύτιμον.

Εἶτα διὰ Καλλιουπόλεως, Λέσβου, Σμύρνης, Χίου καὶ Ῥόδου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔτει 1665 Σεπτεμβρίῳ. Ἔθετο τὰ ἅγια λείψανα ἐν θήκαις κρυσταλλίναις, δήσας ἔξωθεν ἀργυρῷ καταδέσμῳ καὶ ἐν ἑκάστῳ βαλὼν ἔξωθεν χάρτην δηλοῦντα τίνος ἁγίου ἐστὶ λείψανον· καὶ κατασκευάσας δύο ἀντίπηγας ἔβαλεν αὐτὰ ἔσω· ἔδησε δὲ μετὰ χρυσίου, ὅσον κατὰ τὰς γωνίας, καὶ τὸ εὑρισκόμενον τίμιον ξύλον ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ· κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἔβαλε κρύσταλλα καὶ ἐν ἑνὶ μέρει ἐποίησε θυρίδιον μετὰ κλειδός, ἵνα κλείηται καὶ πάλιν ἀνοίγηται χάριν προσκυνήσεως. Ἀνεκαίνισε τὰ κελλία καὶ τὰ τείχη τὰ σεσαθρωμένα τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα, καὶ ἔκτισε καὶ κελλίον μεγάλον πρὸς κατάλυμα τῶν ξένων· κἂν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἔτει 1667 πολλὰ ἀνεκαίνισεν.

Δελεάσαντες οἱ Φράροι ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ τὸν ἐπίτροπον τοῦ πατριάρχου Λαυρέντιον ἔλαβον δολίως ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὰ πρωτεῖα ἔν τε τῷ Κουβουκλίῳ τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ ἐν

www.dacoromanica.ro

ταῖς λιτανείαις· περὶ ὧν μεσιτεύσας ὁ ρεσιδέντες τῆς Νεμτζίας ἐποίησεν αὐτοῖς καὶ ὁρισμόν. Ὅθεν γέγονε μάχης προπαρασκευὴ μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Φράγκων. Ἀνῆλθεν οὖν ὁ Νεκτάριος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔτει 1668, πατριαρχεύοντος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Μεθοδίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας, καὶ διὰ τὰς πολλάς του ἀσθενείας παρῃτήθη τοῦ θρόνου καὶ τότε συνέθετο τὸ ἐπωφελὲς καὶ ἀναγκαιότατον κατὰ Λατίνων σύνθεμα, καὶ ζήσας ἔτη τὰ πάντα, ἐν οἷς ἐπατριάρχευσεν, ἔτη μόνον ὀκτὼ μετέβη εἰς τὰς αἰωνίους μονάς.

Ἔτει σωτηρίῳ 1662.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Πατριαρχεία Διονυσίου τοῦ Γ', τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης.

Πατριαρχεύσαντος τοῦ Παρθενίου ἔτη τέσσαρα καὶ μῆνας δύο καὶ παραίτησιν τοῦ θρόνου ποιησαμένου, λαβόντος τε αὐτοῦ τὴν Προῦσαν προεδρικῶς, ἀναβιβάζεται εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τρίτος τῷ τοιούτῳ ὀνόματι Διονύσιος ὁ ἀπὸ τῆς νήσου Ἄνδρου καὶ μητροπολίτης Λαρίσσης, ὁ ἐπικληθεὶς Σπανός τε καὶ Πάρδαλις Ἀγρία, Ἰουνίου τῇ κθ', ἡμέρᾳ Κυριακῇ. Τοῦτον ὑπερεπαινεῖ ὁ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος, μετὰ Τιμόθεον λέγων «οὐκ ἔχων τὸν συγκρινόμενον αὐτῷ πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ἕως τῆς ὥρας ταύτης ἐπὶ φρονήσει καὶ ζωῇ ἐναρέτῳ». Καὶ τούτῳ ἀφιέρωσεν ὁ αὐτὸς Δοσίθεος τὸ βιβλίον αὐτοῦ, ᾧ ὄνομα Καταλλαγή. Διὰ προτροπῆς τοῦδε τοῦ πατριάρχου Διονυσίου ὁ πρωτογοννάριος Μανολάκης ὁ Καστοριανὸς συνεστήσατο σχολεῖα ἔν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ Χίῳ καὶ Ἄρτῃ δι' ἰδίων ἐξόδων.

Ἰωαννίκιον τὸν ἀπὸ Βεῤῥοίας πατριαρχεύσαντα τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας ἔτη ἐννέα καὶ θανόντα διεδέχθη ὁ Παΐσιος, χειροτονηθεὶς ἐν τῷ λεγομένῳ Παλαιὸν Μισίρι. Αὕτη δὲ ἡ Βέῤῥοια ἔστιν ἡ ἐν τῇ Συρίᾳ τουρκιστὶ λεγομένη Χαλέπι.

Ἔτει σωτηρίῳ 1663.

Πυρκαϊὰ εἰς τὴν Πόλιν καὶ καίονται αἱ οἰκίαι τῶν Ἑβραίων, αἱ οὖσαι ἀπὸ τὸ Βαλιτὲ-χάνι καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ Ζινδὰν-καπισὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἐδιώχθησαν τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη οἱ Ἑβραῖοι, εὐαρίθμων τινῶν οἴκων ἑβραϊκῶν σῳζομένων τανῦν μόνον εἰς τὸ Παλοὺκ-παζάρι.

Ἥνωσεν ὁ πατριάρχης τῇ μητροπόλει τοῦ Φιλίππων καὶ Δράμας τὰς δύο ἐπαρχίας τοῦ Ζιχνῶν καὶ Νευροκόπου διὰ συνόδου τοπικῆς.

Ἔτει σωτηρίῳ 1666.

Δευτέρα πατριαρχεία τοῦ αὐτοῦ Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Προύσης, τοῦ ἐπιλεγομένου Μογιλάλου.

Ἐπανακάμψας ἀπὸ τῆς Βλαχίας ὁ προῤῥηθεὶς πατριάρχης Παρθένιος ὁ δ', ὁ ἀπὸ Προύσης καὶ Μογιλάλος ἐπικαλούμενος, ἀναβιβάζεται τὸ δεύτερον εἰς τὸν πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον κατὰ τὴν κε' τοῦ Δεκεμβρίου, ἐξώσας τὸν Διονύσιον.

Ἑβραῖός τις Κωνσταντινουπολίτης τοὔνομα Σαπετάϊ Σεβὶ μετὰ τὸν διωγμὸν τὸν μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν πυρκαϊὰν ἐλθὼν εἰς τὴν Σμύρνην κἀκεῖθεν εἰς Γάζαν καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Σμύρνην προσποιεῖται τὸν Μεσίαν, ὡς ἐγένετο πάλαι ποτὲ ἐν τῇ Κρήτῃ. Ἀπατᾷ τοὺς Ἑβραίους καὶ φθείρει παρθένους αὐτῶν, καὶ γίνονται ἄτοπα πολλὰ καὶ κινήματα Ἰουδαίων ἀπό τε Λεχίας, Δύσεως, Ἀφρικῆς καὶ δυτικῶν ἐπαρχιῶν τῶν ὑπὸ τοῖς Ὀθωμανοῖς. Μεταπέμπεται αὐτὸν ὁ βεζίρης ἀπὸ Καλλιουπόλεως καὶ εἱρκτῇ παραδοὺς ἐξορίζει εἰς τῆς Ἀβύδου τὸ φρούριον. Μὴ ἡσυχαζόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ δ' ὄντος εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τοῦ βεζίρη ἀπελθόντος εἰς τὴν Κρήτην, ὁ ἀνθύπατος τῆς Κων-

www.dacoromanica.ro

σταντινουπόλεως μεταπέμπεται δέσμιον τὸν Σαπετάϊν καὶ πέμπει εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν πρὸς τὸν σουλτᾶνον καὶ φοβηθεὶς ἐτούρκισεν. Εἶτα, μὴ παυσαμένων τῶν αὐτοῦ ἀτοπημάτων, ἐξωρίσθη εἰς τὴν Κορώνην κἀκεῖσε τὴν ψυχὴν ἐξέμεσεν. Ἀλλ' ὕστερον τῷ ἔτει 1663 νέος τις Ἑβραῖος ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ προσποιεῖται τὸν Μεσίαν καὶ ἐπίστευσαν αὐτῷ οἱ Ἑβραῖοι· καὶ μεταπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ σουλτάνου σαρακηνίζει, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην εἶχον αὐτὸν οἱ Ἑβραῖοι ὡς Μεσίαν καὶ δι' αὐτοῦ ἐτούρκισαν ἔν τε τῇ Θεσσαλονίκῃ καὶ Σέῤῥαις ὑπέρμετροι Ἑβραίων καὶ χαχάμηδες ὀγδοηκονταετεῖς πλεῖστοι ὅσοι.

Τὸν Ἀλεξανδρείας πατριάρχην Παΐσιον ἀπελθόντα εἰς Μοσχοβίαν καταβιβάζει παρανόμως τοῦ θρόνου φθονήσας ὁ πατριάρχης οὗτος Παρθένιος ὁ Μογιλάλος προφάσει δῆθεν τῆς βασιλικῆς ἐπιταγῆς, δι' ἧς ἐκωλύετο τὸ ἀπέρχεσθαι ἐκεῖσε πατριάρχην τινὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἢ ἀρχιερέα· καὶ εἰσήγαγεν ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν Ῥόδου μητροπολίτην Ἰωακεὶμ κατὰ μῆνα Νοέμβριον τοῦδε τοῦ ἔτους· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξεβλήθη ὁ Ἰωακεὶμ ὡς ἐπιβάτης καὶ ἔμεινεν ὁ γνήσιος ποιμὴν Παΐσιος. Ἐποίησε δὲ καὶ ἄλλα κακὰ καὶ ἄθεσμα ὁ πατριάρχης οὗτος Παρθένιος.

Τὸν πάπαν Ἀλέξανδρον τὸν ἕβδομον θανόντα διεδέχθη Κλήμης ὁ ἔννατος ἀπὸ Πιστόγιαν πόλιν τῆς Ἰταλίας ἔτει σωτηρίῳ 1667, Ἰουνίου δεκάτῃ ἐννάτῃ

Ἐπιπήδησις τοῦ Κλήμεντος τοῦ ἀπὸ Ἰκονίου.

Κατὰ τὴν θ' τοῦ Δεκεμβρίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐπιβαίνει τοῦ θρόνου ὁ μητροπολίτης Ἰκονίου Κλήμης, ἐξορίσας εἰς τὴν Τένεδον τὸν πατριαρχεύοντα Παρθένιον· ἀλλ' οἱ ἀρχιερεῖς οὐ ποιήσαντες τὴν μετάθεσιν ἦλθον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἔνθα διέτριβε τότε ὁ σουλτὰν Μεχμέτης ὁ δ', καὶ ἔμεινεν ὁ θρόνος χηρεύων πατριάρχου μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας 25.

Ἔτει σωτηρίῳ 1668.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Πατριαρχεία Μεθοδίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας.

Τούτῳ οὖν τῷ ἔτει Μεθόδιος ὁ γ', ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας, ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ κοινῇ τῶν ἀρχιερέων ἀναβιβάζεται εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ μεγάλα ἔξοδα· ὅστις τὸ βασίλειον ἔνδυμα ἐνδυθεὶς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει ἀνακτόρων ἕως εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπανακάμπτων ἔφιππος ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλὴν κόκκινον πῖλον ἐκ βελούδου ἤτοι μεταξωτοῦ, λευκοὺς σταυροὺς χρυσοῦς μετὰ μαργάρων ἔχοντα. Ἀλλ' ἐξ ἐκείνου ἐξέλιπε τὸ σκιάδιον· οὐδεὶς γὰρ μετὰ τὸν Μεθόδιον ἐπὶ κεφαλῆς ἢ ἐν ταῖς χερσὶν ἔφερε σκιάδιον, ὡς οἱ πρὸ τοῦ Μεθοδίου ὁδεύοντες εἰώθασι φέρειν εἰσερχόμενοί τε καὶ ἐξερχόμενοι τῆς βασιλείου αὐλῆς.

Ἔδωκεν ὁ πατριάρχης Μεθόδιος τὴν μητρόπολιν τοῦ Προϊλάβου τῷ ἐξωσθέντι πατριάρχῃ Παρθενίῳ διὰ προζωάρκειαν, εἶτα μετὰ μικρὸν ἔδωκε τὴν ἐπαρχίαν Τυρνόβου.

Ἔτει σωτηρίῳ 1669.

Παραιτηθέντος οὖν τοῦ κὺρ Νεκταρίου, γίνεται πατριάρχης Ἱεροσολύμων ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Δοσίθεος Ἰανουαρίου τῇ κγ' τοῦδε τοῦ ἔτους. Εὗρε χρέος τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐν μὲν τῇ Κωνσταντινουπόλει γρόσια 16000, ἐν δὲ τῇ Ἱερουσαλὴμ γρόσια 65000 καὶ τριῶν χρόνων τόκους ἀπληρώτους· ὁ δὲ Νεκτάριος γέρων καὶ ἀσθενὴς ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπιτροπικῶς κατὰ μῆνα Ἰούνιον. Εἶτα πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ὁ Δοσίθεος διὰ τοῦ μοναχοῦ Γερασίμου γρόσια 10000, διὰ νὰ δοθοῦν εἰς τὰ χρέη, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν χάριν ἐλεημοσύνης κατὰ μῆνα Ἰούνιον· κἀκεῖθεν εἰς Φιλιππούπολιν, Στενίμαχον, Παζαρτζίκι, Ἐσκὶ-Ζαγαρὰν καὶ Γιάνπολιν, καὶ πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ τῶν μοναχῶν Καλλινίκου καὶ Παρθενίου γρόσια 12000. Εἶτα ἀπῆλθεν εἰς Σίλημνον, Ἀλβανιτοχώριον, Τούρ-

www.dacoromanica.ro

ναδον καὶ Τζερδένδοδα ἔτει σωτηρίῳ 1670· κἀκεῖθεν εἰς Δρύσταν, Φλότζι καὶ Βουκουρέστιον. Ὁ δὲ Νεκτάριος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, παρόντος τότε ἐκεῖσε καὶ τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου, ἔψησεν ἅγιον μύρον πολὺ καὶ θαυμαστόν· ὅτε Δοσίθεος ἐν Βουκουρεστίῳ τῇ τοῦ Κοινοῦ δαπάνῃ ἔψησεν ἅγιον μύρον φέρον ὁλκὴν λιτρῶν 210. Συντίθησιν ὁ Νεκτάριος τὸ λεγόμενον Σύνταγμα κατὰ τῆς τοῦ πάπα ἀρχῆς.

Ὁ δὲ Δοσίθεος ἐκ Βουκουρεστίου ἀπελθὼν εἰς Γιάσιον τῆς Μολδαδίας ἔλαδε τὸ μοναστήριον τὴν Τζετατζούγιαν, τὸ ἐκ βάθρων οἰκοδομηθὲν παρὰ τοῦ Δούκα βοεδόδα, καὶ τὸ μοναστήριον Κλῆντζα· κἀκεῖθεν διὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐξ ἧς ἦλθε πάλιν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἀπαντήσων τὴν ἐπήρειαν τοῦ πρέσδεως τῆς Φράντζας· κἀκεῖθεν ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ἔτει 1671 κατὰ μῆνα Μάρτιον μὲ ἀργυρᾶς κανδήλας 40 καὶ χρυσῆν μίαν καὶ χρυσοῦν θυμιατήριον, καὶ ἐδιωρθώθη ἱκανῶς τὸ ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ χρέος καὶ ἠλευθερώθησαν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν χρεοφειλετῶν τὰ δοθέντα αὐτοῖς εἰς ἐνέχυρον σκεύη τοῦ Ἁγίου Τάφου. Καὶ ἐκρήμνισεν ὁ Δοσίθεος κτίρια τινὰ αἱρετικῶν ἔνδον ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ ὄντα κατὰ τὸ νότιον μέρος τοῦ Ἁγίου Κουδουκλίου· καὶ ἀγαγὼν τέκτονας ἀπὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἀνῳκοδόμησε τὸν κατὰ τὴν Βηθλεὲμ μεγάλον ναὸν τὸν ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Σπηλαίου ἀπὸ Σεπτεμδρίου ἕως Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1672. Τὸ δὲ τέμπλον κατεσκευάσθη ὑπὸ τεκτόνων Χίων, πληρωθέντων παρὰ τῆς Χίου· τὰ δὲ ξύλα τοῦ τέμπλου καὶ τὸ χρύσωμα ἐπλήρωσαν ἄλλοι πτωχοί· τὴν δὲ ὕλην τῆς οἰκοδομῆς ὅλην ἀπέστειλεν ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκης ὁ Καστοριανός. Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Δοσίθεος ἔτει 1672 Ἰουλίῳ, καὶ ἀπαντήσας τὰς διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἐπηρείας τῶν Φράρων ἀπῆλθεν εἰς Βλαχίαν καὶ ἔλαδε τὰ μοναστήρια Καλούην καὶ Οὐγκρέην· κἀκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κἀκεῖθεν εἰς Σόφιαν καὶ Πελιγράδι ἔτει 1673, Δεκεμδρίῳ.

Οἱ ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ Φράροι μέλλοντες ὑποδεχθῆναι τὸν πρέσδυν τῆς Γαλλίας Δε-Νοϊδὲλ ἀτακτοῦσι περὶ τὸ Κουδούκλιον τοῦ Ἁγίου Τάφου, στολίσαντες αὐτὸ μεγαλοπρεπῶς παρὰ πᾶσαν συνήθειαν· καὶ παρὰ τῶν πατέρων κωλυόμενοι τύπτουσι δύο πατέρας, ἀφέντες ἡμιθανεῖς, καὶ φονεύουσι καὶ τρίτον μοναχὸν τοὔνομα Κλήμεντα ἔτει σωτηρίῳ 1674, Μαρτίου γ'. Τὰς δὲ παροινίας τοῦ ῥηθέντος πρέσδεως τὰς πρὸς τοὺς πατέρας μαθοῦσα ἡ Πόρτα ἐπροστάχθη ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἡσύχασαν οἱ πατέρες.

Ὁ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει βαρδαπέτης τῶν Ἀρμενίων Ἐλεάζαρ, μεθ' οὗ τοὺς πολλοὺς καὶ διεξοδικοὺς πολέμους εἶχεν ὁ Ἱεροσολύμων Παΐσιος, δελεάσας τὸν καθολικὸν τῶν Ἀρμενίων τῶν ἐν τῇ πόλει Σίς, ἔκαμεν αὐτὸν καθολικὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ τῷ ἔτει 1665. Εἶτα ἔκαμε μεγάλα σκάνδαλα μὲ τὸν καθολικὸν τῆς Ἀρμενίας Ἰάκωδον· ἐκείνου γὰρ μόνου τὴν ἔψησιν τοῦ μύρου ποιοῦντος καὶ πέμποντος αὐτὸ πρὸς πάντας τοὺς ἁπανταχοῦ γῆς Ἀρμενίους καὶ συνάγοντος ἐκ τούτου ποσότητα ἱκανὴν χρημάτων, ὁ Ἐλεάζαρ ὑποσχεθεὶς διδόναι κατ' ἔτος τῷ βασιλικῷ ταμείῳ 45000 ἄσπρα ἔλαδεν ὁρισμὸν νὰ ψήνῃ τὸ μύρον ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ· οὗ γενομένου, ἦλθεν ὁ Ἰάκωδος ἀπὸ τῆς Περσίας εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ ἔτει 1667, καὶ δοὺς τῇ βασιλείᾳ φλωρία 20000 ἀναιρεῖ τὸ τοῦ Ἐλεαζάρου μὲ χάτι-σερίφι καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ψήνεται τὸ μύρον μόνον εἰς τὸ Ῥεδάν· ὁ δὲ Ἐλεάζαρ ἔδωκε τῇ βασιλείᾳ ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει πουγγεῖα 45 ἔτει 1671 καὶ γράφεται πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Εἶτα ἀπατήσας τὴν Πόρταν τῷ ἔτει 1673 λαμδάνει ὁρισμόν, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸν κριτὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔλαδε παρ' αὐτοῦ ἄδειαν λειτουργεῖν τοὺς Ἀρμενίους ἐν τῷ Κουδουκλίῳ τῷ ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Οἱ δὲ Φράροι οὐκ ἔχοντες ἀντιστῆναι αὐτῷ κατέφυγον εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἐπίτροπον· ὅστις ἀπελθὼν εἰς τὸν κριτὴν ἀπέδειξεν μὲ τὰ βασιλικὰ χρυσόδουλλα δεσπότας τοῦ Ἁγίου Τάφου εἶναι μόνον τοὺς Ῥωμαίους, καὶ διώκονται οἱ Ἀρμένιοι. Ἐρωτήσαντι δὲ τῷ κριτῇ διατί λειτουργοῦσιν ἐκεῖ οἱ Φράγκοι, ἀπεκρίθη τὸ ὅτι δέδωκεν αὐτοῖς ἄδειαν ὁ πατριάρχης. Ὅθεν οἱ Φράγκοι ἀπατήσαντες τὸν κριτὴν ἔλαδον ἀναφοράν, ὅτι τάξις ἐστὶ λειτουργεῖν ἐκεῖ τοὺς Φράγκους, Ἀρμενίους δὲ ἤ τινα ἄλλην φυλὴν οὐδαμῶς· καὶ πέμπουσι τὸ ἰλάμι εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας, ὄντα εἰς τὴν Μοισίαν· ὅπερ μαθὼν ὁ Δοσίθεος ἐν Πελιγραδίῳ ἦλθεν

www.dacoromanica.ro

εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐπανακάμψαντος ἤδη ἀπὸ Μοισίας ἐκεῖσε τοῦ τε βεζίρη καὶ τοῦ βασιλέως, καὶ κρίνεται τῷ ἔτει 1675 εἰς τὸ ἄρζ-ὀδασὶ μὲ τοὺς Φράρους καὶ ἀποδείκνυται μὲ τὰ χάτι-σερίφια τοῦ σουλτὰν Σουλεϊμάνη καὶ τοῦ σουλτὰν Μουράτη, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἔχουσι τὸν μέγαν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὸν ναὸν τῆς Βηθλεὲμ μετὰ πάντων τῶν περιεχομένων καὶ τῶν περιεχόντων, ἤτοι Μνῆμα, Γολγοθᾶν, Ἀποκαθήλωσιν καὶ Σπήλαιον ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ τοὺς Ῥωμαίους προτιμᾶσθαι ἔν τε τῷ μνήματι καὶ ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ καὶ μοναστηρίῳ καὶ ἐν πάσῃ τάξει καὶ ἐνεργείᾳ εἶναι πρώτους καὶ τῷ θελήματι αὐτῶν προσκυνεῖν τὰς ἄλλας φυλάς· καὶ διώκονται οἱ Φράροι, νικήσαντος εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Δοσιθέου.

Σῴζεται εἰς τὸν θρόνον καὶ χοτζέτι παλαιότατον περιέχον, ὅτι τὸ νὰ εἶναι εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ Φράροι μόνον 36 καὶ ἐν ἑκάστῃ τριετίᾳ νὰ ἀλλάττωνται. Ἐμεσίτευσεν ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἐγγλιτέρας κατὰ τοῦ κὺρ Δοσιθέου, ἀλλ᾽ οὐδὲν ἤνυσαν· ὅστις ἔλαβεν ὁρισμὸν τοῦ βεζίρη μὲ δόσιν ἑβδομῆντα πουγγείων καὶ ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ μουπασίρην· ὅστις φθάσας ἐκεῖ τῷ ἔτει 1676 κατὰ μῆνα Ἰανουάριον ἐξέβαλε μὲ τὸ μέσον τοῦ καδῆ ἀπὸ τὸν Ἅγιον Τάφον τὰς ποδίας καὶ ὅσα καινὰ εἶχον οἱ Φράροι, καὶ παρέδωκε τῷ Δοσιθέῳ τὸν Ἅγιον Τάφον, καὶ τὸ πρωῒ ἐλειτούργησαν ἔνδον οἱ Ῥωμαῖοι. Ἐξέβαλε δὲ καὶ τὰς τρεῖς κανδήλας τῶν Φράρων, τὰς ἐν τῇ Καμάρᾳ· τὰς δὲ ἔνδον τοῦ Ἁγίου Τάφου εἴασε μένειν ὁ Δοσίθεος ἑκοντί, νομίσας φιλιωθῆναι μετ᾽ αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασεν ἔνδον τοῦ Κουβουκλίου καὶ ἄλλας δέκα κανδήλας.

Εἶτα οἰκοδομεῖ καμάραν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου μέχρι τοῦ μοναστηρίου τῆς ἁγίας Θέκλης, ὅπερ ἐστὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐγένετο καὶ τὸ μοναστήριον μὲ αὐλὴν καὶ οἰκήματα καὶ κῆπον.

Εἶτα ἐπανῆλθεν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κἀκεῖθεν εἰς Βλαχίαν ἔτει 1677, κἀκεῖθεν εἰς Γιάσιον, κἀκεῖθεν πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Οἱ Λέχοι, διὰ νὰ εἰρηνοποιήσουν μὲ τοὺς Ὀθωμανούς, ζητοῦν τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ· ἀλλ᾽ οὐκ εἰσακούονται.

Λαμβάνει καὶ ἕτερον ὁρισμὸν ὁ Δοσίθεος μὲ 30 πουγγεῖα διὰ τὴν λιτανείαν, ἣν μόνοι ἐποίουν καθ᾽ ἑκάστην ἑσπέραν οἱ Φράροι, καὶ ἤρξαντο ποιεῖν πρῶτον οἱ Ῥωμαῖοι, εἶτα μετ᾽ αὐτοὺς οἱ Φράροι.

Εἶτα διελθὼν Νικομήδειαν καὶ Προύσην καὶ Δαμασκὸν ἦλθε πάλιν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔτει 1678, Σεπτεμβρίῳ, καὶ ἀνακαινίζει τὸ μοναστήριον τοῦ προφήτου Ἠλιοὺ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· καὶ οἰκοδομεῖ καὶ τὰ ἀντιστηρίγματα τῆς ἐκκλησίας, ἀλείψας τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀνοίξας τὴν μεγάλην θύραν καὶ θυρίδας, καὶ ποιήσας τὸ ἱπποστάσιον νάρθηκα καὶ ἄλλα πολλὰ καλλωπίσας.

Ἑνοῦνται Φράροι καὶ Ἀρμένιοι κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ πέμπουσιν ἄρζι τοῦ μουτεβελῆ εἰς τὸν βεζίρην· ὅπερ μαθὼν ὁ Δοσίθεος ἔρχεται δρομαῖος εἰς τὴν Πόλιν· ἀπαντᾷ τὰ κακὰ καὶ οὐδὲν ἀνύουσιν οἱ ἐχθροί, καίτοι πολλὰ ὑποσχεθέντες.

Ἀπέρχεται ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Βλαχίαν, ὄντος αὐθέντου Σερπάνου τοῦ Κατακουζηνοῦ· εἶτα εἰς τὸ Γιάσιον· εἶτα ἐπανακάμψας εἰς τὴν Πόλιν πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ πουγγεῖα 64 ἔτει 1681 κατὰ μῆνα Ἰανουάριον, πρὸς ἐλάφρωσιν τοῦ χρέους τῶν Ἰβηρικῶν μοναστηρίων· ἦσαν γὰρ χρέει βαρυτάτῳ ὑποκείμενα, καὶ μόνον τὸ χρέος τοῦ μοναστηρίου τοῦ Σταυροῦ, ὅπερ ἔχουσιν οἱ Ἴβηρες ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, ὑπέκειτο εἰς χρέος γροσίων 94 χιλιάδων· καὶ οἱ δανεισταὶ Τοῦρκοι ἐζήτουν τὰ ἄσπρα καὶ ἐσφράγιζαν καὶ ἠνώχλουν τὸ μοναστήριον· καὶ οἱ Φράγγοι καὶ οἱ Ἀρμένιοι ἐβούλοντο πληρῶσαι τοῖς δανεισταῖς τὰ ἄσπρα καὶ λαβεῖν τὰ μοναστήρια τῶν Ἰβήρων, οἱ μὲν Φράγγοι τὸν Ἅγιον Νικόλαον, οἱ δὲ Ἀρμένιοι τὰ λοιπά. Ἀπῆλθεν οὖν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Ἰβηρίαν χάριν ἐλεημοσύνης διὰ τὰ χρέη τῶν ῥηθέντων τῆς Ἰβηρίας μοναστηρίων, καὶ ἀπάρας τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα Φεβρουάριον ἔφθασε διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, κἀκεῖθεν διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Θεοδοσιούπολιν· κἀκεῖθεν εἰς τὸ Κάρσι, πόλιν τῆς Ἀρμενίας, κἀκεῖθεν εἰς τὸ Τίφλιζι, μητρόπολιν τῆς Ἄνω Ἰβηρίας, Ἰουνίου ζ', καὶ ἐκεῖ ἐδιώρθωσε τὰ περὶ τοῦ χρέους τῶν μοναστηρίων αὐτῶν.

www.dacoromanica.ro

Οἱ Φράγγοι δίδουσι λίβελλον τῷ σουλτάνῳ ἔτει 1681 διά τινος παπιστοῦ Χαλεπλῆ, ζητοῦντες δοθῆναι αὐτοῖς τὸν Ἅγιον Τάφον, Γολγοθᾶν καὶ Ἀποκαθήλωσιν καὶ τὸ ἐν τῇ Βηθλεὲμ Σπήλαιον τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, ὑποσχεθέντες πολλὰς χιλιάδας φλωρίων καὶ τὰ εἰς τὸ τζαμὶ τοῦ σουλτὰν Ἀχμέτη χίλια πενῆντα γρόσια ἀνὰ ἔτος. Ὁ σουλτᾶνος ἔπεμψε τὸν λίβελλον εἰς τὸν βεζίρην, ὅστις ἐδίωξε τοὺς Φράγγους· ἀλλ' ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰάκωβος πεισθεὶς συμβουλαῖς τινων ἔγραψεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν συνοδικῶς μετὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων τῷ Δοσιθέῳ ἐπανελθεῖν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπολογηθῆναι· ὅθεν ἐλθὼν ἔδωκε πουγγεῖα 14 καὶ λαμβάνει ὁρισμὸν κατὰ τῶν Φράγγων.

Ὁ ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Τάφου ἄνευ ἀδείας τοῦ κριτοῦ ἀνακαινίζει τὴν ἐκκλησίαν τὴν οὖσαν ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Ποιμένων, τῷ κειμένῳ ὑπὸ τῇ Βηθλεέμ, ἔτει σωτηρίῳ 1681, καὶ ἀκολουθεῖ ζημία πουγγείων 10.

Ὁ πασᾶς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ ἔτη ἑπτὰ ζημιοῖ τὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλὴμ γρόσια χιλιάδας 70 καὶ τῷ ἔτει 1682 ἔστειλεν ὁρισμὸν ὁ Δοσίθεος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ διωρθώθησαν αἱ καινοτομίαι τῶν κριτῶν, αἱ κατὰ τὸν θρόνον, καὶ τὰ λοιπὰ κάκιστα ἤθη αὐτῶν.

Τῷ ἔτει 1683 κινοῦνται οἱ Φράγγοι ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει κατὰ τοῦ Δοσιθέου ζητοῦντες αὐτοὺς εἶναι πρώτους· ἀλλὰ παραστάντος τοῦ Δοσιθέου, ἐδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ βεζίρη οἱ Φράγγοι.

Ὁ προῤῥηθεὶς βαρταπέτης Ἐλεάζαρ κινεῖται κατὰ τοῦ Δοσιθέου, ὑποσχεθεὶς πολλὰ πρὸς ἀπόκτησιν τῶν Χαπεσιακῶν οἰκημάτων· ἀλλ' ἀπεβλήθη καὶ διὰ τοῦ Δοσιθέου ἐξώσθη καὶ τῆς ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ ἐπισκοπῆς· καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Περσίαν ἐγένετο καθολικὸς τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας, κἀκεῖσε τὴν μιαρὰν ψυχὴν ἐξέμεσεν ἔτει 1692.

Τοῦ βεζίρη Καρᾶ-Μουσταφᾶ-πασᾶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῇ Βιέννῃ ἧτταν ἀναιρεθέντος, ὁ πασᾶς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔλαβε παρὰ τοῦ θρόνου πολλὰ χρήματα.

Ἐκρημνίσθη τὸ τεῖχος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ὁ ἡγούμενος ἀνεκαίνισεν αὐτό, ἀλλ' ὁ τότε ἀνθύπατος κρημνίζει τὸν τοῖχον καὶ τοὺς πατέρας εἱρκτῇ παραδίδωσιν. Ἀπελθὼν οὖν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ὁ Δοσίθεος ἐξοδεύει πουγγεῖα 32, πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶν καὶ οἰκοδομὴν τοῦ τείχους, καὶ ἀγοράζει καὶ τὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ μετοχίου οἰκήματα.

Εἶτα ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τῷ ἔτει 1685 πληρώνει τὸ χρέος τοῖς δανεισταῖς διὰ τὰ χρέη τῶν Ἰβηρικῶν μοναστηρίων γρόσια χιλιάδας 94, δοὺς καὶ τῷ πασᾷ πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς πληρωμῆς φλωρία χιλιάδων ἓξ καὶ δοὺς καὶ τοῖς δανεισταῖς διὰ νὰ ἐξισασθοῦν διὰ τὰ λοιπὰ γρόσια πεντήκοντα χιλιάδων.

Εἶτα ἀνακαινίζει τὴν λαύραν τοῦ Ἁγίου Σάββα, τὴν ἐκ τοῦ νοτίου μέρους πτῶσιν ἐπαπειλοῦσαν, καὶ ποιεῖ τοῖχον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς ἐκκλησίας ἕως τοῦ ἀσκητηρίου τοῦ ἁγίου Σάββα. Κτίζει καὶ τὸ ἀσκητήριον καὶ τὸ κουβούκλιον· στρώννυσι τὴν περὶ τὸν ναὸν αὐλὴν μετὰ πλακῶν· οἰκοδομεῖ τοῖχον ἀπὸ τῆς ἔξω θύρας ἕως τοῦ ἔξω πύργου· ἀνακαινίζει δύο ἐκκλησίας καὶ οἰκίας ἑπτὰ κατὰ νότον· κτίζει ἔσωθεν τῆς θύρας κλίμακα λίθινον καὶ οἰκίαν καινὴν διὰ τοὺς ξένους· ἀνακαινίζει τὸν πύργον τοῦ Δαμασκηνοῦ· σκεπάζει τὴν ἐκκλησίαν τὴν μεγάλην· ἀνακαινίζει τοὺς λοιποὺς τοίχους καὶ τὰς δεξαμενάς, πλὴν τῶν κελλίων· ὑψοῖ τρεῖς πήχεις τὸν μέγαν τοῖχον τὸν ἀπὸ τοῦ ἐπάνω πύργου ἕως τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ τελειώνει ταῦτα πάντα ἀπὸ Ἰουλίου μέχρι Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1686, δαπανηθέντων πουγγείων εἰκοσιτεσσάρων. Εἶτα διορίσας τὴν ἀνακαίνισιν τῶν μοναστηρίων τῶν Ἰβήρων, καὶ μάλιστα τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, κρημνισμὸν ἐπαπειλούντων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐν διαστήματι ἐνιαυτοῦ ἀνεκαινίσθησαν αὐτά τε καὶ τὰ λοιπὰ τρία, δηλαδὴ τὸ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, τὸ τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ τὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν τῇ Ἑβραΐδι, καὶ ἐξωδεύθησαν διὰ αὐτὰ πουγγεῖα τεσσαράκοντα.

Πρὸ δὲ τούτων ἐν Γιασίῳ ὢν ὁ Δοσίθεος τῷ ἔτει 1680 καὶ ἰδὼν τοὺς Μολδάβους τύπον ἔχοντας ἔδωκε γρόσια 600 ἱερομονάχῳ τινὶ Μητροφάνει καὶ κατεσκεύασε τύπον καινόν·

www.dacoromanica.ro

καὶ δοὺς ἀναλώματα τυποῦται τὸ βιβλίον τοῦ Νεκταρίου κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης τῷ ἔτει 1683, ἐπὶ τοῦ Δούκα βοεδόδα.

Κινοῦνται καὶ πάλιν οἱ Φράροι μὲ τὸν πρέσβυν τῶν Φραντζέζων λαβεῖν παρὰ τῶν Ῥωμαίων τὰ προσκυνήματα, προσθέντες καὶ τὸ ὅτι διὰ τὸν ἐν Γιασίῳ τύπον καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων τυπωθέντα βιβλία ἐκινήθη ὁ κράλης τῆς Λεχίας εἰς πόλεμον· ἀλλ' ἀπέβαλεν αὐτοὺς ὁ βεζίρης.

Θανόντος δὲ τοῦ πρέσβεως ἐκείνου, ἐλθὼν ὁ νέος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπιχειρεῖ καὶ πάλιν λαβεῖν τὰ προσκυνήματα, φέρων περὶ τούτων καὶ γράμματα τοῦ ῥηγὸς τῆς Φράντζας· ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐδὲν ἴσχυσαν καὶ ἀπεκρίθη ὁ βεζίρης τῷ ῥηγὶ τῆς Φράντζας, ὅτι θέλει πέμψει ἄρχοντα εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ νὰ ἐξετάσῃ, τίνος ἐστὶ τὸ δίκαιον, τῶν Ῥωμαίων δηλαδὴ ἢ τῶν Φράγγων. Ὁ Δοσίθεος ταῦτα μαθὼν ἐνέτυχε τῷ βεζίρῃ μετὰ τοῦ ἑρμηνέως Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ πρωτογουνάρεως Μανολάκη Καστοριανοῦ, συνεπιφέρων καὶ τὸν ὕστερον διαδεχθέντα αὐτὸν ἀρχιμανδρίτην τότε Χρύσανθον, καὶ ἔδωκε τῷ βεζίρῃ σαμουρόγουναν καὶ 500 Βενέτικα χρυσᾶ, δεόμενος νὰ μὴν στείλῃ ἐξεταστὴν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀλλ' ὁ βεζρίης, καίτοι ἦν βοηθῶν τοῖς Ῥωμαίοις διὰ τὸ δίκαιον, φοβούμενος ὅμως τοὺς Φραντζέζους, μήπου ἑνωθῶσι μὲ τοὺς Γερμανούς, καθ' ὧν ἐπολέμει ἡ βασιλεία, καὶ ἐλπίζων κινηθῆναι καὶ αὐτοὺς κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὡς ὑπισχνοῦντο, χαριζόμενος τοῖς Φραντζέζοις ἔστειλεν ἀγᾶν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐξεταστὴν τῷ ἔτει 1686.

Φθάσας οὖν αὐτὸς καὶ δωροδοκηθεὶς ἱκανῶς αὐτός τε καὶ πάντες οἱ κατοικηταὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἄραβες-Τοῦρκοι, λαμβάνει ἀρζι-μαγζάρι ἐσφραγισμένον παρὰ πάντων καὶ μαρτυρούντων ὅτι νὰ ἦσαν τῶν Φράγγων ὁ Γολγοθᾶς, ἡ Ἀποκαθήλωσις, τὸ Κουβούκλιον,, ἡ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καμάρα τῆς Ἀναλήψεως καὶ ἐν τῇ Βηθλεὲμ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον, ἡ μεγάλη ἐκκλησία, ἡ νότιος αὐλὴ καὶ ὁ κῆπος, καὶ ὅτι νὰ ἔλαβεν αὐτὰ ὁ Θεοφάνης ἀδίκως πρὸ πεντήντα χρόνων καὶ ὁ Δοσίθεος τὸ Κουβούκλιον πρὸ ἕνδεκα χρόνων· καὶ ἀντιφάσκοντας τοὺς πατέρας δέρει ἀπανθρώπως καὶ διώκει μετὰ ῥομφαίας ἐσπασμένης. Καὶ ταῦτα μὲν αὐτοῦ τὰ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ· ἀλλ' ἐπανελθὼν πρὸς τὸν βεζίρην ὄντα ἐν τῷ Σιρμίῳ οὐδὲν ἤνυσεν, καὶ τῷ ἔτει 1687 ἔλαβεν ὁ Δοσίθεος χάτι-σερίφι τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη περὶ τῶν ἀδικιῶν τῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Ἀλλ' ἡ ἔξωσις τοῦ σουλτάνου καὶ ὁ θάνατος τοῦ βεζίρη ἐκώλυσαν τὰ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καλά.

Καθαιρεθέντος γὰρ τοῦ σουλτὰν Μεχμέτη τοῦ δ' καὶ βασιλεύσαντος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ σουλτὰν Σουλεϊμάνη τοῦ β', ἐγένετο βεζίρης αὐτοῦ ὁ Νισαντζῆ Ἰσμαὴλ-πασᾶς· καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας ἐλθὼν ἐζήτησε τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαμὴμ καὶ παρ' αὐτοῦ· ὅστις ἀπεκρίθη μὲ τὸ «Οὐ γίνεται». Ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐξώσθη καὶ ἔγινεν ἀντ' αὐτοῦ ἐπίτροπος ὁ Τεκιρδαγλῆ Μουσταφᾶ-πασᾶς καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ σουλτάνου εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Ἀπῆλθε δὲ καὶ ὁ Δοσίθεος, μὲ τὸ νὰ ἐζητοῦσαν καὶ πάλιν οἱ Φραντζέζοι ἀπὸ τὴν βασιλείαν τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔλαβε μὲν χάτι-σερίφι παρὰ τῆς βασιλείας ὁ Δοσίθεος διὰ τὰ λοιπὰ προσκυνήματα, ἡ δὲ ἐκκλησία ἡ μεγάλη τῆς Βηθλεὲμ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ Σπήλαιον τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως ἔμειναν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Φράγγων τῷ ἔτει 1689 κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον, καὶ συνέτριψαν τὸ τέμπλον τῆς ἐν τῇ Βηθλεὲμ ἐκκλησίας, ὅπερ ἐπὶ τέσσαρα ἔτη διὰ τεχνιτῶν Χίων κατεσκεύαζεν ὁ Δοσίθεος πολυεξόδως· κατέσκαψαν δὲ καὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν τὴν ἐν τῇ ἔμπροσθεν τοῦ Ἁγίου Τάφου καμάρᾳ, ἔνθα οἱ πατριάρχαι διανέμουσι τὸ Ἅγιον Φῶς· ἐκρήμνισαν δὲ καὶ τὸν σταυρὸν καὶ τὰς εἰκόνας τὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Βηθλεὲμ καὶ κατεπάτησαν ὡς δῆθεν Ῥωμαίων. Ἐφυγάδευσαν καὶ τοὺς πατέρας εἰς τὴν Δαμασκὸν διὰ τὰς κατ' αὐτῶν συκοφαντίας καὶ ὁ πατριάρχης Δοσίθεος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως ἀποστείλας ὁρισμὸν ἀσφαλείας μετήνεγκεν αὐτοὺς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Πατριαρχεύσαντα οὖν τὸν Δοσίθεον ἔτη ὅλα τριάκοντα πρὸς τοῖς ὀκτὼ καὶ πρὸς τὰς οὐρανίους μεταβάντα μονὰς ἔτει σωτηρίῳ 1707 διεδέχθη κανονικῶς ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Χρύσανθος ὁ Νοταρᾶς, περὶ οὗ ἐν τῷ ἑξῆς βιβλίῳ, ἢν Θεῷ διδῷ, γενήσεται λόγος.

www.dacoromanica.ro

Ἔτει σωτηρίῳ 1670 καὶ τοῦ Χιτζρὲ 1081.

Παναγιώτης ὁ Νικόσιος, δραγομᾶνος τῆς Πόρτας, ἐτύπωσεν εἰς τὴν Ὁλάνδα τὴν Ὀρθόδοξον Ὁμολογίαν· ὅστις διατρίδων ἐν τῇ Κρήτῃ μετὰ τοῦ βεζίρη ἔλαβε τὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ὁμολογίας βιβλία καὶ ἔπεμψεν αὐτὰ τῷ τανῦν πατριαρχεύοντι οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Μεθοδίῳ, πρὸς τὸ διανεμηθῆναι δημοσίως τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ.

Τὸν πάπαν Κλήμεντα τὸν ἔνατον θανόντα διεδέχθη Κλήμης ὁ δέκατος ἀπὸ Ῥώμης ἔτει σωτηρίῳ 1670. Ἀπριλίου τῇ κθ'. Κλήμης ὁ ἔνατος ἀπὸ τὴν Πιστόγιαν εἶγε γένη πάπας τῷ ἔτει 1667 καὶ ἐπὶ τῶν προκατόχων του καὶ ἐπὶ τούτου ἐπραγματεύετο εἰς τὴν Κίναν ἡ χριστιανικὴ πίστις ἀπὸ ἔτους 1479 ἀρξαμένη· τούτῳ γὰρ τῷ ἔτει ὁ Ἀλιαδὶν πεῖς, βασιλεὺς τῆς Κίνας, ἐζήτησε σύμμαχίαν κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς Παδὰκ-πεῒ ἀπὸ τὸν φατίχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως σουλτὰν Μεχμέτην. Οἱ κατοικηταὶ οὖν τῆς Κίνας ἔχοντες συναναστροφὴν μὲ Ἰησουΐτας ἔγιναν χριστιανοί, καὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν πολλοὶ τῶν ἐπάρχων καὶ ἐφόρων τοῦ βασιλείου, καὶ τοὺς ἄλλους ἔπειθον μὲ τὸ ἴδιον παράδειγμα τὴν εἰδωλολατρείαν καταλιπεῖν. Καὶ πολλὰ βιβλία ἰδιώματι σινικῷ ἐν ὅλῳ τῷ βασιλείῳ διεσπάρησαν τὰ τοῦ χριστιανικοῦ νόμου θεμέλια περιέχοντα, καὶ ἡ πίστις πανταχοῦ τῶν Σινικῶν ἐπαρχιῶν ἐξηπλώθη καὶ ἐκτίσθησαν καὶ ἐκκλησίαι. Ἀλλ' ἐν τούτοις οἱ Βούζιοι, ἤτοι οἱ ἱεροτελεσταί, φθονήσαντες τὴν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπίδοσιν ἀντέστησαν τοῖς βιβλίοις καὶ διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανισάντων ἐκίνησαν ἀπηνέστατα. Εἶτα παυσαμένου τοῦ διωγμοῦ, ἐθεμελιώθη πάλιν ὁ χριστιανισμὸς καὶ ὁ βασιλεὺς διὰ προγράμματος διασπείρεσθαι τὸν χριστιανισμὸν συνεχώρησε· καὶ ἡ βασιλὶς αὐτοῦ βαπτισθεῖσα Ἑλένη μετωνομάσθη καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς Κωνσταντῖνος· καὶ πολλοὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ἐβαπτίσθησαν. Ἀλλ' αὖθις νέα καταιγὶς τὴν τοῦ χριστιανισμοῦ αὔξησιν ἐκώλυσεν, ἕως οὗ ἐπιδραμόντες οἱ Σκύθαι τὴν Σίναν ἔτει σωτηρίῳ 1695 ὁ μὲν βασιλεὺς ἀγχόνῃ τὸν βίον κατέστρεψεν ἀπὸ τοῦ φόβου, ὁ δὲ νέος βασιλεὺς τῶν Ταταρων ἐν ταῖς Σίναις ἀγασθεὶς τὸν Ἰησουΐτην Ἀδάμ, ἀσχάλων διὰ τὴν τῶν μαθημάτων καὶ τεχνῶν ἐμπειρίαν, εὐνοϊκῶς δι' αὐτοῦ τοῖς χριστιανοῖς ἔκειτο καὶ προγράμματι ἐκέλευσε, Σινικῷ τε καὶ Ταταρικῷ χαρακτῆρι γραφέντι καὶ ἐν ὅλῳ τῷ βασιλείῳ ἀναγνωσθέντι, πληθυνθῆναι τὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν. Ἀλλ' οὐκ ἐξέβη τὸ πρᾶγμα εἰς ἔκβασιν διὰ τοὺς μετὰ ταῦτα κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ διωγμοὺς πῇ μὲν τῶν Εἰδωλολατρῶν, πῇ δὲ τῶν Μουσουλμάνων, καὶ τὴν σήμερον λίαν εὐάριθμοι χριστιανίζουσιν ἐν ταῖς Σίναις, κἀκεῖνοι οὐ κατὰ τὴν ἁγίαν Ἀνατολικὴν καὶ Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν παπιστικήν. Ὁ δὲ προῤῥηθεὶς Κλήμης ὁ δέκατος ὁ ἀπὸ Ῥώμης ἐφ' ὅλης τῆς ἐπισκοπῆς του οὐδὲν ἄλλο ἐφρόντισεν, εἰ μὴ πολλοὺς τῶν μεταγενεστέρων διὰ χρηματολογίαν ἁγίους κεχειροτονηκέναι.

Καὶ τοῦτον διαδεξάμενος ὁ πάπας Ἰννοκέντιος ὁ ἑνδέκατος ἀπὸ τὸν Κόμον, πόλιν τῆς Ἰταλίας, ἔτει σωτηρίῳ 1671, Σεπτεμβρίου κα', οὐδὲν ἄλλο πρεπωδέστερον ἡγεῖτο, ὡς προείρηται, εἰ μὴ ἔριδας, μάχας καὶ πολέμους ἐγείρειν ἐν τοῖς τῶν χριστιανῶν ἡγεμόσιν, ἀλλὰ καὶ συνθήκας αὐτοῖς ἐμποιεῖν κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν καὶ συμφέρον.

(Προσθήκη εἰς κεφ. ζ' βιβλίου Θ', εἰς σελ. 350 μετὰ τὴν λέξιν «αὐξήσεώς του»).

— — — εἰς τὸν Καλλιμάχην, ἐφ' οὗ διὰ τὴν εἴδησιν τῆς Λατινικῆς γλώττης ἠξιώθη νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ Νικολάου βοεβόδα, ἡγεμονεύοντος τότε τῆς Μολδαβίας.

Τούτῳ τῷ ἔτει ἐπανῆλθον ἀπὸ Μολδαβίας εἰς τὴν γειναμένην, καταλιπὼν τὴν διὰ τὴν ἰατρικὴν δούλευσίν μου εἰς τὸν ἡγεμόνα Μολδαβίας Γρηγόριον Γκίκα τὸν προῤῥηθέντα· ἀνεχώρησα δὲ διὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων μου, θανόντων ἀμφοτέρων ὑπὸ πανώλης, καὶ κατέλαβον τὴν πατρῴαν οἰκίαν ἔρημον ἤδη κατὰ μῆνα Μάρτιον.

Ὁ προῤῥηθεὶς ἰατρὸς Θωμᾶς ὁ Τεσταπούζας φυγὼν τοῦ στρατοπέδου, ὡς εἴρηται, κατήντησεν εἰς τὴν Σμύρνην· κἀκεῖθεν συντροφευθεὶς μιλόρδῳ τινὶ Ἐγκλέζῳ περιῆλθε μετ' αὐτοῦ Κέρκυραν, Βενετίαν, Φράντζαν, Ὀλάνδα καὶ Ἐγκλιτέραν, ἐξ ἧς ἐπανέκαμψε μόνος εἰς Βενετίαν. Ἐν τούτῳ τῷ διαστήματι ἔγραφε τῷ ῥηθέντι δραγομάνῳ Ἀλεξάνδρῳ Γκίκᾳ νὰ ἐνεργήσῃ

www.dacoromanica.ro

τὴν ἄδειαν τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς τὴν Πόλιν· οὗ γενομένου ἐπὶ τοῦ ἐπιτρόπου 'Αϊδὰζ-Μεχμὲτ-πασᾶ, ἦλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Γιάσι· ἀλλὰ μαθὼν ὅτι νὰ ἔγινεν ἐπίτροπος ὁ Γεγὲν-'Αχμὲτ-πασᾶς, ἐφοβήθη ἀπελθεῖν εἰς τὴν Πόλιν καὶ διέτριβεν εἰς τὸ Γιάσι. Καθαιρεθέντος δὲ τοῦ ἡγεμόνος Γρηγορίου Γκίκα, ἀπῆλθεν εἰς Βουκουρέστι ἐλπίζων τυχεῖν ὑποδοχῆς παρὰ τῷ χατμάνῳ Κωνσταντίνῳ, ἀδελφῷ τοῦ Μανουὴλ Ὑψηλάντου, ὄντος τότε εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ νέου αὐθέντου Βλαχίας Μιχαὴλ βοεβόδα. Ὁ Σταυράκης καπικιαγιᾶς τοῦ Μιχάλβοδα ἀνήγγειλε τῷ ἐπιτρόπῳ ὡς σύνηθες τὸν ἐρχομὸν τοῦ Τεσταπούζα εἰς Βουκουρέστι· ὅστις εὐθὺς ἀποστείλας ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν κατηγορούμενον διὰ τὰς ψευδεῖς εἰδήσεις ὁποῦ ἔδιδε τῷ Χαλισᾷ κιαγιάπεϊ, βεβαιώνοντάς τον ὅτι δὲν ἔχουσιν οἱ Νέμετζοι πόλεμον κατὰ τῶν 'Οθωμανῶν.

Πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς Ῥουσσικῆς συμφωνίας ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν ὁ πρέσβυς τῶν Μοσκόβων 'Οζνακόβ, εἰσελθὼν τῇ ιζ' Μαρτίου τοῦ ἔτους 1741, ἕκτῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας, τοιᾷδε τῇ παρατάξει καὶ προπομπῇ. Πρῶτον εἰκοσιοκτὼ γενιτζάροι μετζελῆδες, ταϊφὲς τοῦ Μουζοὺρ-ἀγᾶ, προεπορεύοντο ἀπὸ δύο δύο· μεθ' οὓς ἠκολούθουν ὁ σοῦ-πασῆς καὶ ὁ χασᾶς-πασῆς· μεθ' οὓς ἠκολούθουν σαράντα γεδικλῆδες μὲ τοὺς μουζεπετζέδες, ἀπὸ δύο δύο καὶ αὐτοί. Εἶτα δύο τρουμπετάσηδες Μοσκόβοι, παίζοντες τὰς ἀργυρᾶς τρουμπέτας. Εἶτα δώδεκα γεδέκια μὲ χρυσᾶ τζολτάρια καὶ ῥάχτια ἐξαίρετα σκεπασμένα μὲ καπλὰν-πόσια· τὸ δὲ δωδέκατον ἦτον ἄξιον θέας, μεγάλο καὶ ὑψηλόν. Εἶτα μία καρέτα μὲ ἓξ ἄλογα μαῦρα, ἐν ᾗ ἐκάθητο ἐπίσκοπος Μόσκοβος· εἶτα ἄλλη καρέτα μὲ ἓξ ἄλογα μαῦρα, ἐν ᾗ ἦσαν αἱ γοῦνες καὶ τὰ ῥοῦχα τοῦ ἐπισκόπου· εἶτα ἱππεῖς ῥαγιτάρηδες σσαράντα μὲ πράσινα ῥοῦχα χρυσᾶ ἁρματωμένοι, ἀπὸ τέσσαρες εἰς τὴν ἀράδαν, κρατοῦντες τὰ τουφέκια ὄρθια, φοροῦντες εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφιες μαλαγματοκαπνισμένες, σουβλερὲς ὡσὰν τῶν παλτατζῆδων, μὲ τὴν μάρκαν τῆς Μοσκοβίας. Εἶχαν τὴν σημαίαν τοῦ τάγματός των προπορευομένην, κόκκινην χρυσῆν, κεντημένην μὲ μαργαριτάρια ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου τὴν σταύρωσιν. Μετὰ τὴν σημαίαν ἦσαν δύο τύμπανα πολλὰ μεγάλα καπλαιτισμένα μὲ ἀσίμι καὶ κτυπούμενα ἀπετέλουν ἦχον φοβερὸν τοῦ πολέμου. Εἶτα ἠκολούθουν δεκατρεῖς μουσικοὶ πεζοί, παίζοντες οἱ μὲν ἑπτὰ ἀσιμένιες τρουμπέτες, οἱ δὲ πέντε μεγάλους αὐλούς, καὶ ὁ εἷς μὲ φλογέραν λεπτήν. Εἶτα ἠκολούθουν ἑβδομῆντα ἓξ γρανατιέροι πεζοὶ πορευόμενοι ἀπὸ τέσσαρες μὲ πράσινα ῥοῦχα χρυσᾶ, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφιες ὅμοιες τῶν ῥαγιτάρων, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἔμπρὸς τὴν σημαίαν τοῦ τάγματος καὶ κατόπι τέσσαρας ἐπιλέκτους προεστῶτας τοῦ τάγματός των· μεθ' οὓς δύο τύμπανα, καὶ αὐτὰ μὲ ἀσίμι, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ τάγματος ἄλλα δύο καὶ τὰ ἔπαιζαν. Ἦσαν δὲ ὅλοι ὡπλισμένοι μὲ ἅρματα, ὁποῦ ἤστραπτον, καὶ ἐκράτουν τὰ τουφέκια ἐπάνω ὀρθὰ ὡς νικηταί, ὄχι ὡσὰν οἱ Νέμτζοι κάτω ὡς νικημένοι. Εἶτα ἠκολούθουν εἰκοσιοκτὼ σταφιέριδες πεζοὶ μὲ πράσινα χρυσᾶ φορέματα, χωρὶς ἅρματα, τοποῦζι μόνον ἀσιμένιον εἰς τὸ χέρι, περιπατοῦντες ἀπὸ δύο. Εἶτα ἠκολούθουν δεκαὲξ μουσικοὶ ἐκ στόματος ἱππεῖς μὲ Καζάκικα ῥοῦχα κόκκινα φορεμένοι καὶ δύο τρουμπετάσηδες παίζοντας τὰς τρουμπέτας. Εἶτα ἠκολούθουν τριανταδύο ὡπλισμένοι μὲ ἄσπρα ῥοῦχα χρυσᾶ μὲ καπέλα εἰς τὸ κεφάλι, ὁποῦ εἶχαν ἐπάνω σταυροὺς χρυσοῦς κεντητούς, σιδηροφορεμένοι μέχρι τῶν γονάτων, οἱ πάντες ἱππεῖς. Εἶτα ἠκολούθουν τρία διλ-ογλάνια τῆς αὐλῆς ἔφιππα. Εἶτα ὁ δραγομᾶνος τοῦ πρέσβεως ἱππεὺς μὲ δύο τζοχαδάρηδες· εἶτα μαρεσιὰλ-δικόρτε, τουτέστιν ὁ κεχαγιᾶς του χρυσοφορεμένος, περιτριγυρισμένος ἀπὸ τέσσαρα παιδιὰ ὁλόχρυσα, ὁποῦ ἐκρατοῦσαν τοπούζια ἀσιμένια μακρὰ ὡσὰν δεκανίκια. Εἶτα εἰκοσιτέσσαρες νέοι χρυσοφορεμένοι, εὐγενεῖς, ἐξ ὧν οἱ ἓξ κνέζοι, ἤτοι πεϊζαδέδες, ἀπὸ δύο δύο· ὕστερον εἴκοσι ζεΐμηδες, εἰκοσιοκτὼ τζαουσάδες, ὁ τζαουσλὰρ-ἐμινῆς μαζὶ μὲ τὸν δραγομᾶνον τῆς Πόρτας, ἔφιππος μὲ καντερέ, τοποῦζι τζολτάρι χρυσό, καὶ τρεῖς τζοχαδάρηδες. Εἶτα δύο καπιτζὶ-πασῆδες, ἕνας πασᾶς δύο τουγιῶν μὲ ἓξ τουφεκτζῆδες, ὁποῦ ἐσυνώδευε τὸν ἐλτζῆν ἀπὸ τὰ σύνορα. Εἶτα ὁ τζαοῦς-πασῆς μὲ δέκα τζοχαδάρηδες, προπορευόμενος πολὺ διάστημα ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν ἐλτζῆν· εἶτα καὶ ὁ ἐλτζῆς Ῥωμαντζόβ. 'Εφοροῦσε ῥοῦχα ἀσπρόχρυσα· εἰς τὸ στῆθος εἶχε σταυρὸν μαλαματένιον κόκκινον μὲ πετράδια πολύτιμα· δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, τῆς καβαλαρίας του τὸ σημεῖον· ἦτον δὲ μὲ στρατιωτικὰ φορέματα. Τριγύρου του ὁ ἐλτζῆς εἶχε σωματοφύλακας, ὀκτὼ δεξιὰ καὶ ὀκτὼ ἀρι-

www.dacoromanica.ro

στερά· οἱ ὀκτὼ ἐφοροῦσαν σκούφιες κατιφένιες, μακρυές, μὲ πτερὰ καὶ μακρὰ ῥοῦχα χρυσᾶ, καὶ ἐβαστοῦσαν παλτᾶδες ἀσιμένιους. Οἱ ἄλλοι ὀκτὼ ἐφοροῦσαν χρυσὲς σκούφιες μὲ τζολούφια. Εἶτα ἀκολουθοῦσαν οἱ δύο κονσιλιέρηδες τοῦ ἰμπερίου, ὁ Βισνακὼδ ἀριστερὰ καὶ ὁ Κανιόλις δεξιά, ὅστις εἶναι νὰ μείνῃ εἰς τὴν Πόλιν ῥεσιδέντες. Μετὰ τούτους ἦσαν ὡς δεκαπέντε δοῦλοί τους ἱππεῖς καὶ ὡς τριάντα Τοῦρκοι τζοχαδάρηδες. Εἰς ὅλον τὸ ἀλάϊ αὐτὸ ἦσαν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἱστάμενοι γενιτζάροι κετζέληδες ἕως τετρακόσιοι.

Θνήσκει ἡ βασίλισσα τῆς Μοσκοβίας Ἄννα ἡ Μεκλεμπούργ, ἀλλ' ἐν τῷ θνήσκειν διατάττει πάλιν καὶ διορίζει διάδοχον τῆς βασιλείας τὸν ἀνεψιόν της Ἰωάννην, υἱὸν τοῦ Μεκλεμπούργι, βρέφος δύο μηνῶν, προβιβασθὲν εἰς τὴν βασιλείαν κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον.

Ἀποβληθέντος τοῦ βρέφους Ἰωάννου, προβιβάζεται εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Μοσκοβίας ἡ Ἐλισάβετ, θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Πέτρου.

Τούτῳ τῷ ἔτει Δεκεμβρίου τῇ κε', ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ὁ βεζίρης Χατζῆ-Γεγὲν-Ἀχμὲτπασᾶς, ἄλλως Κιόρ-βεζίρης λεγόμενος, ἔκαμεν εἰς τὸ Πασᾶ-καπισὶ τράπεζαν τὸν σουλτὰν Μαχμούτην τοιᾷδε τῇ παρατάξει καὶ προπομπῇ. Ἐξελθὼν τῶν ἀνακτόρων ὁ καρακουλάκις τοῦ ἐπιτρόπου μὲ τὴν εἴδησιν τῆς βασιλικῆς ἐξελεύσεως, εὐθὺς ὁ κεχαγιάπεϊς, ὁ ῥεΐς-ἐφένδης, ὁ τζαοῦς-πασῆς, οἱ τεσκερετζῆδες, ὁ μεκτουπτζῆς, ὁ τεσριφατζῆς, ὁ πεϊλικτζῆς, ὁ ταλχιστζῆς καί τινες καπιτζῆ-πασῆδες δραμόντες ἔξωθεν ἀπὸ τὸ Πασᾶ-καπισὶ ἐστάθησαν πλησίον τῆς ἐκεῖ βρύσεως, κρατοῦντες ἄλλοι ἰτζ-ἀγᾶδες θυμιατήρια πολλά, ἐν οἷς ἐκαίετο οὒτ-ἀγάτζ καὶ ἄμπαρι, καὶ ῥαντιστήρια μὲ ῥοδόσταμα καὶ ἀνθόνερον· ὁ δὲ γενίτζαρ-ἀγασῆς Χασὰν-πασᾶς κινῶντας ἀπὸ τὸ Ἀλάϊ-κιοσκίου ἀπήρχετο εἰς προϋπάντησιν τοῦ βασιλέως· καὶ φθάσαντα προσκυνήσας ἕως ἐδάφους τῆς γῆς ἐπορεύετο πρὸς τὸ Πασᾶ-καπισί· φθάσαντα δὲ τὸν βασιλέα πλησίον τῆς βρύσεως οἱ προῤῥηθέντες ἐνδεδυμένοι μὲ ἐρκινλίδικες γοῦνες, προσκυνήσαντες προεπορεύοντο, ὄντος τοῦ γενίτζαρ-ἀγασῆ ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους καὶ τοῦ κεχαγιᾶ-πεῖ ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ. Ὁ βεζίρης ἱστάμενος ἔξω παρὰ τῇ μεγάλῃ πύλῃ τοῦ Πασᾶ-καπισί, φθάσαντα τὸν βασιλέα, προσκυνήσας ἐπορεύετο, προπορευομένων αὐτοῦ — — —

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΚΕ΄.

ΤΑΞΙΣ ΓΙΝΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΣΤΕΨΙΝ ΑΥΘΕΝΤΟΥ,

ΥΠΟΣΤΡΩΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟΥ ΤΗΣ ΑΥΘΕΝΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΤΑΞΙΣ ΓΙΝΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΣΤΕΨΙΝ ΑΥΘΕΝΤΟΥ,

ΥΠΟΣΤΡΩΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟΥ ΤΗΣ ΑΥΘΕΝΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ.

Ἐπιτίθεται τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἡ τοῦ αὐθέντου κορωνίς· εἶτα ὁ ἀρχιερεὺς τὸ μανδύον αὐτοῦ ἐνδυθεὶς ἐξέρχεται μετὰ τῶν ἱερέων, τὰ ἱερὰ ἄμφια ἐνδεδυμένων, μέχρι τῆς ἔξω πύλης τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσδέχεται τὸν αὐθέντην, προπορευομένων τῶν λαμπάδων ἀναμμένων καὶ τοῦ διακόνου μετὰ τοῦ θυμιατηρίου· καὶ θυμιᾷ αὐτόν, ἀρχομένου καὶ τοῦ ψάλτου ψάλλειν τὸ *Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς* καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ εἰσελθόντες ἵστανται ἀμφότεροι ἐν τῇ μέσῃ τῆς ἐκκλησίας καὶ προσκυνοῦσιν· ὁ δὲ διάκονος θυμιῶν τὰς δεσποτικὰς εἰκόνας, τόν τε ἀρχιερέα καὶ ἡγεμόνα κατὰ τὸ εἰωθός, λέγει τὸ «*Εὐλόγησον, δέσποτα*». Καὶ ὁ μὲν ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἐνδύεται τὸ ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον πρὸς παρασκευὴν τῆς ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν, ὁ δὲ ἡγεμὼν προσκυνῶν ἀσπάζεται τὰς δεσποτικὰς εἰκόνας· καὶ οὕτως ἐξέρχεται ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὰς ὡραίας πύλας καὶ προσκαλεῖ τὸν αὐθέντην ἐκεῖσε, καὶ ἐκφωνῶν τὸ «*Εἰρήνη πᾶσι*» ἄρχεται τῶν εὐχῶν μεγάλῃ τῇ φωνῇ, κλίναντος τοῦ ἡγεμόνος τὴν κεφαλήν.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κυρίαρχος τῶν κυριευόντων, ὁ ἐκλεξάμενος διὰ τοῦ προφήτου Σαμουὴλ Δαυὶδ τὸν πιστόν σου δοῦλον καὶ χρίσας αὐτὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν λαόν σου τὸν Ἰσραήλ, αὐτὸς καὶ νῦν, ἀθάνατε βασιλεῦ, ἐπάκουσον καὶ ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου δούλου σου· ἐπίβλεψον ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου ἐπὶ τὸν πιστόν σου δοῦλον (δεῖνα), εἰς ὃν τοὺς οἴακας τῆς ἡγεμονίας ἐγχειρισθῆναι ηὐδόκησας κατὰ τὸ πλούσιόν σου ἔλεος, ἵνα ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ δεσπόζῃ τοῦ λαοῦ σου τοῦ ἁγίου, τοῦ διὰ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ μονογενοῦς σου υἱοῦ λυτρωθέντος ἐκ τῆς τυραννίδος τοῦ διαβόλου· καὶ καταξίωσον αὐτὸν χρισθῆναι χρίσματι ἀγαλλιάσεως· ἔνδυσον αὐτὸν τὴν ἐξ ὕψους σου δύναμιν· θὲς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθων τιμίων· δώρησαι αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν· χορήγησον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σημαίαν ἀπολυτρώσεως· στήριξον αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον τῆς δικαιοσύνης σου· περιτείχισον καὶ περιχαράκωσον αὐτὸν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματός σου τοῦ ἁγίου· τόν τε βραχίονα αὐτοῦ κραταίωσον καὶ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον ὑπόταξον· ἐμφύτευσον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὸν φόβον σου· ἀνάδειξον αὐτὸν φύλακα τῆς ἁγίας σου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, τῶν τε ψυχοσωτηρίων σου ἐντολῶν προστάτην καὶ κριτὴν ἀδέκαστον τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ σου, καταξιῶν αὐτὸν καὶ τῆς οὐρανίου βασιλείας· σοῦ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ἀμήν.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Εἶτα εὐλογεῖ αὐτὸν καὶ λέγει τὸ «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*». Καὶ λαβὼν τὴν κορωνίδα τίθησιν αὐτὴν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἡγεμόνος καὶ λέγει τὸ «*Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος*»· εἶτα τὸ «*Εἰρήνη πᾶσι*». Καὶ ὁ διάκονος· «*Τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνατε*». Καὶ συνάπτει καὶ τὴν δευτέραν ταύτην εὐχήν.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Σοὶ τῷ μόνῳ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἐξ οὗ αἱ δεσποτεῖαι τῆς γῆς λαμβάνονται, τὰς κεφαλὰς ἡμῶν κλίνομεν, δέσποτα φιλάνθρωπε, καὶ ἐπικαλούμεθα τὸ πλούσιόν σου ἔλεος· διαφύλαξον τὸν αὐθέντην ἡμῶν (δεῖνα) ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν ἁγίων πτερύγων σου· τὴν ἡγεμονίαν αὐτοῦ κραταίωσον καὶ καταξίωσον αὐτὸν ἀρεστὸν γενέσθαι ἐνώπιόν σου· στεφάνωσον αὐτὸν ὅπλῳ ἀληθείας, ὅπλῳ εὐδοκίας, ὃν ἐδικαίωσας ἐνταῦθα ἡγεμονεύειν· ἐπισκίασον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου· ἐνίσχυσον αὐτοῦ τὸν βραχίονα, ὕψωσον αὐτοῦ τὴν δεξιάν· κράτυνον αὐτοῦ τὴν αὐθεντείαν· ὑπόταξον αὐτῷ πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον· χάρισαι αὐτῷ βαθεῖαν καὶ ἀναφαίρετον εἰρήνην· λάλησον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας σου καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ σου, ἵνα ἐν τῇ γαλήνῃ αὐτοῦ ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. Σὺ γὰρ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης καὶ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ὑπὸ τοῦ δευτέρου διακόνου ἐκτενῆς πρώτης γινομένης, ὁ ἀρχιερεὺς ἀφίησι τὴν τῶν εὐχῶν βίβλον· λαμβάνει τὸν ἡγεμόνα τῆς μασχάλης καὶ προσάγει αὐτὸν εἰς τὸν αὐθεντικὸν θρόνον, λέγων τὸ «*Εἰς θρόνον ὕψιστον ἀναβιβάσῃ σε Κύριος δικαιοῦντα ἅπαντα ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ*». Καὶ ἵσταται καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ θρόνον· μετὰ δὲ τὴν λῆξιν τῆς ἐκτενῆς τὸ «*Σοφία*» καὶ γίνεται ἀπόλυσις παρὰ τοῦ ἀρχιερέως, ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ ἱσταμένου ὡς ἔθος· καὶ ἐκφωνοῦσιν οἱ χοροί, ὁ μὲν δεξιὸς τὴν συνήθη ἀρχιερατικὴν φήμην, ὁ δὲ ἀριστερὸς τὴν τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἐξέρχονται τοῦ ναοῦ.

ΚϚʹ.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΩΝ ΥΠʼ ΑΡΙΘΜΟΝ Βʹ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΤΟΥ ΚΑΡΑΤΖΑ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ Β' ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΤΟΥ ΚΑΡΑΤΖΑ[1]

(Ἰδὲ σελίδα 119).

͵ΑΨΠΘ. ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ. 1789.

Τῇ β^{α}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔφεραν τὸ κεφάλι τοῦ Τεκφοὺρ-πασᾶ, τόσον διὰ τὰ προλαβόντα ζουλουμέτια του, ὅσον καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτον μουχαφίζης τοῦ Ἄκ-κερμανίου, ὅταν τὸ ἐπῆραν οἱ Ῥῶσσοι. Ἔγραφε δὲ ὁ γιαφτᾶς του, ὅτι ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἦτον μουκμέλικος τζεπχανὲς καὶ ζαϊχιρὲς εἰς τὸ Ἄκ-κερμιάνι, χωρὶς νὰ ῥίψῃ ὅμως μήτε ἓν τουφέκι κατὰ τῶν ἐχθρῶν, μὲ τὸ νὰ ἄφησε καὶ τὸ ἐπῆραν, διὰ τοῦτο ἐπαιδεύθη τοιούτῳ τρόπῳ. Ἐν τοσούτῳ οἱ ἐχθροὶ ὄχι μόνον ἄφησαν τοὺς ἐγκατοίκους τοῦ κάστρου καὶ ἀνεχώρησαν μὲ κάθε λογῆς εὐχαρίστησίν τους, πέρνοντες ὅλα τους τὰ ὑπάρχοντα, πρόβατά τε καὶ ζῶα των, ἀλλὰ καὶ ὅποιος τούτων ἤθελε νὰ πωλήσῃ τὰ ὑποστατικὰ καὶ ἀκίνητα τῶν πραγμάτων τους, ὅτι εἶναι πρόθυμοι νὰ τὰ ἀγοράσουν· καὶ οὕτως ὅλοι τὰ ἐπώλησαν, ἄλλος τὸ σπῆτι του καὶ ἄλλος τὸ χωράφι καὶ ἀμπέλι τοῦ καὶ καθεξῆς. Λέγεται δὲ ὅτι νὰ ἐκόστισε τοῦτο τὸ κετπίρι εἰς τοὺς Ῥώσσους περίπου τὰς 300000^{ας} γρόσια, ἤγουν ἑξακόσια πουγγεῖα· νέα μέθοδος εἰς τὰς πρετανσιόνες των, διὰ νὰ ἔχουν μετέπειτα νὰ προβάλουν, ὅτι ὄχι μόνον δι' ὅπλων εἶναι ἐξουσιασταί, ἀλλὰ καὶ δι' ἀγορᾶς.

Τῇ ιγ^{η}, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἐπέστρεψεν καὶ ὁ Κιουτζοὺκ Χουσεὴν-ἀγᾶς, ὁ πᾶς-δζοκαδαρῆς καὶ φαδορῖτος τοῦ κράτους του, ὁποῦ εἶχεν ὑπάγει μὲ τὸ ἰστικλὰλ-ἐμρὶ καὶ ἰλτιφάτια πρὸς τὸν νέον ἐπίτροπον Τζεζάγιερλη Χασὰν-πασᾶν, πρώην καπουτὰν-πασᾶν, διατρίβοντα εἰς τὸ Ἰσμαήλη· ὁ ὁποῖος ἀφ' οὗ τὸν ἐδέχθη ἐκεῖσε καὶ τὸν ἐπεριποιήθη, ἐσηκώθησαν ἐκεῖθεν μὲ καμμιὰ ἑκατοστὴ τζερ-ἀλίδες, διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Σούμλαν, ὅπου ξεχειμάζει τὸ ὀρδί· ἐσάπτισε δὲ καθ' ὁδὸν ὁ ὑπέρτατος καὶ ἐπῆγεν κάμνωντας δέδρι κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Κιοστέντζεν, καὶ ἀποδείξας ὑπευθύνους τὸν καδῆν . . . . ἀγιάνην . . . . καὶ μουπαγιατζῆν καπουτζήπασην . . . . μὲ τὸ νὰ ἐπέτρεπον ζαχιρὲν καὶ ἀπερνοῦσεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ δὲν τὸν ἔστελναν ἐκεῖ ὁποῦ ἦτον ἐξωρισμένος· ὅθεν τὸν μὲν καδῆν δέρνωντάς τον μὲ τὸν κιὸρ-παλτᾶν τὸν ἐθανάτωσεν, τὸν δὲ ἀγιανῆν ἀπεκεφάλισεν· ὁ δὲ μουπαγιατζῆς καπουτζήπασης φυγὼν ἐγλύτωσεν. Περιῆλθεν δὲ καὶ τὰ ἄλλα παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης, δηλαδὴ Βάρνα, Καδάρνα, Μαγκάλια κτλ. Ἔπειτα κατήντησαν εἰς τὴν Σούμλαν τῇ ζ^{η} τοῦ τρέχοντος, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, κάμνωντας τὴν εἴσοδόν του, ὅπου διέτριψεν τρεῖς ἡμέρας καὶ ὁ Κιουτζοὺκ Χουσεὴν-ἀγᾶς· καὶ ἀφ' οὗ ἐπῆρεν τὸ χιζμέτι του (τὸ ὁποῖον λέγουν νὰ εἶναι ἑκατὸν πεντήκοντα πούγγεῖα, ἐκτὸς τῶν κρυφίως προσφερθέντων, τὰ ὁποῖα λέγουν ὅτι νὰ εἶναι ἓν μουτζεδχέρικον σπαθὶ πολύτιμον καὶ ἄλλα παρόμοια· ἄλλοι δὲ θέλουν τὸ σενέτι τοῦ Γιανίσεχηρ-παζαρτζιγὶ-μουκατασί, ὅπερ ἔχει ἐτήσιον εἰσόδημα 45^{ε} πουγγεῖα καὶ 90^{α} εἰς μετρητά, ἐκτὸς τῶν τζεδαχιρίων), ἐμίσευσεν ἐκεῖθεν ἀπὸ τὴν Σούμλαν τῇ ι^{η} τοῦ τρέχοντος, Δευτέρα, καὶ ἦλθεν ἐδῶ τῇ Πέμπτῃ.

[1]) Ἐκδίδοται καὶ αὕτη ὡς ἔχει ἐν τῷ αὐτογράφῳ τοῦ Καρατζᾶ.

www.dacoromanica.ro

Τὸν ἀντάμωσεν δὲ τὸ κράτος του ἔξω εἰς τὸ Δαοὺτ-πασᾶ-τζιφτιλιγί, ὅπου ἐπῆγεν διὰ θαλάσσης καὶ ἔφαγεν καὶ ἐκάθησεν ἕως εἰς τὴν μισὴν ὥραν τῆς νυκτός, καὶ ὕστερον πάλιν ἐπέστρεψεν διὰ θαλάσσης ἔχωντας μαζῆ καὶ τὸν ῥηθέντα Κιουτζοὺκ Χουσεὴν-ἀγᾶ, ὅστις ἐς ἄκρον ἐπαινεῖ τὸν νέον ὑπέρτατον. Ἄφησε δὲ ὁ ὑπέρτατος εἰς τὸν τόπον του Ἰσμαὴλ-σερασκερῆ τὸν Τζούρογλουν· τὸν δὲ προκάτοχόν του Χασὰν-πασᾶν τὸν μελεκπασᾶ-κεχαγιασῆν τὸν διώρισεν εἰς τὸ Βιδύνι μουχαφίζην. Λέγεται ὅτι ὁ νέος ἐπίτροπος, ὅτι εὐθὺς ὁποῦ ἔλαβε τὴν εἴδησιν ὅτι ἔγινεν βεζίρη-ἀζέμης, ἔστειλεν ἕνα τῶν καπουτζήπασίδων, τὸν Πεκὴρ-ἀγᾶν, χαζναδάρην τοῦ μακτούλη Χαμὴτ-πασᾶ, εἰς τὸν φελδ-μαρεσάλον Ποτέμκην, διατρίβοντα εἰς τὰ πέριξ τοῦ Πενδερίου (ὅπερ πρὸ ἡμερῶν παρεδόθη.......), καὶ ὅτι τὸν ἐπρόβαλεν διὰ ἀνακοχήν[1]. Ἡ ἐξοχότης του δὲ τὸν ἀπεκρίθη, ὅτι πληρεξουσιότητα διὰ νὰ κάμῃ ἀνακοχὴν δὲν ἔχει, διὰ εἰρήνην ὅμως εἶναι πληρεξούσιος αὐτός τε καὶ ὁ γκενεράλης τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων διὰ νὰ τὴν κάμουν, καὶ ἂν ἀγαπᾷ εἶναι πρόθυμοι. Ἐν τοσούτῳ χαριζόμενος ἰδιαζόντως τῇ ὑψηλότητί του τόσον ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ· ἂν εἶναι εἰς πέντε ἡμέρας νὰ ξεκινήσῃ τὰ στρατεύματα τῆς βασιλείας του, νὰ τὰ ἀναβάλῃ ἕως τριάντα· καὶ ὁ Πεκὴρ-ἀγᾶς ἐμήνυσεν αὐτὰ τῷ ὑπερτάτῳ καὶ προσμένει ἐκεῖσε ἀπόκρισιν.

Εἰς τὴν Σούμλαν λέγεται ὅτι νὰ εἶναι πολλὴ ἔλλειψις καὶ ἕνεκα τῶν ἀναγκαίων, καὶ ὅτι νὰ πωλῆται πρὸς δέκα γρόσια τὸ κοιλὸ τὸ κριθάρι εἰς καιρὸν ὁποῦ στράτευμα ἀκόμι δὲν ἤρχησαν νὰ συναθροίζονται.

Τῇ κθ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἔφεραν ἀπὸ τὸ ὀρδί, ὅπερ ξεχειμάζει εἰς τὴν Σούμλαν, τὰς κεφαλὰς τοῦ Ῥεσὴτ Σουλεϊμὰν-ἐφένδη, ὁποῦ ἦτον κεχαγιάπεης· ὅστις ἐστάθη καὶ τεφτερδάρης τρὶς καὶ εἰς τὸ τελευταῖον διεβλήθη ὅτι ἔκαμε κατάχρησιν τοῦ μάλι-μιριοῦ, σκορπῶντάς το εἰς ἐκείνους ὁποῦ εἶχαν νὰ λαμβάνουν, διὰ νὰ ἀπολαμβάνῃ καὶ αὐτός, καὶ ὅτι δὲν ἐκοίταζεν νὰ οἰκονομήσῃ τὰς ἀναγκαίας χρείας τοῦ πολέμου· προσέτι καὶ ὅτι ἐπὶ Χασὰν-πασᾶ τοῦ μελὲκπασᾶς-κεχαγισῆ ὤντας κεχαγιᾶς πρὸ πάντων αὐτὸς ἠνάγκαζεν τὸν εἰς Πουζαῖον συγκροτισμόν, ὅπου καὶ ἐνικήθησαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἔφυγαν, χωρὶς νὰ πολεμήσουν. Προσέτι ἔφεραν καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μεκτουπτζῆ Ἐμὴν-πεϊ-ἐφένδη τοῦ Νεηλιζαδέ, ὅστις εἶχεν γίνει μεκτουπτζῆς εἰς τὸ ὀρδῖ ἀπὸ πᾶς-καλφᾶς ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ μεκτουπτζῆ-καλεμί, ἐλθόντος τοῦ μεκτουπτζῆ-ἐφένδη Ἰπραχὴμ-ἐφενδῆ εἰς Βασιλεύουσαν ἐπὶ Γιουσοὺφ-πασᾶ, ἐπὶ προφάσει ἀσθενείας, διὰ νὰ κατασκοπεύῃ εἰς τὴν Πόρταν, καὶ ἔπειτα ἔγινεν καὶ κεχαγιπεη-βεκιλῆ μέχρι τῆς σήμερον· ἔκαμαν δὲ κεχαγιάπεην εἰς τὸ ὀρδῖ τὸν Πεπεῆ-Χασὰν-ἐφένδην καὶ μεκτουπτζῆν τὸν Δουρρῆ-ἐφένδην ἀπὸ μικρὸν τεσκερετζῆν, καὶ μικρὸν τεσκερετζῆν τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ Ἀδνῆ-ἐφένδην.

Εἰς τὸ Ἰσμαήλι ἔμεινεν μουχαφίζης ὁ Τζούρογλους . . . . . . , πρὸς ὃν ἔδωσεν καὶ τῆς Κιουτάχιγιας τὸ μανσίπι ὁ ὑπέρτατος, πέρνωντάς το ἀπὸ Δαμάτην, ὁποῦ τοῦ εἶχε δοθῇ ἔτι ὄντος εἰς Βασιλεύουσαν. Διέτριβεν ἐκεῖ καὶ ὁ Ἰσμαὴλ-πασᾶς ὁ ἀπὸ κασάπ-πασης, ὁ ὁποῖος ὤντας εἰς τὸ Πενδέρι μουχαφίζης, μὲ τὸ νὰ ἦτον ὁ μόνος ὁποῦ δὲν συναινοῦσεν μὲ τοὺς ἐχαλίδες καὶ φύλακας, ὅταν τὸ παρέδωσαν εἰς τὸν Ποτέμκην, εἶναι ὁποῦ διασώζεται μέχρι τῆς σήμερον. Ὁ δὲ Ὀσμὰν-πασᾶς, ὁ μουχαφίζης τοῦ Πελιγραδίου, μὲ τὸ νὰ συναίνευσεν μὲ τοὺς ἐχαλίδες καὶ φύλακας ὅταν τὸ παρέδωσαν εἰς τὸν Λάουδον γκενεράλην, ἤθελεν καρατομηθῇ κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν περὶ αὐτοῦ προσταγήν, ἂν δὲν τὸν ἐπρολάμβανεν ὁ φυσικὸς θάνατος, προτοῦ νὰ προφθάσῃ νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ Νύσση, ὅπου κατέφυγεν μὲ ὅλους τοὺς λοιποὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Πελιγραδίου. Εἰς δὲ τὸ Νύσση ἤδη μουχαφίζης εἶναι ὁ Καρᾶ-χισσαρῆ-ζαδὲς Ἀχμὲτ-πασᾶς καὶ εἰς τὴν Πόσναν σερασκέρην ἐδιόρισεν ὁ νῦν ἐπίτροπος τὸν πρώην καϊμεκάμην Χατζῆ Σαλὴχ-πασᾶν, καὶ Ῥούμελη-πεηλέρπεγης εἶναι ὁ Ἀπδηπασᾶς, ὅστις διατρίβει εἰς τὸ Σεράγι· καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην διορίσθη πάλιν ὁ Σελὴμ-πασᾶς. Ὁ δὲ προπρώην ἐπίτροπος Γιουσοὺφ-πασᾶς (ἦτον καὶ καπουκεχαγιᾶς τοῦ νῦν ἐπιτρόπου Τζεζάγιερλη Χασὰν-πασᾶ, ὅταν ἦτον ἡ ὑψηλότης του μουχαφίζης τοῦ Ἰσμαηλίου) διορίσθη σερασκέρης εἰς τὸ Βιδύνη, ὅπου εἶναι μουχαφίζης ὁ . . . . τοῦ Ῥουστζουκλοῦ-τζελεπῆ-ἀγᾶ ὁ υἱός· ὁ δὲ Φεηζῆ Σουλεϊμὰν-πασᾶς εἶναι μουχαφίζης εἰς τὸ Συνώπι.

[1] ἀνακοχὴν = ἀνακωχήν.

www.dacoromanica.ro

Τῇ κδ^η, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐμβῆκεν εἰς Βασιλεύουσαν καὶ ὁ Σουρρὲ-ἐμινῆς Τζελεπῆ-ἐφένδης, ὁ σουλτὰν-κεχαγιασῆς τῆς ἀποθανούσης περιφήμου Ἀσμὰ σουλτάνας· προσέτι καὶ ὁ Χαϊρουλλὰχ-ἐφένδης, ὁ πρώην χεκήμπασης, ὁ ἐπὶ σουλτὰν Χαμήτη εἰς τὸ Ταΐφι ἐξοστρακισθεὶς καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν κραταιοτάτου ἄνακτος ἡμῶν ἀξιωθεὶς τῆς ἐπανόδου του· ὅστις καὶ εὐθὺς ὁποῦ ἦλθεν ἐπροστάχθη παρὰ τοῦ νουνεχεστάτου σεχοὺλ-ἰσλάμη Χαμήδη-ζαδὲ-ἐφένδη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ γιαλί του εἰς τὸ Ἰντζήρκιοϊ καὶ ἐκεῖ νὰ ἐφησυχάζῃ, χωρὶς νὰ εὐγαίνῃ πουθενά, ἀλλ' οὔτε νὰ ἀνταμώνῃ κανένα.

Τῇ κϛ^η, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἐπροσκάλεσαν διὰ τεσκερέδων ὅλους τοὺς ῥιτζάλιδες εἰς τὴν Πόρταν, καὶ ἀμέσως τοὺς εἶπον ὅτι μὲ τὸ νὰ εἶναι ἔλλειψις εἰς τὸ ὀρδί, τοὺς ζητεῖ ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος νὰ πηγαίνουν. Ὅθεν ἐπρόσταξαν σαράντα σαλαχόριδες καὶ ζαΐμιδες διὰ καταστίχου νὰ κινήσουν εἰς τρεῖς ἡμέρας, οἵτινες τὴν Δευτέραν μισεύουν· προσέτι δέκα καπουτζίπασιδες, ὅλοι οἱ καπουκεχαγιάδες τῶν πασάδων καὶ δεκαὲξ χοτζεγκ-κορίδες νὰ κινήσουν εἰς δώδεκα ἡμερῶν διάστημα ἀνυπερθέτως. Ἐξ αὐτῶν δὲ εἶναι ὁ Χακκή-πεης, ὁ καὶ νισανδζῆ-βεκιλῆς, ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸς τοῦ πρώην τζαούσπασης Χασὰν-ἐφένδης, ὁ καὶ ῥουζναμτζέϊ-ἐδὲλ-βεκιλῆς, ὁ πρώην τερσανὲ-ἐμινῆς Ὀμὲρ-ἐφένδης, ὁ πρώην χαζνὲ-κεχαγιασῆ Χορσὴτ-ἐφένδης, ὁ Βοϊνήκπεης Ταχήρπεης, ὁ Ἰπραήμ-πεης . . . . . , ὁ μιδίλλη-ναζιρῆς καὶ μεγάλος γκιουμπρουκτζῆς.

Τῇ κη^η, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὸ ὀρδὶ καὶ διεδόθη ὅτι ὁ Βλάχ-πεης Μαυρογένης ἔχωντας πολὺ θάῤῥος παρὰ τῷ ὑπερτάτῳ ἐπιτρόπῳ καὶ κάμνωντας συχνὰ χαλβέτια καθήμενοι οἱ δύο κατὰ μόνας ἀπὸ τρεῖς καὶ τέσσαρες ὥραις, ἐπροξένησεν πολλὴν σύγχυσιν εἰς τὸ ὀρδὶ μεταξὺ τῶν τε ῥετζάλιδων καὶ τῶν κατωτέρω, εἰς τόσον ὁποῦ ὅλοι ἔλεγαν ὅτι «δὲν εἶναι πλέον χρεία ῥετζάλιδων· ἰδοὺ ὁποῦ ἕνας γκιάουρας εἶναι ἱκανὸς νὰ διοικῇ ὅλους». Ὅθεν ἀκούωντάς τα ὁ ὑπέρτατος Χασὰν-πασᾶς ἠναγκάσθη νὰ τὸν φορέσῃ γοῦναν καὶ νὰ τὸν τραβήξῃ ἔτι, προστάζωντάς τον νὰ ὑπάγῃ καὶ νὰ διατρίβῃ εἰς τὸ Ἀρβανιτοχώρι. Αὐτὸ δὲ τὸ ἔκαμεν, διὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ πρὸς καιρὸν διὰ τὸ σελαμέτι του. Πηγαίνωντας δὲ ἐκεῖσε ἐκόνευσεν εἰς τὴν μητρόπολιν τοῦ ἁγίου Τουρνόβου καὶ τοὺς ἀγιάνιδες Ῥωμαίους. Ἐκεῖσε διατρίβουν καὶ τὰ χαρέμια τῶν πρὸ καιροῦ ἐξορισθέντων ἐντοπίων ἀρχόντων, τῶν μὲν εἰς τὴν Ῥόδων[1], τῶν δὲ εἰς τὰ Μετέωρα, οὔστινας καὶ κάμνωντάς του ἤδη ἰτλάκι τοὺς προσμένει.

,ΑΨϞ^ω. ΙΑΝΝΟΥΑΡΙΟΣ. 1790.

Τῇ β^α, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἀπαντήσας ὁ κραταιότατος τεπδίλι ἕνα φελούκατζην ἐξ Ἀρμενίων, ὁποῦ ἐφοροῦσεν κόκκινα γεμενιά, ἤγουν ποστέλια, καὶ ἄσπρην σερβέταν, ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἀπεκεφάλισαν· μὲ ὅλον ὁποῦ ἐξώμωσεν ἐκείνην τὴν ὥραν, διὰ νὰ γλυτώσῃ (ὡς λέγουν), πλὴν δὲν ἀπέφυγεν τὸν θάνατον.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔγινεν καὶ τὸ ἰτλάκι τῶν πρὸ καιροῦ ἐξορισθέντων ἐντοπίων ἀρχόντων Βλαχῶν παρὰ τοῦ Μαυρογένη Νικόλα-πεῆ, καὶ πάλιν διὰ ζητήσεως τοῦ αὐτοῦ ἐλευθερώθησαν· τῶν ὁποίων αἱ φαμελλίαι καὶ αὐταὶ διέτριβον εἰς τὰ πέριξ τῇ Βλαχίᾳ σερχάτια, ἐκτὸς τῆς πατρίδος των· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἦτον ἐξόριστοι εἰς τὴν Ῥόδον, δηλαδὴ ὁ πρώην μέγας βιστιάρης Νικόλαος Πραγκοβᾶνος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μανολάκη μεγάλου λογοθέτου, ὁ πρώην μέγας σπαθάρης Βακαρέσκουλος Γιαννακήτζας μετὰ τοῦ υἱοῦ του . . . . . . , οἱ δύο υἱοὶ τοῦ πάνου Δημητράκη Γκίκα, δηλαδὴ ὁ κλοτζιάρης . . . . . . , ὁ Σκαρλᾶτος . . . . . οἱ δὲ εἰς τὰ Μετέωρα, δηλαδὴ ὁ πάνος . . . . . Φιλιππέσκουλος μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ὅλο μένουν κατάκλειστοι ἐκεῖσε.

Τῇ ε^η, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἔγινεν κονφερέντζα εἰς τὸ κονάκι τοῦ Ῥεσὴτ-ἐφένδη μετὰ τοῦ μοσχοῦ Δήτζ, ἰμβιάτου τοῦ ῥηγὸς τῆς Προύσιας, ἥτις ἐβάστασεν περίπου τὰς πέντε ὥρας καὶ λέγεται ὅτι νὰ ἦτον διὰ τὴν μεταξὺ μελετωμένην ἀλιάντζαν.

---

[1] Ῥόδων = Ῥόδον.

www.dacoromanica.ro

Τῇ ζῃ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐμίσευσεν διὰ τὸ ὀρδὶ ὁ Χακκή-πεης νισαντζῆ-βεκιλῆς, εἷς τῶν χοτζεγκιάνιδων, παρὰ τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου· οἱ δὲ λοιποὶ ἀνέβαλον πρὸς καιρὸν τὸν μισεμόν τους· ἔγινεν δὲ εἰς τὸν τόπον τῆς ἐνδοξότητός του νισαντζῆ-βεκιλῆς ὁ Λαλελῆ Μουσταφᾶ-ἐφένδης.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἐπῆρεν ὁ Μαχμούτ-πεης τὸν πεηζαδὲν Κωνσταντῖνον Ὑψηλάντην καὶ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ πρώην μέγαν λογοθέτην Ἀλέξανδρον Μᾶνον, καὶ τοὺς ἐπῆγεν εἰς τὸ σαράγι εἰς τὸ Τοπ-καπί, ὅπου ἦτον καὶ τὸ κράτος του, καὶ λέγεται ὅτι νὰ τοὺς ἔστειλαν νὰ στήσουν μίαν μάκιναν ἠλεκτρικήν, ἐπειδὴ ἐγλένδισαν ἀρκετὴν ὥραν μέσα καὶ ἀνεχώρησαν μὲ κέϊφι

Τῇ ιβᾳ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἔγινεν ἄζλι ὁ κεχαγιάπεη-βεκιλῆς Ἰπραχὴμ-ἐφένδης, προσταχθεὶς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ὀρδὶ ἀνυπερθέτως μετὰ τοῦ Νουμάν-πεη τοῦ περιφήμου καὶ μετὰ τοῦ μεδίλλη-ναζιρῆ . . . . . . , τοῦ καὶ μεγάλου γκιουμπρουκτζῆ· ὅστις ἀγκαλὰ καὶ νὰ τὸ ἀπέφυγε προλαβόντως δίδωντας καὶ ἐδῶ ἰδίᾳ, αὐξάνωντας καὶ τὸ γκιουμπρούκι μὲ δώδεκα σέχμια, ἤγουν ἐκεῖ ὅπου ἦτον 2500α πουγγεῖα κάμνωντάς το 2750α, στέλλωντας καὶ ἐκεῖ τῷ ἐπιτρόπῳ ἕως 150α, ὡσὰν ὁποῦ ἐφοβεῖτο νὰ ὑπάγῃ, μὲ τὸ νὰ εἶχεν παλαιοὺς ματζαρᾶδες, ἤδη δὲ πάλιν ἐπροστάχθη νὰ κινήσῃ ἄνευ ἀντιλογίας· ἔγινεν δὲ κεχαγιᾶ-βεκιλῆς ὁ Μαπεηντζῆ Μουσταφᾶ-πεης, εἷς τῶν φαβορίτων τοῦ ἀοιδίμου σουλτὰν Μουσταφᾶ. Τοῦ ῥηθέντος γκιουμπρουκτζῆ ὁ πηγαιμὸς εἶναι ἀξιόλογος, ὡσὰν ὁποῦ προλαβόντως, ὅταν ἐζητήθη παρὰ τοῦ ὑπερτάτου, ἔδωσεν ἀρζιχάλι μὲ τὴν ῥηθεῖσαν αὔξησιν τοῦ γκιουμπρουκίου καὶ ξεχωριστὰ μὲ ἴδια· τὸ ὁποῖον ἀρζιχάλι του ἐστάλη πρὸς τὸν ὑπέρτατον εἰς τὸ ὀρδὶ συντροφιασμένον μὲ μεκτοῦπι τοῦ Μαχμούτ-πεη καὶ τοῦ πασιτζοκαδάραγα Κιουτζοὺκ Χουσεΐνη. Τὸν ἦλθε καὶ καϊμὲς ἀποκριτικὸς τοῦ ὑψηλοτάτου, ὅτι νὰ μείνῃ εἰς Βασιλεύουσαν. Μεθ' ἡμέρας δὲ τινὰς ἰδοὺ ὁποῦ ζητεῖται πάλιν καὶ ἐπροστάχθη νὰ ἑτοιμασθῇ καὶ νὰ κινήσῃ προσέτι καὶ ὁ πρώην τεφτερδάρ-ἐφένδη-βεκιλῆς Ἰσμαὴλ-ἐφένδης, ὅστις καὶ αὐτὸς προζητηθεὶς τὸ ἀπέφυγεν· ἤδη δὲ ἐπροστάχθη νὰ μισεύσῃ μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ πρώην κεχαγιάπεη-βεκιλῆ Ἰπραχὴμ-ἐφένδη. Ὁμοίως καὶ ὁ Ὀμὲρ-ἐφένδης, πρώην τερσανὲ-ἐμινῆς, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς προαπέφυγεν τὸν μισεμόν του καὶ ἤδη ἑτοιμάζεται προσταχθεὶς καὶ μισεύει

Τῇ ιγῃ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐφόρεσεν καβάδι ὁ Κιουτζοὺκ Χασὰν-ἀγᾶς καὶ ἔγινεν καὶ μεγάλος γκιουμπρουκτζῆς, ἔχωντας ἅμα καὶ κασαπ-πασλίκι.

Τῇ ιδῃ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ καὶ ὁ μικρὸς ἰμπραχώρης . . . . . . Τζαΐρ-ογλοῦς, ὅστις εἶχε μισεύσει πρὸ ἡμερῶν ἀπ' ἐδῶ μὲ τὰ συνήθη ἰλτιφάτια πρὸς τὸν ὑπέρτατον ἐπίτροπον Τζεζαγιερλῆ Χασὰν-πασᾶν.

Τῇ ιςῃ, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἔφεραν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ καὶ τὸ κεφάλι τοῦ Ζαράλογλου Ἀπδουλλὰχ-πασᾶ, ὅστις λέγεται ὅτι νὰ ἦτον εἰς τὸ Πενδέρι ὅταν παρεδόθη· αὐτὸ δὲ ἐπολιορκήθη παρὰ τοῦ φελδ-μαρεσάλου Ποτέμκην μόνον τέσσαρας ἡμέρας καὶ τῇ πέμπτῃ παρεδόθη, δηλαδὴ τῇ δῃ Νοεμβρίου τοῦ ͵αψπθου ἔτους καὶ εὑρέθησαν 18000ες ἐγκάτοικοι, ἐξ ὧν τὰ περισσότερα γιαμάκια· οἵτινες ἀνεχώρησαν πεζοί, πέρνωντας ὁ καθεὶς ὅ τι ἠμπόρεσεν νὰ σηκώσῃ ἀπὸ τὰ πράγματά του. Τῷ δὲ σερασκέρῃ κασαπ-πασῇ Λικτζὰν-Τζικμᾶ-Χατζῆ-Ἰσμαὴλ-πασᾷ ἐσυγχώρησαν μόνον καὶ ἐπῆρεν δύο σεϊσανᾶδες φορτωμένους· ὅστις ἐξελθὼν κατέφυγεν εἰς τὸ Ἰσμαΐλι παρὰ τῷ Χασὰν-πασᾷ, προτοῦ νὰ τὸν ὑπάγῃ ἡ βοῦλλα, ὤντας ἀκόμι Ἰζμαὴλ-μουχαφιζῆ, ὅπου ἄφησεν εἰς τὸν τόπον του μουχαφίζην τὸν Τζούρογλουν . . . . . μὲ τὸ μανσίπι τῆς Κιουτάχιας.

Τῇ ιθῃ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἀπέρασεν τὸ κράτος του ἀπὸ Παγτζέ-καπουσὶ τεπτίλι μὲ κιαφέτι φελουκαϊζίδικο, μὲ κοντὴν καπίτζαν μὲ τὴν κουκούλαν καὶ μὲ κουλακλίδικο λάζικο μαχαίρι, ἐξηρτημένης καὶ τῆς πουσκιουλλούδικης τοτοὺν-κεσές, προηγουμένου τοῦ Ῥουστὲμ-ἀγᾶ σκλάβου του καὶ πας-μαπεϊντζῆ του καὶ παρεπομένου τοῦ πας-τζοκαδὰρ-ἀγᾶ Κιουτζοὺκ Χουσεΐνη καὶ τοῦ Τζελὰτ Μαχμούτη χασεκῆ· ὅλοι μὲ τὸ αὐτὸ κισβέτι, μὲ κόκκινα Μάγριπ-σαλαρὶ εἰς τὸ κεφάλι τους καὶ μὲ κονταῖς καπίτζαις· καὶ τοιουτοτρόπως πολλάκις περιείρχετο [1], προσέτι καὶ μὲ Λάζικο κισβέτι.

[1]) περιείρχετο = περιήρχετο.

www.dacoromanica.ro

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ καὶ ὁ λαλᾶς τῆς περιφανεστάτης βαλιδὲ-σουλτάνας, ὁποῦ εἶχεν ὑπάγει πρὸ ἡμερῶν μὲ τζαμασίρι πρὸς τὸν ὑπέρτατον ἐπίτροπον· τὸ ὁποῖον εἶναι συνήθεια νὰ στέλλεται εἰς κάθε νέον σάδρη-ἀζέμην μὲ ἕνα τῶν οἰκείων της, ὅποιον θέλει νὰ εὐεργετήσῃ· ἐξέρχεται δὲ τοῦ σεραγίου διὰ προπομπῆς καὶ κοστίζει εἰς τὸν στελλόμενον καμμιὰ ἑξηνταριὰ πουγγεῖα μὲ ἐκεῖνα ὁποῦ ἀντιστέλλει καὶ μὲ ἐκεῖνα ὁποῦ δίδει τῷ κομιστῇ.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἐβούλλωσαν καὶ τὸ κονάκι τοῦ Χατζῆ 'Ισμαὴλ-πασᾶ Πενδὲρ-σερασκερῆ, δημεύοντες τὸ τίποτές του, ὡσὰν ὁποῦ λέγουν ὅτι μανθάνωντας πῶς ἐπῆγεν προσταγὴ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν 'Ιπραήλαν μὲ μερικοὺς ἀνθρώπους του εἰς τὸ Γαλάτζι καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Διμότειχον. Εὑρέθησαν δὲ ἄσπρα αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐδῶ σαράφιδες τῆς Πόλεως περίπου τὰ 1400^{α} πουγγεῖα καὶ ὅλο τὸ τίποτές του λέγουν ὅτι συνεποσώθη εἰς 6000^{ας} πουγγεῖα· αὐτὸν δὲ τὸν ἐξώρισαν εἰς τὴν Τένεδον.

Τῇ κζ^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, τὴν νύκτα ἔγινεν δραπέτης ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν καὶ ὁ πρώην γκιουμπρουκτζῆς μιδίλλη-ναζιρῆς Σουλεϊμὰν-ἀγᾶς· ὅστις εἶχε διαδώσει, ὅτι τὴν Δευτέραν τὸ πουρνὸ ἔχει νὰ μισεύσῃ διὰ τὸ ὀρδί, καὶ ἡ Πόρτα οὕτως τὸ ἐδόξαζεν, καὶ τῇ ἑξῆς ἤκουσαν ὅτι ἔφυγεν. Μάλιστα διεδόθη ὁ λόγος, ὅτι νὰ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Γεδίκουλε-καπουσῆ. Τὸ μᾶλλον ἐνδεχόμενον εἶναι δὲ νὰ κάθεται φυλαγμένος εἰς κανένα μέρος τῆς Πόλεως, ὡσὰν ὁποῦ ἐπρόκρινε νὰ τὸν εἰποῦν φεραρῆν πρὸς καιρόν, παρὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ὀρδὶ καὶ νὰ ὑπόκειται εἰς προφανῆ κίνδυνον θανάτου, ἔχωντας ἐχθρὸν ἀδιάλλακτον τὸν ὑπέρτατον. 'Επάσχησε διαφόρως νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἐκεῖσε πηγαιμόν του· μὴ ἠμπορῶντας νὰ τὸ κατορθώσῃ, τελευταῖον κατέφυγεν εἰς τὸ κρύψιμον. Αὐτὸ ὅμως εἶναι λάθος, καὶ φαίνεται ὅτι δὲν ἐκρύφθη, ἀλλ' ἐμίσευσεν διὰ τὸ ὀρδί, καὶ τὸν διώρισεν ὁ ἐπίτροπος νουζοὺλ-ἐμινῆ εἰς τὸ 'Ισμαήλι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἦτον πάλιν μουκχαλεμὲς τοῦ πρέσβεως τῆς Προυσίας μονσιοῦ Δὲ-Δήτζ μετὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου ρεῆς-ἐφένδη-βεκιλῆ 'Ρασὴτ-ἐφένδη εἰς τὸ κονάκι του.

Τῇ κη^{η}, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐμίσευσεν καὶ ὁ περίφημος Νουμὰν-πεης διὰ τὸ ὀρδί, ὅστις ἔχει νὰ ὀγραδίσῃ ἀπὸ τὸ εἰς Θεσσαλονίκην τζιφτιλίκι του.

Τῇ κθ^{η}, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, περὶ τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας ἀργῶντας ὁ ἄθλιος Χατζῆ 'Αντώνης ὁ 'Αστυπαλίτης νὰ εὔγῃ ἀπὸ τὸν ὀδᾶν του, ὅπου ἐκοιμοῦνταν, ἐμβῆκαν καὶ τὸν ηὗραν ἀποθαμμένον εἰς τὸ στρωμά του, πλαγιασμένον εἰς τὸ μαξιλάρι του καὶ μὲ ἀνοικτὸν στόμα καὶ ζεστὸν ἀκόμι· καὶ ἔκαμαν ὅλα τὰ τῆς ἰατρικῆς,, πλὴν ἐπὶ ματαίῳ· ἀφ' ἑσπέρας δὲ εἶχαν ἀνταμωθῇ μαζῇ του καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν φίλων του.

Προχθὲς ἔφεραν καὶ τὸ κεφάλι τοῦ Πενδὲρ-μουχαφιζῆ, προπρώην γενίτζερ-ἀγαλικτάντζιαμᾶ 'Αχμὲτ-πασᾶ, τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος ἐστάθη τοιουτοτρόπως. Αὐτός, ἀφ' οὗ παρεδόθη τὸ κάστρον, στοχαζόμενος τὰ ἐπαπειλούμενα αὐτῷ κατέφυγεν εἰς τὸν ὀρτᾶν του, εἰς τὴν Σούμλαν, ὤντας γιολδάσης τῶν 38^{ω}. Ὁ δὲ ὑπέρτατος Χασὰν-πασᾶς ἰξεύρωντας ὅτι μὲ βίαν δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὸν πάρῃ, εἶπεν ὅτι τὸν ἔδωσεν ῥάϊ, μηνῶντας καὶ τῷ γενίτζερ-ἀγασῇ ὅτι τὸν ἐσυγχώρησεν καὶ ὅτι νὰ τοῦ τὸν στείλῃ καὶ ἔχει νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τινὰς ἐρωτήσεις· καὶ διὰ νὰ τὸν πιστοποιήσῃ, ἔστειλε καὶ τὰ πατερμά του ὡς ἐνέχυρον καὶ σημεῖον ἀδυναστεύτου ῥεΐου. Λοιπὸν καὶ ὁ γενίτζερ-ἀγασῆ στέλλωντας τὰ ῥηθέντα πατερμὰ τοῦ ἐπιτρόπου εἰς τὸν ὀρτᾶν ἐμήνυσεν καὶ τὰ παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου μηνυθέντα. Ὅθεν πιστοποιηθέντες οἱ γιολδάσιδές του τὸν ἔδωσαν, παντελῶς μὴν ὑποπτευόμενοι κανένα ἀπευκτέον. Εὐθὺς ὅμως ὁποῦ τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ χέρι οἱ ἀπεσταλμένοι, εἶχαν τοιαύτην προσταγήν, ὁποῦ χωρὶς νὰ τὸν ὑπάγουν εἰς τὸ κονάκι τοῦ ἐπιτρόπου καθ' ὁδὸν τὸν ἀπεκεφάλισαν καὶ ἔστειλαν τὸ κεφάλι του εἰς τὴν Πόρταν.

'Εσήκωσε καὶ τὸν ὀρτᾶν τοῦ Μουζγούρ-αγα, ὁποῦ ἦτον ὁ . . . . . . , καὶ ἐπρόσταξε νὰ φυλάττῃ ὁ ὀρτᾶς τῶν εἰκοσιπέντε, τῶν ὁποίων γιολδάσης εἶναι καὶ ὁ ἴδιος.

'Εξέδωκεν δὲ πρὸς τούτοις ὁρισμὸν ὁ ἐπίτροπος, ὅτι ὅπου εὑρεθοῦν γιαμάκια τοῦ Πενδερίου νὰ τοὺς σκοτώνουν, ὡσὰν ὁποῦ ἐξ αἰτίας των ἐπαραδόθη τὸ κάστρον εἰς τοὺς ἐχθρούς, χωρὶς νὰ πολεμήσουν μέχρι ἐσχάτης των ἀναπνοῆς· καὶ βεβαιώνουν ὅτι μόνον εἰς 'Ιπραήλαν νὰ ἐσκότωσαν παράνω τῶν τετρακοσίων.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἦλθεν ἓν ῥίδα-καΐγι φορτωμένον μὲ ξύλα καὶ ἐγιανάστισεν εἰς τὴν σκάλαν τοῦ Πεϊλὲρ-πεΐου· οἱ δὲ ναῦται ὄντες μόνον τρεῖς καὶ κρυωμένοι, δέσαντες τὸ καΐκι τους καλῶς ἐμβῆκαν μέσα εἰς τὸν καχβεχανέν, διὰ νὰ ζεσταθοῦν· ἀφ' οὗ δὲ συνῆλθον, μετὰ δύο-τρεῖς ὥρας εὐγῆκαν καὶ δὲν ηὗραν μήτε καΐκι, μήτε ξύλα· ἔμαθον δὲ ὅτι ἐπιτήδειοι κλέπται τινὲς ἐμβῆκαν μέσα καὶ τὸ ἔκλεψαν σύξυλον.

Εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον ἄνοιξαν τὴν νύκτα ἕνα πακάλικο ἐργαστῆρι, ὅπου ἐκοιμῶντο μέσα καὶ τέσσαρες πακάλιδες, καὶ τοὺς ἔκλεψαν ἓν καζαδὶ ῥίζι γεμᾶτον ἕως ἑκατὸν εἴκοσι ὀκαδῶν, καὶ αὐτοὶ δὲν ἐνοιωσαν· τὸ νοστιμώτερον δὲ εἶναι, ὅπου τοὺς ἐπῆρεν καὶ ὁ ποσταντζῆ-πασῆ-ἀγᾶς 60 γρόσια τζερεμὲν, λέγωντας ὅτι αὐτοὶ τὸ ἔκλεψαν.

͵ΑΨϞ. ΦΕΥΡΟΥΑΡΙῼ. 1790.

<Τῇ> α^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἔγινεν ἄζλι ὁ καπουτζιλὰρ-κεχαγιασῆς, ὁ περίφημος Σεμβηδὴν-πεης, καὶ ἔγινεν καπουτζιλὰρ-κεχαγιασῆς ὁ μικρὸς ἰμπραχώρης, ὁ Τζαὴρ-ὀγλοῦς . . . . . . , ὁποῦ εἶχεν ὑπάγει προλαβόντως εἰς τὸ ὀρδὶ μὲ τὰ ἰλτιφάτια τοῦ ὑπερτάτου· ἔγινεν δὲ μικρὸς ἰμπραχώρης ὁ Ἀλῆ-πεης, ὁ υἱὸς τοῦ Καρᾶ-κεχαγιᾶ, ὁποῦ ἐστάθη περίφημος παρὰ τῷ Χασὰν-πασᾷ εἰς τὴν ἐξπεδισιόνε τοῦ Μωρέως, ὄντας καπουτὰν-πασᾶς.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἐπῆγεν τὸ κράτος του τεπτίλι εἰς τὸν Τερσανέν, καὶ εὑρίσκωντας τὸν καπετὰν-πασᾶν ἀσχολούμενον εἰς τὴν ἑτοιμασίαν τῆς ἀρμάδας εὔγαλεν ἀπὸ τὴν ζῶσίν του ἓν χαντζέρι τζεβαχερένιον ἕως 40 πουγγείων καὶ τῆς τὸ ἐχέρισεν ἐπαινῶντας τὴν προθυμίαν του, καθὼς καὶ τωόντι εἶναι πρόθυμος καὶ ζαπίτης, ὡσὰν ὁποῦ ποτὲ δὲν ἐστάθη τέτοιος περιμαζωμὸς τῶν καλιοντζίδων μήτε εἰς καιρὸν εἰρήνης, μήτε πώποτε τὸ τοιοῦτον ζάπτι, καὶ μάλιστα εἰς τὸν Γαλατᾶν δὲν τὸ ἐνθυμοῦνται.

Τῇ η^{η} Φευρουαρίου ἐμίσευσεν ὁ Τζαὴρ-ογλους . . . . . . καπουτζιλὰρ-κεχαγιασῆς, μὲ . . . . . . καπουτζιπασίδες καὶ . . . . σαλαχόριδες, εἰς τὸ μεΐγιέτι του, διὰ νὰ ξεκινήσῃ στρατεύματα διὰ τὴν Ἀνατολήν· ἔγινεν δὲ βεκίλης του ὁ προπρώην καπουτζιλὰρ-κεχαγιασῆς Σεήτ-πεης.

Τῇ θ^{η} Φευρουαρίου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἔγινεν γενικὸς μουσαβερὲς εἰς τὴν Πόρταν μὲ ὀτζακλίδες καὶ ἄλλους, καὶ μετέπειτα εὐγῆκαν κατ' εὐθεῖαν ὅλοι μὲ τὰ κισπέτια τους ἐκεῖθεν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ ἀνακτόρεια, ὅπου ἔγινεν ἐκ δευτέρου ἡ αὐτὴ συνέλευσις.

Τῇ ιβ^{η} ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἔγινε μουκιαλεμὲς τοῦ μονσιοῦ Δήτζ, ἀμπασαδόρου τοῦ ῥηγὸς τῆς Προυσίας, εἰς τὸ κονάκι τοῦ ἐνδοξοτάτου ῥεῆς-βεκιλῆ Ῥεσὴτ-ἐφένδη, καὶ ἐβάσταξεν ἕως τὸ βράδυ.

Τῇ ιγ^{η}, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἐκίνησεν καὶ ὁ μικρὸς ἰμπραχώρης Ἀλῆ-πεης μὲ τρεῖς σαλαχόριδες εἰς τὸ μεΐγιέτι του διὰ τὴν Ἀνατολήν, διὰ νὰ ξεκινήσῃ στρατεύματα.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἔπιασεν τὸ Ῥαμι-πασᾶ-τζιφτιλίγι καὶ ἐκάη ὅλον.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἦλθεν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ ὁ . . . . . . ὁ υἱὸς τοῦ Χοτζᾶ Παρουχάτζου, διὰ νὰ πιάσῃ τὸν τόπον τοῦ συντρόφου των Χοτζᾶ Τζελεπώνη, ὁποῦ ἀπέθανεν ἀσθενήσας, καὶ νὰ κοιτάζῃ τὰς ὑποθέσεις τοῦ πατρός του ὀτζὰκ-πεζιργκιανῆ.

Τῇ κ^{η}, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἀπέθανεν καὶ ὁ πρώην Ῥούμελη-καζιασκερῆς Δερβὴς-μολᾶς προβεβηκὼς τῇ ἡλικίᾳ. Αὐτὸς ἦτον ἐπ' ἀδελφῇ (τῇ Φιτνὲτ-χανοὺμ) γαμβρὸς τοῦ Σερὴφ-ἐφένδη, πρώην σεχ-ἰσλάμη.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας παραιτήθη καὶ ὁ βασιλικὸς χαζναδάραγας, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Κιαπέν· ἔγινεν δὲ εἰς τὸν τόπον του ὁ χαζνὲ-βεκιλῆς Μουζαφὲρ-ἀγᾶς καὶ χαζνὲ-βεκιλῆς τὸ γιαμάκι του Ἠλὰλ-ἀγαῆ.

Τῇ κγ^{η}, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἦλθαν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ ὁ μεγάλος ῥουζναμετζῆς Ῥαὴκ Ἀλῆ-ἐφένδης (ὁ καὶ περίφημος μαπεηντζῆς ἐπὶ σουλτὰν Μουσταφᾶ, τοῦ πατρὸς τοῦ κράτους του) καὶ ὁ πασ-μουχασεπετζῆς Χασὰν-ἐφένδης (ὁ περίφημος κεχαγιᾶ-κιατιπῆς ἐπὶ Γιουσοὺφ-πασᾶ) μὲ τὰ τελευταῖα προβλήματα περὶ εἰρήνης· αὐτὰ δὲ ἦτον, οἱ μὲν Γερμανοὶ νὰ ἐπιστρέψουν τὸ

Πελιγράδι, τὸ Χοτῖνι, τὸ Ποσγιουρδελένι, τὸ καὶ Σαπάτζ, τὸ Νέδι καὶ ἄλλας παλάγκας, ὁποῦ ἐπῆραν εἰς τὴν Πόσναν, καὶ ἐν συντομίᾳ ὅσα ἔχουν ἤδη εἰς τὰς χεῖράς τους παρθέντα εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον, καὶ νὰ τοὺς δοθῇ ποσότης τις ἄσπρων διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ πολέμου· οἱ δὲ Ῥῶσσοι νὰ ἐπιστρέψουν τὸ Πενδέρι, νὰ κατεδαφισθῇ ἡ Ὀζοῦ, νὰ ἐπιστρέψουν καὶ τὸ Ἄκ-κερμάνι καὶ Μολδαβίαν, ἐν συντόμῳ νὰ δώσουν ὅσα ἐπῆραν εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν καὶ νὰ μείνουν μὲ τὸ Κρίμι, ὁποῦ ἐπῆραν ἄνευ πολέμου πρὸ καιροῦ· προσέτι νὰ μετριάσουν καὶ μερικὰ ἄρθρα τοῦ συμβιβασμοῦ, ὁποῦ ἔκαμαν εἰς τὸ Καϊναρτζίκι εἰς τοὺς προλαβόντας πολέμους. Ἦτον δὲ εἰς τὸ ὀρδί, δηλαδὴ εἰς τὴν Σούμλαν, οἱ ἐμισάριοι, ἤγουν οἱ ἀπεσταλμένοι, διὰ νὰ τρατάρουν ἐκ μέρους τοῦ ἰμπεράτωρος ὁ μονσιοῦ Στίρμερ (νοβισιᾶς, ἤγουν ὑποτακτικὸς τῶν Γεζουϊτῶν πρότερον καὶ ὕστερον ἐξγεζουΐτης καὶ σταλεὶς εἰς Βασιλεύουσαν, ὅπου ἐχρημάτισεν καὶ δραγομᾶνος τοῦ ἰντερνούτζιου καὶ ὑπανδρεύθη μὲ τὴν θυγατέραν τοῦ σινιὸρ Τέστα τοῦ Κουτζοῦ, τοῦ πρώην δραγομάνου τοῦ ἰντερνούτζιου· ὅστις Στίρμερ ἤδη εἶναι πρῶτος δραγομᾶνος εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Βιέννας), προσέτι καὶ ὁ μονσιοῦ Βάλεμ-δοῦργε, ὅστις καὶ αὐτὸς ἐκεῖθεν ἦτον πρὸ χρόνων ἀπεσταλμένος καὶ ἐχρημάτισεν τρίτος δραγομᾶνος παρὰ τῷ ἰντερνούντζιῳ εἰς Βασιλεύουσαν. Ἐκ μέρους δὲ τῶν Ῥώσσων ἦτον ἀπεσταλμένος ὁ κνὲζ . . . . . μαγιόρος· ἐστάλη δὲ καὶ ἐκ μέρους τοῦ ὑπερτάτου Χασὰν-πασᾶ ὁ Χατζῆ-Πεκὴρ-ἀγᾶς, καπουτζήπασης εἰς τὸ Γιάσι, ὅπου διέτριβεν καὶ ὁ πρίγκιψ Ποτέμκην. Αὐτὸς ὁ Χατζῆ-Πεκὴρ-ἀγᾶς ἐστάθη ποτὲ χαζναδάρης τοῦ μακτούλη Χαμὴτ-πασᾶ. Πρὸ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ἦτον ἄλλοι οἱ ἀπεσταλμένοι, δηλαδὴ ὁ . . . ., οἵτινες ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ Γιάσι εἰς τὸ Χούσι, μὲ τὸ νὰ τοὺς ἐπρόβαλεν ὁ πρίγκιψ Ποτέμκην τὰ κατωτέρω προβλήματα. — α^ον^) Ἡ Πόρτα νὰ παραχωρήσῃ διὰ πάντοτε εἰς τὴν Ῥωσσίαν τὸ Κρίμι καὶ τὴν Ὀζοῦν, μὲ ὅλον τὸ τερριτόριον αὐτῆς. — β^ον^) τὸ Ἄκ-κερμάνι καὶ τὸ Κονζάπεη-σκελεσί, εἰς τρόπον ὁποῦ εἰς τὸ ἑξῆς ὁ Νῖστρος νὰ εἶναι τὸ σημεῖον τῶν συνόρων καὶ τῶν δύο ἰμπερίων. — γ^ον^) Εἰς ἀνταμοιβὴν δὲ τούτων ἡ Ῥωσσία νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ Πενδέρι καὶ τὴν Βασσα(ρα)βίαν. — δ^ον^) Ὅλη ἡ Μολδαβία (ἐκτὸς τοῦ Χοτινίου, τὸ ὁποῖον θέλει μείνει εἰς τὸν ἰμπεράτωρα τῆς Γερμανίας) θέλει εἶσθαι ὑποκειμένη εἰς ἕνα πρίγκιπα αὐτοκέφαλον, ὅντινα θέλει διορίζει ἡ Ῥωσσία καὶ θέλει τὸν ἔχει εἰς τὴν ὑπεράσπισίν της. — ε^ον^) Ὅλη ἡ Βλαχία μέχρι τοῦ Ὄλτου θέλει διοικεῖται ἀπὸ ἕνα πρίγκιπα αὐτοκέφαλον, τὸν ὁποῖον θέλει διορίζει ἡ Ἀούστρια, ἥτις καὶ ἔχει νὰ τὸν ὑπερασπίζεται. — ϛ^ον^) Διὰ σύνορα τῆς Ἀουστρίας καὶ τῆς Πόρτας θέλει γνωρίζουν ἐκεῖνα ὁποῦ διωρίσθησαν εἰς τὸ τρατᾶτο τῆς Πασαροβίτζας. — ζ^ον^) Ἡ Σβεκία θέλει περιέχεται εἰς αὐτὴν τὴν συνθήκην, ἀνίσως καὶ ἤθελε ζητήσῃ συγγνώμην ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, διατὶ διήγειρεν πόλεμον κατ' αὐτῆς. — Προσθέτουν, ὅτι ὁ πρίγκιψ Ποτέμκην νὰ ἐπρόβαλε διὰ η^ον^ ἄρθρον, ὅτι μὲ ὅλον ὁποῦ ἡ Πόρτα ἐπροξένησεν εἰς τὴν Ῥωσσίαν μὲ αὐτόν της τὸν πόλεμον εἴκοσι μιλλιουνίων ἔξοδα, εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ παρατείνῃ τὸν πόλεμον ἀκόμι, ὅσον καιρὸν ἤθελε τὸν νοστιμεύεται ἡ μεγαλειότης του, ἀνίσως καὶ δὲν ἤθελεν δεχθῇ αὐτὰ τὰ προβλήματα. Εἶπε καὶ παῤῥησίᾳ, ὅτι ἂν προκρίνῃ τὸν πόλεμον, δὲν πρέπει πλέον νὰ στοχασθῇ, ὅτι θέλουν ἐπιστραφῇ οἱ τόποι, τοὺς ὁποίους ἠμποροῦν ἀκόμι νὰ κυριεύσῃ ἡ Ῥωσσία εἰς τὸ ἑξῆς. Ὅθεν ἐρχομένου ἀπὸ τὸ ὀρδὶ τοῦ Χατζῆ-Πεκὴρ-ἀγᾶ εἰς τὸ Χούσι, ἐκατήντησαν πάλιν εἰς τὸ Γιάσι καὶ ἄρχησαν πάλιν νὰ πραγματεύωνται τὴν εἰρήνην.

Τῇ κδ^η^, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔγινεν μουσαδερὲς εἰς τὸ Πασᾶ-καπουσῆ καὶ τῇ ἑξῆς μουκιαλεμὲς εἰς τὸ κονάκι τοῦ ῥεκιὰπ-ῥεησῆ Ῥασὴτ-ἐφένδη μετὰ τοῦ μονσιοῦ Δῆτζ, πρέσβεως τοῦ ῥηγὸς τῆς Προυσίας· καὶ μετὰ ταῦτα δὶς μουσαβερὲς εἰς τὰ ἀνακτώρια μερικώτερος, εἰς τὸ Τὸπ-καπί, παρόντος τοῦ κράτους του, τοῦ ῥεκιὰπ-καϊμακαμὴ . . . . , τοῦ ῥεκιὰπ-κεχαγιάπεη Μαπεηντζῆ Μουσταάπεη, τοῦ ῥεκιὰπ-ῥεησῆ Ῥασὴτ-ἐφένδη καὶ τοῦ ἀπὸ τὸ ὀρδὶ ἐλθόντος ἀπεσταλμένου Ῥαὴκ-Ἀλῆ-ἐφένδη, μεγάλου ῥουζναμετζῆ.

Κατὰ τὰς εἰδήσεις τοῦ Βουκουρεστίου ὁ βαρὼν Δε Τουγκοὺτ διορισθεὶς ἀδμηνυστρατῶρος, ἤγουν διοικητὴς τῆς Μολδαβίας καὶ τῆς Βλαχίας, τῇ κβ^α^ Ἰαννουαρίου ἦλθεν ἀπὸ τὸ Γιάσι εἰς τὸ Βουκουρέστι καὶ τὸν ἐδέχθησαν οἱ ἐγκάτοικοι μετὰ πλείστης ὅσης χαρᾶς.

www.dacoromanica.ro

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἦλθεν εἴδησις, ὅτι ἔγινεν εἰς τὸ ὀρδὶ νισαντζῆς καὶ ὁ ἀπὸ ἐδῶ πρὸ καιροῦ ἀναχωρήσας, ζητηθεὶς ἐκεῖθεν παρὰ τοῦ ὑπερτάτου, Χακκήπεης.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας διωρίσθη καὶ σουρρᾶ-ἐμινῆς ὁ πρώην ρεκιάπ-κεχαγιάπεης Ἰπραχὴμ-ἐφένδης.

͵ΑΨϞ. ΜΑΡΤΙΟΣ. 1790.

Τῇ α^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθεν ἀπὸ τὸ ὀρδὶ καὶ ὁ Ὀρδοῦ-καδησῆ Ταρακτζῆζαδὲς . . . . . .-ἐφένδης, ὅστις παραιτήθη μόνος του, μὴν ὑποφέρωντας τὴν ταλαιπωρίαν καὶ κακοπάθειαν· διωρίσθη δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὁ Σητζκῆ-ἐφένδης Μεσιρδὲν μανζούλης, μᾶλλον γέρων καὶ φιλάσθενος· ὅστις ἐμίσευσεν ἔχωντας ταντουράκι εἰς τὸ κοτζί του μὲ μαγκαλάκι κρεμαστόν, διὰ νὰ μὴν χύνεται ἡ φωτιά.

Τῇ γ^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἦτον μουκιαλεμὲς εἰς τὸ κονάκι τοῦ ρεκιάπ-ρεησῆ Ῥασὴτ-ἐφένδη μετὰ τοῦ ἰνδιάτου τοῦ ῥηγὸς τῆς Προυσίας μονσιοῦ Δήτζ, καὶ λέγεται ὅτι νὰ ἐτελείωσεν καὶ ἡ μεταξὺ τῶν δύο δεβλετίων συμμαχία, ὑπογραφεῖσα παρὰ τῶν εἰρημένων δύο πληρεξουσίων, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ καὶ τὸ πρωτότυπον ὑπογεγραμμένον μετὰ μῆνας πέντε. Συνίσταται δὲ εἰς ἓξ ἄρθρα τὰ φανερά· α^{ον}) συμμαχία ὀφφανσίβα καὶ δεφφανσίβα μεταξὺ τῶν δύο δεβλετίων καὶ ὑπόχρεως ὁ ῥῆγας τῆς Προυσίας νὰ βοηθήσῃ τὴν Πόρταν μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις, δηλαδὴ μὲ διακοσίας σαράντα χιλιάδας στρατεύματα, κινῶντας πόλεμον ἀνυπερθέτως κατ' αὐτὴν τὴν πρώτην ἄνοιξιν ἐναντίον τοῦ ἰμπεράτωρος Γιωσσέπου δευτέρου καὶ ἐναντίον τῆς βασιλίσσης Αἰκατερίνας δευτέρας. — β^{ον}) Νὰ μὴν τύχῃ καὶ κάμει εἰρήνην μὲ καμμίαν ἀπὸ αὐτὰς τὰς δύο εἰρημένας δυνάμεις, ἕως οὗ δὲν πασχήσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ τοὺς βιάσῃ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸ δεβλέτι ὅσα κάστρα καὶ τόπους ἐπῆραν μέχρι τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, προσέτι καὶ τὸ Κρίμι. — γ^{ον}) Ὁμοίως καὶ ἡ Πόρτα νὰ μὴν τύχῃ καὶ κάμῃ εἰρήνην μὲ καμμίαν ἀπὸ τὰς εἰρημένας δυνάμεις, ἂν δὲν συμπεριέχωνται ἥ τε Σδεκία καὶ ἡ Λεχία καὶ ἂν δὲν ἐπιστρέψῃ ὁ ἰμπεράτωρ τὴν Γαλλιτζίαν, ὁποῦ ἐπῆρεν εἰς τοὺς προλαβόντας πολέμους ἀπὸ τοὺς Λέχους, πάλιν εἰς αὐτούς, ἀναγκάζουσα ὅμως καὶ τοὺς Λέχους νὰ δώσουν εἰς ἀντάλλαγμα τὴν Δάντζκαν τῷ ῥηγὶ τῆς Προυσίας. — δ^{ον}) Νὰ μὴν τύχῃ καὶ δεχθοῦν καμμίαν βασιλείαν διὰ νὰ μεσολαβήσῃ εἰς ἐξισασμόν, εἰ μὴ τὴν Ἐγκλιτέραν καὶ Ὁλάνδαν, αἱ ὁποῖαι νὰ εἶναι καὶ ἐγγυηταί. — ε^{ον}) Νὰ ἔχουν οἱ Προυσιᾶνοι ναυπλοῖαν καραβίων τους εἰς τὰς θαλάσσας τοῦ δεβλετίου, εἰς ἐκείνας ὁποῦ ἔχουν καὶ αἱ λοιπαὶ βασιλεῖαι, καὶ μὲ τὰ αὐτὰ καὶ ἀπαράλλακτα προνόμοια[1]. — ϛ^{ον} καὶ τελευταῖον· εἰς ὅσας ἐπαρχίας, πόλεις, κάστρα καὶ ἄλλα ὁποῦ ἤθελαν μείνῃ εἰς αὐτὰς τὰς συμφωνούσας δυνάμεις μετὰ τὸν πόλεμον, ὀψέποτε ἤθελαν εἰρηνεύσῃ, νὰ εἶναι ὑπόχρεοι πάλιν αἱ δύο ἐγγυηταὶ ὁ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου καὶ νὰ συμμαχοῦν, ἂν ἤθελαν ἐνοχληθῇ μετέπειτα.

Αὐτὴ ἡ ἀλλιάντζα μεταξὺ τῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας καὶ τοῦ ῥηγὸς τῆς Προυσίας ὑπεγράφη τῇ α^{η} Φευρουαρίου, καὶ ἐξεκίνησεν ἄνθρωπον ὁ ἰνδιᾶτος καὶ μηνῦστρος πληρεξούσιος τῆς Προυσίας μονσιοῦ Δῆτζ τῇ γ^{η} τοῦ αὐτοῦ, ἐπὶ ὑποσχέσει ὅτι νὰ φέρῃ τὴν ῥατιφικατζιόνε, δηλαδὴ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν συνθηκῶν, εἰς πέντε μηνῶν διάστημα, λογαριάζωντας ἀπὸ α^{ης} Φευρουαρίου. Τὸ δὲ ἄξιον περιεργείας εἶναι, ὅτι καθ' ἣν ἡμέραν ἐπῆγεν ὁ μονσιοῦ Δῆτζ νὰ ὑπογράψῃ τὰς συνθήκας, ἔδωσεν εἴδησιν εἰς τοὺς λοιποὺς πρέσβεις, ἀλιάτους τῆς αὐλῆς του, δηλαδὴ εἰς τὸν πρέσβυν τῆς Ἐγκλιτέρας, Ὁλάνδας καὶ Σδεκίας, ὅτι νὰ τὸν συμβοηθήσουν διὰ παρακινήσεών τους εἰς τὴν Πόρταν, διὰ νὰ ἐπιταχύνῃ τὸ τέλος τῆς συνθήκης· τὸ ὁποῖον αὐτοὶ μετὰ προθυμίας τὸ ἐνήργησαν διὰ τακριρίου των μεθ' ἡμέρας δύο. Ὕστερον δὲ πληροφορηθέντες ὅτι, ἐν ᾧ εἶχεν τελειώσει τὰς συνθήκας του ὁ σινιὸρ ἰνδιᾶτος καὶ ἐπήγαινεν νὰ τὰς ὑπογράψῃ, τοὺς ἀπάτησεν τοιουτοτρόπως ἐμπαίζωντάς τους, ἐγγίχθησαν ὑπερβολικὰ καὶ ἔγραψαν εἰς τὰς αὐλάς των προσκλαιόμενοι ὅτι ἐπεριπαίχθησαν παρὰ τοῦ μονσιοῦ Δήτζ.

Τῇ δ^{η}, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὸ ὀρδὶ μὲ τὴν εἴδησιν, ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἰμπεράτωρας Γιωσέφος δεύτερος, ὤντας ἄῤῥωστος πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ τὸ περσυνὸν πάθος του,

---

1) προνόμοια = προνόμια.

www.dacoromanica.ro

δηλαδὴ ἀπὸ αἰμόπτυσιν. Αὐτὴν δὲ τὴν εἴδησιν τὴν ἔλαβον ἐκεῖσε ἀπὸ ἕνα ἄλλον Τάταρην, ὁποῦ εἶχε σταλῇ εἰς τὸ Γιάσι μὲ ἔγγραφα καὶ ἐπιστρέφων ἀπήντησεν Ἀουστριακοὺς ἐνδεδυμένους μαῦρα, ἤτουν πένθημα[1], καὶ ἐρωτήσας τὴν αἰτίαν τὸν εἶπαν, πῶς μὲ τὸ νὰ ἀπέθανεν ὁ ἰμπεράτωρας. Ὅθεν τοιουτοτρόπως τὸ ἐφανέρωσεν καὶ ὁ ὑπέρτατος εἰς τὴν Πόρταν.

Τῇ ζ^{η}, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, ἀνεχώρησαν πάλιν διὰ τὸ ὀρδὶ οἱ ἐκεῖθεν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐλθόντες ἀπεσταλμένοι μὲ τὰ τελευταῖα περὶ εἰρήνης προβλήματα, ὅ τε Ῥαὴκ Ἀλῆ-ἐφένδης, μεγάλος ῥουζναμετζῆς, καὶ ὁ Χασὰν-ἐφένδης πασ-μουχασεπετζῆς, μὲ τὴν ἀπόκρισιν τοῦ κράτους του, ὅτι δὲν δέχεται αὐτὰ τὰ προβλήματα τῆς εἰρήνης, εἰ μὴ ἂν ἐπιστρέψουν οἱ Ῥῶσσοι καὶ τὸ Κρίμι πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ παρὰ νὰ δώσῃ ἄσπρα εἰς τοὺς Γερμανούς, προκρίνει νὰ τὰ δώσῃ εἰς τοὺς γιανιτζάρους, ἕως οὗ νὰ τὸν ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ κατατροπώσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τότε νὰ εἰρηνεύσῃ μὲ αὐτούς.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐμβῆκεν ἰνκόνιτο εἰς τὸ Σταυροδρόμι (ὅπου εἶχαν προετοιμάσει ἓξ ὀσπήτια) καὶ ὁ μεγάλος πρέσβυς τῆς Λεχίας κόντε Ποτόβτζκης, ὅστις ἀπὸ πέρισυ ἐμίσευσεν ἀπὸ τὸ Βαρσάβι στελλόμενος ἀπὸ τὸν ῥῆγα καὶ ἀπὸ τὴν γερουσίαν, διὰ νὰ προσκλαυθοῦν, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τὸ τεσφλοῦτι τῶν Ῥώσσων, καθὼς ἔστειλαν ἐν ταὐτῷ εἴς τε τὴν κούρτην τῆς Βιέννας, τῆς Πετρουπόλεως, τῆς Φράντζας καὶ τοῦ Βερλίνου. Μὲ τὸ νὰ ἦτον δὲ στρατεύματα Ῥωσσικὰ εἰς τὴν Μολδαβίαν καὶ πανταχόθεν τὰ σύνορα ἐμποδισμένα, ἠναγκάσθη νὰ περιτριγυρίσῃ· καὶ καταντήσας εἰς Βενετίαν, ἔχωντας μάλαγμα μαζοῦς του ἄκοπον, ἐκεῖθεν ἐκατήντησεν εἰς Μωρέαν, ὅπου τὸν ἐπρόσμενεν ὁ μιχμανδάρης, ὁποῦ ἔστειλεν ἡ Πόρτα διὰ νὰ τὸν προϋπαντήσῃ, καὶ ἀπ' ἐκεῖ διὰ ξηρᾶς ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ἐκατήντησεν εἰς Βασιλεύουσαν. Μεθ' ἡμέρας δέ τινας ἔχει νὰ κάμῃ παῤῥησίᾳ τὴν εἴσοδόν του διὰ παρατάξεως ἀπὸ τὸ Δαοὺτ-πασᾶ εἰς τὸ Σταυροδρόμι, ἀφ' οὗ ξεκουρασθῇ καὶ ἑτοιμασθῇ. Ἐν τοσούτῳ ἐπροστάχθη ὁ τοπτζήπασηἀγᾶς νὰ στείλῃ μερικὰ νεφέρια, διὰ νὰ φυλάττουν εἰς τὴν πόρταν του, μέχρις οὗ νὰ παῤῥησιασθῇ καὶ τότε τὸν διορίζεται ὀρτάς, κατὰ τὸ σύνηθες, καὶ τὰ λοιπὰ ταΐνάτια.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἦλθεν καὶ ἄλλος Τάταρης ἀπὸ τὸ ὀρδὶ μὲ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τοῦ θανάτου τοῦ ἰμπεράτωρος, ὡσὰν ὁποῦ τὸ ἐδηλοποίησαν τῷ ὑπερτάτῳ ἐπιτρόπῳ Χασὰν-πασᾷ οἱ ἐκεῖσε διατρίβοντες ἐμισάριοι, ὅ τε μονσιοῦ Στίρμερ καὶ Βάλεμπεργκ.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἐμίσευσεν καὶ ὁ Νεμὶσ-ἐφένδης διὰ τὸ Σοουτζάκι, διορισθεὶς ἐκεῖσε τεφτερδάρης παρὰ τῷ σερασκέρῃ Πατὰλ-πασᾷ· συνεπιφέρει δὲ χαζνὲν 590^{α} πουγγείων, ἐκτὸς τῶν προσταλλέντων ἄλλων 500^{ων} καὶ ἐκτὸς ἄλλων χιλίων πουγγείων, ὁποῦ ἔχουν νὰ ἐξαποστείλουν κατόπιν εἰς δύο ταξίτια, ὡσὰν ὁποῦ ὁ ῥηθεὶς σερασκέρης ἐζήτησεν πρὸ καιροῦ αὐτὴν τὴν ποσότητα, ἥτις εἶναι ἄφευκτος, ὡς ἔγραφεν, διὰ νὰ ἑτοιμασθῇ καὶ νὰ κινήσῃ ἐκεῖθεν νὰ ὑπάγῃ μὲ ἀρκετὸν στράτευμα τῆς Ἀνατολῆς, νὰ κτυπήσῃ τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὴν Ἀνάπαν καὶ ἀλλαχοῦ.

Τῇ ιδ^{η}, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἦτον διβάνι καὶ ἐμοιράσθη ἓν κίστι-σὐλουφέ. Τὸ αὐτὸ ἔγινεν πρὸ ἡμερῶν καὶ εἰς τὸ ὀρδί.

Τῇ ιε^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθεν καὶ ὁ τῆς Βενετίας ταχυδρόμος ἐπιφέρων γράμματα καὶ γαζέτας, εἰς τὰς ὁποίας ἐφανέρωναν τὸν θάνατον τοῦ ἰμπεράτωρος Γιωσέπου δευτέρου......[2]

Λέγεται, ὅτι νὰ ἔγραψεν ὁ ὑπέρτατος Χασὰν-πασᾶς, ὅτι ἐπειδὴ καὶ δὲν ἐδοκιμάσθη ἡ ἐκδούλευσίς του καὶ δὲν ἐδέχθησαν τοιαύτην τιμημένην εἰρήνην, δηλαδὴ νὰ ἐπιστρέψουν οἱ Γερμανοὶ καὶ Ῥῶσσοι ὅσα ἐπῆραν εἰς αὐτοὺς τοὺς πολέμους καὶ νὰ εἰρηνεύσουν, εἰς τὸ ἑξῆς αὐτὸς δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ δουλεύσῃ, καὶ ὅτι παραιτεῖται ἀπὸ τὸ βεζαρέτι προσφέρωντας καὶ εἰς τὸ δεβλέτι καὶ χιλίων πουγγείων εἰσόδημα ὁποῦ ἔχει, παρακαλῶντας μόνον νὰ τὸν ἀφήσουν καμμιὰ σαρανταριὰ πουγγείων εἰσόδημα, καὶ μήτε μανσοῦπι νὰ μὴν τὸν δώσουν, ἀλλὰ νὰ τραβηχθῇ καὶ νὰ ἐφησυχάσῃ εἰς ὅποιον μέρος τῆς βασιλικῆς ἐπικρατείας ἤθελε τὸν ἀρέσῃ.

---

[1] πένθημα = πένθιμα.

[2] Ἐν τῷ κώδικι Καρατζᾶ ὑπάρχει περίληψις ἐκτενῶν εἰδήσεων ἐξ ἐφημερίδων περὶ τοῦ θανάτου τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωσήφ.

www.dacoromanica.ro

Τῇ ιϛῃ, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἦλθεν εἴδησις ἀπὸ τὸ ὀρδὶ διὰ Τάταρη, ὅτι ἄλλαξεν ὁ κεχαγιάπεης, ὁποῦ ἦτον ὁ Πεκὴρ Χασὰν-ἐφένδης (περὶ οὗ ἔκαμεν ἀρζὶ προλαβόντως ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος, ὅτι πρέπει νὰ ἀλλάξῃ καὶ τὸ ἔστερξεν τὸ κράτος του, κάμνωντας χαβαλὲν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐσομένου εἰς τὸ ῥέϊ του)· ἔγινεν δὲ ὁ Τζελεπῆ Ῥεσὴτ Μουσταφᾶ-ἐφένδης ὁ ἐμινπασᾶ-καϊνῆς ἀπὸ γενήτζερ-ἐφενδησῆ· ἔγινεν δὲ γενήτζερ-ἐφενδησῆ ὁ Ὀμὲρ-ἐφένδης, ὁ πρώην τερσανὲ-ἐμινῆς, ὁποῦ πρὸ ἡμερῶν ἐμίσευσεν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, ὤντας καὶ αὐτὸς ἕνας ἀπὸ τοὺς ῥετζάλιδες τοὺς ἐδῶ διατρίβοντας, ὁποῦ εἶχεν ζητήσει ὁ ὑπέρτατος διὰ καταστίχου, διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ ὀρδί.

Τῇ ιγῃ ἦλθεν Τάταρης ἀπὸ τὸ ὀρδὶ εἰς δύο ἥμισυ ἡμέρας, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Σούμλαν, μὲ τὴν εἴδησιν ὅτι ἄφησε τὸν ὑπέρτατον ἐπίτροπον Τζεζαγιερλῆ-Χασὰν-πασᾶν βαρέως ἀσθενοῦντα.

Τῇ ιηῃ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἦτον κονφεράντζα ἤτοι μουκιαλεμὲς εἰς τὸ κονάκι τοῦ ῥεκιὰπ-ῥεησῆ Ῥασὴτ-ἐφένδη μετὰ τοῦ ἰνδιάτου τοῦ ῥηγὸς τῆς Σβεκίας.

Τῇ ιηῃ, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἦτον μουκιαμελὲς μετὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Σβεκίας εἰς τὸ κονάκι τοῦ ῥεκιὰπ-ῥεησῆ Ῥασὴτ-ἐφένδη, ὅπου ἦτον καὶ ὁ Ἀσὴρ-ἐφένδης, ὁ χάλια Ῥούμελη-καζιασκερῆς, καὶ ὁ Σαχὴπ-ἐφένδης, ὁ χάλια-ῥεκιὰπ-πεηληκτζησῆ, ὡσὰν ὁποῦ καὶ αὐτοὶ εἶναι μεμούριδες εἰς ὅλας τὰς κομφεράντζας ὁποῦ γίνονται.

Τῇ κῃ, ἡμέρᾳ Τετράδῃ, ἔκαμεν τὴν διὰ παρατάξεως εἴσοδόν του καὶ ὁ μεγάλος πρέσβυς τῆς Πολονίας κόντε Ποτόβτζκης, ὅστις τὸ πουρνὸ ἀπὸ τὸ Σταυροδρόμι ἐκατέβη εἰς τὸν Τοπχανᾶν καὶ διὰ καϊκίου ἐπῆγεν εἰς τὸ Ἐγιούπι καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Δαοὺτ-πασᾶ, ὅπου ἑτοιμάσθη ἡ παράταξις, καὶ διὰ τοῦ φίλκιο-προυσίου ἔκαμε τὴν εἴσοδόν του διὰ ξηρᾶς εἰς τὸ Σταυροδρόμι· ἥτις ἄρχιζεν τοιουτοτρόπως. Προηγοῦντο καμμιὰ διακοσαριὰ γιανιτζάροι κετζελίδες, ὁ ὀρτᾶς δηλαδὴ ὁποῦ διωρίσθη νὰ τὸν φυλάττῃ κατὰ τὴν συνήθειαν. Εἵποντο καμμιὰ δεκαπενταριὰ τζαουσάδες τοῦ διβανίου, ἔπειτα τὰ γιεδέκια τοῦ πρέσβεως, εἶτα ὁ μιχμανδάρης του ὁ Κιαμιλῆ-ἐφένδης μετὰ τοῦ . . . . , ἔπειτα ὁ τζαουσλὰρ-ἐμινῆς καὶ τζαουσλὰρ-κιατιπῆς· ἔπειτα ὁ βεκίλης τοῦ τζαούσπαση καὶ ὁ θεῖός του ὁ Τζελεπῆ-ἀγᾶς, ὁ καϊνῆς τοῦ Ἰζὲτ-πασᾶ (ὡσὰν ὁποῦ ὁ ῥεκιὰπ-τζαούσπαση-ἀγᾶς, ὁ Σεήτ-πεης δὲν ἐπῆγεν) μετὰ τοῦ πρέσβεως κόντε Ποτόβτζκη, ὅστις ἦτον ἐνδεδεμένος[1] Λέχικα, καθὼς καὶ οἱ περισσότεροι τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ. Ἐφοροῦσε δὲ εἰς ἄλικον καδιφὲν σαμούρι καπλαδισμένον, Λέχικην γοῦνα καὶ Λέχικο καλπάκι πάλιν μὲ καδιφὲν ἄλικον μὲ μύταις, καὶ ἓν εἶδος τζελεγκίου τζεβαχερένιου (ὅπερ εἶχεν ἓν σμαράγδι τετράγωνον εἰς τὴν μέσην καὶ τριγύρω διαμάντια) καὶ σπαθὶ τζεβαχερένιον μὲ τὸ δέσιμόν του. Οἱ ἀκόλουθοί του ἦτον οἱ δύο του υἱοὶ καὶ 12α ζαντιλλιόμοι τῆς ἀμπασάδας εὐγενεῖς, ἐξ ὧν ὁ ἕνας εἶναι ἀνεψιὸς τοῦ πρίγκιπος Μολοχόβτζκη τοῦ μαρεσάλου τῆς κομφεδερατζιόνας, ὁ σεκρετάριος τῆς ἀμπασάδας, ὁ καβαλαρίτζός του καὶ καθεξῆς ὅλοι Λέχικα ἐνδεδυμένοι καὶ μὲ μουστάκια. Εἶχεν δέκα χεϊδούκους τάχα Τούρ(κι)κα ἐνδεδυμένους, σολαμαλίδες, καὶ μὲ πινίσια ἄλικα, δύο κομπανίας ὁποῦ ἐσυμποσοῦντο εἰς καμμιὰ εἰκοσαριὰ καβαλάριδες, οἱ μὲν μισοὶ μὲ ἄσπρην ουνιφόρμαν, οἱ δὲ ἄλλοι μισοὶ μὲ μαβιάν, καὶ οἱ μουζικάντιδές του μὲ ἄσπρην, ἐν συντόμῳ ὅλοι ἐσυμποσοῦντο εἰς 180α ἀνθρώπους· αὐτὸς δὲ ἔπερνεν καθ' ὁδὸν ταϊνάτια διὰ 400ους.

Τῇ καῃ Μαρτίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, περὶ τὸ μεσημέρι, ὄντος τοῦ ῥεκιὰπ-ῥεησῆ Ῥασὴτ-ἐφένδη εἰς τὸ κονάκι του καὶ τοῦ Ἀσὴρ-ἐφένδη Ῥούμελη-καζιασκερῆ-χάλια καὶ τοῦ Σαχὴπ-ἐφένδη ῥεκιὰπ-πεηλικτζισῆ, μὲ τὸ νὰ εἶχαν κομφερέντζαν, ἤγουν μουκιαλεμέν, μετὰ τοῦ μονσιοῦ Δήτζ ἰνδιάτου τοῦ ῥηγὸς τῆς Προυσίας, ἦλθαν καὶ ἐζήτησαν μὲ βίαν ἀπὸ τὰ ἀνακτώρια τὸν ῥεῆς-ἐφένδην· ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι τώρα τοὺς ἦλθεν εἴδησις, πῶς ἀπέθανεν εἰς τὸ ὀρδὶ ὁ ὑπέρτατος ἐπίτροπος Τζεζάγιερλη Χασὰν-πασᾶς καὶ ἑπομένως τὸν ζητοῦν ἀπὸ μέσα· ὅθεν εἶναι ἀναγκασμένως[2] νὰ ὑπάγῃ· καὶ οὕτως ἀφίνωντας τοὺς ῥηθέντας δύο, διὰ νὰ τελειώσουν τὴν κομφερέτζαν μετὰ τοῦ σινιὸρ ἰνδιάτου, ἡ ἐνδοξότης του καβαλικεύσας ἐπῆγεν μετὰ τοῦ ῥεκιὰπτεφτερδαρῆ καὶ μετὰ τοῦ χαζνὲ-κεχαγιασῆ καὶ ἐβούλλωσαν τὸ κονάκι τοῦ ἀποθανόντος καὶ λοιπὰ

---

[1]) ἐνδεδεμένος = ἐνδεδυμένος.

[2]) ἀναγκασμένως = ἀναγκασμένος.

www.dacoromanica.ro

ρσπήτια του· προσέτι καὶ τὸν ὀδᾶν τοῦ σαράφη του Χοτζᾶ-Σαχάκη, ὅν τινα καὶ ἐσήκωσαν εἰς τοῦ πασ-πακῆ-κουλοῦ· ἐσήκωσαν καὶ κάποιον Φουρτούνα καπετᾶνον, μὲ τὸν ὁποῖον εἶχεν συντροφίαν ἐμπορίου, ὅστις εἶχεν καὶ δύο καλιὼν-κιτζλίδικα καράβια καὶ ἐπραγματεύετο, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς δίδωντας τὸν λογαριασμόν του, χ(ε)ιρίζοντας καὶ τὸ μισὸ μερίδιον τοῦ καραβίου (τοῦ ὁποίου τὸ ἄλλον ἥμισυ ἦτο τοῦ ἀποθανόντος) ἐλευθερώθη. Ὁ θάνατός του δὲ ἠκολούθησεν τοιουτοτρόπως. Κατὰ τὴν ιβ^{αν} τοῦ Μαρτίου, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ τεπτίλι εἰς τὸ κονάκι του λέγωντας, ὅτι αἰσθάνεται τὸν ἑαυτόν του πάσχοντα. Ὅθεν ἦλθεν ὁ ἰατρός του διὰ νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ, καὶ λέγωντας ὅτι εἶναι κρυολογημένος τὸν ἔδωσεν τζάϊ καὶ ἄλλα ἱδρωτικά. Μεθ' ἡμέρας δύο βλέπωντας ὅτι πηγαίνει ἐπὶ τὸ χεῖρον ὠνόμασεν τὸ ζαϊφλίκι του, ὅτι εἶναι λοιμικὴ ἀσθένεια καὶ ἑπομένως τὸν ἐφλεβοτόμησεν ἀποχρόντος[1]· ὡς τόσονὁ ἀσθενὴς ἐπρόβαινεν ἐπὶ τὰ χείρω, καὶ συναισθανόμενος ὅτι πλησιάζει τὸ τέλος του ἐζήτησεν νὰ γκιλδίσῃ ναμάζι παρὰ τῷ σαντζάκι-σερίφι. Ἔπειτα ἔκαμεν βασιεταμὲν εἰς τοὺς παρευρεθέντας ρετζάλιδες τῆς Πόρτας καὶ τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ τῆς ἀσθενείας του, ξημερώνουσα ἡ ἄλλη Τρίτη, δηλαδὴ κατὰ τὴν ιθ^{ην} Μαρτίου, ἔδωκεν τὸ κοινὸν χρέος. Ὅθεν ὅ τε Τζελεπῆ-Ρεσὴτ-Μουσταφᾶ-ἐφένδης δεβλετ-κεχαγιασῆ καὶ ὁ Ἀπδουλλὰχ-ἐφένδης ρεῆς-ἐφένδης καὶ λοιποὶ ρετζάλιδες, οἱ παρευρεθέντες ἐκεῖσε, κοινῇ γνώμῃ ἔκλεξαν καϊμεκάμην τὸν πρώην ἀγάπασαν, τὸν καὶ Χασὰν-πασᾶν, ὄντα μουχαφίζην τῆς Συλλίστρας, ἐκεῖνον ὁποῦ ὤντας γενίτζερ-ἀγασῆ ἔγινεν καϊμεκάμης εἰς Βασιλεύουσαν, ὅταν εὐγῆκεν τὸ ὀρδὶ ἔξω ἐπὶ σουλτὰν Ἀπδοὺλ Χαμήτη· ἦτον δὲ ἤδη διωρισμένος εἰς τὸ Ῥουστζούκη μουχαφίζης, καὶ ἐκεῖθεν τὸν ἐπροσκάλεσαν εἰς τὴν Σούμλαν, ὅπου ἐξεχείμαζεν εἰς τὸ ὀρδί. Ἔδωσαν ἅμα καὶ εἴδησιν εἰς Βασιλεύουσαν τῶν συμβάντων ἐκεῖσε διὰ Τάταρη· ὅστις ἐλθὼν εἰς δυόμισυ ἡμέρας καὶ ἀμέσως ἔστειλαν τὰ[2] ἔγγραφα μέσα. Ὅθεν παρευθὺς ἔστειλεν καὶ ἔφερεν τὸ κράτος του τὸν λαλᾶ Μαχμούτ-πεην, ὅστις ἐρωτηθεὶς φαίνεται νὰ ἐσυμβούλευσε τὸν ἄνακτα, νὰ μὴν κάμῃ μόνος του[3] ἐπίτροπον καὶ ὕστερον τύχῃ καὶ δυσπραγήσῃ εἰς τοὺς πολέμους καὶ εἰπῇ ὁ κόσμος, καθὼς εἶπαν καὶ διὰ τὸν ἐξοσθέντα μελέκπασαν-κεχαγιασῆ Χασὰν-πασᾶν, ὅτι ἔχασεν τὴν πατάλιαν μὲ τὸ νὰ ἦτον ἀνάξιος καὶ ἐκλέχθη παρὰ τοῦ κράτους του, ἀλλὰ νὰ κάμῃ χαβαλὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπιτρόπου εἰς τὸ ῥέϊ καὶ ἐκλογὴν τῶν ρετζάλιδων τῆς Πόρτας.

Τῇ κδ^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἔγινεν μερικὸς μουσαβερὲς εἰς τὸ Σεχλουισλὰμ-καπισῆ καὶ ἐφανέρωσαν ἐγγράφως τῷ κράτει του ὅσοι τῶν πασάδων ἠμποροῦν νὰ διαδεχθοῦν τὸ φορτεῖον τῆς βασιλικῆς σφραγῖδος εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις, καὶ τὰ προτερήματα καὶ ἐλαττώματα ἑνὸς ἑκάστου, εἰπόντος καὶ τοῦ νουνεχεστάτου σεχιλου-ἰσλάμη Μαμήδη-ζαδὲ νὰ ἐκλέξουν ἕνα σετζηγαγιούρην καὶ . . . . , διὰ νὰ διαδεχθῇ τὸν ἀποθανόντα. Καὶ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ κράτος του διὰ τοῦ βαλιδὲ-κεχαγιασῆ Μαχμούτ-πεη, ὁ ὁποῖος ἐπέστρεψεν μὲ βασιλικὸν ἀποκριτικὸν χάττι περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν εἰς τὴν Πόρταν. Πλὴν δὲν διεδόθη, ἂν ἀπεφασίσθη ἐπίτροπος καὶ ποῖος, ἀλλ' οὔτε ἀνεγνώσθη παῤῥησίᾳ τὸ χάττι εἰς τὴν Πόρταν κατὰ τὸ σύνηθες· καὶ ἐκ τούτου ἐσυμπέραναν ὅτι δὲν εἶχε διορισθῆ ἀκόμι ὁ ἐπίτροπος (πρᾶγμα ἀσύνηθες). Ὅθεν ὁ καθεὶς ἔκαμεν τὸ συμπέρασμά του διὰ διαφόρους. Μεθ' ἡμέρας δὲ ἐφανερώθη, ὅτι ἐδιορίσθη ἐπίτροπος ὁ Σεγὴτ Οὐρουστζουκλοῦ Χασὰν-πασᾶς, υἱὸς τοῦ περιφήμου Οὐρουστζουκλοῦ Τζελεπῆ-ἀγᾶ, ὅστις ἦτον ἤδη μουχαφίζης τοῦ Βιδινίου· εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν μισεύσει ἀπ' ἐδῶ μὲ τὸν μουζδὲν τῆς βούλλας ὁ Τζελὰτ Μαχμούτης χασεκῆς, ὁ δὲ κουστζίπασης μὲ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἐκεῖσε εἰς τὸ ὀρδὶ ἐκλεχθέντος καϊμεκάμη, τοῦ καπουτζήπαση δὲ ἐκλεχθέντος καϊμεκάμη.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξεκίνησαν καὶ ἄνθρωπον εἰς τὸ ὀρδὶ μὲ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἐκλεχθέντος ἐκεῖσε καϊμεκάμη, τοῦ πρώην ἀγαπασᾶ, τὸν καὶ Χασὰν-πασᾶν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔστειλεν ὁ πρέσβυς τῆς Λεχίας κόντε Ποτόδτζκης τὸν σεκρετάριόν του εἰς τὴν Πόρταν καὶ ἔδωκε τὴν εἴδησιν τοῦ ἐρχομοῦ του κατὰ τὴν συνήθειαν.

---

[1]) ἀποχρόντος = ἀποχρώντως.
[2]) Ἐν τῷ αὐτογράφῳ τοῦ Καρατζᾶ· ἔστεισταλέντα.
[3]) Ἐν τῷ αὐτογράφῳ· μόνοντος.

www.dacoromanica.ro

('Εκ τοῦ Μαρτίου).

Τῇ κϛ^{η}, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἐπῆγεν ὁ ῥεκιὰπ-τερτζιμανῆ-πεηζαδὲς Ἀλέξανδρος Καλλιμάχης εἰς τὸ Σταυροδρόμι μὲ ταυλᾶδες λουλούδια καὶ πωρικὰ ἐκ μέρους τῆς Πόρτας, καὶ ἐχαιρέτησε τὸν κόντε Ποτόβτζκην, πρέσβυν τῆς Λεχίας, διὰ τὸν καλόν του ἐρχομόν, κατὰ τὴν συνήθειαν.

Τῇ κζ^{η}, ἡμέρᾳ Τετράδῃ τῆς Διακαινησίμου, ἔγινεν σεισμὸς ἀπὸ τὴν ἄρκτον εἰς μεσημβρίαν καὶ ἐβάστασεν ἕως ἕνα λεπτόν.

('Εκ τοῦ Ἀπριλίου).

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἦλθεν εἴδησις εἰς τὸ ὀρδί, ὅτι ἕνας Μωραΐτης Παλαμίδης ὀνομαζόμενος ἐπῆγεν μὲ μαγζάρια τοῦ Μωρέως εἰς τὸ ὀρδί, διὰ νὰ γίνῃ δραγομᾶνος εἰς τὸν Μωρέα, καὶ κατόπι ἔφθασαν ἄλλοι μὲ ἄλλα μαγζάρια ἀναιρετικὰ τῶν πρώτων, καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ Παλαμίδης εἶναι ταραξίας καὶ κακὸς ἄνθρωπος, καὶ οὕτως τὸν ἀπεκεφάλισαν.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ᾄδεται λόγος, ὅτι προσέβαλαν οἱ Ῥῶσσοι εἰς τὴν Ἀνάπαν καὶ ἔγινεν πόλεμος σφοδρός, καὶ ὅτι μὲ τὸ νὰ ἐπληγώθησαν πολλοὶ ἐκ τῶν Ὀθωμανῶν ἐξαπέστειλαν ἀπ' ἐδῶ χειρουργούς, διὰ νὰ τοὺς ἐπισκεφθοῦν.

('Εκ τοῦ Ἀπριλίου).

Τῇ κ^{η}, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, εἶχεν ἔλθῃ Τάταρης ἀπὸ τὸ ὀρδί, ὁ ὁποῖος λέγουν ὅτι ἐπέφερεν καὶ ἔγγραφα τοῦ Βλάχπεη Νικόλα βόδα Μαυρογένη Παριανοῦ. Αὐτὸς αὐθέντευσεν εἰς τὴν Βλαχίαν ἀπὸ δραγομᾶνος τοῦ στόλου ἐπὶ Σουλτὰν Ἀπδοὺλ Χαμήτη, ἐπιτρόπου Γιουσοὺφπασᾶ καὶ καπουτὰν-πασᾶ τοῦ Τζεζάγιερλη Χασὰν-πασᾶ, οὗτινος καὶ τζιράκι ἐστάθη, μάλιστα καὶ τὸ νὰ πηδήσῃ εἰς τὸν θρόνον τῆς αὐθεντείας ἀπὸ δραγομᾶνος τοῦ στόλου· ὅπερ ἔγινεν τότε διὰ πρώτην φοράν, κατὰ το ͵αψπϛ^{ον}, Μαρτίου κϛ^{η}, μανζιλεύσας τὸν Μιχὰλ-βοδα Σοῦτζον. Αὐτὸς ἐστάθη τύραννος εἰς τὴν Ἄσπρην Θάλασσαν εἰς τὸ διάστημα τῶν δεκαεπτὰ χρόνων, ὁποῦ ἐστάθη δραγομᾶνος παρὰ τῷ ῥηθέντι Τζεζαγιερλῇ Χασὰν-πασᾷ· προσέτι καὶ εἰς ὅσα ἄλλα μέρη ἐπῆγε μετὰ τοῦ ῥηθέντος πασᾶ του· καθὼς ὅταν διωρίσθη μετὰ τοὺς πολέμους τῶν Ῥώσσων νὰ διώξῃ τοὺς Ἀλβανίτας ἀπὸ τὸν Μωρέαν, ἀφάνησεν τοὺς Μωραΐτας καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκέρδαινεν τὴν εὔνοιαν τοῦ ὑπερασπιστοῦ του, ἐθησαύριζε καὶ αὐτός, καὶ τελευταῖον γενόμενος αὐθέντης ἀφάνησεν τὴν Βλαχίαν πρὸ τῶν πολέμων, ὅλον ͵ἐπακουμβῶντας εἰς τὸν πασᾶν του, ὅστις ἐστάθη ἀδιακόπως μέγιστος παρὰ τῷ σουλτάνῳ Χαμήτῃ· καὶ ἐπάνω εἰς τοὺς πολέμους κατὰ κράτος τὴν ἀναστάτωσεν, κρημνίζωντας μοναστήρια καὶ ξεγυμνώνοντάς τα ἐπὶ προφάσει διὰ νὰ μὴν παρθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐπέχουν τόπων κάστρων, πέρνωντας τῶν ἀρχόντων καὶ ῥοῦχα, ἀσημικά, τζεβαχέρια, πρόβατα, ἄλογα καὶ ὅ τι ἄλλο εἶχαν καὶ ξεγυμνώνωντας τοὺς πτωχοὺς μέχρι ὑποκαμίσου, πρὸς τούτοις φυλάττωντάς τους καὶ μὲ στρατεύματα Ὀθωμανικά, διὰ νὰ μὴν τύχῃ καὶ φύγουν, καὶ μεταχειριζόμενος αὐτοὺς ὡς σκλάβους του.

Μετὰ τὸν ἐρχομὸν δὲ τοῦ Τάταρη, ὅστις ἦλθε τὸ πουρνὸ περὶ ἑβδόμην ὥραν τῆς ἡμέρας, εἶχαν συναχθῇ εἰς τοῦ ῥεκιὰπ-ρεησῆ ἐφένδη τὸν ὀδᾶν ὁ ῥεκιὰπ-κεχαγιάπεης Μουσταφᾶπεης καὶ ὁ ῥεκιὰπ τεφτερδάρης . . . . καὶ ὁ Ταταρτζηκζαδές, προπρώην Ὀρδοῦ-καδισῆ Ἀπδουλλὰχ μολλᾶς· καὶ μεθ' ὥρας τινὰς ἀνέβη ὁ κεχαγιάπεης εἰς τὸν καϊμεκὰμ-πασᾶν. Ἐστάλη καὶ τζοκαδάρης του νὰ φωνάξῃ ἀπ' ἀντίκρυ ἀπὸ τὸν Τερσανᾶν τὸν δραγομᾶνον τοῦ στόλου Στεφανάκην Μαυρογένην, ἀνεψιὸν τοῦ Βλάχπεη Μαυρογένη καὶ κατὰ πάντα διάδοχόν του εἴς τε τὴν κακίαν, ἀχρειότητα καὶ πλεονεξίαν· τὸν ὁποῖον καὶ δὲν ηὗρεν ἐκεῖσε, ὡσὰν ὁποῦ αὐτὸς εἰς αὐτὸ τὸ μεταξὺ οἰκειοθελῶς εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὴν Πόρταν, καὶ μὴν εὑρίσκωντας τὸν κεχαγιάπεην εἰς τὸν ὀδᾶν του καὶ τὸν ῥεκιὰπ-ῥεησῆ, κατ' ἰδίαν ὁμιλοῦντα μὲ τοὺς ῥηθέντας δύο, ἐτριγύριζεν εἰς μερικοὺς τῶν αὐθέντων τῆς Πόρτας, δηλαδὴ εἰς τὸν ῥεκιὰπ-μεκτουπτζισῆ καὶ εἰς τὸν πεηλήκτζῆν. Ἐν τοσούτῳ ἀνέβη καὶ ὁ ῥεῆς-ἐφένδης εἰς τὸν καϊμεκάμ-

www.dacoromanica.ro

πασαν. Εὐγαίνωντας δὲ καὶ ὁ Στεφανάκης ἀπὸ τὸν ὀδᾶν τοῦ πεηληκτζῆ Σαχὴπ-ἐφένδη, διὰ νὰ εἰδῆ ἂν εὕρῃ ἀραλίκι νὰ ἔμβῃ εἰς τὸν ῥεῆς-ἐφένδην, καὶ ἐν ᾧ ἐρωτοῦσεν τὸν μεκτέρπασήν του Ὀσμάνην περὶ τοῦ ἐφένδη, ἦλθεν ἕνας τζοκαδάρης τοῦ τζαούσπαση Ἰζὲτ-πασα-ζαδὲ Σαήτπεη καὶ τὸν ἐζήτησεν. Πηγαίνωντας λοιπὸν κάτω παρευθὺς ἦτον καὶ τζαούσης διωρισμένος μὲ τὸ φερμανὶ τῆς ἐξορίας του εἰς τὴν Ῥόδον· καὶ πέρνωντάς τον ἀπὸ τὸν δαϊρὲν τοῦ τζαούσπαση περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν τὸν ἐκατέβασαν εἰς τὸ γκιουμπρούκι καὶ ἐκεῖθεν τὸν ἔβαλαν εἰς ἓν τριῶν τζιφτὸ καΐκι καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸ Κούμκακι[1]· καὶ ἐκεῖ ἦτον ἕτοιμο καΐκι Τζεσμεδιότικο καὶ τὸν ἐμπαρκάρισαν, καὶ μὲ τὸ νὰ ἐφυσοῦσεν νωτιά[2], ὠγράδισεν εἰς τὸ νησὶ τῆς Πριγκίπου καὶ εὐγὼν ἀπὸ τὸ καΐκι ἐκόνευσεν εἰς τὸ σπῆτι τῆς χήρας Μαυρογέναινας ἐκείνην τὴν νύκτα.

Τῇ κδ^{η}, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἦλθεν πουγιουρουλτὶ εἰς τὸν πατριάρχην διαλαμβάνον, ὅτι «ὁ Στεφανάκης Ζιμμῆς, μὲ τὸ νὰ ἀνακατώνετο εἰς ὑποθέσεις παραλόγους καὶ ἀνοικείους εἰς τὸ ἐπάγγελμά του καὶ ἀκολούθως ἐξορίσθη, καὶ μὲ τὸ νὰ εἶχεν ἁρπάξει προλαβόντως τὸ ὀφφίκιον τῆς λογοθετζίας, σὺ ὁ πατριάρχης νὰ συνάξῃς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς προεστωτέρους τοῦ ἔθνους τῶν Ῥωμαίων καὶ νὰ μᾶς ἀναφέρῃς, τίνος δίκαιον εἶναι τοῦτο τὸ ὀφφίκιον».

Τῇ κγ^{η}, ἡμέρᾳ Τρίτῃ, ἀνήμερα τοῦ ἁγίου Γεωργίου, εὐγαίνωντας ὁ περίφημος Γεώργης Κάλφας ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἦλθεν ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν Πόρταν καὶ τὸν ἐφώναξεν καὶ τὸν ἐξώρισαν ἀμέσως εἰς τὴν Χίον· τὸ δὲ φερμάνι του διελάμβανεν ὅτι, μὲ τὸ νὰ ἐκουβανοῦσε ψευδῆ χαβαδήσια ἀπὸ τοὺς ἔξω ῥετζάλιδες εἰς τοὺς ἔνδον ἀγάδες καὶ ἐκ τούτων ἐγίνετο αἴτιος ταραχῆς, ἐπαιδεύθη τοιουτοτρόπως.

Τῇ κς^{η}, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἦλθεν πουγιουρδισμένον τὸ ἄρζι τοῦ πατριάρχου, ὅτι νὰ κάμῃ πάλιν τὸν Ἀλέξανδρον Μᾶνον μέγαν λογοθέτην, τὸν γαμβρὸν δηλαδὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου βοεβόδα, καὶ οὕτως τὸν ἐπρόσφεραν· καὶ τὸν ἔστειλεν μὲ τούγια <καὶ> σακτζῆν του εἰς τὸ ἀρχοντικόν του ἔφιππον.

Τῇ κη^{η}, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, περὶ τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας ἐφόρεσε καββάδι εἰς τὴν Πόρταν καὶ ὁ σπαθάρης Κωστάκης Χαντζερῆς καὶ ἔγινεν δραγομᾶνος τοῦ στόλου.

(Ἐκ τοῦ Ἰουλίου 1790).

Τῇ ς^{η}, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἐστάλη ἕνας ἄνθρωπος παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου ῥεκιὰπ-ῥεησῆ Ῥασὴτ-ἐφένδη μὲ ἓν τεσκερέν του πρὸς τὸν ὑψηλότατον αὐθέντην Ἀλέξανδρον Κωνσταντίνου Μαυροκορδᾶτον βοεβόδα· ἐν ᾧ τὸν ἐπροσκαλοῦσεν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κονάκι του περὶ ἑσπέραν καὶ νὰ τὸν ἀνταμώσῃ. Ὅθεν πηγαίνωντας ἡ ὑψηλότης του, τὸν εἶπεν ἡ ἐνδοξότης του, ὅτι πρὸ καιροῦ ἔγινεν σκέψις καὶ ἀπόφασις διὰ νὰ σταλθῇ ἕνας ἀπὸ τοὺς μανζίλιδες αὐθέντας τῆς Βλαχοπογδανίας νὰ διατρίβῃ εἰς τὸ ὀρδὶ παρὰ τῷ ὑπερτάτῳ ἐπιτρόπῳ, διὰ νὰ κορυσπονδέρῃ μὲ τοὺς ἐγκατοίκους καὶ τῶν δύο ἐπικρατειῶν καὶ ὅσον δυνατὸν νὰ τοὺς νουθετῇ καὶ νὰ μὴν τοὺς ἀφίνῃ νὰ ἐκτρέπωνται. Λοιπὸν ἐνεκρίθη ἡ ὑψηλότης του ὡς πιστὸς ῥαγιαπερβέρης καὶ φιλούμενος παρὰ τῶν ἐκεῖσε ἐγκατοίκων, καὶ ἀνεφέρθη εἰς τὸ ὀρδί, καὶ ἐκεῖθεν ἐκ συμφώνου ἐκρίθη τοιοῦτος. Ὅθεν τὸ ἀνέφεραν καὶ τῷ κράτει του καὶ τὸν ἐνέκρινεν παρομοίως· διὸ καὶ διορίζεται νὰ ἑτοιμασθῇ ἐκ τοῦ προχείρου μὲ καμμιὰ τριανταριὰ ἀνθρώπους του καὶ νὰ κινήσῃ μὲ μενζίλι εἰς τὸ ὀρδί, διὰ νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸ μεϊγιέτι τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου. Ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς τὸ κονάκι τοῦ ῥεκιὰπ-κεχαγιάπεγη Τζελεπῆ Μουσταφᾶ-ἐφένδη ἐμὴν-πασᾶκαϊνῆ καὶ τὸν εἶπεν τὰ αὐτὰ καὶ ἡ ἐκλαμπρότης του. Εἰς δὲ τὸν καϊμεκαμ-πασᾶν εἶπον καὶ οἱ δύο, ὅτι εἶναι περιττὸν τὸ νὰ ὑπάγῃ, ὡσὰν ὁποῦ καμμία φορμαλιτὰ δὲν γίνεται ἀπ' ἐδῶ. Ἐρωτηθέντες δὲ παρὰ τῆς ὑψηλότητός του περὶ τοῦ Νικόλα-πέη Μαυρογένη, τί ἔχει νὰ γίνῃ, τὸν ἀπεκρίθησαν· «Τί σε μέλλει περὶ ἐκείνου; ἐκεῖνος διατρίβει ἤδη εἰς τὴν . . . . . . μὲ τὸ καπιχαλκί του, εἰς τὸ μεϊγιέτι τοῦ ὑψηλοτάτου Γιουσοὺφ-πασᾶ Βίδυν-σερασκερῆ.

---

[1]) Κούμκακι = Κούμκαπι.

[2]) νωτιά = νοτιά.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΚΖ΄.

ΑΝΘΙΜΟΥ ΤΟΥ ΕΚ ΘΕΡΜΙΩΝ

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΟΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ ΗΓΕΜΟΝΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ ΓΚΙΚΑΝ.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΓΕΜΟΝΑ ΟΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ ΓΚΙΚΑΝ.

Εὐσεβέστατε, ὑψηλότατε καὶ μεγαλοπρεπέστατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ ἡγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριε κύριε Ἰωάννη Ματθαῖε Γκίκα βοεβόδα,

Ἀποδεχθεὶς εὐμενῶς τὸ θεοστήρικτον αὐτῆς καὶ πανέκλαμπρον ὕψος τὸν παρόντα ἐπικήδειον λόγον παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀμαθοῦς πρὸς εὐφημίαν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου φιλοστοργοτάτου αὐτῆς πατρός, μεγαλοπρεπεστάτου δέ ποτε ἡμῶν αὐθέντου, ἐκπονηθέντα εὐγνώμονός τε καὶ κατὰ πάντα εὐχαρίστου διαθέσεως χάριν τῶν ὧν πεπείραμαι παρὰ τῆς μακαρίας ψυχῆς ἐκείνου ἀπείρων δωρεῶν καὶ χαρίτων· ὅσπερ, εἰ καὶ τουτὶ μὲν ἀτέχνως διὰ τὴν ἐμὴν ἀμάθειαν, τουτὶ δὲ ἐνδεῶς διὰ τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν ἐξεπονήθη, λαμπρυνθήσεται εὖ οἶδ' ὅτι τῷ ὑμετέρῳ πανεκλάμπρῳ ὕφει ὑποφανεὶς καθάπερ καὶ τὰ νύκτωρ ἄμορφά τε καὶ ἀκαλλῆ καταλαμπρύνεται τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος ἀπολααόντα. Ὁ δὲ τῶν ὅλων Θεὸς εὐχαῖς ἀλήκτοις τοῦ μακαρίτου ὑποστηρίζοι τὸ κράτος τοῦ ὑμετέρου πανεκλάμπρου ὕψους, ἐπιβραβεύων αὐτῷ ῥῶσίν τε διηνεκῆ καὶ βίον ἄλυπον καὶ ἀκύμονα μέχρι γήρως βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ.

Τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης ὑψηλότητος

δοῦλος ταπεινός,

Ἄνθιμος ἱεροδιάκονος.

Ἐπιτάφιος πρὸς τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενόμενον εὐσεβέστατον ὑψηλότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Γρηγόριον Γκίκα βοεβόδα.

1. Χάριτας οὐ τὰς τυχούσας πρέπει βέβαια νὰ ὁμολογῇ τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος εἰς τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους σοφοὺς ῥήτορας καὶ διδασκάλους καὶ δι' ὅλα τὰ ἄλλα θαυμαστὰ καὶ ἐξαίρετα μαθήματα, ὁποῦ ἐλάβομεν ἐξ ἐκείνων, καὶ μάλιστα διατὶ πρῶτοι ἄρχισαν εἰς τὸν κόσμον ὄχι μόνον διὰ στόματος νὰ ἐπαινοῦσιν τοὺς ἀξιεπαίνους ἄνδρας, ἀλλ' ἀκόμι καὶ εἰς ὅλην τὴν διαμονὴν τοῦ κόσμου ἀνεξάλειπτα νὰ ἀφήσωσιν εἰς τὰ συγγράμματά τους ἐγκεχαραγμένην τὴν μνήμην τῶν ἐνδόξων καὶ θαυμαστῶν ἐκείνων κατορθωμάτων. Καὶ διατί; ἤθέλετε μὲ ἐρωτήσῃ. Ἰδοὺ ἡ ἀπόκρισις· διατί, λέγω, ἂν ἡμεῖς δὲν εἴχαμεν ἀπὸ τοὺς σοφοὺς ἐκείνους τὸ χρησιμώτατον καὶ ἀναγκαῖον τοῦτο τῶν ἐπαίνων ἔθος,. ἠκολούθει ὄχι μόνον μεγάλη ζημία, ἀλλ' ἔτι γε καὶ μεγάλη ἀδικία εἰς τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. Ἠδικημένοι βέβαια ἤθελαν μείνῃ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ θαυμασιώτατοι ἄνδρες, ὁποῦ κατὰ καιροὺς καὶ αἰῶνας ὡσὰν τόσοι φωστῆρες μὲ τὴν λαμπρότητα τῶν κατορθωμάτων τους ἔλαμψαν εἰς τὸν κόσμον, ἂν τὰ ἴδια αὐτῶν κατορθώματα ἤθελαν παραπεμφθῇ μὲ τὴν σιωπὴν εἰς τὴν λήθην καὶ ὄχι νὰ μείνωσιν ἀνεξάλειπτα διὰ τῶν λόγων εἰς τῶν ἀνθρώπων τὰς μνήμας. Ἐζημιωμέναι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἤθελαν μείνῃ ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἡρωϊκαὶ τῶν μεταγενεστέρων ψυχαί, διατὶ βλέποντας συγκαλυπτομένην ὑποκάτω εἰς ἕνα πικρότατον κατάψυχρον λίθον ὁμοῦ μὲ τὰ ἴδια σώματα ἀκόμι καὶ τὴν μνήμην τῶν ἀρίστων τους ἔργων, πιστεύσατέ μοι, ὅτι πολλὰ ὀλίγον ἤθελαν παροτρυνθῇ εἰς τὰ μεγάλα καὶ θαυμάσια ἔργα, διὰ τῶν ὁποίων ἤδη παρὰ πάντων θαυμάζονται καὶ ἐπαινοῦνται. Ζημία λοιπὸν καὶ ἀδικία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀποσιώπησις τῶν καλλίστων πράξεων τῶν ἐξαι-

www.dacoromanica.ro

ρέτων προσώπων. Σαφέστατα τὸ ἄφησε γεγραμμένον ὁ ὀξύτατος κάλαμος τοῦ ἐν θεολογίᾳ ἐγρηγορωτάτου νοὸς εἰς τοὺς ἐγκωμιαστικούς του λόγους· «ὧν γὰρ οἶδα τοὺς ἐπαίνους, τούτων σαφῶς καὶ τὰς ἐπιδόσεις».

2. Ἐκ τῶν εἰρημένων δύναται λοιπὸν νὰ στοχασθῇ καθένας τὴν μεγάλην ἀδικίαν ὁποῦ ἠθέλαμεν κάμῃ εἰς τὴν τρισολβίαν ψυχὴν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου ἀοιδίμου ἡμῶν αὐθέντου τε καὶ ἡγεμόνος κυρίου κυρίου Ἰωάννου Γρηγορίου Γκίκα βοεβόδα, ἂν ἡμεῖς ἢ ὀκνηρίᾳ κρατούμενοι ἢ ἀχαριστίᾳ νικώμενοι ἠθέλαμεν παρατρέξῃ μὲ σιωπὴν καὶ λήθην τοῦ πανεκλάμπρου του βίου τὰ ἀξιοπρεπέστατα ἔργα. Καὶ πόσον ἠθέλαμεν ζημιώσῃ ὅλους τοὺς εὐσεβεστάτους ἡγεμόνας καὶ κατὰ διαδοχὴν κληρονόμους τοῦ πανεκλάμπρου τούτου θρόνου μὴ παραστήνοντάς τους τὸν πανέκλαμπρον τοῦ μακαρίτου βίον, εἰς τὸν ὁποῖον ὡσὰν εἰς ἀκηλίδωτον καθρέπτην πυκνὰ τὰς ὄψεις προσβάλλοντες νὰ ῥυθμίζουσι τὴν πανέκλαμπρόν τους ζωὴν καὶ τὰ αὐθεντικά τους ἔργα· ἐπειδὴ ὁ πανέκλαμπρος ὅλος τοῦ ἀοιδίμου Γρηγόρβοδα βίος ἠμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν χωρὶς πάσης ὑπερβολῆς, πῶς νὰ ἐστάθη μία ἔμψυχος εἰκὼν καὶ μία ζωντανὴ ἰδέα μιᾶς εὐσεβοῦς καὶ χριστιανικῆς ἡγεμονίας τε καὶ αὐθεντίας· εἰς τῆς ὁποίας εἰκόνος τὴν περιγραφήν, ἀγκαλὰ καὶ φαίνονται ψελλίζουσαι μᾶλλον ἢ ῥητορεύουσαι καὶ τῶν πλέα μουσικωτέρων ῥητόρων ἡ εὐλαλέσταραις γλώσσαις, δὲν πρέπει μ' ὅλον τοῦτο νὰ σιωπήσω ὁ ἀμουσότερος πάντων ἐγώ, χωρὶς νὰ πλέξω τὸν δυνατὸν διὰ λόγων στέφανον τῶν ἐγκωμίων εἰς τὴν ἔμψυχον ἐκείνην καὶ ζωντανὴν ἐκείνην ἰδέαν τῆς εὐσεβοῦς ἡγεμονίας· διατὶ κατὰ πᾶσαν δικαιοσύνην μὲ μυρία στόματα ἀνοικτὰ πρέπει νὰ ἐγκαλοῦμαι εἰς κάθε ἀληθείας κριτήριον ὡς ἀχάριστος καὶ ἀγνωμονέστερος πάντων ἀνθρώπων, ὡσὰν ὁποῦ μετὰ ἀναριθμήτων ἄλλων δαψιλεστάτας ἐδοκίμασα καὶ ἐγὼ τὰς αὐθεντικὰς εὐεργεσίας τῆς εὐσεβεστάτης ἐκείνης καὶ ἡρωϊκῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου Γρηγόρβοδα. Δέομαι λοιπόν, υἱὲ εὐσεβέστατε τοῦ εὐσεβεστάτου τούτου πατρὸς καὶ κληρονόμε γνήσιε τοῦ πανεκλάμπρου του θρόνου, δέομαι, λέγω, τοῦ ὑμετέρου πανεκλάμπρου ὕψους, ἅμα δὲ καὶ τῆς πανεκλάμπρου καὶ πανευκλεοῦς αὐτῆς συγγενείας, νὰ μὴ φανῆτε ἀκριβεῖς δικασταὶ τοῦ παρόντος ταπεινοῦ μου λόγου, ἀλλὰ μάλιστα συμπαθεῖς καὶ συγγνώμονες· ἐπειδὴ εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν καὶ ὅλαις ἡ γλώσσαις τῶν ῥητόρων τῶν παλαιῶν καὶ νέων ἂν ἐγίνοντο μία, ἔπρεπε πάλιν νὰ φανῇ ἄμουσος καὶ ἀμαθής· πόσον μᾶλλον ἡ ἐδική μου καὶ μία οὖσα καὶ πασῶν ἡ ἀμαθεστέρα; Σύγγνωτε οὖν καὶ χαρίσατε τὴν μετ' εὐνοίας πανέκλαμπρόν σας ἀκρόασιν.

3. Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους σχεδὸν τὸ κοινὸν ἐκεῖνο τῶν ῥητόρων ἰδίωμα, ὅτι δηλαδή, τὰ μὲν μικρὰ μεγαλύνουσιν ἐπαινοῦντες, τὰ δὲ μεγάλα σμικρύνουσι κατηγοροῦντες· «τὰ μὲν μικρά», γράφει ὁ ἠθικώτατος ῥήτωρ, «μεγάλα ποιῆσαι, τὰ δὲ μεγάλα μικρὰ ἀποδεῖξαι». Μὰ ποῖος ἤθελεν ὑποπτευθῇ ἕνα τοιοῦτον ῥητορικὸν ἰδίωμα εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν καὶ νὰ μὴ φανῇ πασίδηλος τῆς ἀληθείας πταίστης; Πολλὰ ὀλίγη φαίνεται εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν τῶν θαυμαστῶν ῥητόρων ἡ δύναμις· διατί, ὅσον καὶ ἂν ἐπιμεληθῇ, ὅσον καὶ ἂν κοπιάσῃ, ποτὲ δὲν θέλει φθάσει ὄχι νὰ μεγαλύνῃ τάχα τὰ μικρὰ τοῦ Γρηγόρβοδα κατορθώματα καὶ μὲ τῆς τέχνης τὰ χρώματα νὰ τὰ λαμπρύνῃ, ἀλλ' οὔτε τὰ μεγάλα του ἔργα δύναται νὰ σμικρύνῃ καὶ μὲ τοῦ φθόνου τὰ σκότη ἀμυδρὰ καὶ ἀφεγγῆ εἰς τῶν ἀνθρώπων τὰ ὄμματα νὰ τὰ παραστήσῃ· δὲν θέλει φθάσει εἰς τὸ πρῶτον, διατὶ ὅσον κάλλος φράσεως ῥητορικῆς καὶ ἂν περιθέσῃ, ὅσην λαμπρότητα γλαφυρότητος τεχνικῆς καὶ ἂν περιβάλῃ εἰς τὰ πανέκλαμπρα ἐκεῖνα καὶ περίβλεπτα τοῦ Γρηγόρβοδα προτερήματα, πάντοτε θέλει γνωρίσῃ τὸν ἑαυτόν του νικημένον καὶ φανερὰ νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἔμεινε πολὺ κατόπιν ἀπὸ τοὺς κατ' ἀξίαν ἐπαίνους· δὲν θέλει ἠμπορέσει ποτὲ ὁ ἐναντίος νὰ κατορθώσῃ τὸ δεύτερον, δηλαδὴ νὰ τὰ σμικρύνῃ, χωρὶς νὰ κηρυχθῇ ἕνας φανερὸς τῆς ἀληθείας πολέμιος καὶ ἕνας ἀποτρόπαιος φθονερὸς ὄχι μόνον εἰς τὴν παροῦσαν ἡγεμονεύουσαν πόλιν, ἡ ὁποία ὡσὰν ὁποῦ τὸν ἠξιώθη παρὰ Θεοῦ διοικητὴν τῶν πανεκλάμπρων αὐτῆς σκήπτρων περισσοτέρως ἐδοκίμασε καὶ τὰ ἐξαίσια τῆς φρονήσεώς του ἔργα· ἀλλ' ἀκόμι καὶ ἔξω παντὸς ὁρίου εἰς ἡμᾶς ἐγνωσμένου, ὡσὰν ὁποῦ μὲ θάμβος μέγα ἁπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης περιᾴδονται ἀπὸ τὴν ἑκατοντάγλωσσον φήμην.

4. Διὰ νὰ μὴ κτυποῦσιν ὅμως οἱ λόγοι μας ἔξω τοῦ κέντρου τῆς ὑποθέσεώς μας, ἐγὼ

www.dacoromanica.ro

θέλω νὰ φανῆτε σήμερον πολλὰ περίεργοι εἰς τὸν λόγον μου, διὰ νὰ καταλάβετε τὴν καθαρωτάτην ἀλήθειαν, ὁποῦ ἀνωτέρω ἐκήρυξα, ὅτι δηλαδὴ νηπιάζει πᾶσα γλῶσσα ῥητορικὴ εἰς τὰ κατ' ἀξίαν ἐγκώμια τοῦ παρ' ἡμῶν ἐπαινουμένου ἀειμνήστου Γρηγόρβοδα. Καὶ ἂν σᾶς φαίνεται εὔλογον, ἂς τὸν θεωρήσωμεν πρῶτον κατὰ τὴν προγονικὴν καὶ προπατορικήν του εὐγένειαν· καὶ εὐθὺς ἰδοὺ ὁποῦ τὸν βλέπομεν νὰ κυοφορῆται ἐξ αἵματος πανευγενοῦς καὶ αὐθεντικοῦ πανεκλάμπρου γένους· εὐθὺς τὸν βλέπομεν νὰ γεννᾶται πατρόθεν μὲν υἱὸς μεγαλοπρεπεστάτου μπεϊζαδὲ καὶ ἔγγονος αὐθέντου, μητρόθεν δὲ ἐκ πανεκλάμπρου θυγατρὸς τοῦ σοφωτάτου ἐξ ἀποῤῥήτων. Γεννᾶται καὶ εὐθὺς μητρόθεν μὲν κατὰ κληρονομίαν παππικὴν τὸν περιμένει τὸ περίβλεπτον τοῦ βασιλικοῦ ἑρμηνέως ἀξίωμα, πατρόθεν δὲ τοῦ πλέκεται εἰς τὴν πανευκλεᾶ κορυφὴν τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τὸ στέμμα. Γεννᾶται, καὶ ὄντας ἀκόμι ὑπομάζιον βρέφος βεβαιότατα ἠθέλετε ὀμώσει, ἂν τὸ ἐβλέπετε, πῶς εἰς αὐτὸ νὰ ἔῤῥευσαν ὅλαις ἡ χάριταις ὁμοῦ μὲ μεγάλην ἅμιλλαν πρὸς ἀλλήλας, ποία μὲ ποῖον πλέα χαριτωμένον χάρισμα νὰ τὸ χαριτώσῃ. Ἰδέτε καὶ νὰ ὁποῦ ἄλλη τὸ ἐνδύνει μὲ τὴν ἀνδρίαν, ἄλλη τὸ στολίζει μὲ τὴν σοφίαν, ἄλλη τὸ πλουτίζει μὲ τὴν εὐγλωττίαν καὶ ἄλλη τὸ λαμπρύνει μὲ τὴν ἀγχίνοιαν. Ὅθεν καὶ ὡσὰν τὴν ἀναμμένην λαμπάδα, περικεκαλυμμένην ὅμως ἀπὸ κανένα λεπτότατον ὕφασμα, ἢ (διὰ νὰ εἰπῶ καλλίτερα) ὡσὰν τὸν ἥλιον, ὅταν εἶναι ἐνδεδυμένος μὲ τὰ νέφη, ἔτζι ἀπὸ τὸ λεπτότατον ἐκεῖνο τοῦ ἁπαλοῦ του σώματος ὕφασμα ὑπέλαμπεν τῆς πανευγενοῦς του ψυχῆς τὸ ἀμήχανον κάλλος· ὥστε ὁποῦ ἐφαίνετο εἰς τοὺς ὁρῶντας θέαμα τερπνὸν καὶ πάντες οἱ σοφοὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἐξεπλήττοντο βλέποντές το, τεκμαιρόμενοι πόσον ἔχει νὰ ἀπαστράψῃ τῆς ψυχῆς του τὸ κάλλος, ἀφ' οὗ, παρελθούσης τῆς βρεφικῆς του ἡλικίας, εἶχε νὰ γνωρίσῃ ἐπιτηδειότερα εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ἀρετῆς τὰ ἁπαλὰ ἐκεῖνα ὄργανα τοῦ συζύγου της σώματος ἡ τρισολβία ψυχή του.

5. Ταῦτα ὅμως τὰ φυσικὰ τοῦ μακαρίτου Γρηγόρβοδα προτερήματα, ἀγκαλὰ ὡς μεγάλα καὶ αὐτὰ νὰ εἶναι παρ' ἄλλοις θαυμαστὰ καὶ περίβλεπτα, ἐγὼ ὅμως ὁμολογῶντας τὴν ἀλήθειαν λέγω, ὅτι δὲν τὰ θαυμάζω τόσον· διατὶ ἀπὸ μίαν τόσον ὑπερθαύμαστην συζυγίαν τί ἄλλο ἠμποροῦσε νὰ προέλθῃ, παρὰ γόνος ἔνδοξός τε καὶ εὐκλεής; Διάφορα εἶναι τὰ μέταλλα ὁποῦ γεννοῦνται εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τοὺς διαφόρους τοῦ οὐρανοῦ πλανήτας· ἐκεῖνο ὅμως ὁποῦ γεννᾶται ἀπὸ τὸν ἥλιον, ὁποῦ εἶναι τὸ περιμάχητον τοῖς ἀνθρώποις χρυσίον, ἐκεῖνο λέγω ὑπερέχει εἰς τὴν λάμψιν ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα, καθ' ὅσον καὶ ὁ φωτοειδέστατος πατήρ του ὑπερέχει εἰς τὴν λαμπρότητα ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους πλανήτας. Ἀπὸ τόσον λαμπροὺς καὶ περιβλέπτους προγόνους καταγόμενος λοιπὸν καὶ ὁ μακαρίτης Γρηγόρβοδας ἔπρεπε βέβαια νὰ λάμπῃ ὡς καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σπαργάνων μὲ τὰ πλέα ἐξαίρετα ἐκεῖνα προνόμια τῆς προγονικῆς εὐγενείας. Καὶ πῶς; δὲν ἐστάθη τάχα ἕνας φωτοειδέστατος τῆς σοφίας πλανήτης, ὁποῦ ἐφώτισεν ὅλον τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων ὁ ἀείμνηστος ἀπὸ μητρός του πάππος; Ἀλέξανδρον λέγω τὸν σοφώτατον ἐκεῖνον καὶ ἐπιστημονικώτατον ἄνδρα, τὸν μέγαν ἐκεῖνον ἥρωα, τοῦ ὁποίου τὴν σοφίαν ἐθαύμασαν οἱ ἐπισημότεροι τῆς Εὐρώπης σοφοί· τοῦ ὁποίου τὴν πολιτικὴν ἐμπειρίαν ἐξεπλάγησαν οἱ ἐμπειρότεροι τῆς Γερμανίας πολιτικοί· τοῦ ὁποίου ἐνεχείρισεν ἡ κραταιὰ βασιλεία τῶν Ὀθωμανῶν τῶν ἰδίων ἀποῤῥήτων τὰς κλεῖς· τὸν ἄκρον λέγω φιλόσοφον, τὸν ἄκρον πολιτικόν, τὸν ἄριστον ἰατρόν, τὸν μέγαν τῆς κραταιᾶς βασιλείας ἑρμηνέα, τὸν μέγαν λογοθέτην τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὸν ἄκρον τε καὶ μέγαν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα. Ἀνίσως ὅμως καὶ ἀπὸ μόνον τὸν μητρόθεν πάππον τοῦ παρ' ἡμῶν ἐπαινουμένου ἀοιδίμου Γρηγόρβοδα βλέπομεν καὶ ἐφαπλοῦται ἔμπροσθέν μας τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον πέλαγος τῶν ἐγκωμίων, τὸ ὁποῖον βέβαια καὶ δὲν ἠμποροῦμεν μὲ τὸ μικρὸν τοῦ λόγου τούτου ἀκάτιον νὰ τὸ πλεύσωμεν ἀκινδύνως, τάχα πῶς καὶ μὲ τίνα τρόπον ἠθέλαμεν διέλθῃ ἐκεῖνο τῆς μητρὸς αὐτοῦ, τῆς μακαρίτιδος λέγω κυρίας κυρίας Λοξάνδρας, τῆς φρονιμωτάτης καὶ εὐσεβεστάτης ἐκείνης γυναικός, τῆς ἐκ τοιούτου πατρὸς καταγομένης; ἢ πῶς ἠθέλαμεν ἀπεράσῃ ἐκεῖνον τὸν ἄλλον ἀπέραντον ὠκεανόν, ὁποῦ βλέπομεν νὰ μᾶς ἀνοίγουσι τὰ πατρόθεν τοῦ ἰδίου του πάππου, μᾶλλον δὲ καὶ τοῦ προπάππου, οἱ ὁποῖοι ἐστάθησαν ἡγεμόνες θαυμαστοὶ καὶ μεγαλοπρεπέστατοι αὐθένται, λαμπροὶ καὶ περίδοξοι ὄχι τόσον ἀπὸ τῆς αὐθεντίας τὸ στέμμα, ὅσον ἀπὸ τὰς λαμπρὰς των πράξεις καὶ τὰ

www.dacoromanica.ro

μεγάλα καὶ ἡρωϊκά τους ἔργα καὶ κατορθώματα; Ἐγὼ τὰ παρατρέχω ὅλα ἐκεῖνα τιμῶντάς τα μὲ τὴν σιωπὴν καὶ διατὶ δὲν ἐξαρκεῖ ἡ γλῶσσά μου εἰς τὰ ἐγκώμιά τους καὶ διατὶ δὲν εἶναι τόσον ἀναγκαῖα εἰς τοὺς ἐπαίνους τοῦ ἐγκωμιαζομένου παρ' ἡμῶν ἀοιδίμου Γρηγόρβοδα ἄλλα χρήσιμα μόνον καὶ ὡραῖα.

6. Καὶ μὴ λογιάσετε, πῶς νὰ εἶναι τόσον ἄμοιρον ἀπὸ τὰ ἴδια χαρίσματα τὸ ῥόδον, ὁποῦ νὰ θελήσωμεν ἡμεῖς, ἀφίνοντες τὰ μυρία του προτερήματα, νὰ τὸ ἐπαινοῦμεν ἀπὸ τὴν ῥίζαν τῆς ῥοδωνιᾶς, ἢ ἀπὸ τοὺς βλαστοὺς καὶ τὰ φύλλα. Ὁ μακαρίτης Γρηγόρβοδας ἐκατάστησε τὸν ἑαυτόν του ἕναν ἀμίμητον ἥρωα διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ προτερημάτων, ὥστε ὁποῦ ἔπρεπε νὰ εὐχαριστηθοῦμεν, ἂν ἠθέλαμεν δυνηθῇ νὰ τοῦ πλέξωμεν εἰς τὴν πανέκλαμπον κορυφὴν τὸν κατ' ἀξίαν στέφανον τῶν ἐγκωμίων ἀπὸ μόνα τὰ ἄνθη τῶν ἰδίων του πλεονεκτημάτων, χωρὶς νὰ τρέχωμεν εἰς τὰ μακρὰ καὶ πόρρω. Στοχασθῆτέ τα καλὰ καὶ θέλετε ἰδεῖ, πῶς ὄχι μόνον δὲν πλανῶ τὸν λόγον ἔξω ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὅτι οὔτε δύναμαι τελείως νὰ τὴν περιλάβω ὅλην, ἐπειδὴ ἀλλάζοντας ὁ παρ' ἡμῶν ἐπαινούμενος τὴν ἁπαλὴν ἐκείνην τῶν βρεφῶν ἡλικίαν εἰς τὴν στερεωτέραν καὶ παιδικὴν εὐθὺς ἐκλογὴ παιδαγωγῶν καὶ διδασκάλων τῶν πλέα χρησιμωτέρων εἰς τὰ ἤθη καὶ εἰς τὰ θεῖα εὐλαβεστέρων· ἀπὸ τοὺς ὁποίους διδασκόμενον καὶ μὲ τοὺς ὁποίους συνδιαιτώμενον εἰς τὸν πανέκλαμπρον οἶκόν του μὲ πᾶσαν χρηστοήθειαν καὶ εὐλάβειαν εἰς τοὺς διδασκάλους του ἐπαιδεύθη τὰ κοινῶς κοινὰ λεγόμενα γράμματα, φθάνοντας ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ μὲ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν εὐφυΐαν του εἰς ἐκεῖνο, ὁποῦ δὲν ἔφθασαν οἱ ὁμήλικές του μετὰ χρόνους πολλούς. Ἐθαύμαζον εἰς τὴν ἀγχίνοιάν του οἱ ἴδιοί του παιδαγωγοὶ καὶ ἐμέμφοντο ὡς κακὴν τὴν ἰδίαν τους τύχην, διατὶ μανθάνοντας ἐντὸς ὀλίγου τὰ ὅσα ἐκεῖνοι ἤξευραν, ἔβλεπαν πῶς ἀρχινοῦσι νὰ ὑπορρέουσι τόσον ἡ τιμὴ ὁποῦ εἶχαν ὀνομαζόμενοι τοιούτου πανεκλάμπρου παιδὸς παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι, ὅσον καὶ τὰ μεγάλα χαρίσματα καὶ κέρδη, ὁποῦ ἐκαρποῦντο ἀπὸ τοὺς πανεκλάμπρους γονεῖς του· ἐπειδὴ καὶ ἔπρεπε βέβαια νὰ ἐγκριθῶσιν ἀντ' ἐκείνων ἕτεροι διδάσκαλοι σοφοί τε καὶ ἐπιστήμονες, διὰ νὰ παιδευθῇ καὶ ἐξ ἐκείνων τὰ τελεώτερα τῶν μαθημάτων. Ὅθεν ἀμείβοντας καὶ τὴν παιδικὴν εἰς τὴν τῶν μειρακίων ἡλικίαν ἅμιλλα μεγάλη μεταξὺ τῶν σοφωτέρων τῆς Βασιλευούσης πόλεως διδασκάλων, ποῖος ἀπὸ ὅλους νὰ ἀξιωθῇ ὡσὰν βραβεῖον τῶν κόπων του νὰ λάβῃ μαθητὴν μειράκιον τόσον ἀγχινούστατον καὶ τοσοῦτον κεχαριτωμένον. Ὅθεν καὶ καθένας ηὔχετο νὰ ἀξιωθῇ τοῦ τοιούτου χαρίσματος, μετρῶντάς το ὡς ἄκραν του εὐδαιμονίαν. Ἐγκρίνονται τέλος πάντων ὄχι μόνον οἱ πλέα βαθύτεροι εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλ' ἀκόμι καὶ οἱ πλέα εὐλαβέστεροι εἰς τὰ θεῖα, διὰ νὰ μυῆται ἐν ταὐτῷ τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο μειράκιον καὶ τὰ τῆς καθ' ἡμᾶς ἱερᾶς θεολογίας μυστήρια καὶ τὰ τῆς φιλοσοφίας ἄπορα νὰ διδάσκεται. Μὰ τί; λογιάζετε, ἐλλογιμώτατοι διδάσκαλοι καὶ σοφοί, πῶς ἔχει τάχα νὰ χρονίσῃ εἰς τὴν ἀκρόασιν τῆς διδασκαλίας σας τὸ κεχαριτωμένον αὐτὸ μειράκιον, διὰ νὰ βαδίζετε εἰς τὰς πλατείας τῆς πόλεως μὲ τὴν ὀφρὺν ἀνεσπασμένην καὶ σεμνυνόμενοι εἰς τὸ πανέκλαμπρον ὄνομα τοῦ μαθητοῦ σας, καθὼς ποτε ὁ ἐξοχώτατος τῶν φιλοσόφων εἰς τὸ τοῦ ἀηττήτου ἐκείνου αὐτοκράτορος τῆς οἰκουμένης; Πολλὰ ὀγλήγορα θέλει μεμφθῇ καὶ ἡ ὑμετέρα ἐλλογιμότης τὴν ἰδίαν της τύχην, ἂν δὲν μετρήσῃ ζημίαν της τὴν τελειότητα τοῦ μαθητοῦ της. Νύξιν, νύξιν μόνον χρειάζεται, διὰ νὰ ἐξαστράψῃ τὸ ἐναποκείμενον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ μειρακίου τούτου τῆς παιδείας κάλλος, ὄχι μόνον διατὶ ἄνωθεν ἐκ τῶν πανεκλάμπρων αὐτοῦ προγόνων ἀποσῴζει ἐν ἑαυτῷ τῆς παιδείας τὰ σπέρματα, ἀλλ' ἀκόμι καὶ διατὶ εἶναι τόσον ὑψηλὴ ἡ ὀξύτης τοῦ νοός του, ὁποῦ δὲν ἀπερνᾷ πολὺ καὶ θέλετε γνωρίσει ἐστερημένην ἀπὸ λόγους τὴν γεγυμνασμένην σας γλῶσσαν εἰς τὸ νὰ διδάσκῃ τὸν μεμεστωμένον τῶν λόγων καὶ ἐλλογιμώτατον τοῦτον μειρακίσκον.

7. Καὶ ἀληθινὰ ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ, παρὰ ὅλος ἔκθαμβος νὰ φωνάξω· ὢ χάρις, ὢ εὐστομία, ὢ γλυκύτης, ὁποῦ τρέχει ἀπὸ τὴν εὐλογημένην γλῶσσαν τοῦ χρυσοῦ ἐκείνου μειρακίου, οὗ καὶ «ἀπὸ στόματος γλυκίων μέλιτος ῥέεν αὐδή»[1]. Φαίνεταί μου καὶ τὸν βλέπω συγκαθεζόμενον ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς βαθυπώγωνας ἐκείνους σοφοὺς καὶ ἐλλογίμους διδασκάλους, πρὸς τοὺς ὁποίους μετὰ πάσης αἰδοῦς τώρα μὲν προβάλλει ἀπορίας γραμματικάς, τώρα προτείνει

[1]) Ἰλιάδ. Α, 249.

προβλήματα φυσικὰ καὶ τώρα ἐρωτᾷ καὶ ἀποκρίνεται περὶ τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων. Χαίρει ἡ πανεκλαμπροτάτη καὶ φιλτάτη του μήτηρ καὶ ἀκορέστως δὲν παύει ἐντυποῦσα μυρίους ἀσπασμοὺς τὴν ὥραν εἰς τὰς ῥοδοχρόους ἁπαλὰς παρειάς του. Σεμνύνονται οἱ διδάσκαλοι βλέποντες τὴν λαμπρὰν ἐπίδοσιν τῆς διδασκαλίας των καὶ χαίρουσιν εἰς τοὺς ἁδροὺς μισθοὺς καὶ τὰ μεγαλοπρεπέστατα δῶρα, ὁποῦ καθ' ἡμέραν λαμβάνουσιν. Συγχαίρουσιν οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι, συγχαίρει ἡ πόλις πᾶσα ἡ ἐνεγκαμένη τοσοῦτον θαυμαστὸν καὶ ἐξαίρετον ὑποκείμενον, καὶ ὅλοι κοινῶς καθ' ἕνας ὡς ἴδιόν του τέκνον δέεται τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ τὸ μακροχρονῇ καὶ νὰ τὸ ἀξιώσῃ νὰ φθάσῃ εἰς βαθύτατον γῆρας, εἰς κοινὴν τοῦ ἡμετέρου γένους δόξαν τε καὶ ὠφέλειαν. Καὶ λοιπόν, ἀφ' οὗ μετὰ μεγάλης φερεπονίας τε καὶ μεγάλης ἐπιμελείας κατεκόσμησε τὸν ἑαυτόν του ἀπὸ ὅλα τὰ ἀναγκαιότερα θεολογικά τε καὶ φυσικὰ διδάγματα καὶ ἀκούσματα καὶ ἀθρόον ἐφάνη νέος μὲν κατὰ τοὺς χρόνους καὶ τὴν ἡλικίαν, γέρων δὲ κατὰ τὴν γνῶσιν καὶ τὴν πολυπειρίαν, δὲν ἠρκέσθη ὁ φιλομαθέστατος καὶ φιλολόγος νέος εἰς μόνην τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν καὶ μάθησιν· ἀλλ' ἐπιθυμῶντας νὰ ἠξεύρῃ καὶ πάντων τῶν βασιλευόντων ἐθνῶν τὰς πράξεις καὶ τὰ ἤθη καὶ νὰ μὴν εἶναι ἱστορία πολιτική, ὁποῦ νὰ τοῦ φεύγῃ τὸν νοῦν, καὶ ἠξεύροντας ὅτι τὰ τοιαῦτα δὲν πορίζονται εἰς τὸν νοῦν κατ' ἄλλον τρόπον, παρὰ μὲ τὴν μάθησιν τῶν διαφόρων διαλέκτων, ἄσμενος εὐθὺς ἐκλέγει διδασκάλους ἑτέρους, τοὺς πλέα δοκίμους τῶν Ὀθωμανῶν, τοὺς πλέα ἀρίστους τῶν Γαλλῶν καὶ πλέα ἐγκρίτους τῶν Λατίνων, μὲ τοὺς ὁποίους καθ' ἡμέραν συνδιατρίβοντας καὶ συνομιλῶντας φθάνει εἰς βραχύτατον τοῦ χρόνου διάστημα νὰ γένῃ ἐγκρατὴς ἐς ἄκρον καὶ τῶν περιφήμων ἐκείνων διαλέκτων καὶ δι' ἐκείνων εἰδήμων πάσης ἱστορίας παλαιᾶς τε καὶ νέας, εἰς τρόπον ὁποῦ ἀπαρτίσθη ἕνας νεανίας ὄχι μόνον διὰ τὸ γένος λαμπρὸς καὶ περίδοξος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πολυπειρίαν καὶ μάθησιν θαυμαστὸς καὶ περίβλεπτος.

8. Φθάνει ἕως τόσον μὲ ἑκατοντάγλωσσον στόμα περιᾴδουσα ἡ φήμη τὸ πανέκλαμπρον ὄνομα τοῦ παρ' ἡμῶν ἐπαινουμένου νεανίου εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς κραταιοτάτης τῶν Ὀθωμανῶν βασιλείας. Δὲν ὑποφέρει εὐθὺς ἡ ἰδία κραταιοτάτη βασιλεία νὰ μὴν ἔχῃ συναυλιζόμενον εἰς τὰς ὑψηλὰς αὐτοκρατορικὰς αὐλάς της τόσον θαυμαστὸν καὶ ἐξαίρετον ὑποκείμενον, τόσον ἀγχινούστατον καὶ πολυμαθέστατον νεανίαν, ὁποῦ ἦτον ἤδη ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ ὑπουργῇ τῷ κραταιοτάτῳ ἐκείνῳ ἄνακτι καὶ νὰ μεταχειρίζεται μὲ ἐμπιστοσύνην ἄκραν τὰς ἀναγκαίας τῆς αὐτοκρατορίας ὑποθέσεις. Ὅθεν καὶ κατὰ κληρονομίαν μητρόθεν παππικήν τε καὶ ἀνεψιακὴν (καθὼς καὶ ἀνωτέρω ἐλέγομεν) διαδέχεται τὸ τοῖς εὐγενέσι πᾶσι περιμάχητον τοῦ μεγάλου ἑρμηνέως ἀξίωμα καὶ ἐγχειρίζεται ἀπὸ τὸν τότε ὑπέρτατον ὕπατον τὰς βασιλικὰς ὑπουργίας τε καὶ ὑποθέσεις. Ἐκ τούτου λοιπὸν τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος ὡσὰν ἐκ πρώτης βαλβῖδος ἄρχισε νὰ γνωρισθῇ ὄχι μόνον εἰς τὴν Βασιλίδα τῶν πόλεων ἡ φρόνησις καὶ μεγαλοφυΐα τοῦ μεγάλου τούτου ἑρμηνέως, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα βασίλεια μὲ ἔπαινον καὶ δόξαν νὰ κηρυχθῇ. Ἐκ τούτου ἄρχισε νὰ διαλάμπῃ εἰς ὅλο τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων τὸ μέγα φῶς τῶν χαρίτων του. Ἐκ τούτου ἄρχισε νὰ γνωρίζεται ἀπὸ ὅλους τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ μεγαλόδωρον τῆς πανευγενοῦς δεξιᾶς του. Ἐκ τούτου ἄρχισε νὰ φαίνεται τὸ ταπεινὸν μετὰ συνέσεως τοῦ μεγαλόφρονος ἤθους του. Ἐκ τούτου ἄρχισε καὶ συγγενεῖς νὰ ὑπερασπίζεται καὶ φίλους νὰ βοηθῇ καὶ ἐχθροὺς νὰ εὐεργετῇ καὶ πάντα ξένον νὰ συντρέχῃ καὶ κάθε λυπούμενον νὰ παρηγορῇ· ἐπειδὴ καὶ ἐστοχάζετο, ὅτι δὲν ἐγεννήθη εἰς τὸν κόσμον οὔτε ἐνεδύθη μὲ τὴν δόξαν ἐκείνην διὰ λόγου του μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ κοινὸν τοῦ Γένους καλὸν καὶ διὰ τὸ ἴδιον ἑκάστου. Ὅθεν καὶ μὲ ζῆλον διάπυρον ἐσύντρεχεν εἰς τὰς χρείας της καὶ προθυμότατα ἐβοήθει τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν· ἐπρόσφερε πᾶσαν εὐλαβητικὴν ὑπόκλισιν εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν διαλάμψαντας ἁγιωτάτους πατριάρχας· ἐσέβετο καὶ ἐτίμα τοὺς ἁγίους ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον κοινῶς τὸ ἱερὸν σύστημα τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο καὶ ὅλοι κοινῶς ἐδέοντο τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ πολυετῇ τὸν τοσοῦτον φρονιμώτατον καὶ εὐσεβέστατον ἐκεῖνον μέγαν ἑρμηνέα, διὰ νὰ ἀπολαμβάνωσιν ὅλοι ἐξίσου τὸν καρπὸν τῆς θαυμαστῆς ἐκείνης φρονήσεώς του.

9. Καὶ ὅλα ταῦτα ἔργα τῆς ἡρωϊκῆς ἐκείνης ψυχῆς, ἄξια παντὸς θαυμασμοῦ· κατὰ παράθεσιν ὅμως τῶν ἑξῆς λαμπροτέρων αὐτοῦ κατορθωμάτων ἐκεῖνα φαίνονται ὡσὰν κάποιοι

www.dacoromanica.ro

μικροὶ ἀστέρες ἔμπροσθεν εἰς τοὺς λαμπροτέρους· ἐπειδὴ ἀνάλογα βέβαια μὲ τὴν τότε ἀξίαν ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ τὰ τότε ἀποτελέσματα· καὶ ὡς καὶ ὁ ἴδιος ἥλιος βλέπομεν καὶ δὲν λευκαίνει ἐν ταὐτῷ τῆς γῆς τὸ πρόσωπον ὅλον, ἀλλ' ἀλλέως φωτίζει τὸν ἀέρα πρὸ τοῦ νὰ ἀνατείλῃ, ὅταν δηλαδὴ τὸν χρωματίζῃ μὲ ἐκεῖνο τὸ ὡραῖον λυκαυγὲς χρῶμα, ἀλλέως τὸν φωτίζει ὅταν λαμπροφόρος προβάλῃ εἰς τὸν ὁρίζοντα, καὶ ἀλλέως τὸν λαμπρύνει, ὅταν μὲ ὅλην του τὴν ὡραιότητα φθάσῃ εἰς τοῦ οὐρανοῦ τὴν μέσην, τέτοιας λογῆς λοιπὸν καὶ ὁ προκείμενος εἰς τοὺς ἐπαίνους μέγας διερμηνευτὴς τῆς κραταιᾶς βασιλείας κύριος κύριος Γρηγόριος ἀλλέως ἔλαμψεν εἰς τὴν ἀνατολὴν τῶν πανεκλάμπρων γενεθλίων, ἀλλέως ηὔγασε λαμπροφόρος προβαίνοντας εἰς τὸν ὁρίζοντα τοῦ πρώτου ἐκείνου βασιλικοῦ ἀξιώματος, καὶ ἀλλέως ἔχει νὰ ἐξαστράψῃ, ὅταν σὺν Θεῷ φορέσῃ εἰς τὴν πάντιμον αὐτοῦ κορυφὴν τὸ πανέκλαμπρον τῆς αὐθεντίας στέμμα. Καὶ ἤθελεν φανῇ ἀδικωτάτη βέβαια ἡ τύχη καὶ παρὰ ποτὲ φθονερὴ εἰς ὅλον μας τὸ Γένος, ἂν δὲν ἐβλέπαμεν ἐπὶ θρόνου ἡγεμονικοῦ τὸν μεγαλόνουν καὶ μεγαλοφυέστατον ἐκεῖνον ἄνδρα· ἐπειδὴ νὰ περικλείεται ἕνα μέγα φρυκτωριαῖον φῶς εἰς ἕνα σμικρότατον οἰκίσκον, εἰς τὸν ὁποῖον ἠμποροῦσε νὰ φθάσῃ καὶ ἕνα λυχνιαῖον, καὶ νὰ μὴν ἔχῃ σύμμετρον τὸ διάστημα, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἁπλώνῃ τὸ φέγγος του, δὲν ἦτον τάχα μεγάλη ἀδικία τοῦ μεγάλου φρυκτωριαίου φωτὸς ἐκείνου νὰ περιγράφεται μὲ μίαν παραμικρὰν ἐξουσίαν μία τόσον θαυμαστὴ μεγαλόνοια καὶ νὰ μὴν ἔχῃ, ποῦ νὰ ἐκτείνῃ τὰ μεγαλοφυῆ του ἔργα; δὲν εἶναι τάχα μεγάλη ἀδικία εἰς τὴν μεγαλόνοιαν ἐκείνην νὰ μὴν ἔχῃ ἀνάλογον εὐρυχωρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἐκπέμπῃ τὰς χρυσᾶς ἀκτῖνας τῶν ἰδίων της χαρισμάτων μία λαμπροτάτη μεγαλοπρέπεια; δὲν εἶναι τάχα μεγάλη ἀδικία εἰς τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐκείνην; Ἔτζι εἶναι βεβαιότατα, ἔτζι, ὡς καὶ τὰ θαυμαστὰ τοῦ ἡλίου ἀποτελέσματα ἤθελ' εἶναι ὀλιγώτερον εἰς ἡμᾶς γνωστὰ καὶ ἀκολούθως ὀλιγώτερον θαυμαστά, ἂν ὁ ἴδιος ἥλιος δὲν ἐκληροῦτο παρὰ τοῦ πανσόφου δημιουργοῦ του τὸ εὐρυχωρότατον ὅλον οὐρανοῦ τε καὶ γῆς διάστημα, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐνεργῇ κατὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς δυνάμεώς του καὶ ἄπαυστα νὰ ἐκχέῃ τὰς ἀπείρους του πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίας.

10. Χαῖρε λοιπόν, χαῖρε, ὦ ἡγεμονεύουσα τῆς Μολδοβίας πόλις· χαῖρε λέγω εἰς τὰ πανευφρόσυνα εὐαγγέλια, ὁποῦ ἐγὼ ἦλθον σήμερον εὐαγγελίζοντάς σε· νὰ ὁποῦ ἐψηφίσθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀπὸ τὸν δοτῆρα πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, μᾶλλον δὲ καὶ παντὸς ἀγαθοῦ καὶ ἀπὸ τὸν κραταιότατον ἄνακτα ἐνεκρίθη ἰθυντὴρ τῶν πανεκλάμπρων σου σκήπτρων ὁ εὐσεβέστατος, ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἡγεμονικώτατος αὐθέντης κύριος κύριος Ἰωάννης Γρηγόριος Γκίκας βοεβόδας. Ὅθεν ἂν ἕως τώρα ἦσουν τεθλιμμένη, διατὶ τάχα ὑστερήθης ἀπὸ τὴν προστασίαν τοῦ σοφωτάτου ἐκείνου καὶ ἀειμνήστου ἡγεμόνος κυρίου κυρίου Νικολάου, μετακοσμήθητι τώρα πρὸς εὐθυμίαν καὶ ἀγαλλίασιν, ἐπειδὴ καὶ σὲ ἠξίωσεν ὁ Θεὸς τοῦ ὁμοιοτάτου ἐκείνῳ ὄχι μόνον κατὰ τὴν πρωτανεψιακὴν συγγένειαν, ἀλλ' ἀκόμι καὶ κατὰ τοὺς τρόπους, τὰς γνώμας καὶ τὰ ἤθη. Μὰ μεταξὺ τούτων τάχα τί νὰ εἶναι αὐτοὶ οἱ κρότοι καὶ οἱ ἀλλαλαγμοί, ὁποῦ ἀκούω; Ἐκατάλαβα, ἐκατάλαβα· βλέπω πᾶσαν τὴν περιφανεστάτην τῆς Μολδοβίας πόλιν, ὁποῦ ὡς νύμφη κεκοσμημένη μετὰ χορῶν καὶ τυμπάνων ἐξέρχεται εἰς ὑπαντὴν τοῦ ἰδίου της ἡγεμόνος· βλέπω καὶ μὲ ἀγκάλας ἀνοικτὰς τὸν δέχεται εἰς τὸν πανέκλαμπρον θρόνον της καὶ ἀγαλλομένη πανηγυρίζει τὴν εὐτυχεστάτην του εἴσοδον. Ἐγὼ ὅμως καὶ συγχαίρω, ναί, μὲ τὴν Μολδοβίαν πᾶσαν εἰς τὴν εὐφροσύνην ὁποῦ τὴν βλέπω, μὰ καὶ ἀρχινῶ νὰ αἰσθάνωμαι καὶ τὸν νοῦν μου ἄγονον καὶ τὸ στόμα μου ἄφωνον καὶ τὴν γλῶσσάν μου ἐστερημένην λόγων εἰς τὸ νὰ διηγηθῇ τὰ ἀπὸ τοῦδε ῥεύματα τῶν χαρίτων τοῦ πανεκλαμπροτάτου Γρηγόρβοδα· ἐπειδὴ καθήμενος ἤδη, ὡσὰν ὁ ἥλιος εἰς τὴν μέσην τοῦ οὐρανοῦ, εἰς τὸν ἔκλαμπρον τῆς αὐθεντίας θρόνον, πλέα παρὰ τὸ πρῶτον ἄρχεται νὰ ἀπαστράπτῃ καὶ μὲ τὰς ἐκπομπὰς τῶν χαριτοβρύτων του προτερημάτων ὡσὰν μὲ τόσας χρυσοειδεῖς ἀκτῖνας νὰ ἀκτινοβολῇ. Ὅθεν ἂν καλὰ καὶ πρότερον, τώρα ὅμως πολλὰ περισσότερον ἔπρεπεν ἡ εὐλαλέστερες ὅλαις τῶν ῥητόρων γλώσσαις νὰ συμφωνήσωσιν εἰς μίαν μουσουργικὴν ἁρμονίαν καὶ ἄλλος μὲν νὰ κηλαδήσῃ τοῦ μεγάλου τούτου ἥρωος τὴν εὐψυχίαν, ἄλλος νὰ μελῳδήσῃ τὴν εὐθύτητα τῆς δικαιοσύνης του, ἄλλος νὰ ᾀσματίσῃ τῆς φρονήσεώς του τὸ βάθος, ποῖος λαμπρῶς νὰ περιγράψῃ τὸν εἰς τὰ θεῖα διάπυρον ζῆλόν του, ποῖος εὐστομώτατα νὰ κηρύξῃ τὴν μεγάλην του ἐπιείκειαν, ποῖος

www.dacoromanica.ro

ἀξιοπρεπῶς νὰ διηγηθῇ τὴν θαυμαστήν του μεγαλοπρέπειαν καὶ ποῖος γλαφυρώτατα νὰ διεξέλθῃ τὸ μεταδοτικὸν καὶ μεγαλόδωρον τῆς πανευγενοῦς δεξιᾶς του· ἐπειδὴ ὅλα ταῦτα τὰ αὐθεντοπρεπῆ καὶ μεγαλοπρεπέστατα προτερήματα ὁμοῦ μὲ τὰ λοιπά, ὁποῦ δὲν φθάνει νὰ ἐξαριθμήσῃ ἡ ἀμαθής μου γλῶσσα, ὡσὰν ἀπὸ καλλίῤῥοον πηγὴν ἐξεχύθησαν εἰς ὅλους ἀπὸ τὸν μεγαλοφυέστατον αὐθέντην Γρηγόρβοδα.

11. Μὰ καὶ τί; ἐγὼ ὁμολογῶ, ὅτι ἔσφαλα ἀληθινὰ προσκαλῶντας ῥήτορας εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν· ἔσφαλα, διατί, ὅταν αὐτὰ τὰ πράγματα λαμπρότερον ἠχοῦσιν ἀπὸ κάθε στώμυλον γλῶσσαν, τί χρείαν ἔχομεν ῥητόρων; ἔωλα δὲν εἶναι τοῦ ἐγκωμιαζομένου τούτου ἥρωος τὰ ἔργα, ὁποῦ νὰ χρειάζωνται ῥητορικὰς ἀποδείξεις· ἀλλὰ καὶ ὡς νεαρὰ παρὰ πάντων γινώσκονται καὶ ὡς ὑψηλὰ παρὰ πάντων θαυμάζονται καὶ ὡς ἀριθμῷ ἀπερίληπτα παρὰ πάντων ἐπαινοῦνται καὶ ἐκθειάζονται. Εἶναι τόσοι τῶν τοιούτων οἱ μάρτυρες, ὅσοι εἶναι καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ εἰς τὸν ἑαυτόν τους τὰ ἐδοκίμασαν καὶ εἰς ἄλλους μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των τὰ εἶδαν· ἐπειδὴ ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Γρηγόρβοδας λαμβάνοντας ἤδη εἰς τὴν πανέκλαμπρον δεξιὰν τῆς ἡγεμονίας τὰ σκῆπτρα ἐστοχάσθη, ὅτι τὸ νὰ ἐξομοιωθῇ κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν μὲ τοὺς ἀοιδίμους προγόνους του, αὐτὸ ἦτον ἔργον πολλὰ ὀλίγον τῆς ἐδικῆς του μεγαλονοίας τε καὶ μεγαλοφυΐας. Μὰ τί; ἔβαλε σκοπὸν ὄχι μόνον τοὺς πανεκλάμπρους του προγόνους, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλον ἀπὸ τοὺς πώποτε ἀξιοπρεπεστάτους αὐθέντας πολλῷ τῷ μέτρῳ νὰ ὑπερακοντίσῃ· ὅθεν καὶ μὲ πᾶσαν ὑπεροχὴν ἐξήσκησε τὸν ἑαυτόν του καὶ διὰ τῶν τεσσάρων ἐκείνων χαρακτηριστικῶν τοῦ καλοῦ ἡγεμόνος ἰδιωμάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ δίκαιον, τὸ μεγαλόψυχον, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ μεταδοτικὸν (δεῖ γάρ, λέγει ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους σοφούς, τὸν καλῶς ἄρχοντα δίκαιον καὶ μεγαλόψυχον καὶ ἀληθῆ καὶ μεταδοτικὸν εἶναι), καὶ ἀρχινῶντας ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην, ὡσὰν ὁποῦ νὰ εἶναι ἡ πλέα γενικὴ ἀρετή, τόσον εὐθὺς ἐφαίνετο εἰς τὰς κρίσεις του καθήμενος εἰς τὸ πανέκλαμπρόν του βῆμα, ὁποῦ μόνοι τους οἱ ἄδικοι καὶ πλεονέκται, καὶ πρὸ τοῦ νὰ καλεσθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐνάγοντας εἰς τὴν κρίσιν, ἡδέως ἀφίνοντο ἀπὸ τὰς ἀδικίας καὶ ἁρπαγάς, βλέποντες ὅτι εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Γρηγόρβοδα, βασιλευούσης δικαιοσύνης πάσης, ἐντροπιασμένη ἀναχωρεῖ πᾶσα δωροληψία μὲ πᾶσαν ἄλλην δολιότητα καὶ ἀπάτην· καὶ ὄντας πάλιν καὶ αὐτὸ τῆς δικαιοσύνης μέρος καὶ συνεκτικὸν πάσης πόλεως καλῶς εὐνομουμένης, τὸ παιδεύεσθαι δηλαδὴ τοὺς κακούς, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς εὐεργετεῖσθαι, ἐφάνη καὶ εἰς τοῦτο ἀδέκαστος κριτὴς καὶ δικαιότατος αὐθέντης παιδεύοντας τοὺς κακούς, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς εὐεργετῶντας. Ὅσον ὅμως συγκαταβατικὸς καὶ φιλάνθρωπος εἰς τὰς παιδείας, τόσον μεγαλοπρεπὴς καὶ μεγαλόδωρος εἰς τὰς εὐεργεσίας. Ἐπαίδευε τοὺς κακούς, ναί, μὰ καὶ μὲ τόσον πόνον τῆς φιλευσπλάγχνου του καρδίας, ὁποῦ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ἐνόμιζεν ἀποτρόπαιον. Εὐεργέτει τοὺς ἀγαθούς, ναί, μὰ καὶ μὲ τόσην ἀγαλλίασιν τῆς εὐλογημένης ψυχῆς του, ὁποῦ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ἐλογίαζε πανευφρόσυνον. Καὶ ἀνίσως καὶ τινὰς ἤθελεν ὑπολάβῃ σκληρότητα καὶ ἀπήνειαν τὰς εἰς τοὺς κακοὺς γενομένας παιδείας, ἂς ἠξεύρῃ ὁ τοιοῦτος, ὅτι εἶναι πάντῃ ἀπαίδευτος, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ καὶ πάντῃ ἀνόητος ἄνθρωπος· διατὶ ἔτζι ἠμπορεῖ νὰ λογιάσῃ καὶ μίαν ἀπλῆν ἀσωτίαν τὰς πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς εὐεργεσίας· καὶ ἂν ἦτον ἔτζι, ποῦ ἔμεινε πλέα ὁ τοῦ δικαίου τόπος καὶ ποῦ ἡ τῆς εὐνομίας χώρα; Ἡμεῖς ἔχομεν ἀποστολικὴν παραγγελίαν, ὁποῦ μᾶς παραγγέλλει, ὅτι πρέπει νὰ παιδεύωνται οἱ ἄτακτοι ἄνθρωποι, διὰ νὰ μὴν ὑπεραίρωνται[1]· καὶ λοιπὸν πόσον πρέπει νὰ παιδεύωνται οἱ κακοί, διὰ νὰ μὴν γίνωνται εἰς τὴν κακίαν πλέα χειρότεροι; καὶ δὲν ἔχομεν τάχα καὶ ἑτέραν παραγγελίαν ἀποστόλου ἄλλου, ὁποῦ μᾶς λέγει, ὅτι νὰ φοβούμεθα τὸν κριτήν, διατὶ δὲν εἶναι (λέγει) μάτην ἐζωσμένος τὴν μάχαιραν[2]; Τί τὰ πολλά; ἂν εἶναι ἀναγκαῖαι αἱ εὐεργεσίαι εἰς τοὺς καλούς, διὰ νὰ παρακινοῦνται μᾶλλον εἰς τὰ καλά, ἀκολούθως εἶναι ἀναγκαῖαι καὶ αἱ παιδεῖαι εἰς τοὺς κακούς, διὰ νὰ κόπτωνται ἀπὸ τὰ κακά. Ἀνόητος λοιπὸν καὶ βάσκανος ἄνθρωπος, ὅποιος νομίζει ἀπήνειαν τὴν εἰς τοὺς κακοὺς παιδείαν καὶ δὲν τὴν λογιάζει μάλιστα μίαν ὠφελιμωτάτην τῆς κοινότητος εὐεργεσίαν.

1) Πρβλ. Κορινθ. 2, ιδ', 7.
2) Πρβλ. Ῥωμ. ιγ', 1—4.

www.dacoromanica.ro

12. Μά τί τοῦτο; κατηφὴς μοῦ φαίνεται καὶ πολλὰ τεθλιμμένη ἡ Μολδοβία. Ἀ φθονερή, ἃ πλεονεκτικὴ Οὐγγροβλαχία, ἐφθόνησες (καθὼς βλέπω) εἰς τὴν μακαρίαν ἐκείνην τῆς Μολδοβίας εὐδαιμονίαν καὶ διὰ τοῦτο ἔτζι αἰφνίδια τῆς τὴν ἥρπασες ἀπὸ τὸ χέρι· ἐπειδὴ ἐγὼ βλέπω μετατεθέντα ἀπὸ τὸν περίβλεπτον τῆς Μολδοβίας εἰς τὸν πανέκλαμπρον τοῦτον ἐδικόν σου θρόνον τῆς εὐδαιμονίας τὸν αἴτιον καὶ ὁμοῦ μὲ ἐκεῖνον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν πᾶσαν. Μὰ ἔστω· δὲν ἠξεύρω ὅμως, ὦ περίβλεπτη ἐσὺ Οὐγγροβλάχια, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ πάλιν, ὦ πλεονεκτική, ἂν ἡ εὐδαιμονία, ἂν ἡ καλλονὴ καὶ ἡ δόξα σου αὐτὴ ἔχῃ νὰ διαρκέσῃ εἰς τὰ ἀρχεῖά σου εἰς χρόνους πολλούς· ἐπειδὴ δὲν τὸ πιστεύω ποτὲ νὰ ὑποφέρῃ ἡ Μολδοβία τὴν τόσην ἀδικίαν, ὁποῦ ἔλαβεν ἀπὸ λόγου σου· μάλιστα φαίνεταί μου, καὶ ἴσως καὶ δικαίως, πῶς νὰ ἐπιτηρῇ καιρὸν νὰ τὴν ἁρπάσῃ ἐκ μέσου σου, καθὼς καὶ ἐσὺ τὴν ἥρπασες ἀπὸ ἐκείνην· καὶ τί λέγω, ὅτι ἐπιτηρεῖ καιρόν; ἐκείνη νὰ ὁποῦ καὶ τὸν ηὗρε καὶ τοῦ ποθουμένου της ἠξιώθη, καὶ μάλιστα εἰς καιρὸν τοιοῦτον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναγκαίως ἐπεθύμει εἰς τὴν αὐθεντικήν της καθέδραν ἡγεμόνα τοιοῦτον. Ἔτζι ἐστάθη· δὲν ἀπέρασε πολὺς καιρός, ἀφ' οὗ ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖνος αὐθέντης ἀπὸ τὸν θρόνον τῆς Οὐγγροβλαχίας μετατίθεται δεύτερον εἰς τὸν τῆς Μολδοβίας καὶ ἀκολουθοῦσιν οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι πόλεμοι μεταξὺ τῶν τριῶν βασιλειῶν τῆς Εὐρώπης. Καιρός, ἀγκαλὰ καὶ ἀπευκτός, ἁρμόδιος ὅμως εἰς τὸ νὰ φανῇ τὸ ἀπερίτρεπτον τῆς γενναιοφροσύνης τοῦ ἀξιοπρεπεστάτου ἐκείνου ἡγεμόνος· καὶ τὸ ἠξεύρει σχεδὸν ὁ κόσμος ὅλος, πόσον ἐστάθη θαυμαστὴ ἡ γενναιότης τῆς μεγάλης ψυχῆς ἐκείνης εἰς τὰς βαρείας τῆς Ῥωσίας δυνάμεις τε καὶ ἐκστρατείας. Ὅταν, λέγω, ἡ ἐπικράτεια πᾶσα τοῦ αὐθεντικοῦ του θρόνου ἦτον ὁλοῦθεν σκεπασμένη ἀπὸ στρατεύματα, ὅσον ἀναρίθμητα εἰς τὸ πλῆθος, τόσον ἀκατάσχετα εἰς τὰς ἐπιθέσεις, σύγχυσις, θόρυβος καὶ ταραχὴ τόσον μεγάλη εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὁποῦ ἄλλη ὁμοία δὲν ἠκούσθη εἰς τὰς ἡμέρας μας. Ὁλοῦθεν κρότοι ἱππικοί, ὁλοῦθεν σάλπιγγαι πολεμικαί, ὁλοῦθεν ὅπλα πυριβόλα. Μέσος τῶν τοιούτων καὶ τοσούτων κινδύνων εὑρίσκετο ὁ καρτερὸς ἐκεῖνος ἐν πολέμοις καὶ ἀνδρικώτατος αὐθέντης, τώρα μὲν περικυκλούμενος ἀπὸ τοὺς πολεμίους, τώρα βιαζόμενος ἀπὸ τὰ βασιλικὰ διατάγματα καὶ τώρα στενοχωρούμενος διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἰδίου του ὑπηκόου. Καὶ λοιπὸν ἀναμεταξὺ εἰς τοιούτους καὶ τοσούτους κινδύνους, ἀναμεταξὺ εἰς τόσην μανίαν τοῦ ἀπανθρώπου Ἄρεος ποῖος ἄλλος τόσον καρτερόψυχος στρατηγὸς ῥίψασπις δὲν ἤθελε λιποτακτήσῃ, νίκην λαμπρὰν ἡγούμενος τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν; Θαῤῥεῖτε ὅμως ὅσοι μὲ ἀκούετε, θαῤῥεῖτε· δὲν ὑπέμεινε κανένα ἄνανδρον καὶ ἀγενές· δὲν ὑπέμεινε κανένα ἀνάξιον τῆς αὐθεντικῆς του μεγαλωσύνης ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Γρηγόρβοδας· ἀλλὰ χωρὶς νὰ κλίνῃ οὔτε εἰς τὰ δεξιά, οὔτε εἰς τὰ ἀριστερά, φυλαττόμενος μὲ πολλὰ θαυμαστὴν πολεμικὴν ἐπιτηδειότητα καὶ ἐμπειρίαν ἀπὸ ὅλους ἐκείνους τοὺς φοβεροὺς τοῦ Ἄρεος κεραυνούς, εἰς τοὺς ὁποίους φαίνεταί μου νὰ ἐτρόμαξε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Ζεύς, περιεφέρετο ὡσὰν εἰς ἴδιον κέντρον εἰς τὸν πανέκλαμπρον θρόνον του, ἕως ὁποῦ νεύσαντος τοῦ θείου παρῆλθεν ὁ τραχύτατος ἐκεῖνος χειμὼν καὶ ἔλαμψε τὸ τῆς εἰρήνης ἔαρ. καὶ τότε μετὰ δόξης καὶ τιμῆς τὸν ἐνηγκαλίσθη αὖθις ὁ πανέκλαμπρος θρόνος του. Ἠλιθιώτατος λοιπὸν ὁ νοῦς ἐκεῖνος ὁποῦ δὲν θεωρεῖ μὲ θάμβος τὰ ἡρωϊκὰ τοῦ ἀξιοπρεπεστάτου τούτου αὐθέντου ἔργα· τυφλὰ τὰ ὄμματα ἐκεῖνα, ὁποῦ δὲν θαμπώνουσιν εἰς τὰς ἀστραπὰς τῶν πανεκλάμπρων του κατορθωμάτων· κωφὸς ὅποιος δὲν γεραίρει τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην μεγαλοψυχίαν, τὴν ὁποίαν ἐμεγάλυνε μὲ τὴν δοκιμὴν εἰς τὰς προειρημένας ἐκστρατείας· ἄμοιρος λόγου παντὸς ὅποιος δὲν πλέκει τὸν διὰ λόγων στέφανον εἰς τὴν πάντιμον κορυφὴν ἐκείνην, ἐκείνην τὴν κορυφήν, εἰς τῆς ὁποίας τὰ διαδήματα ἔπρεπεν οἱ λειμῶνες ὅλοι καὶ οἱ παράδεισοι νὰ δανείσωσι τοὺς ὑακίνθους, τοὺς κρίνους καὶ τὰ ῥόδα.

13. Ἀφίνοντας ὅμως ἐγὼ τοὺς ἀναισθήτους ἢ καὶ ἐθελοκακοῦντας ἐκείνους νὰ γρύζουσι κατὰ τὸ φυσικόν τους καὶ ὡσὰν ἀσπάλαγκες τυφλοὶ ὁποῦ εἶναι νὰ περιστρέφωνται εἰς τὴν γῆν, κεντῶ κατὰ τὴν παροιμίαν τὸν πῶλον εἰς τὴν νύσσαν[1], ἡνιοστροφῶ τὸν λόγον εἰς τὴν ὁδόν του, τῆς ὁποίας ὀλίγον ἐξετράπη. Γενομένης λοιπὸν τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν μεγάλων βα-

[1]) Πρβλ. Corp. paroem. graecorum, τ. 2, σ. 475.

www.dacoromanica.ro

σιλειῶν ἐκείνων, ἡσυχάζει ὀλίγον καὶ ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Γρηγόρβοδας ἀπὸ τὰς μεγάλας ἐκείνας πολεμικὰς δυσχερείας καὶ μὲ τὴν προτέραν λαμπρότητα τῶν ἔργων του ἄρχεται πάλιν νὰ διαλάμπῃ· καὶ τόσον ἀληθὴς ἐφαίνετο εἰς ὅλα τὰ αὐθεντικά του ἐπιχειρήματα, ὁποῦ ποτὲ δὲν ἠκούσθη νὰ ἐξέλθῃ ψεῦδος ἀπὸ τὴν μελισταγῆ ἐκείνην γλῶσσαν. Ἐνόμιζε τὸ ψεῦδος ἡ μεγάλη ψυχὴ ἐκείνη ὡς ἔργον δουλοπρεπές, ἀνδραπόδων ἴδιον καὶ ὄχι ἡγεμόνων· ἐστοχάζετο ὅτι, ἂν εἰς ὅλον τὸν κόσμον δὲν εἶναι (κατὰ τὸν σοφὸν Σιρὰχ) πρᾶγμα πλέα ἀποτρόπαιον καὶ πλέα μισητὸν ἀπὸ τὸν πλούσιον ψεύστην[1], πῶς δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ μισοῦνται ἀπὸ ὅλην τὴν κτίσιν οἱ ψευδόμενοι ἡγεμόνες. Μάλιστα ἐνόμιζεν, ὅτι τὸ ψεῦδος δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ αὐτὸς ὁ διάβολος, καὶ ὡς τοιοῦτον πρέπει νὰ εἶναι πολλὰ μακρὰν ἐξωρισμένον ἀπὸ τὰς αὐθεντικὰς αὐλὰς καὶ πολλὰ περισσότερον ἀπὸ τὰς αὐθεντικὰς καθέδρας· διὰ τοῦτο καὶ ἐφαίνετο τόσον ἄπλαστος εἰς τὰ ἤθη, τόσον ἄδολος εἰς τὰς φιλίας καὶ τόσον σταθερὸς εἰς τὰς ἐπαγγελίας, ὁποῦ ἤθελες εἰπῇ, ὅτι εἶναι εὐκολώτερον νὰ ἐξέλθῃ σκότος ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ φωτός, τὸν δίσκον τοῦ ἡλίου, παρὰ νὰ εὔγῃ ψεῦδος ἀπὸ τὸ μελίῤῥητον ἐκεῖνο στόμα. Καὶ ἂν δὲν ἦτον τόσον φιλαλήθης, δὲν ἤθελεν εἶναι βέβαια οὔτε τόσον δικαιοκρίτης, ὁποῦ ἂν οἱ ἀρχαῖοι ἐκεῖνοι Αἰγύπτιοι ἠξιοῦντο ποτὲ τοιούτου ἡγεμόνος, δὲν ἤθελαν ζωγραφίζῃ, διὰ νὰ σημειώσωσι τὸν δικαιοκρίτην μίαν κυπάρισσον ἀπὸ τὴν ῥίζαν ἕως εἰς τὴν κορυφὴν εὐθεῖαν; Ἀναντιῤῥήτως ἤθελαν ζωγραφίσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀξιοπρεπεστάτου Γρηγόρβοδα μὲ ἐπιγραφὴν «Ὁ δικαιοκρίτης». Μὰ ἀγκαλὰ καὶ ἄλλοι νὰ τὸ ἀποδίδουσιν εἰς τὸν φθόνον τῆς τύχης, ἐγὼ ὅμως τὸ ἀναφέρω εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ· ποῖον; τὸ νὰ πεμφθῇ δηλαδὴ ὁ ἀείμνηστος οὗτος αὐθέντης διὰ προστάγματος βασιλικοῦ ἀπὸ τὸν αὐθεντικὸν τῆς Μολδοβίας θρόνον εἰς τὴν καλουμένην ἐκείνην Τένεδον νῆσον· ἐπειδὴ βλέποντας τὸ παντέφορον ὄμμα τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ τὸ φιλάσθενον τοῦ πανευγενοῦς του σώματος ηὐδόκησε νὰ γένῃ διακοπὴ τῆς αὐθεντικῆς του ἐξουσίας καὶ διὰ νὰ λάβῃ ὀλίγην ἀνάπαυσιν εἰς τὴν πολλὴν ἐκείνην ἡσυχίαν ἀπὸ τὰς αὐθεντικὰς βαρυτάτας φροντίδας καὶ τοὺς πολλοὺς ἐκείνους καὶ μεγάλους περισπασμούς, καὶ ἔτζι ἀκμήτης νὰ ἐπαναστρέφῃ πάλιν εἰς τοὺς ἰδίους κόπους, καὶ διὰ νὰ λάμψωσιν εὐκολώτερα, ὡς καὶ εἰς τὰ δυτικὰ ἐκεῖνα μέρη, τὰ πανέκλαμπρα ἔργα τῆς ἡρωϊκῆς του καρτερίας καὶ γενναιοφροσύνης, καὶ ἀκόμι διὰ νὰ γένῃ μὲ τὴν σκιερὰν ἐκείνην του ἀπουσίαν πλέα ποθεινὴ εἰς τὴν Μολδοβίαν ὅλην ἡ μετέπειτα λαμπρότης τῆς παρουσίας του, καθὼς καὶ ὁ ἥλιος τότε φαίνεται πλέα γλυκὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν ἀποδυθῇ τὰ πυκνότατα νέφη, ὁποῦ τοῦ καλύπτουσι τὴν φωταυγῆ θεωρίαν· ἡδὺς ὁ ἥλιος μετὰ τὸ νέφος. Σφάλλουσι λοιπὸν ὅσοι ἐλογίασαν ἢ τῆς τύχης φθόνον, ἢ τοῦ βασιλέως ὀργὴν τὴν μεγάλην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν αὐθέντην Γρηγόρβοδα φιλανθρωπίαν.

15. Καὶ διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῇ κανένας, πῶς αὐτοὶ νὰ εἶναι στοχασμοὶ ἐδικοί μου, ἂς ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ θέλει ἰδεῖ τὸν μεγαλοπρεπέστατον αὐθέντην Γρηγόρβοδα μετὰ δόξης βασιλικῆς ἐπαναστρεφόμενον αὖθις εἰς τὸν τῆς Μολδοβίας αὐθεντικὸν θρόνον· εἰς τὸν ὁποῖον τρίτον ἤδη καθήμενος, ὡσὰν ὁποῦ ὁμοῦ μὲ τὴν ἡλικίαν ηὔξανε καὶ ἡ ἀρετή του, ἄρχισε πάλιν δαψιλεστέρας νὰ ἐκχέῃ πρὸς ἅπαντας τὰς εὐεργεσίας του, μεγαλοπρεπέστερα εἰς ὅλους τὰ αὐθεντικά του δῶρα, ἄφθονα πρὸς ἅπαντας τὰ ἐλέη του. Ἥπλωσε τὰς ἀκτῖνας τῶν εὐεργεσιῶν του ὄχι μόνον μέχρι τῶν ὁρίων τῆς αὐθεντικῆς του ἐπικρατείας, ἀλλὰ καὶ ἔξω πολλὰ μακρὰν ἀπὸ ἐκεῖνα. Μεγαλοπρεπέστατα εὐεργετοῦσεν ὄχι μόνον τοὺς φίλους του, ἀλλ' ἀκόμι καὶ τοὺς ἰδίους ἐχθρούς του, κάμνοντας ἔτζι τοὺς μὲν φίλους πλέα εὐνοϊκούς, τοὺς δὲ ἐχθροὺς πλέα μετρίους· μάλιστα δὲ καὶ ἐστοχάζετο, ὅτι καθὼς ὁ ἥλιος ἀνατέλλει ὄχι μόνον διὰ τοὺς ἀγαθούς, ἀλλ' ἐξίσου εἰς ὅλους, κακούς τε καὶ ἀγαθούς, ἔτζι πρέπει καὶ ὁ ἄριστος ἡγεμὼν ἀδιαφόρως νὰ ἐφαπλοῖ εἰς ὅλους, καὶ φίλους καὶ ἐχθρούς, τὰς αὐθεντικάς του εὐεργεσίας· καὶ στρέφοντας ἀείποτε εἰς τὴν μνήμην του τὸ βασιλοπρεπέστατον ἐκεῖνο Τίτου τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης παράγγελμα, ὅτι δηλαδὴ οὐδένα δεῖ κενὸν ἀποπέμπεσθαι ἀπὸ τοῦ βασιλέως, ποῖος τάχα νὰ ἤθελε παῤῥησιασθῇ εἰς τὸν κατάστερον οὐρανὸν τοῦ πανεκλάμπρου του προσώπου

[1] Πρβλ. Παροιμ. ιθ', 22.

www.dacoromanica.ro

καὶ νὰ μὴν ἀναχωρήσῃ πασίχαρος, ἂν ἦτον λυπημένος, εὔπορος, ἂν ἦτον ἄπορος, πλούσιος, ἂν ἦτον πτωχός, δικαιωμένος, ἂν ἦτον ἠδικημένος, καὶ ζωογονημένος, ἂν ἦτον ἄξιος θανάτου; Καὶ νομίζοντας τὴν ἡμέραν ὁποῦ δὲν εὐεργετοῦσεν ὄχι πῶς νὰ μὴν αὐθέντευε, καθὼς ἔλεγε Τιβέριος ὁ μέγας αὐτοκράτωρ, ἀλλὰ μάλιστα πῶς νὰ μὴν ἔζουσε, δὲν ἐξημέρωνεν ἡμέρα, ὁποῦ νὰ μὴν ἀκουσθοῦσι παμπληθέστατα τὰ αὐθεντικά του ἐλέη· δὲν ἀπερνοῦσεν ὥρα, ὁποῦ νὰ μὴν εὐεργετήσῃ ποῖον μὲ αὐθεντικὰ ἀξιώματα, ποῖον μὲ χαρίσματα μεγαλοπρεπέστατα, ποῖον μὲ τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων του, ποῖον μὲ συμβουλήν, ποῖον μὲ λόγον παραινετικόν, ποῖον μὲ πατρικὴν νουθεσίαν καὶ ποῖον μὲ γράμματα συστατικὰ εἰς διαφόρους ἀλλοτριογενεῖς ἡγεμόνας.

15. Μὰ πιστεύσατέ μοι, ὅτι καὶ ἐγὼ δὲν ἠξεύρω, τί νὰ εἰπῶ· ἐπειδὴ νὰ πάλιν ἡ ζηλωτὴς τῶν καλῶν Οὐγγροβλάχια, ὁποῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ βλέπῃ τὴν σοβαρὰν τῆς Μολδοβίας ὀφρύν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ὑστερεῖ ἀπὸ τὸ μέγα της καύχημα, ἕλκουσα πρὸς ἑαυτὴν ἐκ δευτέρου τὸν μεγαλοπρεπέστατον αὐθέντην Γρηγόρβοδα· μάλιστα δὲ καὶ μὲ τόσην ταχύτητα, ὁποῦ δὲν ἠμπορῶ νὰ καταλάβω ἢ διατὶ ἐφοβήθη, μήπως δὲν ἤθελεν τὸν προφθάσῃ, ἢ διατὶ ἔτζι τὴν ἐβίασαν αἱ καιρικαὶ περιστάσεις, ἢ διατὶ προγνωστικὴ ἠγάπησε νὰ διαμένῃ ἡ δόξα της εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας μὲ τὴν πάντιμον παρακαταθήκην, ὁποῦ ἔκρυψεν εἰς τὰ σπλάγχνα της. Ἢ οὕτως ὅμως ἢ ἄλλως, νὰ ὁποῦ ἀνατέλλοντας ἀπὸ τὰ βορειότερα ἐκεῖνα μέρη ἔφθασεν ἐκ δευτέρου εἰς τοῦτα τὰ δυτικώτερα ὁ λαμπροφόρος ἐκεῖνος πλανήτης· καὶ εὐθὺς χρυσαῖ τόσαι ἐπιῤῥοαὶ παντὸς ἀγαθοῦ εἰς τὴν εὐλογημένην τῆς Οὐγγροβλαχίας τζάραν, ὁποῦ ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε καιρὸν τοσοῦτον, οὔτε εὐφράδειαν τοσαύτην νὰ τὰς ἐξαριθμήσω· μάλιστα ὁποῦ καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια πράγματα ὡς ἀρτίως γεγενημένα μεγαλοφωνότατα κηρύττουσι τὸν ἐργάτην τους, ἴσως δὲ καὶ νὰ ἀπηχοῦσιν ἔτι εἰς τῶν ἀνθρώπων τὰ ὦτα· πλέα δαψιλέστερος εἰς τὸ μεταδοτικόν, πλέα γενναῖος εἰς τὰ φρονήματα, πλέα θαυμαστὸς εἰς τὴν ἐπιείκειαν, πλέα μεγαλοπρεπὴς εἰς τὰς εὐεργεσίας, λαμπρότερος εἰς τὰ ἐλέη, φιλανθρωπότερος εἰς τοὺς ὑπευθύνους, εἰς ὅλους εὐμενής, εἰς ὅλους προσηνής, πατὴρ εἰς ὅλους φιλόστοργος καὶ γαληνότατος αὐθέντης. Καὶ σιωπῶντας ἐγὼ διὰ τὴν ὥραν ἀφίνω τοὺς ἁγίους ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον ὁμοῦ τὸν ὁσιώτατον τῶν ἱερέων κατάλογον μὲ εὐχὰς ὅσας καὶ εὐλογίας νὰ κηρύττουσι τὴν μεγάλην εὐλάβειαν, ὁποῦ ἐπρόσφερεν εἰς τὸ πανίερον τάγμα τους καὶ τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα μηνιαῖα ἐφόδια, μὲ τὰ ὁποῖα τοὺς ἐπλούτει ἡ πανέκλαμπρος δεξιά του. Ἀφίνω τοὺς σοφοὺς καὶ σπουδαίους μὲ λόγους ὅσους ἐγκωμιαστικοὺς νὰ διηγοῦνται τὴν αὐθεντικὴν μεγαλοπρεπεστάτην περίθαλψιν ὁποῦ εἶχαν· ἀφίνω τοὺς ἐξ εὐγενῶν ἐκπεπτωκότας μὲ εὐχαριστίας ὅσας νὰ κηρύττουσι τὰ πρὸς αὐτοὺς πανέκλαμπρά του ἐλέη· ἀφίνω τὰς ὀρφανὰς παρθένους μὲ εὐγνωμοσύνην ὅσην νὰ κηρύττουσι τὰ μεγαλοπρεπῆ χαρίσματα, διὰ τῶν ὁποίων τὰς συνέζευξε μὲ ἄνδρας· ἀφίνω τὰς χηρευούσας γυναῖκας, ἀφίνω τοὺς πτωχοὺς καὶ ξένους· ἅπαντας τοὺς ἀφίνω, διὰ νὰ κηρύττουσιν ἅπαντες τὰ χαριτόβρυτα ἐκεῖνα τοῦ Γρηγόρβοδα προτερήματα. Καὶ ἐγὼ ἕως τόσον σᾶς παρακαλῶ ὄχι νὰ ἐνθυμηθῆτε, ἀλλὰ νὰ γυρίσετε μάλιστα καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σας νὰ ἴδῆτε. Βλέπετε ἐκεῖνο τὸ ἱερὸν καὶ ἅγιον μοναστήριον, ὁποῦ τιμᾶται μὲ τὸν περικαλλέστατον ναὸν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονός, τὸ προκείμενον (λέγω) αὐτοῦ ἔξω εἰς τὸ προάστειον; ὅλον εἶναι ἐκεῖνο τοῦ πανεκλαμπροτάτου Γρηγόρβοδα ἀξιοπρεπέστατον ἀποτέλεσμα. Τὸ ἠξεύρετε ὅλοι, ὅτι εἰς τὴν πρώτην του αὐθεντίαν τὸ ἄρχισε καὶ εἰς τὴν δευτέραν ταύτην τὸ ἐτελείωσεν· εἰς τοῦ ὁποίου τὴν οἰκοδομὴν ὄχι μόνον αὐθεντικὰ τάλαντα πολλὰ ἀφειδῶς ἐξωδίασεν, ἀλλ' ἀκόμι καὶ μετὰ χαρᾶς μεγάλης καὶ φιλοτίμου σπουδῆς μὲ τὴν ἔκλαμπρον παρουσίαν του ἐπιστατοῦσεν· ὄχι μόνον μὲ πολλὰ αὐθεντικὰ ἀναθήματα τὸ ἐποίκισεν, ἀλλ' ἀκόμι καὶ μὲ πανήγυριν ἐτήσιον τὸ ἐτίμησε. Πρόκειται δὲ εἰς τὸ ὡραιότερον ἐκεῖνο τοῦ προαστείου μέρος ὄχι μόνον διὰ ἁπλῆν τῆς χαριουπόλεως ταύτης εὐφροσύνην, ἀλλ' ἀκόμι καὶ διὰ κοινὸν καταγώγιον τῶν παραπορευομένων ξένων καὶ τῶν ἀπόρων ἀσθενῶν αὐθεντικὸν νοσοκομεῖον. Δὲν εἶναι χρεία περὶ τούτου νὰ εἰπῶ περισσότερον, ἐπειδὴ εἶναι ἱκανὸν αὐτὸ τὸ ἔργον νὰ κηρύττῃ εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας τὸν ἴδιόν του αὐτουργέτην. Λέγω ὅμως τὸ τελευταῖον ἐκεῖνο, μὰ καὶ πλέα θαυμασιώτερόν του κατόρθωμα, μὲ τὸ ὁποῖον ὡσὰν διά τινος χρυσῆς σφραγῖδος ἐπεσφράγισεν ὅλα τὰ ἄλλα· ἐκεῖνο λέγω, διὰ τοῦ ὁποίου μᾶς ἔκαμε πληρωμένην νὰ ἴδοῦμεν εἰς τὰς ἡμέρας μας τὴν πρόῤῥησιν τοῦ Ἡσαΐου, ὅτι δηλαδὴ θέλει ἔλθῃ καιρός,

www.dacoromanica.ro

εἰς τὸν ὁποῖον ἔχομεν νὰ ἰδοῦμεν πρᾶγμα πολλὰ θαυμάσιον, νὰ συννέμωνται (λέγει) ὁμοῦ οἱ λύκοι μετὰ τῶν ἀρνίων, αἱ παρδάλεις μετὰ τῶν ἐρίφων καὶ οἱ λέοντες μετὰ τῶν μοσχαρίων· «καὶ ταῦρος καὶ λέων ἅμα βοσκηθήσονται καὶ οὐ μὴ κακοποιήσουσιν, οὐ δὲ μὴ δύνωνται ἀπολέσαι οὐδένα» [1]. Μὲ τοὺς λύκους, μὲ τοὺς λέοντας καὶ μὲ τὰς παρδάλεις ἀλληγορικῶς ἐξωμοίωσεν ὁ προφήτης ὅλους τοὺς κακοποιούς, τοὺς ἁρπακτικούς, τοὺς ἀνδροφόνους, τοὺς αἱμοβόρους καὶ παντελῶς ἐκτεθηριωμένους ἀνθρώπους, ὁποῦ ἀφειδῶς λυμαίνονται καὶ κατασπαράττουσιν ὅλα τὰ ἁπλούστατα τῆς λογικῆς ποίμνης τοῦ Χριστοῦ μοσχάρια καὶ ἀρνία. Καὶ ὅμως εἰς τὰς ἡμέρας μας ἐπληρώθη, καθὼς εἶπα, ἡ προφητεία ἐκείνη, ὡσὰν ὁποῦ εἴδαμεν φανερὰ ὅλους τοὺς κακοὺς ἐκείνους, ὡσὰν νὰ ἄλλαξαν τὴν φυσικήν τους κακίαν εἰς τὴν τῶν ἀρνίων ἁπλότητα καὶ κακίαν, ἔτζι νὰ συμπολιτεύωνται καὶ νὰ συνδιαιτῶνται μὲ τοὺς χριστιανούς, χωρὶς νὰ δύνωνται νὰ τοὺς βλάψουν· «καὶ οὐ μὴ κακοποιήσουσιν, οὐδὲ μὴ δύνωνται ἀπολέσαι οὐδένα». Καὶ ταύτης τῆς θαυμασίου ἀπὸ τὴν θηριώδη τῶν κακῶν ἐκείνων κακίαν εἰς τὴν τῶν ἀρνίων ἁπλότητα καὶ ἀκακίαν μεταμορφώσεως καὶ μεταβολῆς, ποῖος τάχα νὰ ἐστάθη ὁ αἴτιος; Σὺ μόνη, ὦ γενναιοτάτη ψυχὴ τοῦ Γρηγόρβοδα· σὺ (λέγω) μόνη ἠμπόρεσες νὰ κατορθώσῃς ἕνα τοιοῦτον πρὸ πολλοῦ ποθούμενον θαυμάσιον ἔργον εἰς ὅλην τὴν γῆν τῆς αὐθεντικῆς σου ἐπικρατείας. Ἡ ἐδική σου φρόνησις ἐστάθη τόσον βαθεῖα καὶ ὑψηλή, ὁποῦ θαυμασίως μετέβαλεν εἰς ἁπλούστατα ἀρνία τοὺς πρώην ἀγρίους ἐκείνους καὶ ἀνημέρους λύκους, καὶ ἐκατάστησεν εἰρήνην βαθεῖαν καὶ ἐλευθερίαν μεγάλην εἰς τὸ νὰ περιπατῇ καθ' ἕνας ἄφοβα ὅπου θέλει. Ὁ φόβος τοῦ πανεκλάμπρου σου ὀνόματος ἔκαμεν ὅλους τοὺς αἱμοβόρους καὶ ἀνδροφόνους ἐκείνους, ὁποῦ τρομασμένοι μὲ πολλὴν συστολὴν νὰ περιμαζωχθοῦσιν εἰς τὰ ὅριά τους, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἄγρια θηρία ἢ καταδύονται ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς, ἢ φεύγουσιν εἰς τοὺς πλέα ἀδιοδεύτους τόπους.

16. Σύ, ὦ τρισολβία ψυχή, σύ, ὦ μυρίων ἐγκωμίων ἐπαξία, ὁποῦ ἐστάθης βέβαια θαῦμα μέγα εἰς τοῦτον τὸν καθ' ἡμᾶς αἰῶνα, περισφαλίζουσα ἐν ἑαυτῇ ὡσὰν εἰς χρυσοῦν θησαυροφυλάκιον ὅλα ὁμοῦ τῆς φύσεως τὰ χαρίσματα, εἰς τρόπον ὁποῦ ἠμποροῦσε νὰ καυχᾶται ὄχι μία ἡγεμονία, ἡ ὁποία ἐστάθη μία βραχυτάτη ἐξουσία πρὸς τὸν μεγαλοφυέστατον νοῦν σου, ἀλλ' ἀκόμι καὶ μία μεγίστη αὐτοκρατορία, ἂν ἠξιοῦτο νὰ σοῦ ἐγχειρίσῃ εἰς τὴν πανέκλαμπρον δεξιὰν τὰ αὐτοκρατορικά της σκῆπτρα· καὶ δὲν ἠμπορεῖ τινας νὰ ἐγκαλέσῃ ὑπερβολὴν τοῦ λόγου, διατὶ ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ εἴδαμεν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μας, ἠμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ἐκεῖνα ὁποῦ δὲν εἴδαμεν μὲ τὸν νοῦν μας· ἐκ τῶν σαφῶν τὰ ἀσαφῆ. Σύ, ὁποῦ ἐστάθης βασιλοπρεπὴς κατὰ πάντα, βασιλοπρεπὴς εἰς τὸ νὰ διορᾷς πόῤῥωθεν ὅλα τὰ ἀντιπίπτοντα εἰς τὸ κράτος τῆς δόξης σου καὶ μὲ τὴν ἔμφρονά σου διοίκησιν ὡς ἀραχνιαῖα ὑφάσματα νὰ τὰ διαλύῃς· βασιλοπρεπὴς εἰς τὸ νὰ διοικῇς ὡς ἄριστος οἰακοστρόφος τῆς αὐθεντίας τὰ πράγματα εἰς οὕτω τεταραγμένον καὶ πανταχόθεν κυματούμενον πέλαγος, χωρὶς νὰ ξεπάσῃς παντελῶς ἀπὸ τὸ εἶναι τῆς γενναιοφροσύνης σου· βασιλοπρεπὴς εἰς τὸ νὰ ἕλκῃς ὡσὰν μαγνήτης καὶ μὲ τὴν γλυκύτητα τῶν χειλέων σου νὰ αἰχμαλωτίζῃς καὶ τὰς πλέα σιδηρᾶς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην σου· βασιλοπρεπὴς εἰς τὴν μεγαλόνοιαν, βασιλοπρεπὴς εἰς τὴν παῤῥησίαν, βασιλοπρεπὴς εἰς τὴν μεγαλοφροσύνην, βασιλοπρεπὴς εἰς τὸ βάσιμον καὶ σταθερὸν τῶν λογισμῶν σου, βασιλοπρεπὴς εἰς τὸ μεταδοτικόν· καὶ διὰ νὰ εἰπῶ μὲ ἕναν λόγον, σύ, ὦ γενναιοτάτη ψυχή, καὶ μὲ ὅλα σου τὰ κινήματα καὶ μὲ ὅλα σου τὰ ἔργα ἐπαράστησες εἰς τὸν κόσμον τὸ ἀχώρητον τοῦ μεγάλου σου πνεύματος εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ τῶν δύο ὁμοῦ εὐσεβεστάτων τούτων αὐθεντιῶν· ἔδειξες δηλαδὴ ὅτι σοῦ ἔπρεπε βασιλικὴ μᾶλλον καὶ ὄχι ἡγεμονικὴ ἐξουσία.

17. Μὰ τί τοῦτο, ἀκροαταί; τί τοῦτο; Ἐδῶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ λόγου μου καταλαμβάνω τεθορυβημένον τὸν ἑαυτόν μου. Φωνὴ ἀκούω νὰ βροντᾷ εἰς τὰ ὦτά μου πολλὰ θλιβερή. Σταθῆτε ὀλίγον, παρακαλῶ σας, νὰ ἀκούσω· ἄχ, ἤκουσα, ἤκουσα, ποῦ νὰ μὴν ἤθελα ἀκούσει· τί καὶ μὲ ποῖον στόμα, μὲ ποίαν γλῶσσαν νὰ σᾶς ἀναγγείλω ἀγγελίαν τοιαύτην; Καὶ ὅμως

---

[1]) Πρβλ. Ἡσαΐου ια', 6—9.

www.dacoromanica.ro

καὶ ἂν τὴν σιωπήσω, πάλιν δὲν ὠφελοῦμαι. «Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου»[1]. Ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸν εὐσεβέστατον, τὸν ὑψηλότατον καὶ πανεκλαμπρότατον ἡμῶν αὐθέντην κύριον κύριον Ἰωάννην Γρηγόριον Γκίκα βοεβόδα, τὸν ἐκάλεσε (λέγω) ἀπὸ τὴν ἐπίκηρον ταύτην ἡγεμονίαν εἰς τὴν ἀκήρατον ἐκείνην τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν, ἀπὸ τὰ πρόσκαιρα εἰς τὰ οὐράνια ἀγαθά, ἀπὸ τὴν φθορὰν εἰς τὴν ἀθανασίαν, ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. Μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, καὶ λοιπὸν τί ἔχω πλέα νὰ εἰπῶ ὁ δυστυχὴς ἐγὼ εἰς τὴν τόσον θλιβεράν, εἰς τὴν τόσον θρηνώδη τραγῳδίαν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἁρμόζουσι πλέα ἔπαινοι καὶ ἐγκώμια, ἀλλὰ δάκρυα καὶ θρῆνοι; Ἀπέπτη, ἀλλοίμονον, ἀπέπτη εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἡ τρισολβία ἐκείνη ψυχὴ καὶ ἐγκατέλιπε νεκρὸν καὶ ἀκίνητον τὸ πανέκλαμπρον ἐκεῖνο σῶμα, ὁποῦ πρὸ ὀλίγου ἐλάμπρυνε μᾶλλον τὸν τῆς αὐθεντίας θρόνον, παρὰ ὁποῦ ἐλαμπρύνετο ἐξ ἐκείνου· ἐσίγησεν ἡ μελισταγὴς ἐκείνη γλῶσσα, ὁποῦ μὲ τὴν γλυκύτητά της ἐγοήτευε πᾶσαν καρδίαν εἰς τὴν ἀγάπην της· ἔκλεισαν οἱ ὀφαλμοὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἐφαίνοντο ὡσὰν δύο πλανῆται εἰς τὸν κατάστερον οὐρανὸν τοῦ πανεκλάμπρου του προσώπου· ἔκλεισε τὸ χαριτωμένον ἐκεῖνο καὶ γλυκύτατον στόμα, ὁποῦ ἐγλύκαινεν πᾶσαν πικραμένην καρδίαν. Καὶ ποῦ λοιπὸν ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐφροσύνη μας; ἀπέπτη. Ποῦ ἡ παρηγορία καὶ ἡ παραμυθία μας; ἀπέπτη. Ποῦ ἡ λαμπρότης τῆς δόξης μας; ἀπέπτη. Ποῦ ὁ στέφανος τοῦ ἡμετέρου καυχήματος; ἀπέπτη. Οἴμοι, οἴμοι, ἡ καρδία μου ἐταράχθη, ὁ νοῦς μου ἐσκοτίσθη καὶ ἡ γλῶσσα μου ἐξηράνθη ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ πάθους, ἀπὸ τὸ ἀφόρητον τῆς λύπης. Δὲν ἔχω πλέα τί νὰ εἰπῶ· συγχωρήσατέ μοι νὰ σιωπήσω. Καὶ ἐσεῖς ὡς τόσον, ὦ ποταμοί, ἐσεῖς, ὦ βρύσαι, ἐσεῖς, ὦ λίμναι καὶ πηγαί, δανείσατέ μοι δάκρυα εἰς τὸ νὰ κλαύσω κατ' ἀξίαν. Ἐσύ, ἐσύ, παρακαλῶ, ὦ θρηνητικώτατε τῶν προφητῶν Ἱερεμία, συντρόφευσέ με εἰς τοὺς θρήνους. Ὢ καὶ τί βαθεῖα ἀχλύς, ὁποῦ περιεχύθη τοὺς ὀφθαλμούς μου· ὢ καὶ τί ζοφερώτατον σκότος ἐζόφωσε τὰ πάντα· ὢ ἀνώμαλον, ὢ ἄστατον, ὢ μάταιον τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Ὄντως «ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης»[2]. Μάταιος ὁ πλοῦτος, μάταιον τὸ κάλλος, ματαία ἡ δόξα, ματαία ἡ ἡγεμονία, ματαία ἡ βασιλεία, μάταιος ὅλος ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων. «Ματαιότης ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης»· καπνὸς διαλυόμενος εἰς τὸν ἀέρα, σκιὰ ψευδής, ὄναρ ἀπατηλόν, ἀστραπὴ τοῦ οὐρανοῦ ἅμα φαινομένη καὶ ἀφανιζομένη. Παίγνιον ὄντως, παίγνιον ὁ βίος ἡμῶν, ἀκροαταὶ εὐγενέστατοι· παίγνιον, διατὶ σήμερον πλουτοῦμεν καὶ αὔριον πτωχεύομεν· παίγνιον, διατὶ σήμερον εὐφραινόμεθα καὶ αὔριον λυπούμεθα· παίγνιον, διατὶ σήμερον ἔνδοξοι καὶ αὔριον ταπεινοί· παίγνιον, διατὶ σήμερον γέλοια καὶ αὔριον θρῆνοι· παίγνιον τέλος πάντων, διατὶ σήμερον ζωὴ καὶ αὔριον θάνατος· σήμερον ἐπὶ γῆς καὶ αὔριον ὑπὸ γῆν. «Γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ»[3]· ἀπόφασις θεϊκή, ὁποῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὴν ἀποφύγωμεν· ποτήριον κοινόν, ὁποῦ πρέπει νὰ τὸ πίωμεν ὅλοι. Μὰ ἄχ, Θάνατε σκληρέ, ἄχ, ἁμαρτία φαρμακερή, τοῦ θανάτου πρωταίτιε· «διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος»[4]. Ἐσύ, ὦ Θάνατε, ὡσὰν τυφλὸς τοξότης ἔτζι ῥίπτεις τὴν σαΐταν σου, ὅθεν φθάσῃς· ὡσὰν ἀνήμερον θηρίον ἔτζι ἁπλώνεις τοὺς ὄνυχας σου εἰς ὅλους ἐξίσου· ὡσὰν τύραννος σκληρὸς ἔτζι μὲ τὸ πικρόν σου δρέπανον καταθερίζεις ὅλους ἐξίσου. Δὲν δύναται νὰ σοῦ ἐμποδίσῃ τὴν ὁρμὴν οὔτε σοφία, οὔτε ἀνδρία, οὔτε πλοῦτος, οὔτε εὐγένεια. Ἐμβαίνεις μὲ ἐλεύθερον πόδα τόσον εἰς τὰ ὑψηλὰ παλάτια τῶν ἀρχόντων, ὡσὰν καὶ εἰς τὰ ταπεινὰ ὀσπίτια τῶν πτωχῶν· δὲν φοβᾶσαι εἰς τῶν δορυφόρων τὰ πλήθη, δὲν μαλακώνεσαι εἰς τὰ δάκρυα, δὲν δυσωπεῖσαι εἰς τὰς δεήσεις, ἀλλὰ μὲ ὠμότητα πλέα παρὰ ἀπάνθρωπον ἁρπάζεις ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ χώνεις εἰς τὴν γῆν· σφαλίζεις ὑποκάτω εἰς ἕνα λίθον καὶ κλείεις εἰς ἕνα ἄχαρον σκοτεινὸν μνημεῖον ὅλους ἐξίσου, βασιλεῖς, ἰδιώτας, ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους, πλουσίους καὶ πένητας, εὐγενεῖς καὶ ἀτίμους. Ἄχ, Θάνατε καὶ πάντα σκληρέ, τώρα ὅμως πλέα σκληρότερε, ὡσὰν ὁποῦ ἐλύπησες ὄχι ἕνα ὀσπίτιον ἢ μίαν συγγένειαν, ἀλλὰ ἀναρίθμητα πλήθη. Ἄχ, Θάνατε, Θάνατε, Θάνατε καὶ πάντα σκληρέ, σήμερον ὅμως πλέα σκληρότερε,

[1]) Πρβλ. Ματθ. κε', 21.
[2]) Ἐκκλ. α', 2.
[3]) Γεν. γ', 19.
[4]) Ῥωμ. ε', 12.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ὡσὰν ὁποῦ μὲ θηριώδη ἀπανθρωπότητα ἐβύθισες εἰς τὸν βυθὸν τῆς λύπης τὸν εὐσεβέστατον, τὸν ὑψηλότατον καὶ πανεκλαμπρότατον ἡμῶν αὐθέντην κύριον κύριον Ἰωάννην Ματθαῖον Γκίκα βοεβόδα, ὑστερῶντάς τον ἀπὸ τοιοῦτον φιλοστοργώτατον πατέρα καὶ εὐμενέστατον αὐθέντην. Ἐβάπτισες ἀνηλεῶς εἰς τῶν δακρύων τὰ ῥεύματα τὴν εὐσεβεστάτην καὶ πανεκλαμπροτάτην κυρίαν κυρίαν ἡμῶν δόμναν, χωρίζοντάς την ἀπὸ τὸν γλυκύτατον σύζυγόν της· ἐκάλυψες μὲ τὰ πυκνότατα ἐκεῖνα καὶ σκοτεινὰ τῆς ἀθυμίας νέφη τὰ πανέκλαμπρα πρόσωπα τοῦ ἐκλαμπροτάτου (λέγω) μπεϊζαδὲ καὶ ἐκλαμπροτάτης δομνίτζας, καὶ ἔστρεψας τοὺς ὀφθαλμοὺς των εἰς τόσας βρύσας καὶ πηγὰς ὀδυρμῶν. Ἄχ, Θάνατε καὶ πάντα σκληρέ, σήμερον πλέα σκληρότερε, ὡσὰν ὁποῦ ἐλύπησες ὅλην ὁμοῦ τὴν χρυσῆν καὶ πανευγενεστάτην συγγένειαν τοῦ μακαρίτου· ἐλύπησες μὲ ἕνα τυφλόν σου κίνημα καὶ Ἐκκλησίαν καὶ πατριάρχας, καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ σοφοὺς καὶ διδασκάλους, καὶ ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους· ἐσύγχυσες τὸ πνεῦμά μας, ἐτάραξες τὰς καρδίας μας καὶ σχεδὸν ἔκοψες ἀπὸ ὅλους τὸ περισσότερον μέρος τῆς ζωῆς μας, ἐπειδὴ καὶ ἔσβυσας, ὦ σκληρέ, τὸν πλανήτην ἐκεῖνον, ὁποῦ μὲ τὰς χρυσᾶς του ἀκτῖνας μᾶς φωταγωγοῦσεν εἰς τῆς πτωχείας τὰ σκότη· ἔκλεισες τὴν χεῖρα ἐκείνην, ὁποῦ ἦτον πάντοτε ἀνοικτὴ εἰς τὰς εὐεργεσίας· μᾶς ἐξήρανες τὴν πηγήν, ὁποῦ ἔῤῥεε τὸ γλυκύτατον τοῦ ἐλέους νᾶμα καὶ ἄφησες τὰς καρδίας μας νὰ φλογίζωνται τόσον, ὁποῦ μήτε τὰ δάκρυά μας νὰ δύνανται νὰ τὰς δροσίσουν, καὶ μ' ὅλον ὁποῦ χύνονται μὲ πολλὴν ἀφθονίαν.

18. Ἀλλ' ὦ φανερὴ πρὸς ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία, ὦ ἔλεος Θεοῦ ὁποῦ ἐχύθη πρὸς ἡμᾶς οὐρανόθεν ὡσὰν ἔγκαιρος ὑετὸς εἰς γῆν διψῶσαν, ἀφῆτέ με, παρακαλῶ, ἀφῆτέ με νὰ ἰδῶ μίαν φορὰν καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐκεῖνο ὁποῦ εἰς τὴν πολλήν μου θλῖψιν πρὸ ὀλίγου ἔστρεφεν εἰς τὸν νοῦν μου. Ναί, δὲν λανθάνομαι, ὄχι· χαρὰ καὶ εὐφροσύνη πρὸς ἐσὲ τὴν χηρεύουσαν Οὐγγροβλαχίαν· εὐφροσύνη λέγω πρὸς ἐσέ, διατὶ νὰ ὁποῦ μὲ ἵλεων ὄμμα ἐπέβλεψεν ὁ Θεὸς ἔτζι ὀγλήγορα τὴν χηρείαν σου καὶ σὲ ἐνέδυσε μὲ τὸν χιτῶνα τῆς εὐφροσύνης ταύτης. Δαβιτικῶς λοιπὸν πρέπει σου καὶ ἐσὲ νὰ βοήσῃς εἰς τὸν Θεόν· «ἔστρεψας τὸν κοπετόν μου εἰς χαρὰν ἐμοί· διέῤῥηξας τὸν σάκκον μου εἰς εὐφροσύνην καὶ ἔδωκάς με εἰς ὑπερασπισμόν» [1]· ἐπειδὴ νὰ ὁποῦ ἐνηγκαλίσθη ὁ πανέκλαμπρος θρόνος σου τὸν γνήσιον διάδοχον τοῦ ἀειμνήστου προτέρου αὐθέντου σου, νὰ ὁποῦ ἀπὸ τὴν πατρικὴν μετεπήδησεν εἰς τὴν υἱϊκὴν πανέκλαμπρον δεξιάν· τὰ σκῆπτρα τοῦ θεοστηρίκτου σου κράτους καὶ τὸ περίβλεπτον τῆς αὐθεντίας σου στέμμα ἐτέθη παρὰ Θεοῦ εἰς τὴν πανέκλαμπρον κορυφὴν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Ματθαίου Γκίκα βοεβόδα· νὰ ὁποῦ ὡς ἄλλος Σολομὼν δεδοξασμένος κάθεται εἰς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διοικῶντας τὰ σκῆπτρά σου μὲ τὴν ἰδίαν φρόνησιν ἐκείνου, πατρῴζων κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα· πατρῴζει βέβαια ὄχι μόνον διατὶ τὴν βλέπομεν νὰ χαρακτηρίζῃ ὅλον τὸν ἀοίδιμον αὐτῆς φιλοστοργώτατον πατέρα καθ' ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ τῆς μορφῆς ἐκτυπώματα, ἀλλ' ἀκόμι καὶ διατὶ τὸν παραστήνει καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ψυχῆς εὐγένειαν καὶ λαμπρότητα. Μάλιστα εὔελπις ἐγὼ φαντάζομαι καὶ ἄλλο τι περισσότερον, ὅτι δηλαδὴ καθὼς οἱ φρόνιμοι παῖδες λαμβάνοντες τὴν πατρικὴν περιουσίαν δὲν ἀρκοῦνται εἰς ἐκείνην, ἀλλὰ πάσχουσιν νὰ τὴν ὑπεραυξήσουν, ἔτζι καὶ τὸ θεοστήρικτον αὐτῆς καὶ πανέκλαμπρον ὕψος δὲν θέλει εὐχαριστηθῆ εἰς μόνην τὴν προγονικὴν ἀρετήν, ἀλλὰ θέλει προσθέσει καὶ τὰ ἐδικά της. Ὅθεν ἔχει νὰ φανῇ κοινότατον εἰς ὅλους καλόν, καθὼς καὶ τὸ πανέκλαμπρόν της ὄνομα σαφέστατα τὴν κηρύττει· ἐπειδὴ τὸ χρυσοῦν τοῦτο ὄνομα Ματθαῖος δῶρον ἑρμηνεύεται ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῆς ἁγίας Γραφῆς ἑρμηνέας. Καὶ λοιπόν, ἂν εἶναι δῶρον παρὰ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς δεδωρημένον, πῶς δὲν θέλει φανῆ κοινότατον καλὸν εἰς ὅλους; τὸ δῶρον διὰ τοῦτο λέγεται δῶρον, διατὶ δωρεῖται χωρὶς νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὰ ἔργα· μά, ὅταν δωρεῖται ἀποβλέποντας εἰς τὰ ἔργα, τότε δὲν εἶναι οὔτε λέγεται πλέα δῶρον, ἀλλὰ ἁπλοῦς μισθὸς τῶν ἔργων.

19. Ἐκατάλαβα ὅμως, πῶς ὡσὰν νὰ ἐλησμόνησα τὸν ἑαυτόν μου· ἔτζι ἄφησα τὸν λόγον νὰ ξεπελαγίζῃ εἰς ἄλλα νέα δύσπλωτα ἐγκωμίων πελάγη· ὅθεν καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ

[1]) Πρβλ. Ψαλμ. κθ', 12.

πρέπει νὰ τὸν ἐγκαθορμίσω εἰς τὸν ἴδιον τῆς σιωπῆς λιμένα. Καὶ σὺ μέν, ὦ γενναιοτάτη, σύ, ὦ μακαρία ψυχὴ τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου μας, ἀφ οὗ ἠξιώθης τῆς μακαρίας ἐκείνης φωνῆς, «εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου» [1]· ἀφ' οὗ ἀπέλαυες τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν τοῦ παραδείσου, ἔπαρον οὐρανόθεν τὴν πατρικήν σου δεξιὰν καὶ εὐλόγησον τὸν φίλτατον υἱόν σου, ἡμέτερον δὲ αὐθέντην τε καὶ ἡγεμόνα· εὔχου εἰς τὸν Θεὸν νὰ ὑποστηρίζῃ τὸ πανέκλαμπρον ὕψος τῆς δόξης του, νὰ τοῦ ἐπιβραβεύῃ εἰρήνην σταθερὰν καὶ στερέωσιν ἀδιάσειστον εἰς τὸν πανέκλαμπρον θρόνον του, καὶ νὰ τὸν ἀξιώσῃ πάντοτε μὲ τὴν ἰδίαν του δόξαν, νὰ φθάσῃ εἰς γῆρας βαθύτατον· παρ' ἡμῶν δὲ πάντων δέξαι τὴν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας συγχώρησιν εἰς μνημόσυνον τῆς κατὰ δύναμιν εὐχαριστίας· παρ' ἐμοῦ δὲ τοῦ ἐλαχίστου καὶ ἀμαθοῦς δέχθητι εὐμενῶς τὸν παρόντα ἐπικήδειον λόγον εἰς αἴδιον εὐχαριστίας μνήμην τῶν ἀπείρων σου πρὸς ἐμὲ εὐεργεσιῶν καὶ χαρίτων εἰς ἀϊδίου μνήμης εὐχαριστίαν.

Ὁ παρὰ τῆς αὐτοῦ μακαρίας ὑψηλότητος μεγάλως εὐεργετηθεὶς
ἐλάχιστος ἐν ἱεροδιακόνοις καὶ ἱεροκήρυξι
Ἄνθιμος ὁ ἐκ Θερμίων.

---

[1] Ματθ. κε', 21.

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ.

Σελ.	3, 19	Σίλη,	Γράφε	Σίλη.
»	4, 31/32	Χαρμαλί... Μουστάπασα-κιοπρεσί *(οὕτως ἐν τῷ κώδικι)*	»	Χαρμανλί... Μουσταφά-πασα-κιοπρεσί
»	5, 46	δυσκολάς	»	δύσκολες
»	6, 24	Φραγγέλιος *(οὕτως ἐν τῷ κώδικι· ἀλλὰ πρβλ. σ. 5, 1)*	»	Φαγγέλιος
»	7, 14	στρατιγοῦ	»	στρατηγοῦ
»	8, 2	ἐστόντας	»	ἔστοντας
»	» 15	Εστάθη	»	Ἐστάθη
»	10, 17	ἀπὸ	»	ἀπὸ
»	» 25	καφταντζῆ	»	Καφταντζῆ-
»	» 40	καπιτζιλάρ-	»	καπιτζιλάρ-
»	» 45/46	προτείνοντες	»	προτείνοντος
»	11, 8	Δαρμπεκιρ-	»	Διαρμπεκίρ-
»	» 10	-αλαίμπεῖς	»	-αλαΐμπεῖς
»	12, 3	ο Τοῦρκοι	»	οἱ Τοῦρκοι
»	» 30	Γάτα *(οὕτως ἐν τῷ ἀπογράφῳ, ἀλλὰ πρβλ. σ. 12, 7)*	»	Τάτα
»	13, 35	μικριὰ	»	μακριὰ
»	14, 15	νῆσον	»	Νῆσον
»	» 37	φρουσᾶτα	»	φουσᾶτα
»	15, 1	ἀριστερὸν	»	ἀριστερὸν
»	» 43	νὰ χωρήσουν *(οὕτως ἐν τῷ κώδικι)*	»	νὰ <ἀνα>χωρήσουν
»	17, 37	Ζερπερεκτζῆ-πασι	»	Ζεμπερεκτζῆ-πασι
»	22, 12	ἐξαγγέλων	»	ἐξαγγέλλων
»	» 20	Κλαδιούπολιν	»	Κλαυδιούπολιν
»	» 27	Σαξονίου	»	Σαξωνίου
»	26, 49	κα	»	καὶ
»	27, 5	καταλελοίπησαν	»	καταλελοίπεισαν
»	» 15	ἐπεπήγγησαν	»	ἐπαπήγγειλαν
»	29, 33	ἐκεῖ· ἤρχοντο	»	ἐκεῖ ἤρχοντο
»	» 34	Σεξάρδιον *(οὕτως ἐν τῷ κώδικι· ἀλλ᾽ ἴδε ἀνωτέρω Σεξάρι καὶ Σεξάριον*	»	Σεξάριον
»	» 36	Σεϊζδαρῖνον	»	Σεϊτδαρῖνον
»	» 45	ἰέννατ	»	ἰέναι
»	30, 6	Σαούς-πασας	»	Σιαούς-πασας
»	» 19	Μπεγράδου	»	Μπελγράδου
»	» 23	ζαλχανατζῆ	»	Ζαλχανατζῆ-
»	» 32	Σεγεζίνου	»	Σεγετίνου
»	32, 2	Πέτσοδον	»	Πέτζοδον
»	» 22	ἐνετικοῦ	»	Ἐνετικοῦ
»	» 29	εἰς ἀκριβῶς	»	οἷς ἀκριβῶς
»	» 31	γιανιτσάρων	»	γιανιτζάρων
»	33, 4	γαινιτζάρων	»	γιανιτζάρων

www.dacoromanica.ro

Σελ.			Γράφε	
»	34, 2	Σαούς-πασα	»	Σιαούς-πασα
»	» 19	Βαλπόδας	»	Βαλπόδας
»	35, 12	Κατιτζόγλους	»	Κατιρτζόγλους
»	» 16	Τσίκογλης	»	Τζίκογλης
»	» 21	Διαληφθέντων δὲ γραμμάτων, νεωστὶ	»	Διὰ ληφθέντων δὲ γραμμάτων νεωστὶ
»	» 33	στρατοπέδου, ὅτε	»	στρατοπέδου ὅ τε
»	36, 11	κατέπεμψαν, ἀπὸ	»	κατέπεμψαν ἀπὸ
»	37, 4	λόγας (*οὕτως ἐν τῷ κώδικι*)	»	λόχους
»	» 5	ἀνωγαίω	»	ἀνωγαίῳ
»	» 11	συνωμώσαντο	»	συνωμόσαντο
»	38, 11	χαρμεπέστατον	»	χαμερπέστατον
»	39, 5	χερσοννήσου	»	χερσονήσου
»	» 41	Ἰμπραχόρ-αγα	»	ἰμπραχόρ-αγα
»	40, 45	καὶ γιουμπρούκ-	»	καὶ ὁ γιουμπρούκ-
»	41, 36	γιανιτσάραγαν	»	γιανιτζάραγαν
»	42, 3	φετβατζῆ	»	Φετβατζῆ-
»	» 24	Τζαούς-μπασις	»	τζαούς-μπασις
»	45, 20	φεραρί	»	Φεραρί
»	58, 27	Ἁγίου	»	ἁγίου
»	64, 34	ἀναγκαῖα ὅμως	»	ἀναγκαῖα, ὅμως
»	66, 26	Βάρνιτσας	»	Βάρνιτζας
»	» 32	ιγ' ἔστειλαν	»	ιγ', ἔστειλαν
»	68, 31	Βάρνιτσας	»	Βάρνιτζας
»	69, 37	παρακαλῶντα-	»	παρακαλῶντας
»	» 44	Ἐμς	»	Ἐμᾶς
»	70, 1	θέλουν	»	θέλουν
»	74, 37	κομάτι λαίμμαργος	»	κομμάτι λαίμαργος
»	76, 12	βάλλλουν	»	βάλουν
»	79, 13	Τζινοῦτον	»	τζινοῦτον
»	80, 40	Δομνήτζας	»	δομνήτζας
»	87, 30	τάς	»	τῆς
»	89, 30	ἀγαν	»	ἄγαν
»	94, 33	Μουνδαννκότης	»	Μουνδανιώτης
»	100, 27	κοῦλτζασσου	»	Κοῦλτζασσου-
»	112, 35	Τζεγκέλκιο	»	Τζεγκέλκιοϊ
»	113, 14	Κατζᾶ-ταρλᾶν	»	Κοτζᾶ-ταρλᾶν
»	118, 38	καπουτάν-πασᾶ, καὶ Χάλια-Ἰσμαὴλ-	»	καπουτάν-πασᾶ καὶ χάλια-Ἰσμαὴλ-
»	119, 2	Χατζῆ-Σαλγ-πασᾶς	»	Χατζῆ-Σαλὴχ-πασᾶς
»	126, 22	ζαρπχανὲ-	»	Ζαρπχανὲ-
»	130, 41	ζαρπχανὲ-	»	Ζαρπχανὲ-
»	131, 20	ζαρπχανὲ-	»	Ζαρπχανὲ-
»	» 22	τοπχανὲ-	»	Τοπχανὲ-
»	164, 32	-Γεγὲκ-	»	-Γεγὲν-
»	165, 16	ὅπου	»	ὁποῦ
»	166, 44	θαγατέρας	»	θυγατέρας
»	167, 40	καθ' ἣν τὴν ὑγείαν του,	»	τὴν ὑγείαν του, καθ' ἣν
»	169, 26	ὑπευθαυμάσας	»	ὑπερθαυμάσας
»	171, 22	γιουμρουτζῆς	»	γιουμρουκτζῆς
»	175, 45	ἀποσταστοῦσι	»	ἀποστατοῦσι
»	178, 4	χερσοννήσου	»	χερσονήσου
»	179, 31	Ῥακοβίτζα. Τέλος	»	Ῥακοβίτζα, τέλος
»	181, 36	συλβουλευθῇ	»	συμβουλευθῇ
»	182, 7	-πασᾶ, τῆς	»	-πασᾶ τῆς
»	183, 34,35	λεγόμενον	»	λεγόμενον
»	184, 37	Σουλτάν	»	σουλτάν
»	185, 19	συνείθειαν	»	συνήθειαν
»	195, 28	τὰ χαροποιῇς	»	νὰ χαροποιῇς

www.dacoromanica.ro

Σελ.		Γράφε	
» 197, 46	ἑβραϊκὴ	»	Ἑβραϊκὴ
» 215, 4	ἀνομοίας	»	ἀνομίας
» 221, 46	γροκοῦσι	»	γροικοῦσι
» 226, 39	ἐπαναστάσεις	»	ἐπαναστάσεως
» 227, 2	σοφίας σου, ὑπεράγαθε Κύριε. Εὐχαριστοῦμεν	»	σοφίας σου. Ὑπεράγαθε Κύριε, εὐχαριστοῦμεν
» 231, 33	φυλάξουν	»	νὰ φυλάξουν
» 232, 18	ἀνομοίας	»	ἀνομίας
» » 21/22	δικαιολογίων	»	δικαιολογίαν
» 235, 46	ε, ναι	»	εἶναι
» 236, 10/11	εἰσελθεῖν ἤ	»	εἰσελθεῖν, ἤ
» 238, 46	πρόξενον	»	πρόξενα
» 239, 26	εἰς	»	εἰς
» » 28	ποῖα	»	ποία
» 245, 32	φρικοῦ	»	φρικτοῦ
» 253, 44	χρυσορόφων *(οὕτως ἐν τῷ κώδικι)*	»	χρυσωρόφων
» » 46	διορόφων τ. κ. τριορόφων *(οὕτως ἐν τῷ κώδικι)*	»	διωρόφων τ. κ. τριωρόφων
» » 49	συστήματα, ἐῶ	»	συστήματα ἐῶ
» 254, 22	εὐκλύστους *(οὕτως ἐν τῷ κώδικι)*	»	εὐκλείστους
» » 27	πίτυς *(οὕτως ἐν τῷ κώδικι)*	»	πίτεις
» 255, 40	λαχοῦσαι γονὴ	»	λαχοῦσα, γονὴ
» 256, 8	ἑλληνικοῖς	»	Ἑλληνικοῖς
» 257, 6	ἐποιεῖο	»	ἐποιεῖτο
» 258, 7	βασιλκιῇ	»	βασιλικῇ
» 263, 15	συγγώμων	»	συγγνώμων
» 264, 25	οὐχ	»	οὐκ
» 269, 11	κεκτημένον, εὐκλείας	»	κεκτημένον εὐκλείας
» 279, 1	ἄγα πητέ	»	ἀγαπητέ
» 280, 45	ἡ στολή, τῆς	»	ἡ στολὴ τῆς
» 281, 107	ᾗτον	»	ἦτον
» 282, 116	τὴν	»	στὴν
» 287, 347	ἔλεος μεγάλ'	»	ἔλεος, μεγάλ'
» 291, 511	Ἐξ ἱστορίας, φαίνεται,	»	Ἐξ ἱστορίας φαίνεται
» 293, 555	ἐκεῖναι	»	ἐκεῖ 'ναι
» » 577	περίμορφος, παρθένος	»	περίμορφος παρθένος
» » 585	κιξὸαβαρίσθη	»	κιξὸαρβαρίσθη
» 305, 1072	κυρίας	»	καὶ κυρίας
» 312, 75	νὰ σπήτια	»	τὰ σπήτια
» 321, 22	ἐκείνη	»	ἐκείνη,
» 323, 16/17	τὸν εἶπεν ὁ Μενέδημος, ἔχει π. μαθητάς· πρὸς ὃν ὁ Στράτων, καὶ τὸ παράδοξον· «Ἂν --- ἀλείφωνται».	»	τὸν εἶπεν· «Ὁ Μενέδημος ἔχει π. μαθητάς» Πρὸς ὃν ὁ Στράτων· «Καὶ τί παράδοξον, ἂν --- ἀλείφωνται»;
» 326, 39	ἐπαναστάσεις	»	ἐπαναστάσεως
» 330, 3	πρὶν	»	πλὴν
» 333, 2	1602	»	1692
» » 10	Σοτλὰν	»	Σουλτὰν
» » 15	Παντατζῆ-	»	Παλτατζῆ-
» » 18	Χότζα-	»	Χοτζά-
» 337, 41	Τόμπα	»	Τόμσα
» 338, 6	Τόμπα	»	Τόμσα
» » 12	Τόμπα	»	Τόμσα
» 346, 6	αὐτοῦ Μιχαὴλ	»	αὐτοῦ. Μιχαὴλ
» 347, 23	τὰ γὰρ βλεπόμενα--- πρόσκαιρα--- αἰώνια.	»	«τὰ γὰρ βλεπόμενα»--- πρόσκαιρα--- αἰώνια» (Κορ. 2, δ', 18).
» 359, 14	Ἔρροσο	»	Ἔρρωσο
» 361, 17	εὐχερ. τῆς καταβάσεως.	»	εὐχερ. τῆς κατάβασιν.

www.dacoromanica.ro

Σελ.			Γράφε
» 371, 10	Σελίμη, ἐλιαντζῆς	»	Σελίμης ἐλιαντζῆς
» 373, 23	,αχζς'	»	,αχϟς'
» » 26	,αχζζ'	»	,αχϟζ'
» 392, 14	,αχζη"	»	,αχϟη"
» 394, 30	Ῥαφαὴλ ἐλέῳ κτλ.	»	Σεραφεὶμ ἐλέῳ κτλ.
» 398, 8	Γρηγοροις	»	Γρηγόριος
» 417, 26	πτέροξ.	»	πτέροξι.
» 424, 32	κεφαλαίῳ): «τῷ	»	κεφαλαίῳ· «τῷ
» 428, 20	συνεισφρέοντες	»	συνεισφέροντες
» 430, 6	οἱ	»	οἱ
» 454, 30	Μακαρίτου	»	μακαρίτου
» 507, 30	συγκροτούτων	»	συγκροτούντων
» 509 (*ἐν ἐποσημ.*)	μὲ τὸ	»	μετὰ τὸ
» 518, 33/34	σουλιτάνων	»	σουλτάνων
» 529, 8	εἶγε	»	εἶχε
» » 25	ἀσχάλων	»	ἀσχάλλων
» 542, 35	ἔτους καὶ	»	ἔτους, καὶ
» 544, 2	ναῦται ὄντες	»	ναῦται, ὄντες
» 548, 5	ἐμὶνπαξα-καΐνῆς	»	Ἐμὶν-πασὰ Καΐνῆς
» » 6	τερσανὲ-ἐμινῆς	»	Τερσανὲ-ἐμινῆς
» 551, 40	ἐμὴν πασᾶ-καΐνῆ	»	Ἐμὴν-πασὰ Καΐνῆ

ΠΑΡΑΠΟΜΠΑΙ ΤΙΝΕΣ ΠΡΟΣΘΕΤΕΑΙ.

Σελ. 204, 10 «Ὁ πιστεύων --- ζήσεται»] Ἰωάν. ια', 26.—Σελ. 204, 12 «Ὅνπερ ἀγαπᾷ --- θνήσκει νέος»] πρβλ. Παροιμ. γ', 12.—Σελ. 205, 12 Ἀριστοτέλης] πρβλ. Ἀριστ. ἐν φυσ. ἀκροάσει σ. 199β, 4 «τὰ τέρατα ἁμαρτήματα ἐκείνου τοῦ ἕνεκά του».—Σελ. 212, 48 «εὖ δοῦλε --- Κυρίου σου»] Ματθ. κε', 2.—Σελ. 228, 5 «πᾶν τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν] Παροιμ. γ', 15. — Σελ. 235, 5 κατὰ τὸν ἀπόστολον] πρβλ. Ῥωμ. ια', 33. — Σελ. 258, 32 γραφικῶς φάναι] πρβλ. Ματθ. ε', 15.—Σελ. 262, 42 δικαιότερος σταχάνης] πρβλ. Corpus paroem. gr. τ. 1, σ. 62. — Σελ. 263, 8 Γραφικὸν ἀποφ. λόγιον] πρβλ. Τιμοθ. 1, α', 9.—Σελ. 269, 7 ἐπὶ χλόην --- ὡς ὄμβρος] πρβλ. Δευτερ. λβ', 2.—Σελ. 271, 128 ὡς ἄνθος --- ἐξηράνθη] πρβλ. Ἰὼβ ιδ', 2. Ἡσαΐου μ', 7.—Σελ. 274, 239 ἐν χώρᾳ --- δικαίων] πρβλ. Ψαλμ. ριδ', 9. ριζ', 15. — Σελ. 321, 22 ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένη μήτηρ] πρβλ. Ψαλμ. ριβ', 9.—Σελ. 321, 43 κατὰ τὸν Σολομῶντα] πρβλ. Βασιλ. 3, δ,' 35.—Σελ. 324, 48 τὸ κτεινομένους ἐκπρίασθαι] τοῦτο οὐχὶ φωνὴ Ἡσαΐου, ἀλλὰ τοῦ συγγραφέως τῶν Παροιμ. κδ', 11.—Σελ. 345, 27 νέας Διαθήκης] πρβλ. Ματθ. ιθ', 18. Τιμοθ. 1, α', 10. — Σελ. 348, 21 παράγγελμα τῆς Γραφῆς] πρβλ. Φιλιπ. δ', 12. — Σελ. 359, 36 «Ὁ Κύριος --- ἀφείλετο»] Ἰὼβ α', 21. — Σελ. 359, 37 Παῦλος] πρβλ. Κολοσ. α', 24. Σελ. 360, 44 Δαβὶδ] πρβλ. Ψαλμ. λδ', 2.—Σελ. 361, 36 καθὼς λέγει ὁ λόγος] πρβλ. Corpus paroem. τ. 1, σ. 425 ἐν ὑποσημειώσει. — Σελ. 362, 19 ψαλμικῶς] πρβλ. Ψαλμ. ριη', 170.—Σελ. 363, 29 ἀποστολικῶς] πρβλ. Κορ. 1, θ', 22.—Σελ. 365, 14 ἐλεημοσύνη --- δανείζει Θεῷ] πρβλ. Πέτρου 1, δ', 8. Παροιμ. ιθ', 17.—Σελ. 417, 36 ἀξίως τῆς κλήσεως --- βραβ. τ. οὐρ. βασιλείας] πρβλ. Φιλιπ. γ', 14. — Σελ. 418, 26 ψαλμικὸν ἐκεῖνο] πρβλ. Ψαλμ. ιη', 10.—Σελ. 419, 2 τέκνα φωτός] πρβλ. Ἐφεσ. ε', 8.—Σελ. 419, 5 υἱοὶ τῆς ἐπαγγελίας] πρβλ. Ῥωμ. θ', 8.—Σελ. 432, 20 μὴ μεταίρειν --- πατέρες] πρβλ. Παροιμ. κβ', 28. — Σελ. 433, 28 ἀπόστολον] πρβλ. Κορ. 1, ιγ', 4—8.

www.dacoromanica.ro

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΔΙΟΡΘΩΤΕΩΝ

Σελ. α', 23 προτοσογκέλλου	Γράφε πρωτοσυγκέλλου
» δ', 28 ἀκαλουθία	» ἀκολουθία
» ιδ', 17 ψηχὴν	» ψυχὴν
» » 27 ἐνεταφιάσθη	» ἐνεταφιάσθη
» » 28 εὐρισκόμενος	» εὑρισκόμενος
» » 29 ὃτοι	» ὅτι
» κς', 13 Ἰωαννη	» Ἰωάννῃ
» λα', 5 ἒτος	» ἔτος
» λγ', 16 μὲν	» μὲν
» » 44 τ. 40, σ....	» τ. 40, σ. 151—156.
» λδ', 14 Ἐλλην.	» Ἑλλην.
» » 49 αὐτὺ	» αὐτὸ
» μ', 3 τὰς	» τὰς
» » 7 πολιτέιαν	» πολιτείαν
» » 20 β:ζαντίων	» Βυζαντίων
» » 24 *Οἰκονόμας*	» *Οἰκονόμος*
» » 27 Ἑλλν.	» Ἑλλην.
» » 42 Ἐπιστολα	» Ἐπιστολαὶ
» » 43 *Legraud*	» *Legrand*
» » 45 *Τσικοποὺλου*	» Τσικοπούλου
» » 48 τὴν	» τὴν
» » 51 ἰδη	» ἤδη
» » 53 Φρονικὰ	» Χρονικὰ
» 576, στ. 2, 43 Βυζάντος	» Βυζάντιος
» 580 » 1, 57 Γερασιμος Βιζάντιος	» Γεράσιμος Βυζάντιος
» 581 » 1, 26 Κορέστος	» Κορέσιος
» 582 » 1, 18 Ἀραβνίτης	» Ἀρβανίτης
» » » » 29 Σσκαρλᾶτος	» Σκαρλᾶτος
» » » » 33 Γκιουμουσχανὶς	» Γκιουμουσχανὲς
» » » 2, 43 Γρηγόριοσα	» Γρηγόριος
» 583 » » 38 Μυστογνιώτης	» Μηστογνιώτης
» 585 » 1, 31 Ἐλένκο	» Ἑλέγκα
» » » » 37 Ἐλικῖης	» Ἐλικῆς
» » » 2, 34 Ἔρημίας	» Ἐρημίας
» » » » 35 Ἐρις	» Ἔρις
» 587 » 2, 2 ἐπσστολὴ	» ἐπιστολὴ
» 588 » 2, 53 Ἰσπανοὶ	» Ἱσπανοὶ
» » » » 55 Ἱσραὴλ	» Ἰσραὴλ
» 589 » » 19 λαῦρα	» λαύρα
» 590 » » 55 Ἀντίοχης	» Ἀντιόχης
» 591 » » 10 Καστελλᾶνες	» Καστελλᾶνος

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

'Ααρὼν ὁ προφήτης 198, 218.
'Αβάριδος ὀϊστός 475.
'Αβάσκιοι 96.
'Αβνῆ-ἐφένδης, μικρὸς τεσκερετζῆς, γαμβρὸς τοῦ Δουρρῆ-ἐφένδη 540.
'Αββακοὺμ ἐπιστολογράφος λδ', 360.
'Αββακοὺμ μαθηματικὸς ἐν Μπογδανίᾳ λδ', 360.
'Αβοεβόζιλορ, ἐκκλησία οὕτως ὀνομαζομένη 380.
'Αβραὰμ ὁ προπάτωρ 198, 204, 221, 222, 223, 236, 239, 402, 442. Μονὴ τοῦ 'Αβραὰμ ἐγγὺς τοῦ ναοῦ τοῦ 'Αγίου Τάφου 518.
'Αβραὰμ ('Ροξάνδρα) 378.
'Αβραάμος ὁ προπάτωρ 442.
'Αβράμιος ἱερεύς ιδ'.
'Αβράμιος 'Ιεροσολύμων 166.
Ἄβυδος 519, 523.
'Αβώνου Τεῖχος 521.
'Αγαθόνικος ὁ ἅγιος 310.
'Αγα-καπισί, 'Αγᾶ-καπουσί, 'Αγᾶ-καπουσοῦ (ἐν Κ-πόλει) 3, 117, 128, 137, 150, 154, 157, 158.
'Αγγαλλιανός (Θεόδωρος) θ'.
'Αγᾶ-πασας, καϊμεκάμης ἐν Κ-πόλει 334.
'Αγαπητὸς διάκονος κ'.
'Αγάπια, μονὴ ἐν Μολδαβίᾳ 379.
'Αγάπιος ἀπὸ Γόλιτζα ιδ'.
'Αγάπιος (Λάνδος) Κρητικός ιδ'.
'Αγάπιος (μοναχός?) 365.
'Αγάπιος μητροπολίτης Βιζύης 397.
'Αγαρηνοί 205, 207, 306.
'Αγᾶ-τζαμισί τὸ ἐν Κ-πόλει 124.
'Αγατζλὰρ χωρίον 112.
'Αγγελῆς μουσικός 183.
'Αγγελῆς Παγτζεβάνης ἐν Μυτιλήνῃ 377.
'Αγγλία 177.
Ἄγγορα = Ἄγκυρα 122.
'Αγία μοναστήριον ἐν Ἄνδρῳ οὕτω καλούμενον 297.
'Αγία Ἄννα, μοναστήριον ἐν 'Ιεροσολύμοις 527.
'Αγία 'Αποκαθήλωσις, τόπος οὕτω καλούμενος ἐν τῷ ναῷ τῆς 'Αναστάσεως 519. Ἴδε καὶ τὸ *Αποκαθήλωσις*.
'Αγία Βηθλεέμ 519. Ἴδε καὶ *Βηθλεέμ*.
'Αγία Ζώνη 300.
'Αγία Κυριακή, ναὸς ἐν Σοφίᾳ 5.
'Αγία Μονὴ ἡ ἐν Μιστρᾷ 294.
'Αγία Πόρτα, ἡ τοῦ ναοῦ τῆς 'Αναστάσεως 519.
'Αγιασαρλῆ, μονὴ οὕτω καλουμένη 292.
'Αγία Σιών, ναὸς οὕτω καλούμενος ἐν Λέσβῳ, ἐν τῇ κωμοπόλει 'Αγιάσος 299.
'Αγία Σιών, μοναστήριον ἐν 'Ιεροσολύμοις 515.
'Αγιάσμαλις = ὁ ἐξ 'Αγιασμὰτ τῆς Μ. 'Ασίας 4.
'Αγιᾶς-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
'Αγιασσίτης εἰς Παράκοιλα Λέσβου 377.
'Αγιασσῶται κατοικοῦντες εἰς τὰ Κεραμεῖα, χωρίον Λέσβου 377.
'Αγιάσω 299.
Ἅγιοι 'Απόστολοι· ἑορτὴ τούτων 171.
Ἅγιοι Θεόδωροι, μοναστήριον ἐν 'Ιεροσολύμοις 527.
Ἅγιον Κουβούκλιον, τὸ ἐν τῷ ναῷ τῆς 'Αναστάσεως 518, 519, 525. Ἴδε καὶ τὸ *Κουβούκλιον*.
'Αγιονόρι, χωρίον ἐγγὺς Κορίνθου 294.
Ἅγιον Ὄρος = Ἄθως λ', 191, 277, 280, 297, 311, 312, 314, 315, 316, 381, 441.
Ἅγιον Σπήλαιον, τὸ ἐν τῇ βασιλικῇ τῆς Βηθλεέμ λθ', 515, 525, 528. Ἴδε καὶ *Σπήλαιον*.
Ἅγιον Φῶς λδ', 528.
Ἅγιος Βασίλειος, μοναστήριον ἐν 'Ιεροσολύμοις 527.
Ἅγιος Γεώργιος ὁ ἐν τῇ 'Εβραΐδι, μοναστήριον ἐν 'Ιεροσολύμοις 527.
Ἅγιος 'Ιάκωβος, μοναστήριον ἐν 'Ιεροσολύμοις 518, 519, 520, 521.
Ἅγιος 'Ιωάννης, ναΐσκος ἐν 'Ιεροσολύμοις 519.
Ἅγιος Νικόλαος, μοναστήριον ἐν 'Ιεροσολύμοις 526, 527.
Ἅγιος Στέφανος, ὁ ἐγγὺς Κ-πόλεως 177.
Ἅγιος Σάββας, μοναστήριον ἐν 'Ιασίῳ 456, 457.
'Αγιοσαββῖται, οἱ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα μοναχοί 516.
'Αγιοταφίτικον ἢ 'Αγίου Τάφου μετόχιον ἐν Κ-πόλει 126, 176.
Ἅγιος Τάφος ι', 123, 166, 170, 185, 453, 454, 455, 456, 516, 517, 518, 519, 522, 525, 526, 527, 528.
'Αγιώνυμον Ὄρος = Ἄθως ι', κδ', 186, 188, 371.
'Αγκιάχ-ἐφένδης (Γιουσούφ-) 139, 140.
Ἄγκυρα 122, 145, 192.
Ἄγραφα 291.
'Αγρία ἢ Ἄγρια, ἡ 7, 12, 33, 34, 37, 38, 39, 42, 43.
'Αγριανοί 33.
'Αγρὶ-Καπί, τὸ ἐν Κ-πόλει 282.
'Αγυιά, συνοικία παραθαλ. ἐν Κ-πόλει 122, 151, 152.
'Αγχίαλος 176, 385.
'Αγώγια, ἧς γαμβρὸς Γιαννάκης Σοῦτζος 111.
'Αδὰμ ὁ α' ἄνθρωπος 197, 198, 216, 271, 413.
'Αδὰμ 'Ιησουΐτης 529.
'Αδὰμ Μυτιληναῖος, οὗ υἱὸς 'Αναστάσης 377.
'Αδαμάκης Μουρούζης 169, 170, 172, 190.

www.dacoromanica.ro

'Αδάμης Πάλας, καπετᾶνος 100.
Ἄδαμος Βασιλείου Βισκοβετζίκι 421.
'Αδελφότης ὀρθοδόξων ἐν Λεοπόλει 413, 414, 415, 417, 420, 421, 428.
Ἄδενα = Ἄδανα 26.
Ἄδερ πρέσβυς 'Αγγλίας ἐν Κ-πόλει 121, 132.
Ἅδης 197, 203, 242, 260, 274, 283, 419, 427.
Ἄδινα, ἡ = Ἄδανα 11.
Ἄδισσα λα'.
'Αδριανὸς πατριάρχης Μοσχοβίας 186.
'Αδριανοῦ, ἡ = 'Αδριανούπολις 138, 139, 361. Ἴδε καὶ τὸ *'Ανδριανοῦ*.
'Αδριανούπολις κη', λθ', 58, 63, 71, 75, 113, 115, 116, 138, 139, 140, 141, 146, 148, 153, 166, 175, 182, 257, 397, 516, 517, 518, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528. Ἴδε καὶ τὸ *'Ανδριανούπολις*.
'Αδριανουπολῖται 138.
'Αδριατικὸς κόλπος 38.
'Αετός, χωρίον Θράκης 96.
'Αζάκι, 'Αζάκιον 55, 56, 58, 75.
'Αζῆς-ἐφένδης 137, 138.
'Αθανάσης Μουσελλίμης 396.
'Αθανάσης Πολίτης 377.
'Αθανάσιος 'Αθωνίτης ὁ ὅσιος 310.
'Αθανασίου ('Αλεξανδρείας) τοῦ ἁγίου ἐκκλησία 379.
'Αθανάσιος ἀπὸ Πσκλουτζέκιοϊ 170.
'Αθανάσιος 'Αντιοχείας πατριάρχης 186.
'Αθανάσιος Κοντοειδὴς ια'.
'Αθανάσιος Κύπριος η'.
'Αθανάσιος Κύπριος, μητροπολίτης Νικομηδείας 133, 139, 147.
'Αθανάσιος ὁ Πάριος ιδ'.
'Αθανάσιος Πατελλάρος ι', μ', μα', 437, 439, 440, 448.
'Αθανάσιος Κομνηνὸς Ὑψηλάντης 155, 157, 398, ζ', η', θ', ι' ια', ιβ' ιγ', 513, 515.
'Αθανάσιος Χατζῆ-Δημητράκη 377.
'Αθῆναι ια', κγ', λγ', 183, 186, 252, 292, 293, 405.
'Αθηναῖος 161, 187, 498.
'Αθωνίτης 310.
Ἄθως λ', 275, 288, 311, 314, 315, 316.
Αἰακίδης 439.
'Αϊβάζ-Μεχμὲτ-πασᾶς, βεζίρης 164, 530.
'Αϊβαλί 375.
'Αϊβανσαρὶ ἐν Κ-πόλει 3.
'Αϊβὰτ-ζαδὲς 334.
Αἰγαῖον πέλαγος λε', 191.
Αἰγανὴ χωρίον 291.
Αἰγυπτιακὰ κύματα 417.
Αἰγυπτία 214, 223.
Αἰγύπτιοι 212, 563.
Αἴγυπτος ἡ χώρα 32, 161, 185, 214, 223, 234, 423, 425, 518.
Αἴγυπτος = Κάϊρον 352, 414, 517.
'Αϊδῆν-πασᾶς 127, 155, 156.
Αἰθίοπες 227.
Αἰθιοπία 185, 425.
Αἰκατερίνη ἡ παρθενομάρτυς 414.
Αἰκατερίνη ἢ Αἰκατερίνα β', αὐτοκράτειρα Ῥωσσίας 192, 302, 310, 546.
Αἰκατερίνη 'Αλεξάνδρου Γκίκα μβ', 507, 508, 510.
Αἰκατερίνη Δημητρίου Μουρούζη 172.
'Αϊναλὶ-καβάκι, σεράγιον ἐν Κ-πόλει 183.
'Αϊνατζῆ-Σουλεϊμὰν πασᾶς 175, 178.
Αἰνίτης (Στρατῆς, Δούκας) 377.
Αἶνος 148, 288, 386.
Αἰσωπικὴ γαλῆ 504.
Αἰτωλός (Γερμανὸς) 355.
'Ακ-Κερμάνι 177, 539, 545.
'Ακταίων 499.
'Αλαδὶν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
'Αλάϊ-κιοσκὶ ἢ κιόσκιον ἐν Κ-πόλει 168, 531.
'Αλατζιαχισάριον 34.
Ἄλβανες 388.
'Αλβανίτης, 'Αλβανῖται 43, 100, 102, 128, 137, 138, 152, 517, 550.
'Αλβανίτικα = 'Αλβανιστί 102.
'Αλβανίτικον στράτευμα 119.
'Αλβανιτοχώριον 524.
'Αλβεστανία 304.
'Αλέκο-βόδας Σοῦτζος 147.
'Αλέκος Σκαρλᾶτος 145.
'Αλέκος Χριστοδούλου Βλαχούτζης 147, 149.
'Αλεξὰν βόδας α', αὐθέντης Βλαχίας 335.
'Αλεξὰν βόδας β', αὐθέντης Βλαχίας 335.
'Αλεξὰν βόδας 'Ηλιάσκου, αὐθέντης Μολδαβίας 338.
'Αλεξὰν βόδας ὁ Κορνίας, αὐθέντης Μολδαβίας 337
'Αλεξὰν βόδας Ῥάδουλος 335.
'Αλεξὰν βόδας Σκαρλάτου Γκίκας 337.
'Αλεξὰν βόδας Ῥωμάνου ὁ Καλός 337.
'Αλεξὰν βόδας ἢ 'Αλέξανδρος Λεπουσνᾶνος λε', 337, 371.
'Αλεξάνδρα (Μπασαράμπα) 406.
'Αλεξάνδρεια ι', λβ', λγ', 161, 166, 185, 186, 316, 345, 352, 393, 413, 417, 423, 425, 426, 434, 517, 523, 524.
'Αλεξανδρέων 'Εκκλησία 418, 432.
'Αλεξάνδρου, ἡ = 'Αλεξάνδρεια 417.
'Αλέξανδρος ζ', πάπας Ῥώμης 524.
Αλέξανδρος αὐθέντης (1597) 345.
'Αλέξανδρος ὁ τοῦ παπᾶ Φώτη 89.
Αλέξανδρος Γιαννκουλαῖος 104.
Αλέξανδρος Γρηγορίου Γκίκας μβ', 164, 165, 167, 168, 189, 507, 508, 529.
'Αλέξανδρος Ματθαίου Γκίκας 180.
'Αλέξανδρος Σκαρλάτου Γκίκας λς', 172, 393, 394.
'Αλέξανδρος 'Ιωάννου 'Αλεξάνδρου Καλλιμάχης 340, 550.
'Αλέξανδρος 'Ιωάννου Κωνσταντίνου Καλλιμάχης 340.
Αλέξανδρος Σκαρλάτου Καλλιμάχης 340.
'Αλέξανδρος Λαριστηνός 191.
'Αλέξανδρος Μᾶνος 174, 542, 551.
'Αλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος ὁ ἐξ ἀπορρήτων γ', δ', κζ', κη', 1, 3, 18, 24, 165, 171, 175, 177, 180, 181, 182, 183, 249, 254, 270, 340, 508, 511, 528, 557.
'Αλέξανδρος Γεωργίου Μαυροκορδᾶτος 340.
'Αλέξανδρος Δημητρίου Μαυροκορδᾶτος λβ', 340.
'Αλέξανδρος 'Ιωάννου Μαυροκορδᾶτος 166, 167, 333, 340.
'Αλέξανδρος Νικολάου α' Μαυροκορδᾶτος 166, 340.
'Αλέξανδρος Νικολάου β' Μαυροκορδᾶτος 340.
'Αλέξανδρος Κωνσταντίνου Μαυροκορδᾶτος 166, 167, 339, 340, 551.
'Αλέξανδρος Σκαρλάτου Μαυροκορδᾶτος 340.

www.dacoromanica.ro

Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου α' Μουρούζης λα', 111, 114, 145, 319, 340.
Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου β' Μουρούζης 340.
Ἀλέξανδρος Δημητρίου Μουρούζης 340.
Ἀλέξανδρος Γεωργίου α' Σοῦτζος 341.
Ἀλέξανδρος Γεωργίου β' Σοῦτζος 341.
Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου Σοῦτζος, μέγας ποστέλνικος 189, 341, 398.
Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου Δημητρίου Σοῦτζος 341.
Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου Ἰωάννου Σοῦτζος 341.
Ἀλέξανδρος Μιχαὴλ Σοῦτζος 341.
Ἀλέξανδρος Νικολάου Σοῦτζος 341.
Ἀλέξανδρος Ἰωάννου Ὑψηλάντης λε', 81, 83, 96, 164, 165, 167, 168, 169, 172, 190, 319, 337, 339, 340, 366, 551.
Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου Ὑψηλάντης 340.
Ἀλέξανδρος Γεωργίου Χαντζερῆς 341.
Ἀλέξανδρος Δημητρίου Χαντζερῆς 341.
Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου Χαντζερῆς 341.
Ἀλέξης Ὀρλόφ 130.
Ἀλεξίντζα 6, 23.
Ἀλέξιος γ' αὐτοκράτωρ Τραπεζοῦντος κδ'.
Ἀλέξιος ἱερεύς, χαρτοφύλαξ τῆς μητροπόλεως Βάρνης 385.
Ἀλέξιος Μιχαηλοβίτζης, αὐτοκράτωρ Ῥωσσίας 186, 357, 358, 518.
Ἀλεξοβίτζιος (Νικήτας) 22.
Ἀλεξόπουλος (Γεώργιος) μ'.
Ἀλῆ-αγας, καπικεχαγιᾶς 6, 9, 10.
Ἀλῆ-αγας Ἀράπης, χαζινεδὰρ ἢ χασναδὰρ 13, 40.
Ἀλῆ-ἀγᾶς, ζαΐμης 95.
Ἀλῆ-ἀγᾶς, καπιτζῆμπασις 75.
Ἀλῆ-ἀγᾶς Πενδερλῆς 140, 146, 155, 156.
Ἀλῆ-αγας ὁ Χαρμοντλῆς 42.
Ἀλῆ-αγας (Χατζῆ-) 42.
Ἀλῆ-ἐφέντης, μουφτῆς 30.
Ἀλῆ-ἐφέντης, μέγας τεφτερδάρης καὶ εἶτα βεζίρης 32.
Ἀλῆ-ἐφένδης, μιρὶ-κιατιπῆς 95.
Ἀλῆ-κεχαγιᾶς 13.
Ἀλῆ-μπεῖς ὁ Τουρκμενίων 38.
Ἀλῆ-πεης, μικρὸς ἰμπραχόρης 544.
Ἀλῆ-πασᾶς, μέγας βεζίρης ἐπὶ σουλτὰν Παγιαζὶτ 330.
Ἀλῆ-πασᾶς, ἀπὸ νισαντζῆς μέγας βεζίρης ἐπὶ σουλτὰν Ὀσμὰν 334.
Ἀλῆ-πασας τῆς Ἀγρίας 12.
Ἀλῆ-πασᾶς Ἀραπαντζῆς 332.
Ἀλῆ-πασας ὁ Καραμανίας 35, 38.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Καραλῆς 127, 140, 155.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Κεμανκὲς 332.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Κουπάντζαλης 131.
Ἀλῆ-πασᾶς, καϊμακάμης Κ-πόλεως 183.
Ἀλῆ-πασᾶς, ἡγεμὼν Λακεδαίμονος καὶ Τριπόλεως 179.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Μολλαβεκτζῆς 334.
Ἀλῆ-πασας ὁ Ὀκαλῆς 8.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Σαρι-Γαραμπουλοῦς 333.
Ἀλῆ-πασας ὁ Σέχογλους 42.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Σοφὶ 332.
Ἀλῆ-πασᾶς (ὁ Τεπελενλῆς) 131, 133, 138, 152.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Τζὶν 170, 333.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Τζορλοῦ 333.
Ἀλῆ-πασας ὁ Τόρε ἢ Τόρου 26, 43.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Χαδούμ 330.
Ἀλῆ-πασᾶς ὁ Χαφῆζ 134.
Ἀλῆ-πασᾶς-Χεκιμζαδὲς 333.
Ἀλιαδὶν-πεΐς, βασιλεὺς τῆς Κίνας 529.
Ἁλικαρνασσός 521.
Ἀλλαμᾶνοι 180.
Ἀλλάτιος (Λέων) θ'.
Ἁλώνι 26.
Ἄλπα (Μπεσέρικα) 379.
Ἀλπέρτος Καπράρης ἢ Ἀλπίρτος Καπράρας 3, 8.
Ἄλτερ Ῥὰφ Ἑβραῖος 378.
Ἀλτιπαρμάκογλης 35.
Ἀλτφανδεστάτ 61.
Ἅλωσις (ἡ τῆς Κ-πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων) 161.
Ἀμαζῆ-Ἀχμὲτ-πασᾶς 330.
Ἀμαλθείας κέρας 481.
Ἀμάσεια 385, 521.
Ἄμαστρις 521.
Ἀμβρόσιος ὁ Μεδιολάνων 238.
Ἀμινσός 521.
Ἀμιρούτζης (Γεώργιος) η'.
Ἀμμόχωστος 168.
Ἀμοργὼ = Ἀμοργός 300.
Ἄμουτζα-Χουσεΐν-πασᾶς 333.
Ἀμπέραγας 139.
Ἀμπούργο, τὸ 12.
Ἀμπιτίν-αγας, καπικεχαγιᾶς τοῦ χανάτου Κριμαίας 10.
Ἀμπτή-πασας στρατηγός 28.
Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος Ἰκονίου λθ'.
Ἀναβαρῖνον, τὸ 23, 24.
Ἀναβάριον 24.
Ἀναδολ-καζιασκέρις, καζιασκερὶ ἢ καζιασκερῆς 118, 128, 134.
Ἀναλήψεως ἑορτὴ καὶ ἀκολουθία 108, 141, 143, 144, 171.
Ἀναλήψεως καμάρα ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως 528.
Ἀνανίας διάκονος, διδάσκαλος ἐν Κ-πόλει 187.
Ἀνάπα, ἡ 547, 550.
Ἀναστάσης Ἀδὰμ 377.
Ἀναστάσης Κουγιμτζῆς 377.
Ἀναστάσης Κοραζῆ 377.
Ἀναστάσης Φιλιππουπολίτης 380.
Ἀναστάκιος (Γανοχωρίτης), ἀδελφὸς τοῦ Κυζίκου Μακαρίου 152.
Ἀναστάσιος Γόρδιος ιδ', κη'.
Ἀναστάσιος (Μαρούτζης) 191.
Ἀναστάσιος Ναύσης=Νασσαῖος ια'.
Ἀναστάσιος Χατζῆ-Ἀποστολέλης 377.
Ἀναστάσεως (Χριστοῦ) ναὸς ἐν Ἱερουσαλὴμ λθ' 526.
Ἀνατολὴ = Μικρὰ Ἀσία 7, 11, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 34, 35, 36, 43, 63, 95, 127, 279, 299, 376, 339, 344, 547. Ἀνατολαὶ 33.
Ἀναπολὴ-μπεγλέρμπεῆς 6, 10, 11.
Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία (ἡ τῶν ὀρθοδόξων) 161, 185, 347, 350, 357, 377, 420, 422, 430, 431, 432, 434, 435, 443, 524, 529.
Ἀνατολικοὶ ἀλαμπεΐδες 36.
Ἀνατολικοὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας 345, 350, 421, 422, 431, 432, 434, 435.
Ἀνατολικὸν κλῖμα 20.
Ἀνατολικὸν στράτευμα 34.
Ἀνδρέου τοῦ ἁγίου ναὸς 379.
Ἀνδρέας κάτοικος Τζορλοῦ 113.
Ἀνδρέας Κορνάρος 180.

www.dacoromanica.ro

Ἀνδρέου Νέβτζκη τοῦ ἁγίου καβαλερία 132.
Ἀνδριανοῦ, ἡ = Ἀδριανούπολις 20.
Ἀνδριανούπολις 4, 18, 19, 20, 21, 32, 40, 42.
Ἀνδρόνικος Κοντιδράκης η', θ'.
Ἀνδρόνικος Ῥαγγαβῆς ια'.
Ἀνδρόνικος ὁ Μέγας Κομνηνός 366.
Ἄνδρος 375, 523. Ἴδε καὶ τὸ *Ἄντρος*.
Ἄνθιμος ἐκ Θερμίων μγ', 553, 555, 568.
Ἄνθιμος Μυτιλήνης μητροπολίτης 396, 397.
Ἄνθιμος Καισαρείας 407.
Ἄνθιμος Σικοῦρτος 519.
Ἄνθιμος διάκονος ιδ'.
Ἀνίκα, ἧς υἱὸς Νῖκος 381.
Ἀνίκιος (Παῦλος) Πολῶνος 414.
Ἄννα ἡ Μακλεμπούργου, αὐτοκράτειρα Ῥωσσίας 310, 531.
Ἄννης τῆς ἁγίας ῥωσικὴ καβαλλαρία 132, 191.
Ἄννης τῆς ἁγίας μοναστήριον ἐν Ἱεροσολύμοις 527. Σκήτη ἐν Ἁγίῳ Ὄρει 275.
Ἀννήκα Ῥακοβίτζα 145.
Ἀνσέλμ, Ῥῶσσος μαγιὸρ-γκενεράλις 132.
Ἀντιόχεια 166, 186, 296, 423, 425, 431, 521.
Ἀντιόχη βόδας ἢ Ἀντίοχος Καντεμίρης 179, 183, 184, 338.
Ἀντίοχος Μουρούζης 398.
Ἀντολίη = Ἀνατολή 443.
Ἄντρος = Ἄνδρος 297.
Ἀντροῦσης ἐπισκοπή 295.
Ἀντὼν βόδας ὁ Γέρων, αὐθέντης Βλαχίας 336.
Ἀντὼν βόδας ἢ Ἀντώνιος Ῥωσσέτος ἢ Ῥουσέτος 175, 338, 454.
Ἀντώνης Ἀστυπαλίτης 543.
Ἀντώνης Μουτεφελῆς 377.
Ἀντώνης (Χατζῆ-) 88, 89.
Ἀντώνιος ὁ ἅγιος 310.
Ἀντώνιος ἅγιος ὁ Νέος ἐν Βερροίᾳ 290.
Ἀντώνιος μοναχὸς ἐκ Κιέβου 99.
Ἀντώνιος Κατήγορος 187.
Ἀντώνιος Σπανδονῆς ἢ Σπαντωνῆς ια', ιδ', 166.
Ἀντώνιος (Ὑψηλάντης) 170.
Ἄνω Ἰβηρία 526.
Ἀξάμ, τὸ 15.
Ἀουστρία ἢ Ἀούστρια 108, 545.
Ἀουστριακοὶ 100, 545.
Ἀπ̇αζά-πασας 516.
Ἀπ̇δῆ-ἀγᾶς, π̇αϊ-π̇ακίκουλοῦ-ἀγᾶς 168.
Ἀπ̇δῆ-πασας, π̇εηλέρμπεγης Ῥούμελης 540.
Ἀπ̇δὲλ Χαμὶτ α', σουλτᾶνος Τουρκίας 329.
Ἀπ̇δοὺλ-Κερὴμ-ἐφένδης, πρέσβυς ὀθωμανὸς ἐν Πετρουπόλει 91.
Ἀπ̇δοὺλ-Χαμὶτ β' (Χαμίτης ἢ Χαμήτης σουλτᾶνος) 96, 122, 125, 190, 549, 550.
Ἀπ̇δουλλὰχ-ἐφένδης, ῥεῆς-ἐφένδης 549.
Ἀπ̇δουλλὰχ-ἐφένδης ὁ Δουρμζαδές 134.
Ἀπ̇δουλλὰχ μολλᾶς 550.
Ἀπ̇δουλλὰχ-πασᾶς ὁ Ζαράλογλους 542.
Ἀπ̇δουλλὰχ-πασᾶς ὁ ἔχων ἀξίωμα σιλικτάρ 101.
Ἀπ̇δουλτζελιλίδες, Ἀπ̇δουλτζελιλόγλους 136.
Ἀπ̇δουραχμὰν-πασᾶς 136.
Ἀπ̇ιτὶν-αγας 11.
Ἀποκαθήλωσις· τόπος οὕτω καλούμενος ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως λθ', 515, 526, 527, 528. Ἴδε καὶ τὸ *Ἁγία Ἀποκαθήλωσις*.
Ἀποκάλυψις τοῦ Θεολόγου ἡ ἐν Πάτμῳ 300. Πρβλ. 415, 420.
Ἀπόλλων 196.
Ἀπολλώνιος ὁ γραμματικός ιη', κδ'.
Ἀποστολάκης δραγομᾶνος 150.
Ἀποστολάκης Χαρικλέους Φιλιππουπολίτης 380.
Ἀποστολέλης. Ἴδε τὸ *Θεοδωρῆς*.
Ἀποστόλης Καναλιός 377.
Ἀποστόλου διδάσκαλος 427.
Ἀποστόλων τῶν ἁγίων ἑορτὴ καὶ νηστεία 171, 387.
Ἀποστόλων τῶν αὐτῶν μονὴ 371
Ἀπ̇ουτουλᾶς τζοχαδάρης 75.
Ἀπ̇τὴ (ἢ Ἀπ̇τὶ)-πασᾶς, μπεγλὲρ-μπέης Σόφιας, εἶτα σερασκέρης Πεντερίου 58, 75, 76.
Ἀπ̇τὴ (ἢ Ἀμπτὴ)-πασας, στρατηγός, πρώην ἀγᾶς τῶν γιανιτζάρων 10, 23, 25, 28, 43.
Ἀπ̇τὶλ-Χαμὴτ β', σουλτᾶνος Τουρκίας 334, 337. Ἴδε καὶ τὸ *Ἀπδοὺλ-Χαμίτ*.
Ἀπ̇τουλατὶφ-αγας ὁ ἐκ Ταττάρων 7.
Ἀπ̇τουλὰχ-αγας, κεχαγιάγερις γιανιτζάρων 40.
Ἀπ̇τουλὰχ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Ἀπ̇τουλὰχ-πασᾶς ὁ Ῥεμὶς 121.
Ἀπ̇τουλκαδὴρ-πασας, ναύαρχος 20.
Ἀπ̇τοὺλ-Μουμὶν-πασας, μπεγλέρμπεης 42.
Ἄραψ, Ἄραβες, Ἄραβες-Τοῦρκοι 123, 124, 129, 136, 184, 256, 516, 520, 528.
Ἄραβες πατριάρχαι ἐν Ἱεροσολύμοις 515, 518.
Ἀραβία, 115, 116.
Ἀραβικὰ (γράμματα) 123, 165, 172, 192, 306.
Ἀραβικὴ ἐπιγραφὴ 124.
Ἀραβικὴ γλῶσσα 189.
Ἀραβικόν, τὸ 192.
Ἀραπάκης (Ἰω. Βλαστὸς) 98, 113, 165.
Ἀραπ-ζαδὲ γιαλὶ 151.
Ἀράπης 13.
Ἀράπιος 24.
Ἀρβανῖται 173.
Ἀρβανιτάκι 179.
Ἀρβανιτοχώρι 125, 541. Ἴδε καὶ *Ἀλβανιτοχώριον*.
Ἀργυρόκαστρον 188.
Ἄργος, τὸ 256.
Ἄργος, ὁ 480, 481.
Ἀργυρόπουλος Βυζάντιος η', θ'.
Ἀρδενίτζα ἢ Ἄρδουσα, ἐπίθετον τῆς Παναγίας 290.
Ἄρειος ὁ αἱρεσιάρχης 281.
Ἄρης 28, 195, 510, 562.
Ἀρὴφ-ἐφένδης, οὗ υἱὸς Ἰζὲτ-π̇έγης, γενόμενος ῥεΐσης 119, 150.
Ἀρὴφ-μολλᾶς Δουρριζαδές 115, 116.
Ἀριστάρχης (Δημήτριος) 164.
Ἀριστείας ἀρχιερεὺς 153.
Ἀριστοτέλης ιθ', κδ', κδ', 166, 205, 211, 221.
Ἀρκάδι, μοναστήριον ἐν Κρήτῃ 299.
Ἀρκαδίας ἐπισκοπὴ ἐν Κρήτῃ 299.
Ἀρκούδιος ια'.
Ἀρμάσης κε'.
Ἀρμένης, Ἀρμένος 141, 378.
Ἀρμενία 525, 526, 527.
Ἀρμένιοι ια', 116, 123, 126, 139, 148, 154, 162, 165, 179, 282, 516, 517, 518, 519, 520, 522, 525, 526, 541.
Ἀρμένισσαι (= Ἀρμένισσαι) 150.
Ἀρμενοφράγκικα ὀσπίτια εἰς Τεπέπασι Κ-πόλεως 158.

www.dacoromanica.ro

'Αρναούτ = 'Αλβανός 82, 104.
'Αρναούτ-πασᾶς 'Ικίτογλους 104.
'Αρναούτ-Σουλεϊμάν-πασᾶς 82.
'Αρναούτκιοϊ 142, 145, 149, 285.
'Αρσάνης καπετάνος 14.
Ἄρτα ια', 161, 176, 183, 523.
'Αρτάκη 520.
Ἄρτζες, μοναστήριον 335.
'Αρχαγγελοαγιοσαββῖται 516.
'Αρχαγγέλων τῶν ἁγίων ἐκκλησία ἐν 'Ιασίῳ 380. Μονὴ ἐν Κασίνῳ, 453, 455.
'Αρχαγγέλου μονὴ ἐν 'Ιεροσολύμοις, ὑπαγομένη πρότερον τῇ λαύρᾳ τοῦ ὁσίου Σάββα 516, 517, 522.
'Αρὼν βόδας ὁ Κακός 337, 338.
'Ασβεστοχώριον 169.
'Ασὴρ-ἐφένδης, χάλια-'Ρούμελη-καζιασκερῆς 548.
'Ασία ἡ Μεγάλη 425, 426.
Ασία ἡ Μικρά 124, 177, 305.
'Ασιανὴ διοίκησις 425, 431.
'Ασκληπιάδαι 255.
'Ασλάν-πασας, στρατηγὸς εἰς τὸ Πουδούμι, μπεγλέρμπεϊς Κιοστεντιλίου 17, 42.
'Ασλάνης. Ἴδε τὸ *Χατζῆ-'Ασλάνης*.
'Ασλανούδα, ἧς υἱὸς Χατζῆ-'Αποστόλης 377.
Ἆσμα τῶν 'Ασμάτων 189.
'Ασμὲ ἢ 'Ασμὰ σουλτάνα 191, 541.
Ἄσπρη Θάλασσα = Αἰγαῖον πέλαγος 130, 375, 550.
'Ασσύριοι 123, 201.
'Αστυπαλίτης 543.
'Ατᾶ-ἐφένδης, χαζναδάρης 82, 85.
'Ατᾶ-ἐφένδης Μολατζικζαδὲς 134.
'Ατάνα = Ἄδανα 13.
'Ατζεμζαδὲς-Χουσεῒν-ἐφέντης 40.
'Ατζέμης = Πέρσης 4.
'Ατηφζαδὲς-'Ομὲρ-ἐφένδης 93, 115.
'Ατλαντικὸν πέλαγος 251.
'Ατλῆ-μπεϊζαδὲς 8.
'Αττάλεια 521.
Λὔγαρος λθ'.
Αὐγερινός 195.
Αὐγούσταν-βούργκ 137.
Αὔγουστος ῥῆξ Λεχίας 59, 60, 61, 62, 63, 67, 72, 73, 74, 76.
Αὔγουστος (Κάρολος) 137.
Αὐθεντικὴ σχολὴ ἢ Φροντιστήριον ἐν Βουκουρεστίῳ κα', λζ'.
Αὐλὼν 63, 66, 69, 71, 290.
Αὐξέντιος ὁ εἰς τὸ Κατιρλί 302.
Αὐξέντιος, μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως 397.
Αὐσονίων γενεά 402.
'Αφεντούλης Κωνσταντινουπολίτης δ', ε', 49, 52, 58.
'Αφθόνιος σοφιστής κ'.
'Αφὶζ-'Αχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
'Αφλατάρι 112.
'Αφουμάτζι 335.
'Αφρικὴ 185, 425, 426, 523.
'Αφροδίτη 196, 197.
'Αχειροποίητος (Παναγία ἡ) 290.
'Αχιλλεύς 440, 448.
'Αχμέτ-αγας, κεχαγιᾶς 13.
'Αχμὲτ-ἀγᾶς ἕτερος 82.
'Αχμέτ-αγας, σιλικτάριος σιπαχίδων 42.
Αχμὲτ-ἀγᾶς Τραπεζούντιος, 'Ιπραὴλ-ναζίρης 139, 140.
'Αχμὲτ-ἀγᾶς, βοεβόδας τῆς Πάτρας 152.
'Αχμὲτ-ἀγᾶς ὁ Τούρκ 65, 71.
'Αχμὲτ-ἐφέντης ὁ Κιφροῦ = Κάφρος 40.
'Αχμὲτ-ἐφέντης ὁ Μουχταρῆς 40.
'Αχμὲτ-ἐφένδης ὁ Σεκιούρ, Σαρπχανὲ-ἐμινῆς 126, 130.
'Αχμέτ-πεγης, ῥεκιὰπ-κεχαγιάπεγης 138.
'Αχμὲτ-μπέης, υἱὸς Γεσὴρ-Μουσταφᾶ-πασᾶ 61.
'Αχμὲτ-πεγης ὁ Καραχισαρηζαδὲς 94, 96.
'Αχμέτ-πεγης ὁ Χισαρηζαδὲς 81.
'Αχμέτ-πασας, κεχαγιᾶς 'Ρασίου 6.
'Αχμέτ-πασας ὁ τῆς Ἄδινας 11.
'Αχμέτ-πασας, σερασκέρης 20, 21.
'Αχμέτ-πασα χάνι μεταξὺ Σόφιας καὶ Δεσποτικοῦ ὄρους 23.
'Αχμὲτ-πασας ἢ 'Αχμέτης στρατηγός 24, 25, 26, 27, 29.
'Αχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1553) 331.
'Αχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1579) 331.
'Αχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1648) 332.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ ἀπὸ νισαντζῆς μέγας βεζίρης 333.
'Αχμὲτ-κασᾶς, μέγας βεζίρης (1741) 333.
'Αχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1811) 150.
'Αχμὲτ-πασᾶς, ὑπέρτατος ἐπίτροπος 150, 157.
'Αχμέτ-πασας, βεκίλης Χερσεκίνου 42.
'Αχμέτ-πασας, διοικητὴς Τεμισβαρίου ἢ Ντεμισβαρίου 12, 42.
'Αχμέτ-πασας, διοικητὴς Σεβαστείας 30.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Αμαζῆς 330.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Αφίζ 332.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Γεγέν 333, 530.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Γεδίκ 330.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Δανατζῆς 334.
'Αχμὲτ-πασᾶς Δουνδουρτζῆ Τζεμαατὴν 100.
'Αχμὲτ-πασας ὁ Ἔγερ-πασασί 17.
'Αχμὲτ-πασᾶς 'Ικὶ-Τουγλοῦ ὁ Ὤχραλης = ἐξ 'Αχρίδος 101, 102, 103.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Ιπσάλαλης = ἐξ 'Υψήλεως 133, 134.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Καραχισαριζαδές 540.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Κιοπρουλῆς 180, 192, 332, 521.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Μελέκ 332.
'Αχμέτ-πασας ὁ Μουρουνσίζ 43.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Μουχσουνζαδὲς 334.
'Αχμὲτ-πασας ὁ 'Οσμανπασόγλους 8, 10, 17.
'Αχμὲτ-πασᾶς τοῦ 'Ρουσέκ 330.
'Αχμέτ-πασας ὁ Σεϊχόρογλους ἢ Σεϊχόγλους 19, 29.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Ταρχοντζῆς 332.
'Αχμὲτ-πασας (ἢ 'Αχμέτης) ὁ Τζερκέζ = Κιρκάσιος 31, 32.
'Αχμὲτ ἢ 'Αχμὲδ-πασᾶς ὁ Φεζίλ 175, 176, 182.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Τζιαμᾶ 543.
'Αχμέτ-πασας ὁ Φερχατ-Πασόγλους 42.
'Αχμὲτ-πασᾶς ὁ Χατζῆ-Γεγὲν ἢ Γκεγκέν 164, 551.
'Αχμέτ-πασας Χερσεκίνου βεκίλης 42.
'Αχμέτης σουλταν(όπαις), υἱὸς τοῦ σουλτάνου Μεχμὲτ τοῦ β' 41.
'Αχμὲτ ἢ 'Αχμέτης α' σουλτᾶνος 329, 333, 335.
'Αχμὲτ ἢ 'Αχμέτης β' σουλτᾶνος 58, 62, 64, 171, 329, 333.
'Αχμὲτ ἢ 'Αχμέτης γ' σουλτᾶνος 177, 182, 329, 333, 336, 516, 517.
'Αχμὲτ ἢ 'Αχμέτης δ' σουλτᾶνος 183, 184.
'Αχμὲτ ἢ 'Αχμέτης ε' σουλτᾶνος 191.
'Αχμέτη σουλτὰν τζαμὶ ἐν Κ-πόλει 516, 527.

www.dacoromanica.ro

'Αχμέτης ὁ Κιόυτζούκ 141, 142, 143, 144.
'Αχρίδαι λγ', 348.

Βαβυλὼν 201 361.
Βαγία 33, 34, 36, 37.
Βαγιάννης Παπάζογλου 377.
Βαγιάννης Ψαραδέλη 377.
Βάγος ποταμός 14.
Βαζελῶνος μονὴ κα'.
Βαδένιον = Baden 23.
Βαζελῶνος μονὴ κα'.
Βαΐσκης 163.
Βαΐων ἡμέρα ἡ Κυριακὴ 18, 287, 522.
Βακαρέσκουλος Γιαννακήτζας 173, 541.
Βακαρέστι, Βακαρέστιον, Βακαρέστου μοναστήριον 166, 270.
Βάλατα-σαράι ἐν Κ-πόλει 124.
Βάλεμ-βούργε ἢ Βάλεμπεργκ 547.
Βαλεντῖνος ὁ Λούτερος 358.
Βαλιδὲ-χάνι ἐν Κ-πόλει 523.
Βάλλας (Λαυρέντιος) η'.
Βάλποδα 34.
Βάλπος ποταμός 34.
Βάνιον τὸ ἐν Κ-πόλει 146.
Βανλῆ-Φεϊζουλλὰχ-ἐφένδης 182.
Βανλῆς = ὁ ἐκ Βὰν Ἀρμενίας 182.
Βανλὶ-ἐφέντης 11.
Βαπτιστοῦ (Ἰωάννου) λείψανον 281. Μοναστήριον ἐν Χάλκῃ.
Βαράτικο' μοναστήριον 379.
Βαραδῖνον 30, 31, 33, 34, 36, 39.
Βαρβάρας ἁγίας ναὸς 292.
Βαρβαρικὰ (μέρη) 431.
Βαρβαρικοὶ (= Βαυαρικοὶ) στρατιῶται 33, 34.
Βαρβαρικὸς (= Βαυαρὸς) ἐλέκτωρ 33, 34.
Βαρβαρικὸς (= Βαυαρὸς) δοὺξ 23.
Βάρβαροι 311, 357, 358, 416.
Βάρβαρος (= Βαυαρὸς), δοὺξ 22.
Βάρνα λε', 102, 125, 131, 132, 133, 140, 385, 522, 539.
Βαρνάβας ἀπόστολος 424.
Βαρνάβας ὅσιος 365.
Βαρνίκι 7. Ἴδε καὶ *Βερνίκιον*.
Βάρνιτζα 66, 68, 69, 70, 72.
Βαρσάβι, Βαρσοβία λδ', μγ', 61, 101, 175, 547.
Βαρτίνι 134.
Βασαράβας ἢ Βασσαράβας 52, 72, 255, 401, 402, 403.
Βασαράβια, Βασαραβία ἢ Βασσαραβία 163, 380, 545.
Βασιλάσκος λογοθέτης 453.
Βασιλεία = Bâle η'.
Βασίλειος ἅγιος ὁ Μέγας, ἐπ. Καισαρείας Καππαδοκίας κδ', κδ', κε', κς', 187, 227, 234, 243, 245, 406. Λείψανον αὐτοῦ ἐν Μήλῳ 297. Ναὸς ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ 379. Ἕτερος ἐν Τραπεζοῦντι 521. Μοναστήριον ἐν Ἱεροσολύμοις 527.
Βασιλ βοδας ὁ Ἀλβανίτης, Βασίλειος ἢ Βασίλης βοεβόδας ἡγεμὼν Μολδαβίας ε', μ', μα', 162, 174, 179, 181, 280, 297, 336, 338, 437, 439, 440, 442 444, 445, 446, 447, 448, 453, 517, 518, 522.
Βασίλ ἀπὸ Ἐλπασὰν μα'.
Βασίλειος ἱερεὺς 364, 365.
Βασίλειος κνέζης ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ 415, 416, 417, 420, 432.
Βασίλειος (Γεωργίτζας) λογοθέτης 455
Βασίλειος Βισκοβέτζικις 421.
Βασίλειος ἢ Βασίλης Ἠλιάδης 378.
Βασίλειος, οὗ υἱὸς Ἰωάννης παχάρνικος 382.
Βασίλειος Κουταληνός ιδ'.
Βασίλειος Κυριακοῦ ἀπὸ Ἄδισσα λα'.
Βασίλειος, οὗ υἱὸς Κωστάκης 378.
Βασιλεύουσα = Κ-πόλις 25, 32, 38, 39, 40, 81, 82, 87, 88, 89, 90, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 104, 106, 107, 108, 111, 113, 114, 119, 121, 125, 128, 134, 138, 139, 141, 147, 149, 152, 153, 155, 157, 334, 339, 375, 423, 509, 511, 521, 540, 541, 542, 543, 545, 547, 549, 558.
Βασιλικὴ Πόρτα = Sublime Porte 19, 72, 73.
Βασιλῖνα Κουκούλαινα 377.
Βασιλὶς τῶν πόλεων = Βασιλεύουσα 325, 559.
Βασίλκοβον 46.
Βασίστρα = Basra 43.
Βασίλης κερεστετζῆς 397.
Βασίλης Ῥάζος 84, 87, 88, 92.
Βασλούι 97.
Βατζαρίου πεδίον 39.
Βατζῖνον 42.
Βατοπέδιον ἢ Βατοπαίδιον, Βατοπεδινὸν (μοναστήριον) λ', 174, 280, 289, 312.
Βάτος ἡ ἁγία, τὸ ἐν Σινᾶ μοναστήριον 310.
Βείσκης, στρατηγὸς Λέχος 175. Ἴδε καὶ *Βαΐσκης*.
Βέλγραδα 33, 38, 40.
Βέλγραδον 20, 21, 24, 29.
Βελέγραδα 290.
Βελῆ-ἐφέντης, γραφεὺς τῶν γιανιτζάρων 40.
Βελῆ-ἐφένδη-ζαδὲς, χάλια-Ἀναδὸλ-καζιασκερῆς 118.
Βελῆ-Μαχμοὺτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
Βελῆ-πασᾶς, υἱὸς Ἀλῆ Τεπεδελενλῆ, διοικητὴς Πελοποννήσου (Μόρα-βαλισῆς) 137, 138.
Βελῆς, ἡγεμὼν τῆς Ἱερουσαλὴμ 520.
Βελιγράδιον 517.
Βελιπέγκιοι 112.
Βενιαμίν, μητροπολίτης Μολδαβίας 377, 382.
Βενετζᾶνοι, Βενετζιᾶνοι 18, 19, 373.
Βενετία, Βενετιά ι', λ', 176, 177, 187, 191, 192, 298, 301, 302, 304, 309, 312, 315, 529, 547. Ἴδε καὶ τὸ *Ἐνετία*.
Βενέτικο φλωρί, Βενέτικα φλωριά 151, 315, 516, 528.
Βενέτικα καράβια 373.
Βένετοι 373, 374.
Βεντούρας (Νικόλαος) 398.
Βεντούρας, μέγας ποστέλνικος 81, 83
Βερλῖνον 547.
Βερνίκιον 10. Ἴδε καὶ *Βαρνίκι*.
Βέρροια Μακεδονίας 153, 290, 386, 517.
Βέρροια Συρίας 523.
Βεσπερίνιον 12.
Βετέρανος στρατηγὸς 31.
Βεφὰ-μεϊδανὶ 141.
Βεχαβῆς Ἄραψ 124.
Βεχπῆ-ἐφέντης, διβὰν-ἐφενδισῆς 98.
Βηθλεὲμ λθ', 176, 240, 241, 304, 311, 515, 518, 519, 520, 522, 525, 526, 527, 528.
Βησσαρίων ὁ ἅγιος 281, 290, 291.
Βησσαρίων Μακρῆς ι', ιδ', 405.
Βησσαρίων ὁ Νικαίας η'.
Βήτμαλ, γενεράλ-μάιορ 57.
Βίας 262.

www.dacoromanica.ro

Βιδίνι, Βιδίνιον, Βιδόνι, Βιδόνιον 113, 137, 540, 549.
Βιδινλῆδες 190.
Βίδυν-σερασκερῆς 551.
Βιέννα, Βιέννη, Βιέννα 12, 13, 25, 42, 63, 90, 94, 143, 163, 175, 176, 177, 179, 182, 184, 190, 191, 205, 527, 545, 547.
Βιζεμπέρας, ὁ 13.
Βιζύη 40, 397.
Βικῖνον 40.
Βιλόνη 418.
Βινοδέσκης, Βιννοδέσκης ἢ Βισνοδέσκης, ἄρχων Λέχος 66, 72, 74, 75.
Βιντὶλ βόδας Βλαχίας 335.
Βιροδίτιτζα 38.
Βίσα, ἡ 12.
Βισεγράδι 18.
Βισκοδέτζικις (Ἄδαμος Βασιλείου) 421.
Βίσλα, ἡ 60, 62.
Βισνακὼδ κονσιλιέρης Ῥῶσσος 531.
Βιτεμδέργα 161.
Βιτζέντζος 117.
Βιτζικέστι 387.
Βλάγκα 521.
Βλαδίμιρος (Ἰωάννης) ὁ ἅγιος μα'.
Βλαδεμίρης ἅγιος 132.
Βλαδισλὰδ α', βόδας Βλαχίας 335.
Βλαδισλὰδ β', βόδας Βλαχίας 335.
Βλάδουλ α' ὁ Τζερπελούρ, βόδας Βλαχίας 335.
Βλάδουλ β', βόδας Βλαχίας 335.
Βλαδούτζα, βόδας Βλαχίας 335.
Βλαμαρὶ 300.
Βλάσιος (Γαβριὴλ) μα', 439.
Βλαστὴ (Κασάνδρα) 91.
Βλαστός (Ἰωάννης) 98, 113, 165.
Βλαστός (Μανουὴλ) 408.
Βλαχέρνα, μοναστήριον εἰς Γαστούνι 295. Ναὸς ἐν Σέρραις 290.
Βλαχέρναι, ναὸς ἐν Κ-πόλει 281.
Βλαχία λβ', λγ', λδ', λε', μ', μα', 72, 75, 76, 96, 97, 99, 112, 133, 147, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 172, 173, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 184, 189, 190, 191, 204, 205, 206, 207, 270, 280, 281, 315, 335, 336, 337, 338, 339, 360, 361, 364, 401, 402, 403, 405, 406, 516, 517, 518, 520, 522, 523, 525, 526, 530, 541, 545, 550.
Βλάχικη γλῶσσα 455.
Βλαχικῶν διάλεκτος 406.
Βλάχοι 15, 54, 162, 172, 173, 190, 270, 541.
Βλαχομολδοβία 327, 329.
Βλαχομπογδανία, Βλαχοπογδανία 81, 148, 150, 315, 518.
Βλάχος (Γεράσιμος) ι', ιδ'.
Βλάχος (Καισάριος) ιδ'.
Βλαχούτζης (Ἀλέκος) 149.
Βλαχούτζης (Γιάννκος) 147.
Βλαχούτζης (Δημήτριος) 147.
Βλαχούτζης (Χριστόδουλος) 147.
Βλάχ-πεης ἢ Βλάχπεης = ἡγεμὼν Βλαχίας 119, 147, 541, 550.
Βόγια, ἡ 179.
Βόγδανος Καμιελνίνσκης 162.
Βόγδανος, βοεβόδας Μολδαβίας 162.
Βοζνίτζις (Προκόπιος) 44.
Βοῦκανὸς κόμης 23.
Βοϊνίκπεης 541.
Βολοβίσκης, ἀποκρισάριος Ῥῶσσος 61.
Βολτζινέτζι 101.
Βολχούσκης, γενεράλης-μαΐόρ Ῥῶσσος 57.
Βοροδητίσα, ἡ 29.
Βορυσθένης 46.
Βοσκόπολις 290.
Βοσκὸς λογικῶν προβάτων 187.
Βόσνα, ἡ 26.
Βότικα, ἡ 7.
Βοόδα, ἡ 18, 33.
Βοοδίνη ἢ Βουδινή, ἡ 25, 30, 42, 43.
Βούζιοι 529.
Βουκουρέστι ἢ Βουκουρέστιον ιζ', ιη', κ', κα', κδ, κς', κζ', κθ', λ', λα', λζ', λη', μ', μβ', μγ', 81, 86, 89, 119, 125, 134, 140, 149, 150, 154, 166, 168, 172, 176, 185, 187, 188, 191, 215, 280, 387, 388, 404, 455, 517, 525, 530, 545.
Βουλγαρία κ', κθ', λη, 267, 275, 348.
Βούλγαρις (Εὐγένιος) ιθ', λ', λα'.
Βούλγαροι 112, 388.
Βουλγαροχώρι 112, 113.
Βούλγκακοβ, πρέσβυς Ῥωσσίας ἐν Τουρκίᾳ 117.
Βουλκάνου μονὴ 295.
Βουλκάριον, κονάκι 8.
Βουλκόβαρ ἢ Βουλκοβάρ, παλάγγα 7, 34.
Βουργάζι 113.
Βουρλάτι 111, 178.
Βουτζάκι 178.
Βρεττανικὴ ἄμπωτις 361.
Βριάρεοι 499.
Βροντᾶ (τοῦ) μοναστήριον ἐν Σάμῳ 300.
Βρουλά, τὰ 188.
Βροῦτος 20.
Βρυέννιος (Ἰωσὴφ) 191.
Βυζαντία εἰκὼν Παναγίας 302.
Βυζάντιον 41, 253, 254, 282, 285, 425, 518, 522, 523.
Βυζαντίδος ἡ λογάς 272.
Βύζαντος, ἡ τοῦ (πόλις = Βυζάντιον) 252, 361, 509.

Γαβρᾶς, μέγας σκευοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας 385.
Γαβρηλάκης, μεγάλος πορτάρης καὶ οὐσάρης 81, 82, 94.
Γαβριδίκου μοναστήριον 293.
Γαβριὴλ (ὁ ἀρχάγγελος) 289.
Γαβριὴλ Βατοπεδινός λ', 311, 312, 313, 315, 316.
Γαβριὴλ διζιτέος 381.
Γαβριὴλ Βλάσιος μα', 439.
Γαβριὴλ Γγάντζου 379.
Γαβριὴλ Δεστούνης λα'.
Γαβριὴλ Μογίλας 335, 338.
Γαβριὴλ Μολδοβλαχίας ἀρχιεπίσκοπος 107.
Γαβριὴλ μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ια'.
Γαβριὴλ Νικομηδείας μητροπολίτης 397.
Γαβριὴλ Σεβῆρος ι'.
Γαβριὴλ Φιλιππουπόλεως μητροπολίτης 407, 522.
Γαβριὴλ Χαλκηδόνος μητροπολίτης 186.
Γαβριλάκης ἀπὸ τὰ Βρουλά 188.
Γάδειρα 355.
Γάζα 519, 522, 523.
Γαζέτα τοῦ Μάνχεϊμ 132.

www.dacoromanica.ro

Γαλανός ('Ιωάννης Χρίστου) 378.
Γαλατᾶς ἐν Μολδαβίᾳ 95, 96, 107, 379, 517, 518.
Γαλατᾶς Κ-πόλεως κθ', 142, 151, 171, 188, 285, 516, 544.
Γαλάτζι 55, 95, 166, 339, 543.
Γαλήπ-ἐφένδης, χάλια-βεής-ἐφένδης 119, 121, 139, 140, 150.
Γαλήπ-ἐφένδης, κεχαγιάπεγης 154.
Γαλίτζης μητρόπολις 429. Ἴδε καὶ τὸ *Γαλλιτζία*.
Γαλλία 22, 146, 272, 525. Γαλλίαι η'.
Γαλλικαὶ γαζέται 103.
Γαλλικόν (= κείμενον) 106.
Γαλλιτζία 546.
Γάλλοι 33, 559.
Γαμηλιών 345.
Γάνος 397.
Γανόχωρα 152.
Γαράλθ, γενεράλης Ῥῶσσος 57.
Γαρμαρόκι 379.
Γάσπαρ βόδας Μολδοβίας 338.
Γαστούνι 295.
Γγάντζος (Γαβριὴλ) 379.
Γγάντζος (Γεώργιος) 379.
Γγάντζος (Χατζῆ-) 382.
Γγεντζίνι 14.
Γγινουλὶ-ἀγασί, ὁ 8.
Γγιοβεντλὶ 23.
Γγιομοῦσις Ἀρμένος Κριμλίογλους 378.
Γγιρέϊος (Σελὶμ) 18.
Γεγέμπεγις (ὁ Σερτζετιμέ) 37.
Γεγέν-πασας, ἀρχηγὸς σεϊμπανίων 37.
Γεγὲν-Ἀχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333, 530.
Γεγὲν-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1740) 333.
Γεγὲν-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1782) 334.
Γεγὲν-Ὀσμάν-πασας 40, 41.
Γεγκένης, Γεγκὴν ἢ Γεγκὲν-Μεχμὲτ-πασᾶς, γιουμρουκτζῆς, εἶτα καϊμακάμης Πόλεως 172, 173.
Γεδεὼν Παλαπᾶνος, ἐπίσκοπος Λεοντοπόλεως 420, 429, 432, 433, 435.
Γεδὶκ-Ἀχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
Γεδίκουλε-καπουσί 543.
Γέεννα 389.
Γεζουῖται 545.
Γεθσημανή, ἡ 311.
Γεμὶς-σκελεσὶ ἐν Κ-πόλει 3, 44.
Γεμιστός (Γεώργιος) θ'.
Γενὶ-μαχαλές, χωρίον 112.
Γενὶ-μαχαλὲς ἕτερος 135.
Γενὶ-παζάρι 128.
Γεννάδιος ἀρχιερεὺς Χαλεπίου 306.
Γεννάδιος ὁ ἐκ χωρίου Παντίχι 187.
Γεννήσεως Θεοτόκου μοναστήριον εἰς Ντὰλ-μάρε 456.
Γένος (τὸ τῶν Ῥωμαίων=Ἑλλήνων) 111, 253, 269, 316, 317, 360, 364, 366, 393, 446, 447, 559, 560.
Γεράκης (Γεώργιος) 378.
Γεράσιμος Βλάχος ι', ιῶ'.
Γεράσιμος Βυζάντιος λδ'.
Γεράσιμος ἀπὸ Κουζγουτζούκι ιὸ'.
Γεράσιμος διδάσκαλος 145, 146.
Γεράσιμος, πνευματικὸς πατὴρ 364.
Γεράσιμος α' Ἀλεξανδρείας πατριάρχης 517.
Γεράσιμος β' ὁ Κρης. Ἀλεξανδρείας πατριάρχης 161, 185.
Γεράσιμος α' Ἡρακλείας, μητροπολίτης, ὁ Λέριος 188.
Γεράσιμος β' Ἡρακλείας μητροπολίτης 121.
Γεράσιμος Θεσσαλονίκης μητροπολίτης 120, 126.
Γεράσιμος Ἱεροσολομίτης μοναχός 524.
Γεράσιμος Καστορίας ἀρχιερεύς 166.
Γεράσιμος μητροπολίτης Παλαιῶν Πατρῶν 397.
Γέργεδον 75. Ἴδε καὶ *Γκίογκιοδον*.
Γερμανία η', λ', 22, 104, 137, 180, 314, 526 545, 557.
Γερμανικὰ μεθόρια 18.
Γερμανικὰ στρατεύματα 540.
Γερμανικὴ χώρα 359.
Γερμανικοὶ πεζοὶ (στρατιῶται) 26.
Γερμανικὸν ὀχύρωμα 35.
Γερμανικὸν στρατόπεδον 24, 26, 27, 28, 35, 36.
Γερμανικὸς πόλεμος 42, 43.
Γερμανικὸς στρατός 22.
Γερμανοὶ η', 3, 6, 11, 12, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 119, 164, 167, 168, 171, 176, 178, 180, 315, 358, 462, 528, 544, 547.
Γερμανομοσχόβοι 174.
Γερμανὸς κανονιέρος 174.
Γερμανὸς ὁ Αἰτωλός θ', κζ', κη', λγ', 355, 356, 357, 358.
Γερμανὸς ἀρχιδιάκονος 152.
Γερμανὸς Ἱεροσολύμων πατριάρχης 518.
Γεσὴρ-Μουσταφᾶ-πασᾶς 61.
Γέτα, ἡ 61.
Γεωργάκης Γκίκας, χάτμανος 80, 82, 83, 84, 85 86, 88, 89, 90, 92, 97, 107.
Γεωργάκης Δελιάνος 80.
Γεωργάκης Εὐριπιώτης 377.
Γεωργάκης καμαράσης 81.
Γεωργάκης τρίτος κόμισος 84.
Γεωργάκης Κανανός 80.
Γεωργάκης Καντακουζηνός, ἄρχων σπαθάρης 80, 104, 105.
Γεωργάκης Καραμανλῆς, βατάχος 89, 92.
Γεωργάκης Καρατζᾶς 79, 91.
Γεωργάκης Λαπίθης 113.
Γεωργάκης Μουδανιώτης 194.
Γεωργάκης (Μουρούζης), πεγζαδὲς 111.
Γεωργάκης Ὀρφανός 142, 143, 144.
Γεωργάκης φὸν Πάλσας 79, 86, 87, 92, 98, 107.
Γεωργάκης Ῥάλογλους 396.
Γεωργάκης Ῥουσσέτος 456.
Γεωργάκης Ῥωμανός 119.
Γεωργάκης Σλουτζιάρογλους 94, 99, 106.
Γεωργάκης ἢ Γεώργιος υἱὸς Σταυράκη χειρούργου 164, 165, 168, 190, 191.
Γεώργη-βόδας ἢ Γεώργιος Γκίκας, αὐθέντης Μολδαβίας 179, 338.
Γεώργης κάλφας 119, 551.
Γεώργης Λοῦγγος 378.
Γεώργης Παπαδόπουλος 283, 284.
Γεώργης Στούρζας 81.
Γεώργης Χαραμπατζήπασας 380.
Γεώργι-βόδας, αὐθέντης Βλαχίας 336.
Γεωργιάδης (Δημήτριος) μδ', 507.
Γεωργιανὸς τὸ γένος 31.
Γεωργίου μεγαλομάρτυρος ἡμέρα 346, 551. Μοναστήριον ἐν Βουκουρεστίῳ 176, 455, 517. Ἕτερον

www.dacoromanica.ro

ἐν Ἱεροσολύμοις, τὸ ἐν τῇ Ἑβραΐδι 527. Ἕτερον ἐν Καΐρῳ 186. Ναὸς ἐν Λύδδῃ 520. Ἕτερος ἐν Βενετίᾳ 192. Ἕτερος ἐν Φαναρίῳ Κ-πόλεως 516. Ἕτερος αὐτόθι πατριαρχικός 386. Ἕτερος ἐν Ὑψωμαθείοις Κ-πόλεως 282. Ἕτερος ἐν Νεοχωρίῳ Βοσπόρου 520. Ἕτερος ἐν Ἰασίῳ 379. Παρεκκλήσιον ἐν τῷ ἄθων, μονῇ τῶν Ἰβήρων 101. Παράσημον ῥωσσικόν 132. Εἰκὼν τοῦ ἁγ. Γεωργίου 109.
Γεώργιος Ἀλεξόπουλος μ΄.
Γεώργιος ὁ Ἀράπης, μέγας ἅγιος μάρτυς 288.
Γεώργιος Γγάντζος, σπαθάρης 379.
Γεώργιος Γεμιστός θ΄.
Γεώργιος Γεράκης 378.
Γεώργιος Ἑρμώνυμος η΄, θ΄.
Γεώργιος Ἰωαννίδης λα΄.
Γεώργιος Κωνσταντίνου Καλλιμάχης 340.
Γεώργιος Καμιελνίνσκης 162.
Γεώργιος Καντακουζηνὸς ὁ Βυζάντιος λδ΄, 361.
Γεώργιος Καρατζᾶς, μέγας δραγομᾶνος τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας 104. Ὁ αὐτὸς καὶ μέγας λογοθέτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας 398.
Γεώργιος Καστελλᾶνος η΄.
Γεώργιος Καστριώτης 54.
Γεώργιος Κομιζόπουλος 379, 381.
Γεώργιος Κορέσσος θ΄.
Γεώργιος Μαγιώτας ιδ΄.
Γώργιος Μᾶνος 398.
Γεώργιος Μαυροκορδᾶτος, βάνος 126.
Γεώργιος Ἀλεξάνδρου Νικολ. Μαυροκορδᾶτος λδ΄, 340.
Γεώργιος Μογίλας, μητροπολίτης Μολδοβλαχίας. λγ΄, 350, 351.
Γεώργιος Ἀδαμάκη Μουρούζης 170, 171, 398.
Γεώργιος Δημητρίου Μουρούζης 340.
Γεώργιος Κωνσταντίνου Μουρούζης 340.
Γεώργιος Οὐγκροβλαχίας λδ΄.
Γέώργιος Οὖγγρος τοῦ Σὰν-Μαρτίνου 11.
Γεώργιος Παναγιώτου Πατζαβούρας 377.
Γεώργιος Παπαδόπουλος μγ΄, 533, 535.
Γεώργιος παπᾶς ἀπὸ χωρίου Καστρίτζι 385.
Γεώργιος παχάρνικος 174.
Γεώργιος μέγας ῥήτωρ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας 385.
Γεώργιος Ἀλεξάνδρου Σοῦτζος 341.
Γεώργιος Ἀλεξάνδρου Νικολάου Σοῦτζος 341.
Γεώργιος Δημητρίου Σοῦτζος 341.
Γεώργιος Νικολάου Σοῦτζος 341.
Γεώργιος Σπαθάρης 398.
Γεώργιος Σταυράκογλους 191.
Γεώργιος τοῦ Συμεὼν Γεωργίου ις΄.
Γεώργιος Σχολάριος η΄.
Γεώργιος Τραπεζούντιος η΄.
Γεώργιος Τζάνου Κούμπα 377.
Γεώργιος Νοῦτος ις΄.
Γεώργιος Ὑπομενᾶς ιθ΄, κ΄.
Γεώργιος Κωνσταντίνου Ὑψηλάντης 340.
Γεώργιος Φατζέας ιδ΄.
Γεώργιος Φενερλῆς 126.
Γεώργιος Φραντζῆς η΄.
Γεώργιος Δημητρίου Χαντζερῆς 341.
Γεώργιος Χάτμανος 168, 398.
Γεώργιος Χρυσόγονος ιδ΄.
Γεωργίτζας (Στέφανος) 455.
Γεῶργος Καντακουζηνός 3.
Γεωργουλᾶς ποστέλνικος 119.
Γιάγκουλ βόδας ὁ Σάσος 337.
Γιαγκουλαῖος (Λουκᾶς) 398.
Γιαγλιτζῆ ἢ Γιαλιγκτζῆ-Ἐμὴν-πασᾶς 114.
Γιαγοδῖνα ἢ Γιαγουδῖνα, ἡ 6, 23, 24.
Γιακουμῆς Μωραΐτης ιδ, 183, 187, 192. Ἴδε καὶ τὸ *Ἰάκωβος ὁ Ἀργεῖος*.
Γιάκωβος Ἑβραῖος 103.
Γιαλὶ-κιόσκι 191.
Γιαλοζβέχ 163.
Γιαλομήτζας ποταμός 112.
Γιάλομιτζας καδιλίκιον 112.
Γιαλοῦρα Χατζῆ-Γεωργίου 377.
Γιαμαζῆ-Χασὰν-πασᾶς 331.
Γιάμπολις, ἡ 16. Ἴδε καὶ *Γιάνπολις*.
Γιανίκιον 7, 10, 12, 14.
Γιανίσεχηρ-Παζαρτζιγὶ-μουκατασί 539.
Γιαννακάκης Σοῦτζος 111.
Γιαννάκης (Μωραΐτης), ποστέλνικος 119.
Γιαννάκης (Καντακουζηνός), καπουκεχαγιᾶς Μιχάλβοδα 176.
Γιαννακίτζας ἢ Γιαννακήτζας Βακαρέσκουλος, σπαθάρης 173, 541.
Γιαννάκης Καρατζᾶς, ποστέλνικος 112.
Γιαννάκης Ῥόζας 99.
Γιαννάκης τερτζίπασης 142, 143, 146.
Γιαννάκης Ὑψηλάντης, ἄγας 169.
Γιαννάκος ἢ Γιάννκος Ἰπίκας 119, 123, 134.
Γιάννινα 293. Ἴδε καὶ τὸ *Ἰωάννινα*.
Γιάννκος Βλαχούτζης 147.
Γιάννκος Λουκῆς, ἰατρός 105.
Γιάννκος Ῥάζος 106.
Γιάννκος Τζεράχης, χάτμανος 145.
Γιαννκουλαία (Πουλχερία) 107.
Γιαννκουλαῖος (Ἀλέξανδρος) 104.
Γιαννκουλαῖος (Λουκάκης) 91.
Γιαννούλης (Εὐγένιος) λγ΄, λδ΄, 360.
Γιάννωσις γενεράλης 55.
Γιάνουβας ἀζαπ-αγασί 16.
Γιάνπολις, ἡ 524.
Γιαούζ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Γιαουρῖνον 11, 12.
Γιασὴμ-βεγης στρατάρχης 155.
Γιάσι, Γιάσιον ε΄, 20, 34, 54, 58, 76, 79, 80, 82, 84, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 106, 107, 108, 110, 111, 113, 120, 121, 164, 166, 167, 171, 172, 174, 175, 179, 183, 184, 280, 339, 379, 439, 443, 444, 456, 457, 517, 518, 522, 525, 526, 527, 528, 530, 545, 547.
Γιλδιρὶμ σουλτὰν Παγιαζίτης 177.
Γιλέκογλους 132.
Γιονούς-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
Γιοῦγα βόδας, αὐθέντης Μολδοβίας 337.
Giuliani μγ΄.
Γιοῦρα, τὰ 297.
Γιουσοὺφ-ἀγᾶς, βας-τζοκαδάρης 89.
Γιουσοὺφ-ἀγᾶς, Κρητικός, βαλιδὲ-κεχαγιασῆς 131, 148, 152.
Γιουσοὺφ-Ἀγκιὰχ-ἐφένδης ὁ Μώραλης 139, 140.
Γιουσουφλάρ 112.
Γιουσοὺφ-πασας α΄ μέγας βεζίρης 125, 132, 133, 140, 148, 149, 540, 544, 550, 551.

www.dacoromanica.ro

Γιουσούφ-πασᾶς δ', Μόρα-βεζίρης, εἶτα μέγας βεζίρης 334.
Γιραρδῖνος, πρέσβυς Γαλλίας ἐν Τουρκίᾳ 22.
Γιρέϊος (Μουράτ) 15, 16.
Γιωβάννης. Ἴδε *Χατζῆ-Γιωβάννης*.
Γιωβάννης (Χατζῆ-) 142.
Γιωσέφος, Γιωσέππος β', αὐτοκράτωρ Αὐστρίας 546, 547.
Γιωσέφος *Φοντόν* 149, 150.
Γκὲντζ-Χασάν-αγας 16.
Γκὲντζ-Ὀσμὰν-ἀγᾶς 118.
Γκεράϊς (Ντοῦλὲτ ἢ Δοῦλὲτ) 52, 56, 58, 62, 64, 76.
Γκεράϊς (Καπλὰν) 76.
Γκιανῆς ἢ Κιανῆς πορτάρης 85.
Γκίκα (Ζωήτζα) 107.
Γκίκα (Ῥαλήτζα) 117.
Γκίκας (Ἀλέξανδρος) 507.
Γκίκας ὁ Ἀραβνίτης 179.
Γκίκας (Γεωργάκης) 80, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 90, 92, 107.
Γκίκας (Γεώργιος) 179.
Γκίκας (Γρηγοράσκος) μβ', 505, 507, 511.
Γκίκας (Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου) 79, 96.
Γκίκας (Γρηγόριος) 398.
Γκίκας Γρηγόριος ἢ Γρηγόρβοδας 553, 555, 556.
Γκίκας (Δημήτριος ἢ Δημητράκης) 119, 541.
Γκίκας (Κωστάκης) 98.
Γκίκας (Ματαίης ἢ Ματθαῖος) 80, 95, 189, 555.
Γκίκας (Σκαρλάτος) 177.
Γκιολγκενλὶ χωρίον 112.
Γκιόρδεζλης=ὁ ἐκ Γκιόρδες 140.
Γκιουμουρτζίνα, ἡ 288.
Γκιουμουσχανὶς ιζ', ιη', ιθ', κ'.
Γκιουρτζῆς (=Γεωργιανός) 127.
Γκιουρτζῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Γκιουρτζῆ-Σουλεϊμὰν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Γκιουρτζία=Γεωργία, Ἰβηρία 302, 305.
Γκιουρτζίδισσα 289.
Γκιουστάβος Ἀδόλφος, βασιλεὺς Σουηδίας 137.
Γκιργκιοῦ-μουχαφιζῆς 127.
Γκίργκιουβο, Γκίργκιουβον 119, 127, 135, 150, 155, 157.
Γκιρέης (Ἰεχαδίρ) 130.
Γκιρεΐ (Κερὶμ-) 172.
Γκιρέϊος (Χατζῆ—) 16.
Γκιτζὶτ-γιερὶ 155.
Γκλοβένι χωρίον 111.
Γκόλια, ἡ 107, 174, 280.
Γκότθοι 127.
Γκούρα Παρασιτιάν, μενζιλχανὲς 111.
Γκουρία 522.
Γκράδιστα, μενζιλχανὲς 112.
Γκρεμπέντζης (Κωνσταντῆς) 380.
Γλαρέντζα 295.
Γολγοθᾶς λθ', 515, 526, 527, 528.
Γολέσκος (Ῥάδουλας) 402.
Γολιὰθ ὁ ἀλαζὼν 419.
Γολιάθ, σκωπτικὸν ἐπώνυμον πατριάρχου 516, 517, 518, 521.
Γοργοπήκοη (Παναγία), ναὸς ἐν Κ-πόλει 283.
Γόλιτζα ιδ'.
Γόρδιος (Ἀναστάσιος) ιδ', κη'.
Γουλάδες-ἑπτὰ οἱ ἐν Κ-πόλει 117.
Γοῦτα, ἡ 3.
Γραικικὴ Ἐκκλησία 379.
Γραικοί, Γραικός η', 406, 434.
Γρὰν πόλις 179.
Γρεήσγγε (Οὐαλεντῖνος) 359.
Γραφὴ ἡ ἁγία, Γραφαὶ αἱ ἅγιαι 187, 222, 227, 244, 252, 261, 262, 263, 264, 270, 349, 366, 372, 415, 424, 426, 428, 527.
Γραφικὸν λόγιον 263.
Γρηγορᾶς (Μητροφάνης) 166, 188, 527.
Γρηγοράσκος, πασ-καπού-ογλάνι 113.
Γρηγοράσκος, υἱὸς Κριτίου διδασκάλου 192.
Γρηγοράσκος Γκίκας μβ', 505, 507, 511.
Γρηγοράσκος Λεώνης, παχάρνικος 81.
Γρηγοράσκος (Τζεράχης) σπαθάρης 145.
Γρηγόρβοδας α' Γεωργίου Γκίκας 176, 178, 179, 180, 336, 553, 555, 556, 560, 566.
Γρηγόρβοδας ἢ Γρηγόριος Ματθαίου β' Γκίκας 164, 167, 168, 169, 171, 190, 336, 338, 508, 509, 511, 529, 530, 556, 557, 558, 560, 561, 562, 563, 564, 565.
Γρηγόρβοδας γ' ἢ Γρηγόριος Ἀλ. Γκίκας 79, 87, 89, 96, 99, 101, 103, 105, 165, 166, 168, 171, 172, 337, 339, 398.
Γρηγόρβοδας ἢ Γρηγόριος Ἰωάννου Καλλιμάχης, αὐθέντης Μολδοβίας 165, 172, 189, 190, 340.
Γρηγόρης Πάλσας, πᾶνος 80.
Γρηγόρης Ἀλεξιοβήτζης Ποτέμκην 98.
Γρηγόρης Σοῦτζος, πεγζαδὲς 124.
Γρηγοριανὸν Καλανδάριον 432, 434.
Γρηγόριος ἅγιος (ὁ Ναζιανζηνὸς ἢ Θεολόγος) ιζ', ιη', κ', κα', κϛ', κη' 211, 212, 214, 218, 227.
Γρηγόριος ἱερομόναχος (1639) 386.
Γρηγόριος ποστέλνικος 201.
Γρηγόριος Γκίκα. Ἴδε τὸ *Γρηγόρβοδας*.
Γρηγόριοι δύο Γεωργίου Μαυροκορδάτου λδ', 340.
Γρηγόριος Δεκαπολίτης 281.
Γρηγόριος ἱεροδιδάσκαλος κζ'.
Γρηγόριος Ἰωαννίνων μητροπολίτης 152.
Γρηγόριος Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου Καλλιμάχης 340.
Γρηγόριος Κωνσταντινουπολίτης, μέγας καπετᾶνος Φοξανίου 75.
Γρηγόριοςα δ', Κ-πόλεως πατριάρχης 161.
Γρηγόριος ε' (ὁ Μωραΐτης), πατριάρχης Κ-πόλεως λε', 133, 152, 366.
Γρηγόριος ὁ Μπαλιᾶνος 202, 203, 204.
Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Μιχαὴλ Σοῦτζος 341.
Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Νικολάου Σοῦτζος 341.
Γρηγόριος Δημητρίου Σοῦτζος 341.
Γρηγόριος Ἰωάννου Μιχαὴλ Σοῦτζος 341.
Γρηγόριος Μιχαὴλ Σοῦτζος 341.
Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Χαντζερῆς 341.
Γρηγόριος Χῖος θ'.
Γριμάνης (Δημητράκης) 377.
Γυμνοπελαγῆσι 297.
Γῶλος 292.
Δάβιτζας (Εὐστράτιος) 166. Ἴδε καὶ *Ταβίζας*.
Δαβὶδ ἢ Δαυὶδ ὁ προφήτης 198, 215, 218, 220, 221 236, 272, 360, 372, 419, 535.
Δαβὶδ τις, οὗ υἱὸς Πρέβας 177.
Δαβιτικὴ λύρα 504.
Δαβιτικὸν (=λόγιον) 509.
Δαβιτικῶς βοᾶν, λέγειν 260, 567.

Δαγδεβιρένογλους, ποσταντζήμπασης ἐν Ἀδριανουπόλει 138, 139, 148.
Δαγιὰρ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Δαγισταντλίπαζα τζαμὶ εἰς Πενδέρι 104.
Δαβὶ χωρίον ἐν Ἀττικῇ 293.
Δαίδαλος 260.
Δακία λα', 41, 258, 323, 439, 448.
Δάκαι 270.
Δάκες ἢ Δακοὶ 321, 324, 348, 511.
Δακῶν Ἐκκλησία 323.
Δαλκιλίτζιδες 155, 156.
Δαλματικόν, τὸ 30.
Δάλον 34.
Δαλτὰν-Μουσταφᾶ-πασᾶς 182.
Δαλτάνης σερασκέρης 184.
Δαμασκηνοῦ (Ἰωάννου) πύργος ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ ὁσίου Σάββα 527.
Δαμασκός 12, 20, 29, 31, 32, 35, 37, 38, 39, 40, 43, 519, 526, 528, 540.
Δαμὰτ-Ἰμπραὴμ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Δαμάτη ἡ σαχ-σουλτάνα 118, 119.
Δαμιάτι 185.
Δὰν-βοδας, αὐθέντης Βλαχίας 335.
Δανῆλκος Σορτζᾶνος 103.
Δανιὴλ ἱερεύς, σκευοφύλαξ τῆς μητροπόλεως Βάρνης 385.
Δανιὴλ μητροπολίτης Νικαίας 126, 138, 139.
Δάνος (Δημητράκης) 378.
Δάνουβις=Δούναβις 75, 358.
Δάντζκα, ἡ 546.
Δαοὺτ-Ἰσμαὴλ-ἐφένδης 184.
Δαοὺτ-πασᾶ κάμπος 119, 120, 121, 141, 157, 547, 548.
Δαοὺτ-πασᾶ-ἰζεφτιλιγὶ 540.
Δαοὺτ-πασᾶς α', μέγας βεζίρης (1489) 330.
Δαοὺτ-πασᾶς β', μέγας βεζίρης (1622) 331.
Δαπόντες (Διονύσιος) ιδ'
Δαπόντες (Καισάριος) ιδ', λ', λα', λη', λθ', μδ', μγ, 277.
Δαρμπεκὶρ-πασασὶ 11.
Δάρτα, ἡ 25.
Δασκαλάκης Πολίτης 192.
Δαφνὶ 293.
Δε Γκὸτ-τὸρπ κόντες 137.
Δὲ Δήτζ 543. Ἴδε *Δήτζ*.
Δεκαπενταύγουστον 14.
Δεκαπολίτης (Γρηγόριος) 281.
Δέκαρχος (Εφραίμ) κζ'.
Δελατοὺρ (Μοβούργε) 127.
Δελβῖνον 294.
Δελένι χωρίον 92, 105.
Δελῆ-Μεχμέτης, σεϊμὲν-πασης 124.
Δελῆ-Ὀμὲρ-πασας 30.
Δελῆ-πασας ὁ Γγινουλῆ-ἀγασὶ 8.
Δελῆ-Χουσεὶν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Δελιᾶνος (Γεωργάκης Καντακουζηνὸς) 80, 92.
Δελταμπὰν-Μουσταφᾶ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Δεμιρδέσι 71.
Δε-Νοϊδέλ, πρέσβυς Γαλλίας ἐν Τουρκίᾳ 525.
Δεπάστας σπαθάρης 80.
Δερβὴσ-μολλᾶς, νακίπης 115, 544.
Δερβὶς-Μεχμὲτ-πασᾶς α', μέγας βεζίρης (1654) 332.
Δερβὶς-Μεχμὲτ-πασᾶς δ', μέγας βεζίρης (1775) 334.
Δερβὶς-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1607), 331.
Δερέκιοϊ 120.
Δερένδελη-Μεχμὲτ-πασᾶς 80.
Δέρκοι 281, 396, 397.
Δερμανέσκουλος, μέγας παχάρνικος 80, 92, 107.
Δὲ Ῥόμαντζοβ κόντες καὶ φέλδ-μαρεσάλος 91, 95.
Δεσίλας ἰατρός 146.
Δέσποινα (Παναγία), ναὸς ἐν Ζητουνίῳ 292.
Δεσπὸτ βόδας 337. Ἴδε τὸ *Ἰάκωβος Βασίλειος*.
Δεσπότης (Νικόλας) 377.
Δεσποτικὰ ὄρη ἢ Δεσποτικοὶ βουνοὶ 5, 23.
Δεστούνης (Γαβριὴλ) λα'.
Δὲ Τουγκοὺτ βαρῶνος 545.
Δηΐφοβος 440.
Δημητράκης Γεωργιάδης 511.
Δημητράκης Γκίκας, πᾶνος 119, 541.
Δημητράκης Δάνου, σπαθάρης 378.
Δημητράκης Μᾶνος 113.
Δημητράκης Μεϊμάρογλους, ἀρμάσης 100.
Δημητράκης Μουρούζης. Ἴδε *Δημητράσκος*.
Δημητράκης σερδάρης 143.
Δημητράκης Σκολίτζης 80, 81, 89, 101.
Δημητράκης (Χατζῆ-) 377.
Δημητράσκο-βόδας ἢ Δημητράσκος (Καντακουζηνός) 18, 256, 338, 456.
Δημητράσκος Ἀντιόχου Καντεμίρης 179.
Δημητράσκος ἢ Δημήτριος Κωνσταντίνου Καντεμίρης, βοεβόδας Μολδοβίας η', 54, 177, 179, 183, 184, 185, 338.
Δημητράσκος λογοθέτης 162, 179, 338.
Δημητράσκος ἢ Δημήτριος Κωνσταντίνου Μουρούζης, πεγζαδὲς 111, 119, 121, 126, 127, 128, 130, 133, 134, 145, 150, 154, 155, 340.
Δημητράσκος Στούρζας 80, 86, 92, 103.
Δημήτρης Ἀλβανίτης, καπετᾶνος 100.
Δημητρης ἀτλασσζῆς 396.
Δημήτρης Καζανλῆς 380.
Δημήτρης Μυστογνιώτης 377.
Δημήτρης Καβάκος 396.
Δημήτρης Πορνέτας 377.
Δημήτρης Σκαναβῆς 167, 191, 396.
Δημητριάδος ἐπαρχία 292.
Δημητριοβίτζα 33.
Δημητρίου τοῦ ἁγίου ἡμέρα 17, 58. Ναοὶ εἰς Κουρούτζεσμὲν καὶ Ἀρναούτκιοϊ 141, 145, 146. Μοναστήριον ἐν Κ-πόλει 348.
Δημήτριος πατὴρ Ἀδαμάκη 169.
Δημήτριος Ἀριστάρχης 164.
Δημήτριος ἀρχιατρός 173.
Δημήτριος ἢ Δημητράκης Γεωργιάδης μδ' 507, 508, 511.
Δημήτριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας 168.
Δημήτριος ὁ Γραικός η'.
Δημήτριος Κωνσταντίνου Καλλιμάχης 340.
Δημήτριος Καντακουζηνός 175, 178, 179.
Δημήτριος Καντεμίρης. Ἴδε *Δημητράσκος*.
Δημήτριος ἀπὸ Κογιτζίκι 385.
Δημήτριος κόμισος 147.
Δημήτριος Κωνσταντίνου Μαυροκορδᾶτος λδ', 340.
Δημήτριος Ἀλεξάνδρου Μουρούζης 340.
Δημήτριος Ἀδαμάκη Μουρούζης, σπαθάρης 172.
Δημήτριος Κωνσταντίνου Μουρούζης. Ἴδε *Δημητράσκος*.

www.dacoromanica.ro

Δημήτριος Κωνσταντίνου Ἀλεξάνδρου Μουρούζης 340.
Δημήτριος Κωνσταντίνου Δράκου Σοῦτζος 341.
Δημήτριος Κωνστ. Ἀλεξάνδρου Σοῦτζος 341.
Δημήτριος Κωνσταντίνου Δημητρίου Σοῦτζος 341.
Δημήτριος Ἀλεξ. Νικολάου Σοῦτζος 341.
Δημήτριος Γρηγορίου Δημητρίου Σοῦτζος 341.
Δημήτριος Κωνστ. Δημητρίου Σοῦτζος 341.
Δημήτριος Ῥόδιος ιδ'.
Δημήτριος Φωτίου 190.
Δημήτριος Χαλκοκονδύλης η', θ'.
Δημήτριος Χαντζερῆς 341.
Δημήτριος (Κωνσταντίνου Ὑψηλάντης), πεϊζαδὲς 173, 340.
Δημιτζάνα 518.
Δημτζουλέσσα (Μαρία) 378.
Δὴτζ, πρέσβυς τῶν Σβεκῶν 118, 541, 543, 544, 545, 546, 548. Ἴδε καὶ τὸ Δὲ Δήτζ.
Διάβολος 18.
Διαθήκη παλαιὰ ἢ νέα 18, 192, 244, 426.
Διακαινήσιμος (ἑβδομάς) 550.
Διαμαντῆς Ῥίζος 170.
Διαρπεκίρ, Διαρμπεκίρι ἢ — ίριον 6, 8, 12, 15, 16, 17, 31, 37, 42.
Διαύτζουλος βόρνικος 336.
Διβάνι 115, 515, 519.
Διβικτὰρ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Διδυμότειχον 75. Ἴδε καὶ *Διμότοιχον*.
Δέλβινον 33.
Διευχὰ ἐν Χίῳ 300.
Δίλ, τόπος 7.
Διλαβὲρ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Διμότοιχον, Διμότειχον=Διδυμότειχον 140, 148, 543.
Δίνι-γκετζίτι 12.
Διομήδης 440.
Διονυσίου μοναστήριον 289.
Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης 192.
Διονύσιος Δαπόντες ιβ'.
Διονύσιος Ἐφέσου μητροπολίτης 120, 133, 146.
Διονύσιος γ' Κ-πόλεως πατριάρχης 523, 525.
Διονύσιος δ' Κ-πόλεως πατριάρχης κς', 202, 455.
Διονύσιος Ναυπλίου ἀρχιερεύς θ'.
Διονύσιος Σκοπελίτης ιβ'.
Διονύσιος Φιλιππουπόλεως θ'.
Διονύσιος Χῖος ιβ'.
Διονύσιος Χίου μητροπολίτης 397.
Διόνυσος 358.
Διοσκορῖται 414.
Διπλοφανάριον 516.
Δοκουζλοῦ Χαλὴλ-ὀστᾶς 138.
Δολγκορούκης πρίγκηψ 132.
Δομετιανὸς ἱερομόναχος 80.
Δομνέστι κώμη 175.
Δομπροτζίνι 14.
Δομπροτζινλῆδες 6.
Δοπραλί 112, 113.
Δοροσκένκης χάτμανος 162, 175.
Δοβλὲτ ἢ Ντοβλὲτ-Γκεράϊ 52, 56, 58, 62, 64, 76.
Δοσίθεος Ἱεροσολύμων πατριάρχης θ', ι', ια', κγ', κδ', κς', κζ', κη', λδ', μα', 175, 176, 179, 407, 451, 453, 517, 518, 520, 523, 524, 525, 526, 527, 528.
Δόσιος (Νικόλαος) ιη'.
Δούζουγλους κουγιουμτζῆς 117.
Δούκας Ῥουμελιώτης ἢ Ἀλβανίτης, ἡγεμὼν Μολδαβίας λθ', 163, 174, 175, 176, 178, 180, 338, 525, 528.
Δούκας βόδας Βλαχίας 336.
Δουκάκης Χατζῆ-Μαλιάκα Μπερτουμᾶ 377.
Δουκολῖνα, ἡ 111.
Δούναβις ποταμός 7, 8, 13, 14, 17, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 42, 45, 54, 55, 75, 95, 112, 113, 124, 126, 127, 132, 133, 150, 154, 155, 157, 167, 171, 172, 173, 176, 388. Ἴδε καὶ τὸ *Δάνουβις*.
Δουνδουρτζῆ Ἰζεμαατὴν (Ἀχμὲτ) 100.
Δουρριζαδὲς-Ἀρὴφ-μουλᾶς 115, 116.
Δουριζαδὲ-ἐφέντης, μουφτῆς 165.
Δουριζαδὲς Ἀπδουλλὰχ-ἐφένδης 134.
Δουρρῆ-ἐφένδης, μεκτουπτζῆς 540.
Δράβας ἢ Δράβος ποταμός 8, 17, 29, 33, 34, 35, 38.
Δραγίτζης Στριμπᾶνος 75.
Δραγίτζης Καντακουζηνός λζ'.
Δραγκόϊ χωρίον 112, 113.
Δραγομανάκης 147.
Δράγωτας (Ἀντὼν βόδας Ῥωσσέτης) 338.
Δρακάκης Λεπάστας 105.
Δράκοντος νόμοι 503.
Δράκος Σοῦτζος 111, 164, 341, 398.
Δράμα 137, 139, 290, 523.
Δρασκοβίτζιον 12, 14.
Δρογοβητία 392.
Δρόστρα κη', λη', λθ', 166, 183, 385, 392, 525.
Δυρραχίτης μα'.
Δύσις 7, 32, 279, 523.
Δυσμαί 33, 434.
Δυτικὴ Ἐκκλησία 420, 421.
Δυτικοὶ πατέρες 345, 350, 421, 422, 431, 432, 434, 435.
Δωδώνη 188.
Δωρόθεος διδάσκαλος ια', 172.
Δωρόθεος Μυτιληναῖος 187.

Ἐβλιᾶ- Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Ἑβραῖος, Ἑβραῖοι 98, 99, 100, 113, 116, 126, 139, 146, 183, 198, 238, 244, 355, 378, 516, 517, 523 524.
Ἑβραϊκὴ γλῶσσα 197.
Ἑβραϊκὸν μνῆμα ἢ μνημεῖον 141, 146.
Ἑβραΐς 527.
Ἐγγιλτέρα 350.
Ἐγγλέζοι 190.
Ἐγγλιτέρα 526.
Ἔγερ-πασασί, ὁ 17.
Ἐγιουλακῖνον 31.
Ἐγιούπι ἢ Ἐγιούπιον 44, 149, 548.
Ἐγιούπ-μολασῆς 116.
Εγκιουρῆς=Ἀγγουρανός 30, 41.
Ἐγκιουρῆ-Μουσταφᾶ-ἐφέντης 30, 41.
Ἐγκλέζικο καράβι 118.
Ἐγκλέζικον πρᾶγμα 376.
Ἐγκλέζικον σαράι 158.
Ἐγκλέζοι 59, 375.
Ἐγκλέζος μολόρδος 529.
Ἐγκλιτέρα 121, 132, 529, 546.
Ἔγκουρους, ἡ=Ἄγγορα.
Ἐγρὶ-Πουρνοῦ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.

www.dacoromanica.ro

'Εζεκίας βασιλεύς 238.
'Εζουμά, τὸ 129.
Εἰδωλολάτραι 529.
Εἰρηνούπολις 381.
Εἰσοδίων Θεοτόκου μοναστήριον 454, 455.
'Εκατονταπυλιανή· ναὸς τῆς Θεοτόκου ἐν Πάρῳ 297.
'Εκαταιρῖνα δόμνα, σύζυγος Γρηγορίου Γκίκα 95.
'Εκαταιρῖνα Καταρτζώγια 89.
'Εκκλησία καθόλου, 'Εκκλησίαι ἢ 'Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ 187, 219, 226, 246, 254, 347, 348, 349, 351, 367, 392, 393, 413, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 429, 430, 431, 432, 434, 435, 510, 511, 518. 559, 567. 'Ανατολικὴ 'Εκκλησία 357. Καθολικὴ 'Εκκλησία ἢ Καθολικὴ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία 420, 430. Μεγάλη 'Εκκλησία ια', κ', λϐ', λς', 111, 164, 167, 172, 176, 394, 395, 397, 429. Δυτικὴ 'Εκκλησία 421.
"Εκτωρ 196, 440, 448.
'Ελασσών, ἡ 291.
'Ελβίγκα κάστρον 61.
'Ελεάζαρ βαρβαπέτης 'Αρμένιος 525, 527.
'Ελένη ἡ Μενελάου 197, 440
'Ελένη ἡ ἁγία 297, 304.
'Ελένη βασιλὶς Κίνας 529.
'Ελένη, θυγάτηρ 'Ιωάννου 'Υψηλάντου 170.
'Ελένη, θυγάτηρ Κωνσταντίνου Καντακουζηνοῦ 177.
'Ελένη, θυγάτηρ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων 'Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου 182, 255.
'Ελένη, σύζυγος 'Αλεξάνδρου Γκίκα 509.
'Ελένκο Βλαχούτζη, σύζυγος Καρόδη 147.
'Ελένκο Δημήτρη Καζανλῆ 380.
'Ελένκω δομνήτζα, θυγάτηρ Γρηγορίου Γκίκα καὶ σύζυγος 'Ηλία Καταρτζῆ 84.
'Ελένκω ἀπὸ Φιλιπποὐπολιν 381.
'Ελεοῦσα (ἡ Θεοτόκος)· μοναστήρια δύο καὶ εἷς ναός 294, 295, 300.
'Ελικῖῆς (Σαχρῆς) 141.
'Ελικών 256.
'Ελισάβετ, θυγάτηρ Δημητρίου Καντεμίρη 179.
'Ελισάβετ Πετρόβνα, βασίλισσα Μοσχοβίας 186, 310, 531.
'Ελισσαῖος ὁ προφήτης λθ'.
'Ελλάς η', 255, 262, 323, 408, 409.
"Ελληνες 52, 256, 292, 406.
"Ελληνες συγγραφεῖς 187.
'Ελληνικά (γράμματα) 102, 165, 172, 175, 191.
'Ελληνικὰ βιβλία, συγγράμματα καὶ παιδεύματα 109, 192, 256.
'Ελληνικὴ διάλεκτος ἢ γλῶσσα 189, 219.
'Ελληνικὴ παιδεία 355.
'Ελληνικὴ σοφία 246.
'Ελληνικὴ σχολή 192.
'Ελληνικοὶ στίχοι 192.
'Ελληνικὸν φροντιστήριον καὶ γράμμα 219. 349.
'Ελληνιστὶ (γράφειν) 175.
'Ελλήνων γένος 557, 559.
'Ελμὰζ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
'Ελμπασάν, Ελπασάν μ', μα'.
'Ελπεσανλί=ὁ ἐξ 'Ελπασάν 120.
'Ελπίς· ναὸς ἐν Κ-πόλει 45, 283.
'Ελτζατζῆς (Κυριάκος) 377.
'Εμὴν-ἐφένδης ὁ Τζαούς-ζαδές 140.
'Εμὴν-πασᾶς Καϊνῆς 548, 549.
'Εμὴν-πεγης, καζιασκέρης 'Ρούμελης 123.
'Εμὴν-πεϊ-ἐφένδης Νεηλιηζαδές 540.
'Εμὴν-πασᾶς ὁ Γιαγλικτζῆς ἢ Γιαλιγκτζῆς 114, 123, 134.
'Εμὶν-Μεχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ νισαντζῆς μέγας βεζίρης 334.
'Εμὶν-Μεχμὲτ-πασᾶς α' ἀπὸ σιλικτάρης μέγας βεζίρης (1735), 333.
'Εμὶν-Μεχμὲτ-πασας β' ἀπὸ σιλικτάρης μέγας βεζίρης (1779) 334.
'Εμίνης τις Τοῦρκος 158.
'Εμὶρ-Μεχμὲτ-ἀγᾶς 72.
'Εμίρ-πασας 'Ατάνας 6, 13.
'Εμπιγιαλέρ, χωρίον 112.
'Εμμανουὴλ Μᾶνος 398.
'Εμμανουὴλ Φούρκας λα'.
'Ενετία 180, 357.
'Ενετικαὶ τριήρεις 38.
'Ενετικὸς κόλπος 32.
'Ενετικὸς πόλεμος 42.
'Ενετοὶ 18, 22, 23, 170, 182, 191, 192, 315, 403, 432.
"Εξι Μάρμαρα· συνοικία ἐν Κ-πόλει 282.
"Εξοδος (βιβλίον τῆς Πεντατεύχου) 372.
'Επενφοῦρτι, τὸ 14.
'Επιβάται, κωμόπολις 174.
'Επιδαύριος ιθ'.
'Επτὰ-Γουλάδες οἱ ἐν Κ-πόλει 117. "Ιδε καὶ *Γεδῖ-κουλέ*, *'Επτὰ Πύργοι*.
'Επτάλοφος 254.
'Επτανησιώτης 145.
'Επτὰ Πύργοι='Επτὰ-Γουλάδες ἢ Γεδῖ-κουλέ 63, 162,
'Ερδελία 7, 15, 18, 22, 24, 25, 28, 41, 346.
'Ερδελῖται 15, 16, 22.
'Ερεκλέρ, χωρίον 113.
'Ερημίας (Μιχαὴλ) 378.
'Ερις 355.
'Ερμῆς 195.
'Ερμᾶνος περσιδέντες τοῦ Παδέν 8.
'Ερμώνυμος (Γεώργιος) η'.
'Ερσρούμ-πασασί 18.
"Ερτζινον 26.
'Ερτοῦλι (Χερετάν-) 14.
'Ερτοὺτ-σκελεσί 8.
'Ερτουτῖνον 36.
'Ερυθρὰ Θάλασσα 198.
'Εσκὶ-Ζαγαρά 524.
'Εστερχάζιον παλατῖνον 11.
'Εστιακαὶ παρθένοι 504.
'Εσφιγμένου μονὴ κ'.
Εὔα 413.
Εὐαγγελικὴ Σχολὴ Σμύρνης κγ'.
Εὐαγγέλιον ἢ Εὐαγγέλια 216, 230, 234, 235, 236, 241, 242, 244, 304, 306, 307, 309, 347, 351, 385, 413, 416, 422, 423, 424. 425, 426, 427, 428.
Εὐαγγελικὸς Λούθηρος 137.
Εὐαγγελισμός, ναὸς Παναγίας ἐν τῇ κούρτῃ Βλαχίας 280.
Εὐαγγελίστρια· ναὸς ἐν Σκοπέλῳ 296. "Ετερος ἐν Κεφαλληνίᾳ 298.
Εὐγενικὸς (Μᾶρκος) η'.
Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις ιϐ', λ', λα'.
Εὐγένιος Γιαννούλης ὁ διδάσκαλος κζ', λγ', λδ', 357, 360.

www.dacoromanica.ro

Εὐγένιος πάπας Ῥώμης η'.
Εὐθύμιος μητροπολίτης Οὐγκροβλαχίας λγ', 318.
Εὐμορφία (Χατζῆ-Γιάντζου) 381.
Εὔξεινος πόντος 162.
Εὐπραγιώτης (Ῥαλάκης) 183.
Εὐριπίδης ιη', 361.
Εὐριπιώτης (Γεωργάκης) 377.
Εὔριπος, ὁ 154, 297, 385.
Εὐρύπολος 440.
Εὐρώπη 105, 165, 173, 182, 184, 279, 295, 425, 557, 562.
Εὐστάθιος ὁ ἅγιος 237, 239.
Εὐστάθιος Δάβιτζας 174, 175, 178.
Εὐστάθιος ἄρχων 345.
Εὐστάθιος Λάμπρου ιη'.
Εὐστάθιος Λαπίτης 113.
Εὐστράτ βόδας Ταπίζας 338. Ἴδε καὶ *Εὐστάθιος Δάβιτζας.*
Εὐφημίας τῆς ἁγίας ναός 186.
Εὐφροσύνη Γκίκα 113.
Ἐφέσιοι 416.
Ἔφεσος η', 120, 134, 146, 149, 150, 299, 386.
Ἐφραὶμ ὁ Δέκαρχος κζ', κη'.
Ἐφραὶμ ὁ Σύρος 245.
Ἑῷα 434.
Ἑωσφόρος 423.

Ζάας, λιοτενέντε-γκενεράλ Ῥῶσσος 132.
Ζαγαράντζα ἢ Ζαγαράτζα 76.
Ζαγαραύτα, πέρασμα τοῦ Προύτου 58.
Ζαγαρτζὴμ-πασις ἢ Ζαγαρτζὴ-πασις Μεχμὲτ-ἀγανῆς 17.
Ζαΐμης μουπασίρης 153.
Ζακύνθιος 187.
Ζάκυνθος 298.
Zalucki μγ'.
Ζαλχανατζῆς Μαχμούτ-αγας 30.
Ζαμοσκῆνος (Ἰωάννης) 434.
Ζανέτος καπετάν 7.
Ζάνος (Σάββας) 377.
Ζαπορογάνοι 56.
Ζαράκογλους Ἀπδουλουλλὰχ-πασᾶς 542.
Ζαρπχανὲ-ἐμινῆς 131, 148, 154.
Ζαρπχανὲς Κ-πόλεως 116, 117, 125, 126, 148, 167.
Ζαφειρίτζα σύζυγος Κωνστ. Καρατζᾶ 95, 122.
Ζαχαρίας Βερροίας μητροπολίτης 153.
Ζγεζονδίντζες ὁ κόντες 101.
Ζεϊλὲλ-πασας 26.
Ζεϊμοῦνι 18, 24.
Ζεϊνὲλ πασᾶς Ῥούμελης 29.
Ζεϊράκι 184.
Ζέμλιον 32, 33, 39.
Ζεμοῦνι (Μανζίλι-) 6.
Ζεμπερεκτζῆ-πασις 17, 40.
Ζεύς 195, 257, 562.
Ζέη-πασας 8.
Ζήσης παχάρνικος 145.
Ζητούνιον 139, 292.
Ζιλκαδὲ 120.
Ζιμμπῆς (Στεφανάκης) 551.
Ζινδὰν-καπισί, τὸ ἐν Κ-πόλει 523.
Ζιουζένι, μοναστήριον 379.
Ζίσιρεσ, γκενεράλ-μαγιόρας 132.
Ζιστόβι 113, 131, 140.
Ζίχναι 523.
Ζορπάδες 365.
Ζουλφικάρ ἢ Ζουλφικιάρ-ἐφέντης ὁ Νισαντζῆς 37, 182.
Ζουλφικάρ-πασας, ἀγᾶς τῶν γιανιτζάρων 19, 20.
Ζουρναζὰν-Μουσταφᾶ-πασας, μέγας βεζίρης 332.
Ζουτέτζιν-βλάστκα, τὸ 388.
Ζυγομαλᾶς (Θεοδόσιος) ι'.
Ζωγράφειον Κ-πόλεως μβ', μγ'.
Ζωή, σύζυγος Γρηγορίου Μαυροκορδάτου 167.
Ζωήτζα Γκίκα 107, 111, 122.
Ζωοδόχος Πηγή 192, 281, 522.
Ζωοδόχος Τάφος (ὁ τοῦ Χριστοῦ) 423, 426, 442, 454.

Ἠλιάδης (Βασίλειος) 378.
Ἠλίας ἢ Ἠλιοῦ ὁ προφήτης 419. Ναὸς ἐν Ἰασίῳ 379. Μονὴ ἐγγὺς Ἱεροσολύμων 520, 526.
Ηλίας Μηνιάτης ια'.
Ἠλίας Καταρτζῆς, χατμανος 84.
Ἠλίας υἱὸς Τριανταφύλλου Ὑψηλάντου 170.
Ἠλιάσκο βόδας υἱὸς τοῦ γέροντος Ἀλεξάνδρου 337, 338.
Ἠλιάσκο βόδας τοῦ Πέτρου 337.
Ἠλιάσκο βόδας τοῦ Σάη βόδα 337.
Ἥλιος 195.
Ἠμπραὴμ σουλτάνος 205.
Ἠμπραὴμ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1597) 347, 349.
Ἡράκλεια Θράκης λη', 121, 126, 153, 188, 288, 397, 519, 523, 524.
Ἡράκλειαι πύλαι 324.
Ἡρακλῆς 196.
Ἡρώδης 234.
Ἡσαΐας ὁ προφήτης 324, 413, 428, 564.
Ἡσίοδος ιη', 355.
Ἠφθόδης λογοθέτης 453.
Ἠφθόδιος Ῥακοβίτζας 453.

Θαλασσηνὸς Ἀλεξάνδρου Θεοδώρου ιζ'.
Θαλῆς ὁ Μιλήσιος 183.
Θάνατος 566, 567.
Θέκλης τῆς ἁγίας μοναστήριον ἐν Ἱεροσολύμοις 526.
Θεόκριτος ιζ'.
Θεοδότης τις ἐν Κ-πόλει 121.
Θεοδόσιος ὅσιος Ῥῶσος 310.
Θεοδόσιος, μέγας οἰκονόμος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας 385.
Θεοδόσιος Ζυγομαλᾶς ι'.
Θεοδόσιος Οὐγκροβλαχίας μητροπολίτης 243, 387.
Θεοδόσιος Σκολίτζης ιδ'.
Θεοδόσιος α' αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων 425.
Θεοδοσιούπολις 522, 526.
Θεοδωράκης, πας-καπικεχαγιᾶς Μολδαβίας ἐν Κωνσταντινουπόλει 170.
Θεοδωρῆς, κομιστὴς γραμμάτων Μελετίου Πηγᾶ 350.
Θεοδωρῆς Χατζῆ-Ἀποστόλη Ἀσλανούδας 377.
Θεοδωρῆς Ἀναστασίου Χατζῆ-Ἀποστολάκη 377.
Θεοδωρῆς (Χατζῆ-) καραβοκύρης 365.
Θεοδώρου τοῦ ἁγίου ναὸς ἐν Ἰασίῳ 379.
Θεόδωρος Ἀγαλλιανός θ'.
Θεόδωρος Ἰωαννοβίτζης 100.
Θεόδωρος βιστιάρης 100.
Θεόδωρος, βασιλεὺς Μοσχοβίας 161.
Θεόδωρος, σύντεκνος Ἀνθίμου Καισαρείας 407.

www.dacoromanica.ro

Θεόδωρος Καντεμίρης 178.
Θεόδωρος ῥάπτης, πατὴρ Ἰωάννου Καλλιμάχη 163.
Θεόδωρος Συμεῶνος Τραπεζούντιος, διδάσκαλος 409.
Θεόληπτος Βάρνης μητροπολίτης λε', 385.
Θεολόγος (Ἰωάννης ὁ) 300, 363.
Θεομήτορος μοναστήριον εἰς Κοτρατζάνι 387.
Θεοπασχῖται 518.
Θεοσκέπαστη, Θεοσκέπαστος· ἐπωνυμία μονῆς ἐν Τραπεζοῦντι κα', κε', 280, 522.
Θεοτόκης (Νικηφόρος) ιδ'.
Θεοτόκος 161, 274. Εἰκόνες αὐτῆς 109, 110, 522.
Θεοτόκος ἡ Καφατιανὴ κθ'. Μοναστήριον ἐν Χάλκῃ 165, 517. Ἕτερον ἐν Ῥιμνίκῳ λε', 373. Ἕτερον εἰς τοποθ. Πολ-βρατίου 454, 455. Ἕτερον, τὸ τῆς Θεσκεπάστου ἐν Τραπεζοῦντι 280, 522. Ἕτερον, τὸ ἐν Σουμελᾷ 522. Ναὸς ἐν Τριπόλει Πόντου 521. Ἴδε καὶ τὸ *Παναγία* καὶ τὸ *Θεομήτωρ*.
Θεοτοκάριον 188.
Θεοῦ Λόγου Σοφία, ναὸς ἐν Κ-πόλει 372.
Θεοφάνης ἱερομόναχος 386.
Θεοφάνης Ἱεροσολύμων πατριάρχης 162, 442, 515, 516, 517, 518, 528.
Θεοφάνης Ἰωαννίνων μητροπολίτης 386.
Θεοφάνης Νικαίας μητροπολίτης κδ'.
Θεόφιλος Καμινάρης 398.
Θεόφιλος Καμπανίας ἐπίσκοπος ιδ'.
Θεόφιλος ὁ Κορυδαλλεὺς θ', ια', ιθ', λγ', 161, 192.
Θεόφιλος Σερρῶν μητροπολίτης 153.
Θεοφύλακτος ὁ Βουλγαρίας κ', λη'.
Θεραπεῖα, τὰ 51, 94, 131, 147, 149, 170, 171, 177.
Θερμία, τὰ μγ', 553, 568.
Θεσσαλία ἢ Θετταλία 289, 516.
Θεσσαλονίκη θ', 5, 66, 68, 71, 120, 126, 137, 139, 188, 191, 289, 397, 518, 524, 528, 540, 543, 547.
Θέτις 449.
Θῆβαι Ἑλλάδος 293.
Θόας 440.
Θρᾴκη 345, 392, 414, 417, 423.
Θρᾳκικὴ διοίκησις 425, 431.
Θωμᾶς Καντακουζηνός 54.
Θωμᾶς Παλάσης 403.
Θωμᾶς Ῥόδιος, μέγας καμαράσης 103.
Θωμᾶς Τεσταπούζας 529.

Ἰακὼβ ὁ προπάτωρ 198, 204, 234, 261, 372.
Ἰακωβάκης Χῖος, ποστέλνικος καὶ εἶτα σπαθάρης 81, 83, 85, 122, 190. Ἴδε καὶ *Ἰάκωβος σπαθάρης*.
Ἰακωβάκης Ῥίζος 398. Ἴδε καὶ τὸ *Ἰάκωβος*.
Ἰακωβῖται 518.
Ἰακωβογιακουμῆς 186.
Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος 424.
Ἰάκωβος ἅγιος ὁ Ζεβεδαίου· μοναστήριον ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις 165, 518, 519, 520, 521.
Ἰάκωβος (ἢ Γιακουμῆς) ὁ Ἀργεῖος ἢ Μωραΐτης ια', ιδ', 183, 186, 256.
Ἰάκωβος καθολικὸς Ἀρμενίας 525.
Ἰάκωβος Βασίλειος ὁ Δεσπὸτ βόδας 337.
Ἰάκωβος α' Κ-πόλεως πατριάρχης λε', 386, 527.
Ἰάκωβος Πάτμιος 187.
Ἰάκωβος Πίσσαρης 99.
Ἰάκωβος Ῥίζος λς', 393.
Ἰάκωβος σπαθάρης 169.
Ἰάννης, πρὸς ὃν ἐπιστολὴ Χρυσάνθου Νοταρᾶ 358.
Ἰάννης Κυριάκου 380.
Ἰαννουάριος ἱερεὺς 283.
Ἰάσιον ιθ', κ', κδ', κη', λε', λη', μ', 380, 382. Ἴδε καὶ τὸ *Γιάσι*.
Ἰβάννωβήτζης (Θεόδωρος) 100.
Ἰβάννωβήτζης (Στεφάν) 98.
Ἴβηρες 188, 191, 288, 289, 515, 516, 526, 527. Μοναστήριον Ἰβήρων ἐν Ἱεροσολύμοις 515. Ἕτερον ἐν Ἁγίῳ Ὄρει κγ', κδ', λη'.
Ἰβηρία 285, 302, 303, 305, 516, 520, 522, 526, 527.
Ἰβηρικὰ μοναστήρια 526, 527.
Ἰβηρίτισσα (εἰκὼν Θεοτόκου) 289.
Ἰγγλιτέρα 191.
Ἰγνάτιος ἱερομόναχος Σουμελίτης ις', 366.
Ἰγνάτιος Κεμίζος ιθ', λθ'.
Ἰγνάτιος Ὀστροβίας χωρεπίσκοπος 419.
Ἰεζάβελ 419.
Ἱέραξ, μέγας λογοθέτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας θ', 382.
Ἱερεμίας ὁ προφήτης 212, 234, 428, 566.
Ἱερεμίας αὐθέντης Μολδοβλαχίας 346, 350, 351.
Ἱερεμίας Κακαβέλας ια', ιγ', ιδ', 183, 199, 201, 206.
Ἱερεμίας β' Κ-πόλεως 161.
Ἱερεμίας γ' Κ-πόλεως 170, 187.
Ἱερεμίας δ' Κ-πόλεως 125, 133, 146.
Ἱερεμίας (Ἀλεξάνδρου) Μαυροκορδᾶτος, μητροπολίτος Χαλκηδόνος 137, 340.
Ἱερεμίας Μιτυλήνης μητροπολίτης 120, 121.
Ἱερεμίας Μογίλας λδ', 175, 338.
Ἱερεμίας Μυρέων μητροπολίτης λα'.
Ἱερεμίας Νικαίας μητροπολίτης 397.
Ἱερόθεος Σίδης καὶ εἶτα Δρύστρας μητροπολίτης ια', κη', λη', λθ', 166, 409. Ἴδε καὶ τὸ *Ἰωάννης Κομνηνός*.
Ἱερόθεος Ἰθακήσιος 187.
Ἱερὸν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις 181, 310.
Ἱερὸς Οὖρος=Ἅγιον Ὄρος 441.
Ἱεροσολυμῖται 517.
Ἱεροσόλυμα, Ἱερουσαλὴμ ια', ιζ', ιθ', κγ', λθ', μα', 47, 74, 123, 162, 165, 166, 176, 179, 181, 185, 187, 198, 227, 261, 292, 297, 310, 357, 372, 389, 408, 423, 424, 426, 442, 451, 453, 454, 455, 457, 507, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528.
Ἱερώνυμος (παπᾶ Χατζῆ-) 377.
Ἰζὲτ Μεχμὲτ-πασᾶς ἢ ἁπλῶς Ἰζὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 115, 167, 172, 173, 334, 518.
Ἰζὲτ-πασᾶ-ζαδὲ Σαήτ-πεης, τζαουσπασης 551.
Ἰζὲτ-πὲγ-ἐφένδης Ὀσμὰν-πασᾶ-ζαδές, καζασκέρης Ῥούμελης 115, 116, 134.
Ἰζὲτ-πέγης, υἱὸς Ἀρὴφ-ἐφένδη 119.
Ἰζμαὴλ-μουχαφιζῆς 542.
Ἰησουῖται 346, 517, 529.
Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰκόνες 530.
Ἰησοῦς βασιλεὺς Αἰθιοπίας 185.
Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ 244.
Ἰθακήσιος 187.
Ἰκίτογλους Ἀλβανός 104, 128.
Ἰκόνιον λθ', 134, 138, 524.
Ἱλαρίων ἱερομόναχος Σουμελίτης 366.

www.dacoromanica.ro

Ἱλαρίων μοναχὸς ἐκ Κιέβου 99.
Ἱλαρίων Τζιγαλᾶς ια'.
Ἠλιάς 270.
Ἰλλυρικόν, τὸ=Ἰλλυρία 25, 38.
Ἰλλύριοι ἢ Ἰλλυριοὶ πεζοὶ 26, 29.
Ἰλλυριοὶ ἱππεῖς ἢ Ἰλλυριῶν ἱππική 26, 27.
Ἰλλύριον, τὸ=Ἰλλυρία 29.
Ἴλοκον 30, 34.
Ἴμβρος 375.
Ἰμπέριον τῆς Γερμανίας 176, 293.
Ἰμπραΐμ-αγας εἰς Σιάρκιογι 5.
Ἰμπραχὶμ ἢ Ἰμπραΐμ σουλτᾶνος 329, 332.
Ἰμπραΐμ-ἐφέντης, ἰμάμης 23.
Ἰμπραΐμ-πασᾶ παλάτιον 23.
Ἰμπραΐμ, Ἰμπραχὶμ ἢ Ἰπραΐμ-πασας τοῦ Πουδουμίου ἢ Βουδινῆς, Ἀλβανίτης σερδάρης 12, 15, 16, 43.
Ἰμπραΐμ-πασας, γενίτζερ-ἀγασῆς, εἶτα Ἐρσρούμ-πασασί, Μπαγδὰτ-πασασὶ καὶ Σάμ-πασασί 4, 17, 18.
Ἰμπραΐμ-πασας ὁ Σεϊτάν 43.
Ἰμπραΐμ-πασᾶς α', μέγας βεζίρης (1412) 330.
Ἰμπραΐμ-πασᾶς β' τοῦ Χαλίλ, μέγας βεζίρης (1499) 330.
Ἰμπραΐμ-πασᾶς γ', μέγας βεζίρης (1597, 1599) 331, 516. Ἴδε καὶ *Ἠμπραΐμ-πασᾶς.*
Ἰμπραΐμ-πασᾶς δ' ὁ Καρᾶ, μέγας βεζίρης (1683) 6, 39, 182, 183, 332.
Ἰμπραΐμ-πασᾶς ε' ὁ Χοτζᾶ, μέγας βεζίρης (1713) 333.
Ἰμπραΐμ-πασᾶς ς' ὁ Δαμάτ, μέγας βεζίρης (1718) 333.
Ἰμπραΐμ-πασᾶς ζ' ὁ Καμπακουλάκης, μέγας βεζίρης (1731) 333.
Ἰμπραχίμ-πασας, στρατάρχης 18.
Ἴνεος, τὸ 521.
Ἰννοκέντιος ια', πάπας Ῥώμης 180, 529.
Ἰντζήρκιοϊ 541.
Ἰόππη 520, 522.
Ἰορδανάκης Καπλάνογλους 126.
Ἰορδάνης ποταμός 234, 244.
Ἰορδάνης Τάνε 382.
Ἰουδαϊκά, τὰ (ἐπιγραφὴ βιβλίου) 182, 183.
Ἰουδαϊκαὶ ψυχαί 245.
Ἰουδαῖοι 99, 221, 313, 372, 415, 455, 523.
Ἰούδας ὁ προδότης 389, 431.
Ἰουλία ἡ Λευκή 41.
Ἰουλία χώρα=Στολνικὸν Μπέλγραδον 26.
Ἰουλιανὸς αὐτοκράτωρ 245.
Ἰουλιανός, λογοθέτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας 167.
Ἰουσοὺφ-ἐφένδης 184.
Ἰουστινιάνειος ναός 309.
Ἰουστινιανοὶ Ἐνετίησιν 180.
Ἰουστινιανὸς ὁ μέγας 310, 372, 521.
Ἰουστινιανὴ ἡ πρώτη=Ἀχρίς 348.
Ἰπέκι 290.
Ἱπποδρόμιον ἐν Κ-πόλει 41.
Ἰπραήλ-ναζιρῆς 126, 130, 139, 154.
Ἰπραήλα ἢ Ἰπραΐλα 121, 543.
Ἰπραήμ-πεης 541.
Ἰπραήμ Τατάρης 154.
Ἰπραΐμ-αγας, κεχαγιᾶς 19.
Ἰπραΐμ-πασας, γενίτζερ-ἀγασῆς 4. Ἴδε καὶ *Ἰμπραΐμ-πασας.*
Ἰπραΐμ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 164, 170, 171.
Ἰπραΐμ-πασᾶς, χαζναδάρης 184.
Ἰπραΐμης σουλτᾶνος 516, 519. Ἴδε καὶ *Ἠμπραΐμ, Ἰμπραχίμ.*
Ἰπραΐμης στρατηγός 20.
Ἰπραχὴμ ἐφένδης, μεκτουπτζῆς 540.
Ἰπραχὴμ-ἐφένδης, κεχαγιάπεη-βεκιλῆς 542.
Ἰπραχὴμ-ἐφένδης, ρεϊζάπ-κεχαγιάπεης καὶ εἶτα σουρρᾶ-ἐμινῆς 546.
Ἰπραχὴμ ἐφένδης ζαρπχανὲ-ἐμινῆς 148.
Ἰπραχὴμ Τελχῆς 155.
Ἰπσαλαλῆς ἢ Ἰπσάλαλης=ὁ ἐξ Ὑψήλεως 133, 134.
Ἰσαὰκ ὁ προπάτωρ 204, 222, 223.
Ἰσάκ-ἐφέντης, ρεῒς-ἐφέντης 44.
Ἰσὰκ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
Ἰσάκης Ῥαλέτος 75, 89.
Ἰσάκτζα ἢ Ἰσάξα 164, 165, 171.
Ἰσαρτζήκι 40.
Ἰσκαριώτης 422.
Ἰσλάνκαμες, χωρίον 33.
Ἰσμαήλι, τὸ 101.
Ἰσμαὴλ-αγας, ταλχιστζῆς 16.
Ἰσμαὴλ-ἀγᾶς, κεχαγιᾶς τοῦ γιερλὴ-ἀγασῆ 72.
Ἰσμαὴλ-ἐφένδης, τεφτερδὰρ-βεκίλης, εἶτα ναζίρης μουχιματίων ἐν Ἀδριανουπόλει 116, 542.
Ἰσμαὴλ-ἐρδουσοῦ, τὸ 102.
Ἰσμαὴλ-ουστᾶς 150.
Ἰσμαὴλ-πασας, στρατηγός 22, 24, 28, 31.
Ἰσμαὴλ-πασᾶς, σερασκέρης, φύλαξ τοῦ Μπεντερίου 52, 58, 59, 60, 63, 64, 65, 66, 69, 70, 71, 72, 73, 75.
Ἰσμαὴλ-πασᾶς α', μέγας βεζίρης (1687) 332.
Ἰσμαὴλ-πασᾶς β', μέγας βεζίρης 113.
Ἰσμαὴλ-πασᾶς, κασαπ-πασῆς 540.
Ἰσμαὴλ-πασᾶς ὁ Νισαντζης 528.
Ἰσμαὴλ-πεγης, Σερὲζ-ἀγιανῆς (=Σερρῶν ἔπαρχος) 153.
Ἰσμαὴλ-σερασκερῆς (=στρατηγὸς Ἰσμαηλίου) 540.
Ἰσμαήλιον Ἰσμαήλι ἢ Ἰσμαΐλι λε', 386, 539, 540, 542, 543.
Ἰσοκράτης κα', 359.
Ἰσούφ-αγας, σεϊμένπασις 4.
Ἰσούφ-αγας, σαμπουντζήμπασις 17.
Ἰσούφ-αγας, κεχαγιᾶς 32.
Ἰσούφ-αγας, κιζλάρ-αγας 40.
Ἰσούφ-αγας, γιανιτζάρ-αγας 41.
Ἰσοὺφ-ἀγᾶς, καπιτζίμπασις 68, 75.
Ἰσοὺφ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1712) 173, 174, 333.
Ἰσοὺφ-πασᾶς (ὁ ἄλλως Γιουσούφ), μέγας βεζίρης 334.
Ἰσοὺφ Σαλαχαδίνης 520.
Ἰσούφ-πασας ὁ Τοπάλ 76.
Ἱσπανία 118, 378.
Ἱσπανοί 33.
Ἰσπαχὶ-κιοπρουσί 5.
Ἰσραὴλ (λαὸς τοῦ) 218, 321, 372, 428, 535.
Ἰσραήλ τις Ἑβραῖος 100.
Ἰσραηλιτικὸς λαός 198.
Ἰστόλνι-Μπελιγράδιον 10. Στόλνι-Μπελιγράδιον 10. Ἰστολνικὸν Μπέλγραδον 29, 30. Ἰστόλνικον Βέλγραδον 24. Ἰστολνικὰ Βέλγραδα 39.
Ἴστρος ποταμός 54, 155, 156, 275, 358.
Ἰσχάνκα 32.
Ἰταλία ἡ 524, 529.

www.dacoromanica.ro

Ἰταλικά (=γράμματα ἢ ἰταλιστί) 172, 309.
Ἰταλικόν, τὸ (=κείμενον) 187.
Ἰταλίντζκης 140, 149.
Ἰταλοί η', 18.
Ἰχτιμάνι 5, 23.
Ἰψὸρ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Ἰωακεὶμ Ἀλεξανδρείας πατριάρχης, ὁ ἀπὸ Ῥόδου μετατεθείς 524.
Ἰωακεὶμ Πάριος, μητροπολίτης Κυζίκου 152.
Ἰωάννης τις, κομιστὴς γραμμάτων τοῦ Πηγᾶ 349.
Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἢ Πρόδρομος 198, 244, 274. Μοναστήριον ἐν Πογδανίᾳ 281. Ἕτερον ἐν Χάλκῃ 286. Ἕτερον ἐν Ἱεροσολύμοις 522. Ἁγίασμα 131. Τρίχες τοῦ Προδρόμου 285.
Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ εὐαγγελιστὴς 424, 428. Μονὴ ἐν Πάτμῳ 300, 363, 364. Ἑτέρα ἐν Ἱεροσολύμοις 515, 519.
Ἰωάννης γραμματικὸς καὶ πριμικήριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κθ', 249, 251.
Ἰωάννης ἰατροφιλόσοφος λγ', 356.
Ἰωάννης, μέγας σακελλάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας 385.
Ἰωάννης κράλης Λεχίας 22.
Ἰωάννης Ἀλεξιοβίτζης, αὐτοκράτωρ Μοσχοβίας 20, 161, 186, 521.
Ἰωάννης Βασιλείου, παχάρνικος 382.
Ἰωάννης Βατίστας Ἰούλιος Βερναδόττης, πρίγκιψ τοῦ Πόρτο-Κόρβο 137.
Ἰωάννου Βλαδιμίρου τοῦ ἁγίου μονὴ μ', μα'.
Ἰωάννης Βλαστός 98, 113, 165, 398.
Ἰωάννης Βυζάντιος (=Καρυοφύλλης) 199, 206.
Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός κ', 527.
Ἰωάννης Καλμούκης, ὁ εἶτα Καλλιμάχης 163, 164, 168, 169, 172, 189, 190, 339, 398.
Ἰωάννης Ἀλεξάνδρου Καλλιμάχης 340.
Ἰωάννης Καντακουζηνός, αὐτοκράτωρ 176, 196.
Ἰωάννης Καντακουζηνός, μέγας λογοθέτης 107.
Ἰωάννης Καρυοφύλλης ἢ Καρυόφυλλος ὁ Βυζάντιος ια', ιγ', ιδ', κς', κζ', λθ', 165, 166, 199, 206, 356, 361.
Ἰωάννης Κομνηνός, ἰατροφιλόσοφος, ὁ εἶτα Ἱερόθεος Δρύστρας κζ', κη', λη', λθ', 409.
Ἰωάννης Παντελῆ Μαυροκορδᾶτος 181.
Ἰωάννης Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδᾶτος, δραγομᾶνος τῆς Πόρτας, εἶτα ἡγεμὼν Βλαχίας κθ', 163, 164, 185, 255, 257, 336, 340, 508.
Ἰωάννης Γεωργίου Μαυροκορδᾶτος 340.
Ἰωάννης Κωνσταντίνου Μαυροκορδᾶτος 166, 338, 339, 340.
Ἰωάννης Νικολάου Μαυροκορδᾶτος 166, 192, 340, 364.
Ἰωάννης Μοσκούκης 377.
Ἰωάννης Κωνσταντίνου Μουρούζης 170, 340.
Ἰωάννης Παλαιολόγος, αὐτοκράτωρ 286.
Ἰωάννης Πατούσας 187.
Ἰωάννης Δ. Ῥάλλης λθ'.
Ἰωάννης Ῥευχλινός γ'.
Ἰωάννης Ῥόδιος (ὁ καὶ Ἰωάσαφ) 188.
Ἰωάννης Ῥοῦσος, καβαλέρης 378.
Ἰωάννης Σαμουηλοβίτζιος, χάτμανος Καζακίας 22, 23.
Ἰωάννης Σαρούσιος 22.
Ἰωάννης Σοβιέσκης ἢ Σαβιέσκης 175, 179.
Ἰωάννης Ἀλεξάνδρου Νικολάου Σοῦτζος 341.
Ἰωάννης Γεωργίου Σοῦτζος 341.
Ἰωάννης Γρηγορίου Μιχαὴλ Σοῦτζος 341.
Ἰωάννης Κωνσταντίνου Δημητρίου Σοῦτζος 341.
Ἰωάννης Κωνσταντίνου Δράκου Σοῦτζος 189, 341.
Ἰωάννης Μιχαὴλ Σοῦτζος 341.
Ἰωάννης Τζαννέτος 119.
Ἰωάννης Τζανῆς 192.
Ἰωάννης (ἢ Γιαννάκης) Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντης, ἄγας καὶ μέγας ῥήτωρ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας 164, 169.
Ἰωάννης Κωνσταντίνου Ὑψηλάντης, ἄγας 169, 170, 171, 172.
Ἰωάννης Χαντούμης 456.
Ἰωάννης Χατζῆ-Ἀποστόλη Πιτέλη 377.
Ἰωάννης Χατζῆ-Γιάντζου λε', 377, 381, 382.
Ἰωάννης Χρήστου 378.
Ἰωάννης Χρίστου Γαλανός 378.
Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος 227. Παρεκκλήσιον ἐν τῇ λαύρα τοῦ ὁσίου Σάββα 527.
Ἰωαννήτζας Κανανός 82.
Ἰωννήτζας, δοῦλος Δημητρίου Σκολίτζη 89.
Ἰωννήτζας Καντακουζηνός 80, 82, 85, 87, 92, 107.
Ἰωννήτζας Στούρζας 83.
Ἰωαννίδης (Γεώργιος) λα'.
Ἰωαννίκιος Ἀγκύρας μητροπολίτης 139.
Ἰωαννίκιος Ἀλεξανδρείας πατριάρχης ι'.
Ἰωαννίκιος Βερροίας μητροπολίτης 517.
Ἰωαννίκιος Ἡρακλείας, εἶτα πατριάρχης Κ-πόλεως 519, 523.
Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος ἐν Βενετίᾳ ι'.
Ἰωαννίκιος Κύπριος, ἱερομόναχος 188.
Ἰωαννίκιος Μυτιληναῖος, ἀρχιερεὺς Σιτανίου 139.
Ἰωαννίκιος Σερρῶν μητροπολίτης 396, 397.
Ἰωαννίκιος Σιναίου ἀρχιεπίσκοπος λε'.
Ἰωάννινα θ', ι', ιη', κθ', 115, 152, 186, 187, 191, 293, 386, 405, 517, 518.
Ἰωαννινόθεν 405.
Ἰωαννίτης 187, 518.
Ἰωάσαφ Δρύστρας ἀρχιερεύς 385.
Ἰωάσαφ Νέων Πατρῶν ἀρχιερεύς 386.
Ἰωάσαφ Σιναίου ἀρχιεπίσκοπος 522.
Ἰὼβ ὁ δίκαιος 224, 237, 359, 415.
Ἰὼβ ὀχύρωμα 21.
Ἰὼβ μητροπολίτης Μοσχοβίας 161, 162.
Ἰὼν βόδας Μολδοβίας 337.
Ἰὼν βοϊβόνδας υἱὸς Βασιλείου βοϊβόνδα 439.
Ἰωσὴφ ὁ πάγκαλος 196, 214, 223.
Ἰωσὴφ (Βαρσαβᾶς) 424.
Ἰωσὴφ Βουλγαρίας ἀρχιεπίσκοπος ιδ', κθ', 267, 275.
Ἰωσὴφ Βρυέννιος 191.
Ἰωσὴφ Μαυρογένης 341.
Ἰωσὴφ ὁ Μνήστωρ 311.

Καβάκια ἢ Καββάκια 116, 119.
Καβάκος (Δημήτρης) 396.
Καβάρνα 539.
Καβομπότζου μοναστήριον 308.
Καγγαλί 4, 23.
Καγγαλί-δερὲ ἢ Καγκαλίδερε, τὸ 112, 131.
Καγγαμπορνί, τὸ 28.
Καγιλγάϊος 25, 26.
Καζακία 22.
Καζάνικα βοῦχα 530.

www.dacoromanica.ro

Καζάκοι 20, 53, 56, 58, 66, 75, 125, 162, 163, 174, 175.
Καζάνιον 162.
Καζανλή, τὸ 147.
Καζανλῆς (Δημήτρης) 380.
Καζιασκὲρ-ντερβένι 5.
Καθολικὴ Ἐκκλησία 430. Καθολικὴ Μεγάλη Ἐκκλησία 507.
Καθρέπτης Γυναικῶν (συγγραφὴ Καισαρίου Δαπόντε) 302.
Καϊναρτζίκι ἢ Καϊναρτζίκιον 91, 95, 102, 106, 108, 169, 172, 545.
Καινὴ Διαθήκη 426, 504.
Κάϊρον 161.
Καισάρεια (Καππαδοκίας) 139, 145, 168, 245, 385, 407.
Καισάρεια ἡ Φιλίππου 104, 107, 524, 528.
Καισαρεῖς 407.
Καισαριανή· μοναστήριον 293.
Καισάριος Βλάχος ιδ'.
Καισάριος Δαπόντες ιδ', λ', λα', λη', λθ', μδ', μγ', 277.
Κακαβέλας (Ἱερεμίας) ια', ιγ', ιδ', 183, 199, 201, 206.
Κακιλγάιος=Καγιλγάιος 30.
Κακονᾶς (ἀντὶ τοῦ *Καλλονᾶς*) 356.
Καλάβροτα ια', 295.
Καλαΐλῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Καλανδάριον Γρηγοριανόν 434.
Καλαράσι 112.
Κάλατα-βοϊδοδασῆς 189.
Καλαφάτι 153.
Καλδῖνοι ι'.
Καλγα-σουλτᾶνος 63.
Καλγιγάιος=Καγιλγάιος, Κακιλγάιος 31.
Καλδαρουσάνι, τὸ 99.
Καλενδέρι 147.
Καλεφὰ (τὸ) κάστρον 22.
Καλιμανέσκος (Σέργης) 380.
Καλιοντζῆς 138.
Καλλιμάχη οἰκογένεια λα'.
Καλλιμάχης (Αλέξανδρος Ἰωάννου) 340, 550.
Καλλιμάχης (Ἀλέξανδρος Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου) 340.
Καλλιμάχης (Ἀλέξανδρος Σκαρλάτου) 340.
Καλλιμάχης (Γρηγόριος Ἰωάννου) 340.
Καλλιμάχης (Γρηγόριος Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου) 340.
Καλλιμάχης ἢ Καλμούκης (Ἰωάννης) δραγομᾶνος τῆς Πόρτας, εἶτα αὐθέντης Μολδαβίας 163, 164, 165, 168, 169, 172, 189. 190, 339, 340, 398. 529.
Καλλιμάχης (Ἰωάννης Ἀλεξάνδρου) 340.
Καλλιμάχης (Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρου) 340.
Καλλιμάχης (Σκαρλᾶτα-βόδας) 125, 340.
Καλλίνικος μοναχὸς Ἱεροσολυμίτης 524.
Καλλίνικος δ' Κ-πόλεως πατριάρχης ια', κζ', λς'.
Καλλίνικος δ' Κ-πόλεως πατριάρχης λς'.
Καλλίνικος ε' Κ-πόλεως πατριάρχης 120.
Καλλίνικος Μυκονιάτης, μητροπολίτης Σμύρνης 187.
Καλλίνικος Προύσης μητροπολίτης κς', κζ'.
Καλλίνικος Σωζοπόλεως μητροπολίτης 385.
Καλλιούπολις=Καλλίπολις 367, 522, 523.
Καλλίπολις λε', 521.
Καλλιπολῖται 366.
Καλλονᾶς ἐκ Μήλου, διδάσκαλος λη', 355, 356.
Καλόλιμνος 520.
Καλούγη μοναστήριον 525.
Καλόξια, χωρίον ἐγγὺς Ἡρακλείας 288.
Κάλφας (Κομνηνός) 123.
Καμάρα (ἡ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως) 526.
Κάμενκα ἢ Καμένκα, ἡ 56, 59.
Καμενίτζα 8, 20, 22, 42. Ἴδε καὶ *Καμινίτζα*.
Καμέντζης γκενεράλ 99, 102, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 133, 134.
Καμιελνίνσκης (Βόγδανος) 162.
Καμιελνίνσκης (Γεώργιος) 162.
Καμιελνίνσκης (Τιμοῦσχης) 162, 174.
Καμινάρης (Θεόφιλος) 398.
Καμινάρης (Μανώλης) 398.
Καμινίτζα=Καμενίτζα 175, 178.
Καμπανία ιδ'.
Καμπὸς-Μεχμὲδ-ἀγᾶς 183.
Καμτζὶκ-σουγιοῦ, τὸ 129.
Κανᾶ Γαλιλαίας 507.
Καναλιὸς (Ἀποστόλης) 377.
Κανανὸς (Γεωργάκης) 80.
Κανανὸς (Ἰωαννήτζας) 82.
Καναρᾶς ὁ· χωρίον βουλγαρικόν 113.
Κανδίδης (Πέτρος) η'.
Κανέν, πρέσβυς Ἀγγλίας ἐν Κ-πόλει 132.
Κανίζα, Κανίζια ἢ Κανίσα, ἡ 7, 29, 30.
Κανιζάχηδες, οἱ 7.
Κανίν, τὸ 522.
Κανιόλις, κονσιλιέρης Νέμτζος 153.
Κανίσα=Κανίζα 39.
Κανλὶ-κλισέ, ἡ ἐν Κ-πόλει 282.
Κανοονῆς 123.
Κάντα (Κωστάκης) 378.
Καντακοζηνός=Καντακουζηνός 3.
Καντακουζηνοί 180, 196, 257, 408, 516.
Καντακουζηνός (Γεωργάκης ἢ Γεώργιος) λδ', 3, 80, 104, 105, 361.
Καντακουζηνός (Ἰσλιάνος) 92.
Καντακουζηνός (Δημήτριος ἢ Δημητράσκος) 175, 177, 178, 338.
Καντακουζηνός (Δραγίτζης) λζ'.
Καντακουζηνός (Θωμᾶς) 54.
Καντακουζηνός (Ἰωάννης) αὐτοκράτωρ 176, 196.
Καντακουζηνός (Ἰωαννήτζας) 80, 82, 85, 87, 92, 107.
Καντακουζηνός (Ἰωάννης), μέγας λογοθέτης 107.
Καντακουζηνός (Κωνσταντῖνος) 178, 179, 359, 408.
Καντακουζηνός (Ματθαῖος) 107.
Καντακουζηνός (Μιχαὴλ ἢ Μιχάλης) λε', 176, 373.
Καντακουζηνός (Σερβᾶνος, Σερβᾶνος ἢ Σερβάν-βοδας λζ', 183, 184, 194, 201, 202, 204, 211, 213, 215, 386, 389, 406, 408, 526.
Καντακουζηνός (Στέφανος) 75.
Καντεμὶρ-βόδας ἢ Καντεμίρης (Δημητράσκος ἢ Δημήτριος) η', 18, 177, 178, 179, 184, 334.
Καντεμίρηδες 177, 178, 179.
Καντεμίρης (Ἀντίοχης ἢ Ἀντίοχος) 334.
Καντεμίρης (Θεόδωρος) 178.
Καντεμίρης (Κωνσταντῖνος) 177, 178, 183, 184, 185, 338.
Καντεμίρης (Μιρζᾶς) 177, 178.
Καντεμίρης (Σαχπάζ) 177.
Κασουτάνι ἢ Κασουτζάνι 58, 75.
Καπάνιον 150.
Καπλάν-Γκεράϊ χάνης 76.

www.dacoromanica.ro

Καπλάνογλους (Ἰορδανάκης) 126.
Καπουσβαρῖνον 30.
Καππαδοκία 385.
Καπράρας ἢ Καπράρης (Ἀλπέρτος) 3, 7, 8.
Καρᾶ-βεζίρης 114.
Κάραι=Καρυαὶ αἱ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει 316.
Καρᾶ-Ἰμπραΐμ-πασας, καϊμακάμης Κ-πόλεως, εἶτα μέγας βεζίρης 6, 39, 182, 183, 332.
Καρᾶ-Ἰφλάκ-μεμλεκετί 172.
Καρακάλλου μονή 371.
Καρᾶ-κεχαγιᾶς 544.
Καραμανία 17, 35, 38.
Καραμανλῆς (Γεωργάκης) 89.
Καραμάν-πασας 31.
Καρᾶ-Μεχμέτ-πασας, διοικητὴς Διαρμπεκιρίου, εἶτα Πούδουμ-πασασί 6, 8, 11, 12, 15, 16, 17, 42, 43.
Καρᾶ-Μεχμὲτ-πασᾶς, φύλαξ Μπεντερίου 58.
Καρᾶ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Καρᾶ-Μουσταφᾶ κιόσκι 45.
Καρᾶ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 182, 184, 332, 527.
Καρᾶ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, καϊμακάμης ἐν Κ-πόλει 515.
Καρᾶ-Μουσταφᾶς ὁ Πεκιριλῆς 133.
Καραμπουρνί 26.
Καρᾶ-Ὀσμάν-όγλοῦς 138.
Καραπουνάρι 112.
Καρατζᾶ (Ζαφειρίτζα) 95, 103.
Καρατζᾶς κόμισος 84.
Καρατζᾶς (Γεώργιος) 398.
Καρατζᾶς (Γεωργάκης ἢ Γεώργιος ἕτερος) 79, 91, 99, 104.
Καρατζᾶς (Γιαννάκης) 112.
Καρατζᾶς (Κωνσταντῖνος) ε', ς', ζ', 77, 79, 90, 91, 115, 119, 120, 126, 398.
Καρατζᾶς (Νικολάκης, Νικόλαος) λς', μδ', 91, 93.
Καρατζᾶς (Νικόλαος) ἕτερος 167, 173, 337.
Καρατζᾶς (Σγουρομάλλης) 170.
Καρατζᾶς (Σκαρλᾶτος) 95.
Καρατζαλάρ, τὸ 112.
Καράφας 33.
Καραφιανοί 33.
Καρᾶ-Χαλὶλ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
Καρα-Χασᾶνος 37.
Καραχισαριζαδὲς, Καρα-χισαρῆ-ζαδὲς ἢ Καραχισαρλῆς 94, 96, 101, 169, 540.
Καρᾶ-Χουσεὶν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Καρθαγένη 431.
Καριστιράνι 113.
Καρκουνόπωλος (Κωνσταντῖνος) 168.
Καρλοβίτζι 175, 182.
Κάρλος Κρίσπην 60.
Καρναπάτι, τὸ 112.
Κάρολος, ῥὴξ Σβέκος 49, 52, 59.
Κάρολος Αὐγούστου 137.
Καρπάθια ὄρη 7.
Κάρσι, τὸ 526.
Καρσλῆς Ἀλῆ-πασᾶς 127, 140, 155.
Καρύδης 147.
Καρυοφύλλης ἢ Καρυόφυλλος (Ἰωάννης Βυζάντιος) ια', ιγ', ιδ', κς', κζ', λθ', 165, 166, 199, 206, 356, 361.
Καρυοφύλλης (Ῥαλάκης) ιθ'.
Κασάνδρα, σύζυγος Χατζῆ-Γιάννη Ὑψηλάντου 170.
Κασάνδρα ἢ Κασσάνδρα Καντακουζηνή, σύζυγος Δημητρίου Καντεμίρη 179, 184.
Κασάνδρα Βλαστή 91.
Κασήμπασα, τὸ 149.
Κασιμίρης ῥὴξ Λεχίας 178.
Κάσινον 453, 455, 456.
Κασουβία, ἡ 20.
Κασσιόπη· ὀνομασία ἐκκλησίας τῆς Θεοτόκου 298.
Καστάνπολις 168.
Καστελλάνις (Γεώργιος) η'.
Καστέλλια Πελοποννήσου 38.
Καστελλορροιζιῶται 189.
Καστελλόρροιζον, Καστελλόριζον 165, 189, 521.
Καστορία, ἡ 166, 187.
Καστοριανός (Μανολάκης). Ἴδε τὸ Μανολάκης.
Κάστρα, τὰ τοῦ στομίου Ἑλλησπόντου 375, 376.
Καστρίτζι χωρίον 385.
Καστριώτης (Γεώργιος) 54, 55.
Κατανοὶ ἢ Κατᾶνοι 116, 172.
Κάταρον 32.
Καταρτζῆς (Ἠλίας) 84.
Καταρτζώγια (Αἰκαταιρίνη) 89.
Κατάστενον, τὸ 52, 149, 158.
Καταφυγή· ὄνομα Θεοτόκου 298.
Κατήνκω Γιαννκουλαία 91, 92.
Κατήφορος (Ἀντώνιος) 187.
Κατζιβέλοι 454, 455.
Κατιρλί, τὸ 302, 520.
Κατιρτζόγλης, Κατιρτζόγλους 35, 40.
Κατόγλους Χουσεΐν-αγας 19.
Καύκασος 324.
Καφᾶς 285.
Καφᾶ-βεζίρης 116.
Καφατιανή· ναὸς καὶ εἰκὼν Θεοτόκου κθ', 285.
Καφταντζῆς Χαλὴλ-ἀγᾶς 82.
Καφταντζῆ-Χουσεΐν-αγας 10.
Καχέτιον 516.
Κάχιρον=Κάιρον 186.
Καψοκαλύβι τοῦ Ἁγίου Ὄρους 191.
Κεγατχανᾶς 113, 150.
Κὲλ-Ἀλῆς 127.
Κελάτι μοναστήριον 302, 306.
Κέλε-Φεΐς, χωρίον 98.
Κεμὰλ-τζιαΐρι 4, 22.
Κεμανκὲς-Ἀλῆ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Κεμίζος (Ἰγνάτιος) ιθ', λθ'.
Κέννετ-δέργκ 137.
Κεραμεῖα τὰ ἐν Λέσβῳ 377.
Κεραμεύς (Νικόλαος) θ'.
Κερασοῦς 521
Κερασοχώρι 124.
Κεράτιος κόλπος 121.
Κερεβετίον, χωρίον 34.
Κερὴμ-ἐφένδης (Ἀπδούλ-) 91.
Κερὶμ-ἀγᾶς ἢ Κερίμης, σερδὲν-γκετζῆ-ἀγασῆς 157 158.
Κερὶμ-Γκιρέϊ χάνης 172.
Κέρκυρα 529.
Κερκυραῖος ια', 439.
Κεσάνι 117.
Κεσκίνης 517, 518.
Κεφαλληνία 193, 298.
Κεφαλ(λ)ωνῖται ια', ιδ', 144, 373.

www.dacoromanica.ro

Κίαιδον 161.
Κιαμὴλ-μολλᾶς, σεχοὺλ-ἰσλάμης 117.
Κιαμιλῆ-ἐφένδης 548.
Κιαοὺζ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Κιαοὺτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Κιαπές 544.
Κίεβον 429. Ἴδε καὶ *Κίαιβον, Κιοβία, Κιόβιον, Κίοβον.*
Κιελὶ ἐπαρχία 177.
Κιεμανῆ-Ἀχμὲδ 183.
Κίζλιτζα 125.
Κιζ-ντερβέντι 5.
Κιινένι χωρίον 98.
Κιμμέριοι 324.
Κίνα 309, 529.
Κιναλιόγλου ἢ Κιναλόγλου τζιφλίκι 6, 23.
Κινικλὶ χάνι 113.
Κιοβία 46.
Κιόβιον 309, 310.
Κίοβον 99, 101, 517.
Κιόβσκης βοεβόδας 53, 74.
Κιομοὺρ (Χαφὶζ-) 183.
Κιοπριλόγλης, Κιοπρουλόγλου ἢ Κιουπρολόγλους Μουσταφᾶ-πασας 17, 40, 42, 180, 182.
Κιουπρουλῆς Ἀχμὲδ-πασᾶς 180.
Κιοπρουλῆς Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 519, 520, 521.
Κιοπρουλὶ κώμη 179.
Κιοπρουλόγλους Φαζὶλ-Ἀχμὲδ-πασᾶς 182, 521.
Κιὸρ-βεζίρης 531.
Κιὸρ-Γιουσοὺφ-πασᾶς 121, 139, 148.
Κιὸρ-Χατζῆ-Ἀχμὲδ-πασᾶς, καϊμακάμης Πόλεως 164, 167.
Κιορ-Χουσεῒν-πασας 42.
Κίος 521.
Κιοστέντζε 539.
Κιοστεντίλιον 42.
Κιουπρουλῆ-Ἀχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332. Ἴδε καὶ τὸ *Κιοπρουλῆς.*
Κιουπρουλῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Κιουπρουλῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332. Ἴδε καὶ τὸ *Κιοπριλόγλης.*
Κιοὺρτ=Κοῦρδος 136.
Κιοὺρτ-Μαχμοὺτ-πασᾶς 136.
Κιοὺρτιδες=Κοῦρδοι 136.
Κιουτάχια, Κιουτάχγια, Κιουτάχιγια=Κοτυάειον 115, 116, 118, 540, 542.
Κιουταχιγὲ-πασασὶ 8.
Κιουτζιοὺκ-Μεχμὲτ-αγας ἢ Κιουτζοὺκ-Μεχμέτης 37, 41.
Κιουτζοὺκ Ἀχμέτης, ποσταντζῆς ὀτζακίου 141, 142, 143, 144.
Κιουτζοὺκ-Μουεζὶν 183.
Κιουτζοὺκ-Ὀσμάνης 129.
Κιουτζοὺκ-τζελεμπῆς 22.
Κιουτζοὺκ-Χασὰν-πασας 42.
Κιουτζοὺκ Χασὰν-ἀγᾶς, μέγας γκιουμπρουκτζῆς 542.
Κιουτζοὺκ-Χουσεῒν-ἀγᾶς ἢ Κιουτζοὺκ Χουσεΐνης, πασ-τζοκαδάρης 118, 539, 540, 542.
Κιουτζούκκιοϊ 112.
Κιρίντι, τὸ 7.
Κιρλιγκατοῦρα 79, 89.
Κισνόβι 76, 102, 378, 379, 380.
Κισπίρι 11.
Κιταίων ἐπίσκοπος 189.
Κλαύδιος Μάρτιος, καπετάνος 12.
Κλαυδιούπολις 22, 41.
Κλήμης ἱερομόναχος θ'.
Κλήμης Κ-πόλεως πατριάρχης 524.
Κλήμης μοναχὸς Ἁγιοταφίτης 525.
Κλήμης θ' πάπας Ῥώμης 524, 529.
Κλήμης ι' πάπας Ῥώμης 529.
Κλήντζα μοναστήριον 525.
Κλῖνον, τὸ 31.
Κλοστερναγιμπούργου μοναστήριον 14.
Κλωθώ 270.
Κογιτζίκι 385.
Κοζιώνης καμινάρης 138.
Κοίμησις Θεοτόκου 280. Μοναστήριον ἐν Ῥιμνίκῳ 373. Ἕτερον εἰς Κοτροτζάνι 387, 389. Ναὸς ἐν Λεοντοπόλει 421.
Κοινὸν τοῦ γένους ὀρθοδόξων περὶ τὸ πατριαρχεῖον Κ-πόλεως λς', 13, 152, 174, 176, 188, 297, 395, 396, 397, 525.
Κοκηρῆς (Νικόλας) 377.
Κοκοβίτζα 7.
Κοκονίτζης 385.
Κολὰρ χωρίον 24.
Κόλτζα, ἡ 177.
Κολχίς 316.
Κομαράνι 7.
Κομαρῖνον, νῆσος 12.
Κομιζόπουλος (Γεώργιος) 379, 381.
Κομνηνοὶ Μεγάλοι (Ἀλέξιος, Ἀνδρόνικος) 366.
Κομνηνός (Ἰωάννης ἢ Ἱερόθεος) ἰατροφιλόσοφος ιδ', κζ', κη', λη', λθ', 409.
Κομνηνὸς Κάλψας 123.
Κόμος, ὁ πόλις Ἰταλίας 529.
Κομόρα, ἡ 3.
Κονάκης (Κωστάκης) 379.
Κονάκης (Μανολάκης) 111.
Κόνδοοι λιμὴν 520.
Κονζάπεη-σκελεσὶ 545.
Κοννίκης χάτμανος Καζάκων 163.
Κοντοδράκης (Ἀνδρόνικος) η', θ'.
Κοντοειδῆς (Ἀθανάσιος) ια'.
Κοντοσκάλι 45, 282, 283, 521.
Κοπράνιτζα 7.
Κόπται 123, 414, 518.
Κορέσιος (Γεώργιος) θ'.
Κόρινθος 294, 295.
Κορνάρος (Ἀνδρέας) 180.
Κορνίας (Ἀλεξάνδρας) 337.
Κορυδαλλεύς (Θεόφιλος) 161, 192.
Κορυφή μονῆς ὄνομα 295.
Κορφιάτης = Κερκυραῖος ιδ'.
Κορφοί=Κέρκυρα 298.
Κορῶνα μονῆς ὄνομα 291.
Κορώνη 18, 19, 20, 43, 524.
Κοσμᾶς ἀρχιερεὺς Κυτιαίων μ'.
Κοσμᾶς Λήμνιος 188.
Κοσμᾶς Πάτμιος 185, 186.
Κοσσυφινίτζα, μοναστήριον 290.
Κοτατέσι, τὸ 306.
Κοτζᾶ-Ταρλᾶς 113.
Κοτρατζάνι ἢ Κοτροτζάνι τὸ μοναστήριον λε', 176, 386, 387, 389. Ἴδε καὶ *Κουτρουτζάνι.*

www.dacoromanica.ro

Κουβούκλιον τοῦ Ἁγίου Τάφου 518, 519, 522, 525, 526, 528.
Κουγιμτζῆς (Ἀναστάσης) 377.
Κούζας 104, 105.
Κούζα χωρίον 111.
Κουζῆς (Χατζῆ-) 88.
Κουζῆς (Μανολάκης) 88, 96.
Κουΐβαρῖνον, τὸ 41.
Κουκούλαινα (Βασιλῖνα) 377.
Κούλτζασσου Χουσεΐνης 100.
Κούμκαπι 551.
Κούμπας (Γεώργιος Τζάνου) 377.
Κούνιτζες δεριβέντες 8.
Κουπάρης (Κωνσταντῖνος) 355.
Κουραλάρη ἐκκλησία 379.
Κουρδιστανία 32.
Κουρλάντι κάστρον 61.
Κουρούτζεσμες ἢ Κουροῦ-τζεσμές 3, 94, 113, 124, 141, 149, 168, 169, 176, 177.
Κουρπὰν-παϊράμιον 96.
Κούρς λιμὴν 520.
Κουρσουνλοῦ-μαγαζεῖ, τὸ 118.
Κουρσουντζόγλους (δερβὶς Ὀσμάνης) 183.
Κουσάντζαλη-Ἀλῆ-πασᾶς 131.
Κουσάντζαλης Χαλὴλ-πασᾶς 133, 134.
Κουταληνός (Βασίλειος) ιβ'.
Κουτατήσιον 305, 306.
Κουτλουμουσίου μοναστήριον 186.
Κουτοῦζοφ φελδ-μαρεσάλος 149, 155.
Κουτρουτζάνι μοναστήριον 280. Ἴδε καὶ *Κοτρατζάνι*.
Κραγιόβα 127, 153, 172, 281, 337.
Κρακοβία 302.
Κρέατος πλατεῖα ἐν Κ-πόλει 41.
Κρεμαστή· μονῆς ὀνομασία 295.
Κρεμώνιος θ'.
Κρής ι', 183. Ἴδε καὶ τὸ *Κρητικός*.
Κρήτη 32, 43, 146, 180, 283, 299, 520, 521, 523, 529.
Κρητικός=Κρής ιδ', 131, 152.
Κριμαία 124.
Κρίμιον ἢ Κρίμι=Κριμαία 19, 46, 56, 59, 64, 65, 66, 73, 188, 279, 280, 281, 285, 545, 546, 547.
Κριμλίογλους (Γγιομοῦσις Ἀρμένος) 378.
Κρίσπην (Κάρλος) 60, 66, 72.
Κριτίας Προυσιανός ια', λε', λθ', μγ', 185, 192, 505, 507, 510.
Κροάται 19.
Κροατία 18.
Κροατικὴ πεζική 34.
Κροατικόν, τὸ=Κροατία 25.
Κροῖσος 265.
Κρόνος 195.
Κροποτάδης μπραγατῆρος 54.
Κράτζκας μητρόπολις 162.
Κράτος καμαράσης 69, 71.
Κρύα Βρύσις 291.
Κυδωνία ἐν Κρήτῃ 32.
Κόζικος 120, 121, 139, 151, 152, 153, 386.
Κύθηρα ι'.
Κόκκου μοναστήριον 301.
Κυκλάδες νῆσοι 191.
Κομινήτης (Σεβαστός) ι', ιδ', ιδ' κθ', λζ', λη', λθ', 209, 211, 220, 240, 402, 404, 409.
Κυνῶν πύργος 26.
Κυπριανὸς ἀρχιδιάκονος 420, 421, 435.
Κυπριανὸς Κρητικός ιδ'.
Κυπριανὸς Κύπριος, πατριάρχης Ἀλεξανδρείας 186.
Κύπριοι διάφοροι η', 165, 186, 187, 188, 401.
Κύπρος ια'. 43, 164, 168, 180, 189, 301, 304, 305, 401, 518.
Κυρὰ Λημμιώτισσα=Θεοτόκος 299.
Κυρὰ Φανερωμένη=Θεοτόκος 299.
Κυρία Οὐρανῶν, ναὸς ἐν Κ-πόλει 282.
Κυριαζῆς (Ἀναστάσης) 377.
Κυριαζῆς (Ὑψηλάντης) 169.
Κυριακὴ τοῦ Πάσχα 5.
Κυριακῆς ἁγίας ναὸς εἰς Σόφιαν 5.
Κυριάκος Ἐλτζατζῆς 377.
Κυριάκου (Ἰάννης) 380.
Κυριακὸς Ῥουζίνσκι, κνέζης 421.
Κυριακὸς ἱερεύς, σακελλάριος τῆς μητροπόλεως Βάρνης 385.
Κυριακὸς Τάφος=ὁ τοῦ Χριστοῦ 455. Ἴδε καὶ τὸ *Ἅγιος Τάφος*.
Κυριάκος Ὑψηλάντης, γενάρχης τῶν Ὑψηλαντῶν ἐν Τραπεζοῦντι 169.
Κύριλλος ἱερομόναχος λγ', 355.
Κύριλλος ἅγιος ὁ Ἀλεξανδρείας 393.
Κύριλλος δ' Ἀντιοχείας πατριάρχης 521.
Κύριλλος ὁ ἐκ Βερροίας, πατριάρχης Κ-πόλεως 386.
Κύριλλος Ἰκονίου μητροπολίτης 138, 139.
Κύριλλος ε' Κ-πόλεως πατριάρχης λ', λς' 311, 316.
Κύριλλος Λούκαρις, ἱερομόναχος, εἶτα ἀρχιμανδρίτης, πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ τέλος Κ-πόλεως ι', 161, 417, 418, 420, 432, 516, 517.
Κυρίτζος, υἱὸς Εὐγενίου Γιαννούλη 360.
Κωκώνης (Μυτιληναῖος) 377.
Κωνσταντῆς Γκρεμπέντζης 380.
Κωνσταντῆς Σκαναβῆς 122.
Κωνσταντῆς Τζάνου 377.
Κωνσταντῆς Χατζῆ-Γιαννακοῦ 377.
Κωνσταντίβοδας Καντεμίρης 338. Ἴδε καὶ *Κωνσταντῖνος*.
Κωνσταντίβοδας Μαυροκορδᾶτος 336, 338, 339. Ἴδε καὶ *Κωνσταντῖνος Νικολάου*.
Κωνσταντίβοδας Μογίλας 338. Ἴδε καὶ *Κωνσταντῖνος*.
Κωνσταντίβοδας Μπασαράμπας 336. Ἴδε καὶ *Κωνσταντῖνος Σερβάνβοδας*.
Κωνσταντίβοδας Πραγκοβᾶνος Μπασαράμπας 336. Ἴδε καὶ *Κωνσταντῖνος*.
Κωνσταντίβοδας Ῥακοβίτζας 339. Ἴδε καὶ *Κωνσταντῖνος Μιχαήλ*.
Κωνσταντίβοδας Χαντζερῆς 135. Ἴδε καὶ *Κωνσταντῖνος*.
Κωνσταντίνβοδας Δούκας 338. Ἴδε καὶ *Κωνσταντῖνος*.
Κωνσταντίνβοδας Μουρούζης 89, 90. Ἴδε καὶ *Κωνσταντῖνος Δημητρίου*.
Κωνσταντῖνος ἅγιος ὁ Μέγας 253, 303, 347, 425. Ἐκκλησία καὶ μοναστήριον ἐν Ἱεροσολύμοις 181, 454. Ναὸς ἐν Ἰασίῳ 379.
Κωνσταντίνου, ἡ=Κ-πολις 259.
Κωνσταντῖνος ἄγας (1789) 119.
Κωνσταντῖνος ἀδελφὸς Ἀρμάση κε'.
Κωνσταντῖνος Βασαράβας. Ἴδε τὸ *Κωνσταντῖνος Μπασαράμπας* καὶ *Κωνσταντῖνος Πραγκοβᾶνος*.

www.dacoromanica.ro

Κωνσταντῖνος Βεντούρας 189.
Κωνσταντῖνος εὐγενής, Βυζάντιος 361.
Κωνστάντῖνος Βυζάντιος, ζωγράφος 285.
Κωνσταντῖνος ἢ Κωνσταντίνβοδας Δούκας ἢ Δουκαλέτζης, ἡγεμὼν Μολδαβίας 75, 175, 179, 338.
Κωνσταντῖνος Δράκος ὁ σούτζης, εἶτα μετονομασθεὶς ἐντεῦθεν Σοῦτζος 189.
Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρου Καλλιμάχης 340.
Κωνσταντῖνος Καντακουζηνὸς Βυζάντιος, μέγας στόλνικος 176, 177, 179, 196, 359.
Κωνσταντῖνος ἢ Κωνσταντίβοδας Καντεμίρης 175, 177, 178, 179, 183, 338.
Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς ε', ς', ζ', 76, 79, 90, 91, 115, 119, 120, 126, 398, 537, 539.
Κωνστάντῖνος Καρατζίκος 93.
Κωνσταντῖνος Καρκουνόπωλος 168.
Κωνσταντῖνος (Κινέζος), υἱὸς Ἑλένης καὶ Ἀλιαδὶνπεῖ, βασιλέων Κίνας 529.
Κωνσταντῖνος Κουπάρης 355.
Κωνσταντῖνος Μαυρογένης 341.
Κωνσταντῖνος Γεωργίου Μαυροκορδᾶτος 340.
Κωνσταντῖνος Δημητρίου Μαυροκορδᾶτος λδ', 340.
Κωνσταντῖνος Νικολάου Μαυροκορδᾶτος, βοεβόδας μα', μδ', 166, 167, 168, 185, 189, 190, 270, 271, 336, 338, 339, 340, 359, 459, 461, 508, 509, 511.
Κωνσταντῖνος ἢ Κωνσταντίβοδας Μογίλας 338, 352.
Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος 299.
Κωνσταντῖνος Σκαρλάτου Μαυροκορδᾶτος 181, 340.
Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρου Μουρούζης 340.
Κωνσταντῖνος Δημητρίου Μουρούζης 87, 89, 90, 93, 107, 167, 168, 170, 319, 339, 340.
Κωνσταντῖνος Παλλάδης 110, 111.
Κωνσταντῖνος Ποστέλνικος 398.
Κωνσταντῖνος Πραγκοβάνος (ἢ Μπραγκοβάνος) Βασαράβας (Πασαράμπας ἢ Μπασαράμπας) ιθ', κ', κα', κδ', λε', λζ', λη', λθ', 52, 58, 177, 191, 193, 194, 217, 220, 240, 243, 336, 361, 372, 401, 402, 403, 404, 406, 408, 409, 454.
Κωνσταντῖνος Μιχαὴλ Ῥακοβίτζας 190, 336.
Κωνσταντῖνος Σερμπᾶνος Μπασαράμπας λς', 336, 389, 390, 391, 392, 406.
Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρου Σοῦτζος 341.
Κωνσταντῖνος Γεωργίου Σοῦτζος 341.
Κωνσταντῖνος Γρηγορίου Μιχαὴλ Σοῦτζος 341.
Κωνσταντῖνος Δημητρίου Σοῦτζος 341.
Κωνσταντῖνος Ἰωάννου Σοῦτζος 341.
Κωνσταντῖνος Τζιχάνης 168.
Κωνσταντῖνος Χατζῆ-Ἰάννη Ὑψηλάντης ποστέλνικος, εἶτα χατμανος 165, 169, 170, 171, 530.
Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντης λα', 173, 174, 542.
Κωνσταντῖνος (ἢ Κωνσταντίνβοδας) Χαντζερῆς 135, 341.
Κωνσταντῖνος Δημητρίου Χαντζερῆς 341.
Κωνσταντινούπολις ι', ια', κη', κς', κζ', κθ', λε', μ', 3, 20, 21, 22, 40, 42, 44, 52, 59, 65, 75, 89, 101, 109, 113, 121, 129, 146, 152, 157, 158, 161, 162, 163, 164, 167, 168, 170, 174, 175, 176, 177, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 196, 256, 267, 269, 281, 282, 283, 301, 315, 345, 346, 347, 348, 350, 351, 355, 376, 381, 385, 386, 389, 392, 393, 394, 397, 413, 415, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 425, 426, 427, 429, 431, 432, 433, 434, 435, 453, 455, 507, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 548.
Κωνσταντινουπολῖται 49, 175, 456, 523.
Κωνστάντιος Σερρῶν μητροπολίτης 153.
Κωπαρίδης = Κουπάρης 355.
Κῶος 398, 497.
Κῶς 521.
Κωστάκης καμαράσης 79, 97.
Κωστάκης Σκαρλάτου 145.
Κωστάκης Χριστοδούλου Βλαχούτζης 147.
Κωστάκης Βασιλείου 378.
Κωστάκης Γκίκας 98, 103, 105.
Κωστάκης Κάντας 378.
Κωστάκης Κιανῆς 82, 84, 85.
Κωστάκης Κονάκης 377, 378, 379, 381.
Κωστάκης Μουρούζης 87, 92.
Κωστάκης πιτάρης 100.
Κωστάκης Πολύτιμος 99, 100, 101.
Κωστάκης Πόμερ 378.
Κωστάκης Σκαναβῆς 122.
Κωστάκης Σοῦτζος 122.
Κωστάκης Χαντζερῆς 551.
Κώστας καπετάν 96.

Λαγουδιανὴ Παναγία ἐν Θεσσαλονίκῃ 289.
Λαδίσλαος ῥὴξ Λεχίας 178.
Λαδίσλαος ὁ Τζάκιος, στρατηγὸς Οὖγκρος 22.
Λαέρτης 440.
Λαζάρου ἁγίου ἐκκλησία ἐν Ἰασίῳ 379.
Λάζαρος ὁ Πτωχός 236, 239.
Λάζαρος Μιζίκης 378.
Λάζαρος Σκρίβας ιη'.
Λαζία 302.
Λάζικο κισσέτι 542.
Λάζικο μαχαίρι 542.
Λαζοὶ 302, 522.
Λαϊώτα βόδας Μπασαράμπας 335.
Λακεδαιμονία 294.
Λάκκος-Τατάρουλοσι 112.
Λαλάκιοϊ 112.
Λαλᾶ-Ἀχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Λαλᾶ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Λαλελῆς=ἐκ Λάλας 542.
Λαλελῆ-Μουσταφᾶ-ἐφένδης 542.
Λαμπαδοῦσα=Λοπαδοῦσα, νῆσος 305.
Λάμπρος Μαρούτζης 191, 192.
Λάμπρος Φωτιάδης ιη', λα', 319, 321, 322, 323.
(Λάνδος) Ἀγάπιος Κρητικός ιδ'.
Λανζερὸν κόντες 132.
Λαοδίκεια 385.
Λαοδίκη 179.
Λάουδον γκενεράλ 116, 540.
Λαπίθης (Γεωργάκης) 113.
Λαπίτης (=Λαπίθης) Εὐστάθιος 113.
Λάρισσα 161, 291, 385, 518, 523.
Λαρισσηνός ια', 191.
Λασκαράκης Μαμωνάς 171.
Λασκαράκης Ῥωσσέτος 79, 91, 92, 95.
Λατινικά (γράμματα) 102, 165, 192, 349.
Λατινικὴ γλῶττα 189, 434, 529.
Λατινικὸν (κείμενον) 192.

www.dacoromanica.ro

Λατῖνοι ια', κγ', λα' 161, 162, 256, 303, 304, 408, 520, 523, 559.
Λατὶφ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Λατὶφ-πέης χαζναδάρης 184.
Λαῦρα (ἡ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει) 316.
Λαυρέντιος, ἐπίτροπος τοῦ ἀπουσιάζοντος Παϊσίου πατριάρχου ἐν Ἱεροσολύμοις 522.
Λαυρέντιος ἱερομόναχος θ'.
Λαυρέντιος Βάλλας η'.
Λαυρέντιος Μέδητζι η'.
Λειγαρίδης (Παΐσιος) ια'.
Λέπας Ἑβραῖος 103.
Λεοντόπολις ἢ Λεόπολις 351, 413, 414, 417, 420, 421, 429, 431, 432, 433, 435.
Λεοπόλδος καῖσαρ Γερμανῶν 176, 180, 182.
Λεοπολστάτι 13.
Λέπουσα 178.
Λέριοι 300.
Λέρος 300.
Λεσβία παρθένος 297.
Λέσβος 521, 522.
Λευκάδιος λς', 401.
Λευκὴ Ἰουλία 41.
Λεχία 14, 20, 22, 52, 53, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 72, 73, 74, 75, 76, 80, 88, 89, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 140, 163, 175, 178, 179, 189, 302, 349, 523, 528, 546, 547, 549, 550.
Λέχικα ἀσκέρια ἢ φουσᾶτα 7, 14, 17.
Λέχικα φορέματα 548.
Λέχικα ὁμιλοῦσι 100.
Λεχικὴ γλῶσσα 163.
Λέχικη γοῦνα 548.
Λεχικὴ Οὐκραΐνα 100.
Λέχικο καλπάκι 548.
Λεχικὸς πόλεμος 42.
Λεχοβήτισσα μονὴ 295.
Λέχοι 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 30, 34, 42, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 69, 72, 74, 76, 103, 162, 163, 177, 178, 179, 180, 456, 462, 526, 546.
Λέχωβα 295.
Λέων Ἀλλάτιος θ'.
Λέων ὁ Μακέλλης 281.
Λέων ι' πάπας Ῥώμης η'.
Λέων βόδας Στεφάνου Τόμσα 335, 336.
Λεώνης (Γρηγοράσκος) 81.
Λημμιώτισσα (Κυρά)=Θεοτόκος 299.
Λῆμνος 168, 188.
Λητζᾶς ἐπαρχία 261.
Λιαδρομίτης (Νικόλαος) ιδ'.
Λιβόνι 61.
Λιβόνη 185, 425.
Λικιρέστι χωρίον 112.
Λικιρεστιᾶνοι ἄλιεῖς 112.
Λικτζὰν-Τζικμὰ-Χατζῆ-Ἰσμαὴλ-πασᾶς 542.
Λίνδος 301.
Λίνιτζ (τὸ), κασαπᾶς 99.
Λιουάννεδιτζ, μαγιὸρ-γκενεράλης 132.
Λῖπκαι, οἱ 100.
Λιπκάνικος μαχαλᾶς 68.
Λιπκᾶνοι 67, 72.
Λίπκας (Σουλεϊμὰν-ἐφένδης ὁ κα!) 103.
Λιταρίγγος 23.
Λίτβα, ἡ 72, 75.
Λίτραις χωρίον 189.
Λίψια 191.
Λογάσον 24.
Λοκαλὶ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Λοξάνδρα, θυγάτηρ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων 557.
Λοπαδοῦσα νῆσος 305.
Λοπόλτζα=Λουπόλτζα, ἡ 3.
Λόπτζα, ἡ 138.
Λορένα, ἡ 3.
Λοταριγγικοί, οἱ 34.
Λοταρίγγος δούξ 33, 34.
Λοῦγγος (Γεώργης) 378.
Λουδοβίκος 25, 29.
Λούθηρος θ'.
Λουῒ Γιαννάκη 112.
Λουκάκης Γιαννικουλαῖος 79, 91, 92.
Λούκαρις (Κύριλλος) ι', 161, 417, 418, 420 432, 516, 517.
Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστὴς 230, 242, 301, 302, 303, 306, 522.
Λουκᾶς ὁ τοῦ Στειρίου 292.
Λουκὲς Γιαγκουλαῖος 398. Ἴδε καὶ τὸ *Λουκάκης*.
Λουκῆς (Γιάννκος) 105.
Λουκιανὸς 521.
Λουπιμίρσκιος στρατηγὸς 7, 14.
Λούπολος Πάλσας 83, 94.
Λουπόλτζα 3. Ἴδε καὶ τὸ *Λοπόλτζα*.
Λούτερος (Βαλεντῖνος) 358.
Λούτηρος (Μαρτῖνος) 417.
Λουτραγιώτης πέρπέρης 377.
Λουτφῆ-ἐφένδης τεσκερετζῆς 40.
Λυδίαι ἢ Λυδίσιον 189.
Λυγκεὸς 467, 481.
Λύδδα 520.
Λυκία 189.
Λυκούδης (Σωφρόνιος) 193.
Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης 261.

Μαγγουργιώτισσα Παναγία 288.
Μαγγιώτας (Γεώργιος) ιδ'.
Μαγκάλια 539.
Μάγοι οἱ ἅγιοι 303.
Μαγρίπης 124.
Μάγριπ-ἰαλαγὶ 542.
Μαζέπας χατμὰν 184.
Μαζοβέσκης (Χομεντόβσκης βοϊβόδας) 59, 60.
Μαικῆνας 499.
Μάϊτος=Μάδυτος 375
Μακάριος Κυζίκου μητροπολίτης 120, 121, 151, 152.
Μακάριος Μαριδάκης ιδ'.
Μακάριος Πάτμιος, διδάσκαλος λδ', 186, 187, 191, 363.
Μακάριος Ἰωάννου Μιχαὴλ Σούτζος 341.
Μακαριότισσα, μοναστήριον ἐγγὺς Θηβῶν 293.
Μακεδονία ιε', 516
Μακεδόνιος ὁ πνευματομάχος 430.
Μακέλλης (Λέων) 281.
Μακκαβαῖος 420.
Μακρῆς (Βησσαρίων) ιδ', 405.
Μακρῆς (Μελέτιος) ι'.
Μακρονίτζα 292.
Μαλιάκας (Χατζῆ-) Μπερτουμᾶς 377.

www.dacoromanica.ro

Μαλορωσσιᾶνος 100.
Μαμηδῆ-ζαδὲς 549.
Μαμωνᾶς (Λασκαράκης) 171.
Μανάϊος κόμης.
Μάνη 19.
Μανόλ-βοδας, υἱὸς Ἰωάννου Τζανῆ 192, 337, 339.
Μανολάκης Καστοριανὸς ἢ Καστοριεὺς κζ', 176, 355, 365, 522, 523, 525, 528.
Μανολάκης Κονάκης 111.
Μανολάκης Κουζῆς 88, 89, 96.
Μανολάκης Μᾶνος 103. Ἴδε καὶ τὸ *Ἐμμανουήλ*.
Μανολάκης Πάλσας 94, 104.
Μανολάκης Πόγδανος 81, 87, 92, 104.
Μανολάκης Πραγκοβᾶνος 541.
Μανολάκης Ῥάδου 377.
Μανολάκης Ῥωμανός 104.
Μανολάκης (Ἐμμανουὴλ ἢ Μανουὴλ) Χατζῆ-Γιάννη Ὑψηλάντης 164, 170, 171, 530.
Μανολάκης Χουρμούζης 72.
Μανόλης καποῦ-ὀγλάνιον 113.
Μανόλης Καμινάρης 398.
Μανόλης Μπογιατζῆς 377.
Μᾶνος (Ἀλέξανδρος) 542, 551.
Μᾶνος (Γεώργιος) 398.
Μᾶνος (Δημητράκης) 113.
Μᾶνος (Ἐμμανουὴλ) 398. Ἴδε καὶ τὸ *Μανολάκης*.
Μᾶνος (Μιχαλάκης) 95 103.
Μᾶνος (Νικολάκης ἢ Νικόλαος) 91, 97, 113, 115, 398.
Μᾶνος (Παναγιωτάκης) 378.
Μανουὴλ ἐκκλησιάρχης γενόμενος Κ-πόλεως πατριάρχης θ'.
Μανουὴλ Βλαστός 408.
Μανσφέντ (ρεγιμέντον τοῦ) 13.
Μανταμαδιώτης (Στρατῆς) 377.
Μαντζαρία 5, 8, 13, 18.
Μαντζιαρλῆδες 7.
Μάξιμος Ἕλλην, Κιέβου μητροπολίτης 161.
Μάξιμος διδάσκαλος λδ', 360.
Μάξιμος Πελοποννήσιος, πρωτοσύγκελλος Ἀλεξανδρείας ι', 352.
Μάξιμος Μαργούνιος ι'.
Μαπεεντζῆς Μουσταφά-πεης 545.
Μαπεεντζῆ Μουσταφᾶ-πεης 542.
Μαρας-πασασί (Ὀσμάν-πασας) 29.
Μαργούνιος (Μάξιμος) ι'.
Μάρθα βασιλομήτωρ ἐν Αἰθιοπίᾳ 185.
Μαργαρώνα μονὴ Ἰμπερίου 293.
Μαρία ἡ Θεοτόκος 241, 243, 274, 293, 366, 371, 372, 373, 387, 389, 392, 414. Ἴδε καὶ *Θεοτόκος, Μαριάμ, Παναγία*.
Μαρία δόμνα, σύζυγος Σερβάνου βοεβόδα 198.
Μαρία δόμνα, σύζυγος Κωνσταντίνου Μπασαράμπα βοεβόδα 217, 233, 243, 401.
Μαρία Δημητζουλέσσα 378.
Μαρία ἀπὸ Μποτοσάνι 381.
Μαρία Λουΐζα, αὐτοκράτειρα Γαλλίας 131.
Μαρία Μπάρμπουλου Μελέτιου 454.
Μαριάμ=Μαρία ἡ Θεοτόκος 313.
Μαριδάκης (Μακάριος) ιδ'.
Μαριούτζα Γεωργίου Καντακουζηνοῦ 105.
Μαρίτσος ποταμός 22.
Μαρίτζα Τζαννέτου 119.
Μαρίτζας ποταμός 5.
Μαρίτζης (Νικόλαος) λζ', 401.
Μαριώρα Ματθαίου Γκίκα 167, 171.
Μαριώρα Ῥίζου, σύζυγος Ἀλεξάνδρου Σκαρλάτου Γκίκα λτ', 393, 394.
Μάρκες χωρίον 11.
Μάρκοβ, λιοτενέντε γκενεράλ 132.
Μᾶρκος ὁ εὐαγγελιστής 414, 425. Ναὸς ἐν Βενετίᾳ 309. Τζέκα τοῦ αὐτοῦ ναοῦ 176. Βιβλιοθήκη τοῦ αὐτοῦ ναοῦ 192.
Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός η'.
Μᾶρκος Κύπριος ιδ', 401.
Μᾶρκος Λαρισσηνός ια'.
Μᾶρκος Μερόνφελ Ἑβραῖος 378.
Μαρόκ 118.
Μαρούτζης (Λάμπρος) 191, 192.
Μαρτζινάνι, Μαρτζινένι 79, 89, 90, 91, 92, 95.
Μαρτινέστι 112.
Μάρτιος (Κλαύδιος) 12.
Μαρώνεια 288.
Μασλούπης Μωραΐτης 119.
Ματαίης Γκίκας, μέγα σπαθάρης 80, 95.
Ματαίης, Ματέης ἢ Ματθαῖος Γρηγορίου Γκίκας, βοεβόδας μγ', 119, 164, 167, 168, 180, 189, 190, 336, 339, 555, 567.
Ματαίη βόδας ἢ Ματθαῖος Μπασαράμπας 177, 181, 280, 336, 518, 520.
Ματάκος 100.
Ματαφρούνης (Σπόρος) 377.
Ματζίνι, τὸ 116.
Ματθαῖος ὁ εὐαγγελιστής 223, 391.
Ματθαῖος Ἀνδριώτης, Ἀλεξανδρείας πατριάρχης 185, 316.
Ματθαῖος Βλάσταρις κα'.
Ματθαῖος Καντακουζηνός, αὐτοκράτωρ 196.
Ματθαῖος Καντακουζηνός, μέγας κόμισος 107.
Ματθαῖος Μυρέων μητροπολίτης ια'.
Ματθαῖος Σωζοουπόλεως μητροπολίτης 397.
Ματθίας ἀπόστολος 424.
Μαύρη Θάλασσα 117, 134, 153, 170, 375, 539.
Μαυρογέναινα 551.
Μαυρογένη Βλάχ-πεης 119. Ἴδε καὶ *Μαυρογένης Νικόλαος*.
Μαυρογένης (Ἰωσήφ) 341.
Μαυρογένης (Κωνσταντῖνος) 341.
Μαυρογένης (Νικόλαος) 337, 341, 541, 550, 551.
Μαυρογένης (Στεφανάκης) 550.
Μαυρογένης (Πέτρος) 341.
Μαυρογιάννης χαρτοφύλαξ=Ἰωάννης Καρυοφύλλης 356.
Μαυρόγλους, Μαυρούγλης, Μαυρούλογλους, Μαβράδογλους ἢ Μαυρούμογλους Μεχμέτ-πασας ὁ Γκιορτζῆς 31, 35, 36.
Μαυροθαλασσίτικα καράβια 281.
Μαυροκορδάτη (. . . .) . . .
Μαυροκορδᾶτος ἐξ ἀπορρήτων Ἀλέξανδρος γ', δ', κη', 182, 254, 340
Μαυροκορδᾶτος (Ἀλέξανδρος Γεωργίου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Ἀλέξανδρος Δημητρίου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Ἀλέξ. Ἰωάννου Νικολάου) 339, 340.
Μαυροκορδᾶτος (Ἀλέξ. Κωνσταντίνου) 339, 340, 551.
Μαυροκορδᾶτος (Ἀλέξ. Νικολάου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Ἀλέξ. Σκαρλάτου) 340.

www.dacoromanica.ro

Μαυροκορδᾶτος (Γεώργιος Ἀλεξάνδρου) 126, 340.
Μαυροκορδᾶτος (Γρηγόριος α' Γεωργίου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Γρηγόριος β' Γεωργίου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Δημήτριος Κωνσταντίνου) λδ', 340.
Μαυροκορδᾶτος (Ἱερεμίας Ἀλεξάνδρου) 137, 340.
Μαυροκορδᾶτος (Ἰωάννης Ἀλεξάνδρου) 255, 257, 336, 340, 508.
Μαυροκορδᾶτος (Ἰωάννης Γεωργίου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Ἰωάννης Κωνσταντίνου) 339, 340.
Μαυροκορδᾶτος (Ἰωάννης Νικολάου) 166, 192, 338, 340, 364.
Μαυροκορδᾶτος (Ἰωάννης Παντελῆ) 181.
Μαυροκορδᾶτος (Κωνσταντῖνος Γεωργίου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Κωνσταντῖνος Δημητρίου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Κωνσταντῖνος Νικολάου) 340, 551
Μαυροκορδᾶτος (Κωνσταντῖνος Σκαρλάτου), 340.
Μαυροκορδᾶτος (Νικόλαος Ἀλεξάνδρου) βοεβόδας κη', κθ', 76, 251, 340. Ἴδε τὸ *Νικόλαος Ἀλεξάνδρου*.
Μαυροκορδᾶτος (Νικόλαος Ἀλεξ. Νικολάου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Σκαρλᾶτος Νικολάου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Σκαρλᾶτος Ἰω. Νικολάου) 340.
Μαυροκορδᾶτος (Στέφανος Σκαρλάτου) 340.
Μαυροκορδατῶν γένος 254.
Μαυρομολήτισσα Παναγία 285.
Μαυρομόλου ἢ Μαύρου Μόλου μοναστήριον 281, 285.
Μαυροῦλογλους. Ἴδε τὸ *Μαυρόγλους*.
Μαυροῦμογλους. Ἴδε τὸ *Μαυρόγλους*.
Μαχαιρᾶ μοναστήριον ἐν Κύπρῳ 305.
Μαχμοὺτ ἢ Μαχμούτης α' σουλτᾶνος 329, 333, 336, 531.
Μαχμοὺτ ἢ Μαχμοὺτ-χὰν β' σουλτᾶνος 123, 168, 180, 330, 367.
Μαχμοὺτ-αγας ὁ Ζαλχανατζῆς 30.
Μαχμοὺτ-ἐφέντης, γενίτζερ-ἐφέντης 11.
Μαχμούτ-πασας, βεζίριος Καμενίτζας 22, 42.
Μαχμοὺτ-πασᾶς στρατηγός 119.
Μαχμοὺτ-πασᾶς Ἀπδουλτζελίλογλους, Μουσοὺλ-βαλισῆς=τοπάρχης Μουσοὺλ 136.
Μαχμοὺτ-πασᾶς ὁ Βελῆς 330.
Μαχμοὺτ-πασᾶς ὁ Ἰκὶτ-ουγλοῦς Ἐλπεσανλὶ 128.
Μαχμοὺτ-πασᾶς ὁ Κιοὺρτ 136.
Μαχμούτ-πεης λαλᾶς 118, 542, 549.
Μαχμοὺτ χασεκῆς 154.
Μαχμούτης (Τζελὰτ) 542.
Μέγα Ῥεῦμα 153, 166, 191.
Μέγα Σάββατον 516.
Μεγάλη Ἀρμενία 527.
Μεγάλη Ἐκκλησία θ', ια', κ', λδ, λς', 95, 138, 166, 167, 172, 176, 188, 189, 192, 249, 251, 256, 362, 367, 372, 382, 386, 389, 429, 433, 557, 559.
Μεγάλη Παναγία, ναὸς ἐν Μακρονίτζῃ 292. Μοναστήριον ἐν Σάμῳ 300.
Μεγάλη Παρασκευή 192.
Μεγάλο Σπήλαιον 301.
Μεγάλος-Τζεκμετζές 113.
Μεγαρεῖς 358.
Μέγας Δημήτριος, μοναστήριον ἐν Κ-πόλει 348.
Μεγγρελία, Μεγκρελία 305, 520.
Μέδητζι (Λαυρέντιος) η'.
Μεδιόλανα η', 238.
Μεεμὲτ=Μεχμὲτ β', σουλτᾶνος 347.
Μεεμὲτ-μπασᾶς (Σατρετζῆς), σερδάρης 346.
Μεζίκης (Χοτζᾶ) 149.
Μεθόδιος ὁ Ἀνθρακεὺς 187.
Μεθόδιος γ' Κ-πόλεως πατριάρχης 523, 524, 529.
Μεϊμάρογλους (Δημητράκης) 100.
Μεκλεμπούργ, Μεκλεμπούργις 531.
Μέλαν Πέλαγος=Μαύρη Θάλασσα 22.
Μέλας=Καρᾶ-Ἰπραΐμος 20.
Μελὲκ-γκιρμὲς-σοκαγὶ ἐν Κ-πόλει 151.
Μελὲκ-Ἀχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 322.
Μελὲκ-Μεχμὲτ-πασᾶς, καϊμεκάμης Κ-πόλεως 334.
Μελὲκ-πασᾶ-κεχαγιασῆς Χασὰν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 118.
Μελένικο, τὸ 290.
Μελέτιος ἀρχιμανδρίτης Ἀλεξανδρείας 186.
Μελέτιος Βατοπεδινός λ', 311, 312.
Μελέτιος ἱερομόναχος 187.
Μελέτιος ἱερομόναχος ἕτερος 386.
Μελέτιος Ἰωαννίτης, μητροπολίτης Ἄρτης, εἶτα Ἀθηνῶν ια', 183, 186.
Μελέτιος Κ-πολίτης, μητροπολίτης Προύσης 111, 188, 397.
Μελέτιος Κῴου ἀρχιεπίσκοπος 398.
Μελέτιος Μακρῆς ιδ'.
Μελέτιος Πηγᾶς, πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ι', λδ', λγ', 344, 345, 411, 413.
Μελέτιος Προϊλάβου ἀρχιερεὺς λε'.
Μελέτιος Τζερίγος ἢ Σορίγος 165.
Μελιτηνοὶ 19.
Μεμῆς-ἀγᾶς ὁ Μπουχουρτζόγλους 183.
Μεμὶς-πεγῆς, στρατηγὸς 155.
Μενέδημος 323.
Μενέλαος 440.
Μενζίλι-ζεμοῦνι 6.
Μενζὶλ-κολάρ 6.
Μενζὶλ-χισαρτζίκι 6.
Μερόνφελ (Μᾶρκος) 378.
Μεσίας (ψευδής) 523, 524.
Μεσιρδὲν=ἐξ Αἰγύπτου 546.
Μεσίτρια· ὀνομασία Παναγίας ἐν Ξάνθῃ 288.
Μεσὶχ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1585) 331.
Μεσσὶχ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1501) 330.
Μεσοποταμία 26, 32, 33, 37, 38, 39, 43.
Μεσοποταμικὰ στρατεύματα 26.
Μεσσίνα Σικελίας η'.
Μεταγειτνιών 358.
Μετέωρα Θεσσαλίας 289, 541.
Μετόχιον (Ἁγίου Τάφου ἐν Κ-πόλει) ιζ', ιη', ιθ', κ', κα', κγ', κδ', λγ', λε', μα', μγ', 176, 355, 356.
Μεχεδίντζιον 153.
Μεχμὲδ-ἀγᾶς (Καμπὸς) 183.
Μεχμὲδ-τζελεπῆς ὁ Παρδακτζῆ 183.
Μεχμὲτ α' ὁ τοῦ Παγιαζίτ, σουλτᾶνος 329.
Μεχμὲτ β' ὁ τοῦ Μουρὰτ ὁ Φετίχης, σουλτᾶνος 329, 330, 335, 529.
Μεχμὲτ γ' ὁ τοῦ Μουράτ, σουλτᾶνος 329, 335.
Μεχμὲτ δ' ἢ Μεχμέτης ὁ τοῦ Ἰμπραΐμ, σουλτᾶνος 41, 58, 62, 163, 165, 175, 176, 178, 180, 181, 183, 205, 329, 332, 336, 519, 521, 522, 523, 524, 528.
Μεχμέτ-αγας, ζαγαρτζίμπασις 17.
Μεχμέτ-αγας ὁ Τσουῦν, κεχαγιᾶς 27, 30, 31, 33, 37, 38.
Μεχμὲτ-ἀγᾶς ἢ Μεχμέτης, τζαοὺς-μπασῆς 58, 59, 60, 63, 64, 66, 71.

www.dacoromanica.ro

Μεχμὲτ-ἀγᾶς ('Ιπραὴλ-ναζίρης) 126.
Μεχμέτ-αγας ὁ Κιουτζούκ 37, 41.
Μεχμὲτ-'Αλῆ-πασᾶς ὁ Μισὶρ-βαλισῆς 140.
Μεχμὲτ-ἐφέντης 3, 44, 45.
Μεχμὲτ-κεχαγιᾶς 164, 170, 171, 333.
Μεχμέτ-μπεΐς, ρεΐς-ἐφέντης 38.
Μεχμέτ-μπεΐς, βασιλικὸς σαλαχόρης 75.
Μεχμέτ-πασας ὁ Καρᾶ 11, 12, 17, 42, 43.
Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1560) 331.
Μεχμέτ-πασας, τεφτερδάρης 19.
Μεχμὲτ πασᾶς ἀπὸ σιλικτάρης μέγας βεζίρης 333.
Μεχμὲτ-πασᾶς ἀπὸ γενίτζερ-ἀγᾶς μέγας βεζίρης 334.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Αϊβάζ 164, 530.
Μεχμὲτ-πασᾶς Γεωργιανὸς (ἢ Γγιορτζῆς) ὁ Μοδράδογλους, Μαδράδογλους, Μαυράγλους, Μαυροὺγλης, Μαυρούλογλους ἢ Μαυρούμογλους 31, 35, 36.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Γκιουρτζῆ, μέγας βεζίρης 352.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Γεγὲν 333, 334.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Δαγιάρ 332.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Δερβὶς 332.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Δερβὶς ἕτερος 334.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Δερένδελη ἢ Δερένδερης 88, 334.
Μεχμέτ-πασας ὁ Διαρμπεκιρίου 12.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Διβικτάρ 333.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Εβλιᾶ 333.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Εγρὶ-Πουρνοῦ 332.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Ελμάζ 333.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Εμὶν 334.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Ιζὲτ 115, 334.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Καλαΐλῆ 333.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Καρᾶ, μέγας βεζίρης 331.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Καρᾶ ἕτερος 58.
Μεχμὲτ-πασᾶς Καραμανλῆς 330.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Κιουπρουλῆς 165, 332, 519, 521.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Λαλᾶ 331.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Μπαλτατζῆ 56, 333.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Ναΐλῆ 333.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Ραγὶπ 334.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ 'Ροὺμ 330.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Σαΐτ καὶ 'Ιγριμισεκὶζ-τζελεμπῆς 334.
Μεχμέτ-πασας ὁ Σεβαστείας 30.
Μεχμέτ-πασας ὁ Σεΐτ ἢ Σεϊτόγλου 42, 43.
Μεχμέτ-πασας ὁ Σισμὰν 17, 42.
Μεχμέτ-πασας ὁ Ταταρ-παζάρης 19.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Τεριακῆ 333.
Μεχμὲτ-πασᾶς (Τζελὰχ-Οὐδδὶν-) 155.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Τζεράχ 331.
Μεχμὲτ-πασᾶς ὁ Τζερκὲζ 184, 332.
Μεχμέτης (Σενὲκ-) Τεστζόγλους 183
Μηδικαὶ τροφαί 324.
Μηλέαι, κώμη Θεσσαλίας ιη'.
Μῆλος ἡ νῆσος 297, 356.
Μηνιάτης ('Ηλίας) ια'.
Μηστογνειώτης (Δημήτρης) 377.
Μήτηρ τῶν 'Εκκλησιῶν 388.
Μητροβίτζα 24, 31.
Μητροφάνης Γρηγορᾶς, διάκονος καὶ εἶτα ἱερομόναχος ια', 166, 188, 527.
Μηχανιώνας 520.
Μιγκιρδίτζης σαράφης 148.
Μιζίκις (Λάζαρος) 378.
Μικρὰ 'Ασία 124.
Μικρὰ 'Ουκραΐνα 56.
Μικρὰ 'Ρωσσία 413, 415, 429.
Μικρὸς-Τζεκμετζές 113.
Μιλέσκος (Μπάρμπουλος) 454.
Μιλέσκος (Ντάντζουλος) 454.
Μιλέσκουλος (Πέτρος) 454.
Μιλέσκουλος (Πρέδας) 454.
Μιλήσιοι 521.
Μίλκοβον ποταμάκι 112.
Μίλλιος (Γιαννακάκης) 89.
Μιρζᾶς Καντεμίρης 177, 178.
Μιρζαδὲς 177.
Μιρὶ 154, 169, 171, 172.
Μίρτζα βόδας ὁ Γέρων, αὐθέντης Βλαχίας (1389) 335.
Μίρτζα βόδας Βλαχίας ἕτερος 335.
Μίσιου (Στέφανος) 398.
Μισὶρ-βαλισῆς=τοπάρχης Αἰγύπτου 140.
Μισίρι, Μισίριον 5, 16, 17, 125, 149, 185, 191.
Μισίρι, εἶδος νομίσματος 151.
Μισὶρ Παλαιὸν=Κάϊρον 523.
Μισιρλῆδες=Αἰγύπτιοι 14, 15.
Μισιρλόγλους 20.
Μισὶρ-νισφιγιεσί, Μισὶρ ρουπιγιές· εἴδη νομισμάτων αἰγυπτιακῶν 151.
Μιστρᾶς 294.
Μιτάκος κατάσκοπος 103.
Μιτυλήνη· ἴδε *Μυτιλήνη*.
Μιχάλ-βοδας, ἡγεμὼν Βλαχίας (1314) 335.
Μιχὰλ ἢ Μιχαὴλ Πετράσκου, ἡγεμὼν Βλαχίας λδ', 335, 346, 347, 349.
Μιχάλβοδας ἢ Μιχαὴλ Τζιχάνης 'Ρακοβίτζας λδ', 164, 165, 168, 170, 176, 177, 179, 189, 190, 336, 338, 363, 365, 366, 456, 530.
Μιχάλβοδας Σοῦτζος. Ἴδε *Μιχαήλ*.
Μιχαὴλ 'Ερημία 378.
Μιχαὴλ ἢ Μιχάλης Καντακουζηνός, μέγας σπάθαριος λε', 175, 177, 373.
Μιχαὴλ Μᾶνος 168. Ἴδε καὶ *Μιχαλάκης*.
Μιχαὴλ 'Ρωσσέτος 355. Ἴδε καὶ *Μιχαλάκης*.
Μιχαὴλ Πέτρου Σερεμέτης, γενεράλης 'Ρῶσσος 56.
Μιχαὴλ Γρηγορίου Σοῦτζος 190, 337, 366, 550.
Μιχαὴλ Γρηγορίου Μιχαὴλ Σοῦτζος λε', 341.
Μιχαὴλ Κωνσταντίνου Δράκου Σοῦτζος 341. Ἴδε καὶ *Μιχαλάκης*.
Μιχαὴλ Κωνστ. Δημητρίου Σοῦτζος 341.
Μιχαὴλ 'Ιβανὼβ Στανάβα 100.
Μιχαὴλ Κωνσταντίνου Χαντζερῆς λε', 341, 374.
Μιχαῆλος Πατρίκας 377.
Μιχάλης (πασᾶ-) Χῖος 168.
Μιχάλης Καντακουζηνός 176.
Μιχαλάκης (χατζῆ-), λογάρης ἐν Κ-πόλει 396.
Μιχαλάκης Μᾶνος 95, 103, 107.
Μιχαλάκης Πάλσας 80. Ἴδε καὶ *Μιχαήλ*.
Μιχαλάκης 'Ρωσσέτος 164, 165. Ἴδε καὶ *Μιχαήλ*.
Μιχαλάκης Σοῦτζος 165, 167, 173. Ἴδε καὶ *Μιχαὴλ Κωνστ. Δράκου*.
Μιχαλάκης Χαντζερῆς 135. Ἴδε καὶ *Μιχαήλ*.
Μιχαλίτζι 511.
Μιχάλτζι 8. Πρβλ. *Μιχάτζιον*.
Μιχάτζιον 9, 25, 29, 35.
Μίχνα-βόδας· ἴδε *Μίχνι δ'*.
Μίχνι α' βόδας Βλαχίας (1508 κέ) 335.
Μίχνι β' τοῦ 'Αλεξάνδρου, βόδας Βλαχίας (1577 κέ) 335.

www.dacoromanica.ro

Μίχνι γ' βόδας Βλαχίας (1585 κέ) 335.
Μίχνι δ' τοῦ Γιαννάκη, βόδας Βλαχίας (1658 κέ) 177, 336.
Μνῆμα="Αγιος Τάφος 526.
Μοδιλόδι=Μοϊλόδι 103.
Μοδοῦργε Δελατούρ 127, 131.
Μοδράδογλους· ἴδε *Μαυρούγλης*.
Μογιλάλος κέ, 522.
Μογίλας (Γεώργιος) 350, 351.
Μογίλας (Ἱερεμίας) λδ', 175, 338.
Μόδεστος τύραννος 245.
Μοϊλόδι, Μοδιλόδι 99, 100, 101, 103.
Μοισία 206, 207, 270, 275, 525, 526.
Μοισοί 258, 511.
Μολατζικζαδὲς (Ἀτᾶ-ἐφένδης) 134.
Μολδαβία, Μολδαυία, Μολδοβία λδ', 20, 34, 51, 87, 93, 96, 108, 109, 117, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 182, 183, 184, 185, 189, 190, 191, 192, 257, 271, 297, 337, 339, 350, 366, 377, 379, 380, 381, 382, 440, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 463, 508, 509, 517, 518, 522, 525, 529, 545, 547, 560, 562, 563, 564. Ἴδε καὶ τὸ *Μπογδανία*.
Μολδαβικὴ ἡγεμονεία 175, 179.
Μολδάβιοι 270.
Μολδάβος, Μολδάβοι 163, 174, 175, 178, 179, 181, 527.
Μολδοβάνοι 388, 443.
Μολδοβαντζῆς=Μολδοβάνος 334.
Μολδοβία· ἴδε *Μολδαβία*.
Μολδοβλαχία ι', ιη, λα', λδ', λγ', λε', λς', 54, 58, 72, 76, 104, 107, 180, 346, 350, 351, 364, 371, 390, 393, 437, 442, 454, 456.
Μολῖνος Ἰταλὸς 187.
Μόλλερ, ἐπίτροπος τοῦ ῥηγὸς Σουηδίας 67, 71.
Μολοχόβτζκης πρίγκιψ 548.
Μονκατζῖνον ὀχύρωμα 21. Ἴδε καὶ *Μουνκατζῖνον, Μουχατζῖνον*.
Μὸρ χωρίον 11.
Μορέας· ἴδε *Μωρέας*.
Μοροζῖνος (Φραντζῖσκος) 18.
Μόσκβα 379. Ἴδε καὶ *Μόσχα*.
Μοσκοβία 518, 520, 531. Ἴδε καὶ *Μοσχοβία*.
Μοσκοβίας μάρκα 530.
Μοσκόβικες ἔοῦπες 127.
Μοσκόβικον στράτευμα 56, 60, 61, 62.
Μόσκοβοι, Μοσκόβοι 60, 73, 165, 167, 169, 171, 172, 174, 184, 188, 190, 530.
Μόσκοβον=Μοσχοβία 415.
Μόσκοβος ἐπίσκοπος 530.
Μοσλούκης (Ἰωάννης) 377.
Μόσχα 161.
Μοσχικὸν στράτευμα 52.
Μοσχοβία 20, 22, 44, 46, 56, 58, 59, 62, 161, 162, 176, 185, 186, 192, 279, 301, 302, 308, 309, 310, 315, 524.
Μοσχόβοι, Μόσχοβοι 44, 46, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 72, 73, 75, 162, 164, 168, 159, 179, 190, 192, 285, 309.
Μοσχοβονέμτζοι 192.
Μόσχοι 39, 49, 52.
Μοσχονήσια 375.
Μοσχόπολις 290, 291.
Μουδανιὰ 520.
Μουδανιώτης (Γεωργάκης) 94.
Μουδανιώτης (Ῥαχτιδάνης) 96.
Μουεζὶν (Κιουτζούκ-) 183.
Μουζαφὲρ-ἀγᾶς, χαζνὲ-βεκιλῆς 544.
Μουζγοὺρ ἢ Μουζούρ-αγας γιανίτζαρος 171, 530, 543.
Μουζδὲς 5.
Μουζούρ-αγας, κριτὴς τουρκικοῦ στρατοπέδου 38.
Μουκαπελετζῆς Σουλεϊμὰν-ἐφένδης 100.
Μουμὶν (Ἀπτοὺλ-Μ.-πασας) 42.
Μουμχανὲς Κ-πόλεως 151.
Μουνκατζῖνον 33. Ἴδε καὶ *Μοχατζῖνον, Μουχατζῖνον*.
Μουρὰτ α' ὁ τοῦ Ὀρχάν, σουλτᾶνος 329, 330.
Μουρὰτ β' ὁ τοῦ Μεχμέτ, σουλτᾶνος 329, 330, 335.
Μουρὰτ ἢ Μουράτης γ' ὁ τοῦ Σελὴμ, σουλτᾶνος 179, 329, 331, 335.
Μουρὰτ ἢ Μουράτης δ' ὁ τοῦ Ὀσμὰν ἢ Ὀτμάνη σουλτᾶνος 163, 184, 329, 332, 335, 515, 516, 519, 526.
Μουρατ Γιρέϊος χάνης 15, 16.
Μουρὰτ-μολλᾶς 119.
Μουρὰτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1607 κέ) 331.
Μουρὰτ-πασᾶς ἕτερος, μέγας βεζίρης (1656) 332.
Μουρούζη (Κατῆνκο) 110.
Μουρούζη (Σουλτάνα) 110.
Μουρούζηδες 169, 170.
Μουρούζης (Ἀλέξανδρος Δημητρίου) 340.
Μουρούζης (Ἀλέξ. Δημητρίου Ἀλεξάνδρου) 340.
Μουρούζης (Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου) 321, 340.
Μουρούζης (Ἀλέξ. Κωνστ. Ἀλεξάνδρου) 340.
Μουρούζης (Ἀντίοχος) 398.
Μουρούζης (Γεώργιος Δημητρίου) 340.
Μουρούζης (Γεώργιος Κωνσταντίνου) 340, 398.
Μουρούζης (Δημήτριος, Δημητράκης ἢ Δημητράσκος Κωνσταντίνου) 119, 121, 130, 133, 340.
Μουρούζης (Δημήτριος Ἀλεξάνδρου) 340.
Μουρούζης (Δημήτριος Κωνστ. Ἀλεξάνδρου) 340.
Μουρούζης (Δημήτριος Ἀδαμάκη) 172.
Μουρούζης (Ἰωάννης) 170, 340.
Μουρούζης (Κωνστ. Ἀλεξάνδρου) 340.
Μουρούζης (Κωνσταντῖνος ἢ Κωστάκης Δημητρίου) 87, 89, 90, 92, 93, 96, 103, 107, 110, 167, 168, 170, 319, 339, 340.
Μουρούζης (Κωνστ. Δημ. Ἀλεξάνδρου) 340.
Μουρούζης (Νικόλαος) 340.
Μουρούζης (Παναγιώτης Κωνσταντίνου) 340.
Μουρούζης (Παναγ. Κωνστ. Ἀλεξάνδρου) 340.
Μουσᾶ-ἀγᾶς, σαλμᾶ-τζοκαδάρις 158.
Μουσά-πασα χάνι 23.
Μουσαῒ ἢ Μουσαΐ-πασας 4, 22.
Μοῦσαι 252, 256, 405, 409, 440.
Μουσαῒμ-ουστά-πασας, στρατηγὸς 20.
Μουσάτ 337.
Μουσελίμης (Ἀθανάσης) 396.
Μουσικὰρ (Χοτζᾶ) 184.
Μουσλὴ-αγας 23.
Μουσούλι 136.
Μουσουλμανικαὶ ἐπαρχαὶ 22.
Μουσουλμᾶνοι 11, 17, 24, 33, 529.
Μουσσούνογλους, μέγας βεζίρης 165, 171, 172.
Μουσταᾶ-πασᾶς 116, 118.
Μουσταά-πεης (Μαπεεντζῆς) 545.
Μουστάκης (Στρατῆς) 377.

Μουσταφᾶς, πατὴρ τοῦ προφήτου Μωάμεθ 46, 47.
Μουσταφά-αγας (Σαρκιτζῆ-) 18.
Μουσταφά-αγας, τζαούς-μπασις 37.
Μουσταφά-αγας (Τζαρὰχ-) 41.
Μουσταφά-αγας, καπιτζήμπασις 75.
Μουσταφᾶ-ἀγᾶς, τεφτερδάρης 69.
Μουσταφᾶ-ἐφέντης ὁ Ἐγκιουρῆς='Αγκυρανός 30, 41.
Μουσταφᾶ-ἐφένδης, ὁ Λαλελῆς 542.
Μουσταφά-πασα-κιοπρουσί 4, 23.
Μουσταφά-πασα παλάγγα 5.
Μουσταφᾶ-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1639 κέ) 332.
Μουσταφᾶ-πασᾶς, κυβερνήτης Αὐλῶνος 63.
Μουσταφᾶ-πασᾶς, μουχαφίζης Βάρνας 125.
Μουσταφά-πασας βεζιραζέμης 42.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Γεσὴρ-) 61.
Μουσταφά-πασας, γιανιτζάραγας 3, 11, 37.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Δελταμπὰν-), μέγας βεζίρης (1702) 333.
Μουσταφά-πασας (Ἑμὴρ-) 40.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Ζουρναζὰν-), μέγας βεζίρης (1657) 332.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Ἰψὸρ-), μέγας βεζίρης (1655) 332.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Καρᾶ-), μέγας βεζίρης 182, 332.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Κιουπρουλῆ-, ἢ Κιοπρουλόγλους), μέγας βεζίρης 17, 40, 41, 42, 180, 182, 332, 521.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Λοκαλὶ-), μέγας βεζίρης 332.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Μαπεεντζῆ-) 542.
Μουσταφά-πασας, ὁ Μουσαΐπ, βεζίρης 8, 10, 43.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Μπουγιουκλῆ ἢ Πουγιουκλῆς), μέγας βεζίρης 179, 333.
Μουσταφᾶ-πασᾶς ὁ παϊρακτάρ 121.
Μουσταφά-πασας εἰς Ποσέγαν 29.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Ῥαμῆ-), μέγας βεζίρης (1703) 303.
Μουσταφᾶ-πασᾶς ὁ Ῥουζτζοὺκ-βαλῆς 330.
Μουσταφά πασας (Σεΐτ-) 37, 38.
Μουσταφά-πασας, σερασκέρης 31, 32.
Μουσταφά-πασας, διοικητὴς Σιβᾶς 42.
Μουσταφά-πασας, διοικητὴς Σιλίστρας 7, 15, 16, 17, 18, 42.
Μουσταφά πασας (Τζερὰχ-) 42.
Μουσταφᾶ-πασᾶς Τεκὶρ-δαγλῆς, μέγας βεζίρης 332.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Τιλκῆ-), μέγας βεζίρης (1751 κε') 165, 333, 334.
Μουσταφά-πασας ὁ Φουντούκ 29.
Μουσταφᾶ-τζελεπῆς 371.
Μουσταφᾶ-πασᾶς (Χατζῆ-) 66, 68, 69, 71.
Μουσταφᾶ-πέης, ρεκιὰπ-κεχαγιάπεης 550.
Μουσταφᾶς κιομουρτζῆς 158.
Μουσταφᾶς α' ὁ τοῦ Μουράτ, σουλτᾶνος 329, 331, 335.
Μουσταφᾶς β' ὁ τοῦ Μεχμέτ, σουλτᾶνος 41, 182, 329, 333.
Μουσταφᾶς γ' τοῦ 'Αχμέτ, σουλτᾶνος 95, 102, 114, 184, 189, 190, 329, 334, 336, 542, 544.
Μουσταφᾶς δ' ὁ τοῦ 'Αμπτὶλ Χαμίτ, σουλτᾶνος 120, 131, 329, 330.
Μουσταφᾶς (Καρᾶ-) ὁ Πεκιριλῆς 133.
Μουστάφος ἐπίτροπος=μέγας βεζίρης (=Καρᾶ-Μουσταφᾶ-πασᾶς) 20.
Μουτεφελῆς ('Αντώνης) 377.
Μουχαμὲτ-πασᾶς (Ῥαγὶπ ἢ Ῥαγίπης) 164, 168, 169, 185, 334.
Μουχαρὲμ-αγας (Χασεκῆ-), φύλαξ Βελγράδων 39.
Μουχαρέμιος μὴν 32.
Μουχατζῖνον 35.
Μουχλειό, Μουχλίον 183, 282.
Μουχσουνζαδές 102.
Μουχταρὶ-'Αχμὲτ-ἐφέντης 40.
Μουχτὰρ-πασᾶς, υἱὸς 'Αλῆ Τεπεδενλελῆ 131, 133, 134.
Μοχαμὲτ-'Εμὴν-ἐφένδης (Χαφὴζ-) 85.
Μοχατζῖνον 35.
Μπαγδάτιον 17, 18.
Μπαγιαζίτι (Σουλτὰν-) τζαμί 4.
Μπαγιαζὶτ α' ὁ τοῦ Μουράτ, σουλτᾶνος 329, 330, 335.
Μπαγιαζιτ β' ὁ τοῦ Μεχμέτ, σουλτᾶνος 329, 330, 335.
Μπακηζόϊ μοναστήριον 381.
Μπακτζὲ-καπισί, τὸ ἐν Κ-πόλει 3.
Μπαλάσης πρωτονοτάριος 356.
Μπαλίνου (Παναγία) ἐν Κ-πόλει 282, 348.
Μπαλουκλὶ τὸ ἐν Κ-πόλει 281, 282.
Μπαλτατζῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς 54, 56, 58.
Μπαμπᾶ-Χασάν-πασας 43.
Μπάνιο, Μπάνια ἐν Κ-πόλει 5, 45, 283, 284, 285.
Μπάξα, ἡ 25.
Μπαριὰμ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Μπαρκᾶνον, τὸ 42
Μπαρμπαρέσοι 364.
Μπαρμπαριά 305.
Μπάρμπουλος Μιλέσκος 454.
Μπασαράμπα βόδας Βλαχίας 335.
Μπασαράμπας (Κωνσταντίδοδας) 336.
Μπασαράμπας(Κωνσταντίδοδας Πραγκοβᾶνος ἢ Μπραγκοβᾶνος) 52, 193, 336, 404, 454.
Μπασαράμπας (Λαϊώτα βόδας) 335.
Μπασαράμπας (Ματαίη βόδας 336.
Μπασαράμπας (Σερμπὰν βόδας) 335.
Μπατοσέκ, Μπατοσέκι 10, 29.
Μπάτζκοβο μοναστήριον 288.
Μπαχτζὲ-Σαράγι ἐν Κριμαίᾳ 279.
Μπεκίρ-αγας, ἀδελφὸς 'Απετίν-αγα, μπουμπασίρης 11, 44.
Μπεκίρ-αγας ὁ Σεΐχογλους 44.
Μπεϊλικτζῆ-Νασμὶ-ἐφέντης 6.
Μπεκίρ-πασας τοῦ Χαλεπίου 12, 17, 42.
Μπελατζέρκβα, ἡ 61.
Μπέλγραδον (Στολνικὸν) 26.
Μπέλγραδον, Μπελγράδιον, Μπελιγράδι, Μπελιγράδιον 6, 7, 8, 16, 18, 19, 30, 32, 37, 39, 42, 43, 283.
Μπεντέριον 49, 52, 53, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 76. Ἴδε καὶ *Πενδέριον*.
Μπερτσομᾶς (Δουκάκης Χατζῆ-Μαλιάκα) 377.
Μπεσέρικα Ἄλπα, ὀνομασία ἐκκλησίας 379.
Μπεσίκτασι Κ-πόλεως 285.
Μπέτζι 12, 205.
Μπογάζι 375, 376.
Μπογδανία λδ', 18, 67, 71, 72, 360, 364. Ἴδε καὶ *Μολδαβία*.
Μπογδάνικα ὀσπίτια ἐν Κ-πόλει 71.
Μπογδάνικα χωρία 66.
Μπογδᾶνοι 15, 66.
Μπογιατζῆς (Μανόλης) 377.
Μπόσνα 17, 23, 30, 42. Ἴδε καὶ *Πόσνα*.
Μποτέστι, τὸ 456.

www.dacoromanica.ro

Μποζάνου (Θεόδωρος) 382.
Μποτοσάνι, τὸ 381.
Μπουγιουκλῆ-Μουσταφᾶ-πασας, μέγας βεζίρης 333.
Μποδδα, ἡ 33, 205. Ἴδε καὶ τὸ *Βουδινή.*
Μπούδδουμ 17.
Μπουζέου ἐπισκοπή 362.
Μπουζέου καδιλίκιον 281.
Μπουκουρεστίηθεν 358.
Μπουκουρέστιον ιη', 455. Ἴδε καὶ *Βουκουρέστι.*
Μποόρνοβα μοναστήριον 58.
Μπουρουνσίζ-Ἀχμέτ-πασας 43.
Μποδσκε χωρίον 25.
Μπουτζάκι, τὸ 65.
Μπουτζουλέστι, τὸ 453, 456.
Μπουχλέλης (Στάθης) 377.
Μπουχουρτζόγλους Μεμῆς-ἀγᾶς 183.
Μπραγκοβᾶνος. Ἴδε *Μπασαράμπας.*
Μπραΐλα 55.
Μπράσοβον 41.
Μπρατασᾶνος 406.
Μπρεποδόμνα Παρασκέβα τῶν Ὄρπτων, ἐκκλησία 379.
Μόρα Λοκίας ια', λα', 189.
Μορίδης (Νικόδημος) ιζ'.
Μορὼν ἢ Μωϋσῆ βόδας ὁ Πουρνόσκης 338.
Μοτιληναῖος 192.
Μοτιλήνη, Μιτολήνη λε' 120, 121, 123, 124, 133, 134, 190, 299, 334, 375, 377, 396, 397.
Μωάμεθ προφήτης τῶν Μουσουλμάνων λα', 124. Ἴδε καὶ *Μωχάμεθ.*
Μω ραΐτ 110.
Μωραΐτης (Γρηγόριος) 133.
Μωραΐτης (Μασλούπης) 119.
Μωραΐτης (Νεόφυτος) 187.
Μωραΐτης (Παλαμίδης) 550.
Μώραλη-Ὀσμάν-ἐφένδης 138, 148.
Μώραλης=ὁ ἐκ Μοριᾶ 138, 148.
Μωρέας, Μωρεός, Μορέας 18, 19, 20, 22, 23, 24, 43, 154, 170, 188, 191, 295, 544, 547, 550.
Μῶσαι=Μοῦσαι 440.
Μωσαϊκὸς νόμος 244.
Μωσῆς, Μωϋσῆς ὁ προφήτης 198, 212, 218, 221, 313, 347, 414.
Μωϋσῆ βόδας ὁ τοῦ Βλαδισλάβου 335.
Μωϋσῆ βόδας ὁ Πουρνόσκης 338.
Μωϋσῆ βόδας Μολδαβίας 338.
Μωχάμεθ Μουσταφᾶ, ὁ προφήτης τῶν Μουσουλμάνων 46, 47.
Μωχαμετικὸν σημαῖον 30, 31, 32, 33, 38, 40.

Ναβλουντζῆ-Χασάν-αγας 4.
Ναβάστεος 14.
Ναζαρέτ 311.
Ναζήφ-ἐφένδης, πρώην Σταμπὸλ-ἐφένδης 119.
Ναθαναὴλ Νικαίας μητροπολίτης ι'.
Ναΐλῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Ναίμης (Φίλιππος) 378.
Ναμίροβα, Νεμίροβα 99, 100.
Ναοὺμ ὅσιος 290.
Νάουστα 290.
Ναπολέων ὁ μέγας 131.
Νασμὶ-ἐφέντης (Μπεϊλικτζῆ-) 6.
Νασοὺχ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Ναύπακτος ια', 38, 386.
Ναύπλιον θ', 30.
Νέα Μονὴ ἡ ἐν Χίῳ 299.
Νέα Ῥώμη=Κ-πολις 385, 386, 389, 392, 393, 394, 425.
Νέαι Πάτραι 296, 385, 386.
Νεάπολις 183.
Νεεηληζαδές 540.
Νεκτάριος διδάσκαλος 173.
Νεκτάριος Ἀχριδῶν ἀρχιεπίσκοπος λγ', 348.
Νεκτάριος Ἱεροσολύμων πατριάρχης ια', 175, 176, 522, 523, 524, 525, 528.
Νεκτάριος Σιναΐτης ἱερομόναχος (1675) ιη', ιθ'.
Νεκτάριος Τραπεζοῦντος μητροπολίτης ις'.
Νέμετζοι 530. Ἴδε καὶ τὸ *Νέμτζοι.*
Νεμίροβα 99. Ἴδε καὶ *Ναμίροβα, Νιμέροβα.*
Νεμὶδ-ἐφένδης, τεφτερδάρης εἰς Σοουτζάκι 547.
Νέμιτζα, Νέμτζα, Νεμτζία 3, 7, 10, 11, 12, 523.
Νέμτζικα ἀσκέρια 13.
Νέμτζικο καράβι 167.
Νέμτζοι 7, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 165, 336, 530.
Νέμτζου (=Νιάμτζου) μονὴ 379.
Νεοκαισάρεια 521.
Νεόκαστρον Ἀνατολῆς=Ἀνατὸλ-χισάρ 43.
Νεοστάδος 14.
Νεόφυτος, γραμματικὸς μητροπολίτου Ἐφέσου 20.
Νεόφυτος Ἀδριανουπόλεως μητροπολίτης κη', λθ', 361.
Νεόφυτος ἱερομόναχος ἐν Βουκουρεστίῳ 217.
Νεόφυτος Γάνου καὶ Χώρας ἀρχιερεύς 397.
Νεόφυτος ς' Κ-πόλεως πατριάρχης 168, 188.
Νεόφυτος Λέριος, μητροπολίτης Σμύρνης 187.
Νεόφυτος Φιλιππουπόλεως μητροπολίτης 392, 393.
Νεόφυτος Μωραΐτης=ὁ Καυσοκαλυβίτης 187.
Νεοχώρι, Νεοχώριον, Νιοχώρι 131, 170, 171, 285, 291, 520.
Νεοχωρῖται 147.
Νευροκόπον, τὸ 523.
Νῆσος, ἡ=Nisch 14.
Νηστεία τῶν ἁγ. Ἀποστόλων 387.
Νηστειῶν Κυριακὴ τρίτη 284.
Νήφων Θεσσαλονίκης εἶτα Κ-πόλεως θ'.
Νιάμτζα, ἡ 80.
Νιάμτζον, τὸ 104.
Νιάμτζου μοναστήριον 280.
Νίκαια η', ι', κδ', 126, 138, 139, 188, 371, 385, 387, 397, 431.
Νικήτας Ἀλεξιοβίτζιος 22, 23.
Νικηφόρος (διδάσκαλος), πρωτοσύγκελλος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας λδ', 345, 350.
Νικηφόρος Ἀλεξανδρείας πατριάρχης ι'.
Νικηφόρος Θεοτόκης ιδ'.
Νικηφόρος Προικοννήσου ἀρχιερεύς 397.
Νικόδημος Μυρίδης ιζ', κ', κα', κς', κζ'.
Νικόδημος Τριεραρχίτης ἀρχιμανδρίτης 377, 378, 382.
Νικολάη βόδας ἴδε *Νικόλαος Μαυροκορδᾶτος.*
Νικολάης Ῥιζνοβανός 83.
Νικολάκης πεγζαδές, ἀνεψιὸς Ἀλεξ. Μουρούζη 145.
Νικολάκης Μᾶνος 91, 97, 113, 115. Ἴδε καὶ *Νικόλαος.*
Νικολάκης Πιζάνης 117.
Νικολάκης Σοῦτζος 165, 172. Ἴδε καὶ *Νικόλαος.*
Νικόλαος ἅγιος ὁ μέγας 281, 371. Ναὸς ἐν Ἰασίῳ

www.dacoromanica.ro

96, 105. 'Εκκλ. άγ. Νικ. άπό Γαρμαρόκι 379. Μονή έν 'Ιεροσολύμοις 526, 527. Μονή έν Μύροις Λυκίας 189.
Νικόλαός τις (1686) 357.
Νικόλαος ίερεύς θ'.
Νικόλαος Βεντούρας 398.
Νικόλαος Καλλιμάχης 190, 340.
Νικόλαος Καρατζάς, μέγας ποστέλνικος λς', μδ', 91, 93.
Νικόλαος Καρατζάς έτερος, μέγας δραγομάνος τής Πόρτας, είτα ήγεμών Βλαχίας 167, 173, 337.
Νικόλαος Κεραμεύς θ'.
Νικόλαος Κριτίας λς', λθ', μδ', μγ'.
Νικόλαος Λιαδρομίτης ιδ'.
Νικόλαος Μάνος 398. Ίδε καί *Νικολάκης*.
Νικόλαος Μαρίτζης Λευκάδιος λζ', 401.
Νικόλαος Μαυρογένης, βοεβόδας 337, 341, 541, 550, 551.
Νικόλαος 'Αλεξ. Μαυροκορδάτος, βοεβόδας κζ', κη', λθ', μα', μδ', 172, 174, 182, 183, 184, 189, 192, 72, 163, 166, 167, 170, 249, 250, 253, 256, 267, 270, 273, 274, 338, 336, 340, 459, 461, 463, 508, 529. 560.
Νικόλαος Πελοποννήσιος 174.
Νικόλαος Πραγκοβάνος 541.
Νικόλαος 'Ρακοβίτζας 453, 456.
Νικόλαος ε' πάπας 'Ρώμης η'.
Νικόλαος 'Ρωσσέτος 398.
Νικόλαος Σάλας 378.
Νικόλαος Σίφνιος, διδάσκαλος 141, 143, 144, 145.
Νικόλαος Σκαναβής 119.
Νικόλαος Κωνστ. Δράκου Σούτζος 164, 341, 398.
Νικόλαος 'Αλεξ. Νικολάου Σούτζος 341.
Νικόλαος 'Αλεξ. Μιχαήλ Σούτζος 341.
Νικόλαος Γρηγ. Μιχαήλ Σούτζος 341.
Νικόλαος (Χατζή-) 'Υψηλάντης 520.
Νικόλαος *Φέστας* 98.
Νικόλαος Χαντζερής 341.
Νικόλα-πέης ή Νικόλας Μαυρογένης 541, 551. Ίδε τό *Νικόλαος*.
Νικόλας Δεσπότης 377.
Νικόλας Κοκηρής 377.
Νικόλας (Σαρή) 112.
Νικολής Πολίτης 377.
Νικομάχεια 'Αριστοτέλους 257.
Νικομήδεια 131, 133, 139, 147, 188, 385, 397, 526.
Νικόπολις 140, 337.
Νίκος υίός 'Ανίκας 381.
Νικοσία Κύπρου 165.
Νικόσιος 165, 519.
Νικούλτζος μεδελνιτζιάρης 103.
Νεμέροβα, ή 175. Ίδε καί *Νεμίροβα*.
Νεοχώρι 285, 291. Ίδε καί *Νεοχώρι*.
Νισαντζή-'Ισμαήλ-πασάς, μέγας βεζίρης 528. Πρβλ. 332.
Νισαντζή-Ζουλφικάρ-έφέντης 37.
Νίσι, Νίσσι, Νύσσα 5, 23, 40, 116, 355. Ίδε καί τό *Νήσος*.
Νίστρος 100, 163, 174, 178, 545.
Νίτρα, ή 13.
Νόβα, ή 32. Ίδε καί *Νόβι*.
Νοβάκ, μαγιόρ-γκενεράλις 132.
Νόβι, τό 545.
Νοβογράδιον 17, 162.
Νόβον όχύρωμα 38.
Νοϊδέλ (Δε-) 525.
Νομοκάνονον 348.
Νοταράς· ίδε *Χρύσανθος*.
Νότος 441.
Νουμάν-έφένδης, έμφιγιέ-έμινής 119.
Νουμάν-πασάς Κιουπρουλής, μέγας βεζίρης 333.
Νουμάν-πέης ό περίφημος 542, 543.
Νουραδίν ή Νουραδίνος σουλτάνος 10, 11.
Νούτος (Γεώργιος) ις'.
Νταγή-'Ομέρ-αγας 16.
Ντάλ-μάρι, Ντάλ-μάρε μοναστήριον 456, 457.
Νταμιρδέσι, τό 75.
Ντάντζουλος Μιλέσκος 454.
Νταούτ-πασάς 55.
Ντάρντα 29.
Ντεβέτη, κάστρον 61.
Ντελημπιρί-αγας, σιπάχης 42.
Ντελή-'Ομέρ-πασας 28.
Ντεμίρ-καπισί 358.
Ντεμισβάρ-πασας 14.
Ντεμισβάριον 42.
Ντιλαβέρ-πασας τού Σαρχάνου 35.
Ντοβλέτ-Γκεράϊς ή Γεράϊ 52 64.
Ντούσικον μοναστήριον 290.
Νόξ 355.
Νόσσα, Νόσσι 23, 40, 540. Ίδε καί *Νίσι*.
Νόσσα Καππαδοκίας θ' κζ', κη', λγ', 355
Νώε 198.

Ξάνθη 288.
Ξένη ή άγία 288.
Ξέρξης 439.
Ξηροποτάμου μοναστήριον ι', 281.
Ξυλόπορτα Κ-πόλεως 348.

'Οβαρίνον 11, 12. Ίδε καί *Ούϊδαρίνον*.
'Οδέσσα 127, 154.
'Οδηγήτρια (Θεοτόκος ή) 299, 366, 371, 372.
'Οδυσσεύς 261, 440.
'Οερέβρο, 'Οερέμβρο πόλις 137.
'Οζνακόβ, πρέσβυς 'Ρώσσος 530.
'Οζού ή Ούζούς, ή 171, 545.
'Οζού-βεζίρης 334.
'Οθμανοί 31, 33, 34. Ίδε καί *'Οθωμανοί*, *'Οτμανοί*.
'Οθωμανικά στρατεύματα 550.
'Οθωμανική άρμάδα 132.
'Οθωμανική Αύλή 174, 179, 180, 182, 183, 184, 190.
'Οθωμανική Αύτοκρατορία 91.
'Οθωμανική βασιλεία 53, 56, 58, 59, 60, 191.
'Οθωμανική διοίκησις 100.
'Οθωμανική έπικράτεια 161.
'Οθωμανική Πόρτα 1, 546. Ίδε καί τό *'Οτμανική*.
'Οθωμανικόν κράτος 52.
'Οθωμανικός στρατός 29, 174.
'Οθωμανοί λα', 36, 49, 52, 124, 127, 147, 162, 164, 165, 167, 168, 169, 172, 175, 176, 177, 179, 180, 181, 182, 184, 190, 337, 507, 520, 521, 522, 523, 526, 530, 550, 554. Ίδε καί τό *'Οτμανοί*.
'Οθωμανοί βασιλεϊς 327, 329.
'Οθωμανοί μεγιστάνοι 121.
'Οθωμανών βασιλεία 255, 521, 557, 559.

www.dacoromanica.ro

Οἰκουμενικὸς Θρόνος 161, 174, 183, 185, 256, 397, 431, 432, 434.
Οἰωνόπολις 521.
Ὄκνα Ἰασίου 104.
Ὀκραΐνα, ἡ 61. Ἴδε καὶ τὸ Οὐκραΐνα.
Ὀκραΐνα ἡ Μικρά 56.
Ὁλάνδα, Ὁλλάνδα 177, 191, 529, 546.
Ὁλανδέζικο φλουρί 151.
Ὄλτος ποταμός 172, 177, 545.
Ὀλυμπιάδες 356.
Ὀλύμπιοι νῖκαι ἢ ἀγῶνες 419, 423.
Ὄλυμπος 289, 445.
Ὀμέρ-πασας ὁ Ντελῆς ἢ Δελῆς 28, 30, 31.
Ὀμέρ-αγας, βεκίλης τζαούς-πασι 19.
Ὀμέρ-αγας ὁ Νταγῆς 19.
Ὀμὲρ-ἐφένδης, γενίτζερ-ἐφενδησῆς 548.
Ὀμὲρ-ἐφένδης, τερσανὲ-ἐμινῆς 541, 542.
Ὀμὲρ-ἐφένδης ὁ Ἀτὴφ-ζαδές 93, 115.
Ὄμερ-ἴπνου Χιτὰπ ἢ Ὀμέρης χαζρέτης 123, 519.
Ὅμηρος 270, 302, 439, 440.
Ὀγιλὶ-Ἀλῆ-πασας 8.
Ὀξός· ἓν τῶν παρωνομίων τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου Παρθενίου τοῦ Νέου 518.
Ὀρακάζσκης θ'.
Ὀρδοῦ-καδησῆς 546.
Ὀρδοῦ-καδησή-πεης 550.
Ὀρθοδοξία 347, 521.
Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία 162, 420, 435.
Ὀρθόδοξος Ὁμολογία 529.
Ὀρλόφ (Ἀλέξης) 130.
Ὀρμανλὶ χωρίον 5.
Ὄρος, Ὄρος Ἁγιώνυμον, Ὄρος Ἅγιον = Ἄθως 109, 133, 174, 176, 191, 371.
Ὄρπτων ἐκκλησία 379.
Ὀρφανός (Γεωργάκης) 142, 143, 144.
Ὀρτακαπίον Κ-πόλεως 40.
Ὀρτάκιοϊ Κ-πόλεως 92, 149, 164, 184.
Ὀρχὰν ὁ τοῦ Ὀσμάν, σουλτᾶνος 329, 330, 335.
Ὀρχέϊ, τὸ 74, 178.
Ὄσεκι, Ὀσέκιον 5, 7, 8, 9, 17, 19, 25, 29, 30, 33, 36.
Ὀσεκῖνον 32, 33, 34, 35, 36, 41.
Ὄσεκ-κιοπρουσί 9.
Ὀσμὰν α' τοῦ Ἀχμέτ, σουλτᾶνος 329, 331, 335.
Ὀσμὰν β' ἀδελφὸς Μαχμούτ, σουλτᾶνος 329, 333, 336.
Ὀσμάν-αγας, σιλικάτ-ἀγασί 8.
Ὀσμάν-αγας, σπαχιλάρ-ἀγασί 15, 16.
Ὀσμάν-αγας, γιανίτζαρος 29, 33, 34.
Ὀσμάν-αγας, πρώην καπιτζιλάρ-κεχαγιᾶς τοῦ μεγάλου βεζιρίου Ἰμπραΐμ-πασα 39.
Ὀσμάν-αγας, χαζνατάρης τοῦ Φεραρὲ 45.
Ὀσμὰν-ἀγᾶς (Γκέντζ-) 118.
Ὀσμὰν-ἐφένδης, μουσικοδιδάσκαλος 183.
Ὀσμὰν-ἐφένδης ὁ Μώραλης 137, 138, 148.
Ὀσμάναγλους. Ἴδε Ὀσμὰν-πασόγλους.
Ὀσμὰν πασαζαδὲς Ἰζέτ-πεης, ἢ Ἰζὲτ-πὲγ-ἐφένδης 115, 116, 134.
Ὀσμάν-πασᾶς, μέγας βεζίρης (1584) 331.
Ὀσμάν-πασᾶς, καϊμεκάμης Πόλεως 122.
Ὀσμάν-πασᾶς, μουχαφίζης Πελιγραδίου 540.
Ὀσμάν-πασας, πρώην μποσταντζήπασις 43.
Ὀσμάν-πασας, στρατηγὸς ἐν Σολνοκίνῳ 43.
Ὀσμάν-πασας (Γεγὲν-) 40.
Ὀσμάν-πασας ὁ Καραμὰν-πασασί 31.
Ὀσμάν-πασας ὁ Μαρὰς-πασασί 29.
Ὀσμὰν πασας ἀπὸ Μισιρίου νομάρχης Σαμίου 17.
Ὀσμὰν-πασᾶς ὁ Τοπάλ, μέγας βεζίρης (1731) 189, 333.
Ὀσμὰν-πασᾶς ὁ σερασκέρ 128.
Ὀσμὰν-πασόγλους ἢ Ὀσμάνογλους (Ἀχμέτ-πασας) 6, 10, 18/19, 19, 30, 31, 32, 34.
Ὀσμὰν-τζαούσης 117.
Ὀσμάνης δερβίσης, μουσικός 183.
Ὀσμάνης (Κιουτζοὺκ-) 129.
Ὀσμάνης μεκτέμπασης 551.
Ὀστροβία 419.
Ὀτμὰν ὁ πρῶτος σουλτᾶνος Τουρκίας 329, 335.
Ὀτμανικὴ Πόρτα 60.
Ὀτμανοί = Ὀθωμανοί 11.
Ὀτουζπίρηδες γιανίτζαροι 157.
Οὐάλης αὐτοκράτωρ 245.
Οὐαλεντῖνος Γρεήσγγε λγ', 359.
Οὐβάροφ γκενεράλης 129.
Οὐγγαρία, Οὐγγρία, Οὐγκρία 6, 11, 12, 16, 21, 22, 23, 75, 76, 162, 163, 177, 179, 190.
Οὐγγάρῖνον, τὸ 20.
Οὐγγρικὰ φλωρία 315. Οὐγγρικο φλουρί 151.
Οὐγγρικοὶ στρατοί 28.
Οὐγγροβλαχία, Οὐγκροβλαχία ιη', κ', κα', κδ', κη', λα', λγ', λδ', λς', λζ', μγ', 49, 52, 54, 58, 75, 179, 180, 193, 196, 197, 198, 201, 213, 217, 243, 249, 251, 253, 255, 258, 259, 267, 269, 271, 281, 321, 348, 358, 360, 362, 363, 364, 366, 372, 386, 387, 388, 389, 401, 403, 404, 406, 408, 409, 454, 463, 508, 509, 553, 555, 562, 567.
Οὐγγροβλάχοι λζ', 255, 258, 322.
Οὖγγροι, Οὖγκροι 10, 12, 14, 21, 22, 24, 25, 26, 33, 162, 388.
Οὐγκαρικὰ φλωρία 517.
Οὐγκρέην μοναστήριον 525.
Οὐϊβάρι, Οὐϊβάριον χωρίον 3, 18.
Οὐϊβαρῖνον 16, 18, 19, 42, 43.
Οὐκράϊνα 162, 175. Ἴδε καὶ τὸ Ὀκράϊνα.
Οὐκράϊνα Λεχικὴ 100.
Οὔλμι τὸ χωρίον 112.
Οὐλοῦ-ντερές 4.
Οὖννοι 258.
Οὐντοορόσσα, ἡ 112.
Οὐπρέζιος ἢ Οὐρπέζιος (Παῦλος) 5, 6.
Οὐρουστζουκλοῦ = ὁ ἐκ Ῥουστζουκίου 549.
Οὐτζ-αμπαρλί, τὸ 135.
Οὐτζαμπαρλῆδες 149.

Παδιέρα, ἡ 14.
Παγδάτι, Παγδάτιον 135, 136, 163.
Παγιαζίτης ὁ Γιλδιρὶμ σουλτᾶνος 177.
Παγκάλια, ἡ 385.
Παγώνι, μοναστήριον ι'.
Παχτζὲ-καπουσίον 116, 151.
Παδὰκ-πεΐς 529.
Παδὲν 8.
Παζαρντζίκι, Παζαρτζίκι 5, 524.
Παζβάνδογλους 127.
Παϊράμιον 95.
Παΐσιος διάκονος 150.
Παΐσιος ἡγούμενος τοῦ Ἄρτζες 335.
Παΐσιος ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου Νιάμτζου 108, 109, 110.

www.dacoromanica.ro

Παΐσιος ἱερεὺς ἐκ τῆς μονῆς Χοτυυρᾶ κα'.
Παΐσιος 'Αλεξανδρείας πατριάρχης λγ', 523, 524.
Παΐσιος 'Ιεροσολύμων πατριάρχης ια', 165, 287, 454, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 525.
Παΐσιος Κ-πόλεως πατριάρχης λδ', 362.
Παΐσιος Λειγαρίδης ια'.
Πακόστα, ἡ 10.
Πάκσα 10. Ἴδε καὶ τὸ *Πάξα*.
Παλαδοῦκας 97.
Παλαιὰ Πάτρα ἢ Παλαιαὶ Πάτραι 38, 152, 188, 386, 397.
Παλαιολόγος Χατζῆ-Γιάννη 'Υψηλάντης 170.
Παλαιολόγος ('Ιωάννης) 286.
Παλαιὸν Μισίρι 186, 523.
Παλαιστίνη 426, 515, 517, 518, 524, 528.
Παλαμέντι μοναστήριον 188, 306.
Παλαμήδης Μωραΐτης 550.
Παλανέσκουλος 'Ρωσσέτος, μέγας λογοθέτης 80, 91, 104, 105.
Παλᾶνος 'Ρίζος 187.
Παλαπὰν-ἰσκελεσί 151.
Παλαπᾶνος (Γεδεὼν) 433.
Πάλας ('Αδάμης) 100.
Παλάσιος ια'.
Παλατᾶς Κ-πόλεως 171, 172, 516, 517.
Παλατῖνος ἄρχων 22.
Παλιζάτες, αἱ 13.
Παλιουρὴ Παναγία καὶ Παλιοῦρι μοναστήριον 293, 294.
Παλκάνια, Παλκάνιον 102, 112, 124, 126.
Παλκοβαρῖνον 30.
Παλλάδης (Κωνσταντῖνος) 110, 111.
Παλλάς 196.
Παλλάσης (Θωμᾶς) 403.
Παλότα, ἡ 7.
Παλοὺκ-παζάρι Κ-πόλεως 523.
Πάλσας (Γεωργάκης) 79, 86, 87, 92, 98, 107.
Πάλσας (Γρηγόρης) 80.
Πάλσας (Λούπολος) 83, 94.
Πάλσας (Μανολάκης) 94, 104.
Πάλσας (Μιχαλάκης) 80.
Παλδατζῆ (ἢ Παλντατζῆ-) Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Παναγῆς 'Ορφανός 142, 143, 144, 145.
Παναγία 192, 312, 313, 316. Ναὸς εἰς Κοντοσκάλι 45. Ἕτερος ἐν Λεοντοπόλει 421. Μοναστήριον ἐν Οὐκραΐνᾳ 162. Ἕτερον εἰς Γαλάτζι 166. Ἕτερον τὸ Σουμελᾶ 169. Ναοὶ καὶ μοναστήρια διάφορα 277—311. Παναγίας Μεγάλης μοναστ. ἐν Σάμῳ 300. Παναγίας εἰκόνες 174, 188. Παναγίας ἑορταὶ 14, 171.
Παναγιόδωρος καμινάρις 89.
Πανάγιος Τάφος (ὁ τοῦ Χριστοῦ) 123, 169, 170, 176, 185, 187, 355, 381, 520.
Παναγιωτάκης Μᾶνος, καμινάρης 378.
Παναγιωτάκης Μουρούζης 121, 122, 125, 126, 128, 133, 145.
Παναγιωτάκης (ὁ Νικόσιος) 286. Ἴδε καὶ τὸ *Παναγιώτης*.
Παναγιωτάκης Πᾶνος 378.
Παναγιώτης, καπουκεχαγιᾶς εἰς Χοτῖνι 80.
Παναγιώτης Κωνσταντίνου Μουρούζης 340.
Παναγιώτης Κωνστ. 'Αλεξάνδρου Μουρούζης 340. Ἴδε καὶ τὸ *Παναγιωτάκης*.
Παναγιώτης Νικόσιος 165, 180, 181, 182, 286, 519, 520, 522, 529.
Παναγιώτης Πατζαβούρας 377.
Παναγιώτης 'Ράπτης 378.
Παναγιώτης Σοῦτζος 341.
Πανανὸς ἐν Κ-πόλει 126.
Πανάρετος διάκονος 151.
Πανάχραντος, μοναστήριον Παναγίας ἐν Ἄνδρῳ 297.
Πάνιον Κ-πόλεως 117.
Πάνορμος 520.
Πᾶνος κόμισος 350.
Πᾶνος Μαρούτζης 191.
Πᾶνος (Στεφανάκης) 378.
Πάνοστρα, ἡ (χωρίον) 30.
Παντελεήμονος ἁγίου ναός 379. Μοναστήριον κδ', 564.
Παντάνασσα Παναγία ἐν Λακεδαιμονίᾳ 294.
Παντείχι 187.
Παντελῆς Μαυροκορδᾶτος 165, 181.
Παντελί, τὸ 25, 29.
Πάξα 29. Ἴδε καὶ τὸ *Πάκσα*.
Πάπα, ἡ 12, 16.
Παπάδαγι, τὸ 124.
Παπαδόπουλος Τζιώτης, γκενεράλης ῥωσικῆς φρεγάδας 130.
Παπαδόπουλος (Γεώργης) ἱερεὺς Κρὴς 283, 284.
Παπαδόπουλος (Γεώργιος) διδάσκαλος 533, 535.
Παπάζγκιογι, τὸ 4.
Παπαζλί, τὸ 23.
Παπάζογλους (Βαγιάνης) 377.
Παπισταὶ 162.
Πάπι-Χουμαγιοὺν 140, 141, 168.
Παπόβτζα, ἡ 17.
Παπποῦ (τὸ νησίδιον) 297.
Παράδεισος 204.
Παραδούναβον, τὸ 6. Ἴδε καὶ *Παρατούναβον*.
Παρακλητική 188.
Παράκοιλα, χωρίον ἐν Λέσβῳ 377.
Παραλειπόμενα, τὸ βιβλίον 372.
Παρασκευῆς ὁσίας τῆς νέας λείψανον 174, 297.
Παρασκευὴ τῆς Διακαινησίμου 140.
Παρατούναβον 346.
Παρδακτζῆ-Μεχμεδ-τζελεπῆς 183.
Πάρδαλις 'Αγρία' παρωνύμιον τοῦ οἰκ. πατριάρχου Διονυσίου τοῦ γ' 523.
Παρθένιος ἀρχιδιάκονος Χαλκηδόνος 186.
Παρθένιος κανδηλάφτης 141, 143, 144.
Παρθένιος 'Ιεροσολυμίτης μοναχὸς 524.
Παρθένιος 'Ιωαννίτης, μητροπολίτης Παλαιῶν Πατρῶν ιϛ', 188.
Παρθένιος Μωραΐτης ιϛ'.
Παρθένιος α' ὁ Γέρων, πατριάρχης Κ-πόλεως 517, 518.
Παρθένιος β' ὁ Νέος, πατριάρχης Κ-πόλεως 516, 517, 518, 521.
Παρθένιος γ', πατριάρχης Κ-πόλεως ια'.
Παρθένιος δ' ὁ Μογιλάλος, πατριάρχης Κ-πόλεως 522, 523, 524.
Πάριος ιϛ'.
Παριανὸς 550.
Πάρις 196, 440.
Παρίσι 119, 134, 191. Παρίσιοι η'.
Πάρκα, ἡ 7, 24.

www.dacoromanica.ro

Παρκάνι 17, 23. Ἴδε καὶ *Περκάνι*.
Παρκότζιος 9.
Παρνασός 292.
Παροπέκ 13.
Πάρος, ἡ 152, 189, 297.
Παρουχάτζης (Χοτζᾶ) 544.
Πάρφα, ἡ 7.
Πασᾶ-καπισὶ ἢ καπουσί 116, 121, 169, 531, 545.
Πασαράμπας, Πασαράπας 176, 520. Ἴδε καὶ *Μπασαράμπας*.
Πασαροβίτζα, ἡ 545.
Πασκάνι, τὸ 107, 109.
Πάσχα 5, 334, 516.
Παταβία, Πατάβιον 166, 181, 182, 356.
Πατὰλ-πασᾶς, σερασκέρης 547.
Πατελλάρος (Ἀθανάσιος) μ', 437, 439.
Πατέρες τῆς Ἱερουσαλὴμ=Ἁγιοταφῖται 181.
Πατέρων μονὴ 280.
Πατζαβούρας (Γεώργιος Παναγιώτου) 377.
Πατίτζινα, ἡ 24.
Πάτμιος 363.
Πάτμος 186, 300, 365
Πατοσέκιον 25.
Πατούσας (Ἰωάννης) 187.
Πάτραι αἱ Νέαι 296, 385, 386.
Πάτραι αἱ Παλαιαὶ 152, 188, 397.
Πατριαρχεῖον Κ-πόλεως 104, 126, 139, 141, 142, 143, 144, 146, 151, 181, 185, 186, 187, 287, 351, 386, 418, 420, 516.
Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας 161.
Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων 519, 526.
Πατριαρχικὸς Θρόνος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας 251.
Πατρίκας (Μιχαὴλος) 377.
Πατρινίτζα 6.
Παυλάκιος 518.
Παῦλος ὁ ἀπόστολος 216, 221, 223, 226, 227, 235, 236, 262, 301, 308, 314, 347, 349, 351, 359, 413, 419, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 430, 444.
Παῦλος, καπετάνος 105.
Παῦλος Ἀνίκιος ὁ Πολῶνος 414.
Παῦλος Οὐπρέζιος ἢ Οὐρπέζιος 5, 6.
Παῦλος Ῥακιέρης 378.
Παχτζεβάνης (Ἀγγελῆς) 377.
Παχτζὲ-καπουσί 542.
Παχούμιος = Ἀλέξανδρος βοεβόδας Μολδοβλαχίας 371.
Πέγιογλου, συνοικία Κ-πόλεως 145.
Πὲγ-μαχαλεσί, χωρίον 112.
Πέηκοζι, τὸ 119.
Πέη-Μιρζᾶς Καντεμίρης 177, 178.
Πεῖλερ-πεΐου σκάλα 544.
Πεκὴρ-ἀγᾶς 540.
Πεκὴρ-πεγῆς ὁ Γκιόρδεζλης 140.
Πεκὴρ-Χασὰν-ἐφένδης, κεχαγιάπεης 548.
Πέκιον 516.
Πεκὶρ-ἀγᾶς, κιζλὰρ-ἀγασῆς 172.
Πεκιρλῆς Καρᾶ-Μουσταφᾶς 133.
Πελιγράδι, Πελιγράδιον 116, 164, 180, 525, 540, 545.
Πελίμπεγις Χουσεῒν-μπεΐς, στρατηγὸς 6
Πελοπίδαι 253.
Πελοποννησιακοὶ (στρατιῶται) 38.
Πελοποννήσιοι ι', ια'.
Πελοπόννησος 30, 38, 43.
Πενδέρι, Πενδέριον 96, 104, 171, 177, 540, 542, 543, 545.
Πενδερλῆς Ἀλῆ-αγας σιλικτάρης 140, 146, 155, 156.
Πενδερλῆδες 165.
Πενδὲρ-μουχαφιζῆς 543.
Πενδὲρ-σερασκερῆς 543.
Πενθεσίλεια 449.
Πεντατείχιον=Παντείχι 187.
Πεντηκοστάριον 188.
Πεπὲ-Χασὰν-ἐφένδης, κεχαγιάπεης 540.
Πεπέκι, τὸ 134.
Περακῖνον πολίχνιον 23.
Πέργαμος 520, 521.
Πέρδεα 11.
Περεσέντζα, ἡ 17.
Περικλῆς 324.
Περιστερᾶ μονὴ ιη'.
Περκάνι 17. Ἴδε καὶ τὸ *Παρκάνι*.
Περίβλεπτος Παναγία ἐν Ἰωαννίνοις, Χάλκῃ καὶ Λακεδαιμονίᾳ 293, 294.
Περίλεπτη, μοναστήριον 293.
Περογλάνης, ἐπωνύμιον πατριάρχου 186.
Πέρσαι 163, 256.
Περσία 136, 163, 525, 527.
Περσικὰ (γράμματα) 102, 123, 165, 172.
Περσικὸς κόλπος 43.
Πέρχος Ἑβραῖος 99.
Πε'ίκτασι Κ-πόλεως 118, 121, 131, 149, 151.
Πεσπηρήνιον 16.
Πέστον=Pesth 19, 23, 24.
Πετερσόβ, πρέσβυς Ῥουσσίας 172.
Πετζέϊον 31. Ἴδε καὶ τὸ *Πιτζέιον*.
Πετζέρσκη ἡ ἐν Κιέβῳ 309, 310.
Πέτζοβον 30, 31, 32.
Πετζοβῖνον 35.
Πέτης ποταμὸς 180.
Πετούϊος κόμης 9.
Πέτρας ἐπισκοπὴ ἐν Κρήτῃ 299.
Πέτραι χωρίον 387, 388.
Πετράσκο βόδας ὁ Καλὸς 335.
Πετρετζέϊκος ἢ Πετροτζέϊκος, ἡγεμὼν Μολδαβίας 178, 179.
Πετροβαραδῖνον 32|33, 34, 37.
Πετρόβνα (Ἐλισσάβετ) 186.
Πετρομπούρ 54. Ἴδε καὶ *Πετροποῦργον*, *Πετρούπολις*.
Πετροποῦργον 169.
Πέτρος ὁ ἀπόστολος 273, 301, 308, 423, 424, 425, 445.
Πέτρο βόδας τοῦ Στέφαν 337.
Πέτρο βόδας ὁ Ἀρὼν 337.
Πέτρος Ἱεροσολύμων πατριάρχης 455.
Πέτρο βόδας ὁ Κουτζὸς 337.
Πέτρος Κανδίδης η'.
Πέτρος Μαυρογένης 341.
Πέτρος Μελέσκουλος 454.
Πέτρο βόδας ὁ τοῦ Μίρτζα 335.
Πέτρος νοτάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κζ'.
Πέτρος ὁ Μοσχοβίας τζάρος, αὐτοκράτωρ ἢ βασιλεὺς λζ', 20, 53, 54, 176, 177, 184, 185, 186, 310, 531.
Πέτρο βόδας ὁ τοῦ Μουσὰτ 337.
Πέτρος ἢ Πέτρο βόδας ὁ Ῥάλης 162, 337.
Πέτρος Σαφειράφης, μπαρῶνος Ῥῶσσος 56.
Πέτρος Μιχαὴλ Σερεμέτης 56.

www.dacoromanica.ro

Πέτρο βόδας ὁ τοῦ Στέφαν ἢ Στεφάνου 337.
Πέτρος ἢ Πέτρο βόδας ὁ Τζερτζὲλ ἢ Τζελτζέλ, ἢ Τζερτζέλης 162, 337, 517.
Πέτρος Φαγγέλ 5, 6.
Πέτρος Φοντόν 140, 150.
Πετρότζιος 9.
Πετρούπολις μ', μγ', 91, 99, 100, 121, 191, 339, 547.
Πεχαδὶρ Γκιρέης 130.
Πεχὰν σουλτάνα 334.
Πεχλιβὰν-πασᾶς 124.
Πηγᾶς (Μελέτιος) ι', 413.
Πηλὰλ-ἀγαῆς 544.
Πιβάται 113.
Πιερίδες Μοῦσαι 409.
Πιζάνης (Νικολάκης) 117.
Πίνδαρος ιζ', 322.
Πιντὶ-Χαμίτης 149.
Πιπέρι, νησίον 297.
Πιπίκας (Γιάννκος, Γιαννάκης ἢ Γιαννάκος) 119, 123, 134.
Πισιδία ιδ', 185, 186, 189.
Πίσσαρης ('Ιάκωβος) 99.
Πιστόγια 524, 529.
Πιτέλης ('Ιωάννης Χατζῆ-'Αποστόλη) 377.
Πιτέστι, Πιτέστιον 75, 387.
Πιτζέϊον 31. Ἴδε καὶ *Πετζέϊον*.
Πλανούδειος ἀνθολογία ἐπιγραμμάτων κ'.
Πλαταμών 291.
Πλατεῖα τοῦ Κρέατος ἐν Κ-πόλει 41.
Πλάτων ὁ φιλόσοφος 221, 323, 499, 467.
Πογδὰν βόδας Μολδοβίας (1366 κέ) 337.
Πογδὰν βόδας Μολδοβίας (1452 κέ) 337.
Πογδὰν ὁ τοῦ Στεφάνου, βόδας Μολδοβίας (1503 κέ) 337.
Πογδὰν ὁ τοῦ 'Αλεξάνδρου, βόδας Μολδοβίας (1569), 337.
Πογδανία 87, 88, 89, 111, 115, 166, 177, 189, 191, 280, 281, 334, 336, 337, 339.
Πογδάνικα γράμματα 101.
Πογδάνικος παρᾶς 114.
Πογδανιστὶ γεγραμμένα γράμματα 100.
Πόγδανος (Μανολάκης) 81, 87, 92, 104, 105.
Πόγδανος=Βόγδαν Καμιελνίτσκης 174.
Πόγδανος, υἱὸς δόμνας 'Ιερεμία βόδα 338.
Πογδὰν-πεγλίκιον 96.
Πογιάνα-πὸρδι, καπηλεῖον οὕτω καλούμενον 111
Πογιάνα Προσκίμπινα, μοναστήριον 403.
Πόδο-Λελούγια, τὸ 89.
Πόδουλ-κιάτρα, καπηλεῖον οὕτω καλούμενον 111.
Πὸζ-Βελῆ-ἀγᾶς, ἀγιάνης γενιτζαραγᾶ 156.
Ποζώνιον 7, 12, 13, 16.
Ποιμένων χωρίον ἐγγὺς Βηθλεέμ 527.
Ποχλουτζέκιοϊ 170.
Πολ-βράτι ἢ βράτιον 454, 455.
Πολεμώνιον 521.
Πόλις=Κωνσταντινούπολις ιγ', 4, 10, 20, 23, 30, 41, 56, 63, 90, 94, 116, 117, 122, 151, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 173, 175, 179, 181, 282, 287, 296, 303, 304, 334, 361, 461, 515, 516, 519, 520, 523, 526, 530, 531, 543.
Πολίτης=Κ-πολίτης 165, 338.
Πολίτης ('Αθανάσιος) 377.
Πολίτης (Νικολῆς) 377.
Πολλώνα=Πολωνία 61.
Πολυδάμας 440.
Πολότιμος (Κωστάκης) 99.
Πολωνεία κορώνα 432.
Πολωνία λδ', λγ', 163, 180, 350, 413, 422, 432, 434, 548.
Πολῶνοι 179. Πολωνός 414.
Πόμερ (Κωστάκης) 378.
Πομεράνια, ἡ 60, 61, 64.
Πομμερανία 17.
Ποντικὴ διοίκησις 422, 431.
Ποντοηράκλεια 153, 521.
Πόντος 20, 520.
Ποπέσκουλος ('Ράδουλος) 75.
Πορνέτας (Δημήτρης) 377.
Πορνοβαρῖνον 35. Ἴδε καὶ *Πουρνοβάρι*.
Πόρτα=Sublime Porte 19, 44, 60, 67, 68, 72, 73, 94, 108, 114, 117, 118, 122, 124, 125, 127, 131, 134, 135, 137, 149, 153, 158, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 172, 173, 180, 181, 182, 184, 189, 190, 339, 518, 519, 520, 522, 525, 529, 530, 540, 541, 543, 544, 545, 546, 547, 549, 550, 551. Ὑψηλὴ Πόρτα 373.
Πορταΐτισσα Παναγία 285, 289.
Πόρτε-Κόρβο 137.
Πορτιανὴ Παναγία 298.
Πορφύριος Νικαίας μητροπολίτης 386.
Ποσγιουρδελένι 545.
Ποσέγα, ἡ 29.
Ποσειδῶν 487.
Πόσνα 31, 119, 168, 540, 545. Ἴδε καὶ *Μπόσνα*.
Ποσνὰκ-ἀγᾶς 'Ρουστζοὺκ-ἀγιανῆς 127.
Ποσνάνι 61.
Ποστέλνικος (Κωνσταντῖνος) 398.
Ποτέμκην (Γρηγόρης 'Αλεξιοβήτζης) 98, 540, 542, 545.
Ποτιᾶνος 14.
Ποτκαλῆδες 46.
Ποτκάνιον 12.
Ποτόβτζκης, κόντες Λεχίας 547, 548, 549, 550.
Ποτοῦάνι 80.
Πουγιοὺκ-δερες 117, 131, 132, 134, 146, 147, 149.
Πουγιουκλῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, σερασκέρης 179.
Πούδα 7, 10, 17, 23, 24, 43. Ἴδε *Βουδινή*, *Μπούδα*, *Πουδίνη*, *Βούδα*.
Πουδηνοί 24.
Πουδίνη 25.
Πουδούμιον, Πούδουμι, Πούδουμ 15, 16, 17, 18, 19. Ἴδε καὶ *Μπούδουμ*.
Πούδουμ-πασασί 16.
Πουδρούμι 521.
Πουερτζῖνον 27.
Πουζαῖος ποταμός 112.
Πουζαῖον 540. Ἴδε καὶ *Μπουζέον*.
Πουλκαβαρῖνον 36.
Πουλχερία αὐτοκράτειρα 281.
Πουλχερία Γιαννκουλαία 107, 111.
Πουλχερία Καντακουζηνή 257, 258.
Πουπόψτζα, ἡ 7.
Πουργκουρλοῦ, τὸ 148.
Πούργον, τὸ 12.
Πουρλάτε 97.
Πουρνιβάρι, Πουρνοβάρι 9, 25, 29.

www.dacoromanica.ro

Πούτνα 81, 111, 175.
Ποχορίκος σαράφης 122.
Πραγκοβάνι χωρίον 176, 177.
Πραγκοβάνος (Κωνσταντίνος) 176, 177, 183, 184, 191.
Πραγκοβάνος (Μανολάκης) 541.
Πραγκοβάνος (Νικόλαος) 541.
Πρακλαβία 99, 100, 103.
Πρανζουϊκοί Γερμανοί 18.
Πρασοβό, τὸ 173.
Πρέδας, μέγας βόρνικος 177.
Πρέδας Μιλέσκουλος 454.
Πρίαμος 440, 448.
Πρίγκιπος νῆσος 133, 551.
Προβάτιον ἢ Προβάτου πόλις 132, 522.
Πρόδρομος. Ἴδε *Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος*.
Προικόννησος 397.
Προϊλαβον λε', 137, 386, 524.
Πρόκλος 448.
Προκόπιος Βοζνίτζης 44.
Προκόπιος μητροπολίτης Καισαρείας Φιλίππου 104, 107.
Προκόπιος Κ-πόλεως πατριάρχης 152, 189.
Προμηθεύς 324.
Προποδόμνας Παρασκέβας ἐκκλησία ἐν Ἰασίῳ 379.
Προποντίς 520.
Προσκίμπινα (Πογιάνα) 403.
Προσοβός = Πρ[illegible]σία? 191.
Προσρόβτζκης πρίγκιψ 121.
Προῦκα, ἡ 14.
Προῦσα κς', κζ', 111, 134, 186, 188, 291, 385, 397, 520, 521, 523, 526.
Προύσια ἢ Προυσία 72, 169, 190, 191, 541, 543, 544, 545, 546, 548.
Προυσιᾶνοι 546.
Προυσιανός=ἐκ Προύσης 192.
Προυσός, μοναστήριον 291.
Προῦτος ποταμός 49, 52, 54, 55, 56, 58, 59, 73, 79, 175, 177, 179.
Πτολεμαΐς 191.
Πτολεμαῖοι 384, 265.
Πυθαγόρας ιη', 111.
Πυθαγόρειοι 255.
Πύθιος τρίπους 260.
Πόλη τοῦ Φαναρίου Κ-πόλεως 516.
Πύργος Κονῶν 26, 27.
Πόρος 440.
Ῥάβας ποταμός 11. Ἴδε *Ῥάπας*, *Ῥάμπα*.
Ῥαγγαβῆς (Ἀνδρόνικος) ια'.
Ῥαγὶπ-Μουχαμὲτ (ἢ Μεχμὲτ) πασᾶς, μέγας βεζίρης ὁ καὶ Ῥαγίπης ἁπλῶς 161, 164, 168, 169, 185.
Ῥαγοῦζα, ἡ 32.
Ῥαγουζαῖοι 6. Ἴδε καὶ *Ῥαουζαῖοι*.
Ῥαγουζαῖος πρέσβυς 32.
Ῥαγουζαῖος Φράγκος 173.
Ῥαδομόρσκη 61.
Ῥάδος (Μανολάκης) 377.
Ῥάδουλ βόδας Βλαχίας (1493 κἑ) 335.
Ῥάδουλ ἀπὸ Ἀφουμάτζι, βόδας Βλαχίας 335.
Ῥάδουλ ὁ Εὔμορφος, βόδας Βλαχίας 335.
Ῥάδουλ ὁ καὶ Ἠλίας, βόδας Βλαχίας 335.
Ῥάδουλ (ἢ Ῥάδουλος) ὁ καλόγερος, βόδας Βλαχίας 335.
Ῥάδουλ (ἢ Ῥάδουλας) ὁ Μέγας, βόδας Μολδαβίας, 338, 360, 517.
Ῥάδουλ ὁ Μαῦρος, βόδας Βλαχίας 338.
Ῥάδουλ (ἢ Ῥάδουλος) ὁ τοῦ Μιχαήλ, βόδας Βλαχίας 335.
Ῥάδουλ ὁ τοῦ Μίχνια, βόδας Βλαχίας 335.
Ῥάδουλ ὁ καὶ Παΐσιος, βόδας Βλαχίας 335.
Ῥάδουλ ὁ Στριδᾶς, βόδας Βλαχίας 336.
Ῥάδουλ ὁ Τζεμπελούρ, βόδας Βλαχίας 335.
Ῥάδουλ ὁ Τζέπες, βόδας Βλαχίας 335.
Ῥάδουλος Ποπέσκουλες 75.
Ῥαδοῦλφος αὐτοκράτωρ 349, 435.
Ῥάζγκρατα 132. Ἴδε καὶ τὸ *Ῥάσγρατα*.
Ῥάζος (Βασίλης) 84, 85, 86, 87, 88, 92.
Ῥάζος (Γιάννκος) 106.
Ῥαζουπάκης, μαγιὸρ-γκενεράλις 132.
Ῥαὴκ-Ἀλῆ-ἐφένδης, μέγας ρουζναμετζῆς 544, 545, 547.
Ῥακιέρης (Παῦλος) 378.
Ῥακοβίτζα (Ἀννῆκα) 145.
Ῥακοβίτζα (Ῥωξάνδρα) 107.
Ῥακοβίτζας (Ἡφθόδης) 453.
Ῥακοβίτζας (Κωνσταντῖνος) 339.
Ῥακοβίτζας (Μιχάλ-βοδας ἢ Μιχαήλ) λδ', 164, 168, 176, 177, 179, 189, 190, 336, 338, 363, 365, 366, 456, 530.
Ῥακοβίτζας (Νικόλαος) 453, 456.
Ῥαλάκης Καρυοφύλλης ιθ'.
Ῥαλέτος ἄγας 84.
Ῥαλέτος (Ἰσάκης) 79, 89.
Ῥάλης (Πέτρος ἢ Πέτρο βόδας) 162, 337.
Ῥαλήτζα Γκίκα 107, 108, 109, 111, 113.
Ῥαλίτζα Δημητρίου Ἀριστάρχου 164.
Ῥάλλης (Ἰω. Δ.) λθ'.
Ῥάλογλους (Γεωργάκης) 396.
Ῥαλοῦ ἢ Ῥαλλοῦ Μουρούζη, δομνήτζα 145, 146, 149.
Ῥαμαδὰν-ἐφέντης, κιατούπης 6.
Ῥαμαζάνι, Ῥαμαζάνιον 81, 83, 93, 134, 135, 136, 154, 155, 339.
Ῥαμὴ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Ῥαμι-πασᾶ-τζιφτιλιγί 544.
Ῥάμπα (ἡ) ποταμός 15. Ἴδε καὶ *Ῥάβας*, *Ῥάπας*.
Ῥαουζαῖοι 117. Ἴδε καὶ τὸ *Ῥαγουζαῖοι*.
Ῥάπας ποταμός 12. Ἴδε καὶ *Ῥάβας*.
Ῥάπτζα, ἡ 12.
Ῥάπτης (Παναγιωτάκης) 378.
Ῥάσγρατα 113, 522. Ἴδε καὶ *Ῥάσζατα*, *Ῥάζγρατα*.
Ῥάσζατα 125.
Ῥαΐτ-ἐφένδης.
Ῥαΐτ ἢ Ῥαΐτ-ἐφένδης, ρεΐς-βεκιλῆς 117, 118, 543, 545, 546, 548, 551. Ἴδε καὶ *Ῥεΐτ-ἐφένδης*.
Ῥασίου κεχαγιᾶς 6.
Ῥάσκοβον 54.
Ῥαστῆς, ἐπωνύμιον Γιάννκου Πιπίκα 119.
Ῥατὴπ-ἐφένδης, ἀμετζῆ-ἐφένδης 114.
Ῥάτουλας Γολέσκος 402.
Ῥαύσκης στάροστας Λέχος 68.
Ῥὰφ Ἄλτερ Ἑβραῖος 378.
Ῥαφαὴλ β', Κ-πόλεως πατριάρχης λε', 388, 394.
Ῥαχὴλ 234.
Ῥαχίτι 185.
Ῥαχοβίτζα, ἡ 38.

Ῥαχτιδάνης Μουδανιώτης 96.
Ῥεδάν, τὸ 525.
Ῥεζεύσκης κόντες, γκενεράλ 97, 98, 99, 100, 103.
Ῥεμὶς-Ἀπτουλὰχ-πασᾶς, καπουτὰν-πασᾶς 121.
Ῥέμλι 522.
Ῥεμπίουλ-ἐδέλ 59.
Ῥεμπούγια ἢ Ῥεπούγια, καδιλίκι Πογδανίας 334, 339.
Ῥὲν γενεράλης 55.
Ῥεουζάϊκο καράδι 117.
Ῥεούφ-πεγης, μεκτουπτζῆς 148.
Ῥεπνὶν πρέσδυς 84.
Ῥεσὴτ-ἐφένδης, ρεῖς-βεκιλῆς 114, 543, 544. Ἴδε καὶ τὸ *Ρασὴτ-ἐφένδης.*
Ῥεσὴτ-Σουλεϊμὰν-ἐφένδης, κεχαγιάπης 540.
Ῥεσὴτ-Τζελεπῆ-ἐφένδης 114.
Ῥετζὲπ-ἀΐον 127.
Ῥετζὲπ-μπεῖς 7.
Ῥετζὲπ-πασᾶς, μέγας ἐμριχόρης 21, 22.
Ῥετζὲπ-πασᾶς, καϊμακάμης Κ-πόλεως 40.
Ῥετζὲπ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Ῥεϋχλινός (Ἰωάννης) η'.
Ῥεφῆ-μολλᾶς 119.
Ῥῆνος ποταμός 22.
Ῥιζᾶ-μολλᾶς 119.
Ῥιζνοβανός (Νικολάης) 83.
Ῥίζος, ὑπηρέτης Εὐγενίου Γιαννούλη 361.
Ῥίζος (Διαμαντῆς) 170.
Ῥίζος (Ἰακωβάκης ἢ Ἰάκωβος) 393, 398.
Ῥίμνα ποταμάκι 112.
Ῥίμνικον μοναστήριον λε', 371, 373.
Ῥίμνικος ποταμός 112.
Ῥιμνίκου ἐπίσκοπος 173.
Ῥόδιοι διάφοροι ιδ', 103, 108, 188.
Ῥόδος ἡ νῆσος 148, 167, 188, 189, 300, 375, 521, 522, 524, 541, 551.
Ῥοζινὸ μοναστήριον 290.
Ῥόζνοδον χωρίον 453, 454. Ῥόζνοβα χωρίον 456.
Ῥόζας (Γιαννάκης) 99.
Ῥομαντζόφ 172. Ἴδε καὶ τὸ *Ρώμαντζοβ.*
Ῥοξάνη θυγάτηρ Κωνστ. Καντεμίρη 179.
Ῥοξάνδρα τις χήρα 380.
Ῥοξάνδρα Ἀβραάμ 378.
Ῥόσσης Φιορεντῖνος ἰατρός 105, 137.
Ῥοστάδιον 162.
Ῥουζίνσκης (Κυριακός) 421.
Ῥούκης καπετάνος 100.
Ῥουμανία 356.
Ῥούμελη 8, 17, 29, 42, 58, 63, 115, 128, 134, 280, 281, 315, 376, 516.
Ῥούμελη-βαλισῆς 91.
Ῥούμελη-καζιασκερῆς 115, 123, 544, 548.
Ῥούμελη-μπεγλέρμπεϊς 5, 8, 10, 11, 12, 13, 14 Ῥ.-πεηλέρπεγης 540.
Ῥουμ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
Ῥουμοῦνοι 388.
Ῥουσὲν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Ῥουσέτος (Ἀντώνιος) 454.
Ῥοῦσος (Ἰωάννης) 378.
Ῥουσσέτος (Γεωργάκης) 456.
Ῥουσσία 161, 162, 172. Ἴδε καὶ τὸ *Ρωσσία.*
Ῥούσσικα καράβια 375.
Ῥουσσικὴ συμφωνία 530.
Ῥοῦσσοι 302, 309, 334, 337. Ἴδε καὶ τὸ *Ρῶσσοι.*
Ῥουστζοὺκ-ἀγιανῆς 127, 131.
Ῥουστζούκι 113, 127, 128, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 140, 148, 149, 150, 154, 155, 157, 522, 549.
Ῥουστζουκλοῦ-τζελεπῆ-ἀγᾶς 540.
Ῥουστῆ-ἐφένδης, νοζοὺλ-ἐμινῆς Σόφιας 137.
Ῥωμαϊκόν, τὸ=ἑλληνικόν 187.
Ῥωμαῖκον, Ῥωμαῖκα 100, 104, 106.
Ῥωμαιογενεῖς στρατιῶται 34.
Ῥωμαῖος="Ελλην, Ῥωμαῖοι="Ελληνες 87, 93, 109, 114, 116, 121, 123, 126, 133, 139, 153, 168, 169, 173, 176, 180, 190, 191, 192, 269, 285, 292, 310, 311, 312, 313, 315, 388, 515, 516, 519, 520, 522, 525, 526, 528, 541, 551.
Ῥωμαῖσα 302. Ῥωμαῖσσαι γυναῖκες 150.
Ῥώμαν βόδας Μολδαβίας (1388 κέ) 337.
Ῥώμαν τοῦ Ἠλιάσκου, βόδας Μολδαβίας 337.
Ῥωμανοὶ ψευδεῖς 170.
Ῥώμανον, τὸ 79, 89.
Ῥωμανὸς ὁ πορφυρογέννητος 292.
Ῥωμανὸς καμινάρης 104.
Ῥωμανός (Γεωργάκης) 119.
Ῥωμανός (Μανολάκης) 104.
Ῥώμαντζοβ ἢ Ῥωμάντζοβ ἢ Ῥωμαντζὸβ κόντες, ἐλτζῆς Ῥωσσίας 91, 95, 102, 108, 530. Ἴδε καὶ Ῥομαντζόβ.
Ῥώμη ἡ παλαιά η', 22, 180, 272, 308, 349, 346, 350, 357, 422, 423, 425, 426, 427, 431, 432, 434, 435, 504, 529, 563.
Ῥώμη ἡ Νέα 385, 386, 389, 392, 393, 394, 425.
Ῥωμοονία λα'.
Ῥωμοονικὴ Ἀκαδημεία κγ', λθ', μδ', μγ'.
Ῥωμοῦνοι 454, 455, 456.
Ῥωξάνδρα δόμνα, σύζυγος Ἀλεξάνδρου βόδα Μολδοβλαχίας 371.
Ῥωξάνδρα δόμνα, σύζυγος Σκαρλάτου Γρηγ. Γκίκα 393, 192.
Ῥωξάνδρα δομνίτζα, θυγάτηρ Γρηγ. Ἀλεξ. Γκίκα, σύζυγος Δημητράσκου Στούρζα 79, 80, 87, 103, 167.
Ῥωξάνδρα (Καλλιμάχη) 164.
Ῥωξάνδρα, θυγάτηρ Σκαρλάτου Σεϊτζῆ, μήτηρ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου 165, 181.
Ῥωξάνδρα, θυγάτηρ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου 167, 171, 180, 182, 255.
Ῥωξάνδρα Ῥακοβίτζα 107.
Ῥωσαϊκὴ διάλεκτος 435.
Ῥωσσέτος (Λασκαράκης) 79, 91, 92, 95, 105.
Ῥωσσέτος (Μιχαλάκης ἢ Μιχαὴλ) 164, 165, 355.
Ῥωσσέτος (Νικόλαος) 398.
Ῥωσσέτος Παλανέσκουλος 91.
Ῥωσσία 87, 117, 137, 140, 285, 302, 338, 373, 375, 376, 545, 562. Μικρὰ Ῥωσσία 109, 413, 415, 429.
Ῥωσσικὰ στρατεύματα 103, 140, 547.
Ῥωσσικὰ τάγματα 128.
Ῥωσσικὴ ἁρμάτα 130.
Ῥώσσικον καράδι πολεμικόν 37
Ῥωσσικὸν κονσουλᾶτον ἐν Ἰασίῳ 379.
Ῥῶσσοι 95, 97, 100, 101, 103, 106, 108, 114, 121, 126, 127, 132, 134, 137, 169, 339, 373, 374, 375, 376, 422, 517, 521, 539, 545, 547, 550.

www.dacoromanica.ro

Σαβὰ βασίλισσα 322.
Σάβας ἢ Σάβος ποταμός 7, 24, 32, 33, 39.
Σάββας ὁ 'Ηγιασμένος· λαύρα ἐν Παλαιστίνῃ 516, 517, 522, 527. Μοναστήριον ἐν 'Ιασίῳ 456, 457. Ἕτερον ἐν Βουκουρεστίῳ κα'. Ναὸς πατριαρχικὸς ἐν 'Αλεξανδρείᾳ 185, 186.
Σάββας Ζᾶνος 377.
Σάββας Τραπεζούντιος 385.
Σαββατοκόρζακον 110.
Σάββατον τοῦ Λαζάρου 124.
Σαββούλης (Χατζῆ-) 169.
Σαβιέσκης. Ἴδε τὸ *Σοβιέσκης.*
Σαδαπάτι, τὸ 150.
Σάη βόδας Μολδοβίας 337.
Σαΐδ-πέγης 'Ιζὲτ-πασᾶ-ζαδές 139.
Σαΐτ-Μεχμὲτ-πασᾶς 'Ιγριμισεκὴζ-τζελεπῆς, μέγας βεζίρης 334.
Σακμαρῖνον 22.
Σάκχουλης, χάνης Περσίας 163.
Σαλαμίνιος ἥρως 323.
Σάλας (Νικόλαος) 378.
Σαλαγαδίνης ('Ισοὺφ) 520.
Σαλὴχ-πασας, διοικητὴς Δαμασκοῦ 38, 39, 40.
Σαλὴχ-πασᾶς, καπουδὰν-πασᾶς λε', 374.
Σαλὴχ-πασᾶς (Χατζῆ-) 116, 118.
Σαλὶχ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Σαλιχὰ-σουλτὰν 148.
Σαλμωνεύς 487.
Σάλτη 10.
Σαμάνδρα 5.
Σαμανδριακοὶ στρατιῶται 35.
Σαμανηζαδὲς Χουλουσῆ, σέχλου-ἰσλάμης 134.
Σαμάρα 56.
Σαμάρεια 424.
Σάμι ἢ Σάμιον=Συρία 13, 14, 15, 17, 18, 306.
Σαμλῆδες 186.
Σαμοθράκη 375.
Σάμος 300.
Σαμοτόρα, ἡ 29.
Σαμουὴλ ὁ προφήτης 218, 535.
Σαμουὴλ (Καπασούλης), πατριάρχης 'Αλεξανδρείας 185.
Σαμουὴλ μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως 380.
Σαμουὴλ Χαντζεριζαδές, μητροπολίτης Δέρκων, εἶτα Κ-πόλεως πατριάρχης λ', 104, 316, 396, 397.
Σαμουηλοβίτζιος ('Ιωάννης) 22, 23.
Σαμπάν-αγας, κεχαγιᾶς τοῦ Σιαούσ-πασα 39.
Σαμπάν-αγας, γιουμπρούκ-ἐμίνης 40.
Σάμ-πασασί 18.
Σαμποντζήμπασις 'Ισοὺφ-αγας 17.
Σαμ-Ταραμπουλοῦς=ἐκ Τριπόλεως Συρίας 333.
Σαμψόν-πασας=Σινώπης 17.
Σαμψὼν ὁ ἀνδρεῖος 216.
Σὰν-Γοτάρδ 180.
Σὰν-Μαρτῖνος 11.
Σαντζακλάρ-γιοκουσοῦ τὸ ἐν Κ-πόλει 183.
Σαντορήνη 298.
Σαντουλάκης Στούρζας 110.
Σάξα, ἡ 185. Ἴδε καὶ τὸ *Σέξα.*
Σαξαρίου παλάγγα 29.
Σαξωνία 14, 137.
Σάξωνες 41.
Σαξώνιον 22.
Σάουβος ποταμός 6, 7. Ἴδε καὶ *Σάβας ἢ Σάβος.*
Σαοὺλ ὁ προφήτης 419.
Σαοὺλ σερδάρης 80.
Σαπάνιος μὴν 154.
Σαπάτζ, τὸ 545.
Σαπεταΐ Σεβί, ψευδομεσίας 'Εβραῖος 523.
Σαπίας ἄρχων Λέχος 67, 74, 75.
Σαπτζῆς ('Εβραῖος) 122.
Σαράϊ-μπουρνοῦ Κ-πόλεως 44, 121.
Σαρακηνοί 515, 520.
Σαράντα 'Εκκλησίαι 95, 113.
Σαραντάριον, μονὴ Βουκουρεστίου 280.
Σαρατζουχανᾶς 117.
Σαράφ-πουρνοῦ 113.
Σαρβαρῖνον 23.
Σαρβίτζιος ἢ Σάρβιτζος ποταμός 25, 29.
Σαρῆ-Νικόλας 112.
Σαρῆ-Χουσεΐν-πασας, διοικητὴς Δαμασκοῦ 42, 43.
Σαρὶ-γιοῦρτι 5, 23.
Σαριγκιονλιοῦ, τουρκικὸν χωρίον 112.
Σαρκιτζῆ-Μουσταφά-αγας 18.
Σαρμάται 357, 358.
Σαρματικαὶ δυνάμεις 357, 358.
Σαροσπατάκιον 20.
Σαρούσιος ('Ιωάννης) 22.
Σάρρα ἡ σύζυγος 'Αβραὰμ τοῦ προπάτορος 222.
Σαρχᾶνον=Σαρουχὰν ἐπαρχία 35.
Σαρχάν-μπεϊλί, Σερχαμπεϊλὶ ἢ Σαρχάν-μπεγλί, χωρίον 5, 23.
Σασλίκι, τὸ 29.
Σάσος (Γιάγκουλ βόδας ὁ) 337.
Σατανᾶς 224, 241.
Σάτιστα 291.
Σατρετζῆς Μεεμὲτ-μπασᾶς, σερδάρης 346.
Σαυρομάται 420, 431, 434.
Σαφειρόφης ἢ Σαφιρόδης (Πέτρος) 56.
Σαφεμπέρ (ρεγιμέντον τοῦ) 22.
Σαφεμπέργος στρατηγός 22.
Σάφτα δόμνα 453, 455.
Σαχάκης (Χοτζᾶ-) 549.
Σαχὴπ-ἐφένδης, πεηληκτζῆς 548, 551.
Σαχὶν-'Αλῆ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 334.
Σάχκουλη-σακιλή, περσικὸν πεστρέφι 163.
Σαχπὰζ Καντεμίρης 177.
Σαχσηβάρογλους 118.
Σαχ-σουλτάνα 116.
Σβεκία 137, 507, 545, 546, 548. Ἴδε καὶ τὸ *Σφετζία.*
Σβέκος, Σβέκοι 49, 52, 118.
Σφερνέτζι μοναστήριον 290.
Σβέτζοι 178.
Σβίτζεροι 137.
Σγουρομάλλης Καρατζᾶς, ἰατρὸς 170.
Σγουρόπουλος (Σίλβεστρος) θ'.
Σεβάστεια 30.
Σεβαστὴ Σκαρλάτου Σεβαστοπούλου 122.
Σεβαστόπουλος (Σκαρλάτος) 122.
Σεβαστὸς Κυμινήτης ι', ιδ', ιδ'—κθ', λζ', λη', λθ', 166, 209, 211, 220, 240, 402, 404, 407, 409.
Σεβασχόης πρίγκιψ, γκενεράλ 100.
Σεγεδῖνον, Σεγετῖνον, Σεγοτῖνον, Σεγετίνιον 29, 30, 31, 32, 34, 39, 43.
Σεγὴτ-'Αχμὲτ-πασᾶς, σερασκέρης 118.
Σεγὴτ-Οὐρουστζουκλοῦ-Χασὰν πασᾶς 549.

www.dacoromanica.ro

Σεγὶτ-Μεχμὲτ-ἐφένδης, Τοπχανὲ-ναζιρῆς 131.
Σεγιτανάγια· μοναστήριον 306.
Σεγταλῆ-πασᾶς, καπουδὰν-πασᾶς λε', 375.
Σεήτ-πεης, καπουτζιλὰρ-κεχαγιασῆς, εἶτα ρεκιάπτζαούσπαση-ἀγᾶς 544, 548.
Σεὴτ Ἀχμὲτ-πασᾶς, σερασκέρης Σόφιας 116.
Σεϊγγερέϊος 16.
Σεϊδουλλὰχ ὄρχων χριστιανὸς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 517.
Σειρῆναι 440.
Σειρήνια ᾄσματα 252.
Σεϊτὰν-Ἰμπραΐμ-πασας, σερασκέρης 43.
Σεϊτβάρι, Σεϊτβαρῖνον 17, 29, 39.
Σεΐτ-Μουσταφά-πασας, δεφτερδάριος 37, 38.
Σεΐτ Μεχμέτ-πασας 43.
Σεϊτόγλου-Μεχμέτ-πασας, μπεγλέρμπεϊς 42.
Σεϊχόγλου (ἢ Σεϊχόρογλους)- Ἀχμέτ-πασας 19, 29.
Σεΐχογλους-Μπεκίρ-αγας 44.
Σεκιοὺρ Ἀχμὲτ-ἐφένδης, Ζαρπχανὲ-ἐμινῆς 126, 130.
Σέλδι-ἀγιανῆς 126, 130.
Σελεύκεια λθ'.
Σελήμ-πασᾶς 540.
Σελήνη 195.
Σελὶμ (Σελὴμ, Σελήμης ἢ Σελίμης) α' ὁ τοῦ Μπαγιαζίτ, σουλτᾶνος 123, 306, 329, 330, 335, 515.
Σελὶμ ἢ Σελίμης β' ὁ τοῦ Σουλεϊμάν, σουλτᾶνος 122, 329, 371.
Σελίμης γ' ὁ τοῦ Μουσταφᾶ, σουλτᾶνος 130, 131, 329, 330.
Σελὶμ-Γγιρέϊος, χάνης 18.
Σελίστρα-πασασὶ-βεζίρης 10.
Σελὼμ Ἑβραῖος, ἐγκάτοικος Τζικανόβκας 98, 99.
Σεμίραμις 201.
Σεμσηδὴν-πεϊς, καπουτζιλὰρ-κεχαγιασῆς 119, 544.
Σενὲκ-Μεχμέτης ὁ Τεστζόγλους 183.
Σενκιοὺπ ὀχύρωμα 21.
Σεντῖνον 31.
Σέξα=Σάξα 164.
Σεξάρι, Σεξάριον 25, 29. Ἴδε καὶ *Σικσάρ.*
Σεξαρινὸν 25.
Σεουλένι 98.
Σέπεσον 24.
Σεράγι 540.
Σεραφεὶμ ἅγιος ὁ Φαναρίου 291.
Σεραφεὶμ ἀπὸ Πισιδίας μητροπολίτης Ἀγγύρας ιδ'.
Σεραφεὶμ δ' πατριάρχης Κ-πόλεως λς', 316, 394, 397.
Σεραφίμ, τὰ 274.
Σερβὰν βοδας (Σερμπάν, Σερβᾶνος, Σερμπᾶνος) ὁ Καντακουζηνὸς λς', λζ', 10, 172, 176, 177, 178, 179, 183, 184, 193, 201, 336, 406, 408, 526. Σερβάνβοδα μοναστήριον 280.
Σερβᾶνος, υἱὸς βιστιάρη 243.
Σερβία λ', 191, 290, 312, 314, 517.
Σέρβος, Σέρβοι 20, 137, 388.
Σέργγης Καλιμανέσκου 380.
Σερὲζ-ἀγιανῆς (=Σερρῶν) 153.
Σερεμέτης (Μιχαὴλ *Πέτρου*) 54, 55, 56, 61.
Σερὴφ-ἐφένδης, σεχ-ἰσλάμης 544.
Σερίφι=Σέριφος 124.
Σερμπὰν βόδας Μπασαράμπας 335.
Σερμπὰν βόδας Καντακουζηνός. Ἴδε τὸ *Σερβάνβοδας.*
Σέρραι 153, 188, 290, 396, 397, 524.
Σερτζεσιμὲ Γεγέμπεγις 37.
Σερύφη. Ἴδε *Σερίφι.*
Σερχαμπεϊλὶ χωρίον 5. Ἴδε καὶ *Σαρχανμπεϊλί.*
Σερχάτια, τὰ 7.
Σεφὲρ σελήνη 14.
Σεφὲρ-ἀγᾶς, δραγομᾶνος τῆς Πόρτας 182.
Σεχεβσκόης πρίγκιψ 100.
Σέχλουϊσλαμ-καπισί 549.
Σέχογλου-Ἀλή-πασας, μπεγλέρμπεϊς 42.
Σεχρεζούλιον 20.
Σεχρῆς ὁ Ἐλιϊκῆς, πρώην γενίτζερ-ἀγασῆς ἐν Ἀδριανουπόλει, εἶτα σεϊμὲν-πασης ἐν Κ-πόλει 141.
Σηδηρσῆς (Φρεδερίχ) 378.
Σητζκῆ-ἐφένδης 546.
Σηλυβρία, Σηλυβριά 96, 113, 288, 517.
Σηστός 519.
Σθένελος 440.
Σθλωβανικαὶ διάλεκτοι 406.
Σιαμ-παζασί 11. Ἴδε καὶ *Σαμ-παζασί.*
Σιαούσης πασᾶς Βόσνας 26.
Σιαούς-πασας, σερασκέρης ἐν Μορέᾳ 20, 43.
Σιαούς-πασας (ἢ Σιαούσης) ὁ τῆς Βόσνας 27, 29, 30.
Σιαούς-πασας ὁ τοῦ Χαλεπίου, σερδάρης 34, 36, 37, 38, 39, 40.
Σιαούς-πασας, βεζιραζέμης 42.
Σιάρκιογι 5, 23.
Σιβάσιον 17, Σιβάσον 31.
Σιβᾶς-Μουσταφά-πασας, μπεγλέρμπεϊς 42.
Σιβᾶς-Χαλὴλ-πασας, μπεγλέρμπεϊς 42.
Σιγιαοὺτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Σίδη λη', 409.
Σικελία η'.
Σικλοβίσι, Σικλοβισῖνον, Σικλοβίσιον, Σικλοβίτζιον 32, 35.
Σίκλοβο 7,
Σικοῦρτος (Ἄνθιμος) 519.
Σικσάρ 10.
Σίλβεστρος Σγουρόπουλος θ'.
Σίλβεστρος Ἀντιοχείας πατριάρχης 166, 186, 296.
Σίλη 3.
Σίλημνος 524.
Σιλικτάρ, δεφτερντὰρ-βεκίλης 6.
Σιλίστρα 7, 11, 15, 17, 42, 96, 98, 127, 128, 134, 140, 146. Σιλήστρα 132. Σολλίστρα 112, 113. Σιλλίστρα 549.
Σιμοντόρνα, ἡ 32.
Σιμπίνιον 41.
Σιμωνίδης 323.
Σίνα ἡ ἐν τῷ Δαλματικῷ 30.
Σινᾶ ὄρος κγ', λε', 310, 371, 372, 373.
Σίνα, ἡ=Κίνα, Chine 529.
Σίναι=Κίναι 529.
Σίναιον ὄρος=Σινά 138, 188, 414, 522.
Σιναΐτης ιθ', 522.
Σινὰν-πασᾶς α', μέγας βεζίρης 331.
Σινὰν-πασᾶς β', μέγας βεζίρης 331.
Σινάνσκης χάτμανος 74.
Σινικαὶ ἐπαρχίαι 529.
Σινικὸν ἰδίωμα 529.
Σινικὸς χαρακτὴρ 529.
Σινώπη 75, 521, 540.
Σιπίρι 101.
Σιπφόνι 14.
Σιράχ 563.
Σιρεντίνι, τὸ 13.

www.dacoromanica.ro

Σιρέτης ποταμός 89, 108, 111.
Σιρὴν-παξᾶς 125.
Σίρμια πεδία 24.
Σιρμιακοὶ στρατιῶται 35.
Σίρμιον 5, 528.
Σίς 525.
Σισάνιον 139.
Σίσια, ἡ· εἰκὼν Παναγίας οὕτω λεγομένη 298.
Σισίννιος Μωραΐτης, ἰατροφιλόσοφος ϑ', 185.
Σισμὰν-Μεχμέτ-πασας ὁ Καραμανίας μπεγλέρμπεῖς 17, 42.
Σιτίας ἐπισκοπὴ ἐν Κρήτῃ 299.
Σίφνος 185.
Σιχρά-πασας 3.
Σιὼν ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις 323, 372, 402, 407, 422, 426, 515.
Σιών=Ἁγία Σιών=Ἁγιάσσος ἡ ἐν Λέσβῳ 299.
Σκαναβῆς (Δημήτριος ἢ Δημήτρης) ὁ μακτούλης 119, 167, 191, 396.
Σκαναβῆς (Νικόλαος) 119.
Σκαναβῆς (Κωσταντῆς) 122.
Σκάντζουρα νησίς 297.
Σκαρλατάκης γούναρις 396.
Σκαρλᾶτος, ἄρχων λογοθέτης 145.
Σκαρλᾶτος (ἢ Σκαρλὰτ βόδας) Γρηγορίου Γκίκας λη', 167, 168, 169, 172, 190, 192, 336, 339, 340, 393, 541.
Σκαρλᾶτος γούναρης 264. Ὁ αὐτὸς καὶ Σκαρλατάκης 396.
Σκαρλᾶτος (ἢ Σκαρλᾶτο-βόδας) Ἀλεξάνδρου Καλλιμάχης 125, 340.
Σκαρλᾶτος Καρατζᾶς 95.
Σκαρλᾶτος Νικολάου Μαυροκορδᾶτος 255, 340.
Σκαρλᾶτος Ἰωάννου Μαυροκορδᾶτος 181, 340.
Σκαρλᾶτος Σεβαστόπουλος 122.
Σκαρλᾶτος Σεϊτζῆς 165, 166, 181, 182, 516.
Σκαρλᾶτος Ἀλεξ. Νικολάου Σοῦτζος 341.
Σκαρλᾶτος ἢ Σκαρλατάκης Στούρζας 103, 110.
Σκενδεριέμπεῖς 8.
Σκερλέτογλους=ὁ ἐξ ἀπορρήτων Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος 181.
Σκιρροφοριών 358.
Σκλαβοῦνοι 373.
Σκόπελος 187, 188, 192, 295, 296, 297.
Σκοπός, μοναστήριον ἐν Ζακύνθῳ 298.
Σκουλιδᾶς 151.
Σκοινᾶς χάτμανος 126. Ἴδε καὶ τὸ *Σχινᾶς*.
Σκοπελίτης ιδ'.
Σκοῦταρι 151.
Σκουφέλης 377.
Σκρίβας (Λάζαρος) ιη'.
Σκριποῦ χωρίον καὶ μονὴ 292.
Σκυθάρχης 52.
Σκυθικαὶ αἰχμαλωσίαι 349.
Σκύθαι 19, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 33, 35, 349, 358, 444, 445, 448, 529.
Σκυλίτζης (Δημητράκης) 80, 81, 82, 83, 84, 89, 94, 101.
Σκυλίτζης (Θεοδόσιος) ιδ'.
Σκυρμανοί 297.
Σκύρος 296.
Σλάτινα, ἡ 127, 335.
Σλέσβιγ-Χόλστεϊν 137.
Σλοβοζία, ἡ 112, 155.
Σλουτζιάρογλους (Γεωργάκης) 94, 99, 106.
Σμαράγδα, θυγάτηρ Λασκαράκη Μαμωνᾶ, σύζυγος Ἰωάννου Ὑψηλάντου ἄγα 172.
Σμαράγδα δόμνα, σύζυγος Κωνσταντίνου Δημητρίου Μουρούζη 94, 107, 111.
Σμαράγδα, σύζυγος δευτέρα Νικολάου Ἀλεξ. Μαυροκορδάτου 166, 259.
Σμαράγδα Ὑψηλάντου, σύζυγος Γεωργίου Ἀδαμάκη Μουρούζη 171.
Σμαράγδα δόμνα, θυγάτηρ Σερβάνου Καντακουζηνοῦ, σύζυγος Γρηγορίου Μπαλιάνου 201, 202, 203, 204.
Σμεγέλσκης, γαμβρὸς Χαλίνσκη βοεβόδα Κιόβσκης 74.
Σμίτη, ἡ=Νικομήδεια 131.
Σμύρνη κγ', 187, 188, 189, 299, 373, 375, 522, 523, 529.
Σοβιέσκης (Ἰωάννης) 175, 179.
Σολεϊμᾶνος σερασκέρης 20, 22. Ἴδε καὶ *Σουλεϊμάν-πασας*.
Σολνόκιον ἢ Σολνοκῖνον 21, 23, 43.
Σολομὼν ὁ προφήτης 202, 204, 216, 219, 220, 221, 222, 227, 228, 232, 235, 237, 238, 239, 243, 244, 272, 321, 372, 440, 567.
Σόλων ὁ νομοθέτης 261.
Σομπόρ 8.
Σομπόρνιον 31.
Σόνδερ-βούργκ 137.
Σορβάσιον 21.
Σορόκα 54, 88, 96, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 165, 184.
Σορότζα 178.
Σοροτζᾶνος (Δανῆλκος) 103.
Σοουτζάκι 547.
Σότιν χωρίον 30, 34.
Σούζη ῥεγιμέντον 13.
Σουηδία μγ'.
Σούλαχ ἢ Σούληχ γενεράλης 71.
Σουλεϊμὰν α' (Σουλεϊμάνης ἢ Σουλεϊμανῆς) ὁ Κανουνῆς ἢ Κανωνῆς, υἱὸς Σελίμ, σουλτᾶνος 25, 123, 162, 329, 331, 519, 526.
Σουλεϊμὰν β' (ἢ Σουλεϊμάνης), σουλτᾶνος 41, 163, 205, 329, 332, 335, 528.
Σουλεϊμάνης σεχζαδὲς σουλτᾶνος 106.
Σουλεϊμὰν-ἀγᾶς, κεχαγιᾶς τοῦ ῥεΐζ-ἐφένδη 520.
Σουλεϊμάν-αγας, σιλικτάρ 13.
Σουλεϊμὰν-ἀγᾶς, γκιουμπρουκτζῆς 543.
Σουλεϊμὰν-ἀγᾶς ἕτερος 128.
Σουλεϊμὰν-ἐφένδης, πινᾶ-ἐμινῆς 80, 82.
Σουλεϊμὰν-ἐφένδης ὁ Λίπκας 103.
Σουλεϊμὰν-ἐφένδης ὁ Μουκαπελετζῆς 100.
Σουλεϊμὰν-ἐφένδης ὁ Ῥεσῆτ 540.
Σουλεϊμὰν-ἐφένδης ὁ Φεγζῆ 114.
Σουλεϊμάν-πασας, σερασκέρης 18, 19, 21, 37, 38, 39, 40. Ὁ αὐτὸς Σολεϊμᾶνος 20, 22.
Σουλεϊμὰν-πασᾶς ὁ Ἀρναούτ, ὁ Χότιν-μουχαφιζῆς 80, 82.
Σουλεϊμὰν-πασᾶς α', ὁ ἐξ Ἀρμενίας μέγας βεζίρης 332, 519.
Σουλεϊμὰν-πασᾶς β', μέγας βεζίρης 332.
Σουλεϊμὰν-πασᾶς γ' ὁ Γκιουρτζῆς, μέγας βεζίρης 333.
Σουλεϊμὰν-πασᾶς ὁ Φεηζῆς, μουχαφίζης Σινώπης 540.
Σουλτάνα δομνίτζα, θυγάτηρ Κωνσταντίνου Μουρούζη, σύζυγος Σκαρλάτου Στούρζα 103, 110.

www.dacoromanica.ro

Σουλτάνα Χρυσοσκουλαία, σύζυγος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων καὶ μήτηρ τοῦ Νικολάου βόδα 255.
Σουλτάνα, θυγάτηρ Νικολάου βόδα Μαυροκορδάτου, σύζυγος Δημητρίου Ἀδαμάκη Μουρούζη 166, 172.
Σουλτάνα, σύζυγος Τριανταφύλλου Ὑψηλάντου 169.
Σουλτανίτζα τις ὀρφανή 149.
Σουλτάν-Μπαγιαζίτ τὸ ἐν Κ-πόλει 4.
Σουμελᾶς, ὁ' μοναστήριον κς', λδ', 169, 301, 306, 365, 522.
Σουμελῖται 365.
Σούμλα, ἡ 116, 118, 125, 334, 539, 540, 543, 545, 548, 549.
Σούμνα 96, 112, 113, 116, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 146, 150.
Σούρμενα, τὰ 522.
Σουρρὲ-ἐμινῆς 541.
Σουσένι χωρίον 111.
Σουτζάβα 80, 96, 162, 163, 174.
Σουτζιμὰν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
Σοῦτζος (Δράκος) 398.
Σοῦτζος (Ἀλέξανδρος Γεωργίου Ἀλεξάνδρου) 341.
Σοῦτζος (Ἀλέξανδρος Γεωργίου Νικολάου) 341.
Σοῦτζος (Ἀλέξ. Κωνστ. Ἀλεξάνδρου) 341.
Σοῦτζος (Ἀλέξ. Κωνστ. Δημητρίου) 341.
Σοῦτζος (Ἀλέξανδρος Κωνστ. Δράκου) 341 398.
Σοῦτζος (Ἀλέξανδρος Μιχαὴλ) 341.
Σοῦτζος (Ἀλέξανδρος Κωνστ. Ἰωάννου) 341.
Σοῦτζος (Ἀλέξανδρος ἢ Ἀλέκος Νικολάου, βόδας) 147, 341.
Σοῦτζος (Γεώργιος Ἀλεξάνδρου) 341.
Σοῦτζος (Γεώργιος Ἀλεξ. Νικολάου) 341.
Σοῦτζος (Γεώργιος Νικολάου) 341.
Σοῦτζος (Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου) 341.
Σοῦτζος (Γρηγόριος Ἀλεξ. Μιχαὴλ) 341.
Σοῦτζος (Γρηγόριος Δημητρίου) 341.
Σοῦτζος (Γρηγόριος Ἰωάννου) 341.
Σοῦτζος (Γρηγόριος Μιχαὴλ) 124, 341.
Σοῦτζος (Δημήτριος Ἀλεξ Νικολάου) 341.
Σοῦτζος (Δημήτριος Γρηγορίου) 341.
Σοῦτζος (Δημήτριος Κωνστ. Ἀλεξάνδρου) 341.
Σοῦτζος (Δημήτριος Κωνστ. Δημητρίου) 341.
Σοῦτζος (Δημήτριος Κωνστ. Δράκου) 341.
Σοῦτζος (Ἰωάννης Ἀλεξ. Νικολάου) 341.
Σοῦτζος (Ἰωάννης Γεωργίου) 341.
Σοῦτζος (Ἰωάννης Γρηγορίου Μιχαὴλ) 341.
Σοῦτζος (Ἰωάννης ἢ Γιαννακάκης Κωνστ. Δράκου, 111, 341.
Σοῦτζος (Ἰωάννης Κωνστ. Ἀλεξάνδρου) 341.
Σοῦτζος (Ἰωάννης Κωνστ. Ἰωάννου) 341.
Σοῦτζος (Ἰωάννης Μιχαὴλ) 341.
Σοῦτζος (Κωστάκης) 122.
Σοῦτζος (Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρου) 341.
Σοῦτζος (Κωνσταντῖνος Γεωργίου) 341.
Σοῦτζος (Κωνσταντῖνος Γρηγορίου) 341.
Σοῦτζος (Κωνσταντῖνος Δράκος) 189, 341.
Σοῦτζος (Κωνσταντῖνος Δημητρίου) 341.
Σοῦτζος (Κωνσταντῖνος Ἰωάννου) 341.
Σοῦτζος (Μακάριος Ἰωάννου) 341.
Σοῦτζος (Μιχαὴλ Γρηγορίου, βόδας) 190, 337, 341, 366, 550.
Σοῦτζος (Μιχαὴλ Κωνστ. Δημητρίου) 341.
Σοῦτζος (Μιχαὴλ ἢ Μιχαλάκης Κωνστ. Δράκου) 165, 167, 173, 341.
Σοῦτζος (Νικόλαος Ἀλεξ. Μιχαὴλ) 341.
Σοῦτζος (Νικόλαος Ἀλεξάνδρου Νικολάου) 341.
Σοῦτζος (Νικόλαος ἢ Νικολάκης Κωνστ. Δράκου) 165, 172, 341, 398.
Σοῦτζος (Νικόλαος Γρηγορίου) 341.
Σοῦτζος (Παναγιώτης Κωνσταντίνου) 341.
Σοῦτζος (Σκαρλᾶτος Γρηγορίου) 341.
Σοφία τοῦ Θεοῦ Λόγου, ναὸς ἐν Κ-πόλει 372.
Σοφία, Σόφια ἢ Σόφγια ἡ πόλις 5, 23, 34, 41, 75, 116, 118, 137, 154, 525.
Σόφια- σερασκερῆς 116.
Σοφία Παλαιολογίνη 161.
Σοφία Χατζῆ-Γεωργίου 377.
Σόφια-μπεγλὲρ-μπέης 58.
Σοφὶ-Ἀλῆ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Σπαθάρης (Γεώργιος) 398.
Σπανός· ἐπωνύμιον τοῦ οἰκ. πατριάρχου Διονυσίου γ' 523.
Σπαντωνῆς Σπανδιωνῆς, Σπανδονῆς ἢ Σπαντωνάκης (Ἀντώνιος) ια', ιδ', κζ', κη', λθ', 166.
Σπάρης, γενεράλης Σφέκος 71.
Σπαρτιάτης η'.
Σπέτζαι λε', 374.
Σπήλαιον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἐν Βηθλεέμ 294, 519, 526, 527, 524. Ἴδε καὶ *Ἅγιον Σπήλαιον*.
Σπήλαιον τὸ Μέγα, μοναστήριον ἐν Πελοποννήσῳ 294, 301.
Σπηλαιώτισσα ἡ Ἐλεοῦσα (Παναγία), μοναστήριον ἐν τῷ ὄρει Τζουμερίκα 294.
Σπυρίδων ὁ ἅγιος 419. Λείψανον αὐτοῦ ἐν Κερκύρᾳ 298. Μοναστήριον ἐν Βουκουρεστίῳ 166. Νοσοκομεῖον ἐν Ἰασίῳ 380. Ἀδελφότης ἁγίου Σπυρίδωνος 428.
Σπόρος Ματαφούνης 377.
Σταγῶν ἐπισκοπή 289.
Σταθάκης βιστιάρης 98.
Σταθάκης Ζαγοριανός 190.
Στάθης τοῦ Μπουχλέλη 377.
Σταῖκος Μιλέσκουλος 454.
Σταῖκου παλάγγα 46.
Σταματᾶ (τοῦ) μοναστήριον ἐν Εὐρίπῳ 297.
Σταματέλλος (Ι. Ν.) κγ'.
Σταματῖνος σατράρης 111.
Σταμπόλι, τὸ εἶδος νομίσματος 151.
Σταμπὸλ-ἐφένδης 119, 154.
Σταμπὸλ-καδησῆς 119.
Σταμπὸλ-νισφιγλεσί, εἶδος νομίσματος 151.
Σταμπὸλ-φουπιγλές, εἶδος νομίσματος 151.
Στάνα, θυγάτηρ Πρέδα Μιλέσκουλου 454.
Στανίσλαβος ῥὴξ 59, 60, 61, 72, 73, 74.
Στανόβα (Μιχαὴλ Ἰβανώβ) 100.
Σταρεμπὲρ (τοῦ) ῥεγιμέντον 13.
Σταυράκης ἐκ Σερίφου ἄγας, σαραφζαδές, ὁ καὶ Σταυράκογλους ὀνομαζόμενος 124, 134, 145, 146.
Σταυράκης ἀπὸ Ὀρτάκιοϊ 164.
Σταυράκης χειροῦργος 165, 168.
Σταυράκης (Γεωργάκης ἢ Γεώργιος) ὁ καὶ Σταυράκογλους 165, 168, 190, 191, 530.
Σταυράκης Ψαρᾶς 377.
Σταυρινὸς (πασᾶ-) 170.
Σταυροδρόμι τὸ ἐν Κ-πόλει 117, 124, 142, 168, 547, 548, 550.

www.dacoromanica.ro

Σταυροῦ τοῦ τιμίου ἐκκλησία ἐν Ἰασίῳ 379. Μοναστήριον ἐγγὺς Ἱεροσολύμων λη', 526, 527.
Στενίμαχος 381, 524.
Στενὸ Βοσπόρου 281, 285.
Στενὸν τῶν Κάστρων 375.
Στέντωρ 258.
Στερεωτῶν Παναγία, ἐκκλησία ἐν Κερκύρᾳ 298.
Στέφαν ὁ Κωφός, βόδας Βλαχίας 335.
Στέφαν ἢ Στέφανος Καντακουζηνός, βόδας Βλαχίας 75, 336.
Στέφαν ἢ Στέφανος Ῥακοβίτζας, βόδας Βλαχίας 168, 190, 191, 336.
Στέφαν α' βόδας Μολδοβίας 337.
Στέφαν β', βόδας Μολδοβίας 337.
Στέφαν γ' ὁ Καλός, βόδας Μολδοβίας 337.
Στέφαν δ' ὁ Νέος τοῦ Πογδάνου, βόδας Μολδοβίας 337.
Στέφαν ε' ἢ Στέφανος ὁ Λακούστας ἢ Λυκούστας, βόδας Μολδοβίας 162, 337.
Στέφαν ς' ἢ Στέφανος ὁ Ῥάλης, βόδας Μολδοβίας 337.
Στέφαν ζ' ὁ Τόμσα, βόδας Μολδοβίας 337.
Στέφαν η' ὁ Τόμσα ἕτερος, βόδας Μολδοβίας 338.
Στέφαν θ' ἢ Στέφανος ὁ Γεωργίτζας ἢ Γεώργιος, βόδας Μολδοβίας 162, 179, 338, 455. Ὁ αὐτὸς καὶ Βουρδοῦσος ἐπωνυμούμενος 162, 174, 179.
Στέφαν ι' ἢ Στέφανος τοῦ Βασίλη, βόδας Μολδοβίας 338, 439, 453, 522. Ὁ αὐτὸς καὶ Στεφανίτζας 453.
Στέφαν ια' ἢ Στέφανος Πετροτζέϊκος ἢ Πετρετζέϊκος, βόδας Μολδοβίας 163, 175, 338.
Στεφὰν Ἰβαννοβίτζης 98.
Στεφανάκης Ζιμμῆς, μέγας λογοθέτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας 551.
Στεφανάκης Μαυρογένης 550, 551.
Στεφανάκης Πᾶνος, καμινάρης 378.
Στεφανόπολις 359.
Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς 191. Ἅγιος Στέφανος· χωρίον ἐγγὺς Κ-πόλεως 177.
Στέφανος ὁ νεομάρτυς 290.
Στέφανος Ἀρμένης 378.
Στέφανος, υἱὸς Κωνσταντίνου Πασαράπα Καντακουζηνοῦ 191, 402.
Στέφανος Μίσιου ἢ Μίσογλους 167, 398.
Στέφανος Σίφνιος, ἱερομόναχος 185.
Στέφανος Συρμαῖος 5, 6.
Στῆρος = Στείριον 292.
Στίρμερ 545, 547.
Στόγιος τζελέπης, νεομάρτυς 10.
Στόλνι-Μπελιγράδι(-ον) ἢ Στολνικὸν Μπέλγραδον 7, 10, 26.
Στοορῆ-μολλᾶς Χαμὴτ-παΐα-ζαδὲς 153.
Στούρζα (Ῥωξάνδρα) 80.
Στούρζας (Γεώργης) 81.
Στούρζας (Δημητράσκος) 80, 86, 92, 103.
Στούρζας (Ἰωννίτζας) 83.
Στούρζας (Σαντουλάκης) 110.
Στούρτζας, ἀρχοντόπουλον Μολδαβίας 167.
Στρατῆς Μανταμαδιώτης 377.
Στρατῆς Μουστάκης 377.
Στρατῆς Αἰνίτης 377.
Στρατῆς Αἰνίτης ἕτερος 377.
Στράντζα ἢ Στράντζε-ἐζιφλιγί 128, 129.
Στράτων ὁ φυσικός 323.
Στριγονία 179.
Στριγόνιον 12, 17, 18, 19, 23, 42.
Στριμπᾶνος (Δραγίτζης) 75.
Στροφάδια, νησίδιον 298.
Στῦλος, μοναστήριον 294.
Συβαριτικαὶ τράπεζαι 324.
Συκῆ χωρίον 520.
Σύμβολον τῆς πίστεως 161.
Συμεὼν ὁ δίκαιος 236.
Συμεών τις κληρικὸς Μικροριώσσος 435.
Συμεὼν ἁγίου ναὸς ἐν Μοτιλήνῃ 377.
Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης 175, 518, 528.
Συμεὼν Μαρούτζης 191, 192.
Συμεὼν Μογίλας 338.
Συμεὼν Τραπεζούντιος, οὗ υἱὸς Θεόδωρος διδάσκαλος 409.
Συμεὼν πολκόβνικος 92.
Συμεὼν (Ῥῶσος) 435.
Συνέσιος ὁ Πτολεμαΐδος ιη', ιθ', κα', 220.
Σύνετος ὁ πένης 439.
Σύνταγμα Νεκταρίου 525.
Σύρα ἡ νῆσος 375.
Συρία 179, 188, 306, 523.
Συρμαῖος (Στέφανος) 5, 6.
Σφεκία 53, 54, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 68, 72, 73, 75. Ἴδε καὶ τὸ *Σδεκία*.
Σφέκικον στράτευμα 60.
Σφέκος, Σφέκοι 53, 55, 58, 60, 70, 71, 74, 75. Ἴδε τὸ *Σδέκος* καὶ *Σφέτζοι*.
Σφέτζικον κάστρον 62.
Σφέτζοι 66, 70, 71, 72, 74, 75.
Σφέτι (τὸ) ποταμός 15.
Σχινᾶς ἄρχων χάτμανος 126.
Σχινᾶς (Δημήτριος) 104.
Σχολάριος (Γεώργιος) η'.
Σχολὴ τῶν Γραμματικῶν Μαθημάτων ἐν Κ-πόλει 187. Σχολὴ Φιλοσοφικὴ αὐτόθι 183, 192. Σχολὴ τῶν Ἑλληνικῶν Μαθημάτων ἐν Βουκουρεστίῳ 187, 246.
Σωφρόνιος ὅσιος 365.
Σωφρόνιος Ἀγκύρας μητροπολίτης 139.
Σωφρόνιος δ' Ἱεροσολύμων 515.
Σωφρόνιος Λυκούδης ιγ', 193, 194.
Σωφρόνιος Πτολεμαΐδος μητροπολίτης 191.
Σωζόπολις 182, 285, 385, 397.
Σωκράτης 261.
Σωσάννα Ὑψηλάντη 169.
Σωσθένιον 520.
Σωτηράκης ἀπὸ τὸ Ὀρτάκιοϊ 164.
Σωτηρία τῶν Ἁμαρτωλῶν, ἐπιγραφὴ βιβλίου 286.
Σωτήριος Τάφος = Ἅγιος Τάφος ὁ τοῦ Χριστοῦ 423.

Ταγιᾶ-ὀγλοῦς, ἡγεμὼν Δαμασκοῦ 519.
Ταγιὰρ-πασᾶς, ναύαρχος 134.
Ταϊγάνι 56, 58.
Ταΐφι 115, 541.
Ταλάντιον 292, 293.
Ταμπακζαδὲ-ἐφέντης, σεχοὺλ-ἰσλάμης 41, 42
Ταβουλλαρίδης ἐν Καλλιπόλει λε'.
Τάναϊς 20.
Τάνε (Ἰορδάνης) 382.
Τάνταλος 487.
Ταουκτζιζαδές, ρεΐς-ἐφένδης 168.

www.dacoromanica.ro

Ταουσάν-ὀδασί 6, 7, 12.
Ταπάκηδες οἱ ἐν Κ-πόλει 151.
Ταρακτζήζαδὲς ὁ Οὐρδοῦ-καδησῆς 546.
Ταραμπουλοῦς=Τριπολίτης 333.
Ταραπάσος καπετᾶν 91.
Ταραπουλούσι ἐτζάκιον 376.
Τάρβα, ἡ 34.
Τάρλος ἄρχων 66, 72, 86.
Τάρσια, πενθερὰ Νικολάου Καρατζᾶ 167
Τάρσια Ὑψηλάντη 170.
Τάρτα, ἡ 9, 35.
Τάρταροι 161, 162, 163, 164, 177, 178, 347. Ἴδε καὶ τὸ *Τάταροι*.
Ταρχοντζῆ-Ἀχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Τα'τζῆ-Μαχμούτης, πὰϊ-ἀγᾶς ἐν Θεραπείοις 149.
Τάτα, ἡ 12, 16.
Τατάουλα, τὰ 171.
Ταταρ-ἀγασῆς 127.
Τάταρης ἢ Ταταρῆς=ταχυδρόμος 8, 96, 124, 125, 541, 546, 547, 548, 549, 550.
Ταταρία 14.
Ταταρικα φουσᾶτα 46.
Ταταρικὸν στράτευμα 56, 63.
Ταταρικὸς στρατός 130.
Ταταρικὸς χαρακτὴρ 529.
Τατάρνα, μοναστήριον 291.
Τάταροι ἢ Ταταροι 7, 10, 11, 12, 15, 25, 46, 53, 57, 63, 66, 67, 68, 69, 70, 207, 444, 456, 529.
Ταταρόσι ἢ Ταταράσι 379, 380.
Τατάρουλοὺ (Λάκκος) 112.
Ταταρ-παζαρτζίκι 19, 23.
Ταταρτζηκζαδὲς ὁ Ὀρδοῦ-καδησῆς 550. Ἴδε καὶ τὸ *Ταρακτζήζαδές*.
Ταταρχάνης 15, 279, 280.
Ταυρικὴ χερσόνησος 178.
Τάφος τοῦ Χριστοῦ 314.
Ταχήρ-πέης ὁ Βαϊνήκπεης 541.
Ταχτακαλᾶς ἐν Κ-πόλει 151.
Τεγίνα, ἡ 72.
Τεϊμοράζης, βασιλεὺς Καχετίου 516.
Τεκελῆς Τέκελης ἢ Τεκιολῆς κράλης θ', 6, 13.
Τέκελης γκενεράλ 100.
Τεκιρδακλῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 528
Τεκούτζι, τὸ 111.
Τεκφοὺρ-πασᾶς, μουχαφίζης Ἀκ-κερμανίου 539.
Τὲλ-ὀρμάνι 112.
Τεμισβάριον 12, 21, 31. Ντεμισβάριον 42, 180, 181.
Τένεδος 164, 167, 190, 334, 524, 543, 563.
Τενερίκος πραγματευτὴς 127.
Τεντὰρ 12.
Τεσκολεῖος ἢ Τεσκόλιος κράλης Οὐγγρίας 17, 20, 21, 24, 33, 39.
Τεσκολιανοὶ Οὔγγροι 21, 36.
Τεπέπασι, Τεπὲ-πασῆ, Τεπεπάσιον 124, 158.
Τεπεδελενλῆ-Ἀλῆ-πασᾶς 131, 133, 137, 152.
Τερσακῆ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Τερσενὲς ἢ Τερσανᾶς Κ-πόλεως 117, 118, 125, 171, 375, 376, 544, 550.
Τερσανᾶ-σεράϊ 183.
Τερσανὲ-ἐμινῆς 548.
Τερτζιμπασάϊα, ἡ 380.
Τεσπιχτζῆ-Ἐμὶρ 183.
Τεσσαρακοστὴ 122, 192.
Τεσταπούζας (Θωμᾶς) 529, 530.
Τέστας ὁ Κουτζὸς 545.
Τεστζόγλους Σενὲκ-Μεχμέτης 183.
Τετραευάγγελον 185.
Τζαὴρ ἢ Τζαῒρ-ὀγλοῦς, μικρὸς ἰμπραχόρης 542, 544.
Τζάκιος (Λαδίσλαος) 22.
Τζαλὶ-Καβάκι 102, 112, 113.
Τζανῆς (Ἰωάννης) 192.
Τζανῆς Σκαναβῆς 122.
Τζανὶμ-χότζα, καπουτάν-πασᾶς 189.
Τζαν-κουρταράνι, Τζαν-κουταρά 10, 16, 17, 26, 29.
Τζαννέτος (Ἰωάννης) 119.
Τζαννέτος (Μουρούζης) 169, 170
Τζαννῆς πιτάρης 93.
Τζάνος Κούμπας 377.
Τζάνος (Κωνσταντῆς) 377.
Τζαοὺς-ζαδὲς Ἐμὶν-ἐφένδης 140.
Τζαούση μοναστήριον 289.
Τζαπαρζαδές 155.
Τζαρὰρ-Μουσταφά-αγας, σιλικτάρ 41.
Τζατάλ-κιοπρού 35.
Τζαφὲρ-πασας ὁ τῆς Μεσοποταμίας 33, 34, 37, 38, 39.
Τζεγάντζ χάνης τῶν Ταρτάρων 161.
Τζεγκὲλ-δερεσί, τὸ 112.
Τζεγκέλι χωρίον ἢ Τζεγκέλκιοϊ 112, 130
Τζέγκε-παλλάνιον 112.
Τζεζαγιερλῆ (ἢ Τζεζέγιερλη) Χασὰν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 118, 137, 539, 540, 542, 548, 550.
Τζεζάϊρι, τὸ 185, 376.
Τζεκμετζὲς Μεγάλος 113.
Τζεκμετζὲς Μικρός 113.
Τζελὰχ-Οὐδδὶν-Μεχμὲτ-πασᾶς Τζαπαρζαδὲς 155.
Τζελὰτ Μαχμούτης, χασεκῆς 542, 549.
Τζελεμπῆ-Ἀλῆ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Τζελεμπόσης Ἑβραῖος 183.
Τζελεπῆ-ἀγᾶς 548, 549.
Τζελεπῆ-ἐφένδης, Ζαρπχανὲ-ἐμινῆς 123, 131, 148, 154
Τζελεπῆ-ἐφένδης (Ῥεσὴτ-) 114.
Τζελεπῆ-ἐφένδης ὁ Σουρρὲ-ἐμινῆς 541.
Τζελεπῆ-Ῥεσὴτ-Μουσταφᾶ-ἐφένδης Ἐμὴν-παϊα-καϊνῆς, δοβλὲτ-κεχαγιασῆς 548, 549.
Τζελεπώνης (Χοτζᾶ) 544.
Τζελτζέλ. Ἴδε *Τζερτζέλ*.
Τζεμαζὶλ-ἀχὴρ, Τζεμαζιουλαχίριον 9, 56.
Τζεμ-ζαδές, νισαντζῆς ὀρδίου 6.
Τζενίκι 11.
Τζενέρης γγενεράλης 13.
Τζέντα 184.
Τζερὰχ-Μουσταφά-πασας, πασᾶς Τουνουζίου 42.
Τζερὰχ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Τζεράχης (Γιάννακος) 145.
Τζερβέδονδα 525.
Τζερεβίτζα 30.
Τζερέτζ-πεγες 5.
Τζερκὲζ-Ἀχμέτ-πασας 17, 31, 32.
Τζερκὲζ Ἀχμέτης ὁ Ἀδένων 26.
Τζερκὲζ-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 184, 332.
Τζερκεζία 520.
Τζερκέζοι 515, 518.
Τζερνεσοῦτζι 89, 163.
Τζερνέτζι 153.
Τζερνίκιον 35.
Τζερνάτι πέτς θ'.

www.dacoromanica.ro

Τζεροῦσνον 291.
Τζερτζέλ, Τζελτζέλ, Τζερτζέλης (Πέτρος βόδας) 162, 337, 517.
Τζεσμεδιώτικο καΐκι 551.
Τζετατζούγια, μοναστήριον 175, 525.
Τζία 167.
Τζιγάλας (Ἱλαρίων) ια'.
Τζιγανέστι 387.
Τζιγαρτιλένι 17.
Τζικανέστι 111.
Τζικανόβκα 98, 99.
Τζίκογλης 35.
Τζιν-'Αλῆ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 170, 333.
Τζιορλοῦ-'Αλῆ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Τζινοῦτον Νιάμτζο 79.
Τζιντίλας 91.
Τζιρίγος (Μελέτιος) 165.
Τζιχάνης (Κωνσταντῖνος) 168.
Τζιομερίκα ὄρος 294.
Τζόβκα, ἡ 11.
Τζολὰκ-Χασάν-αγας 20.
Τζορλοῦ, ἡ 113.
Τζορόχι ποταμός 522.
Τζοτζόρα, ἡ 20.
Τζουκίδαινα 166.
Τζουκούρι 124, 158.
Τζουπαλὶ Κ-πόλεως 167.
Τζούρογλους 118, 540, 542.
Τηλέμαχος Χαντζερῆς 341.
Τῆνος 375.
Τιβέριος αὐτοκράτωρ 564.
Τιβίσκος ἢ Τίβισκος ποταμός 20, 30, 31, 39.
Τιλκῆ-Μουσταφᾶ-πασας, μέγας βεζίρης 333, 334.
Τιμόθεος (=Ἰωάννης βασιλεὺς Μοσχοβίας) 161.
Τιμόθεος Κ-πόλεως πατριάρχης 523.
Τιμούρης 177.
Τιμούσχης (Καμιελνίνσκης) 162, 174.
Τιμώνης ἰατρός 180.
Τίτελον 33.
Τιπάλδος ἰατρός 120, 124.
Τιπλίσιον 31. Ἴδε καὶ τὸ *Τιφλίζι.*
Τιργόβιστον 172, 181.
Τίσας ποταμός 29.
Τιφλίζι, Τίφλιζι 303, 526.
Τόβνα 29.
Τοκάϊον 20.
Τοπὰλ-Ἰσούφ-πασας 76.
Τοπὰλ-Ὀσμὰν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 189, 333.
Τοπ-καπί 542, 545.
Τοπχανᾶς 548.
Τόρνοβον Βουλγαρίας ιδ', κθ'.
Τοσόνογλους, κεχαγιᾶς γιανιτζάρων 29.
Τοσοὺν-Μεχμέτ-αγας, κεχαγιᾶς 37.
Τοτροκάϊ 132, 133.
Τοτροκάϊ-δεχρί 113.
Τουγκούτ (Δὲ) 545.
Τούνεζι, Τούνισι, Τουνούζιον 42, 185, 376.
Τουνίγης καπικεχαγιᾶς 6.
Τουρκία 32, 100, 163, 285, 302.
Τούρκικα=Τουρκιστί 80, 284, 350. Τουρκικὰ (γράμματα) 172, 192.
Τούρκικα ἄλογα 67.
Τούρκικα γαλούνια 5.
Τούρκικα μίλια 153.
Τούρκικα σύνορα 67.
Τουρκικὰ φουσᾶτα 19.
Τούρκικα ἐνδεδυμένοι 548.
Τουρκικαὶ κωμοπόλεις 173.
Τουρκικαὶ χῶραι 56. Τούρκικες χῶρες 63.
Τουρκικὴ γλῶττα 183.
Τουρκικὴ μουσική 184.
Τουρκικὴ παλάγγα 11.
Τούρκικο σπίτι 124. Τοῦρκικον ὀσπίτιον 147.
Τουρκικοὶ στρατιῶται 18.
Τουρκικοὶ τόποι 63.
Τούρκικον ἔτος 56, 65.
Τούρκικον στράτευμα 19, 20, 38, 56, 174.
Τούρκικον (εἰς τὸ) μετάφρασις 104, 106.
Τούρκικος κασαπᾶς 112.
Τουρκικὸς στόλος 32.
Τουρκικὸς ἢ Τούρκικος στρατός 35.
Τούρκισσα σκλάβα 189.
Τουρκιστὶ συνέθετο, γεγραμμένη 165, 184.
Τοῦρκος, Τοῦρκοι 5, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 32, 34, 35, 36, 38, 39, 53, 54, 55, 56, 57, 60, 61, 67, 69, 70, 71, 72, 76, 89, 100, 153, 154, 162, 163, 165, 169, 170, 174, 175, 176, 177, 179, 180, 181, 184, 188, 189, 205, 206, 290. 305, 335, 376, 456, 517, 526, 531.
Τουρκόπουλο 141.
Τουρκοραγιᾶδες 144.
Τουρκουμένοι, Τουρκμένιοι 35, 38.
Τουρκοχώρι 112.
Τουρλάκ, χωρίον 133.
Τούρνοβος, Τούρνοβον, Τούρνοβο 126, 147, 385, 386, 524/5, 541. Ἴδε καὶ *Τύρνοβον.*
Τουρσούνι 61.
Τοῦσλα 287.
Τούτοβους τζινοῦτον 111.
Τραγίτζης σπαθάρης λζ', 406.
Τρανσιλβανία λγ'.
Τραπεζούντιος η', ι', 220, 404.
Τραπεζοῦς ιε', ις', ιη', ιθ', κα', κγ', κδ', κε', 88, 89, 139, 169, 170, 240, 306, 409, 521, 522, 526.
Τρεῖς Ἱεράρχαι, μοναστήριον ἐν Ἰασίῳ 174, 297, 517.
Τριὰς ἡ ἁγία 245, 246, 270, 273, 274. Τριάδος τῆς ἁγίας μοναστήριον εἰς τὸν Ὄλυμπον Θεσσαλίας 289. Ἕτερον ἐν Χάλκῃ 293
Τριαντάφυλλος Ὑψηλάντης 169, 170.
Τριεραρχίτης ἀρχιμανδρίτης 377.
Τριέστι λ', 167, 312.
Τρίκκαλα 289, 295.
Τρίπολις Ἀφρικῆς 185.
Τρίπολις (Πόντου) 521.
Τρίπολις (Συρίας) 32, 179, 188, 306, 308.
Τριπουλία 46.
Τριφώδιον 188.
Τροία 44[α].
Τρουμενστορφιένσες, οἱ 14.
Τροφώνιον 498.
Τουζός 440.
Τυρβάνια, ἡ 14.
Τυργοβίστιον, Τριγοβίστιον κη', 75. Ἴδε καὶ *Τιργόβιστον.*
Τόρε-'Αλῆ-πασας, μπεγλέρμπεῖς 43.
Τύρος 26.

www.dacoromanica.ro

Τύρνοβον 322, 524. Ἴδε καὶ *Τούρνοβος.*
Ὕδρα νῆσος 298, 374.
Ὑπακοή, ἐπωνυμία ναοῦ Παναγίας ἐν Χίῳ 300.
Ὑπομενᾶς (Γεώργιος) ιθ', κ'.
Ὑψηλάνται 170.
Ὑψηλάντη (Αἰκατερίνη Ἀλεξάνδρου) 172.
Ὑψηλάντη (Ἑλένη) 170.
Ὑψηλάντη (Κασάνδρα) 170.
Ὑψηλάντη (Σμαράγδα) 170.
Ὑψηλάντη (Σμαράγδα Ἰωάννου) 170, 171, 172.
Ὑψηλάντη (Σουλτάνα) 169.
Ὑψηλάντη (Σωσάννα) 169.
Ὑψηλάντη (Τάρσια) 170.
Ὑψηλάντης (Ἀθανάσιος) ε'-ια', 159, 161, 398, 513, 515.
Ὑψηλάντης (Ἀλέξανδρος Ἀλεξάνδρου) 366.
Ὑψηλάντης (Ἀλέξανδρος Ἰωάννου) 81, 117, 169, 323, 337, 339, 340, 551.
Ὑψηλάντης (Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου) 172, 340
Ὑψηλάντης (Ἀντώνιος Χατζῆ-Γιάννη) 170.
Ὑψηλάντης (Γεώργιος Κωνσταντίνου) 340.
Ὑψηλάντης (Δημήτριος Κωνστ. Ἀλεξάνδρου) 173, 340.
Ὑψηλάντης (πασᾶ-Ἠλίας Τριανταφύλλου) 170.
Ὑψηλάντης (Ἰωάννης Κωνσταντίνου) 169, 170, 171, 172, 164.
Ὑψηλάντης (Ἰωάννης Μανολάκη) 171.
Ὑψηλάντης (Χατζῆ Ἰωάννης ἢ Γιάννης) 169.
Ὑψηλάντης (Κυριάκος) 169.
Ὑψηλάντης (Κυριαζῆς Τριανταφύλλου) 169.
Ὑψηλάντης (Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρου) λα', 174, 542.
Ὑψηλάντης (Κωνσταντῖνος Κυριάκου 169.
Ὑψηλάντης (Κωνσταντῖνος Χατζῆ-Γιάννη) 170, 171, 340, 530.
Ὑψηλάντης (Μανολάκης Χατζῆ-Γιάννη) 164, 170. 530.
Ὑψηλάντης (Νικόλαος Κωνσταντίνου) 340, 520.
Ὑψηλάντης (Παλαιολόγος Χατζῆ-Γιάννη) 170.
Ὑψηλάντης (πασᾶ-Σταυρινὸς Τριανταφύλλου) 170.
Ὑψηλάντης (Τριαντάφυλλος Κυριάκου) 169, 170.

Φαγγὲλ ἢ Φαγγέλιος (Πέτρος) 5, 6.
Φαζὶλ-Ἀχμὲδ-πασᾶς ὁ Κιοπρουλόγλου 182, 521
Φακκῆ, ἡ· χωρίον βουλγαρικὸν 112.
Φάλτζιον 54.
Φαναράκι 153.
Φανάρι ἢ Φανάριον Κ-πόλεως λα', μδ', 93, 122, 144, 168, 174, 181, 189, 282, 291, 516.
Φαναριῶται 89, 462.
Φαναριωτικαὶ οἰκογένειαι λα', 327, 340.
Φανερωμένη (Παναγία), μοναστήριον περὶ τὴν Κόρινθον 294. Ἕτερον ἐν Ζακύνθῳ 298. Ἕτερον ἐν Κρήτῃ 299.
Φασλῆ-ἐφέντης 13.
Φασλῆ-πασας, μπεγλέρμπεϊς, μοχασίλης Πελοποννήσου 43.
Φατζέας (Γεώργιος) ιθ'.
Φατμᾶ σουλτάνα 121.
Φατμᾶ σουλτάνα ἑτέρα 140.
Φεγζῆ-Σουλεϊμὰν-ἐφένδης, ρεΐς-ἐφένδης 114.
Φεζὶλ-Ἀχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 175, 176, 182.
Φὲζ-παδησᾶχῆς=σουλτᾶνος Μαράκου 118.
Φεηζῆ-Σουλεϊμὰν-πασᾶς, μουχαφίζης Σινώπης 540.
Φειδίας 260.
Φεϊζουλλὰχ-ἐφέντης ὁ Σεϊζαδὲ-χοτζασὶ 23.
Φεϊζουλλὰχ-ἐφένδης ὁ Βανλῆς 182.
Φενερλῆς (Γεώργιος) 126.
Φεραρί 45.
Φερὰτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Φερχὰτ-πασᾶς, ποσταντζήπασης 115.
Φερχὰτ-Πασόγλους Ἀχμὲτ-πασας 42.
Φέστας πρωτοσύγκελλος 146.
Φέστας (Νικόλαος) 98, 105.
Φετβατζῆ-Χουσεϊν-αγας, μπασ-τζαούσης 42.
Φιαμέγκος 59.
Φιλαδέλφεια ι'.
Φιλιππάτζης (Ἀρμένιος) 148.
Φιλιππέσκουλος πάνος 541.
Φίλιπποι πόλις 523.
Φίλιππος ἄναξ ὁ Μακεδὼν 407, 439.
Φίλιππος ἅγιος, ναὸς ἐν Τραπεζοῦντι 522.
Φίλιππος χάτμανος Καζάκων 75.
Φίλιππος ἐφημέριος ἱερεὺς ναοῦ ἁγίου Δημητρίου, εἰς Ἀρναούτκιοι 146.
Φίλιππος Κωνσταντινουπολίτης ι'.
Φίλιππος Ναΐμης 378.
Φιλιππούπολις 4, 5, 18, 23, 138, 288, 380, 381, 385, 392, 393, 397, 407, 522, 524.
Φιλιππουπολῖται διάφοροι 377, 380.
Φιλόδωρος 81.
Φιλόθεος Κύπριος, ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου 186, 187.
Φιλόθεος μοναχὸς Ἱεροσολομίτης 522.
Φιορέντζα 105.
Φιορεντῖνος (Ῥόσσης) 105.
Φιτνὲτ-χανούμ 544.
Φλαγγινιανὸν Ἑλληνομουσεῖον 187.
Φλότζι, Φλότζιον 387, 525.
Φλωρεντία η'.
Φογαρασῖνον φρούριον 41.
Φοντὸν (Πέτρος) 140, 150.
Φοξάνιον, Φωξάνι, Φωξάνιον 75, 97, 98, 111, 112, 113, 162.
Φουντοὺκ-Μουσταφά-πασας 29.
Φουνδουκλῆ, Φουντουκλῆ 157.
Φούρκας (Ἐμμανουὴλ) λα'.
Φουρμόσα, ἡ 97.
Φοῦρνος τοῦ ποσταντζήπαση ἐν Κ-πόλει 124, 145, 148, 165, 190, 191.
Φουρτούνας καπετᾶνος 549.
Φουτδάρ, Φουτδαρικὸν ὀχύρωμα 10, 25, 26, 29.
Φραγγία 279.
Φράγγικα γαλαύνια 5.
Φραγγικὸς πύργος 25, 26.
Φράγγος, Φράγγοι, Φράγκοι 205, 305, 517, 522, 525, 526, 527, 528.
Φράγκας Ῥαγουζαῖος 173.
Φράντζα 127, 131, 142, 191, 525, 526, 528, 529, 547.
Φραντζέζικα (γράμματα) 172.
Φραντζέζικη παντιέρα 127.
Φραντζέζικο καράβι 118.
Φραντζέζοι η', 126, 127, 134, 143, 166, 528.
Φραντζεσκᾶνοι 515.
Φραντζῆς (Γεώργιος) η'.
Φραντζίσκος ὁ Μαροζῖνος 18.
Φράροι=Φραντζεσκᾶνοι 515, 516, 522, 525, 526, 528.
Φράτορες=Φραντζεσκᾶνοι 515.

www.dacoromanica.ro

Φρέατα, τόπος οὕτω καλούμενος 35.
Φρεδερὶχ Σηδηροῆς 378.
Φώκαια ἡ Παλαιά ιη'.
Φωτάκης ἰατρός 83, 85, 101.
Φωτεινὸς ἰατρός 380.
Φώτης (παπᾶ-) 89.
Φωτιάδης (Λάμπρος) 319, 321–323.
Φώτιος τζελέπης 190.
Φώτιος, μαθητὴς Εὐγενίου Γιαννούλη 361, 362.
Φώτιος Κ-πόλεως πατριάρχης κβ', κγ'.

Χαβιαρόχανο Κ-πόλεως 142, 145.
Χαδοὺμ-Ἀλῆ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
Χαδοὺμ-Σινὰν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 330.
Χαδοὺμ-Σουλεϊμὰν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Χαζρέτης Ὀμέρ 123.
Χάϊδος (=Χάϊδω) Βλαχούτζη 147
Χαϊλῆ-ἐφέντης, πρῶτος ῥουσναμετζῆς 21.
Χαϊρῆ-ἐφένδης, πεϊλικτζῆ-ἐφένδης 114.
Χαϊρουλλὰχ-ἐφένδης, σαχίπη-ἀγιάρης 126.
Χαϊρουλλὰχ-ἐφένδης, χεκήμπασης 541.
Χαϊσλεριανοὶ (στρατιῶται) 33.
Χαϊστὲρ (τοῦ) πεζοῦρα 13.
Χαΐτα, ἡ 12.
Χαΐτερος στρατηγός 33.
Χακκῆ-πασᾶς, στρατηγός 154.
Χακκή-πεης, νισανδζῆ-βεκιλῆς 541, 542, 546.
Χαλδαϊκὴ αἰχμαλωσία 420.
Χαλέπιον, Χαλέπι 12, 17, 20, 34, 36, 37, 42, 187, 306, 523.
Χαλεπλῆδες 186, 188.
Χαλεπλῆς παπιστής 527.
Χαλὲτ-ἐφένδης, κεχαγιάπεγης 135, 136, 148.
Χαλὴλ-ἀγᾶς, καπιτζήπασης 65.
Χαλὴλ-ἀγᾶς, σατήρπασης 88.
Χαλὴλ-ἀγᾶς, ἀγαλὰρ-ἀγασῆς 155, 156.
Χαλὴλ-ἀγᾶς Καφταντζῆς 82.
Χαλὴλ-ἀγᾶς ὁ Σέλβι-ἀγιανῆς 130.
Χαλὴλ-οὐστᾶς ὁ Δοκουζλοῦ 138, 140, 156, 157.
Χαλήλ-πασας, σερασκέρης τοῦ Μορέως 18, 43.
Χαλὴλ-πασας ὁ τῆς Δαμασκοῦ 35, 40.
Χαλὴλ-πασᾶς, καϊμεκάμης Κ-πόλεως 131.
Χαλὴλ-πασᾶς ὁ Κουβάντζαλης 133, 134.
Χαλὴλ-πασας ὁ Σιβᾶς 42.
Χαλὴλ-Χαμὴδ-ἐφένδης, κεχαγιάπεγης 113.
Χαλὶλ-πασᾶς α', μέγας βεζίρης 330.
Χαλὶλ-πασᾶς β', δὶς μέγας βεζίρης 331, 333.
Χαλὶλ-πασᾶς γ', μέγας βεζίρης 333.
Χαλὶλ-πασᾶς δ' ὁ Ἀϊβὰτ-ζαδές, μέγας βεζίρης 334.
Χαλὶλ-πασᾶς ε' ὁ ἀπὸ καϊμεκάμης μέγας βεζίρις 334.
Χαλὴλ-πεγης ὁ Ἰσμητλῆς, καϊμεκάμης Κ-πόλεως 122.
Χαλίλης, γιασακτζῆς τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας ἐν Κ-πόλει 126.
Χαλίνσκης, στάροστας Λέχος 60, 66, 67, 72, 74.
Χαλισᾶς, κιααγιάπεϊς 530. Ὁ αὐτὸς Χαλισᾶ-Ὀσμὰν-ἐφένδης 171.
Χαλκαλὶ-μπουνάρι 5, 23.
Χάλκη κη' 165, 285, 286, 293, 517.
Χαλκηδὼν 137, 186, 187, 188, 425, 426.
Χαλκοκονδύλης (Δημήτριος) η', θ'.
Χαμβουλλάχ-πεης Σαχὴηβάρογλους, τζαούσπαση-βεκιλῆς 118.
Χαμζᾶ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 334.
Χαμζάμπεϊλι 27.
Χαμὴδ-ζαδὲ-ἐφένδης, βελὴγ-ου-νιαμης 115, 541.
Χαμήτης (=Ἀπδὶλ-Χαμίτ) σουλτᾶνος 114, 115, 116, 191, 541, 550.
Χαμὴτ-ἐφένδης, γενίτζερ-ἐφενδισῆς-χάλιa 149, 150.
Χαμὴτ-πασᾶς, μακτούλης 540, 545.
Χαμίτ-πασας Χασάνης 12. Ὁ αὐτὸς Χαμὶτ-πασ.-Χασάν-πασας, ἢ Χασάν πασας τοῦ Χαμιτίου 13, 1[illegible].
Χαμὶτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 167.
Χαμίτης (Πιντὶ-) 149.
Χαμπεσία 185.
Χαμπέσιοι 518. Ἴδε καὶ τὸ *Χαπέσοι*.
Χαν-τεπεσί 334, 339.
Χαντζερῆς (Ἀλέξανδρος Γεωργίου) 341.
Χαντζερῆς (Ἀλέξανδρος Δημητρίου) 341.
Χαντζερῆς (Ἀλέξανδρος Κωνσταντίνου) 341.
Χαντζερῆς (Γεώργιος) 341.
Χαντζερῆς (Γεώργιος Δημητρίου) 341.
Χαντζερῆς (Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου) 341.
Χαντζερῆς (Δημήτριος Γεωργίου) 341.
Χαντζερῆς (Κωνσταντῖνος ἢ Κωστάκης Γεωργίου) 341, 551.
Χαντζερῆς (Κωνσταντῖνος Δημητρίου) 341.
Χαντζερῆς (Μιχαὴλ ἢ Μιχαλάκης Κωνσταντίνου λε', 135, 341, 374.
Χαντζερῆς (Νικόλαος Γεωργίου) 341.
Χαντζεριζαδές (Σαμουὴλ) 104.
Χαντζερλῆ, θυγάτηρ Χατζῆ-Σαββούλη Μουρούζη 169.
Χαντζερλῆ (Παναγία) 282.
Χαντούμη μοναστήριον 456.
Χαντούμης (Ἰωάννης) 456.
Χάος 355.
Χαπεσιακὰ οἰκήματα, Χαπ. οἶκοι, Χαπεσ. κτήματα ἐν Ἱεροσολύμοις 518, 519, 527.
Χαπέσιοι 519, 520.
Χαραμπατζήπασας (Γεώργης) 380.
Χαράλαμπος Κεφαλλήν, ἐφημέριος τοῦ ναοῦ ἁγ. Δημητρίου εἰς Κουρούτζεσμεν 141, 142, 143, 144, 145, 146.
Χαράλαμπὸς πρωτόπαπας μα'.
Χαρβατίου κάστρα 7.
Χαρικλέους Φιλιππουπολίτου (Ἀποστολάκης) 380.
Χάριτες 202, 204, 252. Χαρίτων γλύμματα 261.
Χαρμανλί 4, 23.
Χαρμουτλῆ-Ἀλή-αγας, σεϊμένπασις, εἶτα γιανιτζάρ-αγας 42.
Χαρσᾶνον χωρίον 35.
Χάρυβδις 361.
Χάρων 197, 312.
Χασάν-αγας ὁ Γκέντζ 16.
Χασάν-αγας ὁ Κιουτζούκ 542.
Χασάν-αγας ὁ Ναβλουντζῆ 4.
Χασάν-αγας ὁ Τζολάκ 20.
Χασὰν-ἐφέντης βεζίριος πάσης Αἰγύπτου 32.
Χασὰν-ἐφέντης, δεφτερδάρης 11.
Χασὰν-ἐφένδης, πασ-μουχασεπετζῆς 544, 547.
Χασὰν-ἐφένδης ὁ Πεκήρ 548.
Χασὰν-ἐφένδης ὁ Πεπεῆ 540.
Χασὰν-ἐφένδης, τζαούσπασης 541.
Χασάνης, ἄρχων τῶν γιανιτζάρων 22, 26.
Χασάνης εἰς Μητρόβιτζαν 7.
Χασᾶνος ἢ Χασάν-πασας ὁ Χαμιτίου ἢ Χαμὶτ-πα

www.dacoromanica.ro

σασί 12, 13, 15. Ὁ αὐτὸς καὶ χασναΐαρ τῆς Ἀνατολῆς, εἶτα σερασκέρης 25, 26, 27, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 40.
Χασᾶνος (Καρᾶ-) 37.
Χασάν-πασα παλάγγα 6, 24.
Χασάν-πασᾶς ἀγάπασας, μουχαφίζης Σιλίστρας, εἶτα καϊμεκάμης Κ-πόλεως 549.
Χασὰν-πασᾶς ἀπὸ γενιτζὰρ-ἀγᾶς μέγας βεζίρης 333.
Χασάν-πασᾶς, γενίτζαρ-ἀγασῆς 531.
Χασάν-πασᾶς ἕτερος 104.
Χασάν-πασᾶς ὁ Γιαμαζῆ 331.
Χασάν-πασας ὁ τῆς Δαμασκοῦ 12.
Χασάν-πασᾶς, καϊμεκάμης Κ-πόλεως 121.
Χασάν-πασᾶς ὁ Κιουτζούκ 42.
Χασάν-πασᾶς, μελεκπασᾶ-κεχαγιασῆς καὶ Ἰσμαὴλ-σερασκερῆς 540, 541, 542, 543, 544, 547. 549.
Χασάν-πασας ὁ Μπαμπᾶ 43.
Χασάν-πασας ὁ Ντεμισβάρ-πασασί 14.
Χασάν-πασας ὁ Ῥούμελη-μπεγλέρμπεϊς 8, 13, 17.
Χασάν-πασᾶς ὁ Τζεζαγιερλῆς 118, 137, 539, 540, 542, 548.
Χασάν-πασας ὁ Τζιρμὲν-πασασί 4.
Χασάν-πασας ὁ Χότζογλου 43.
Χασάν-πασᾶς (Σεγὴτ-Οὐρουστζουκλοῦ) 549.
Χασὰν-πεῆς, ἀγιάνης Καλλιπόλεως 567.
Χασεκὴ-αγας ὁ Ἁγιάσμαλις, μποσταντζήμπασις τῆς Πόλεως 4, 25.
Χασεκῆ-Μουχαρέμ-αγας 39.
Χατιτζὲ-σουλτάνα 116.
Χάτμανος (Γεώργιος) 398. Πρβλ. σ 168.
Χατζῆ-Ἀλή-αγας 42.
Χατζῆ-Ἀντώνης Ἀστυπαλίτης 88, 89, 543.
Χατζῆ-Ἀποστολέλης (Θεοδωρῆς Ἀναστασίου) 377.
Χατζῆ-Ἀποστόλη Ἀσλανούδας (Θεοδωρῆς) 377.
Χατζῆ-Ἀποστόλη Πιτέλη (Ἰωάννης) 377.
Χατζῆ-Ἀσλάνης 396.
Χατζῆ-Γγάντζου (Γαβριὴλ) 381.
Χατζῆ-Γγάντζου (Εὐμορφία) 381.
Χατζῆ-Γγάντζου (Ἰωάννης) λε', 377, 381, 382.
Χατζῆ-Γεγὲν (ἢ Γκεγκῆς) Ἀχμὲτ-πασᾶς ὁ Κιὸρ, νισαντζῆς, εἶτα μέγας βεζίρης 164, 531.
Χατζῆ-Γεγκὲν-Μεχμὲτ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 173.
Χατζῆ-Γεωργίου (Γιαλοῦρα) 377.
Χατζῆ-Γεωργίου (Σοφία) 377.
Χατζῆ-Γιαννακοῦ (Κωνσταντῆς) 377.
Χατζῆ-Γιάννης ἢ Ἰωάννης (Ὑψηλάντης) 169, 170.
Χατζῆ-Γιωβάννης 142.
Χατζῆ-Γκιρέϊος 16.
Χατζῆ-Δημητράκη (Ἀθανάσιος) 377.
Χατζῆ-Θεοδωρῆς καραβοκύρης 365.
Χατζῆ-Ἱερώνυμος, ἱερεὺς 377.
Χατζῆ-Ἰσμαὴλ-πασᾶς, Πενδὲρ-σερασκερῆς 543.
Χατζῆ-Μαλιάκα Μπερτουμᾶ (Δουκάκης) 377.
Χατζῆ-Μουσταφᾶ-πασᾶς 66, 68, 69, 71.
Χατζῆ-Πεκὴρ-ἀγᾶς, καπουτζήπασης 545.
Χατζῆ-Σαββούλης Μουρούζης 169.
Χατζῆ-Σαλὴχ-πασᾶς, καϊμεκάμης Κ-πόλεως 116, 118. 119, 540.
Χατζῆ-Χουσεΐν-αγας, μουτεφερεκάμπασις 38, 40.
Χατζίδαινας τὸ σπίτι 113.
Χατζιόγλου τόπος ἢ Χατζόγλου Παζαρτζικίου κάμποι 43, 124.
Χαφὴς-Ἀλῆ-πασᾶς, καπουτάν-πασᾶς 134.
Χαφὴς-ἐφένδης ἢ Χαφὴζ-Μοχαμὲτ-Ἐμὴν-ἐφένδης, διβάν-ἐφενδησῆς 84, 85.
Χαφὶζ-Κιομούρ 183.
Χειμάρρας ἐπισκοπὴ 294.
Χερανχοῦθ (σχολεῖον τοῦ) 137.
Χερβάται 373. Χιρβάτης δοῦλος 145. Χιρβάτοι 17.
Χερμᾶνος, περσιδέντες τοῦ Πάδὲν 7.
Χερουβὶμ 274.
Χερσεκίνου βεκίλης 42.
Χερσὲκ-πασασί 4, 12.
Χιδιρλίκι 22.
Χιδὶρ-πασας βεζίριος, Μπόσνας χασεκῆ-κεχαγιασί 13, 17, 42.
Χῖοι τέκτονες 525.
Χῖοι τεχνῖται 528.
Χῖος, Χῖοι θ', ια', 165, 181, 190, 191, 525, 528.
Χῖος ἡ νῆσος 122, 168, 176, 181, 188, 299, 375, 397, 521, 522, 523, 525, 551.
Χιρμαῖο, τὸ 80.
Χισάρι τοῦ Καταστένου 158.
Χισαριζαδὲς-Ἀχμὲτ-πεγης, καπουτζήπασης 81.
Χιτζρὲ 515, 519.
Χλὲβ ὁ ταμίας 421.
Χλίντζα, ἡ 111.
Χλωροποτάμου μοναστήριον 188.
Χὸλ γενεράλης 71.
Χολπόκα 80.
Χομεντόβσκης βοϊβόδας Μαζοβέσκης 59, 60, 61.
Χονοδῖνον 33.
Χορσὴτ-ἐφένδης, χαζνὲ-κεχαγιασῆς 541.
Χοσρὲφ-πασᾶς, στρατηγὸς 138.
Χότζᾶ-Ἰμπραΐμ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 333.
Χοτζᾶ-Μουσικάρ 184.
Χοτζᾶ-Παρουχάτζης 544.
Χοτζᾶ-Τζελεπώνης 544.
Χοτζᾶ-Σαχάκης, σαράφης 549.
Χότζογλου Χασάν-πασας 43.
Χοτιμικὸς πόλεμος 43.
Χοτίνι; Χοτίνιον 76, 79, 80, 82, 83, 84, 92, 94, 95, 96, 100, 103, 113, 163, 169, 181, 334, 545.
Χοτουρᾶ μοναστήριον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Χαλδίας ιη', κ', κα'.
Χουδαδερδῆ-γκεμισί, τὸ 118.
Χούλεσιν χωρίον 12.
Χοῦλπε, ναὸς οὕτω καλούμενος 379.
Χουνκιὰρ-ἰμαμί, ὁ 171.
Χουρμουζάκης 72.
Χουρμουζάκης (Μανολάκης) 72.
Χουσεγίν-αγας, γιουμπρουκτζῆς 5.
Χουσεγὶν ἢ Χουσεΐν-πασας ὁ τοῦ Σάμίου ἢ Σάμ-πασασί 11, 12, 13, 14, 15.
Χουσεὴν-πασας, καπουτάν-πασᾶς 117.
Χουσεὶμ-πεῖς ὁ Τζερνικίου 35.
Χουσεΐν-αγας ὁ Κατόγλους 19.
Χουσεΐν-αγας ὁ Καφταντζῆς 10.
Χουσεΐν-αγας (Φετβατζῆ-) 42.
Χουσεΐν-αγας (Χατζῆ-) 38, 40.
Χουσεΐν-ἀγᾶς (Κιουτζούκ-) 118, 539, 540, 542.
Χουσεΐν-ἐφέντης ὁ Ἀτζεμζαδὲς 40.
Χουσεΐνης (Κοῦλτζασσου-) 100.
Χουσεΐνης ἢ Χουσεΐν-πασας ὁ Μεσοποταμίας 26, 27, 32, 43.
Χουσεΐνης μουσικοδιδάσκαλος 183.

www.dacoromanica.ro

Χουσεΐν-μπεϊς ὁ Πελίμπεγις 6.
Χουσεΐν-πασας ἐν Μπελιγράδοις 38.
Χουσεΐν-πασας ὁ Κιόρ 42.
Χουσεΐν-πασας ὁ Σαρῆς 42, 43.
Χουσεΐν-πασᾶς, μέγας βεζίρης 331.
Χουσεΐν πασᾶς βεζίριος ἄρχων Βασίστρας 43.
Χαυσεΐν-πασᾶς, ἡγεμὼν Γάζης καὶ Ἱερουσαλὴμ 519.
Χούσι, Χούσιον 56, 545.
Χουσνῆ-ἐφένδης, πεϊλικτζῆς 134.
Χουσρὲδ-πασᾶς, μέγας βεζίρης 332.
Χρήστου (Ἰωάννης) 378.
Χριστιανικὸν στράτευμα 174.
Χριστιανοί=Ὀρθόδοξοι 282.
Χριστόδουλος, τρίτος λογοθέτης 80, 83, 84, 89, 100.
Χριστόδουλος Βλαχούτζης, ποστέλνικος 147.
Χριστόδουλος Μαρούτζης 191.
Χριστοκάπηλος 144.
Χριστοῦ μοναστήριον ἐν Πριγκίπῳ 133. Ναὸς ἐν Γαλατᾷ Κ-πόλεως 188.
Χρίστου Γαλανοῦ (Ἰωάννης) 378.
Χριστοφόρος ὅσιος 365.
Χρουμούζιος διδάσκαλος θ'.
Χρυσαληθινὴ (Παναγία) 287.
Χρύσανθος μητροπολίτης Βερροίας 153.
Χρύσανθος Νοταρᾶς, ἀρχιδιάκονος καὶ τέλος Ἱεροσολύμων πατριάρχης ια', ιθ', κγ', κδ', κζ', κη', λδ', λθ', 187, 358, 359, 517, 528.
Χρύσιππος ἱεροδιάκονος κζ'.
Χρυσόγονος (Γεώργιος) ιδ'.
Χρυσόστομος (Ἰωάννης) 227. Χρυσοστόμου πύργος ἐν τῇ Λαύρᾳ τοῦ ὁσίου Σάββα 527.
Χρυσοσκουλαῖοι 255.
Χρυσοφαῆς Δυρραχίτης μα'.
Χώρα ἡ πόλις 397.

Ψαλτῆρος διδάσκαλος 427.
Ψαμάθια Κ-πόλεως 140. Ἴδε καὶ *Ψωμαθιά*.
Ψαρὰ νῆσος 299.
Ψαραδέλης (Βαγιάννης) 377.
Ψαρᾶς (Σταυράκης) 377.
Ψιρρὰ νῆσος=Ψαρά λε', 374.
Ψωμαθιά, τὰ 282. Ἴδε καὶ *Ψαμάθια*.

Ὀρχάϊ χωρίον 67.
Ὤχραλης Ἀχμὲτ-πασᾶς Ἰκὶ-Τουγλοῦς Ἀλβανίτης 101, 102.
Ὤχραληδες 102.

Biblioteca Metropolitană
București
Patrimoniu
NR. INVENTAR ....

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro